
OPERA VIGONIS

2167

R
2876

Bisser kraut mit honige
gesotten und den hals domitte
geschmeret Inwendigk ist gutt
vor die schule Und es ist
kurtz und hat braune blu-
-michen / und Inwendigk geele
tiplen

4-V.A 6702

Andres Dietrich

R V O
85

1817.

OPERA DOMI. IOANNIS DE VIGO.

ADDITVR CHIRVRGIA Mariani ſcti Barolitani Io. de Vigo diſcipuli.

Quę in nouem libris primę partis practicę copioſe dictę Ioan. de Vigo Iulij ſecundi quondam pōtificis chyrurgici continentur.

Primus	De anatomia chyrurgo neceſſaria.
Secundus	De ap̄atibus in uniuerſali & particulari.
Tertius	De uulneribus in uniuerſali & particulari.
Quartus	De ulceribus in uniuerſali & particulari.
Quintus	De morbo gallico & diſloc. iunctur arum.
Sextus	De fractura & diſlocatione oſſium.
Septimus	De natura ſimplicium & poſſe eorum.
Octauus	Antidotarium tract̄s de natura cōpoſitorū.
Nonus.	De quibuſdam additionibus totum corpus complentibus.

Quæ in quinq; libris ſecūdę partis practicæ chyrurgię dictę compēdioſe cōtinentur.

Primus	De uulneribus.
Secundus	De apoſtematibus.
Tertius	De ulceribus.
Quartus	De auxilijs vnicuiq; membro appropriatis.
Quintus	Complementum antidotarij & tabula.

Quæ autem in Mariano continentur: ſuo ordine uel lepidiſſimo reperies.

¶ Joannes Anthracinus Maceratheñ. Artium ⁊ medicine doctor. Lectori felicitatem.

CUm ipse ornatissime lector: iamdiu nihil editū esse in pfessione Chyrurgica inspicerē: permultaq; tñ essent a modernis eruti perspicatioribus adinuenta. Que sepenumero magis egrotātibus cōferre vel experiētia compertum est: q̄ que olim vetustiores illi prima auxilia posuerunt: siue enim etates ⁊ nature siue tēpora ⁊ rerum omnium cōplexiones permutentur: vt pulcherrime Conciliator exquirit: cōplura sunt a maioribꝰ medica descripta ingenia que sic nūc sub eisdem ponderē: mensura ⁊ qualitate administrentur: certe parum aut non multū prodesse comperimus. Eam ob rez ingeniosissime Lector Joannē de Vigo Ligurem Julij. ij. Pontif. Maxi. Chyrurgicum preclarum et insignem vsq; adeo rogaui ⁊ obtestatus sum: vt qđ chirurgia composuerat dignū ⁊ refertissimū opus ad publicam vtilitatem ad nepotum cōmoditatē: ad suam: ad amicorum: ad patrie laudem ⁊ gloriam: in lucē tandē ediderit: imprimendumq; accuratissi. ac diligentissi. Impresso ribus Stephano ỏ Lozeno. ac herculi bonoñ. credidit. ¶ Habebis itaq; Lector egregie opus fateor modernū: ꝛ in quo nihil a sententijs maiorum diuertitur: nihil fere qđ ad rez ipsam faciat intactū relinquit: habebis doctrinā singularem: habebis denicq; opus adeo cultū ⁊ cōsummatū: vt cū illo: siue amicorū/ siue diuitiarū copiam: siue laudem et gloriam velis: sis omnia vberrime consecuturus. Quod quidem omnes (nisi fortasse sint inuidi ⁊ maliuoli) extollēt ac plane admirabūtur. Nam vt cetera q̄ hinc dignissime inuenies omittam: nouum certe ac prope diuinum quēdā ordinem in componendis auxilijs ispicies: q̄ longe magis huic nostre tempestati salutaria ac cōsentanea q̄ vlla alia facillime experieris. Sed nolo huius aurei libri singulas ptes vlterius pcurrere. In illo enim vberiora ⁊ excellentiora omnia q̄vel a me scribi: vel abs te credi possent/ facile reperies. Nec fortasse minus hic noster Joānes toto legēdi orbe q̄ diuinus ille conterraneus suus Simon Genueñ. qui i exponendis simplicium naturis tantum excelluit. ¶ Quisquis itaq; hunc librum penes se habuerit/ siue multum/ siue mediocriter eruditus fuerit: siue colat vbez/ siue nauiget: frugem hinc pfecto admirabilem ⁊ gloriam q̄ maximā adipiscetur: habebitq; tandem autori gratias imortales: homini integerrimo ⁊ excellenti q̄ se: qui patriam: qui demum hec nostra secula/ tam sublimi opere plurimum exornauit. Vale.

Tartu Riikliku Ülikooli Raamatukogu 6702 1533590337

¶ Joannes de Vigo Genuensis Reuerēdissimo domino domino Bendinello. S. S. R. E. Titulj sācte Sabine p̄sbitero Cardi. de Saulis Felicitatem.

SI quantum tibi debeam Reuerendissime domine in medium afferre velem mihi quidem priscorum oratorum eloquentia esset necessaria: tanta est etenim magnitudo tuorum erga me beneficiorum q̄ nulla vnq̄ eorum memoriam delebit obliuio. Quamobrem mihi iam dudū cogitanti quidnam a me tibi pro tuis erga me beneficijs digno memoria prestari posset: euestigio succurrit equissimuz ac cōsentaneum esse vt opus quod de arte chyrurgica ex antiquorum et modernorum monumentis: vna cum nostra experientia diuturna nuperrime edidi: tuo nomini dedicarem. Suscipiat igitur. D. tua munus tui clientis eo animo: eaq; hilari fronte et ea qua deniq; a me illi traditur charitate: nostrumq; hoc munusculum complectatur ⁊ foueat: ne opus sine patronio relinqeatur. Nam quemadmodum autori operis illaz semper beneficam: proficuamq; fuisse constat: ita etiam operis ipsius imposterum accerrimam fautricem fore non dubito: cum ad opus tuendum nonnullis de causis aptiorem ⁊ promptiorem te vno neminem esse cognoscam: tum propter continuam familiaritatē in qua semper tecū a teneris annis domesticisq; tuis versatus sum: tum qz domus Saulea, medicorū ⁊ bonorū virorum semper amatrix fuit. ¶ Iccirco cum huius inclyte domus. D. tua Reuerendissima merito/ ⁊ splendori/ ⁊ decus/ ac etiam conterraneorum. omnium refugium existat: non dubitaui sub protectione alarum tuarum his temporibus de professione iam dicta/ pro communi hominum vtilitate ad scribendum animum intendere. Sed hec hactenus: tametsi multa in me beneficia abs te collocata connumerare hic possem: que cum omnibus sint manifesta gratia brevitatis omittam. Reliquuz est: vt. D. tua persuadeat se sibi de me tantum posse polliceri: quantum cognouerit a me posse prestari. Ualeat demum illa quam deus diutius ad vota conseruet.

BIBLIOTH: ACADEM: DORPAT:

¶ Proemium.

Uamq̃ nõ parua librorum copia et antiquorum et modernorum Arabice Latine Greceq̃ lingue de chirurgia tractantium fere per totum terrarum orbem Fili mi Aluisi Iuenitur tamen cũ essem in Romana curia Anno Millesimo quingentesimotertio: ad Chirurgicum munus deputat⁹ Fe. Re. Julij. Pon. Max. a nõnullis amicis rogatus: z q̃dã mõ ipulsus vt aliq̃d de chirurgica scientia cõponerẽ: nõ potui nõ i mediũ adducere quoddã opusculuz in chirurgica arte: qõ copiosa nũ cupak: ptractãs vti olim egritudinũ corpori humano euenientiũ curatione penes theoricã z practicã prout antiq̃ moderniq̃ doctores i eorũ scripturis cecuti sunt. Quã q̃dẽ artem pspicua prudensq̃ vetustas primo aduenit: deinde pfecto sagax z ingenioſa posteritas sedulo z accuratissime imitando diligẽti⁹ excoluit z dilucidauit: quo sanitatẽ magnoz vulnerũ z vlcerũ ac nõnulloz morboꝝ hoies canonice cõseq̃ possint. Cum itaq̃ insanitas hũani corpoz sit ad bñ beateq̃ viuendũ accõmodata. Agit de hac facultate ad scribẽdũ me appuli: adducẽdo insup pter antiq̃ secreta/eorumq̃ dicta i curatiõe vniuscuiusq̃ morbi nras curatiões quas pprijs manibus sepenũero elaborãdo expti sum⁹. Et cũz oiz hre me moriam: et in nullo penitus errare poti⁹ diuinitati q̃ humanitati ascribẽdũ esset: z in multiloq̃o pctm̃ nõ desit: z in silẽtio nõ cadat reph̃sio prone sermocinatiõis: vtili⁹ tñ semp iudicak in quanis facultate sermonem habere q̃ tacere: z eo maxime: qz in oi constructiõe semp non nulla meliozamenta sequũtur. Curabo insup prolixitatem sermonis euitare: imo pauciorib⁹ verbis veritatẽ oim curationũ vniuscuiusq̃ morbi adducere. Gaudent enim semper breuitate moderni. ℣ Dominus itaq̃ cor meum dirigat: et labia mea apire digneꝛ: vt possim vtiliora pro humano gñe pronunciare: ad bonũ deducere finez: supplicãs semp vniuersis doctorib⁹ z in arteꝛ chirurga magistris: q si op⁹ istõ ad eoz man⁹ puenerit q̃ mea dicta corigant: et meo puo ingenio paupculeq̃ doctrine veniã p̃stare dignent. Multis etem de causis hanc p̃tis opis pincipiã libentissime aggressus sum: tũ ppter cõem ac etiã perpetuã chirurgicoz̃ post hoc euenientiũ vtilitatẽ: tũ pp pietatem egrotãtiũ z amicoruz preces (vt predixim⁹) tũ denicq̃ vt id quod plerunq̃ prospijs manibus elucubratione assidua: deo dante proprioq̃ ingenio in lucem deduximus: illud idem in fumum atq̃ inanum non redigeretur. Unde si quis forte maliuolentia ductus nixus fuerit me accusare de aliqua re huj⁹ opis: pfecto hypo. Hal. Aui. Rasim Aliab. z nonnullos alios veteres quos imitat⁹ sum accusabit. Sil'r q̃q̃ expositores eorũdem pbatissimoſq̃ viros condẽnabit. Nam

obis que i fraſcripta sunt ex predictoꝝ monumentis z modernoꝝ p̃ticãtiũ vsu habita z frequentissime a me probata sunt. Et qõ additũ est pter antiquorũ z modernoꝝ secreta illõ eq̃ dẽ a me rõne z experiẽtia lõga cõprobatũ fuit. At si emuloruz nr̃oꝝ olno aliquis me ex abũdãti libroꝝ ꝛstructiõe increpare voluerit: eius vtiq̃ increpatio apud prudẽtissimos iustissimoſq̃ hoies erronea inaniſq̃ habebit⁹: vñ necessariũ erit eos laudare: q̃ antiquoꝝ z modernoꝝ monumẽta secuti sunt: diminuta augẽdo z supflua moderãdo. Et iz (vt inquit⁹ Plato.) null⁹ sit liber: q̃ ab aliqua reph̃sione saluari possit: tñ h̃ opus non emulis: non sophisticis: iz amicis z beninolis: ac ẽt illis quiad verã practicam z morbo rũ curationẽ aiantur cõponimus: vituperationẽ etem libꝛ nõ deesse: vt Gal. ij. de virtutib⁹ naturalib⁹ capi. vltimo testat. nõ noua iz vetustissima res est. ¶ Sed ad p̃cipale ppositũ accedam⁹ nõ alienũ est nõ nulla necessaria multumq̃ vtilia vnicuiq̃ chirurgo chirurgie operã nauarevolenti pertractare. ℣ Et in primis dicẽdũ est q̃d sit chirurgia: vñ dicak: cuiusmodi: quotq̃ eius spẽs sint: quak debeat esse chirurgus: quevtilitas sit istius libꝛi: queq̃ itẽtio: cã intẽtionis: ordo tractandi: z deniq̃ libꝛi titul⁹. ¶ Chirurgia itaq̃ est sciẽtia docẽs modum z qualitatẽ operãdi in carne: nerno: z osse hois laborãtis pprijs chirurgicoꝝ manibus. Uel vt apertius declareꝛ. Chirurgia est postremũ instrm medicine: cuius instra sunt tria: vcz dieta: potio: z chirurgia: quibus solẽniter medicus morboꝝ causis vz subuenire. Dicta itaq̃ (vt attestatur Gal. medicoꝝ lucerna in cometo regiminis acutoꝝ) est primũ instrm medicine. Dicit etiã Gal. q̃ si possim⁹ hoiem p dictã curare non curemus cũ aliqua potione. Landẽ sniam ponit nobilis Damas. in suis damasamphorismis dicẽs. Si poterit medicus hoiem in sola dieta sanare nunq̃ ad potionẽ z ad chirurgiã transire debeat. ¶ Chirurgia aũt dr a chyros grece q̃ est manus: z agia qõ est actio. inde chirurgia. i. quasi operatio manualis. qz eius perfectionem hmõi chirurgie in manuli operatiõe ꝛsistere manifestũ est. ¶ Cetez chirurgie species partes sunt due: teste adducẽdo Joãni eius. cium: vcz. Una q̃ nos docet modũ operãdi in mẽbris mollib⁹ seu mediocribus. Alia q̃ docet modũ operãdi in membris duris. In mẽbris mollibus z mediocrib⁹: sicut in carne: nerno: chorda: panniculo: z hmõi. In duris vero sicut in osse atq̃ cartilagine. ¶ Dicimus insuper dz esse qualiter debeat esse chirurgus. Chirurgus aũt dz esse adolescens aut saltem adolescẽtie p pinquus: ac etiã facũdia plen⁹. Facũdia etem chirurgum gratiorem reddit: qm̃ qui sunt affabiles tpe debito contabulari sciunt de his que vnũquẽq̃ patientem delectant: blãdisq̃ verbis egrum semper consolando speciẽq̃ salutis augendo facilius persuadent que infirmis vtilioza sunt. Sitq̃ fidus atq̃ honestus: quia honestas z fidelitas in patientis animo futurę valitudinis sanande bonam

Plato.

Gal.

Uiden d..

chirurgia.

Qualis chirurgus.

gnūt opinionē. Quōbrē fili mi Aluisi in primis te admoneo q̄ si quis se manibus tuis fideliter cōmiserit recte ac diligētissime ipsum pcures: nullo pro mundi thesauro venenū nec mortiferas exhibeas medicinas: nec etiam quēcūq; anaritia aut odio derelinquas: quatenꝰ negligentia vel tua culpa non pereat ne tu infidelis homicida in posterū (vt bonus Mesue refert) pari pena vel eterno supplicio crucieris. Insuper manu strenua nec vnq̄ intremescēti: acri oculorum potētia ꝛ clara: alio intrepidꝰ imisericors suas operatiões in corpore humano viriliter exercēdo: nec clamore patiētis minus facere q̄ necesse est: nec plusq̄ res desiderat. Imo oia audacter agat: non secus ac si nullus ex vagitibꝰ vterinis affectus oriaꝝ: non minus sinistra q̄ dextra manu prōptus esse debet. hec ẽm oia (vt inquit Cel. lib. septimo sue chirurgie.) ad idoneū pertinēt chyrurgū. Debet insuper (vt inquit Aliab. Aliab. in commento primo.) loca peritorum chirurgicoꝝ frequentare: quatenus eorum operationes inspicere possit: easq̄ memorie mandare: nō nisi vtilissimum esse. Quo de re admoneo te vt omni cura ꝛ assiduo studio persequaris illoꝝ doctrinam: qui in arte chirurga magnopere claruerūt. ꝓtinua nāq̄ ꝛ assidua medendi exercitatione ac summa adhibita diligentia facillime enades peritus. Preterea accommodate convenit vnumquēq; chirurgū literis esse munitum: nam sine literis neminē puto ad plenū hanc artem comprehēdere posse. Jdeo bene dixit ille noster optimus Simon Genuēsis in vltimo de sui proemij. Nō est tā parua humana ꝑditio: vt e manus in curia vita nostra pendere dēat. Ulterius dz esse ingeniosus: qz (vt inquit Damas.) Jngeninm dama naturale medici adiuuat artē ꝛ scenꝰ naturā regentē: licet sit cū parvo artis fundamento: innaturale aūt cōtrariū facit. Dz insup esse munitus varijs ꝛ diuersis instrīs: ꝓparatis ad hanc artē Jnstrumentis cyrurgie perficiendam: nam mentā sicut ars suū optimū finē habe eius re non pōt sine artifice suo idonea ꝛ proportionata instrīa habenti: ita ꝛ chirurgus in corpore humano suas operatiões exercēdo: hmōi quidem operationes non pōt ad bonū ꝛ quodā modo indoloꝛosum deducere finē: nisi talis chirurgus ꝑdicta ꝓtins instrumēta bene apta habuerit velut nouacula: flebothomū seu lancetam: acus: tenacula: ꝛ similia ad vsum chirurgie pertinentia. Et infrascripta vn vnguēguentoꝝ genera secū ferre dz: ta. vcz vnguentū mixtū: q̄ constat ex vna parte vnguēti apostolorum: ꝛ alia vnguenti egyptiaci descriptione Aui. confecti. Un guentum sīr egyptiacū in forma solida. Unguentum basilicum descriptione nostra. Mundificatiuum de melle rosato similiter descriptione nostra. Unguētum magistrale cum succo solatri ꝛ plantaginis qō sparadrapum nūcupaī. Unguentum quoq; camphoratum in forma liquida: qō ponfilicos seu de tucia vocatur. De quibus omnibus deo dante in Antidotario nostro vna cum nonnullis alijs secretis nostris tibi plenio-

Weſ.

Cel.

Aliab.

Simō.

Jnten tio.

Causa intentiōis.

Utilitas.

Titulus.

rem notitiā dabo. Fꝑoniq; intentio nostri opusculi fuit solutionem cōtinuitatis cōtinuum atq; superfluum bñficio chirurgie sanare. Cōtinuū itaq; solui tur interdū scapellando: aliqñ vrēdo vel vesicādo: sepenūero flōmiā faciēdo: sepatū iūgitur cōsolidādo vulnera: fracturā ꝛ dislocationē restaurādo. Superfluum sīr remouet qñ icisiōe vel medicamine acuto scrophule: nodi: caro supflua ꝛ currentes cursu earū integre extirpētur. ¶ Causa intētiōis sīr fuit: tum propter raritatem tractatiū verā atq; modernā omnis curationis egritudinū viam: tum propter nostre senectutis solatiū. ¶ Utilitas etiā fuit solutiōis ꝓtinuitatis ꝓtinui atq; supflui facilis curōnis vt certa habeaī notitia. ¶ De titulo q̄s et ordine tractandi modo dicetur. Titulus itaq; huius libri (vt predixim⁹.) Copiosa i Chirurgia nominatur. Jn nouen sermonibus siue libris diuisa. et vt facilius inueniri possit q̄d in ea summa cōtineat vniuscuiusq; libri ꝓpria capīa seriatiz describā. Jn primo sermo erit de anatomia: q̄ sine ipsa nihil fere boni nihilq; recti chirurgus ꝑficere potest: ꝓout capitulo ꝑmiali de anatomia demonstraī. Jn secundo loq̄mur de apatibꝰ vīr ꝛ particulariter a capite vsq; ad pedes. Jn tertio similiter de vulneribꝰ dans vobis modū curādi ꝛ eoꝝdez accidentibus succurrendi. Jn quarto quoq; de vlceribꝰ particulariter ꝛ vniuersaliī a capite vsq; ad pedes. Jn q̄nto de morbo gallico et iuncturarum doloribus. Jn sexto de fractura et dislocatione. Jn septimo de natura simpliciū et eorum posse. Jn octauo sermone dicemꝰ sub forma Antidotarij de resolutiuis maturatiuis repercussiuis simplicibꝰ ꝛ compositis ac nōnullis alijs secretis nostris ad vsum chirurgie necessarijs. Jn nono de nōnullis additionibꝰ pro operis complemento.

¶ Finis proemij.

¶ Cap. j. de vniuersali anatomia sub breui sermone valde vtile et necessariū ad vsum chirurgie. Jn quo multa videda sunt: videlicet q̄e sint vtilitates anatomie: et vnde dicatur: quid sit nerus: quid chorda et vnde oriantur: quid vena: quid arteria: quid os: et q̄d cartilago. Uidendus est insuper ossium musculorum ꝛ neruorum numerus totius humani corporis.

Cā. j.

Utilitates anatomie.

Albu.

Eſtāte. Gall.

Gall.

medicorum monarcha. ix. ō vtilitate particularuz c. penulti. Quatuor sunt vtilitates siue commoditates doctrine anatomie. Una est ad dei potentie demōstrationem. Secunda ad particularum patientiuz cognitionem. Tertia ad futuraruz dispositionum corporis pronosticationem. Quarta ꝛ vltima ad egritudinū curationē. Quamobrem non soluz chirurgicos: verumetiam medicos ꝛ phisicos prescire anatomia condecentissimum est. Nam ignarꝰ anatomie (vt Albuc. testatur) non euacuatur in eius operatione super humano corpore: vcz incidendo: vrendo: suen-

dō:z multas opatiões faciēdo
q̄n cadat i errorē q̄ ifficiſ hō.
Nā ignorās eā multoties inci
dēdo neruū ꝓvena tāgit. Et p
pterea ꝑ ſil'es fūt ad inſtar ma
loꝝ coquoꝝ. inciſoꝝ carniū co
rā pncipib⁹ i ſuis comeſtiōib⁹.
Gale. De q̄b⁹ dicit Gal. i. ij. terepē. q̄
nō ſz articulos carnes icidūt:
ſz terūt: quaſſent vel diuellūt.
Sequiſ igiſ q⁹ neceſſariū ē me
dicis p̄ſerti chirurgicis anato
miā ſcire: q̄ i ſup chirurgici pe
nit⁹ in anatomie ſciētia deficiē
tes ad ſi'litudinē artificū artez
ſuā ignorātiū poſſunt i mediū
deduci. Oīs ei artifex teneſ ſci
re naturā z ſubiectū in q̄ opaſ.
Alr̄ ꝺo opando errat. Cū ḡ chi
rurgus ſit artifex ſanitatis cor
poris hūani: iō teneſ ſcire natu
rā z ꝓpōnē ipſi⁹: z p ꝑs ana
tomiaz vniuſcuiſq⁹ corpis pti
cule. Cōfirmaſ q̄z ſi'le (teſtāte
Hērico de ermūdauila. li. j. ſue
chirurgie) q⁹ eodē mō opaſ ce
cus in ligno z chirurg⁹ in hūa
no corpe anatomiam ignorās.
Nā cec⁹ ſcindēs lignū ſepenūe
ro errorē cōmittit accipiēdo de
ligno plus vel min⁹ q⁹ ſit ne
ceſſe. Similiꝫ mō ēt cōtingit
chirurgū errare penit⁹ anato
miaz ignorando. ¶ Anatomia
Quid eſt anatomia aūt eſt ſcia recta q̄ ſingulatim
mēbra hūani corpis inciſione
diuidunt. Et ꝓpterea dicit ab
Inq̄ſitio ei⁹ Hui. ana grece q⁹ eſt rectū: z tomos
q⁹ eſt diuiſio inde recta quaſi
mēbroꝝ diuiſio. ¶ Inquiritur
de cauliaco. preterea anatomia duob⁹ mo
dis (vt inquit Hui. de cauliaco
vir vnic⁹ et ſingularis in arte
chirurga.) Uno mō ꝓpter li
broꝝ doctrinā: q̄ mod⁹ licet ſit
valde vtilis: nihilomin⁹ ꝑfecto nō eſt ita ſufficiēs ad narrā
dū ea q̄ ſolū ſenſib⁹ et oculata
fide cognoſcunt vt Auer. ſ. col Auer
liget dicebat. Et nos abbrevia liget.
mus loq̄ de anatomia: niſi pp
hoc q⁹ imaginatiua ē breuior
in iſtis: z pua i cōpatiōe caruz
rez q̄ in ipa exiſtūt. Scdo mō
indagaſ anatomia per corpoꝝ
mortuoꝝ experiētiā quā acce
pim⁹ in corpib⁹ nouiter moz
tuis mādato principis per de
collationem vel ſuſpēſionē: vi
dem⁹ anatomiā ſaltē mēbroꝝ
interiorū officialium: cutis: car
nis: muſculoꝝ: et multaꝝ vena
rū: multoꝝq⁹ neruoꝝ: p̄ſertim
penes anatomiā optimi Mōdi Anato
ni: q̄ ō ea celeberrime ſcripſit: mia
et ipſam ſepenūero fecit. Uñ mōdi
ſituato corpe mortuo in bāco: ni.
ex ipo q̄tuoꝝ iubet electiones
fieri. In pria ē q̄d de mēbriſ nu
tritiuis: q̄ citi⁹ ad putrefactio
nē veniebāt. In ſcda ō mēbris
ſpūalib⁹. In tertia ō mēbriſ ala
tis. In q̄rta ō extremitatib⁹ to
ti⁹ corpis ſinē anatomie faciē
do tractauit. ¶ Et i q̄libet mē
bro ſm opi. ꝑmētatoris Alexā Alexā
drini z oium anatomizātiū vlr drin⁹.
nouē videda ſūt: vcz ꝓpoſitio: Nouē
ſubſtātia: ꝓpo: q̄titas: nūer⁹: viden
figura: colligātia: act⁹: z vtili da ſūt
tas: z q̄ morbi i eo pſt accide in quo
re: q̄b⁹ p anatomie ſciaz cogno libet
ſcēdo: pnoſticādo atq⁹ curādo mēbro
medic⁹ poſſit opitulari. Et p
pterea i corporib⁹ ſimiaꝝ: por
coꝝ: z alioꝝ aliū bon⁹ z opti
mus Gal. ad notitiā anatomie Gale.
puenit. z nō fecit ſicut nōnulli nus.
q̄ plgēdo anatomiā ꝺmōſtrare
conati fuerūt. ¶ Quid igiſ eſt
corp⁹ hūanū: ¶ Rādeſ q⁹ ē illō Corp⁹
de q̄ ſit ſmo in tota medicina. huma
Eſt iſup vna machina rōne de num.
corata ex varijs z diuerſis mē
bris ꝓfecta: de q̄b⁹ olb⁹ ſeria
tim dicem⁹. ¶ Dicem⁹ itaq⁹ q⁹
mēbrū ſeu corpis humani pti
cula autoritate Gal. ſ. de vtili.
ptic. eſt q̄dā corp⁹ q̄s ex to
to nō eſt ſeparū nec alteri ꝑiū
ctū. Auic. aūt li. j. ſui canonis Auic.
dicit q⁹ mēbra ſūt q̄dā corpa q̄
ex ꝓpa ꝓmixtiōe humoꝝ ge
neranſ. Quedā ſūt mēbra ſunt
ſimplicia: z q̄dam compoſita.
¶ Simplicia ſunt nūero. ꝛ. vcz
neru⁹: cartilago: os: vena: arte
ria: pānicul⁹: ligamentū: chor
da: cutis exterior: z caro p̄ſer
tim q̄ oriſ i capite ꝛge: z i gin
giuis. Ungues iſup pili z pin
guedo: iter illoꝝ gña ꝓnūerari
pſt: iz nō ſint ꝓpria mēbra ſz
poti⁹ ſupfluitates. Tñ fuerūta
nā ꝓducta ad vtilitatē z ornatū
Gale. corpis hūani ſic alia mēbra:
De pi vt a Gal. ij. tegni demōſtratum
lis. fuit. ¶ Et cū ita ſit. In pmis ō
piloꝝ vtilitate loq̄mur autori
tate Raſ. dicēteꝫ. Et q̄dē nā ſup
caput capillos poſuit ad ex
purgādū ſupfluitates z totius
capitis p coꝝ poroſitates. ſic
z laboratores terraꝝ ſeminan
tes lupinos: z ab eis male her
be extirpenſ. Alia etiā rō fuit
(vt ſupi⁹ dictū eſt) vt holes et
mulieres ꝺcozarēt: nā itaq⁹ ipo
de ner bus z ꝓpoſitz iudicaſ. ¶ Ner
uis. uus ꝓterea eſt mēbrū ſimplex
Aui. cui⁹ offm̄ eſt (vt inq̄t Aui.) cete
ris pticulis toti⁹ hūani corpis
ſenſuz z motū tribuere a cere
bro ſumptos: ꝓpōnē frigidā z
Demu ſiccā hz. ¶ Cōſequēter ſeq̄ de
iculis. muſculo: q̄ ē mēbrū ꝓpoſitū ex
neruo ligamēto z eoꝝ villis:
carne iꝑm replēte: z pāniculo
coopiēte. Et ꝺr muſcul⁹ ad ſi'i
Auic. tudinē muris: ita tz Auic. li. j.

Muſcul⁹ inſup nō differt a la
certo: nā muſcul⁹ ad ſi'itudinē
murz ꝺr: z lacert⁹ ad ſi'itudinē
lacerti. Sūt q̄dē ābo alia ab
vtraq⁹ pte ſubtilioza ꝑſerti ⁹ſl⁹
candā. In medio ꝺo ſūt groſ
ſioza ita ſūt muſculi z lacerti. z
ꝓpea i eodē loco ſunt carnoſi:
et q̄ ad iliā ptem inter ꝓpoſita
membra ꝓnūerari pſt. Et q̄ ad
eoꝝ capita q̄ ſūt neruoſa z pā
niculoſa z valde ſēſibilia i nūe
ro ſimpliciū mēbroꝝ determi
nari pſt. Quapp ō muſculis iu
ſta ē ſnia Ga. p totū de vtilita- Gale.
te pticulari. Dicit em̄ ꝑfat⁹ vir
q⁹ poſtq̄ muſcul⁹ ꝓpletus eſt:
vcz neruis z aliis cū carne iplē
te z pāniculo coopiēte: z ab eo
em̄ oriunt chordē et ligamēta
rotūda: z dū tēdūt ⁹ſl⁹ iūcturā
p duos vel tres digitos āpliāt
z dilatant: iūcturā fortiter ligā
do ad modū pāni dātis ei mo
tionē. Et cū iūctura ligamētis
bñ ligata fuerit: itez exeūt ex
iunctura z ptinus rediunt in
chordā: z ordine añdicto iterū
aliū muſculū faciūt z ⁹ſl⁹ aliā
tēdūt iūcturā ipam itez ligan
do. Et ſic ꝓcedēdo nō ceſſant
ligādo z muſculādo iuncturas
mouendo: donec ad vltias p
venerint particulas. ¶ Quoruz Quoruz
muſculoꝝ (vt inq̄t Aui. lib. j. c. Auic.
de anato. muſculoꝝ) cōplet⁹ ē Nūer⁹
nūerus. ccccc xxx. ¶ Oſſa pre eoruz.
terea ſunt etiā mēbra ſimpli De oſ
cia ceteꝛ duriora ſenſuq⁹ carē ſibus
tia ꝑter dētes. (vt inq̄t Auic.) Auic.
Et ꝓpea ſūt ſuſtētacula cetera
rū ptickaꝝ toti⁹ hūani corpis:
ſūt iſup ſicciora z frigiō. Que
dā ꝺo eoꝝ ſunt a nā ꝓducta ꝓ
defenſiōe mēbroꝝ nobiliū: vt
craneū ad defenſionē cerebri:
oſſa pectoris ꝺrſi et coſtarum

ad defensionē nuche z spūaliū rōne z autoritate mlt̄ū ē alie-
mēbroꝝ.sūt sil'r ola ossa ḡssio
raꝫ eoꝝ extremitatib⁹ z plenio
ra.t̄ū aliq̄ cū rotunditate emi
nēti:z aliq̄ cū pcauitate. Que
ꝺo sunt cū pcauitate pdecēti iū
cture eoꝝ ñ sūt facilis disloca
tiōis:qz cōcauitates recipiunt
buccellas ossiū receptiōe con-
grua. Sil'r ēt rotūditates ossiū
intrāt pcauitates p̄dictas itroi
tu pdecēti:sec⁹ aūt seq̄t qñ ro-
tūditates nō sunt bñ intrātes:
ppea qz pcauitates nō sūt reci
piētes. Quāobrē(vt inq̄t Aui.
ad ꝓpositū nr̄m.c.de disloc.in
vl'i.)de holb⁹ q̄dā sūt q̄ sūt pa-
ti dislocatiōi.qm̄ concauitates
ossiū iūcturaꝝ nō sūt ꝓfunde.
Jō bucelle q̄ ingrediunt eas nō
sūt itrātes:ḡ a facili cā disloca
tur. Sūt itaq̄ ossa tot⁹ hūani
corpis ſz Aui.ſ.sui cano.nūe-
ro.ccl'xiij. ꝓter ossa ſi samia et
os laude i q̄ fūdaī ligua. ¶Cō
sequēter ō chordā:q̄(vt supius
dcm̄ fuit)ouīt vl' poti⁹ descēdit
a musculo:q̄ sapit nām neruo-
rū:qz ō eis vna cū pāniculo ꝑfe
cta ē:vt hr̄ a Gal.p totū ō vtili.
pticlaꝝ.z ppea ei⁹ simthomata
sunt sil'ia simthomatib⁹ ner-
uoꝝ.iuxta illō hypo.puncturā
neruoꝝ z chordaꝝ seu tenātes
seq̄t spasm⁹. Nā sic tenātes si-
ne chorde sūt media iter liga-
mētū z neruū:ita ligamētū est
mediū iter neruū et os. ſ'post
chordā seq̄t de ligamēt̄s. Liga
mēta em̄ sūt duplicia. Alterus
ḡrū ortū hz a chordis vt supi⁹
ō musclo a Gal'.fuit assignatū:
lz ꝑtiā opi.teneat Gui.c.ō ana
to.neruo.ligamē.et chordarū.
Dicit em̄ ola ligamēta ortum
hr̄e ab ossib⁹ quod i rei ꝓtate
salua pace tāti viri ei⁹ opinio a

Auic.

Auic. Nūer⁹ ossiū.

De chorda.

Gale.

hypo.

De ligamētis. Gale. Gui.

rērijs non differāt q̄tū ad earū
p̄ncipia:qz vene(vt supra dictū
fuit)ab epate ꝓcedunt. Arteria
vero a corde:t̄ñ nulla arteria q̄
si i toto corpore reperiť sine ve
na:hz em̄ quasi i residuo corpo
ris cōionē z piūctionē cū ipsis
venis:in aliq⁹ t̄ñ locis vena
ab arteria separari vł:vt in bra
chio ꝓpatulo z in rethe mira
bili. ¶De cute. ¶Cutis itaq̄
corporis velamē z tāḡs p̄ria par
ticula occurrit ad anatomiā fa
ciēdā:ppea dico q⁹ est velamen
ꝓfectū z ꝓtertū villis siue filis
neruoꝝ venaꝝ z arteriaꝝ minu
tarū ꝑ defensiōe z retētione sen
sus. Cuius due sunt spēs:vna q̄
cooꝑit mēbra extrinseca. Altera
lz ipropꝛie ponať:t̄ñ ē pānicul⁹
tegēs interiora mēbra:sicut al
mocatiz ossiū z pānicul⁹ tegēs
cerebrū pleura z hꝯi. ¶De car
ne. ¶Caro i trib⁹ diuidiť spēb⁹
vcz glādulosa:musculosa:z sim
plici. Siplex ꝺo i capite ꝺgez
gignis seu iter dētes t̄ñ repe
riť glādulosa aūt seu nodosa re
periť i māmillis z emūctoriis z
de his est caro testiculoꝝ. Ter
tia ē musculosa q̄ ꝑ totū corp⁹
vbi est mot⁹ liq̄d⁹ z electiu⁹ re
periť:z cū istis mēbris simpli-
cib⁹ ꝓnūerāť pinguedo vngues
z pili:q̄ nō mēbra:lz supfluita-
tes nūcupāť:sūtt̄ñ ad vtilitatē
corpis hūani ꝓducte:vt i.ꝯ.te
gni.demōstrať. ¶Istoꝝ aūt mē
broꝝ simpliciū de q̄b⁹ supi⁹ si
gillati dcm̄ fuit q̄dā sūt spmati
ca:qz a spmate suā hñt natiuita
tē.z ꝓpterea solo ptinuitatis fa
cta i eis ꝑ vią pme intētiōis nō
restaurať:sed ꝑ mediū eteroge
neū.i.ꝑ poꝛ sarcoidē:velut sūt
ola z oia alia mēbra ō ꝓdictis.
¶Quedā ꝺo sūt sanguinea:vt ca

De cute.

Aui.

Aliab.

De pānicule.

De carnilagine.

hypo

Spermatica

Sanguinea.

De vt nis et arte

Gale.

ro pinguedoqz:hrūm solo ptinui
tatis p viā pme intētiōis celeber
rie efficiť:qz regnant z ꝓsolida
tionē recipiūt. ſ'Item q̄dā eoꝝ
sunt fride z sicce nature iurta
gradꝰ suos:velut ossa:cartilagi
nes:pili:ligamēta vene:z pāni
culi. ¶Cutis ꝺo calꝺe z sicce na
ture est:lz sit ꝑ naturā mēbroꝝ
simpliciū:qz ñ iueniť aliq̄ mē
brū simplex calidi⁹ z sicci⁹ ipa
cute:nā cutis(vt hr̄ a Gal'.ꝯ.de
ꝓpriombꝰ.c.vl.)nō solū ē media
hūanaꝝ pticulaꝝ:lz ēt toti⁹ sub
stātie generatiue z corruptiue.
ſ'Cal'a ꝺo z hūida mēbra sunt
caroz spūs:vt tz Auer.ꝯ.sui col
liget.z hūiditates naturales i
cedūt ista via. ſ'Medulla ꝓter-
ea z flegma:z adeps ac pingue
do:fride z hūide nāe iudicanť.
¶Ca.ij. De mēbris cōpositis.

Jso supi⁹ de simpli
cib⁹ mēbris:nūc sub
breui cōpēdio de cō
positis dicendū est.
¶Membra itaq̄ cor
poris cōposita sunt ola q̄ a sim
plicib⁹ ꝓponunť. Et ꝓpterea vi
denť esse eterogenea:z in aliā
speciē diuidi pñt. Nā i mēbris
sil'ib⁹ q̄libet ipsoꝝ pars nō ser
uat rōnē toti⁹:quāobrē vocanť
mēbra organica z instrumenta
ria:qz aīe instr̄a esse videnť:vt
facies: manus: cor: eparcꝝ. Et
ideo Gal'.ꝯ.de vtilitate particu
lrū.c.finali.dixit q⁹ natura ido
neos mores ꝓstruit ad vniuer-
sas corporis particulas:z ani-
me virtutes. ¶Istoꝝ aūt mem
broꝝ quedā sunt principalia:z
q̄dā nō. Principalia sunt velut
cerebrū:cor:eparz testiculi. Nō
principalia vero sunt ola alia
preter simplicia velut oculus:
nasus:aures:caput:facies:col-

Auic.

Ca.ij. Membra cōposita.

Gal'.

Distinctio.

luz: brachia: cora: crura ꝛ tibie.

¶ De ꝓpone aũt ꝛ natura dictorũ mẽbroꝝ ꝓncipaliũ i succedẽti. c. distincte dicẽt. Et sic ꝓple.

Ca. iij. ¶ Ca. iij. De anatomia capitis ꝛ mẽbroꝝ ꝛtentoꝝ ꝛ ꝛtinentiũ.

ANti. c. de anatomia simpliciũ ꝛ compositoꝝ membroꝝz satis dictũ est. Sil'r quid sit anatomia et vnde dicat: q̃d neruus: q̃d musculus: ꝛ sic de alijs ꝓout in rubrica ꝓtinẽt. Deinceps de capitis anatomia dicẽdũ est. ¶ Circa quã partẽ nouẽ sunt videnda: de q̃bus p Alex. cõmẽtatorẽ sectaꝝ in ꝑmiali. c. factus est sermo. nam (vt ipse asserit) i quolibet mẽbro nouẽ sunt inquirenda: vez cõpositio: substantia ꝛc. Undecim insup videnda sunt in olla capitis sm Aui. in suo canone. li. iij. c. de anatomia capitis. ¶ Et in primis de eius situatione. Nã caput hois nõ fuit situatũ in superiori parte ꝓpter nares: nec ꝓpter aures: nec ꝓpter os: nec ꝓpter cerebrũ: nec ꝓpter aliũ sensum: vt Aui. testatur autoritate Gal. in prim. tertij sui ca. Sz ꝓpter virtutẽ visiuã. Et rõ est: vt cũ oculi sint custodes totius corporis a lõge ꝓsint videre: ꝛ p ꝑns nociua corpori euitare. Insup fuerũt a natura in parte anteriori oculi situati vt possint mediãte neruo obtico spiritũ visibilẽ recipere. Alia insup rõ fuit: q̃ ad oculos p eosdẽ neruos deferunt spẽs visibiles ad sensum cõem. nam ipsi nerui oculoꝝ ꝓpositionem ingrediunt: vt ifra videbit. Alia q̃z fuit rõ vt oculi motũ recipere possint a sc̃do pari neruoꝝ cerebri. Et istis de causis natura caput in altiori loco situauit. Et in hoc apparet inuamẽtũ situatiõis ꝛ positiõis capitis. Olla capitis ꝑterea sim philo. dr ps capillis plena cõtinẽs membra alata: ꝛ hoc est inuamẽtũ manifestũ. ¶ Cõsequẽter sequit collocãtiã videre: nã ab ipso capite gãtiões Lacerti ꝛ Musculi ad collũ ꝛ facie totã tẽdẽtes ꝓcedunt: ꝛ ad ipsum collũ plãtanꝫ ꝛ mouẽtur p̃dicte particule ꝛ totum caput. ¶ Quãtitas q̃z olle capitis est maioris capacitatis: q̃ cerebrũ in hoib⁹ est maioris q̃titatis q̃z in ceteris aialib⁹. ¶ Capitis sil'r forma est rotũda ad modũ sphere: q̃ (vt inq̃t Gal. viij. de vtilitate particularũ. c. pe.) forma rotũda inter ceteras formas ꝛ figuras est min⁹ passibilis: ꝛ etiã maxima ac capacissima olim habẽtiũ equalem perimetrũ: fuit etiã gibbosa in anteriozi ꝛ posteriozi parte: vt. ũ. tegni a Gal. fuit declaratũ. ¶ Cõpositio insup capitis ossuosa pãnicularis ꝛ medullaris est ꝛ frigide ꝛplonis p numerũ partiũ eius. Et q̃ sunt egritudines q̃ in ipso mẽbro ꝑnt cõtingere. ꝑnt itaq̃ a cerebro euenire oẽs egritudines oculoꝝ neruoꝝ catarraliũ. ꝛ sic de alijs ꝓut in suis ꝓprijs capꝫis de egritudinib⁹ eueniẽtib⁹ a capite i antiquoꝝ scripturis fact⁹ est sermo. Nũerus sil'r partiũ eius cognoscit et h̃ p partes ꝓtinẽtes ꝛ ꝛtentas ac p os basillare: sup quo oẽs ipse partes. s. totius capitis sedẽt ꝛ fundamẽtũ faciũt. Sunt itaq̃ partes ꝓtinẽtes q̃q̃. Primũ q̃ occurrit de eis sũt capilli. Sc̃dz cutis. Tertiũ caro musculosa. Quartũ pãniculꝰ q̃ pericraneũ vocat. Alio nole gigiua mẽ nũ

De ꝛtẽtis.

cupat: q̃ p ꝑmissuras ossiũ capitis a dura mẽ suã h̃z natiuitatẽ. Quintũ ꝛ vltimũ est os: vez craneũ siue tabula ꝓria ossiũ capitis. ¶ Cõsequẽter ab itra alia q̃q̃ sunt videnda de ꝛtẽtis mẽbris. Primũ est os dictũ sc̃da tabula. Sc̃dm pãniculꝰ satis grossus q̃ dura mẽ dr. Tertiũ pãniculus tegẽs substãtiã cerebri: q̃ ꝓ mẽ dr. Quartũ substãtia cerebri. Quintũ rhete mirabile. ¶ Ultio loco seq̃t os basillare q̃ totũ caput sustinet: vt dictũ fuit ad sitũdinẽ cmei. ũ. palatum

Ossa capitis. ¶ Septẽ sunt capitis ossa ꝓncipalia ad totã ollã ꝓficiẽdã.

Os coronale Quoꝝ ꝑmũ os coronale dr: est a ꝓte añrioi capitis: q̃ ps dr ab Aliab. li. sue theozice de anatomia capitis. ꝓa. Cuius q̃dẽ initiũ est a supcilijs vsq̃ ad cozonalẽ ꝑmissurã craneũ i ꝓte añrioi fz latitudinẽ diuidẽtẽ. Et i isto os se raro: fz aliq̃n tñ accidit ꝑmissurã i medio frõtis manifestari ꝓserti in mulierib⁹: ꝛ vocat os cozonale: q̃ reges ꝛ mulieres sup ꝑmissura ꝑdicta cozonã dẽferũt. Sũt insup in eo oculoꝝ foramina ꝛ colatoria narũ diuisa ob quandã ossuosam additionẽ ad modũ sceptri seu cozone galli. sup q̃ ꝓp naturã cartilago iplãtat ad seq̃strãdũ nares. ¶ Cõsequẽter duo ossa sequũt lateralia ꝓtigua cũ osse cozonali i ꝓte añrioi capitis: ꝛ cũ osse laude sine occipitiale i ꝓte posteriozi: ꝛ dr lateralia: q̃ vnũ situstũ ẽ i latere dextro: aliũ i sinistro capitis latere: q̃ ãbo i ꝛmitate capitis vniũt ad modũ serre: ꝛ faciũt ꝑmissurã q̃ sagittalis dr: q̃ ꝛ directo fz lõgitudinẽ capitis tẽdit a cozonali medio vsq̃ ad ꝑmissurã q̃ dr lauda: ꝛ ẽ ꝑmissura craneũ circlr serra diuidere. Nã ra trãsuersalis in ꝓte posteriozi capitꝫ admodũ lr̃e cifre. 7. ¶ Est isup os ꝑdcm occipitiũ siue lau de dure substãtie ꝓzatũ iferi⁹ capitij. a q̃ foramie nucha suũ h̃z descẽsum: ꝛ a cerebro p mediũ spõdiliũ tẽdit vsq̃ ad ĩmẽ dorsi. ¶ Ce ossa petrosa lateralia sequunt trosa. duo ossa petrosa q̃ faciũt ꝑmissuras mẽdosas adherẽdo duob⁹ ossib⁹ lateralib⁹ i dextera ꝛ sinistra ꝓte capitis admodũ pariet. Et dr mẽdosa: q̃ sũt sq̃mosa ꝛ petrosa: ꝛ sũt ceteris durioꝛa. Sũt insup ꝓzata: ꝓp necessitatẽ audit⁹. Et coꝝ ꝓncipiũ ab vtraq̃ capitis est a ꝑmissura lade vsq̃ ad mediũ ripoꝝ ossiũ. Os basillare. ¶ Septimũ ꝛ vltimũ ẽ os basil sillare: q̃ (vt supi⁹ dcm fuit) est velut cune⁹ firmãs ꝛ sustinẽs ꝑdicta ossa supra palatũ statiõe firma ꝛ ꝑdecẽti. Cõstat ẽt ꝑdictũ os mẽbris foraminib⁹ ꝛ ꝛpõgiositatib⁹ ad supfluitates grossas cerebri purgãdas. ¶ Sũt itaq̃ cõmissib⁹ ossib⁹ q̃nq̃ ꝑmissure ꝑdc sure. ꝛte: q̃z tres sũt reales ꝛ ꝛe. Alie vo mẽdose dr. ꝓria triũvocat cozonalis. Sc̃da sagittal. Tertia laudalis. ¶ Fuit insup os capitis ꝛpõgiosũ ꝛ porosum i mẽbris intus duaꝝ tabulaꝝ a nã ꝑductũ capite vt ab ipa ꝛpõgiositate nutrimẽtũ recipet: ꝛ a porositatib⁹ fumositates ꝛ hũiditates cerebri ad exteriozẽ ꝑtẽ possint exhalari. ¶ Fuit ꝑteres caput plurib⁹ ossibus ꝓfectũ ad h̃ vt si accideret lesio i vna ꝑte nõ cõicet alteri. Et h̃ ꝛtũ occurrit ꝛ ossib⁹ caput faciẽtib⁹. ¶ Ulteri⁹ vt anatomia mẽbroꝝ ꝛtẽtoꝝ lucidioꝛi mõ ꝛ mõstraret: vtilissimũ ẽ vt pri⁹re mota cute a craneo in supcilijs craneũ circlr serra diuidere. Nã immediate videbis de ꝛtinẽtib⁹

Cõpositio capitis.

Egritudies capitis.

Nũerꝰ partiũ

Duo ossa lateralia

De cõtinentibus.

interiorē tabulā cranei porosā
vitreā sicut z tabulā exteriorē.
¶ Est ifup cū eiusdē trib⁹ ꝓmis
surz pplexz q̄b⁹ dura mr alliga
ta ē: z ppea ꝑdicte ꝓmissure q̄
tuor ꝺ cāis i craneo a nā ꝓduc
te fuerūt. Quaꝝ pria ē vt ve
ne p eas dē ꝓmissuras igressuz
haberēt ad cerebꝝ nutrimētū
deferēdo. Scda vt nerui z villi
veniētes a cerebro viā hērent
ereūdi. Tertia vt cerebri vapo
res hēnt vñ exhalari possint.
Quarta z vltia vt dura mr hēret
vñ suspēderet ne cerebꝝ q̄ua
valeret. ¶ Per ꝓmissuraz ꝑterea
mediaꝝ siue sagittalē trāseūt
due vene ab epate ꝓcedētes z
sub craneo intrātes. Silr q̄z mō
ēt p foraīe ossis basillarz ascē
dit q̄da arteria a corde ꝓcedēs
z surſū ascēdēdo vadit donec cū
ꝑnoiatz venz z q̄busdā neruis
adluicē ꝓiūgāt z ꝓtexāt. Quib⁹
exide efficit pānicul⁹ dur⁹ z
solid⁹ q̄ dura mr nūcupat. z al
ligat ꝓmissurz ex eas ꝓcedēdo
cū neruis z villis. Ita q̄ aliū fa
ciūt pāniculum tegētē totū cra
neū: q̄ (vtaꝝ dcm fuit) gīgina
mr ꝺr. Quāobrē ꝓstaneū fuit
q̄ arteria superi⁹ ab ifima ꝑte
ascēderet: nā ei⁹ mot⁹ pulsatiu⁹
z ei⁹ sāguis subtilitas si ꝺscēsū
hūisset iferi⁹ itēpato ipetu de
scēdisset: sz ei⁹ ascēs⁹ moderat
illū itēpatū fluxū. Uez vtilissi
mū fuit q̄uena a ꝑte supiori ad
iferiorē ꝑtē ꝺscēderet vt sāguz
ei⁹ spiss⁹ faciliorē hēret ꝺscēsū.
Cūq; ꝑdict⁹ pānicul⁹ ab eisdē
venis pulsātib⁹ z q̄etis ꝓfect⁹
fuerit. ¶ Itez adluicē ꝓiūgūt
z ordle iā dicto aliū apponūt pā
niculū satz lenē z subtilē q̄ pia
mr ꝺr: q̄ totū cerebrū tegit: qꝺ
cū ꝓfecerit ptin⁹ i cerebrū de
scēsū hūt ꝑdicte vene z arteria
et vitā z debitū nutrimētum ac
spūm cordialez ꝺferēdo. z ppea
q̄tomagz ꝺ ipo spū inenit i ce
rebro q̄tomagz ꝺgerit et for
mā aialē suscipit. ¶ Cerebrum
ꝺo ps ē medullarz i trib⁹ vētri
culis diuisa. Quoꝝ vn⁹ ē i ꝑte
añrioꝛi maioris q̄titatz ceterz
vētriculis. Scōs i ꝑte media.
Terti⁹ z vltim⁹ i ꝑte posterio
ri capitis suā facit residētiā. et
iō sz Gal. sniaz ē imaginatiōis
cogitatōis z memorie fūdamē
tū. Silr ēt Ra. lu. ad almā. c. de
anatomia cerebri ꝺt ipz eē fon
tē sēsuū z mot⁹ volūtarū. ¶ Nu
cha ꝺo ē sicut ruui⁹ ab co ma
nās. ¶ Nerui ꝺo q̄ ab ea ꝓce
dūt sūt rivuli ex fluuio ex
eūtes. Inq̄t ꝑfat⁹ vir: ꝺōti ꝺo
i. cerebro cū altq̄ acciderit im
pedimētū: erit cōe cū rivul⁹ s.
eius neruis: q̄ si nervis ipsis
aliq̄ supvenerit lesio ñ sp erit
cōis cū fōte: imo ꝑpria locoꝝ
ad q̄ ipi rivuli dirigūt. ¶ Cere
brū ꝑterea fuit substātie albe z
medullaris z satz lenz fride et
hūide nāe: q̄ nā ē ab alijs diuer
sa medull⁹: qz nō fuit ꝓtenta vt
nutriat craneū. sz potiꝰ (vt mō
din⁹ ꝺt) cerebꝝ ꝓtineaz z fuez
ab eo. ꝑterea iuuamētū ei⁹ fuit
vt spūs vitalē sua complone va
leat ꝓtēpare vt aialz spūs effi
cere. ¶ Dixim⁹ supi⁹ cerebrū
tres hēre vētriculos: q̄z añrioꝛ
posterioꝛ sm opinionē fere oīz
Anatomizātiū i medio sūt di
uisi: vcz i dextra z sinistra ꝑte:
z pietes eoꝝ sūt vndiq; ꝑdictz
pānicl⁹ inoluti: hicide tēdētes
z descēdētes vsq; ad basim: q̄z
bus pānicl⁹ ꝓ pietib⁹ dextera
pars hmōi ventriculi diuiditur
a sinistra. In anteriori pars

te q̄dā ventricli locata ē fātasia q̄ est retētiua spēs a sensib⁹ ꝑticulariū receptaz. In ꝓsteriori ꝺo āgulo hmōi vētriculi ē imaginatiua q̄ eaz spēz ē apphensiua i fātasia retētaz: z eas apphendēdo ꝓponēdo vl diuidēdo: nō tñ asserēdo ꝺ esse albū z illud nigrū. Quāobrē i medio ventriculi ꝑdicti viget sensus cōis q̄ apphēsiu⁹ ē spērū delatarū a sensib⁹ ꝑticularib⁹. Et ppea ad illū locū dirigit z terminat. Et pp ꝺ ex his manifestanz inuamenta hmōi vētricli q̄ sūt vt imaginationi siue fantasie sensuiq; cōi deseruiat: ꝓduct⁹ fuit insuper ordine ꝓtedicto vt oīb⁹ organis sensitiuis sensum tribuat et spūs aiales vt p eū sentire valeāt. Quapropt manifeste apparēt ex eis lo z añrioꝛi cerebro cōtingere nes gñari z cāri velut solo cōculo exiterit: dolor ab eis cāri pōt pati egritudies: velut apa pānicul⁹ vt frigidū. Si calidūz i frigidū litargia ꝺr. Si ꝺo i stantia cerebri repiat pessimuz sup in eo supervenire egritudo cōpositiōib⁹. Que si ē opillās rosa ꝺtigine schotomiam causat. Si ꝺo fuerit hūoralis tūc aut stupoꝛ aut paralisiz: hmōi ab ea sequit. Si aūt fuerit i totū opillās vētriculos sīl cū substātia cerebri aut vētricl⁹ tm mō apoplexiā gñabit. ¶ Ulteri⁹ cerebrū in q̄tuoꝛ diuiditur partes. In añrioꝛe z posterioꝛe partem ꝺrām z sinistrā. In anteriori eīm parte viget sāguis. In posteriori flegma. In dextera cholera. In sinistra melancholia. Et propterea ps añrioꝛ cerebri ceteris est calidioꝛ.

¶ De scōo ventriculo.

¶ Uisa sede z statiōe ꝓmi vētricli cerebri z ꝓpōnis ei⁹: visis iuuamētis q̄ oriūt ab eo z morbis q̄ in eo ꝓnt contingere. De scōo vētricl⁹ ꝺoz ē. ¶ In fine stacz ꝓmi vētricli due repiunt substantie q̄ faciūt additamēta ad instar duaꝝ nariuz hois adluicē ꝓiūctaꝝ. Que q̄dē nares huic vētricl⁹ sūt sīl culcitra et statio sup q̄ extēdit extē sione lōgitudinali q̄n imaginata suscipit: postmodum ꝺhit sicut ꝓmis subterraneus. Et p pterea ad sīlitudinem ꝓmis fct⁹ ē ei⁹ substātia. Et ꝺ facit q̄n ꝺt⁹ exctiua cogitat sup apꝓhēsiꝛ ꝺtermiatis q̄usq; plata sit sma. Deide uez extēdit q̄n vētriculo posteriori ptigit res declaratas. ¶ Iste ifup due sūt. Una ē sīl ꝓmis rubei coloris extēsiu⁹ sz longitudinē ꝺhibil z extēsibilz: z ppea ꝓmis dicta ē. Alia ꝺo ē sīl ꝺchaz q̄n clōgat claudit ancha: z eodē tpe claudit vētricl⁹ ꝓxus postremā ꝑtē in scōo ventriculo annexam et coniunctā. Similiter q̄z pcipium scōi vētricli clauditur. Et hoc fuit a nā ordiatū vt spēs de vno ventriculo ad aliū transitum nō habeāt quādo hō vult a cogitatiōe desistere z a sēsuū exterioꝛ opatiōib⁹. Cuz itaq; ꝓmis ille ꝺhitur seq̄t hꝰ i ache dilatatio ad ꝺ vt species transitū habeāt de vno vētriculo ad aliū q̄n homo cogitatiōez igreditur. Ventricul⁹ autē medius

est satis gracil' z lōg' z trāsitū facit ō ꝓmo ad vltimū: nāvtriq; ē ꝓtigu'. Et ꝓpterea est organū duarū ꝟtutū: vcz cogitatiue q̄ hz ꝓponere z diuidere ꝟbali copula z ex vno aliō inferre. Et i scōa medietate hmōi vētriculi est estimatiua decernēs insensata ex sensatis.

De tertio ventriculo.

¶ Terti' aūt vētricul' cerebri i posteriori pte capitis suā hz sedē. Et ē i substātia durior aliis vētriculis. Jō nerui q̄ ab eo ꝓcedūt mediāte nucha ei' vicaria duriores sunt nature. Quāobrē i pte iteriori hmōi vētriculi non fuit a nā ꝓductū velamē q̄ pia mr ōz: sicut fuerunt alij duo vētriculi q̄ iteri' ꝓdicto velamie fuerūt inuoluti. Et ꝟ nō aliā ob cāz nisi ꝓpterea quia eius substantia (vt supi' dixim') ē satis forz z ꝏdēsa et ex se ꝑseruabilz. Substantia ꝟo alioꝝ duoꝝ qr melior ē: iō eodē velamie a nā fuit ꝓuisuz ꝑ ꝑseruatiōe eorūde ſhe. Fuit ⁊ sup figura piramidalz vt i bassiori loco snias ꝓnūciatas a scōo vētriculo recipe valeat z secrete cōseruet illas. velut capsa thesauri ꝑseruatiua. Ei' ꝟ hz cōplo frigide z sicce nature iudicat. Cōplo vero scōi calide z hūide nāe ōz. In extremitate ⁊ sup hmōi ventriculi: vcz i pte piramidali nucha duob' pānicul' cerebri inoluta ꝓcedit: z ꝑ foramē oss' basillar' iferi' descēdēdo vadit ꝑ mediū spōdiliū donec ad spine extrēitatē attigat. Est ⁊ sup medullaris z eiusdē substantie cū cerebro. Et propterea sint thomata nuche (vt inquit Gal.) sūt sicut sint thomatibus cerebri. Sciēdū est etiam q̄ paria neuoruz sunt septem q̄ a cerebro immediate originā fm lōgitudinē ei'. Et trigita ꝑ mediū nuche. Unū quoꝝ ē line societate z ortū hz in fine osseri siue caude. (vt ponit aliab. fimōe scōo ꝓte primi libri sui de regali dispōne.) Ulteri' i extremitate ꝓmi scōi ventriculi iferi' descēdēdo terminā q̄dā rotūdū foramē qđ a nōnull' lacūa nūcupā. In cui' medietate est pua ꝑforatio ad palatū tēdēs ad qđ trāsitu via directa a medio vētricl'o procedēs z directe ad colatoriū: vcz foramē in medio ossis basilaris a nā creatū. Jdcirco nā etiā vt ⁊ superfluitates cerebri purgarēt: vcz scōi z vltimi vētricli iuxta lacunā ꝑforauit (vt i q̄t Gul. pla.) pānicul' grossum et durū qđ dura mr ōz: vt superfluitates eozundē secundi et vltimi ventriculi vt dictum est) ex purgari valeāt. Siliq; mō ꝓdict' pānicul' i pte añriori cerebri sub ossē frōtis a nā fuit ꝑforat': vt eodē foramie superfluitates ꝓmi vētriculi ꝑ carūculas nasi purgef. Alia insup fuit rō: qr per foramē hmōi opatio ꝟtutis odorabilz ꝑficereť. Et circūquaq; hmōi lacune inueniūť eminētie rotūde satis magne (vt i q̄t bon' Mō dinus) ꝓcreate ad sustentatiōnē venaꝝ z arteriarū. Et ꝓpterea i infirma pte eiusdē lacune ꝓpe foramē ei' z sūt eminētie carnis magne cū rotūditate ad sustentandū venas et arterias ascendetes a rhete mirabili ad ꝓdictos vētriculos. Jdeo manifestātur glādule eminentes iuxta rhete mirabile qđ dicitur ad similitudinē rhetis: qr rhete cōtextum est venis pulsantibus tantū mō: vt Guido demonstrauit

c. de anatomia venaruz et arteriarum.) Dicendo q̄ in aliq̄b' locis sepaŕ vena ab arteria: vt in medio brachiorum z in rete mirabili manifestatur eius separatio. Et hoc cōtum ꝓ anatomia cerebri tantum.

¶ Cap. iiij. De anatomia gutturis z partium eiusdem.

Jdim' i ꝓcedēti sermone sufficiēter de anatomia capitis. de inceps ō anatōia faciei: colli: oculoruz: gutturis. z ptiū earūdē videdū est. ¶ Et i ꝑmissis sciēdū ē q̄ i extremitate gutturis duo sūt meatus ꝑ q̄' ad stomachū trāsitū faciūt: z meri siue isophag' ōz q̄ duab' tunicis z villis cōfect' est: ꝗrū vna ē ꝑmū neruosa i pte itri seca ꝑ lingua oris palato. Altera cōplurimū ē carnosa z lacertosa q̄ i pte exteriori existit ꝓtinua ꝟo meat' q̄ aer ad ꝑmonē trāsferť trachea siue artia nūcupatur. meat' q̄dā q̄ meri vocaťsup q̄q; spōdiles colli retro positi' ē q̄ dem iferi' ōscēdēdo vadit dōec ꝓfozet diafragma. Ab eo postmodū q̄dā ozik corp' (vt i q̄t Ra. li. de Almā. c. de anatomia oris) q̄ stōach' nūcupať. Est aūt gutt' ꝓncipium dictoꝝ meatuū cū q̄dā vacuitate siue spacio i q̄ due amigdale ꝓtinētur. vna i pte dextera collocata z altera i sinistra. Et sūt create ꝟz Aui. carnosez neruose vt foztiores fiāt. Et ꝓpterea earūdē inuamētū ē: qr viā ꝑstāt ciboꝝ potui vt subintrēt meriz a diuētt aerē igredientē aput epiglotū. Epiglotū aūt ē q̄dā eminētia a natura i capite trahere si

Rasi.

Auice.

Gal.

Gui.

Gui.

vt asserunt practicantes ꝛ ego sepenumero vidi a ꝯcūq; parua pūctura vel incisione ꝓsertim venarū pulsantiū homo ꝓ via suffocationis statim morit.

Uula ℣Uula sit ꝛ nō sine vtilitate i genti a natura fuit ꝓducta: nā est mēbrū spongiosuz rare nature: pendēs ꝓpēdicularit̄ ad modū grani pineoli: iuxta epiglotū i ꝓte supiori gutturis inter vnā ꝛ aliā amigdulā suā hz sedē. Et ꝓpterea sua spōgiositate facit ad recipiēdas superfluitates cerebri: factū ē ēt hoc mēbrū ad vocem modulandā.

Ca.v. ¶Cap. quintū. De mādibulis et dentibus.

Dētes ℣Entes hz communē opinionem omniuz qui faciunt professionem anatomie sunt numero trigintaduo. Quorū aliqui sunt incisorū in parte anteriori oris ad inciendum. Alij sunt canini: q̄ vocant turvulgo oculoꝝ dētes. Alij vero sunt molares: ꝛ dñr molares q̄ comesta triturāt ꝛ frangunt quēadmodū mole triticū frangūt. Et ꝓpterea actio eorum ꝓria vocat digestio. ℣Istorū ꝓ

Nume terea dentiū sex decim in superrus dē riori mādibula inseruntꝰ qui ꝯtium tuor decim ossibꝰ cōponuntꝰ q̄rū cōpositio occulta est. Et ꝓpterea de cōpositione ꝛ separatiōe eorū mentionē nō faciem. Sufficit ergo chirurgicū scire qō ꝓ vno osse i operatione manuali supponat. Que q̄dez mādibula vndiq; a quodā pānniculo tegit a ꝓte anteriori frōtis veniente q̄ pericraneū vr. Consequenter a tertio pari neruoꝝ cerebri: ab aliqua ꝓte ꝯsi ꝛ q̄nti ꝛ ex sexto pari neruoꝝ nuche: et tertū simul cū venis ꝛ arterijs: pellis a natura ꝓ tota facie fuit ꝓducta Et ꝓptera nerui ingredientes hāc cōpositionē veniētes ex mēbris ꝓdictis vez cerebro ꝛ nucha causant sensum ꝛ motū ꝓ totam faciē. ℣De icisiōe itaq; hmōi loci ꝯliter sit ꝓcedēdū. c. de exitura grosse cutz plenarie locuti sum. Sciēdū est isup ꝙ dētes supioris ꝛ inferioris mādibule ligantur cū ligamētis ꝛ pannículis ꝓcedentibus a pānículo ꝛ neruis antedictis. Inferiora mandibula duobus ossibus est cōposita etversus mētū vnitur vnione serratili versus partem superiorem ab vtraq; parte cum superioribus mandibulis suam facit coniunctionem. De quarum dislocatiōe suo ꝓprio. c. mentionem faciemus.

¶Cap. vj. de ligua ꝛ auribus.

Ca. De gua

Ingua vtiq; est mēbrū valde necessariū ad diuersas corpis vtilitates i ore a natura ꝓductum de substantia spōgiosa ꝛ carnosū nerui ꝛ eoꝝ villis lacertis: venis: arterijs ꝛ ligamētis ꝓfectū ꝛ i osse lāde radix eiꝰ iplātata ē ꝛ ligamētis ligata. Nerui āt q̄ in ligua ꝓtinent a sexto pari neruoꝝ cerebri sensū recipiūt: motionez vero a septimo pari neruoꝝ cerebri. ℣Sub lingua ꝓterea sunt duevene situate: que manifestāt q̄ alij instrō subluantur ligua: quarū incisio plz iuuat ad diuersas guturis passiones: vt in. c. de cura squinātie ꝛ cura aꝑatis ligue optime declarāt. Fuit insup tale membrū ꝓncipalr i esse ꝓductū ad loquelam ꝓnunciandu. Ad ei

bū ꝓ spaciū tpis i ore gubernādū. Et ad gustū. Et ꝑ ad vtilitatē medicine: q̄ per gustū habemus cognitionē (vt Hal. testatur) multoꝝ simpliciū. Jō natura ad ipm mēbrū neruos gustatiuos direxit a quarto et sexto neruoꝝ pari. ℣Ulteriꝰ dicimus lingua ipam esse lacertosaz ex nouē lacertis ꝓcedētibꝰ ab os selandi formi ꝛ ab additiōe sagittali. ¶Uigēt insup sub lingua carnes glāduloſe. In q̄bꝰ duo pua orificia existūt saliua expurgātia ad modum colatorij. In extremitate mādibulaꝝ a ꝓte supiori i dextra ꝛ sinistra situate sunt aures iuxta ossa vrualia fundata sup os petrosū ꝓforatum ꝛ durū. Et est de osse mēdoso: ab extra auriū vsq; ad ꝓdictā ossis pforationez habēt multas inuolutiōes in trāsitu intus ꝓcedēdo donec attingāt quintū par neruoꝝ cerebri: ꝑtu te cuius potētia auditiua a natura auribꝰ data fuit. Et ꝓpter ea ꝓdictus neruus fuit ꝓcaus ordinatus: vt oēs sonos meliꝰ audiret. ℣In circūquaq; ꝯo auriū ꝛ mādibularuz extremitate ꝓducta est cartilago faciēs aures ꝓdictas. In q̄rū radicevene arterie neruivilli pānículi ꝛ ligamēta circulariter sunt ꝓducta. Ideo incisio hmōi loci dz eē ad instar semicirculi. Et de hac incisiōe optime dictū fuit. c. de exitura grosse guttis. ℣In ꝓte aūt dextera subsequenter ꝛ sinistra colli inueniuntur post aures vene ortū ab epate manifeste habentes. Sub quibꝰ sunt arterie procedētes a cor de q̄ ascēdendo versus caput ꝓ cōmissuras ad cerebruz ingressum faciunt propter vtilitatem narratam. c. de anatomis pānículorum cerebri. Quapropter cum earum compleuerint officium de vtilitatibus predictis super cerebro ꝛ eius pannicu-
lis: iterum descendendo versus aures aliquam partem materie spermatice ducunt: via renum vsq; ad testiculos. ℣Et ꝓ- ꝓhibino
pterea nōnulli tenēt q̄ icisto fa generacta ꝓdictaꝝ venaꝝ sub aures tionis
icisiōe totali est cā ꝓhibitiōis ns est
generatiōis hūane. Sit ꝛ ꝙ icisio.
si i eadē regiōe colli due cerui-
ces ꝓducte sunt: vna i ꝓte dex-
tera colli: alia i sinistra: quarū
fundamēta i ossibꝰ capitis sūt
plātata. Et ꝓpterea fūt de natura ligamēti: q̄ iferiꝰ ab vtroq;
latere spine descēdēdo ꝓcedūt
vsq; ad caudā dorsi ꝛ dñr lōge
ceruices: quia sunt quies ꝛ cul-
citra omnium neruorum venié-
tium a nucha.

¶Ca. vij. de anatomia spondilium.

C. vij. Spondilis.

Spōdilis itaq; ē os ꝓforatū faciēs spinā siue dorsuz per cuius foramē nucha (vt alꝰ dictuz fuit) a ꝓrio ad vltimum suū facit transitū. ℣habet insup spōdilz varia additamēta ascēdētia et descēdētia ꝛ succes-
siue spōdilis ligamētis altera alteri ligat: donec ad vltimas partes spine ligando ꝓueniāt admodū triremis carne. ℣Est autem ordinatio ista aliqua in parte tanq; optima nuche tutela: et ex laterib' vniuscuiusq; spōdilis: ꝓout capitulo de anatomia cerebri dictuz fuit ereūt nerui tendentes ad dexteram ꝛ sinistram partez corporis: de quoꝝ numero in predicto cap.

commemoratū fuit. ¶ Sūt pterea partes dorsi spondiliū q̄ tuor (vt testat Gale. xij. 2. xiij. de vtilitate particulariuz.) Prima est collū. Scōa spondiles. Tertia lūbi. Quarta & vltima os sacrū. Prima pars septē cōstat spondilibus. Scōa duodecim. Tertia q̄nq̄. Quarta ex spōdilib⁹ finitur: de musculis & neruis colli dicetur suis pro prijs capitulis de neruorū et musculorum distributione.

Gale.

¶ Capitulū. viij. De anatomia & figura oculorum.

C.viij.

Oculi.

OCulum oculi ad vsuz vite maxime conferāt & dulcedinē ei⁹ magna cum diligentia de eorum natura. dicēdum est vt cognita eorum dispositione morbis eorundē medic⁹ possit opitulari. ¶ De situ itaq̄ eorum omnibus est manifestum. Sub fronte iō a natura duo oculi fuerūt ordinati: vt tū corp⁹ a varijs & diuersis extrinsecis nocumentis tueātur. Sūt etiā t. q̄ custodes virida rij. Mēbra sunt insup ex septē tunicis tribusq̄ humorib⁹ cōfecta. Et pterea i hūc modū eorum cōpositionē describā. In primis a pte anteriori cerebri pcedunt duo nerui concaui venientes a primo pari neruoꝝ cerebri. qui cū a cerebro sequestrantur: statim aliquātulū cōiūgunt adinuicē q̄si cruciat: & fit vnica pcauitas ex duob⁹. Deinde in exitu eorū separantur a craneoꝝ duob⁹ pāniculis cerebri inuolūtur seu velant & vocant nerui optici & in eoꝝ pncipio vident esse cerebri substantia anteriozis ventriculi. ¶ Et q̄ superius dictū fuit q̄ō in loco vniōis & cruciatiōis eorū ex duab⁹ cōcauitatib⁹ facta est vna: sm Gui. pla. tñ Mōdi. Bul. bononiē. in hac scientia practi pla. & theozica peritissim⁹ dicit Mōdictos neruos in cruciatiōe eorū cōcauos esse vt eis fiat locus cōis: ad hoc vt spēs vni⁹ rei recepta a duob⁹ oculis & lecta p duos neruos ad vnitatē redeat: & vna res videat nō due: sed vna sicut debet ¶ Et pter q̄libet eoꝝ cū craneum exierit tunicā ad pprīū oculū terminat pāniculum durū & grossum faciendo: qui sclioticus dicit. ¶ Deinde ab eodē neruo alius secatur pāniculus q̄ secūdina tunica appellat: & dicit secundina: q̄ succedit primam tunicā. Et in sui situatione amplectit humorem vitreū oculi. ¶ Deinde successiue sequit tertia tunica queretina nūcupat. Et hoc nomen nō aliā ob cām sibi impositum fuit nisi pptera q̄ hz figurā retis q̄ tunica in se retinet & cōprehendit medietatē humoris. ¶ Cōsequēter ab ista tunica retina alia tunica q̄ aranea dr generat ad similitudinem tele aranee facta q̄ in se cōprehēdit aliā medietatē humoris cristallini. Et pptera facit rotūditatem cū tunica retina. ¶ Sub sequenter post dictā tunicam sequitur alia tunica vuea vocata: quia in eius aspectu & dispositiōe ad instar tunice vuee facta est. In medio cuius tunice siue panniculi natura perforauit que perforatio pupilla dicta est: que q̄dē pupilla dilatatur et stringitur iurta necessitatem: et ad hoc etiaz dilatatur et stringitur in humore cristallino: vt virtus vi

Nerui optici.

Scō. tunica

Tertia tunica

sua perficiatur. Comprehēdit etiā i se p̄dicta tunica totū humorē albugineū p defensiōe & cōseruatiōe dicti cristallini humoris qui est necessarius in eo. ¶ Ulteri⁹ fuit iterū necessariū vt alia tunica gñaret q̄ cornea dr vt humor albugine⁹ p foramē vuee exitum nō haberet. ¶ Et dicta ē cornea sine corne⁹ pānicul⁹ ad similitudinē: quā tenet cū cornu lucido: q̄ tunica suū hz ortū a panniculo sciroticō duro. ¶ Et pptera fuit dur⁹ & grossus a natura pductus: vt vna cū septima tunica q̄ cōiūctiua dr totū oculum firmiter & cōdecēter ligarent & amplecterent pter nigredinē siue pupillā: q̄ q̄dē cōiūctiua a pāniculo cooperiēte craneū suam hz natiuitatē. ¶ Et sic apparet iuuamētū incisiōis vene sup fronte in decursuz materierū venētiū a capite & cerebro ad oculos p pter cōpositionē p̄noiati pāniculi q̄ vt alias dictuz fuit. c. de anatomia cerebri nernisvenis & arteriis cōfectus est. Ulteri⁹ ad oculos p foramē cranei dirigunt nerui a scōo pari neruorum cerebri dātes eis sensuz & motum quib⁹ notabiliter sentiunt res sibi nocuas.

Cōiunctiua tunica

¶ Cap. ix. de thorace.

THoracem igit̄ q̄ thorax siue pect⁹ mēbroꝝ spiritualiū est statio. In qua quidē partes nōnulle sunt cōtente & alique cōtinētes. Cōtinentes ptes sunt quatuor. Prima est cutis. Scōa carnes. tertia māmille. Quarta et vltima ossa. ¶ Partes aūt cōtente sunt nouēvez cor: tes cō pulmo: pāniculi: ligamēta: nerui tente. ui: vene arteria: meri siue isophag⁹: trachea sine arteria. Et primo ab ossib⁹ est incipiēdū. ¶ Cōplet igit̄ thorax septē ossibus in quorum extremitate viget cartilago. Et in parte q̄dē superiori thoracis sita ē piris in qua furcula gule firmat: inferius veroversus os stomachi cartilaginez habet satis lenē. Et propterea iacet super os stomachi ista eteīm ossa p̄dicta adiuicē ꝓgregāt p modiū appodiatiōis q̄b⁹ septē ossib⁹ p̄dictis septem vniuntur coste ab vtraq̄ pte & abvtroq̄ capite cū spōdilib⁹ cōiūgunt q̄ coste sūt amphractuose seu curue & vocāt ꝓprie loca costarū. In terminatione quarū a parte anteriori vocatur pectus. A spondiliū vero parte latus costarū cōpletaz dr. Et propterea cōplete dicuntur. Cōsequēter post septē p̄dictas sequūtur quinq̄ et abvtroq̄ latere que mēdose dicunt: & i pte posteriori dorsi cū q̄nq̄ ziūgūtur spōdilibus. In anteriori vero pte cū lacertis ventris suam faciūt coniūctionem: qz in parte p̄dicta non habent vbi cū ossibus appodient ꝓpterea dicuntur mēdose siue false: quia in loco coniunctionis lacertorum sunt valde pliczables: ideo cedūt quasi vt vēter cedit.

Thorax.

Partes ptinentes.

¶ De musculis pectoris.

¶ Sunt itaq̄ musculi pectoz sm Aui. opinionem. xviij. quorum quidā cōmunicātur collo: quidam diafragmati: quidam costis q̄dā dorso: q̄dā spatulis & humeris: quidaz deniq̄ sum

propzie musculi thoracis. Qualiter autē sit cutis ⁊ caro musculosa satis est manifestum.

¶ De mammillis.

¶ Mammille sant mēbra composita ex carne rara ⁊ alba glādulosa ⁊ spōgiosa: ad q̄ nerui cōplures a cerebro cueniūt: vene ab epate ad eas ēt dirigunt. Similr arterie a corde ad p̄dicta membra transmittūtur. Et ppterea cū prenominatis mēbris maximē tenēt colligātiā.

¶ De particulis cōtinentibus.

¶ In primis itaq̄ remoto thorace ab vtroq̄ latere instrumēto bene incidēti ⁊ caute ne anatomia mediasteni deuastetur a corde tanq̄ omnium mēbrorum duce summa cum diligentia incipiendum est.

¶ Cor equidem pinealis est figure ⁊ caro eius ē valde dura lacertosa p̄sertim in radice sua: nam ei⁹ radix siue basis ē plurimū lacertosa ⁊ ligamētis duris ⁊ neruis cōfecta ip̄m circundantibus a quib⁹ cor nō tāgitur nisi tantū in eius radice. Et ppterea vt nonnulli asserūt sapit natura ⁊ cartilaginis. ¶ Fuit preterea eius caro dura ꝓducta: vt nō a facili nocumēto verareť. Nam si rara fuisset caro ⁊ mollis homo fuisset breuioris vite: quia a quacūq̄ facili causa extra naturam ei eueniēti rōne sue ingentis nobilitatis homo deficeret. Et ppterea optime dicit Aui. cor nō patitur solutionem ⁊tinuitatis dūrāte vita in eos. ¶ Fuit ꝑterea in medio pectoris situatus tanq̄ membrum omnium principalissimus et tanq̄ princeps in eodem loco collocatum. sicut Rex in medio suorum pulsorum collocari solet: nō declinādo ad aliquam partem in rta Gal. sententiam. Tamen Raſ. libro ad Almā. ca. de anatomia siue figura cordis dicit eius tornatilem partem versus sinistram partē aliqualiter declinare. Et propterea in sinistra parte sentitur magis pulsatio q̄ in dextra ꝓpter ortum arterie in sinistra parte determinatum. Habet insuper iuxta opinionem eiusdem Raſ. duos magnos vētriculos: vnū videlicet in dextra: et alterum in sinistra pte situatos. In medio quorum adest capsula atrōtulum superius collocata: et panniculis neruosis circundata: que ab eodem Raſ. tertiꝰ ventriculus vocatur. In dextro autem ventriculo duo continentur foramina: quorum altera natura ordinauit vt vene ab epate ortum habentes instus ingrediendo transitum faciant ad eundem ventriculum sanguinē deferendo super quo insuper foramine tres reperiūtur panniculi (vt inquit Raſ.) quorum incessus licet deforis incipiatur intus tamen finitur. ⁊ hoc totū fuit vt reflectatur illud quod ingredit. Aliud vero vene est foramen quod etiam est os q̄ ab eodem ventriculo cū pulmone cōtinuat. q̄ quidē os ēius sit venere nō arterie: tamē eius tunice sunt grosse ⁊ satis spisse ⁊ ppterea a multis anatomistis (vt asserit Raſ.) vena arteria dicitur. Arterium autem tunice sunt dūriozis substātie ⁊ spissioris cozporis q̄ sunt venarum tunice. Q̄ ꝙgrue natura ordinauit cū vtilitate hūani cozpis nō pos-

Aui.

Rex.

Raſ.

Raſ.

Raſ.

sit: qz arterie continue mouenť vita durante: ex quarum motu si contigerit eas disrumpi magnus dispendium sequeretur homini q̄ disruptio aliarum venarum. Sup ipo quoq̄ ore a quo predicta vena ortū habet tres collocanť panniculi: quoruz incessus licet iterius oriať foris tñ finiť. Et ꝙ ipsa natura ordinauit vt reflectātur ad id quod a corde egrediť. In sinistro āt ventriculo duo reperiunť foramina: quorū vnum est os a q̄ magna procedit arteria: a qua oēs arterie totius humani cozporis originē trahūt. Insup super eodē ore tres panniculi situanť quorū incessus ꝛz iterius incipiat foris tñ finitur ad hoc siť vt rñdeāt et reflectanť ad id qđ a corde egrediť de spiritu et sanguine: q̄ q̄dē sanguis a natura diuidiť ptinus p totā cozdis substātiā: quātitate tēperata: residuū vero sanguinis ad cordis nutrimētum delegať: et subtiliať i ipsa cordis substantia ⁊ ad foueam mediā a natura digeriť. In qua calefactionem digestionem: subtilia ctionem ⁊ depurationē recipit. Cūq̄ purificať fuerit ad sinistrū vētriculū trāsmittiť in quo de ipso sanguine puro fit spiritus generatio. q̄ q̄dē spūs est subtilior: clarior ⁊ puriot oibus cozpib⁹ a q̄tuor elemētis gñatus. Aliud aūt ē os vene satis amplū ad pulmonē tēdentis: quo foramine aer a pulmone ad cor transmittiť. In quo quidē foramine etiam duo tātum reperiunť panniculi. Incessus quorum deforis incipit intus ꝙ finiť: qđ pius et gloriosus deꝰ ordinauit vt apti et prōpti fiāt ad recipiēdū ⁊ cōducēdū aerem debitū ad cor vtiliādū. In sinistro ꝙz vētriculo alia inuenit arteria q̄ vnā tm̄ ꝙz tunicā: q̄ a nōnullis arteria venalis nūcupať: sanguinē subtiler ad pulmonē transmittendo: p cuius substātiam diffundiť: ad hoc vt ex ipso subtili sanguine nutriatur: duo quoq̄ ꝙz additamenta ad similitudinez parue auricule: quorum alterū in parte sinistra viget. Alterū vero in parte dextra ortum ꝓbet.

Raſ.

¶ De pulmone.

¶ Pulmo ē mēbrū rare substātie ⁊ spōgiosum ⁊ alligatū cuz mediastino p̄aniculo cooperiēte cor: ne ab ossib⁹ pectoris tāgatur. Habet insuper cānulam de qua facta est mētio. c. de anatomia oris q̄ quidem cānula i diuersis partib⁹ p pulmonem distribuiť: vtilitas namq̄ hmōi cānule vna cū pulmone fuit vt p ipz pulmonem aeris frigidi hominē circūdātis fieret attractio: donec p sinistrā cordis auriculā veniret ad suā fumosam caliditatē tēperādā hoza dilatatiōis cordis ⁊ ide fumosaz cordis superfluitatē susciperet. Quāobrē aeris frigidiros ordine iā dicto cāta fuit valde necessaria qz aer natura hois circūdās i opatiōe cordiali spūs ingētis frigiditatis reperiť: ne cui⁹ tēperamēto p fumosaz ⁊ ingētē caliditatē cordialē animalis spūs suffocarēt. Et quia aer circūdās nos nō erat adeo purus sicut hūan⁹ spūs ꝓsentaneū ⁊ necessariū fuit q̄ p mēbrū trāsiret rarū vt valeat ipm aerē ab ol impuritate clarificare. Et ppterea ad hāc ītētionez nā anhelitum ordinauit.

Canna

¶De diafragmate.

¶Diafragma est vnū de membris ptētis in pectoris ꝯcauitate. Cuius principium a capite i cipit thoracis (vt inquit Rasis) Rasis. Inferius adytrū qꝫ latus ex trāsuerso descendēdo postrigit: donec ad duodecimas spondiles dorsi cōtinuat: et est pānic̄ulus in sua terminatiōe valde musculosus separās membra spūalia a nutritiuis hīs colligatiā cū cerebro mediātib⁹ neruis. Fuit preterea ordinatum diafragma: vt sua cōtinua motiōe cor euentare valeat: quēadmodum folles fabroꝝ qui in eoꝝ apertura aerem suscipiunt ad ignem ventilādū et in clausura illum igni prestāt. Et ꝓpterea duabus ex causis solutio continuitatis facta in eo restauratione nō recipit: quarum vna ē ratione sue continue motionis Altera vero ratione sue ingentis neruositatis et subtilitatis.

¶De mediastino.

¶Mediastinus est pannicul⁹ qui in substantia assimilat diafragmati diuidēs pect⁹ fim lōgitudinez. Et ꝓpterea diuidit pulmonē p medium et alligat spondilibus dorsi pulmonem ipm suspēdendo. Et inuamētū hmōi diuisiōis fuit qō si lesio accideret in vna parte nō cōicaret toti. Et hoc quātū de mediastino. De ligamētis autem facta fuit mētio in sermone de anatomia cordis. Silr quoꝫ de trachea arteria et de meri capi. de anatomia oris. plenarie locutus.

¶De pleura.

¶Pleura est pānic̄ulus valde sensibilis tegēs costas: et est ve hemēter subiect⁹ apostemati. Et ꝓpterea qñ apostema generatur in eo: pleuresis dicit. Et hec puto tibi sufficere pro anatomia thoracistam membroꝝ contentorum qꝫ continentium.

¶Cap. x. de anatomia ventris et partium eius contentorum et continentium. Cap.

¶Enter duob⁹ modis iccipitur. vno mō si ut stomachus siue meri. Alio mō prout est regio et statio cōtinēs mēbra nutritiua. Sciēdū est insup qō ptes continentes sunt velut mirach et siphac ꝯtū ad partem anteriorē: quātū vero ad posteriorē partem sūt ossa quinqꝫ spōdilium. Cutis: caro lacertosa. Mirach autē ex quatuor ꝓtibus cōstare videt vez excute: pinguedine: pānic̄ulo carnoso: et musculis qui a corde oriūtur. Siphac aūt vn⁹ tiñ est pānicul⁹ valde dur⁹ ex villis neruis et ligamētis ꝓfect⁹ adherens toti mirath quē admodum parietes muris adherentes. Et ꝓpterea magna est differētia inter mirach et siphac: mirach em̄ est particula cōposita ex iā dictis: quaruꝫ vna ab altera potest separari. Siphac autem non qz quo ad eius substantiā membrum est simplex sicut et alū panniculi sunt Mēbra preterea ptēta sūt septē. Primū est ventr⁹. Secundum intestina. Tertium stomach⁹. Quartū epar. Quintū splē. Sextū mesenterium. Septimū et vltimum renes. De vesica autez et figura matricis: de anatomia ancharum et partiū earundem tractabitur.

¶De stomacho.

¶Diximus in cap. de anatomia oris et meri stomachuz suā hz originem in extremitate oris. Silr ipsum retro in collo inferi⁹ descendere super ei⁹ spōdiles donec diafragma perforet sup quo diafragmate ligatus existit: vna cum quibusdā pānic̄ulis spōdilium: post cui⁹ ꝓfforationem et ligationem dilatat: et ab eo deinde quoddā oriūtur mēbrum qō stomachus nūcupat ad partē sinistrā parum per declinans. Et ꝓpterea os stomachi declinat aliqualiter ad partem sinistram. Eius vo fundus ad dextrā: quāobrē ipsum inspiciēdo videbis quasi formā hz ab instar cucurbite rotūde habentis collum lōgū in superiori parte. Inferi⁹ aūt altez collum producit: qd cum intestino duodeno suā facit cōiunctionē. Et ꝓpterea istud collū ꝓncipiū intestinoꝝ siue portonariū vocat: qz postqꝫ cibus Portonariū. in stomacho cōgregat⁹ et cōductus fuerit per meri hz dilatat adeo qō ex eo aliqd exire nonvaleat: donec digestio in totum sit celebrata: postmodum aperit. et sic aperuz remanet: donec quod i stomacho existit ad intestina trāsmutatur. Stomachus qz versus partē dorsi aliquātulū dilatat cū spondilibus et visceribus ligatur firmis ligamentis: a quibus firmiter detinetur: et fortitudo ligationis et substentationis interioruz omniū facta fuit a natura prout eoꝝ nobilitas et necessitas postulat. Stomachus preterea trib⁹ tunicis cōstare videtur (vt inqt Ras.) vna quarum habet villos sm̄ longitudinē stomachi transuersaliter. Alia autem habet villos sz latitudinem intrātes. Tertia vero et vltima est illa q̄ habet villos suos obliq; et transuersaliter per stomachum distributos: de quorum iuuamentis si sigillatiz diceremus lōga esset narratio. Aliabbas tamē lib. iij. sue theorice. ca. de assignatiōe stomachi. dicit stomachuz duab⁹ tunicis esse compositum.

¶De epate.

¶Epar vtiqꝫ in dextro latere sub costis superiorib⁹ hz sus posteriorē partem locatuz est. Est membrū carnosuz rarissime tamen substātie q̄si ad similitudinē sanguinis coagulati. Est etiam penulatum ex quinqꝫ vt plurimū penulis. Similiter in parte intrinseca est cōcauū: extra vero gibbosuz qō a natura fuit ordinatū: vt stomachū ipz meli⁹ aplexaret. A pte vo diafragmatis reperit magis ei⁹ gibbositas manifesta et ligatū inuenit ligamētis ꝓtinuātib⁹ epar cū pānic̄ulo super ipsuz existēte. Ab eius ꝓterea concauitate nēpe quedam oriť cōnula q̄ epatis porta dr. Et est vna vena que generatur de eius interioris materia spermatica. Ista enim vena in varias et diuersas separatur partes: a qua septem oriuntur vene: aut vt nōnulli asserūt octo. et scōm Ras. infinite oriuntur vene a predicta porta exeūtes admodum radicum arboꝝ. Et vnaqueqꝫ eaꝝ tādiu i multas separatur partes donec fere in innumerabiles partes recipiat. ex quibus diuisiōib⁹ quedam sunt tendentes vsqꝫ ad finem stomachi: q̄dam verovsqꝫ ad duodenum: et multe ad ieiunum intestinuz dirigūtur: et sic

trāsitū faciunt per intestina do
nec ad intestinum rectum per-
uenerint: q̄ vene sic in diuersas
partes minutissime distribute
meseraice dr̄. Officium autē
Mese hmōi venaꝝ meseraicaꝝ est de
raice. ferre ad epar totā chili bonita
tē ꝛ succositatē: q̄ quidez porta
venalis cū suis radicibus p̄di
tā bonitatē per totam epatis
substātiā distribuit. A gibbosi
tate quoq; itez epatis oriūt ve
nas q̄ ꝓcaua siue chilis ōz q̄na
cū radicib⁹ ei⁹ alijs venis ob
uiātibus totū sanguinē ab epa
te generatū educit. Ipsaq; su-
perius ꝛ inferi⁹ se ramificādo
sanguinē p̄dictū causa nutriē
di p totuz corpus distribuit vbi
Gal. tertia ꝛ quarta perficitur dige-
stio. Ulerius (vt iq̄t Gal.) ij. de
virtutibus naturalib⁹. cap. pe
nul. ꝛ in quarto de vtilitate. ca
pi. v. In epate per decoctionē
tres fiūt substātie: due vez sup
fluitates ꝛ vna naturalis sicut
ex musto in vegete per ebulli
tionem fiunt tres substantie.

¶ De intestinis.

¶ Intestina itaq; sex tm̄ nume
rantur quoꝝ tria superiora
sunt valde gracilia. Alia vero
tria sita ab vmbilico infra gros
sa dicunt: que duabus tunicis
cōfecta esse reperiunt: quaꝝ al
tera intus existens hz viscosi
tatē quandā sibi adherentem
ad siccitudinē calcis mure ad-
herētis. De gracilibus aūt in
testinis primum est q̄ in infe
riori stomachi ore continuari
Porta videtur duodenum siue porta
narij. narium nominatum: et vocat
duodenū: q̄ est longitudinis
Jeiu- duodecim digitoꝝ. Secun-
num. dum autem intestinum ieiu-
num dicitur. q̄ duo intestina
existunt erecta et in lōgitudi
nē corpis sparguntur: ozificia
tm̄ p q̄ epati nutrimētū vehi-
tur: plura sunt in isto intestino
ieiuno: quā in alijs de quibus
in anatomia epatis dictū fuit
Tertium ꝛ vltimum intesti-
num graciliū inuolutum ōz: q̄ Innu
plurib⁹ inuolutionib⁹ cōtentū lutum
esse videt. Istoꝝ aūt triū inte-
stinoꝝ magnitudo cum magni
tudine portanarij cōlis reperi
tur Quartum intestinū mono- Mon
culum ōz cōdecētis amplitudi culu
nis ꝛ capacitatis vnum tm̄ ha
bēs foramen ac si esset saccus
vel marsupium. Et propterea
ōz monoculū: q̄ solum habet
os p quod illud q̄ vna hora i
gredit: alia egredit hora. Cui-
sedes in latere dextro reperit.
Quintum intestinū colon nun Colō
cupat. Cui⁹ principiuz in late
re etiaz reperitur dextro quod
per latitudinē ventris exten-
dit: donec ad finistrū lat⁹ poz
rigat. Sextum denicq; et vlti-
mum intestinū ab anatomistis
rectū noiat. Cuius officiuz est Rectū
sua amplitudine stercus oim i
testinoꝝ colligere et adunare
quēadmodū in vesica adunat
vrina. In extremitate quorum
hmōi intestini terminat anus:
super quo q̄dē musculus repe
ritur. Cuius iuuamentū est exi
tū stercoris p̄hibere: donec de
sideriū adsit quod ipz soluat.
Quinq; p̄terea in extremitate
anivene fuerunt a natura p̄du
cte: vt p eas sanguis melanco
licus grossus totus corporis
euacuaretur. Et ꝓpterea emo- Emo-
roidales appellantur. roidales.

¶ De splene.

¶ Splen quidem in eius figu
ra est membrum longū. Cuius

ratio in sinistra parte ventris
reperitur: quib⁹ sdam ligamē-
tis ligatum: qui ꝛ continuantur
cum pāniculo sup eo situato:
qō q̄dem mēbrum ab vna par
te cum stomacho ꝓtinuatur ex
altera vero cum costis mendo
sis. Ab eodez splene duo oriū
tur poꝛi: quoꝝ vnus ad os sto
machi porrigit: alter ad epa-
tis ꝓcauitatē suū trāsitū facit.

¶ De felle.

¶ Fel vtriq; sup epar locatū ē
reperit duos habēs poros: vn⁹
quoꝝ ad epatis cōcauitatē tē-
dit: alter aūt invarias partes
diuidit ad superiora intestina ꝛ
fundum stomachi tendentes.

¶ De renibus.

¶ Renes ab vtraq; parte spon
dilium circa epar sunt situati
quoꝝ dexter artioꝛē tenet locū
ꝛ vnusquisq; ipsoꝝ duob⁹ colis
contentus est: quorum vnum a
latere in quo situatum est ad
magnam veniam in gibbosita
te epatis existētē porrigit. Al-
terū ꝓ inferi⁹ descendēdo va
dit donec cū vesica mirabilez
faciat coniunctionē. Ista aūt
ad vasa q̄ ad vesicam descen-
dūt pou vtides sunt qui emū
ctoria dicuntur.

¶ De mesenterio.

¶ Mesenteriū est membruz cu
ius substātia cōponitur ex pā-
niculis cordis ꝛ ligamentis a
natura ordinatum cum predi-
cta compositiōe vt intestina cō
decēti ligatione ligare valeat
ꝛ de sepōsa ꝛ pingui substātia
confectum fuit: velut sunt spon
diles cum mollib⁹: qualia sunt
intestina et cetera viscera sine
medio nō coniungunt: vt mol
le a duro non patiatur. Est in-
super in eius vacuitatib⁹ mem
brū valde glandosum. Cuius
officiū est loca glandosa hmōi
mēbra adiuuare: fuit q̄z a natu
ra ordine antedicto ordinatuz
vt venas meseraicas subsidia
re valeat. Fuit ēt pinguez mol-
le: ꝛ glādulis plenū: vt humi-
ditate sua feces ꝛ intestina hu-
mectare possit: ꝛ intelligendū
ē q̄ predictuz membrū in par
te superiori magis glāduloluz
reperitur. In quo frequēter cō
gregaꝝ mellancolia: propter p
pinquitatem quam habet cuz
splene. Et ꝓpterea melācolia
mirachia causatur in eo.

¶ De zirbo.

¶ Ultimum ꝓtētoꝝ membroꝝ
de quib⁹ restat sermonez face
re zirbus appellaꝝ: et est pāni
culus duabus tunicis subtiliꝝ
b⁹ ꝛ densis: varijsq; arteriꝝ ve
nis ꝛ pinguedine nō parua cō
fect⁹. Cui⁹ officiū ē stomachū
ꝛ intestina coopire et calefacē-
re: vt hr̄. iiij. de vtilitate. c. xv-
viij. ꝛ ei⁹ origo est a pāniculo
carnoso (vt iquit Mondinus) Mōdi
qui alligatus est dorso iuxta nus.
diafragma. Et ꝓpterea appa-
ret q̄ si p̄dictus zirbus extra
ventrem exierit ex aliqua per
cussiōe: ꝛ facili causa corrumpi
tur ꝓpter pinguedinē ipsius.
Quamobrem in isto casu pru-
dētissimi medici est (vt Gal. te-
statur) ipsum in loco superiore
alterationis ipsius ligare. De
inde abscissa particula altera-
ta infra ligaturam ferro cons
decenti cauterizare utilissimū
est ne sanguinis emoroꝛagia
sequatur.

¶ Cap. xj. de siphac et de duo
bus didimis ab eo descendēn Ca. xj.
tibus. In quo etiam de testicu
lis dicetur.

Iso i doctrina precedenti de mẽbris ptẽtis: videndũ est deinde de mẽbris cõtinẽtibus in ventre. Et primo de siphac dicẽdum est. Est autem siphac panniculꝰ satis durꝰ cuius origo ab iferiori pellicula diafragmatis manifestatur qui quidẽ panniculꝰ inferiꝰ ꝝsus dorsum descẽdit: vbi stomachus ⁊ intestina suspendũtur. In pte ẽo inferiori ventris suã facit terminationẽ. Ex ipso aũt siphac duo deinde generanꝝ didimi: q̃ descẽdũt sup os pectinis donec cõtinuanꝝ cũ testiculi eos subtili pellicula circũdãtes: p q̃s etiã didimꝰ vene et arterie trãsitum faciunt ad ipsos testiculos: a quibus nutrimentum ⁊ materia spermatica ad ipsos testiculos trãsmittiꝝ: p illos q̃ didimos ascẽdũt a testiculꝰ duo ramuti venarũ quivasa spermatica dñr quibꝰ etiã vasibꝰ sperma a testiculis ad virgã defertur. Testiculi aũt inter mẽbra principalia ꝓnumeranꝝ: nã faciũt ad gñationẽ humanã. Et ꝓpter hoc apparet iuuamẽtũ eoꝝ ⁊ forma: q̃ sunt rotundi ⁊ situs ⁊c. Sũt etiã mẽbra glandulosa ⁊ carnis albe ⁊ valꝺ sensibilia ꝓpter cõitatẽ ⁊ colligãtiã quã habent cum partibꝰ neruosis. Ista omnia cõprehẽduntur a panniculo carnoso la certoso qui mirach dicit. Sunt autem musculi mirach vẽtris: sm Ra. octo a natura creati ad corrobationem ventris. Et cũ hoc etiam testatur Gal. Iuuãt ad expellẽdum superfluitates aliorum membrorum: quorum duo sunt longitudinales a clipeo stomachi incipiendo ꝓcedẽt ad ossa pectinis. Duo similiter eorum sunt latitudinales a dorso procedentes ⁊ se p medium ventris quasi forma crucialis intersecantes ad angulũ rectum terminãt. Similiꝝ modo sunt quatuor transuersales: quorũ duo a costis lateris dextri suam habent natiuitatem: ⁊ tẽdẽtes ad sinistrã ptẽ ossiũ ancharum ⁊ pectinis. Alij vero duo a sinistris costis faciũt originem: ⁊ versus partem dextrã dictorum ossium se p mediũ vẽtris cruciãtes. Quid autem sit cutis ⁊ pinguedo omnibus satis manifestum est.

Didimi.

Vasa spermatica.

Musculi mirach. Gal.

¶ Cap. xij. De figura virge ve sice ⁊ matricis.

C.xij

Virga est mẽbrũ valde lacertosum nerꝝosuꝝ ex multis ligamẽtis cõpositũ plenũ venis et arterijs et plurimuꝝ cauernosum. Et ꝓpter eius cauernositates replenꝝ ventositates in pulsantibus venis generata: ex qua sequiꝝ erectio virge que priapismus dicitur: ligamenta autem faciẽtia ad compositionem virge ab ossibus femoris suaꝝ trahunt originem: nerui vero ad eandem compositionem ingredientes ab infima pte nuche oriuntur. Et ꝓpterea virga est plurimi sensus ⁊ valde extensibilis. Sicꝝ etiam vene eius eueniunt a vena descendente ab epate. Arterie quoq̃ eius procedunt ab arteria descendente a corde in regiones vbi predicte vene ⁊ arterie bifurcantur ad duas anchas et ad virgam veniunt: ⁊ sunt iste vene: arterie: maiores et amplio

res in ista particula ⁊ in radice lingue q̃s in aliq̃ alia particula totius corporis quãtitatis eiusdẽ. Est insuper vt plurimũ quãtitatis vnius palmi quẽad modum ⁊ collum matricis est. Et sic apparuit eiꝰ quantitas. Apparet similiter substãtia et colligantia eiꝰ. nam (vt dictuꝫ fuit superius) est plurimuꝫ neruosa et ratione neruorũ habet colligantiam cum nucha ⁊ vesica. Rõne aũt venarũ ⁊ arteriarꝫ hꝫ colligantiam cũ corde ⁊ epate. Apparet etiã figuraq̃ est lõga. Apparet etiam numerus partiũ eiꝰ. Apparet quoq̃ eiꝰ positio: ⁊ extremitas que ẽ caro simplex ⁊ vocaꝫ preputiũ. Apparet etiã vtilitas eius: q̃ facit ad generationem nature humane. Apparet deniq̃ complerꝺ eius: q̃ ratione neruorum ligamentorum ⁊ venaruꝫ frigida ⁊ sicca indicaꝫ. Uesica preterea est vrine receptaculũ cuiꝰ mãsio inter anum ⁊ femur manifesta reperitur duabꝰ tunicis cõfecta. In cuius ore videlicet in principio colli vesice quidam reperiuntur musculi ipsum collũ stringentes ⁊ ꝓ hꝫ habentes inuolũtarium exitus vrine ex vesica donec desiderium adsit vt ipsam vrinaꝫ emittat. Ceterũ a renibus ad vesicam duobus collis vrina cõducitur que emõtoria nuncupatur que cum advesicaꝫ attinguũt: vnam ex ꝑdictis tunicis perforãt. Deinde inter duas ipsiꝰ vesice tunicas trãsitum faciũt donec ad colluꝫ eius puenãt. In q̃ loco aliã perforãdo tunicam ad vesice concauitatẽ descensum faciunt illuc vrinam conducendo. Matrix preterea collocata est inter vesicã ⁊ intestinũ rectũ i altiori loco tanq̃ vesica. Est aũt plurimuꝫ neruosa vt in tpe necessitatis ertẽsionẽ ⁊ ampliã formã suscipiat. Est insup nõ multũ fortib⁹ ligamẽtis ligata ⁊ plurimuꝫ neruosa: (vt dictũ fuit) ad hoc vt tpe ptus rõne doloris vltra necessitatẽ ampliari nõ valeat. Et ꝓpea fuit sicꝝ neruosa vt meliꝰ colligi ⁊ astrigi possit: ꝑdicta aũt matrix in se duos cõtinet vẽtriculos q̃ ad vnũ orificium terminanꝝ: duo q̃ hñs additamẽta: quoꝝ nota matricis cornua dicunꝝ: post que additamenta testiculi collocanꝝ qui sunt minores in longitudine ⁊ in latitudine latiores virorũ testiculis: a q̃bus sperma de matricis ꝓcauitate descẽdit. In matrice ẽt collum inueniꝝ q̃ in mulieris vuluã porrigit: q̃ quidẽ collum est in muliere sicut in viro virga. In virginibus aũt vulue orificium strictũ ⁊ rugosum inueniꝝ. In q̃bus rugis ẽt q̃dã inueniuntur ⁊ ꝓtexunꝝ vene. Et ꝓpterea q̃ corũpunꝝ ꝑdicte venule ad ruptura pueniunt: ⁊ dilatanꝝ rugę q̃ãobrẽ planũ est q̃ in pregnantibus os matricis intrã vꝝ astringiꝝ acus intus ingredi minime valeat. Cũq̃ aũt hora parẽdi aduenerit: vel aliq̃d fetui nocumẽti q̃ causet aboꝝ: tunc ꝑdictuꝫ os adeo ample dilatãꝝ vt infantis corpus egressum habeat cuiꝰ ifãtis gñatio ex spermate pficiꝝ ⁊ ex sanguine menstruo nutriꝝ ⁊ icremẽtũ sumit. Masculoꝝ aũt forma citius cõpleꝝ q̃s femine forma. Fetui q̃ q̃dã ꝓtinuanꝝ vene ad matricẽ venientes ipluniq̃ nutriẽtes do

Ligamenta virge.

Emonctoria.

Matrix.

nec ad pfectã formã ꝛ tempus pariendi q̃uenerit: quo tpe retinacula quib⁹ fetus cũ matrice alligatus extiterat fortimotione disrumpũtur/ ex qua fortimotiõe matur⁹ sequit part⁹.

Capit. xiij.

¶ Capit. xiij. De distributiõe ꝛ numero ossiũ ꝛ musculorũ secũdũ vnũquãq; particulam totus corporis.

Prim⁹. c. j. de anatomia mẽbrorum simpliciũ ẽm Auic. q̃ ossa corporis humani sũt numero. ccxlviij. p̃ter ossa siamina. ꝛ ꝫ opinionẽ eiusdẽ Auicẽ. q̃ musculi totⁱ corpis sũt nũero. ccccccxxxj. Tamẽ Rasis autoritate Hal. nõ ꝓnumerat nisi. ccccc xxix. dirim⁹ ẽt. c. de anatomia cerebri ꝛ nuche. septẽ esse paria neruorũ q̃ a pte anteriori cerebri originẽ ducũt: ꝛ tringita pia q̃ originant a nucha ꝛ vnus sine societate qui oriẽ i fine ossari (vt põit Aliab. sermone. ij. pris p̃mo li. de dispositiõe regali) vt aũt nr̃m cõtinuem⁹ sermonẽ a diuisiõe ossium ꝛ distributione eorum incipiem⁹. Et primo ꝫ Rasis. Capitis ossa sunt nũero. xxxvj. exceptis dẽtib⁹ vꝫ sex eor̃ q̃ ꝓprie capitis ollam faciunt. Et propterea ab eodem Rasi. dicũtur ꝓpria ossa capitis. Et vnum q̃ in arabico Alguatedi ỏr q̃ est fundamentum ꝛ sustentaculũ: vt alias diꝛim⁹: dictor̃ sex ossiũ. Ulteri⁹ ab eodẽ Rasi. cõnumeratũ est c. de forma ossiũ capitis. q̃dã aliud magnũ os existẽs in pte posteriori sub craneo q̃ inter ipm craneũ: ꝛ mãdibulã superiorẽ situatuꝫ est a q̃ diminutio q̃ i ossiũ inuenik figuris cõplek q̃ Alguatedi ỏr. C. sequ. ter in supiori mãdibula iuxta Rasi. sniaz loco p̃allegato sunt Rasi. q̃dã ossa nũero. xiiij. ꝛ totidẽ i alia pte mãdibule. Sũt p̃terea ossa faciẽtia spineã ꝛ dorsũ nũero. xxx. vt. c. de anatomia spõdilũ fuit demõstratũ. De ossiũ ãt forma q̃ sunt sub colo hic ꝓnũerare icpiem⁹. Duo sũt q̃ furcule dicũ. Sunt ẽt ossa spatularũ ꝛ petoris de q̃b⁹ plenarie locuti sum⁹. c. de anatomia thoracis. Sik ossa manuũ ꝛ femoris et pedũ: ossa ỏo turcularũ in pte exteriori gibbosa sũt. Interiỏo cõcaua ad modũ arc⁹: ẽrũ capitis hũeroꝝ capitib⁹ cõtinuantur: q̃ adiutoria dicũ. Aliỏo extremitates earũdẽ furcularũ ꝓtinuãt summitati pectoris vbi pixis gule ꝓsistit. Spa tule p̃terea q̃ a ptib⁹ dextra ꝛ sinistra supponũtur sunt late. q̃b⁹ extremitatib⁹ cartilagino sa capita ꝓtinuantur. In alijs ỏo extremitatibus carũdẽ q̃b⁹ furcula appropinquatur sũt rotũde: iuxta quas partẽ dexterã ꝛ si nistrã viget pixis quã caput adintorij ingreditur. Os sa pectoris q̃ꝫ vt capitulo de anatomia thoracis fuit demõstratũ sunt septẽ ꝛ in suis extremitatibus sunt cartilaginosa. q̃b⁹ ossibus ꝓtinuanⁱ: ꝛ de thoracis principio ꝛ eius terminatione ibidẽ optime dictũ fuit. De costis similiter mẽdosis ꝛ cõpletis in presenti sermone non fit mentio cuꝫ de eis in p̃allegato. c. plenarie locuti sumus In vnoquoq; latere tamẽ sunt numero. xij.

Aui.

Rasi. Hal.

Aliab.

Rasi.

Rasi.

Rasi.

Ossa pectoris.

Rasi.

Capi

¶ Capituluꝫ. xiiij. De ossibus xiij. brachiorum manuum coxaruꝫ tibiarum ꝛ pedum.

Brachior̃ equidẽ duo sũt ossa q̃ adiutoria vocãtur ꝛ sunt exterius ali quãtulũ gibbosa. Interius cum aliquali concauitate reperiuntur: quorũ capita spatulaꝝ pixidẽ ingrediũtur: vꝫ dextrum dextro ꝛ sinistrum sinistro. Alia vero capita cum cubito ꝓtinuanⁱ: videlicet dextruꝫ dextro ꝛ sinistruꝫ sinistro. In quo cubito viget rotula ad instar instrumẽti aquam hauriẽtis. Et ꝓpterea natura ordinauit cõcauitatem predictã vt extremitates superioris focilis facilime eam in grediank ꝛ vt fortiter ligamentis detineatur ab ea. A cubito similiter vsq; ad manus rasceta duo tendũt facilia quorũ minus in superiori parte brachij suam facit resistẽtiã. Aliud vero q̃ ỏ iferi⁹ est: mai⁹ nominak: quorũ extremitates versus rascetam sunt cum additamentis quibus perficiunk iuncture existentes inter predicta additamẽta ꝛ iũcturas. Rasceta quoq; cuiuslibet man⁹ octo ossib⁹ cõstare videk: quorũ quatuor duobus ordinibus disponũtur. Et alia quatuor i lõgitudine sunt adinuicez cõnexa. Et quia ista ossa sunt duriora. ideo videtur carere medulla: ꝛ figura eorũ aliquãtulum curua existit. Ad hoc vt rascete figura apta ꝛ cõcina pueniat. Post rascetam sequit pectẽ: q̃ ex quatuor ossib⁹ cõponik que cum rasceta ossib⁹ fortibus ligamẽtis liganⁱ. Pectinis similiter ossa cuꝫ ossib⁹ digitorum coniunguntur et in quolibet eorum tria reperiuntur ossa quorum vnumquodq; altero ordine iam dicto continuantur. Sunt itaq; omnia totius brachij ossa numero. xxx. primum videlicet est adiutorium duo sunt focilia brachij in rasceta manus sunt octo: pectinis ꝛ huor̃: q̃ndecim deniq; digitorũ quinq; ỏvero pollicis natura ordinauit: coniunctum cũ extremitate focilꝫ supioris amplis et fortibus ligamẽtis ad hoc vt alios digitos adiuuem firmiter detinere ꝛ coniungere possit factũ est insuper ordine ꝛ ligamẽtis iam dictis ꝓ eius ꝓtinua motione. ossa p̃ter ea core tibie ꝛ pedis sũt numero. xxviij. secundus Mõdi. quo rum primum est os core quod din⁹ in parte exteriori est aliquantulum gibbosum. Interius vero latũ. versus partẽ superiorẽ hz bucellã sine rotũditatẽ magnã q̃ vertebrum dicitur quod pixidem anche ingreditur ꝛ ista iũctura est ligata ligamentis valde fortibus propter eius continuum exercitium ambulandi. Extremitates q̃ꝫ huius modi focilis maioris concauitatem ingreditur ex duobus focilibus tibie horum autez duorum focilium: initiũ est a genu vsq; ad calcaneum vbi protẽdẽdo terminatur: alterum autem eorum magnitudine ꝛ lõgitudine minus est q̃ỏ in pte exteriori tibie reperik. Mains autem est illud quod in parte domestica anteriori tibie collocatur: vt nocumentis exterioribus melius resistere valeat. ꝛ vt etiam tibia meliorem et pulchriorẽ formã recipiat. Preter ea focilia istorum in suis extremitatibus cum calcaneo coniunguntur: ꝛ quibus coxe ꝛ tis

Rascete.

Pectẽ.

bie tertia oritur iunctura. Pria est iunctura anche. Scōa genu super qua iunctura os rotundum et cartilaginosum situatū est: quod a quibusdam oculus vocatur. A nōnullis vero rotula. Tertia vero calcanei: os preterea nauicula nuncupatū calcaneo coniungitur in parte vero inferiori cū quodā osse coniungitur: quod arabice achib dicitur quibus ossibus predictis rasceta pedis cōtinuatur: que tribus ossibus constare videtur: cui similiter rascete pecten continuatur qui quinq; ossibus completur. Consequēter pectini digitorum ossa ptinuantur: que in quolibet digito tria reperiūtur ossa preterq; in magno in quo duo tm̄ inueniūtur.

Ca. xv. ¶ Capitulū decimūquintuz de musculis totius corporis.

Primus alo qđ musculi q̄ in toto humano corpe reperiunt esse numero. ccccc.xxxj. Est aūt musculꝰ mēbrū ꝓpositū ex carne: neruo z ligamento: z villis carne implēte z pāniculo cooperiēte ex quibus volūtarij instrumentum: q̄rū corpora secundum diuersitatem mēbrorum: prout necesse est diuersificant. vnde si velle mus distinguere oēs musculos profecto presens opus cū parua vtilitate augeretur: nam impossibile esset vt musculorū forma mentibus nostris et legentium sermonibus infigaf seu declaretur quemadmodū de ossibus declaratuz fuit. vnū sciendum est q̄ musculi magnū mouentes mēbrum sunt magni corporis formati z ecōtra. q̄propter ad motionē magne iūcture magniq; membri varij et diuersi musculi lese inuicez adiuuant. Et preterea musculi corā mouentes sunt valde magni. Illi aūt palpebras z labia mouentes gracilis et subtilis sunt corporis q̄propter omne membrum quod mouetur motione voluntaria hz musculum a quo mouef: musculoz autem quidam sunt q̄ habent officiū extendendi membrum et q̄dā ipsum ꝓtrahēdi: qui autem hz bent figurā seu officium cōtrahendi membrum i parte domestica situati sunt: q̄ ño ipm extendendi virtutem hñt in parte siluestri mēbri residēt. Et preterea musculus q̄ in parte domestica brachij reperitur interius trahit z curuat manꝰ. Contrariū vero est a musculo situato i pte brachij siluestri. nā trahendo exteriꝰ manꝰ extenditur ad prem exteriorē. Jō p intrinsecā incisionē manꝰ sequitur destructio motꝰ musculorū z neruozum stringentium manū. Per incisionē autem exterī secā manus neruozū. s. z musculoz sequit destructio extensiōis ipsiꝰ. Si ño lesio fuerit ab vtroq; latere equaliter mēbrum inter illos duos gradus remanebit: quia nec domestica: nec siluestri pte flecti pōt. Motꝰ itaq; volūtarij q̄ i corpe hūano reperiunt sunt vt infra vez musculi a quibꝰ caput z collum mouenf sunt. xxiij. quoruz aliqui caput mouēt ad partē i musculi quo originez hñt. Alij aūt moli capuēt collū simul cuz capite. Alij tis caput sursum mouēt. Alij ante collum Alij posteriꝰ. Alij ad dexteram. Alij ad sinistram caput

mouent.

Sal. Sal. z Rab. sententiā: z est motus volūtarij instrumentum: q̄

Musculi faciei.

mouent. In facie autez musculi. xlv. reperiūtur: ex q̄bus natura. xxiiij. ad oculos delegauit ꝓ eorum et palpebrarum motione. Ad mādibulas sīr ab eadem natura. xij. fuerunt musculi distributi p earuz motiōe. Reliq ño partes faciei q̄ voluntario motu mouenf nouē tm̄ musculis fuerūt ꝓtēte: quorū vnꝰ sub extremitate totius frontis situatꝰ cuiꝰ officiū est magna aptio oculoz z palpebraruz ab eo efficiaf. In extremitate autem narium duo sīr lio nariū extremitates mouētur. Alij quoq; duo sunt oris superiꝰ labiū mouētes. Alij ño q̄ inferiꝰ oris labiū mouent: reli q̄ ño duo ipsorū sunt q̄ maxillā dextrā z sinistrā mouēt. Musculi aūt linguā mouentes: prout dictū fuit. c. ō anatomia ligue sunt nouem: z mouētes gulaz z epiglotū sunt numero. xxxij. Ad vnam quāq; spatule motionē septē cōcurrunt musculi. Ab vnaquaq; ipsius pte sunt musculi. xiiij. adiutoriū mouētes. In adiutorio sīr quatuor ex his cōiungunf musculi: q̄rū duo interiꝰ existentes brachiū versus ptez domesticā curuando ꝓtūt. Alij vero duo ipse extēsiōis brachij ordinati fuerunt. Sunt ꝓterea in singulo brachio musculi. xvij. situati. Ex quibꝰ. x. i pte siluestri brachij sunt positi. Alij vero. vij. in parte domestica collocātur. A quibꝰ digitis pollex manus moseu plicationem (vt superius dixim̄us) suscipit. In vnaquaq; denicq; manu z ab vnaquaq;

Musculi ligue.

similiter parte: vez domestica z siluestri. xvij. musculi sūt collocati: a quibꝰ digiti ꝓsus auriculare et pollicē intꝰ z extra ordine iā dicto mouētur. Pro pe ctoris aūt motiōe. cvij. musculi ordinant. quoꝝ alij sunt ad dilatandū pectꝰ a natura cōstituti. Alij ño ad ipm stringendū sūt sīr musculi dorsum musculētes. xlviij. In vētre q̄q; a capite inferioris thoracis, vsq; ad ossa femoris tēdētes: (put dictum fuit. c. de anatomia ventris) musculi. viij. reperiunt: q̄liter autē hi musculi p ventrez fuerint a natura ordinati optime in. c. ꝓallegato declaratum fuit. In virozū autez testiculis quatuor sunt musculi reperti z totidem i virga ipsaz mouentes z erectionez ꝓstātes: vnꝰ sīr in collo vesice reperiť musculus. cuius officium est collū vesice cōstringere donec desideriuz adsit eiꝰ vrinam soluendi. In longatione q̄z. iij. musculi sūt ꝓstituti tenētes ani orificiū strictū ne sterc⁹ extra voluntatem exire valeat. Successiue deinde in natibus. xxv. reperiuntur musculi: quorū auri lio corpe mouenf. In corpis sīr. xxv. reperiūtur a superioribꝰ ortū habētes: q̄ et eis motionē z corā ꝓstāt. In costis insup. xx. superius ponunt musculi q̄ iferius porigēdo cruribꝰ motionē ꝓstāt. Super cruribus ꝓterea admotionē pedis z quorundaz digitorum eius. xxviij. musculi fuerunt a natura constituti. Et vt similiter reliq pedis digiti mouerentur. xxij. sub pede fuerūt musculi constitui. De musculis hactenus.

Mu sculipectoris ordinant.

Mu sculi dorsi.

mu sculi virge z testiculorum.

Mu sculi natiuz

Demotione pedis et digitis

¶ Capitulum. xvj. de neruis.

Cerebro nucha ei⁹ vicaria vt suo ꝓprio.c.dcm̃ fuit nerui suã trahũt originẽ. Sũt itaq; nerui (vt alias dictũ est) mẽbra simplicia sensum z motũ ceteris particulis corporis tribuẽtia: quoꝝ septẽ sunt paria q̃ immediate a cerebro originẽ ducunt: z triginta paria (vt asserit Raſ.) z vn⁹ nerus sine societate: q̃ ꝑ mõ cõnumeraũ: vez septẽ a septẽ spõdilibus colli suam sumũt natiuitatem. xij. autẽ a. xij. spondilib⁹ dorsi ꝓcedũt. Similiter paria. v. neruorũ oriunt a. v. spõdilibus cathym. Et alia tria ab osse alohauis: z alia tria ab alohoſos ꝓcedũt. Ab alohoſos aũt extremitate oriũt nerus q̃ sine socio reperiũt. neruorũ aũt spõdiliũ colli primũ par a primo colli foramine spondilis prime exoriũt qõ versus caput tendẽdo per capitis musculos diffundiũt: scõz aũt par ortũ hz a foramine qõ inter primã et scõam colli spõdilem inueniũt p totã capitis cutẽ spargiũt dãs ei sensum siue tactũ. Similiqz modo etiã dirigiũt p totã faciẽ z collũ cõiunctionẽ faciẽdo cũ musculis partiũ ꝓdictarũ eis motum z sensum ꝓbẽdo. Cõse quẽter sequitur tertiũ par a foramine qõ est inter scõam z tertiam spõdilez: qõ q̃dẽ in duas partes diuidiũ: pars vna equidẽ ad musculos mouentes maxilas trãsmittitur. Alia ad musculos ambarũ spatularum dirigitur. Eodemqz modo inter tertiam z quartã spondilem a foramine euenienti ab huiusmodi spondilibus quartũ ortum par in duas partes diuisum quarum vna ad musculos dorsi posteriores trãsmittitur. Alia vero anterius dirigitur z per musculos segregatur. Quitum insuper par inter quartã z quintam spõdilem exitum habet qõ i tres partes diuiditur. Prima ad diafragma destinatur. Scõa ad musculos caput z collũ mouentes dirigiũ. Tertia z vltima spatularũ musculis porrigitur. Sextum quoꝝ par inter quintã z sextã z septimam spondilẽ. Septimuz deniqz inter sextã z septimã spondilem suũ hz ortum. Octauũ similiter inter septimã z octauã spõdilẽ ꝓcedit: vbi spondiles colli suã faciũt terminationez. Nerui aũt q̃ ab antedictis oribus paribꝫ oriũtur q̃dã ad musculos colliz capitis dirigunt: q̃dã siꝝ ad musculos diafragmatis z dorsi porrigũtur. Ex his q̃ ab octauo pari ꝓcedũt: nullus eſſ eorũ ad diafragma peruenit: tñ quidam eorũ vez octaui paris ad adiutoriũz ad brachia z manus tendũt. Sexti q̃z paris quedã partes ad spatularũ musculos pueniũt: q̃dã ꝟo adiutoria tẽdũt ea mouẽtes. Et quedã siꝝ partes sexti paris ad supiores ptes adiutoriũ dirigũt sensum z motũ eis prestantes. Septimi idẽ similiter paris quedã partes ad quosdã musculos q̃ in adiutorio reperiuntur dirigunt. Alij sunt hmõi paris q̃ ad brachiũ porrigunt ipm monẽtes. Alij ꝟo q̃ p cutẽ adiutorij spargũtur z sensuz ꝓbẽtes. Octaui in super paris quedã partes sunt que per brachiorum cutẽ diffunduntur ei sensum deferendo. Alie q̃z partes ad brachiorũ musculos ꝓtẽdũt: manibus sensum z motũ tribuẽdo. Nonũ ꝓterea par iter octauã z nonã egrediꝫ spõdilẽ: a qua spõdile dorsi spõdiles originẽ trahũt. Cuiꝰ paris partes sup costarũ musculis diuidunt. Alie aũt ptes hmõi sunt: q̃ p dorsi musculos spargunt. Reliq̃ vero ptes eiusdẽ paris ad manꝰ descẽdẽdo p eũdẽ diuidunt sensũ z motũ notabilẽ prestãdo. Decimũ itẽ par iter nonã z decimã spõdilẽ suã hz natiuitatẽ q̃ in duas partes diuidiꝫ: quarũ vna trãsmittiꝫ ad adiutoriũ cutẽ ei sensum tribuẽdo. Alia vero pars in duabꝰ diuidiꝫ partibꝰ: vna quarũ dirigiꝫ ad costaꝝ musculos iferiores corpis z p musculos pectoris diffundiꝫ. Reliq̃ ꝟo pars spatularũ p dorsi musculos segregaꝫ z ordine iã dicto ꝓgrediunt: z diuidunt nerui reliquoꝝ pariũ succedẽtiũ vsq; ad decimũ nonum. Vigesimũ quidẽ pars primũ est cuiꝰ nerui ab inferiozibꝰ dorsi spõdilibꝰ egrediunt ortũ hñs inter decimã nonã z vigesimam spõdilẽ. Similiqz mõ etiã iter q̃nqz succedẽtes spõdiles q̃nqz etiã neruoꝝ paria oriunt. Quidã vero eoꝝ nerui aliq̃ aliꝰ p̃cedẽdo z ad musculos tẽdunt vẽtris z p eos i varias ptes diuidũt aliꝫ ꝟo nerui ad musculos dirigunt sup lũbos existẽtes. Reliqua aũt ps triũ pariũ cõiũctionem facit cũ neruis q̃ a cerebro oriunt a duobꝰ q̃z paribꝰ sub tribꝰ existẽtibus rami q̃s plures neruoꝝ oriunt q̃ ad crura descẽdẽdo ꝓcedũt vsq; ad pedũ extremitates. Vigesimi aũt. v. paris nerui sunt qui a primo triũ ossiũ alohauis ꝓcedũt. A scõdo ꝟo triũ ossiũ paris scõm neruorũ eu enit. A tertio similiter tertiũ par neruoꝝ ꝓcedit. Ista aũt tria neruorũ paria olbꝰ neruis iuxta Raſ. opinionẽ miscenẽ. qui ab inferioribꝰ dorsi originanẽ: quoꝝ magna pars ad pedes porrigiꝫ motũ z sensum eis dãs. Reliq̃ vero pars simul cũ neruo carẽti pari imiscẽ z ad virile mẽbrum musculosq; ani z ad collũ vesice z ceteras circũiacentes ptes eorũdẽ dirigunt sensum z motuz partibꝰ prebẽdo. Et hoc quãtum ꝓ anatomia neruozum nuche.

¶Cap. xvij. de distributiõe neruozum cerebri.

Primuz itaq; par neruoꝝz cerebri ad oculos dirigitur vt dictuz fuit ea. de anatomia oculorum faciẽs duos neruos q̃ optici dñr ceteris neruis grossiores hñtes oriũ ab añrioꝛi ꝑte vẽtriculi cerebri: qualr aũt ꝟsus oculos ꝓcedũt optie dictũ fuit loco ꝑallegato. Et sciendũ est q̃ dexter tẽdit ad dextrã ptẽ: et sinister ad sinistrã hoꝝ aũt iuuamẽta tria sunt. Primũ q̃ spũs visibiles ad oculos dirigãt. Scõz q̃ spẽs visibiles ab ocꝛis adcõez sensum deferanẽ. Tertiũ q̃ ab eis oẽs oculoꝝ tunice ꝑter cõiũctiuã procedãt. Scõm quoqz par neruoꝝ ad oculos dirigiꝫ z ad cõpositionẽ musculoꝝ eorum dãs eis volũtariuz motũ. Tertiũ siꝝ par in pluresdiuidiꝫ partes. Alia earũ a faciei partes dirigitur eisdẽ sensum z motum prestando. Alia ve-

Auic. ro pars ad linguā dirigitur ei gustū tribuēdo prout Auic. testat. Reliq̄ vo pars cū q̄rto pari cōiungit: q̄ descēdendo iferi⁹ versus diafragma p̄ foramē ingressionis vene subetice ad stomachū z viscera dirigūtur eisdē sensū tribuēdo. Et ex ide

Mōdi nus. (vt Mondinus refert) nerui reuersiui producunt. quāq̄ Aui

Auic. cē. tenet q̄ hi nerui a tertia parte paris sexti pcedāt q̄ sunt ppie nerui loq̄le. Reliq̄ aūt ps eiusdē quarti partis ad palatū descēdit et sensuz p̄stādo. Qui tū insuper par versus ossa petrosa dirigit sub aures repta a quozū foraminib⁹ gñant q̄dā pāniculi auribus auditū p̄stātes tanq̄ eozum instrumenta. Sextū preterea par in trib⁹ diuidit partibus. vna quarum ad gule musculos tendit. Alia ad spatularū musculos dirigitur. Tertia q̄ maior ceteris inuenit partē ad viscera ordine iam dicto i tertio pari descēdēdo porrigit partim ad musculos epiglotales tendit: quozū musculozū capita sunt ad superioza que epigloti cartilaginem eleuāt. Cūq̄ epigloti pertrāsierit spacium ab eis nerus ascēdēdo rami ad musculos cymbala rē fistulā claudētes veniūt z ner ui reuersini dicūt z vocis pductiui. Reliquū vero ramozum per diafragma pectus: cor: et pulmonē diffundit: et associat eidē parti q̄ ex parte tertia tertij paris ad viscera descendit. Septimū deniq̄ par a pte posterioti cerebri originem ducit qđ ad ligua porrigit eidē motum volūtariū p̄stando. Auic. tñ tenet ipsum par a termino cōmuni ortum habere existēs inter cerebrū z nuchā: z ab eo dicit duo paria neruoz cerebri in anteriori pte originē habere. Tertiuz similiter dicit a termino cōi pcedere qđ ē principās de anteriori z posteriori pte cerebri. Reliqua vero q̄tuor a posteriori pte cerebri oriunt. Et hoc quātū pro distributiōe neruozum nuche z cerebri.

¶ Finit liber primus de Anatomia.

¶ Incipit liber Secūdus. De apostematibus. Capituluz primū de flegmone z quot ei⁹ species sunt: in quo celeberrime finito apostematis tractatur: z quot modis accidit flegmō humano corpori.

Flegmon quidem est apostema calidū ex sanguine genitū doloze intolerabili cū ardoze: pulsatione: tētiōe rubedine cū cutis eleuatiōe atq̄ loci inflammatiōe circūquaq̄ sepez sepi⁹ habēs herisipilē z est ēt cū duricie nō pua: z ppterea nō cedit tactui nisi forte facta suppuratiōe. Est isup sub rubeū flegmonicū apostema ad purpureū tendēs colorē cuius due sunt species: scz vez apostema flegmonicū z nō verū. z verū q̄dē est illud q̄ generat ex benigno sanguine lz (vt in q̄t Aui.) raro Auic. sit q̄ ex quo humore apostema tātūmō generetur. Nō verū vero triplex est secūdū triplices humozes adinuicē mō quo inferius narrabo possint immisceri: mā si sanguis cum colera immiscetur sanguine vincenti flegmon herisipilades nunquā: si cum flegmate vincenti flegmate vndecima flegmonides oz. Si cū melācolia vincenti sephiros flegmonides

Flegmonides. nominat: si colera interposita fuerit cū sanguine colera vincenti herisipila flegmonides dicit: z sic sequit de alijs: qz vcēti semp datur denoiatio. Pterea vt cōpleta de apostemate notitia habeatur expediēs est deinceps qd sit apostema declarare. ¶ Apostema itaq̄ est vt in antiquis inuenit scriptu

Aliab. ris: morbus cōposit⁹ ex triplici morboū gñe in vnā magnitudinē aggregatis: vez ex mala cōplexione: cōpositione et ptinuatis solutiōe. Et ppterea optime dicebat medicoz lucena in q̄to de igenio sanitatis qđ apostema est morb⁹ mutās membrū de sua naturali q̄lita te ad id qđ est p̄ter naturā dico mutans mēbrū in mala cōpositiōe in mala cōplexiōe z in cōtinuitatis solutiōe vel vt lucidius declarat autoritate Alia batis sermone octauo p̄tis primi sui libri de regali dispositione cū dicit apostema est tumoz p̄ter naturā in quo materia aliq̄ replēs z distēdēs est aggregata. Sz vt vlteri⁹ hec scientia declaret: superuacaneū quidē est scire quot apostemata tēpora sint. Itaq̄ vniuscuiusq̄ apostematis quatuoz sūt tempora principiū vez: augmētū: status z declinatio: principiū quidē cognoscit per sūegritudinis initiū. Augmētū per accidentiū incremētum declarat: status cognoscit ob magnoū: accidentiū permanentiā q̄ nec augent nec minuunt. declinatio est qñ oia accidētia alleuiant. z scias insup vnumquodq̄ istoz tēpoz in se tria

Salubrisa posematis q̄tuor sunt tēpora. tēpora cōtinere: vt in ꝓposito de augmento vez principiū augmēti medium augumēti z finē augumēti. Ulteri⁹ dixim⁹ quot modis flegmō possit accidere eē declarādū Flegmonē itaq̄ corpori humano euenire posse duob⁹ modis manifestū est. Uno mō a causa p̄mitiua Alio modo a causa antecedēti. a cā primitiua pōt esse corpore existēte mundoz repleto: verū a cā antecedēti semp efficit flegmō ex supabundantia humoz: z iō necessario iuenit coz pozis repletionem. Cause aūt Cause p̄mitie nictis sunt tres: primitiua scz ue. vt est incisio vt vlceratio: aut fractura vel vlcera q̄ sunt i mēbzo sensibili qđ sua sensibilita te plerūq̄ causat dolorē: z attrahuntur materie rōne doloris p cōitatē loci: quib⁹ attractis renenī in locis vacuis: z sic se penumero apostema gñat z loca ista sunt vt plurimum loca emūctoriozū. Cause aūt ance- Cause dētes sunt multiplices vez hu antece moralis repletionalis z cōpo- dētes. sitionalis. Terminat aūt apo Deter stema quatuoz modis. Primo minamodo per viā resolutiōis. Secūdo a- cūdo p viā suppuratiōis. Tertio posteptio pviā putrefactionis. Quar matio. to z vltimo p viā induratiōis. Primuz quidē modum termi- natiōis apostematis declarat Auicē. fen. iij. c. ij. de curatiōe Auicē. apostematis flegmonici dicēs z tu quidē scis illud qđ ratificatur. i. resoluitur: qñ pulsatio incipit in intentionē z inflammatio i sedationē: hoc qđ dicit Aui. Auicē. est cōtra mentem Raz. Raz.

Gale. nã Gale. iiij. de ingenio sanitatis vbi celeberrime tãgit accidẽtia coarguẽtia resolutionem vnuscuiuscq; apostematis calidi. inquit q̃ sedatio doloris in flãmationis atq; pulsatiõis est cũ manifesta diminutione apostematis. Ista ola sunt signa demõstrãtia resolutionẽ perfectã apostematis calidi: ꝛ ppter ea augmẽtatio pulsatiõis: (vt inquit Auicen.) in preallegato loco non est signũ resolutionis apatis: hic tñ vnũ est notã dũ q̃ per pulsationẽ nõ debemus itelligere pulsationẽ pulsatiuã vt verba Aui. sonãt imo debemus intelligere pulsatiõnẽ puritiuã: qz qñ materia resolui. subtiliatur ꝛ ad naturaz vaporis ipsa materia ꝓportionat: q̃ quidẽ causat puritũ in apate calido (vt inq̃t Gal. v. de accidente ꝛ morbo) ꝛ ideo isto modo nõ intellexit Aui. p pulsationẽ. pulsationẽ arteriarum q̃ fit ratiõe caliditatis: nec etiã intellexit p pulsationẽ: pulsationem causatã ex inflãmatione humoꝝ ꝛ suppuratiõe eoꝝ vt plerũq; cõtingit causari ipsa pulsatio. Sed itellexit per istã pulsationẽ: pulsationẽ tectigatiua qz aliter ꝺiareꝛ sibiipsi in loco preallegato: nam pulsatio in apostemate calido p ipsummet arguit suppuratiõnẽ ꝛ sedatio inflãmationis arguit resolutionẽ ipsi⁹: multis in locis etenim inquit Auicẽ. de pulsatiõe dicẽs cũ videris pulsationẽ plurimã aut duriciẽ plõgatã cũ calliditate: tũc existima q̃ apostema sit in via generationis saniei. Secundũ etiã modũ. modum terminatiõis apatis Auicẽ. declarat Auicen. ibidẽ dicẽs: ꝛ tu scis illud q̃ supportaꝛ ꝑ additionẽ pulsatiõis ꝛ loci caliditatem ac incrementũ vtriusq;. Declarat insup Aui. in ꝑ dicto loco tertio modũ terminationis apatis. dixit enim Aui. ꝛ tu scis illud qñ putrefit ꝑp digõis difficultatẽ ꝛ tenebrositatẽ loci ac vehemẽtiã tẽtiõis: ꝛ iõ cũ videris apa eẽ magnũ ꝛ cuꝝ doloze: si modo dolor vt minoretur ꝛ calor ruboꝝ mẽbri versus viriditatem ꝛ nigredinẽ declinare: tunc dicas illud apa iã ad manifestã corruptionẽ cãcrenosaz deuenire. Quã q̃ dẽ corruptionẽ plerũq; vidimus cõtigere duabꝰ de causis vna q̃dẽ aliqñ rõne materiei multe interdũ rõne pauce materiei ꝛ maligne. Altera quidẽ solet ista corruptio euenire ex indebita applicatione medicaminũ repcutientiũ in ꝓncipio apatis calidi administrantiũ: vt ex nimia resolutiõe auxiliorũ resoluentiũ in tpe augmẽti apatis calidi et valde calidi. Rõne q̃dẽ materiei multe solet euenire ista corruptio in apate calido: nam materia aliqñ existẽte multa a natura regulari nõ põt nec via resolutiõis: nec via suppuratiõis: vñ necessario corrũpit ipsa materia ꝛ facit mẽbruz corrũpere. Et ideo sup hoc optime dicebat Aui. dicẽs: ꝛ mala est q̃ non tendit ad declinationẽ nec aggregat saniẽ: sed hmõi quidez perducit ad mortem mẽbri ꝛ putrefacit ipsum hoc quidez accidit multoties propter apatis magnitudinẽ ꝛ multitudinẽ materie ipsius: ꝛ multoties fit illud videlicet causatur hec corruptio ex malignitate materiei si apostema fuerit paruũ: patet ergo qualiter ista corruptio põt causari in apate: tum rõne materiei multe: tum etiã ratiõe materiei pauce ꝛ venenose. Secũdario causaꝛ ista corruptio ex nimia repercussiõe administrata in tempoze augmẽti apostematis calidi vez in fine ipsius. Auicẽ. hoc nõ est meum sed. d. Auic. c. de cura flegmonis dicẽtis Accidit qñq; ex applicatione repercutiẽtiuz reditus materiei ad mẽbra pricipalia. Interdũ accidit vt induretur apostema nõnũq; ptingit vt incipiat mẽbrũ tendere ad viriditatẽ ꝛ nigredinẽ videlicet corruptione mẽbri. Vidimus etiam euenire istã corruptionẽ ex indebita administratione maturantiuz in apostemate valde calido: verbigratia: apate existẽte valde calido: si quis vellet ipsum maturare maturatiuo calide ꝛ humide cõplexionis: dubium esset ne validitate sua attraheret materiaz ad locũ multũ ex qua necessario materia existẽte calida causatur dolor vehemens: vnde ipsa materia non põt a natura regulari via suppuratiõis. Et sic ꝺ necessitate ipsa materia corrũpitur in mẽbro que putrefacta putrefacit ipm. Et ideo Aui. fere in calce preallegati capituli docet nos euitare incõueniẽs ꝓdictũ circa maturationez talis apatis: dicit enim ꝛ de apatibus calidis egẽtibus saniositate est vt emplastreꝛ caput cozũ psilio ꝛ cir cũquaq; cum extinctiuis quasi dicendo q̃ de necessitate dũ materia fuerit valde calida: videlicet sanguis cum cholera pro eius maturatione erit necessarium procedere cũ frigidis ꝛ humidis sicut est emplꝛ confectum cũ decoctione maluarum psilij ꝛ violarum secunduz artẽ celebzata ex farina ordei oleo violato et vitello oui cũ ꝓnominatis folijs de omnibus secundum artez faciendo emplastrum. Quarto ꝛ vltimo terminatur apostema per viã lapidationis ꝛ hoc nõnũq; accidit applicatõe nimis resoluẽtium resoluẽdo subtilẽ humorem ꝛ grossum relinquendo et indebita ac longa applicatione repercutientium: ꝛ sic completa est doctrina presentis capituli de apate calido via theorice deo dante. Cuius nomẽ sit benedictum.

Tertiũ modũ. Aui. Auicẽ.

¶ Capitulum. ij. de curatione flegmonis a causa primitiua euenientis.

Ca. ij.

IN precedenti capitulo plene diximus de apate flegmonico: quotq; eius species sint: ꝛ quot modis accidat humano corpori quidve apostema sit ꝛ quot modis terminetur. In ꝓsenti vero capitulo eozum curatiões sufficiẽter describam. Diximus itaq; q̃ flegmon accidit duobus modis: vno modo corpoze existẽte pleno ꝛ alio existente mundo. Cũ ergo eius aduentus inuenerit corpozis mundificationẽ tunc (vt inq̃t Auic.) curandũ est applicatione tantummodo mollificantium ꝛ resoluentium sicut est emplastrũ quod ꝓstat ex farina tritici cũ aqua ꝛ oleo. qũ si obuiat repletioni: tunc necessarium est ante administrationem localiuz purgationem

Auicẽ.

Auicē. facere.ꝛ iō bñ dicit Auicē. Cū ergo flegmonicū apostema in nenerit corpis repletionē caue ne illud tangatur medicamine mollitiuo qm̄ inḋt attraheret ad ipm̄ sup̄ q̄ resoluaṫ ab eo:ꝛ iō opz facere purgationē eua cuādo materiā p̄ flebothomiā ꝛ ventris solutionē si illa indi get:hoc cū factū fuerit: possu-mꝰ canonice ꝛ mollificātia et resoluentia administrare q̄ fa cta euacuatiōe materiei p̄ fle-bothomiā ꝛ vētris solutionē si fuerit necessariū.tūc inḋt ipaz curationē esse p̄rimam curatio ni flegmonis cuiꝰ cā p̄mitiua inuenit corpis mūdificatio-nē ideſt curatio flegmōis eue niētis a cā primitiua corpore existēte pleno facta purgatiōe (vt supius dictū est) eadē est cu ratio cū curatione illiꝰ aposte matis:cuiꝰ cā p̄mitiua inuenit corpis mūdificationē:verū so lū differt in hoc:q̄ nō indiget tāta repercussiōe in p̄ncipio si cut indiget illa:imo minꝰ illa ideſt corpore existente mūdo i apostemate flegmonico nō idi gemus tāta repcussione quāta indigemus in flegmone obuiā ti corpi repleto etiam dico fa-cta purgatiōe.ꝛ rō est:q̄ corpe existēte pleno nō ita pōt eua-cuari bñficio purgationis q̄n semp nō habeat trāsmitere hu morē ad locū apatis:q̄ ita nō sequiṫ de corpe mūdo. Et pro-pterea optime dicebat Auicē. in p̄allegato loco:vbi dicit Auicē. q̄ si obuiat mūdificatiōi tunc nō est necessariū curare aposte ma nisi cū molitiuis ꝛ resolu-tiuis quasi dicendo q̄ in cura tiōe apostematis inuenientis corporis mundificationē non indigemus repercussione pro eius curatione sz resolutione cū aliquali mollificatione: vel facias sic ꝛmeliꝰ erit dico sem per flegmone tēdente inviā re solutionis.℞.foliorū maluarū et violaruz ana.M.j.radicū al tee aliquātulū cōtuse lib.j. om nibus decoctis in aqua suffi-cieti in decoctione arte ꝛ igne fiat emplastrū cū farina ordea cea fabarū triticū furfuris be-ne triturati sufficiēter ad ignē innicē bulliendo vsq̄ ad ꝛspissi tudinē ꝛ solidā formā. Addēdo i fine coctur olei rosati camo millini aā.ʒ.ij.ꝛ mediaz croci paz vel etiā aliter faciasꝛ me lius erit.℞.medulle panis tri turati lib.j.brodij carnis vitu-line vel castrati seu galline in quo decocte sint radices altee ꝛ capita lilioz ifundaṫ medul la panis i hniōi brodio feruē ti:deinde exprimaṫ fortī expſ siōe ꝛ postmodū pistēt in mor tario ꝛ cū medulla ipa bene pi stata erit: addaṫ immediate olei camomillini rosati. ana.ʒ. ij.olei de lilio piguedinis gal line butyriaā.ʒ.vj.decoctiōis supradicte quātū sufficit:ꝛ ite-rū ad ignē bulliant agitando cū spatula vsquequo formā ac cipiat solidā ꝛ cū eo bis in die flegmonicuz apostema empla stretur. Itē inuenimus nō par uam efficaciā in isto remedio in resoluendo vnūquodq̄ apo stema calidum ab omni cā cau satum loca neruosa cōfortando ꝛ dolorē mirabiliter mitigādo cuius hec est forma.℞.radicū altee recentis lib.j.capitum li lioz albor.ʒ.iiij. camomille melliloti.aā.M.ß. furfuris. M.j.decocte oēs in aquaꝫ suffi-cienti vsq̄ ad perfectā coctur exprimaṫ ꝛ tantūmō incidaṫ radices altee ꝛ lilioz ꝛ capita deinde pistēt ꝛ cribellēt cri bellatione vltima ꝛ vtili cui cri bratur addātur infrascripta. Linimētū. ℞.olei rosati camomillini ane tini de lilio.ana.ʒ.ij. medulle cruriū vituli ꝛ vacaz pingue-dinis gallinacie ana.ʒ.j. cere albe.ʒ.j.ꝛ.ß.carnis pomoz co ctorū sub pruuis.ʒ.iij.ꝛ.ß.dū-modo hñi possint liq̄facta ola ad ignē cū predicta cribatura bulliāt sp cū baculo agitādo p dimidiū horę lēto igne. Istud etem empl̄m sepenumero exp ti sumꝰ i resoluēdo vnūquodq̄ calidum apostema ꝛ habuimꝰ pro magno secreto a magistro nſro Joanne de bernardis:quē nſa tēpastate i ciuitate nſa ce teris practicātibus eiusdē ciui tatis sp primū locū obtinuisse fuit manifestū. Istud nāq̄ em pl̄m cū superiorib⁹ excepta p̄-Auic. ma Aui.recepta plerunq̄ exp stricz p̄notati magistri ꝛ mihi ꝛ egrotantibus bene succesſuz est:multa deniq̄ amice reme-dia i mediū possez adducere q̄ grā breuitatis conticescā. vel q̄ in resoluendo caute q̄libet apa a cā primitiua ꝛ antecedē ti genitū vnūquodq̄ istoz su-pradictoz remediorū ceteris remedijs prestare inuenimus. Cura-tio fle-gmonis ¶Cū ergo cognoueris flegmo nē tēdere in viā maturationis q̄ de facili cognoscit p signa tēden-tis in tia:ꝛ sunt ista testē adducendo viā ma Auicē.dicētē cū videris pulsa tura-tionē plurimā.aut duritiā plō-tiōis. gatā cum calliditate tūc existi Auic. ma q̄ apa sit in via maturatio nis pfecte matureṫ statim alte ro istoz remedioz.℞. foliorū malvaz ꝛ violaz ana.M.j. ra dicū ligue bonine tenelle ꝛ re cētis.ʒ.ij.radicū altee.ʒ.iiij.ß coquaṫ oia i aq̄ sufficētisq̄ ad pfectā coctura. deide bene expſse ab aq̄ icidaṫ subtilissi me ꝛ pistēt:postmodū cribellē tur:cribellatiōe subtili in q̄rū rerū decoctiōe cū farina ordei addēdo parū linose ꝛ fenugre ci pisti fiat empl̄z solidū addē do in fine olei cōis.ʒ.iij.buty-ri.ʒ.iij.piguedis porcine sine sale.ʒ.ij.ꝛ mediā vitella trium ouoz positoz statiz cū auferū tur ab igne:quo facto iterū cū supradicta radice cribellata ad inuicē misceātur ꝛ fiat empl̄m in bona forma. Istud em̄ em-plastrū sepenumero expertus sum pro maturatione vniuscu-iusq̄ calidi apostematis. Verū si expediēs fuerit fortioz ma-turatio maturatiōe ista q̄ ego vt mō auderē nisi necessitate vrgētez facta quodāmodo sup portatiōe loci in predicto em-plō addantur infrascripta. ℞. farine linose fenugreci medul le panis crudi ꝛ bene fermen-tati.ʒ.j.ꝛ.ß.ficuum siccarū nu-mero.iiij.limaciaz numero.v. emplastri superius ordinati.ʒ. iij.misce ꝛ in mortario pistādo fiat empl̄m bulliendo ad ignē vnica ebullitiōe:de q̄ super ca pite apatis tm̄modo appone-re cōsueui maturatione fere fa cta:ꝛ hoc totū ad attrahēdam materiā ad summitatem apa-tioz adcutē subtiliēdā ponēdo semper desuper magnā peciā emplastri maturatiui superi⁹ notati facta pri⁹ in hora appli catiōis emplastri crebra appli

catiõe pãni infusi in decoctiõe
Lini- ista. ℞. folioꝝ maluarũ ⁊ viola
mẽtũ. rũ radicuꝝ altee. aã. M. ſ. furfu
ris. M. ß. decoquank i aqua ſuf
ficiẽti vſq; ad conſummationẽ
duarũ partiũ ex tribꝰ: deinde
colenk⁊ fortiter exprimank cui
addank paruꝝ farine ordeacee
butyri recẽtis olei cõis. aã. ℥.
iij. vitella duorũ ouoꝝ: ⁊ iterũ
bulliãt vnica ebullitiõe: nã in
Arzi. quit Arzi. vir magne autoritatis in arte chirurgicali ꝙ cre-
bra applicatio ꝓſilis decoctionis dixit multũ ꝓferre reſolu
tiõi apãtũ: ⁊ maturationi eorũ
sedãdo doloꝛẽ ⁊ materiã ad cu
tẽ ꝓcurando maturato deniq;
apãte locꝰ aperiẽdꝰ eſt in cuiꝰ
aptione nõnulla documẽta ob-
ſeruãda ſunt. Prio qõ apertio
semp ꝺz fieri i loco maturiori.
Scõo i loco decliuiori ad hoc
vt materia facilius expurgari
poſſit. Tertio ꝙ inciſio semp
ꝺz fieri iuxta lõgitudinẽ muſcu
loꝝ: neruorũ: chordarũ atq; ve
narũ. Quarto debemus facere
inciſionẽ ſm: pilorũ natiuita-
tẽ ⁊ iceſſuz rugarũ. Quinto ꝙ
in tpe inciſiõis exiſtẽte mate
ria magna ipſaz materiã nõ de
bemus extrahere totaliter in
vna vice ne virtꝰ debiliteꝝ. Se
xto ⁊ vltio semp inciſio facien
da ſit iuxta quãtitatẽ materiei
vtputa ſi materia fuerit magna
Inciſio faciẽda eſt magna: ſi par
ua: parua eſt faciẽda. Ulterius
Auicẽ. notãdũ eſt iuxta ſniam Aui. ꝙ
ſi apoſtema fuerit magnũ ⁊ cũ
maxima cutis eleuatiõe ⁊ co-
gnoueris iꝑm iã pueniſſe ad ꝑ
fectã exitură. tũc prudẽtiſſimi
chyrurgici eſt locũ decliuiorẽ
⁊ maturiorẽ incidere deide ſi-
niſtrũ digituz indicẽ intromit
tere debes ⁊ totã cauernoſita-
tẽ cũ eo attẽtare talis aꝑatis:
deinde iterũ cũ gameo debes
ſiue cũ falſa totã cauernoſita-
tem cõſequi dũmodo hoc fieri
poſſit abſq; neruorũ ⁊ venarũ
leſione. Similiter dico de aꝑa
te rotũdo ꝙ niſi fieret inciſio
in loco decliuiori et maturiori
ad ſimilitudinez capitis lune
noue periculũ eſſet aut de fiſtu
la aut de longa curatione. Aui. Auicẽ
tẽ in iſto loco iubet facere bi-
nã aut trinã incisionẽ. Ego eñ
expꝰ ſum vtrãq; inciſionẽ. et
honorẽ meliorẽ reputaui ex il
la ad inſtar capitis lune cꝫ ex
altera. Notãdũ eſt inſup ꝙ ca- Nota
pita hmõi ſcisiõis debẽt deter
minari in loco ſuperiori ⁊ me-
diũ inciſiõis ſiue lune in loco
inferiori: ⁊ rõ eſt qz materia fa
ciliori mõ expurgak facta ope
ratiõe hmõi aꝑatis semp ob-
ſeruatis ꝓdictis documẽtis im
pleak locus lichino vel tincta
madefacta cũ albumine ⁊ vi-
tello oui ꝗbus nõ niſi vtiliſſi-
mũ eſſet addere modicã partẽ
olei roſ. quo facto in ſequenti
die ꝓcedẽdũ eſt digeſtiuo qõ
conſtat ex vitello oui cum mo-
dico terebẽ. ſi locus non fuerit
doloroſus: ſi fuerit doloroſus
addere oleũ roſatũ loco tere-
ben. in digerẽdo cum ſedatio-
ne doloris preſentaneuz reme
dium erit ⁊ digeſtiõe iſta per
quatuor dies eſt procedendũ:
celebrata digeſtiõe locus mũ
dificetur cum mundificatiuo Mũdi
de ſirupo roſato corpore exi- ficati
ſtẽte colerico ⁊ apoſtemate in uum.
loco ſenſibili euenienti q̃ loca
ſunt neruoſa: loca inguinũ cu
ius mundificatiui forma talis
eſt. ℞. ſ. rupi roſ. ℥. ij. terebẽ. ℥.

iij. bulliãt ola ſimul vnica bul
litiõe. deide ſtatiz ponak vitel
lũ vnꝰ oui recẽtis ⁊ ab igne i
mediate auferak: ne oui vitel-
lũ decoqueret addendo farine
Aliud. ordei bñ cribellate. ℥. ſ. ⁊. ß. cro
ci. paꝝ. Itẽ. ℞. ⁊ erit fortior mũ
dificatio mellis roſati colati
℥. ij. terebẽtine clare. ℥. iiij. ſuc
ci apij ſucci plãtagis aã. ℥. me
diã bulliãt ſimul vſq; ad ꝓſum
mationẽ ſucci deide colleꝝ cui
collature addãtur farine ordei
vel tritici loco ordei farine. ℥.
ß. boliarmenici ſubtiliſſime
puluerizati. ℥. v. minũ. ℥. ij. cro
ci. ℈. ſ. miſce ⁊ ola adinuicẽ in
corpozãdo fiat mũdificatiuũ: ⁊
nota amice mi ꝙ plerũq; locꝰ
nõ põt mũdificari ob applica-
tionẽ hmõi mũdificatiui tm mõ
mundificatiõe bona ꝓut ſepiꝰ
vidimꝰ cõtingere in magnis
flegmonibꝰ ⁊ exituris in qbꝰ
sanies vltra debitũ mora fecit
qz ſepenumero mihi neceſſe
fuit ad graniora cõſẽdere mũ
dificatiua vel ad puluerem no
ſtrũ carnis ſupfluę remotiuuz
ptiacũ vel mirtũ oibꝰ ſup tin-
ctã applicatis ſup quorũ hec ẽ
Unguẽtũ forma. ℞. vnguẽti egyptiaci de
mirtũ. ſcriptiõe nſa. ℥. ſ. vnguẽti apko
rum. ℥. ſ. ⁊ mediã miſce ⁊ vocak
vnguentũ mirtũ. Itẽ ℞. florũ
eris. ℥. ij. mellis roſati. ℥. ij. ⁊ ß.
Alumĩis roche. ℥. iij. aqua plã
taginis. ℥. iiij. bulliãt ad ignẽ
oibꝰ bñ triturati: ℈ artẽ fiat
vnguẽtũ ſolidũ ſemp agitãdo
cũ baculo ⁊ ſignũ pfecte coctu
re eſt qñ vꝫ ampulas cauſare:
⁊ iſtũ vocak vnguẽtũ egyptia
cũ noſtre inuẽtionis ordinatũ.
Iſtud eñ vnguẽtũ ⁊ puluis ⁊
vnguẽtũ mixtũ ſuperiꝰ ꝓnomi
natũ ſup tinctã applicatũ ⁊ po
ſitũ mirabiliter mũdificãt vnã
quãq; vlcerationẽ cauernoſam
⁊ rectificant inſuper ola vlcera
malignaꝝ corroſiua: ꝓſum ũt ẽt
carnẽ vncinoſam ſupfluã atq; Mũdi
calloſam facta mũdificatiõe lo ficati
ci incarneꝝ locꝰ ſub iſta forma u:m.
vez. ℞. mellis roſati. ℥. ij. terebẽ
tine. ℥. iiij. bulliãt paruꝝ: dein
de addatur thuris. ℥. ſ. ⁊ ß. mir
rhe. ℥. iij. croci. ℈. ſ. aloes epati
ci ſanguinis draĉis ana. ℥. ij.
⁊ ß. farine fenugreci farine or
dei bñ cribellate aã. ℥. ß. ſarco
colle. ℥. ſ. ⁊. ß. Miſce ⁊ ola adin vnguẽ
uicẽ incorporẽtur. de quo semp tum.
ponak ſup tincta tm mõ ⁊ filis.
Sup petia ꝙ ponak de iſto vn
guento. ℞. diaqlonis albi ſine
gũmis. li. ſ. ſepivacini ⁊ caſtra
ti anali. ß. tere. ℥. viij. medulle
cruriuz vaccarum. ℥. ſ. ⁊. ß. olei
roſati lib. ſ. ⁊ ß. ſtructi ſiue pin
guedinis porcine liq̃facte. ℥. ß.
litargirũ aurei. ℥. iz. minũ. ℥.
iij. picis nauallis. ℥. vj. ſucci plã
taginis li. ß. bulliãt oleũ ⁊ pin
guedo ac medula cũ ſuccoꝝ
ad ꝓſummationẽ ſucci deinde
exprimak cui exꝑſſiõe addank
reliqua. deinde cum cera alba
ſufficienti arte ⁊ igne fiat cero
tũ ſatis ſolidũ ſemp cũ baculo
agitãdo ⁊ vocatur vnguẽtum
baſilicum magiſtrale ex inuẽ
tiõe nſa nobiliſſime opatiõis.
Iſtud eñ vnguẽtũ ꝝ ꝫtra ola
vlcera preſertim ab exitura et
apoſtemate ſecuta. Signũ ve
ro perfecte coture ꝓdicti vn-
guenti eſt quando acquirit for
mam ſatis ſolidam ⁊ nigram.
Valet etiam contra vlcera ti-
biarum. Ulterius lauetur lo- Loco.
cus cum iſta decoctione ad lo
cum cicatrizandum. ℞. v:

ni nigri aque cineris añ.lib.ſ. aque plãtaginis.ʒ.viij. roſarũ foliorꝝ oliuarꝝ ſilueſtriũ mirtilloꝝ granoꝝ ꝛ foliorũ eius añ. ℳ.ß.balauſtiaruꝝ añ. numero v.Aluminis roche.ʒ.ß.terẽda teranꝝ groſſo mõ deinde bulliant ſimul vſq; ad conſummationẽ tertie partis:poſtmoduꝝ colentur qua colatura locꝰ lauetur ſtatiꝝ locũ pãno exiccando quo facto ponaꝝ pecia vnguẽti ſuprascripti cũ ſuis filis bene carpinatis: ꝛ poſita ſup orificio vlcerationis tantũ.Et ſic deo dante completa eſt doctrina curatiõis flegmõis euenientis a cauſa primitiua. Cuius nomen ſit benedictum.

Ca.iij.

¶Ca.iij.decura flegmonis a cauſa antecedenti geniti.

SUperius ſufficiẽter memini de curatiõe flegmonis euenientis a cã primitiua. In pñti vero capitulo cũ ꝺ̃ breuiꝰ potero de cura flegmonis mẽtionẽ facere decreui dico flegmõis a cauſa antecedẽti geniti in curatiõe itaq; talis flegmonis quinq; ĩtẽtiones requirunt:quarũ pma eſt vitã ordinare.Secũda materiã antecedentẽ adequare ſeu digerere.Tertia materiã digeſtam purgare,Quarta cõiũctã materiã remouere. Quinta et vltima eſt accidẽtia corrigere. Prima quidẽ intẽtio cõpletur administratiõe ſex rerũ nõ naturaliũ ꝺ̃tẽtiũ ad frigiditatẽ: ſicut ſunt p potus cibꝰ ſomnꝰ inanitio repletio ac animi accidentia,cibus ſit in primis diebus panatella amigdolata cum modico zuccari in añ decocto,vel in brodio pulli eger fuerit debilis:aut debilis ratione morbi.aut de ſui natura ꝛ complexione.vel fieri facias ferculuz ex optia farina ordei aut ſpelte aut grue facti ex ordeo ꝓtuſo ponẽdo ſemp cũ eis de amigdalis contuſis vel de ſemine cõi ꝛ erit meliꝰ cũ zuccaro fino. Comedat etiã añ priã diũ vez in principio mẽſe cicoree radicẽ vt eiꝰ folia aliquãtulũ decocta interpolãdo etiã aliquando lactucã eodẽ modo decoctam. Poma etiam ꝛ pira ſub pruinis decocta cũ zuccaro vtiliter dãtur in fine comeſtionis.Pomum granatũ inſuper ſummopere valet in iſto caſu iſto modo confectũ.℞.granorũ pomi granati dulcis.ʒ.vj. granatozum pomozũ acetoſorum granozum.ʒ.ſ.ꝛ mediam zuccari albi gratuſati ſeu tritu rati deſuper in hora comeſtionis.ʒ.ſ.mice ꝛ vtere omni hora moderate tamen quia aliquando ſtomacho nocet. Itez vinum granatozum in iſto caſu non niſi vtiliſſimum eſt: poteſt etiam dari in potu vinum album optime limphatum et mediocris vinoſitatis et maxime in corpozibus debilem habentibus naturam et flegmaticam complexionem. Tollerãtur aliquãdo trãſactis primis diebus carnes pulline ca pretine atq; vituline ꝛ lactande tantum. Secunda intentio cõpletur administratione iſtius digeſtiui.℞. ſirupi acetoſi de fumo terre de lupulis ana. ʒ. mediam aquarum endiuie lupozum fumi terre. ana. ʒ.ſ. miſce ſumpto iſto ſirupo per tres dies. Pro complemento tertie intẽtionis purgetur patiens purgatione iſta.℞.caſie diacaptoliconis an.ʒ.vſ. electuarũ roſati Meſue diapruni ſolutiui añ.ʒ.ſ.cũ decoctione flozum ꝛ fructuuz cozdialiũ fiat potio curta addendo in fine.ʒ.ſ.ꝛ mediã ſirupi violati. Quarta intẽtio cõpleꝛ p adminiſtrationẽ localiũ domeſtice repercutientium exceptis caſibus cõditionatis in quibꝰ nullatenus repercuſſiua debẽt adminiſtrari.Primꝰ caſus eſt qñ materia eſt venenoſa. Scõs qñ eſt in locis emunctozijs. Tertius qñ eſt ꝓ viã terminatiõis. Quartus qñ eſt materia cũ ſubdita deriuatiõe.Quintꝰ qñ eſt materia groſſa. Sextꝰ quando eſt iculcata ꝛ lapidata. Septimus qñ eſt in corpore non purgato. Octauꝰ qñ eſt a cauſa primitiua vtputa ab aliqua cõtuſione.tũc repercuſſiua nõ conueniunt niſi in prima die (ꝛ conſidera cauſaz) ſicut ſunt albumina quozum cum oleo roſato ꝛ mirrino conquaſſata de quibus tria genera a me ſepe numero cũ veritate experta ti bi immediate deſcribã: quozũ primum auxiliozũ eſt.℞. albumina duozum ouozũ olei roſati vnguenti roſati añ.ʒ.ſ.ꝛ mediam ſucci plãtaginis vel ſola tri.ʒ.vj.cõquaſſatis oĩbꝰ adinuicẽ moze linimẽti locus apaſemper nõ frigidũ ſed tepidũ

Secunda forma hec eſt.℞.vitella triũ ouozũ cum ſuo albumine olei roſati olei violati lactis mulieris.añ.ʒ.ſ.ꝛ mediã oĩa abinuicẽ cõquaſſentur ꝛ tepida applicenꝺ̃: ꝓout ſuperiꝰ dictũ eſt. Iſtud eñ magis valet trãſactio principio ,principij. Tertia aũt forma eſt iſta.℞.foliozũ maluarũ ꝛ violꝝ añ. ℳ.ſ.ꝛ.ß.roſarũ ordei integri añ.ℳ.ß.ſeminis citoniozũ.ʒ. v.decoquanꝺ̃ oĩa i ſufficiẽti aqua vſq ad pfectaz cocturam. Deinde colenꝺ̃ ꝛ fortiter exprimanꝺ̃ ꝛ oĩa bñ cõtuſa cribellẽtur cribellatione ſubtili cui cribratione addanꝺ̃ olei roſati ſcõz receptas ℳe.ʒ.iij. vnguẽti roſati ℳe.ʒ.ſ.ꝛ.ß.cere albe.ʒ. ij.leq̃fctã ad ignẽ iterũ bulliãt cũ predicta cribratura p quartã partẽ vniꝰ hore lento igne cũ baculo ſemper agitãdo deinde auferaꝝ ab igne ꝛ ſtatim addanꝺ̃ farine ordei bene cribellate.ʒ.ij.ꝛ vtere ſemp petita moze in ſuperioribꝰ receptis annotato. Iſtud enim emplaſtrũ vt patet cõſideranti ingrediẽtia magis valet in fine pncipij cã̃ in principio principij et in medio principij: et ſcias ꝙ vtiliter põt applicari in pncipio augmẽti huiuſmodi emplaſtrũ. Iſta tria genera emplaſtrozũ valent in omnibus apoſtematibus calidis potiſſime in his in quibus eorum ſperatur reſolutio.ꝛ in quibus factaꝫ fulet vlis purgatio dico ea valere a principio uſq; ad augmẽtum apoſtematis:in augmẽto apoſtematis tẽdẽtis in vlã reſolutiõis repcuſſiua debẽt immiſceri cũ mollitiuis:nã vt inquit Auic.quanto magis apoſtema videtur procedere in augmento:tanto neceſſariũ eſt ſuper repercuſſiua addere vim mollificantiũ:hoc qõ dicit hic Aui.quaſi videtur eſſe contra mentem omnium doctorũ: et preſertim Raſis. et Sale. qui Raſ. dicunt qõ in augmento apo- Sale.

Ca.iij. Intentiones curatiue. Seres nõ naturales. Reper cuſſiuum. Aui. Ter tia intẽtio. Quarta intẽtio. Caſus repcuſſiui. Caſus ſiua formi dates.

stematis duo sunt cōsiderāda vez futurū fieri z factū. pro re motiōe itaqz facti indigem⁹ re solutiōe p prohibitiōe fieri re percussiōe indigem⁹: z iō ptz ꝗliter factū deleꝫ nō medicamine molitiuo sz resolutiuo: z futurū fieri ꝓhibeꝫ repercussiuo medicamine. verum in hoc
Auic. iudicio meo Auicē. melꝰ oibꝰ istis cōsiderauit magis parti culādo curatiōis modū ꝙs alij autores: dicit esse ꝙ in augmēto debēt esse mollitiua: z rō est qz i augmēto materia flegmonis ex applicatione repercussiuoz est indurata z quodāmodo incarcerata: z ꝓpterea debēt administrari talia q̄ emolliāt z tenerificēt materiā z rarificent pozos habilitādo materiā ad perfectam resolutionez equaliter z paulatim z nō subito: qz aliter faciēdo resolueret subtilis z grossus relinqueret humoz. talia autē sunt resoluti ua mollitiua: quare si ponerētur in augmēto resolutiua exic
Auicē. cut dicit Auic. z ꝓpter hoc qz paulatim z moderate resoluūt mitigatiua sunt dolozis qꝫ ita nō faciunt resolutiua calide et sicce ꝙplexiōis nā sua callidi tate attraherent materiā ad locum z causarēt dolorē: sic ergo tūc in augmēto z statu conueniūt mollitiua resolutiua. In fine vero cōueniūt resolutiua exiccantia. vez in declinatione
Auicē. apostematis: nā vt inqt Auic. z apud finē z statū z vltimitatē magnitudinis z additionē sue vltimitatis fac vincere mollitiua: z fac ea pura. denotat hic Auic. vltra q̄ quodlibet apostema habeat vt in precedēti capitulo dictū ē quatuoꝛ ꝛpa vez principiū: augmentū: statū et declinationē: innuit nobis insuꝑ ibidē vnūqꝺqꝫ istoꝝ habere in se tria ꝛpa: itaqꝫ in ꝓte ꝑdicta ostēdit qꝺ medicaminibꝰ ꝓcedendū est in statu flegmonis dicēs apud finē z statū. i. apud ꝓncipiū status et vltimitatē sue magnitudinis. i. apꝺ mediū statꝰ z additionē sue vltimitatis. i. apud finē status tūc fac vincere mollificantia sup repcussiua z hoc ꝙtū ad ꝓncipiū z mediū statꝰ inqt z fac ea pura scz i fine status qz tūc materia apatis totaliꝫ fluxa est z alterata z tūc tpis aliqꝫ tulū remissa ē mala cōplexio z iō opz solū resoluere z mollificare: z ꝓpter hoc medicamina debent esse pura mollitiua: diximus ꝓterea vnūquodqꝫ istoꝝ tēpoꝝ in se habere tria tēpora vt in ꝓpositō de augmēto vez ꝓncipiū augmēti: mediū augmēti z finē augmenti: ergo ꝓncipiū status participat cū fine augmenti: mediuz status hz suū verū esse finisvero hmōi status cōicatur cū ꝓncipio declinationis z sic intelligēdū est de alijs tpibꝰ. In statu vero ipsius apate existente inviam resolutiōis inuenimus summope ista valere. R. radicū altee capitū lilij camomille melliloti ana. M. v. posita camomilla z melliloto in sacculo decoquant̄ oꝛa in aq̄ sufficienti vsqꝫ ad itegrā coctura: deinde exprimant̄ radices z cōtūdantur postmodū ꝑcribellū cribelent cui cribratur additis ol bꝰ ifrascriptis arte z igne fiat cerotū ad formā emplastri. R. olei camomillini olei de lilio. afi. ʒ. ij. z ß. diaqꝺlonis albi ꝙs pi ceroti Gal. afi. ʒ. ſ. piguedinis galline: pinguedinis anserie afi. ʒ. r. cere albe. ʒ. ſ. z ß. Itē R. medulle panis ifuse i decoctiōe camo. melliloti fenugr. radicū altee radicū lilij afi. M. ſ. liqricie mūde ʒ. ſ. furfuris. M. ſ. z ß. deide exprimat̄ ipa medulla panis z incorporet̄ bulliēdo ad ignē cū infrascriptis simplicibꝰ. R. olei rosati ℥ lilio: de camomilla. ana. ʒ. ſ. butyri. ʒ. r. croci. ʒ. ſ. vitella triū ouoꝝ positoꝝ qñ imediate auferūt̄ ab igne. vel sic. R. diaqꝺlōis albi. ʒ. iij. medulle cruriū vituli z bouine. afi. ʒ. vj. olei rosati camomellini de lilio. afi. ʒ. ſ. cere albe ꝙtū sufficit ad ignē de oibꝰ fiat cerotū scōm artē i bona forma addēdo i fine farine ordeacee z fabarū bñ cribellate
Quin- afi. ʒ. ſ. Quita intētio q̄ est accidētia corrigere sic ꝙplet. Accia intē dētia qꝺē q̄ i isto apostemate
tio. solēt ꝓtigere sunt ista vez ꝓncipiū cozruptiōis cācrenose z dolor vehemēs hoc plerūqꝫ acci
Auicē. dit vt inqt Auic. pp nimiā repercussionē. Dicit em ꝑ fatꝰ vir capitulo de cura flegmōis seu tertia ꝓmi tractatꝰ. Et qñ cadit fluxitas ifrigidatiōis fortasse ꝓducit ad cozruptionez mēbri z cozruptionē humozis cōstricti in apate z tēdit apa ad viriditatē z nigredinē. i. ad cozruptionē cācrenosam: tūc subiū gitꝫ dicit. Si ergo timueris aliqꝺ de ꝯ vez ne eueniat aliquid de cozruptiōe ꝑdicta tūc empla locū cum farina ordei z volubili z in quo est mollificatio. ꝙsequēter subiūgit dicēs sapa sufficiēti addendo olei rosi vero apparet aliquid de hoc tūc scarifica locū z cozoia ipm z nō expectes collationē z illud est qñ vides illud qꝺ effusum est plurimū valde z fortasse mozir mēbrum. Prohibitione itaqꝫ huiusmodi cozruptionis qñ aliquid timueris de ea cozruptione vtilissimū est locū emplastrare cū emplastro cōfecto ex farina ordei in decoctione altee z oleo cōi addēdo: parum de croco nam illud emplastrum mollificat aperiendo poros cū aliquali calefactiōe mēbri infrigiditati et propterea isto modo remouet illud nocumētū q̄ pōt accidere ex applicatiōe infrigidātiū. Ceterū si apparet aliqꝺ ℥ hoc vez de ꝑdicta cozruptiōe tūc ꝓ eius remotiōe expediētissimū est locū sacrificare scarificatione ꝓfunda: si locus fuerit carnosus et cozruptio multū ꝓfundareꝫ in mēbro. ¶ Si ℔o cozruptio fuerit pauca z superficialis z i loco neruoso: tūc scarificatio debet esse lenis: hoc celebrato locuz lauare ex aqua barachina vel cinerū nō nisi expediētissimū
Auicē. erit. (vt inqt Auic.) in ꝓallegato loco: imo nō opz expectare collectionē nec maturationem materia existēte multa sed necessariū est totā cozruptionē illinire ex vnguēto egyptiaco: descriptione nostra: deinde lomētū. cum emplastrare cum emplastro habēte virtutē resolutiuaz emollitiuam cū aliquali exiccatione cuius talis est forma. R. farine lentium ordei fabarum ozobi ana. lib. ß. in decoctione altee et arte et igne fiat emplastrum solidum cum

sati:olei camomillini añ.ʒ.ij. Si vo ista corruptio fuerit superficialis ⁊ nō ꝓfundata multuʒ tūc sufficit locū sacrificare sacrificatiōe leni deinde iḡm lauare cū lixiuio i quo cocti sint lupini postmodū emplastrare locū cū farina ordei ⁊ volubili Remo i quo est molificatio. Igit ꝑ reuentia motiōe doloris ꝓsiderandū ē: doloꝛē an ipe dolor causeť a mala cōplexione calida:an a materia ꝓculcata:nā si a mala ꝓplexiōe ipse dolor vī causari:tūc statim pro eiꝰ sedatiōe succurrēdū est altero istoꝝ duoꝝ auxilioꝝ.R folioꝝ maluarū ⁊ violaruʒ añ. M.j. folioꝝ iusq̄mi.M.mediū omnibus inuolutis in petia madefctā ⁊ doctis sub cinere ignito incidāturʒ pistenť addēdo olei rosati bñ odoꝛiferi olei violati.añ.ʒ.j.vnguēti po empl̄ʒ puleonis:vnguēti rosati añ.ʒ. notabi j.cere.albe.ʒ.x.milce ad ignē le. fiat empl̄ʒ.vel sic.R.foliorum maluaꝝ ⁊ violarū añ.M.ij.pomoꝛū nūero.vj.s.seminis citonioꝝ.ʒ.iij.fenugreci.ʒ.j.camomille.M.medium. radicū altee.lib.ß.deconquanť oīa cum aqua sufficiēti deinde exp̄ssa i ciſa ⁊ pistata cribellenť cribellatiōe vltima cui addať medulle panis albe ifuse i decoctiōe rex p̄dictaꝝ.li.j. farine ordei. farine fabaꝝ añ.ʒ.j.olei rosati olei violati añ.ʒ.j.⁊.ß.pinguedinis galline sine sale añ.ʒ.j. ⁊.ß.vitella triū ouoꝝ recētiū ī mediate postoꝛū qñ aufertur ab igne:qꝛ aliter decoq̄renť et nō faceꝛēt bonā formaʒ empla stri decoctiōis predicte quātū sufficit ad icoꝛporādū farinas: ⁊ iterū arte ⁊ igne fiat empl̄m ꝙ summe valet i sedatiōe doloris apostematis causati a materia concultata:⁊ nota ꝙ valet cōtra vnum quenq̄ doloꝛē calidum vniuscuiusq̄ apostematis aliqualr resoluēdo.dico etiam illud valere cōtra podagrā calidam. Sedat insuper dolores emoꝛroidaruʒ eas mirabiliter resoluēdoꝛ sup eadē decoctiōe suffumigādo:⁊ deniq̄ nirum ī modū in ernia humorali mitigādo eiꝰ dolorem ⁊ materiam notabiliter resoluēdo. Et sic cōpleta est curatio istius apostematis flegmonici tendentis ī viā resolutionis tantūmodo cōsequenter sequitur tractare de eo flegmone tendēti inviā maturatiōis. ¶Cū ergo cognoueris apostema incidere in viam maturatiōis ꝑ iudicia et accidētia maturationem coarguētia statim maturetur apostema eisdeʒ remedijs administratis de quibus sumuarie in precedenti capitulo locuti sumus: deinde facta maturatione q̄ cognoscť ꝑ lenitatē loci:ac etiā ob sedationem doloris testem adducendo Auic.dicentem cū videris lenitatē quādā ⁊ sedationē doloris sunt signa maturationis perfecte:tūc incidatur apostema semp tradita documenta de incisione vniuscuiusq̄ apostematis in precedēti capitulo obseruando facta postmodū icisione digerať locus ⁊ mūdificeť icarneť ⁊ si gileť eadē regula:eisdē auxilijs: de q̄bꝰ etiā in predicto capitulo tibi plenā noticiā dedimus. Et sic deo dāte cōpleta est curatio flegmonis a causa antecedenti euentis tam illius tendentis inviā resolutiōis q̄ illius tendentis inviam maturationis.

rationis.cuius nomen sit benedictum.

C.iiij. ¶Capitulū.iiij.De herisipila.

IN superioꝛibꝰ capitulis taʒ de essentia flegmonis q̄ etiam de eiꝰ curatione satis dictū est. In presenti vero tractare conabor de colerico apate:q̄ herisipila nūcupať. Herisipila itaq̄ est calidū apa ex sanguine colericoꝝ cū cuiꝰ hec sunt signa. vez doloꝛ cū ardoꝛe ⁊ inflammatione loci:⁊ non cum multa eleuatione:qꝛ eiꝰ materia nō multū ꝓfundatur:⁊ ideo(vt inqt Auic.) herisipila in vera herisipila ē passio cutis. Est insuper cū caliditate vehemēti ⁊ cū febre maioꝛi q̄ in flegmone cum minoꝛi tñ pulsatiōe:est etiā cū doloꝛe pūgēti ⁊ moꝛdēti ⁊ nō ita extēsiuo sicut in flegmone ⁊ vt plurimuʒ accidit herisipila i facie icipiēdo a lepꝛa nasi:deinde diffundiť per totā faciē. Accidit etiā vt plurimū invulneribus a medico male tractatis vel ab infirmi inobedientia ⁊ nolētis medicoꝝ p̄cepta astātiūq̄ cōsilia seruare:est etiā cū rubeo colore ad citrinitatē tēdēte:⁊ scias ꝙ potissimū si gnū cognitiōis herisipile ē destructio rubedinis q̄n cōprimiť cū digito herisipila:naʒ q̄n comprimiť digito moꝛ euanescit eius rubedo et cito redit:hoc accidit rōne sue subtilitatis materiei. Possem ꝓterea tibi declarare quot species herisipile reperiunť:quot q̄ modis generantur nisi plenioꝛem in capitulo de cura flegmonis dedissemus. quare ꝑ complemento doctrine huiusmodi capituli ad capitulum ꝓallegatū de flegmone semper pro tua necessitate recursum habeas:⁊ multa necessaria multūq̄ vtilia tā in theorica q̄ in practica ad vsum presentis capituli reperies.

¶Capitulum quintum. De cura herisipile.

Ca.v. IN curatiōe herisipi le quatuoꝛ habētur intentiones. Prima est ordinatio vite. Secunda digestio materiei antecedentis. Tertia remotio materiei coniūcte. Quarta accidentium correctio. Prima ⁊ prīa ⁊ ma intētio completur administratione rerum tēdentium ad frigidū ⁊ humidū vt sunt aer ⁊ cibus q̄bꝰ caliditati materiei cōtrariať. Cibus itaq̄ sit ex farro panatella ordeo cōtuso ⁊ in aq̄ oibꝰ decoctis cū amigdalis in semine cōi ⁊ nullatenus cum brodio.qꝛ laboꝛantes talis passione summopere euitare debent pinguia falsa calida ⁊ acuta:vinū etiā nō nisi vtilissimū esset dimittere i isto moꝛbo:vtiliter nāq̄ datur lactuca i isto casu boꝛago cucurbita pomtulaca ⁊ oīa ingrossantia sanguinē. Eligāt insup hi qui patiuntur herisipilā aerē frigidū rectificatū cum expressione foliorū salicis violarum atq̄ rosarū.teneat vlterius ventrem largum cum isto enemate.R. foliorum maluarum ⁊ violarū ana.M.ij.ordei furfuris ana. M.j.seminis citoniorum.ʒ.ij. bulliat in aqua sufficienti simartem vsq̄ ad cōsumptionem tertie partis.deide in decoctione fiat clistere olei violati addendo.ʒ.iij. mellis violati.ʒ. iij.vitella duoꝝ ouoꝝ sa- Enema.

lis parum digeratur materia cum isto sirupo: z pro complemēto secunde intentionis. R. sirupi violati rosati ex infusione sirupi de lupulis. añ. ℥. ß. aquarum violarum lupulorum añ. ℥. j. et ß. misce sumpto isto sirupo per quatuor dies purgetur patiens purgatiõe ista pro cõplemento tertie intẽtionis. R. casie diaprunis non solutis ana. ℥. mediã mãne electe. ℥ j. reubarbari fini ℈m artẽ in infusione. ℥. j. cum decoctione florum z fructuum cordialiũ fiat potio curta addendo in fine. ℥ j. z mediã sirupi violati. z nota q flebothomia nõ cõuenit in isto casu nisi fuerit herisipila flegmonides. In sequenti vero die assumptionis medicine regula generalissima est cliste re lenitiuũ facere deinde locꝰ epitimetur cuz isto domestico resolutiuo. R. albumina trium ouorum olei rosati. Me. ℥. ij. vngũenti ros. Me. succi plãtaginis vel solatri añ. ℥. j. vngũenti Sal. vnciã vnam et mediã oia adinuicem cõquassantur et locꝰ herisipilatus emplastrek: q̃ summopere valet in isto casu. Itẽ. R. foliorũ maluarum z violaꝝ ordei mundi ana. M. vnum omnibus decoctis cum aqua suffi cienti pistentur z cribellentur: cui cribzature addantur seminis citoniorum muscillaginis psilij añ. ℥. j. et mediã olei violati rosati populeonis vngũenti rosati añ. ℥. j. misce z in mortario plumbeo fiat linimẽtũ liq̃factis liquefaciẽdis cum modico cere albe: ẽ enim medicina bona omni tempore in isto casu. Item. R. olei violati olei rosati ana. ℥. j. vnguenti Sal. z. ij. ceruse. ℥. vj. In confectione vj. misce et fiat linimentum in vngo mortario plumbi. vl facias sic. tum. R. olei rosati z violati ana. ℥. vj. albumẽ vniꝰ oui omnibus simul conquassatis cum vncia vna succi plantaginis cuz oleo tepido tota herisipila epitimetur. Item oleũ violatum summe valet in herisipila. Ulteriꝰ vngu vnguentum rosatum Mesue tum in isto casu est magna medici- Me na ℈m eum: et ego sepe expertus sum ipsum z mihi et egrotantibus bene successum est. vide igitur in antidotario prefati viri: quia ipsum summe laudare reperies predictum vnguentum in remotione herisipile. vel facies sic z vtilissimũ erit. R. olei ros. vnguenti rosa. vngu olei violati sandaloꝝ alborũ. tum. ℥. duas succi plantaginis succi solatri ana. ℥. vnam z mediam muscillaginis psilij maluaruz et violarum ana. vncias quatuor bulliant omnia simul vsq̃ ad cõsumptionem muscillaginis deinde cum cera alba sufficienti fiat cerotum molle quod omni tempore in herisipila est medicina magna. Quarta in- Quar tentio que est accidentia cozrigere sic completur. Si modo accidit q̃ sua ingẽti caliditate locus ad vlcerationem deuenerit vesicatione loci precedenti prout sepius vidimus contingere: z hoc testatur Auic. dicens. Et quandoq̃ sua virulentia vesicat: tunc locus epitimetur ex isto linimento. Recipe olei violati olei rosati ana. ℥. j. vnguenti rosati. ℥. j. z mediam succi plantaginis succi syuine añ. ℥. mediam litargirij aurei z argenti añ. ℥. ß. tutie. ℥. ij. ceruse. ℥. vj. In confectione

Sirupus.

Nota de flebothomia.

Linimẽtũ.

vnguenti modus iste obseruandus est: vez mineralia oia in mortario plũbi posita cũ pistello ducanꝰ ponẽdo guttã vnam de oleis z modo de succis z sic faciẽdũ est donec oia adinuicem bene incorporentur addẽdo camphore. ℥. j. Istud nãq̃ vnguẽtũ est mirabilis operatiõis: vez vlceri formicoso z virulẽto ac vlceri herisipilate. accidit aliq̃n dolor vehemens z presertiz in herisipila flegmonides: pro cuius sedatione recurrendũ est ad capitulũ de cura flegmonis. i quo sunt adnotata aliq̃ auxilia doloris sedatiua posita p cõplemẽto quarte intẽtiõis q̃re ad illud recurre i tua necessitate. vnã tm̃ formã vnius auxilij nunc tibi describã. R. foliorum maluarũ vio larum ordei. M. ℥. seminis cioniorum psilij. añ. ℥. ß. oia decoquantur in aqua sufficiẽti preter psilium bulliẽdo vsq̃ ad cõsummationẽ tertie ptis: deinde ponatur psiliuz z iterum bulliat vnica bullitione qua facta conquassentur oia sequestrãdo psiliũ ab omnibus alijs rebus pp̃ suu venenositatẽ quaz tenet in parte interiori cũ olei violati rosati vnguentiq̃ rosati añ. ℥. j. z mediam lactis mulieris. ℥. ij. quo facto cũ eo more linimẽti locus doloroſus epithimek: est enim in sedatiõe doloris inflãmationis z punctionis magna medicina. Si vero herisipila ad duritiem deuenerit vt sepe contigit resolutiõ subtilem z grossum humorem relinquendo vel subtilem ingrossando tũc mollificetur z resoluantur durities in herisipila causata cũ applicatione istius emplastri. R. olei violati z rosati z pinguedinis galline z butyri. añ. ℥. ij. sepi capretini vitulini. añ. ℥. j. z mediã medulle cruris vituli. ℥. j. muscilaginis altee maluarum psilij. ana. ℥. vj. bullãt omnia simul vsq̃ ad cõsummationẽ muscilaginis: deinde addãtur litargirij aurei. ℥. ij. cere albe quantum sufficit. postmoduz arte z igne fiat cerotum molle. Est enim mira bile in resoluendo vnamquãq̃ tumoritiem ab herisipila causatã. Et nota amice q̃ magna est discordia inter doctores in cura apostematis cholerici scotonam Auicenna in principio in diabet in frigidantia ponere cum stipticitate nõ parua. dicens q̃ stipticitas in principio debet vincere frigiditatem et in statu frigiditas debet esse maior stipticitate: intelligit Auicenna q̃ frigiditas medicine in statu non debet esse maior frigiditate medicine que conuenit in principio. Sed debet esse maior ipsa frigiditas i statu q̃ stipticitas. Rasis enim videtur contrariam tenere opinionem. nam circa curam eius etiam in principio iubet admi nistrare repercussiua medicamina frigide et humide complexionis et non sicce sicut facit Auicenna in loco prealle gato. Repercussiuum itaq̃ apostematis cholerici testem adducendo Rasim debet esse frigide et humide complexionis. Ratione tamẽ vlce ris debet esse frigide et ficce;

Vngnẽtuz mirabile.

Linimẽtuz.

psiliũ.

Auic.

Rasis

ꝛ ideo pro curatione ꝛ tali he-
rifipile vlcerate in iſtomet ca-
pitulo preſentaneū remedium
ſcripſimus. Scias etiaꝫ amice
mi ſepenumero experti fuiſſe
vtrāq; curationē medicinarum
ſtipticātiū in principio ꝛ ſtatu
Anic. (put iubet Aui.) in curatiõe ta
lis apoſtematis ꝛ curatiõe hu
mectātiū cum frigiditate ꝛ ali
quali exiccatiõe: ꝛ tñ ſemp veri
tatē aperiendo ꝓ infirmi vtili-
tate inuenim⁹ vtiliozꝫ opinio
Opi. nē Raſis ꝙ Auicēne. Et ideo
Raſ. in ordinatiõe auxiliozū nr̄oz
magis ꝓ curatiõe huius apoſtematis
lauda- vt patet cõſiderāti: ingredien-
tur. tia oia ſunt refrigerantia cum
aliquali humectatione ꝛ nõ er
polianꝫ ab aliqua parna reſo-
lutiõe. ꝛ ſcias amice ꝙ medica
mina applicata in iſto apoſte-
mate ꝓ reſolutiõe eius non de
bēt eſſe calide ꝛ ſicce cõplexio
nis: ſꝫ frigide ꝛ humide cū ali
quali exiccatiõe ſicut eſt fari-
na ordei lentiū roſaꝝ maluaꝝ
ꝛ oleum roſatuꝫ de oib⁹ arte et
igne faciẽdo emplaſtrū. Reſol
uit eñ apoſtema cholericū mi
tigādo doloꝛē ꝛ malā ꝓplexio-
nē inflāmationēq; loci remittẽ
do. Jō vidim⁹ plerūq; ipſam
herifipilam iraſci malignari
atq; incẽdi ſolūmodo applica
tione olei camomilini: ſꝫ Aui-
Olei cenna dicat ipm eſſe oleū be-
camo- nedictum reſoluẽs ſine attra-
millini ctiõe. Quapropter aduerte cir
Aui. ca curationē hmõi apoſtema-
tis cholerici qꝫ ꝓſequẽdo ea q̄
ſcripta ſunt in antiquoꝫ libris
ſine bona cõſideratiõe ſepe de
cept⁹ remanebis ſicut ego nõ-
nunq; remāſi. Notādū eſt etiā
ꝙ Doctores in cura vere ꝛ pu-
re herifipile non faciunt men-
tionem niſi de curatiõe ſtatus
ꝛ principū: ꝛ hoc nõ aliam ob
cauſam niſi qꝛ eius materia eſt
tante ſubtilitatis qõ ꝓ eius
reſolutione frigida ꝛ humida
cū pauca exiccatiõe ſufficiunt
ꝓ eius reſolutione ꝛ reper-
cuſſione. Hec ſunt que in me-
dium me auxiſſe volui ꝓ ſuf
ficienti curatione huiuſmodi
cholerici apoſtematis.

¶Capitulū. vj. de formica.

Ca. vj. Jſo in ſuperiori ca-
pitulo de apoſtema
te cholerico quo ad
theoricam ꝛ practi
cam oportuno ſer-
mone quod herifipila nuncu-
patur. Jn preſenti vero ꝙ ꝓ bre
uius potero de formicolo apo
ſtemate mentionem facere co-
nabor quotq; eius ſpecies ſunt
Formica itaq; eſt puſtula par-
ua ſeu puſtule que egrediun-
tur in ſummitate cutis ex qui-
bus ſepenumero oritur apo-
ſtema purum. id eſt inflamma
tio ſeu herifipila cuius due ſũt
ſpecies videlicet formica am-
bulatiua et formica corroſiua:
ambulatiua quidez eſt illa que
ambulat ſine corroſione: corro
ſiua vero qꝛ corridit et ſemper
ambulat corrodendo. Ex quo
patet quod quelibet eſt ambu-
latiua et non ꝙlibet corroſiua:
ſi eius materia fuerit choleri-
ca pura: tunc formica ambulat
ſine vlceratione: ſi vero fuerit
materia aduſta tunc ambulan
do vlcerat. et ſi fuerit multum
ſubtilis: reſoluit abſq; vlcera-
tione. Signa ꝗdē talis parue ſigna
puſtule ſunt iſta. Primū ſignū puſtule
ſumit a colore. Secõm a figu
ra. Tertium a punctura. Color
namq; eius eſt declinās ad ci-

trinitatem. Secūdū ſignū eſt
ab eius figura. ꝫ̄ā figura ē la-
ta ꝛ caput ei⁹ acutū. Tertiū ſi
gnū eſt pūctura: nā ei⁹ pūctu-
ra eſt ac ſi ꝙs pūci⁹ eſſet a for
mica: ꝛ dicitur formica: qꝛ quā
do oriꝫ cauſat in loco mordica
Auicē. tionē ad inſtar puncture formi
ce. ꝛ nota (vt ꝛquit Aui.) capꝫo
de formica miliari oē apoſte-
ma in cute ambulatiuū qõ lati
tudinē nõ habet eſt formica.

¶Cap̄. vij. de cura formice.

C. vij. Jximus ſuperi⁹
ſufficiẽter ꝙd ſit
formica: ētq; ei⁹
ſpēs ſint ꝛ oia ſi
gna formicam co
arguẽtia: nūc vo
vtilē doctrinā de curatiõe for-
micarū tradere decreui. Dico
Inten igiꝫ ꝙ in curatiõe eaꝝ quatuor
tiones requirunꝝ intẽtiões. Prīa qua-
curati- rū eſt vite ordinatio. Scōa eſt
ue. aḋeḡtio ſeu digeſtio materiei
antecedenti. Tertia purgatio
ipſius. Quarta ꝛ vltima eſt re-
Prīa i motio materiei cõiũcte. Prima
tentio. quidē intẽtio cõpleꝫ exhibẽdo
egrotanti ea q̄ ſunt ad frigidū
ꝛ humidū declinātia ꝓ ei⁹ cibo
ꝛ potu: comedat ergo patiens
panatellā farrū gruē oia in a-
qua decocta vel in brodio pui
pulli alterato cum lactucaꝝ mo
dico ordei mūdi q̄b⁹ ferculis
nõ niſi vtiliſſimū ē addere bu
cellā vnā amigd̄ larū ercozia
tarū vel tātū de ſemine cõi bñ
cõtuſo cū modico zuccari albi.
Jtē toleraꝫ in iſto caſu in pri-
mis diebus in p̄dicto brodio
lactuca borago endinia dome-
ſtica: portulacableres ꝛ ſpina
cia in potu vero toleranꝫ vinū
granatoꝝ vel eius loco vinuz
aquoſum p̄uce vinoſitatis be
ne limphatū. Scōa ꝛ tertia in
tẽtio ſic cõpleꝫ per aſſumptio- Scōa ꝛ
nē infraſcripti ſirupi. ℞. ſirupi tertia i
violati acetoſi ℥ ſucco endiuie tentio.
añ. ꝛ. iiij. aquarū endiuie lupu
lozū ꝛ violarū. ana. ʒ. ſ. ſumpto
iſto ſirupo purgeꝫ patiẽs hac
potiõe ſumpta in auroza. ℞. ele
ctuarij lenitiui caſſie ana. ʒ. ß.
roſati. Me. ʒ. iiij. cū aqua endi Mek.
uie lupuloꝝ fiat potio curta ad
dendo in fine ſirupi violati. ʒ.
ſ. ß. vel facias ſic. ℞. feri capri-
ni. ʒ. iiij. electuarij de pſilio. ʒ.
ß. diacaptoliconis diapruni nõ
ſolutiui. añ. ʒ. ß. miſce ꝛ fiat po-
tio. Si vero fuerit corroſiua di
geraꝫ ſic. ℞. ſirupi de fumoter
re de lupulis añ. ʒ. ß. aquarū fu
miterre lupuloꝝ bugloſe. ana.
ʒ. ſ. ſumpto iſto ſirupo ſumat
hanc medicinā. ℞. caſſie nouiſ-
ter extracte diacaptoliconis
añ. ſ. ß. cõfectiõis amech. ʒ. iij.
cum aqua de fumoterre fiat po
tio addendo ſirupi violati. ʒ.
ſ. ß. Quarta intẽtio ū eſt mate- Quar-
riā coniũctā remouere comple ta intẽ
tur adminiſtratione infraſcri- tio.
ptoꝝ localiū quoꝝ prima fo
ma eſt iſta. ℞. vomū vnum gra empl̄z
natum acetoſum lentiū ordei
mundi arnogloſſe. aſi. M. ſ. ra-
dicum lapacij acuti. ʒ. iiij. lupi
noꝝ. ʒ. ij. decoquantur oia cuz
aqua ſufficiẽti ꝛ modico aceti
vſq; ad ordei crepaturā omni-
buſq; colatis ꝛ fortiter exp̄ſſis
piſtentur ꝛ cribellẽtur cribella
tiõe vltima deinde bulliãt in ca
ciola ſemp cū baculo agitãdo
per quartā partem vnius hore:
poſtmodum addãtur olei mirti
ni olei roſati ex oliuis imma-
turis ana. ℥. ij. cere albe. ʒ. r. et
fiat de omnibus compoſitio
et erit inter formam empla-

stri et ceroti. Istud emplastrū amice mi in resoluēdo vnāquā ēq formicā ēt corrosiuā presentaneū auxilium est. vel sic. ℞. olei rosati vnguēti populeōis. ana. ℥.ij. olei mirtini. ℥.ss. succi plātaginis succi solatri. ana. ℥.j. aluminis roche. ℥.j. balaustiarum. M.ß. seminis rosarū. ℥.j. radicum lapacij acuti. ℥.ß. aceti. ℥.ij. bulliāt omnia simul vsq; ad cōsummationē succi et aceti: deinde ducanḳ in mortario plumbi per horā addēdo litargirij aurei et argēti. añ. ℥.ij.

Nota. ceruse. ℥.j. tucie. ℥.ij. Et nota q si cognoueris maiorem exiccationē esse necessariā vtiliter addantur drachme. ij. scorie ferri bñ triturati floris eris. ℥.j. ß. et tātū de calcedecies lauta: istud nāq; empl'm tantā hz preroga tiuā super vnaquaq; formica q raro est ān ipa resolvaḳ ab eo. Si mō cōtigerit ipsam non resolui a tero istorū duorū: sed videatur ipa malignari vlcerari atq; ambulare: tūc p eiꝰ mortificatiōe iuenimꝰ ista duo ꝑsentanea remedia: ꝑmū vez. ℞. arcenici auripigmēti. añ. ℥.ij. succi plātaginis succi solatri: succi canliū añ. ℥.ij. succi corticum nucis si iueniri pōt. ℥.ß. vel loco eius celidonie: et oia simul bulliāt in caciola enea vsq; ad cōsummationē integram succi: deinde triturēḳ in mortario vltima trituratione addēdo camphore ℈m artem triturate. ℨ.ß. opū. ℑ.j. scōm remediū ē. ℞. arsenici auripigmēti. añ. ℨ.j. oībus bene triturati bulliāt cū pinta vna lixiuij cū quo caput laueḳ vsq; ad ꝓsumptionē duarū partiū ex tribus addēdo aq rosate li.ß. et iterū bulliāt vnica ebullitione. In applicatione itaq; dictoꝝ auxiliorꝝ talis est obseruādus modus vez abluaḳ locꝰ formice vlcerate cū pāno bene carpinato et ad modū pluma cioli cōfecti et madefacti in hmōi decoctione et in loco vlcerationis dictū plumaciolū bis vel ter esset applicādū: ista eīm aqua hz infallēter virtutē et proprietatē removēdi et interficiēdi malignitatē vlcerationis i oī formica causate: eādē etiā proprietatē et vim esse dicimus in puluere superius ordinato in loco sub hac forma applicato vez lauto priꝰ loco ex aqua ordeacea vel rosata immediate desup spargaḳ puluis non abstergēdo locū ab aqua: quo facto p duas vices vel p vnā si cognoueris malignitatē vlceris esse interfectam qō de facili cognoscīḳ ꝓpter loci tumefactionē: statim procura casum escharē et remotionē dolorꝝ atq; inflammationis cum isto remedio. ℞. foliorꝝ maluarū et viole

Nota epl'm

rū añ. M.ij. et in aqua sufficiēti bulliāt vsq; ad pfectā coctūrā: deinde expressis atq; pistatis oībꝰ cū farina ordeacea in decoc. arte et igne fiat empl'm solidū addendo butyri olei dulcis añ. ℥.ij. vitella duorū ouorꝝ posita imediate qñ auferḳ ab igne scias iter cetera remedia istud empl'm ꝓncipatū obtinere in sedatiōe doloris causati a forti medicamine: vtiliter etiā embrocaḳ locꝰ cū pāno madefacto in tali decoctione calida ante applicationē empli remota eschara curaḳ vlcꝰ cū vnguēto suprascripto de litargirio et succis herbarū: vel cū vnguento de minio scripto in antidotario nostro. vt de tucia habito i eodē loco: puluis quoq; carnis superflue removendꝰ sine dolore: i remotiōe malignitatis vlcerum magnā in isto casu hz ꝓtogatiuā. ℳulta denicq; remedia amice mi ꝑ curatione formice ab antiqs doctoribꝰ et modernis cōmemoratiua in medium potuissem adducere. In qbꝰ cum paruā tuenerim vtilitatē: ea qdē ꝓtermisimꝰ et tm̄ ea scripsimus in presenti capitulo q̄ inueniuus vera cum honore nostro et infirmi vtilitate sicut in omni capitulo ꝓcedere itēdo.

C. viij

¶ Cap̄. viij. ō formica miliari.

Tiso sufficiēter dimone de formica corrosiua et ambulatiua: restat videda tertia species formice que miliaris nuncupaḳ. et dicīḳ formica miliaris ad similitudinē milij et est parua pustula in colore et paruitate ad istar milij. Et ideo hz vnā emixtiā paruā cōsimilem directe milio. Generatur insuper ista formica ex materia cholerica et aliqñ mixta cū flegmate: interdū cum melācolia et ꝓptera ista formica tardioris resolutiōis ceteris formicis. hoc totū accidit ex admixtiōe melācolie et flegmatis: qui quidē humores sunt ingrossati et inobedientes resolutiōi. et aliqñ ista miliaris formica ꝑ adustionē melācolie et cholere efficīḳ vlcꝰ corrosiuū qō est difficillime reductiōis: vt ptz ꝑsiderāti naturā humorum facientiū formicā miliarē cuius talia sunt signa: vez color eius tendens ad aliquales citrinitatem ratione cholere. Aliqñ hz in se aliquā albedinē fuscā. Scōz signū est qr ista formica magis inueniḳ intꝰ ōp̄ alie formice ꝓpter iterpositionem quam hz cum humoribus grossis: gñaḳ quasi semp inter carnē et pellē. et tñ in pelle ostēdit pustulā paruā ad instar milij et sub ista pustula (vt inquit Arzi.) vir magne autoritatis i facultate chirurgica. Inter carnē et pellē concauitas satis notabilis inueniḳ. Tertiū signū est quod ista formica vt pluritiū sicum est cum parua inflamma tione loci. hoc accidit ratione flegmatis admixti cum ea.

Scōm signū. Arzi. Tertiū signū.

¶ Cap'm. ix. de cura formice miliaris.

Ca. ix.

Curatio miliaris formice tribꝰ ꝓpleḳ in tētiōibꝰ: ōrū prima est in ordinatiōe victe. Scōa in purgatione materiei aficedētis ipsa ꝓius existēte digesta p assumptionē digestiui. Tertia in remotiōe materie ꝓiūcte p applicationē localiū. Prima itētio et ꝓma scōa ꝓpleḳ vt supra dictū est in c. de cura formicarum. quare illuc recurrere si opꝰ erit addita tū his duabꝰ intentionibus ista humorū digestione et purgatione. ℞. sirupi de fumoterre maioris sirupi acetosi ō succo lupulorū. añ. ℥.ß. aquarū fumiterre lupulorum endiuie. añ. ℥.j. sumpto isto sirupo per aliquot dies purgetur purgatione ista. ℞. diacaptoliconis diafinicōnis. ana. ℨ.iij. confectionis amech diapruni nō solutiui. ana. ℨ.ij. cum decoctione scolopēdrie capillorꝝ vesi. polipodij folliculorū sene epitimi florū et fructuū cordialiū fiat potio curta addēdo. ℥.j. ℨ.ß. ℞

Sirupꝰ

rupi violati mēsurādo semp etatē ꝛ fortitudinē cū debilitate infirmi. Itē vtiliter dat. ʒ. ſ. iſtax pillulax. ℞. pillulax aggregatiuax pillularuꝫ de fumoterre. añ. ʒ. ſ. agarici trociſcati. ℈. ij. turbith ꝑparati. ℈. ſ. cū ſirupo acetoſe. formēt pillule ad inſtar ciceris. Sūt em̄ appropetate: vt ptz ꝓſiderāti igredietia i iſto caſu euacuāt eriā materiā ſubtilē ꝛ groſſam. Aui. etiam dicit aq̄ laxatis. aquā caſei cui ſcamoneavalde eſſe ꝓficuā in euacuādo materiā faciētē vnāquāq; formicaz. Et nota q̄ loco dicte aq̄ ſepenumero infraſcriptā medicinā exptī ſum⁹ ex qua nobis ꝛ egrotā tib⁹ bñ ſucceſſum eſt. ℞. ſeruetio vtiliſſima roſarū: ꝛ buglooſſarū añ. ʒ. ij. ca monee in ꝓmo ꝑparate vel cuz paſta. ʒ. ij. turbith ꝑparati. ʒ. ſ. ꝛ ℈. ſucci roſax. ʒ. x. ʒuccari fini. ʒ. ſ. ꝛ ℈. miſce ꝛ ſumat de eo patiēs bucellā vnā ad inſtar magne caſtanee in auroꝛa: eſt em̄ medicina magna in euacuādo materiā faciētē formicā vel plꝰ vel minus capiat de ea patiēs ſm̄ eiꝰ fortitudinē ꝛ debilitatē ꝛ nō ſit ꝓtētus vnica purgatiōe ſed purgeꝫ pluribꝰ. Tertia intētio que eſt materiā cōiunctā remouere accōmodate cōpleꝫ adminiſtratiōe localiū cū q̄bꝰ dixim⁹ in. c. de cura formicax. quare ꝓ tua neceſſitate illud recurre. ſubiūgemus inſup aliq̄ neceſſaria remedia in preſenti capitulo ꝓcuratione miliaris formice q̄ in ꝓallegato capitulo nō reperiūtur: quoꝝ prima forma ꝓ remotiōe malignitatis ipſiꝰ vlceratiōis tā maligne quā corroſiue ꝛ ambulatiue talis eſt. ℞. florīs eris alumīnis roche mellis. añ. ʒ. ſ. ꝙ roſate aq̄ plātaginis ſucci celidonie. añ. ʒ. ſ. arſenici albi et bene piſti. ʒ. ſ. bulliāt omnia ſimul ad ignē: ꝛ ſm̄ artē fiat vnguentū ſemp cū baculo agitādo. Signū vero pfecte coctu- ſignū re eſt qñ cācri videtur ampulle Item. ℞. ſucci celidonie: ſucci plantaginis ꝛ ſolatri ſucci corticum nucis. añ. ʒ. ſ. calicis cū aqua extincte. ʒ. ß. ceruſe. ʒ. vſ. auripigmenti arienici. añ. ʒ. ij. florīs eris. ʒ. ij. omnia pūus bñ piſtata bulliāt ſi mulvſq; ad cō ſummationē ſucci. Deinde cō tundanf ꝛ in mortario triturē- tur trituratione vltima. addēdo cāphoꝛe. ʒ. ſ. lapidis ematitis. ʒ. ij. Et nota quod iſte pul- Nota. uis tenet mirabilem ꝓgatiuā in remotione corroſiōis malignitatis ꝛ ambulatiōis vniuſcuiuſq; vlceratiōis ab oi formica cauſate. Interfecta eius malignitate cura ceſſum eſchare eo modo quo in ſuperiori capitulo plenarie locuti ſum⁹ deinde mundifica locū ip̄mq; incarna ꝛ ſigilla prout ibidē dictū eſt. Ad eandē intentionē mirum in moduꝫ valet pulnis corrodēs malam carnem ſine doloꝛe cuius oꝛdinatio capitulo de medicinis corroſiuis noſtri antidotariꝫ deſcribeꝫ. Deniq; ſi contigerit formicā curari nō poſſe curatiōe antedicta tūc non niſi vtiliſſimum eſt cerotū noſtrum qō ſumme valet ꝓtra morbū gallicū i brachijs ꝛ tibijs adminiſtrare cuius officium eſt amice miꝛ crede mihi vnāquāq; materiā ātecedētem faciētem vlcera corroſiua virulenta atq; maligna ꝛ que eoꝝ curſu currūt penitus eradicare et ip̄aꝫ materiā per os aducendo vel ꝓ ceſſuꝫ: vel per multos ſudoꝛes. Et ſcias me multa magnarū ḡna vlcerationū curaſſe preſertim a morbo gallico euenietiū ꝛ que earū cerſu curruntapplicatione hmōi ceroti q̄ vnq; bñficio alteriuſq; remedij curari nō potuerunt. Quāobꝛem ſi neceſſariū tibi fuerit ꝓ curatiōe hmōi morbi de dicto ceroto notitiā habere: recurre vel ad antidotarium noſtrū: vel ad capituluꝫ de morbo gallico: quibus in locis tibi deo dante de eodem pleniozem notitiam dabo.

¶ Capl'm. x. de igne perſico et ꝓuna. Ca. x.

Ecduo nota: vt inq̄t Auicē. Aui. fen. iij. trac. ca. de igne ꝑſico ꝛ ꝓuna fortaſſe abſolute poſſunt accipi ſuper omnē puſtulā locū veſicantem ipſumq; adurentem. ac ſi ab aliquo ignis cauterio ꝓceſſerit talis vlceratio: aduſtio atq; veſi- Nota. catio eſcharoſa. Et nota q̄ iſte puſtule nō differūt niſi in magis ꝛ minus: oēs eteim̄ ſūt genite a materia venenoſa ꝛ corroſiua: verū ignis ꝑſicus eſt minouis malignitatis q̄s ꝓuna: ꝛ iō ꝓuna eſt difficilioꝛis reſolutionis ꝛ exiccatiōis: vt teſtatur Auicē. Aui. ibidē: q̄s ignis ꝑſicꝰ: ꝛ rō eſt qꝛ materia ꝓune eſt magis groſſa q̄s materia ignis ꝑſici: ꝛ iō ignis ꝑſicus eſt coloꝛis tendentis ad aliqualē rubedinem purpureā: coloꝛ q̄dē ꝓune eſt magis declinus ad fuſcū coloꝛē ſeu nigrū tēdēs: ꝛ ꝛ ꝓuna ad ſimilitudinē ꝓune: ꝛ ignis ꝑſicus ad ſimilitudinez flāme ſigna. ignis. Signa itaq; ꝓune ſunt iſta vcz nigredo radicis cū inflāmatiōe loci tēdēte ad aliq̄le rubedinē. Radix q̄dē ignis ꝑſici eſt ſemp cū aliquali rubedine nec in ꝓuna eſt tāta eleuatio quāta in igne ꝑſico: ꝛ nō eſt mirū qꝛ eius materia ſapit naturam melancolie: cuiꝰ officiū eſt nō multū ad ſummū eleuare. Inueniꝛ ꝛ vlteriꝰ cū aliquali maioꝛi rigiditate ſc ſi fuiſſet ſerpigo vel impetigo ꝛ ꝓpter hoc eiꝰ timoꝛ nō apparet multū eleuatꝰ: qꝛ vna pars eleuat ꝛ altera deꝓmit. Itē puſtula eiꝰ eſt magis inflammata in circuitu q̄s in igne ꝑſico. Signa q̄dē ſigna. ignis ꝑſici hec ſunt ꝓmo qꝛ eiꝰ puſtula eſt magis eleuata q̄s ꝓuna ſz nō eſt tāte aduſtionis: ꝛ eſt cū cruſta aliq̄n cū veſica ꝛ inflāmatione loci ſed nō tāta quanta in ꝓuna: ꝛ eſt etiā cū ꝓuritu ſatis notabili: quaꝝ curam in ſequenti capitulo q̄s breuius poteꝛo tibi deſcribam.

¶ Capitu. xj. de cura ignis perſici ꝛ ꝓune. Ca. xj.

Curatio itaq; ignis ꝑſici ꝛ ꝓune in quaꝛ intētiōibꝰ cōſiſtit: ꝙrū ꝓma eſt i vite ordinatiōe. Secūda in materiei antecedētis digeſtiōe ꝛ purgatiōe. Tertia in bona materiei coniūcte gubernatione et ipſius remotione. Quarta eſt in accidentium coꝛrectione. ꝓma q̄dē ꝛ ſcōa intē- ꝓma tio cōpleꝫ eaꝺez doctrina de ꝛ ſcōa qua in capꝰo de cura herniꝰ pile ꝛtētio. locuti ſum⁹. Tertia q̄dē intenTertia tio que eſt materiā gubernare ꝛtētio. ip̄amq; remouere cōpleꝫ adminiſtratiōe localiū facta ꝓ ſuni uerſali purgatione ventris ac per flebothomiaz ex eadē parte cū ſemp materiā huiuſmodi

Arzi. pustule sit venenosa: lz ꝺriam opinionē tenet Arzi. ⁊ nōnulli moderni: quo facto epitimetur locꝰ ex isto peculiari auxilio.

Epitima pe culiare.

In primis diebꝰ iurta doctrinā celeberri. Nico. florētini. c. de igne pſico. ℞. succi foliozū caulium succi plantagis añ. ℥. iij. salis. ℥. ß. bulliāt ſimul vnica ebullitione: ⁊ cū eo locꝰ epitimeꝯ cū petia made fctā deſup apposita l hmōi succo. Itē. ℞. ad eādē intētionē pomi granati integri numero. ij. vnū quoꝝ dulce ⁊ aliud acetosuz sit ⁊ integrū bulliant cū aceto ⁊ aqua ordeacea vſq; ad pfectā coctura cū manipulis duobꝰ lētiū ⁊ totidē plātaginis: deinde expressa pistenꝯ ⁊ p cribellū cribellenꝯ cribellatiōe subtili cui addanꝯ ifrascripta: vcz carnis pomoꝝ citoniorum ſub prunis coctoꝝ ſi haberi possunt: vel loco eoꝝ pomoꝝ apioꝝ ℥. iij. olei rosati ex oliuis imaturis olei mirtini añ. ℥. ij. cere albe. ℥. ſ. ⁊. ß. ⁊ iterū lento igne liq̄fa eris oleis cū cera cū cribratura supradicta bulliāt p dimidiū cū ꝑdicta carne pomoꝝ q̄ locꝰ emplaſtreꝯ: est em̄ mirabilis medicina in prīcipio: ⁊ per totū augmēti tp̄s. Itē. ℞. ordei mūdi lentiū fabarū ana. M. ſ. arnogloſſe. M. ß. balaustiarum roſar. añ. M. ſ. sumach granorū mirtilloꝝ añ. M. ß. gallarū tinctoꝝ. ℥. ſ. terēda teranꝯ groſſo mō: deinde bulliāt cum ſufficiēti aq̄ quātitate vſq; ad ordei ⁊ lētiū crepaturā: deinde fortiter exprimenꝯ: pistenꝯ ⁊ cribellenꝯ: quo facto bulliāt item ad ignē vſq; ad cōſumptionē hmiditatis eius cribrature: cui addanꝯ olei mirtini olei rosati ex oliuis maturis añ. ℥. duas farine ordei farine lētiū añ. ℥. ß. ⁊ item adinuicē bulliātvſq; ad ſpiſſitudinē semp cū baculo agitādo. Iſtū em̄ emplz ſuā mopere valet in isto casu ⁊ potiſſime in augmento. Itē aliud ēplaſtrū de arnogloſſa a Gal. ⁊ empſ. ix. ⁊ aperētice habito ⁊ ab Aui. cē. ℞. arnogloſſe lētium panis furfurei añ. ptes eq̄les gallarū tinctoꝝ nūero. ⁊. q̄ ab Auic. addunꝯ. ⁊ oibꝰ cū aqua bullitis ⁊ optime trituratis cū ſuffi cienti quantitate olei rosa. ad ignē fiat emplz. Aliū Aui. q̄ dicit valere in prīci. ⁊ augmento ⁊ statu. ℞. granatoꝝ acetosoꝝ numero duo bulliāt i aceto ⁊ pistenꝯ ⁊ fiat more ēplaſtri cū q̄ locus emplēꝯ. Et nota q̄ sepenūero ip̄m expꝰ sum ⁊ sic de vtroq; pomo granato i ipſomet. c. positū et p̄sertim ēp̄m Aui. de pomo granato fortiori: tū maiorē inuenimꝰ vtilitatez in emplaſtro nostro de duobꝰ pomis granatis ⁊ alīs ingrediētibꝰ cum maiori etiā infirmi se curitate q̄z in illo de pomo granato simplr cū aceto: ⁊ hoc iudicio meo nō aliā ob cām euenire nisi q̄z materia existēte venenosa nō ita incarceraꝯ ob applicationē ꝑdicti ēp̄i q̄z alteriꝰ de pomo granato simplr cū aceto: ⁊ hre considera cām ⁊ aduerte circa applicationē vniuſcuiuſq; fortis reprimētis medicaminiſ i curatiōe hmōi morbi. Itē. ℞. succi plātaginis succi solatri suc. ſpnine añ. ℥. ſ. foliozū maluaꝝ. ⁊ vio. decoctaꝝ ⁊ cribellataꝝ. ℥. iiij. carnis pomoꝝ cribellate et sub prunis priꝰ decocte. ℥. ij. ⁊. ß. vnguenti populeonis vnguenti rosati. añ. ℥. ij. ⁊ ß. ponanꝯ oia i mortario plumbi ducēdo cū pistello p horā cū ꝑdictis cribraturis addēdo litargirij aurei ⁊ argēti. añ. ℥. ij. Et no. q̄ crit melius añ q̄z ponaꝯ cribratura ponere litargiriū cū vnguētis tātūmō: deinde ducaꝯ cū pistello plūbeo ponēdo mō gutta oleiz mō de suc. ⁊ sic faciendo donec totalr succꝰ ⁊ oleū ingrediantꝯ: vltio loco ponaꝯ malua cribellata cum pomo. Et nota amice mi q̄ ista est medicina magna ex inuētiōe nr̄a sanat em̄ mirabilr ꝓnūz ignē pſicū mitigādo dolorē eorūq; vlcera domestica exiccando. Uz insup in oi tpe hmōi morbi magis th̄ i statu ⁊ declinatiōe ⁊ q̄ maxīe materia existēte interfecta. Itē. ℞. chimolee. ℥. ſ. ⁊ ß. succi plātaginis. ℥. ij. vnguēti populeōis. ℥. ij. litargirij aurei ⁊ argēti añ. ℥. ij. ⁊ ß. ceruſe. ℥. ſ. boliarmeni terre ſigillate calcis laute añ. ℥. vj. pinguedinis pozcine cū aq̄ ro. lauteꝯ liq̄facte. ℥. iiij. oia ponanꝯ i mortario plūbi ⁊ sub ingenio ⁊ forma datis i supiori recepta ducēdo p duas horas cū pistello fiat linimentū: est ēt mirabilis opatiōis in isto casu hñs eādē itētionē supiorīs cū maiori th̄ exiccatiōe. Itē. ℞. foliozꝝ maluaꝝ ⁊ viol. ana. M. ij. ordei mūdi. M. ſ. pomoꝝ apioꝝ vel acetosoꝝ numero. x. bulliāt oia in aq̄ sufficiēti vſq; ad ordei crepaturā: deide pistatis ⁊ cribellatis iterū bulliāt in caciola parūp: deinde addāt olei ros. olei violati añ. ℥. ij. pinguedinis galline cere albe añ. ℥. ſ. ⁊ ß. ⁊ item bulliāt vnica ebullitiōe q̄ facto auferaꝯ ab igne ⁊ cū baculo agitēt donec tepidū fuerit. Quarta intētio q̄ est accidētia corrigere cōpleꝯ put ta intē dictū ē i capīo de formicis: hre tio. si acciderit ignē pſicū seu prunā escharari malignari atq; vlcerari ad pfatū capitulū recurre in q̄ plenioꝝ notitiā p pple mēto hrte intētionis reperies adnotatā vcz i calce p̄nolati capituli: qz notabile auxiliū scripſimus ad eschārā remouēdā vlcerū malignitatē eorūq; corrosionē auferendā hre ista duo capitula alternata videantur.

Emplz. 6 arnoglossa.

Nota.

Aliud.

Auic.

Nota

Linimētū.

Linimētū.

Auic.

¶ Capīm. xij. de vesicis et inflationibus. C. xij.

Cerūq; i corpe hūano ex humoꝝ cholericorum ebullitiōe ⁊ p̄serti subtiliū euenire solēt vesice aquositate plene q̄cadmodū accidit sepenumero ex aliq̄ aq̄ fluentis coctura. ex q̄ q̄dē ebullitiōe cholere gñaꝯ ipa materia sub cute penetrans carnē rōne sue raritatis hre acute spiſſa retineꝯ ⁊ sic efficiꝯ aquosa vesicatio. Inflatio aūt sequiꝯ ex hūoribꝰ magis grossis: ⁊ iō in loco aq̄ositatis reperiꝯ q̄dā virulētia aliosi ad istar loture carnis sanguinolēte. Et ꝓpterea ista ista tio vr̄ magis ꝓfundari q̄z vesica. vñ Aui. facit capīm intitulatū de vesica ⁊ iflatiōibꝰ. differt etiā vesica ab inflatione: qz vesice materia reperitur inter cutem hyemalem ⁊ veram cutē.

¶ Cap̄. xiij. De curatiōe vesicarum ⁊ inflationum. C. xiij.

Curatio vesicaꝝ ⁊ inflationū tribꝰ ītētiōibus cōpleꝯ. ꝓma est ordiatio vite. Secūda digestio materiei ac cedētis purgatioq; ipsiꝰ. Ter-

tia materiei coniũcte remotio.

Prima et scā intētio.

Prima ꝙdē scā intētio cōplē
tur: prout dictum est in. c. de cu
ra heristipile: quare ꝑ sua neces
sitate ibidē recursum habeas.

Tertia intētio.

Tertia intentio ꝙ est materiaz
cōiunctam remouere compleť
per administrationē localium
scias amisce ꝙ localia ꝙ valēt
ꝑ curatione ignis ꝑsici canoni
ce pñt administrari in cura ve
sicarū z instationū. Sz qz ne vi
dear me frustra i hoc capꝫo la
borasse quedā vtilia auxilia in
eo describā: quoꝝ primū est. ℞.
ordei mūdi. M. j. fumiterre. M.
ß. maluaꝝ. M. j. z ß. lētū. M.
ij. Ypocrisodos acacie añ. ℥. j.
bulliant omnia simul cū aqua
fabaꝝ vsqꝫ ad integrā coctu-
raz ordei: deinde pistatis z cri
bellatis addātur infrascripta.
℞. olei rosa. olei mirtini añ. ℥.
ij. cere albe. ℥. z. sepi vituini. ℥.
iij. oia liquefacta ad ignē bul
liāt per dimidiū horę semꝫ cū
baculo agitādo z mox empla
strī locus emplastreť qō mirum
in modū valet fere omni tem
pore pro curatione vesicarū et
instationum. Item. ℞. medulle
panis. ℥. iiij. arnoglosse lētium
balaustarū rosarū añ. M. j. fo
liorū maluarū z lactucarū. añ.
M. ß. decoquanť oia i aqua suf
ficiēti. deinde pistatis z cribel
latis cū farina ordeacea bene
cribellata añ. quātum sufficit:
fiat emplastrū solidū addendo
olei rosa. ℥. ij. pinguedinis gal
line. ℥. j. vitella trium ouorū ꝙs
ꝙ sufficit ab igne lactis caprini
℥. ij. z de eo more emplastri lo
cus emplastreť: maturat z fran
git vnamquāqꝫ vesicā z insta-
tionem cū sedatione doloris z
purgatiōe aquositatis: deniqꝫ

empl̄z vtilissimuz

si vesicationi seu instationi cō
tingat vlcerari: malignari et
escharari qō sepe vidi: tūc pro
remotione istorum ad capitulū
de cura formice corrosiue recur-
sum habeas in quo multa au-
xilia sufficiēter sunt descripta
pro hmōi morbo. Item. ℞. suc-
ci plantaginis succi solatri: suc
ci latucarū. añ. ℥. ij. olei rosati. tabilo
℥. iiij. pīguedinis porcine pin
guedinis vitulīne ana. ℥. ij. et
ß. omnibus bullitis z collatis
vsqꝫ ad cōsummationē succi ad
dātur infrascripta. ℞. litargirū
aurei z argenti. ℥. ij. minij. ℥. z.
boliarmeni terre sigillate añ.
℥. ß. tucie ꝑparate. ℥. vj. ceruse. ℥. j. bulliāt iterum ad ignem
cum predicta colatura semper
cum baculo agitādo donec ni
gram accipiāt formā addendo
de cera alba quantū sufficit de
oleo ros. si opus fuerit. In fine
vero coctur addatur campho
re ℈m artem triturate. ℥. j. nam
istud vnguētū sanat mirabili-
ter vesicā z instationē vlceratā
z malignatā interfecta ꝓpꝫ co
rum malignitate.

Raſ.

Nota.

¶ Capl'm. xiiij. De essere.

Capl'm parua quasi ad modū vecise: dif
fert tñ a vesica qz ab ea vesica egre
diť quedaz aquo
sitas: ab essere ꝙdē eleuať car-
nositas sicut accidit a vespis
punctura vel a fricatione vtiz-
cē: nā iste pustule oriunť i vno
loco cū pauco numero ex ꝙbꝫ
causať prurituꝫ maximus. Ita q
vix abvnguiū scalpellatiōe pa
tiens cōtinere se possit z sic ex
ipsa scalpellatione multe pu-
stule diffunduntur per totū cor

xiiij.

Scā intētio.

pus gñanť aūt iste pustule ali
qñ a materia flegmatica aut ba
china: z qñqꝫ a materia sangui
nea: ista egritudo magis inua
dit hoīem nocte ꝙ die z rō ē qz
nocte claudunť pozi qō nō acci
dit in die: ꝙbꝫ materia sepenu
mero exhalať i die z retineť in
nocte ꝓpter eoꝝ clausurā: z iō
vt iquit Raſ. ista egritudo ma
gis ag̃ustiat patiētē i nocte ꝙ i
die z ꝓpterea balneū rerū ape
riētiū domestice solet iunare la
borātibus tali morbo. Et nota
ꝙ si fuerit sanguinea z diffusa
ꝑ magnā corpis ptē: tūc si non
fuerit flebothomia nō esset mi
rū si patienti tertiana eueniret
febris ꝓpter qō virtute etateqꝫ
cōsentientibꝫ nō nisi vtilissimū
est in primis diebꝫ ex vna epa
tica fieri flebothomia: siue ex
vena communi.

Nota.

¶ Capl'm. xv. De cura essere.

Cap'm. xv.

Uratio istius membri duabus cōpleť i
tētiōibꝫ: q̃rū prima
est vitam ordinare.
Secunda materiam
antecedentem faciētem essere
euacuare. Prima intētio ꝙ est
vitā ordinare cōpleť ꝓut dictū
est in. c. de formica. quare illuc
recurre. Scā intentio ꝓpleť ꝑ
euacuationē humoris peccātz
si fuerit sanguinea digerať ma
teria sumēdo hūc sirupū. ℞. si
rupi de fumoterre de succo en
diuie acetosi simplicis añ. ℥. ß.
aq̃rū endiuie lupuloꝝ fumiter
añ. ℥. j. Sūpto sirupo ꝑ. iij.
dies purgeť purgatiōe ista. ℞.
cassie. ℥. z. electuarij rosati. M.
℥. ij. ß. vsqꝫ i. ℥. iij. iurta virtutē
patiētis cū decoctiōe cōi fiat
potio curta addendo. ℥. j. z ß. si
rupi violati. Itē vtilissimū ē su

Pula i tētio.

Purgare tio.

mere ḡtidie. ℥. iij. z. ß. infraseri
pti vini ō pomo granato est. q. Vinus
Aui. ℞. li. ij. granatoꝝ acetoso granata
rū z dulciū pōi granati cū suis tozum
discriminibꝫ seu folliculis di- valde
uidētibꝫ partē ad partē hmōi vtile.
granozū: z succari albi. ℥. vj. pi-
sētur oia simul deinde expri-
manť fortī expsione: est enī i
isto calu medicina magna et
expta sumēdo ex ea mō ꝙ su-
pra. Et nota ꝙ vinū ꝓdictū cū
zuccaro ad serenū ponū vigo
ratur eiꝫ generositas in solue-
do. Balneū vero conuenies i Bal-
isto morbo rerum aperētium neū sin
est illud. ℞. foliozuz malua- gulare
z violarū furfuris añ. M. iij. oz
dei mundi. M. ij. z ß. pomoz
acetosoz numero. xx. fabarū
M. j. zuccari. ℥. iiij. bulliat oia
in aqua sufficienti vsqꝫ ad cō
summationem tertie partis et
cū ea totū corpus lauetur in
balneo tepido. Itē. ℞. floꝝ vio Medi
laruz floꝝ bugloſſe borraginis cina se
añ. M. ß. lupuloꝝ endiuie ca- cunda
pitū vinearū capillorum vene rima.
ris. ana. M. ß. sebestem iumba
rū ordei mundi. x. añ. ℥. j. bul
liāt oia simul ꝙz artē z in deco
ctiōe dissoluat casie. ℥. ß. diaca
ptolicōis. ℥. j. tamaridoꝝ. z. ij.
electuarij de ꝓsilio. ℥. j. z. ß. oi-
bus adinuicem dissolutis ad-
datur. ℥. j. sirupi violati ex in-
fusione. Ista cū est medicina
magna cōtra esse expta ma-
teria existēte sanguinea. Uerū
si materia fuerit admixta cū
flegmate grosso z baurachino
tūc purgeť patiēs ꝓius digerē
do materiā cum isto sirupo. ℞.
sirupi de fumoterre maioꝝ de
lupulis acetosi. ana. ℥. ß. aquas
rum fumiterre capillozū vene-
ris endiuei añ. ℥. j. misce sum-

pto isto sirupo p sex dies vtilis similū ē patiētē purgare purga
Confectio. tiōe ista. ℞. cassie. diacaptolico nis añ. ʒ. vj. cōfectiōis amech ʒ. ij. ℈ ℞. vsqꝫ ad. iij. cū decoctio ne capillorū veneris galurici politrici adianthos polipodij ɼicini ℈ florū ac fructuum cor dialiū bullientium ſm artem fiat potio curta addendo. ℥. ſ. ℈ ℞. sirupi violati. Ista enim me dicina vt patet cōsideranti ingredientia purgat vtrāqꝫ materiā vel subtilē: aduſtā: groſſam ℈ baurachinā: vel facies sic. ℞. pillularū aggregatiuaꝝ agari ci trociſcati ana. ʒ. ſ. turbith. p̄ parati. ℈. ſ. formenᵗ pillule cū vino granatorū ad instar cice ris ℈ abbreuiatiōe eaꝝ est añ. ʒ. ſ. vsqꝫ ad. ʒ. ſ. ℈ ℞. iuxta patiē tis virtutē: et sumanᵗ in auro
Nota. ra. Et nota q̄ doctores antiqui ℈ moderni pro curatiōe hmōi egritudinis de localibꝰ nullaꝫ fere mētionē fecerūt. hoc q̄dē euenit q̄ euacuata materia an tecedēti mā coniūcta ex facili medicamine resoluit. Et pro ptereā antiquoꝝ vestigia pse quēdo in p̄senti capitulo pau ca localia describere curabo: vnū tñ nō possuꝫ nō in medīū adducere in q̄ nō paruā iueni mus vtilitatē ad auferēdū pu vnguē ritū ℈ pustulas resoluendū. ℞. tum vnguenti Sal. butyri recē. loti Sal. decies cū aq̄ ros. añ. ℥. ij. succi limonū vel citruli. ʒ. ij. aq̄ ros. ℥. ℞. litargiri aurei. ʒ. vj. olei ros. ʒ. iij. misce et in mortario plūbi ſm artē fiat linimētū de ducēdo p dimidiā horam cū pi stello addēdo carnis pomoruꝫ coctoruꝫ sub prunis cribellate. ℥. ij. pinguedinis galline recē tis et liquefacte pinguedinis anseris añ. ʒ. vj. ℈ iterū ducanᵗ in p̄dicto mortario oia adinui cem p tertiā partem horę.

¶ Cap. xvj. de cancrena ℈ dſia q̄ est inter cancrenā: a schachil los et estiomenum.

Cap. xvj.

CAncrena itaqꝫ ē nō p carne penitꝰ mor tua ſz adhuc moriēte et morītura hñs aliquātulum sensus in se cum colore nigro intolera bili cum ardore et cum cute tē denti ad liuidū: et dicitur can crena quasi ad canci similitudinē: nā sicut cācer corrodendo ℈ putrefaciēdo adiacētē pticulā māducat ipaz: ita et ℈ cācrena facit. Aschachillos aūt est inte gra priuatio sensus q̄ erat in cācrena: ℈ dicitur aschachillos ab echa arabice q̄ latine ē cor ruptio ℈ chillos grece q̄ latine ē nutrimētū. vnde aschachil los. i. corruptio carnis nerui vsqꝫ ad ossa sana cū toto nutri mēto eoꝝ. Estiomenus. i. ho minibus hostis est confirmata adustio humorum nutrictium spirituum simpliciū mēbroruꝫ cōpositoruꝫqꝫ in quibꝰ est: et dr estiomenus ab erpe q̄ est ho stis et menus quod est homo vñ estiomenꝰ. i. hoibꝰ hostis: perambulabat ergo eius cor ruptio estiomenica sup mēbrū corrodēs ineptāsqꝫ ipm quēad modum ignis perambulat su per arida ligna vt inquit. Alb. Alba. est insuper quedam corruptio perambulans de ente in non ens et viuere viuentibus est: ista enim corruptio generatur ex altera trium causarum. Pri mo ratione prohibitionis spi rituū vitaliū ad particulam eueniētiū. Scdo ex corruptiōe ēplexionis mēbri egrotātis. Tertio rōne vtriusqꝫ. Ista cor ruptio phibitioqꝫ spirituū vita liū pōt euenire multis de cau sis. aliqñ a cā p̄mitiua ℈ aliqñ a cā añcedēti. A cā primitiua accidit in magnis cōtusionibꝰ ℈ fracturis. In contusionibus q̄dē quia aliqñ medicꝰ procedit cū rebꝰ nimis infrigidātibꝰ: quare ingrossaᵗ materia et sic causant putrefactionē vel oppilanᵗ vie ℈ pori q̄bꝰ natura delegat nutrimentū ℈ vitā ad mēbrū. Unde p̄pter eoꝝ oppi lationē spūs vitalis ad mēbrū trāsire non pōt ex q̄ necessario mēbrū corrūpit. Accidit ēt am bulātibus p̄ niuē: causaᵗ ēt ista phibitio p̄pter nimiā strictūrā phibētem spm̄ vitalē ad pticu la trāsire vt sepe vidimꝰ in re stauratiōe fracture ossiū cruriū: coxarū ℈ brachiorū. Uidimꝰ ēt euenire ab aliqua indiscreta ℈ immoderata applicatiōe medi camina acuti: velut sunt medi camina in q̄bus ingredit arse nicū: realgar ℈ hmōi. vidimus etiā euenire applicatiōe stupe faciētiū ℈ infrigidātiū localiū a cā añcedenti q̄dē accidit se penumero ab aliqua venenosa pustula a medico non bñ tra ctata in p̄mis diebus: vt plerū q̄ vidimꝰ euenire ex carbūcu lo ℈ antrace: vidimꝰ etiam eue nire istā phibitionē spirituū ex corruptiōe mēbri pticulariser magnis apatibꝰ flegmonicis ℈ forūculosis i q̄bꝰ sepe ℈ sepiꝰ generanᵗ materie grosse tūbo se ad istar nerui seniputrefacti q̄bꝰ ptingit sepe nūero porosi tates ℈ meatꝰ oppilari: ℈ sic op pilatiōe ista nutrimētū et vita ad nūbrū trāsire nō p̄t: vñ mē brū putrefit putrefactione ad mortē tēdēti. vidimꝰ euenire istā mortificationē putrefactio nē q̄ mēbri in extremitatibus egrotātiū quorūdā q̄ diuti fe bre laborauerūt antiqua ℈ sa tis acuta itñ q̄ eoꝝ corpa ad eo arefacta ℈ macrefacta remā serūt q̄ extremitates tibiarū ℈ terdū tpe p̄sertim hyemali ad tātā infrigidationē: ℈ gelationē seu stupefactionē defectu calo ris naturalis redacte sūt vt mē brū ipꝰ p̄pria caliditate natu rali p̄uatū esse videret ℈ tñ ly mēbrū q̄ ad tñ videret frigi dissimū: patiēs nihilominus multū p̄grebat de magno dolo re loci icēdio: ac si i ipso ignꝫ naturalis adfuisset: h̄ q̄dē tpi bꝰ nfis vidimus euenire nullo p̄cedēti dolore nullaq̄ tumefa ctiōe ℈ nulla iſup liuiditate ac nigredine loci (vt solet i cācre na euenire) in quadam nobili muliere i ciuitate Senē. salua gina de grimaldis nūcupata: q̄ post lōgā infirmitatē i lapſuꝫ p̄ dicte corruptiōis incidit: ℈ sic manifestꝰ est vnicuiq̄ morbꝰ. Insup ex ista p̄nominata ante cedēti cā raroꝫ aliqñ tñ corru ptionem putrefactionēq̄ pre nominatam posse accidere p̄p vnam causārū trium (vt inquit Aui.) vel p̄pter causam corrū- Auice. pentem complexionem mem bri et spiritum animalem exi stētem in ipso: aut p̄pter aliam causam prohibentem ipsum spiritum vitalē transire ad mē brum: aut propter aliquid con gregans vtraſq̄ intentiones quemadmodum accidit (vt su pius diximus) ab aliqua me dicia venenosa locali ℈ corrosi ua et ab aliq̄ pustula venenosa

corrūpēti mēbrū a sua naturali ꝓpone spiritūꝫ animalē qui i ipso est destruēre. Intantum ꝙ spūs vitalis delegatus a natura p cōseruatione calozis naturalis mēbri existēte loco mortificatoz eschārato ad ipsummet membrum trāsire nō pōt: et sic de necessitate simul ꝛ semel se q̄t ꝓhibito spūs vitalis veniēte ad mēbrum ꝛ mortificatio seu corruptio cōplexiōis ipsi⁹ mēbri cū corruptiōe spūs vitalis qui i eo mēbro reperit. Si mō ista corruptio p̄t euenire in membro altera istarū causaruꝫ triū a fortiori pp ambas causas. ¶ Et sic ꝓplera est doctrina p̄ntis capli via theozice deo dāte cuius nomē sit benedictū.

¶ Capitulum. xvij. De cura cācrene aschachilos ꝛ estiomeni.

Capi. xvij.

Habita in p̄cedēti capitulo sufficiēti doctrina ꝛ via theozice differētiaꝫ tractāti q̄ est inter cācrenā: aschachilos ꝛ estiomenum. In presenti vero capitulo mentionem facere decreui de curatione earū. In curatiōe itaqꝫ istarū triū egritudinū ex q̄ adinuicem non differūt nisi sm magis ꝛ minus: qᵗ vna est via ad alterā cū doctrina p̄ntis capli subuenire itēdo. Cōpleā itaqꝫ earū curatio trib⁹ intētionib⁹. Prima est ordinare vitā. Secūda materiā antecedētē purgare. Tertia materiā cōiūctam ꝛ cozruptā remouere: ꝛ locū sanū a corruptione ꝓseruare. Prima quidem intentio que est vi

Prima intētio.

tam ordinare cōpleā ꝓout dictū est in. c. de apate cholerico quare illuc recurre. vnū tamen tibi dico ꝙ in casu isto p̄t tolerari brodium cum olerib⁹ ꝛ ferculis in ipsomet ca. descriptis.

Secūda intētio cōpleā administrādo in p̄mis dieb⁹ sleboto-

Sebothomiā

miā ex vna cōi vel epatica partis oppositē parti lese: deinde digerāt materia sumēdo in aurora hūc sirupū tepiduz. R. sirupa acetosi simplicis sirupi de succo endiuie: de fumoterre añ. ʒ. ß. aquarū fumiterre bugloſſe lupulozū añ. ʒ. j. sumpto isto sirupo p quatuoz dies purgeā patiēs purgatione ista minoratiua. R. cassie diacaptoliconis añ. ʒ. j. cum decoctione florū ꝛ fructuū cozdialiū fiat potio curta addēdo. ʒ. j. ꝛ. ß. sirupi violati: h̄ totū dico dūmō videaā egrotāti egritudo ista inducias p̄estare materia existēte minozata transactis duobus diebus assumptionis minoratiui p̄ordinati nō nisi vtilissimū erit patientem euacuare sumēdo hāc potionē educētem materiā peccantē cui⁹ talis est ordinatio. R. cassie fistu-

Mino-ratiua.

le diacaptoliconis añ. ʒ. vj. electuarij rosati Me. ʒ. ij. cū decoctiōe cōmuni fiat potio curta addendo. ʒ. j. ꝛ. ß. tamarindoꝝ sirupi violati. ʒ. j. Tertia intētio q̄ est materiam cōiunctā et itēr cozruptā remouere partēqꝫ sanā conseruare a putrefactione sic cōpleā. In primis cū videris locū ad nigredinē tendere tūc statim nulla melioz curatio est q̄ ipsaz nigredinē diuersis scarificationibus scarificare diuersoz modoz ꝛ p̄funde cū applicatione etiam sanguisugarum in circuitu cozruptiōis cācrenose: deinde locum lauare cum lixiuio in quo decocti sint lupini in bōa q̄titate vsqꝫ ad crepaturā lupinoz: nā vt i

Tertia intētio.

Decoctū lupini.

punoꝫ. q̄t Gal. Auic. de lupinis. ⁊ⁱ⁹ cozū ē potentissime eradicare vnūqꝫ vlc⁹ cācrenosū: ꝛ ꝙ se penūero expt⁹ fuꝫ istā ɔcoctionē i isto casu ꝛ mihi ꝛ egrotāti b⁹ bñ succesſū ē cū applicatione tñ vnguēti egyptiaci descriptiōe nr̄a facta pr⁹ lotiōe decoctiōis p̄dicta ipleā: deinde locus putrefact⁹ ꝛ denigratus cū p̄dicto vnguēto egyptiaco cui⁹ talis ē forma. R. floris eris alumīnis roche mellis añ. ʒ. ij. aceti albi decoctiōis supradicte. vel lupinoꝝ cū lixiuio decoctoꝝ añ. ʒ. ij. ꝛ ß. bulliāt oīa sīl ad ignē ꝛ fiꝫ artē fiat vnguētū. Inꝫ cm̄ ⁊ⁱ tutē auferēdi vnā quāqꝫ corruptionē in cācrena ꝛ aschachilos re ptā: ꝓhibet ēt vnguētū ptez sanā ab oi cozruptiōe: ꝛ io eius offm̄ ē (vt inqt Auic.) malā cozroderez bonā cōseruare: q̄b⁹ oīb⁹ vnob⁹ idigem⁹ i curatiōe ista. Utiliter i sup applicaā istō defēsiuū sup pte sanā tm̄ mō cuius hec ē forma. R. olei rosa. ex oliuis imaturis plei mirtini. añ. ʒ. ij. succi plātaginis ꝛ solatri. añ. ʒ. ij. bulliant oīa sīl vsqꝫ ad ꝙmmationem succi: deide colēt cū colature addāt cere al. ʒ. j. ꝛ ß. farie fabaꝝ farine lētiū farie ordei bñ cribellate ana. ʒ. ß. sādaloꝝ oiz añ. ʒ. ij. et ß. boliarme. bñ triturati. ʒ. j. puluis mirtilloꝝ grā. ꝛ folioꝝ eius. ʒ. j. liōfctā iterū tere cū oīs oīa ad inuicem ꝛ cozporenſ ꝛ fiat ōfectiuū i bōa forma addendo vl minuendo de oīs p̄dictis si opus erit. et no. amice ꝙ istō est mirabile cōfortatiuū in egrotatiōe ista. Nam ipo applicato sup pte sanat: vt

Egyptiacū vnguētum.

Auic.

Defensiuum.

Nota.

ptz ꝓsiderāti ingredictia hz ⁊ tntē ita ꝓfortādi locū: ꝙ nō amplⁱ⁹ possit recipe materiam eē neā cū ꝙ ēt habeat ꝓhibere ābulationē hmōi cozruptiōis locū ꝓfortādo cū aliq̄li resolutionez exicatiōe: vlter⁹ vnlissimū est ēt cū applicatiōe ꝑallegati vnguēti egyptiaci sup locū cozruptū magnā petiā pōere ifra scpti ēpli. R. farie fabaꝝ farie ozobi farie lētiū farie lupi. añ. li. ß. succi abſinth. ʒ. j. salie. ʒ. j. cū sapa sufficiēti et parū lixiuij ad ignē fiat empl⁹m solidū: cui⁹ offm̄ ē ꝓseruare mirabiliter mēbrū a putrefactiōe putrefactūq̄ domestice resoluere ꝛ exicare. Et nota ꝙ sapa q̄ igredit ipm nō sinit ipm exiccare sz facit ipz sp pmanere sup mēbrū tractabile: ꝛ iō maiorē efficaciā inenim⁹ i ista ordinatiōe q̄ in illa i q̄ nō igredit nisi lixiuiū: istō cm̄ empl⁹m plerūqꝫ exp⁹sum cū honore ꝛ vtilitate: remouet etiā eschārā ab egyptiaco causatā cū aliquali sedatiōe doloris. ē ēt notādū ꝙ istō vnguētum egyptiacū vna cū aliis p̄dictis toties debēt applicari q̄ties cognoueris corruptionē cācrenosaz atqꝫ aschachilosaz eē remotā ꝙ de facili cognoscitur pp p̄ntiā bōe carnis remotionēqꝫ fetoris vez. si nō ꝓtigerit istā cozruptionē non posse remoueri hac via: tūc nō nisi vnlissimū ē totā cozruptionē cadēti ferramēto decoqre aut trāsire ad aquā cū arsenico decoctā vel ad puluerem. ista duo remedia sunt descripta in capitulo de cura formice cozrosiue quare illuc recurre loco itaqꝫ existente mortificato et ab omni corruptione remoto in primis

empl⁹m prohibēs putrefactionē.

ꝑcurādū est casuz eschare cū
axūgia butyro vel cū vno ex il
lis emplastris habitis in capi
tulo de cura flegmōis ꝑ eiᵒ ma
Mūdi turatione: quo facto locus mū
ficati- dificet cū isto mūdificatiuo. R.
uū ma terebēt̄ie clare. ℥.iiij. mellis ro
gistra sati colati. ℥.ij. succi plātaginis
le opti succi apij aā. ℥.ſ. bulliāt oia sil
mum. vsqz ad ꝓsummationē iucci: dei
de auferaī ab igne addendo
infrascripta: vez statim vitella
duorū ouoz farine ordei: farie
fabaz bñ cribellate aā. ℥.ſ. cro
ci. ℈.ſ. est eīm i isto casu ꝑ mūdificatione medicina magnaꝝ
plerūqz experta sum: mundifi
cato loco vlcerationis icarneť
Incar isto casu incarnatiuo cū aliqua
natiuū li abstersione. R. mellis ros. co
lati. ℥.ſ. tereben. clare. ℥.ij. bul
liāt vnica ebullitiōe addēdo fa
rine ordei farine frumēti farie
fenugreci aā. ℥.iij. t huris mir
rhe aū. ℥.ſ. sarcocole aloes epa
tici bñ pulueriz̄ati. aā. ℈.ij. ce
lebzata icarnatione sigilleť seu
cicatriz eť locus sub ista forma.
vnguē Si caro fuerit aliquātulum vn
tū mi ctuosa ꝑ eiᵒ remotione vtilissi
rtūcar mū ē ponere vnguētū mixtū q̄
nis vn ꝓstat ex vna ꝑte vnguenti egy
ctuose ptiaci. et duabᵒ vnguenti apli
remoti rū aliq̄n interponēdo alumē ro
uū. che ꝑbustū sp ponēdo sup loco
more vnguēti infrascriptū vn
vnguē guētū. R. sepi castrati: sepi vi
tuz ad tuli. sepi boui. sepi hircini. aā.
cicatri ℥.iij. terebē. li. ℔. pīguedis anse
zādū. rine. ℥.ij. litargirij aurei et ar
gēti. ℥.iiij. minij cerusse aā. ℥.ij.
decoquāt oia sp cū baculo agi
tando cū cera sufficiēti fiat vn
guētū satz solidū: cuiᵒ vtilitas
est vnāq̄qz vlcerationē ad sa
nitatē reducere prius remota
ipsius malignitatē et corruptio
ne. Ceterū nō nisi vtilissimū est
añ applicationē dicti vnguēti
lauare locum vlcerationis ista
aq̄. R. vini albi aq̄ plātagis li
xiuij aā. ℥.vſ. rosa. M.ſ. balau Lotio
stiaz. ℥.ſ. mirabolani citrini. ℥. bō
ſ.ſ. mellis rosa. ℥.vſ. aluminis cicat
roche. ℥.ij. terēda terenť grosso zādo
modo deinde bulliant vsqz ad
consummationem tertie ptis.
deinde coleť et cū eo locᵒ vlce
ratiōis laueť: ista etēm aq̄ sum
ope iuuat ad introducendam
cicatricem in oi vlceratōe. mul
ta deniqz remedia amice mi in
mediū possez adducere ꝑ cura
tione istaz duaz egritudinum
siē inueniᵐ multos doctores
fecisse. ℈z tm̄ mō ea q̄ vera et a
nobis erpta et vtiliora reper
mus cū honore nr̄o et egrotan
tiū vtilitate descripsiᵐ vltio
loco si ista corruptio trāsire vi
deť ad estiomem dispositionē q̄
vt supiᵒ diximus corrūpit totū
mēbrū i q̄ talis repiť dispositio i tm̄ qᵒ ossa ēt dūrvitiari: tūc
statim ꝑ eiᵒ curatiōe succurrēdū seq̄trādo a sano totāꝑtē cor
ruptā nouacula bñ icidēti: dei
de os serra secādū est: q̄ fcō ca
dēti ferro os et tota pars corru
pta scurbi aderat corruptio o
ptime cauterizeť: deide ꝑ curā
dū est casuz eschare locūqz mū
dificādum: incarnando et cica
trizādo: put dictum est superiᵒ
in cura cācrene et aschachilos
in ꝓnti. c. Valet q̄z sūmope de
fēsiuū supius dictū applicādo
ipz sup ꝑte sana: pōt ēt ꝓmone
ri ħ corruptio ꝑ medicamina
acuta supiᵒ ꝓnomiata. ℥z in cu
ra estiomeni magis laudo ac
tuare cauteriū q̄ potentiale.
Notādū tm̄ sp ē q̄ i curatiōe q̄
ad medicata caustica vniuscu-

iusq̄z istaz triū dispositionū ip
samet medicamina acuta sp de
bēt administrari iuxta infirmi
fortitudinē et debilitatem eiᵒ iu
xta ēt mēbri cōplexionē: sicut i
testiculis et oculis q̄ nō sufferūt
forte medicamē cuz euidēs sit
ista duo mēbra de facili suscipe
re putrefactionē. et iuxta etiam
morbi fortitudinē. Corpe ergo
existēte debili et egritudine
nō existēte furiosa et mēbro de
licate ꝓplexōis facillimeq̄z pu
trefactiōis tūc medicamia acu
Corn. ta debēt esse domestice mordi
catiōis. et e℥. Nā vt inq̄t Cor.
celsus in prio sui ꝑemū. In tē
perātē aūt morbi qualitatez ve
hemēti mediocrem aūt medio
Auic. cri debemus remedio curare.
Ipo. eādē sniam habemus ab Aui.
et ab Ipocrate. ōt eīm Ipocra
tes. Ad vltimas eīm egritudi
nes vltie curatiōes sunt neces
sarie ad ꝓfectionē et e℥. Et sic
cōpletᵒ ē sermo ꝑtis capituli
cācrene aschachilos atq̄z estio
meni curatiui deo dāte: cuius
nomē sit benedictum.

Capi. ¶ C. xviij. ō carbūculo et ātrace

xviij. Arbūculᵒ itaq̄z ē pu
stula parua veneno
sa locū cōburēs i p̄
mis vesicaz deinde
eschārā facit q̄lis ab
aliq̄ ignis cauterio vel feruēti
Nota. aq̄ euenire solet. ē ēt cū dolore
tolerabili et ardore in circuitu
sp magnū habēs icēdiū. Queq̄
dē pustula testē adducēdo Cō
stā. aliq̄n est rubea vel citrina:
Iterdū viridis seu liuida nōnū
q̄ nigra: et vnāq̄q istaraz iuxta
Raſ. Raſ. sententiā libro ad Almā
ca. de carbunculo est critialis
seu mortalis propter eorumve
nenositatem: veruz illa que est
rubea vel citrina est salubrioz
viridi et viridis nigra et ꝓpter
ea ex nigra pustula carbuncu
losa (vt inquit Aui.) nō euadit Auic.
aliquis lz ꝑrariū sepe in tēpe
state nostra videamᵘ. Iste etesiā
pustule vez carbūculᵒ et antraz
penes ātiquos et modernos ad
inuicē nō differūt nisi secūdū
magis et minᵘ: nā antraz meher
cule (vt inq̄t Sulier. placētinᵘ) Sunt.
nihil aliud est q̄ carbūculᵒ ma pla.
lignatus cui debita statim nō
fuerūt applicata auxilia. vnde
eiᵒ color primo mutať in viri
dē de rubro deinde in nigruz.
Ex qua q̄dē mutatiōe plerūqz
locū ad corrositatē maximā et
mortificationē mēbri euenisse
vidimus. multiplicanť insup
iste pustule tpe pestilentie vel
in regiōe pestilētiali: (vt inq̄t
Aui.) et iste sūt magis suspecte Auic.
ceteris ꝓpter earū cōtagionē
vel qz accidūt vt plurimū in lo
cis emontoriis: aut qz eueniūt
per viā terminationis ad cri
sim. nā oīs crisis semꝑ ē bona
ꝓterq̄z in pestilentiali febre.
Dicit aūt carbūculᵒ qz mēbrū
in quo reperiť facit ipz rubescere Nota
re: calescere atq̄z tumescere cū diffini
nō pua caliditate et dolore stre tionez
nuo ac si carbo ignitus positus carbū
esset sup membrum. Antrax di culiꝛc.
citur ad antro qz interiora que
rit vel ab antrox grece latine
pruna seu ignis carbo. nam sī
cut pruna seu carbo ignitᵘ (vt
superius diximᵘ) positus sup
membrū ipm corrodit et mortifi
cat ita et antrax facit. Et notaq̄ Nota.
antrax est pustula maligna in
circuitu habens quasdā venu
las admodum viridis citrinas
aliq̄n. Interdum rubeas: non
nūq̄ virides vel nigras: cuiᵒ

magnitudo i pricipio vt plurimū quātitatē lēticule nō excedit cū cuspide interi⁹ fixa intolerabilib⁹ angustijs ⁊ accidentiū intēsissima seuitate cū ponderositate grauedineq; loci: ac si in loco magnū pōd⁹ plūbi habuisset: est ēt cū summa p fundirate. De carbunculo aūt ⁊ antracevna cū ō pestifero bubone q̄ comitant febrē pestilentialē verā pestē capitulū spāle immediate post istō describere curabo. Ꝑz ergo differētia q̄ ē iter carbūculū ⁊ artoim siue antracē: ⁊ q̄libet aduicē nō differūt nisi sim magis et minus. Quibus itaq; habitis nō nisi vtilissimū ē ad istorū q̄nq; signa seu ꝓnostica deuenire. Ꝑrio notādū est q̄ si carbūcul⁹ apparuerit ⁊ deinde sine infirmi alienatiōe delitescat ipsius infirmi erit pditionis signū. Scōo si loc⁹ i q̄ fuerit carbūcul⁹ exiccarivr sine rōnabili cā mortē ꝓpiquā significat iuxta sniaz Ippocratz ꝓnosticoꝝ ꝑmo. vbi ō⁹ si i egro corpe fuerit antrax vel carbūcul⁹ siue precesserit siue egrū superuenerit opus est attēdere q̄ si exiccat⁹ fuerit loc⁹ ei⁹ vl colorē viridē vl citrinū vel liuidū ꝓtulerit primam mortē significat. Tertio si i directo cordis vl stomachi fuerit vt plurimū erit mortale. Quarto pronosticādum est q̄n accidit carbunculus in locis emōtoriis pp facilitatē quā hz trāsmittēdi materiā venenosam ad eoz ꝓncipalia mēbra semp mortalis iudicat. Quinto ⁊ vltio q̄ inter cetera emōtoria cordis emōtoriū de pditiōe ifirmi magis suspectū ē: ⁊ rō pz ꝓsiderāti naturam ⁊ venenositatē hmōi materiei: nā eteīm vniuscuiusq; materiei venenose sp ē aggredi cor tāq; ceteroꝝ mēbroꝝ ducē totⁱ hūani corpis. ¶ Et sic deo dāte ꝛc.

¶ Ca. xix. de cura carbūculi et artoim. Carbū

IN curatiōe carbūculi ⁊ artoiz q̄nq; reqrunt itētiones q̄rū ꝓma ē vitā ordinare. Scōa materiā āncedentem purgare. Tertia ꝓiunctam remouere. Quarta aerē habitatiōis q̄tidie rectificare ⁊ corpus ⁊ ex notabilr ꝛfortaf. Quinta accītia corrigere. Ꝑria q̄dē itētio ꝓpletur administratiōe sex rerū nō naturaliū ad frigidū ⁊ siccū declinātiū vt sunt aer: pot⁹ ꝛc. Comedat q̄ patiēs ea q̄ dicta sunt i. c. de cura herisipile vt sunt lactuce ordeacea ptisana: vinū q̄ natorū ēt vtilr dat: oia ēt acria vt sunt limōes agrestia ⁊ hmōi vtilr sup ferculis administrant. Silr accidit brodiū pui pulli ēt i pmis dieb⁹ ⁊ carnes ei⁹ alterate cū agresta. deinde cū semine cōi contuso ⁊ amigdalis ac medulla panis bū fermētati. Vinū ēt bñ liphatū ⁊ mediocris vinositatis qō sapit naturaz vini ꝓnatoꝝ: q̄ tm dico corpore existente debili ⁊ morbo existente furioso cum accidentib⁹ malis: nā vt inq̄t Auicē. capl̄o de febre pestilentiali. Illi qui viriliter agunt in comedēdo fortasse euādūt a tāto eminēti periculo tāte egrotatiōis: ꝯclusiue aūt regat habēs carbūculū ⁊ ātracē: quēadmodū regunt hi q̄ morbo pestilētiali laborāt. Scōa aūt intētio q̄ est materiā āncedētē purgare cōsequēs ꝓ ventris solutionem: ac ꝓ flebothomiā: fiat ergo statim flebothomia cū peruenerit ad curatiōnē istā sup enemate precedēti ex parte vbi carbūculus inuenit: ⁊ nullaten⁹ ex opposita parte sicut nōnulli asserunt ipsam esse faciēdā respicientes magis periculū attractiōis materieq; ad ꝑticulā lesaz venenosaz: q̄ transitū earūdē veneno saz materierū sup mēbra ꝓncipalia: ⁊ male agūt tenētes hāc opinionē testem adducēdo do. Anto. gaineriū virū celeberrimū i arte medicinali. Dicitem in ca. bubōis pestiferi ⁊ de carbūculo flebothomiā ipsam nullo mō esse faciēdā: nisi ex eadē ꝑte ⁊ nullaten⁹ tardandā: nā cū natura ab hac venenosa materia mēbrū aliq̄s ꝓncipale infenē illū torpicatū tāq; ab ipsa natura alienū ⁊ rebellem ad eius emōtoriū mādare conaf. Quā ob⁊ē si feceris flebothomiā copiosam: put etate virtuteq; cōsentiēti fieri dz duo magna nature inuamēta seq̄rent. Ꝓrimū qz talis torpicat⁹ sanguis trahitur a ꝓncipali ꝯsus ei⁹ emōtoriū q̄d ēt ⁊ natura facere conabaf. Scōm qz si ipaz flebothomiā feceris copiosam: (vt supra dixim⁹.) Ipsa q̄dē natura deonerabaf: vt deide talis corruptio sup mēbrū extēdere nōvaleat. ¶ Et ꝓterea cauendū est semper ne aliter vel alio mō ꝯsus dictū ē fieri facias flebothomiā. Nā si i emōtoriis cerebri ꝑa bubo vl carbūculus repiaf: ⁊ vbi gfa si fuerit i ꝑte dextra ⁊ basilicā vel cardiacam flebothomaueris sinistrā sanguinē illā ad cor vel epar attraheres toricatū. Si ꝯo fuerit in subalella dextra ⁊ cardiacam flebothomaueris sinistrā: ad ꝑtē sanā venenū attraheres. Si i quib⁹ ⁊ basilicā icideres ꝯsus loci minera sanguinē euacuaueris: versus tñ ipm epar sanguis attraheref torpicat⁹ q̄ versus ei⁹ emōtoriū a natura mittebaf. ¶ Incide ergo sciaticam vel saphenā: q̄ attrahēdo sum mopere naturā iuuabis. ¶ Ex q̄b⁹ pz q̄ in isto casu errorē cōmittere i flebothomia plerūq; causat infirmi pditionē. ¶ Notādū est isup q̄ si ꝓpter ifirmi debilitatē aūt pp ei⁹ etatē aut pp aliā legitimā cām cū securitate infirmi nō possit fieri flebothōia: tūc loco ei⁹ p emōtoriis cerebri vtilissimū erit sup collū vētosatiōes ponere cū p funda scarificatione. p emōtoriis cordis q̄dē super spatulas easdē facere vētosationes. Pro emōtoriis ꝯo epatis sup nates ⁊ coxas. ¶ Pz ē q̄libr semp flebothōia ⁊ i q̄cūq; ꝑte faciēda ē in ꝑte lesa pp allegata inuamēta ⁊ vitationē nocumēti predicti. ¶ Facta flebothōis digerat materia. Si morb⁹ egrotāti dabit iducias sumat sirupū infrascriptū. ℞. sirupi acetosi de succo endiuie: ō fumoterre vl acetosi simplicis añ. ℥. ß. aquarū endiuie bugloſſe lupuloꝝ añ. ℥. vnā misce. ¶ Sūpto isto siropo p q̄tuor vel sex dies sumat patiēs i auroza hāc potionē. ℞. casie diacaptolicōis añ. ℥. ß. electuarij rosat. ℥. ij. ⁊ ß. cū decoctione floꝝ ⁊ fructuū cordialiū fiat potio curta: addendo. ℥. j. ⁊ ß. sirupi viol. ¶ In sequenti die assūptiōis medicine vtilissimū ē clister lenitiū sumer. ¶ De

Nota pronostica.

Ippo.

Cura.

Nota.

Anto. gaineriꝰ.

Flebotho.

Nota.

Euacuatio

In materia furiosa.

gna cognoueris nō esse carbū culū: iz antracē: tūc statim minoranda est materia nulla precedēte digestiōe. z hoc qz antrax nullas egrotāti dabit inducias faciēdi in humoribus digestionē. Et iō optime dicebat Ypocras digesta medicari mouere non cruda: nisi expediat. ¶ Et nota amice q̄ ḡnos sunt casus in q̄b⁹ nō nisi vtilissimū est semper purgationem antecedere digestionē humorū. Primo vez qñ materia est multa. Scdo qñ est furiosa. Tertio qñ est venenosa vt in antrace z oib⁹ egritudinibus a materia venenosa cueniētib⁹. Quarto z vltio qñ egritudo vr causari ab aliquo mēbroz nobiliū cū notabili eozū lesiōe: vt plerūq; accidit in passilentia qñ a mēbro nobili ad ei⁹ emūctoriū multoties vr carbūcul⁹ vel bubo gñari p viā p mutatiōis. Materia existente minorata ad digestionē hūoz peccātiū ꝺueniri pōt. Et deide ad eoz solutionez. ¶ Purgatio valde ꝺueniēs i antrace hec ℞. casie diapruuis nō solutiui diacaptolicōis añ. ʒ. ß. cōfectionis amech electuarij de psilio añ. ʒ. j. z ß. cū decoctiōe florū et fructuū cozdialiū i qua ḋcocta sit terebēthine diptami añ. ʒ. j. et scabiose acetose succi granatorū. añ. ʒ. ß. fiat potio curta addēdo. ʒ. j. z ß. sirupi vio. ¶ Tertia intētio q̄ est materiā pūctā remouere: ꝑleē administratione localiū tā i pte sana ꝙ egra q̄dē egrā admistrare ēpl̄z ꝺ fortiꝰ ¶ Cū ergo medic⁹ cognouerit carbunculū vel antracē esse in egrotāte p signa z indicia coaguētia carbūculū: tunc (vt inq̄t Cel.) nulla melioz curatio ē ad

Purgatio.

Nota.

Tertia intētio.

eoz malignitatē interficiendā cū fiducia salutis ꝙ ptin⁹ ipz cādēti ferro ḋcoq̄re ptē vitiatā fere capiendo vsq; ad partē sanā. Aut aliquo medicamīe causticō ipm pfectissime cauterizare: intm̄ q̄ circulū ab eo medicamine acuto causari videaī. Causatio em̄ circuli i carbūculo est potissimū signū terminatiōis sue venenositatis. (vt asserit Arzi.) ¶ Caueēdū tn̄ semp est q̄ ptes circūiacentes z flegmonizātes ab ista cauterizatione nō tāgant: qz se ōrēt detrimētū absq; iuamento dolorē sup particula causando. Nā (vt inq̄t Sal.) nullū ꝺabit iuamētū qđ in se nocumentū hz: imēsus dolor nāq; causat⁹ ab applicatiōe medicaminis acuti sup pticula sana cā euidētissima est attrahēdi materiā ad locū sine aliq̄ iuamēto remotionis malignitatis carbūculi. Imo ē cā addēdi malignitatē malignitati: cū ꝺolor sit ficut vētosa attrahens materiā ad locū. ¶ Sz vt re ad actū practicū reducam: nō nisi vtilissimū est ordinare modū z formā auxiliorū q̄b⁹ pcedēdū ē i curatiōe ista. ¶ In pmis ponat sup pticulā sanā istō defensiuū. ℞. olei ro. olei mirtini añ. ʒ. ij. succi plātag. z solani aceti albi añ. ʒ. j. ß. bulliāt ola adiuicē vsq; ad succi pſumationē: deinde addat cere albe. ʒ. j. sūdaloꝝ oim añ. ʒ. j. boli armeni terre sigillate añ. ʒ. ß. cozal. albor z rube. añ. ʒ. j. misce. ¶ Sup ptē q̄dē egrā admistrare ēpl̄z ꝺ fortiꝰ ¶ Cū ergo medic⁹ cognouerit carbunculū vel antracē esse in egrotāte p signa z indicia coagulatiōe carbūculi: tunc (vt inq̄t Cel.) nulla melioz curatio ē ad

Defensiuum sup pticulā sanam.

Cauterizatio.

esse miz i modū iuuasse pcepisse. ¶ Et cauterizet carbūculꝰ mō q̄ supra vez aliq̄n cuz igne corpe exīte robusto z i loc⁹ nō neruosis: aliq̄n cū cauterijs potētialib⁹ icipiēdo sp a leniozibus vez cū vngūēto egyptiaco ḋscriptiōe nr̄a habito i. c. ꝺ cura formice corosiue: vl̄ cū vngūēto egyptiaco i q̄ ingredit̄ arsenici ibidē hito: vl̄ cum trocisco nr̄o ꝺ minio hito i ānꝺo nr̄o. c. ꝺ medicīn corosi. vl̄ cū ruptorio ꝺ lixiuio ḋscriptio ne nr̄a hito i eodē loco. ¶ Unū tn̄ notādū ē q̄n applicationem istaz medicinaz acutaz vtilissimū est scarificare carbūculū scarificatiōe pfunda sup loco tm̄ mō escharato cū applicatione i circūstāq; sāguisugaz: deide locū aq̄ baurachina calida vl̄ lixiuio lauar. Hec q̄dē scarificatio profunda iuuat ad duo. Pmo ad attrahēdā māz toxicā ab interiori ad exteriorē ptē. Scdo qz medicia caustica it⁹ posita p scarificationē meli⁹ z citi⁹ suā pt agere opationē vt pz ꝑ ḋerāti. eschara exīte fracta z rupta sil̄r applicatio medicie causticē iuuat ad duo. primo ad attrahēdā māz venenosā a pricipali membro ad eius emūctoriū sic i emūctorio tal⁹ fuerit natur⁹ mozb⁹ attractāq; verimi. ¶ Deide pcurād⁹ ē cal⁹ eschaz cū administratiōe butyri calidi z piguedis porcine vl̄ cū administratiōe istiꝰ ēpl̄i. ℞. farine ozdei farie tritici. añ. ʒ. iij. cū ḋcoctione mal. viol. z radicū altee fiat emplm̄ solidū addēdo butyri piguedis porcie liūfacte añ. ʒ. ij. vitel. duoz ono. posito q̄n auferēt ab igne z itez cū ꝑdicta radice z foliis bñ pista

Nota.

Escharotica.

Scarificatio.

Emplz escharare remotiuum.

Mūdificatiuum domestico p tres dies. ℞. tereben. clare. ʒ. iij. sirupi. ros. ʒ. j. melr̄ ro. ʒ. ß. bulficatis liāt ola ad ignē vnica ebullitiōe ponēdo vitellū vnius ouimaturationē cū ꝺolore z aliq̄li ifl̄one loci. z iō vt ptz ꝑsiderāti igredientia hmōi mūdi. hz virtutē mūdi. lo cū cū aliq̄li sedatione doloris. ¶ Quos fcō pcedēdū ē cū fortiori mūdi. cui⁹ ℞ ē ꝙō. ℞. tereb. Fortū cla. ʒ. iiij. melr̄ ro. ʒ. ij. fa. oz. bñ crib. ʒ. j. ß. suc. apij. ʒ. ij. ß. oib⁹ bullitz ad ignē vsq; ad suc. ꝑsū matiōem ꝺpositō ab igne ponat fa. oz. ola adiuicē cū spatula icorꝑādo dōec tepidū fuerit. Istō ei mūdi. sūme laudatur a guido. ꝺ cauliaco: z fuera ē. Dtheod. epi. Mūdificato loco i- Guido carnek z sigillet mō q̄ i supiori de cau b⁹ capl'is dictū ē: vez cap. ꝺ culiaco. ratiōe flegmōis z formice corosiue. ¶ Notādū ē q̄ ego non posui curā r̄solutiuā hmōi morbi: ꝓpterea qz sp terminat̄ morbus iste p viā putrefactiōis et suppoxatiōis. Nec etiā descripsi ei⁹ maturationē cum attractiōe sicut doct. antiq̄ z mod. fecerūt. Nec etiā maturationē cū calidis z hūidis q̄ conuenit in

di apatis. hoc nō aliā ob cām
pegi nisi qz mā ex ītre venenosa z maligna ac q̄dāmō it⁹ vlcerata medicamia hūida applicata sunt cā addēdi putrefactionē putrefactiōi: z malignitatē malignitati. vt inq̄t celeberrim⁹ Frāci. ō pedemōte. c. de cura. antracis. Eodēq̄ mō dico de medicamib⁹ nimis attrahētib⁹ z maturātib⁹: qz sua nimia attractiōe māz exaspari faciūt z magis icēdi ac maligari. vt inq̄t do. Theodoric⁹.

Theodoric⁹ c. de cura. ātracis. Propterea i mediū potuissem multa adducere remedia. Sz qz i eis parnā inuenim⁹ vtilitatē: ea libētissime ptermisim⁹ z curationez nāz scpsim⁹ q̄ sepe expti sumus. ¶ Quarta q̄dē itētio q̄ ē

Quarta intētio. cor pfortare z locū hitatiōis ex malo aere i bonū rectificare sic pleh. ℣ Irroreh itaq̄ camera egrotātz cū aq̄ aceto mixta: ponēdo ēt de salicib⁹ rosis (si tps aderit) mirto cānis capitib⁹ vineaz z alīs frigeratiuz aerez.

Confectio. ℣ Postmodū pfortet cor plerūq̄z ifrascriptā cordialē pfectionē sumēdo. ℞. pserue rosaz buglossaz añ. ʒ. iij. scādaloz oim añ. ʒ. iij. corallo⁹ albo⁹ z rubeoz añ. ʒ. j. z ß. fragmētorum oiz. ℈. ij. sirupi ō succo acetose ō acetositate citri ros. ex ifusione añ. ʒ. j. z. ß. Misce z bauret. ℣ Ab extra q̄dē cor pfortet cū isto epitimate in forma ceroti.

Epitima. ℞. olei ros. vnfancini vngūēti rosati. ʒ. iij. cere albe. ʒ. j. z ß.

Nota. aceti rosati. ʒ. ij. z ß. aq̄ rosate. ʒ. ij. bulliāt oia simul ptēr cerā vsq̄ ad pfūmationē aceti z aq̄: deide iteꝝ liq̄factꝝ cū cera ad ignē addāt ifrascripta. ℞. sandaloz oiz añ. ʒ. ij. corallo⁹ al boz z rubeoz añ. ʒ. j. z ß. croci ʒ. ß. oib⁹ adiuicē icorpatꝝ fiat cerotū z more empli ponāt sup corde petia magna: cē em mirabile pfortatiuū cordis ex inuētiōe nīa z qō sepenūero cū honore z vtilitate expti sum⁹. ℣ Silr puenit valde aquā ros. cū aceto z odorifez vinū odorare miscēdo cāphore et croci añ. pax. ℣ Ope pciū ētē i pmꝝ dieb⁹ egrotātē clamoribus et ꝓbis ōlectabilib⁹ vt vigilātez retineas. Et pax dormiat vt detrahaṫ mā ad exteriora: z nō reuocet ad iteriora: nam vt inq̄t Gal. medicoz lucerna somn⁹ z vigilie cū reuocatione caloris naturalis cū hūorib⁹ iteri⁹ exteri⁹ fiūt. Et pinde tota die vigilare z pstertiz hora noctꝝ prima a q̄ natura multum psueuit puocari ad somnū nō nisi vtilissimū est. Prudētissimi ēt medici est egrotātē ꝓbis z psuasiōib⁹ cite salutis sue egrotatiōis pfortare. ¶ Quinta itētio

Quinta itētio. q̄ est accidētia corrigere sic cōta inpleh. ¶ Accidit aliqñ tremor cordis i isto morbo vomit⁹ sincopis febris itēsa dolor i loco z icēdiū maximū ac vlc⁹ male morigeratiōis. ℣ Pro remotio ne itaq̄ cordis tremoris pleh sic: sumat patiēs i aurora pfectiōez istā. ℞. coaguli ediagni dispulli cernini vl vitulini añ. ʒ. ij. z ß. viui odoriferi. ʒ. ij. testiculos galloz decoctoꝝ cū aq̄ bugloſſe z aceti pax triū scandaloz. ʒ. j. z ß. succari ros. ʒ. vj. oib⁹ ptusis adinuicē ad ignē fm artē cū sirupo ros. z acetositate citri fiat confectio. De q̄ sumat patiēs in aurora coclear vnū cū vino odorifero addēdo pulpe capōis. ʒ. iij. z fragmēto

Cōtra tremorē.

Conferū olim. ʒ. j. z ß. ℣ Iuuat ēt sum mope i isto casu fricatiōes dolorosas extremitatūq̄z ligationē administrare. ℣ Silr applicatio vētosarū i natib⁹ z coxis vtilr administrat. ℣ Lotionē ēt earū cū decoctione camomille absinthij rosaz sticados sq̄nāti roziſmarini et saluie vini et aq̄ mellis mirū imodū iuuare inuenim⁹. ¶ Pro remotiōe febris regēdū ē cū curatione febris pestilē. ¶ Ei⁹ vlc⁹ q̄dē et dolor z incēdiū q̄ solēt euenire in isto casu curaṅ seu remouētur curatiōe habita. c. de igne psico z formica. ℣ Et sic deo dāte ꝑpleta est doctrina pūtis cā pti curatiōis curatiue carbūculi z antracis. Cuius nomē sit benedictum.

Cōtra febrē.

Cōtra vlc⁹.

¶ Cap. xx. De curatiōe carbūculi bubōisq̄z pestiferiz artoim q̄ comitaṅt febrē pestilētialē z verā pestē. Et ō cura ꝑe pestꝝ.

Capi. xx.

INceps tā pestis q̄z apatū pestilēcialiuz cura ē ponēda. Quibus eq̄dē vez apatib⁹ pestilētialib⁹ et pestifero morbo ptagioso. Nisi in breui deh auxiliū ivanū pfecto laboraret: nā hic morb⁹ rapax ita velociter suā opationē agit in hūano corpe: q̄ si itra paucas horas ꝑfirmat⁹ fuerit: morb⁹ iste ptagiosus nullā deinde respiciēs miaz nullāq̄z curationē statiz q̄ rapit ēuorat.

Gal.

¶ Quid ergo faciēdū est in curatiōe ista ptērq̄z id q̄ ōt Gal. medicoz lucerna. ōt em Gal. fortz egritudo fortī atq̄z velociter curaṫ remedio. ℣ In curatione itaq̄z istaz egrotationū ħuoz

Intentiones ħuor. intētiones regrūt. ꝓpria est vitā ordinare. Scōa materiā pec-

cātē euacuare cū aliq̄s medicamine hūti bezardicā virtutez. Tertia pfortare cor cameraq̄z etiā q̄tidie ex bono aere munire. Quarta mām ꝓtectā cūare ipamq̄z acutis medicaminib⁹. statim iterficiēdo dūmō fuerit carbūcul⁹ vel antrax: qz vt inq̄t Guido de cauliaco vir magne autoritatꝝ i arte chirurgie carbūculi dñt igniri: bubones ho maturari. ¶ Pria q̄dē itētio erat scōa tertiaue ꝓplenī ꝑut dictū est de curatiōe carbūculi z antracis extra pestilētiā euenientiū añcedētis capti. ¶ Unū tñ notādū est qō vnū de euenientioriz⁹ pestē hūtib⁹ est ꝓmoditas duaz camerarū i q̄b⁹ q̄tidie vt in ꝑcedēti. c. dictum est spargaṫ aqua cū aceto et alīs ibidē descriptis. Insup quotidie lignis odoriferis ignē facere multū iuuat: sicut sunt cipressi iunipi rozismarini lauri saluie mirti sticha dos et silia.

Guido de cauliaco ꝓpria scōa z tertia intētio.

Nota.

¶ Et no. amice q̄ i dictis duabus cameris vna die i vna altera i alia iacere dz. Nā ista rectificatiōe aeris isto mō ordinata mirū i modū i curatione pestis inuenisse cognouim⁹ cuz securitate astātiū medicorū q̄z ingredientiū. ¶ Insup lz i supiori ca. q̄ ad ꝓnominatas intentiones satis dictū sit tñ aliq̄ necessaria multūq̄z vtilia i curatiōe carbūculi z antracis a peste euenientiū nō ptermittā.

Cautērizatio.

¶ Cū ergo cognoueris eē pestilētialē carbūculū statiz sine aliqua tēporis intermissione canterizeh carbunculus cauterizatione profunda vel aperto carbūculo cum fleboth homo in medio loci escharati. Deinde intus ponere vnum ex nostris

trociscis de minio quãtitatis vniꝰ grani pineoli vel amigdale cũ petiola ɔ̃sup vngnẽti egyptiaci in quo ingredit virtꝰ arsenici non nisi vtilissimuz erit. ¶Scias isup q̃ ista duo remedia insup carbũculum mõ quo supra applicata in carbũculo z antrace principatuz obtinent.

Nota. ¶Carbũculo mortificato casus eschare ꝓcurãdꝰ ẽ cũ sedatiõe doloris desup ponẽdo istõ empl̃m. ℞. foli. malua. z vio. capitũ lilij añ. M.ij. radicum altee lib. ß. olibꝰ decoctis cũ aq̃ pistatis z cribellatis in decoctione cũ farina ordei tritici linose et fenugreci añ. q̃tũ sufficit: deinde arte z igne fiat emplz solidũ addẽdo butyri pinguedinis porcine. añ. ℥.iij. vitella triũ ouoz recẽtiũ positoz añ ɔ̃ponik ab igne croci. ℈.j. ¶Et nota q̃ hmõi ẽpl̃z põt applicari tpe applicatiõis vniuscuiusq̃ medicine acute. Et rõ est qz nõ finit tm̃ dolorẽ cãri sup mẽbrũ nec pmittit mlt̃ã materiã attrahere ad locũ: imo dolorez cãtũ mirabil̃r mitigat: materiãq̃ ad locũ attractã insensibil̃r ꝛsolvit z ad exitũ ꝓparat v orificium vlceratõis escharose. ¶In pte q̃dẽ sana vcz i. circuitu carbũculi sp vtiliter ponit ɔ̃tensiuũ annotatũ i ꝓcedẽti ca. Vitellũ etiam oui cum tm̃ de sale trito z modico herbe scabiose cõsolideꝝ maioris z minoris optime ad inicẽ pistate z incorpate more ẽplastri mirũ in modũ carbũculo z antraci opitulat. ℣ Similiter quoꝝ in isto casu multũ iuuat ministrare vesicatiuum in pulsibus brachioruz

Vesicatiuũ

eueniẽti carbunculo. Cuiꝰ hec est forma. ℞. apij. rasi. z. ß. seminis viarboze. ℥.ß. cãtaridarũ. z. ß. omnia adinuicẽ cõtundãtur cõtusiõe vltima cũ modico leuati et aceti: deinde ponat in locis ꝓdictis ad q̃titatẽ fucaciole. ℣ Remota eschara locus mundificãdꝰ est incarnandus atq̃ sigillandus einsdẽ auriligs in precedẽti. c. annotatis z descriptis. ideo in necessitate illuc recurre qz ea que in eodẽ capitulo cõmemorata sunt: posunt accõmodari ꝓ supplemẽto ꝓsentis. ℣ Restat autẽ de bubone aliq̃d dicere. ℣ Bubo aũt pestilentialis facta vesiccatione prout dictum est in locis ꝓdictis mutereꝫ applicatiõe infrascripti emplastri. ℞. capitũ lilij radicũ altee añ. li. j. z decoctis in aqua pistenꝫ cũ vncijs: duabꝰ ficuum siccarũ pinguũ nucleoruz nucis. ℥. j. ß. axũgie porcine li. ß. i ɔ̃coctiõe cũ farina fenugreci linose tritici fiat emplastrum addẽdo butyri. ℥. iij. vitella duoꝝ ouoꝝ. Itẽ. ℞. et erit fortiꝰ maturatiuum capitum aliozũ. ℥.iiij. cepe albe vel rubee si nõ reperiantꝫ albe. ℥.viij. radicum lilij z altee. añ. ℥.iiij. decoctis allio et cepa in furno et reliquis in aqua pistẽtur omnia subtilissime adinuicem addendo li. j. emplastri superiꝰ nominati axũgie porcine. ℥.iij. tiriace. ℥. j. ¶Et nota q̃ ante applicationẽ huiusmodi emplastri multum confert per tertiam partem hore super bubone ponere petias madefactas in decoctione altee et lilij in acqua parum farine tritici butyri et olei olimarum dulcium bulliãt vnica ebullitiõe.

Cura bubonis

Nota.

¶Bubone maturato incidatur ferro vel igne vl̃ potẽtiali cauterio ɦm q̃ melius tibi videbitur. ¶Deinde eiꝰ vlc̃ circa digestionẽ: mũdificationẽ: incarnationem atq̃ cicatrizationem eisdem auxilijs ꝓcurandũ est: de q̃bus plenarie in superiori capitulo locuti sumꝰ: quare ꝓtua necessitate eodẽ semper recurrere potes. ¶Visa curatiõe carbũculi: antracis z bubonis pestiferis comitãtium febrem pestilentialem z verã pestẽ. Restat annotare curationẽ verã et breuẽ ferocissime pestis. Quã quidẽ curationẽ hmõi pestis per administrationem infrascripti electuarũ z ordinis assumptionis cuisdẽ in forma pociculi z pillularum ꝛc. multoties experti sumus cũ magno honore z vtilitate non parua. Cuius hec est forma z ordo quo procedendũ est cũ operationibꝰ suis valet electuariũ cõtra pestẽ nobilissime operationis materiã venenosam a principalibꝰ ad eoz cõmontoria transmittendo editũ per me magistrũ Joãnẽ de Vigo in ꝓsentiarũ Julij papẽ. ij. Chirurgũ. ℞. granoꝝ iuniperi garioſilozum nucis muscate radicum enule. ana. ℥. j. aristologie longe z rotunde gẽtiane. añ. ℥.iij. seminis portulace raꝺ. tunicis de ozonici seminis acetose ben albi et rubei. añ. ℥.ß. spodij de cãna ossis de corde cerui ligni aloes corallozum omniũ: rasure eboris baccharum lauri masticis. ana. ℥. iij. rute. ℥.ß. mucum ficuum siccarum dactilozum: passularum. añ. ℥.iij. croci. ℥. ij. z ß. terebentine cardi benedicti diptami. ɔ̃h. ℥. j. et ß. seminum cõmuniũ amigdalarum dulciũ pinearũ auellanarum. ana. ℥. iij. z ß. Cinamomi liquericie. ana. ℥. ij. agarici troscisati. ℥. ij. z ß. spauceda ni. ℥. j. terresigillate boliarmeni. añ. ℥. x. coriandrozum preparatoꝝ mumie. ana. ℥. ij. z eduarie. ℥. vj. cãphore. ℥. j. specierũ triũ sandalozũ specierum diarodonis abbatis. ℥. j. corticum citri seminis citri fragmẽtozũ. ana. ℥. iij. musci. ℥. j. z ß. tamarindozũ. ℥. vj. iriace metridati. añ. ℥. ij. z ß. foliozum ermolini. ℥. j. z ß. omnia terãtur subtilissime. Deinde cum infrascripto siruꝑo magistrali fiat electuarium siruꝑ bone forme. ℞. aceti rosati q̃ magisterio scabiose acetose buglosſtralise. añ. ℥. viij. rosarum rubearũ sandalozum omnium. ana. ℥. ß. boliarmeni terresigillate terebentine diptami. añ. ℥. vj. foliorum ermolini siue albini. ℥. z. ſirupi de succo acetose de acetositate citri de ribes de granatis. ana. lib. ß. succi scabiose succi apij ex radicibus z foliis succi feniculi: succi rute succi portulace succi granatozum acctosorum z limonũ ana. ℥. iij. z semis bulliãt oia simul cum zuccaro sufficienti scõm artem z fiat siruꝑus bone forme. ¶Item pillule ad conseruandum hominem a pestilentia supreme operationis que capiuntur in aurora semel vel bis in hebdomada ad quantitatem dragme vne cum modico aceti rosati: et tantundem aque acetose z aliis singulis diebus vnam pillulam ad instar ciceris eadẽ hora capiendo quarum pillularum hec est descriptio. ℞. pulueris superiꝰ bezardici. ℥. j. et semis aloes

Cura pestis vere.

Nota.

Empl̃z

pillule

epatici. ʒ. iij. mirrhe. ʒ. j. ℥ ß. croci. ʒ. j. de omnibus cum sirupo magistrali ℥ electuario ꝓdicto añ. q̃tũ sufficit formenť pillule ad modũ ciceris. ℣ Itẽ. ℞. cõfectionis amech electuarij rosati Mesue. ana. ʒ. j. diacaptolico ri ũ solutiui ũ ʒ. j. ß. electuarij magistralis sine ꝓtra pestẽ ꝓnominati. ʒ. iij. misce ℥ erit electuarium solutiuũ. ¶ Mod⁹ aũt curãdi hominem peste veratũ hic est. ℣ In primis cũ cognouerit homo se peste intoxicatũ esse statim ℥ sine moza sumat infrascriptũ singulare remediũ. ℞. cepa duo alba ℥ pcaua ea in supiori pte: deinde ponať in foue. ʒ. j. electuarij nostri non solutiui: quo facto decoquanť in furno vlq; ad pfectã coctũ: perinde ac si essent mãducãda: deinde pistẽtur aliq̃tulũ ℥ exprimanť: cui expressioni siue colature addatur. ʒ. semis electuarij vltimi solutiui nominati cũ sie mãne electi. añ. ʒ. ß. cũ aqua acetose scabiose. añ. quãtũ sufficit: fiat poculũ breue. Cuius officium est materiã venenosam a principalibus membris mor ad eorum emontoria trãsmittere eãq; per sudorẽ ac per secessum mirabiliter purgare. ¶ Et nota ℣ quã cocitius capiet̃ poculũ predictũ tanto melius erit imo debet capi sine aliqua ꝓcedenti digestiõe. Et ratio est: qr talis egritudo nõ ꝓstat inducias egrotãti. Imo (vt superius diximus) nullã in curatiõe misericordiã prestat: qr statim suum expedit patientẽ. Et si erit necesse poculũ reiterare: fac semp iuxta tenorẽ virtutis patiẽtis. ℣ Itẽ ad eandem intentionem valet

Electuarium solutiuum magistrale.

Pomũ magistrale.

summopere sumere grana tria pulueris nostri loti cũ aqua rosata incorporata cum. ʒ. ß. zuccari rosati ℥ fiãt boli tres cum zuccaro albo: nã iste puluis ꝓnocať interdum sudorem: aliquando vomitum: sepissime sessum cum eductione materie cum peccãtium. Et iste puluis vocať ꝓcipitatus. Sumpto poculo subsequẽti die potest dari hic sirupus qui summevalet in isto casu. ℞. sirupi acetosi de sirupo acetositate citri de succo endiuie añ. ʒ. ß. aquarũ endiuie acetose bugloſſe. ana. ʒ. j. misce. ℣ Sumpto sirupo per quatuor dies vtilissimũ est hãc potionẽ sumere. ℞. mãne electi diapruPotio nis nõ solutiui. añ. ʒ. j. casie. ʒ. ß. cũ aqua endiuie acetose vlarũ fiat potio curta addendo. ʒ. j. ß. sirupi violati. ℣ Pro ꝓfortatione ẽt cordis interdum' sumere de cõfectione cordiali habita in superiori. c. vtilissimum est. Item vtiliter datur tiriacafina cum modico electuarij nostri magistralis bezardici cum sirupo acetoso de acetositate citri ad quantitatẽ castanee ante prandiũ per sex horas: ꝑseruat em̃ a pestilentia ℥ ipsam curat vna cũ prenominatis aurelijs. Itẽ iuuant summopere fricationes in principio extremitatũ ℥ administratio clisteriorũ. leniẽtium. Deniq; quo ad regimen in sex rerũ non naturaliũ nõ secus tractandi sunt hi qui peste laborant quemadmodũ dictum est in precedenti capitulo. ℣ Et sic deo dante completus est sermo presentis capituli: cuius nomen sit benedictum.

¶ Capitulũ. xxj. De significatione ꝓfecte maturationis exiturarũ ℥ earum incisiõe penes viam antiquorũ promptu euenire possint a capite vsq; ad pedes: ℥ de breui ℥ vera cura earum.

Nota.

Ad ca

fortan

dũ co

Exitura.

Spes rũ tres.

Guido de salicesto.

Guido de cauliaco.

Sigha

Auic.

EXitura itaq; est liber apostematio i q̃ sanies aggregata ℥ collecta reperiť ex adiutorio medicine ꝓ suppoꝛtationẽ caulantrũ ℥ cũ nature adiutorio. ¶ Cuiꝰ multipliciter sunt species. Quedam sunt que vocanť cãmarate seu caurine alio nomine: ℥ in istis q̃ efficiť icisio: cuenit sanies in vno loco ℥ i alio caro mala: deinde sub ꝓdicta carne ptinetur alia sanies: ℥ ideo iste vocãtur exiture cãmarate ꝓpter earũ absconsiones ℥ cauernositates q̃ sequũtur in istis exituris vna post aliã. Alia spes est q̃ vocať albir. i. topinaria: ℥ istã plerũq; vidimꝰ euenire i capitibꝰ pueroꝝ. Est etiã alia spes q̃ in capite oriť q̃ apud modernos talpa nũcupať: ℥ istã sepe vidimus cũ ossis corruptiõe euenire vidimꝰ i egritudine ne nouiter in tẽpestate nostra reperta fere per totum mundũ q̃ morbus gallicus appellatur. Alie aũt oẽs absolute vocanť exiture. Nã alia calida alia frigida: ℥ alia mixta repiť: de qbꝰ aliter describere non curabo: qr (vt inquit ille bonꝰ noster Guido de cauliaco) de noĩbus nõ est curandũ dũmodo rectas intentiones curatiuas habeamus. ¶ Signa itaq; ꝓfecte maturationis vniuscuiusq; exiture sunt ista: testem adducẽdo Auicẽna dicẽtẽ. Cũ videris lenitatẽ quãdã ℥ sedationẽ dolo-

Exitura.

signa

calide

exitu

re

ris ℥ pulsationis tunc existimaq; apa perfecte sit maturũ. Clarũ est ergo q̃ sedatio doloris i apate calido in flammationis pulsatiõis febris est cũ loci lenitate q̃dã. Ista ꝛ alia sunt signa denotantia apostema ad perfectam exituram deuenisse. Exiture vero calide hec sunt signa. ℣ Prima q̃ medicinaꝝ adiutorio suppoꝛtantium ad aggregationem sanioſitatis cito euenit. ℣ Secũm signũ est q̃ locus infuenit multũ rubicũdus. ℣ Tertiũ signũ est eminentia apatis q̃ est valde elenata in forma acuta pineali. ℣ Quartũ est p dolorem intẽsum: qr tunc est signũ q̃ materia est magis acuta. ℣ Quintũ signũ est p febrẽ: qr ad exiturã calidam semp necessario sequiť febris ℥ eo maxime circa generationẽ eiꝰ sanioſitatis. ¶ Exiture vo frigide hec sunt signa. ℣ Primũ q̃ materia multũ repugnat maturationi ꝓpter defectũ sue frigiditatis: qr ois cita maturatio tã ex parte caliditatis materiei q̃ ex parte caloris naturalis mẽbri ℥ medicine sanioſitatis introductiue administratione nõ efficiť nisi a calido ℥ humido: vt testatur Hal. iij. de ingenio sanitatis. ¶ Secũm signum sumiť per albedinẽ loci: nã locus tarde ad rubedinẽ euenit: imo non accidit rubedo nisi in lõgo tpe: qr materia nõ obedit digestiõi ℥ ideo vt plurimũ est inepta maturatiõi. ℣ Tertium signũ sumiť a rumefactione et eminẽtia loci. Nã in apate seu exitura a materia frigida genita nõ apparẽt multũ eminẽtie elenate imo potiꝰ quedã planicies. Et rõ est: qr materia exiẽ

signa

exitu

re fri

gida

te grossa de sui natura est ḡre-re locū depressum ꝛ nō supre-mū. ¶Quartum signū sumit a dolore. nā dolor q̄ est i eo sp est paucus. ℣Quitū febris signū sumit a febre: nā febris rō ē q̄ inueniat i ista exitura frigida ℣Sextū signū sumit a cōple-xione egrotātis. Nā laborātes exitura ista p maiorī parte cō-plexiōis flegmatice ꝛ melācho-incisio lice iudicant. ¶Cū ḡ videris exitus ꝛ grosse cutis i qua via medicinarū maturantiū nō spe-ratur eruptio: tunc nō excudat quin ipsa pforet cōdecēti pfo-ratiōe. Et iuxta anti q̄tū doctri-Mod⁹ incidē di. nā inq̄rem Antil⁹. Si exitura fuerit in capite icisio sit eḡlis ℣Et sic cuz radice natuitatis piloꝝ ꝛ nullatenus transuersa ne pili i suo ortu cooperiāt eā. Dixit etiā q̄n est locus ei⁹ oc-cult⁹ tūc pforatio sit lata. ℣Et si in naso acciderit: pforet eḡ-lis: vcz iuxta longitudinē nasi ℣Si fuerit ppe oculuz esse: dz pforatio ad instar capitis lune noue: faciēdo sp cadere tortuo sitatē lune inferius. ℣Si autē acciderit in mādibulis incida tur equali incisione ppter cō-positionez equalē huiusmodi loci. hoc verificatur ex corpori b⁹ senū q̄n sūt macilēti. ℣Post aures vero perforet equaliter. ℣Brachia aūt cubiti manus ꝛ digiti ac inguia omnia perfore tur in longitudine. ℣Inquit eriā idē Antilus. Et si fuerit exitura ppe coxas perforetur perforatione rotūda que rotun da perfosatione obliquet ꝛ ap prehēdit de lōgitudine corpo ris cū aliq̄li latitudine ipsius. Subiūgēdo idē Antil⁹: nā cuz loc⁹ iste nō pforet rotūde nō es set incōueniēs vt aggregarent materie ex q̄b⁹ sepenūero fi-stula possit gñari. ℣Exitura q̄z q̄ i ano ozik pforet pforatione ad filitudinē lune noue. ℣In latere ꝓo ꝛ costis icisio ē faciē da iuxta longitudinē costarū. ℣In testicul⁹ aūt ꝛ ꝓga eḡlr i-cisio est faciēda ſz longitudi-nē. ℣Inq̄t em̄ pfat⁹ vir ꝛ sim⁹ attēti vt icisio sequat figurā lo ci exiture q̄to magis potueri-mus. ℣Core āt ꝛ adiutoria i lō gitudiē sp icidāt. Aduertēdū tñ sp ē ne fiat icisio neruoꝝ vil loꝝ venaꝝ atq̄ chordaruz. In crurib⁹ ꝛ tibijs pforet ſz lōgi tudinē. ℣In lacertis ꝓo vētr⁹ ꝛ dorso ac subasellis pforet pfo-ratiōe capiēte latitudinē mem bru ne fiat i ea fin⁹ ex q̄ fistula gñarivaleat. ¶Fcā apti ōe exi-ture ꝛ suat⁹ documēt⁹ ānotat⁹. c. ō cura flegmōis circa ei⁹ ici-sionē: ipleat loc⁹ si nō fuerit ti mor ō emoꝛosagia sāguinis li cinio fcō de veteri pāno lineo: vl ō veteri bōbice: vel de stup-pa leni madefacta cū albu. oui ꝛ vitello ei⁹ cōquassatis cū mo dico olei ro. lz ꝓhibeat a hu-no ois positio hūectatiōis. c. de icisiōe exiturarū. ¶Deinde digerat loc⁹ cū digestiuo fcō ex tereb. clara cū vitel. oui per. iij. vel. iiij. dies vl loco tereb. oleū ros. ꝛ erit magis sedatiuū dolorſ. Ponēdo sp cū ista digō ne empl⁹ ifrascriptū. ℞. farine ordei farine fabaꝝ ꝛ lētiū fari ne tritici aā. ℥. ij. cū decoctiōe mal. arte ꝛ igne fiat empl⁹ soli dū addēdo in fine coctur olei ros. o⁹ camomil. ana. ℥. ij. buty ri olei cōis ana. ℥. j. et ß. vitella duoꝝ ouoꝝ positorū mō q̄. s. i supiorib⁹ capl⁹ plerūq̄ dictū

fuit. Istō em̄ empl⁹m i isto tpe mirabil⁹ iuuat dolorē sedādo: digestionē ꝓcurādo ꝛ materiā ad orificiū vlceratiōis attrahē do: ꝛ ꝓhibet ne labia cruda ef ficiāt. ¶Celebrata digestione vlc⁹ mūdificandū est. Deinde incarnādū. Postmodū sigillā-dū eadē regula auriliorū. c. de cura fleg. annotata. quare illuc recurre.

¶Cap. xxij. De fozunculo ꝛ eius curatione.

C. xxij Fozunculus.

Fozūcul⁹ est apa puū vt plurimū a sangui ne grosso genitū cū dolore circa matura tionez eius satis in-ſso ꝛ pulsatiuo: est insup fere-cum oīb⁹ accidētib⁹ flegmoni ci apatis. ¶Unū tñ potissimū Signū. signū hz q̄ nō ꝓperit i flegmo ne. Et hoc quidē signū est q̄ i sui eruptione q̄ vt plimū seq̄-tur sine ferrovr ab ipsa eruptio ne emanare q̄dā materia gros sa ad istar nerui putrefacti. ¶Et nota q̄ si nō adhiberent reme dia oportuna esset de facili de fozūculo ad tarbūculū trāsire. ¶Circa itaq̄ curationē huius-modi fozūculi tres req̄rūt intē tiōes. Prima est vitā ordinare. Secūda materiā āncedentē pur-gare. Tertia ꝓiūctā remouere. Prima ¶Pria itētio ꝛ scda ꝓplentur itētio. Put dcm̄ est i cap̄. de cura fleg Secūda. monis. ¶Tertia itētio q̄ ē ma Tertia teriā ꝓiūctā remouere sic ꝓple itētio. tur: vcz p administrationē loca liū maturātiū: q̄ istud apa sp Watu euenit ad maturationē ꝛ nūq̄ rauuū. ad resolutionē. ℣Maturatiui q̄ dē optimi hꝫ ē forma. ℞. capitū lilij albi. ℥. vj. radicū bugloſſe tenelle. ℥. ij. folioꝝ maluaꝝ ꝛ violarū aā. M. j. o⁹ i aq̄ deco ctis ꝛ exp̄ssis pistent optīe. De inde i decoctiōe p̄dicta ꝛ rerū cū farina tritici ꝛ ordei fiat em-pl⁹ solidū ad ignē addēdo i fi ne coctur butyri. ℥. ij. olei dul cis. ℥. iiij. pinguedinis porcine. ℥. ij. ꝛ ß. vitella duoꝝ ouorum croci. ℈. j. deinde cū p̄dicta re-rū pistatura adiuuēt incorpenk-ꝛ ō eo mote empl⁹ calidi appli cet. ℣Faciēdo sp i hora mutatiōis hmōi empl⁹ crebrū pāni linei applicationē madefacti cum isto cathaplasmate liq̄do. ℞. li. iij. decoctiōis p̄dicte farie Catha ordei farine tritici aā. ℥. j. ꝛ ß. plas-oli cōis butyri aruīgie porcine ma-liq̄facte aā. ℥. ij. ouorum vitella nū ero. iiij. bulliāt oia simul p̄ē ouoꝝ vitellavlq̄ ad pstmatio-nē q̄rte pt⁹: deide addāt dcā vi tella ouoꝝ. Ista em̄ euaporatio p petiā calidā sup fozūculo ad ministrata mirū i modū iuuat in disponēdo mām ad festinā ma turationē ꝛ eritū ipsi⁹ ꝓcurādo dolorē mirabil⁹ sedat. ¶Cū ḡ videris fozūculū ipz ad matu-rationē deuenisse ꝛ mām gros-saz ꝛ trūbosā purgari: tūc cū p̄-dicto empl⁹o nō nisi vtilissimū ē adiuuaſ abstersionē ponēdo petiā puā sup orificio fozūculi ifrascpti abstersiua. ℞. tereben tie clare. ℥. ij. ꝛ ß. mellis rosati. Abstē ℥. j. succi apij. ℥. vj. bulliāt oia simul-simulvlq̄ ad succi pstmationē deide addātur farine ordei fa-rine tritici farine fabaꝝ. ℥. ij. ꝛ ß. croci. ℈. ß. vitellū vni⁹ ouī re cētis. Istō nāq̄ mūdificatiuuz cū applicatione dicti empl⁹ vz summope ꝓ purgatione mate riei grosse in fozūculo genite. ¶Sedato dolore ꝛ inflamma-tione loci et aliqnātulum loci existente materia grossa pur-

gata: pcedēdū est p itegra sanatiōe eius cū administratiōe
Diach- vnguēti infrascripti, ℞. diachlo-
lonis. nis albi sine gūm ℥. ℨ. ij. tereb. clare pinguedis porcine añ. ℥. ij. ℞. li. argi aurei ⁊ argēti minū añ. ℨ. ß. ceruse. ℨ. ſ. olei ro. ℨ. ſ. ß. ⁊ ad ignē sp cū baculo agitādo fiat cerotū ibōa forma addēdo de cera alba quātū sufficit. Signū ℣o pfecte coctur ē qñ acq̄rit formā nigrā. Ista est nra breuis curatio quā sepenumero experti sumus nobisq̄ ⁊ egrotantibus bñ successus est.

¶ Tractatus scōs secūdi libri de apostematibus frigidis in generali cōtinēs capitula. xū.

Ca. ſ. ¶ Ca. pmū de apatib⁹ frigidis.

EX humorib⁹ autem frigidis in quacūq̄ pte hūani corporis solēt accidere apata diuersarū qualitatū: tā in' q̄litate q̄ in quātitate: ⁊ tā in ꝓpositione q̄ i simplicitate. ℣. Simplicia aūt apata frigida sūt sicut glādule scrophule nodi sephi ros vndimia cācer vētosus apa et aquosus Quedā istoz aliq̄n p adustionem efficiunt ꝓposita vt plerūq̄ accidit in cācro ⁊ in sephiros. Nonnūq̄ aliqua istorum etiam efficiunt ꝓposita p admixtionē hūorū vt accidit in vndimia. Generant aūt ista apata dura: vel scrophule ⁊ q̄ eoz cursū currūt ex flegmate grosso vel ex melancolia indurata Aliquando quedaz generantur ex flegmate subtili sicut sunt apostemata vndemiosa. Aliquando ex flegmate subtili aquoso et generatur apostema aquosum et idropisis. Aliquādo ex flegmone vaporoso generat apostema vētosus. Generantur insuper aliquando et eo maxime in pueris quoddaz genus exiture frigide i q̄ reperit materia ad instar succi lagenarū: q̄ multoties euenīt ad gnationē sanioſitatis absq̄ dolore ⁊ pulsatiōe ⁊ sine loci mutatione m suo colore. Qō est cōtra mētē Aui. vt in superioz⁹ capitulis dictū est. Dicit enim Aui. Et scias de apatib⁹ in exterioribus in quib⁹ nō sit pulsatio nūq̄ generāt saniē. ¶ Et nota h q̄ ego itelligo de apatibus calidis tantūmodo: q̄ (vt superi⁹ diximus) vidimus multa apata frigida ad exituram ⁊ ad saniem deuenisse absq̄ dolore et pulsatione. ℣ Itaq̄ sigillatim deo dante in presenti tractatu de curatione istorum tam via theorice q̄ practice vtilem sermonem describere curabo.

¶ Cap. scōm de vndimia.

VNdimia itaq̄ testē adducēdo Gal. xiij. therapenice est apostema flegmaticū in coloze album in tactu molle sine caliditate ⁊ maxime quando est purū ℣ Qualiter efficitur compositum istud apostema satis dictuz fuit. c. de apatib⁹ flegmonicis: quare il luc recurre. ℣ Et verum quidez et simplex apostema vndimio sum generatur ex flegmate naturali: quod vt inquit Auicen. prima pmi. c. de humorib⁹. nō est nisi sanguis diminute decoctus. ¶ Et insuper cum panco dolore: ⁊ maxime quando causatur a causa antecedente. Aliquando (vt inquit Auic.) istud apa

Signa apa cōtingit cāri a cā pmitiua: ⁊ tūc nō euacuat illō apa a doloze ℨ sit de raro ptigēti q̄ vndimia euenerit a cā pmitiua. ⁊ rō est: q̄ raro accidit apa flegmaticū ex cā pmitiua: ℨ vt plurimū rōne doloz ℨ: hūores q̄ cōcurruz hūt ad locū lesuz nō sūt frigidi: ℨ calidi: q̄ insita natura q̄b⁹ intēta est succurrere mē bro leso ab aliā pcussiōe sūt: veluti sanguis: spūs: ⁊ cholera: ex q̄b⁹ non frigidū ℨ calidū gnatur apa. ¶ Et nota q̄ potissimū signū vere ⁊ simplicis vndimie ē facilis causatio fouee p digitorū p̄ssurā: q̄ō ita nō sequit in eleuatiōe: q̄ ipa causat a materia magis grossa et vaporosa. Et iō vt inquit prefatus Aui. vt plurimū ei⁹ cā est a vapore flegmatis: ⁊ tūc ipsa vndimia dicit de gñe eleuationis. i. de gñe apatis vētosi per eleuationē. ℣ Ceterum terminat vt plurimū istud apa p viā resolutionis. Et raro facit saniē ⁊ maxime qñ a medico fuerit bñ tractatū: put imediate post istud caplz decuratione ipsi⁹ lenioze notitiā describaz. ℣ habet etiā q̄tuor tpa: vcz p̄cipiū: augmētū: statū ⁊ decliationē. ℣ habet ⁊ sup fieri istud apaa causa p̄mitiua antecedenti et cōiuncta. A cā pmitiua velut cuius pcussio malūq̄ regimen.

¶ Cā añs ē repletio humoris flegmatici. Cā ℣o ꝓiūcta ē humor flegmaticus i loco apatis cōiunctus atq̄ aggregatus.

Ca. iij. ¶ Cap. iij. de cura vndimie.

Intentiones CUratio apatis moll ꝓplet q̄tuor intētionib⁹. Pria itētio cōplet per vite ordinationem. Scōa p ma practica

Nota.

Auic.

Terminatio.

Tpa.

Causa

Sententia Auic.

Pillule.

teriei antecedētis purgationē. Tertia p materiei cōiuncte resolutionē. Et vt plurimū istud apa resoluit (vt asserunt doctores ⁊ antiq̄ ⁊ moderni) ex administratis ⁊ debite administrandis. Quarta cōpletur p accidētium correctionē. ¶ Prima qui primadem intentio cōplet debito re intētio gimine sex rerū non naturaliū vt sunt aer: cibus: pot⁹ ⁊c. Cib⁹ itaq̄ et potus vndimie euenētis a cā aficedenti sit declinās ℣sus calidū ⁊ siccū. Comedat ergo patiēs carnes castrati potius assatas q̄ elixatas: et sint carnes castrativituli gallinarū caponū ⁊ auiuz in arboribus de gentium ⁊ non in aqua. Vinuz etiā vtiliter dat mediocriter liphatū. dummō sit albumz odoriferū. Fercula etiā ei⁹ decocta in brodio carnū dñt fieri ex rso panatella gruez huiusmodi: Legumina oia pter cicera eui tanē i isto casu. sil'r quoq̄ radices pter bauciā feniculum petrosiliū: q̄ oia ista vtil'r tolerāt.

¶ Scōa intentio q̄ est materiā añcedentē digerere ipamq̄ di gestā euacuare sic cōplet. ℣ In primis digerat materia sumendo hunc sirupum. ℞. sirupi de succo endiuie ox imellis cōpositi de duabus radicibus añ. ℨ. ß. aquarum feniculi scabiose cicoree. ana. ℨ. ſ. misce. ℣ Sumpto isto sirupo per quatuor dies purgetur patiens purgatione ista. ℞. casie diacaptolicōnis añ. ℨ. vj. elec. idi. maio. dia finicōis añ. ℨ. j. ℨ ß. cū decoct. communi fiat potio curta addendo. ℨ. ſ. et ß. sirupi vio. ℣ Itē ad eandem intētionem vtiliter administrantur pillule hermodactilarum vel fetidarum: q̄ti

Potio.

titas eorum est. ʒ.ʃ. ℔ Ceterum interdū sumere bucellam vnā optime casi e ante prādiuz ꝑ q̄rtū vni⁹ hore nō nisi vtilissimū erit. Uel facias sic. ℞. agarici trociscati pillulaz fen. agregatiuaz. añ. ℈.ʃ. cum aqua feniculi fozmenť pillule quiqz.

tertia intētio ¶ Tertia intētio q̄ est materiā cōiūctū remouere cōpleť administratione localiū. ℔ Undimia itaqz a cā antecedēti euenieti (dūtaxat reperiať sine doloze z sine interpositione humoꝝ calidoꝝ) in primis dieb⁹ nō nisi vtilissimū est totum mēbrū illi

vnctio nire ex ista vnctione. ℞. olei camom. olei ane. olei mirti. ros. añ. ʒ.ij. nucū cipzessi absin. camo. aneti. squinati stichad. añ. M.ß. terēda terank grosso mō: deinde bulliāt cū sufficieti quātitate optimi vini odozife. vsqz ad cōsūmationē medietatis vini: deinde coleť z itez bulliat ꝑdicta colatura cū ꝑdictis oleis et paz aceti vsqz ad cōsūmationē toti⁹ colatura: hoc facto cum cera al. sufficieti arte z igne fiat linimentuz addendo in fine litargiriȝ aurei et argēti. añ. ʒ.iij. bolia. ʒ.ʃ. ß. ¶ Et

Nota. nota amice q̄ añ applicationē hmōi linimēti expediētissimū est locū vndimiosum lauare ex ista decoctione transactis primis dieb⁹ tribus sue natiuitatiſ. ℞. camo. ros. mirti. absin. sticha. añ. M.ß. balau. nucum cipzessi. añ. M.ʃ. z ß. squinā. sanine rozisma. añ paz salis alumi. roche. añ. ʒ.ʃ. z ß. mellis. ʒ.iij. bulliāt ꝓius ola simul tritu

Lotio. ratis triturandis cum sufficiēti q̄titate optimi lixiuij cōfecti ex cinere quercino z lignoꝝ vitis z parū aceti q̄ lixiuiū nō fit nimis fortevsqz ad ꝓsūmationē tertie ptis. ¶ Et nota amice qđ ista duo remedia accōmodate. administrank i pncipio vsqz ad augmētū. Et insuper addendo paz furfuris z sapo. z gallici i hmōi decoc. mirū i modū valet i statu z declinatiōe hmōi apatis. ℔ Ulteri⁹ accipe spōgiā satȝ tenuē z tāte amplitudinis q̄ to tā vndimiam valeat amplecti z deinde in ꝑdicta decoctione madefactā z bēda ꝑdecēti fasciatā summope iuuasse repim⁹. Nā (vt inq̄t Auicē.) i spōgia vi get z ꝑt⁹ resolutiua z virt⁹ exicatiua quib⁹ duob⁹ indigem⁹ in cura. vndi. Item ad idē z fortius erit linimētū. ℞. olei anetini camo. de lilio. añ. ʒ.ij. rutacij. ʒ.ʃ. nucū cipssi numer. iij. saline. ʒ. iij. cipi. ʒ.ʃ. calcis in aq̄ extincte. ʒ.vʃ. alumis roche. ʒ.ʃ. et ß. vini odozifice. ciatū vnū aceti albi. ʒ.ʃ. ꝓtundēda cōtundank grosso mō deinde bulliāt ola simul vsqz ad cōsummationem vini demde coleť cui colature addať de cera al. q̄tuz sufficit: litargiriȝ aurei boliar. añ. ʒ.ʃ. misce z fiat linimētū. ¶ Si mō cōtigerit ipsam vndimiā eē cum doloze ꝓsiderādum est: an a cā pmitiua an a cā añcedenti euenerit ipa vndimia. ℔ Si a cā pmitiua fuerit: necessariū ē aliqđ auriliū admīstrare cui⁹ officium sit doloꝝ sedare z materiam resoluere cū aliquali exicatiōe cuius forma talis est. ℞. fari. faba. farine ozdei farine lē tiuz furfuris bñ triturati añ. li. ß. cum sufficienti sapa et parū decoct. altee ad ignem fiat em ꝑm solidū addēdo in fine cocture olei ro. camoꝝ. mirti. ana. ʒ.ij. et ß. Istud enim em-

plastrū vt ptz ꝓsiderāti ingrediētia hz virtutē sedādi doloꝝ cū aliqli resolutione exiccatio

Aliud. ne atq̄ loci ꝓfortatiōe. Uel facias sic. ℞. radi. altee li.ij. decoctaz i aq̄ cribellataz itez bulliāt ꝑdicta crib. ad ignē parūp addēdo oli ro. oli mirti. oli camo. añ. ʒ.ij. cere al. ʒ.ʃ. z ß. fari. faba. receē. z cribellate fari. ozd. añ. ʒ.ʃ. z ß. misce z ola bñ incorporeť z fiat mixtura ad istar cerot. est enī ꝑtaneū remediū i isto casu. ℔ Uerū si fuerit ipsa vndimia cū doloze a cā añcedēti causata: tūc necessario ipa vndimia erit aut flegmōides aut herisipilades. Nā si fuerit herisipilades: tūc stati necessariū est sedare dolozem z remouere herisipilā q̄ nisi sedato doloze z remota herisipila: vndimia nō ꝑt remoueri. z est rō: q̄ ea q̄ valēt i cura. ℈e vndimie sunt calide z sicce ꝓpkonis. Calida āt z sicca nō ꝓueniūt ꝑ remotiōe herisi. minusqz ꝓueniūt i sedatione doloris ab ipsa herisipila z flegmone causati. Et iō (vt

Gal. inq̄t Gal.) medicoꝝ lucerna q̄n duo morbi adinuicē cōiūgunť intētio medici ꝺz vacare ꝓncipaliozi sine cui⁹ curatiōe alter sanari nō pōt respectū tñ sp̄ hñdo alteꝝ morbū nō negligere

Quarta intē tio. cura eorū. Quarta q̄dē intētio est accidētia cozrigere sic cōpleť. ℔ Accidētia q̄dē que solēt euenire i isto casu fūt ista: vez ꝓzurit⁹ z maxime q̄n vndimia euenit ab aliq̄ solone ꝓtinuitatis vl ossiū fractura seu distocatiōe: vl qz aliq̄n ꝓtigit istō apatiari ꝺz sit de raro cōtingēti: vel qz accidit doloz ꝓpter interpositionē humorum calidoꝝ. ℔ Si ad sanie euenerit: maturetur cū emplastro de malnauisco habito in. c. de cura flegcui nō nisi vtilissimū est addere fenug. z linosaz. ℔ ꝓ remotiōe itaqz doloris z herisi. aut fleg. in vndi. causati statim subueniendū est cū administratione istius remedij. ℔ ℞. folioꝝ Ceromalua. z vio. añ. M.ʃ. raß. linetum. gue boui. ʒ.ij. raß. altee li.ß. semi. cito. ʒ.iij. ozdei mūdi. M.ij. bulliāt ola simul cū aqua suffivsqz ad ozdei crepaturā. deide exꝑssis incidātur ſm latitudinē. deinde pistenť z cribellenť cribellatiōe subtili cui cribellature addanť olei ros. ſm receptā olei mirti. olei vio. atqz camo. añ. ʒ.ij. pinguedi. galli. vnguēti ros. Mesue. vnguēti Sal. Mes. añ. ʒ.ʃ. sepivituli. ℈edini seu captini. añ. ʒ.ʃ. z ß. et itez ad ignē ola adinuicē parūper bulliant deide cū cera alba sufficieti fiat cerotū molle addēdo i fine coctu. farine fab. bñ cribel. z recētis fari. ozd. añ. ʒ.ʃ. Istud nāqz cerotū i isto casu est medicina magna: nā vt ptz ꝓsideranti ingrediētia hz virtutē sedādi doloꝝ: z remouēdi herisipi. cū cōfortatiōe loci z aliqli resolone materiei faciētis vndimiā: quibus oib⁹ ꝓgatiuis ꝓnominatis indigemus ꝑ cura talis vndi. ¶ Sedato doloze z inflāmatiōe herisi. vel flegmonis causati: tūc ꝑ remotione vndimie ꝓcedendū est cū resolutiuo domestico: habēti locū ꝓfortare cū aliqli confortatione exiccatione z resolutiōe ac vnctuositatis examinatione. Intm̄ q̄n materia antecedēs ꝓsertim cholerica z sanguinea non valeat ad cōiunctā trāsire: ne iterum recidiuz faceret doloꝛem

faciēdo:ꝛ iterū locū inflāmādo
Cero- cui⁹ talis pōt esse forma. ℞.
tum. vnguē. rosa. ℳe. vnguēti. Sal.
añ. ʒ. iiij. olei ro. ꝑpleti olei mir
ti. añ. lib. ß. olei camo. olei ane
ti. añ. ʒ. ij. sepi agni seu caꝓtini
vitulini. añ. li. ß. suc. solatri ꝛ fo
lioꝝ mirtil. ꝛ granoꝝ ipsius
oiz adinuicē pistatoꝝ eĥli por
tiōe. ʒ. iij. decoctiōis altee lib.
ß. bulliāt oia simulvsq; ad ꝓssū
matiōē decoc. ꝛ succi deide ad
dātur infrascripta: postmodum
cū cera al. sufficienti fiat cerotū
in bōa forma. Et signū ꝑfecte
coctur hmōi ceroti est cūvide
ris ipm formā acq̄situisse nigrā
Cero- vel sil'ez nigro. Et sunt ista. ℞.
tum. litargiri aur. et arg. bene tritu
rati ana. ʒ. iiij. boliar. ʒ. ß. ꝛ. ß.
ceru. ʒ. x. tucie ꝑparate. ʒ. vj. cal
cis lote ꝛ decies extincte. ʒ. ß.
Istō cero. amice mi i isto casu
sepenūero exꝑt⁹ suz vna cū an
tedicto auxilio ꝑ sertiz in dño.
d. meo Reuerēdissimo Cardi
nali alexandrino q̄ diuti⁹ labo
rauit vndimia ꝓplicata cū apa
te ventoso necnon cum apate
cholerico. Et fuit ab iguine in
duab⁹ crurib⁹ et tibijs vsq; ad
pedes. Et hec curatio fuit cum
honore ꝛ vtilitate solonis cētū
octogita ducatoꝝ aureoꝝ de ca
mera. Et isup (vt supi⁹ dixim⁹)
plerūq; ex hac cura. ꝛ lucruz et
honorē reportauimus: ꝛesoluit
em materiā flegmonicā facien
tem vndi. cū aliquali exiccatio
ne ꝛ loci ꝓfoꝛatiōe. Intantū q̄
materia calida et acuta (vt su
pi⁹ diximus (faciēs aliqñ dolo
rē interdū pruritū nōnunq; isfla
matiōē heresipilando ñ possit
ad ꝓiunctā trāsire. ꝛ ē cū resolu
tiōe ventositatis. ¶ Apate ma
turato ad incisiōnē opz deue-

nire. Deinde locus digerēdus
est mūdificād⁹ ꝛ icarnādus eis
dē auxilijs de q̄bus in ꝑallega
to. c. vtilē tibi dedim⁹ sermonē.
Si pruritus acciderit succur
rēdū ē liniēdo mēbrū cū isto li
nimento. ℞. olei rosa. olei mirti
ni vnguēti populeōis añ. ʒ. ij.
vnguēti rosati vl' loco ei⁹ Sal. i
frigidatiui. ʒ. ij. ꝛ ß. suc. plātag.
ꝛ solatri añ. ʒ. ij. bulliāt oia si
mul vsq; ad ꝓsummationē suc
ci. deinde ducāt i mortario plū
bi cū pistello p duas horas oi
bus prius colatis addēdo ime
diate litargirij aurei et argētei
ana. ʒ. ij. ꝛ ß. boliarmeni. ʒ. ß. ce
ruse. ʒ. iij. cāphore. ℈. ß. Istō nā
q; linimētū ad auferendū vnū
quēq; pruritū iter cetera reme
dia ꝑncipatuz obtinere inueni
m⁹. Ulteri⁹ si mō ad duritiē
trāsireꝝ ꝑ ei⁹ mollificatiōē re
solutiōeq; recurrēdū est ad ca
pitulū de curatiōe sephiros.

¶ Ca. quartū. de nodis. C. iiij
Nodi
Aui.

Nodi testē adducen
do Auic. sunt duel
beth chistim hab en
tes siue burſaz pan
niculosaz i ꝑte inte
riori: in qua continet materia:
aliquando ad instar castanee.
semis masticate: aliqñ materia
reperit ad sil'itudinez mellis:
ꝛ tunc mellinus vocat': qñ vero
cōtinet materia ad instar casta
nee apō nōnullos lugia ñncu
patur. Interdū reperit in ꝑdi
cto modo materia ad sil'itudi
nem muscillagis altee. Aliqñ
cū sanioſitate corꝛupta. Nōnū
q; inuenit nod⁹ tantummō car
nositate plenus: ꝛ tūc carnos⁹
vocat'. Aliō etiā gñs nodi sup
neruo tm̄ mō repit q̄ nodatio
ab Aui. appellatur: ꝛ sic pz dif

ferētia q̄ est inter nodū ꝛ noda
Loca tionē: nā nod⁹ i carne: nodatio
nodo- vero i neruo ē. ¶ Oriunt itaq;
rum. nodi (vt plurimū) i locis neruo
sis ꝛ iūcturosis: ꝛ mouent hinc
inde q̄ ita nō seq̄t i nodatiōe:
nodatio em̄ semper remanet fi
xa. Ex istis etem̄ tribus signis
Cause sumit argumētum cognitiōis
inter nodū ꝛ nodationē. ¶ Ge
nerāt ēt isti nodi a cā ꝓmitiua
coniūcta ꝛ aſiti. Primitiua q̄dē
veluti casus pcussio malūq; re
gimen: nā ex cā ꝓmitiua vez ex
casu ꝛ pcussiōe nodi aliqñ effi
ciunt. Cā aūt aſis faciēs nodū
est humor grossus phlegmati
cus ad locū debilem a natura
trāsmissus: q̄ pp loci debilitatē
subtilis ꝛ phlegmatic⁹ humor
Nota. resoluit: indigestus ño ꝛ gros
sus relinquit. ꝛ sic ex eo gñā
tur nodi. Causa aūt cōiūcta est
ipsa materia que continetur in
loco. Et nota amice q̄ de noi
bus nō est curandum: dūmodo
rectas curationes habeamus
huiusmodi egrotationis.

¶ Capm. v. de cura nodi.

Ca. v. Cura nodi tres hz in
Inten tētiōes. ꝓria est vi
tiones tam ordinare: ꝛ hoc
vt humor ghen̄t be
nignus ꝛ malus de
struat. Secunda materiā afice
dētē purgare. Tertia materiā
cōiūctā remouere. ¶ Pria q̄dē
Prima itētio cōplet cū bona vite ordi
tētio. natione q̄ ad cibū ꝛ potū. Co
medāt ergo hi q̄ nodo laborāt
carnes castrati: potius assatas
q̄ elixatas. similiter carnes vi
tulinas gallinaꝝ pullorꝝ pdi
cū ꝛ fastanoꝝ: tā assatas q̄ eli
xatas. In brodio aūt eaꝝ vtili
ter i isto casu decoquant petro
linū feniculū risuz ꝛ panatel
la: Legumina q̄z oia ꝓeter ci
cera dimittere valde cōueniēs
est. Fercula ēt oia ex pasta ꝑfe
cta i isto casu necessario auferā
tur. Uinū ēt mediocriter lipha
tū odoriferū ꝛ mediocris vino
sitatis omni tpe vtil'r cōcedit'.
Secū- ¶ Scōa itētio q̄ ē materiā añ-
da itē- cedētē purgare sic ꝑpleť. ¶ In
tio. primis digerat materia p ali-
Dige- quot dies sumēdo hoc digesti-
stio. uū. ℞. oximellis simplicis siru
pi de duab⁹ radicib⁹ melk rosa
ti. añ. ʒ. vj. aquarū feni. cico. et
fumiter. añ. ʒ. ß. misce. Sūpto purga
isto sirupo purgeť patiēs pur- tio.
gatione ista. ℞. diacapto. ʒ. ß.
elec. idi maiozis diasiniconis
añ. ʒ. ij. cū decoc. cōi fiat potio
curta addēdo. ʒ. ß. ß. sirū. viola.
Itē summope iuuat interdū su
mere bucellā vnā stō ieiuno cō
fectionis infrascripte. ℞. diacā
ptolicōis. ʒ. ß. mellis ro. ʒ. ß. dia
turbith. ʒ. ß. agari. trociscati. ʒ.
ij. ʒuc. q̄tum sufficit: ꝛ fiat cōfe
ctio addendo parū zinziberis.
tertia i ¶ Tertia ꝛ vlt. itētio q̄ ē mate-
tentio. riā ꝓiūctā remouere perficit et
vno modoꝝ q̄tuoꝝ infrascripto
rū. ꝓum⁹ mod⁹ ē p viā resolu
tiōis. Scōs p viā ꝑssure facte
cū lamie plūbee ꝛ ligatiōe cō
decēti. Tertiꝰ p viā incisiōis.
Quart⁹ ꝛvl. p viā alicui⁹ caust
Reso- ci securi. ¶ Nod⁹ aūt mellin⁹
lutio. facta pri⁹ mollificatiōe loci cū
applicatiōe diaq̄lonis magni
plerūq; resoluit resolutiōe vlti
ma ligādo desup fortiť lamina
fractio plūbea. Ul'r (vt supi⁹ diximus)
facta mollificatiōe nodi vtilissi
mū est tētare fracturā hmōi no
di chistis cōpmēdo fortiť polli
cē tuū sup nodo: nā ex fractura
chist' multoties seq̄t resolutio
nodi mellini. ¶ Si mō cōtige- incisio

vit ſi poſſe reſolui neceſſariũ ẽ nodũ ꝫ lõgitudinẽ icideꝛ caute tñ ne chriſtꝫ frãgaꝫ i hoza ici ſiõis qz (ſi poſſibile ẽ) itegrã extrahere bonũ ẽ vna cũ materia i ea exãte. Nã ſi aliq̃ ps hmõi chriſtis remaneret: iterũ nod⁹ i ꝑſtinũ ſtatũ rediret. Quãobꝛẽ neceſſe ẽ (ne recidiuã faciat) totũ nodũ it⁹ iplere egyptiaco vnguẽto ꝺſcriptiõe nr̃a. Uel loco egyptiaci ponaꝫ quãtitas vnius grani ꝓineoli: vbi chriſtis ꝓmãſerit trociſci nr̃i deminio cũ infallẽter totũ nudũ cũ ſua chriſti eradicabit. ℣ Hoc eſchaꝛ pacto ꝓcurãdũ ẽ ad caſũ eſchare cũ butyro vel digeſtiuo ex vitello oui cũ terebẽtina clara cõfecto. ℣ Deinde loc⁹ eſt mũdificãdus icarnãd⁹ ꝛ cicatrizãd⁹: ꝓut ſepi⁹ i ſuꝑioꝛib⁹ capꝯis ꝺ eiſdẽ auxilijs tibi pleniꝛẽ notitiã dedim⁹. ꝓt ẽt fieri eadẽ curatio de nodo in q̃ ꝓtineꝫ materia ſauina ſiꝯis caſtaneis ꝓmaſticatis. Idẽ dico ꝺ nodo i q̃ ꝓtineꝫ materia ſanioſa. De nodo ãt carnoſo ꝛ nodoſo aliã hẽm⁹ curationẽ. ¶ In curatiõe itaq̃ nodi carnoſi facta purgatiõe: ꝛ adhibito bono regimine ꝓut ſuperi⁹ dixim⁹ ad ei⁹ extirpatiõnẽ neceſſariũ ẽ deuenire. Deſuper cum cautela adminiſtrãdo aliq̃s cauſticũ medicamẽ cuiꝰ talis eſt forma. ℞. li. ſ. capitelli ſticum ſiue lixiuij cũ q̃ efficiꝫ ſapo ꝛ ſi notabi fuerit lixiuiũ ex illo q̃ vocaꝫ le, magiſtra q̃ eſt ex ꝓmis guttis q̃ egrediunꝫ extra vas melius erit. Uitrioli romani. ʒ. ſ. ſalꝫ armoniaci. ʒ. ℌ. alluminis roche. ʒ. ſ. ℔. bulliant oĩa ſiꝫ in caciola enea vſq̃ ad ſpiſſitudinẽ ſalis. Modꝰ ꝺ̃ applicãdi tale cauſticũ vna cũ aliꝭ ſtra ꝺicẽdis, nũc deſcribiꝫ quẽadmodũ feci cand⁹ anno. M. ꝺ. vſ. in curatione cauſti cuiuſdaꝫ nodi vlcerati carnoſi cuius ad inſtar magne caſtanee ſctiſſimi dñi nr̃i Julij pape. ij. qui tũc tpis laboꝛabat nodo carnoſo ꝛ vlcerato i manu dextra ſue ſctitatis inter annulaꝛẽ ꝛ auricularẽ digitũ quo anno ciuitas Bononi. ad deuotionẽ eccleſie ꝑ ſctitatẽ ſuã reducta fuit. Talis itaq̃ nod⁹ fuit a ꝓncipio cũ figura rotũda duꝛ ꝛ fuſci coloris quaſi ad ſiꝯitudinẽ ciceris: ꝓſeueraut ꝺ̃ dicꝰ nodus ꝓ ſeꝛmẽſes abſq̃ doloꝛe ꝛ ſine aliq̃ incremẽto ac ſine aliqua medela. Tandẽ ſin itinere Bononie veꝫ in ciuitate Caſtellana nodus ꝺ̃ dicꝰ ex ſe icepit vlcerari ſine aliqua iterpoſitiõe alicuiꝰ localis medicaminis: ex q̃ ꝓter ſanguinẽ nigrũ cũ materia virulenta nihil emanabat. Uſ ꝓpter ꝓtinuã itinerationẽ neceſſe fuit nobis cũ medicoꝝ ſue ſctitatis ꝓſilio ꝛ nr̃o ipꝰ nodũ paliare vſq̃ ad ciuitatẽ Forliuij. Nõ potuim⁹ tñ nodũ tot blanditijs gubernare q̃n ad magnã vlcerationẽ doloꝛoſam deuenerit cũ augmẽto tante carnoſitatis excedẽtis quãtitatẽ magne caſtanee. Incepimus ipm nodũ extirpare mõ ꝛ forma infra ſcripta. ℣ In ꝓmis applicauimus vnguẽtũ egyptiacũ cuius offm eſt coꝛrodere malã carnẽ: ꝛ bonã ꝓſeruare: vt iq̃t aui. i. c. ꝺ curatiõe cãcrene. q̃ ꝺdẽ egyptiacũ nõ potuit deponere nec extirpare carnẽ ſupfluã ſup nodo genitã: ſed cauſabat doloꝛẽ maximũ. Et illud q̃ ꝺ ꝺicta carnoſitate vna die ꝺponebaꝫ ſeq̃nti ℣ odie q̃dẽ a natura gñabaꝫ. Et ſꝑ egre ferebat applica

tionẽ hmõi egyptia. ꝓp doloꝛẽ q̃ uẽ ſibi cauſabat. ℣ Ego ℣ videꝫ ſcitatẽ ſuã leniora ꝛ ſecura medicamĩa pati ñ poſſe q̃ ab eiꝰ curatiõe deſpaꝛ opeꝛciũ fuit mihi i geniũ noue medicatiõis indagare: tũ ꝓp eiꝰ ipatiẽtiã ꝛ loci neruoſitatẽ: tũ ꝓp tãti ꝓncipis nobilitatẽ: tũ ꝺe ex inuẽtione nr̃a ordinauiReme mus iſtũ remediũ i forma ſliꝺiũ ꝓ pãni linei carpinati: vez. ℞. fili ꝓium carpinati pãni lini bñ veteꝛ. notan ʒ. ℌ. meꝺulle panis bñ cocti al dum. biꝛ bñ frumẽtati. ʒ. iij. ſulimani bñ tritu. ʒ. ſ. aq̃ plãta. aq̃ roſ. añ. li. ſ. ꝺecoquanꝫ oĩa in vaſe eneo ꝛ bulliãt vſq̃ ad ꝓſumationẽ duaꝝ ꝓtiũ ex trib⁹: ꝺeiꝺe exꝓmãt ſila ꝛ ſiccãt i furno mediocriꝫ calido q̃ fcõ iteꝫ carpinenꝫ ꝛ reſiuenꝫ i vaſe lineo ſigillato cũ iſto remedio itra mẽſem totã carnoſitatẽ ciuſdẽ nodi radicitꝰ abſq̃ magno doloꝛe extirpauim⁹ nõ ſine magna admiratiõe aſtãtiũ ꝛ medicoꝝ Magiſter ſue ſctitatis ꝛ ꝓſertim Magiarchãgeſtri archãgeli de ciuitate Senarũ medici eiuſdẽ ſctitatis q̃ lus. nullo pacto ꝓſenſuz ſuũ ꝓſtitit q̃ taꝫ nod⁹ via inciſiõis extirpareꝫ: aꝺꝺucẽs ter. Aui. c. ꝺ curam nodi dicẽtꝫ. Gãdulas aũt q̃ ſũt ſi ꝛes arſi lac ꝛ ſũt ſpẽs nodi ſi tibi poſſibile ẽ exhe ſic arſilac: ꝺũmõ ide ñ fiat nocumẽ tũ neruo aut mẽbꝛovicino fac. Et ſi fuerit i manuvl pede vel loco cũ neruꝫ ꝓiũcto ꝛ chozdꝫ: tũc ñ poſſum⁹ exheꝛ ipz: q̃ nõ eẽt miꝫ. ſi i patiẽte caꝛeꝫ ſpaſm⁹ ex illa exctiõe. Imo tota itẽtio tua ſit ipz molliũcaꝛ atq̃ reſoluere applicatione lamis plũbei faſciati et ligati aliq̃li ꝓreſſura alicuius plumaceoli. ℣ Mod⁹ itaq̃ applicatiõis ꝺ̃ dicte file. talis fuit. Accepim⁹ paꝛrũ ꝺ eiſdẽ filectꝫ cũ ſalina maꝺefactꝫ ꝛ ſup nodo ac carnoſitate ſupflua poſuim⁹: ꝺeiꝺe iteꝫ deſup vnguẽtũ refrigeratiuũ ꝺ tutia: applicãdo i circuitu ꝺe fenſiuũ ꝺe litargirio habito in ãtidotario nr̃o. Et ſic ꝺ̃ dictum remediũ reiteraꝺo ꝺonec cognouim⁹ oẽm ſupfluitatem totãq̃ malã carnẽ fuiſſe remotã. Qꝺ ꝓ ꝑſentiã bõe carnis ꝛ ſenſum eiꝰ ꝺ facili cognouimus. Cauſabatur nãq̃ eſchara magna q̃ſi ſine ꝺoloꝛe occaſione iſtiꝰ remediũ q̃ facili auxilio repellebaꝫ. ℣ Remota tota carnoſitate ex abũꝺãti cautela iterũ ne iteꝫ caro gñareꝫ ſuperfluã i loco vnguẽtũ mixtũ habitũ ea. ꝺ cura flegmõis cũ filis ſup loco applicauim⁹ vlceratiõis. ℣ Interꝺũ ſup eiſdẽ filectꝫ poſuim⁹ abſterſiuũ ꝺ mel le roſa. ℣ Ultio ℣ o loco vlcꝰ cũ vnguẽto ꝺe minio ſigillau im⁹ locũ vlceratiõis q̃tiꝺie lauãꝺo cũ aq̃ allumĩoſa. Et ſic ꝺeo ꝺãte ꝺoctria iſta ſctitas ĩma penit⁹ libera fm̃ãſit q̃ ꝺie igreſſ⁹ ẽ Bononiã. Ceteꝝ ſi mõ ꝓtigerit nodũ carnoſũ ñ eẽ vlceratũ tũc i cura ei⁹ ſic pceꝺẽꝺũ eſt. ℣ In ꝓmꝫ põaꝫ petia cuiuſdaꝫ vng. refrigeratiui ꝛ aliq̃ãttulũ tenacis velut vnguẽtũ ꝺ ceruſa coctũ i medio pforata pforatiõe ad ſiꝯitudinẽ nodi hmõi: q̃ pforatio cadat ſup nodo: ꝺiñ ponaꝫ ad q̃titatẽ magne lẽticule ꝺci ruptorij ꝺ lixiuio cõfecti. Quo fcõ iteꝫ ponaꝫ alia petia vnguẽti refrigeratiui ꝺ̃ dicti. Deiñ ligeꝫ locꝰ vt mꝺe. ſp hoꝛã tm̃ fm̃a. Nã iſtꝺ ruptorij ſeu canticũ ex bõa mgr̃a ſeu li

Cura nodi carnoſi non vlcerati.

ginio ꝑfectuꝫ hꝫ vim ⁊ potētiā intra hoꝛā frāgēdi vnunquēqꝫ a nodo vsqꝫ ad eiꝰ chistim. qua propter hoc pacto ꝓ eiꝰ integra extirpatiōe neceſſariū ē trāſire ad trociſcū de minio: ponēdo i terdū loco trociſci filectā nr̄aꝫ remotiuā carnis ſupflue ſaliua madefactā (vt ſupius diximus.) Aliq̄n applicet egyptia cū deſcriptione nr̄a. ℙ Remota penitꝰ carnoſitate locꝰ mūdifi cādꝰ ⁊ cicatrizādꝰ ē: (vt ſupiꝰ dictū eſt.) ¶ Uel ſi nodꝰ fuerit nodoſꝰ: nullatenꝰ ꝓcedēdū eſt cum medicaminibꝰ cauſticis: ne ad cācroſitatē nodus iſte pueniret vt plerūqꝫ vidimus. Et ꝓſidera cāz vez qꝛ in loco exiſtēte nerueſo ⁊ dolorōſo ⁊ mā exiſtēte dura ⁊ groſſa: ſi applicarent medicamina cauſtica ꝓ eiꝰ extirpatiōe (cū eoꝝ nā ſit malā ꝓpōnē i loco itroducēdi) dubiū eſſet ne ad cācroſitatē ꝓnominatam trāſiret. ℙ Imo i cura. hmōi nodi cū reſolutiuis dōeſticis ⁊ eis q̄ etiā nō exponār ab aliq̄ mollificatiōe ꝓcedēdū eſt. Quoꝝ talis pōt eē forma. ℞. radi. altee decocte ⁊ cribellate. ℥. iiſſ. olei de lilio camomi. oḱi ro. añ. ℥. ſ. pingue. galli. ⁊ eſerte olei amigd. dul. ana. ʒ. vſ. ſepi vitulini medul. cruriū boui. añ. ʒ. r. tereb. clare. ℥. ſ. ⁊ ℈. diaq̄lōis albe ſine gūmis. ℥. ij. literg. au. ℥. ij. ⁊ ℈. oīa bulliāt ad ignē cū baculo agitādo donec formā acceperint aliquātulū nigrā: deide addar̄ de cera al. quātū ſufficit et fiat cero. molle. Ualet enim ſummope i caſu iſto doloꝛē ſedādo ⁊ duritiā mollificando cū aliq̄li reſolutiōe. ℙ Ulterius ſi videris nodatiōē iſtā cācroſitatē minari: tūc nō niſi vtiliſſimum eſt bullire cū ꝓnominato ceroto. ℥. ij. ſucc. plāta. colati et tm̄ dē de ſuc. ſola. vſqꝫ ad ꝓſummationē ſucci addēdo cāphore. ʒ. ſ. tucie. ʒ. vſ. ℙ Dicta alia remedia deo mihi ꝓcedēte i. c. ō cura. ſephyꝛos annotaui q̄ ad vſum curatiōis nodatiōis p̄dicte vtilr accōmodanr̄: ꝛe illuc recurrere neceſſitate vꝛgente.

¶ Ca. vſ. vniuerſale i q̄ breuit ⁊ diſtincte tractabiꝫ ō ꝑa cognitiōe oiz excreſcētiaꝝ flaticaꝝ q̄ ſub noīe aꝑatis accipi pñt.

Cura nodi nodoſi.

Cvi

Añcedētibꝰ capitulis duobꝰ plenarie q̄ ad theoꝛicā et ꝓrac. ō oī gñe nodorū ⁊ nodatiōe dictū eſt. In ꝓſenti vero. c. de ſcrophulis et omnibꝰ excreſcētijs currētibꝰ curſu eaꝝ vtilē doctrinaꝫ tradere decreuimus. ¶ In primis itaq̄ veniendo ad ꝓnumerationē earuꝫ. Oīa iſta naſcentiarū gña reperiunr̄ a flate groſ. euenire. vez ſcrophule glandule bubo natta bociū ſephyꝛos lupia et teſtudo. Scro phula nāq̄ eſt dubeleth duraꝫ phlegmōſa natura: a materia vt plr̄im flatica groſſa genita: et multum indurata. ℙ Et laborātes vt plr̄m tali paſſiōe ſunt coꝛpoꝛa eoꝝ qui guloſitatē hñt. ſi. Sunt inſup hi q̄ flate ſunt repleti. Et q̄ vtunr̄ regimīe hūoꝛū flaticoꝝ gñatiuo. ℙ Pñt aūt loca gñari i ꝺcūq̄ corpis pte: ſz vt earū plr̄m eaꝝ aduēt reperiꝛ i collo i ſubaſſellis ⁊ inguinibꝰ. ℙ Uo Scrophule canr̄ aūt ſcrophule apud nonnullos a ſcropha: qꝛ aſal guloſum et flaticum eſt: et ideo in porcis gñar̄ ꝓpter eorum guloſitatē in comeſtis et bibitis.

Quō differt ſcrophule a glandulis i multz. ℙ Pꝛio dñt i numero. Nā ſcrophule ſp ſūt plures pēdētes vna poſt aliā ad i ſtar vuaꝝ racemi i ſupficie cutis. Et nō ꝓuanr̄ i totū a doloꝛe. Et iō ōr Aui. Et q̄nq̄ cancrār̄ ſcrophule. hoc q̄dē accidit ꝓp doloꝛē: qꝛ doloꝛ i oī materia dura eſt vnū ex ſignis coarguētibꝰ cācroſitatē. Glādule ꝛo ſunt pauci nūeri: doloꝛe carētes i tactu ſatis tractabiles. Scrophule aūt ſunt magis dure. ¶ Dñt ēt ſcrophule a glādulis i radice eaꝝ: qꝛ hñt radicē magis fixā q̄ glādule. ⁊ iō minꝰ mouenr̄ i tactu ō loco ad locū. Glādule ei mouenr̄ adeo facilr ac ſi eēnt i corpe ſepate: ⁊ ꝓpea repiꝛ i corpe nō hr̄e radices: neq̄ ꝓncipium ſui ortus ſeu veſtigiū radicis ⁊ hac ō cā facilr mouenr̄. ℙ Teſtudo ꝛo differt ab olbꝰ: nā ipa ē ō gñe exituraꝝ magnaꝝ ⁊ accepit nomē a loco vbi naſcir̄. Plerūqꝫ vidimꝰ ipam ad ſanie euenire qꝛ hūoꝛalis eſt. Inſup ē molr̄ de ſui natura āplā ⁊ latā hñs eminētiā q̄ſi cū doloꝛe corpis nār̄ dctā eſt ꝓpterea ad ſiſtitudinē teſtudis. ℙ Uerū ſi naſcir̄ i collo bociū appellar̄. ℙ Si i capite ōr talpa. ℙ Si in teſticlis ernia fiſtuloſa et carnoſa nūcupar̄. ℙ Lupia ꝛo ōr ad inſtar pui lupini. Nā eius figura eſt rotūda: ſatis molr̄ i iūcturis et locis neruoſis ⁊ oculoꝝ palpebris vidimus ſunꝫ hr̄e ortum. ℙ Natta em̄ eſt eminentia magna carnoſa ad iſtar carnis natice: diuerſas habēs formas: aliq̄n ad ēptātē melonis: nōnūq̄ ad q̄ātitatez magne cucurbite. Ꝛz inſup diuerſa noīa em̄ q̄ pluribus in locis poſſit gñari ꝓut de teſtudie dictum fuit. Uel ꝛe de noibꝰ nō ē curandū dūmō rectas itētiōes curatiuas hēam⁹. ¶ Dñt etiaz fieri oīa iſta gña naſcētiarum ex cā ꝓmitti primitiua añcedēti ⁊ ꝓiuncta. uoꝛū. ꝓrimitiua eſt q̄dē velut a malo vite regimīe ſui cibi ⁊ potꝰ. Spēs Añs ē hūoꝛ plr̄imꝰ ⁊ flaticꝰ iā ſcroexiccatꝰ. Cōiūcta ē ipe hūoꝛ i phyla loco collectꝰ. ℙ Scrophularuꝫ rum. eteñ aliā ſunt doloꝛoſe cū aliq̄li caliditate ⁊ rubedie: nō mltū dure: ⁊ iſte plerūqꝫ autvia reſolutiua curār̄: aut via ſuppoꝛatiua ad ſanationē ꝓducuntur. Aliq̄ aūt ſūt magne ātiq̄te cuz iſiltratiōe neruoꝝ ⁊ venaꝝ malū hñtes coloꝛē. Tūc ab earuꝫ curatiōe fugiēdū ē: qꝛ vidimꝰ eas plerūqꝫ cācerari. Et ꝓpea ōr Aui. vt ſupꝛa. Et q̄nq̄ cācerānr̄ ſcrophule. Eadēqꝫ rō hr̄ ō glādulis ⁊ oibꝰ aliꝭ q̄ſ cū ꝓdictz accidētibꝰ repiunr̄. Et alternati videanr̄ eaꝝ curatiōes eorūqꝫ ſi gna q̄ſ ſūt mala. ℙ Bubo ſeu fugile ſp i locis emōtoꝝ ſuā hñt natiuitatē. Cuiꝰ ſigna ſūt iſta: vez durities ad ſimilitudinē ſcrophulaꝝ: ē iſup mltum infiltrata ⁊ radicata vt plurimum ſine chiſti.

Natta

Bubo

Bociū Talpa.

lupia

¶ Caꝑ. vij. De curatione ſcrophularū: glādularū ⁊ omnium currentium curſu earum.

C. vij. Cura.

Glandularum ſcrophularunqꝫ curatio et omnium excreſcētiarum cōſimilem hñtiū naturā ⁊ formā quatuoꝛ intētionibꝰ perficir̄. ꝓria eſt cū debito vite regimine q̄ ad cibū ⁊ potū. Scda eſt materiā ꝓiūctā ꝛmouere reſolutiuo medicamīe. Tertia nām ante

Intentiōes.

ceđčtē enacuare. Quarta ꝛ vlti
ma ipaz mām ꝓiūctā remouere
manuali opatiōe vł alicui⁹ cau
stici applicatiōe si ꝑ viā resolu
Prima tiōis remoueri nō possit. ℙ Pri
itētio. ma q̄dē intētioꝛ scđa ꝓplenł fe
Scđa re ꝑut dictū est. c. de cura. no
tentio. di. ℙ Cōueniēs est egrū in isto
casu famē pati quātū possitꝫ se
cauere a satietate nauseatiua.
Item teneat caput suū eleua
tū. Nec vnq̄ dormiat ꝑ super fa
ciē suā: nec super genua: vtilis
simū est etiā in isto casu se caue
re a plurima locutiōe ꝛ risu ac
Dige= rira. ℙro cōplemēto scđe intē=
stio. tionis digerāt materia sic. ℞.
oꝛ i melł cōpositi sirupi de sti
chados melł ro. añ. ʒ. ß. aq̄ruz
scabiose endiuie ȝ fumoł. ana.
ʒ. ſ. misce. ¶ Sūpto sirupo per
Purga aliq̄t dies purgeť ꝓ patiēs ꝑ pur=
tio. gatione ista ℞. ʒ. ſ. diaca. diasi.
electuarij idi maioꝛ añ. ʒ. ij. cū
deco. cōi fiat potio curta addē
do sirupi vio. ʒ. ſ. ß. ¶ Trāfacta
Eradi hebdomada post assumptionē
catio. hmōi medicine ꝓ eradicatiōe
materie añtis vtilissimū ē quo
tidie i auroꝛa sumeť vnā ex pil
lulis i frascriptis vcz ꝑ dies. xl.
exceptis dieb⁹ i q̄b⁹ luna noni
tatē agit. ℞. eupatoꝛij ziziphe. tur
bith succi radicū iriosagarici.
añ. ʒ. ſ. ꝛ oīb⁹ trituratis formeť
pilłe cū ꝑdicto suc. xl. admodū
ciceris sūt em mirabiles i isto
casu. ℙ Itē i sero añdormitionē
sumere bucellā ifrascripte ꝓfe
ctiōis nō nisi vtilissimū erit. ℞.
melł ros. sirupi ȝ stichad. ana. ʒ.
iij. zuc. ʒ. iij. agarici trociscati.
ʒ. ß. salis gēme spice cinā. galā
ge. añ. ʒ. ij. garioſi. macz. ana. ʒ.
ß. polipo. ʒ. ſ. ʒß. elec. i di. maio.
ʒ. ſ. ß. turbith. ꝑparati. ʒ. ij. pip.
ℓō. ℈. ij. de omnib⁹ cū vino cito.

fiat cōfectio. Dosis eius est. ʒ.
ß. est em mirabilis malā ꝓplo=
nē flagmaticā vniuscuiusq; cor
poris rectificādo ꝛ grossuz edu
cēdo. ¶ Tertia intētio q̄ ē ma= Ter
teriā cōiūctā remouere cōpleť tia
administratiōe localiū foztiter tenti
resoluētiū cū aliq̄li molificatio
ne quoꝛū forma talis esse pōt.
℞. muscilagiñ. altee fenugr. li= Cer
noſe ficuſq; siccarum li. ſ. oleiꝫ tum.
cōis olei de lilio olei camo. añ.
ʒ. ij. pingueđ. gal. pingue. anse
ri. pingueđ. porci. liq̄facte te
reb. clare sepi castrati liq̄facti
ana. ʒ. ij. ß. litargi. au. bñ tritura
ti ꝛ cribel. ʒ. viij. bulliāt oīa siť
vsq; ad cōsūmationē succi seu
muscila. deinde cū cera noua
sufficiēti fiat cerotū satꝫ visco=
suz addēdo armo. galba. disso=
luti i aceto añ. ʒ. ſ. irios recētis
ꝛ triturati trituratiōe vltia. ʒ. ſ.
ß. oīa coquanť adiuicē ꝛ fiat ce
ro. ad modū diaq̄lonis: est em
medicina magna in resoluēdo
vnāquāq; scrophulāꝛ excrescē=
tiā flatica. Itē. ℞. diaq̄lonis al= Alia
bi diaquilo. magni isopi humi
de. añ. ʒ. ſ. isopi. ceroti Sal. ʒ. ß.
succi irios. ʒ. ß. suc. afodilioꝛ.
ʒ. ſ. muſci. altee. ʒ. iiß. bulliant
oīa simul vsq; ad cōsūmationē
muscilaginis: deinde addātur
tereb. clare. ʒ. vj. cere albe quā=
tum sufficit ꝛ fiat cerotū. ℙ Itē Alia
℞. gali serapi. oppo. armōia. ʒ.
ß. decoctiōis irios. ʒ. ij. aceti al
bi. ʒ. ij. ß. dissoluanť omnia ad=
inuicem ꝛ bulliant vsq; ad con
summationem succi ꝛ decoctio
nis: deinde addantur olei de li
lio tereb. clare cere aa. añ. ʒ. iij. ꝛ
iteꝝ bulliāt vnica ebulli. addē
do rios pisti. ʒ. ij. ℙ Itē. ℞. rad.
lilij. ʒ. iij. semis nasturcij irios emp
incisi ℔m latitudinem. ana. ʒ. ſ.

bulliāt cū aq̄ sufficienti vsq; ad
creparurā seminis nastur. De=
inde exprimanť ꝛ pistenť quo
facto i muscil. reꝝ ꝑdictaꝝ cū
furfure triturato igne ꝛ arte fi=
at emplm cū sapa quātū fuerit
muscilago. Istō em ēplm ē po
tētissimū i resoluēdo scrophu.
dūmō non sit dolorosa ꝛ suspe
cta cancerositatis. ℙ Ad idē ar
moſi. ꝛ galbanū ambo dissolu
ta cū aceto q̄b⁹ addito parū te
rebē. subtil ꝛ tīn de mastice bñ
gūmoso parūq; irios optīe tri
turati olei de lilio pinguedinis
galline añ. ʒ. iij. ß. vltio loco oīa
reducta ad formā ceroti arte et
igne oīb⁹ glāduł ꝛ scrophulis
ꝑtaneū remediū est. Ceteꝝ si
ȝtigat scrophulas via resoluē=
tiū resolui nō posse imo si vide
ris eas tēdere in viā maturatio
nis vt plerūq; vidim⁹: tūc adiu
uare maturationē nō nisi vtilis
simū est. Maturatiuū scrophu=
laꝝ tale ꝑt esse. ℞. radicū altee
capitū lilij añ. li. ß. decoctꝫ his
duob⁹ in aqua sufficiēti deide
pistatis ꝛ cribel. addanť. ʒ. iij.
nucli alliꝝ sub prunis dēcoc.
ꝛ tātū dē cepa alba. eodē mō
decocta. olei de lilio butyri añ.
ʒ. ij. pinguedinis porcie ꝛ anse=
rine añ. ʒ. ij. ß. q̄ fctō i ꝺcoctiōe
altee cū farīa tritici fenugr. li
noſe ad ignē fiat ēplm soliđ
addendo q̄n auferť ab igne vi
tella duoꝝ ouoꝝ ꝛ tritū oīa ad
inuicē icorporenť: maturat em
mirabiłr scrophulā i viā suppo
ratiōis tēdēte. Et not. q̄ diuti⁹
est ꝓcedere cū ēplo ꝑdicto ad
hoc vt tota duricies glāduları
ꝛ scrophulaꝝ cōuertať in saniē
añ loci aptionē summopere iu
uasse reperiť. Loco existēte ma
turato ꝛ duritie glādulaꝝ ꝛ scro

Cura scro= phula rum q̄ matu= rātur.

empłz

Nota.

phulaꝝ i saniē ꝓuersa tūc loc⁹
apiēd⁹ ē cū ruptoꝛio de capitel
lo eodē ordie de q̄ in. c. de cura
nodi dixim⁹. Uel ē apiēd⁹ cru=
uo slebothomo: seu gāmauth
vł igne i electiōe patiētis dū=
modo fieri possit absq; neruoꝝ Facta
ꝛ venaꝝ lesiōe. ¶ Facta aptio aptio=
ne loci ꝓ ei⁹ mūdificatione di ne.
gestiōe icarnatiōe atq; cicatri= Aper=
zatiōe nō sec⁹ ꝓcedēdū ē ac in tio.
halł. c. de curatiōe nodi dcm ē. Quar=
¶ Quarta itētio q̄ ē materiā cō ta intē
iūctā manuali opatiōe remoue tio.
re sic ꝓpleť. Si ꝓtigeret ipsam
scrophulā seu glāndulā via ſsol
uētiū ſsolui ñ posse: necvia ma
turātiū maturari nō posse: tunc
vt ad ꝑfectā sanationē puenire
possim⁹: ad manualē opationē
seu chirurgiā transire necessitꝫ
tē est: dūmō ꝫ fieri possit absq;
magnaꝝ venaꝝ icisiōe. Caute
itaq; icidāť scrophule ꝛ glādu
le iuꝝ lōgitudinē incipiēdo ab
extremitate ad extremitatē: et
paꝝ plł supficialr incidēdo cu
tē: dōec puenerꝫ ad manifestā
carnositatē scrophulosam ꝛ glā
dulosā. Deiñ vnguib⁹ grossoꝝ incisio
digitoꝝ ꝛ spatumle bñ ordina scro=
to vndiq; totā scrophulā totāq; phu.
glāndulā cauti chirurgici excar
nare ꝛ euellere solēt q̄ ꝓpter i
sil'ib⁹ exercēdꝫ vizꝫ exptū ꝛ ex
ercitatū eē multū ꝑfert. ¶ Unū
tñ sit tibi mēte tenēdum q̄ scro Nota.
phula exīte i loco magnaꝝ ve
naꝝ ꝛ eis ifiltrata vtputa i gu
la vel in collo: tūc ꝓsulo tibi ab
ei⁹ curatiōe eē ꝺsistēdū. fcā ex
toto ei⁹ excarnatione stati ꝓ fu
turā ꝺz fieri vnio ptiū i loco de
cliniori sꝫ puū ozifi. dimittēdo
ꝺfi. curaꝫ curatiōe vulneꝝ recē
tiū: ꝺre sic faciēdo egro. ꝛ mihi
ꝺ successū ē. q̄ q̄dē cu. tał fuit

posito intus digestiuo p. iiij. dies mūdificauimus. Deinde locū cū absterſiuo de melle rosato icarnauim⁹. Postmodū cū eodē absterſiuo i quo igrediū tur myrrha ⁊ aloes vltio loco sigillauim⁹ locū cū vnguē. de minio. ℣ Si forte acciderit qō aliq̄ pars carnoſitatis hmōi glādule ⁊ scrophule in loco re māserit: tūc p ei⁹ extirpatione ad precipitatū nr̄m est necessa riū trāsire aut ad egyptia. descrip. nr̄a. aut ad granū vnū ar senici vel sublimati iter hmōi carnē supflua scroph. atq̄ glā. tm̄mō positi. Mod⁹ applicatio nis tal⁹ remedij est (vt p̄ferr̄) Ici dat scro. a medico fere vsq̄ ad radicē cū vno instr̄o habente cuspidē acutā ⁊ aptā ad pforan dū vel incidendū vt lanceta et proba. Deinde in foramine po nat de arsenico vel solimato vl̄ de trocisco de minio ad q̄titatē vnius grani frumēti reiterā do toties quoties fuerit neces sariū prenominata auxilia: donec cognoueris scrophulā vel glādulam esse extirpatā. Et ali quando sub ista forma ⁊ cura tiōe integra in vno frusto tota scrophula extrahit. ℣ Hec sunt que in medium adducere vo lui pro curatiōe scrophularum glandularum que puto deo dā te tibi sufficere: cuius nomē sit benedictum.

¶ Ca. viij. de apostemate schli rotico qō sephiros nuncupat. t. viij.

Habita in precedēti capitulo de curatio ne scrophularum et que earū cursu cur runt sufficiēti doctri na. In presenti vero sermone ⁊pus est ad illud gen⁹ aposte matis qō sephiros nominatur pertransire. ¶ Sephiros itaq̄ testem adducēdo Auic. fen. iij. ca. xj. tractat⁹. ij. de apostemati bus duris. Est apostema durū indoloroſum: ⁊ eo maxime q̄ est purū. Et ideo bene dixit p̄ fatus vir. Et purū quidē est il lud cui non associat dolor nec sensus. Imo si reperitur in eo sensus ⁊ dolor paruus: tunc nō sephiros purū ſz impurū dicit. ¶ Cuius due sunt species: pu rum videlicet ⁊ nō purū. nō pu rum duplex est vcz aut cancero ſum: aut nō cācroſum. Nō can ceroſum iterū est duplex: nam aliq̄n interpositū est apostema durū cū alio genere apostema tis puta cum herisipila vel fleg mone: ⁊ tunc necessario hz dolo rem causare: ⁊ istud est facilio ris curationis via resoluentiū ceteris. hz etiā sensum in se et causat aliquē dolorē tangendo ip̄m vel nō tangēdo. Et tm̄ non est cancroſum: qō est ꝑa mē tē Dini qui tenet illud esse con ceroſum apostema q̄ inuenitur cum dolore ⁊ sensuz habere de per se ⁊ per accidens. Inuenit insuper secūda spēs apostema tis duri nō puri. ⁊ nō cancroſi aliquē sensum hſitis: vcz i tāgē do tm̄: ⁊ istud etiā sephiros re cipit curationē via resoluentiū cum difficultate tm̄. Subsequē ter reperit sephiros nō purū ⁊ cācroſum cui⁹ signa sunt ista vcz dolor pūgitiu⁹ pulsatiu⁹ ⁊ inflammatiu⁹ in circuitu hūs venulas plenas sanguine me lancholico. ¶ Et propterea ad meliorē verificationem nostri sermonis pegregie dixit Auic. eodem capitulo. Dixit eniz. Et q̄q̄ cācerat sephiros. Et pro

pinquitas sephiros ad cancrū elōgatio ei⁹ ab eo est ꝑm mul titudinē inflāmatiōis ⁊ pauci tatē ei⁹: ⁊ apparentiā pulsatio nis in eo: ⁊ occultationem eius etiā apparētiam venarū in cir cuitu ei⁹ ⁊ occultationem eaꝝ. Nā in sephiros cācroſo adest multitudo inflāmatiōis: adest etiam multitudo pulsationis: ⁊ multitudo punctionis cum ve nis (vt superi⁹ dixim⁹) in circui tu sanguine melancholico ple nis. Eādem sntiam habemus a Raſ. te schlirotico vbi dicit. Et quo ties cunq̄ cum apate schliroti co inueniūtur accidentia apa tis calidi sicut dolor pulsatio i flāmatio ⁊ ola alia eis attinen tia. tūc illud apa de gñe cācro rū esse dicendū dixi. ℣ Patet ex sit cancroſum necessarium est ipsum inueniri cū accidētibus prenominatis. Et ꝓpterea cir ca hoc notādū est ꝑm qō conci pit ex verbis Auic. li. j. fen. ij. c. de egritudinibus cōpositis. q̄ cancer ⁊ sephiros adeo sunt ꝓpinq̄ q̄ non differūt differen tijs substantialib⁹ eo qō vtrūq̄ fit ex eadem radicali materia. Sed tm̄ differunt in q̄nq̄ acci dētib⁹ inseparabilib⁹ superius prenotatis: vcz pulsatiōe: inflā matiōe: pūctiōe: dolore acuto: ea nisi caute tractarēt istud in cācroſum transire. Nam (vt inq̃t Aris. Aristo. lis est trāsitus de vno ad aliū. ℣ Generat aūt illud apa aliq̄n ex flegmate groſſor est coloris declinātis ad albedinē. Aliq̄n ex melācholia naturali: ⁊ tūc ē

Raſ.

Auic.

Cōpo sitio.

Cause

color declinās ad aliqualē plū beitatē. Sñat etiam aliq̄n ex vtroq̄ humore vcz flegmate et melācholia: ⁊ tūc color ē inter vtrūq̄ vcz albedinē ⁊ plubeita tē. ℣ Qual⁹ aūt efficit ꝓpositū: ⁊ satis dictū sit cap'lo de apa te in gñali: tm̄ vt magis eluce scat doctrina p̄tis capli nō ni si vtilissimū esse puto iterū de scribere qual⁹ efficit cōpositū cū aliꝭ apatibus. Nam (vt in ꝓmiato cap. dixim⁹) apata effi ciunt ꝓposita isto mō vcz si fle gma interpositū fuerit cū cho lera ipso flegmate vicēti sephi ros flegmōides ōr. Et sic intel ligēdū ē breuiter loquēdo de aliꝭ hūoribꝰ: qz vincēti semp dat denoiatio. ¶ Denicq̄ cause hmōi apatis sunt tres. vcz pri mitiua antecedēs ⁊ p̄iūcta. Pri mitiua q̄dē est regimē oē fleg matis ⁊ melancholie gñatiuū. Antecedēs est ipe humor fleg matic⁹ ⁊ melancholic⁹ i corpe multiplicat⁹. Cōiūcta vo ē ipe humor melancholicus ⁊ flatu cus in loco apatis cōgregat⁹. ℣ Hec sunt q̄ i mediū via theo rice me adduxisse volui: q̄ puto tibi deo dante sufficere: cuius nomen sit benedictum.

¶ Cap'm. ix. De cura apo stematis schlirotici. Ca. ix.

In precedenti cap'lo via theorice plēarie locuti sumus de apa te schlirotico q̄tq̄ eius spēs sunt. In p senti vero de eius curatiōe do ctrinam sufficiētē describere co nabor. ¶ In curatione itaq̄ hu iusmodi apatis quatuor p̄cipū tiones tur intēciones: quarum prima ⁊tuor, est vitam ordinare. Secunda materiam antecedentem dige

Intenciones

rere ipamq; digestā cōpetenti euacuatiōe euacuare. Tertia ē ꝓiūctā localib⁹ auxiliꝭ fmouere. Quarta ⁊ vltia est accidētia ꝓpria i tētio. corrigere. ¶ Ꝓpria q̄dē itētio ꝓficit cū bōa regiminis administratiōe q̄ ad cibū et potum. ꝑ Utank itaq; hi q̄ tali laborāt apate oib⁹ cibarijs habētibus bonū gñaꝝ sanguinē ⁊ nō grossum. Uelut sūt carnes vituline captine: lactātes castrati vnius anni gallinaq;: pdicū pullorū atq; fasianoq;: ac etiā oiz auiū i arboꝛib⁹ degētiū in isto casu vtiliter ꝓcedunt. Aues ꝓterea aq̄tice ⁊ grossa corpa hñtes velut sunt grues anseres ⁊ hmōi sunt i isto casu otno vitande. Uaccarū q̄z carnes porcoq; capriolo⁹ cernoq; lepoq; ⁊ q̄ eoꝝ cursu currūt ꝓpterea q; generat sanguinē melācholicum et grossum i isto casu vtiliter phibēt a medico dari i firmo. ꝑ Ceterū accōmodate ꝓcedit infirmo in brodio vituli carnū ꝓnoiataq; ex oleribꝰ decoq̄re velut sunt lactuca borago blitis ēdiuia melissa petrosiliū i pua q̄ntitate. Ferculū ēt i eodē brodio ꝓfectuz ex panatella farro grue ⁊ riso vtiliter ꝓcedit. quasinsup sorbilia ⁊ quoq̄ decocta ꝑsertim boraginata in isto casu vtilissima sūt. Lētes preterea ⁊ oia legumina humozē grossum ⁊ melancholicū generātia: et caules olus generū ac pisces vallosi ⁊ ostracha prudētissime a medico sunt euitāda et ab infirmo dimittenda.

Nota. ¶ Et scias q; nō nisi vtilissimū cit se cauere ab omnibus piscibus ꝓter habentes colorē rubeū: et degētes inter lapides seu scopulos marꝭ nitidi: ⁊ coꝛa parua habētes. Fluuiales cācri nihilominꝰ in isto casu conceduntur. Deniq; oia q̄ sanguinem grossum habēt generare: vt habetur a Gal. tertio de interioꝛib⁹ omnino sunt relinquenda. Ulterius ꝓvinū mediocris vinositatꝭ optile liphatuz albū ⁊ odoꝛifeꝝ vtiliter cōcedit. Ita animiq; exercitium forte. Uigilieq; supflue in isto casu minime sunt bōe. Imo bonū est sp in oib⁹ opationibus suis vt moderate viuat. Ista oia fere ponunt a Gal. in cōmēto illius amphoꝛismi q̄ nutriuntur copiose ⁊ velociter ⁊c. Igit (vt supi⁹ diximꝰ) in oib⁹ suis opatiōib⁹ nihil meli⁹ est q̄ honeste ⁊ hilari vita viuere.

¶ Secūda itētio q̄ est materiā ⁊ cedētē digerere cōpleꝝ per assūptionē istius digestiui. ℞. sirupi de duab⁹ radicib⁹ melis rosati colati sirupi acetosi simplicis aā ℥.ß. aquaruz fumiterre bugloſſe endiuie. aā ℥.ß. ℥.ß. ꝑ Sūpto isto sirupo ꝑ octo aut decē dies purgeꝝ patiens purgatione ista. ℞. diacaptoliconis caſie aā ℥.ß. diasinicosnis. ℥.ß. ß. agarici trociscati. ℥.ß. cū decoctiōe epithimi scene pilipodij scolopēdrie flozū ⁊ fructuū cozdialiū fiat potio bꝛeuis addendo sirupi viol. ℥.ß. ß. ꝑ Itē aliq̄n sumere istas pillulas ꝓcedenti digestione sirupi predicti optimā vtilitatē hēre inuenimꝰ. ℞. agarici trociscati. ℥.ß. pillularū aggregatiuaꝝ pillularū fetidarū maioꝝ aā ℥.ß. misce et formentur pillule quinq; cum aqua vite. ꝑ Similiter quoq; nō paruā vtilitatez inuenimꝰ iterū in assūptione istiꝰ electuarij. ℞. agari. trocis-

scati. ℥.ß. turbith ꝓparati. ℥.ij. foliculoꝝ sene et epithimi. ℥.ß. spēruz diarodonis abbatis. ℥.ij. mirabolanoꝝ chebuloꝝ ēblicoꝝ ⁊ bellericoꝝ. aā ℥.ß. cū zuccaro sufficiēti ⁊ sirupo de fumoterre fiat electuariū i mozsell⁹ ſm artē q̄ vtaꝭ patiens semel i ebdomada ad q̄ntitatē nucis ꝓcedēti (vt supi⁹ diximꝰ) digōne. ¶ Et scias q; in ista mā medicꝰ nō dz eē cōtēt⁹ vna nec bia purgatiōe: nec ēt dz ꝓcedere purgatiōe fortis pharmaci. Imo prudētissimi medici ē i oi mā melācholica ⁊ grossa (vt in Weſue. q̄t Weſue. c. ō melācholia autoritate Gale.) nō exq̄site euacuare: sed moderate et paulatine sp ꝓcedere. Inq̄t em ꝑfat⁹ vir Cano. loco ꝓallegato. Et Canō q̄dē est i egritudinib⁹ melācholicꝭ vt nō bis vt nō semꝰ: ſz p lterualla faciam⁹ euacuatiōe talē hñtē tēperiē: vt nā possit regulare euacuatione nō autē euacuatio natura. ꝑ Pillule ēt ō lapide lazuli i isto casu laudant a doct. Tertia itētio. ¶ Tertia itētio q̄ē māz ꝓiunctā remouere ꝓpleꝝ administratiōe localiū domestice resoluētiū cū resolutione et mollificatiōe atq; aliq̄li ꝓfortatiōe ptīcule apate. q; (vt inquit Aui. c. de apate duro) intētio resoluēdi sephiros vt ponaꝝ illud apa inter duas reuolutiones vcz resolutiuā atq; mollitiuam. Et cū ꝑ (vt supi⁹ diximꝰ) nō dz exporiari ab aliq̄ loci ꝓfortatiōe. Et rō ē: q; si i isto casu ꝓcederetur tm̄ mō cū mollitiuis: dubiū eēt ne humectatiōe sua in cāceroſi tatē ꝙuerteret illud apa. sitr ēt ꝓcedēdo cū resolutiuis auxilijs dubitādum ē de resolutiōe subtilis hūoꝝ ⁊ lapidatiōe grossi. Ut ꝙ ista incōueniēcia tollanꝰ: meli⁹ ē ꝓcedere cū aliq̄ auxilio hñti vtutē resoluēdi māz cū aliq̄li mollificatiōe ⁊ loci cōfortatiōe q̄ cū eo vnā eaꝝ hñti vtutē: q; (vt inquit Arzi. vir magne autoꝛitatis i arte chiruga) oꝛdiare sigillati ⁊ ꝓcedere tm̄ cū vna itētiōe absq; errore difficile eēt. quāobꝛē tuti⁹ est talia auxilia oꝛdinare q̄ mixtam hñt vtutē: vcz mollificandi et resoluendi cū q̄dā a principio vsq; ad augmētū repcussiōe cui⁹ talis ꝓt eē forma. ꝑ In ꝓncipio hmōi apatis vsq; ad augmētū. ℞. radicū altee. li. ℥.z.ß. Cero. semis citonioꝝ fenugreci inte tumgri ⁊ linose aā. M.ß. oib⁹ i aq̄ dcoctz icidaꝭ tm̄mō altea ⁊ cri belleꝭ cui cribꝛatuꝝ addāꝭ olei camomillini anetini rosati. aā. ℥.ij. sepi vaccini vitulini aā. ℥.ij. medulle cruū vituli ptgue dis anatis aā. ℥.ß.ß. oli amigdalaꝝ dulciū. ℥.z. cū cera alba sufficiēti ad ignē fiat ceroꝰ. molle q̄ q̄dē i isto casu optima ⁊ secura ē medicina. ℞. soluat em paulatiue cū aliq̄ mollificatione ⁊ loci cōfortatiōe: vt ptz ꝓsiderāti igredietia. Ad eadē itētionē hꝝ ifrascꝛptū ēptz. ℞. fari- empꝝ ne fabaꝝ farie tritici farie oꝛdei aā. ℥.iij. camomille melli loti bñ triturati furfuris subtilis aā. M.ß. linose fenugreci bñ pisti aā. ℥.ß. cū decoctiōe sū prascꝛpta i ꝓma ordinatiōe ad ignē ꝛz artē fiat empꝝ solidū cū tāto de sapa quantū erit decoctio: addēdo in fine cꝛcture oꝛi camomilli sneti aā. ℥.ij. rosati. ℥.ß.ß. sepi vituli castrati. aā. ℥.iij. butyri. ℥.ß. ꝑ In statu q̄ In ſta dē hmōi apatis vtilr admiſtrā- tu. tur ifrascꝛipta auxilia. ℞. radi-

cū altee.lib.ſ.radicuz buglosse ℥.ij.radicū Irios.℥.ß.capitū li lij.℥.iiij.oia i aq̄ sufficiēti decocta pistēt ꝛ cribellēt cui cribzature addāt olei camōillini aneti ni.añ.℥.ij.ꝛ ß.oli ℔ lilio agripe ꝛ dialtee.añ.ʒ.vj. isopi humidi. Isopi ceroti Gal.añ.ʒ.x.diaq̄lōis albi.℥.iij.cū cera alba sufficiēti fiat cerotum molle. Et si vis ipz esse maioris resolutionis addant armoniaci dissoluti in aceto .ʒ.iij.in fine coture Istud nāq̄ emplm amice mi iuenim⁹ nō puā hre progatiuā i resoluēdo cū aliq̄li mollificatione vnq̄q̄ apa durū. ℣ Itē ad eāde itētionem cerotū magrale qō sepenūero expti sum⁹ in isto casu cū honore nro ꝛ vtilitate i firmi cui⁹ talis ē forma. ℞. decoctionis maluaz altee radicū ligue bouine fenugreci linose seminis citonioz pſilij ficuū siccaz dactiloz passulaz.añ.ℨtū sufficit litargirij aurei ꝛ argētei sepi vituli sepi vaccli porcini mascu.añ.℥.iiij. butyri.ʒ.x.piguedis anatis piguedis āserie caponis atq̄ galli.añ.ʒ.x.olei camomillini anetini de lilio añ.℥.ij.vio.ros.olei amigdalarum dul.añ.ʒ.vj.ad ignē backo agitādo cum decoctiōe p̄dicta ꝛ cera alba q̄tum sufficit fiat cerotū molle. ℣ Itē. ℞. Isopi ceroti Gale.℥.iij.epl̄z de meliloto.℥.iiij.diaquilonis magni.℥.iij.ꝛ ß.sepi vituli.℥.ſ. ß.medulle cruriū vituli pigue dinis galline anatz añ.ʒ.x.mice ꝛ cū cera alba sufficienti ad emplz ignē fiat cerotū molle. ℣ Item emplz de melliloto diaq̄lō magnum. Isopi cerotum Gale.in isto casu si gillati oia admistra ta vtilē ꝙueniūt. ℣ Silr añ applicationē bonū est sp vt ebro-
ceat apa pānis calidis i p̄noia bo-
tis reruz decoctionib⁹. Nā ista
euaporatio ante applicationē
empli vel ceroti miz in modū
iuuat disponēdo materiam ad
optimā resolutionem vel matu
rationē. Quarta q̄dē itētio q̄ est ꝓ-
accidētia corrigere ꝓpletur ad ten
ministratiōe nōnullox localiū
aduersantiū oib⁹ accidentib⁹
q̄ p̄t ꝛtingere in isto casu. Et
sunt istaycz dolor cū maturatio acc
ne iflāmatio dolor pulsatiuus fla
pūgitiu⁹ inflāmatiu⁹ venarū
apparētia plenaz sanguie me
lācholico: q̄ oia ista accidētis
vt in p̄cedenti capło plenarie
locuti sum⁹ cācerositatem mor
bi coarguunt. Accidit ēt ter-
tio durities maria p cui⁹ molli
ficatiōe inuenimus ista valere.
℞. radicū altee lib.ſ.fenugreci C
ꝛ linose ana.M.ij. caput vni⁹ pu
castrati ꝛ pedes ei⁹ duos pe-
des vituli ꝛ medietatē capitis
ei⁹ oia pri⁹ aliquātulū ꝓtusa ꝙ
coquāt i aq̄ sufficiēti vsq̄ ad
ossiū a carne sepationez. dein-
de pistēt tm̄ mō altea ꝛ cribel
lēt cui cribzature addāt olei ℔
lilio ℔ camōilla ℔ aneto. Isopi
ceroti Gale. terebentine clare C
añ.℥.ſ.ß.piguedis galline ana tū
tis atq̄ anserine añ.℥.ſ.diaq̄lo coc
nis magni.℥.ij.cū cera alba suf
ficiēti de oib⁹ cū p̄dicta cribza
tura arte ꝛ igne fiat cerotū mol
le. Nō q̄dē cerotuz summope-
re vz in molificando vnāquāq̄
duritiē lapidosam sp tñ prius
locū fomētādo cū petijs made
factis i hmōi ℔coctiōe. Quex
si mō ꝓtigerit locū ad sanios-
tatē deuenire matureť locⁱ apa rati
tis maturatiuo de maluauisco
habito i ātidotario nro. De
inde

Cerotum.

Aliud

emplz

inde incidať locus semp obser
natis documentis habitis i.e.
de incisione apatis i generali.
Inci-sio. ℣ Deinde locus digerendus ē
mūdificādus incarnandꝰ atq̄
cicatrizādus eadē doctrina ha
bita i pallegato.c. Deniq̄ si
cōtingeret ipm apa trāsire ad
Cura cācero ℞. cācerositatē p sui curatione q-
dē regēdū est curatiōe cācri de
quo deo dante vtilē doctrinā in
subsequenti capło tradere intē
do. ℣ Et sic deo dante ꝛc.

Ca.x. Cācer

Cāpłm.x.de cancro.

Cancer vt inqt Auic. lib.iiij.fen.tertia.de cancro. est apostema melancholicū de me
stione cholere ꝛ non a pura fe
culenta (sicut inquit Brunus.)
Brunꝰ ℣ Melācholia quidem adusta
faciēs cācrū duobꝰ modis adu
ritur. Uno mō p adustionē cho
lere subtilis. qm̄ cholera rubea
adurit. vñ ei⁹ subtile resoluit ꝛ
spissum terrestreq̄ ipsi⁹ adustū
remanet: hec q̄dē melia vocať
melācholia maligna adusta p
adustionē cholere (vt supi⁹ dixi
mus.) Et hūc modū adustiōis
melācholie tetigit Auic. cū dicit
de melācholia adusta a mācho
lerica. Alio mōp̄t esse adustio
melācholie. Alio mō p adustio
nē melie nātis: nā q̄n melan-
cholia naturalis miscetur sup-
flue cuz cholera tūc illa melā-
cholia naturalis vt plurimū ad
ducit admixtiōe materiei cho
lerice admixte, cū supradicta
melancholia: ex q̄ melācholia
adusta sub isto modo cōuenien
tissime p̄t gñari cācer parui do
lozis ꝛ pue ulcerationis. ℣ Est
insuper apostema parui corpis
a principio vt plurimū rotūde
figure. Aliq̄n ad similitudinez
ciceris. Interdum ad similitu
dinē fabe a pncipio ortus sui re
perik. ℣ Est etiam cancer durꝰ
fusci coloris dolorosus in circui
tu cuz venis plenis sanguine
melancholico. Cuius due Spēs
sunt species: vcz ulceratus can
cer: ꝛ nō ulceratꝰ. Nā i pncipio
sui ortⁱ (vt iquit Auic.) est occul Auic.
te dispositionis. ꝛ scōz plurimū
in primis diebꝰ sui ortus esse
eius ambigitur: deinde in po-
sterum manifestantur signa eiꝰ
apostematis cācerosi. ℣ Auic. Auic.
in particula ista docet nos co-
gnitionē cācri q̄n incipit appa
rere: ac etiā nos docet ipm co-
gnoscere q̄n est in pncipio: ꝛ
etiā q̄n est cōfirmatꝰ per sua si
gna cōfirmationis superius p̄
notata sicut est dolor ꝛc. ℣ Et
ita facit Gal.xiiij.de ingenio
sanitatis. Dicit em̄ Gale. eāde
rationem hre, debemus cōpa Gale.
ratiue ad cognitionē nostrā de
cācro in pncipio qualē habe
mus de nascentijs terrarū: vcz
de olerib⁹ eoz seu herbis oīm
generū: nā dū herbe nascuntur:
et adhuc parue existunt: difficī
lis est eaz cognitio: quare si-
cut ipe herbe dū sunt tenelle
etatis nō cognoscunť a malis
herbarijs ꝛ indoctis. Ita ꝛ eo-
dem mō cancer i pncipio sui
ortus ab ignorāti chirugo non
cognoscik. Cancer q̄dem di Distin
stinguik sm̄ tres modos. Distī ctio.cā
guitur autem secundum cause cri.
diuersitatem: aut secundū tem
poris diuersitatē. Distinguī
tur autem scōm diuersitatem
cause: quoniam alius fit ex me
lancholia: que melācholia ali-
quādo efficitur adusta per adu
stionez melancholie naturalis:

et iste cancer est tardioris vlcerationis et parui doloris ac pauci incrementi. Qui ꝺo efficitur ex melancholica adustione cholere est vehemētis malitie z velocioris corruptiōis ac doloris vehemētioris. Propterea qꝫ (vt inqꝫt Auic. in.j.li.cap̄.de humorib⁹) ipa preallegata melācholia ē detestabilioꝛ z vehemētioris malitie z corruptiōis ceteris spēb⁹ melācholie. Hoc q̄dē accidit pp sui vehementē mobilitatē ac ētacuitatē z caliditatē ei⁹. q̄b⁹ q̄dē de causis i ducit p̄dicta melācholia i isto ap̄ate fortioꝛa accidētia z vehemētioꝛa ꝯ pria spēs melācholie p̄notate. ¶ Distinguit ēt ſz diuersitatē mēbroꝝ. Nā alius fit in mēbris mollibus sicut in carne. Alius ꝺo i mēbris mediocrib⁹ z ſsilib⁹ q̄ mēbra sūt sicut nerui cozde z ligamēta. Alius ꝺo in duris sicut in ossib⁹ atq; cartilagie. ¶ Tertio z vltio mō distinguit ſm diuersitatē tpis. Qm̄ ali⁹ ē recēs: ali⁹ antiqu⁹. Antiqu⁹ q̄dē cognoscit p tpis diuersitatē z magnā luiditatē z nigredinē loci ac ēt p magnā labioꝝ duritiē atq; vlceris magnitudinē. Intārum q; ēt pueri egritudinē istā cognoscunt pro malo z detestabili morbo. ¶ Cācer ꝓpterea a modernis et inniorib⁹ doctorib⁹ tm̄ mō distinguit ſm diuersitatē spērū: sumēdo denoiationē ei⁹ a loco. Nā ſm q; eius ortus plurib⁹ in locis pōt ꝓtingere plura sibi sortit nota. Nā si i facie vez a mēto supza oriat talis egritudo a p̄fatis modernis doctoribus noli me tangere nūcupat. Nerū si iferioꝛibus partib⁹ vez in coxis z tibijs reperiat egritudo ab eisdez lupus vocari cōsueuit. In ceteris ꝺo corporis particulis dicūt ipsum morbū esse cancrū. ¶ Assignant insup aliam differentiam z qualitatē complexionis eoꝝ. Nam dicūt q; cancer lupus sit de chole ra magis ignita ſz noli me tāgere. Tamen de ista p̄allegata modernoꝝ distinctione i antiquoꝝ scripturis nullam inueniuus; ab eis factam mentionem. Cancer itaq; dicit z notatur tali nole cācro ꝓpter vnam duarū rerū ſz Auic. vez. Aut ꝓpter suā tenacitatē cū membro cui accidit talis egritudo quez admodū tenacitas cancri cum eo qō venatur. Aut ꝺz cancer ꝓpter formā suā quam habet rotundā: et vt plurimū cū doloꝛe z egressiōe venaꝝ. q̄ sūt sicut pedes eius cancri i ei⁹ circuitu.

¶ Iste ēt cācer: (vt inqꝫt Rasi. li. ad almāsoꝛ.) egritudo est i qua maxima ē fatigatio. ¶ De differentia deniq; q̄ inueniꝫ inter cancrum et sephiros plenarie locuti sumus cap̄.de sephiros via theozice. quare pro tui necessitate illuc recurre. Unuz est quod cancer vt plurimum oritur per viam inceptionis. Sephiros quidem per viam consecutionis. ¶ Et sic deo dante ꝛc.

¶ Cap̄.xj.de curatione cancri.

Ꝑcedēti capitulo via theozice ꝺ cācro z eius speciebus satis dictū ē. In presenti vero capitulo de eius curatione tam eradicatiua q̄ paliatiua vtilem sermonem describere tps est. ¶ In curatiōe itaq; hmōi ap̄atis quatuoꝛ intentiōes necessarias esse inueniꝫ. Prima q̄dē intētio p̄ficit ordinatiōe bone regiminis vez quo ad cibū z potū. Secūda cōsistit i regulatiōe z digestiōe materiei ap̄cedētis. Tertia ē materiā antecedētē digestā pharmaco cōpetēti euacuare. Quarta est materiā cōiūctā medicamine domestice resolutiōis atq; loci cōfortationis remouere.

¶ Prima quidē z secunda intēntio. cap̄. de cura sephiros. quare illuc recurre necessitate vrgēte.

¶ Tertia intētio q̄ est materiā ap̄cedētē digestā euacuare cō sirupi. ℞. sirupi de fumoterre sirupi de succo acetose buglosse capillop veneris ap̄. ʒ. ſ. ana ʒ. ſ. ā q̄rū fumiterre buglati ap̄. ʒ. ſ. ā q̄rū fumiterre bu glosse capillop veneris ap̄. ʒ. ſ. misce. ¶ Sūpto tali sirupo per x. dies purgetur patiēs purgatione ista. ℞. electuarij lenitini dia captoliconis ap̄. ʒ. vj. confectiōis amech. ʒ. iij. cū decoctione florum z fructuū cozdialium mirabolanoꝝ chebulozum emblicozum ā q̄ fiat potio bruis. ¶ Et nota q; (vt in.c.de cura sephiros dcm̄ fuit) nō debes cōtētari ꝓ purgatiōe materiei melācholie vnica ipsi⁹ cūone. Nec debes p̄cedere forti pharmaco: q̄z vt ibidē dictū est autoꝛitate Sal. q̄n materia est melācholica paulatiue digerēdo bon⁹ z optim⁹ Mesue cū eua tione materiei melācholice tractauerit autoꝛitate Sal. dicit. c. habitā in. c. de cura sephiros: ista cui⁹ sunt ista. Et canō quidē est i egritudinib⁹ melācholicis vt nō bis nō semel: sed ꝓ interualla faciam⁹ euacuationē ita h̄ntē tēperiēt natura regulet euacuationē nō aūt euacuatio naturā. Sequit igit̄ per ista ꝛba q; meli⁹ est i hac materia multiplicatio numeri ꝙ quātitas. Preterea multa auxilia indigerēdo z purgādo materiā faciētē sephiros: ex q̄ fere vna eadē est materia cū cancro: accōmodate illi⁹ huic capitulo ꝓ tua necessitate p̄fit attribui āre illuc recurre i tuis necessitate. ¶ Hui⁹ ēt oplonis inuenit Aliabas. Dicit em̄ z nō sis cō tentus vnica eūatione i purgādo materiā faciētē cācrū: ſz sepe z sepi⁹ purgare te opz prenotatā materiā: donec totaliter cognoueris ip̄m melācholicū humoꝛē faciētē cācrū esse euacuatū. ¶ Preterea accōmodate aliqñ in isto casu: (vt inquit Sal. ad glauconē z Auic.) flebothomia possit tolerari. ¶ Insup cōuenit interdū purgatio ista. ℞. foliculoꝝ sene epitimi ap̄. ʒ. ſ. cōfectionis amech. ʒ. ij. inleb violeti ros. ex infusiōe atq; buglossati ap̄. ʒ. ſ. seri capzini. ʒ. ij. misce z ꝺeſ patiēti i auroꝛa: nā ista purgatiūcula summope vz in isto casu dico ꝓtius facta purgatiōe vniuersaliante dicta.

¶ Quarta quidē intentio q̄ est materiā cōiūctam remouere cōtio. pleſ administratione localiꝫ lento moꝛe ac domestice resolutiū. Et eo maxime dico ea vti lere cancro nō exīste vlcerato. Resa ¶ Quoꝝ primi talis est forma lutina. ℞. olei rosa. onfancini olei vio Cero z lati ap̄. ʒ. ij. vnguenti ros. vn tum. gu. populeonis. ap̄. ʒ. ꝓ. succi plantaginis z solatri ana. ʒ. ſ. semis decoctionis maluarum violarum altee seminis ci=

toniorū pstilij decocte ℔m artez lib.j.sepi vituli.ℨ.iiij.medulle cruriū vituli boni.pmguedinℨ anatℨ olei camomil.añ.ℨ.ß.decoquāt oia ad ignē lērū z bulliāt vsqz ad ꝓsummationē succi z decoctiōis:deinde colenť cui colature addanť diaꝗlonis albi.ℨ.iij.litargirij aurei bñ tritu rati ℨ.iiij.tucie alexādrie.ʒ.r.z iterū cū cera alba sufficiēti arte z igne baculo agitādo fiat cero cerotū tū molle.Nā vt ptz ꝑsiderāti i gredientia:istō cerotū sūmope vz in isto casu resolucēdo materiā z locū ꝓfortādo cū aliquali Aliud. mollificatiōe.℣ Itē ad eādē intentionē.℞.olei ro.ℨ.ij.olei vio.ℨ.ß.pigue.vituli.ʒ.r.succi plantag.et solatri añ.ℨ.ß.omnia bulliāt ad ignē vsqz ad succi ꝓsummationē:deide colēť z ducanť i mortario plūbi p duas horas

Alia cura. ¶ Uez ß cancer iste fuerit i pncipio ortus sui corpe exīte fo ti ipoz apare exīte i loco cui⁹ eradicatio fieri possit sine inciōe magnaz venaz magnoz qz neruoz via icisiōis atqz cauterizatiōis eius integra curatio Auic. efficerēť.ʒ.Nā(vt inqt Aui.)accidit cācer in ꝗbusdā oziꝰ:vez in ꝗbusdā regiōib⁹ corpis seu extremitatib⁹ mēbroz vt sanēť icipiēs.Cōfirmat⁹ vero non.Et multoties ꝗdē accidit cācer interius occult⁹:z tūc ē rectificatio in eo:rectificatio ꝙ i eo ē:ē vt nō moueat medicamie fortiqm ß moueret fortasse perduceret ad festinā mortē.Et ß dimittat ipz apa cācrosū z nō curat medicamine fortiꝰ:fortasse plōgat spaciū ei⁹ vite cū ꝗdā salute paleādo ipm.Planum ē ℔ autoritate olm antiquoz cācrū antiqtū z malignatū curatiōe vera:vez incisiōe vel cauterizatiōe a medico mime curari posse.℣ Propter qđ dicebat Al Albu. bu.de cancro.Qñ vo antiquat⁹ z ꝑfirmat⁹ erit tūc nō opz vt appropinqtur ei.Inqt em̄ ego nō potui ex eo sanare neminē nec vidi quēq̄ añ me ꝙ puenerit ad id.℣ Uñ iusta ē mīa Ypocratℨ.vℨ.aphoriſmoz.dicit em̄. Quibuscūqz cācri abscōditi fūt hos nō curare meli⁹ est.nā curati.i.incisi vel decocti citi⁹ peūt nō curati.i.paleati longuz tps viuunt. ¶ Caute preterea circa cācri incisionē ꝓcedēdū ē vt inqt Aui.Nā nisi eius incisio radicitus fieri possit nullo mō facieda est:qz plerūqz inducit cācrū ad festinam vlcerationē z malignitatē eius.℣ Uerū si talis morb⁹ fuerit satis tractabilis i pncipio sue natiuitatis(vt superi⁹ dixim⁹(pui corpis pueqz vlcerationis:z in tali pticula corpis qz a medico p viā incisionis eradicatio ei⁹ possibilis eē videať:tūc prudētissimi chirurgici est facta pri⁹ vti purgatiōe p vētris solutionē catartico ꝓperēti ac etiā per flebothomia(vt supi⁹ dixim⁹) ipm cācrū incidere z extirpare cū olb⁹ suis venis z radicibus. Deinde purgato ei⁹ sanguine melā cholico icisiōe ꝑdicta vtilissimum est ipm locū candēti ferro decoqre:ptē vitiatā penetrādo vsqz ad ptē sanam(Nam vt inquit Qui.)Cūcta prius tē Quia tanda:ſz imedicabile vulnus Ense recidendum est ne posint cera trahatur.℣ Hoc celebrato ꝓcurādū ē casuz eschare butyro et arungia vel cū infrascripto emplastro z erit melius.℞. decoctiōis altee maluarum et

violarū.li.ij.farine ordei quantū sufficit ad incorporādū cū decta decoctione.deinde ad ignē bulliant vsqz ad spissitudinē addendo olei rosati z violati añ. ℨ.ij.vitella duoz ouorum crucipaz.Istud em̄ emplm̄ est mitigatiuū.vt ptz cōsiderāti ingredientia mollitiuū z resolutiuū materierū ꝙ sunt in circuitu attracte ꝓpter cauterizationē et Nota. incisionē.Est ēt cū aliquali cōfortatione loci. ¶ Et nota qz in quocūqz tpe istⁱ⁹ morbi fortis humectatio est piculosa de malignitate hūoris melācholici: cū ipsa hūiditas:vt habeť primo metheoroz sit mr oim putrefactionū.Igit propter hanc cām magis placet mihi ꝓcurare casum eschare administratiōe ℔pti ꝑdicti ꝙ cū butyro z axūgia rōnib⁹ ꝑdictis.℣ Deide remota eschara loc⁹ mūdificād⁹ est administratione istⁱ⁹ domestici mūdificatiui.℞.terebenti ne clarissime lote cū aq̄ ordeacea.ℨ.iij.olei onfacini si ru.ro. ex infusiōe.añ.ℨ.ß.ß.succi plantaginis succi solatri añ.ℨ.ij.succi apij.ʒ.ij.bulliant oia sic vsqz ad ꝓsummationē duaz ptiū ex tribus dictoz succoz. Deinde coleť z immediate addať vitelū vni⁹ ouī recētis farie ordei: Nota. farine lērū bñ cribellate z recētis añ.ℨ.ß.croci.ℨ.ß.misce.istō em̄ mūdificatiuū mūdificat locū sine mordicatione cū abstersiōe z exiccatiōe ac loci ꝓfortatiōe.Et nota qz in quocūqz tpe istⁱ⁹ apatis gñatiua carnis minime ꝙuenit.Nec ēt fortiora abstersiua z exiccātia caľe ꝑplexiōis debēt a prudēti chirurgo administrari.Imo vnguēta z lini mēta.i.curatiōe ipsi⁹ cācri vlcerati:dñt eē frigide z siccē ꝑplexiōis:velut vnguēta magistralia de mineralibus z succis herbaz ꝓfecta z ducta diu in mortario plūbi cui⁹ virt⁹ in hac ꝓpositione summe laudatur ab Aui.z fere ab oib⁹ modernis z antiqs doctorib⁹:qrū formas auriliorū z receptas nō nullas nō possum nō in mediū tibi adducere.℣ Unguētū itaqz mgra vngnē le ex inuētione nra nobilissime tū maoperatiōis curans vlcera mali grāle. gna cancerosa corrosiua z q̄ eorū curtu currūt pri⁹ dico vlib⁹ z particularib⁹ superius descriptis a medico suis loco et tpe ꝓsumptis cui⁹ talis est forma. ℞.vnguēti rosati descriptione Mesue.ℨ.ij.vnguēti populeo. Mes. ℨ.ß.et ß.olei mirtini:olei rosati ex oliuis imaturis ana.ℨ.iij. sepi vituli.ℨ.iiij.succi plantaginis solatri.ana.ℨ.ij.et ß.succi sempuine gallitrici pollitrici cimaz rubi.añ.℥.ß.terebenti acetoselle añ.℥.ß.terēda terētur cū dicta pinguedine vituli: deinde siť pmaneāt p diē natural z bulliāt oia siť vsqz ad cōsummationē succi.Deinde coleť cui colature addať de cera alba quātū sufficit.postmodū auferať ab igne sp baculo agitādo donec tepidū fuerit.Quo facto addanť litargirij aurei z argē.bñ triturati.añ.ℨ.ij.plūbi vsti.ℨ.ß.ceruse.ℨ.ß.tucie alexādrine puluis cācroz fluuialiū i furno desiccataz añ.ʒ.r. Cāphoze.ʒ.ij. lapis amatistis.ʒ. iij.misce.Et si ducerēť ꝑdictū vnguētū in mortario plūbi vtilissimū esset.℣ Itē ad eādē itē- Lini cē tionē.℞.olei rosati ex oliuis imētū. maturis vnguēti rosati añ.ℨ.ß. z ß.succi plāntaginis:succi sola

tri lactuce portulace ana.ʒ.ij. li
targirij aurei ⁊ argẽtei añ.ʒ.j.
tucie alexãdrie.ʒ.ß.de oib⁹ fiat
Aliud dic̃ fiat linimẽtũ. Est em̃ mira-
bile ad phibẽdũ augmẽtũ can
cri cũ sedatiõe doloris. Uz etiã
vlcerato ⁊ nõ vlcerato. ℣ Uel fa
cias sic. ℞. muscillagis psilij ⁊
citonioꝝ.ʒ.j.⁊ ß. succi corijãdro
rũ vl̃ loco ei⁹ succi acetose.ʒ.ß.
olei rosati.ʒ.ij. litargirij aurei
⁊ argẽtei.ʒ.ij. tucie.ʒ.ij. ceruse
ʒ.ß. plũbi vsti.ʒ.iij. vitellũ vni⁹
oui recentis lactis mulieris.ʒ.
v. opij grana.iij. cãphore gra
na.ij. misce ⁊ in mortario plũbi
p medietatẽ diei ducẽdo. ℣ Itẽ
aliq̃n lauare locũ vlcerationis
Deco- cancerose ex infrascripta deco-
ctio. ctiõe summopere iuuare vł. ℞.
aq̃ rosate aq̃ solatri aq̃ plãtagi
nis añ.ʒ.ij. mirabolani citrini
balaustiaꝝ. añ.ʒ.ij. alumis ro
che.ʒ.ß. pistata prius pistãda:
deinde bulliãt oia vnica ebulli
tione. Deinde colet ⁊ lauet lo-
Un- cus sepe ⁊ sepius. ℣ Itẽ ℞. olei
guẽtũ. ro. olei mirtini añ. libram ß. se-
pi vitulini atq̃ vaccini ana.ʒ.
iij. succi plantaginis ⁊ solatri.
añ.ʒ.iij. oia adinuicem bulliãt
vsq̃ ad ꝯsummationẽ succi de-
inde colen̄ cui colature addã
tur litargirij aurei ⁊ argẽtei añ
vncias duas ceruse boliarme-
ni terre sigillate minij. añ.ʒ.j.
Itez ad ignẽ sp baculo agitã-
do cũ cera alba sufficiẽti fiat ce
rotũ molle addẽdo i fine coctu
re cãphore.ʒ.j.⁊ signũ perfecte
cocture est q̃n videris ipm̃ acq̃
siuisse colorẽ nigrũ aut simile ⁊
nigro. Istud vnguẽ. sup petia i
vlcerato est medicina magna.
¶ Ulterius si mõ ꝓtigerit post
incisionẽ cãeri vł cauterizatio
nẽ ei⁹ aliquã malignã malãvel
supfluã carnẽ supfori q̃ de sui
natura indigeat, remotiõe: pio
cuius extirpatiõe ⁊ remotione
nullo cũ alio auxilio pcedẽdũ
est ꝓterꝝ cũ puluere nostro de
mercurio condito nobilissime
operatiõis corrodẽte vnã quã q̃
materiã corrosiuã malignam:
⁊ vnãquãq̃ carnẽ supfluã labis
q̃ ostracosa atq̃ callosa nullus
egrotanti causando dolorẽ hoc
q̃ tibi assero de puluere isto vł
quasi incredibile: ex quo hacte
nus ⁊ i antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ
scripturis neminem inuenim⁹
posuisse cap̃lo ꝰ medicis corro
siuis aliquã medicinã corrosi-
uã posse carnem corrodere sine
dolore sicut facit pulvis nr̃e pre
nominat⁹. de quo deo dãte i an
tidotario nr̃o cũ ibidẽ de medi
cis corrosiuis tractauero lõgã
⁊ plenã ordinationẽ tibi describ
ẽ cõabor. ℣ Et sic ꝺo dãte ꝛc.

¶ Ca. xij. De apostematib⁹ ca
ventosis.

AB humore flegmati
co ⁊ melãcholico ge
nerat vẽtositas gros
sa q̃ admixta cũ hũi
ditate flegmatica so
let generare quoddã apostema
ventosum per elevationẽ q̃ (vt
inq̃t Aui.) assimilat estuationi
id est apãti molli. Et iõ quo ad
eius curationẽ ⁊ ei⁹ signa cur-
rit cursu ipsi⁹. i. curat curatione
vndimie. Et quasi cognoscit p
eius signa: sicut dictum est ibi
dẽ cap̃lo de vndimia. Nã inter
cetera vnũ ẽ q̃ cõprimẽdo digi
to ist̃ apa vẽtosum p elevatio
nẽ vł ab eo cãeri fouea sicut in
vndimia lz nõ tãta. Cũ vero ali
q̃ mẽbrũ a grosso vapore tñ
vł apostemari. Hoc q̃dẽ apẽ

Aui. tosum p inflationẽ ab Aui. nũ
cupat. Cui⁹ signa sũt ista. Nã
cõprimẽdo ipz digito nõ vł ab
eo cãri fouea sicut facit i eleva
tiõe: imo impellit tactũ digiti:
⁊ nõ remanet ibi impulsio nec
fouea. ⁊ rõ hui⁹ ẽ: nã i inflatiõe
vẽtositas est sepata ab eo loco
in q̃ stat ꝛz est aggregata adin
uicẽ i vno loco. Et pp̃ hoc impellit
imprimẽtẽ sicut facit pila ma-
Aui. gnа vẽto plena q̃n cõprimit ab
Nota. aliq̃. Et ideo istud apa (vt inq̃t
Aui.) hz vicissitudinariã acces-
sionẽ ⁊ recessionẽ. ¶ Et scias q̃
aliq̃n rõne loci: rõne multitudi
nis vẽtositatis grosse i aliq̃ mẽ
bro ꝯgregate vbi de facili pos
sit aggregari multitudo vẽtosi
Aui. tatꝭ: tũc mẽbrũ q̃n cũ manu p-
cutiẽs vł resonare sicut timpa-
nus. Et iõ bñ dixit Aui. Et for
tasse pcutit pcutiẽdo man⁹. Et
ꝓprie q̃n ipa vẽtositas inuenit
spaciũ ad q̃d ipsa possit aggre
gari: nã q̃n vẽtositas aggregat
in magna q̃titate in aliq̃ spa
cio vacuo ertẽdit id spaciũ ni-
mis ad modũ exrẽsiõis timpa
ni. Uñ si pcutiẽs sonat (sicut su-
per⁹ dixim⁹) vt timpan⁹. ℣ Et
Aui. ꝓptera optie cõsueranꝭ loca
ista ab Aui. i. qb⁹ cãri solet ista
resonatio rõne aggregationis
vẽtositatis ꝓdicte inq̃t. Et p-
prie q̃n inuenit ad spaciũ ad q̃d
aggregat. s. supradicta vẽtosi-
tas: sicut stomach⁹ ⁊ intestina ⁊
q̃d est iter pãniculos circũdan
tes ossa ⁊ iter ossa circũdata la
certis: q̃ i oib⁹ istis locis ẽ va
cuitas in q̃ põt aggregari vẽto
Nota. sitas ẽt i spacio circũdãte chor
das. ¶ Ulteri⁹ scias q̃ aliq̃n ac
cidit tãta vẽtositatis multitudo
in aliqua ex iuncturis magnis
q̃ sepenumero facit ipsaꝝ iun-
cturã a ꝓprio loco exire ⁊ ipsa
vẽtositas remanet in loco et a
facili remedio nõ resoluit. Hoc
q̃dẽ accidit ꝓpter spissitudinẽ
et ꝓpter grossitudinẽ suã: ⁊ p-
pter spissitudinẽ ei⁹: q̃d conti-
net eã et constrictionẽ pozorũ.
¶ Et iõ bñ dixit Aui. ⁊ fortaſ Aui.
se ipsa ventositas non resoluit
spacia. i. nõ resoluit nec ꝛcludi
tur inter spacia vacua. Sz sup-
ple aliq̃n subtiliat. i. sepat mẽ-
bra cõiuncta: ⁊ resoluit ea. i. dis-
locat ea: et gñat in eis vcz mẽ-
bris iuncturosis: id q̃d facit ne-
cessariũ est dissũpere. i. disloca
re iunctura a sua ꝓpria sede:
(vt superius dictũ est.) Quam-
obrem vidimus plerũq̃ vẽtosi-
tatẽ istã aggregatã in tãta quã-
titate q̃ cõprimendo ipm̃ apa
ventosum digitis vnũ eleuan-
do ⁊ alterũ cõprimendo vł cau
sari subeunte hmõi apostemat
ventosi per inflãmationẽ que-
dam inũdatio inter digitũ ⁊ di
gitũ: vcz de vno ad aliũ ad mo
dũ redũdationis saniositatis.
Hoc quidẽ vidim⁹ et ãnã contin-
gere in sephiros cancerosa in
apostematib⁹ ventosis ꝓ infla
tionem iuncturarũ magnarũ.
℣ Et ꝓpterea super hoc ple- Aui.
ne locutus est Aui. capitulo de
apostemate vẽtoso. Inquit em̃
et quãdoq̃ existimat homo q̃
super membrum eius sicut ge
nu sit apostema indigens per-
forazione quare perforat ipsuꝝ
et egredit vẽtositas tñ. Et iõ
medic⁹ existimat q̃ in illo apa
te sit sanies indigẽs ꝓforatiõe
rõne inũdationis ꝓdicte: ⁊ ta-
men pest incisionem factam vt
supra nõ videtur exire nisi vẽ-
tositas tantummodo ⁊ non sa-
nies sicut existimabat medic⁹.

Quare in istis casib⁹ supradictis aduertendum est circa incisionem faciendam: quia aliter faciēdo sepe decept⁹ eris: sicut ꝛ alij decepti plerūq; fuerunt. Et sic deo dante ꝛc.

¶ Cap. xiij. de cura apatis vētosi per inflationem.

C. xiij

SUperius in precedē-
ti capitulo via theorice plenarie locuti sumus de apostematibus ventosis. In presenti vero sermone de eorū curatione vtilem doctrinaz describere conabor. ¶ In curatione itaq; talis apostematis vētosi per inflationem quatuor intentiones puto esse necessarias. Prima est vite ordinatio vt humor generek benignus ꝛ mal⁹ destruatur. Scōa est materiam antecedētem partim dirigere ꝛ partim carminare. Tertiā materiam antecedentem digestam euacuare. Quarta est accidentibus que euenire solēt i isto casu succurrere. ¶ Prima q̄dē intētio q̄ est vitā ordinare cōpleк administratiōe boni regiminis ꝓut dictum est in cap. de vndimia. ℞re illuc recurre. ¶ Scōa itētio q̄ est materiā antecedentem digerere: ꝓpleк egro tm̄ h̄uc sirupū p hebdomadam exhibēdo. ℞. sirupi de duabus radicibus mellis ro. añ. z. vj. aquarum feniculi capillorum veneris scabiose añ. ʒ. ſ. ſ. ¶ Sūpto isto sirupo modo quo supra purgeк patiēs purgatiōe ista. ℞. diacaptolicōis. ʒ. ſ. diafiniconis. ʒ. k. cum aqua feniculi et de fumoterre fiat potio brevis addēdo diacimi. z. k. ¶ Itē confert aliq̄n dare triacā cū modico diacimini iemādo ipam p septem horas. ¶ Et qr ista vētositas causatur pp errorē male digestiōis. Jō vtilissimū est ipam ꝯtutē digestiuā ꝓfortare cū arōaticis spēbus ō diacimio ꝛ diacalamento. Uel cū tragea ista. ℞. cimicarui anisi maratri baccharuz lauri añ. ʒ. ß. licꝛicie galange zinzi. albi. añ. ʒ. ū. pipis longi cubebaꝝ garioſilozū seminis rute añ. ꝛ. ſ. anisoꝝ feniculi dulcis coriandroꝝ añ. ʒ. ſ. ꝛ ß. nuc. tabarz et lib. ij. cinamī. ʒ. v. ō olibus pulverizaꝛ pulverizādis ſʒ. tragea ō eo sumēdo coclear vnū cuz modicovini odoriferi ꝛ carmiat. ¶ Et scias q̄ purgatio in isto casu suprascripta pr̄imū valet. ꝓpterea qr mā que apta nata ē vētosari eūatur et nō āpliꝰ vētosaк. Uel purgare potes patientē cū alio solutiuo ꝓut tibi videk. vez iurta tenorē infirmi ꝛ loci in quo gn̄aк talis vētositas vt locū illū euacues ꝛ ꝓfortes iurta possibilitatē tuā manu sp tenēdo ꝯtutē illi⁹ mēbri in q̄ talis repiк ventositas ꝛ p̄sertim si fuerit i stomacho. ¶ Tertia intentio q̄ est materiā cōiunctā remouere cōpleк administratione localiuz resoluentium cum carminatione. Et ꝓximo inuenimus sum-mope istavalere. ℞. oleū camomillini anetini de ruta de lilio añ. ʒ. ſ. lauri. ʒ. ß. cere albe. z. vj ¶ In linito loco apatis predicto linimento appliceꝛ spōgia actualr calida madefcā i apozimate isto. ℞. camōille melliloti aneti añ. M. ſ. feniculi dulcis anisoꝝ ana. ʒ. ß. cumini. ʒ. ij. furfurꝝ fabarū aliq̄ntulū frictaꝝ. añ. M. ſ. ꝛ ß. milij. M. ij.

Inten tiōes.

Prima itētio.

Scōa itētio.

Dige ſtio.

Pur gatio.

bulliāt ola sir̄ cū lixiuio sufficiēti ꝛ vino nigro vsq; ad ꝛsumationē tertie ptis. Jsta etem spōgia ꝓdicto ordine applicata i isto casu est medicina magna. ¶ Itē si istō apa vnctuosū fuerit i genuyr in aliq̄ alia iūcturarū corꝑis magnaꝝ vt de ep̄lm. meliozib⁹ est vt appliceк. Jstō ep̄lm nobilissime opatiōis est materiā vētosaz carminādo ac resoluēdo. ℞. medul. panis furfura cei li. ß. farine fabaꝝ: farine ozobi añ. z. viij. camo. melliloti bene triturati furfuris añ. M. ß. cū ō coctiōe supradictaꝝ anodinarū ad ignē fiat ep̄lm solidū cū tm̄ de sapa addendo in fine cocture olei camomil. aneti. de lilio añ. ʒ. ij. misce. et applicek more empr̄i sup loco apato. ¶ Itē ad eād̄ intētionē inuenim⁹ ep̄lm infrascriptum summope valere p̄sertim i doloze antiquo a q̄cunq; materia frigida i genu causata. ℞. sterczis capni bñ triturati. ʒ. iij. camomille melliloti aneti. añ. M. ß. furfurꝝ bñ triturati. M. ſ. farine fabaꝝ farine lētiū añ. ʒ. ij. farie ozobi. ʒ. ij. cū sapa sufficiēti: ꝛ lixiuio barbitonsoꝛis vinoq; nigro spisso fiat ep̄lꝝ soli dū ad ignē addēdo olei camo. aneti. ana. ʒ. ij. ¶ Et si vis ipm meliorem carminationē h̄re loco nō existēte inflāmato ꝛ multū doloroso: qr sepenumero (vt inquit Aui.) inueniк cū inflamatiōe loci ꝛ doloze nō paruū bonū est: vt addank cimini. z. v. feniculi dulcis coriādrorum añ. ʒ. ij. olei ruta cei. ʒ. ſ. et ß. Jstud nāq; empr̄m amice mi in isto casu plerūq; exp⁹ sum cū honoze nostro ꝛ vtilitate nō parua. Itē. ℞. farie faba. ʒ. iiij. furfuris bñ tritura. M. ſ. cū sapa ad ignē fiat empr̄m solidū addendo olei camomillini anet. añ. ʒ. ij. oli ro. vio. añ. ʒ. ſ. et ß. hoc quidē empr̄m scias multūvalere qñ apa fuerit cū dolore itēso ꝛ inflāmatiōe loci. ¶ Itē ad eād̄ intentionē inuenim⁹ mirū in modū valere istō ep̄lꝝ cū sedatiōe dolorꝝ atq; ēt carminatiōe materiei vētose: cui⁹ hec ē forma. ℞. camo. melliloti aneti añ. M. ſ. furfuris. M. ij. fe ngre. integri ꝛ linose añ. ʒ. iiij. coriandroꝝ fenic. dulcis añ. ʒ. vj. altee lib. ß. bulliāt ola sir̄ cū aq̄ sufficiēti. Deiñ in ō coctiōe cū farina fab. fiat ep̄lꝝ solidū addēdo olei ro. vio. mirti. ꝛ camomil. añ. ʒ. ij. aneti. ʒ. ij. ꝛ ß. ¶ Itē in eadē decoctiōe p̄t fieri ep̄lꝝ cū medulla pānis furfuracei tm̄ mō ꝛ oleis p̄nolatꝝ crit em̄ magis sedatiuū doloris. ¶ Et no. q̄ auxilia applicata in hmōi apate sp dñt manuteneri cal'a: nā frigiditas actualis nocet fū mopere vētositati. ¶ Preꝛea si mō ꝓtigerit vētositatē grossā i regiōe itestinoꝝ vl̄ vētrꝝ gn̄a-ri: tūc ꝓ fūmo et peculiari remedio ad sedādū torsiones et dolores a vētositate grossa causatos expti sum⁹ istō auxiliū: cui⁹ talꝝ ē forma. ℞. camo. melliloti aneti añ. M. ſ. paritarie furfur. añ. M. ſ. ꝛ ß. fenic. dulcꝝ fol. ei⁹ ꝛ ḡnoꝝ anisoꝝ ꝛ coriād. añ. M. ß. cimini parū ſcnāti sticha. añ. paꝝ cinerꝝ ramoꝝ vitis ꝛ fic⁹. M. ſ. milij. M. ij. bulliāt ola simul cū aq̄ sufficiēti ꝛ paꝝ vini albi odoriferi vsq; ad consummationē tertie partis. Jngeniū etem administratiōis istiꝰ auxiliꝰ est vt accipiaк filū de lino crudum vel de stupa in crudū

Aui.

Nota.

Alij.

Nota.

Alij.

Alij.

Filum

debita ꝯtitate. Ipo deide ma-
Nota. defacto calido vētri ⁊ loco do-
loroso applicet semper manu-
tenendo ipm calidū cū appli-
catione pānoꝝ calidoꝝ. ℙ Iu-
Lini- uat etiā añ applicatione istius
mētū. fili illinire totū locū doloroſuꝫ
ex isto linimēto. ℞. olei camo-
millini anetini. añ. ʒ. ij. de ru-
ta. ʒ. ſ. cū cera alba ſufficienti
Deco- fiat linimentum. ℙ Itē ꝓueniē-
ctio. tissime loco fili p̄notati admi-
nistret cū dicta decoctiōe mō
vesica. q̄ supra spongia ampla. ℙ Itez
administrare vesicā bominam
plenam supradicta decoctione
actual⁹ calida: miꝫ immodum
iuuare ꝓcipiṁ⁹ colica labo-
Nota. tem a materia ventosa. ¶ Et
scias q̄ administratio istoꝝ eē
de faciendo crebā mutationeꝫ
Quar- parui tpis. ¶ Quarta ⁊ vltima
ta intē intentio q̄ est accidētia corri-
tio. gere cōpleᷓ administratione lo-
caliū domestice resoluentiū cū
Acci- doloris sedatiōe. ℙ Accidentia
dētia. q̄dē q̄ solēt euenire i isto apā-
te sunt dolor ⁊ inflatio loci. Nā
aliq̄n solēt euenire dolores ve
hemētes ⁊ inflatiōes loci. ꝑ-
sertim hoc q̄dē accidit q̄n istō
apa in loco iſecturoſo ⁊ a cā pri
mitiua causari vī. ℙ Et iō sup
Aui. hoc optime dicebat Auic. cap.
de apate vētoso. Dicit eiñ. Et
in eo q̄ accidit ex inflatiōe la-
certoꝝ ꝓpter attritionē q̄ ali-
q̄n accidit eis opꝫ vt alienenᷓ
ab eo apate vētoso a causa pri
mitiua causato medicine val-
de calide ⁊ acute ne refugiant
mēbra ex eis ⁊ teranᷓ. Immo
q̄n medicanᷓ cum resolutiuis:
tūc misceaᷓ eū eis aliq̄d de se
dantib⁹ doloꝛē. Et rō est: q̄ q̄n
egritudines sunt composite et
cū aliquo piano accidēti cōpli
cate: sicut ē dolor: medicamis
eaꝫ mixtā diuersaꝫ rez debēt
hr̄e vtutē. ℙ Ādē etiā opinio
nē tenet Gal. xiij. de igenio sa
nitatis capᷓo de apate vētoso.
ℙ Quapropter regulā gñalissi
mā habemus ab Aui. li. j. fen.
iiij. cap. vltio. Q̄n plures egri
tudines adinicē ꝓiūgunᷓ: tūc
in curatiōe illarū icipiēdū est
in q̄ existit vna triū ꝓpetatū.
Nam vna est q̄ non pōt sanari
anteq̄ alia saneᷓ. Exēpli gra:
q̄n apa est iunctū cū vlcere: tūc
incipiēdū est a curatiōe apatiſ:
qz vlc⁹ nō sanaᷓ nisi prius sa-
neᷓ apa. Alia est q̄n vna egri-
tudo sit cā alteri⁹. Tertia ⁊ vl-
tima est q̄ alia sit maior ⁊ mo-
lestior altera. Modo i isto apa-
te vētoso p attractionē lacerto
rū causato necessario adinicē
habenᷓ egritudies ⁊ accidēs:
egritudo q̄dē sicut apa vētoſū
⁊ attractio ē insup vnū accidēs
sicut dolor. Istis itaq̄ omnib⁹
adinuicē complicatis testē ad
ducendo Gal. incipiendū est a
creatione illius de quo magis
videᷓ oriri suspitio. Planuꝫ est
ergo doloꝛē eē pricipaliorē et
egritudine suspectiorem: lz sit
accidēs. ℙ Remotiōe itaq̄ ei⁹
prius insistēdū est circa admi
strationē localiū nō tñ alterum
morbū negligendo. ℙ Igit̄ me
dicamina q̄ debēt applicari in
tali casu: vt superi⁹ plerūq̄ dic
tū fuit: debēt eē domestice re-
solutiōis. Et nō debēt spoliari
ab aliqua loci confortatione.
Cui⁹ talis pōt esse forma. ℞. ca
momille melliloti aneti rosaꝝ
añ. M. ſ. foli. malua. folioꝝ ab
sin. añ. M. ſ. et. ℞. fur fur ſ. M. ij.
bulliāt olꝰ si mi cū a q̄ sufficiē-
ti. Deide pistenᷓ ⁊ cū medulla

panis ⁊ farina fabaruꝫ in deco
ctiōe arte ⁊ igne fiat emplṁ so
lidum addēdo olei rosati mirti
ñ. Misce itez cū predicta pista
tura. Est ei i isto casu i sedādo
doloꝛē cū resolutiōe medicina
magna. ℙ Ceterū sedato dolore
cōueniētissime p̄t administra
ri oia auxilia: ⁊ igenia superi⁹
descripta: ꝑ apleméto tertie in
tētionis. ℙ Et sic deo dante ⁊c.

¶ Tractat⁹ tertius scōi libri
de apatib⁹ frigidis ⁊ calidis
in particulari a capitevsq̄ ad
Ca. ſ. pedes continens capla. xvij.

¶ Capl̄m primū in quo ꝓtineᷓ
curatio oiz pustulaꝝ gñationū
apationū: atq̄ oim geneꝝ ex-
crescētiaꝝ in capite eueniētiū:
ꝑserti de aqua in capitib⁹ pue
roꝝ: ⁊ de talpa ⁊ topinaria pas-
Apata siōe: ⁊ de pustula carbūculoſa.
in capi
te na- IN capite itaque
scētia. solent
accidere multa in
firmitatū gña ve-
lut apata calida ⁊
frigida: sanioſa:
aquoſa: ⁊ glāduloſa: ⁊ nodoſa:
Nota. ex quaꝝ causis ⁊ indicijs ex su
perioribus capitulis bona pōt
haberi notitia. ¶ Unū in hoc
tamen obseruari oportet prece
ptū. Et est q̄ talia apostemata
propter commissuras ⁊ propin
quitatē quam habēt etiam a ce
rebro nunq̄ debent medicami
nibus apocrusticis epitimari.
Imo si calida fuerit apostema
ta ꝑsertim sanguinea maturan
tur maturatione tradita capitu
lo de cura flegmonis. Deinde
celebrata maturatione incidaᷓ
apostema in loco maturiori in
cisione triangulari vel ad simi
litudinem capitis lune noue.

Deinde locus digerendus est
mundificandus incarnādus ci
catrizandusq̄: prout in prealle
gato capitulo dictum est. ¶ Ue
rum si apa huiusmodi loci fue
rit cholericum: p eius curatio
ne succurrēdum est cum doctri
na tradita in. c. de cura herisi
pi. quare pro necessitate tua il-
luc recurre. ¶ Unum tamē sem Nota.
per notare debes q̄ circa ad
ministrationem localium non
debes procedere cum tanta in-
frigidatione ratione nobilita-
tis loci quanta procedendum
est in descripta cura in prealle-
ga. c. Ego eiñ timodo solitus
sum linire herisipilam capitis
ex oleo vio. cum interpositione
vnguenti rosati Mesue. de quo mesue
rum applicatiōe ⁊ mihi ⁊ egro Nota.
tantibus semp bene successum
est. ¶ Unum preterea notandū
est circa purgationem materia
rum calidarum de appropria-
tis ad membrum cum com mu
nitate sui iuuamēti est electua-
rium de succo rosarum pillule
de fumoterre pillule de mira-
bo. Ista omnia euacuant a ca-
pite materiam calidam. Ad fri
gidas autem passiones valent
pillule de iera cochie et auree.
¶ Ceterum solent aliquādo ori
ri in capite glandule nodi: pro
quorum curatione est recurren
dum ad eorum capitula supe-
riori sermone descripta. ¶ Ue- Cura
rum si contigerit in capite tal- talpe.
pam aut topinariam oriri: licet
de precepto Rogerij Lanfran
ci ⁊ nonnullorum modernoꝝ
melius sit ipsam paliare. Ta-
men ego vna cum petro de Ar
zillata viro magni pretij in ar-
te chirurga prius omnib⁹ vni
uersalibus administratis dein

tat virtute ꝓsentiēti laudo ⁊ cō
sulo vtilissimū esse hāc curatio
nē tractare quēadmodū tracta
Incisio. tur fractura cranei. ¶In ꝑmis
itaq; incidēdus est locꝰ vbi ta
lis inuenit egritudo incisione
triāgulari aut cruciali ſz q̄ me
lius tibi videt. Et si possibile
fuerit incisio dz eē tāte quātita
tis q̄ valeat totū os corruptum
Raspa toriuz. a carne detegere. ¶Deinde a
prudenti ⁊ ingenioso chirurgo
raspatorio bñ incidenti ⁊ alijs
oportunis instīs vtilissimum
Caute rizatio est ipsam corruptionē auferre.
¶Deide si poſe erit sine lesio
ne panniculoꝝ cerebri dico vti
lissimū esse ipm os candēti fer
ro cauterizare. Et q̄ supra du
ram matrē soleat oriri ex tali di
spositione ēt in circuitu vlcera
tionis sup particula carnosa ca
ro hūida molis atq; vnctuosa
ꝑ cuiꝰ remotione cū securitate
Pul sui iuuāmēti inuenimꝰ mirabi
uis de lē ⁊ diuinā hȳe ꝓrogatiuā ap
mercu plicationē nr̄i pulueris de mer
rio. curio ꝓfecti. Cuiꝰ officiū est re
mouere vnāquāq; carnē super
fluam ⁊ vnctuosaz absq; aliquo
dolore ⁊ loci nocumento. ¶Itē
ad eandē intētionē cū mundifi
catiōe domestica ⁊ aliquali in
carnatiōe post hmōi pulueris
applicationē cōmodato admi
vnguē nistrāt istud vnguētū sup filaz
tum. sup periaz. ℞. tereb. clare abie
cti. añ. ℥. iij. mellis ro. colati. ℥.
ij. ⁊ ß. succi planta. suc. apij. suc.
centau. minoris. ana. z. vj. vini
odozife. duoꝝ vel triū annotū
ciatū vnum. bulliant ola simul
vsq; ad cōsummationē succi ⁊
vini. Deinde coletur cui colatu
re addant farie ozde. bñ cribel
late. ℥. croce. ℈. ß. sarcocol.
mirrhe añ. z. ij. misce addendo
in fine aque vite. ℥. ß. ola sit in
corporando. ¶Istud eñ abster
siuū i isto casu est medicla ma
gna. ¶Itē vnguentū de minio
habitū in antidotario nr̄o etiā
in isto casu cōueniētissime pōt
administrari ⁊ eo maxime tpe
estino. ¶Itē interdū (maxime
q̄n intētio erit in cā cicatrizan
di) vtilr̄ administrat infrascri
ptus puluis. ℞. aluminis cōbu
sti. ℥. ß. rosaꝝ mirtoꝝ vcz folio
rū eiꝰ tm̄ añ. z. ß. hermoda. z. ß.
ß. bolar. z. vj. mirabo. citri. z.
iij. ola subtilissime pulueriz en
tur. ¶Deniq; si inueneris istā
topinariā ⁊ talpā nō esse vlcera
tam: imo tēdētē in viā exitur
tūc stati maturet cū aliquo ma
gistrali maturatiuo. ¶Deide fa
cta maturatione incidēdus est
locus i loco maturioꝛi. Et si no
inueneris os esse corruptum di
gerat locꝰ cū digōne ꝺ terebe
tina. ¶Deinde mūdificet locꝰ
⁊ incarnet ⁊ sigillet ꝑut supra
dictū est vcz eisdem auxilijs.
Ꝓterea solet ēt in capite eue
nire testudo q̄ est eminentia fa
tis ampla colozis albi. tractabi
lis ⁊ mollis chistim hñs sicut
⁊ nodꝰ. ¶Ꝓ cuiꝰ curatiōe nul
la melioꝛ curatio reperit q̄m lo
cū incidere incisione cruciali ⁊
ampla q̄ tota eiꝰ chistim euelle
re possit. ¶Et q̄ aliq̄n ꝑter flu
xū sanguiꝝ ꝓdicta chistis nō
pōt euelli tpe incisionis. Ideo
eo casu impleat locꝰ aut vngue
to egyptiaco descriptiōe nr̄a
aut trociſco nr̄o de minio: aut li
niat cū ruptorio de capitello.
de q̄bꝰ oibꝰ deo dāte in antido
tario nr̄o mētionē faciemꝰ. De
inde remota chisti vlcus eiꝰ tra
ctādū est curatione superi⁹ de
scripta. ¶Ulteriꝰ solet ēt in cā

pitibꝰ pueroꝝ euenire aꝑa aq̄
sum: cuius cā vt inqt Guil. pla
cē. cen. nō fit nisi ab hūiditate mē
struali aquosa quam natura mu
lieꝝ ⁊ natura ipsiꝰ pueri nō po
tuit regulare ꝓpter malā qua
litatē ipsiꝰ hūiditatis: vñ natu
ra nō potuit ipsaz aquā trāsmit
tere ⁊ expellere ab ipo capite.
capi Et hec quidē aq̄sitas aliq̄n po
nit se i ter craneū ⁊ cutē q̄ aliq̄n
pus tātā eleuationē facit q̄ digitoꝝ
uero tactu medicꝰ nō pōt ꝑpendere
m. nec sentire ipm os: iterdū trās
mittit a natura ipsa aq̄sitas in
ter si phac cerebri: ⁊ os vcz iter
durā matrē ⁊ craneū. Et hec q̄
dē aquositas est difficilioris cu
rationis ⁊ cū maioꝛi piculo q̄m
prima. ¶In curatiōe itaq; istiꝰ
aq̄sitatis pauca auxilia ⁊ reme
dia a doctoribus cōnumerant.
Nā Guil. ⁊ Lāfrancꝰ q̄ secutus
est eū curant ipam aquā admi
nistratione olei camomilline ⁊
anetini i q̄bꝰ sit virtꝰ furfuris:
nonnulli iubent aperire locum
in diuersis locis cauterio pun
ctuali q̄bꝰ paulatim edictā aquā
extrahēdo ⁊ nō subito exiccant
eam. Desup etiā ponēdo lanā i
predicto oleo infusam. ¶Ego
eñ describā curationē nostram
hmōi aꝑatz quā sepenūero ex
pertꝰ sum ⁊ mihi ⁊ egrotāti bñ
succeſſum est absq; alia incisio
ne. Et hec semp fuit curatio no
stra. ℞. camomille melliloti
añ. M. ß. stichad. mirtillorꝝ gra
noꝝ ⁊ foliorꝝ eius: rosarū añ.
M. ß. nucum cipressi numero. x.
furfuris fabarum añ. M. ß. bul
liāt ola simul cū vino nigro ex
aqua cineris ramoꝝ vitis vsq;
ad consummationē medietatis
deinde coleꝝ ⁊ cū spōgia satis
ampla ⁊ tractabili ac tenui ma
de facta in hmōi decoctione et
aliquantulū exp̄ssa epitimetur
caput: vbi est ꝑdicta aqua ꝑ q̄r
tam partē hore vnā ponendo ⁊
alterā leuando facta evaporā
tione ꝑdicta liniebāt locū ex in
frascripto linimento. Iterū re
ponēdo spōgiā ꝑdictā in dicta
decoctione madefactam: ⁊ fo
rter expressam. Et sic remouen
do spōgiam de sex horis in sex
horas ⁊ infra paucos dies isto
mō curabank. cuiꝰ linimenti ta
lis est forma. ℞. olei camomil.
ro. mirtini. añ. ℥. ß. de spica. ℥. ß.
olei anetini. ℥. ß. ß. furfuris. ℥. ß.
camomil. melliloti aneti. stis
chad. squinā. añ. parū nucis ci
pressi nūero. ij. teranda terātur
grosso mō deinde bulliāt cū cia
to vini odozife. duoꝝ annozum
vsq; ad ꝓsummationē vini. De
inde coleꝝ cui colature addaꝝ
croci. ℈. ß. cere al. ℥. ß. item bul
liāt paꝝ. Et nota q̄ istō linimē Nota.
tū in desiccādo dictā aquā cū re
solutione ⁊ ꝓfortatione loci sp
ꝺucit mirabilē effectū. ¶De
niq; si in capite contingat oriri
pustulā vel carbūculū: tūc ꝑ ea
rum curationē est in supioꝛi. c.
vbi de carbunculo ad plenum
tractatū est. ¶Unū ꝑterea vti Nota.
lissimū notare debes circa au
xilioꝝ administrationē. Et est
q̄ cū summa diligētia sp debes
ꝓseruare mēbrū in sua naturali
cōplexione: nam (vt inquit Gui Guido
do de cauliaco.) Quatuor sunt de cau
a q̄bus sumit vera indicatio cu liaco.
ratiōis vnuscuiusq; egrotatio De q̄
nis. ¶Ꝓrio q̄dē sumit actꝰ cu bus in
rationis a ꝓplexione mēbri: nā mit ex
calidioza mēbra calidioꝛibus: ratio.
siccioza siccioꝛib⁹: humidioza
hūmidioꝛib⁹ idiget auxilijs ꝑ
sui ꝓseruatione. Sicut eñ pa

sio quãtũ ad curationẽ ei⁹ indicat Ziũ:ita ẽt particula suũ simile:vt hẽ.v. terapen. Carnosiores itaq; breui⁹ idiget ericcari rõne sue hũiditatis. Uerũ sicciores lõgi⁹ z ẽ rõne siccitatis sue. ¶ Scõo sumit act⁹ curatiõis eiusdẽ a cõpleriõe toti⁹ corpis: nã aliq̃ corpa sunt rare terture aliq̃ sũt spisse. Et iõ alr medicãda sũt corpa rara:aliter autẽ spissa: nã raritudo arguit facilitatẽ eductiõis: spissitudo vero difficultatẽ eductionis arguit. Et iõ Auí.c.ij.fen.ij.ẽ humiditat⁹ i locis frigidis z calidis loq̃t:dicit q hũiditates i locis frigidis fortiores sunt et maioris audacie z meli⁹ digerẽtes. Et rõ est:qr ẽtures eorũ fortiores sũt. Qua propter Ziũ sentit vbi loquit i alio.c.de humiditatib⁹ in locis calidis. nã isti tales facilr soluunt:aliꝫ ẽo difficulter. Ex hoc scõo mõ cõueniẽtissime potes notare regionẽ:de q̃ qdẽ regiõe ad hoc ppm̃ tãgit celeberrime. Cornel.in phe.lib. primi vbi dicit differre ẽz p nã locorꝫ gña medicine. Aliud esm op⁹ eẽ rome. Aliud i egypto. Aliud in Sallia. Nã si morbos he cause gñarẽt q vbiq; eedẽ eẽnt:remedia ẽz vbiq; esse eadẽ debuissent. Planũ itaq; est rõnib⁹ pallegatis circa curationes mẽbrorꝫ z sim diuersitatẽ tpis z varietatẽ cõpleriõis mẽbrorꝫ z varietatẽ regionũ ac sim plasmationẽ mẽbrorꝫ necessariũ esse varia z diuersa medicamia administrare. ¶ Tertio preterea sumit act⁹ curatiõis egritudis a virtute z cõp̃one medicine et sensibilitatis mẽbri. Nã membra sensibilia velut sunt oculi

Aui.

Corñ. cel.

pãniculi.nerni atq; pia mr̃ gra Ziũ uiora et acutiora medicamina mar nõ patiunt. Mẽbra aũt q̃ sensu sũt ꝑuata velut sũt ossa z ligamẽta q̃ ab ossib⁹ suã hñt natiuitatẽ:p remotiõe eorꝫ grauiora medicamina sustinere possunt. Quãobrẽ optie dicebat Aui.c. de solutiõe ẽtinnitatis neruorũ. Dicit esm:nam sicut nervus discoopt⁹ est dignior ceteris vt fiat alleuiatio i eo. Ita ligamẽta q̃ oriunt ab ossib⁹ sunt figurarũ dignioꝫ vt opek super ea cũ medicamine forti. ¶ Quarto z vltio sumit act⁹ curatiõis morbi a plasmatiõe mẽbri seu positiõe:qr aliq̃ mẽbra ponunt in supficie nõnulla sunt in pfũdo situata. Nã situata in supficie idiget medicina leui: q̃ ẽo in pfundo existũt forti medici na curanr. Et rõ est: antecq̃ ei⁹ opatio ad pfundũ locũ attigat maria ps sue opatiõis euanescit. Et ꝑterea opz q̃ i tali casu medicia sit potẽs z penetrãs De This itaq; oib⁹ superi⁹ habitis morbꝫ noib⁹ notãdũ tñ est hoc denoiationẽ a mẽbris in q̃bus gñanr: vtputa si materia flatica fuerit in capite z ab ea gñet aꝑa sanioſuz:tũc rõe loci a doctorib⁹ talpa nũcupat ẽt si illa met ad oculũ trãsiret imaginationẽ z obtalmiã faceret flegmaticam. Si ad gulã squinantiã. Si ad manus chiragram. Si ad pedes podagraz. Si ad totam tibiam vndimiã. Et sic ẽt de aliꝫ humoribꝫ dõm est. ¶ Et sic deodante completa est doctrina morborꝫ ꝑsentis tr. ¶ Capitulum.ij.de aposthematibus oculorum calidis z frigidis:z eorum curationibus.

Cause

Speꝯ.

Signa

Nañcedenti.c.satis dictũ est de omnib⁹ aꝑatib⁹ z pustullis et nonnullis aliꝫ morbis q̃ in capite ꝓtingere ꝓsit. In ꝑsenti ño sermone tꝑs e.ſ tractare de aꝑate oculorꝫ qũ obtalmia a doctoribus nũcupar. ¶ Obtalmia nãꝯ(vt hr̃ a Sal.j.de accidenti z morbo) est flegmõ cõiunctiue: z ipi⁹ ꝑiũctiue ꝓpria ẽ passio ex se oculi:ãt ẽz accidẽs ẽ egritudo:z in h̃ oẽs cõcordãt doctores qꝫ(vt supi⁹ dictũ est)obtalmia sit aꝑa ꝑiũctiue. ¶ Uarijs insup z ẽgẽtib⁹ casib⁹ i oculis corpoz humani natura verari solet:q̃ cũ magnã ptẽ ad vite vsuz z dulcedinẽ ꝑferãt magna cũ diligẽtia sũt custodiẽdi z eo rũ morbi curãdi. ¶ Cause ꝑterea sis aliorꝫ aꝑatũ yniuersalib⁹ z ꝑticularib⁹. Nisi ꝑterea quia hũores seu reumata magis a capite deriuanr i obtalmiã:ẽ i aꝑata aliorꝫ mẽbrorꝫ. ¶ Uel ex causis ꝓximis ex q̃b⁹ vt pluri mũ ozir talis egritudo q̃b⁹ ẽt multũ solet irasci atq; augmẽtari sũt sicut fum⁹ vẽr⁹ puluis sol acutas rer̃ oculos ingre diẽtiũ:oia ista nocẽt oculis:z q̃ maxie corpore existẽte plectopler. Nã vna est parui sinthomatis:hz esm pua inflãmationẽ paruãq; rubedinẽ cũ humecta tiõe aliqli. Et iõ ei⁹ actio est in supficie oculi:et ista ab Anic. cõurbatio vocar. Alia ẽ q̃ imꝫ nif magis ꝓfũdare substantiã oculi:i qua albedo ocli cũ magna rubedine aliq̃ cooperit pupillam. ¶ Signa itaq; obtalmie a materia sanguinea genite sũt ista:vez oculorum caliditas:rubor cũ inflãmatiõe eorꝫ z venarꝫ:cõiunctiue plenitudo: grauitas in toto capite:ꝑserti in tpib⁹ z supcilio palpebrarumq; lippitudo ac lachrymarũ caliditate vincẽti:z reliqua signa:prout in caꝑ. vniuersali de aꝑate sanguineo dicta sunt. ¶ Uerũ si ex cholera fuerit causata obtalmia:tũc signa ei⁹ sũt dolor inflãmatiu⁹ acuitas z rubor in ocl'o igne⁹ est. Adest etiã lachrymarũ multitudo q̃ aliq̃s tãte caliditatis existunt q̃ excoriãt angulos oculorꝫ cũ depilatione palpebrarꝫ. Et propterea intra oculũ sentit patiens punctura z mordicatiõe cũ aspritate:ac si res harenosa vel pulue rulenta illuc ẽcidisset. Est ẽs cũ caliditate frõtis z grauedie ptiũ ei⁹ cũ pauciate ẽt lippitudinis in oculo. Et h̃ ꝑpter siccitatez materiei. ¶ Ex flegmate aũt signa sunt ingẽs iflatio cũ parua inflãmatiõe z rubedine loci:pauco vero dolore ac lachrymarꝫ eruberãtia pauca. Est tñ cũ grauedine toti⁹ oculi:z partiũ ei⁹. ¶ Ex melãcholia quoq; signa sunt paucitas rubedinis z caliditatis tumor z hũiditas est pauciſſimẽ ẽtitatis. Est insup coloze fusco z oculorꝫ grauedine non pua z ptium eius. ¶ Obtalmia ꝑterea h̃tuor hz tempora quemadmodũ z ceteta hñt aꝑata:ꝓncipium vez augmentũ:statum z declinationem. Et vnumquodq; istorum etiam in sctia tempora continet:vt alias dictũ est.c.de aꝑate flegmonico.vt in propesito de augmento:videlicet ꝓncipiũ augmenti:mediũ augmenti:z finẽ augmẽti. Quapropter

Obtalmia.

Signa flatice.

Signa melice.

Tpa obtalmie.

Signa sanguinee.

scias amice vtilissimū eē bñ no
tare ista ℣tuor tpa ⁊ tria cuius
libz eoꝝ vt ex ide possis ꝙue
niētissime suis tpib⁹ admini
Nota. strare admistranda. ¶Notādū
ē ēt ꝙ aliq̄n obtalmia causata ē
p cōtatē: iterdū p essentiā. Qñ
p essentiā causat a capite ꝓce
dit ⁊ tūc ipsa obtalmia capitat
vocat. Qō de facili cognoscit
p grauedinē capitis ⁊ dolorez
ipsius. Insup si i ea inuenit ru
bedoꝝ calefactio frontis cū do
lore ⁊ pulsatiōe et tpa cū extē
siōe ⁊ venarū plenitudine ac i
flāmatiōe loci. Ista oia arguūt
obtalmiā a gingiua matre eue
nire. Uerū si p̄dicta accītia nō
adsūt. Imo si ꝓtinu⁹ flux⁹ ster
nutatio ⁊ prurit⁹ i naso ⁊ pala
to scias ipsam ꝓpter rē itrinse
cam causari: nā si fuerit stoma
chalis repiēt cū nausea ⁊ vomi
Nota. tu stomachū turbāti. ¶Ulteri⁹
sciēdū est ꝙ plerūq̄ obtalmie
habēt poxissimos ⁊ ꝓiodos seq̄n
tes anologiā ⁊ materiā ex qua
Auic. flūt scdo de differētijs febriū.
Et ita sentit Aui. Nam ℣ Hor
doniū obtalmia nō ē negligē
da i sui curatiōe: qz si male tra
ctaī mala relinq̄t accidētia: ve
lut sūt cornee ruptura pān⁹ ma
cula tediose curatiōis ac pupil
le vlcerō. ¶Est etiā obtalmia
ēm modernos ⁊ ātiquos docto
res morbus cōtagiosus: qz de
facili trāsit de vno ad alterum
Inten oculum. ¶Ꝓ cui⁹ itaq̄ cura.
tiones. sex. intē. h̄ntur: q̄rū ꝓia i ordi
natiōe boni regimis ꝓsistit. se
cūda i digōne materiei peccāt⁹.
tertia i purgatiōe materiei di
geste. q̄rta in phibitione ⁊ di
uersiōe materiei catarral a ca
pite ad oꝝos euenietis. q̄nta cō
pleī administratiōe localiū di

uersoꝝ ēm qō diuersa hz tpa
morb⁹ iste. sexta ⁊ vltima ꝓsistit
i remotiōe accidentiū. ¶Ꝓia p
q̄dē itētio q̄ est vitaz ordinare
materia existēte calida cōpleī
administratiōe sex rez nō natura
liū vertētiū se ad frigiditatē ⁊
siccitatē vel humiditatem ēm
qō natura humoris postulabit.
Nam si materia fuerit frigida
regatur patiēs in his sex reb⁹
non naturalibus: put in supe
riorib⁹ capl'is de apatibus lo
cuti sum⁹. Ucz si fuerit materia
flegmatica p̄t haberi recursus
ad capl'm de curatiōe vndimie
ꝓ cōpleimento ist⁹ ꝑme intē
tiōis. Si melācholica ad sephy
ros. Si cholerica ad herisipilā
Si sanguinea ad flegmonem.
¶Aduertēdū tñ ē ꝙ i isto casu
cōmestio lactuce nō ē inuatiua
lz ꝓcedaī i curatiōe herisipile
⁊ flegmonis. ℣In primis itaq̄
dieb⁹ in materia calida vtilissi
mū ē egrotātē a carnib⁹ ⁊ vino
se abstinere: et ab oib⁹ cibarijs
habētib⁹ materiā grossaz ⁊ va
porosam generare. Sufficit er
go ei tñmō panatella cū zucc
caro aut fariola cū eodem aut
grue aut femula cū semie cōi.
Pot⁹ ei⁹ sit aqua ordeacea aut
aqua simpl'r decocta cum bucel
la panis ⁊ bibaī cuz zucca. aut
inleb violato. Uinū iterdū gra
natoꝝ etiā i ꝓmis dieb⁹ i isto
casu vtiliter cōcedi'vsq̄ ad au
gmētū. In statu ℣o ⁊ declina
tiōe vinū odoziferuz mediocri
ter limphatum vtilissimuz esse
dicimus. ℣In obtalmia quis
dem a materia grossa ⁊ frigi
da cāta potio vini odoziferi
imo illi⁹ quod sapit natura dul
cedinis ad ꝓpositum facit: re
stem adducendo Ipocratem di

centē. dolores oculoꝝ meri po
tio ⁊c. ℣Scda ⁊ tertia itētio q̄
Scdā est materiā peccantez digerer
cētio. ipamq̄ digestā euacuare sic cō
pleī. ℣Materia nāq̄ exīte cho
Digō. lerica digerar cū sirupo viola
to rosato ex infusiōe buglossa
to ꝙfecto cū aq̄ buglosse viola
⁊ ēdiuie. ℣Uerū si mā fuerit sā
guinea: sic digerar. ℞. sirupi ō
fumoterre buglossati rosati ex
infusione añ. ℥. ß. aquarum fu
miterre buglosse endiuie ana.
℥. ß. ℣Si modo ex humore fleg
maticovel melācholico ipsā ob
talmiā gñari ꝓtigerit: digerar
mā sub ista forma. ꝙz si humoꝝ
fuerit fleginatic⁹ digestiuū erit
tale. ℞. siru. de duab⁹ radicib⁹
meliis rosati acetosi simplicis
Purga añ. ℥. ß. aquarum feniculi bu
tio. glosse endiuie. ana. ℥. ß. ℣Si hu
moꝝ fuerit melācholic⁹ digera
tur isto digestiuo. ℞. sirupi de
epitimo ō fumoꝝ. vio. añ. ℥. ß. aq̄
rū fumiter. viola. buglosse añ.
℥. ß. ¶Sūpto isto sirupo p̄ heb
domadam. ℣Si materia fuerit
cholerica purgeī patiēs purga
tione ista. ℞. māne electe. ℥. ß.
diaprunis non solutiui. ℥. vß. cū
decoctione florū ⁊ fructū coz
dialiū fiat potio brevis. Addē
do sirupi vio. ℥. ß. ß. Uel facias
sic. ℞. ele. lenitiui casie añ. ℥.
vß. ele. ro. Me. ℥. ß. cū aq̄ endi
uie et de fumoterre fiat potio
addendo sirupi vio. ℥. ß. ℣Si
materia fuerit sanguinea: pur
getur patiēs administratione
isti⁹ purgationis. ℞. diacapto
Me. ana. ℥. ß. ß. Ualent etiaz in
istis duab⁹ spēbus obtalmie
pillule de iera cum interposi
tione pillularū assageuticarū.
℣In materia melācholica pur

getur sic. ℞. diacaptolicōis. ℥.
ß. confectionis. amech. ℥. ß. mā
ne electe vel loco manne elec
tuarij lenitiui. ℥. ß. cū decoctio
ne capillo⁹ veneris sene epi
timi scolopendrie politrici po
lipodij prunoꝝ cū aq̄ bugloſſe
decocta fiat potio brevis addē
do sirupi vio. ℥. ß. ß. ℣Si fleg
ma fuerit cā: purgatio valō cō
uenies erit ista. ℞. diafinicōis
casie. añ. ℥. vß. cū decoctiōe fiat
potio addēdo sirupi vio. ℥. ß. ß.
℣Valēt ꝙz hz i isꝫ duab⁹ spēb⁹
obtalmie pilule de iera cū aga
rico pillule aggregatiue. ¶Et Nota.
nota ꝙ raro cōtingit obtalmiā
ex vno h̄more tñmodo gñari.
Ideo si h̄ores fuerint adinui
cez cōplicati: tu etiā debes tuꝫ
digestionē purgationēq̄ scōm
ꝙ humores adinuicē sunt cōpli
cati varijs ac diuersis itētioni
b⁹ ordinare. ¶Quarta itētio q̄ Quarta
ē materiā catarralē diuertere: intē
ipamq̄ ꝓhibere ne ad oculos tio.
cueniat sic compleī. ℣In ꝑmis
materia existēte calida diuerta Diui
tur mā faciēdo flebothomiam sio.
ex vena cephalica lateris op
positi egrotātis oculi. Deide i
sequenti die ℣tute ꝓsentiēti ⁊
etate ꝓuenientissime fieri p̄t ex
eodez latere vene p̄dicte ⁊ hoc
vsq̄ ad augmētum. ℣In statu
℣o ⁊ ꝺclinatiōe iterdū ad eua
cuādā materiā ꝓiūctā ꝓcedenti
vniuersali purgatiōe: vtilissimū
est venā frontis incidere. ℣Eo
demq̄ mō cū aliq̄li diuersiōe ⁊
euacuatione materiei coniunc
te valet summope applicatio
sanguisuruz sub auri⁹. ℣Uz i Sal.
super mirū immodum autorita
te antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ
ꝑsertim Sal. quando materia
fluxerit a capite ad oculos per

venas incidere venas timpor. Quō aūt incipi debēt celeberri me tāgit modū optim⁹ Me. q̄re ad p̄fatū virū p tua necessitate recurre. Lz de hac venarū icisiōe paruā aut nullā iueniri
Nota. vtilitatem. ¶Et nota q̄ si materia fuerit cholerica pua iterdū loco flōie sabuēim⁹ applicatione vētosar̄ sup spatulas. Aut applicatiōe sanguisugar̄ sub
Mes. aurib⁹: ℞Et lz vt oēs fere asserūt doctores (p̄serti Mes.) flōmiā i q̄cūq; spē obtalmie mirū i modum p̄uentre tū mā exīte
Senti. cholerica aut melācholica reuerētus: vt hr̄ a Sētilez a multis alijs autoribus de hac materia tractātib⁹ veniēdū est ad sāguinis exctionē. ℞Imo prudētissimi medici est ne ad vnā alterā
Aui. duarū infirmitatū pueniat (vt iquit Aui.) loco flebothōie (vt superius dixim⁹) scarificationē administrare. ℞Ulteri⁹ si corp⁹ fuerit cacochimū flebothomiā mādato doctorū facere debes ex vena cōi vel epatica lateris oppositi oculi egri: vl̄ ex saphena eiusdē laterz. Deide i sequēti die ex vena cephalica lateris oppositi. Et sic successiue flebothōiā diminuēdo ne vir⁹ nimis debilitet̄ facer̄ potes flebothomiā de cephalica eiusdē. ℞Preterea diuertat̄ materia faciēdo quotidie fricatiōes z ligationes in extremitatib⁹ mēbror̄ aū prādiū z cenā p duas horas cū applicatiōe etiā ventosarū. ℞Eodem modo valet lotio extremitatum cum ista decoctiōe cuius talis est forma. ℞. aq̄ cineris li. x. vini odoriferi aque pluuialis ana. pintas vel bocalia. vj. camomille melliloti anet; salvie rozismarini. ana. M. j. cozian drozū stichade. ab sinthij squinati aū. parū mellig lib. ſ. decoquant̄ oia vsq; ad cōsūmationē medietatis. ℞Valet etiā applicatio vētosar̄ q̄tidie administrata sup spatulis et na-
tib⁹ sine exctiōe sanguis. ℞Cōfert etiā applicatio ist⁹ vesicatorij super collo administrati. ℞. medul. pa. bū fermētati crude. ℥. ij. cantaridarū. ℥. ij. aceti. ℥. j. oia adinuicē ptūdāt̄ p⁹ abeūtis alijs z capitib⁹ z i mortario pistādo ō oib⁹ fiat fugaciola q̄ apicet̄ sup collo ipaz ligando q̄ mirabilr p purgationē a q̄litatis diuertit materiā a capite ad oc̄los fluentē. ¶Pro phibitiōe nāq; materiei catarralis a capite ad oculos currentis vl̄ fluxus purgatiōe p̄cedēti ꝓplet̄ administratione istorū triū pharmacorū. ℞Primū est valde domesticū. ℞. albumina triū ouorum aq̄ ro. farine faba. ana. ℥. ij. olei rosa. onfācini. ℥. iij. terre sigillate boliar: aū. ℥. iij. oia p̄quassentur adinuicē z ponant̄ sup frōte more empl̄i. Itē. ℞. olei rosa. onfācini olei mirtini. ana. ℥. iij. aceti albi. ℥. ij. bulliāt oia sit vsq; ad p̄sūmationē aceti. Deide addant̄ farie fab. ℥. ij. foliorū mirti. bū pulueriati rosar̄. aū. ℥. iij. boliar. terre sigil. aū. ℥. ij. z ſ. sandalor̄ omniū. ana. ℥. j. et ſ. thuris a loes. aū. ℥. j. mūce et fiat cerotū cū cera. al. suffi. Istō eñ cerotum super frōte ipositum plurimum valet materia exīte calida sine ihure z aloe. Si fuerit frigidatus et aloe conuenientissime administratur. ¶Ceterum inuenitur aliquando obtalmia p̄sertim a materia grossa cum dolore capitis frontis et timporum plurimuz grauatiuo. Iō reper cussiua apposita sup frōte i isto casu cū aliq̄li euaporatiōe z calida resolutiōe mirū in modum inuenim⁹ iuuare. ℞Cōtrarium ꝛo dicim⁹ ex applicatione tm̄ modo repcutiētiū. Quēadmodū expti sumus i oculo dextro Reuerēdissimi dñi mei Cardialis vulteran. qui diutius laborauit morbo obtalmico a materia grossa z catarrali a capite ad eūdē oculū fluēti: z vt arbitrati sum⁹ vna cū medicis q̄ in eius curatiōe affuerūt: mā q̄ cāuit obtalmiam fuit ex materia grossa z a morbo gallico genita. z ꝓpea repcussiua frigida administrata sup frōte parum aut nihil iuuasse cognouimus.
empl̄z Imo necessariū fuit materiā repercutere cū aliq̄li resolutione z loci confortatiōe. ¶Cuius talis fuit forma. ℞. camomil. mel li. fenugre. rosarū mirtilozum. aū. M. ſ. squinati absin. aū. parū. Decoquātur oia cū aqua et vino vsq; ad p̄sūmationē medietatis: deinde in decoctione cū farina fabar̄ z lētiū fiat empl̄m solidū. Nā istud empl̄z super frōte applicatū: vt ptz p̄side rāti ingredictia materia exīstēte grossa: hz virtutē ipsā resolūedi: z mitigādi dolorē cū cōfortatione z retētione materie-
Aliud. rū ad oculū fluentiū. ℞Vel facias sic. ℞. olei mirti. rosati et camo. aū. ℥. ij. farie faba. ℥. iiij. furfuris bū triturati. ℥. j. rosarū mirtillorū aū. ℥. ſ. boliar. terre sigillate aū. ℥. vj. sandalor̄ oiz aū. ℥. j. cere albe. ℥. r. ad ignez cū sapa sufficienti fiat mixtura
Nota. ad instar cerot. ¶Et nota amice mi q̄ lz ab Aui. de obtalmia sup frōte dānatur oia remedia in qb⁹ ingredit̄ oleū. Tm̄ ego sepenumero expert⁹ sum ifrascripta remedia in quibus p̄dicta olea ingrediunt̄ z mihi z egrotantibus bene successum est.

¶Quinta intētio cōplet̄ administratione localiū diuersoruz tamē modor̄: prout diuersa temporatio. hz ista egritudo (vt supi⁹ diximus.) ¶In p̄ncipio itaq; materia exīte calida: albuminis ouorum aliquātulū decocti: deinde Albucū modico aque rosa. cōquassata mē oui ti: z parum tucie p̄parate mirū in modū aquā extractā p expssionē aliquātulū z tepidam in oculo positā iuuasse p̄cepim⁹. ℞Cōfert et̄ summope in p̄ncipio siet albū sine opio p tres dies vel q̄tuor cū aq̄ ros. dissolutum p fricationē cū cote barbitōsorum more q̄ supradictum est intra oculū positū pītaneū remediū est. ℞Etiā cū istis duobus auxilijs pomū sub pruinis decoctū deinde pistatū et cribel. cuz modico aq̄ rosa. mirtū parū q̄ lactis mulieris vitelloq; vni⁹ ouī recētis oibus z deinde adinuicē parū decoctis more empl̄i sup oculo ipositū dolorē magnope sedat cū aliq̄li loci cōfortatione. In augmēto In au
q̄de cū maxima securitate oculi ꝓtō gmēto li p̄sertim in principio augmēti vsq; adv̄ltimū ipsius inueni mus infrascriptū auxiliū vehemēter valere cui⁹ hec est descriptio. ℞. aque ros. ℥. vj. semi. ciAqua toñ. z ad ignem bulliant in vasvtilis. se vitreo vsq; quo formā accipiāt muscillaginosaz: deide colēt. cui colature addant̄ siet albi sine opio. z. ij. lactis mulieris lactātis puellam. z. ſ. tucie preparate. ℥. j. ſ. z uc. candi. de strupo ro. z. j. omnia misceant-

tur adinuicē deinde celenť cuz petia lini ꝛ in vase vitreo reser
Nota. uētur. ¶Et nota si vis ꝙ dicta aq̄ habeat maiorē loci mūdifi cationē adde i ca.z.ſ.mirabo. citri. ℣Uex si iueneris locū eē vehemēter iflāmatū:adde cā phore.ℨ.ſ.qz mirabilť iflāma
In sta tu. tionē sedat. ¶Ceteruz in statu augmēti ꝛ fine ipſius ꝛ p totuz tp̄s stať q̄uenientiſſime ꝛ cano nice adminiſtrať ifrascriptū au xiliū:cuiꝰ talis ē forma.℟.mu ſcila.ꝑfecte ex semine cito.ꝛ fe nugr.i aq̄ ro.ℨ.iij.ſiefalbi ſi ne opio.z.ij.zuc.cādi.de ſiru po de duabꝰ radicibꝰ.z.ſ.zuc. cādi.de ſiru.ro.z.ſ.ß.ſarcocolle nutrite i lacte mulieris.z.ß.oia adinuicē miſceanť ꝛ ßz artē ſi
Aqua ordei. at colirīū. Ablutio etiā aque oꝛ deace sepenūero i die facta ali quātulū tepida ſupra modū iu naſſe reperi lippitudinē oculoꝝ abſtergēdo:feruozēq̄ mate
Lac re cens. rie calide extinguēdo. ℣Eandē ıſup itētionē i tpibꝰ p̄nomi natis inuenimꝰ hr̄e lac dūmō ſit recēs ꝛ ō mlier puellā lactā
empťz te. ℣Itē in eodē tpe ſup oculo gr̄a ſedādi doloꝛē ꝛ materiā re ſoluēdi ꝓiūctā accōmodate mo re ep̄ri intra duas petias lini veteris adminiſtratur medulla panis infuſa in aq̄ ro.ꝛ tm̄ ō aq̄
De po endiuie. ℣Ulteriꝰ etiā in eisdē tpibꝰ vehemēter vz empťz de
nio. pomo superiꝰ notatū. ¶Poſſez ꝓterea amice mi q̄ plurima re media a doctozibꝰ antiquis et moder.de ſcripta in mediū ad ducerere q̄ ad curationē hoꝛ duoꝝ tēpoꝝ iſtius morbi: ſed quia paruā aut fere nullā i eis vtilitatem inuenimus. Ideo prout ſepenūero in ſuperiozi bus capitulis tibi polliciti ſu mus:ea tm̄ deſcribā:q̄ in cura tiōe morboꝝ de q̄bꝰ ſcripſimꝰ ꝛ ſcripturi ſumꝰ:vera inuenimꝰ cū honore nr̄o ꝛ vtilitate egro tātiū nō ꝙa. ℣Preterea trāſa ℟ cto augmēti tpe inuenimꝰ vtili tatē magnā i iſto auxilio aliquā le tulū tepido ꝛ itra oculū poſito cuius talis eſt forma.℟.ſarco cocol.nutrite cū lacte mulierſ. z.ſ.aloes epatici ter cū aq̄ ro.lo ti.ℨ.ij.ſi ef albi ſine opio tucie ꝑparate.aā.z.ß.garioſilo.ℨ.ſ. zuc.cādi.ō ſiru.ro.z.ij.aq̄ ro.ℨ. iij.vini al.odozifer.mediocrſ vi noſitatis.ℨ.ſ.ß.terēda terank ſubtilť ad iſtar arcolol. deide vino calefacto et aq̄ roſ.oia ad inuicē miſceanť ꝛ ponanť i va ſe vitreo ſemel in die agitādo: vt eiꝰ virtus vigoreť. ¶Et nota q̄ ſi dicta aq̄ poſt duos dies ꝑ petiā nō ratā colareť deide re ſiduū eiꝰ in petia admodū bu gatine alligatū filo:ꝛ in hmōi vaſe colirīj poſitmodū poſitum valde vtiliſſimū erit:nā i hora medicatiōis colirio aliquātulū prius tepefacio ꝓximēdo bu tinā p̄noiatā itra oculū donec ex ipo colirio tres vel quatuor gutte egrediank ſummope in uaſſe reperi. ¶Ad eādē intētio nem cū reſolutiōe materiei ꝓiū cte ꝛ ꝓfortatiōe viſus ſepenūe ro exp̄ti ſumus cū honore nr̄o et vtilitate egrotātiū nō parua infraſcriptum auxiliū.℟.fenu gre.ter loti cuz aq̄ oꝛō.z.ij.mel liloti folio.feniculi dulcis vel loco eiꝰ ſeminis eiuſdē aā.pa ruz aq̄ ro.ℨ.iij.aq̄ feniculi.ℨ.ij. oia decoquank in vaſe vitreo bulliendo vſq̄ ad ꝓſummatio hem tertie p̄tis:deiñ colēť cui colature addantur zuccari can di.z.ij.ſarcocol.nutrite (vt ſu

pra dictū eſt)tucie.ana.z.ſ. oia adinuicē miſceāť ꝛ vtere mō q̄ ſupra. ℣Ulterius accōmodate vna cū iſtis duobꝰ remediꝭ ſu pra notatis ſup oculo adminiſtranť ſiť ꝛ eadē hora crebrā fa
Pri mū re medium cieda euaporationē iſta duo in fraſcripta auxilia. ℣Primi talſ lilo.aā.M.ß.roſarum ſticaā.ca mo.aā.parū fenugreci loti(vt ſupra).ℨ.ß.oia bulliant cū ſuffi ciēti quātitate aq̄ feniculi ꝛ tm̄ dē aq̄ roſ.parūq̄ vini albi odo rifer.vſq̄ ad tertie partis ꝓſum mationē deinde coleť ꝛ cū ſpon gia ſubtili madefacta in hmōi calida decoctiōe ſup oculo an te applicationē colirū ꝛ poſtea
Scōm remedium. ꝑ multas vices actualť calida applicet. ℣Scōm vero auxiliū tale eſt.℟.melliloti. furfu.ana. M.ſ.camomi.roſar.aā.M.ß. foliꝝ fenicu.M.ſ.ß.ſtica.par oia incidank ſubtiliſſime et de his fiāt ſacculi duo ſatſ lenes: deinde bulliant cū aqua feni.ꝛ vino odozifer.vſq̄ ad tertie par tis ꝓſummationē q̄ actualť ca lidi ſup oculo mō quo ſupra ap plicenť. Nam iſta duo remedia applicata vt dicim⁹ mix in mo dū nobis ꝓſtiterūt iuuamen re ſolutiōis materiā groſſam ſub tiliādo mirabiliter cū confor
Nota. tiōe virtutis viſiue. ℣Hec ſunt amice mi q̄ ſufficiēter cū max mo honore nr̄o ꝑ curatiōe ob talmie a materia calā eueniēti ſepenūero experti ſumꝰ. ¶Re ſtat mō q̄ ꝑ breuiꝰ potero ſermo nē facere quātū ꝑ cōplemento ūnte itētiōis circa adminiſtra
Cura obtal mia. tionē localiū obtalmie eueniē tis a materia groſſa. ¶Obtal nita vcz flatica aut melācholi ca:ſed admixto flate cū melan cholia.aut melia admixta flā ti in p̄ncipio ꝑ eiꝰ curatiōe ſic ꝑcedēdū eſt:priꝰ tm̄(vt ſupius dictū eſt)facta vri purgatione. ℣In p̄ncipio q̄ ꝑ tres vr̄ q̄tuoꝝ In p̄n dies'ꝑcedēdū eſt cū immiſſiōe cipio. intra oculū iſtiꝰ colirij actualť Coli calidi. ℣℟.aq̄ ro.aque feniculi rium. aā.ℨ.ſ.lactis mulierſ.ℨ.iij.zuc ca.cādi.de ſirupo roſato.ℨ.ſ.ß. ſiefalbi ſine opio:miſce ꝛ iſtam artē fiat colirīū in eodē tpe ſup oculo. ℣Ad eādē intentionē vz Pomū pomū ſub prunis decoctū ꝛ cri bellatū. Deinde cū modico aq̄ roſate vitello ouiparūq̄ croci ꝛ aliquantulū ad ignē olbꝰ deco ctis. ℣Deide more empťi ſup empťz oculo applicādo iuuat mirabi liter in ſedādo doloꝛē ꝛ grauedinē totiꝰ oculi. ℣Ualēt inſup iſta duo remedia i p̄dicta obtal mia vſq̄ ꝛ p totū augmēti tp̄s. Albu ℣Ad idē etiā vz in p̄ncipio al mē oui bumen oui aliquātulū ſub prunis decoc.deinde ꝓtuſū cū.ℨ.ſ. aq̄ roſ.ꝛ.ℨ.ſ.ß.aq̄ fenicu.ꝛ tā tūdē aque floꝝ mirtilloꝝ tucie z.ß.oibus adinuicē ꝓquaſſatis ſimul per duas horas p̄manen do deide fortiť ꝑ petiā exp̄mē do mirabiliter vz in p̄ncipio hmōi obtalmie. ¶Ualet inſup in sug mirū in modū in augmēto gr̄a mento ſedandi doloꝛē qui eſt in oculo ꝛ ſupercilio ipſius medulla pa nis infuſa in brodio gallinarū vel brodio carniū ſine ſale itra duas petias ſuper oculo actua In sta liter calida poſita. ¶In ſtatu tu ꝛ de vero ꝛ declinatione accōmoda clina te intus ꝛ extra adminiſtrātur tione. ifraſcripta auxilia. ℣Primi ta lis eſt forma.℟.aque feni.aq̄ roſ.aā.ℨ.ij.vini odozifer aque euſragie aā.ℨ.ſ.tucie.z.ſ.aloes

epatici garioſilo᷒ añ. ℥.ß. ſarcocolle nutrite cū lacte mulieris. ℈.ij. zuc. cādi. de ſirupo ro. ℥.ß. oīa adinuicē ſubtiliſſime terant trituratiõe vltia. Deinde miſceant cū p̄dicto vino ꝛ aq̄s oibus p̄ius aliquātulū calefactis. Et vtere eo more quo ſupra in q̄nta intẽtione obtalmie calide curatiua dcm̃ fuit. ¶ Iuuat etiã ad eãdẽ intẽtionẽ decoctio fenugreci melliloti feniculi dulcis recẽtis p̄fecta cū ſufficiẽti quantitate feniculi aq̄ zuccari cãdi. de ſirupo de duab᷒ radicibus bulliẽdo vſq; ad p̄ſumationẽ tertie partis addendo in fine coctur̃e vini albi odoriferi ad quãtitatẽ tertie p̄tis decoctiõis hm̃oi. Et iterũ bulliãt vnica ebullitiõe. Deinde colet ꝛ vtere ea intra oculũ aliquãtulũ tepida. Iſta em̃ aq̄ vt p̄z p̄ſiderãti ingrediẽtia: hz mirã vim tutẽ in ſubtiliãdo materiã groſſam ipſamq; ſubtilitatẽ mirabiliter reſoluẽdo cũ ſedatione doloris ꝛ loci virtutiſq; viſiue cõfortatiõe. ℣ Inſup cõueniẽtiſſime ab extra p̄ſit adminiſtrari illa duo auxilia hꝫbita in ſuperiori q̄nta intẽtiõe. Primũ. ſ. in forma ſpongie. ℣ Aliud vero in forma ſaccul: quare p̄o tua necceſſitate illuc recurre. ℣ Inueni mus ẽt aquã viridẽ deſcriptiõe nr̃a magnã hꝫe efficaciã in declinatione obtalmie a materia flegmatica cauſata: ipſam materiã remouẽdo q̄ bñficio aliarũ medicinar̃ exiccãtiu᷒ reſoluẽtiũ remoueri nõ poterat. Cuius talis eſt ordinatio. ℞. aque ro. aq̄ feniculi añ. ℥.ß. aq̄ eufragie aq̄ celidonie añ. ℥.ij. vini albi odoriferi ꝛ clari. ℥.ß. et ß. ſarcocolle: vt ſupra nutrite floris eris añ. ℈.ß. oīa miſceant᷒ adinuicẽ p̄ius aquis ꝛ vino calefactis vſq; ad feruorẽ ebullitiõis ℣ Et not. q̄ iſta aqua mũdificat vnãquãq; materiam groſſam in oculis genitã cũ toti᷒ oculi clarificatione ab oi rubore a materia groſſa cauſato. ¶ Sexta ꝛ vltima intẽtio que eſt accidentia tẽtio corrigere ꝓpleᷓ adminiſtratione localiũ diuerſo᷒ modo᷒: ſecũdũ q̄ diuerſa accidẽtia i iſto caſu p̄ſit ꝛ ſolẽt accidere. ℣ Accidentia etem̃ que in iſto caſu oriri ſolẽt ſunt iſta: vcz dolor vehemẽs p̄ſertim a materia calida vlceratio pupille cornee at q; p̄iũctiue: maculaq; ea᷒ partũ: necnon retẽtio ſanioſitatis inter corneã ꝛ cõiũctiuã. ¶ Pro remotiõe itaq; doloris a materia calida cauſati ſi ſupradicta remedia de pomo ꝛ alijs in remouẽdo dolorẽ iſtũ nõ contulerint: neceſſarium eſt vt̃ ferre oẽs ꝛ antiqui ꝛ moderni aſſerũt doctores: ad opiatã medelã deue nire cuius talis ſemp nr̃a fuit ordinatio. ℞. muſcillaginis ſeminis citonio᷒ ꝛ p̄ſilij confecti cũ aqua ordeacea. ℥.ß. lactis mulieris puellam parturientis ſief albi cum opio. ℈.ß. miſce et fm̃ artem cũ cote barbitõſoris fiat coliriũ. Applicatiõe cui᷒ aliquãtulũ tepidã doloris ſedationem preſtitiſſe reperimus. ℣ Sedato dolore procedẽdum eſt ſuis omnibus in tempori᷒ cum auxilijs ſuperius annotatis. ℣ Iuuat etiam ſedato dolore per hãc viam decoctio fenugreci cum aqua roſa. ꝛ aqua or dei: nam (vt inquit Aui. capitu lo de obtalmia) in reſolutione materie cõiũcte ꝛ ſedatione doloris decoctio huiuſmodi fenu

greci ad p̄nolatas itẽtiões eſt medicina vltia. ¶ Si mõ cõtigerit pupillã corneã aut p̄iunctiuã ex aliq̄ cã aficedẽti vlcerari prudẽtiſſimi Chirurgici ẽ mor cũ aliq̄ expto medicamie hm̃oi vlcerationi ſiue macule opitulari. Cui᷒ talis p̄t eẽ fortis. ℞. aq̄ ro. aq̄ folio. mirti añ. ℥.ß. zuc. cãdi. ℈ ſirupo roſato. ℥.ij. tucie preparate. ℈.ß. ſief de plumbo ſief albi ſine opio añ. ℈.ß. ad ſiꝛitudinẽ alchoſol. deinde aq̄s aliquãtulũ calefactis oīa adinuicẽ miſceãt᷒ Iſta em̃ aqua mirũ in modũ valet aduerſus vlcerationẽ a mã calida cãtam materiam groſſam abſtergẽdo ſubtilẽq; exiccãdo. ℣ Et hꝫ fuit intẽtio gloriouſiſſimi Gale. i curatiõe oĩm vlcerationũ. vcz qr ſicut aſſerit p̄fat᷒ vir due gñan tur ſuperfluitates i vlcerib᷒ vna groſſa: ꝛ altera ſubtil. Ita etiã a prudẽti chirurgo dñt auxilia ordinari q̄ duas hñt p̄rogatiuas: vcz vnã in exiccãdo mãm ſubtile: ꝛ aliam in abſtergẽdo groſſam. Et no. q̄ ſi vis dictaz aquã maiorẽ hꝫe exiccationẽ ꝛ mũdificationẽ q̄uenientiſſime cũ ea addaᷓ tertia pars aq̄ viridis nr̃e p̄nolate. ¶ P̄ot adhiberi etiã accõmodate ꝛ in vlcerationib᷒ de p̄nolatis p̄iculis: ꝛ eo maxie loco nõ exiſtẽte multũ doloroſo: nec inflãmato mã ẽt exiſtẽte groſſa p̄dicta aq̄ viridis actualr̃ cal̃a adminiſtrata. ¶ Deniq; de ſanie retẽta q̄ plenie reꝛ rũq; inueniꝫ inter corneã ꝛ cõtenta. iũctiuã immediate poſt doctrinã p̄tis capli de remotiõe et curatiõe ipſi᷒ ſanioſitat᷒ capl̃z ſpãle deo mihi cõcedẽte deſcribã. ℣ Et ſic deo dãte ꝓpleta eſt doctrina p̄tis capli oĩm ſpẽ obtalmie via theozice ꝛ practice in ciuitate Bononien. M. d. x. Die Vo. xxiiij. Nouembris. Cuius nomẽ ſit benedictum. ¶ Capl̃m. iij. de ſanie retẽta et generata inter corneam ꝛ coniunctiuam.

Cerũq; vt vidimus in obtalmia preſertim a materia calida ſolet ſanies generari et retineri iter corneam ꝛ coniunctiuam. Cui niſi ſtatim ſuccurratur ipſam euaporando exhalãdo ꝛ euacuãdo applicatiõe alicui᷒ medicaminis domeſtice maturatiõis: nõ eſſet mirũ ſi ocul᷒ ẽueniret ad peſſimã ꝛ difficilẽ curationem vlceratiõis pãniculi p̄nolati: ſi nimis materia tardaret ad exhalãdũ i p̄dicto loco. Nec eẽt etiã mix᷒ q̄ pupilla veniret ad vlcerationẽ aut q̃ ocul᷒ ex toto enacuaret ab hꝫiore ſuo criſtallino. Ut ergo iſta non eueniant prudentiſſimi chirurgi eſt aliquod auxiliuz ordinare. ¶ Cui᷒ officiũ ſit in p̄curatiõe optiõe cũ ſedatiõe doloris inter tiõis ꝛ corneam et coniunctiuã. Cui᷒ ſedatalis eſt ordinatio. ℞. fenugretionis ci. ℥.ß. ordei mũdi. M. ſ. ſemis dolocitonio᷒. ℥.ij. radicũ altee alioris. quãtulũ contuſe radicũ lingue bouine añ. ℥.ſ. bulliant oĩa ſimul cũ puo pullo bñ loto ꝛ aq̄ ſufficienti et ſine interioribus vſq; quo formam acquirat mu Muſci ſcilaginoſam. Deinde coletur lago. quo ſepe ꝛ ſepius intra oculuz actualiter calido medicus vta Flebotur etiã interdum cũ additiõe thomodici zuccari fini nõ niſi vtimialiſſimũ erit. ℣ Uerũ ſi mõ ꝓtin-

gerit ꝓdictū locuz ad manifestā eruptionē ꝙuenire nō posse materia exñte suppozata non erit excusatio ḋn locꝰ flebotho mo pua aptiõe apiaꝝ. ¶Et aduertēdū est ꝙ aptio cadat iter ꝓdictā coniūcturā si possibile fuerit oia faciēdo cū dexterita te. Quo facto ꝓcedēdū est cuz muscillagine ꝓnolata p duos dies addēdo deinde paꝛ zuccari cādi. de sirupo rosato: ꝛ tm̄ de zuccaro fino. ¶Cūq; viderꝫ sanie mūdificatā eē: ꝙ de facili cognoscīt per sedationē doloris ꝛ clarificationē totiꝰ oculi ꝓcedēdū ē cū isto auxilio. Cu

colirīū ius talis est ordiatio. ℞. aq̄ ro. aq̄ mirtillorū vel loco eiꝰ plāt̄aginis. añ. ʒ. ſ. aq̄ feniculi vi ni albi odoziferi añ. ʒ. ß. sarco col. nutrite cū lacte mulierꝫ tu cie ꝓparate añ. ℈. ij. ʒ uccari cādi. de sirupo. rosato. ʒ. ſ. mira bola. citrini. ʒ. ß. sief albi sine opio sief de thure añ. ʒ. ſ. et ß. oia adinuicē triturenť vltima trituratiõe ꝛ ſz artē fiat colirīū q̄ ꝓcedēdū est donec locus sit mūdificatus ꝛ icarnatꝰ. Ultio loco ꝓ integra cicatrizatione addantur in eodē colirio. ʒ. ij.

Nota. sief de plūbo. ¶Et nota amice in tpe maturationis gr̄a sedā di doloꝛē ꝛ procurādi mām ad exitū cõueniēti ssime põt admi nistrari sup oculo ēp̄m de po nis habitū in capꝰ de obtal mia. ℣Debēt isup̄ ista oia ad ministrari vltima facta purga tione: put in ꝓcedēti. c. tibi de oibꝰ pleniozē doctrinā ꝺdimꝰ.

Cura pustu le seu macu le. ¶Sodemq; mõ in curatiõe pu stule macule siue aꝑatꝫ euenie tis in pupilla ꝓcedēdū ē quē admodū ꝛ in cornea ꝛ i ꝙnctiua dictū fuit immediate. Cum maiozi tñ celeritate et leuitate curatiõis remedioꝝ ꝓcedēdū est i curatiõe pupille a morbis ꝓnominatis ꝑpter nobilitatez visus q̄s in curatione cornee et ꝙunctiue. ℣Et sic deo dāte ꝛc.

¶Cap̄. iiij. de ardoze ꝛ pruritu q̄ euenire solēt in oculoꝝ ãgulis: ꝛ de eoꝝ curatione.

IN oculoꝝ angulis C
ia materia catarrali
baurachia solet pru
ritus euenire cū ar
doze ingenti ꝛ aliq̄
li vestigio lippitudinis: ꝑsertiz circa nocturnā hozā. ¶Pro quoꝝ curatione ꝓmissa tñ cō cedenti purgatione materiei añtis celeberrime administrāt ista duo ifrascripta auxilia ex inuentione nr̄a ordinata. ℣Pri mi talis est ordinatio. ℞. aque ro. aq̄ plantagi. añ. ʒ. ſ. tucie ꝑ parate. ʒ. ſ. et ß. aq̄ floꝝ mirtil loꝝ. ʒ. ſ. et ß. folioꝝ ſemꝑuiue. ʒ. ꝛ. albubinū ouoꝝ recentium aliquātulū decoctorū sub pru nis numero. iij. sief albi sine opio. ʒ. ſ. ꝛ semis cāphoꝛe. gra. iij. calefactis aq̄s vsq; ad ferꝛoꝛē ola triturenť adinuicem deinde ꝓmaneāt simť ꝑ ḧoꝛas. postmodū colet foꝛtiter exprimēdo: deinde in vase vi treo bñ obturato colloceť. Et vtere eo in angulis oculoꝝ: q̄ i remouēdo ardoꝛē cū pruritu intensiuo vnicū ꝛ ꝑsentaneū re mediū est. ℣Uez si cognouerꝫ abstersionē i isto casu foze ne cessariā ꝓp lippitudinis multi plicationē cū ista aq̄ ꝓcedere ñ nisi vtilissimū erit cū additio ne modici zuccari cādi. ℞ siru po rosato. ℣Scoꝝ ſmediū q̄ cō Sec uenit ēt i quacūq; mā: in cui opatiõe mirabilia videbis ēt

nulla fctā euacuatiõe q̄ vť eē cõtra mētē oim doctoꝝ. Tñ cū patiēs vadit dormitū tangēdo cum digito anguluz oculi gut tā tm̄ ꝓoȝciēdo infalleter in fra hebdomadaz ab oi ardoze liberabiť. Uidimꝰ ēt ifra tres dies interdū ab ifrascripta aq̄ pastra (vt superius dixim⁹) die ꝛnocte dictū ardoꝛē itegre fuiſ se remotū. Cuiꝰ talis ē forma. ℞. aq̄ rosate vini albi odoziferi mediocris vinositas. añ. ʒ. iij. mirabolani citrini tritu. ʒ. ſ. et ß. tucie. ʒ. ij. bulliant simť vsq; ad cõsummationē tertie ꝑtis: deinde immediate addanť floꝛis eris. ℈. ij. cāphoꝛe. gra. ij. deinde reseruеť in vase vitreo bñ obturato. ¶Et nota amice q̄ ista aq̄ i isto casu iter cete ra medicamia obtinet ꝓcipa tū ꝛ (vt ita dixerim) eiꝰ virtꝰ to to auro emi nō posset. ¶Cete rū vt videať canonice operari vtilissimū erit materiā añcedē tē purgare: ꝓcedenti tñ dige stione humoꝝum. ℣Qđ si ma teria fuerit cholerica cū aliq̄li adustione: digestio fiat cū siru po rosato ex infusione violato nenufarino acetoso simplici: aquis violaꝝ endiuie acetose et cursu earuz currentibꝰ. ℣Si vero materia fuerit grossa bau rachina digerať cū melle rosa to sirupo acetoso simplici ꝛ de fumoterre simplici: cum aquis fumitterre bugloſſe endiuie et capillarū veneꝛ. ℣Sūpto isto sirupo scõm q̄d natura humoꝝ postulabit purgetur patiens purgatiõe ista. ℣Materia ita q̄s exiſtēti cholerica potest esse talis purgatio. ℞. electuarij le nitiui aut loco eius diapruns non ſolutiui. ʒ. vſ. casia fistule. ʒ. ij. electuarij rosati Mes. ʒ. ij. ß. cū decoctione floꝝum et fru ctuum cordialiū fiat potio bre uis addendo sirupi violati. ℥. ſ. et ß. Itē ad eādē intentioneꝫ cõuenientiſſime ſumať añ diez per tres vť quatuoꝛ hoꝛas pil lularū assagereth. ʒ. ſ. ¶Uez si materia fuerit grossa baurachi na fiat purgatio sub hac foꝛ ma. ℞. diacaptoliconis diafini conis añ. ʒ. iij. casie. ℥. ſ. cū de coctione polipodij capillozum veneris floꝝū ꝛ fructiū cordia liū fiat potio breuis addendo. ℥. ſ. sirupi violati. Ad eādē ēt intentionē valēt pilꝛe de fumo terre minoꝛi: pillule deiera cū aggarico. ¶Et est vnū huic cu rationi ꝙuenies solūmodo ꝑce dente purgatiõe administrare sup̄ frõte cerotū nr̄m habitum cap̄. de cura obtalmie ꝓhibi tiuū materierū a capite ad an gulos oculoꝝ eueniēti: quaꝛe ꝓ tua necessitate ad ꝓfatum cap̄m recursum habeas. ¶Et hec dei munere puto tibi suffi cere ꝓ ꝑsentis morbi curatio ne: cuius nomē sit benedictū.

Cero tum.

Nota.

Pur gatio.

¶Cap̄. v. de apostemate angu loꝝ oculi qđ ab Auic. algarab nuncupatur.

Ca. v.

SOlet nonnūq; ab ali qua materia catarra li a capite ad ange loꝝum oculi cõcaui tates desiꝛere mate ria: q̄ ibidem retēta de facili sa niatur: ꝛ nisi quotidie exheꝛeť in ꝑte exteriozi ãguli digito cõ primendo: nõ esset miꝛ si locꝰ ille ad flegmonicā aꝑationē ꝓ ueniret. ¶Ut ergo obuieť tali aꝑationi vtilissimū eē ꝙsulo in tra oculuz istud nobile coliriū administrare: cuius officiū est

materiã in loco existẽtẽ purgare cũ loci ꝓfortatiõe: cui⁹ talis
colirium est ordinatio. ℞. aq̃ rosate vini albi ana. ʒ. ij. mirabolañ. ʒ. j. aloes epati. ʒ. ſ. et. ß. sarcocolle siek de memite tucie ꝑparate añ. ℈. ij. tercẽda terant vltia trituratione ad ſimilitudinẽ alchofol: deinde oia adinnicem misceant pri⁹ aq̃s z vino calefactis. z eo vtere guttã i oculo ep̃lm. pũciẽdo. ¶ Nec ſi loc⁹ ad apationẽ ꝓdictã pueniret: vtilissimũ ẽ locũ ep̃lare ex ep̃o ifrascripto cui⁹ talis ẽ forma. ℞. carnis pomorũ ſub prunis decoctorũ. ʒ. iiij. foliorũ maluarũ decoctarũ in aq̃ dulci. ℳ. ij. pistẽtur iſta duo adinnicẽ et cribellenť cui cribrature addãť pars farie ordeacee z vitella trium ouorũ butyri recẽtis. ʒ. ij. z iterũ ad ignẽ ſcõz artẽ fiat ep̃lm ſolidũ ponẽdo ſp tñ ouorũ vitella q̃n auferť ab igne. Iſtũ em̃ empl̃z vt pz ꝑ ſideratã igredietia: hz virtutẽ maturãdi locũ z reſoluendi ſi natura tẽtauerit maturationẽ cũ dolore ſedatione. ¶ Cõ ſi videris locũ iſtum maturatioi ꝓpinq̃re: q̃ de facili cognoſcit ꝑ rubedinẽ durities q̃ loci cũ pulſatiõe plõgata cũ cutẽ eleuatiõe i eadẽ vndatiõe ſaniositatis cognita p digitorũ ꝓſſurã i eodẽ tpe vnũ ꝓrumpẽdo z alterũ eleuãdo: tũc ſtati loc⁹ i loco maturioi z declinioi flebothomo ſcisiõe pua apiẽd⁹ eſt. ℣ Deiñ loco exãte ſine aliq̃ ossis corruptiõe eius vlc⁹ curãdũ ẽ curatiõe habita. c. de cura flegmõis. q̃ in eodẽ capitulo optimũ modũ deſcripſim⁹ digerẽdi: mũdificãdi: incarnãdi atq̃s ꝰſolidãdi: ꝑ curatiõe vlceratiõis hmõi loci: vnũ tñ addere z ꝓpoſui q̃ i tpe mũdificatiõis põt loc⁹ mũdificari abſq̃ oculi turbatiõe ponendo i vlcere ter in hebdomada paꝝ de puluere nr̃o carnis ma
le abſq̃ dolore remotiuo. de q̃ in antidotario nr̃o deo dante optimã doctrinã ip̃m ꝓponẽdi deſcribã. ¶ Nec ſi loc⁹ iſte fuerit vlcerat⁹ cũ oſſis corruptiõe: neceſſe erit ad grauiora z vltriora ꝑ remotione talis corruptiõis medicamina ꝓcẽderet de q̃b⁹ optimã mẽtionẽ. c. ō curatiõe fiſtule hmõi loci faciemus in libro tertio: ꝺre illuc recurre pro tua neceſſitate. ¶ In iſto caſu inſup ſepenũero ſummoque vz capitiſ enacuatio q̃nq̃s cũ pillulis de iera cũ aggarico: z q̃nq̃s cum pillul⁹ aſſageretꝰ. Sũmopere etiã vz in aurora ſumere mel roſatũ z ſirupũ roſatũ ex infuſiõe. Et aliq̃n mirabolanũ citrinũ i caſis ꝓditũ interpolãdo. ¶ Hec ſunt amice mi q̃ in mediũ adduriſſe volui ꝑ ſufficiẽti et breui curatione iſtius morbi deo ꝑmittẽte: cui⁹ nomen ſit benedictum.

¶ Cap. vj. ō aꝑatib⁹ calidis: z puſtla carbũculoſa cueniẽtib⁹ in ſupcilio z oculoꝝ palpebris. C. vj.

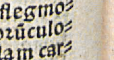

N ſupercilio z palpebris vidim⁹ oriri aꝑata cal'a flegmonica ſiue forũculoſa aut puſtulam carbũculoſam pro curatione quarum in ꝑſenti capitulo quo ſermone potero breuiori ſingulari oportuna remedia deſcribã.

¶ Cũ itaq̃ videris aꝑoſte mata flegmonicũ in ſupercilio ozi flegmonem ꝺcẽtẽ ſyltia purgatiõe (ꝑut monſuperius dictũ eſt. c. de aꝑate in flegmonico i vniuerſali) nulla cili

meliꝰ eſt medicina etiã nulla ꝓcedẽti repcuſſiõe q̃ ptn⁹ ei⁹ maturationẽ aut reſolutionem ꝑcurare adminiſtratione infra
empl̃z ſcripti empl̃. ℞. foliorũ malnarũ z violaꝝ añ. ℳ. ij. carnis pomorũ ſub prunis decoctorũ ʒ. ij. decoquantur mal. z vio. cũ ℳ. ſ. ordei in aq̃ ſufficiẽti vſq̃ ad perfectã coctũrã. Deinde pistenť z cribellenť cui cribratur addanť farine ordei. ʒ. ſ. z ß. butyri. ʒ. ij. pinguedinis galline recẽtis. ʒ. ſ. Et iterũ ad ignẽ bulliẽdo cũ ſufficiẽti quãtitate hmõi decoctionis fiat empl̃m ſolidũ addẽdo in fine coctur vitella triũ ouorũ parũq̃ croci.
Aptio ℣ Iſtud em̃ ep̃lm amice mi hz ꝓtutẽ potẽtiſſimã: vt ptz ꝑ ſideratã ingredietia maturãdi vnũ quẽq̃ flegmonẽ z ꝺtinculum ipſumq̃ reſoluẽdi ſi natura reſolutionem tẽtaret abſq̃ attractione materiæ ad locũ. ¶ Cũ ergo cognoueris ꝓdictũ locuꝝ ad maturationẽ puenisse: locus aperiẽd⁹ eſt flebothomio inciſiõe parua. De cuius notitia ti
bi pleniorẽ dedimus ſermonẽ.
Incarnatio. c. de inciſione extũre groſſe cutis. quare pro tua neceſſitate illuc recurre. ℣ Celebrata hmõi inciſiõe loc⁹ digerẽdus mũdificãd⁹ incarnãd⁹ atq̃s ſigillãd⁹ eſt eiſdẽ auxiliꝭs de q̃b⁹ plenarie locuti ſumus in ꝓnoiato. c.
Cura carbũculi. ¶ De carbunculo dico rõne nobilitatis loci: ex quo iſta egritudo nullas vt plurimuꝝ patit inducias: nil meliꝰ eſt q̃ ip̃m carbũculũ candẽti ferro debita mẽſura z oculi cuſtodia interſi cere: aut loco cauterij fctã pri⁹ ꝺcẽti ſcarificatiõe z loci cũ li
quio lotiõe ſupplẽdũ eſt cũ applicatiõe egyptiaci deſcriptio

ne Am. ꝓfecti cui⁹ offm̃ eſt ma vngn̄ lam corrodere z bonã ſeruare tũ egr carnẽ. Semp i circuitu defenſi priacũ nũ ō boliarmẽo miſtrãdo. habi to i. c. de cura obtalmie. ¶ Mortificato carbunculo: q̃ō de facili cognoſcit ꝑ alienationẽ accidẽtiũ z apparẽtiã circuli ꝓcurãd⁹ eſt caſus echare cũ adminiſtratiõe infraſcripti ep̃li. ℞. foliorũ maluarũ z violarũ. añ. ℳ. ſ. radicũ altee lingue bouine añ. ʒ. ij. ſeminis citoniorũ. ʒ. ij. pomorũ numero. iij. decoquãť oia i aq̃ ſufficiẽtiſſq̃ ad ꝑfectã coctũrã: deinde i decoctiõe cũ faria ordei ob⁹ pri⁹ tritis z cribellatis ad ignẽ fiat empl̃m ſolidũ ad
dẽdo vitella triũ ouorũ butyri. empl̃z
remouet eſcharã z malã cõpleꝛionẽ q̃ eſt i circuitu carbũculi doloꝛẽ caſumq̃s eſchare magis ꝓcurãdo in vna die (locũ eſcharatũ q̃tidie butyro calido limiẽdo in hora medele) q̃ faciãt cetera medicamina in pluribꝰ die
Nota. bus. ℣ Remota eſchara ꝑ eius mũdificatiõe: incarnatiõe z ſi gillatiõe ꝓcedẽdũ eſt curatiõe habita. c. de cura carbũculi. de q̃ i ſupioꝛi. c. i prio libro ꝺr vbi de carbunculo plenarie locuti ſum⁹: ꝺre ꝑ tua neceſſitate illuc recurre: qr pleniꝰ z optiꝰ auxilia ꝑ curõe ꝑtiſ morbi i ipo. c. ſũt deſcpta. ℣ Qual'r ãt dẽat fieri purgatio i iſto caſu tã ꝑ vẽtr⁹ ſolutionẽ q̃ ẽt ꝑ ſtõmiã i ꝓnoiato purga
c. doctri. tradidi ſufficiẽtiſſimã. tio.

¶ Cap. vij. De ordeolo.

Rdeol⁹ ſp oꝛiꝛ a materia benigna ſanguinea. Accidit iſupi extremitate palpebrarũ: cui⁹ corꝑ q̃titatẽ C. vij.

grani frumēti aut ordei vt plurimū non excedit. Nā sicut ista egritudo a pauca z benigna cā tur materia. Ita ēt a facili cura tur auxilio. ¶In ꝓncipio itaq; pro maturatiōe eius statim est procedendū cū administratiōe infrascripti empl'i. ℞. passularū. ℥. ſ. folioꝝ maluaꝝ z violaꝝ añ. M. ß. pomoꝝ nūero. iij. oīa decoquant in aq̄ sufficiēti vsq; ad ꝓfectā coctura. Deiñ exprimantur z pistent cribellent cui cribrature addant vitella duorum ouoꝝ butyri farine ordei. añ. ℥. ß. croci parū. Et iterū bulliāt vnica ebullitiōe. Istud ieñ empl'm maturat rūpit z purgat cū sedatiōe doloris. ℞. Ad eādē intētionē cū forti maturatione. ℞. carnis pomoꝝ sub prunis decoctoꝝ. ℥. iij. passulaꝝ mūdatarū z sine arilis. z. vj. oīa pistētur z cribellent admiscē cui cribrature addant. ℥. ſ. z media farine tritici lactis mulieris butyri recentis añ. ℥. ß. misce z ad ignē lētū fiat empl'm solidum addendo in fine coctur vitellū vnius ouī. ¶Ultimo loco facta apertiōe hmōi ordeoli elapsis duobus diebꝫ: quenlētissime p integra purgatiōe ipsi' administrar diaq̄lō albū sine gūmis descriptiōe nra: de quo deo dāte in antidotario nro mētionē faciem'. ℞. Et hec puto tibi sufficere p curatiōe ꝓtis morbi.

In ꝓncipio. Empl'm. Blind. Diaq̄lon.

Cap. viij. Nodi carnosi.

¶C. viij. De nodo palpebraꝝ.

ON palpebris plerūq; ꝓ solēt ꝓtingere nodi a materia flegmatica aut melancholica causati q̄ interduz sunt carnosi. Nōnūq; in eis cōtinet materia fauina: vcz ad instar castanee semimanducate plerūq; hi nodi sunt mellini q̄ in eis reperit materia ad melis similitudinē. ¶Pro quoꝝ curatione vniuersalibꝫ canonibꝫ non obseruatz nulla melioꝛ curatio reperit est (dūmō p administrationē re soluentiū habitā. c. de cura nodorum in gñali resolui nō possint) q̄ p viā incisionis fm latitudinē. In tm q̄ eius materia cum tota sua chisti extrahi possit. ℞. Uerū si ꝓtigerit in tpe incisionis ꝓdictā chistim remoueri nō posse: ipsam remouere consueuimus aut cū immissiōe vnguēti egyptiaci parue q̄ntitatis: aut cum fricatione ruptoꝛij nostri de capitello cōfecti ponēdo sup ipsum cū maxima oculi cautela: existēte maxime nodo in pte interioꝛi palpebre. ℞. Nā si nodus fuerit in parte interiori ꝓius euersata palpebra cū spatumine: aut alio perforato instrō incidat mō quo supra cū flebotomo. Deinde extrahat id q̄ ꝓtineꝫ in eo. Postmodus cū stilo bōbace inuoluto z illinito cū ꝓdicto ruptoꝛio intꝝ vndiq; fricet sic cū illa fricatione pmanēdo per simbolū vnū. Deinde locus statim cuz aqua ordeacea atq; rosata lauandus est pluribus lotionibus. ℞. Hec sūt q̄ i mediū deo dāte adduxisse volui circa curationez ꝓtis morbi: cuiꝰ nomē sit bñdictū.

¶Capm. ix. De polipo eue nienti in naso.

NAso plerunq; a materia catarrali flegmatica aut melica sup flua ro oziri solet que a doctoꝛibꝫ z antiquis z modernis polipus nun cupat. Polipus ramoꝝ testem pu

adducendo Auic. z Rasi. li. ad Almā. c. de polipo. est duplex. ¶Cancerosus vcz durus adherens parietibꝫ narij late figure i sua sede fusci coloris sine humiditate vt plurimū doloroꝛ lus fetidus: z eo maxie si fuerit vlceratus faciens nasum ali quātulū tumefactū in summita te sua tumefactione tendēti ad aliqualē liuiditatē: etiā cū aliqua indignatione nasi in parte exteriori. ℞. Aliꝰ vo est q̄ est rubei vel albi coloris tractabilis pendens gracilis in sua radice absq; doloꝛe atq; fetoꝛe cū humiditate non parua. ¶Cuiꝰ curatio facta ꝓdecēti purgatione materiei catarralis a capite euentis cū pillis de iera cū aggarico aut cū assumptiōe pilulaꝝ cochiaꝝ z assageretꝫ facta ēt flōmia: (vt inq̄t Rasi.) ex cephalica integre efficit cū administratione auxiliorꝝ mordicantiū. Aut efficit p extirpatiōnē cū instrumētis ferreis z cauterizatione actuali cauterio radicibus cauterizādo cū instrō argēteo canulato. ℞. Medicine etiā q̄ hñt vim extirpādi dictū polipū cū securitate sunt sicut ruptoꝛij de capitello: vnguētū egyptiacū in forma solida descriptione Auic. ℞. Etem facta extirpatiōe cum tenaculis aut aliquo instrō incidēti aut cū ligatiōe fili ad ꝓsumēdā radicē eius vz summopere puluis noker carnis supflue sine doloꝛe remotiuꝰ. Valet ēt lz sit cū aliquali doloꝛe vnguētū mixtū q̄ ꝓstat ex vna parte vnguēti egyptiaci z alia vnguēti apl'orum. ¶Ultimo loco ꝓ sua cicatrizatiōe puluis q̄ ꝓstat ex vna parte tucie alexādrine z alia terre sigillate z tm̄ ō alumine roche cōbusto. Ad eandē intētionem vcz insup vnguētū de tucia descriptiōe nra. ¶Uez si ꝓdictū polipū ꝓ sua signa ꝓnoiata cācrosum esse cognoueris: prudētis medici est tm̄ curatiōe eradicatiua nullatenus p medicamina acuta tētare: timo (vt inq̄t Rasi.) in ꝓnoiato loco ipm palliare medicaminibꝫ blāditiuis meliꝰ est q̄ eradicare. Ipo eñ exñte cācerosō cēt ipm exasperare z vitā egrotantis abbreuiare: nā (vt inq̄t Auic. ante Ipo.) Accidit cācer in q̄buslā hoꝛis vt sanet incipiēs ꝓfirmat' ꝺo non. Et multoties q̄dā accidit cācer interi' occult' z tūc est rectificatio i eo q̄ rectificatio est vt nō moueat medicamine acuto nec cum instrō ferreo: q̄m si moueret fortasse egrū ad festinā mortē ꝓduceret: z si dimittat z ꝓcedat curatione palleatiua fortasse ꝓlōgat vita egrotātis cū salute quadā. Ita etiā sentit Rasi. in ꝓeallegato loco. ¶Cu ratio itaq; palleatiua ꝓficit ad ministratiōe auxiliorꝝ infrascriptoꝝ. ℞. Primum est q̄ sepe z sepius abluat locꝰ cū sero capizno cū additiōe parum zuccari: aut cū decoctione ordeacea in qua ingrediat virtus lētiū per decoctionē plātaginis z solatri cū medico zuccari candi. Iste eñ lotiōes lauāt purgātq; materiei acuitatē remittēdo. ℞. Deinde facta hmōi lotiōe sūmopere vz istud linimētū intus positū cuiꝰ talis est descriptio. ℞. olei roꝛo. onfancini. ℥. iij. vnguenti roꝛa. vl' loco eiꝰ vnguēti Gal. ℥. ß. succi plāginis z solatri añ. ℥. viij. litargirij aurei z argentei añ. ℥. j. z mediā tutie alexādri-

Cura. Purgatio. Flebotho. Extirpatio. Medicine. Consū scriptione. Cicatrizatio. Linimētū. Curatio palleatiua. Ablutio.

ne.ʒ.ß.ceruse.ʒ.ß.bulliāt succi
simꝫ cū oleo ꝛ vnguēto ꝑdicto
vsqꝫ ad cōsumptionē succozuꝫ.
Deiñ colenꝫ addēdo cere al-
be.ʒ.vj.Et iterū bulliāt vnica
ebullitiōe addēdo reliquarum
ingrediētiū sigillatiꝫ vnā post
alterā et oia in mortario plum
beo simꝫ ducēdo p horas duas
Ultimo loco addenꝫ cāphore
ßz artē triturate.ℑ.ij.℔ Ad eāz
dē intētionē vz oleū de vitel-
lis ouozū cū maria dolozis se-
datione ipm diutiꝰ ducēdo in
mortario plūbi.Et si cū ipo ad
dereꝫ parū litargiriꝫ aurei ꝛ ar
gentei parūqꝫ tucie alexādrie
ꝛ tātū dē de lapide ematitꝫ
cū modico succi plātaginis et
solatri:ficiet vehemētiozis effi
cacie cū ericcatiōe ꝛ phibitio
ne putrefactionis.Addēdo in
fine paruꝫ de cāphora erit ma
gis inflamationis sedatiuum.

Nota. ¶Et nota ꝙ si iste polipꝰ fue-
rit vlceratus vlceratione non
multū locū inflāmāte atqꝫ ma-
lignati:ꝛ locꝰ nō fuerit doloro
sus accommodate crede mihi
amice mi:ꝑ remotiōe maligni
tatis ꝛ corrosionis ipsiꝰ potest
puluis administrari puluis nr remotiuꝰ
carnis supflue sine dolore: sp
secū i ponēdo vnguētū nrm de
tucia ꝓnoiatū. Iste eñ puluis
est nobilissime opatiōis vnam
quāqꝫ carnē supfluā sine dolo-
re auferēdo.ℑ Ulteriꝰ inuenimꝰ
in isto casu nō puā vtilitatē in-
frascriptū auxiliū i forma liq-
ris hȳe.℞.pomigranati aceto
si ꝛ dulcꝫ nūero.ij. mirabolani
citrini.ʒ.ß.folio.plātagimis et
solatri folioꝝ oliuaꝝ silueſtriū
caude cōe añ.℥.ß. cōsolide
minozis ktiā ptē vniꝰ manipli
zuccari tabar.ℑ.ij. sape.ʒ.iij.

Oleū ꝺ vitel lisouo rum.

Liqr.

oia teranꝫ subtilissime:deinde
bulliāt vnica ebullitiōe pma-
nēdo simꝫ ꝑ horas.ij.Deiñ colēꝫ
fortiꝫ exꝑmēdo:ꝛ itez ad ignē
bulliāt vsqꝫ ad mellis spissitu-
dinē ꝛ vtere eo cū licinio tra-
ctabili ꝛ intra nares appositꝫ
vcz dic ꝙ ñ ponaꝫ puluis ꝑdic-
tꝰ.¶Ulteriꝰ notādū ē ꝙ i ꝑdicto loco oziunꝫ carnositates ꝙ sapiunt naturā emoroidaꝝ:qꝝ ab oibꝰ doctozibus ꝛ antiqꝭ ꝛ modernis emoroides narium vocanꝫ. Que curanꝫ curatione polipi ñ cāceroſi habita i ꝑtiti cap.ℑ Et sic deo dante ꝛc.

¶Cap.x.de ardoze ꝛ incendio ac rubedine ꝙ solēt oziri in extremitate nasi intꝰ et extra ex aliquo paruo apostemate.

Sta egritudo semper fit a materia catarrali calida gñari videt. ¶Pro cuiꝰ curatiōe cōdecēti purgatione precedenti:vcz cū casia ꝛ diacaptolicone conuenientissime subuenitur.Et cū administratione auxiliozū infrascriptozū maturaꝫ.ℑ Quoꝝ primū est in ꝑ forma decoctionis cuiꝰ talis ē ordinatio.℞.foliozū maluaruꝫ ꝛ violarū ordei mundi añ.℥. ʒ.radicum lingue bouine.℥. ß.seminis citoniozū.ʒ.iij.ꝓ mozū dulciū nūero.iij.oibꝰ decoctis cū sufficiēti ꝗtitate bzo dū carnis nō salite:vl loco eiꝰ cū aqua pluuiali vsqꝫ ad ꝑfectā coctūrā:deiñ fortiter exprimanꝫ ꝛ ipsa intra nares actua liꝫ calida sepiꝰ ejiciantur. Ista enim decoctio summopere valet ꝑ ꝑdicti morbi maturatiōe dolorez sedando materiāqꝫ ad exitū ꝓparādo cū remotiōe inflāmatiōis.ℑ Insup ad eādem ꝛ

ītētionē mirū i modū iuenimꝰ
valere infrascriptū emplꝝ cu-
ius hec est forma.ℑ℞.foliozū
maluarū et violarū añ.℥.i.oz
dei mūdi.℥.ß.ꝛ ß.passularū.ʒ.
ß.bulliāt oia cū aqua sufficiēti
vsqꝫ ad crepaturā ordei:deide
pistēꝫ ꝛ cribellenꝫ cui cribzatu
re addaꝫ interioꝝ pomoꝝ bco
ctoꝝ sub pruuis.ʒ.ij.butyri re
cētis.ʒ.ß.et ß.olei amigda.dul
ciū olei violati añ.ʒ.ß.ꝛ iterum
ad ignē bulliēdo fiat emplꝝ so
lidū addēdo i fine vitella duo-
rū ouorum ꝙ vtaꝫ.Istō em ma
turat ꝛ rūpit sine attractione
materieꝝ ad locum. ¶Rupto
apate:put deīm est capꝭ de oz
deolo:ꝑ eiꝰ purgatiōe ꝓcedē-
dū est cū applicatiōe diaquilo
nis albi descriptione nostra.
Et sic deo dante ꝛc.

Ca.xj.

¶Cap.xj.De apate frigido
ꝛ calido sanioso ꝛ nō sanio-
so intra aures euenienti.Et
de eius cura.

Sicet in antecedentibus duobus capꝭ
satis locuti sumꝰ de
doloze prouenienti
ex apate ꝛ vlcere au
tibus sub radice auriū ꝑ viam
terminationis ꝛc. Tñ ad com-
pletionē doctrinā ꝑsentis libri
capꝭ de apatibus iam dictis
Cura. nunc describere decreui. ¶Pre
missa ḡ vniuersali purgatione
ꝓmissoꝝ bono vite regimine
put nā hūoris apatis postulat
curationez eoꝝ auxiliꝭ locali
In mā bus icipiemꝰ. In primis ḡ mā
prima exñte calida curaꝫ apa in ꝓnci
existē- pio si nō fuerit ꝑ viā ēminatio
te cali nis ponēdo oleū rosatū onfan
da. cinū bullitū cū vino granatoꝝ
Oleū, et paꝝ croci vsqꝫ ad spissitudi-

nē.ℑ Si ꝯo ītētio fuerit i resol
uēdo oleū rosatū ꝓpletū sitꝫ cū
camōillino ꝛ oleo amigdalarū
dulciū sitꝫ oibꝰ bullitꝫ cū modi
co vini ꝛ parū croci vsqꝫ ad con
sūmationē vini itꝰ.Deide te-
pidū ipositū iunamētū resolu-
tionis ꝓstat cū sedatione dolo
ris.ℑ Ab exꝫ isup i eodē tpe et emplꝝ
cū eadē medela ꝑꝝ de melli-
lo. vtꝫ administratꝫ. ¶Si vero Matu
apa ad maturationez ꝓueniret ratiua.
cognoueris auxilia maturati-
ua ānotata i his duobꝰ capꝭis
ꝓnoiatis hic ꝑ hanc intētiōe cō
uenientissime ꝓfit administra-
ri:ḡre ꝑ tua necessitate illuc re
curre.ℑ Maturato deide loco Aptio
locꝰ apiaꝫ indolorose ꝛ sine le-
siōe ꝓticle neruose ꝑ posse dic-
co si ꝑ se cū adiutorio medicina-
naꝝ ad eruptionē nō ꝓuenerit.
Pro curatiōe deiñ vlceris i oīz- Cura-
bꝰ suis ītētiōibꝰ vcz digōne mū vlceris
dificatiōe ꝛc. ꝓcededū ē ꝓut.c. Matis
de vlceribꝰ auriū dicet. ¶Ce- existē-
tez si apa frigidū fuerit.ℑ In re frigi
ꝓncipio cū oleo camomillinoꝝ da.
spica ꝓcedendum est. ¶Dei- Oleū.
de si maioꝝ intentio affuerit in
resoluēdo cum oleo de lilio et
anetino cū ebullitiōe ȳmiū ter
restriū cum modico vini ꝛ paꝝ
croci vsqꝫ ad ꝓsummationē vini
intra aurē stillando ꝓcedaꝫ de
sup emplꝝ de mellilloto ponē emplꝝ
do.ℑ Si ꝯo ad maturationē ꝑ- Cepe.
uenerit emplꝝ de cepis albis
ordinatū:vt ifra ꝓueniētissime
administratꝫ.℞.cepe albe deco
cte sub pruuis circiter li.ß.capi
tū lilioꝝ albozꝝ eodē mō decoc
torū.ʒ.iiij.butyri recētꝭ.ʒ.iij.
olei amigdalarū dulcium pin-
guedis galline anserine añ.ʒ.
vj.vitella triū ouoꝝ ꝛ de oibꝰ
cum farina fenugreci cum paꝝ

camomille et melliloti triturati ad ignē cū ꝯcoctiõe altee ꝛ artem fiat empl̄z solidū: maturat em̄ frigidū ap̄a auris cū sedatiõe doloꝛ. ¶ Loco maturato curatiõe añdicta in ap̄ate calido ꝓcedat. ¶ Unū tñ nõ est ꝓtermittẽdū ꝛ est ꝙ multa auxilia ꝓ maturatiõe ꝛ resolutiõe i vtraq; materia dicta fuere i ꝓallegatꝫ capl̄is q̄ ad has curatiões possunt reduci: quare ꝛc. ℞ Et sic deo dãte ꝛpleta est ꝛc.

Nota.

C.xiij.

¶ Cap̄. xiij. De doloꝛe causato i ꝓte interiori auris: tã ab aliquo ap̄ate calido: q̄ etiã ab aliqua vlceratione huiusmodi loci.

Solet nõnunq̄ ratiõe vrime sensibilitatis loci ex aliquo ap̄ate: ꝛ eo maxime in tpe sue maturatiõis doloꝛ caulari ve hemẽs. ¶ Pro cuius remotione canonib⁹ vl̄ib⁹ obseruatis: ꝑut supius dictum fuit de curatiõe ap̄atis in generali nulla melioꝛ medicia est q̄ locũ bis in die ex ifrascripta ꝯcoctiõe suffumigare. Cui⁹ offm̄ est locũ maturare cũ maꝛia doloꝛis sedatione ꝓparando mãz ad exitũ. ¶ Mãq; existente calida suffumigiũ dꝫ eē tale. ℞ folioꝝ maulaꝝ ꝛ violarum oꝛdei mũdi radicũ altee añ. M. ß. pomoꝝ apioꝝ vel loco eoꝝ pomoꝝ dulciũ aliquãtulũ ꝓfectoꝝ numero. iiij. seminis citoniꝝ. ʒ. ij. bulliãt ola simul cũ sufficienti quãtitate aq̄ vlcꝰ ad ꝯsũmationẽ medietatis. ¶ Ad hẽc intẽtionẽ iuenit hꝫe istud limentũ: cuius forma est talis. ℞. oł de vitellis ouoꝝ olei amigdalarum dulcium olei violati. ana. ʒ. ij. butyꝛi recentis. ʒ. ß. limaciaꝝ excorticatoꝝ nũero. ij. ℈ miũ porcelionũ nũero. xij. croci. ℈. ij. sape. ʒ. j. decoquant ola adiuicẽ cũ. ʒ. ß. radicũ altee aliquãtulum cõtuse vsq; ad cõsummationẽ sape ex vtere eo moꝛe linimẽti: itꝰ actu aliter calido. ℞ Itẽ iuenim⁹ ꝓ eiꝰ maturatiõe cũ sedatiõe doloꝛis ifrascriptũ empl̄m maxime hꝫe efficaciã sine materiei ad locũ attractiõe. ¶ Et nota q̄ supradicta auxilia administrant ꝓ sedatiõe doloꝛis cãti ab aliq̄ vlceratiõe: cui⁹ talis ẽ forma. ℞. pomoꝝ sub ꝓtunis decoctoꝝ. ʒ. iij. medl̄. pa. ifuse i bꝛodio pulli ꝛ exp̄sse. ʒ. iij. butyꝛ. recẽtis. ʒ. ij. piguedis galline recẽtis. ʒ. j. ola simul bulliãt ꝛ in fine cocture addant vitella duorũ ouoꝝ parũq; croci. Istud nãq; empl̄z amice mi vltra maturationem mirabil̄r doloꝛem sedat eruptio neq; ap̄atis precta eruptioe ipsi⁹ curãdũ ẽ cũ infrascripto linimẽto q̄ expti sum⁹ cũ honoꝛe nr̄o ꝛ vtilitate nõ pus i q̃dã vlceratiõe cantꝝ ab vno paruo ap̄ate in ꝓte iteꝛioꝛis auris de tꝛe ꝓxia terminatiõis ad chrisim sctissimi dñi. Julij pape scdi vcꝫ eo tpe q̄ ꝓsonal̄r de Roma ad Bononiẽ se ciuitatẽ se trãstulit. ꝛ q̄ voluit Ferrariẽ sẽ ciuitatẽ ad ecclesie denotionẽ reducere: cui⁹ papalis fuit ordiatio. ℞. olei ♁ vite lis ouoꝝ. ʒ. ij. mellis ro. colati. ʒ. iiij. misce ꝛ vtere eo cũ lichꝛ nio actual̄r calido: purgauit ei⁹ saniositatẽ cum mundificatione ꝛ integra loci sanatione. ¶ Et nota ꝙ si in isto casu maioꝛ mundificatio fuerit necessaria: queniẽtissime cũ ꝓnato liq̃re addat

Cura.

Sufu migaꝛ

linimẽtum.

Nota.

re addatur tertia ps sarcocolle lote ter cũ aq̄ ordeacea. ℞ De vlcere nãq; hmõi loci cũ de eiꝰ curatiõe in libꝛo de vlceribus i gñali tractauero: capl̄z spãle tibi deo dãte scribere conabor. ℞ Et sic deo muncre ꝛpletꝰ ꝛc.

C.xiij.

¶ Ca. xiij. De apostematibus calidis aut frigidis sub auribus euenientibus. Et de eoꝝ curatione.

Nota.

Ub auribꝰ solent euenire ap̄ata: saniosa vl̄ nõ saniosa. Aliq̃n perviam terminationis ad chrisim. Interdũq; ex supabũdãtia humoꝝ a capite euenientiũ. Quoꝝ curationẽ breuioꝛi modo ꝙ potero sigillatim describere curabo. ¶ Cũ q̃ videris locũ ap̄atũ esse ap̄atio ne ꝓ via ẽmlatiõis ad chrisim: stati ꝓsideradũ ẽ an illõ ap̄a ꝓ sui signa ꝓcomitãtia sit in via maturatiõis vel resolutionis. ℞ Dõ si i via resolutiõis eē vꝝ tũc ꝓcedendũ est ꝓ eiꝰ resolutione administratiõe istoꝝ auxiliorũ infrascriptoꝝ. Quoꝝ ꝓmi talis est ordiatio. ℞. radicũ altee. lib. ß. camomille melliloti fenugreci. M. j. bulliãt ola simẽ cum sufficiẽti quantitate bꝛodij carnis sine sale vsq; ad ꝓfectã coctuꝛã: deinde i decoctiõe cũ medulla panis ꝓtus oibꝰ exp̄ssis pistatꝫ icisis ꝛ cribellatꝫ: ad ignez ꝛtez fiat empl̄z solidũ: addẽdo olei camomil. olei anetini añ. ʒ. ij. butyꝛi ꝓtuedis galline añ. ʒ. j. vitella duorũ ouorum et actualiter calidũ sup loco moze empl̄i applicet. Resoluit em̄ vnãquãq; materiam durã cũ sedatione doloꝛis. Et eo maxime ip̄a materia existente mixta cũ hũoꝛibꝰ frigidis ℞ Uerum si materia vꝝ esse a ꝓdominio calidi: tũc nõ sic est ꝓcedendum cum fortioꝛi resolutiõe qꝛ materia existẽte calida ꝓ eiꝰ resolutione procedendũ est cũ debiliꝛi resolutiõe. Cui⁹ talis põt esse ordinatio. ℞. foliorꝝ maluaꝝ. M. ij. ra dicũ altee li. ß. omnibus decoctis cum sufficiẽti quãtitate ꝓdici bꝛodij: deinde pistent ꝛ cribellent mõ quo. ʒ. postmodũ in decoctiõe cũ farina ordei faba. tritici. añ. ʒ. ij. ad ignẽ fiat empl̄z empl̄m solidũ: addẽdo olei camomillini pinguedinis gallie butyꝛi añ. ʒ. j. ß. croci. ℈. j. vitella duoꝝ ouoꝝ ꝛ sup loco actualiter calido vtere mõ quo supradictũ est. Ista duo auxilia resolũt nõ repugnãdo maturatiõi si natura tentare veller maturationem. ¶ Quãobꝛẽ si videris ap̄ata ꝓdicta applicatiõe resolutiui resolui nõ posse: timo tẽdere ꝙ via maturatiõis ꝓ signa maturationẽ coarguẽtia: statiq; materia ap̄atis grossa ꝛ mixta existente: ꝓ eiꝰ maturatiõe cũ infrascripto auxilio erit ꝓceedendum. ℞. capitũ lilij albi radicũ altee añ li. ß. oibꝰ cũ aq̄ sufficiẽti decoctis: incisis ꝛ cribellatis igneꝛ arte: deide cũ sufficiẽti quãtitate farine fenugreci li nose ꝛ tritici in decoctione fiat empl̄m solidũ addẽdo butyꝛi piguedinis porcine liquefacte añ. ʒ. ij. ꝛ i fine cocture tria ouorum vitella: ꝛ iterum moze quo supra actualiter calido vtatur. ¶ Et nota q̄ si cũ. ʒ. j. ℈ mõi empl̄stri adderentur limaces numero. ij. cũ suis coꝛticibꝰ sicus pingues nũero. iij. passularũq; ʒ. ß. deinde oibꝰ adm̄nicẽ bene

Reso. lutiuũ i fri.

Cura.

empl̄z

Nota.

eōtus ſs. Iſtud ſup ap̄atis ſūmi
tatē applicādo. vez cū iā appro
pīnq̄uerit maturatiōi ad cutez
ſubtiliādā: z eius eruptionē p
curandā mirū in modū imaſſe
pcepimus. ¶Ulterius ſi conti
gerit apoſtema a predominio
humozū calidū eſſe: nō ſic forti
maturatiuo pcedēdū ē. ℣Suf-
ficit ergo p illi⁹ maturatiōe in
decoctione decoḡre farinā oz-
deaceā atq̄ triticeam donec ad
formā reducaſ empl'i cui addē
do ſufficiētem quātitatē butyri
pinguediſq̄ porcine vtiliſſimū
embro foze pcepimus. ℣Itē ad eandē
catio. mētionē cū maturatione et ſe-
datione doloris generaliſſima
regula eſt locū in die ſepe et ſe
pius ex ſupradicta decoctione
vel cōſil'i cū pan̄ de faria triti
ci z butyro recēti adiuicē parū
ꝺcoctis viſitare cerebra embro
catione: ap̄ate maturato demq̄
in loco maturioꝛi aperiri dz:
℣Qualr aūt aperiri debeat lo
c⁹ iſteyna cū ceteris locis a ca
pite vſq̄ ad pedes tibi optimā
doctrinā tradidimus capl'o de
exitura groſſe cutis. ḡre p tua
neceſſitate tā iſti⁹ loci q̄ cetero
rū loco⁹ totius humani corpo
risad prenominatum capitu-
lum potes habere recurſum.
¶Celebrata incisione pro cu-
ratione vlceris pro cedenduz
eſt eiſdem auxilijs annotatis
in capitulo de cura flegmonis
in generali. ℣Uerum ſi apo-
ſtema cauſatū fuerit a materia
catarrali: z cauſa antecedēti: et
nō fuerit per viā determinatio
nis ad chriſim p ei⁹ reſolutio
ne z maturatiōe pcedendū eſt
q̄ſi eiſdē auxilijs reſolutiuis z
maturatiuis ſuperi⁹ annotatz.
Nota. ¶Unū tñ eſt mēti tenēdū (vt in
q̄t Sale.) q̄ lz iſta ap̄ata q̄ ſub
auribus oriri ſolēt ſint de gē
flegmonis q̄ z ab ipſo z a celſo
parotides nūcupan̄: tamen in
p̄ncipio ſue curationis nō vti
mur in eis flegmonis intentio
nib⁹. Sz hijs attractiuis z re
ſolutiuis vtimur. Hoc nō aliam
ob cām ſit: vt Aui. quarta p̄mi
capitulo ō medicaminib⁹ ap̄a-
tum. Inquit enim i loco p̄alle
gato ad ꝓpoſitū nr̄m. Si vero
mēbrū apoſtemoſum mēbri p̄n
cipalis emūctoriū fuerit: nulla
ten⁹ erit ei applicādū aliquid
qđ refrenet nullo vnq̄ tp̄e. Nō
ideo q̄ repercuſſiuū nō ſit me-
dicamētū ap̄atū in principio:
q̄n illud ē ꝓprie iꝑozū medel
la. Sed qz volumus apoſtema
ta emūctoriū medicari. Imo
ſtudiū ſemp ad hoc impēdere
vt ea augmētem⁹ z materiā ad
ipſa attraham⁹. Et nō curam⁹
ſi malitia in membro augmēta
ta fuerit. Sed ſoluz curam⁹ de
eo qđ mēbro p̄cipali melius
eſſe videaſ. Si nō cū alijs z p̄ſer
tim quādo eſt p viā terminatio
nis ad chriſim. (vt inquit p̄ceſa
t⁹ vir) ſaltē cū vētoſis z empl'is
attractiuis. Quapropter voluit
ibidem Auicen. vt malitia in
membrum cadat ignobile cū
p̄ncipali contulerit membro.
Ita vt ſemper ſtudium impen-
damus in attrahendo materiā
ad membrum ignobile: et fa-
cere vt ipm mēbrum apoſteme
tur et ap̄a magnificet. Inquit.
Nam ſi materiā refrenaremus
redire ad membrū p̄ncipale
z perueniremus inde ad illud
videlicet ad diſpoſitionem de
teriozem prima quam medica
minibus emendare non poſſe
mus. ℣Et quinta tertij capitu-

lo. xxv. de apoſtematib⁹ euenīē
tib⁹ in radice auris: ſuper hac
attractiōe cū vētoſis z medica
minibus nimie attractiōis di-
cit q̄ tātummodo tribus in ca
ſib⁹ applicari debēt. Primo qñ
materia vī venenoſa. Secūdo
quādo timetur ex aliqua appli
catione medicaminis apocru-
ſtici qđ materia apoſtematis in
tus nō deliteſcat verſus mem-
brum principale. Tertio z vlti
mo p viā terminatiōis. Mate-
ria tamen exiſtente multa z cū
ſubita derivatiōe: quādo ſit cū
dolore velemēti in principio
eius aduētus: videlicet per to
tum tp̄s p̄ncipij: in iſto caſu
vētoſe z medicamina nimie at
tractionis eſſent multū nociua
attrahēdo materiam ad locum
multam: addendo dolorē dolo
ri febrē inſuper augmentādo.
℣Sufficit ergo (vt inquit pre-
fatus vir loco preallegato) ma
teriam euaporare decoctione
rerum annodinarum et admi-
niſtratione emplaſtrorum re-
ſoluentium de quibus latius
ſuperius dictum fuit. ¶Et de
mū vt experiētia nobis ſepenu
mero demōſtrauit male z inor
dinate agūt medici z chirurgi
ci q̄ iubēt iſtum locū nulla pre
cedēti maturatiōe candēti fer
ro aperiri z idifferēter oib⁹ in
tp̄ib⁹ fortis attractiōis p̄cede
re medicamine. ℣Ideo inquit
ibidē Aui. q̄ ſi illud ap̄a veloꝛ
ciozis fuerit aduēt⁹ z attractio
natiō ez ei⁹ materia fuerit mul
ta apta nata multum ad locum
leſuz fluere: tūc dimitte eam ſe
cundum naturam ſuā. Hoc non
aliam ob cauſam vt non faciat
medicamen ſua ingenti attra-
Auic. ctione euenire dolorem vehe
mentem in loco quo febris du
pliciter z per viam ſuffocatio-
nis (vt plerunq̄ vidimus:) ho
mo non ſuffocetur. Imo loco at
tractionis oportet vt ſis contē
tus cum eo quod mollificat et
reſoluit reſolutione domeſtica
preſertim ſi ille fuerit dolor ve
hemens. ℣Inquit etiam et ſi
eius initium fuerit cuz dolore
velemēti ſis cōtētus eius ma
teriam euaporare cū aqua fri-
gida. ℣Gentilis tamen intelle Gentilis
xit exponendo textum Aui. cū lis.
calida aqua et non frigida. et
ego dico ſi aqua predicta fue-
rit decoctionis maluarum vio-
larum ordei melliloti erit con-
uenientioꝛ z maioris operatio-
nis in ſedando dolorem. Et in
iſto caſu flebothomia diuerſi-
ua cōuenientiſſime adminiſtra
tur in principio: vt ipſe inquit
loco preallegato. dicit ei. Opor
tet vt minores materiam cum
flebothomia ſi ip̄a fuerit neceſ
ſaria. ℣Iō (vt ſuperius dixim⁹)
peſſime z irregulariter rabſq̄
ratione pcedunt idocti medici
in iſto caſu omnib⁹ in tēpozib⁹
medicaminibus attrahentib⁹:
qua attractione aliquando tāta
materia ad locum producitur
qđ a natura vt plerunq̄ vidi-
mus: nec via maturatiōis: nec
ſuppoꝛationis vnq̄ potuit re-
gulari: et ſic neceſſario vidi-
mus ipſam materiam corrum-
pi in membro aut ipſam po-
nitus lapidari. Cunq̄ ad ma-
turationem peruenerit admi-
niſtratione maturantium de
quibus ſuperius plenarie lo-
cuti ſumus: locus aperien-
dus eſt. Deinde facta aper-
tione z ſanguine ſuppreſſo in-

tus et extra p tres vel quatuor dies procedēdū est: cū medicaminib⁹ que habeant materiam fluxā facere. Deinde p ei⁹ mūdificatiōe incarnatiōe et cicatrizatiōe ꝓcedēdū ē curatiōe annotata cap. de cura flegmōis i generali. ¶ Et sic deo dante ꝛc.

C.xiiij

¶ Cap. xiiij. De apate ginginarū calido ꝛ palati.

Cura.

STud apostema sepe a materia calida catarrali ꝛ generaſ in gigiuis: sepissime vero ex dolore ꝛ dentium putrefactiōe ſllō euenire soler. ¶ Sed qūocūq; sit premissa cō decenti pargatiōe materiei catarralis antecedētis ſm humoris exigētiam nil magis ꝓsentaneū nil deniq; vtilius q̄ infrascripti auxiliꝫ administratio: cuius officiū est cū sedatiōe doloris locū ad festinā suppuratiōnē ꝓcurare. Cui⁹ forma talis est. ℞. ficuū siccarū pinguiuz dactilorum añ. nūero. iiij. passularū. ℥. ſ. inūbarū numero. xx. ordei mundi aliquantulū fracti furfuris añ. M. ſ. radicū ligue bouine. ℥. ij. Bulliāt oia simul cū sufficienti quātitate brodiꝫ carnis aut gallinarū sine sale vsq; ad cōsummationē duarū ptiuz ex tribus. Deinde exprimaṅ fortiꝫ expressione. Et iterum cū modico zuccari bulliāt vsq; ad consummationē tertie partis. Deinde vtere ea sepe ꝛ sepius actualr calda: tenēdo ipaz i ore aut cū bōbace: aut cū petia madefctā sup loco dolēti maturat mirabilr cū sedatione doloris. Maturato apate locus sagitella est aperiēdus. Deinde p ei⁹ mundificatione ꝛ incarnatione

Mūdificatiuum.

sufficit sepe locū cum melle rosato visitare. Uez si loc⁹ mūdificari non posset applicatione mellis rosati: nō erit excusatio quin applicet sup licinio tpe cōgruo vnguentū egyptiacuz cuius officium est vnūq; q̄q; locum a mala et corrupta carne mūdificare bonā semp cōseruādo. Deinde mel rosatum cum licio parumq; sarcocolle erit de conuenientioribus. ¶ Et sic deo dante ꝛc.

Capitulum. xv. De casu vuule: et de corruptione et inflammatione ipsius.

VUula vt asserunt anathomiste ē membrum spōgiosum a natura propter duo creatuz: quorum primū est vt valeat modulari vocem. secundum factum fuit ad totiꝫ capitis superfluitatē recipiendum. ¶ Uuula namq; interdū a materia flegmatica relaxatur non nūq; a materia calida corrūpit inflāmat atq; relaxat. ꝓ cura cuius tiōe itaq; cas⁹ vuule a materia flegmatica causat⁹ ꝓmissa ꝑ decocti purgatiōe vez assumptione pillulaz ō iera cū aggarico: mili meli⁹ est q̄ ptin⁹ ipa vuula supēdere puluere q̄ cōstat ex vna parte piperis ꝛ duab⁹ mirabolanoz citrioz. Q̄ canonice bis in die faciēdū ē. ¶ Insup mirū i modū iuuat añ cenā ꝛ prādiū submergere pedes ꝛ brachia i decoctiōe rez ꝓfortātiū cū vino ꝛ aqua celebrata in hmōi ō coctione loca lauando. ¶ Conferunt etiam vētosatiōes super spatulis cum scarificatione. ¶ Valet insup mirum in modū stuppa aliquātulum arsa ꝛ imp

Cura eius a materia calida.

Fumigatio garga

thuꝫ suffumigata ꝛ deide actualiter calide in summitate capitis applicata. ¶ Uerū si ista relaxatio vuule a materia catarrali calida causata fuerit statiz ꝓmissa euacuatiōe p ventris solutionē: ac ēt p flebothomiā vene cephalice virtute ꝓsentiēte locus epithimād⁹: gargarizandus q̄ est cū infrascripto gargarismate. Cui⁹ talis est ꝓpositio ℞. ordei mūdi. M. ſ. lētiū. M. ſ. ro. sumach. añ. tertiā ptē vni⁹ ℥. mirtillorū granorū ꝛ foliorū oliuarū silueſtriū añ. parū. Bulliāt oia simul cū sufficiēti quantitate aq̄ vsq; ad ꝓsummationē duarū partiū ex trib⁹ dieb⁹: deinde colet cui colature addant aceti albi. ℥. iij. sirū. ro. ℥. ij. ſ. et itez bulliāt vnica ebullitione. ¶ Istud em auxilium remouet vnāquāq; malā cōplonē calidā locū ꝓfortādo ꝛ nō expoliaṫ ab aliqua resolutiōe: ꝛ hoc rōne ordei summope vinū duorū granatorū cū tantūdē aq̄ rosate atq; plātaginis parūq; aceti sirupi rosati. ¶ Deinde si videris dictā vuulā nō posse ad suū locū restaurari administratione antecedētiū auxiliorū. Imo ipsam tēdere in viā alicui⁹ corruptiōis vltimū ꝛ expedientissimū remediū est cū securitate locū corruptionis crebra fricatione fricari egyptiaco vnguento descriptione Aui. confecto. Nō ꝓpter hoc postponēdo gargarizationem gargarismatis superius prealegati. Remouet em vnāquāq; carnē corruptā bonā semp ꝑseruādo. ¶ Q̄ō si videris ex applicatione ꝓdicti vnguēti vna cū alijs auxiliꝫ annotatis ꝓdictā corruptionē remoueri nō posse

Uuula

Uinum granatorum.

Ad corruptionem.

Fricatio. Aui.

Extirpatio

tūc nulla erit excusatio quin dicta vuula radicit⁹ extirpet vsq; ad corruptionē ei⁹ ipsam. penitus incidēdo: ꝛ deide locū corruptiōis cādēti fuerit decoquere: aut eūdē locū cū aliquo cauterio potētiali cauterizare. hec em operatio fuit ꝛ antiquoz ꝛ modernoz ꝑsertim Albu. ¶ Et nota q̄ materia exīte calida p eius purgatione ꝓueniētissime ꝓcedunt pille assagereth: ꝛ electuariū de succo rosaz cū diacatholicone tamarindoz ꝛ citrate sufficiēti. Iuuat etiā cassia cū sua pza notatis electuarijs. Quoz talis pōt esse ordinatio. ℞ cassie diacaptoliconis añ. ℥. ſ. electuarij de succo ro. ℥. ij. ꝛ ſ. cum aqua endiuie ꝛ acetose sirupi viola. ℥. ſ. ꝛ ſ. fiat potio breuis. ¶ Dieta insup in isto casu ꝑ seruatim in primis dieb⁹ summe hz locū. Regant itaq; hi q̄ tali lazorāt morbo quēadmodum dictū fuit. c. de herisipila si materia fuerit calida. Uerū si frigida fuerit regaṫ patiens ꝓut dictū fuit. c. de curayndimie. ¶ Et hec puto tibi sufficere deo dāte ꝓcurationē presentis morbi: cuius nomen sit benedictum.

Albu. Nota. Purgatio. Dieta

C.xvj

¶ Cap. xvj. De apatib⁹ fauciū: ꝛ duarū amigdalarum ꝛ de earum cura.

Apa fauciū

Cura.

QUerūq; fauces ꝛ gutturꝫ amigdale a materia catarrali p viā defluxꝰ a capite euenientia apostemari solent. ¶ Pro quarum breui curatione premissa condecenti purgatione materiei peccātis vez per vētris solutionē ꝛ per flebothomiā vene cephalice virtute consentienti vel scarificatione cū vētosis sup spatulis admi-

nistratis:premissaq; dieta quo ad cibū ⁊ potū:put in superioribus capitulis dictū est.vt natura humoris postulabit conuenientissime completur administratione quoꝝdam localiū in
In ꝓn cipio. Reper cussiuum. ꝓncipio itaq; fraſcriptoꝝ. ¶ In ꝓncipio itaq; conueniūt ea q̄ virtutē habent repercussiuam domesticam:velut est medicamē qđ constat ex vna parte aque rosa.⁊ duobus granatoꝝ vini mediaq; acetirosa. ℣ Ad eādē intētionem valet decoctio ordeacea in qua sit parū sumach bulliti:cui ēt addendo diamoroꝛonis paululum. Istud em̄ mirabiliꝛ repercutit materiā cū loci ꝓfoꝛtatione. Et
In sta tem. valet p totū augmentū ipsi⁹ in statu ⁊ declinatione aꝑate tendēti in via resolutionis valent ola ista auxilia. ¶ Gargarisma aūt istud plurimū vz in statu q̄ ad resolutionē aꝑatis. ℞. ordei mūdi passulaꝝ dactiloꝝ aā. ℳ. j. bulliant oia simul cū aq̄ sufficienti vsq; ad ꝓsummationē medietatis:deinde colenť cui colature addanť mellis ro. ℨ. iij. sirupi de duab⁹ radicib⁹. ℨ. ů.⁊ itez bulliāt vnica ebullitione. ℣ Valet insuper cū applicatiōe infraſcriptoꝝ auxilioꝝ materiā diuertendo per ligationem extremitatū ⁊ fricationē earundē necnon p lotionē eaꝝ. ℣ Valet ēt mirū in modū ad intercipiendū capitis reuma applicato stuppe in capitis summitate aliquantulū arse ⁊ sup thure suffumigate. ℣ Valet etiā i isto casu ⁊ in relaxatione vnule suspēdere capillos in summitate
q̄n ma curať. capitis suspēsione vehementi (vt inq̄t. ℳes.) ¶ Uerū si istud aꝑa nō vī posse resolui via ꝑalegata:imo ipm tendere in vā maturationis intus ⁊ extra ꝓ eius domestica maturatiōe ad ministranť ifraſcripta auxilia. ℣ Ab extra itaq; i forma empli talis erit ordinatio. ℞. pomoꝝ sub ꝓmis decoctoꝝ. ℨ. viij. butyri. ℨ. ij. pinguedinis galline. ℨ. j. ß. lactis mulieris. ℨ. iij. farine ordei. bene triturate. ℨ. j. Atq; ad ignē bulliāt vsq; ad spissitudinē addēdo in fine cocture vitella duoꝝ ouoꝝ. Istud em̄ empl̄m amice mi sub gula in loco amigdalarum calidum applicatum mirabiliter maturando dolorem sedat. ℣ Intus vero in forma decoctionis inueni mus istud summopere valere. ℞. ficuum siccarum dactiloꝝ. raisin aā. numero. xij. passulaꝝ. ℨ. j. radicum altee. ℨ. iij. ordei mundi furfuris. aā. ℳ. j. seminis citoniorum. ℨ. ij. iuiubaꝝ numero. xx. omnia decoquātur cum sufficiēti quātitate brodū gallinarū nō saliti vsq; ad ꝓsummationem dnarū partiū ex trib⁹:deinde coleť ꝓius fortiter exprimendo:cui colature addať zucca. ℨ. iiij. mellis ros. ℨ. j. ⁊ ß. Et iterū bulliant vnica ebullitione ⁊ vtere actualiter calido gargarizādo ipsum. Istud em̄ gargarisma amice mi amigdalarum apostema minoꝝabiliter maturat cū sedatiōe doloris. ¶ Apostemate deniq; maturato locus sagittella aperiēdus est:deinde eius vlcus mūdificando cū aqua ordeo. cum melle rosa. mixto. ℣ Et sic deo dante cōpleta est doctrina presentis capituli via theoꝛice ⁊ practice:cui⁹ nomen sit benedictum.

¶ Ca. xvij. De apostemate gutturis siue de squinantia ⁊ eius curatione.

Aꝑa gutturis. ¶ Gutture ꝑ viā reumatis a materia catarrali aꝑa plerūq; solet gñari. Qđ a doctoribꝫ squinātia nūcupatur:a Cornelio vero celso angina ōr. Morb⁹ etem̄ pernicios⁹ est. Interdū em̄ ꝑ viaz suffocatiōis ītra. xij. horas patientē expedit. Aliq̄n in scōa. Cor. cel. Ipoc. Plerūq; in ītra:nōnunq̄ in septima perimit. Unde Ipoc. c. v. apho. dicit. Quibuscūq; squinantia ad cānam pulmonis cōuertit in septē dieb⁹ moriunť. Si vero hos effugerint ēpicistematio gutturꝫ ꝓhibēs trāsitū aeris ad pulmonē cibiq; ad stomachum sine quoꝝ commoditate vita humani corꝓis diutius permanere nō poteſt. Sāns tia. Spēs est. Pria ¶ Cui⁹ spēs sm̄ Gal. medicorū lumē sunt quatuoꝛ:quarum. ℣ Pria est cū dolore ingēti: et nō apparet aliqđ vestigiū tumefactiōis nec int⁹ nec extra: ꝛ eiꝰ in lacertis intrinsecis cognoscit ꝑ difficultatē trāsglutiōis ⁊ aꝫhelit⁹. Et ista spēs (vt supi⁹ dixim⁹) vt plurimū ītra quartū diē interficit patiētem. Ex ista etem̄ spē patiēs emittit linguā:os insup apertū tenendo hz anhelitū succedētez ad sitūdinē canis sub estu solis fatigati:hec nāq; squinātia ꝑ maioꝛi ꝑte cōtinetur in parte ītrinseca epigloti ⁊ ideo ab Anie. Aui. Scōa. cupať. ℣ Scōa species est que in lacertis intrinsecis manifestať versus spōdiles. Intātū ꝙ ipa qñ lingua aliquo instō cōpuniť tātūmodo intus versus fauces ⁊ amigdalas manifestatur:tunc factio eiusq; rubedo:nulla tumefactiōe apparenti in parte exteriori. Ista q̄dez spēs non est ita exitialis sicut prima. ℣ Tertia spēs manifestatur intus ⁊ extra et est semꝑ diuturnioꝛ alīs. ℣ Quarta ⁊ vltima est q̄ sna natiuitatē oīdit tātūmodo i parte exteriori: iō est tutioꝛis curationis ceteris. ¶ Terminať ꝑterea squinātia sm̄ vnū trium modoꝝ. ℣ Prio vez ꝑ resolutionē insensibilē: nam mā aliq̄n pauca et subtili existente:et eo maxime facta vniuersali et particulari flebothomia:et ꝓdecenti gargarismate adhibito curať patiēs extali morbo. qꝛ materia eūata illō qđ remāsit plerūq; insensibiliť a natura resoluiť. ℣ Scđo terminať ꝑ viā suppoꝛationis. Et sic nunq̄ pōt terminari istō aꝑa ad sanē cōuertēdo in q̄tuoꝛ dieb⁹ ⁊ eo maxime materia existente grossa vel multa. ℣ Tertio ⁊ vltimo terminatur squinātia per viam permutationis ad aliā pticulā. Interdū terminať ad pect⁹. Nōnūq̄ ad caput:sepissime ad stomachū. Si ad pect⁹ ⁊ materia habeat digressum ꝓsus coꝛ:accidit tremoꝛ cordis:⁊ accidit valida tussis. Si ad pulmonē tēdit etiaz cū difficultate anhelit⁹ est. Uerū si ad caput pmixtionē rationis facit. Si ad stomachum accidit nausea cuz vomitu stomachū turbāte. ¶ Ois etenim ꝑmutatio aꝑaꝫ ꝓcatiui ad ꝓnoiata loca ē mala teste ꝑdicēdo Aui. Cui⁹ pmutatiōis signū ē qđ oia signa q̄ ꝓcesserāt subito delitescūt cū notabili lesione principaliꝛis particule. Signa mala in squinātia sunt ista;vez febriz valida:mlt⁹ tumoꝛ mala.

Tertia. Quarta. Scđo. Tertio. Per mutatio. Aui. signa

nulluscꝫ rubor iteriꝰ apparēs
Etiā denegatio spūs ⁊ cibi ad
suos meatus. Interdū ēt ligna
fauceſcꝫ cū rubore itumeſcūt.
Uox īsup nihil ſignificat: imo
videt naribꝰ loqui: facies pal-
lida oculos hincinde mouen-
do. Ad q̄ ſigna plerūcꝫ ſingul
tus ſequit. Iſta q̄dē vt plꝰ ſūt
cōia ſigna mala q̄ ſequunt ad
illud aꝑa male terminationis.
Iſta etiā vltia terminatio ſp
ē deteriꝰ ceteris et valde pi-
culoſa. Hñaꝫ ꝓterea iſta egritu
do aliq̄n a materia ſanguinea:
iterdū a cholerica caro ād a flā
te gñari vſ: rariſſimeꝫ a melā
cholia. ¶ Signa itaꝫ ſangui-
nec ſcꝫntie accōmodate ꝓſit
hſi ex ſignis habitis ca. de cu
ra flegmonis in generali. Eā-
dē rōnē de ceteris alijs hūori-
bus q̄ ad cognitionē eoꝝ per
ſua ſigna put de vnoq̄ aꝑa-
te ſim hꝫuoꝝ humores i ſupiori
bus capitulis plenarie locuti
ſumꝰ hre poſſumꝰ. ¶ Ueniēdo
deinceps ad eiꝰ curationē dico
q̄ ꝑ eiꝰ curatiōe quinq̄ inten-
tiones requirunt. Prīa eſt vitaz
ordinare. Scōa materiā afice-
dētē partim diuertere partim-
q̄ euacuare. Tertia materiam
ꝑiūctā remouere. Quarta locū
mādātē ꝛfortare. Quinta ⁊ vlti
ma accidētia corrigere. ¶ Prī-
ma quidē intētio cōpleꝫ admi
ſtratiōe ſer rex nō naturaliuz
de q̄b latiꝰ dictū ē. c. de aꝑate
eako i gñali. ℣ Pro ſuz itaq̄ co
meſtionibꝰ ⁊ potu: (vt inq̄t op
timꝰ We.) i ꝑmis diebꝰ ſumat
aquā zuc. cū idromelle. Deide
ſucceſſiue ad aquā lētiū excoꝛ-
ticataꝝ ⁊ ordei cū iuleb viol.
aut roſ. ex ifuſiōe q̄ ſitim re-
mouet acuitatē ⁊ inflāmationē
remittēdo. Deiñ paulatiue ad
decoctionē cicer cū aqua ordi.
erit veniēdū. Poſtmodū accō-
modate ad ſorbitiōem farine
fab. ⁊ ordi. ac furfu. oibus i aq̄
ōcoctz: Ptute exīte forte i bro
dio pulli deueniat: debili exī-
te cū additiōe orimelꝫ ⁊ zucca
ri. Ultio loco veniat ad ouoꝝ
vitella ſorbiliū cū ſufficiēti q̄n-
titate brodū pulle. Et ſic pau-
latiue manū dilatādo i ſua co-
meſtione ⁊ potu deuenire pōt
donec ad ꝓſtinū ſtatū ꝓueniat.
Uiꝰ ꝓterea granatoꝝ cuz aq̄
ord. parūcꝫ zuccari i potu ꝑmz
dieb vtilr ꝓcedit. ē ei polꝰ et
aꝑatis medella locū ꝓfortādo
cū aliq̄li dōeſtica reſolutiōe et
cū hꝫ ēt mirabilr extīgunt cali-
ditatē feruoꝝcꝫ loci aꝑatz ꝑhi
bet ēt coꝛruptionē cibi exīntis i
ſtō (vt inq̄t Auer.) q̄bꝰ oibꝰ idi
gem i curatione iſta. ¶ Scōa
itētio q̄ ē māz añcedētē cūare
ptimcꝫ diuertere ſic ꝓpleꝫ ad-
miſtratiōe vtis purgationis p
flomiā ⁊ vētz ſolutiōez. ℣ Cōꝑ
pleꝫ iſup ſubita admiſtratiōe
frication̄ ligation̄ extremi-
tatū ⁊ creba vētoſaꝝ applica-
tiōe: ſup ſpatulz ⁊ ſup collo ſine
ſcarificatiōe ⁊ ēt ſi opus fuerit
cū ſcarificatiōe. hec oia feſtinā
ter faciēda ſūt: q̄ talis egritu-
do nullas patietur inducias.
℣ Igiꝫ cū ad hāc pueneꝛ cura
tionē virtute etatecꝫ ꝓſentiēti
corpecꝫ exīte plectorico venā
baſilicā laterz oppoſiti enema
te ꝓcedēti ſtati incidēr debes.
℣ Deiñ ℞ oad. ɾij. hꝰas accō
modate nullo ʒdicēti ſinthō
mate ex vena cepha. einſdē la
terz minutio fieri ꝓt. ℣ Deiñ ꝑ
eūatiōe materiei ꝑiūcte vt oēs
et antiq̄ ⁊ moderni aſſerūt de-

cto. flōmia vene q̄ eſt ſub līgua
ꝓtaneū remediū eſt: hoc totū
dico vtute tolerāti. Nōnulli ēt
magna exīte plectoria flōmiā
in ꝓcipio faciūt de ſaphena.
Deinde ſucceſſiue veniēdo ve
mūt ad flōmiā venarū lingue.
℣ Diz i modū ꝓterea cū nota-
bili diuerſiōe materiez ō loco
ad locum ꝓfert ſubmergere ti-
bias vſq̄ ad genua et brachia
vſq̄ ad cubitū i hac cal'a ōcoc.
cui talis ē ōſcrip. ℞. camo. mel
lilo. ſtica. roſarū. añ. ℥. ij. fur-
fu. ℥. iij. roriſm. abſin. ſaluia
añ. ℥. ſ. ſq̄nā. paz bulliant oia
ſimr cū ſuffi. quāti. aq̄ plu. ⁊ tm
de vino odori. vſq̄ ad ētie ptis
ꝓſum. Iſta balneatio more q̄.
s. dirim bis i die tm cal'a quā
tū eger ſufferr poſſit mirabilr
opitulaꝫ ſeq̄ntia laboratibus
hūores ab egritati loco ad iſi
maz ptes trahēdo. Ulteriꝰ mi
norāt materia añtis ꝑ ventris
ſolonem farmaco ꝓpetēti: put
natura hūoris poſtulat. ℣ Dā
ſanguinis minutiōe (put
ſuperi dirim) ſtatim nulla ꝑ-
cedēti digōne coꝛpꝰ euacuādū
ē euacuatiōe iſta. ℞. caſie mā-
ne electe añ. ʒ. ſ. tamaridoꝝ. ʒ.
ſ. ſ. cū decoctiōe floꝝ ⁊ fructū
cordialiū oia ſimr diſſoluendo
fiat potio breuis cui addet ſi-
rupi viol. ʒ. ſ. ſ. nō niſi vtiliſſi-
mū erit. ℣ Uez ſi materia a ꝑ-
dominio cholerica eſſe videt
añ flebothomiam vtiliter i iſto
caſu adminiſtraꝫ iſtō minoza-
tiuū cholere. Deiñ ſecurius ad
ꝑnotatā flebothomiā deueni-
re poteſt. Cuius talis eſt for-
ma. ℞. mane electe. ʒ. x. diapru
nis non ſolutiui. ʒ. vj. cū deco-
ctione floꝝ ⁊ fructū cordialiū
ꝓfecta ex aqua violaꝝ ⁊ ſolatri
fiat potio breuis addendo ſiru
pi viol. ʒ. ſ. ſ. ℣ Uerū ſi ſāguis
fuerit admixtꝰ cū mītitudine.
flegmatis tūc accōmodatē ex-
hibēr pillule cochie vel ō iera
cū aggarico. Aut loco pillaruz
purgeꝛ mā egrotāti hāc exhi-
bēdo purgationē. ℞. caſie dia-
captoliconis añ. ʒ. ſ. diaſinico-
nis. ʒ. iij. cū ōcoctiōe floꝝ ⁊ fru
ctū cordialiū fiat potio addē-
do ſirupi violati. ʒ. ſ. ſ. Enema
ta q̄cꝫ ⁊ ſuppoſitoria in eodez
tpa ſatis acuta ſumme ad ꝓpo
ſitū faciūt. ¶ Tertia q̄dē iten-
tio q̄ eſt materiā cōiūctā remo-
uere cōpleꝫ adminiſtratiōe di
uerſoꝝ localiuz ſim q̄ diuerſa
tpe hꝫ morib iſte. ℣ In prin-
cipio ergo huiuſmodi morbi
nulla ꝓcedēte cūone admiſtra
tio ꝑticularitatis alicuꝰ reper
cuſſiui fortis ſp ē ſuſpecta. Fo
taſſe eſt reumatizationē faci ē
do in loco materiā incarceran-
do erit cū maiouꝝ doloꝝ ⁊ cō.
ſequēter attractiōis multarum
materiez ad locuz. Ut ergo hꝫ
nō eueniat more quo ſupra coꝛ
pus ante applicationē localiū
nō parūā repcuſſionē habētiū
euacuādum eſt. ℣ Sz q̄ amice
iſta eſt egritudo q̄ nullas patiꝫ
inducias. Ideo etiā añ vlem
purgationē celeberrime i prī-
cipio hmōi morbi adminiſtrer
infraſcriptū gargariſma. Cuiꝰ
officiū eſt locū cōfortare cū ſe-
datiōe ⁊ extinctiōe caliditatis
materiez: ⁊ cū hoc ēt nō expo-
liaꝫ ab aliqua parua ⁊ domeſti
ca reſolutione illiꝰ materiei q̄
ſub forma coniuncta reperiꝫ.
Et hoc vt materia antecedens
ad coniunctam non eueniat.
Cuius talis eſt forma. ℞. aque

Sñs tio.

ſigna ſāgui. et alia rum.

Cura tio.

Inten tiones.

Prīa ītētio.

Pur gatio

In ſan guine.

In chō lerica.

In fla tica.

Tertia ītētio.

In prī cipio.

Gar ga.

ordei decocte vsq; ad ordei cre
paturam. lib. ß. vini granatorū
dul. et acetosorum ana. ℥. ß. siru.
ros. ex ifusiõe. ℥. iij. bulliãt si-
Alio. mul vnica ebullitione. ℙ In p̃n
cipio itaq; secuta eũatione cor
pozis (put supi⁹ dictũ fuit) ad
grauiora et fortiora repcussiua
pcedere possum⁹. In ꝯ em̃ bo
Mes. nus et optim⁹ Mesin quacũq;
spẽ sq̃ãtie i p̃nci. sũmope lau
dauit gargarizare aqua rosatã
Alio. cũ modico aceti. ¶ Ad eãdẽ in
tẽtionẽ vz ifrascptũ gargaris-
ma. ℞. pomoꝝ aceto. numero.
iiij. sumach rosaꝝ añ. M. ß. se-
mis citoniꝝ. z. ij. oia bulliant
cũ aq̃ sufficiẽti vsq; ad pfũmatio-
nẽ medietat; addendo vini
ãboꝝ granatoꝝ añ. ℥. ij. diamo
ronis. ℥. iij. dianucũ. ℥. ß. et iterũ
bulliãt vnica ebullitiõe et vter
q; mirabilr vz a p̃ncipio vsq;
Alio. ad p̃ncipiũ augmẽti. ℙ Itẽ vz
vt supra mirabilr istũ gargaris
ma. ℞. aq̃ ros. ℥. ij. pini grana-
toꝝ dul. et acetosorũ. ℥. iij. agre
stis. ℥. ß. aq̃ solatri aq̃ plãtagis
añ. ℥. ß. ro. sumach añ. parum
suc. pomoꝝ dulc. et acc. añ. ℥. ij.
ß. suc. sorborũ et mespiloꝝ si in
ueniri pñt añ. ℥. ß. siru. ros. ℥. iij.
diamoronis. ℥. ß. bul. oia vsq; ad
pfũmationẽ tertie ptis et vtere
In au vt supra. ℙ In augmẽto ꝑterea
gmẽto hmõi ãpate; medicamina re-
cussiua dñt eẽ mixta cũ aliq̃li
Garg. lis pt esse ordinatio. ℞. ros. sumach añ. M. ß. ordei passulaꝝ
añ. M. ß. ficuum siccaꝝ nũero.
vj. nuinbaꝝ nũero. x. oia cũ aq̃
sufficiẽti decoquant vsq; ad cõ
sumationẽ ẽtie pt; addẽdo dia
moronis. ℥. iiij. mell ro. ℥. ß.
Nota. ¶ Et nota ꝙ si ffa fuerit vin-
cẽs accõmodate addat auxi-
liꝫ p̃nolat; in ol eoꝝ tpe paꝝ
aluminis aceti parumq; croci.
ℙ Uz isup ad eãdẽ itẽtionẽ cũ
sedatiõe doloris et pfortatione
loci gargarizatio casie cuz aq̃
solatri et plãtagin;. ℙ Uz q̃z sũ-
mope cũ sedatiõe et gutturis le
nitiõe lactis caprini aliquãtulũ
tepidi gargarisma. ℙ Iunat de
niq; mixt i modũ ifrascpta gar
garizatio. ℞. brodiũ pulli ẽpti
tatis sufficiẽtis ordei. M. ß. le
minis citoniꝝ. z. ij. raß. ligue
bonine. z. iiij. sicuũ siccaꝝ nũe
ro. iiij. liquiritie. ℥. ß. Itez vs
vsq; ad pfũmationẽ tertie pt;
addẽdo diamoronis mell ros.
dianucũ añ. ℥. ß. iterũ bulliant
paꝝ. ¶ In statu ꝙ ãpate tẽdẽ
te i viã resolutiõis accõmoda-
te ℞solutiua admistrãr: q̃z fo
ma talis ℞. raß. altee. ℥. iij.
sicuũ siccaꝝ nũero. x. passu. ℥.
ij. furfu. M. ß. ord. M. ß. liq̃rtie.
z. x. nidi hyrũdis li. ß. pullorũ
hyrũdis si inueniri possint nũe
ro. iij. aut loco eoꝝ capiank de
siccatis seu pdit; cũ pauco sa
lis nũero. ij. oia adinuicẽ deco
quank cũ brodio carnis castra
ti aut gallinaꝝ vsq; ad pfũptio
nẽ ẽtie pt; addẽdo mellis ros.
℥. ij. suc. rubei. ℥. ß. croci. ℈. ß.
siru. de duab⁹ radicib⁹. z. x. Et
si materia fuerit a p̃dicto gros-
sa: vtilr in eadẽ recepta addat
orimellis simplic;. ℥. ij. ß. ¶ Et
no. ꝙ si in eadẽ ꝓpositiõe deco
q̃ref stere⁹ canis cũ modico vi
ni granatorũ dulciũ mirabilit
valeret i dclinatiõe hmõi mor
bi. ¶ Ueꝝ si p̃dcã sq̃ãtia i viã
maturatiõis tẽdere videt pru-
dentissimi medici est statim ab
eius maturationem intus et
extra medicamine maturati-
uo procurare. ¶ Emplastrum ẽpti

itaq; nobilissime operatiõis di
uino em̃ miraculo vnamquanq;
squinãtiã in parte exteriori ad
ministratũ maturãdo aut resol-
uẽdo terminare facit. ℞. radicũ
altee li. ℥. maluaꝝ et violaꝝ añ.
M. ij. marubij. M. ß. capitum li
lioꝝ albioꝝ. ℥. iiij. ficuũ siccaꝝ.
℥. ij. dactil. ℥. iij. nidũ vnũ hyrũ
dinis decoctis olb⁹ in aqua suf
ficiẽti vsq; ad pfectã coctũrã pi
statis incisis et cribellatis i de
coctiõe deinde cũ farina semi-
nis lini fenugreci ordei atq; tri
tici sufficiẽti ad ignẽ fiat ẽplm
solidum: addẽdo butyri. ℥. iiij.
pinguedinis gallie anatis olei
violati añ. ℥. ß. ℞. cro. ℈. ß. vitel
la triũ ouoꝝ q̃ñ auferk ab igne
et iterũ cũ supradicta cribratu-
ra immiscendo fiat emplm. ℙ Ad
eãdẽ intẽtionẽ mirabilr vz em
plastrum de pomis pfectũ. c. de
ãpate amigdalaꝝ. et p̃sertim
materia existente calida quare
Ab⁹ pro tua necessitate illuc recur-
re. ¶ Intus vero sepe et sepius
gargarizetur pro maturatione
vniuscuiusq; squinantie cũ de-
coctiõe rerũ p̃dictarũ cũ zucca
ro rubeo et parũ sirupi violati.
Garg. ℙ Ualet quoq; summopere cum
sedatiõe doloris gargarizatio
lactis vaccini seu caprini cũ iu
leb violato et parum zuccari.
Watu- ¶ Maturato ãpate locus subti
rato li ingenio aperiendus est. Qui
ãpate. dam em̃ medicoꝝ iussit aperiri
squinantiã maturatam intromit-
tẽdo per os cãdelam cere satis
tractabilem aut loco eius po-
rum. Quidam insuper iussit in
gluture frustũ carnis bouine be
ne alligatũ violẽter ad exterio
Aper- rẽ partẽ extrahẽdo. Nonnulli
uio. insuper conati fuere locũ ãpa-
tionis aliquo instrumento vide
re: deinde in loco maturiori et
incidẽti instrumẽto curuato in
summitate erisẽti admodũ vn
guis aniũ de rapina vinẽtium
a medico aperiendus est. Quo
facto locus mũdificãdus incar
nãdus atq; sigillãdus est: put
infra docebo. ¶ Pro eius ergo Mũdi
mũdificatione accõmodate ad ficatio
ministratur decoctio ficuũ pas-
sularum ordei cum melle ros-
to admixto. ℙ Similiter p eius Incar
incarnatione cum decoctione natio.
antedicta administratur cũ sar
cocolla parumq; thuris. ℙ Pro Sigil
eius sigillatiõe decoctio ordei latio.
lentium rosarũ folioꝝ et oliua-
rum oim in aqua decoctoꝝ pa
rũq; aluminis addendo sirupi
quoq; rosatiytiliter administra
tur. ¶ Quarta q̃dẽ intẽtio que Quar-
est membrũ mandans pfortare ta intẽ
cõplex administratione istius tio.
pulueris in summitate capitis
positi administrando: deinde
stuppã lini aliquãtulũ cõbustã
et thure suffumigatã: nã p appli
cationẽ istoꝝ duoꝝ auriliorum
potentissime caput pfortat: reu
ma eius insuper intercipiẽdo.
Pulueris talis est descriptio. Pul-
℞. rosaꝝ absinthij añ. M. ß. thu nis.
ri masticis añ. ℥. ij. calami aro-
matici. ℥. ß. squinanti sticados.
añ. paꝝ. ℙ Quinta et vltima in- Quita
tẽtio que est accidẽtia corrige- intẽtio
re cõplex administratione quo-
rũdã localiũ. ℙ Accidẽtia etem
que solent euenire in isto casu
de q̃bus sit faciẽda mentio po Cõtra
tissime sunt duo: vz dolor vehe dolorẽ
mens suffocatio cũ difficultate
anhelit⁹. ℙ Pro sedatione itaq;
doloris gargarizatio confecta
ex lacte vaccino calido cũ siru.
de papauero: parũq; olei vio. et
paꝝ croci inf cetã medicamia

Cōtra suffocationem. Cel.

principatū obtinere vſ. ¶Administratio ꝙz cucurbite sub mento ſummopere opitulaſ laborāti squinātia(vt inquit Cel.cap. de angina.) Illud qꝺ strāgulat suffocatq; hoiem ad exteriorē partē renocādo. ſ Ad cādē intētionē nōnulli ⁊ antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ iubēt imponi vētoſam ſuper collo ſine ſcarificatione. ſ Hec ſunt q̄ in mediū me adduxiſſe volui pro ſufficienti curatiōe iſtius ferociſſimi morbi tam via theorice q̄ practice loquēdo ⁊ finē imponēdo deo dāte:cuius nomen ſit benedictū.

Capi. xviij.

¶Capm. xviij. De apoſtematibus colli gule ⁊ partiū earuz.

apata colli.

MAteria catarrali ſepiſſime collūgula ſolēt apariapate calido aut frigido: aut mixto. Calido aūt apate loca iſta apanť vt plurimū p cōitatē i pueris i capite ruptura vel cruſta vel plaga laborantib⁹:quare intra paucū ſpaciū aut ad maturationē.aut reſolutionē deuenire ſolēt. ¶Signa

Signa apatū.

preterea iſtoꝝ apatū accōmodate pſit(vt lōgā euitemus ſermo cinationē)videri antecedēti doctrina capꝝ libri vniuerſalis de apatib⁹:quare pro tua neceſſitate illuc recurre. ¶Curatio itaq; iſtoꝝ apatū vniuerſalibus canonibus obſeruatis de vētris purgatione ꝛc.prout dictū fuit doctrina prealleg ata

Cura.

apleť adminiſtratione localiū diuerſoꝝ. ſ In pncipio aut materia eriſtēte mixta cū aliquali duritie liniaſ locus oleo camomillino calido de lilio ſimul cū pinguedine gallīe ⁊ puꝝ anatis pinguedine deſup ponēdo lanā ſuccidā optīe carpinatā. ſ At ſi calida materia eē vſ:cū oleo roſ.calido violatoq; ⁊ parū olei camomillini:ac pingue dinis galline more quo ſupra ſup loco pcedēdū eſt. ſ Uex ſi apa fuerit in collo vel gula pueroꝝ ex vna de pnotatis cauſis cauſatū:locus ſolūmodo liniaſ cū oleo ro.calido violato ⁊ paꝝ olei camomil.p duos dies. Deinde ſi videris ipſum apa tendere in viā reſolutionis:tūc cū domeſtica reſolutione pcedendū eſt. Cuius gſa exēpli talis pōt eſſe ordinatio. ℞. medul.panis infuſe in decoctione malueru camomille melliloti et altee circiter li.ſ.deinde optime piſtata dicta medulla:⁊ cū predicta decoc.incorporata ad ignē cū oleo camomilli.roſ.parūq; butyri bulliāt vſq; ad ſpiſſitudinē ſolidā:addēdo in fine vitella duoꝝ ouoꝝ croci. ℈.ſ. quo facto ſtatiz auferaſ ab igne. Iſtō eſſe empl̄m fili mi cū maxima ſecuritate reſoluit apa nō repugnādo maturationi. ¶Si vero verſus maturationē tendere videret:tūc p eius maturationē pcedēdū eſſet prout dictū fuit c.de cura flegmonis. ¶Maturato apate locꝰ aperiendus eſt iuxta doctrinā traditā.c.de cura groſſe cutis. Quare illuc recurre ꝙz videbis ca.neceſſariū ⁊ pulcherrimū de inciſione vniuſcuiuſq; particule a capite vſq; ad pedes. Si ſiccq; mōēt p eius digōne:mūdificatione:incarnatiōe ⁊ ſigillatiōe:nō ſecꝰ procedēdū eſt q̄ ordinatū fuit c. ꝓdicto de flegmone. ſ Tū ad pōptiorē neceſſitatē hic maturatiuū apatis deſcribam hmōi

Ma. Materia calida

loci.cuiꝰ talis eſt forma. ℞. foꝝ malueꝝ ⁊ violaꝝ añ.M. ſ. capitum lilij albi.℥.iij.oibus cū bꝛodio gallinaꝝ ſeu carnis decoctis ſine ſale:deinde cum medul.pa.in decoctione infuſa exp̄ſſa ⁊ piſtata ad ignem fiat empl̄m cum butyro ſufficiēti ⁊ oleo cōi bulliēdo vſq; ad ſpiſſitudinē ſolidā addēdo triū ouoꝝ rū vitella:quo facto cū ſuptadicta piſtatura miſcendo ad ignē fiat empl̄z ⁊ vtere:qꝝ mūabilis eſt maturationis nō repugnando reſolutioni. ¶Si vero materia ⁊ caſa:tūc vna ⁊ eadē quaſi cū ratio eſt cū añdicta curatiōe p maturationē ⁊ reſolutionē eiꝰ.

Ma. teria Groſſa,

¶Uerū ſi apa fuerit a materia groſſa ⁊ mixta cū caſa ⁊ adfuerit intentio reſoluēdi:tūc p eiꝰ reſolutiōe auxiliū infraſcriptū

Cero. tum.

ꝓpientaneū remediū erit:cuius talis eſt ordinatio. ſ ℞. radicū altee decocte ⁊ cribel.li.ſ.olei camomill.aneti.añ.℥.ij.olei roſ. pinguedīs.galli.pingue.anatis. añ.℥.j.olei de lilio.℥.r.diaq̄lonis albi gūmati.℥.iij.⁊ ſ.medulle cruſtū vituli ⁊ vaccarum añ.℥.vj.ſepi vaccini.℥.iij.cū ceraꝝ al.ſufficiēti ad ignē fiat cerotum nec nimis molle: nec nimis durū:qꝝ mirabil eſt reſolutionis vniuſcuiuſq; materiei dure:cū ſecuritate de nō attrahēdo materiā ad locū. ſ Ad

Empl̄z

eādē intētionē valet empl̄m de melliloto:valet ēt diaq̄lon magnū:℥ nō cū rāta ſecuritate at

qꝫ ma tractionis materierū ad locuz.

turaſ. ¶Uerū ſi iſtud apa ad ſanie tē dere videreť:ſic maturādū eſt. ℞.capitū lilioꝝ al.ra.altee añ. li.ſ.decoctis i aq̄ piſtatis ⁊ cribel.deinde in decoc.cū farina fenugreci linoſe atq; trifici añ. quātū ſufficit ad ignē fiat ēpl̄z empl̄z ſolidū:addēdo butyri pinguedinis porcine liq̄facte añ.℥.iij. ⁊ ſ.vitel.duoꝝ ouoꝝ miſce cū dicta cribratura incorporando fiat empl̄m. ¶Apate maturato locus incidaſ. Deinde digeraſ mat per tres vel quatuor dies. Poſt ratum modū mūdificeť cū mūdificati no de apio:aut cū mundificati no de ſirupo ro. deſcriptiōe nſa. ſ Facta mūdificatiōe locꝰ icarneť cū mundificatiuo de melle roſ.de ſarcocol.ꝓpter neruoſitatem loci. ſ Et deniq; ſi fuerit neceſſariū ꝓ hac intentione et ceteris alijs intētionib⁹ recurre ad cap. ſuperius allegatum.

Qñ eſt

Nota.

¶Unū tñ nō eſt ꝓtermittēdū: vꝫ q̄ ſanies nō dꝫ dinti⁹ i iſtis apatib⁹ pmanere:ꝓ nobilitatē multoꝝ neruoꝝ ligamentoꝝ ⁊ venaꝝ criſtētium in iſto mēbro. ſ Et ſic deo dāte ꝛpleta eſt doctrina curatiua apatis loci ⁊ partiū prenominatarum:cuius nomen ſit benedictum.

¶Finit tractatus tertius. Incipit quartus.

¶Tractatus quartus de apoſtematibus mamillaꝝ habens capitula.iij.

Ca.ſ.

¶Capitulum primū de apate calido mammillarum.

Cura.

MAmillea multis ꝺ cauſis apoſtema Apatari ſolent apate ca mamillarum. Interdū eīm lacū. apanť a cā primitiua:vꝫ a pugilo baculo atq; indumentoꝝ preſſura. Aliqñ a cā añcedēti:vꝫ a ſuperabundātia humorum calidorū ⁊ lactis coagulatione. ¶Curatio itaque talis apoſtematis calidi a coagulatione lactis caulari.

canonib⁹ vtib⁹ obſuatis: vtgē te neceſſitate ꝓpleā adminiſtra tione localiū mollificātiū cū re ſolutiōe pua vt materia nō tra hāt ad locum: qz iſte locus tali apate apat⁹ nō gaudet repcuſſiuo medicamine ꝓpter lactis coagulationē exiſtē i venȝ mā mille. ¶ Igit euaporatiua dōe ſtica ⁊ aptiua venaȝ cū ſedatiōe doloris ſumme in iſto caſu ꝙuenire reperi ēt i primis die

Molli bus. ℞ Mollitiuū ℊ mltū pecu

tinum. liare cū ſedatione doloris ⁊ ve narū māmille aptiōe cū aliq̄li reſolutiōe i primis dieb⁹ tale inuenim⁹ eſſe ꝙueniēs. ℞. fol. mal. ⁊ viola. añ. M. ȷ. ordei mū di. M. ß. foliorȝ apū: florū ca mo. añ. paȝ. bulliāt oſa ſiℓ cuz aq̄ ſuffic. cū. ℨ. iȷ. butyri recen tis ⁊ tātūdē olei violati vſq; ad ꝓſummationē duarū partiū ex trib⁹: deinde loc⁹ ſuffumigēt ⁊ cū petijs calidȝ cataplaſmēt. Ultimo loco cū butyro et oleo viol. p̄dictis ⁊ ꝯcoctis tota mā milla liniat. Deiñ ℞ ſus gulȝ ſuſpēdat lineo ſuſpēſorio. Iſtō em̄ aurilio reſoluit dolorē ſe dādo. Lacq; coagulatū ad eri

Aliud fortiꝰ. tū ꝓparādo. ℞ Ad eādē intētio nē cū fortiori reſolutiōe iſtō vȝ. ℞. fur furȝ tritu. M. ij. camomil le. M. ß. melliloti bene tritura ti. M. ȷ. farine fab. ℨ. iiȷ. olei ca mo. anetini roſa. añ. ℨ. ȷ. ⁊ ß. pin gueᵭ. galline olei violati. añ. ȝ. r. cū ſapa ſufficiēti de oībus fiat ēpl̄m ſolidū addēdo croci ȝ. ij. vt facias ſic: ⁊ eſt ꝓbatū. ¶ Loco nō exiſte iflāmato. ℞. ſape mellis añ. ℨ. viij. cū faria ordei ſufficiēti ad ignē fiat em pl̄m ſolidū. ℞ Sterc⁹ ēt capnū cū melle decoctū lac expurgaℓ facit. ℞ Itē faria fabaȝ ⁊ lētiū decocta cū lixiuio ⁊ ſapa ac pa rū mēte cū oleo mirtio atq; on fancino deiñ iſta medella mīȝ mille ipoſita lactȝ exiccationē potēter effectū ꝓſtat. ℞ Ad eam ſp dē ēt intētionē vȝ medulla pa ifuſa i hmōi decoctiōe: deiñ cū ꝑdicto oleo ⁊ butyro cū vitellȝ ouoȝ: parūq; croci ad ignē ſȝ artē faciēdo ēplȝ: cū q̄ tota mā milla ēpl̄ēt. ⁊ ſi itētio fuerit cū maiori reſolutiōe cū ꝑdicto em plo addāt farie ordei fari. fab. añ. ℨ. iȷ. camo. melliloti puſti. añ. paȝ. ¶ Uel⁹ ſi iſtō apa ad ꝯ maturationē euenire videtur. Nō de facili cognoſcit ꝓ rube dinē loci cum pulſatione et duritie ꝓlongata: tunc maru ꝓ retur apoſtema maturatiuo in frāſcripto. ℞. foliorū maluaruȝ ⁊ violaȝ. añ. M. ȷ. radicū altee. ℨ. iiij. omnib⁹ decoctis in aqua piſtatis et cribel. in decoc. cum farina tritici et ordei fiat em plaſtrum addendo butyri recentis. ℨ. iij. pinguedinis poꝛ cine liquefacte. ℨ. ij. vitella duo rum ouorum poſitorum quān do aufertur ab igne. Et iterum cum predicta cribratura miſce do fiat emplaſtrū ⁊ vtere quia mirabilis eſt opationis in ma turando. Et ſi apoſtema fuerit valde calidū: vȝ cholericū cū admixtione ſanguinis: tunc ꝓ eius maturatione maturatiuo frigide et humide complexio nis ꝓcedendū eſt cui⁹ deſcri ptionē ⁊ receptā in calce capi de cura flegmōis videre pote quare illuc recurrere in neceſſi tate. ¶ Et qz amice interdū vt ſit plerūq; vidim⁹ hmōi apoſte ma multū repugnare maturatiōi: pſertim qñ eſt i circuitu ca pitelli māmille mulieꝛ ē vehe

mēter infeſtādo ingētib⁹ dolo rib⁹ ifebrem aliqñ i mulieꝛe ⁊ i ſaniā ⁊ mekiā ꝓducētib⁹. vt ſe penūero vidimus in tēpeſtate nīa i nonnullis mulierib⁹ tali apate laborātib⁹. Quare cū ma gna ſagacitate (qñ ꝺ hoc eſt du biū) locus maturāt⁹ eſt ⁊ ape riēdus vt fumoſitas lactȝ ⁊ ma terie que verſus cerebrū rapit ꝑ oꝛificiū aptiōis expurgari valeat aptionez faciēdo ad in ſtar lune noue cū ſagitella vel falce: ⁊ erit meli⁹. Deide ꝓ ei⁹ digōne ⁊ mūdificatiōe vt i añ cedēti capīo ꝓcedēdū ē. ¶ Et nota q̄ a die icīſiōis ꝓ duritiē q̄ ſolet ſeq; in ſpōgioſitate mā mille ⁊ mām hūoralē q̄ adhuc in forma ꝑuicta remāſerit i mā milla vtiliſſimū eſt vſq; ad per fectā mūdificationē ſup māmil lā empl̄m mollitinū cū reſolu tione imponere vt mā predicta ab eo reſoluaℓ ⁊ ipſaȝ duritiem. mollificet. Cui⁹ gra exēpli talȝ ſp fuit ordiatio nra. ℞. medul. pa. infuſā i decoc. altee deinde cū butyro oleo roſ. ⁊ camomil. ad ignē ſim artē cū ꝑdicta me dul. ⁊ parum decoctiōis ꝑdicte fiat empl̄m ſolidū: addendo vi tella duoꝝ ouoꝝ croci parum. ¶ Itē ad eādē intentionē. ℞. fo liorū malua. ⁊ violaȝ añ. M. ȷ. camomille roſa. añ. M. ß. oib⁹ decoctȝ i aq̄ piſtatȝ ⁊ crib. i ꝺco ctiōe ifundaℓ medul. panis li. ſ. deide optime piſtata ad ignē cū ſupradicta cribraturaȝ parū decoctiōis ꝑdicte fiat empl̄m ſolidum addendo olei roſ. ℨ. iij. olei camomil. butyri. ana. ℨ. ȷ. ⁊ ℞. vitel. duoꝝ ouoꝝ: ⁊ vtere do ⁊ dolorez mitigando. ⁊ ego plerunq; exptus ſum illud cuz

honore ⁊ vtilitate egrotantiū. ℞ Itē ad eandē itētionē vȝ fa rina fab. fari. ordei. more quo. ℨ. ȷ decoct. decocte et aliȝ rebus. ¶ Unū tñ circa adminiſtrationē auriliorȝ notādū eſt q⁹ tenta nō ꝺȝ eē nimȝ lōga ne dolorē cā re valeat. Sȝ ꝺȝ eſſe cānulata de plūbo aut de argēto fabricata: aut de radice diptami examia ti aut de folio cañ adymbā all quātulū exiccati: vel fcā de cu curbita exiccata ad ſolem gſa comedēdi: ⁊ iſta eſt tēta ceteris ꝓſtātioꝛ. ℞ Ulteri⁹ ſi ad vlteriо rē mūdificationē neceſſarū fue rit trāſire vitra añdicta: tunc ac cōmodatiſſimū erit tentā ꝓpri⁹ ſaliua madefactā puluere nō ſuoluā in oꝛificiuz vlceratiōis imponere: qz mirabiℓ mundi ficat materiā māmille expurgā do. Cuiꝰ intentio incarnādi ad fuerit qō facilliме cognoſciℓ ꝓ doloris ſedationē ⁊ miotationē materiei ⁊ ꝓreſolutionē tume factiōis loci: tūc int⁹ ꝓponaℓ cū tēta iſtud icarnatiū. ℞. mellis roſ. ℨ. ß. rere bē. ȝ. v. ſarcocol. bñ tritu. ȝ. ij. thuris. ȝ. ß. ⁊ ß. miſceꝛ vtere qz hmōi loci ē mirabilis icarnatiōis. Deide fcā icarna tione māmillaꝝ q̄ cognoſciℓ ꝓ eritū materie admodū muſcil. altee in pua ſp̄itate ab oꝛificio vlceratiōis ad cicatrizātia trāſ ire cūdū eſt. Cui⁹ gra exēpli talis pōt eſſe oꝛdinatio. ℞. balaū. mi rab. citrini alu. roc. cōbuſti añ. ȝ. ſ. terre ſi gil. boliar. añ. ℨ. ſ. mi ſce. Aqua etiam aluminoſa ꝓ ducit opationē puluerī añdicti. ¶ Et nota a die mūdificatiōis quod ſuper petia vſq; ad optis mam cicatrizationem loci: vti liſſimum eſt ponere vnguen tum de minio deſcriptionis

Aliud

Signū icarna tionis.

Nota.

Tēta.

Alia.

Nota.

Unguē

nfa plurib⁹ in locis ordinatuz
z in antidotario nostro ordinā
dū. ¶Et qz amice post sanatio
nē māmille intus nō parua du
rities remanere solet p cui⁹ re
solutione cautissime pcedēduz
est ne ad sephiros cāceroſuz p
ducat: ḡre p hmōi resolutione
z mollificatione. Cerotū molli
tiuum cuz resolutione domesti
ca descriptiōe nostra ordinatuz
in nſo antidotario z est diaqui
lon magistrale qđ accōmodate
administrat: qz sine attractiōe
vnāquāq; māmillarū duritiez
resoluit. ℣ Preterea si apa ex
supabūdātia humoruz causari
vſ tūc facta vſi purgatione ip
mis dieb⁹ cū aliquali repcussio
ne pcedere pōtes: velut est rep
cussiuū de oleo rosato cū albu
mine oui parūq; succi plātagi
nis pfectū. ℣ In augmento si ſr
cū maiori resolutiōe z repcussio
ne pcedēdū est. ℣ Reliquū ve
ro curatiōis vt in añdicta cura
tione de coagulatione lactis p
cedēdū est. ℣ Sik etiaz si apa
ab vna de causis pmittiuis añ
dictis cātū fuerit: curaī curatio
ne flegmonis euenientis a cā
primitiua. Et fere i ei⁹ cura p
cedēduz est: put supius in pria
cura pñtis capituli dictū fuit.
℣ Et sic deo dāte explec⁹ ē sēr
mo pñtis capituli: cui⁹ nomen
sit bñdictum.

Nota.

Cero-
tum.

Ca. ij.

¶Cap. ij. de apostemate frigido māmillarum.

Cura-
tio.

Curatio isti⁹ apoſte-
matis canonib⁹ vni
uersalibus obſerua-
tis: de purgatione
completur in pmis
diebus administratione istius
vnctionis qua tota mammilla
linitur. ℞. olei camomil. anez
ti. rosā. añ. ℥. ſ. olei de lilio olei
ℨ semie lini olei amygdalarum
dulciū pinguedis galline añ.
z. vſ. cere albe. z. ß. ad ignē fiat mi
linimētū. ℣ Facta loci linitiōe
vtilissimū ē sup loco iponere la
nā succidā carpinatā aut sup-
pā canapinā etiam bene carp-
natā. Ista em̄ auxilia resoluunt
cum aliquali pfortatiōe. ℣ Et si
maior resolutio fuerit necessa-
ria cerotū ordinatum cap̄lo de
apate colli summe ad ꝓpoſitū
facit. ¶Si ℨo istud apa via re
soluētuz resolui nō posset: imo
i via maturatiōis tēdere videa
tur: tūc maturet cū ep̄lo magi
strali de maluauisco z faria le
minis lini fenugreci z aliꝙ re
bus plurib⁹ in locis ordinato.
¶Deide maturatiōe celebrata
loc⁹ mō q̄ supradictū fuit apiē
dus ē. ℣ Pro cui⁹ postmodū di
gestiōe mūdificatiōe i carnatio
ne z sigillatione: nō sec⁹ fere p
cedēdū ē quēadmodū i añce-
denti. c. dictū fuit. ℣ Si k̄ic; mō
dico etiā eē pcedēdū p molli fi
catione z resolutione duritiei:
prout ibidē dcm̄ fuit: ḡre illuc
recurre p tua necessitate. ℣ Et
sic deo dāte completa ē doctrina
presentis. c. ꝛc.

¶Cap. iij. De apate duro mām millarum qđ sephiros cancero sum nuncupatur.

HZc doctrina prima
de apatibus vis
theozice z practi-
ce tractatū est de
sephiros z oibus
cius specieb⁹. In
pñti ℨo cap̄lo de sephiros cāce
roso describere put aui. ¶Est
itaq; sephiros i māmil. cācero
ſuz durities ig̃es coloris fusci i
māmilla fixa: q̄ nullo pacto hic
inde

inde mouet. Iraſcit plerūq; fa
cēdo recidiuā: qz qnq; aliꝙtu
lū meliuse habet: postea inde
ad hebdomadā vterioz efficit:
et in loco sepissime herisipilā
ꝓmouēdo z pūctiōib⁹: iflāma-
tiōib⁹ z pulsatiōib⁹ mulier tali
morbo laborās vehemētissime
vexari. solet comestiones abhor
rendo. Febricula q̄z mime va-
carey. ℣ Et iterdū i circuitu apa
tis vene sangute melācholico
plene manifestant. ¶Curatio
itaq; isti⁹ cāceroſi sephiros cō
plex accōmodatissime curatiōe
psiliꝙ cuiusdā nobilis mulieris
sephiros cāceroſo laborantis.
Cui⁹ cōsiliū tenor z descriptio
talis ē. ¶Vidimus excellētissi
me doctor ſp̄ libētissime i forma
tiōez quā ad nos misisti de ca-
su egrotatiōis cuiusdā mlie-
ris de familia centuriona q̄ vt
asseris iā per bienniū in māmil
la apostemate cāceroſo labora
uit complexionis cholerice a
ꝑdominio annoruz quinquagi
tayl circa. Et breui et docto ser
mone vidim⁹ q̄d i ea ptineba
tur. Vidimus em̄ in primis p
ei⁹ curatiōe ꝑbitatē vſuq; optie
z canonice circa administratio
nē ſer rerū nō naturaliū labo-
ſe: put vnicuiq; prudēti viro i
arte medicinali cōuenit in cura
vniuscuiusq; morbi. Vidim⁹ p
terea cogitationē habitā circa
ꝓthothomiaz faciēdā: z qualr er
cellētia tua circa digōnē mate-
riei z ipsi⁹ purgationē pcessit.
Vidimus deniq; quid hucusq;
actū fuit circa localiū adminis-
strationē. Quibus tuis bene di
ctis et ordinatis licet fere ni-
hil addendum sit: tamen vt cu
ra istius nobilis mulieris ma-
gis elucescat: nō nisi vtilissimū
esse arbitroz i medicina adduc
cere qđ sentiā p curatiōe hmōi
egrotatiōis. ℣ Circa quā iudi- Puncta
co ℨtuor puncta necessario esse cta-
tāgēda z describēda. Quoruz
primū erit de morbi essētia. Scd
de flebothomia faciēda: an fle
bothomo: an alio ingenio. Ter
tiū de purgatōis modo. Quarta
tū z vltimū q̄bus localibus ve
re canonice fiat pcedēdū. Pri-
missa ergo materiey peccātiū
digōe cū administratiōe sex re
rū nō naturaliū. ¶Circa primū Circa
punctū de morbi essentia est in pmuz.
fistēdū. Cū ei⁹ cognitio sit po
tissima ps curatiōis: iuxta illō
Gal. dicētis. Impossibile ē egri Gal.
tudinē sanare: nisi prius noue tudinē
ris eā: nā sine ei⁹ cognitiōe pa
rū medicus egrotāti suis medi
cinis pficere vſ. ℣ Sumēdo ḡ
argumētum ab accidētib⁹ q̄ ad
sunt morto casu vereoz pdictaz
mulierē apate ℨo cāceroſo mi-
nime laborasse: ḡre vt scribis
z si pdict⁹ morb⁹ fuerit doloro
ſus z dur⁹ z deniq; vlcerat⁹ ac
herisipilat⁹ tñ nūq; in circuitu
apparuere vene sāguine melā
cholico plene. Et cū hoc et nul
la i eo mala āpparuerit colora
tio scōz qđ tua mihi retulit scri
ptura: qz de necessitate ad hoc
q̄ talis egritudo sit cancerosa
oporteret q̄ ista duo ꝓallegata
signa adessent in eo: qm̄ cancer
vt oēs antiqui z moderni asse-
runt doctores pſertim Auı. est Auı.
apa melācholicū i pncipio sui
ortus parui corporis: rotunde
figure: aliqn̄ ad ciceris simili-
tudinem: interdum ad ſtitatē
fabe fusci coloris: durus dolo-
rosus. Et ideo vt inquit pref-
tus vir i pricipio sue natiuita-
tis ambigitur esse ei⁹: qn̄ vero

antiquatus ⁊ vlcerat⁹ facillime cognitionis esse vł: vcz ꝑ incremētū suoꝝ accidētiū ⁊ apparētiā venarū in circuitu circūdāꝝ. Et ꝓpterea indico egritudinē suā potiꝰ eē situatā capꝫ ō ꝑte schlirotico fortasse tēdenti i viā cancerositatis: ꝙꝫ dicere ipsaꝫ vezꝫ pati cārū ꝓpriā iceptionis. ¶Circa scōm de flebothonua faciēda dico ꝙ attēta lōgitudine morbi: ⁊ cōplexiōe valde cholerica ⁊ sanguinea vt assĕrit: ⁊ ēt attēto fortasse ipsaꝫ diutius verari ale accidētib⁹ cū ō bilitate ⁊ defectu appetitꝰ: quinō ꝓfit aliq̄ mō nō esse i ꝟ nobili subiecto ꝓp lōgitudinē morbi. Et oib⁹ istꝫ ō causis ꝓsiliū meū eēt vt nō ꝓuocarenł mēstrua ꝑ flebothomiā vene saphene. Sz potiꝰ laudarē sumꝫ mope vt ꝓdicta mēstrua suo debito tpe ꝓuocarēł cū aliq̄ lotiōe fcā i tibijs ⁊ coxis cū reb⁹ ꝓuocantib⁹ ea. Loco vero flebothomie applicatiōe sāguisugarū venis emoꝛroidalib⁹ mirū i modū iuuare ꝓcepim⁹. Juxta illō Ani. dicentis euacuatiōnē sanguis emoꝛroidarū a cācro: lepꝛ: scabie: ⁊ mltis alijs morbis (quoꝝ denolationē brevitatis gr̄a ticescā) corꝓ⁹ hūanū ꝓseuerare. Igitur i isto casu tuti⁹ ⁊ magis ad ꝓpositū ē a venis emoꝛroidalibus sanguinem extrahere ꝙꝫ venā saphenā icidere. habem⁹ ēm ſm ꝓmi apertionē sanguinis emoꝛoidarū oib⁹ egritudinib⁹ melancholicis mirabilr opitulari. ¶Circa tertiū q̄dā ꝓtinēs modū purgationis est vt materia existēte melācholica: morboꝝ cronico pariari digerendo materia eiusdē morbi peccās ꝑ dē cēti pharmaco domestice solutiōis purgeł. hoc etiam sentire vł optimus Mesue autoritate Gal. c. ō melācholia. Inquit ēm Et canon q̄dē est in egritudinibus melācholicis: vt nō semel nō bis: istꝫ ꝓ interualla faciam⁹ euacuationē habētē tēperiē vt natura regulet euacuatiōez: non autē euacuatio naturā: huiusēt opinionis inuenił Aliab. Inqt ꝓfat⁹ vir. Nō sis cōtētus vnica euacuatiōe i purgādo mām faciētē cācrū: sz sepe ⁊ sepi⁹ paulatī digerēdo materiā ipm purgare opz. Sequitur igił ꝙ melior est ꝓcedere i purgatōe hmōi morbi pharmaco debilis solutionis q̄ eradicatiue ipam materiā purgare ⁊ eūare. Et cū infrascripto auxilio: cuius gr̄a exēpli talis pōt eē ordinatio. ℞. casie ana. ʒ. vj. confectionis amech. electuarij ō psilio ana. ʒ. j. cū ꝯcoctiōe florū ⁊ fructuum cordialiū foliculorū sene epithimi polipodij capillorꝝ veneris gallitrici politrici fiat potio brevis. Jsta potiovt pz consideranti ingredictia euacuat māz peccātē. ſ Ceterum ne mā mala incorpe aggregeł: vtilissimū ē eēt iterū hāc potionē iterare. ℞. foliculorꝝ sene epithimi ana. ʒ. j. ꝓfectiōis ana mech. ʒ. ij. diacapioliconis māne electe. ana. ʒ. ß. inlebviolati buglossati. ana. ʒ. vj. sepi capni. ʒ. ij. misce ⁊ fiat potio que erit valde vtilis i purgādo māz peccantem. ¶Circa ārtū vcz q̄b⁹ medicaminib⁹ localib⁹ ꝓcedēdum sit i curatōe istiꝰ morbi Dico ⁊ rōne loci ⁊ rōne materie grosse indurate q̄ mltū aduertēdū ē circa administrationē infrigidantiū ne forte sua ingēti ifrigidationez exiccatiōe incarcerareł materia ipsaꝫ magis lapidando: ex q̄ incarceratione possent accidere mala accidentia sicut dolor apūctꝫ cholericū: vt plespositiōe ex retētiōe alicuiꝰ materiei. ſ Ut ergo ista euitenł: nō nisi vtilissimū erit ꝓcedere cū aliquo medicamine domestice exiccatiōis: ipz nō exponādo ab aliq̄li mollitiua resolutiōe ⁊ loci ꝓfortatiōe cuiꝰ talis ꝓ esse ordinatio. ℞. olei rosa. olei viola. vnguēti Gal. aā. ʒ. ij. piguedinis vituli pingue dinis anatis olei amigdalarū dul. aā. ʒ. j. muscillaginis altee ⁊ psilij aā. ʒ. ij. muscillaginis seminis citoniorū. ʒ. iij. Oia si mł decoquāł vsqꝫ ad ꝑsūmationē muscillaginis. Deide colēł cui colature addāł succi plātaginis succi solatri ana. ʒ. ij. Et iterū bulliāt vsqꝫ ad succorūcōsummationē iterū colādo. Deinde cū cera alba sufficiēti fiat cerotū molle. Addēdo in fine litargirij aurei ⁊ argē. aā. ʒ. ij. tucie alexandrine. ʒ. j. cāphore ſim artē triturate. ʒ. j. ⁊ ß. farine ordeacee. ʒ. j. et ß. misce ſp bene agitādo donec tepidū fiat. Jstō etem cerotū (vt ptz ꝑside rāti igredictia) hz ꝟtutē remitti ēdi adustionē cholerē: cū sedatiōe dolorꝝ: locū ꝓfortādo: nec spoliāt ab aliq̄ mollitiua resolutiōe dēestica. q̄b⁹ oib⁹ idigemus i aꝑte duro etiā tēdēti in viā cācrositatis. ſ Et qm̄ iste loc⁹ erit parat⁹ herisipilā suscipere. Igitꝫ ꝓ ipius remotiōe si ꝓtigerit ipm locuz ad ꝓdictaz dispositionē deuenire: ꝓ ei⁹ remotione vtilissimum erit totā mām̄illā ex infrascripto emplo illinire. Cui⁹ talis pōt esse ordinatio. ℞. ordei mundi. ℳ. ij. lentiū. ℳ. ſ. malua. vio. aā. ℳ. mētū. j. ⁊ ß. ros. plātaginis solatri aā. ℳ. ß. omnia adinuicē decoquātur in aqua vsqꝫ ad ordei crepaturā. deide pistenł ⁊ cribellenł vltia cribellatiōe: cui cribrature addanł carnis pomoꝝ dulciū sub ꝓtunis decoctoꝝ. li. ß. olei rosati odoriferi olei violati aā. ʒ. iij. vnguenti Gal. ʒ. ſ. et ſ: Et iterū cū cera alba sufficiēti fiat cerotū molle: qō erit iterū formā empli ⁊ ceroti. Extinguit ēm̄ oēm feruorē cholere: nō ſriando vlceratiōi ⁊ duritiei: vt pz cōsiderāti ingredictia. ſ Ut terius vs ad eādē intentionem totā mām̄illā illinire ex linimēto infrascripto in mortario plūbi diutius deducto. Cōstat ēm̄ ex duab⁹ partib⁹ olei rosati onfancini ⁊ vna olei violati: ⁊ tātundē de oleo de vitellis onorū. ſ Super vlcere ꝓterea tūmodo administari ꝓt tucia alexandrina ꝓius vlcere lauto ex ista pūtanea lotione cui⁹ talis est ordinatio. ℞. ordei mundi lentiū foliorū plantaginis aā. ℳ. ʒ. gallitrici palitrici aā. ℳ. ß. Mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. ij. bulliāt oia cū sufficiē. ꝙntitate aq̄ plantaginis ⁊ solatri. addēdo in fine sirupi rosati. ʒ. ij. Et iterū bulliant vnica ebulitione deinde colēł. hec ēm̄ sunt probatissime doctoꝝ q̄ i mediū me adduxisse volui procuratione paliatiua pūtis morbi: cōrectioni tñ meliozis iudicij tui semper me submittendo. Uale et me commendatum habeas. Et sic deo dante ⁊c.

¶Capitu. iiij. de duritie mām̄illaꝝ nō cancerosa.

Ani.

Circa scōm.

Circa tertiū.

Cero-tum.

Linimentū.

Aliud

Aliud

Aliud

Cap. iiij.

EN mammillis (vt in primo cap. relatum fuit) post sanationez apatū solet non pua remanere durities que licet i eius initio ad sephiros reduci non possit: tñ nisi a solerti chirurgo p ei⁹ mollificatiõe z resolutiõe cura spālis admini strēt: nõ esset mix ḡn pdicta durities ad sephiros transiret. Quapropter cerotaria multā attractionē hñtia in isto casu

Cerotū magistrale ō malnauisco z alijs ordinatū. c. de apate colli. accommodate administrat i isto casu: qz miraculose molificat vnāquāqz duritiē paulatine resolucēdo.

Alind ℙ Itē ad eādē intentionē. ℞. dia ɋlōis albigūmati. ℨ. ij. pigued. galline: medule crurū vituli z vacca. añ. ℨ. vj. olei amigdalarū dulciuꝫ butyri recētis añ. ℨ. v. olei camo. anetini ō lilio añ. ℨ. ß. pinguedinis anatis pingue dinis anserine ana. ℨ. vj. ß. muscillaginis altee z semiꝫ lini li. ß. liq factis oib⁹ ad ignē: ola cū pdicta muscillagine bulliant lento igne vsqz ad psummationē muscillaginis: deinde colētur postmodū cum cera alba sufficienti fiat cerotū i bo

empl̄z na forma. ℙ Cerotū de ep̄lisco nenientioribus pro hac intētione. Inuenimus risum decoctū vsqz ad spissitudinem in brodio pingue. caponum vel gallinarum ceterarumqz carnium pinguiū deide pistatis z cū butyro sufficiēti oleoꝫ camomil. incorporatis. Itez in caciola bulliendo parum addendo vitella duorum ouorū croci. ℨ. j. mirabil̄r duritiem mammilla-

Alindrum mollificat. ℙ Medulla panis q̄z in decoctione altee decocta i pdicto brodio: deide pistata cū oleo rosato camomillino anetio z piguedine anatis añ. ℨ. j. deide ad ignē cū modico hmōi decoctiōis more quo i antecedenti recepta dictuz fuit bulliēdo fiat empl̄m addēdo i fine vitella triū ouorū croci. ℨ. ß. z vtere qz mirabilis ē operationis. ℙ Et sic deo dante ꝛc.

℔ Finit tractat⁹ quart⁹. ℭ Incipit quint⁹ de apostematibus.

ℭ Tractatus quint⁹ de apostematib⁹ pectoris costaꝝ spine dorsi z ventris partiūqz earum. Continens capitula. viij.

ℭ Cap. primū ō apostematib⁹ pectoris z costarum diafragmate supra.

IN regione pectoris atqz costarum apata cauida sicut ceteris locis humani corporis frigidaqz etiam nasci solent. Ista etenim apata interdū eueniūt a causa primitiua. Aliquando a causa añcedenti. ℭ Si vo a cā pmitiua cāri videt tunc tur: tūc curatio eoruꝫ pōt extrahi a capl̄o de cura flegmonis. cā pmitiua eueniētis: qz vt plurimū talia apostemata fūt calide nature: z ex sanguīe aut cholera generantur. Unde seriem cuiusdaz casus qui in tēpestate nostra contigit in ciuitate Benuensi: loco dicto marassi tribi narrabo. ℭ Homo quidam ruralis dicti loci: dum vna die ederet super vno muro: quidam eius filius annoruꝫ. iiij. vel circa: versus patrem hilari vultu decurrēdo z idē patri obuiādo ambo casu pmittente emuro in terram ceciderūt cum maxima pris iactura. Accepit em in regione costaꝝ percussionē enormem. Qua de cā locus ad magnam peruenit apostemationē. Et circa eius maturationē validissima febre veratus fuit. Inde necesse fuit locū incidere iuxta costarum lōgitudinē. Et feci incisionē satis amplā: qz apostema erat magnū z penetrās. Ex qua incisione in diuersis vicibus magna materieꝫ q̄titas extracta fuit. Demum vna die hora medicationis simul et semel p orificiū vlcerationis per secessum z per os natura purgauit saniem in magna q̄titate. Et tandē cū lotionibus mūdificationibus z incarnationibus ac poculis de q̄bus plenarie loquemur de vulnere penetrante in pectore: dei munere eidē vires in etate senili pristituto pristinā sanitatē restitui. De quo

A cau rosa genuēsis q eo tpe huic casu ap̄ri videt: pro rationi interfuit. ℭ Uez si apa cedēti. ta pdicta a cā antecedēti causa viā resolutionis vel alia via sit pcedēdū. Nā si p viā terminationis: vt plerūqz ptingit ea eueAperre reticū apa tūc prudētissimi chitio. rurgici est si apa fuerit suppolongitudinē (vt superius dictū Watu fuit.) Si vero nōdū ad maturatio. tionē peuenerit locus statim maempl̄z turet cū empl̄o de caulibus cū butyro pfecto in brodio carniū decoctis: aut cū empl̄o de mal uauisco: aut alīs empl̄is habitis capitu. de cura flegmonis.

ℭ Et qz aliquē aliquando istud

apa vt multoties vidimus ad exitura peruenire nullā ad exteriorē partē manifestando tumefactionē. Ita p chirurgi nō multuz in arte chirurgicali ex parti frequentissime eius collectionē ignorāt: quare in isto casu viro experto opus est. Qua- Nota.
propter ad verificationē p tale apa factū sit exitura: aut p i eo sit facta collectio saniositatis pro maiori parte necessario ad fuerūt in maturatiōe ei⁹ infrascripta signa. Uz grauedo loci cum pōderositate sine tumefactiōe: z eo maxime si fuerit penetrās vt plurimū sine rubedine loci egra febricula raro vacare videt: cibū atqz somnū cū difficultate capiendo. Et si a prudēti z experto chirurgo locus doloros⁹ cōprimat digito fortiter simul et semel si collectio saniei facta fuerit in loco: q̄dā fouea in loco digitoꝫ pressure vt plm remanebit. Interdū insuper sentit pulsatio q̄dā scōm relationē infirmi. ℙ Igit cūqz per signa predicta z bonā chirurgici estimationē cognoueris illud apa ad exiturā deuenisse incidat locus p fundē: z tm longitudinē costarū: vt dictū fuit iuxta quātitatem materiei vez si materia fuerit multa z si nō satis amplum habuerit tunc incisio ampla esse dz. Si pauca vero fuerit materia pauca efficit apertio. ℭ Et nota qō otaa
in prima vice non permittit de sanie multū extra exire: ne virtus debilitet. Imo statim loc⁹ stringendus est cū stuppatis z licinijs albumine ouī z eius vitello illinitis. ℭ Deinde in sequēti die si vulnus fuerit penetrās nō secus pcedēdū est pro

eiꝰ curatiõe quẽcadmodũ dicẽt de vulnere penetrãti i pectore: quare ꝓ tua necessitate illuc recursum habeas: qꝛ ibidẽ multa necessaria ꝓ curatiõe pñtiꝫ morbi describent. ¶Si ẏo inuenerisillud nõ penetrare: tũc digerat locꝰ cũ digestiuo de terebẽtina per tres vel quatuor dies. Deinde digõne celebrata locꝰ mũdificẽt cũ mũdificatiuo de melle ro. ꝛ tereb. vel mũdificatiuo de apio. ℣Aduertẽdũ ꝙ si Nota. apa multas habuerit cauernas ad incarnationẽ loci oẽs cauerne si opus fuerit cũ vnguento aplox sup tincta aut egyptiaco aut vngũcto mixto aut lotione de lixiuio cũ puluere nfo de minio ꝓfecto carnis supflue re motiuo integre mũdificenk: deinde ꝓ eiꝰ incarnatione ꝛ si gillatione ꝓcedẽdũ est eisdẽ auriliꝫ in supioꝛibꝰ capꝫis ꝓ istis intẽtiõibꝰ annotatis. ¶Siliꝫ mõ si apa acciderit in parte anteriori pectoꝛis dico esse procedẽdũ ꝑut dictũ fuit superiꝰ de cura apatis in regione costarũ eueniẽtibꝰ. ℣Et sic deo dante ꝛc. Ca. ij.

¶Cap. ij. De apate dorsi sine spine calido ꝛ frigido.

Apa dorsi.

Apostema istiꝰ loci ꝑpter nobilitatẽ nuche et neruorũ ab ea ortũ hñtiũ summa cũ diligẽtia curãdũ est: qꝛ non sine periculo a doctoꝛibus iudicat. ¶Curatio istius est. canonibꝰ obseruatis vniuersalibus. Si apa fuerit calidum vtile est locũ illinire cũ oleo camomillino rosato atq; violato ꝑ duos vel tres dies. ℣Deinde si videris apa in viã resolutionis sẽdere tũc eius resolutiõe ꝓcedendum est auxiliꝫ resolutiuis annotatis. c. de apate colli. Similiꝫ mõ ẽt dico esse ꝓcedẽdũ ꝓ eius maturatione auxiliꝫ ibidẽ annotatis. ℣Facta deinde maturatiõe nõ multũ cõpleta: locus ꝟm lõgitudinẽ icidat iuxta cõtitatẽ materiei: vt in antecedẽti. c. dictũ fuit. Deide locꝰ cũ digerẽdo ꝓ tres vel quatuor dies cũ digestiuo ẽ tere. ꝛ oleo dulci. ro. calido parũq; croci: reliquũ curatiõis. c. de cura flegmonis captendũ est: quare ꝓ tua necessitate illuc recurre. ¶Ucꝫ si materia faciẽs apa fuerit frigida: tũc liniatur locus infrascripto tribus vel. iiij. diebus. ℞. olei camo. anetini ro. de lilio añ. ʒ. j. ß. olei de spica. ʒ. j. cere albe cõtum sufficit ꝛ fiat linimentum addẽdo croci. ʒ. ß. cũ quo locus liniatur lanam succidam desuper ponẽdo. ℣Uel facias sic ꝛ erit cũ maiori resolutione. ℞. medulle panis infuse in decoctione rerũ resoluẽtium velut coriandri camomille meliloti aneti altee parũ origani ꝛ squinãti parũq; stichados oibus in aqua ꝛ vino decoctis: deinde cũ oleo ro. camomil. ꝛ anetino cũ predicta medulla madefacta in eadẽ decoctiõe postmodũ pistata fiat emplm solidũ ẽm artẽ addendo farine fabarũ. ʒ. iij. ℣Ad eandẽ intẽtionẽ vz spongia madefacta in eadẽ decoctione: ꝛ in sup loco cõ decenti strictura fasciata. ¶Si vero cognoueris apa via resolutiuũ resolui nõ posse: tunc maturatiuo infrascripto maturẽt. ℞. capitũ liliox albozũ. ʒ. iij. radicum altee lib. ß. omnibus decoctis in aqua: deinde pistatis ꝛ cribellatis in decoctione eũ farina tritici fenugreci ꝛ seminis lini ſſ ẽpliꝫ solidũ addẽ do butyri pinguedis porci. añ. ʒ. iij. cro. ℈. j. vitella triũ ouorũ. ¶Et no. ꝙ istõ apa dz apiri inter maturitatẽ ꝛ cruditatẽ: ne ad nuchã ꝛ eiꝰ neruos mã penetrare valeat. ¶Fcã icisione digerat locꝰ cũ digestiuo de terebẽtina ꝛ vitello oui per tres dies. Deiñ i ceteris alijs itentiõibꝰ ꝑut dcm fuit ca. õ apate gule ꝓcedẽdũ ẽ: ꝛre illuc fcur re. ¶Addã solũmõ ꝙ si vulnꝰ vel vlcꝰ attigerit locũ neruosũ ꝛ nuchã: si fuerit eũ corruptione ossis: ꝛz cura videat desperata: tñ ꝓ posse raspatoꝛijs ꝓdecẽtibus ꝓ cura ossis corrupti mũdificẽt ꝛ nõ igne ꝑꝑ piculũ neruchã vel neruũ tãgãt. Deiñ ꝓ peculiari mũdificatiõe oleũ õ vitellis ouoꝝ ꝛ melle ros. parũ ẽß sarcocolle ꝛ mirrhe ad ꝓpositũ facit. Si ẏo locꝰ efficiat cauernosus mundificẽt cũ lotiõibꝰ ꝛ alijs ingenijs i añcedentibus capitulis annotatis. ℣Et sic amice ꝓpleta ẽ doctrina pñtis capituli deo dante ꝛc.

Ca. iij. A materia calida

¶Cap. iij. De dolore spine.

Si dolor a mã calida i regiõe spine causetur: tũc cum oleo ro. camomillini ꝛ onfancino: et parum olei camomillini actuabꝛ cal̃o locꝰ liniat. Si vero dolor fuerit a mala ꝓplexione. siue materia calida tũc oleum rosatũ onfancinũ cõueniẽtissime administrat. Spõgia ista sup loco administrata priꝰ made facta in decoctiõe rosaꝝ ordei semule mirtillorũ foliorũ eius et granoꝝ sandalozũq; albozuũ huic doloꝛi ꝓferre ꝓcepimus. ℣Uerũ si ꝑdictꝰ doloꝛ a materia frigida cãriuꝫ fcã priꝰ teriscapitiꝫ purgatiõe ꝑ assũptionẽ frigidas pillulaꝝ de iera cũ agarico et sine q̃bꝰ eẽ nolo añ. ʒ. ß. aut cũ pillulis aggregatiuis si mk cũ agarico trociscato añ. ʒ. ß. locꝰ doloꝛosus infrascripta vnctione calida vngat. ℞. olei de camomilla de lilio de aneto õ spicca añ. ʒ. j. squinãti absinthij stichados camomille añ. paꝝ vi ni odoꝛiferi ciatũ. j. vꝛmiũ terrestriũ latoꝝ cum vino. ʒ. j. ola ad ignẽ bulliãt vsq; ad cõsummationẽ vini: deinde colet cũ colature addank olei ippericonis. ℈. vj. croci. ℈. j. cere albe. ʒ. ß. ℣Et ite bulliant parum et fiat linimẽtũ. ℣Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ vz oleũ liliozũ alboruz simul cũ oleo camo. parũq; rosati cõpleti. ℣Itẽ spõgia infrascripta decoctiõe madefacta ꝛ sup loco cata ꝓsita mirabiliꝛ iuuat i sedatiõe hmõi doloꝛis. ℞. camo. melliloti aneti rosaꝝ ana. M. j. stichados absinthij squinãti sansuci matricarie añ. parum bulliant omnia in aqua sufficienti et parum vini odorifere. vsq; ad consummationem tertie partis et vtere. (vt superius diximus) quia mirabiliter doloꝛem sedat. ℣Eodẽq; modo dico ista auxilia valere ꝓ remotione doloꝛis a mala complexione frigida sine materis cãti. ℣Et sic deo dãte ꝛc.

Unmomilla

ctio.

Linimẽtũ.

Spõgia.

¶Capitulum quartum.

De apostematibꝰ ventris et partium eius.

C. iiij.

Apostemata ventris non sine ingenij di Apãta ligentia a bono chirurgo in eorum curatione tractari debent. Interdũ enim malis atq;

varijs accidẽtib⁹ patiẽtẽ affligũt ꝑsertim circa maturationẽ ꝛ marie eoꝝ apatũ quoꝝ ort⁹ circa vmbilicũ terminat. ¶ Curatio cauratio itaq; apatũ calidoꝝ ꝛ frigidoꝝ vẽtrꝫ canonib⁹ vtibus obtinatꝫ. Si calm fuerit apa: pei⁹ repcussiõe resolutiõe atq; maturatione accõmodatissimũ ẽ ad.c.ꝺ cura fkonis recurrere: qz ibidẽ inueniesmkta necessaria ꝛ pulcherrima auxilia ꝑ itẽtionib⁹ supradictꝫ. ℣ Si vo apa ad maturationẽ puenerit ꝛ fuerit i circuitu vmbilici: tũc icisio faciẽda ẽ iuxta formã capitꝫ lune none. In ceterꝫ vo locis totiꝰ vẽtrꝫ icisio faciẽda ẽ iuxta doctrinã traditam. c. de exitura grosse cutis: ꝺre illuc recurre. ¶ Et qz aliqñ inuenit mã huiꝰ apatꝫ vsq; ad locũ itestinoꝝ penetrat tũc ꝑ ei⁹ curatiõe pcedẽdũ ẽ cisiõe auxilijs vcz lotionib⁹ ꝛ pocul ãnotatꝫ ca. ꝺ vulneꝝ vẽtrꝫ penetrãti ꝺre ad eũdẽ locũ ꝑ tua necessitate et ꝑ hac intentiõe recurrere potes. ¶ Uel si ista mã fi vid cak penetrare: tũc pp maximã fẽsibilitatẽ loci sũptã a ligamẽtis et villꝰ ac musculoꝝ capitis i circuitu vmbilici kminãtib⁹: loc⁹ in ꝓmis diebꝰ digerak cũ oleo onkacino cal'o ro. ꝛ digestiuo ꝺ vitelꝝ ouoꝝ cũ eodẽ oleo ꝑfecto parũcꝝ croci. Uel si patiẽs robuste fuerit nãe digõ fieri ꝓt cũ digestiuo ꝺ tereb. cũ vitelꝝ ouoꝝ ꝛ pauꝝ croci. ℣ Insup ꝺurãte digõne accõmodate ꝺsup admistrak ẽplꝫ mitigatiuũ doloꝝ. Cuiꝰ gña exẽpli talꝫ ꝓt eẽ ordiatio. ℞. decoctiõis mal. et vio. altee ꝛ ordei paruꝝ camo. paululũcꝝ mellilo. ℣tũ sufficit cũ li. ℔. faſ. faba. ꝛ tm̃ dẽ faſ. ordei ad ignẽ fiat ẽplꝫ solidũ ad dẽdo olei ro. ꝛ camo. añ. ℥. ij. vitella duoꝝ ouoꝝ ꝛ vter sup loco more empk: qz mirabilꝫ est opatiõis doloꝛe sedãdo ꝛ mãs ad eritũ ꝑparãdo. ℣ Celebrata digõne loc⁹ mũdificet: si fuerit apa circa vmbilicũ mũdificatiõe ifrascripta. ℞. terebẽ. clarissime. ℥. ℔. sirupi ro. ex ifusione. ℥. ß. vnⁱ⁹ vitelli oui recẽtis ꝓt tertiã: bulliãt siru. ro. cũ tereb. vnica ebullitiõe: deiñ addak ꝑs vitelli oui ꝑdicti ꝛ paruꝝ faſ. ordeacee parũcꝝ croci. ℣ Ceteꝝ ꝑ icarnatiõe i ꝑdicto mũdificatiuo vtilissimũ ẽ addere sarcoc. ʒ. ij. mirrhe. ℈. j. thuꝝ ℥. ß. ℣ Fiã deniq; icarnatiõe loc⁹ sigilleꝝ cũ vnguẽto de minio ꝛ lotiõe aq; alumis. Aliqñ desup ponẽdo stipticũ cuiꝰ talẽ ordiatio. ℞. boliar. ꝺre sigil. añ. ʒ. j. alumis roche ℈. busti. ℥. ß. balau. mirabo. citrinoꝝ subtilissime ꝓtritoꝝ añ. ℈. ij. misce ꝛ fiat pulus. ¶ Uel si apa vẽtris a mã frigida aut mixta cãdori videretur ꝑ ei⁹ resolutiõe ꝛ maturatiõe vtilissimũ ẽ ꝓcedere: put de his duab⁹ itẽtiõib⁹ dictũ fuit ca. ꝺ apate colli: ꝺre illuc ꝟcurre. Reliquũ vo curatiõis vcz de icisiõe digõne ꝛc. Curatione antedicta ꝓcẽcãũ est. ℣ Et sic deo dante ꝛc.

¶ Ca. v. de apatibus inguinũ.

Apostemata inguinũ, nõ eueniũt nisi ꝓpter vnam trium cãrũ vcz aut ꝓpter malam apatis ꝓplexionẽ: aut virge vlcerationez: aut vlcerationẽ extremitatum. De exitura aũt ꝺr q̃ solet euenire post lõgã febrẽ aut ꝓpter sanguinẽ vulneris in ventre penetratis a natura ad locũ inguinũ transmissum de q̃ in succedẽti capi. ſmonẽ faciem⁹. ¶ Ista apata a q̃uſ cã ex causis ꝓdictꝫ cãta vt ꝑm ꝛ ꝑ maiori ꝓte sunt materie calide a ꝑdño quoꝝũ ꝓmis canonib⁹ obseruatis de flõmia ꝛ vẽtris solutiõe put ꝺ cura flegmõis ꝛ aliꝰ plib⁹ in locis dcm̃ fuit. ℣ Locus vngak cũ oleo camomillino calido: ꝛ paululum olei rosati: ex oliuis maturꝫ odoriferis: ponẽdo desup lanã succidaz carpinatam. ℣ Ad eãdẽ itẽtionẽ cũ maiori resolutiõe loci vz ẽplm ꝺ medulla panis cũ oleo camo. ꝛ parũ oli ro. i decoctione malua. altee camo. mellilo. ad ignẽ cõfectũ in forma solida. Et vtere qz mirabilis est opatiõis i resolucẽdo. ℣ Itẽ ad eãdẽ itẽtionẽ cũ maiori ſsolutiõe ꝛ sedatiõe doloꝛ ꝛ aliq̃li mollificatiõe vz ifrascptũ cerotũ. ℞. radicũ altee li. ß. capitũ liliozuz albo. ℥. ij. oꝛa bulliãt siꝛ cũ brodio carniũ sufficiẽti solito more q̃ vtere i comestiõe vsq; ad pfectam coctura. Deiñ oib⁹ pistatis et cribella. ad ignẽ cũ. ℥. iiij. olei camo. olei ro. ℥. j. piguedis galline. ʒ. vj. butyri. ℥. ß. piguedis vituli diaꝛlonis albi ana. ℥. ij. Et iterũ ad ignẽ cũ cera alba sufficiẽti fiat cerotũ i bona forma. Istꝺ emꝫ cerotũ amice mollificat ꝛ mollificãdo resoluit cũ sedatiõe doloꝛis nõ repugnando maturatiõi si naturã ipam tẽtare voluerit. Itẽ. ℞. ad eãdẽ itẽtionẽ empk̃m de farina tritici ꝛ ordei ꝑfectũ cũ supradicta ꝺcoctiõe ad ignẽ bulliẽdo vsq; ad spissitudinem: deinde adda tur olei camo. ℥. ij. olei ros. ℥. j. croci. ℈. j. vitella duoꝝ ouoꝝ: ꝛ vtere qz mirabile est i resoluẽdo aut maturãdo. ¶ Si vo istꝰ apa aurilijs antedictꝫ resoluiratiuũ nõ posset imo tẽdere i viã maturatiõis. statim infrascpto maturatino maturek. ℞. foliozum malua. ꝛ viok. añ. ℳ. ij. radicũ altee scõm latitudinẽ incisarũ li. ß. capitũ liliozum albozum. ℥. iiij. deiñ bulliãt cũ aq̃ vsq; ad pfectũ coctura: postmodũ pistatis oib⁹ i decoctiõe cũ farina tritici vel ordei (si fuerit materia mkt̃ calida) ad ignẽ fiat ẽplꝫ ẽplm. solidũ addẽdo olei oliuaꝝ dulciũ: butyri añ. ℥. iij. pinguedis porcine. ℥. ij. ß. vitella duoꝝuz ouoꝝ misce icorporãdo cũ dicta pistatura fiat emplastrum. ¶ Et not. q̃ crebra euaporatio Nota. cũ petijs madefactis i ꝺcoctione supradicta miꝛ i modũ doloꝛe sedat materiã ꝑparãdo ad maturationẽ: ꝛ si ꝑ eiꝰ maturatiõe alia emplastra fuerint necessaria ad capitulũ de cura flegmonis recursũ habeas. ¶ Fa Incisicta maturatiõe apatis locꝰ icisio. dak in loco maturiori et decliniori icisiõe aliquãtulũ lunali inxta latitudinẽ ventris. Deiñ locꝰ cũ albumine oui ꝛ eiꝰ vitello adinuicẽ cõquassatis ipleak cũ tẽta nõ multũ longa. Deiñ i sequẽti die pcedak si locꝰ fuerit valde sensibilis ꝛ doloꝛosꝰ vt in corꝑib⁹ cholericis aliqñ eẽ solet ꝛ materia acuta existẽte cũ digestiuo de oleo rosato onfancio ꝛ viteꝝ ouoꝝ vꝰ cũ digestiuo ꝺ tereb. et vitelꝝ ouoꝝ paruꝝ croci loco nõ mkt̃ doloroso exãte. ℣ Celebrata digestione quod cognoscitur p pre- ꝟ ſ li ficatio sentiã bõe saniositatꝫ locꝰ mũ dificek mũdificatiuo de sirupo

rosato descriptione nra corpo
re existẽte cholericovel cũ mũ
dificatino de melle rosato cor-
Nota. pore exite flegmatico. ¶ Et
nota q a die incisionis p qua-
tuorvel sex dies pueniẽtissime
Catapla. administrat cataplasma miti-
gatiuum doloris cũ resolutiõe
z mollificatiõe: cui⁹ talis semp
fuit ordinatio nra. ℞. farine
ordei z farine fabarũ añ. ℥. iiij.
cũ decoctiõe maluaz z violaz
aut loco decoctionis decoquãtur
i brodio pigui vsq; ad spis
situdinẽ solidam: addẽdo olei
camomil. ℥. j. et ℞. olei rosa. ℥. j.
vitella duoz ouoz croci. ℈. j. z
vtere q mirabilis ẽ opatiõis.
Resoluit esñ materiã cõiũctam
humoralẽ cũ sedatiõe doloris
materiã suvporatã ad eritũ p̃
parando. ¶ Et si dolor vulne-
ris: vt plerũq; vidimus multũ
infestauerit patiẽtẽ ꝓpter ma-
lignitatẽ z sẽsibilitatẽ labiorũ
cui⁹ signũ est q a loco vlceris
sanies ad instar loture carnis
emanare vr: q̃ tãte caliditatis
z malignitatis ẽ qs vbi tangit
excoriat et vlcerat. quãobrẽ in
Lotio loco tẽ istο casu mihi sepenũero fuit
te. necessariũ tẽta penit⁹ auferre
z loco tẽte i poncre lotionẽ plu
ries i die admistratã: cui⁹ talis
fuit ordinatio. ℞. ordei mũdi
rosa. añ. M. j. folio z planta gi-
nis. M. ij. sumach lẽtiũ añ. M.
ß. seminis citoniorũ. z. ß. cũ aq̃
sufficienti bulliãt vsq; ad ꝓsũ-
mationẽ medietatis. Deide se-
pe et sepi⁹ laueꝝ loc⁹: q̃ delet
mirabilr acuitatẽ materiei ip-
saz mitigãdo: z desup cerotuz
ñm de minio sine gũmis ipo
nere. ¶ Nec si ꝓdicta maligni
tas z labioꝝ icẽdiũ z corrosio
nos via añdicta corrigi nõ pos
sint: tũc p̃sentaneũ ꝫ mediũ erit
puluerẽ nr̃m carnis supfluere
motiuũ itra vlcus iponere. Ita
q; ẽt labia ab eodẽ tegãt. ¶ Et ꝓ
nota q; iste puluis more q. s. ipo
sit⁹ ter aut ꝛter i hebdomada
mirã imo vt ita dixeri miracu-
losaz potẽtiã z virtutẽ ad hanc
malignitatẽ auferẽdã hz labia
q; maligna z obstracta ẽt depo
nẽdo. Et tãdiu dz dict⁹ pulvis
administrari donec cognouerꝫ
malã carnẽ z malignitatẽ mala
q; labia vlceris penit⁹ eẽ remo
ta sp. s. petia vnguẽtũ ꝛ minio
admistrãdovsq; ad finem cure.
¶ Si vero lueneris labia ob-
stracta multũ indurata: ita q; a
dicto puluere ꝓsumi nõ possint
tũc necessario veniẽdũ ẽ ad ru
ptoziũ ꝛ capitello descriptiõeno
stra ordinatũ i ãtidotario nr̃o:
qñ liniendo cũ eo q̃cũq; labia
vlceris intra dimidiũ hore pe
nit⁹ ea ãputabis. ℞. remota de-
nigs malignitate vlcerꝫ z a car
ne mala labijsq; obstracti mũ-
dato vlcere: loc⁹ aliquãtulum
mũdificeꝝ aut cũ mundificati-
uo de apio: vel de melle rosato
cui⁹ talis põt eẽ ordinatio. ℞.
terebẽtine clare. ℥. j. ß. mel-
lis rosa. z. vj. bulliãt parũ: deiñ
addaꝝ farina ordei q̃tũ suffi-
cit ad spissitudinẽ facta mundi
ficatione ꝓ eis incarnatiõe in
añscripto mũdificatiuo addan
tur sarcocolle. z. j. ß. thuris mir
rhe añ. z. ß. ℞. Deinde incarna-
tiõe celebrata sigilletur locus
cũ lotiõe aque aluminose z fila
carpinata de petia lini: et vn-
guento de minio suprascripto.
℞. Et sic deo dãte cõpleta est do
ctrina presentis capituli ꝛc.
¶ Ca. vj. de ãpate iguinũ siue C
exitura q̃ solet euenire i febri-

bus cronicis ꝓ viã terminatio-
nis: vt primũ ab epate ad dictũ
locũ: materia hmõi ãpatis trãs
missa: aut ꝓpter sanguinẽ coa-
gulatum in ventre a natura ad
eundẽ locũ trãsmissum. Et hoc
in vulnere in ventre penetrãte.

Nota. Studꝫ ãpa sp venit
ad exituꝝ ãre pru-
dentissimi chirurgi
est in istο casu semp
maturationẽ cũ aliq̃
attractiõe adiuuare. ¶ Et no
ta q; aliq̃ istud ãpa peruenit
ad exituꝝ: tñ ex quo eius ma-
teria ꝓ maiori parte permanet
in loco interiori vẽtris. Igit ꝓ
eius cognitiõe vez q; in loco sit
cõpleta collectio saniei viro in
hac cura experto indigemus.
℞. Cũ igit ad collectionẽ saniei
loc⁹ iste puenerit incidaꝝ ꝓfun
de instro curuo subtili ingenio
vsq; ad locũ sanios itatis condu
cẽdo ipm. Vel aperiaꝝ candẽti
ferro instro punctuali. Deinde
culterali ꝓ posse tñ olno aduer
tendũ est q; nerui ab ipso caute
rio nõ tãgañt. Deinde loc⁹ cau
terizationis z apertiõis ipleaꝝ
albumine oui cũ suo vitello cõ
quassato z modico olei rosati.
Postmodum in sequenti die cũ
butyro z vitellis ouoz in loco
cauterizationis ad remouendũ
casum escharę tpe oportuno p-
cedendũ est vel cum digestiuo
de terebentina cũ vitellis ouo
rum: si apertio facta fuerit cum
ferro nõ ignito. Ultimo loco ꝓ
eius mũdificatione: incarnatio
ne z sigillatione curatiõe iã di
cta in pcedẽti. c. pcedẽdũ est.
℞. Et sic deo dãte cõpleta est do
ctrina presentis capituli cuius
nomen sit benedictum.

¶ Capitu. vij. De ãpate virge.

Vt plurimũ ãpa- Ãpata
ta vge a materia virge
cali ghari solẽt.
Quare i eoꝝ ma
turatione ꝓpter
ptinuũ fluxũ ma-
teriei ad locũ z stationem ve
niẽtiũ caliditatis z loci eiusq;
exercitiũ ad festinã maturatio
nẽ cum maxima facilitate pue
niũt. ¶ Igit canonibus vniuer Cura
salibus obseruatis in pcipio Lini
vtilissimũ est totã virgã illinire mentũ
albumine oui cũ suo vitello cõ
quassato cũ oleo ros. z parũ suc
ci plantaginis paululũq; lactu
ce super pectine ponendo de- Defen
fensiuũ infrascriptũ. ℞. olei ro. siuum
℥. ij. cere albe. z. vj. boliarmeni matu
z. j. misce. ¶ Si vero in viã ma- ratiuũ
turationis trãsactis duobus vel
tribus diebus cũ antedicta me
della tendere videatur tunc si
matureꝝ. ℞. folioꝝ maluarum z
violarũ in aqua decoctarũ añ.
M. ij. deinde expressis pistenꝝ
z in decoctione cũ farina ordea
cea fiat emplastrũ solidũ: addẽ
do olei violati butyri. ana. ℥. ij.
vitella duorum ouoz z cũ pre-
dicta pistatura misce et vtere:
q; maturat cũ sedatiõe doloris
℞. Deinde apostemate matura- Inci e
to fim lõgitudinẽ virge icidat sio.
ãpa in loco maturiori. ℞. Reli-
quum vero curationis capien-
dũ est. c. de cura flegmõis: qua
re illuc recurre. ¶ Si vero apo
stema frigidũ fuerit: put dictũ
fuit. c. de ãpatibus frigidis ꝓ
eius maturatione procedatur.
Si liq; modo facta incisiõe pro
digestione mũdificatiõe incar
natiõe z cicatrizatiõe: ad predi
ctũ capitulũ recursum habeas.
℞. Et sic deo dante cõpletus est
sermo presentis capituli ꝛc.

C.viij. ¶Cap.viij. De pustula carbũculosa que oriri solet inter pellem ⁊ preputium virge.

Pustula in p̃putio.

ISta pustula pro maiori parte causat in hoib⁹ coitũ hñtibus cũ muliere feda habente vulnã vlceratã vlcere putrido vel maligno: vt quia fuerit nouiter mẽstruata. Pro cuius curatiõe canonibus pluries iã dictis vniuersalibus obseruatis nulla melior curatio est q̃ ptin⁹ locũ pustulatũ candẽti ferro decoq̃re cauterio oliuali. Vel locũ eius scarificare scarificatione ꝓfunda in medio eschare vna tm̃ scarificatione: qua vnicũ foramẽ efficiat. ¶Deinde in predicto foramine ponat vnum ex trociscis nostris de minio vt vnguẽtũ egyptiacũ descriptiõe nostra cũ addition arsenici in forma dura ꝓfecti: q⁹ ista duo auxilia predicta pustulã mirabiliter interficiũt. Cuius signũ est: q⁹ ei⁹ malignitate interfecta in circuitu pustule circulus causari videt. ¶Deinde p remotiõe eschare vt cetera adusta vlcera curant.

Cura.

Ignitio.

Scarificare.

Nota.

¶Vnũ tñ nõ ptermittã: q⁹ albumẽ oui cõquassatũ cũ oleo ro. ⁊ succo plantaginis vel solatri in parua quãtitate: ⁊ cũ eo totã virgã liniẽdo pñtaneũ remedium est. ¶Defensiuũ ẽt positũ in antecedẽti ca. sup pectine addita petia madefacta aceto et aqua ro. in defensiõe materie ꝑ ad locũ venientiũ opitulat. Et q⁹ solẽt vt plerũq̃ vidim⁹ ad hãc pustulã sequi duo accidẽtia valde timorosa ⁊ tedioſe curationis: velut fluxus sanguinis valid⁹ corruptiõs ligamẽti virge. Ita q⁹ ei⁹ corruptio ambulãdo trãsitũ facit vsq̃ ad pectinẽ adeo q⁹ multoties ꝓ ei⁹ remotiõe i hac cura coactus fui incidere ẽgã incisione lõgitudinali vsq̃ ad p̃notatũ locũ. Et deinde actualli cauterio predictũ ligamentũ putridũ amputaui. Et isto mõdo dãte semp de hmõi casu honorem ⁊ vtilitatẽ ꝓsecutus fui.

Liniti uum.

Defensiuum.

Cõtra putrefactionem.

¶Similiꝫ mõ ẽt ꝓ curatione fluxus sanguinis ꝑdicti q̃ multa ingenia habẽda capitulo de cura fluxus sanguis ipm restringere nõ poteris: necessariũ erit pellẽ incidere vsq̃ ad locũ emorosagie sanguinis. Et ꝫ operatio ista ꝓ sanitate inducẽda sit satis deturpis in homine ⁊ difficilis: tñ vt habet Gale. ix. ⁊ x. tera pentice. egritudo q̃ nõ habet ꝓter vnã viã ad salutẽ ꝫ difficilis atq̃ ardua sit cuilibet egrotãti: velit nolitq̃ opꝫ q⁹ ꝓ illã transeat ⁊ ẽt in oibus casib⁹. ¶Quo facto ꝑdicti medella sup vena posita pcedendũ est. ¶Ꝫcz si ꝑdicta emorosagia sanguinis fuerit cãata ab aliqua putrefactiõe: tũc incarnatiua nõ ꝓuenirẽt: imo necessariũ est locũ putridũ mũdificare: aut cũ vnguẽto egyptiaco descriptiõe nr̃a: aut igne aut puluere nr̃o carnis male remotiuo. Et si nõ fuerit sufficiẽs ꝓ eius mũdificatione trociscũ de minio in parua quãtitate positũ marimã ꝓogatiuã hz i isto casu. ¶Verũ si ꝑdicta emorosagia videat cãri: nõ q⁹ locus putridus ⁊ immũdus sit: sz q⁹ forte remota eschara pustule medela ꝑdicti applicatiõe ⁊ strictura ꝓpter locũ ineptũ applicari nõ põt: tũc dico q⁹ isto modo incarnatiua summope ꝓuenirẽt: quoꝫ exempli gr̃a talis

Pulsantis guma restringẽtiuus.

põt ẽe ordinatio. ℞. aloes epatici thuris sarcocol. añ. z. ij. terresigillate boliarmeni litargirij aurei ⁊ argẽtei añ. ℈. ij. mirre. ℈. j. pili lepozis minutissime incis. z. j. ⁊ ß. farine vio. farine fab. farine lẽtiũ farine ordei añ. z. ij. misce ⁊ desup pulueriza: ⁊ cũ albumine oui ꝙquassato cum sufficiẽti q̃ntitate hmõi pulueris licinia cũ eo illinita desup fascient. ¶Sãguine suppresso. siue restricto loc⁹ ite ꝓpurificẽt cũ mũdificatiuo ⁊ apio: cui⁹ talis ẽ ordinatio. ℞. terebentine. z. x. mellis ro. colati. sirupi ros. ex infusione añ. z. vj. succi apij succi plãtaginis añ. z. ij. bulliãt simul paꝫ deinde addãtur farine ordei bñ cribellate. z. vj. oibus prius colatis sarcocol. z. j. croci. ℈. j. ¶Facta mũdificatiõe loci ꝓ ei⁹ incarnatiõe: sit in ꝑdicto mũdificatiuo addãtur thuris. z. j. aloes. z. ij. mirrhe. ℈. j. erit sufficiens medella. ¶Pro ei⁹ deniq̃ cicatrizatione cũ infrascripto puluere pcedẽdũ est. ℞. litargirij aurei ⁊ argẽtei añ. z. j. tucie. z. ß. boliarmeni terresigillate añ. z. j. ß. mirabolani citrini alumínis roche ꝙbusti añ. ℈. ij. misce ⁊ vtere: q⁹ pro hac intẽtiõe mirabilis est operatiõis. ¶Solet isup vltra ꝑdicta duo signa ad hãc pustulam magna seq̃ inflãmatio inter caput virge ⁊ eius pellẽ. Intantũ q⁹ i circuitu pustule materia retinet venenosa: q̃ venenositate sua pellẽ tangẽdo ipsam corrũpit ⁊ penetrat vsq̃ ad partẽ exteriorẽ ita q⁹ caput virge extra foramẽ predictũ exire videtur. Quare in eius curatione necessariũ est totã pellẽ circulariter amputare. Deinde si qua corruptio aplicatiuum.

Cicatrizatiuum.

ptio cãrenosa remãserit cãdẽti ferro ipsam decoquere vtilissimum erit aut loco eius vnguẽto egyptiaco illinire. Reliquuz vero incisiõis pellis digestiuo de vitellis ouoꝫ cum olei ros. aut terebẽ. pcedẽdũ est. Deinde ꝓ mundificatione loci ⁊ ceteris alijs intẽtionibus: prout dictũ fuit superius procedẽdũ est. ¶Et sic deo dãte completus est sermo presentis capituli: cuius nomen sit benedictum.

C.ix. Cap. ix. de calefactiõe ⁊ caro lis qui solent euenire inuenib⁹ inter pellem ⁊ preputiũ virge.

DIspositiones iste ꝓ maiori parte ꝓpter coitũ calide mlieris ⁊ nouiter menstruate (vt superius dictum fuit solent accidere. ¶Quãobrẽ ꝓ eaꝫ remotiõe paucioribus verbis pertranseã. ¶In primis lintus ꝓ tres vel quatuor dies procedant cum isto linimento. ℞. olei ro. ℥. ij. succi plãtaginis ℥. vj. litargirij aurei ⁊ argẽ. añ. ℥. v. tucie. z. iij. ceruse. z. ij. ꝓ lumbi vsti. z. j. de oibus fiat artem fiat linimẽtum in mortario plũbi cum quo locus limatur. Verum si caroli via ista extingui non possint tunc mortificentur cum puluere nostro carnis male remotiuo: aut vnguento mirto: deinde cum predicto vnguento procedatur aut cum vnguẽto de minio sine gummis locum semper lauando cum infrascripta aqua. ℞. aque plantaginis aque rosate. añ. ℥. ij. sief albi sine opio. z. ij. misce et fiat coliriũ et vtere q⁹ est mirabile. ¶Linimẽtum etiã cõfectum in antecedẽti capitulo de albumine oui: oleo rosato ⁊ succis pñ-

Linimentum.

Mũdificatiuum.

Aliud.

Cura. Ernia ventosa curat canonib⁹ vniuersalibus obseruatis prout dictū fuit capto ō apate ventoso. et capitulo de vndimia. Perficitur etiam hec curatio administratione localiū diuersorum. ℣ In primis ꝓcedēdū est cū oleo camomillio anetinoꝙ. ℣ Et si ista nō valēt: addant oleū rutaceū empl̄z z de cherni. ℣ Ad eādem intentionē cū maiori resolutiōe z incarnatiōe vētositatz ꝙz infrascriptū empl̄m. ℞. farine fabaꝝ farine orobi: farine cicerū: furfuris triturati añ. ℥. M. j. oīa decoquāt cū sapa z paꝝ lixiuij barbitonsoris vsqꝙ ad spissitudinē solidā: addēdo olei camomillini anetini. añ. ℥. ij. cumini. ℥. ß. laurini. z. vj. misce vtere: qz in isto casu mirabil̄r ꝙuenit. ℣ Itē Mīnd. ℞. camomille melliloti anet furfuris bene triturati añ. M. j. farine fabaruꝫ lib. j. cumini coriandroꝝ feniculi dulcis añ. ℥. ß. stercoris caprini bñ triturati ℥. iij. de oīb⁹ cum sapa sufficiēti z vino nigro fiat empl̄z solidū: addēdo olei camomillini anetini añ. ℥. ij. laurini. z. vj. et vtere: qz cū eo plerūqꝙ i isto casu magnū honorē et vtilitatez adeptus sum. ℣ Item. ℞. z erit melius in forma ceroti olei camo. anetini. añ. ℥. ij. rutacei. ℥. j. cum cera. alb. sufficiēti fiat cerotum: addēdo camomille mel liloti anet bñ triturati ana. partum minꝰ: coriandroꝝ. añ. z. j. ß. farine faba. quātum sufficit z fiat cerotū. Uerū si contigerit herniam ventosam in pueris lactantibus accidere tunc ꝓ eius carminatiōe sic ꝓcedēdū ℈. ℞. farie fabaꝝ. ℥. iij. vini nigri quātuz sufficit z ad ignē deoīb⁹ fiat empl̄z solidū: addēdo finecocture olei camo. anetini. añ. ℥. j. z ß. cumini paꝝ. Et tēpe bulliāt vnica ebullitiōe. ℣ Itez oleū camo. anetinū cū modico cere al. ad ignē linimētū faciēdo in isto casu sufficit cū ipso linimēto trāsire. ¶ Et nota q in quacūqꝫ testiculoꝝ egritudine cuz suis medellis necessarium est trāsire bursam ad supiorem partem suspendēdo. Et hec puto ꝓ hac cura. tibi sufficere. ℣ Et sic deo dante ꝛc.

¶ Ca. v. De hernia aquosa.

Ontigit sepenūero bursam testiculoz hapari a mā flātica a aq̄sa subtili a lupio rib⁹ mēbrīs: velut ab epate ꝓ didimū ad eūdē locum trāsmissa. ℣ Quare vnū ō melio rib⁹ cū q̄b⁹ intēdim⁹ i curatione ista est mēbrū mādās rectificare: p̄sertim circa ei⁹ ñtutē digestiuā: qz vndimia hydropisis z hernia aq̄sa vt plm non euenit (vt asserūt doctores) ni si ex erroze male digōnis epatis. Ergo in ꝑmis z añ oīa mēbrū mādās est cōfortādū vt bonā digōnē z seq̄strationē facere ꝑ valeat. ℣ Sumat ḡ patiēs hūc rio sirupū. ℞. sirupi de succo endi. ℥. ß. sirupi de cicorea. ℥. ß. aq̄ruz endi. ℥. ij. buglosse. ℥. ß. misce et vtaℓ ꝓ hebdomadā. ℣ Uñ purgeℓ purgatione ista. ℞. manne electe. ℥. ß. dia captolicōis. ℥. ß. reubar. ℈. ij. in aq̄ enduie ꝛ si: deide i deco. floꝝ. z fructuū cordialiū fiat potio. pillule q̄z ꝑ de reubarbaro et de assagereth ad hāc intētionem conueniētissime administrātur. ¶ Ulterius ad medicamina localiave niendo

empl̄z nīcdo dico q si egritudo fuerit in ꝓncipio eius sanatio possibilis est. ℣ In ꝑmis ergo cū infrascripto empl̄o ꝓcedēdum ē. ℞. farine lentiū farine faba. farie orob. añ. li. ß. oīa bulliant cū lixiuio barbitōsoris z sapa sufficiēter vsqꝙ ad spissitudinē z vtere. Mlind. ℣ Itē z erit maioꝛ efficacie. ℞. rosarum balaustiarū nucum cipressi. añ. M. ß. farine faba. farine orobi. ana. ℥. ü. stercoris caprini. ℥. iij. cū sapa z lixiuio ad ignē fiat empl̄m solidū. ℣ Itez Epith. maio. spōgia infusa in decoctione rosarum balaustiarum nucum cipressi alumīs roche calami aromatici cōfecta cū vino stiptico z lixiuio condecēti ligatura super bursa testiculoꝝ fasciata in isto casu mirabilē hz ꝓrogatiuā. ¶ Si vo hernia antiq̄ eē videat: tunc dico q nulla melior medicina ē q̄ bis i anno vez i cētē aquā extrahere. Et loc⁹ aptus Signa tiōis est in latere osei iuxta metā dietatem burse vel parum infra. ¶ Signa añt hernie aquose cognoscuntur: qz locus ad tumefactionem peruenit paulatiue. Cognoscit insup aliqualē gradinem loci et ꝓ claritatē loci trāsparentē. qñ medicus respicit locuz lumine parvo ostenso ad oppositā partez burse visui medici. Sil̄r etiā cognoscit: qz tangēdo locum cum digito sentitur aliqñ: ꝑsertiz qñ est magne quātitatis inter digitum z digitum mundatio quedā. ℣ Et sic deo dante cōpleta est doctrina hernie aquose curatiue: cuius nomen sit benedictum.

Ca. vj. ¶ Capitulum. vj. De hernia carnosa.

Cause isti⁹ hernie sē herper fiūt per viaz terminatiōis ad apatem hyiotale testiculoꝝ burse: aut ad apostema hyiotale testiculorum. Et hoc accidit ꝓpter lōgā mozā materiei existētis in apate ꝓtingit subtilē resoluiꝛ grossam ꝑmanere: quare inuiscat predicta materia grossa sup testiculo q̄ testiculo adherēdo ip̄m corrūpit: z tandez ꝓducit mollitiem ad carnositatē z dispositionē durā q̄ hernia carnosa a doctoriб⁹ nuncupatur. ¶ Cause ꝓterea isti⁹ dispositiōis i. c. de apate calido olei z testiculoz descripte sunt q̄s in necessitate reuide. ¶ Signa Signa insup talis hernie habentur ꝓ diuturnitatē morbi: qz in via incisiōis vera hernia carnosa rarissime z cuz difficultate curat. Cognoscunt et signa ꝓ tactum qz tangendo sentit res dura super testiculo cū aliquali mollitie intus: z mobilitate testiculi. Cognoscit̄ etiā ꝓ loci graue dinē z dolorem aggrauatiuuz. Et deniq̄ ꝓ administratione localiū rarissime curationē admittit̄. Quidā em̄ hāc herniam nerualē appellāt. Interduz vero rucusaz habētē carnositatē ad modū verruse sup testiculo. Et ꝺz nerualis qñ est adherens testiculo z didimo. ¶ Curatio ita Cura. qz hernie confirmate ꝑsertiz cum vlcere osei vsqꝙ ab substantiam testiculi: vt dicunt doctores antiqui et moderni: ꝓ viam resolutionis impossibilis est. ℣ Canonibus ergo obseruatis vtilib⁹ de dicta z regimine victe in eius cōestiōe z potu z purgatione prout dictum fuit. c. de apate duro. li. j. de apatibus.

Incisio. Incisio facienda est iuxta doctrinam celeberrimi Guil. pla. vt sim modū traditū ab Albuca. c. de hernia carnosa. ℣ Et modo eorū est vt fiat incisio cum rasorio vel alio istō sup bursa vsq; ad substātiā testiculi. Deide eē he testiculū z vide an in testiculo facta sit corruptio vel nō. ℣ Si nō p posse conare totā carnositatē a testiculo p decēti instrumento z bñ inciderī penitꝰ seqstrare. Deinde ad priū locum testiculus reducaī. Postmodū suaī locꝰ: z vt cetera vulnera curanī cū exiccātibꝰ pserātz z icarnātibꝰ. ℣ Si vo cognoueris corruptionē factā esse in testiculo: tūc ligeī dicimus z i parte inferiori ligature amputeī: deide dicimus cauterizeī. Reliquum vo curatiōis dz fieri curatiōe iā dicta supi⁹: aut curatione crepature facte via incisionis. ¶ Et nota q̄ habemus vnā speciē hernie q̄ nō recipit curationē nec pviā resolutiōis nec incisiōis nisi cum maximo egrotātis periculo. Igit q̄n ad superiorez curationē pueneris prudētissimi chirurgici ē añq; ad manualē operationē accedat de egrotātis periculo astantibꝰ z cōsanguineis pnosticū facere.

Nota.

Sex sūt species hernie.

¶ Sūt itaq; sex species hernie. Prima vez humoralis. Scōa aq̄sa. Tertia carnosa. Quarta ventricosa. Quinta zirbalis. Sexta z vltia intestinalis. q̄dā ēt addūt nervalē z brucalē. Qua ꝓpter iz hernia intestinalis z zirbalis nō possint ꝓnūerari iter apata sicut alie hernie: tñ p maiori facilitate inueniēdi capta ō oibꝰ speciebus hernie infra describam capitulum de cura hernie intestinalis que a doctoribꝰ crepatura nuncupatur.

¶ Ca. vij. De crepatura.

Crepatura (vt i antiquis z modernis inuenit scripturis) triplex ē. ℣ Una q̄dē relaxatio seu mollificatio. Et hoc accidit q̄n fit facta mollificaī sup inguine cū aliq; relaxatiōe ab aliqua vētositate te grossa: aut ab aliq; de causis causantibus ruptura. de q̄bꝰ si gillatim inferiꝰ mētionē faciemus. Et hec hernia siue crepatura relaxatio q̄a nūcupaī: q̄ super inguinē paruam tumefactiōē oñdit. ℣ Q̄n vo p̄dicta relaxatio incrementū accepit ita q̄ supza i guinē notabilē tumefactionē manifestauerit admodū oui: tūc crepatura. nō cōpleta vocaī. ℣ Si vo p̄dicta relaxatio itm augmēter descēdēdo q̄ intestina in bursam descenderit. tūc talis crepatura cōplēta vocatur. ¶ Cause itaq; crepaturā gñantes iterdū sunt p̄mittue z aliq̄n añcedetes. Primitiue quidē sūt velut casus ab alto cadē do: aut p̄cussio supza pectine a re p̄tūderi velut back'o pugillo pedeq; ira ducto. ¶ Añs vo p̄ pl'm p̄dicta ruptura causaī ab hūoribꝰ grossis flāticis z vētositatibus a membris supioribus nutritiuis ad eundem locum trāsmissis. Et hoc accidit vt plurimum a malo regimine vite humoris grossi z ventosi gñatine tussis ꝓterea valida: pedunq; frigiditas vna cū ingestibꝰ vaporibꝰ: vt plerūq; faciūt cātores p̄dicatores z legētes i scholis instructores pueros tubicine ac sonātes intīa q̄ vulgariter pifari z musa dār. Ista oīa faciūt ad gñatiōes crepaturē. Sūt q̄

dā ptīgit fieri crepatura currētibꝰ z saliētibꝰ fortiē ac ex fra onera brachiōs eleuātibꝰ. ¶ Uiso igit de oibꝰ spēbꝰ crepature z earū cās tps ē decepsꝰ pviā ericca tradere. ¶ Curatio itaq; ruptu re ñ oplete: z oplere vsq; ad eta mīe pticulari z vltia. Ulte ār regimē oplet bonovite regimine i sua cōestiōe z potu bonoꝝ hūorū gñati. Utaī & patiēs bonis carnibꝰ: potꝰ assatꝰ q̄s elixatis cū coriādro fenicl'o fortī z dulci ō sup puluerizatis. Et carnes tñmō sint castrati vnꝰ āni vituli hedipullozꝝ gallaꝝ caponū. z si bursa patiētis tolerauerit carnes fasianozꝝ p̄dicū z auiū i pratis z collibꝰ degētiū. In isto casu vtiī p̄cedūī. Quapterea q̄ q̄mō decocta cū modico maiora. z paꝝ cinamo. i isto casu tolerant. Ferculū ēt borago z paꝝ petrosil. parūq; mēte z maiora. Cū ouis z sine ouis i brodio carniū p̄dictaꝝ egrotāti cōuenientissime exhibeī. Risū ēt z farrū panatella ptuzata aut grue i eodē brodio sigillati decocta iterdū i isto casu tolerāt. Uinū ꝓterea dz eē mediocris vinositatis odorifez z mediocriter lipha. bone aq̄ vez aut fōtis aut p̄bate cisterne. Dz iſu p eē ticture mediocris: vez nec valde rubeū nec valō albū q̄s citrinū vel ceroxolū nūcupaī. Cōpleī insup hec curatio regimine vīi purgatiōe habētevtutē materiā peccātē euacuare: cū cōfortatiōe mēbri mādātis. ℣ In p̄mis capiēdo p hebdomadā sirū. ℞. sirupi de duabꝰ radicibus sine aceto: de cicorea vī loco eiꝰ ō suc. endi. añ. z. vj. aq̄rū endi. fumit. capil. ve. añ. ℥. j. z sumaī i aurora repidus. ℣ Sūpto sirupo purgeī patiēs purgatiōe ista. ℞. diacaptolico tinū. nis. z. vj. diafinicōis. z. iij. ℞. reubar. in ifusiōe. ℥. j. misce cū decoct. cōi fiat potio breuz. ℣ Particulare vo regimē cōpleī administratiōe localiū. ℣ In particularibus ergo abrasis pilis sup inguine si fuerit cōpleta reducātur intestina z zirbꝰ ꝓsus supiorē partē ad sedē suā. deinde ligeī frustū spōgie finissime ad quātitatē crepature z paꝝ plꝰ cū brachali a bono artifice fabricato madefacto i infrascripta decoctiōe. ℞. vini nigri stiptici lib. iiij. ros. balau. foliorū murtillozꝝ z granozꝝ eiꝰ sumach folio. plantaginis ipericonis: matrisilue. añ. M. j. rad. cōsolide maioris z minoris z earū folia añ. M. ℞. radicū altee. ℥. ij. ¶ Et nota q̄ ꝺz altea q̄ in altū eleuat se z maluauiscus: q̄ cōglutinat nucū cīpssi nūero. xij. hypoquistidos. ℥. ℞. alumminis roche. ℥. ij. aceti ros. ℥. ij. ℞. licij ℥. iij. mirrhe thuris añ. ℥. v. glutini piscij. ℥. j. bulliatoia simul cū vino p̄dicto vsq; ad cōsumtionē medietatis deide colet cū spōgia sup crepatura z brachali mō iā dicto. Et hoc per hebdomadā bis i die pmutādo medellā p̄dictā. Et in tpe isto vtilissimum est iacere in lecto. ℣ Quo fcō vez vsq; ad. xv. dies vltra añdictos quotidie semel in die tīn puluerizeī locꝰ z suffumigeī cū p̄di. deco. z deinde puluerizato pul. infrascripto p̄tuis spōgia desup ligeī more q̄. ℞. ad crē dictū fuit. Cuiꝰ pul. talis est ordinatio nīa. ℞. thuris mastiram.

Decoctione ad crepaturā

Nota.

Regimē vīe

Cura.

Purgatio.

Digestiuū.

cis mirrhe añ.ʒ.ij. aloes sãguinis drachonis sarcocolle mumie. añ.ʒ.ſ.ß. boli armeni terre sigilla. añ.ʒ.ij.ß. dragaganti tritu. cãdidi glutinis piscij añ.ʒ.ſ.ß. balau. nucum cipressi: mirabolani citrini hyʒpoquistidos añ.ℨ.iiij. laudani bñ tritu. ʒ.ij.ß. omnia subtilissime pulueriz enĩ ⁊ fiat puluis. Iste eñ pulnis i isto casu mirabilis ẽ opationis ptẽ relaxatã strigẽdo de siccãdo ⁊ corrugãdo cũ icarnatione loci nõ pua. ℭ Trãsactis his diebus cũ medella p̃dicta loco spõgie ⁊ decoctiõis pcedẽdũ est cũ ifrascripto ceroto supcorio extẽso: ⁊ deinde brachali ligato: ⁊ de hebdomada in hebdomadã ipʒ pmutãdo. Et isto mõ vsq; ad dies. xl. pcedẽdũ ẽ dieb⁹ pteritis cõputatis: cuius ceroti forma talis est. ℞. pulueris antedicti. ʒ.ij. succi radicũ cõsolide maioris et minoris. ʒ.x. terebẽtine clarissime. ʒ.ij. ß. oĩ masticini olei onfancini añ.ʒ.iij. oleide terebẽ. ⁊ murtini añ.ℨ.ß. litargirij aurei ⁊ argẽtei añ.ʒ.vj. sepi hyʒcti. ʒ.v. bulliãt dicta olea cũ litargirio et parũ aceti ros. vsq; ad ꝯsummationẽ acetifortis igne: deide itẽ panlulũ bulliant cũ succo cõsolide: postmodũ addaĩ terebentina ⁊ iterum parum bulliãt non ita forti igne semper baculo agitãdo: et cum cera alba puluis supradictus imediate ꝯponaĩ et fiat cerotum satis soliꝺum: qñ cerotum plerunq; expti sumus in isto casu cum ℏonore nostro ⁊ vtilitate non parua quã cũ comõ iam dicto plurimos sananiu. ℭ Visa curatione crepature via exiccantium ⁊ conglutinãtium. Modo curatio via incisionis describẽda est. Et licet ista curatio p incisionẽ faciẽda pruꝺẽtis chirurgici sit (vt iã ꝺixi do de cauliaco) ipaz dimittere vnaz cũ extractiõe lapidis i vesica ⁊ curatiõe cataracte magnali opatiõe vagabũdis ⁊ peregrinãtib⁹ chirurgicis hãc curam exercẽtib⁹ vtilissimũ est. Tamẽ ad ampliorẽ doctrinã pfitis tractat⁹ ⁊ satisfactiõez socioꝝ meorũ totiusq; vulgi hãc curatiõez tractare decreui. Et ipmis ad manualẽ opationem veniẽdo. Cum pri⁹ corpe cũato p vẽtris solutionẽ ac ẽt p enemata: situeĩ pa[illegible] tiẽs sup banco capite inclinato ad terrã. Deinde ligatis manibus ⁊ pedib⁹ ac sub assellis ad p̃dictũ bãcuz. Intestina deide manib⁹ ad ppriũ locũ reducantur vna cum testiculo. Deinde abrasis pilis sup toto pectine loc⁹ i latere pectinis ℞sus igne vsq; ad testiculũ statiz icidẽꝺ⁹ est incisione a ℞ testicul⁹ foras exire valeat. Postmodũ itez si intestina sunt intra didimũ ad supioꝛ ptẽ duob⁹ digitis reducank. Quo facto stringaĩ didimus aliquãtulũ dilatat⁹ i latitudine in medio cuiusꝺã instrũ admodũ rostri gruz. Deiñ suaĩ filo incerato futura qua vestes suunĩ a sartorib⁹: aut ligeĩ filo p̃dicto. Deinde ãputeĩ didim⁹ sub futura p spaciũ vni⁹ digiti: deinde cauterizeĩ loc⁹ actuali cauterio vsq; ad locũ future dimivel ligatiõis eiusꝺẽ exclusiue. Subsequenter suatur locus carnosus dimittẽdo fili extremitatem extra vulnus ⁊ ozificium condecens in loco bassoꝛu. Deinde reliquum curationis. in. c. de solutione continuitatis sumẽdũ est. ℭ Et nota ꝙ

Cerotum.

Alia cura.

Curia.

ꝙ ista curatio non ꝺz fieri ,labo rãtibus tussi valida. Nec quale scẽtib⁹. Nec hoib⁹ multos annos ℏabẽtib⁹: ⁊ pserti excedẽtibus ãnos. lx. Nec ẽt tpe magni frigoris ingẽtisq; estus. Nec ẽt ꝺz ℏ curatio fieri nisi pri⁹ astãtibus ifirmi ⁊ ei⁹ pslangineis p nosticũ fiat a medico ꝺ piculo. Ista ergo curatio eligẽꝺa ẽ tpe veris aut autumni. Et sic deo ꝺãte ꝯpleta est doctrina pfitis capti: cui⁹ nomẽ sit benedictũ.

Cyrurgia Apatis ani.

ℭ Capi. viij. De apate ani.

Apostema huius loci vt plurimum fiunt a dolore emorroidaliz a materia calida et corrupta a membris nutritiuis ad eũdẽ locum transmissa: quãobrem sepissime imo quasi semp terminank per viã suppuratiõis. ℭ Curatio itaq; huius apatis facta euacuatiõe corporis in primis diebus p vẽtris solutionẽ ⁊ p flebothomiã vene basilice corpore existẽte plectozico eiusdem lateris vsq; ad augmẽtum. In statu vero lateris oppositi est faciẽda flebothomia. ℭ Cõpleĩ itaq; ista curatio administratiõe localiũ: nõ multũ repercutientium: nec nimis maturãtium. De nimia eñ repercussione timẽdum est ne materia intus incarcereĩ: et facta purgatione antedicta: qz istud apa plurimũ nõ efficitur in isto loco per paulatinã materiei cõgestionẽ: imo potius per viã (vt ita ꝺixerim) deriuatiõis. Sicq; quoq; de nimia maturatione timẽdũ esset rõne loci putrefactionẽ facillime suscipientis: seu qz ꝓptus est putrefactionem accipere: ne sua caliditate ⁊ humectatione medicamina nimie maturationis locũ ad putrefactionẽ ꝓducerẽt. Quare in primis vngaĩ locus oleo ꝛo fato onfancino ⁊ parum olei camomil. ⁊ mirtini. Deinde sup loco ponatur albumẽ ouiꝙ quasi fatum cũ suo vitello ⁊ oleo rosato parum violati: paululũq; vnguẽti rosati addẽꝺo croci. ℨ. ſ. ℭ Verũ si cũ predicto medica mine apa videtur oino tẽdere ad maturationẽ: tũc maturẽĩ locus maturatiue ifrascripto. ℞. foliozꝝ malua. ⁊ viola. añ. M. ſ. radicũ altee capitum lilij albi añ. ʒ.iij. oĩa decocta in brodio vel aqua pluuiali pistenĩ ⁊ cribellentur: deinde in decoctiõe cũ farina tritici fiat empl̃m soliꝺum: addẽꝺo olei violati butyri recẽtis añ. ʒ.ij. vitella duozũ quoꝝ. Istud empl̃m maturat statim sine attractione cũ sedatione doloris. ℭ Apate maturato maturatione nõ multũ cõpleta locus incidaĩ incisione ad instar capitis lune noue. ℭ In reliquis vero pro eius curatione: prout iam dictũ fuit in superioꝛibus capitulis: vcz p eius digestione mũꝺificatiõe incarnatione ⁊c. procedendum est. ℭ Et qz solet istud apa fistulaz generare penetrantẽ ⁊ non penetrantem intestinum rectũ ratione sue magnitudinis: vel qz ratiõe malignitatis materiei: vel qz chirurgicus steterit per multũ tẽpus ad apertionem faciendũ: iccirco qñ istud acciderit pro earũ curatione in nõ penetrãte recurrendũ est ad capitulum de fistula. In penetrante vero ad capitulũ de fistula ani necessariũ est transire. Ideo ꝑ tua necessitate illuc recurre. ℭ Et sic deo ꝺante ⁊c.

Si manime empl̃z

empl̃z

Incisio.

¶Trac.vij. De apatib⁹ spatularum vsq; ad manus ⁊ partiuz earum habens cap̃.v.

Cap.j. ¶Dap̃.j. De apostematib⁹ frigidis ⁊ calidis sanios⁊ ⁊ nõsanios⁊ spatularum.

Apa. spatularum. STarũ iunctura apata solerti ingenio ingẽtiq; diligẽtia ꝓpter periculũ amissionis motus ipsaz a bono chirurgo curãda sunt. ¶Uniuersalibus

Cura. igiꝭ canonibus obseruatis de purgatione flebotomia ⁊ regimine vite eoz: sic perficiꝭ curatio si nõ fuerint calida in principio administratione localiũ domestice resoluẽtiũ. Uelut vnctio cũ oleo ro. onfancino decoctiõe vermiũ terrestriũ: qz sume valet in principio loca neruosa ꝓfortando cum sedatione.

Linimentũ. ꝟ Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ ⁊ valet vsq; ad principiũ augmẽti. ℞. olei rosi. cõpleti olei onfancini añ. ʒ.ij. olei camo. ʒ.ɼ. verminz terrestriũ lotoz cũ vino. ʒ.j.ß. croci. ℈.j. vini odoriferi. ʒ.vj. camomil. melliloti. añ. paz bulliãt oĩa simul vsq; ad cõsummationẽ vini. Deinde foztiter colentur ⁊ cũ cera alba sufficiẽti fiat linimẽtũ: ⁊ vtere locũ liniẽdo ⁊ desup lanã succidã ponendo. ¶Et no. ꝙ si cũ isto linimẽto adderenꝭ radicũ altee decocte ⁊ cribellate, ʒ.iij. in resoluẽdo cũ ꝓfortatione ⁊ doloris sedatione vsq; ad finẽ augmenti pñtaneũ remediũ esset. ꝟ Si vero apata viderenꝭ tẽdere in viã maturatiõis ⁊ fuerit flegmonica curenꝭ maturatione apatuz: sanguineoz. Si mixta curatio ne mixta curãda sunt. Si cholerica: ꝓ eoz curatione ⁊ maturatione vt cholerica curanꝭ: ℈re ꝓ hac intẽtione accõmodatiꝰ mũ est recursum ℈re ad capl'm de maturatione flegmonis ⁊ curatione herisipile. ¶Notandũ

Nota. estynũ. Qd nõ admireris si plẽ rũq; mitto te ꝓ supplemento curationis alicuiꝰ intẽtiõis ad alia capl'a qz multis de causis hoc facio: tũ qz plerũq; vnũ capitulũ adiuuat alterũ: tũ ꝓpter longã sermocinationẽ euitãdã. Audẽt eũ vt in pemio nõ dictũ fuit brevitate moderni: tuz deniq; qz hoc facit ad vtilitatẽ legẽtiũ hũc librũ qz plerũq; legendo vnũ. c. ad alterũ te transmittẽdo ꝓ aliqua tua necessitate ipmq; legẽdo te doctiorẽ reddit. ꝟ Demũ maturato loco inciendũ non expectãdo vltimã maturationẽ. Nec ẽt apate exãte crudo nõ est incisio faciẽda: nã multũ ꝓfundando ferrũ in mẽbro nerui tãgereꝭ. Sequit igiꝭ ꝙ ista incisio ɔz fieri iter crudi tatẽ ⁊ maturationẽ: ɔz nec multũ crudũ: nec multũ maturuz apã esse ɔz. ꝟ Facta icisiõe digerat ꝓ loc⁹ cũ digestiuo de terebẽ. ⁊ vsq; tello ouoz addendo olei ipericonis. ʒ.ß. ꝟ In ceteris ꝛo intẽtionib⁹ ꝓ eaz curatione nõ icõmodũ est: imo vtilissimũ auxiliys annotatis. c. de sol'one atinuitaz neruoz ꝓcedere. ¶Tũ huic cura. ynũ addere ꝓposui. ꝙ a die icisiõis vsq; ad pfectã digẽtionẽ loci multũ ad ꝓpositũ facit administratio sup loco infra scripti ep̃li: cui⁹ talis sp fuit ordinatio nr̃a. ℞. foliozꝫ malue folioz altee ⁊ radicum ei⁹. añ. M.ß. camo. melli. añ. M.ß. ola decoquanꝭ cũ sufficiẽti ℈rate aq̃ vsq; ad ꝙsumationẽ medicata

tis: deinde in decoctiõe cũ farina fabaz ⁊ ordei aut loco eoz cũ medul. pa. ad ignẽ fiat ep̃lz solidum addẽdo olei ro. camomil. cũ ebullitiõe ℞mũ terrestriũ añ. ʒ.ij. vitella duoz ouoꝝ

ep̃lm. rũ croci. ℈.j. Istõ ep̃lz locũ digerẽdo materiã ad exitũ ꝓpatus cũ sedatiõe doloris q̃b⁹ oĩbus idigem⁹ i curatiõe ista in ꝓmis dieb⁹. ¶Ceterũ si apata istoz locoz frigida esse videtur: tũc fctã eũstiõe ꝓpetẽti ordinatoq; bono vite regimine put. c. de vndimia dictuz fuit. vngaꝭ loc⁹ in ꝓmis dieb⁹ cum oleo camo. anetino ℥ lilio atq; rosato et deinde lana succida ℔ carpinata desup ponaꝭ. Et si ꝛesolutio maioꝛ necessaria fuerit cũ ep̃lis resoluẽtib⁹ ꝓcedẽdũ est: velut ep̃lo ℥ sapa cũ farinis descriptiõe nr̃a ordinato

Nota. cap̃lo de neruis ⁊ cap̃lo de cura vndimie: vel cũ ep̃lo ℥ reb⁹ anodinis magꝭali. ¶Uerum si apata hmõi via ista viderenꝭ nõ posse resolui: imo tẽdere ad maturationẽ: tũc matureꝭ loc⁹ maturatiuo magꝭali ℥ malue unico ⁊ farinis multotiens i añcedẽtib⁹ cap̃lis ordiato. Deiñ fcã aptiõe digeraꝭ loc⁹ ⁊ mũdificeꝭ. Et ireliqs itẽtiõib⁹ ꝓ eoz cura mõ iã dcõ i cura apatũ cal'oz ꝓcedẽdõ ẽ. Duo tamẽ huic curatiõi addẽda sũt. Unũ vez ꝙ i ep̃lo applicato tpe digõnis vtilissimũ ẽ interponere farinã fabaz ⁊ vocctiõe modicũ lixiuũ. Alterũ ꝛo ẽ ꝙ i mũdificatiõe si necesse fuerit pones accedere ad vnguẽtũ egyptiacũ mixtũ cũ vnguẽto ap̃lo rũ: vel ad pulueres nr̃m carnis male remotiuũ. Hoc totũ dico faciẽdũ esse dũmõ medicamina debilr mũdificãtia locum ⁊ vim in hac intẽtiõe nõ habuerint. ꝟ Et hoc puto fili mi carissime dei munere ꝓ hac curatiõe tibi sufficere: cui⁹ nomẽ i secula seculoz sit benedictũ.

¶Capitulũ secundum. De adiutoziꝭ ⁊ brachioz apate. Ca. ij.

Apa adiutozij. POstemata istoz loco nõ sunt taz periculosa sic apata spatularuz. Et rõ. qz ista loca nõ tãte sunt neruositatis nec etiã in regiõe iũcturaz sicut sunt ꝓdicta. Imo sunt pl'm carnosa ⁊ musculosa. Ideo sunt faciliozis resolutionis et maturationis q̃ in locis neruosis ⁊ iũcturosis eueniũt.

In ꝓn cipio. ¶In principio ℈ si apata cal'a fuerint loc⁹ liniẽd⁹ est cũ oleo ro. calido ⁊ cera al. cũ oleo liq; facta: cui addeꝭ paz boliarmeni parũq; croci nõ nisi vtilissimũ est. ꝟ Ad eãdẽ intẽtionem.

Linimẽtũ. ℞. albumina duoz ouoꝝ cum suis vitellis: olei ro. onfancini olei rosati ꝛpleti odoriferi añ. ʒ.ij. succi plantaginis. ʒ.ɼ. ola conquassentur adinuicem addendo farine ordei: farine fabarũ añ. ʒ.vj. misce ⁊ vtere desuper more emplastri qz i principio dolorem sedat cũ aliqua resolutione materie fluxe ⁊ loci confortatiõe ne materia antecedens ad cõiũctam trãsire valeat. ¶Si vero ista non valent sed omnimodo maturari velle videnꝭ: maturẽtur sic. ℞. foliorum maluarum et violarum ana. M.ij. capitum lilioꝝ rum albozꝫ. ʒ.ij. omnia in aqua decocta pistentur ⁊ cribellenꝭ: deinde cum farina tritici fiat emplastrum: addendo butyri vncias duas: piguedinis poz-

Matu ratiuũ

eine.ʒ.ſ.ʒ.Et ſi vis q̄ hēat maiorē maturationē addant farine fenugreci et ſeminis lini.

Inciſio. ℙFacta maturatiōe icidat̄ locus ſm lōgitudinē ſatis ꝓfunde ſi mā fuerit ꝓfunda. Deiñ ipleat̄ licinij cū albumīe ouī ⁊ eiꝰ vitello illinitis ōſup ſtuppatas i eadē medella madefactas ponēdo. Deiñ locꝰ cū vitellis ouoꝝ ⁊ terebentina vſq̄ ad pfectā digōnem digeratur.

Mūdificatiuum. ¶Poſtmodū mūdificet̄ vlcus mūdificatiuo ō apio vl̄ de melle ro. cuiꝰ talis pōt eē ordinatio. ℞.tereben.clare.ʒ.ſ.ʒ.mellis roſ.ʒ.vſ.ola bulliāt parum vnica ebullitiōe: deiñ addant̄ vitellū vniꝰ ouī recētʒ croci. ℈.ſ.farine ordei cribellate.ʒ. mediā miſce et vtere ſup tincta: q̄ mūdificat cū mordicatiōe pua. ℙVl̄ facias ſic. ℞.mellʒ ro. ſirupi ro.añ.ʒ.ſ.tereb.clare.ʒ. ʒ.bulliāt paꝝ cū.ʒ.ſ.ſucci plātag.deiñ addāt̄ farine ordei ⁊ fabaꝝ bñ cribella.añ.ʒ.ʒ. ſarcocolle.ʒ.ſ.croci parum. ¶Et q̄ iſta loca ꝓp ſpiſſitudinē carnʒ ⁊ muſcoſoꝝ ⁊ aꝑatū magnitudinē plerūq̄ i cauernoſa vlcera ſolēt ꝟuerti: ḡre ꝓ eiꝰ mūdificatiōe auxilia ꝟbiliora mūdificātia ꝓ eoꝝ mūdificatiōe ñ ſufficiūt. Jccirco i iſto caſu ꝓ ſufficiēti mūdificatiōe opeꝑ ꝑciuʒ ē ad capſʒ ō cura cauernoſoꝝ vlcer̄ trāſir̄ ḡre ꝓ hac ītētiōe illuc r̄curr̄. ¶ Celebrata ꝓterea mūdificatiōe loci accōmodate poſſet admīſtrari alter̄ q̄rūʒ ō duobꝰ mūdificatiuʒ añdictʒ q̄bꝰ ēt addita ſint ſcripta. ℞.thurʒ.ʒ.ij.mirrhe aloes.añ. ʒ.ſ.ʒ ſ.miſce q̄ mundificando paulatīe ſcarnat. ¶Deniq̄ loco ſcarnato vnguētū de minio

qō ſp eſt admīſtrādū a p̄ncipio mūdificatiōis vſq̄ ad pfectas ſigillationē: ⁊ puluſ ēt magꝝ ſalis cicatrizatiꝰ i ſupiozibꝰ capꝝis ordiat̄ vlcꝰ potentiſſime ad cicatricē p̄ducūt. ¶Ulteriꝰ ſi aꝑata iſtaꝝ p̄riū frida eē vidēt̄ vt plerūq̄ dictū fuit i añcedētibꝰ capꝝis ꝓ eoꝝ reſolutiōe ⁊ maturatiōe eiſdē auxiliꝰ ſ ſolutiuʒ ⁊ maturatiuis ꝓcedēdū ē. ℙJn ceterʒ ꝟo tētionibꝰ facta maturatione ⁊ inciſione loci a tedicta curatione accommodate procedat̄. ℙEt ſic deo dante ⁊c.

¶Ca.iij. De aꝑatibꝰ calidis manuum et digitorum.

STa apoſtemata cuʒ ℈ magna diligentia ⁊ medico curāda ſunt ꝓp vtilitatē ſui ceteris citiꝰ quia appellatur organum organorū: quo ceteꝝ fabricank̄ orgāna: ē ēt membrū valde ſenſibile ⁊ aptū ꝓp eiꝰ ſenſibilitatē dolores vehemētes magnaſq̄ leſiōes cauſare. Quāobrē i curatiōe aꝑatū calidoꝝ iſtiꝰ loci vt̄ibꝰ canonibꝰ obſeruatis: varia ac diuerſa auxilia reḡrunt̄ ſʒ q̄ diuerſa tpa iſta aꝑata habent. ℙJn ꝓncipio itaq̄ vngat̄ locꝰ cum oleo ro.onfancino ⁊ parū olei camomilli. (ſi cholera fuerit cum ſanguine) liq̄factʒ cū modico ceral.⁊ paꝝ croci parūq̄ ſafaloꝝ mirabilʒ ē opatiō is i p̄ncipio. ℙVl̄ facias ſic. ℞.olei roſ.ꝑle ij. olei ōfacini.añ.ʒ.ij.lactʒ mulierʒ.ʒ.ſ.ſucci plātagi.ʒ.vj.albumīa triū ouorū cū ſuis vitellis: ola cōquaſſent̄ a dīnicē addēdo farīe ordei.ʒ.ſ.et bulliāt vnica ebullitiōe ⁊ cū petijs cō-

In augmēto ſuic.

lidʒ actuar̄ applicēt̄ ⁊ iſta vaſ lēt vſq̄ ad tp̄s augmenti. ℙJn augmēto ꝟo cū repcuſſiuʒ molitiua domeſtice r̄ſolutiōis cōueniūt. Jmo (vt inqt Aui. c. de aꝑate ſāguineo) quāto plꝰ aꝑatū accipeſ ⁊ ꝟſꝰ eiꝰ finē trāſir̄: ꝟmollitiua reſolutiua dñt vicere ꝟtutē repcuſſiuoꝝ. Et ꝟba eiꝰ ſūt iſta. c. ō r̄kone. Et quāto plꝰ addit̄ aꝑa i augmēto: tāto plꝰ adō viʒ mollificatiū. Cuiꝰ gra

In empl̄ʒ

exēpli talʒ ꝑt eē ordiatio. ℞.roſarū maluaꝝ.añ.M.ſ. oib̄ in brodio pinguj decoctʒ piſtatis ⁊ cribella.i decoctiōe: deiñ cuʒ farina ordei ⁊ tritici fiat ēpl̄m ſolidū: addēdo olei ro. camomillini.añ.ʒ.ij.vitella duorum ouoꝝ croci. ℈.ſ. Jſtō ḡ ēpl̄ʒ (vt ꝟtute mollitiua r̄ſolutiua cum aliq̄li repcuſſiōe: q̄bꝰ duabꝰ intētioibꝰ idigemꝰ ꝓ curatione ſtatu ꝟo aꝑate tēdēte i viā r̄ſolutiōis tale pōt eē reſolutiū. ℞.medulle panis decocte cum decoctione camomil. melliloti altee vſq̄ ad ſpiſſitudinē addē ſ.ℓ.olei camomilli.aneti. añ.ʒ. ci. ℈.ſ.miſce ⁊ vtēt q̄ mirabilʒ eſt opatiōis in reſoluēdo. ℙJn declinatiōe ꝟo vʒ iſtꝰ ēpl̄ʒ. ℞. cini olei de lilio ⁊ de camomilla.añ.ʒ.vj.terebentine clare.ʒ. ciēti fiat cerotū addēdo croci. ſi curatione añdicta aꝑata iſta videank̄ non poſſe reſolui: imo oīmō maturari: tunc maturentur cum emplaſtro de maluis ⁊ violis: farīa ordeacea ⁊ aliꝭ

In ſta iſtiꝰ aꝑatʒ

In declinatione. ēpl̄m.

Watta tatio.

iam pluribꝰ in locis deſcripto.

¶Deinde celebrata maturatiōe locꝰ aperiēdus eſt ſm lōgitudinē neruorum ⁊ caute ne nerui tāgank̄: quo facto ipleat̄ locus albumine ouī ꝓquaſſato cū ſuo vitello ⁊ paꝝ croci. ℙJn ſequēti ꝟo die cū digeſtiuo de terebentina digeſtionē ꝓ cura ponēdo vſq̄ ad tres vel ēt̄uor dies a die inciſiōis ſcriptū ēplaſtrū. ℞. farīe ordei.li.ſ. et tā ēpl̄m tūdē farine fabaꝝ decocte vſq̄ ad ſpiſſitudinē ſolidā i ɔcoctione maluaꝝ violaꝝ camōille et paꝝ altee: addēdo i fine coctu re olei camo.ro.añ.ʒ.ij.vitella duoꝝ ouoꝝ croci paꝝ. Jſtud eſt ēpl̄m amice mirabiliter dolorem ſedat partes etiā duras reſoluēdo ⁊ materiā ad critum preparādo. ¶Pro incarnatiōe preterea ⁊ aliꝭ intētioibꝰ i curatiōe iſtorū aꝑatum in q̄bus facta fuit inciſio: nō ſecus pro cedendum eſt q̄m iā pluries cōmemoratū eſt in ſuperioribus capitulis locorum neruoſorum velut ſpatule cubiti ⁊ hmōdi. ¶Deniq̄ ſi aꝑata frigida eſſe videank̄ ſanioſa ⁊ nō ſanioſa: ꝓ eoꝝ cura currendum eſt ad curationē apoſtematum frigidoꝝ de quibus locis ſuperius dictum eſt: ſicut ſpatule ⁊c. q̄ ō dicta ſunt i curatiōe apoſtematum frigidoꝝ cubiti ſpatule colli ſpineq̄ ⁊ doꝛſi hic celeberrime videntur valere. Jdeo non oportet reiterare q̄ ibi deſcripta ſunt: vñ ꝓ tua neceſſitate illuc recurre. ℙ Et ſic deo dante completus eſt ſermo preſentis capituli ⁊c.

¶Ca.iiij.de apoſtematibꝰ ſcli ¶.iiij roticis digitorum: manuum et pedum.

Digō.

Apata digitorū scliroticā.

Circa pedes manuū q̄ digitorū iuncturas apata sklatica et melica presertim in pueris et puellis a quatuor vsq̄ ad quatuordecim annos z vltra oriri solēt quorū humores subtiles q̄uertunt in venenū aliqñ: z sua venerositate os z ligamētū ledit: imo frequētissime os corrūpūt añ carnē z ligamētū sicut facit vētositas spie lz ipa ventositas cāet ab hūore calidissimo. ¶ Curatio itaq̄ istor apatū tribus intesi. cōplet. ¶ Pria i sui cōestiōe z potu boor hūor gñatiuſ. Scba in purgatiōe materiei peccantis. Tertia i administratiōe loca liū. ¶ Pria itēdit q̄ ē vitā ordinare i sua comestiōe z potu sic ꝓplet. ℣ Comedat patiēs optimas carnes auiū pullor z gallinar: z ēt q̄drupedū: sicut carnes castrati vituli hedi z hmōi Aues tñ aq̄ticas et paludinas vitare dz. Sz i arboriꝫ pratis z nemoriꝫ degētes vtilr̄ pcedunt. Carnes ilsup grosse hūorē grossum klaticū z melicum gñantes: oino vitāde sūt. Silr dico de carnib⁹ bouinꝫ pecudꝫ porcinis bufalis z earū cursu currētib⁹: q̄s ēt carnes potius assatas q̄s elixatas patiēs cōedat. Pro scba pterea itēdit q̄ est mām peccātē eūare cōplet purgatiōib⁹ ꝟtutē hūtib⁹ corpus a mā peccāte eūar etate z ꝟtute pfectiētib⁹. Cuius exēplig̃a talis pōt ee ordinatio. ℟. diacaptoliconis. ʒ.ß. diasinconis. ʒ.ij. misce z cū zuc. fiāt bol. ꝓi⁹tū capiēdo p sex dies hūc siru. ℟. sirupi ace. cū duob⁹ vcz siru. de duab⁹ raā. cū ace. siru. de stichad. melr. ro. colati. añ. ʒ. iij. aquarū fumitterre capillor ve. añ. ʒ. j. misce. Itē ad eādem intētionē medicamē i isto casu ē valde pclare: purgās māpeccātē paulatīc. ℟. sirupi de stichados: siru. vio. ana. lib. ß. melr. ro. ʒ. ij. turbith ꝓparati. ʒ. iij. agarici trocisc. ʒ. ß. polipodij q̄rcini. ʒ. vj. foliculor seneʒ. j. oia subtilissime puluerizentur: z cū zuc. albo ad ignē paubulliēdo fiat electuariū. addēdo piperis longi z rotūdi cinamomi añ. ℈. ij. amiso. ʒ. j. ß. ℣ Et no. q̄ dosis eiꝰ dz ee ꝑm eratez virtutē patiētꝫ. Sit ꝑ quātitas medū coclearꝫ vsq̄ ad vnū et sumat i aurora ipsum ieiunādo p ser horas: z vz i purgandis oib⁹ humoriꝫ frigidꝫ mirabilr̄. ¶ Tertia deniq̄ itētio q̄ cōplet administratiōe localius sic fit: vcz q̄ pcedat cū resolvētib⁹ z mollificātib⁹ vt p̄mo imo q̄si sp vidim⁹ vt nonnulli testār hꝰi apata ad sanioſitatē puenisse. ℣ Resolutiū itaq̄ tale pōt esse. ℟. raā. altee. ʒ. iij. raā. irios. ʒ. j. oiꝰ i aq̄ bcoctis pistatis z cribellatꝫ cū ifrafero tis reb⁹ fiat cerotū. ℟. diaq̄lonis albi gūmati. ʒ. iiß. piguedinis galline piguedinis anatis añ. ʒ. ß. olei camo. de liliana. ʒ. vj. olei anetini de spicis añ. ʒ. v. ysopi ceroti ℈a. ʒ. r. misce ad ignē olꝰ liq̄factis cuspradicta cribriatura itēq̄ parū bulliēdo cū cera noua sufficiētꝫ ſ cerotū q̄ i isto casu vnicū ē remediū. ℣ Applicatio ē ꝑ spōgie post hmōi cerotū vz infrascpta decoctiōe madefacte ꝓde sup loco fasciate. ℟. vini mgri li. ß. lixiuꝫ barbitōsoris. iij. aceti. ʒ. ij. radicū altee. ʒ. iij. irios. ʒ. j. ß. camo. mellilo. añ. m. ß. furfuris aluminis rochē añ. ʒ. ß. mellꝫ. ʒ. r. stercoris caprini. ʒ. j. bulliāt oia sic vsq̄ ad ꝓsummationē tertie partis: deinde colent z vtere more quo ß. diximus: q̄ in isto casu ꝑsentaneū remedium est. ¶ Nec si cōtigerit ista apata resolutione aſdicta ad resolutionē peruenire nō posse. Imo potiꝰ videā tur velle maturari maturēt̄ put cetera apata frigida iuxta auxilia in superioribus capl̄is anno tata. Deinde locus aperiēdus est cauterio actuali vel potētia li vel ferro bñ inciděti: lz rōne materiei nō sit ita q̄ueniēs. Deinde vulnus sicut cetera adusta vulnera cū mollitiuis curandū est. ℣ Et si os corruptū fuerit: ꝓ eius curatione pcedēdū est curatione tradita. c. de ossis corruptione. ℣ Remota ossis corruptione ꝓ eius incarnatiōe mūdificatione sigillatione pcedēdū est put in supioribus capl̄is pluries dictū fuit. Unguētū tñ egꝝptiacū mirtū cū vnguento aplor in isto casu est optimum mūdificatiū. ℣ Incarnatiuum quoq̄ de sarcocolla ad intentionē incarnādi singulare est. Pro sigillatiōe aūt puluis cicatrizantis cū vnguēto de minio z tutione aū alluminose optimū remedium est. Et sic deo dāte ꝛc.

Cap. v. De apate digitorum q̄ panaricium nuncupatur.

Panaricium vtiq̄ est apa calidissime nature venenosum intñ ꝓ sua ingēti veneno sitate z caliditate corrūpit neruū: z aliqñ os dolorē clamosum atq̄ acutissimū z validā febrē generādo. Et aliqñ (vt inquit Guil. pla.) patientem interficit. Et ego plures vidi ex isto morbo vitā cū morte ꝓmutasse. ¶ Canō itaq̄ in curatione istiꝰ apatis est: vt in principio facta flōmia basilice brachij cōtrarij facta euacuatione corporis cum electuario succi ro. z cōfectiōis amech ac casia vel diacaptolicone in principio stipticis medicaminibus procedat: emplz quoꝝ prima forma talis est. ℟. duo gña granatoꝝ integroꝝ decoctoꝝ in decoctiōe ordei rosarū balaustiaꝝ sumach. Deinde oibus pistatis z cribellatis ad ignē cū farina lētiū ordei z fabaꝝ parūq̄ decoctionis ꝑdicte cū hmōi cribriatura ad ignē fiat emplm solidū addēdo olei rosa. onfancini olei mirtini añ. ʒ. j. ß. croci. ℈. j. ℣ Ut facias sic. ℟. farine lentium farine ordei farine fabaꝝ añ. ʒ. j. mirabolani citrini. ʒ. j. gallarum tinctoꝝ ʒ. ß. bulliant oia cum vino granatoꝝ z paꝝ aceti rosa. vsq̄ ad spissitudinē solidam: addendo olei ro. onfancini. ʒ. ij. ¶ Et nota q̄ si ista auxilia viderent cōferre huic morbo: ita q̄ prestēt sedationē doloris: tunc cum eis trāseūdum est. ℣ Si vero dolor indies post applicationem eorum augeri videtur: tūc statim ad maturatiuū de maluis z violis farineq̄ ordei omnibus simartem in hmōi decoctione decoctis cū butyro z vitellis ouorum emplastrum faciendo recurrendum est: qū ꝑ duos dies super loco applicetur. ℣ Deinde nulla melior medicina est q̄s protinus candenti ferro locum aperire ꝑm longitudinem in summitate digiti. Ista enim cauterizatio licet q̄ nō sit secuta maturatio loci cōpleta ꝑle-

Cura.

Prima.

Tertio.

Scba.

Syrupꝰ

Vnguē pluris.

Ca. v.

Panaricij.

Guil. pla.

Canō.

Aliud.

Nota.

rūq; digitū cōseruat ne fiat corruptio in neruo ꝛ osse: ꝛ cū hoc interdum dolorem sedat. ¶Et qꝛ aliqñ sunt nonnulli qui huiusmodi cauterizationem repudiant ꝛ ipsum pati nolūt. Ideo in istis necessarium est vtiq; vlteriori maturatiōe procedere. Quare celebrata maturatione locus ferro bene incidenti ꝛaut ruptorio de capitello materia existente ad summitatem cutis aperiendus est. Deinde mūdificetur locus vnguēto egyptiaco mixto cum vnguento apostolorum: aut cum puluere nostro corrosiuo: vel cum trociſco nostro de minio si opus fuerit. Ultimo loco purificetur locꝰ post administrationem corrodentiū cum melle rosato vel cum absterſiuo de apio. Incarnetur deinde locus seu vlcus cum puluere incarnatiuo: cuius talis est ordinatio. ℞. aloes epatici. ʒ. iij. mirrhe thuris sarcocolle ān. ʒ. ſ. miſce. Et si adderentur terebentine clare. ʒ. v. mellis rosa. colati. ʒ. ij. vtilissimum erit. Demum sigilletur locus puluere nostro sigillatiuo cum lotione aque aluminose ꝛ vnguēto de minio. de quibus omnibꝰ in antidotario nostro licet de eis pluribus in locis locuti sumus mentionem faciemus.

¶Tractatus octauus de apostematibus ancharum coraꝝ tibiarum ꝛ partium earūdem: ꝛ etiā de apostemate epatis stomachi ꝛ de scrophulis et fugil assellarum. habens ℈capitu. vij.

Ca. j.

¶Capitulum primum de apostematibus ancharum calidis vel frigidis saniosis ꝛ non saniosis.

Apostemata istaꝝ partiū cōtinentia sunt in ptibꝰ exterioribus procedētibus velut testiculoꝝ burſe inguinis ani ꝛ virge: quorū locoꝝ egritudines aposeis in superioribꝰ capitulis cōmemorate fuerūt vna cū earū curatione. de his vero q̄ in partibus cōtinētibus euenium hic tātum erit sermo. ¶Curatio itaq; istoꝝ apatū tā calidoꝝ q̄ frigidoꝝ nō differt a curatione cōi alioꝝ apatuꝫ de quibus in aūcedētibꝰ capᵗis plenarie locuti sumus. Iccirco si sunt frigida: p eoꝝ maturatiōe ꝛ resolutiōe put frida cureñ. Si vero mō si calida: vt calida. ¶Si vero ista apata ad maturationē pervenerint: incidañ: mūdificenꝫ ꝛ incarnenꝫ: vt in ceteris ītētionibus vsq; ad pfectā sigillatiōnē: ꝛ iuxta doctrinā traditaꝫ in pnotatis capᵗis ꝓcedendū est. ℣Unū tñ nō omittā q̄ in cognitione sanei in loco gñate aut non gñate viro expto opus est ꝓpter spissitudinē musculoꝝ ꝛ carnositatē plurimā loci. Ideo bonus Sui. pla. in tēpestate sua vt ipse pluribus in locis carnosis retulit aduersus alios medicos tenentes cōtra ipm apa nō esse saniatum maximum horrem cū nō parua vtilitate reportauit: qꝛ coā prenotatis medicis incisionem faciēdo ꝓfundam manibus suis magnā quātitatem saniositatis in loco reperit. ℣Et sic deo dante cōpletus est sermo presentis. c. cuius nomen sit benedictum.

¶Ca. ij. De apatibꝰ calidis et frigidis coraꝝ genuū ꝛ tibiaꝝ.

Apata coraꝝ

Apostemata istoꝝ loꝝ in eoꝝ curatiōe nihil habent ꝓpriū a curatione spatule et cubiti ꝛ adiutorij ac

Cura brachioꝝ. ¶In oibꝰ ergo suis intētionibꝰ cureñ hmōi apata curatiōe ibidē tradita. Solum in vno videtur differre: qꝛ ista loca nō indigēt exercitio siue deambulatiōe: imo q̄es quātū sit possibile necessaria est. ¶De genu aūt tumore antiquo ꝛ vē toso humoꝛali ꝛ aquoso in infra scripto capitulo specialis fiet

Ca. iij. Tumore genu. mentio. ℣Et sic deo dante ꝛc.

¶Capi. iij. de tumore genu.

Genu plerūq; solet apari apate calido sanioso vel nō sanioso aut frigido vētoso hūoꝛali vel aq̄oso. ¶Si

Cura calidi. calidū fuerit curatur curatione tradita de apate cubiti calido vel frigido: qꝛ ibidē inuenies me de eoꝝ curatione plenarie locutū fuisse: quare ꝓ tua necessitate illuc recurre. De curatiōe

Cura frigidi aūt frigidi apatis nunc sermo faciendus est. In primis facta euacuatiōe corꝓoris ordinatoq; regimine vite ꝓut natura hūo rū postulabit narrare decreui q̄ dā auxilia q̄ cū honore ꝛ utilita te experti sumus. ℣Et primo si tumoꝛ fuerit antiquꝰ ꝛ nō mul

empl̄z tū durꝰ. Empl̄m de stercore caprino cū pusca q̄ dꝛ aquatū ex recētibus vinacijs cōfectū ꝛ farina ordeacea in dolore genu antiquo ꝛ tumefactiōe (vt inḋt Pandectarius ca. de stercore caꝓ primo) ꝓsentaneū remediū est qꝛ inquit ꝛ miratus sum quō et cū quāta celeritate hō ille cum hmōi empl̄o sanatus fuit: quia diutius laboꝛabat in genu tumoꝛe ꝛ dolore antiq̄. ℣Ego aūt maioꝛē vtilitatē reperi fere in oībus tumoꝛibꝰ genu in infra scripto empl̄o. ℞. farine faba. farine ordei ān. ʒ. iiij. furfuris bñ triturati. M. ij. stercoris caprini triturati. lib. ß. camomill. melliloti triturati ān. M. j. cū li xiuio ꝛ sapa sufficiēti de oībus fiat empl̄astrū solidū addendo olei camo. anetini ān. ʒ. ij. Isto empl̄z etenim resoluit vniuersaliter tumoꝛē ventosum genu ēt cū resolutione materiei hūoꝛalis et sedatiōe doloꝛis. ℣Et si fuerit hūoꝛalis materia frigida cū admixtiōe materiei calē: loco lixiuij vtilissimū est ponere decoctionē altee mūsilaginosaꝝ. ℣Spōgia q̄z madefacta in decoctiōe rerū resolutiūtū ꝛ carminātiū: vt infra ꝓxime dicetur vtq; ꝓ supra genu ꝓdecēs fasciatura in isto casu miranda hz virtutē. ℣Multa em̄ in medio possem tibi auxilia describere in hac curatiōe a doctoribꝰ cōmemorata: q̄ brevitatis gra ꝛ pauce vtilitatis ꝓtinescā. ℣Si vero apa aquosum esseñ: ꝓ eius desiccatiōe recurre ad capᵗm de curatiōe hernie aquose: qꝛ ibidē vtilē doctrinā inuenies vtilia q̄z auxilia ꝓ hac curatione. Et sic deo dante completa est doctrina presentis capituli: cuius nomen sit benedictū.

Aliud

¶Ca. iij. De apatibꝰ pedū calidis ꝛ frigidis: ꝛ ō auxilijs facientibus cadere vngues corruptos: ꝛ de carni supflua nascēti in partibꝰ dextra ꝛ sinistra vnguis: ac de mensiōe capitis vnguiū corruptarum.

C. iij.

Curatio apatis istius loci ñ differt a cura-

tione tã calidi ꝫ frigidi apatz
hita. c. de curatiõe apatis ma-
nus z digitorũ. Igit̃ ꝓ tua ne-
cessitate i curatiõe isti⁹ apatis
capt̃z ꝓnoiatũ reuide: et iuxta
ei⁹ doctrinã ꝓcedere debes: qz
ista ãbo mẽbra sunt neruosa et
iuncturarũ plena: z oia ibidez
descripta rõne materiei z rõne
ꝓpletiõis mẽbri ad hanc cura-
tionẽ cõueniẽtissime ꝑnt admi
strari. ¶ Cõtingit ꝓterea sepe-
nũero vngues digitorũ man⁹
z pedis i locis descriptis i ru-
brica ꝓtaminari: ꝫrum curatio
mkt̃ũ necessaria ẽ. Tũ qz exer-
citiũ ãbulantiũ ꝓhibet si fue-
rit i pede. Si in manu: exercis-
tiũ ꝙtidianũ dolorẽ nõ paruuz
causando. ¶ Quãobrem si vn-
guis fuerit valde cozrupt⁹ in
corona z laterib⁹ ei⁹ cũ vlcera
tiõe satis antiq̃ z nulla alia me
dicina ꝓtulerit i rectificãdo eã
tũc nõ nisi expediẽtissimũ ẽ to
tũ vnguẽ vndiqz raspatorijs at
tenuare seu subtiliare. Deinde
scarpo bñ icidẽti ꝓlib⁹ i locis
vnguis subtili igenio ꝓfozeẽ.
Mollificatiuum. Postmodũ ꝓ tres dies mollifi-
ceẽ loc⁹ mollificatiõe ista. ℞. fo
lioz malua. z viol. ℳ. j. deco-
ctis i aq̃ pistenẽ z cribellẽ in
ꝺcoctiõe cũ faria tritici z ꝓdic-
ta cribratura ad ignẽ fiat em-
plastrũ solidũ addẽdo carnis
pomoz sub ꝓtunis ꝺcoc. ℨ. iij.
pigue. galline anatis olei vio.
butyri ana. ℨ. vj. misce et ytere
Epl̃m. moze ẽpl̃i tpe. iã dicto. ¶ Quo
fcõ applicẽt i frascꝓrũ ẽpl̃z. ℞.
apij risi recẽtis subtilissime pi
stati. ℨ. j. cãtaridarũ ablatis ca-
pitib⁹ z alis. ℨ. j. fermẽti de fa-
rina tritici. ℨ. ij. misce z adiunce
ꝓrũdẽdo z optie pstando fiat
admodũ ẽpl̃i: q̃ cũ petia vtq̃
sup vngue tñ z paꝝ pl⁹ z cum
ipso ꝓseuerãdo donec cognone-
ris carnez sub vngue cozrupti
ẽ: deiñ ꝓcura casuz vnguis cũ
ẽpl̃is de maluis mollituis su
peri⁹ ordinatis. ¶ Vel cũ butyro
calido: remoto vngue locus in
cũ aq̃ ordei z zuc. laueẽ: et vn-
guẽtũ ꝺ mimio ꝺsup applicẽt p
q̃tuor dies. ¶ Deiñ capellũ de
cera noua odorifera ꝓfectuz et
paruz olei ro. paululũq̃ tereb.
vtile remediũ est sup vngue
ipositũ: qz vnguz natiuitatẽ p
curat. ¶ At si ꝓdict⁹ vnguis tu-
mõ cozrupt⁹ fuerit in vno vel
ãbob⁹ lateribꝫ z cũ carne sup-
flua ãputeẽ vl medicamie acu
to extirpeẽ: vcz i ꝓmis cũ pul-
uere nõ carnis supflue remon
uo sine dolore aut cum ꝙgrio
aliquãtulũ ꝑbusta ꝓcedẽdum
est. Si ꝙ ista nõ valent: ad ru
ptoriũ nr̃z de capitello vel rec-
ciscũ de mimio necessariũ ẽ trã
ire. Quo facto fozfice subtilis
aculei siue pũcte bñ icidentis
vnguis vsq̃ ad extremitatẽ cor
ruptiõis ei⁹ integre icidatur.
Deiñ cũ vnguẽto de nimio et
lotiõe vini ttiptici decoctionis
ros. mirtilozum atq̃ aluminis q
puluer nõ cicatrizatiuo loc⁹ ꝙ
gillãd⁹ ẽ. hec sp i isto casu fui
curatio nr̃a: quã sepi⁹ experti fu
mus cũ honoze z vtilitate ñ pa
ua. ¶ Et ꝙ puto tibi sufficere ꝓ
curatiõe pñtis. c. deo dante. ¶
¶ Ca. v. de apate calido et fri
gido in exteriori z interiori par
te stomachi contingenti.

Postemata isti⁹ loci
sunt valde timorosa
ꝑtim que in par-
te intrinseca existũ
q̃ ꝙ i ꝑte extrinseca
miozẽ sũt ꝓcli. ¶ Signa ẽt cali

doꝝ z frigidoꝝ apatũ de q̃b⁹ i
libro ꝓmo de apatib⁹ in vl̃ibus
plẽarie locuti sum⁹. ¶ Unmer-
salib⁹ itaq̃ canonib⁹ obꝺuatis
de purgatiõe flebothomia z vi
te regimine i sua comestiõe z po
tu. ¶ Si apata fuerit calꝺa z i ex
teriozib⁹ ꝓtib⁹. tũc cũ resoluti
uis ꝙtute aliq̃lẽ ꝓfortatiuã loci
hñtib⁹ i ꝓmis dieb⁹ ꝓcedẽdũ
est: q̃uũ gꝛa exẽpli talis ꝑt esse
Linimentũ ordinatio. ℞. olei camomillini.
ℨ. j. olei rosati odorifẽ. cõpleti:
olei citoniozuz añ. ℨ. vj. misce z
ad ignẽ cũ cera alba fiat linimẽ
tũ addẽdo corallozũ oiz añ. ℨ.
j. ℨ. alabastri sandali albi z ru-
bei añ. ℨ. j. misce z ytere moze
linimẽti q̃ mirabilẽ opatiõis
Nota. locũ domestice ꝓfortãdo: z non
spoliaẽ ab aliq̃ resolutiõe. ¶ Et
nota q̃ iste loc⁹ rõne ꝓncipali
tatis stomachi z epatis: vt non
nulli asserũt medicamie fortis
regressiõis nõ idiget. Ad eãdẽ
intentionẽ z erit cũ maiozi reso-
lutiõe. ℞. olei camo. anetini añ.
ℨ. j. olei ros. cõpleti: olei absin-
thij. añ. ℨ. vj. ad ignẽ cũ cera al
ba sufficieti fiat linimẽtũ addẽ
do croci. ℨ. j. cinamõi. ℨ. ß. et
ytere moze ꝙ supra. ¶ Et si vis
q̃ habeat maiozẽ resolutiõez cũ
aliq̃li mollificatione addãt em
Ydatu ℨ. ij. passulaꝝ contritarum. ℨ. j.
ratiuũ ¶ Uezũ si ꝓtigerit apata ꝓdi
cta curatiõe añ dicta resolui nõ
posse tũc maturentur maturati
uo isto. ℞. folio. malua. z viol. añ.
ℳ. j. carnis pomorum apio-
rum vel dulcium vel citonioꝝ
ruz sub ꝓtunis decoctoꝝ. ℨ. iij.
passularũ. ℨ. ij. absinthij. ℳ. ß. i
aqua decoctis decoquẽdis cuz
farina ordeacea ꝓ⁹ pistatis: z
cribella. z cũ decoctiõe ad igne
fiat empl̃m solidũ addẽdo olei
viola. ℨ. j. olei admigdalaꝝ dul
ciũ: pinguedis gallie añ. ℨ. vj.
vitella duoꝝ ouoꝝ croci. ℨ. j.
butyri. ℨ. ß. deide cũ ꝓdicta cri
bellatura et pomorũ carne oia
adinuicẽ miscẽdo fiat empl̃z.
¶ Maturato apate locꝰ ꝫz lãgi
tudinẽ icidẽdꝰ ẽ: z nullaten⁹ in
rta stomachi latitudinẽ facien
da ẽ icisio i isto loco. ¶ Locꝰ de
inde digestiuo de tereb. vitel-
lis ouoꝝ z paꝝ croci digeri ẽdꝰ
ẽ. ¶ Et si locꝰ fuerit doloroius
z vulnꝰ valde sensibile cũ olco
ros. onfancino calꝺo i ꝓdicta dis
gõne accõmodate ꝓcedi ꝑt: qz
digerit cum sedatione dolozis.
¶ Celebrata digõne locꝰ mũ-
ficeẽ mũdificatiõe ista. ℞. siru.
ros. mell. ros. ana. ℨ. vj. tereb. cla
re. ℨ. ij. ß. succi apij succi absin-
thij succi plãtaginis succi cau-
de eq̃ne añ. ℨ. ij. bulliãt omnia
paꝝ simul lẽto igne deinde ad
dãtur vitellũ vnꝰ ouiꝰ: farine oꝛ
dei bene cribel. ℨ. ß. croci. ℨ. j.
sarcocol. ℨ. ij. ꝓ ei⁹ deinde icar
natiõe si añdicto mundificatio
no adderenẽ thuris. ℨ. ij. mur-
rhe mastiq̃ añ. ℨ. ij. ꝓtaneũ re
mediũ eẽt. ¶ Demum sigillẽt
vlc⁹ vnguẽdo de minio nr̃o lo
tioneq̃z aq̃ aluminose ac pulue
re nostro cicatrizatiuo iam plu
ries commemorato. ¶ Ulteri⁹
si ista apata fuerint in parte in
teriozi: tũc cozum curatio nihil
habet ꝓprium ꝓ maturatio
ne z resolutione ac ꝓ ceteris
intentionibus a curatiõe iã dic-
ta. Differt tamẽ circa coꝛ pur
gationẽ: qz ttrinseca apata hu
iusmodi mẽbra pharmaca fozti
ora non tolerant. Quã obrem
z digestionem z purgationem
eozum ordinabo humoꝝ pec-

Digestiuū. cantiū. Cuiꝰ gra exēpli p digestiōne talis sp fuit ordinatio nra mā er fite calida. ℞. sirupi rosa. ex ifusiōe sirupi violā. sirupi de lupulis añ. ℥. ß. aq̄ruz bugloſſe lupuloꝝ. añ. ℥. ß. ℈ ß. miſce. ℣ Digeſta mā purgeť purgatione infraſcripta. ℞. mane electe diacaptolicōis añ. ℥. v. cū decoctione floꝝ ℈ fructuū cordialiū fiat potio breuꝫ addēdo siru. viol. ℥. ß. ß. ℣ Curatio aūt apatū frigidoruz mā er fite frigida eſtvt digerať mā digestiuo infraſcripto. ℞. sirupi de duabꝰ radicibus ỏ succo endiuie: mellis rosati. añ. ℥. iiß. aq̄rū capillorū veneris buglosse abſinthij añ. ℥. ß. miſce. ℣ Supto isto siꝝ. p hebdomad. purgeť patiens purgatiōe ista. ℞. casie diacaptolicōnis añ. ℥. vß. diaſinicōis. ℥. ß. ß. cū decoctiōe iā dicta fiat potio breuis addēdo sirupi vio. ℥. ß. ℣ In pterito extrinseca p̄cedēdū eſt vnctionibꝰ ℈ linimētis ano dini locū cōfortatibꝰ vt ifra. ℞. olei camomillini aneti. ana. ℥. ß. olei de spica de citonijs ßß laudano. ℥ana. ℥. iij. olei ỏ terrebē. ℥. ß. cū cera alb. sufficiēti fiat linimētū addēdo croci. ℈. ß. thuriſ masticis añ. ℥. ß. Itē ad eādē intentionē cū maiori resolutiōe et mollificatiōe. ℞. olei camomilini olei de abſinthio olei nardini siue spice añ. ℥. ß. olei ỏ citonijs ℈ rosati añ. ℥. vß. pinguedīs galline pinguedinis anatis olei de lilio añ. ℥. ß. matricarie ana. ℨ. ß. antos sq̄nati añ. p̄ꝫ. calamiaromatici cinamomi añ. ℥. ß. mēte rōane paululū oia ſimiliter bulliāt cū ciatovno vini odoriferi vsq; ad cōſummationē vini. deide colentur ℈ cū cera alb. sufficienti fiat cerotū:

Purgatiuū. Curā frigidozū. Digestiuū. Purgatiuū. Linimētū. Ab ex

addendo croci. ℥. ß. vtere modo quo supra. qz mirabiliter doloꝝ rez sedādo apata istius loci frigida resoluit. ¶ Et qz plerunq; ista apata nō terminant p viā resolutiōis: ſz p viā maturationis. Jō p eoꝝ maturatione cū infraſcripto ēplo p̄cedēdū eſt. ℞. radicū altee capitum lilioꝝ alboꝝ añ. li. ß. passulaꝝ mūdataꝝ. ℥. iiij. matricarie abſinthij añ. ℨ. ß. sq̄nati parū oiꝝ decoctis i aq̄ carniū pinguiū piſtet ℈ cribellent. Deide i decoctiōe cū farina tritici fiat empl̄ſ soludū addēdo butyri. ℥. ij. pinguedis galline. ℥. ß. vitella duorum ouoꝝ croci. ℈. ß. ℣ Et no. q̄ iſtū empl̄m maturat cū cōfortatiōe rōne sq̄nati abſinthij et matricarie. ¶ Maturato apate mō ℈ supra de apatibꝰ calidis istius loci faciēda ē icisio. ℣ In ceteris aūt itētiōibꝰ vez de digōne loci mūdificatiōe ꝛc. nō secꝰ ḃ p cedēdū ē sicut ibidē ē p̄ceſſū. Et sic deo dante ꝛc.

¶ Ca. vj. De apate calido: frigido epatis: ℈ de duritie ipſius.

Epatē mēbrū p̄ncipalē a nā p̄creatū p necessitate totiꝰ corpis Jō eiꝰ actio oibꝰ mēbrīs cōis ℈ necessaria est. put capt̄ proprio ỏ anathomia epatꝫ magnifice demōſtratum fuit. Qua de re omnibus morbis euenientibus i eo magna cū celeritate solertiq; ingenio curatio fieri dz: ois enim egritudo hmōi mēbri sp ē timorosa propter officium necessariū sue ētidiane digōnis que digō a facili cā p̄hibeť. A fortiori ℈ ab apate. Signa itaq; frigidi ℈ calidi apatꝫ ex signis iā dictis in cura cōmuni apostematum in lib. vniuersali cōprehendi possunt. Licet sit de raro contingenti q̄ apata istius loci sint singularia. Amovt plurimū mirta videanť. ¶ Curatio preterea calidi ℈ frigidi apatis istiꝰ loci parū differta curatione i anteſcripto capt̄o de apatibus stomachi descripta. Oia ℈ eā ibidē memorata p hac in tētiōe ℈ curatiōe vtiliter possūt admiſtrari. Jccirco paꝛ opoꝛtet recapitulare cū ista duo casu sequi. ¶ Aliq̄ tñ cōmemorare putaui: vez de purgatiōe p ventris solutionez: ℈ p er flebothomiā: deinde de dieta: ℈ de medicamine locali. ¶ De purgatione aūt materia existente calida facta digestiōe vtilissimū ē hāc potionē sumere materiā in primis sic digerendo. ℞. sirupi de succo endiuie de lupulis aceto ſi ſimplicis añ. ℥. ß. aq̄ē endiuie lupuloꝝ bugloſſe añ. ℥. ß. ℣ Supto isto siruppo p hebdomadam vel plus vel minus ſecundum tpoꝛis necessitatem talis potest esse purgatio. ℞. casie mane electe añ. ℥. ß. diacaptoliconis. ℨ. iij. reubarbari. ℈. ij. cum decoctione passularū floꝝ ℈ fructuum cordialium in aq̄ infecta fiat potio breuis: addendo sirupi viola. ℥. ß. Uel facias sic. ℞. diacaptoliconis diapruneꝝ ro. ℨ. ß. ß. añ. ℨ. vß. electuarij solatri ℈ lupulozum ana. ℥. ß. Decoctio passularū archechingiz floꝝ sq̄nati: qz apatibꝰ flegmonicis epatis singulare p̄ſidiū est. ℣ Similiq̄ modo i principio fiat flebothomia ex vena epatꝫ lateris oppoſiti. ℣ Dieta quoq; ſi fuerit cruz febre: vinuz et carnes sunt dimittende. Comedat ℈ panatellam farioleam amigdalatā aut cum zuccaro et semine cōmuni p̄fecta cū aq̄ aut in brodio parui pulli alterato ordeo lactuca ℈ passulis ſi patiēs fuerit debilis. Brodiuz quoq; cicerū rubeorū cū zuccaro ℈ brodio parui pulli ℈ passularū cū eo decoctarū vtilit concedit. Ferculū q̄z in eodē brodio er lactuca spinacijs lupulis q̄ p̄fectū plurimū ad ꝓpositu facit. Et sic manū elargiēdo i suis cōēstiōe ℈ potu: donec paulatim arbitrio suo viuat. ¶ De localibus aūt paucissima dicā cum ea q̄ dicta fuerūt in p̄cedēti. c. cōueniāt p hac curatione. ℣ Quidē aūt dixerūt medicoꝝ q̄ ex oleo ro. onfancino camomil. de citonijs ℈ mirtio ℈ paꝛ olei abſinthij equali portione: vez. ℥. ß. bullitis cū succo solatri archechingi ℈ lactuce vsq; ad cōſummationē succi addēdo sandali rubei et albi. ℥. ß. parū quo q̄ croci. ℈ ad ignē cū cera alba ſufficiēti fiat linimētū cū quo ſup totā epatis regionē actualiter calo epitimato. Jstud eñ linimentū omnibus apatibꝰ epatis calidis in p̄mis diebꝰ mirū in modū opitulatur. Et ſi huic medicamini adderentur olei masticis. ℥. vß. tpe augmēti accōmodantissimū eēt. ℣ Item medicamē valde p̄ueniēs tpe augmēti. ℞. radicum altee. ℥. iiß. pomoꝝ apioꝝ sub pruniſ decoctoꝝ numero. xj. camomellilo. abſinthij añ. ℨ. ß. omnia decocta i aq̄ piſtenť et cribellēť: cui cribrature addantur olei rosati cōpleti et odoriferi

Curatio. Cōme tet recapitulare moꝛan dā. Sirupus. Purgatio. Flebotomia. Linimētū. Cerotum.

camomillini aneti.de absinthio ana.ʒ.x.cum cera alba sufficiē ti fiat ad modum ceroti addendo croci.ʒ.ß.vtere mō ꝙ supra in alia recepta dictū fuit:quia ista medicina mēbrū mirabiliꝝ resoluēdo ꝓfortat. ℣Si vero ad maturationē ꝙ puenerit:mature tur maturatiuo tradito in pñti ca. ℣In reliqs aūt nō differt a cōi cura aliox apatū. ¶Ita eo dē mō dico eē ꝓcedēdū i cura tiōe apatis splenis. ℣Verumsi apa frigidū fuerit:ꝓcedat,put dictū fuit capi.de apate frigido stomachi. ℣Et qr eparplerū qꝫ et splē ad maximā duritiem puenire solēt:ꝓ eius mollificatiōe z resolutiōe vltra dicta pro hac intentiōe in pallegato ca. intēdo q̄dā alia singularia auxilia in medū adducere. Et ꝓmo ad duritiē epatis mollificādā z resoluendā vz mirabiliꝝ in frascriptū cerotū ꝟscriptōe nr̄a ordinatū:cuius talis est forma. ℞.radicum altee decocte z cribellate lib.ß.passularū in brodio pulli decoctarum cribellatarū.ʒ.iij.carnis citoniox sub pruniꝫ decoctoꝝ vel loco eorū apioruꝫ.ʒ.iiij.olei camo.aneti ni.ʒ.ij.olei de absinthio olei de citonijs olei amigd̄.dulciū añ. ʒ.vj.olei ros.z violꝝ.piguedis anatis piguedis galline añ.ʒ. ß.bulliāt oia simꝝ in decoctiōe camomille melliloti matricarie altee vsqꝫ ad cōsummationē decoctiōis:deide colenꝫ cui colature:addenꝫ diaq̄lonis gūmati.ʒ.iij.ß.isopi ceroti Gale. ʒ.ß.misce z cū cera alba sufficienti fiat cerotum addēdo croci.ℨ.ß.sādalorum albozuinz rubeorum añ.ʒ.ß. ℣Valet criam istud cerotum ad splenis duritiē resoluēdā. ℣Itē aliud reme

Cura apatis splēis.

Cerotū singulare epatis

diū peculiare ad ipsiꝰ splenis du durities resoluēdā. ℞.radicū altee.ʒ.iiij.capitū lilij arbi.ʒ.ß. radicū ligue bouine.ʒ.ß.ß.oīa bꝰ decoctis i brodio pinguiꝫ ponū gallinarum vel aliarum carnium. Deinde pistatis z cribellatis addantur cribratureꝫ o lei de camo.olei aneti.añ.ʒ.ß. ß.olei de capparis.ʒ.vj.pinguedinis galline piguedinis anatis añ.ʒ.x.pinguedinis vituli. ʒ.ij.ß.medul.crurium vituli.ʒ. j.butyri.ʒ.iiij.folioꝝ rute.M. ß. flozis roziſmarini folioꝝ apij añ.tertiam ptē vnius.M. aceti ciatū vnū decoctionis añ scripte.lib.ij. Et iterū bulliant piguedies olea z medulla vsqꝫ ad ꝓsummationē decoctōis et aceti:deide cū cera alb.sufficēti z ꝓdicta cribellatura z diaq̄lone ad ignē fiat cerotū i bona forma:addēdo croci.ʒ.ß.vtere sup splene more ꝯceroti. ℣Et sic fili mi cōpleta est doctrina ꝓsentis ca.deo dante ꝛc.

¶Ca.vij.de scrophulis venie

tibus sub assellis inguinibꝰ et earum fugile.

Scrophule et fugile plerūqꝫ in istis locis euenire solent vnde ꝓ earū curatiōe ea que in ꝓpotio.c.de curatione scrophularum scripta sunt huc reduci pñt.quare ꝓ tua necessitate illuc recurre. Nihilominus nunc tibi buiꝰ nem curationis modum fugilis narrabo:videlicet vt perficiat in medio fugil satis ꝓfunde:deinde ponantur in fotamine de arsenico grana duo quasi mirū in modū mortificat tornꝫ fugile aliqñ carnositatē circa cū

eius chisti vnica vl bina applicatione separare facit:idē facit sublimatū. Deinde mortificato loco cū auxilijs ꝓcuratibꝰ casū eschare ꝓcedēdū est. ℣Silr et dico eē ponēdū i cura scrophulax trociscū de minio:qr eādē hz ꝛrtutē i hac itētōe. ¶Fugi le ꝓtera vt plm accidit in subassellis a mā grossa flegmatica Et est tumefactio valde dura coloris corpis fixa i ꝓfundo i tactu imobilis pauci doloris: interdū ad sanie veniēdo. ℣Ulteriꝰ aliqñ curanim ipm fugi le vlceratū aliq̄ spatumie illini to cuꝫ puluere nr̄o illud q̄tidie segregando a bona carne vsqꝫ ad fundū eiꝰ in circuitu:deide cū tenaculis satis tenuibꝰ z bñ incidētibꝰ z cōcauitatē hñtibꝰ ad istar cocleariū itegre extirpationem cū ꝓdicto instrumēto aliquid extranei remaneret vtilissimum erit vt plerūqꝫ feciꝰ illud mūdificare vel potiꝰ extirpare desup pulueriz ando trociscū nr̄m ō minio vl de pulueꝛe nr̄o carnis supflui:e removerꝫ illud ruptorio nr̄o de capitello. ℣Et sic deo dante ꝛc.

¶Finit liber secūdꝰ magistri Jo.de vigo Genuen.de apatibus in vniuersali z particulari a capite vsqꝫ ad pedes.ad laudem omnipotentis dei.

¶Incipit liber tertius de vulneribus.

¶Incipit tractatꝰ primꝰ libri tertij ō vulneribꝰ a capite vsqꝫ ad pedes:habēs capla.xxij.

Cap.j.

¶Cap.primū de vulnere carnoso:et de communi disputatione vulnerum in generali:z eoruꝫ cura.

Vulnꝰ

Vulnus filī mi vt i antiqs z modernis reperitur scripturis dicimus esse solutionē ꝯtinuitatis recentē ex recenti tpe factaz.z facta ē solutio ꝯtinuitatis sanguinolēta:z nō cū putrefactiōe i partibꝰ mollibꝰ ꝑtiuz. Nā solutio ꝯtinuitatis ponit ibi a Gal.primo de egritudine z sinthomate ꝙ gñe q̄ est cōis mob̄ simplicibꝰ particulisqꝫ ꝓpositis. Uerūtn magis ꝓprie simplicibꝰ vt ꝓdicta solo eē ex ꝓpositis:vt scꝛet tertio colliget Auer.testat. Reliq̄ vero ponūt ꝙ dr̄is recētis vulneris sāguinolēti sdiuꝫ putrefactiōe ad dr̄iam vlceris qō cū putrefatōe existit. In ꝓtibꝰ ei mollibꝰ ponit et ad dr̄iam fracturaꝫ q̄ i mēbris durꝫ ꝓtigere solet. Et ꝓp ꝙ dicebat Jānicius in diffinitiōe chirurgie vt i pemio nr̄o allegatū sunt q̄ eratru plex vcz i mēbrꝫ mollibꝰ velut i carne neruo musculo z hmōi. In duris ꝛo intellexit i ossibꝰ.

¶Spēs āt solonis ꝯtinuitatꝫ suas sumūt dr̄ias a tribꝰ rebꝰ ꝓrio ob naturā ꝓticularē in q̄bus fūt vt in tertio tegni hr̄ Gal.inqt cū q̄dā vulnera fūt intꝛibus ꝓsilibꝰ:q̄dā in organicis.q̄ vero in partibꝰ cōsimilibus eneniūt:quedam sunt in partibus mollibus:quecā in duris:quecā in mediocribus. In mollibus aūt quecā in carne:q̄dā in pinguedine. In duris vero q̄dā in ossis substātia:quedaz in sucturis. In mediocribus insꝰper quedam sunt que accidunt in nerui et ligamētis:q̄dā in arterijs z venis.

Spēs solutiōis.

Gal.

Auer.

Jannicius.

Que ī organicis ptingūt: q̄dā sunt q̄ i pcipalib⁹ accidūt: vt corde cerebro ꝛ epate: q̄dā i seruientib⁹ eisdē mēbris pncipalib⁹ vt trachea arteria meri vesica ꝛ filib⁹: q̄dā in nō suientib⁹ eis vt aure oculo ꝛ naso. ¶ Cause solutionis. Aliab. Causse se p̄terea vniuscuiusq; solonis ptinuatis recētis testē adducēdo Aliabate sermone quarto disponis regalis sunt ab oī re ꝛ istro inoiato: velut ense sacculo telo baculo lapide ꝛ alijs silibus istris huiusmōi hūtib⁹ potētiā. Aut cātur p̄dicta solutio ptinuitatis a reb⁹ animatis velut a venenozū aialiū pūctura atq; ferarū morsura ꝛ cornuū atq; pedū pcussiōe. De causis aūt solonis ptinuitatz saniose cū de vlcere in gnali tractauero: ibidez tibi pleniozē dabo notitiam. Uiso sufficiēti sīmōe supi⁹ de oib⁹ spēb⁹ solutiōis continuitatis q̄ p̄nt accidēre simplicib⁹ ꝛ ppositis mēbris. Uiso in sup de causis oīm vulnerū. Uidēda est mō eoz diuisio penes ipoz essentiā. Nam solutio ptinuatis alia ē q̄ simplex vocat: alia cōposita dicit. ¶ Simplex solutio cōtinuatis est illa q̄ est absq; depditōe substātie pticule cui accidit p̄dicta solutio. ꝛ iō p ei⁹ curatione vna indigem⁹ intētiōe: vcz vnione ptiū solutaz cū vnicū gen⁹ passiōis tm̄ sibi existat. Alteram vo q̄ cōposita ē cū depditōe substātie eē dico. Et ppea i curatiōe ei⁹ due intentiones curatiue necessarie sunt. Una hrū in gnatiōe substātie vpdite pfitit. Altera vo est restauratiua substantiā pglutinare seu sigillare medicaminib⁹ opportunis. ꝛ de mum generaliter loq̄ndo dico q̄ q̄cūq; vulnera: posita eē dicant q̄ fit eisdē alio associat sine cui⁹ remotione p̄dicta vulnera sanari ñ p̄nt. Sūt itaq; velut vulnera cōtusa: eo q; sunt apposita. Sūt ēt cū solone plimi nūeri: ꝛ iō in eoz curatiōe via p̄me intētiōis nō ē p̄cedēdū i p̄mis diebus q; ex cōtusuz vuln⁹ (vt inq̄t Hal.) necessarū ē putrefieri ꝛ i saniē puerti. iō i curatiōe istoz vulnez i p̄mis diebus digestiua necessaria sūt: sedāt em̄ dolorē nocitiuū a mutatiuo separādo. eodēq; mō dico vuln⁹ alteratū ab aere eē tractādū. Sūt i sup vulnera cōposita dolorosa apposita altera ab aere ꝛ oia i q̄b⁹ aliq̄d eē naturā ptinet velut sagita frustū ligni ossis ꝛ cōsilia q̄ a mā itra vuln⁹ manuteneri nō p̄nt. Horū āt vulnez carnosoz q̄dā sūt superficialia: iō facili curāt̄ re medio: q; vlnera simplicia sola ligatura sanant q̄dā vo sūt p̄funda. Et de p̄fundis vulneri b⁹ carnosis. q̄dā sunt sīm latitudinē mēbri: ꝛ q̄dā sīm lōgitudinē ipsius Que vo hz lōgitudi nē eueniūt faciliozis sunt curatiōis eueniētib⁹ hz latitudinē. Istoz ēt vulnerū q̄daz sunt (vt supius dictuz est) a re icidēn cāta vt ense ꝛ consilti instro apto ad icidēdū: q̄dā vo are ptūdēti eueniūt velut lapide baculoz oī re ptusionez cānte. q̄dā isup cāri videt a repūgenti velut re lo sagitta ꝛ silibus pfozatione cāntib⁹. Ceterū solonis ptinuitatz i carne p viā p̄me intētiōis vt oēs ꝛ ātiq; ꝛ moderni asserūt doctozes restauratio fieri p̄t. Jn osse vo nisi per viam secunde intentionis ei⁹ restauratio ñ efficit vcz p poz sarcoidē. Uerū i ossib⁹ pueroz ꝛ ifantiū duabus de causis p viā p̄me itētionis eoz sperat restauratio. quarū pria est ossis teneritas: alia est hūt⁹ spmatis in eis remanē tis. ¶ De neruis aūt venis ꝛ arterijs dixerūt q̄dā medicoz q; nō sanant̄ via pria intētionis: imo via intētiōis sēde restaurāt̄ sicut ꝛ ossa faciūt. Nonnulli vo dicūt q; hoc nō euenit nisi solū in arterijs. Hoc ēt attestatur Hal. Dicit em̄ mlti medici crediderūt i possibile esse substātiā arterie p̄solidari: ꝛ fortitudo p bationis eoz erat p̄sideratio ꝛ experimētū. Cōsideratio vo q; vna ex duab⁹ arterijz tunicis cartilaginosa eē vī. Cū ḡ ita sit ossiū extremitates ꝛ cartilago nō recipiūt icarnationē. Experimētū aut q; nō est visa incarnatio. ¶ Jn hoc em̄ Hal. eis ꝛdicēdo dixit q; aliq̄n arterie icarnant̄ cū expimēto ꝛ rōne. Expimēto vo q; ia dixit multas arterias p̄solidatas fuisse sicut illa q̄ est sub basilica ꝛ caput arterie timporis ꝛ cruris. Rōne aūt q̄m os est extremitas i duritie iō non recipit incarnationē pnes viā p̄ie itētiōis p̄sertim in etate satis matura. Quid āt fieri posset in osse puerozū satis superis dictū fuit. Arterie vo ex ve na sunt iter vtrūq; vcz carnē et ossa. Iō icarnatio ei⁹ p viā p̄ie intētiōis ponis est. ¶ Sz añq; ad curationē vl̄em ꝛ pticulare ꝓueniam⁹ vtilissimū ē alīq; ne ꝓlimū cessaria i forma documēti narrare. ¶ ꝓlimū ergo documentū q̄ vulnere exīte p̄fundo q; digito itra vuln⁹ tētādū est an ossis frustrū aliq̄d ab osse sit separatū q̄ idolorose p posse subtili genio extrahat̄: secꝰ em̄ faciēdo verā vulneris icarnationē ꝛ

Hal. Distinctio solutōis. Scom documētū ē q; si flux⁹ sanguis fuerit i loco ꝛ vehemēs q; statī ingenio put suo ꝓprio. c. dicēt optime restringat. Uerū si emoroisagia sanguis fuerit pue ītitatis dico q; nullo mō restringat q; (vt inq̄t Aui.) Et fortasse flux⁹ sanguis e vulnere ītitate tēperata eidē vulneri ofere vī: apationē loci febrem opillationē q; phibēdo: eādē opinionē ꝛ Hal. medicoz lucerna li. ō ingenio sanitatis inq̄t. Nā si e vulnere manauerit sanguis ītitate ꝓdecēti: vuln⁹ ꝛ circūstātie eius circūuicine ex aductu apatis minoris erunt timoris. Sāguis ḡ in pua ītitate a vulnere emanās nullo mō rōnib⁹ phabitis restrigēd⁹ est. Q̄n tñ vltra modū p̄dictū a vlnere sanguis emanare vī cū vite hoīs sit thesaur⁹ solerti ingenio magnaq; sagacitate restrigēd⁹ est. Jō in curatiōe vulnez gnalissima ꝛ vltissima regla est sanguinē restrigere mō supi⁹ obseruato. ¶ Tertiū vtiq; documētū est q; vulnera q̄to citi⁹ fieri possit ne ab aere alterent̄ labia eoz ꝓdecēti sutura vniant̄. Cauēdo tñ p posse q; sanguis coagulatus itra labia vulnez nō remaneat: q; doloē care posset ad putrefactionē venīēdo ꝛ incarnationē phibere. ¶ Quartū documētū q̄ est mēti tenēdū ꝛ executiōi mūdādū q; in vulnez labijs nec pil⁹ nec pulnis nec aliq̄ vnctuosum ingredi ꝑmittas q; ēt verā ꝛ p̄fectā vulnez phiberet ꝓsolidationē. i loco tñ decliuiozi vulnere exīte p̄fundo orificiū dimittēdo nō nisi vtilissimū est: q; ponēdo i p̄dicto orificio tictā cū digestiuo de vitel

Tertium. Quartum.

lis ouoꝝ ꝛ terebẽtia ꝓfecto duo
bus notabilr iuuabit. Primo ad
purgãdũ hũitatẽ ꝛ sanioſitatẽ
totiꝰ ꝑfunditatis vulneratiõis
Iuuabit ſcõo ad ſedationẽ do-
loris ꝛ ꝓhibitionẽ apatis ipaz
materiã ex eodẽ otificio purgã
do: qbꝰ oibꝰ indigemꝰ in cura
Quitũ tiõe oiz vulneꝝ ꝑfudoꝝ. ℣ Qui
tũ ꝛ vltimũ documẽtũ eſt q fcã
vniõe labioꝝ ſutura cõdecẽti:
pũcti eiꝰ poſt ſextã diẽ penitꝰ
auferanꝝ ꝛ nõ dimittanꝝ vt non
nulli ꝑcipiũt velut Arzilata vſ
q ad decimũ diẽ multa emꝫ ma
la vt plerũq; expiẽtia nobis de
mõſtrauit i retardãda pũctoꝝ
remotiõe: qr aliqñ ſaniẽ gñant
in qlibet eoꝝ pũctura: ꝛ ſic ple
rũq; vidimus vulnꝰ doloroſum
apoſumq; effici. Ut g vulneribꝰ
hoc nõ eueniat i tertia vl qnta
vl ſexta die ad plꝰ pũcti totalr
auferanꝝ. Et loco eoꝝ vulneris
labia adinuicẽ ꝓſeruanꝝ ſi opꝰ
fuerit adminiſtratiõe petie icol
late de cuiꝰ magiſterio. c. ō vul
nere faciei tibi deo dãte plenio
rẽ notitiã dabimꝰ: qre ꝑ tua ne
ceſſitate illuc recurſum hre po
Cura vulne- tes. Ueniẽdo g ad curationem
rũ car- vulneꝝ carnoſoꝝ dico q i eoꝝ
noſoꝝ curatiõe quatuoꝛ req runꝝ inten
tiões. ꝓria i vite regimine ꝓ
ſtit. Scõa in corpis purgatiõe.
Tertia i localiũ adminiſtratiõe.
Quarta ꝛ vltia in accñtiũ phi-
ꝓma zitiõe ꝛ remotiõe. ¶ Quãtũ ad
intẽtio ꝓmã intẽtionẽ corpe exñte cho
lerico ꝛ ſanguineo: dico qvtiliꝰ
ſimũ eſt ſaltẽ vſq ad q̃rtã diez
aut vſq ad ſeptimã neceſſitate
vigẽte egrotãtẽ a carnibꝰ ꝛ vi-
no ꝛ alijs ſanguinẽ copioſum
gñantibꝰ abſtinere. In fkaticis
ℳo ꝛ melãcholicis hñtibꝰ cõple
xionẽ ẽt in primis diebꝰ vinũ ꝛ
carnes ꝓcedere accõmodatiſſi
mũ eſt in iſto caſu. ℣ Igit male
ꝛ indocte agũt hi chirurgici q̃
oibꝰ vulneratis diutiꝰ dietã te
nuiſſimã ac ſi febrẽ cõtinua pa
terenꝝ exhibẽt. Unum emꝫ ſuo
debito tpe vulneratis ꝓcſſum
(vt phi aſſerũt) q̃ſi materia eſt
ad carnẽ in vulneribꝰ carnoſis
gñandã. Quãobrẽ optime dice
bat ad ꝓpoſitũ nr̃m excellẽtiſſi
mus Arnaldus de villa noua q
feſtinatio ꝓſolidatiõis vulneꝝ
nõ niſi a ſanguine pauce aquoſi
tatis efficit. igit q̃d emꝫ dcm
eſt i iſtis vulneribꝰ carnoſis q̃
depauparet natura ſanguie quo
depditũ reſtaurat: ſoluta vnio
tur ꝛ ꝓcaua vulnera carne reple
tur. Et demũ dico vna cũ Hal. Gal.
q vinũ q̃ſi oibꝰ vulneribꝰ que
niẽs eſt. Interiꝰ ℳo ſumptũ bo
nũ gñat ſanguinẽ. Exteriꝰ ℳo
adminiſtratũ deſiccat ꝛ mũdat: q̃
bus duobꝰ idigemꝰ i curatiõe
vulneꝝ. Eſt iſup q̃ſi artifex na
ture. Idcirco dico q̃q̃d alij cu
rẽt: q ois bona curatio vulneꝝ
i duobꝰ ꝓſiſtere vr̃. ꝛ i his duo
bꝰ vnuſq̃ſq; chirurgꝰ curãs vul
nera ſpẽ hẽat. In illo ꝓrio ꝛ ꝑn
cipalr i cuiꝰ potẽtia' motꝰ ꝛ vi
ta ꝓſiſtit q̃ pcutit ꝛ ſanat. Scõa
rio i natura. Nã cũ nã abſq; nu
trimẽto ſanguis boni gñatiuo
tã i puis ꝙ i magnꝫ vulneribꝰ
nihil pfecte valeat opari. Igit
cibaria laudabilia ꝛ boni chi-
mi gñatiua infirmo miniſtrari
opꝫ: ꝛ hoc vt natura ſit ſufficiẽs
ad carnis gñationẽ: vulneris
ꝙglutiationẽ: ꝛ ꝓtinuitatꝫ ſoro
nẽ pfectiſſime reducenda. Igit
q̃s ignorat q medicia iſta ñ ſit
carnis mã cũ notabilr humidi
tatẽ deſiccet ꝛ humectet nimiũ
deſiccata: infrigidet ſup cale-

facta ꝛ calefaciat frigeſcã q̃ ꝓ
pter diligẽtiſſime neceſſariũ ẽ
corpis ꝙpkonẽ aggſcer ad ꝗ vt
ſcias an hẽat carnẽ teneraz an
hũidã an ſiccã: vulnꝰ emꝫ tenel
li corpis ōſiccar neceſſariũ eſt
pp ſuã hũiditatẽ. Uex icorpi-
bus ipſis ꝓpterea qr ſicca me
dicamia q̃ ad morbũ ꝛ nõ q̃ ad
ꝙkonẽ nãlẽ mẽbri qr ſicciora
ſicciozibꝰ idigẽt medicamibꝰ
magꝫ ō ſiccatiua necia ſũt te-
nera emꝫ corpa (ſicut ſupiꝰ dcm
fuit) ſũt velut corpa puerorꝝ cre
ſcẽtiũ: mlieꝝ arcꝫ eunuchorũ.
Sicca ℳo ſũt laboratiũ ꝛ itine
rãtiũ. ℣ Iccirco conſiderãdũ ẽ q
ſi corꝰ ſiccã ꝙkonẽ hũerit ab
ſolutevez rõe ꝓſeruatiõis ꝙko
nis nãlis sicca ſibi ꝑfert medi
cina. ℣ Sz qr q̃d mẽbra ſiccio
ra ſ ſicut oſſa lacerti vez capita
eoꝝ ꝛ nerui. Iõ cũ i eis accide
rit vlnera vl fractura eoꝝ me-
dicamia ſicciora eẽ dñt. In hu
midoribꝰ ℳo mẽbꝫ miozꝰ ō ſic
catio neꝛia ẽ. Uñ Gal. i mlieri
bꝰ ꝛ iſatibꝰ ꝛ hmõi hñtibꝰ nãz
vt i. c. ō vlne nernoꝝ optie de-
clarabit ſola tereb. vl cõtẽtari.
℣ Claꝝ ẽ g ꝙ qlibet medicina
vlneꝝ icarnatiua dz eẽ ericca-
tiua ꝛ excedeꝛ aliqũtulũ ꝙko
nẽ nãlẽ mẽbri. Uex eiꝰ ericca
tio dz eẽ plꝰ vl minꝰ fz nãz mẽ
broꝝ i qbꝰ ꝓdctã vulnera acci
derſolẽt. Quapp i q̃ gdu ſicci
tatis dẽat eẽ medi. icarnatiua
vlneꝝ ꝛ ẽtũ dẽat ſupare ſicci
tatẽ nãlẽ mẽbri cũ ō medicami
bꝰ carnẽ gñantibꝰ ꝙglutinãti-
rẽ reddã. qō ãt medicamia tua
minꝰ calefaciat ſeu ōſiccet ifri
gidet ſeu hũectet vltra necita
tẽ ꝗ q̃dẽ ꝓſiderare ñ ẽ ꝓter rõ-
nẽ qō de facili cognſcit ꝓmuta-
Gal. tionẽ vlnerꝫ i colore ꝛc. ℣ Igit
ſi videꝫ vulnꝰ eẽ rõne calefa-
ctũ dicas medicinã tuam fuiſſe
maioris exiccatiõis ꝛ calidita-
tis q̃ fuerat neceſſe ẽ. Iõ ca
lefacta vulnera opꝫ infrigidare.
Infrigidãt g̃ ea vnguẽtũ ō tu- vnguẽ
cia vnguẽtũ de ceruſa ōcoctũ: tũ ifri
vnguẽtũ de ceruſa in forma li- gidati
quida cũ ſucco plãtagis ꝛ ſola unm.
tri: vnguẽtũ etiã albũ cãphora
tũ. ℣ Calefaciũt iſup vlnera fri vnguẽ
gefacta vnguẽtũ baſilicũ: vn- ta calo
guẽtũ de reſina pini. ō qbꝰ ol faciẽ ꝛ
bus in antidotario nr̃o deo dã- tia.
te tibi plenam notitiam dabo.
¶ Scõa q̃dẽ intẽtio q̃ eſt cor- Scõa
pus eũare ꝙpleꝝ adminiſtratiõe itẽtio.
purgatiõis vkis: vez ꝑ ventris
ſolutionẽ ꝛ ꝑ fkomiã nullo ꝛdi
cẽte ſinthomate: etateq; ꝓſen-
tiẽte. ℣ Uex loco fkomie frica-
tiones ligationes extremitatũ
ꝛ vẽtoſatiões a ꝑte ꝛria vtiꝫr
adminiſtranꝝ. ℣ Et qr varie ſũt
corꝓrũ ꝙkones: iõ purgatio-
nes a medico debent ordinari
ſm exigẽtiã ꝛ naturã vniuſcu-
iuſq; corꝓris: quare ō hac vkl
corpis purgatione plenarie lo
cuti ſumꝰ plibꝰ in locis. vez in
li. de apatibus in gñali ꝛ i doc-
trina ẽt ſolutione ꝓtinuitatis
nernoꝝ. et. c. ꝓpter de purga-
tiõe. li. ix. qre ꝑ tua neceſſitate
ad ꝓdicta loca recurras. Tñ ꝑ
ꝓptiori neceſſitate nũc deſcri
bã peculiarem medicinam. R.
mãne electe vel loco eius dia-
prunis nõ ſolutini. ʒ. vſ. diaca-
ptoliconis. ʒ. v. reubarbari in-
fuſi cum aqua endiuie ſm ar-
tem. ʒ. ſ. electuarij roſ. Meſue.
ℑ. ij. miſce ꝛ cũ decoctione cõ
ſtat potio breuꝫ. Iſta purgatio
eũat ſanguinem et cholam a
quibus vulnera ſolent apari

tertia ītētio. ¶Tertia ītētio q̄ ꝓsistit in administratiõe localium ꝓpleꝝ isto mõ. ℣In primis cũ ad vulneratũ pueneris priꝰ obseruatis supiꝰ ōscriptis documẽtis: vulnus si ꝑfũdũ fuerit ꝓdecẽti sutura ex filo cera illinito labia vulneris adiuicẽ ꝓiũgank: caũẽdo q̄ inter punctũ ⁊ pũctum hmõi future nõ sit distãtia plꝰ vno digito. Deiñ vulnꝰ vino laũãdũ est cũ ebullitiõe rosarũ. Desup ponẽdo post ebullitionẽ vini puluerẽ rubeum future ꝓseruatiuũ ⁊ labioꝝ vulneris icarnatiuũ: cuiꝰ talis fuit ordinatio nr̃a. ℞. terresigil. boliar. añ. ʒ. vʃ. thuris masticis sarcocolle. ana. ʒ. ij. ℈. mirrhe aloes añ. ʒ. ʃ. ℈. dragagãti pisti sãguinis draconꝭ añ. ʒ. ʃ. farie ordei farie faba. añ. ʒ. ℈. misce. ℣Itẽ mixⁱ ī modũ vʒ terebẽ. i ꝑmis diebꝰ posita cũ ꝑdicto puluere icorpata: vcʒ vsq̄ ad ℟rtũ diẽ: q̄ vniẽdo labia vulnerꝭ futurã ꝓseruat. ℣Itẽ lotio vulnerꝭ q̄tidiana optima aq̄ vite desuper. Deiñ aspgẽdo de infrascripto puluere mirã hʒ ℟tutẽ ⁊ eo maxime i forma ceroti applicato ōsup cerotũ ifrascptũ: cuiꝰ talis ẽ ordiatio. ℞. mirrhe. ʒ. iij. aloes epatici. ʒ. iiij. thurꝭ. ʒ. ij. misce ⁊ fiat puluꝭ. Itẽ cerotũ ō minio ca. de fractura cranei ordinãdũ valde i isto casu ad ꝓpositũ facit. ¶Et q̄ i documẽtis supiꝰ allegatꝭ dictũ fuit q̄ tincta ẽ necessaria i ozificio vulneris: mltis ō causis ibidẽ cõnũeratꝭ. Jõ si post digõnẽ vulnerꝭ necessaria fuerit ipsiꝰ mũdificatio vtilissimũ ẽ ponere ifrascptũ mũdificatiuũ cũ tincta ℞. mellis rosⁱ. ℥ij. tereb. clare. vluerꝭ ℥. iij. succi apij succi plantaginis añ. ℥. ß. bulliãt ola ſ̃r pasrũ: deiñ addãt farie ordei optime cribel. far. faba. añ. ℥. ß. crocⁱ. ʒ. ß. sarcocol. ʒ. ʃ. ß. Et si cum ꝑdicto mũdificatiuo adderẽt puluerⁱs rubei suprascripti. ℥. ß. mirrhe optime. ʒ. ʃ. ß. erit optimum icarnatiuum vulnerum.

¶Quarta ⁊ vltia ītētio q̄ cõsistit i remotiõe accidẽtiũ si cc cõplek. ℣In pmis sciẽdũ ẽ q̄ accidẽtia q̄ solẽt i istis vulneribꝰ euenire lũt sicut apata: dolor: febrisq̄. Jõ ad ꝓhibitionẽ corũ optie attẽdẽdũ ẽ q̄n rectaꝝ vulneris curationẽ ꝓcedit: q̄re (vt inq̄t Aui.) vnũ de melioribus cũ q̄b⁹ ītẽdimꝰ i curatiõe vulneꝝ ẽvt ꝓhibeaⁱ eoꝝ apatio. ¶Prohibẽt itaq̄ apationẽ ꝓpria vulneꝝ fricatiões ligatiões et alia supiꝰ ānotata igenia ꝓhibẽt isup eiꝰ aduẽt⁹ in circuitu ponẽdo ōfensiuũ ifrascptũ. ℞. olei rosⁱ. olei mirtini añ. ʒ. iij. cere alⁱ. ʒ. ʃ. ß. faⁱ. ord. farine fab. añ. ʒ. vʃ. boliar. terresigil. añ. ʒ. ß. scãdaloꝝ olm sanguinis drac. añ. ʒ. ij. liquefacta cera cũ oleis ad ignẽ relict icorporent. adiuicẽ. ¶Ceteꝝ remouẽt fetorẽ q̄cũq̄ auxilia q̄ ℟tutẽ hñt ad auferẽdi apationẽ dolorẽ sedã dolorⁱ ⁊ opatio ꝑdicta. Jõ remotio eoꝝ ẽ curatio ⁊ febrⁱ ⁊ vulneratiõis. ¶Pro itaq̄ dolꝰ remotiõe ⁊ apatis iã tẽdẽtis i cicatriã maturatiõis q̄ resolutiõis ipsiꝰ eisdẽ auxilijs ꝓcedẽdũ ẽ. de q̄b⁹ latiꝰ dictũ fuit. c. ō cura flegmõis. ¶Ulteriꝰ si caro mala i vulnere orta fuerit ꝓ eius mũdificatiõe ad ꝓallegatũ. c. trãsire potes. Hec fuit sp curatio nr̃a quã mltoties expti sumus cũ honore nr̃o ⁊ egrotãtiũ vtilitate non parua. ℣Et ideo dante ⁊c.

Ca. ij. Fluxꝰ sãguinis. ¶Cap. ij. De fluxu sanguinis ⁊ de eius cura.

Flax est vt i ātiq̄tũ et modernoꝝ libris repiⁱ sanguinẽ a vena ex altera duaruꝫ cãrũ emanare: q̄ruz vna a cã ꝓmitina ortuz hr̃e vr: alia ꝙo a cã añcedenti euenire manifestũ. Emozosagia q̄dem sãguis a cã añcedẽti ortũ hñs triplⁱ accidit. vcʒ aut ꝓ resudationẽ venaꝝ: aut q̄ venarũ ozificiũ apiunt aut q̄ ab aliq̄ mã acuta venenosa corrũpenti seu mozdicãti vene corrũpãt. ℣Sz q̄ sermo nr̃ ħ tm̃mõ ītẽdit tractare ō cura fluxꝰ sãgis i vulneribꝰ vlceribusq̄ eueniẽtis. Jdcirco. c. ō cura eiꝰ sub breuiori ꝓpẽdio q̄ potero i pñtiaꝝ ordinabo. ¶Sciẽdũ ẽ ꝑterea q̄ aliq̄ emozosagia sãguis e vulnere eueniẽs est pauca: iterdũ mediocris: nonnũq̄ fortissima esse vr. ¶Uez q̄n ꝑdicta emozosagia pauca et mediocris eẽ vr fũc a facili remedio restringiⁱ: q̄ signũ est q̄ vene nõ sũt valde magne. ℣Uez si sãguis a vulnere vltra modũ exierit ⁊ cognoueris vulnꝰ sitũ esse in loco magnaꝝ venaꝝ aut arteriaꝝ: tũc stati solerti igenio et magna cũ diligẽtia sanguinis restrictiõi vacãdũ ẽ: cũ sãguis (vt phi asserunt) sit hois vite thesaurꝰ sine q̄ vita pmanere nõ põt. ¶Signũ insup q̄ sanguis ꝓcedat ab arteria hr̃ per exitũ sanguinis ad purpureũ colorẽ tendentis: ⁊ q̄ etiã cum saltu exitũ facit. Cõtrariuz esse facilẽ vene ⁊ sanguis venaruz non est ita subtilis sicut sanguis arteriaꝝ: imo aliq̄tulũ magis grossus et rubicundus.

Flagnũ sãguinis arteriaꝝ.

¶Ulteriꝰ vnũ est notandũ. ſ. ß. dictis q̄ si emozosagia fuerit cũ aliq̄li putrefactiõe ⁊ iã per multos dies hꝰmodi sãguis emanauerit dubium i pauca ħtitate: tũc nõ sine mortis periculo indicãda ẽ: vt plerũq̄ vidimꝰ de pua emozosagia sanguis manus pedis ⁊ brachij q̄n multoties Aui. testãte ad hãc emorosagiã sequunt accidẽtia mala: velut spasmꝰ singultꝰ ꝓmixtio rõis ex q̄bus matura mors necessario euenit q̄ arguũt spiritꝰ aiales multũ esse eũatos. ℣De emozosagia aũt eueniẽti a mẽbris interiozibꝰ velut ab epate vesica renibꝰ ⁊c. h̃ nõ ẽ simo. ¶Curatiõis fluxꝰ sãguinis duplex ẽ ītẽtio: vcʒ ꝑticularis ⁊ vlis. ¶Intẽtio ħo vlis cõpleⁱ ꝑ corpis eũationẽ ⁊ admistrationẽ ꝛgimis igrossãtʒ sanguinẽ: ⁊ isup ꝑ fricatiões ⁊ diuersiones i ℥ria parte factas. ℣Pro suo cibo nãq̄ ⁊ potu lentes risũ farꝫ grue citonia lactuca portulaca vtilr ꝓcedũt. ⁊ demũ oẽs fructꝰ cũ stipticitate ad ꝓpositũ faciũt. Pro potu ẽt aq̄ frida cũ inleb violato ⁊ ros. cũ maria vtilitate ꝓcedit egrotãti: q̄ sãguinẽ igrossãdo sitim aufert ⁊ optimũ alteratiuũ est hũoꝝ. Aqua ẽt ordeacea eodẽ mõ ꝓcedi põt. ℣Corꝰ ꝑterea eũak iterdũ nullo ℥dicẽte sinthomate faciẽdo flõmiã ex pte opposita stricti ozificij ꝑ vnam diametrũ tm̃ vʒ ō dextra manu ad sinistrã. Sitiq̄ mõ q̄n ẽ in capite a pte dextra flõmia faciẽda ẽ ō pede einsdẽ lateris. Eodẽq̄ mõ q̄n ẽ i sinistro latere ⁊ sinistro pede flõmia debet

Nota.

Cura = tio. Inten tio vlis. Dieta

Eũa = tio.

Cerotum.

Mollificatiuum.

Sale. fieri. ꝛ hec ē ſnia Sal. autorita-
hypo. te hypo. Confert ſummopere
egrotātem ꝟ digeſtiuū ſumere
alteratiuū ꝛ igroſſatiuū ſangui
ſirup nis. ℞. ſirupi viola. ℥. ſ. ſi ru. roſ.
℥. ſ. aquarū viola acetoſe po
tulace aā. ℥. ſ. miſce. Conſerua
inſup roſa et viola cū ma-
Diuer gna vtilitate cōcedūt. ℣ Diuer
ſio. ſiones iſup fieri debēt a parte
ℨria: vez p ligatiōes fricatio-
nes ꝛ vētoſatiōes ſine ſcarifi-
catiōe: ꝛ iterdū cū ſcarificatio-
ne. Submergere ꝙz p̄dicta lo-
ca ſtatim ligatiōe ꝛ fricatione
factis ī aqua plm calaꝛ ī eodē
tpe mēbrū a quo emanāt emo-
roſagia aq̄ fridiſſia ꝛ aceto ro-
ſa. irrozādo ꝛ madefaciēdo pā
nis in eiſdē madefactis. ſaq̄ ꝛ
uceto ī dinertēdo ſanguinē ad
ℨriā ptē plm iuuaſſe pcepim⁹.
Uētoſa ēt applicata ſup epate
ſine ſcarificatiōe. ꝛ teſticuli cū
albumie oui aq̄ roſata ꝛ aceto
illiniti ad ſanguis reſtrictionē
Inten plz vz. ¶ Intētio ℣o pticularꝛ
tio pti p̄curatiōe emoroſag. ſāguis ī
cularꝛ. vulneri⁹ ꝛ vlceri⁹ ꝟ opleꝛ ad-
miſtratiōe localiū diuerſorum
modorū ſim q diuerſe itētiones
neceſſarie ſūt ī ei⁹ curōne. ℣ In
p̄miſ ꝟſideradū ē an emoroſa
gia ſanguis fuerit cū putrefa-
ctiōe an ſine: nā ſi ſine putrefa
ctiōe eē vꝛ vulnere exīte p̄ſu
do ꝛ nulla cū depditiōe ſubſtā
tie: tūc nō niſi vtiliſſimū ē ſtati
vuln⁹ p̄ſude ſuere: vt labia ip
ſius adiuicē p̄iūgāt: p poſſe tñ
q it⁹ ō mꝛe ſanguis nihil aut
paꝛ remaneat. Deſup deiñ po
naꝛ cū albumie oui pulꝛ ſfra
ſcript⁹. ℞. farie fabaꝛ farie lē
tiū farine volatilis aā. ℥. iij. ſan
guis draconꝛ thuris aā. ℥. ij.
ſ. mirrhe aloes. aā. ℥. ij. ter. ſ. g.
bolia. gipſi aā. ℥. ſ. ℔. p̄li lepo
ris minutiſſime iciſi. ℥. vj. tele
aranee frūſtati iciſe. ℥. iiij. ſpō
gie maꝛ aliquātulū torrefacte
ſeu arſe ꝛ piſtate. ℥. iij. ℨ. ℔. co
ralloꝛ ſandaloꝛ oim aā. ℥. ſ.
ſucci ligue paſſerine: ſucci ſo
lide maio. aā. ℥. v. dragagāti pi
ſti. ℥. v. albumia duoꝛ onoꝛ re
cētiū. ¶ Et nota q cū p̄dict⁹ al
buminib⁹ ſufficit pōere p̄dicte
pulueris. ℥. ſ. ℨ bōbacis arſi. ℥.
ℨ. ℣ Modus aūt applicationis
iſti⁹ ē q it⁹ ꝛ extra ſpargaꝛ de
ſupradicto pulvere cū albumi
ne oui. Deiñ ipleaꝛ vuln⁹ cū li
cinijs et bucellis de ſtuppa fa
bricatis ꝛ aceto ꝛ aq̄ madefa-
ctis: deſup ℣o cōdecēti ligatura
ꝛ plumaceoꝝ optīe ligēt lo-
cus: q ligatio loci cū p̄decenti
p̄ſſura plm vz ī iſto caſu vt ſe-
penūero experiētis nobis de-
mōſtraut. ℣ Iunat etiā plz po
nere p̄dictā medellā cū digito
ſup oꝛificio vene paulatiz ꝟſug
cōpmēdo ſeu ꝟſtrigēdo: ita tñ
vt nihil doloris egrotāti ferat
tenēdo medicinā cū digito ſu-
per vena. aliquātulū. Deiñ li-
geꝛ (vt ſupradictū fuit) hoc em
agendo iunat ad duo. Pmo q
ſanguinez fluentem prohiber.
Scōo q cōſtricto ſanguine in
terdū gutta ſanguiniz ſup fora
mine vene coagulari ſoleꝛ: q̄
re dura efficit ita q viā opilat:
ꝛ ſic p̄hibet ſāguis egreſſuz: ꝟ
plerūq accidit foramine vene
paruo ꝛ angusto exiſtēte. ℣ In
ſup neceſſe ē aliq̄n venā aut ar
teriā totaliꝛ icidere vt eaꝝ in-
troit⁹ fiat in p̄funditate mēbri
intīn q a carne valeāt cooperi
ri: ꝛ ſic iſtavia plerūq reſtrigit
abſq̄ matre ſanguiniz. ℣ Simi-
liq̄ mō etiā neceſſariū eſt alia

q̄n ligare venā p̄ſertim arteriā
mod⁹ q ipſa ligata locus a facili in-
ligādi carnaꝛ remedio. ℣ Mod⁹ aūt li
gatiōis eaꝝ aliq̄n efficiꝛ intro
venā. mittēdo acū ſub vena deſuper
filū ſtringēdo cū facilitate: aut
ligeꝛ vena ipſam excoziādo de
inde in ſuperiozi capite cū filo
optime ſtringaꝛ. ℣ In iſto caſu
etiā venam candēti ferro caute
rizare dūmō abſq̄ neruoꝝ leſio
Reme ne hoc fieri poſſit: preſentaneū
diū ſin remediū eſt. ¶ Uerū ſi ꝟtigerit
gulare ne: tūc neceſſe eſt adminiſtrare
ad fluxum medicamina virtutē h̄ntia mo
xū ſan dicatiuā ꝛ carnis male remoti-
guinis uā cū aliquali incarnatiōe. Cu
cū pu- ius gratia exēpli talis fuit oz-
treſa- dinatio noſtra. ℞. aloes epatici
ctione. mirrhe. aā. ℥. ij. thuris ſarcocol
le dragagāti mumie terreſti gil
late. aā. ℥. ſ. ℔. gypſi. ℥. ſ. pulue-
ris carnis male remotiui q̄ vo-
catur apud archimiſtam prēci-
pitatus. ℥. ꝛ. miſce cū albu. oui:
q mirabilis eſt operatiōis ma
teriā ꝛ carnē malā remouendo
Nota, locūq mirabiliꝛ incarnādo ꝛ fa
cit operationē vnguēti egyptia
ci abſq̄ dolore. ℣ Modus aūtē
applicatiōis iſtius medelle eſt
q ponaꝛ tenta longa donec me
della attigerit locū vene. Iſtō
eſt remediū amice mi plurimū
valet in emoroſa. cum dolore ꝛ
aꝑata applicata: q̄ aūt ipſa emo
roſagia fuerit cū putrefactione
cū dolore aut aꝑate: tunc admi
niſtrare medicamina mūdifica
tiua ꝛ incarnatiua cū mozdica
tiōe nō parua plerūq maioris
eſt detrimēti mozdicatione ſua
in attrahendo materiā ad locū
ℨ iuuamēti reſtrictiōis ſangui
nis. Et ꝓpterea merito iſtō me
dicamē dici pōt medicamē no-
bilisſime operationis in iſto ca
ſu: ex quo mūdificādo locū car
nē mirabiliter cozrodit malam
et locū incarnat que caro mala
p̄hibet vene incarnationē. Itē
ad eandē intētionē ꝛ cū maiozi
eſt efficacia: q̄ vnāquāq emo-
roſagiā cū putrefactione reſtrin
git. ℞. pulueris antedicti car-
nis male remotiui. ℥. ij. trociſci
de minio. ℥. ſ. thuris aloes ana.
℥. ℔. boliar. terreſi gillate. aā. ℈.
ſ. ꝛ vtere mozte iam dicto: quia
eius operatio crede mihi diui
na in iſto caſu eſſe videꝛ. ¶ Ul-
terius trāſactis duobus vel tri
bus diebus cum adminiſtratio
ne iſtius medelle accōmodate
adminiſtretur medicina incar
natiua in prima intentione an
notata. ℣ Item ad eādem inten
tionem. ℞. vitrioli rubificati. ℥.
ij. thuris maſticis aloes ſarco-
col. aā. ℥. ſ. ℙcipitati. ℥. vj. miſce
ꝛ vtere modo quo ſupra: q̄ etiā
mirabilis eſt operationis: licet
ſit cum aliquali mozdicatione
ratione vitrioli. Et cū hoc etiā
ei⁹ eſchara eſt tardioris caſus
propter ingrediētiam vitrioli:
que quidez retardatio plurimū
prodeſt. Spōgiā quoq aliquā
tulum arſam ꝛ in forma tincte
intus adminiſtratā donec attiꝛ-
gerit oꝛificium vene plurimuz
iuuaſſe percepimus. Ulterius
ſi modo cōtigerit hac via emo
roſagiam reſtringi nō poſſe: ne
ceſſario candenti ferro cauteri
zetur locus vene cū profunda
eſchara. Aut loco ipſius caute-
rizationis trociſci noſtrī de mi
nio ſupra venam poſtū ad mo
dum tincte mirabilē habet effi
caciam q̄ quaſi nil. ℨ. dici pōt
de cui⁹ recepta in antidotario
noſtro deo dāte ꝺicturi ſumus.

Nota. ¶Et nota q̄ tempore administrationis istius medelle corro
sue loco existente doloroso ad
ministrent̄ auxilia doloris mi
tigatiua infrascripta. ℞. farine
lentium farine fabarum farine
ordei añ. lib. ß. cum decoctione
altee z parum lixiuij ad ignem
fiat emplastrum solidum addē
do olei ro. onfancini olei mirti
ni. ana. ℥ij. croci. ℈ j. ¶Uel fa
cias sic. ℞. olei mirtini olei ro.
añ. ℥ij. cere albe. ℥ j. ß. croci. ℈
j. sandalozum omnium. ʒ. j. ß. et
Lini- ad ignem fiat linimētum. ¶Itē
mentū ad eandem intentionem. ℞. po
mi granati dulcis z acerbi. añ.
numero. ij. rosa. lentium. añ. M.
ß. omnia decoquantur cum lixi
uio z aqua: deinde pistentur et
cribellentur cui cribrature ad
dantur farine fabarum farine
lentium. añ. ℥ij. z iterū bulliāt
vsq̄ ad spissitudinem: addendo
olei ros. olei mirti. añ. ℥ j. ¶Ad
emplz eandem intentionem emplm
de farina cuius talis est ordina
tio. ℞. farine fabarum farine
orobi farine lentium añ. li. ß. cū
lixiuio sufficienti z parum ace
ti ad ignem fiat emplastrum so
lidum cum sirupo ros. sufficien
ti. ¶Hec puto tibi sufficere pro
curatione fluxus sanguinis e
vulnere z vlcere emanantis. tā
in recenti vulnere q̄m in putrefa
cto. Et sic deo dante ꝛc.

Ca. iij. ¶Cap̄. iij. De vulnere capitis
tā ab incisiōe q̄m a cōtusiōe cau
sato vsq̄ ad terminū almocati.

Vuln⁹ capit̄. ¶Lerūq̄ a re inciden
ti vel contūdenti so
let caput vulnerari:
pro quorū curatione
sub breui sermone
vtriusq̄ vulneris in presenti ca
pitulo modū ꝺscribem⁹. ¶Vul
nera eñ capitis vsq̄ a pericra
neum a re incidenti facta cura
tione alioꝝ vulnerum curāt̄ur:
id est per administrationē ex
cantium. ¶Accommodate igit̄
sanant̄ vulnera ista administra
tione optime aque vite z pulue
ris q̄ cōstat ex vna parte aloes
epatici z media optime mirrhe
parūq̄ thuris. ¶Ualet insuper
cum supradictis aqua z pulue
re cerotum de betonica habitū
in capi. de fractura cranei: z ce
rotum de minio ibidem descri
ptū. ¶Et nota q̄ si vulnus am
plum fuerit ita q̄ de eius incar
natione dubitetur z cum cutis
elevatione tunc prima die ad
ministratur futura partium. Re
linquendo tamen in loco dece
uiori orificium satis condecēs
ad purgandum sanguinem: q̄
nicēq̄ totius profunditatis vul
neris. ¶Ceterum pro eius mū
dificatione: incarnatiōe z sigil
latione procedendum est eisdē
aurilijs in precedenti. c. de fra
ctura cranei annotatis. ¶Uerū
si predictum vulnus a re contū
denti factum esse reperiatur: tū
nullo modo medicamine erici
catiuo procedendum est. Om
ne eñ vulnus (vt inquit Gale.)
a re contundenti causatum ne
cesse est putrefieri z in sanies
conuerti. ¶Utiliter ergo in pri
mis diebus administrantur de
gerentia velut digestiuum de
terebēntina cum vitellis ouo
ouorum parumq̄ croci. ¶Et si
corpus cholericum esse videri
vitellis ouorum magis ad pro
positum facit. Facta digestiōe
locus mundificādus est mundi
ficatione ista. ℞. terebenti. clare

vnam succi apij vnciam semis
bulliant simul pax: deinde ad
datur vitellum vnius ouj: fari
ne ordei bene cribella. ℥. ß. cro
pta adderent̄ mirrhe. ʒ. ij. z tan
tundem aloes epatici parumq̄
sarcocolle esset hmōi vulneris
optimum incarnatiuum. ¶Pro
eius insuper incarnatione z si
gillatione vnguētum de minio
habitum ca. de fractura cranei
mirum in modū valet. ¶Mul
ta deniq̄ amice mi pro curatio
ne hmōi vulneris in mediū ad
ducere possemus: sed q̄ paruā
aut nullā inuenimus vtilitatē:
ea tantummodo describere de
creuimus de quibus cū honore
nostro z vtilitate egrotantiū nō
parua magnam vtilitatē repor
C. iij. tauimus. Et sic deo dante ꝛc.

Fra- ¶Capitu. iij. De fractura cra-
ctura nei: z eius cura.
cranei.

¶Lerunq̄ a casu et
percussione os ca
pitis multis va
rijsq̄ modis frāgi
vidim⁹. Interduz
eñ frāgit̄ fractio
ne ad modū rimule capillaris:
z hoc quidem accidit a casu et
percussione a re contūdenti fa
cta. Accidit insuper ex isto mo
do prenominate cōtusionis os
frāgi cum depressione ossis pri
me z secunde tabule. Intātum
q̄ ex vitrea tabule intrinsece
exeunt frustra ipsius seu aculei
duram matrem pungentes. Et
signū est q̄ immediate sequun
tur ad punctura ipsius accidē
tia mala velut apoplexia sco
thomia z inembroꝝ stupor. In
terdū amissio loquele: et multa
alia accidentia a quibus pauci
liberantur: nisi statim manuali
operatione os depressum z pū
gens pāniculum remoueatur.
Uidimus insup os capitis frā
gi fractione a re incidenti cau
sata: velut ab ēse predicta cultello z alio
instrumento ad incidēdū apto.
Uidimus deniq̄ os capitis fra
cturam accipere a re pungenti
sicut sagitta lancea z alio simi
li instrumento apto perfotatio
nem causare. ¶Quāobrē scias
(vt inquit Auic.) q̄ aliq̄n acci- Auic.
dit per viam contusionis vt os
z non cutis frāgat̄ z hoc in eta
te satis matura. In pueris ve
ro duorum vel trium annorum
vidimus os plicari cum cute si
mul: sicut accidit in vasis z in
strumentis eneis. Tamē in ci
cuitu contusionis assis in sup
cie vidimus os crepatura acci
pere: z de ista contusione pro
prium capitulū faciemus. Uidimus etiā via cōtusionis pre
dicte os aperri in parte intrin
seca ossis: quemadmodū mani
feste z oculata fide vidimus le
sionem causari in oppidis in
parte intrinseca ab instrumēto
dicto la bombarda. Ita contin
git aliquando os frangi in par
te intrinseca sine aliqua lesio
ne pūme tabule ossis capitis.

¶Signa autē fracture cranei Signa
sunt ista videlicet vomitus in fractu
hora percussionis. Visio multo re cra
rum luminū ad oculos venien nei,
tium vertigo z cū aliquali ocu
lorum obcecatione. Nota insup
percussionis vt plurimū in ter
ram cadendo. Ista z eñ accidē
tia q̄n adsunt in primis diebus
cum vulnere capitis: arguunt
veritatem fracture. Multa pre
terea accidentia de fractura
cranei a doctoribus modernis
tantum: modo connumerantur

Guido ꝓtesertim a Guidone et petro ꝙ petr⁹ de Arzila. de arzi. que vt plurimum hoiminē decipiūt. ¶ Sūt itaq; ab eisdem nouem cōnumerata: velut illud nō posse videre lumē: illud insuper de fractione nodi paliarū intra dentes. Illud quoq; de percussiōe chordule nodate ⁊ detēte inter dētes patientis ⁊ manum egentis: ⁊ de alijs quoꝝ denominationem gratia brenitatis cōticescam. Ista etenī accidētia superius ab antiquis annotata solēt euenire in prima die omnia aut maior pars eorum in quacūq; notabili fractura ex qua sanguis super duram matrem in debita ꝗtitate ceciderit. ¶ Verū si fractura fuerit cū lesione pāniculoꝝ cerebri: et substātia ipsius necessario cū prenominatis accidentibus erunt accidētia supra nominata: videlicet apoplexia: schotomia: vertigo: mēbrorum stupor: et febris continua immediate sequetur cum rigoribꝰ: nares quoq; ⁊ aures quandoq; sanguinem purgāt. Substātia insuper medullaris ex vl'nere emanare vī: ⁊ eo maxime qñ lesio cerebri fuerit cū amplo vulnere. ¶ Et nota amice ꝙ aliqñ accētia fracture cranei causantur (vt inq̄t Celsus) craneo nō existēte fracto. Inq̄t raro: sz aliquando tñ accidit vt os integrū remaneat: intꝰ vero ex aliq̄ vena fracta sanguis super cerebri mēbrana diffunditur: q̄ cōcretus ibi corrumpitur: vnde dolores magnos magnasq; inflammationes ⁊ accidētia adeo pessima ⁊ seua mouet a q̄bus nemo liberaī. Ista ꝓterea accidētia fractura cranei arguētia aliqñ i ꝑmꝫ dieꝰ manifestāt sim totū aut sim maiorē ptē eoꝝ. Et iterdū vidimꝰ ea euenisse i tpe putrefactionis sanguinis ingressi p ossis fissurā sup duram matrē. Et no. ꝙ hoc nō cōtingit nisi pp paucitatē fracture ⁊ paucitatē sanguinis. Nā qñ sanguis extra venas ceciderit sup duram matrē in notabili quātitate cū fractura ossis non pua necessario p̄dicta accidētia i primis dieꝰ vt saltē in tra septimū die i estate: in hieme intra. ⁊. manifestant. Verū si os fuerit fractū fractiōe pua rimulari seu capillari ⁊ miserius sanguis quātitatē: dico q̄ i primis dieꝰ nullū accidētū ipo rū manifestabit: nec aliq̄ ex illis a Guidone et petro de arzilata supiꝰ ꝓnumeratis. Ergo seq̄t ꝙ os sit fractū et superius annotata accidētia nō manifestenī i ꝓncipio ꝛz i posterū manifestabūt. ⁊cū h̄ et i istoꝝ su vidimꝰ euenit accidētia p̄dicta leto mō ⁊ adeo mitiora remotioraq; q aliqñ medici non mltū i arte chirurgia expti arbitrati fuer supradicta accētia aliūde cāri q̄ a vulnere. Quā obrē ad inuestigādum vnāq; puā fissurā: sitati amice mi ñ ni si vtilissimū crit (vt inq̄t Aui.) illō idē asserit Cel. ca. ō curēā caluarie dicēs opz p̄sideraī p cutietē ⁊ rē cū q̄ fit pcussio an a lōge fcā fuerit: an ab alto cadēte: sec casꝰ: an cū ira: an re icidēti: an ꝓtūdēti vl' pūgēti an fuerit pcussio cū aliq̄ medio impedimēti. an ab ageti liberoꝝq; abscē sc̄de ꝑsōe ipediměto. nā plerūq; p hāc bonā inuestigatōes fractura occlta prudēti medico efficiī manifesta, quasꝓpt si q̄s grauiter in capite pcussus est ⁊ malā indicia secuta sūt (vt inq̄t Cel.) lz ab ea pte i q̄ cutz discussa ē: rima nō repireī nō icōmodū tñ ē pte altera p̄siderare. nū q̄d locꝰ mollior sit ⁊ tumeat: eū q̄ apire si q̄d os scissuz repireī. Os eñ fractū nisi succurſuz sit grauibꝰ apatiōibꝰ afficit difficiliusq; ꝓpostꝫ tractaī nō pua laboratꝫ iactura. Interdū ei vt inq̄t p̄fatus vir solet euenire vt altera pte fuerit icꝰ: altera vo os sciderit. ¶ In q̄cūq; ḡ contusiōe cū dubitatiōe fractuī tutiꝰ est i ꝑmis dieꝰ vulnꝰ amplia re. Nā vt inq̄t ꝓfatꝰ vir. Neq; eñ magno negotio cutis sane scit etiaz ꝙ frustra icisa fuerit. Etiā parū supra dixit ꝙ inuestigatōe occulte fixure: at si tū ne q̄dē rima manifesta ē attramē tū scriptoriū sup os inducēdū: ō ide id scalpo ꝺtrahēdū ē nigri tiē eñ. ꝓtinet si q̄d scissū est. Eā dē etiā innestigationē hēmꝰ ab Aui. ca. ō cura fracture cranei dicēte. Et si amas vt sit infusio hūiditatis nigre sup os fac ōin de fricatio ñ ꝺz finiri donec nullū remaneat vestigiū ipsius nigredis: aut fricatio nō ꝺz finiri ꝺz Dinū donec nullū remaneat vestigiū fixure ostēse pp applicationē talis nigredis. ¶ Visis modo istarum omnium fracturarum signis ⁊ accidentibus earundem restat: nunc quo bze uioꝛi potero ſmone in mediū adducere curationē faciendaz ynisciuiusq; dictaꝝ fracturaꝝ manuali opatōe. ¶ Cura itaq; fracture cranei duplici mō efficit. Uno mō via icisiōis ⁊ ossis expirationis seu eleuationis. Alio mō via extractiōis ⁊ icarnatōis. ¶ In ꝑmis ad curatōes veniendo manuali opatione. Dico ꝙ cuz fueris vocatus ad hmōi curam fracture: nulla melioꝛ operatio erit q̄ ꝓtinꝰ si vulnus non fuerit amplum: ipsum ampliare nouaculo incidenti cruciali vel triangulari incisione: donec os fractū seu dubiuz in ꝑspectuz manifesto ꝓpatulo pateat. ¶ Aduertēdo tñ ꝙ hoza incisiōis p̄dicte p craneum vnguibꝰ itegre ab osse remoueaī ne hoza fricatiōis ossis ab instrīs ferreis dilaceret. Fricatio eñ (vt inquit Cel.) hmōi pēniculi gñat dolores magnos magnasq; iflāmatiōes: febres ifte ꝓmouēdo. ¶ Celebrata icisione pus capite abraso prudētis ⁊ cauti chirurgici ē sup osse ipo nere liciniū vio madefactū aliquātulū exp̄ssū ⁊ tepidū. Reliquū ꝙ vulnerꝫ ipleaī licinijs ⁊ plumaccol' ō stuppa albumine oui illinitis. Et si emoꝛoſagia sanguis fuerit i loco: tūc cū albumine oui accōmodate addatur puluis restrictiuus cū pilis lepoꝛ minutissime icisis ponēdo p̄dicta licinia inter ā gulū ⁊ ā gulū. Intrā ꝙ die sequenti hora remotiōis p̄me medelle labia vulneris reperiant ad exteriorē ptez reuerberata. ¶ Quo fctō si figura siue fractura fuerit penetrāns vsq; ad lat⁹ intrinsecū necessariū ē fricatiōez facere os remouendo seu extirpando vsq; ad duram matrem. Administrando in primis respatoris ampla veniendo successiue vsq; ad minima. Aduertēdo summopere ꝙ fricatio et operatio predicta nullo modo tāgat cōmissuras ne ex fricatione extra spatione facta sup prenominatis ꝓmissuris fieret casus pure

Cel.

Facta icisiōe

Cel.

Aui.

Din⁹

Cura.

matris sup cerebro. ℞ Remoto
osse raspatorijs seu carratorijs
supi⁹ annotatis vsq; ad vitreā
secūde tabule remoueāt vitrea
i pmis cū lena aut argētea aut
ferrea bñ fabricata. Deide vn
diq; lēticula ⁊ ranula istis ab
oi aspitate ⁊ aculeis pdicte ex
piratiōis remoueāt. ℞ Hoc pple
to habeas puū frustū sindonis
bñ lenis ⁊ odoriferi ⁊ sit ad il'i
tudinē folij rosismarini: aut lo
co sindōis petiā lini optie lipi
dā ac leuē: deinde madefctā cū
oleo ros. onfancino actualiter
calo ponāt pdicta petia argen
tea pba iter durā mr̄em et os:
ponēdo isup de pdicto sindōe
i dicto oleo eodē mō madefcō
ad quātitatē q̄ os detectū coo-
pirivaleat. ℞ Hoc cōpleto iplea
tur vuln⁹ licinijs illinitis cū di
gestiuo ꝑfecto de vitellis ouo-
rū oleoq; ros. onfācino parūq;
croci desup isupponēdo petiā
amplam hmōi digestiui. ¶ Et
Nota. nota q̄ loco digestiui transacta
die scōa a die elevationis os-
sis miraculose (vt ita dixerim i
digerendo: mundificando: ⁊ do
lorē sedando sup petia ⁊ licī-
nijs ineni valere vnguētū ifra
scriptū descriptiōe nr̄a ordina
tū qō vnguentū basilicus capi
tale vocāt. Et audeo dicere in
vnguē ter cetera vnguēta i pmis die-
tum mi⁹ maxie obtinere pncipatuz.
rabile ℞ olei ros. ℥j. olei masticini.
℥.ij. piguedinis vituli pigue-
dinis porcine aā ℥. iiij. foliorū
plantaginis matrissilue betoni
ce pimpinelle pilorelle flozis
rosismarini. ana. M.ß. oīa ad
inuicē ꝑquassent ⁊ bulliāt cum
ciato vini odoriferi vsq; ad con
sūmationē. vini: deinde colent.
Postmodu; addāt ifrascripta.
℞ mastices gūmi elimi resine
pini aā ℥. ß. litargirij aurei ⁊ ar
gē. aā ℥. ij. minij. ℥. r. ⁊ iterū ad
ignē bulliāt bacio agitādo do
nec aḡrat colorē nigrū: deinde
addāt terebētine clarissime. ℥.
iiij. cere al. quātū sufficit ⁊ fiat
cerotū molle. ¶ Ad hāc intēcio-
nē ēt vz vnguētū de minio i fi-
ne pātis capī ordinatuz. ¶ In
circuitu vero vulneris limēdo fir
cū defensiuo facto ex oleo ros.
boliarmenio ⁊ parum cere al.
¶ Et nota amice q̄ cū ista me-
della vtilissimū est trāsire vsq;
ad securitatē apatis. Nā ꝑpter
ebullitionē factā i hūozib⁹ pp
opationē factā cū istis ferreis
vt sepenūero expiētia nobis d
mōstrauit. nō est tutū vsq; ad ꝙ
dictum tp̄s cerotaria seu medi
camina attractiua expiri. Licet
nōnulli antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ
doctoꝝ ℥iā teneant opinionē.
¶ Inq̄t esh sup ℔ Ani. c. de cura-
tiōe fracture cranei. Et cū fere
ris illud scz frication̄e tuā: tunc
administra puluerē capitalē et p
sufficit tibi. ¶ Dinus th̄ vir ma
gne autoritatis i arte chirurga
cōmentādo textū Aui. pallega
tū significauit pdictū pulnerē
nō eē admistrādū nisi trāsacto
piculo apatis. ¶ In hac ꝑtera
cura. summope iuuat filimi Al
uixine sepe et sepi⁹ hāc opatio
nē a magistris i chirurgia exp
tis lobozare vidisse. Quamo-
brem non solum tibi proderit
in hoc: sz in ceteris operationi
bus summopere iuuabit te bo-
nos ⁊ idoneos frequentare pta
cticantes: vt de hoc ēt in proe
mio nostro autozitate Aliaba-
tis te attētiozē fecimus. ¶ Ce
tex trāsacto ℥rto vcz a die ele-
uatiōis ossis ꝓcedēdū est cum
infrascriptis

infrascriptis medicaminibus.
In pmis ponēdo sup durā ma-
trē mō quo primā posuisti me-
dellā isti ō domesticū mūdificati
uū cū cōfortatiōe dure matris.
¶ Cui⁹ talis erit ordinatio. ℞.
℥.ß. olei ros. onfācini. ℥.ß. melle
ro. colati. ℥.iij. croci. ℞.ß. grane
finissime. ℈.ß. vini odorif. ℥.iij.
bulliāt oīa sil' vsq; ad ꝙsumma-
tionē vini addēdo semis iperi
conis. ℈.ij. ⁊ iterū bulliant vni
ca ebul. deinde colent. Et vtere
qz mirabili ē opatōis. ¶ Ad eā
tum summope i isto casu. Sil'r
tiōnē vz mel rosatū cola-
ōz cū securitate maiozi q̄s cum
mellis ro. meli⁹ ē trāsire cū isto
liquore. ℞. sirupi ros. ex infusio
ne. ℥. r. florū folioꝝ ipericōis:
florū rosismari. grane finissime
aā. parū terebē. ℥.iiij. vini odo
riferi. ℥.ij. bulliāt oīa simul vsq;
ad consummationē vini: deide
colentur quia mirabilis est ope
rationis.
¶ Notandū est insup q̄ si facta
raspatiōe ossis iueneris sangui
nē alteratū seu putrefactum et
corruptū: ita q̄ sit dubiū de ali-
q̄ lesiōe pāniculi tūc ponāt in-
mediate mel rosatū fctō spira-
culo i ossi: cū panca quantitate
olei onfancini: si alteratio pāni
culi fuerit pua. Ve; si sanguis
fuerit manifeste sub osse sania-
tus. ⁊ cū alteratione manifesta
talis pānic: tūc ponāt mel ro
sa. simplr. ¶ Cōsequenter ponāt
desup cerotū in eodē tpe ap̄lio
ri forma infrascriptū nobilissi-
me opatiōis materiā mirabilr
subtili attractione ab interiori
te ad exteriozē attrahēdo etiā
cū notabili loci ꝓfortatiōe: mun
dificatiōe et icarnatiōe. Cuius

Practica

Mūdi-ficatiuum.

Digestiuum.

Melo-ratum.

Lict.

Nota.

Deco.

tal' ē ordinatio. ℞. beto. m̄ssil-
ue: iperico. mille fol. piloce. aā
M.ij. rosisma. saluie cētau. ma-
io. ⁊ mio. pinpinelle ℥ bene: her
be sctē marie aā. M.ß. consolid
mioris. M.j.ß. tereb. clarissime
lib. iij. olei ros. odorif. ex oliuis
maturis li. j.ß. mastic. ℥.iij. rest
ne pini recētis gūmi eli. ℥.iij.
Mod⁹ aūt ꝓponēdi dictū cero Mod⁹
tū talis ē. Incidant' i pmis sub facie di
tilissime herbe ⁊ pistentur: dein cerotū
de cū reliq̄s ad ignez liq̄factis
adinuicē baculo optie incorpo
rent: addēdo vini odoriferi li.
iij. et bulliant ad ignem vnica
ebulli. Post modū ponāt in ca
ceola ad solem p hebdomadaz
quotidie baculo parum agitan
do. Quo facto iterum ponatur
ad ignē dicta caceola bullien-
do vsq; ad ꝙsummationē vini.
Deinde fortiē colent p staminiā
seu canapaciū spissum. Et ,itez
cū cera. al. sufficienti ad ignem
fiat cerotū i bōa forma. Hoc cō-
pleto malexāt cerotū i pmis cū
lacte capno vl' vaccino: ⁊ cū suc
co herbaꝝ supradictaꝝ vltio le
co cū aq̄vite. ¶ Et no. q̄ si ime Nota.
dietate tal' ceroti apponeretur
modicū ō dict; herbis subtilissi
me icisis ⁊ pistat; cerotū eēt in
supl̄atiuo. ⁊ isto mō erūt penes
te duo gña cerotoꝝ vnū cū her
bis ⁊ aliō sine. Cōfert isup mix
i modū trāsacta ℥rta decia die
stuppatas desup admistrare de
coct. infrascptas ifusas. ℞. vini
nigri li. iij. ros. mirtil. absinthij.
aā. M. j. balaustiaꝝ. M.ß. squi-
nāti paꝝ nucū cipssi nūero. x ij.
rosismari. ipico. rubee tinctoꝝ
grane finissime aā. M.ß. mell;
℥.ij. Terēda terant' grosso mō.
Deide bulliāt vsq; ad cōsūma-
tionē tertie ptis. Postmodū co

lēr.et actuaḷr calide admistrēr
Nota, (vt supra dictū fuit.) ¶Unū i ꝑ
no.cē q petia seu frustū sindōis
dz poni itra durā mr̄em et cra-
neū a die remotionis ossis vsq
ad itegrā expurgatōez sāguis
z sanioſitatis q erat sub osse i
carnatōez dure mr̄is cum cra-
neo. Applicatio ei hmōi sindo
nis itra os z durā matrē iuuat
ad duo. ꝓmo ad expurgatiōem
sanioſitat z sāguis ingressi sub
osse: z ꝑ cū facilitate durā ma-
trē deprimēdo absq aliq lesio-
ne ip̄i⁹ ab osse i feri⁹. Scōo mō
iuuat ne ex motiōe z pulsatiōe
ipsa dura mater ledar ab aliq
Incar ossis aspitate. ¶Declaquarta
natiū die trālacta p sufficiēti icarna-
tiōe dure mr̄is cū craneo ipleat
vuln⁹ ex isto icarnatiuo. ℞. te-
rebē. clare. ℥. ij. mellis. ro. ℥. j. vi
ni odorif. ℥. iij. ipico. beto. pipi
nelle cētau. maioz añ. M. ℔. Cō
tundenda ꝓtūdanr. Dinde oīa
misceanr adinuicē z bulliāt vsq
ad cōsummationē vini Dein
de fortir colenr canapacio spis
so. Cui colature addanr iterum
terebē. clar. ℥. ℔. mellis ros. z. iij.
mirrhe. z. ij. sarco. aloes epati.
an. z. j. croci. ℈. j. farī. ord. bene
cribellate. z. ij. ℔. ¶Uex si ꝓti-
gerit sup vl̄nere carnē supfluā
gñari: tūc p eius remotiōe vti-
lissimū est ponere vnguētū mi
xtū: aut alumē ō rocha ꝑbustū:
aut puluerē nr̄m carnis super
flue remotiuū sine dolore: cui⁹
descriptio in antidotario nr̄o.
c. de medicinis coīo. mētiōem
faciem⁹. ¶At si sup durā mr̄ez
carnē supfluam seu vnctuosam
generari contingat applicatio
pulueris hermodactilozum in
ter cetera cum securitate obtiet
princi patū. Eādēq ꝓgatiuaz
tz spōgia aliqnātulū arsa. ¶Ce
lebrata icarnatiōe sigillet lo-
c⁹ ponēdo vng. de minio de q
mētionē faciem⁹ i fine pn̄tis ca
pi: ꝓpuerē istū. ℞. boliar. ℥. ß.
alu. roche combusti. ℥. ij. balaust.
stia. mirtil. mirab. citr. ana. ℥. j. ℈.
ß. ꝑ Confert q̄z cū eis auxiliū
vez añ applicatōez eoz sp̄ loco
lauar vio nigro i q̄ sint bullite
rose: murt⁹ balaustie parūq alu-
ꝑ hec sp̄ fuit curatio nr̄a quam
sepenūero expti sumus cuz bo
noze nr̄o z vtilitate egrotantiū.
¶Et q amice mr̄ta iunt instr̄a
commemorata in antiquoz z
modernoz scripturis velut
sūt trapanoz gña males fer-
rea instr̄z molinellū z mr̄a pcu
losa istr̄a ab eisdē ꝓmemorata
ad hanc opationē faciendā: ra-
men ea tm̄ in mediū adducim⁹
quoz operetio absq pericu-
lo egrotantium efficitur. Qua
ꝓpter super hoc optime dixit
Aui. c. ꝓpio ō fractura crani.
Opatio āt q̄ fit cū ferris trapa
nis z instr̄is ferreis ꝓnotatis
hac cura ꝓp eoz malitiā mod.
vituperar. ¶Ulteri⁹ visa opa
tōe p manualē opatōez ac p me
dic. localia. Mō vtilissimū z vti
der q̄d agēdū q̄ ad dictā hmōi
fracture q̄ ad euacuationē co
pis: q̄ ad ꝓhibitionez apāis
multoz accidētiū: q̄ ad aeren
sue habitatiōis: quo ad ꝓnoīa
cū ꝓnumerādo. Insup nōnulla
documēta obseruāda ꝓsidera
daq añ tuā manualē opationē
prenolate frac. Dieta itaq vul
neris capitis cū fract. ossis dya
medico satz tenuis ordiari po
q̄ ad securitatē apāt. ¶Come
dat q̄ patiens panatellā amig
dalatāvel cū zuc. decoctaz ius
tm̄. Uex si patiēs ꝓbilis fuerit

ant ꝓualescēs ꝓcedit brodiū p
ui pulli alterā ordeo. Fercu-
lū etiā de farro vel factū cum
grue vel medulla panis gratu
zati cōfert vt supra. Ualet quo-
q̄ post assūptionem cibi sume
re bucellam optime codogna-
te ne vapozes cibi ad caput as
Potus cendere valeāt. ¶Potus insup
ei⁹ sit aq̄ ordeacea cū zuccaro:
vel iuleb violato si patiens fue
rit cū febre. Aut aq̄ simpl⁹ de-
cocta cū infusione bucelle pa-
nis cū zuccaro potata vel iuleb
violato. Uinū interdū granato
rum in primis diebus vtilr cō
cedit: eo maxime virtute exñ
te debili. Transactis vndecima
accōmodate ꝓcedit z pullū et
vinū mediocriter limpharum.
Uerū post decimāquartā diem
dieta vtiliter in grossatur vt me
lior fiat incarnatio dure matris
cū carne euenīcti ab ossis spon
giositate. Igit vtilr cōcedunt
alia interioraz extremitates
eoz sicut pedes vituli castrati
pore ad ꝓpositū facit i ꝓdicto
brodio decoctuz. ¶Aduertēdo
tamē q comesi az bibita nō sint
iurta satietatē appetit⁹ nil em
deteri⁹ i isto casu z oi tpe ꝓhi-
ꝓtinū comedere z vinū supflue
bibere. Nā (vt inqt Aui.) Et nō
accidit apa i si ꝓpter cerebri ni
Cause si ꝓpter vnā causaz quinq: vez
apāt Propter mltitudinē vinir cibi.
dure Aut ꝓpter aerē: iō dicit ꝓfat⁹
mr̄is. vir caue a frigore etiā i estate.
Aut ꝓpter aggrauationē tenta
rū seu medelle. Aut pp os emi
nēs aut pūgēs durā mr̄ez. Aut
pp rē occultā. ¶Qđ si cā apāt
fuerit manifesta tunc sepa apa
cū suo ꝓprio. ¶Uerū si fuerit cā
occulta stude l sepatiōe ei⁹ iue

frigando rē occultā. ¶Si q cā
ei⁹ fuerit potatio vini et multi
tudo cibi: tunc subtilia regimē
ei⁹. ¶Si fuerit os eminēs z pū
gens tunc stude in remotione
ei⁹. ¶Si fuerit sīr ꝓpter ag-
grauationez tētaz z medelle:
tūc statim auferas eas. ¶Et si
fuerit ꝓpē frig. seu pp aerē: ca-
lefacias camerā igne z caput e
grotātis sepe z sepi⁹ pānis ca
lidis visitando. ¶Pro re mo- Cura
tione q apātis dure mr̄is pue- apātis
nicrissime admistrar i frascptū dure
empl⁹: cui⁹ talis est ordiatio. mr̄is
℞. rad. altee li. ℔. camo. mellilo.
añ. M. j. ros. M. ℔. bulliāt om-
nia sīr cū sufficiēti quantitate
aq̄ vsq ad cōsum. medie. Dein empl⁹
de in decoct. cū farī. ordei dr̄
cribel. fiat empl⁹ solidū Addē
do olei ro. cōpleti. ℥. ij. ℔. olei ca
mom. ℥. j. ℔. croci. ℈. j. vitella
duoz. ouo. posītoruz q̄n auferr
ab igne. Istō em̄ ēpl⁹ rdsoluit
cū sedatiōe nō ꝓuādo matura
tiōi si natura maturationē tēta-
re voluerit. ¶Et no. qđ plerūq Nota.
ꝓtigit durā mr̄ez vulnerari seu
dilaniari ab aliquo frusto ossis:
tunc statim ꝓ ei⁹ vniōe admi-
stet desup puluis iste. ℞. colo- ꝓhis
fonij. z. ij. mirre. aloes. masti. aduer-
añ. z. j. croci sarco. añ. z. ß. misce sus du
z vtere mō quo supra: quia mi- re ma
rabl⁹ iuuat. ¶Aer in sui habi trz vni
tatiōe dz esse sp̄ calid⁹ ꝓsertim i onem.
hyeme: z vētris ꝓnat⁹ ac luceus
q̄ ad vigesimāprimā diē. ¶Et Nota.
no. q hora medicatiōis ꝓsertiz
i ꝓmis dieb⁹. ℥. capite nō e icō
modū istr̄z eneū plenū prunis
lignoz ignit detinerevt eaz ca
lor ℣sus vulnus reuerberetur.
¶De ꝓhibitione ꝓterea apa- ꝓhibi
tiuz spasmi aliq̄d est dicēdū cū bitio
eoz ꝓhibitio sit de melioribz apātis

cū q̄b⁹ itēdim⁹ i curatiōe ista. ℣ Prohibebit itaq; apa materiā de loco ad locū attrahēdo. z ꝯ fit p fl̄omiā diuersiuā ex vena cephalica facta p frication̄ et ligationes extremitatū vento sationes cū scarificatione p̄ñt fieri: z marte ⁊ture z etate nō patiētib⁹ fl̄omiā: vētrē q̄z largū tenēdo cū suppositoriis et clisteriis: ita q ⁊tidie hēat bñ ficiū vētris. ¶ Ut ergo ēt spasmus nō eueniat vtilissimū est nuchā illinire oleo camo. anetino et piguedine galline locū sepe z sepi⁹ pānis calidis visitādo. Birretū eriā pelle agnina p̄fectū p̄fert i defensiōe frigoris capitis. ¶ De pnostico sūt amice mi noli indiciū face re de morte vel salute p pulsu nec p vrinā: q̄r sepe fallit opinio. Sz fac iudiciū per saniem exītē in loco et accidentia que adiunt in vulnere. Nā hi moriunt q̄ in isto casu pueniūt ad amissionē loq̄le: cū exiccatiōe vulneris z depssiōe labiorum ei⁹: os isup tabescit et oculi tumescūt. Eger ño cibū abhorret rigoribus cruciat. deiñ paralisis ex latere oppositō supuenit. A spasmo q̄z plerūq; verātur q̄ ex isto vulnere moriunt. Mēbrana insup cerebri suum naturalē amittit modū ad limidatē z nigredinē tēdēs. ¶ Et no. (vt ībi Paul⁹) q̄ nigredo q̄ accidit i dura mre si nō remoueat applicatiōe mell⁹ro. mortē attestat futurā: q̄r si ḡat totalē pssiptionē caloris nālis ipi⁹. ¶ Sup ꝯ notādū ē q̄ iterdū nigredo vī cāri i pmis dieb⁹ ab aliq̄ sanguine retēto sup dura mre. aliq̄n ab aliq̄ ptusiōe fctā in ꝑdicto pānicl̄o: plerūq; etiā vidim⁹ ipaz cāri ab aliq̄ medicaminū tinctura. Jsta em̄ egrita q̄is cā de p̄dictz cāta nō ista suspecta ē sicut illa q̄ vī ab alia qua putrefactiōe cāri. ¶ Signa bōa i isto casu salutē coargentia sūt ista: vcz bōa labiorū diligō cum albedie ossis nālis nō aridi sz aliquātulū hūidi. z cū hoc ēt mēbrane sine dure mris motio seu pulsatio assidua z pvī. Eger p̄terea q̄ ad cibū z potū bñ se hz. Caro isup q̄ interdurā mrem z os orit: rubei coloris existit. Patiēs q̄z post q̄rtā decimā a febre penitus vacare vī: z ē isup bōe mētis. ¶ Dent q̄ fili mi charissime ante cē ad opationē manualē pueniās notare debes ifrascripta ꝺocumenta q̄ ēt a doctoribus i isto casu co numerant. Pmo z añ oia ne ꝑmittas ō piculo z cōra assistentib⁹ z ifirmi psāguineis ptialiri vt si eger ad malū querere nō dicat q̄ sis cā mortis hui⁹ salutis ei⁹ cui salutē attribues. Nā talis narratio medicū extrollit cū honore z vilitate ifamiā vulgi euitādo. ℣ Secūdū ē vt nō fiat opatio in eo cui⁹ ⁊t⁹ debilis ē vī. Nā fm Gal. autoritate hyppo. aphorismo. scōo inq̄t. Ubi ē idigētia nō opz laborare. i. ōbilitas tutis. ℣ Tertiū documētū ē vt supra als dictū fuit q̄ t opatio ne studeas euitā ꝑmissuras. mēdo em̄ ō casu dure mris sup cerebro: er q̄ ipa alligat a pctis ꝑmissuris. ¶ Quartū ē vt caueas quātū pores te a plenilamo tpe tue opatiōis ꝯ tonedico tpe nō repugnāte. z rō q̄r tali tpe opatio ē suspecta. q̄ ꝯ alīs ob cām nisi ppea cerebrū tpe pleniluniū augmē-

tat z ad craneū appropinquat vt ḥ̄ tertio de diebus creticis. Quintum ℣ Quintū est de remotiōe z dilatiōe ossis. Remotio em̄ ossis sano insto i pedimento sp fit in loco declliuiori: vt faciliori modo Sextū materia purget. ℣ Sextū q̄ notare debes de ⁊ titate eleuatio nis ossis. Et in hoc nos docuerūt Paulus z Gal. ⁊ titatē elevationis ossis. inquiunt. Non opz vnāquāq; remouere fixurā longitudinalē: z marte q̄n extēdit extētiōe plurima. Sufficit ergo tūmō expiratione facere in loco declliuiori. Verū si os fuerit Septimum depressum seu ꝑminutū: necessariū est q̄ totū auferat. ℣ Septimū documētum est q̄ quāto cit⁹ poteris de operatione te expedias: marte in cōpressione z pūctiōe ꝑpāniculoꝝ q̄m mox sequunt apostate accidētia mala. ℣ Nonū documētū est q̄ operatio tua in estate conet z expediat intra septimū: et in hieme intra decimū. Verū quāto citius facta fuerit: tāto melius z securius ne eueniat accidentia mala. Sup hoc em̄ inquit Auic. Cū ergo verificat necessitas extēdēdi. i. os fricādi aut incidendi aliquā partē ossis aut extrahēdi ip̄m: puta si fuerit aliqua frusta ossiū pūgētia durā matrē tūc festina operatione nec expectes cōplementū gnationis sanies: nā hoc q̄dē cōplemētū generatiōis sanies tolerat: misi vbi nō est pānicul⁹ notab⁹ mr: q̄r pūctura z putrefactio talis panniculi in dispositione facit euenire accidētia mala. ¶ Misa de-

Cante la nespasmus veniat

Prono stricatio.

Nota. Paul⁹

Gal.

Sepi riū mū

Octa- trahat. uum.

Nonū tia mala.

Auic.

Cura exic catū. cario nem.

Descri

niq̄ curatiōe manuali operatione facta: videndū est breuiter de inceps curationem fracture cranei via exiccatiōis z incarnationis: q̄ via curatiōis ab antiq̄s z modernis tāgit: p̄serti ab Auic. de plaga z incisiōe cutis capitis. li. iij. Et a Celso fere in me Cel. dio capl̄i de curatione caluarie attestat autoritate antiquorum Auī. tm̄ loco ꝓallegato autorita Auī. te quoz̄ dā antiquoz intellexit z volut q̄ medicamina desiccatiua debeāt administrari facta ossis eleuatione: z nō digestiua medicamia z sedatiua doloris: sicut. c. ꝑtio de fractura cranei administrari iussit Et hoc non est mirū: q̄r ossa teste. Gal. z pan Gal. niculus opōnis sicce indicantur. Dicit em̄ Celsus q̄ antiqui Cel. via exiccatiōis z incarnationis multi sanabant imo plures q̄ via incisiōis z eleuatiōis ossis. ¶ Ut ergo breuiter pstrigā pona brevioriquo potero sermone curationem fracture cranei via exiccatiū. ℣ Premissa ergo pur- Cura gatiōe dicta frication̄ extremi ꝑ exic tatū: z alīs de q̄b⁹ superi⁹ latis cario dictū est. Impleat vuln⁹ in pri nem. mis ex ifrascripta aqua. Deide puluere immediate ordinato. Postmodū coopiat vulnus am pliori petia infrascripto ceroto de minio. Aut loco ipsius accōmodate administrat cerotum nr̄m ō betonica nobilissime operatiōis in prima cura annotatū. Descriptio aq̄ ꝓnotate talis ℣ est. ℞. aq̄ vite. ʒ. x. mirrhe. ʒ. ß. aloes. ʒ. ij. croc. ℈. ß. sarco. thur. aque. añ. ʒ. ij. misce. Item pulueris supranotati talis erit descriptio. ℞ Pulio. ℞. aloes epatici. ʒ. ß. ß mirrhe. ʒ. ß. sarco. thu. mastricis añ. ʒ. ij. misce z fiat pulvis. ℣ Ad eandē

ltẽtionẽ vr laudari ab Aui. iiij. ẽrti. c. r ij. ō cura vulnez alsciher regi. i. q̃ fiũt i capite pluris i fra scipt⁹. ℞. aloes epa. mirr. olib. sanguinis drac. añ. ʒ. ij. ¶ Cero ti de minio talis erit forma. ℞. olei ros. odo. ℥. rx. olei masti. ℥. ij. ping. castrati pig. vitu. añ. li. ß. litar. aur. r ar. añ. ℥. iiij. minũ ʒ. ij. vini odo. ciatũ vnũ. bulliãt ola simul baculo agitãdo in primis lẽto igne r in fine ignẽ augmẽ. donec acq̃rat colorẽ nigrũ aut simile nigro addẽdo i fine coct. tereb. clare li. ß. masti. ℥. ij. gũme elimi. ℥. ß. cere al. q̃tũ sufficit bul. itez vnica ebul. r vtere mō quo supra. De dieta ꝑterea si corpora fuerint cholerica tenellecq etatis r delicate ꝯplonis cũ iã ordinata dicta etiã in hac vltima curatiõe in primis dieb⁹ vulnerũ capitis cũ fractura r sine fractura vtilissimũ eẽt trãsire. ℣ Et si vulnera fuerit in corpib⁹ rusticis robustis r ſkati ce ꝯplonie. Et in primis dieb⁹ vinũ odorifex mediocris vino sfatis r merũ i isto casu cũ vtilitate ꝓcedit: vt experientia nobis sepenũero demõstrauit. Igitur sicut in cholericis r in aliis añdictis ꝯplonib⁹ nõ esset tutũ vinũ r dietã ꝑdictã exhibere. Eodẽq mõ in rusticis corpib⁹ r aliis ꝑdictis ꝯplonibus vinũ carneq̃ subtrahere: ac si febrez ꝓtinuã paterent: errare in hac curatiõe (teste theodorico. c. de medicinis gñantibus carnẽ in vulneribꝰ) maxie videret. Lz indifferẽter in ciuitate nra q̃dã magr Iuuenalis in ol etate et ꝯplone ac ol tpe olb⁹ laborãtibus capitis vulneribus cũ fra. cranei vel sine fra. sp cõcesserit vinũ r vberrimã dictã. Qõ in rei veritate ab olb⁹ est reprobatũ. ꝓsertim a Celso in primo sui ꝓmij dicẽte. Illud vnũ minime ignorare opz q̃ pluribus egritudinib⁹ pluribusq̃ cõplonib⁹ vna tm̃ nõ vr sufficere medicina. ℣ Sequit ergo q̃ hec vltima curatio tm̃ vr mihi locum tenere vbi vulnus fuerit cũ fractura aut cũ icisiõe ossis exhibita cũ manifesta r ãpla fixura aptiõe. ꝑ quã aptionẽ r fixuraz ꝑdicta aẽr pulnis liberꝫ possit hẽ igressuz. ℣ In ceteris ẽ ossib⁹ ꝓtia curõ iã dcta sp fuit mihi dilecta. Et sic fili mi doctrinã ꝑtis capti ꝓtiet vtilitaq̃ curõnẽ cranei fracture: quas sepenũero experti sumus cuz honore r vtilitate nõ pua. Et sic deo ꝓ. ¶ Ca. v. de cõmotiõe cerebri ex casu causata r curatione eiꝰ. Et de cura contusionis facte in capitibus pueroꝝ cũ ossis deppressione absq̃ lesione cutis.

Dieta

¶ Iso in ꝓcedẽti capitulo sermone sufficiẽtide cura vulnez capitis cũ fractura. In ꝑsenti vero sermone tꝑsertinet deinceps curationẽ de ꝯmotione cerebri r de ꝓtussiõe euentibus in capitib⁹ pueroꝝ tractare. ¶ Cõtingit itaq̃ aliq̃n hoiem a casu magnã accipere ꝓcussionẽ absq̃ cutis r ossis fractura. Intm̃ q̃ ex cerebri commotiõe aut fractura alicui⁹ vene parue pãniculoꝝ cerebri causanẽ accidẽtia quẽadmodũ cãrividentẽ in magno capitis vulnere cum fractura cranei. Quapropter in tpe nro in vrbe Romana anno scõo. S. D. N. D. Julij Liguris pape. ij. Cuiusdã inclyti comitis illustrissimi ducis Urbinatis curã assumpsimus q̃ dũ ꝑ

ꝑtẽ sctl angeli eq̃taret ex eq̃ i terrã cecidit: ex quo casu magnã i capite ꝓcussionẽ suscepit sup lapide marmoreo: r q̃ pe⁹ sus fuit: imediate equ⁹ addẽdo afflictionez afflicto suo capite ꝓcussionẽ magnã i comitis ꝑdicti capite reiterauit. Ita q̃ ambab⁹ ꝓcussionib⁹ hõ ille in terrã ꝓstrat⁹ remãsit absq̃ aliq̃ motiõe ac si ẽt mort⁹ fuisset apopletic⁹ stati fact⁹ fuit a naribꝰ ãz r auribꝰ sanguinẽ purgabat caput insup totũ tumuit tumefactiõe magna oculi deiſi palpebre r facies tumuerũt cũ liuiditate ꝓ sanguis effusionẽ. Quãobrẽ multi medicozuz Romane curie Chirurgozũq̃ ad hãc curõnẽ vocati fuerunt. Qui oẽs cũ pulsuz patiẽtis tetigissent ꝓnostico tm̃mõ i manib⁹ pbroꝝ reliq̃runt. Fundãtes se sup illo aphorismo dicẽti. morituri solo ꝓnostico pbris sunt reli quẽdi. ℣ Ego ẽt ad hãc curationẽ suguocat⁹ pri⁹ ꝓmisi sa ꝓtestatiõe de ei⁹ periculo: curaturum⁹ hominẽ curatiõe ifrascripta: q̃ dei munere qualuit: r vsq̃ i hodiernũ diẽ viuit: licet aliquãtulũ memoria r loq̃la de pauperat⁹ remãserit. ℣ In ꝑmis itaq̃ capite pri⁹ abraso: ifracri ꝓto ceroto caput totũ vsq̃ ad collũ coopuim⁹ more ẽpi: cuius talis fuit ordlatio. ℞. furfuris exiccati r triturati tritu. vltia li. ß. faꝛ. faba. ℥. viij. ro. mirtillorꝫ ꝛ foliorꝫ ei⁹ añ. ℥. j. camo. melliſ. añ. M. j. sticha dos sq̃nati añ. tertiꝰ ꝑẽ vni⁹. M. coriãdroꝝ anisoꝝ añ. ʒ. vj. beton. mſſilue aneti añ. M. ß. absinthij. M. ij. olb⁹ trituratis vt supra cũ furfure et sapa sufficienti parumq̃ vini maluatici vel ei⁹ locovini odorif. bulliãt ola vsq̃ ad spissitudinem soliãdã addẽdo in fine cocture olei camomil. ane. ros. atq̃ mirtini. ana. ℥. ij. et ß. cere al. ℥. ij. croci. ʒ. j. ß. et ꝛez bulliant vnica ebullitione agitãdo deinde cũ baculo donec tepidum fuerit: addẽdo calami aromatici bene puluerizati. ʒ. r. Nuchã insup quotidie vnc im⁹ oleo camomilino anetino r pinguedine galline r oleo costino. Istũ em̃ ceroti mirabilis ẽ opationis in isto casu. Itẽ ad eãdez intẽtiõẽ ꝯplm vz ifrascptũ emplz desiccatiuũ ꝑ siccahũiditatis sub craneo retẽte cũ tiuuz ꝓfortatiõe cerebri r aliq̃li resolutiõe. ℞. furfuris ꝑ ß triturati. ℥. iiij. faꝛ. lentiñ. ℥. ij. rosaꝝ mirtillorꝫ ꝛ foliorꝫ ꝛ gnatoꝝ ei⁹. añ. ℥. j. calami aroma. ℥. j. ß. camomelli. añ. M. ß. nucũ cipssi. nũero. vj. pus olb⁹ trituratis r optime cribellatis cũ vino nigro et sapa sufficiẽti ad ignẽ de olb⁹ fiat emplz solidũ: addẽdo olei ros. olei camo. añ. ℥. iij. ceꝛ alb. ℥. ij. ß. thuris mastices añ. ʒ. iij. mirrhe. ʒ. ij. liquefactis oleis cũ cera ola misceanꝰ adinicẽ r fiat mixtura q̃ erit inter formã empli r ceroti. ¶ Et nota q̃ ꝑ sua comestiõe et potu vsq̃ ad iij. diẽ bzodiũ gallinaꝝ cũ zucaro tm̃ fino nil aliud assumere potuit. ℣ Trãsacto. xiij. quo ad cõestionẽ r potũ meli⁹ se hũit. Incepit em̃ ꝓtusuz pulli accipere r gnatoꝝ vinũ cũ aq̃ simplr ō cocta r parꝫ zuc. fini. Et sic sine aliq̃ ſmone trãsiuit vsq̃ ad xr. diẽ ita q̃ pp accẽtis seua se cuta imediate post casuz nulla facta fuit flota nullaq̃ ventosarum scarificatio. Ueꝝ quotidie mãm a capite dimertere ꝑcura

Cerotum.

Nota.

Ꝯplm capitis le.

nim⁹ adminiſtratiõe vẽtoſarũ ſine ſcarificatiõe i ſpatulis et natib⁹ mittaꝫ frictionũ ꝛ liga tionũ extremitatũ adminiſtran do ⁊tidie enema ifraſcriptuz: qz naturaliꝫ nullꝰ hẽbat corpis bñficiũ. cuiꝰ talis fuit forma. ℞. decoctionis maluaꝫ ꝛ viola rũ furfuris añ. M. ſ. decocte cũ capite caſtrati ⁊tũ ſufficit. pro cliſtere: olei vio. buty. añ. ℥. ij. vitella duorũ ouorũ: ſalis paꝫ ierepigre ℔aleni bñdicte ſim plicis añ. ℥. ß. ¶ Ueruz ſi dicta ꝓmotio cerebri ꝛ venaꝫ pãni culoꝝq; fractura fuerit cũ accñ tibꝰ nõ ita ſeuioribꝰ (ſicut ſupiꝰ dcm̃ fuit) accõmodate pñt labo rãtes tali caſu in primis diebꝰ fr̃omari ꝛ vẽtoſari cũ ſcarifica tiõe: atq; purgari purgatiõe ha bẽti reſpectum ad caput velut ſunt pillule de iera cum agari co ꝛ pillule cocie. ℣ Et hec pu to auxilio dei tibi ſufficere p curõne ꝓmotionis cerebri atq; fractiõis venaꝫ ꝛ pãniculoꝝ ipſiꝰ. ¶ Decetero aũt tps ẽ ſer monẽ faciẽdi de curatiõe ꝓtu ſionis eueniẽtꝫ i capitibꝰ pue roꝝ cũ depſſiõe oſſis abſq; le ſiõe cutꝫ ꝛ fractura ſcõe tabu le. In pria ℣o tabula ꝓtigit os apiri ſine crepatura accipe. vt i añcedẽti capꝰo dcm̃ fuit. ¶ In curõne itaq; taꝫ ꝓtuſionis tres req̃runt ittiões. pria eſt vitã egrotãtꝫ ordiare. Scõa locum ꝓtuſũ ab apate tueri. Tertia et vltia locũ ꝓtuſũ p poſſibilitate reſoluer ꝛ os ad ſuũ locũ redu cere. ¶ Pria q̃dẽ intẽtio ꝓpleꝫ ſic. ℣ Pro ſuꝫ ⁊ comeſtiõe ꝛ po tu dꝫ ꝓtẽtari i ꝑmis diebꝰ pa natella i brodio pui pulli ꝑfec ta: aut grue i eodẽ brodio: vi nũ ẽt ⁊natoꝝ dulciũ cũ aq̃ lim phatũ vtiliꝫ cõcedit. Et ſi pa tiẽs fuerit debilis multũ ꝓtu dẽ. chirurgi erit pp ꝰfectũ eta tis i ꝑmis diebꝰ pullũ ꝛ vinuz bñ liphatũ ꝓcedere: nã ⁊tute deficiẽte nrla vz curõ. ¶ Scõa ittio que ẽ locũ ab apate tueri ꝓpleꝫ adminiſtratiõe frica tionũ extremitatũ ꝛ ẽt admini ſtratiõe vſq; ad ꝓncipium tertii diei iſtiꝰ medele. ℞. olei ro. oſti ⁊tidie ligeꝫ ꝰſup ſpõgia made facta i ea: q̃ mirabiliꝫ reſoluit ꝛ ꝰficcat ſanguinẽ exuenatũ i cũ os reducẽdo. ¶ Itẽ mix in modũ trãſacta ſeptia cerotũ in fraſcptũ os reducit ad ſuũ lo cũ: cuiꝰ taꝫ ẽ ordinatio. ℞. ma ſtiecꝫ tereb. añ. ℥. ſ. gũmi elemi. ℥. colofonie reſine pini recen tis añ. ℥. ß. armõiaci. ℥. ij. ſuc. be tonice ſucci ꝓlide minoris et maioris añ. ℥. ſ. ſucci apũ. ℥. vſ. ſiꝫ vſq; ad ꝓſummatiõe ſucco rũ ꝛ vini. Deiñ fortiter colenꝫ. Cui colature addãtur cere al. oliq; maſtici. añ. ℔tũ ſufficit. ꝛ fiat cerotũ i bõa forma. Deide male ꝛ eꝫ cũ vino odorifero i pri mis: poſtmodũ cũ lacte vacci no. Iſtũ eſt cerotũ ẽ mirabilis ꝛ dõeſtice attractõis cũ loci cõ fortatõe. ¶ Deniq; ſi ⁊tigat ſã guinẽ i ⁊tuſiõe coagulatũ ſfol ui nõ poſſe adminiſtratiõe loca lis: tũc ſcarificatio ꝓfuda iter dũ ereuſat laborẽ reſolutiõis. ¶ Et ſi iſta nõ valẽt neceſſario loꝰ apiẽdꝰ ẽ. deiñ digerẽdus ms̃dificãdꝰ i carnãdꝰ ꝛ cicatri zandꝰ auriliꝰ annotatis. c. de vulnere ⁊tuſiuo. ¶ Uez ſi ⁊ti gerit iſtã ⁊tuſionẽ euenire i ca pitibꝰ etatꝫ ſatis mature. tũc ſi cũ ꝑdicta ⁊tuſiõe ꝓ ſigna co

De cõtuſiõe capitꝫ pueroꝝ.

Intentiones

Prima ittio.

ſolui: neceſſe erit q̃tidie adminiſtrare ſpõgiã made factã i de coctiõe ifraſcripta: cuiꝰ taꝫ eſt

Spõgia forma. ℞. vini nigri li. iij. lixiuiũ barbitõſozis li. ſ. ß. nucũ ci priſſi aliquãtulũ trituratarũ nũe ro. ℞. martilloꝝ roſarũ abſinthij añ. M. ß. alumis roche. ℥. ß. co riãdroꝝ cimini calami aroãtici añ. ℥. ij. Bulliãt oĩa ſimꝰ vſq; ad ꝓſumationẽ tertie ptꝫ: deiñ ⁊tidie ligeꝫ ꝰſup ſpõgia made facta i ea: q̃ mirabiliꝫ reſoluit ꝛ ꝰficcat ſanguinẽ exuenatũ i cũ os reducẽdo. ¶ Itẽ mix in modũ trãſacta ſeptia cerotũ in fraſcptũ os reducit ad ſuũ lo cũ: cuiꝰ taꝫ ẽ ordinatio. ℞. ma ſtiecꝫ tereb. añ. ℥. ſ. gũmi elemi. ℥. colofonie reſine pini recen tis añ. ℥. ß. armõiaci. ℥. ij. ſuc. be tonice ſucci ꝓlide minoris et maioris añ. ℥. ſ. ſucci apũ. ℥. vſ. ſiꝫ vſq; ad ꝓſummatiõe ſucco rũ ꝛ vini. Deiñ fortiter colenꝫ. Cui colature addãtur cere al. oliq; maſtici. añ. ℔tũ ſufficit. ꝛ fiat cerotũ i bõa forma. Deide male ꝛ eꝫ cũ vino odorifero i pri mis: poſtmodũ cũ lacte vacci no. Iſtũ eſt cerotũ ẽ mirabilis ꝛ dõeſtice attractõis cũ loci cõ fortatõe. ¶ Deniq; ſi ⁊tigat ſã guinẽ i ⁊tuſiõe coagulatũ ſfol ui nõ poſſe adminiſtratiõe loca lis: tũc ſcarificatio ꝓfuda iter dũ ereuſat laborẽ reſolutiõis. ¶ Et ſi iſta nõ valẽt neceſſario loꝰ apiẽdꝰ ẽ. deiñ digerẽdus ms̃dificãdꝰ i carnãdꝰ ꝛ cicatri zandꝰ auriliꝰ annotatis. c. de vulnere ⁊tuſiuo. ¶ Uez ſi ⁊ti gerit iſtã ⁊tuſionẽ euenire i ca pitibꝰ etatꝫ ſatis mature. tũc ſi cũ ꝑdicta ⁊tuſiõe ꝓ ſigna co gnoueris os fractũ eẽ: tũc ſtati loꝰ icidaꝫ iciſiõe tradita i añ ti. c. Et os deiñ fricãdũ eſt vſq; ad latꝰ itriſecũ: ſi fuerit neceſ ſe. reliquũ ℣o curatiõis i ꝑlle legato capꝰ. ſumere põt. Quã obrẽ (vt inq̃t Aui. c. de fractura cranei) mltoties accidit vt ſcin datur craneum ꝛ nõ cutis imo apẽt. Id eſt locꝰ hota ꝓcuſſio nis tumefit tumefactiõe aꝓoſa pp ſanguinẽ extrauenatũ i ꝑ dicta ⁊tuſiõe. Inq̃t. Cum ergo occupatio ſit i curatiõe aꝑatis id eſt tumefactiõis ꝑdicte ꝛ nõ puenit ad plagã id eſt ad cu rationẽ fracturę: forſaſſe acci dit vt putrefiat os deſubꝰ vcz iter vltimã tabulã et durã ma trẽ generaꝫ putrefactio: q̃re ac cidit añ ſanitatẽ. i. añ reſoluõnẽ hmõi tumefactionis: ꝛ poſt re ſolutionẽ ipiꝰ egritudinis ma le: ſicut febres tremoꝝ cordis ꝛ deſtructio rationis et alia con ſiꝝia eis: vñ neceſſariũ ẽ vt ſta tim incidaꝫ locꝰ ꝛ exhibeaꝫ ei curatio vere cranei fracture. Aliã literã habemꝰ dicentẽ: et accidũt accidẽtia mala ꝓnota ta añ ſanioſitatem interdum ꝛ poſt ſanioſitatem. ℣ Et ſic deo dante completa ꝛc.

Cerotum.

Nota.

Inciſio

¶ Cap. vj. De vulneribꝰ fa ciei et partium eius. Ca. vj.

Vulnꝰ i facie.

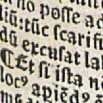

Uulnera faciei nul luz imminet periculũ mortis. Nã ꝓ viã ꝓxime intẽtiõis ple rũq; vulnera iſtiꝰ lo ci ſanantꝫ ꝛ eo maxime q̃ſ ſunt ſine ꝰditiõe ſubſtãtie ꝛ abſq; ⁊tuſiõe ꝛ ñ mltũ ꝓfuda. ¶ Cu ratio itaq; vulneꝝ faciei tribꝰ intentiõibꝰ ꝓpleꝫ. ꝓria cõpleꝫ vniõe ptiũ ſolutaꝝ. Scõa ptes vnitas ꝓſeruãdo. Tertia ſubti

Aui.

Cura tio.

le regimẽ in ꝑmis dieb⁹ admi
strãdo: vt loc⁹ ab aꝑate tueat.

primatertio. ¶ In ꝓncipio ḡ ꝑ ꝙplemento ꝓie itẽtiõis ꝓcedẽte ꝓmo lo
tiõe vulneris vini ꝺcoct. ro. pa
rũq; thuris stati vuln⁹ cũ decẽ
ti sutura suẽdũ ẽ. ¶ Aduer. q iter
pũctũ ꝛ pũctũ sit ꝓua distãtia
vt labia vul. meli⁹a sutura vniã
tur: nullũ ozificiũ dimittẽdo vt
ꝓua deinꝺ ꝓcherrima fiat cica
trix. Quo fcõ loc⁹ cooꝑiat̃ pe
tijs illinitis i albu. oui. cõtuso
cũ oleo ro. onfan. ¶ Deiñ i cõ
pleméto scõe itẽtiõis sequenti
die sitnauk petie iuxta vulne
ris lõgitudinẽ ꝛ ãplitudinem
duoꝝ digistoꝝ illinite seu ẽpl'a
te ifrascꝑto auxilio: cui⁹ talꝫ ẽ
forma. ℞. masticis puluerizati
fãguis ꝺrac. añ. ℨ. ſ. ß. thuris. ʒ.
ſ. ꝺraganti pisti. ʒ. iij. boliar. ʒ.
iij. ß. far. vol. far. faba. añ. ʒ. ij. ꝛ
ß. alb. vni⁹ oui: aq̃ ros. ℨ. ß. oia
misceank adiuicẽ et fiat cozp⁹
ad modũ paste q̃ vtak vt. ß. di
ctũ ẽ. hoc ꝙpleto itez ꝺsup rei
terãk petie sup vuln⁹ tm̃ made
facte cũ ꝓdicto albu. oui oleoq;
ro. liniẽdo eas cũ plumꝫ hora
tim ꝓdicto albu. Tertia ꝺo die
auferãk pũcti ꝛ loco eoꝝ suank
petie ꝛcolate ꝛ posite cũ supra
dicta pasta q̃ futurata sit ad si
militudinem hic deſignatam.

¶ Cõsequẽter vsq; ad q̃ntã diẽ
ꝓcedẽdũ est cũ supradicta me
della. ¶ Et no. q ꝑ hãc futurata ptes adinuicẽ ꝑseruãk absq;
doloze: ꝛ isto mõ vulnerꝫ cica
trix efficit vulcherrima. Quã
obꝛẽ si aliq̃ dubitatio fuerit de

leb violato ad propositũ facit.

Scarificatio. ¶ Scarificatiões insup spatula rũ cũ applicatiõe vẽtoſaz vtil'r ad diuertẽdũ materiã in ꝑmis dieb⁹ administrank. fl'omia q̃z vene cephalice cozpoꝛe existen te sanguineo ꝛ plectozico i isto casu magnã ꝓbet vtilitatẽ: di uertẽdo em̃ materiã cozp⁹ eua cuat. ¶ Ceterũ vulnera nariũ ꝛ

Cura. auriũ celeberrime curank cura tio vultiõe afidicta. Differt tm̃ eoꝝ cu narium ratio in hoc: q̃ sutura nõ ꝺz ita nariuz cito auferri sicut superius dictũ auriuz est: q̃ ꝓpter locũ ineptũ in coꝛ et pal- latura afidicta i hmõi locis ad pebra- ministrari nõ põt. ¶ Eodẽq; mõ tum. eisdẽq; auxilijs superi⁹ descri ptis curank palpebraꝝ vulne ra. Uerũ si vulnus fuerit in sub stãtia oculi accõmodate ꝑ suffi cięti medella administrak colli riũ ꝓfectũ ex albumine oui cuz aq̃ ro. ꝛ stef albo sine opio vsq; ad quartã diẽ. ¶ Trãsacta quar ta vez vsq; ad septimã mirabil'r aqua rosata cũ albu. oui ꝛ stef al bo sine opio parũq; aloes epa tici loti cũ aqua ro. ꝛ paꝛ sarco colle. ¶ Trãsacta septima die vul nus incarnandũ est administra tiõe isti⁹ colirij. ℞. aq̃ ro. ℨ. ij. vi co. aloes epatici zuccari cand. añ. ʒ. ij. misce ꝛ fiat artẽ fiat coli riũ. Nã ist̃ colirij (vt ptꝛoside rãti ingredientia) virtutẽ hz icar nãdi locũ cũ aliquali mũdifica tiõe. ¶ Demũ locus sigillãdus est applicatiõe infrascripti coli rij: cuius talis est forma. ℞. aq̃ ro. ℨ. ij. ß. stef de plũbo. ℨ. ij. tu cie ꝑparate. ʒ. ß. mirabo. citrini ℨ. ſ. albumẽ vnius oui aliq̃tulũ decocti. oia ꝛtũdank simul per diẽ naturalẽ ꝑmanẽdo: deinde

Stuper colenk ꝛ intra oculũ po

nak sepe ꝛ sepius gutta vna: q̃z mirabil'r locũ ad cicatrizationẽ ꝺducit. ¶ Ulteri⁹ si ꝛtigerit sup vulnere doloꝛẽ euenire: ꝑ eius sedatione administreꝛ lac puel le. ¶ Ad eãdẽ intẽtionẽ ꝺz coli riũ albũ dissolutũ i muscilla. se minis citonieꝝ cũ aqua ro. ꝓfe ctũ. Et sic amice mi cõpleta est doctrina ꝑtis ea. deo dãte ꝛc.

¶ Ca. vij. De vulneribus colli ca. vij. ꝛ gule: ꝛ de eoꝝ cura.

Ulnera istaꝝ partiũ Vulne multis de causis sũt ra colli valde timoroſa: tum ꝛgule. ꝓpter emoroſagiam sanguinis: tũ ꝓpter ꝓcatenationẽ neruoꝝ atq; chor ꝺarum eaꝝ partiũ: tũ deniq; ꝑ ꝑter nuchaz. ¶ Pro quoꝝ itaq; curatiõe eisdẽ vulnerib⁹ cũ ꝑtis sermone subuenire itẽdo. ¶ Cõ Cura ꝛ tigit itaq; sepenumero loca ꝓce noiata vulnerari a re ꝓtũdenti. velut baculo lapide ꝛ alijs si l'i bus ꝓtusionẽ causantibus. Inꝛ terdũ a re incidenti: velut enſe cultello ꝛ oi alio si l'i istro apto ad incidẽdũ: plerũq; insup con tingit a re pungenti vulnerari velut telo sagitta lãcea ꝛ ab oi alio instro apto ad perforãdũ. Quãobꝛẽ curatio vulneris a re incidẽti cãti isto ꝑficiẽ modo. ¶ In primis ergo vulnus colli ꝑsi dera si fuerit cũ lesione nuꝛ che an sine lesione ipsius. Naꝛ si sine lesione fuerit statim vul nus suendũ est: in loco tñ ꝺecli nioꝛi ozificiũ relinquẽdo. Dein de vulnere existẽte ꝑ fundo vti lissimum erit procedere digesti uo ex tere. ꝛ vitello oui parũq; croci ꝓfecto ponẽdo sp tinctaz digestiui cũ oleo ros. calido aut oleo ipicõis: ꝛ hocvsq; ad quar tã diẽ: vel q̃usq; mãifesta vul

ris digestio apparebit. In cir-
cuitu vo ponēdo defensiuū ex
oleo ros. boliarmeno parūq; ce
re albe ꝑfecto. ℣ Cūq; sanies in
loco ghata fuerit digestina oi-
no ꝓhibenda sunt. Et loco eoꝝ
vtil' administrat mūdificatiuū
infrascriptū. ℞. tere. claris. ʒ. ij.
mellis ro. ʒ. j. succi plāta. ℈ apij
añ. ʒ. ß. bulliāt simł vnica ebul
litiōe addēdo vtitellū vni⁹ oui
imediate qñ auferł ab igne fa
rine ordei bñ cribel. ʒ. vj. croci.
Nota. ℈. j. ¶ Et nota q; si huic mūdi
ficatiuo adderent mirrhe. ʒ. ß.
thuris. ʒ. j. ℈ tātūdē sarco. facta
mūdificatiōe vulneris eēt opti
mū ipsi⁹ icarnatiuū. ꝓto ei⁹ de
nigr̄ sigillatiōe ℈ cicatriza. que
nētissime administrat vnguētū
de minio descriptiōe nr̄a habi
tū. c. de fractu. cranei. ℣ Ad eādē
isup itētionē valēt stuppate ma
defacte cū vino ibidē ōscripte.
¶ Uerū si vuln⁹ fuerit cū lesiōe
nuche ℈ neruoꝝ chordarūq; col
li vel venaꝝ ipsius ēm q; varie
sunt vulneꝝ spēs varie dñt esse
curatiōes. Nā si nucha lesa esse
vł: vltra curationē antedictā ne
cessariū est spasmū futurū ꝓhi
bere ℈ ei⁹ sedatiōi dolōris pl'm
vacare. Et hoc ꝑpter accidētia
mala q̄ solēt accidere ad icisio
nē nuche ℈ neruoꝝ hmōi loci.
Gal. Nā (vt inq̄t Gal.) sinthōata nu
che sunt silia sinthomatib⁹ ce-
rebri. ℣ Ꝓhibitio itaq; spasmi
futuri efficit vnctiōe quotidia
na dorsi spineq; ex oleo camo.
aneti. ℈ pinguedine galline cō
fecta cū ebul. vermiū terrestriū.
Ulnⁱ nuche ꝑterea curat ipm
aliquātulū apertū dimittēdo cū
Oleuz sedatiōe dolōris administratio
magi-ne isti⁹ nobilissimi liquōris. ℞.
strale. olei ro. onfan. ʒ. j. olei de tereb.
ʒ. ß. tereb. clariss. ʒ. x. vermiū ter
restriū lotoꝝ cū vio. ʒ. j. ß. mast.
ʒ. iij. floris rosism. ℳ. ij. semis
ipericonis. ℳ. j. cētauree maio
ris ℈ minoris millefoliū ā no-
glosse añ. tertiā partē vni⁹. ℳ.
plā. sine. v. neruie. ℳ. ß. croci. ʒ. j.
ß. vini odori. ciatū vnū bulliāt
oia simul vsq; ad ꝙsummationē
vini. deinde colent canapatio
spisso addendo olei ipericonis
ʒ. j. ß. ¶ Et no. q; si i mēse Maij ꝓ
ponerēt ad solē p mēsez cū mo
dicis se. ipericōis ipm semē de
hebdomada in hebdomadā ꝑ
mutādo oib⁹ neruoꝝ vulneri⁹
esset medicamen valde vtile.
℣ Sup vulnere insup nuche cū
ꝑdicta vnctione vtilissimū erit
infrascriptū vngm̄ ministrare.
℞. olei ro. cam. añ. ʒ. iij. pinguē
dinis galline. ʒ. ij. sepi vituli ß
pi castrati. añ. ʒ. iiij. olei magāli
li antescripti. ʒ. j. ß. vel loco ei⁹
olei de tereb. vermiū terrestriū
lotoꝝ cū vino. ʒ. ij. cētauree ma
ioris ℈ mi. pimpi. millefoliū añ.
ℳ. ß. vini odo. ciatū vnum bul
liāt oia simul vsq; ad ꝙsumma-
tionē vini. Deinde fortiter co-
lent cui colature addant litar.
aurei ℈ argē. añ. ʒ. x. minij. ʒ. vj.
masticis. ʒ. xij. resine pini colo-
fo. picis nauał. ana. ʒ. ß. diaglo
nis albi sine gūmis. ʒ. ij. ß. Ite
rū baculo sp agitādo bulliāt in
primis forti igne donec colorē
acq̄rāt nigrū aut simile nigro:
deinde cum cera alba sufficiēti
fiat vngm̄ in bona forma. Ob
seruādo me ꝺr vngm̄ basil. magale
ex iuctiōe nr̄a ordinatū. ¶ Die ꝓ
ta insup i isto casu ꝺz eē tenuis
vsq; ad securitatē apatis. ℣ Co-
medat ergo patiēs in pmis die
bus panatellā amigdolatā cum
ℨuccaro aut ferculū ex spelta or

deo aut semła aut medulla pa-
nis gratuzata eodē mō ꝓfecta.
Uteri⁹ pot⁹ ei⁹ si patiēs fuerit
cū febre sit aqua ordeacea cum
ℨuccaro vel iuleb viola. aut sim
pliciter ꝺcocta cū iuleb aut ℨuc
caro. ℣ Frications q̄z extremita
tū ℈ ligationes quotidie in pri
mis dieb⁹ añ prādiū ℈ cenā vti
liter administrant. Eodēq; mō
administrat flomia aut scarifi-
catio spatulaꝝ cū vētosis. ¶ De
nuq; si cōtigerit galā vulnerati
cū incisiōe venaꝝ ℈ lesione tra
chee arterie prudētissimi medi
ci erit sutura ꝺdecēti ℈ ꝑfunda
sanguinē strigere. Administrā
do insup ea oia remedia suis
loco ℈ tpe añ scripta. ℣ Strigat
itaq; sanguis administratione
isti⁹ medelle (ponendo sp tinā
in loco decliniori made factā su
pradicto oleo magāli de iperi
cone.) Cui⁹ talis est forma. ℞.
albumina duoꝝ ouo. pili lepo-
ris minutissime incisi. ʒ. iiij. pul
ueris rubei siue pulueris restri
ctiui sanguis. ʒ. vj. thuris mir-
rhe aloes sarco. terresigil. añ. ʒ.
ij. farine fab. ʒ. vj. dragag. pisti
sanguinis drachonis añ. ʒ. j. ß.
misce oia simul agitando ℈ fiat
ꝑfectio admodū ēpłi q̄ cū stup
pis aqua ℈ aceto ro. infusis sup
loco admisistret ℈ stricte liget
nullo ꝺdicenti sinthomate. Et
Nota. no. q; si retardaret ad remouen
dū medellā ꝑ duos vł tres dies
℈ maxie nulla sanguinis emo-
rosagia apparēte nō nisi vtilissi
mū erit. ℣ In ceteris ergo vez
Ulnⁱ ꝑ ei⁹ mūdificatiōe incarnatiōe
℈ sigillatiōe ꝓcedēdū est cura
re pū tiōe superi⁹ annotata. ¶ Ceteꝝ
gēti vł si ꝑdicta vulnera facta fuerint
ꝑcūdēti vel pūgēti ifrascri
ptū factū pro mō curank. ℣ In pmis ꝑmis
sa vł purgatiōe p flomiā ℈ vē
tris solone statiz si vulnⁱ fuerit
a pūctura cātū sine periculo ict
fiōis venaꝝ vtilissimū erit ipm
falce ăpitare. Deinde locū aliq̄
liter cauterizare ſbucino oleo.
Uel loco ob ei⁹ cōi cū ebul. ver
miū terrestriū. Et sic vsq; ad se
ptimū ꝓcedēdū est ponēdo de
sup vngm̄ nr̄m magrale basili
cū. Deide curat vulnⁱ eisdē au
rilijs ꝑ ei⁹ mūdificatiōe ℈ icar
natiōe supi⁹ annotatio. Ulnⁱ
ꝑterea ꝓtusiuū curat administra
tiōe digestiui in pmis dieb⁹ cō
fecti ex tereb. vitello oui parūq;
croci. Deinde facta digōne ꝑ
ei⁹ mūdificatiōe ℈ incarnatiōe
ac si gillatiōe nō sec⁹ ꝓcedēdū
est q̄z supi⁹ di. fuit De lesiōe au
tē meri atq; trachee arterie ali
q̄d est dōm. ℣ Curank itaq; eoꝝ Ulnⁱ
vulnera curatione añdicta vez meri ℈
futura partiū ℈ icarnatiōe eaꝝ tra-
¶ Duo tñ ꝓmemotāda sunt nō chee.
ꝓmēotata supi⁹. ℣ Ab extraz in Ab ex
tus ꝑpter difficultatē anhelitⁱ tra.
℈ difficultatē trāsglutiēdi cibūz
potū tpe nr̄o mł'rioties ex pti su
mus cū digōne ℈ loci mūdifica
tiōe i ꝓte exteriori istō infrascri
ptū auxiliū: cui⁹ talis est ordi-
natio. ℣ ℞. radicū altee decocte
i aq̄ ℈ vino bñ cribellate li. ß. pi
guedis galline liq̄facte olei ro.
olei cam. añ. ʒ. ij. sepi vitu. sepi
castrati liq̄facti añ. ʒ. iij. tereb.
clariss. ʒ. iij. ß. fari. ordei bñ cri
bel. ʒ. ij. ß. croci. ʒ. ß. ad ignē fm
artē fiat ad modū empłi. Quo
sup gula vtak more empłi q; lo
cū mirabil'r mūdificat cū seda
tiōe dolōris anhelitū facilitan
do. ℣ Ad eādē isup itētionē vz Ab in
intⁱ istud gargarisma. ℞. ordei tus.
mundi. ℳ. ij. rosaꝝ. ℳ. ß. passu
larū iuiubarū añ. ʒ. ß. ß. liq̄ritie

mūde.ʒ.x.bulliāt ola fiāt cū aq̄ sufficiēti vsq; ad ꝯsummationē tertie ptis addendo melk.roſ. ʒ.iij.ſiru.ro.ʒ.iij.ʒ item bulliāt vnica cbul.addēdo ēt penidis rū.ʒ.ij.deiñ colenī ʒ gargarizet sepe ʒ sepi⁹ i die:q; dolor sedationē mirabilr pſtāt cū mū dificatiōe loci:viā cibi ʒ por⁹ apiēdo anhelitūq; facilitādo.

C. viij ¶Ca.viij.De vulnere causato i spatula ʒ hūeribꝰ:ʒ ei⁹ cura.

Vlnꝰ spatularū et hūerorum.

¶Vlnera istaꝝ ptium ꝑpf colligātiā multā neruoꝝ veniētiū a cerebro et nucha eiꝰ vicaria non sine mortis piculo aut brachiorum iunctura in eoꝝ sensu ʒ motu a doctoribꝰ iudicant.Plerūq; eīa facili cā apant.Et hoc pp loci sensibilitatē attrahunt isup aliq̄ ad ꝑdicta loca vulnerata rōne ingētis doloris materie multe q̄ si ad pfectā digōnē beneficio medicinali nō reducūtur:necessario i loco reumatizationē faciēdo sup pticula nerosa rigores doloreſq; spasmos gnabūt. ¶Ut ꝙ ꝑdictis accidētibꝰ obuiet vnū ꝺ meliorib⁹ cū qbꝰ itēdimꝰ i eoꝝ curōne est:vt phibeat eoꝝ apatio.ʒ ꝙ diligētissime doloris sedatiōi vacādo.Dolor ei(vt ipt Gal.medicoꝝ lucerna)ē fiāt vē rosa attrahēs mām ad locum.

Cura.

Gale.

¶Cōplet ē eoꝝ curō ꝙuoꝝ in tētiōib⁹.Pria i vite ordiatiōe. Scōa i corpis purgatiōe p vētris solōnē ʒ p flōmiā. Tertia in admiſtratiōe localiū suo debito tpe admiſtratoꝝ.Quarta ʒ vltima i correctiōe ʒ remotione accſtiū. ¶Pria ꝺē itētio cōplet,put deiñ fuit.c.de vulnere colli ʒ gule.Scōa intētio que est corpꝰ eūare cōplet ad miſtratiōe flomie brachij opositi loci vulnerati. Insup accōmodate in pncipio minoratur mā corporis cum cassia aut māna aut electuario ꝺ casia aut diacap.aut eko de dactilis aut alijs cōsilib⁹ sm q; prudē.medico meli⁹ videbit iuxta patiē tis ꝓpſonē expedire.Cōfert ꝑterea pp febrē q̄ sepenumero accidit i istꝰ vulne.pp ebullōioꝝ ʒ eoꝝ digōnē vt nō ebulliāt nec ad locū fluāt egrotātez hūc sirupū multis diebꝰ sumere.℞.sirupi ros.ex ifusiōe.ʒ.j. sirupi de suc.endi.ʒ.ß.aq̄ę. ꝙ.m. misce.

Tetia intētio.

Prohibitio de.phibeā aductꝰ ipsiꝰ apatis: vlnerisꝰ superiꝰ annotatis vna cū dicta tradita.c.de vlnere gule et colli.Cōplet isup diuertēdo mām de loco ad locū admiſtratiōe i pmis diebꝰ frication⁹ et ligationū extremitatū.Ventose ēt sup natib⁹ applicate cū scarificatiōe ʒ sine summoꝝ ꝓferūt ad eādē itētionē.Et ꝙ amice dolor est cā olim maloꝝ:ꝙ cāt apationē loci ʒ spasmi gnatione.Jō sūma cū diligētia sedādꝰ est.Remouet itaq; infrascripto mō.Cōsiderādū ē i pmis an dolor cāet ab aliq̄ mā retenta sup pticla nerosa an a frigore an ab hūoꝝ qui sint i viā maturationis.Mā si a frigore cāri vī statim liniat locꝰ i circuitu cuz oleo camo.aneti.ʒ ros.pinguedis gallie.parūq; cere al.applicādo desup lanā succidā actualiter calidā:ʒ pānis calidꝫ sepe ʒ sepi⁹ locū visitādo.Ad eādē ētitētionē vz oleū de vitellis ouorum intus positū.Uz ꝺz oleum nīm magrale int⁹ positū tradi tū.c.de vulnere colli.ʒ est cum mā ebullitiōe vermiū terrestrium ʒ retēta.multaq; herbaꝝ.Uel si dolor ab aliq̄ mā retenta cāri vī:prosedatiōe ei⁹ in pte exteriori vtiliter admiſtrat istud empl'm. ℞.radicum altee.lib.ʒ.furfuris ℳ.ij.camo.mellilo.añ.ℳ.ʒ.oibus pri⁹ decoctis i aq̄ sufficiēti cū far.ordei ʒ fab.añ.ʒ.ʒ.in decoct.fiat empl'z solidū.addēdo olei camo.aneti.ro.añ.ʒ.ij.pinguc.galline.ʒ.ʒ.vitella duoꝝ ouorum croci paꝝ.Uel faciaꝰ sic.℞.medulle panis infuse in brodio carnꝫ galli.aut castrati vel vituli.li.ʒ.deide pti⁹ exꝑſſa ʒ pistata ad ignē cū oleis:aliꝫ in aficedenti recepta annotatis igne ʒ arte fiat empl'm solidū. Et si fuerit ab aliquo humore exīstēti ꝙā suppoſitiōis remoueat administratiōe isti⁹ empl'i. ℞.deco. altee ordei furfur.camo.mellil'.lib.ij.medulle panꝫ quātū sufficit.Deinde cū oleis ʒ aliꝫ supi⁹ anno.fiat empl'm: ꝙ mirabilr doloꝝ sedat cūmaturatione aut resolutione materiei ꝙcre si natura tētare vellet resolutionem.Deniq; si cōtigerit istis vulneribꝰ spasmū supuenire sūmopē ad ꝓpositū facio vnctio anodina tradita ca. de vulnere colli:totam spinam actualr calida illinire.Eodēq; mō ꝓfert mirū in modū,p remotiōe spasmi añ prādiū balneum olei ingredi cū ebullitiōe rerū anodinaꝝ:velut sunt camomilla mellilotū anetū rosmarinum saluia nepita stichados sānnantiū absinthiū origanum herba sctē marie.Eodēq; mōvalet balneū aq̄ dulcis et parū vini odoriferi parūq; mellis confectuz. Et sic deo dante.ꝛc.

Abhumore retēto.

Cōtra spasmum.

¶Caꝑ.ix.De vulneribꝰ ad iuntoriū ʒ brachij et eoꝝ iuncturis vulneratis. Ca.ix.

Timor vulnerū istoꝝ mẽbrorū.

Vulnera istarū ptium seu istoꝝ mẽbrorum multis ꝫ causis valde timorosa sunt et non sine mortis periculo etiam ꝙ a bono medico bene tractẽtur: vt a doctoribus antiquis et modernis iudicatum propter magnã cõcatenationẽ multorũ neruorũ nobiliũ ꝫ deniq; pp magnoꝝ musculorũ cõpositiõnẽ quorũ capitibus (vt hr a Sal. p totũ de vtilitate pticularũ) vna iunctura aligat cũ altera. quãobrẽ cũ ista membra satis adinuicẽ ꝓueniãt. Jõ eoruꝫ vulneribus pñti sermõe pulcherrime subuenire intẽdo:

Sale.

Intentiones curationis.

¶ In curatõe itaq; istoꝝ vulnerũ q̃ruor: req̃runt itẽtiões. Prima est vitã ordinare. Scõa cor pus repletum euacuare. Tertia eorũ vuln⁹ medicamib⁹ opportunis suo debito tpe ad sanitatẽ reducere. Quarta ꝫ vltia cõsistit in ꝓhibitiõe multoꝝ accidẽtiũ ꝫ remotione eorũ. ¶ Prima q̃dẽ intẽtio q̃ est vitã ordinare:

Prima intentio.

pari mõ cõpleꝫ put dictũ fuit in superiorib⁹ capitulis. Unuꝫ tñ cõmemorandũ est ꝙ in pmis diebus ꝑtute existẽte ꝏbiliꝝ eger in sanitate multũ ꝙueuerit gustare vinũ: vel ꝙ fuerit nobilis ꝫ delicate ꝑplexiõis: granatoꝝ vinũ cuꝫ zuccaro et aq̃ decocta limphatũ eidẽ egrotanti vtile

Scõa.

cõcedit. ¶ Scõa q̃dẽ intẽtio cõpleꝫ administratione infrascripte purgatiõis.

purgatio cholerici.

¶ Corpe nãq; existente cholerico purgeꝫ sic. R. mane electe. ʒ. vʃ. diapruni non solutini. ʒ. ß. electuarij ros. Me. ʒ. ʃ. renbarbari. ℈. ij. cũ decocitõe cõi fiat potio addendo strupi viola. ʒ. ʃ. ß. ¶ Corpe vero sanguineo existẽte: isto mõ purgeꝫ. R. casie vel loco ipsius electuarij lenitiui: diacaptolicõis ꝓ añ. ʒ. vʃ. electuarij rosati Nicolai. ʒ. ʃ. ß. cum aq̃ endiuie fumi terre lupuloꝝ añ. quãtum sufficit: ꝫ fiat potio addendo strupi viol. ʒ. ʃ. Uerum si corp⁹ fuerit flaticũ euacuãdũ est cuꝫ diacaptolicone casia ꝫ electuario dactilis. ¶ Eodẽq; mõ si fuerit melãcholicũ purgeꝫ cuꝫ diacasia ꝫ ptoliconeꝫ ꝑfectiõe amech. Cũ decoctiõe insup pollipodij foliculoꝝ siue epithimi florum fructuũ cordialiũ ꝑfecta. ¶ Ulteriꝰ in oib⁹ vulneribꝰ: vt in supiorib⁹ capꝫlis locuti sum⁹ summo pere ꝑfert ifrascꝑtũ diglitinum ordinatum. R. strupi buglossati de succo endiuie rosati. añ. ʒ. ß. aquaꝝ endiuie lupulorum buglosse añ. ʒ. ʃ. Cõfert q̃ꝫ (ꝫ est regula gñalissima) ꝫtute ꝫ etate consentientibus nullo⁹ contradicenti sinthomata ꝏmiã facere brachũ oppositi vulneratoci. at loco flebothomie, scarificationes fieri pñt spatularum ꝫ narium cum sanguinis extractione in debita q̃titate. Uenter q̃ꝫ quotidie aut beneficio enematis alicuius suppositorij largus esse debet. Fricatio supextremitatum summe ad propositum facit materiam a loco egrotanti ad ifirmas ptes deriuando.

¶ Tertia q̃dem intẽtio q̃ est lo cũ vulneratũ curare: diuersimode ꝓpleꝫ sm ꝙ diuersa vulnera in eisdẽ mẽbris accidere pñt. Nã si vuln⁹ fuerit amplum ꝫ in musculo magno adiutorij: et totaliter incisione predict⁹ musculus incisus fuerit: cuius signum erit ꝙ in manus iunctura mox cadat naturalẽ motũ amittendo:

statim sutura ꝙdecẽtur ꝑfunda filo duplicato ꝫ cera illinito ꝓtes solute reducẽde sũt ouficiũ ꝙplũ in loco decliniori dimittẽdo. Deiñ sutura ꝙ duos vl tres dies ꝑseruẽdo ponẽdo desup pulueres ñꝛs futures ꝑseruatiuꝰ ꝫ labioꝝ vulneꝝ vnitiuꝰ: habitũ. ¶ De vulnere colli. Si⁹q; mõ i ꝫ et eꝛ ꝓcedendũ est eadẽ diꝫ sigillatione ꝑut ibidẽ latius cõtinet. ¶ In ꝑte tñ supiori ꝓp venarũ ãplitudinẽꝫ meatus ac vias latas vtilissimũ erit ꝙ de fẽsiõe aꝑtis loci ifrascriptũ ꝏ nra ordinatum. R. olei ros. olei mirtini ana. ʒ. iij. olei. camo. ʒ. ij. farr. fab. farine ordei añ. ʒ. ʃ. boliarmeni terresigillate añ. ʒ. vʃ. sandoꝝ oim añ. ʒ. ij. ro. mirre, aceti ro. ʒ. iij. succi plãtaginis suc. lactuce succi solatri: si inuenire ꝑñt añ. ʒ. ß. liq̃factꝫ oleis ꝫ cera cuꝫ ꝓdictis succis bullire misceãtur ꝫ fiat ad modum emplastri: quo vtaꝫ in supiori ꝑticula inguinum amiccemi vt ꝑtz cõsideran di locũ ne materia añs recipiatur ab ea. Et cum hoc etiam nõ expoliaꝫ ab aliq̃ domestica resolutiõe. ¶ Et breuiter omnibus vulneribꝰ ꝫ ꝓhibitione aꝑtis crede mihi ẽ medicina magna: ¶ Uerũ si ꝓdictum vulnus fuerit sm logitudinẽ membri cãtũ: tũc ꝙ eiꝰ ꝓnostico nulli aut paruũ iminet periculuꝫ. Sufficit ergo vltra auxilia superius ãnotata. ꝙ eius vnione ligaturã ex duob⁹ capitib⁹ carnatiuã admistrare. Tenendo tñ semp orificiũ aptũ ꝫ loco decliniori vulneris via supiorib⁹ capꝫlis annotata. ¶ Ut si in ꝓdicto adiutorio vuln⁹ ꝓtigerit aꝛe pũgẽtive lutto telo ense sagitta ꝫ hmõi accidere. Cõsideranꝺ nere ꝫ dũ ẽ ẽt an lesio acciderit ꝰper musculo ãdicto: qz in tẽpestate nra vidim⁹ i pl'ib⁹ hoib⁹ pp latitudinalẽ incisionẽ musculi manũ suũ nãlẽ motum amisisse (put supius dixim⁹.) Nã si vulnus fuerit satꝫ amplũ sola digõ vitelli oui ꝫ olei ros. caliditi sufficit vsq; ad ꝑfectã vulneris diagõnẽ: in reliquo ꝏ curationis ipsi⁹ ꝓcedẽdũ est auxilijs in supioꝝ capꝫlis plerũq; annotatis. Si⁹q; mõ si vulnus fuerit adeo strictũ ꝙ de aliq̃ reumatis ratione ꝫ dolore magno dubitẽtur: tunc nõ sine rõne aliquaꝛ ãpliãduz ẽ eo mõ dicto. c. devulnere a re pũgẽti cãto i collo. q̃ facto put ibidẽ dixim⁹ in dicta curatiõe ꝓcedenduz est. ¶ Ultra brachia nera preterea brachij extra iũctũ ꝫ cturaruz cubiti ꝫ manꝰ eueniẽt tia antedicta curatiõe curent. ¶ De vulnere autẽ cubiti ꝫ manus accuratissime ꝫ magna cuꝫ diligẽtia nũc faciẽd⁹ est ẽmo. Nã vulnera istaꝝ iuncturarum sũt valde ꝑiculosa: magis tñ in ꝑte domestica q̃ꝫ i siluestri: ꝓp magnarũ venaꝝ magnoꝝq; neruoruꝫ multitudinẽ. Ad q̃ loca accidere solẽt dolores timẽsi: magneq; aꝑationes ꝫ sanguis emoꝛosagia non ꝑua. Quibus mediantibus plerũq; rigores febres ſpasmus singultus per mixtioꝝ rõnis cãnt. Ut ergo ꝓdicta accidentia in istis vulneribus ꝓhibeantur: vtilẽ doctrinam ꝙ ipsoꝝ curationẽ tradere decreuim⁹. In curatione itaq;

Sale.

Defensiuum.

In vulnere ligo.

Intentiones. istorum vulnerum vltra intētiones supi⁹ annotatas due irētiones reqrunt. ꝓria in admistra

In vulnere amplo tiõe phitaneozū localiū ꝓsistit. Scda ꝯo i phibitõe z remotio ne accñtiū. ¶ In primis si vulnꝰ fuerit amplū z in latitudie mẽbri: tũc statim stude i restrictõe sanguis z vnione ptiū solutaꝝ. Et q̄ p labiozꝫ futurā satis ꝓfundā cū cautela tñ ne neruꝰ pūgātur i decliniozi loco ozificiū dimittẽdo: deiñ deiup ꝓcedẽdū ẽ eadẽ medella eodẽq̄ ligẽio q̄b⁹ in.c. de retẽtiõe fluxꝰ sanguis vulneꝝ gule, ꝓcessū fuit. ¶ Vulnꝰ deiñ vsq̄ ad diem q̄rtā trasc̄pta medella medicetur. ℞. olei de vitellis ouoꝝ.z. vj. olei ro. onfā. tere. clare, añ. z. ij. croci. ℈. j. vini odorife. ℥. j. ß. semmis ipericõis floꝝ rosarū. añ. ℳ. j. mastꝝ. z. ij. suc. plātaginis. ℥. j. lactis mulieris. ℥. ß. iepi viruli. z. ꝛ. olei fabuccini ℥. ß. olei ros. odorife. ℥. j. ß. vermiũ terrestriũ lotoꝝ cũ vino. z. ꝛ. bulliãt oia sic lento igne vsq̄ ad ꝓsũ. vini z succi: deide colentur z vtere itra vulnꝰ: (put i supiozib⁹ caplis dictũ fuit.)

Olenz magistrale.

Cerotum. Uerũ in pte extriseca vtiꝫ admistraꝫ trasc̄ptuz cerotũ. ℞. oleo ro. viola. camo. añ. ℥. ij. sepi vituli li. ß. piguedis porcie. ℥. ij. pigue. gallie medulle cruriũ vituli añ. z. j. ℳ. viũ terrestriũ lotorũ cũ vino. ℥. ij. butyri recẽtis. ℥. j. ß. muscil. altee lib. j. bulliãt oia sic vsq̄ ad ꝓsũ. muscillaginis lẽto igne: deiñ colenꝫ cana pacio spisso: cui colature addãtur litargiri aurei et argentei añ. ℥. ij. ß. minij. z. vj. et itez cuz cera alba sufficiẽti ad ignez: vt multoties in supiozib⁹ caplis dictũ fuit. fiat cerotũ addendo in fine cocture tereben. clarissime. ℥. ij. ß. mastꝝ. ℥. j. et vtẽs bulliãt vnica ebullitione. Iste ẽ vnguẽtum amice mi ẽ mirabilis operationis digerẽdo vulnera dolorẽ sedat iubrũ attractione materiã vulneris purgando q̄b⁹ oib⁹ indigemus in curatione vulneris neruozum.

¶ Trãlacta q̄rta z ꝛcepti⁹ intromissa cũ ꝑdicto oleo magꝝ fali nõ nũq̄ vtilissimũ erit nullo ꝑdicente sinthomate ꝑserti doloꝛ: z ꝛapte imiscere paꝝ mell' ro. parũ. q̄s sirupi ro. Successiue deiñ ꝓgrediẽdo mũdificatiõe icarnatiõe z cicatrisatiõe nõ aꝛr ꝓcedendũ ẽ q̄m i supiozib⁹. c. ꝺ mũdificatiõe ꝛc. locuti sum⁹. ¶ De phibitione et remotiõe spasmi z apostematis.

Empl̃z anodinum. ¶ Empl̃z q̄z anodinoꝝ simpliciũ cũ leuamẽto securitatis loci vulnerati summope vz cuius est forma. ℞. radicũ altee li. ß. furfuris camo. mellilo. añ. ℳ. j. ordei lẽtiũ añ. ℳ. ß. semꝫ lini. ℥. j. pitarie. ℳ. ß. oia cũ aq̄ sufficiẽti vsq̄ ad ꝓsummatiõnẽ medietatis bulliãt: deinde cũ farina faba. ordei parũq̄ camomil. añ. ℥. ij. croci. ℈. j. vitella duoꝝ ouoꝝ. Istud empl̃m mirabilꝫ dolorẽ sedat materiã soluendo nec ab aliq̄ doꝛmestica maturatione spoliaꝫ si

Nota. luerit maturationẽ natura tẽtare voluerit. ¶ Et no. q̄ si materia faciẽs dolorẽ fuerit valꝺ calida: tũc ꝑ sedatione ipsius doloꝛis

empl̃z materiei calidę. Empl̃m ꝓfectũ ex farina ordei z fabarũ i decoctiõe ordei maluarũ z violarũ cũ sufficiẽti quãtitate olei rosa. z violati parũq̄ croci cũ duob⁹ ouoꝝ vitellis z ad ignẽ bulliẽdo vsq̄ ad spissitudinẽ solidã plurimũ iuuasse ꝛcepim⁹. ¶ Uerũ si ꝓdicta loca aꝑti cõtingãt aꝑate vndimio lo: iz sit de raro ptingẽti: ꝑ ei⁹ remotiõe vtilissimũ est locum

empl̃z emplare ifrascripto empl̃o. ℞. farfuris bñ triturati. ℳ. ij. fari ne faba. lib. ß. farine lẽtiũ. z. ij. camomille piste. ℳ. ß. cũ sapa sufficiẽti parũq̄ lixiuij bulliãt vsq̄ ad spissitudinẽ solidã addẽdo olei ros. mirti. añ. ℥. ij. olei camo. z. j. ¶ Itẽ ad eãdẽ intentiõnẽ vz farina faba. decocta cũ lixiuio barbitonsozis vsq̄ ad spissitudinem: addẽdo olei ro. mirtini. aneti. añ. ℥. j. ß. bolia. ℥. ij. aceti paꝝ. ¶ Uz q̄z summo pere spõgia i fusa in hac decoctione. ℞. camo. mellilo. aneti. añ. ℥. j. ß. bolia. ℥. ij. coriãdrozum. z. ij. alu. roche. ℥. ß. nucũ cipressi numero. vj. cũ lixiuio barbitonsozis sufficiẽti bulliãt vsq̄ ad ꝓsũmationẽ tertie ptis z vtere eo mõ q̄ dictuz fuit. c. de cura vndimie.

Nota. ¶ Et scias q̄ multa cerota z empla ꝑ cura vndimie i eodẽ. c. descripta sunt q̄ ad vnz curatiõis istius vltie intentiõis ꝑm faciũt: ꝛre ꝑ tua necessitate illud recurre.

Situs bri tio mẽ bri. ¶ Quãtũ deniq̄ ad mẽsituatiõez si vulnus fuerit cũ incisiõe ossiũ ꝓdecentibus acelꝫ z ligaturis mẽbrũ erecta z nãli forma regaꝫ. Tabula q̄z si lesio fuerit in manu vꝫ brachio fulsita stuppatis z pãnis ad lõgitudinem a cubita vsq̄ ad extremitatẽ digitoꝝ sub manu brachio situataz ligata erit valde vtilis. ¶ Et sic amice mi ꝑpleta ẽ doctrina pñtis. ca. deo dante ꝛc.

Ca. x. de vulneribus thoracis z eorum cura.

Ca. x. Ontingit sepenũero vulnerari a re pũgẽti velut lances sagitta z silibꝰ istis ꝓforatiõnẽ causanti b⁹. Interdũ a re insidẽti velut ense z alio silꝫ istiꝛo Quãobrez vulnera thoracis q̄dã sũt penetrãtia vsq̄ ad latus intrinsecũ: q̄dã tñmõ superficialia sunt z nõ penetrãtia. De penetrãtib⁹ ꝯo q̄dã sunt cũ lesiõe mẽbroꝝ ꝓtẽtoꝝ: z q̄dã sine eoꝝ lesiõe. Istorum insup vulnerum penetrãtium et nõ penetrantium: quedam in parte anteriori causantur: quedam vero in parte posteriori. Que vero in posteriori parte eueniunt tam penetrantia q̄ nõ periculosioza sũt mul-

ns de causis his in pte anteriori causatis: sunt magis piculosa tū ꝓpter mltitudinē magnarū venarū atq; arteriarū ꝙ logitudinē dorsi trāsitū habētiū: tū ꝓpter nervorū multitudines a nucha descendētiū ꝛ nobilitatē ipsi⁹ nuche: tū ꝓpter pūctā ligamētoꝝ nobiliū colligationē cū corde habētiū: tū denicq; pp ꝓpinqtatē mediasteni pānniculi ꝛ diafragmatis. Nā ꝗdā istorū mēbrorū etiam ꝙ vulnus hmōi loci nō sit penetrāns: tñ nīa lesiōe eorū vulnus plerūq; exiciale reddūt: ꝙ sic nō accidit i vulnere i anteriori parte causato absq; ipsi⁹ penetratione. ¶ Signa itaq; penetrationis hmōi vulneris absq; lesiōe mēbrorum intrinsecorum sunt ista. Egressio aeris e vulnere difficultas anhelitus: dolor cū aliq; li pōderositate ꝛ grauedie vulnerati loci circa mendosas costas. Cognoscit insup vulneris penetratio p applicationē bombacis optie carpinati sup orificiū vulneris ꝛ applicationē puecādele accēse. nā si eger naribꝫ ꝛ ore clausis aerē pectore cōprimit flāma hmōi cādele vētilari vī ac si i totū extingueret: eodē q; mō accidit de cotone. ¶ Signa ꝓterea vulneris cordis cognoscunt per emanationē sanguinis nigri e vulnere ꝛ per sudorē frigidū extremitatūq; frigiditatē. Cognoscit insup ꝙ ad ei⁹ lesionē satis ꝙ pmū natura mora euenire solet. Cor em (vt inqt Aui.) ꝛ nonnulli antiquoꝝ durāte vita in eo sol'one ꝓtinuatis pati nō pt. ¶ Signa insup vulnerationis pulmonis habētur per sanguinē spumosum p ꝓtinuam tussim: per difficultatem anhelitus: per dolorem in lateribus existentem. ¶ Signa denicq; lesiōis diafragmatis ꝛ mediasteni cognoscunt per anhelitus difficultatem: ꝓtinuam tussim punctiones: grauedinē doloreq; loci circa costas mēdosas. ꝛ insup ꝙ ad eius lesionē sequunt febres ꝛ permixtio rōnis: q̄ nullo vnq; tpe bñficio medicinali remouent: cū hoc ēt eger i comestiōe ꝛ potu indies deteri⁹ se hz. ¶ Ulteri⁹ signa ꝙ sanguis q̄ igressus est ꝙit ad putrefactionē puenerit: cognoscunt ex feroze anhelit⁹: ꝓtinuā ifirmi iq̄etudinē: ac p febris incremētū ꝛ alioꝝ accidotiū superi⁹ narratoꝝ nāy hr a Gal. vj. apho. Si in vetrē sanguis ꝓter nāz effūdat: necessario ipe ad putrefactionē puenit q̄ ibidē putrefact⁹ dolores magnos febres grauedinēq; loci gnare solet. ¶ Et nota sup hoc ꝙ accidētia superius annotata solēt cōcomitari putrefactionē ꝓdictā: nā sz ꝙ maior ꝛ minor quātitas sanguinis putrefacti in ꝓdicto loco extiterit maiora etiā et minora accidētia ab eo causari vident. ¶ Denicq; habita sufficienti notitia p signa de penetratōe isti⁹ vulneris visisq; signis de mēbroꝝ intrinsecoꝝ lesiōe. Tps ē deinceps sub breuiori quo potero sermone curationē vulnerū penetrātiū hmōi loci ꝛ non penetrantiū describere. ¶ Uerū añsq; ad ꝑncipale ꝓpositū accedam⁹ vtilissimū dū esse arbitror discordiam que re perit in curatione huiusmodi vulneris iter doctores moderni commemorare. ¶ Multi etenim in cura vulneris penetrantis inbent statim vulnus claudi. Int⁹ ho ꝛ extra cū medicaminib⁹ exiccātib⁹ p ei⁹ icarnatiōe ꝓcedere. Fūdātes se ꝙ nisi citissime clauderet vuln⁹ aer itꝝ hi⁹ cor ingressū hꝛet. Si licq; mō ispūs vitales ad exteriora ptē exhalarent ꝙ fieri nō sine magno egrotātis dispēdio ꝑt. Nonnulli ꝓterea iubēt vuln⁹ aptū detinere: imo si nō ēt āplū ꝛ aptū ad purgationē sanguis: dicūt aliqualr ipm ferro āpliādū esse. Fundātes ēt se ꝙ nisi p orificiū vulneris bñficio medicinali (vt infra patebit) euacuaret sanguis it⁹ igressus ꝛ materia ab eo genita mēbra interiora corrūperēt: ꝛ tādē talia ghārēt accidtia q̄ in posteruz a medico emēdari nō possent. Ut ꝙ hmōi incōueniēs a vulnere dimittat: vt pp retētionē talis sanguis. ¶ Iudicio q̄dē meo multoꝝ cautis tuti⁹ eē dico i cura. isti⁹ vulneris declinare ad latꝰ illoꝝ q̄ inbēt vulnus aptū detinere q̄ ipm claudere: vtrq; dixerunt. Hoc i ꝓmis dico ꝙ tū rōne vulgi: qr si eger ad malū ꝓuertere tur dicūt illis ꝓcessisse pp sāguinis itrīseci icarnationē ꝛ putrefactionē. Et lz male dicāt. Uita tē tū dicūt. Tū ēt pp finē illaudabilē (vt plerūq; vidim⁹) vcz aut ō fistula ꝓpetua aut ō egro tāt morte. Et ꝙ totū euenit pp putrefactionē cātā ab ipso sangule in capsali coagulato ꝛ ide positū curatiōis nr̄e: dico ꝙ curatio vulneris penetrātis hmōi loci ꝛ tuoꝝ ꝓplex intētionib⁹. Prima ē vite ordiatio. Secūda mater iā añcedentē purgare. Tertia sanguinē int⁹ igressum bñficio medicinali ad exteriorē ptē expurgare. Quarta ꝛ vltis ē sanitatis

ab ipso sangule cātā mūdificare: ipsaq; mūdificata locū icarnare. ¶ Quātū ad ꝓmā ꝛ secūdam ꝓprima intētionē nō sec⁹ ꝓcedendū est intētio (put iepe ꝛ sepi⁹ in supioribꝰ. ca. dictū fuit.) Tū quo ad dictā hec sunt ꝓmemorāda vcz si patiens valde debilis fuerit ꝛ cū accidētib⁹ ꝛ tutē ꝓsternētib⁹ i tali casu vtiq; ꝛ aliā naturā ꝛ virtutē ꝓfortātia accōmodate ꝓcedunt. ¶ Insup ꝓpter anhelitus difficultatē q̄ in vulnere penētranti accidere solet in fercl'is egrotātiū accōmodatissimū est decoctre radicē petrosilij ꝛ feniculi. ¶ Et p ꝓfortatiōe cordis ꝛ stōachi addito parū cinamomi ꝛ aliq̄tulū croci vtilissimū est. ¶ Iuuat ēt mirū in modū ad facilitādū anhelitū ꝛ purgationē materie catarralis que plerūq; euenire solēt i isto vulnere hāc tepidā decoctionē frequentissime in primis dieb⁹ sumere: cuius talis est ordinatio. ℞. ordei mūdi. M. j. radicū ligue boui. ℥. ij. liq̄ri. mūde ꝛ aliquātulū cōtrite. ℥. ß. seminū cōium. ℥. j. iuiubaꝝ passu. añ. ℥. ß. penidioꝝ ℥. ij. ß. ℥uc. candi. de sirupo de duab⁹ radici. ℥. ß. ℥uc. fiat. ℥. iij. Bulliāt ola simul cū sufficienti aqua plu. vsq; ad crepaturā ordei: de ide colent ꝛ vtāt mane ꝙ supra: qr mirabilr vz. ¶ De purgatiōe sikr in ꝓmis diebꝰ accōmodate sumere pōt eger hanc purgationē. ℞. mane electe. ℥. j. electuarij lenitiui diacaptoli. añ. ℥. ß. cū ꝙcoc. supradi. fiat potio breuis. Digestiui ꝓterea vtile ꝛ eodē tpe tale ē. ℞. sirupi. ro. ꝛ stimulo. ex ifu. añ. ℥. vj. aquaꝝ endiuie melisse bugl. añ. ℥. j. ¶ Trāsactis ho dieb⁹. vij. vsq; ad. viij. diē pro sua cōestione ꝛ potu vl-

Signa penetrationis.

Signa cordis vulnerati.

Auic.

Signa pulmonis.

Nonnulli.

Intentiones

Purgatio.

Digestiuum.

tra narrata in hac intētiōe i superioribꝫ capꝫ. vtilr ꝓcedunt carro ⁊ vinū odorifer ⁊ optle limpha. in eodē tpe cū aqua in qua aliquātulū coriādroꝝ ⁊ camo. fit decoctū. Carnes insup si aliqua febris in egrotāti suspitio fuerit ⁊ intētio fuerit in purgatiōe sanioſitatis debēt esse pulloꝝ gallinaꝝ hedoꝝ ⁊ vituli lacteā. l aqua elixate. In brodio ēt ꝑ tuo ferculo ꝓnt decoq panatella risuꝫ ⁊ grue ac farrū. Sitr ḡz cū eodē brodio ex boragle petrosi. melissa bugl. lact. si mul cū blitis ferculū facere accōmodatū est ꝑ gustu ⁊ vulneris vtilitate. ¶ Cūq intētio exiccandi sanie adfuerit mundificandiq vulnꝰ: tunc ꝓnotate carnes meliores sunt assate q̄ elixate vt i corpe egrotātis minorē hūiditatē ghare habeāt. Aues insup in arboribꝰ degentes ⁊ pratis nō aquaticis eodē mō decocte vtilr ꝓcedunt. ¶ Et qr nōnulli dicūt doc. in isto vulne. q̄ cibaria debēt eē austera ⁊ ꝑglutiosa seu stiptica: hoc tm̄ mō itelligē q̄ dē est celebrata sanguinis ⁊ saniosītatis purgatiōe. Nā i primis diebꝰ si ea ꝓcederēt: eēt in tus sanguinē ꝓgelare ⁊ retiere difficultatēq anhelitꝰ augmētare: q̄ eēt maximū icōueniēs in isto casu. ¶ Igit eodē mō medicamia tā i pte exteriori q̄ interiori in ꝓmis diebus austera nec ꝑglutiosa minime eē debēt

Flebo rhōia. ¶ Flōia ḡz a latere opposito ꝓtute ꝓsentiēte ⁊ scarificationes super nates: fricatiōes ligationesq extremitatū ad ꝓhibitionē apatis in principio administrate plm̄ iuuasse cognouim⁹.

Enema ¶ Enema ēt i isto casu cū aliqli ꝓtute carminādi, pētositatēq re soluēdi sāguinē sūmopē ꝓferti. ¶ Tertia q̄dē intētio q̄ est sanguinē ītꝰ ꝓgelatū ꝑ oriſiciū vulneris expurgare ꝓplēre sic. ¶ Inꝓmis cū ḡ ad hāc curatione ꝑuenis ⁊ ꝑ signa de penetratiōe vulne. certificatꝰ fueris statī: oī igenio coneris vt sāguis itꝰ ingressus ad oriſiciū vulneris trāsirū hēat. hoc q̄dē celeberrime efficiē ꝑ artificialē corpis situ: per suspēsionē corpis pedibꝰ superioribꝰ eleuatis: ⁊ demū ꝑ apodiamēta: q̄bꝰ oriſiciū vulneris i loco ꝺcluioni manu teneri valeat. hec q̄dē situatio amice seruat duobꝰ. ꝓzio ad purgationē sanguis intꝰ ingressi. Scdo ita ti emanare solet intꝰ cadere nō pōt. Alta sunt executioni mādā posse patiēs sup vulnere iacere ḍz. ¶ Sunt ēt nōnulli q̄ ore sanguinē ad exteriorē ptē fugātq nō sine rōne agēdū esset dimō acuta nō cōederit. ¶ Quo facto si vulnꝰ fuerit nimis amplū: ita qō de nimia spirituū exhalatione dubitēt: accōmodate admistrat ptiū sutara ꝓdecens: rōne ducis reliquēdo ex q̄ sāguis ⁊ sanies purgari valeāt iuꝑ vulneris penetrationē. Deide vulnere mūdificato toto posse a fugue ipo ꝓmavisitatiōe iponāt ticta de stuppa aut petia albū ne oui illinita aut vino madefacta in extremitate ampla: ⁊ cuꝝ cautela ligata ne itꝰ cadat: ⁊ si casu caderet ipaꝝ ad exteriorē ptē extrahi valeat. ¶ Nec vllo pacto medicꝰ ꝓsumat ꝓma visitatiōe ivulneꝝ ſstrictiuū pulueꝝ admistrāt (vt i ḳt Albucasis) ne intꝰ ꝓfus cor ꝓpingeret seu cadere

ideret ꝑ viā suffocationis statim eger piret. ¶ Uel ꝙ si certio res facti essemꝰ q̄ sanguis intꝰ nō remaneret: aut q̄ intꝰ ꝑ viā vulneꝝ nō itraueriť: vulnꝰ ipꝝ ꝓxia facie sue dū: ⁊ i ꝓmꝫ diebꝰ incarnatiuꝫ ꝓcedēdū eēt. ¶ Sz qr sicut accidit i cranei fractura ꝺ ꝑua sāguinꝫ ḡtitate puacq fractura nulla i ꝓmis diebꝰ ꝑ signa hꝫ pōt certitudo. Ita in casu isto nulla sanguis intꝰ ingressi certitudinē habemꝰ. Tutius est ḡ apertū oriſiciū detinere ꝙ clausum (vt superiꝰ dictū est) ¶ Cetꝝ die sequētiusq ad septimū i fundať vulnꝰ cū tincta madefctā oleo ro. calo ꝓiꝰ illinita digestiuo ꝺ terebēthina cū ouoꝝ vitellis parūq croci. ¶ In circuitu etiā ponēdo defensiuū ꝓfectū ex oleo ro. odorifero cū boliarmeno ⁊ paꝝ cera albe. ¶ Et q̄ anice i ꝓmis diebꝰ dolores magni circa latera accidere solent difficultas anhelitꝰ ⁊ valida tussis. Iō ac cōmodate admistratiōe infrascripti empli descriptione nra ꝓfecti ꝓnoiatis accētibꝰ subuenit. Cuiꝰ talis ē ordinatio. ℞. camo. mellit. aneti absinthij ana. ℥. ij. furf. exiccati et tritu. far. lētiū ana. lib. ß. ro. ℥. ß. olꝫ et ꝑū vini odorifer. arte ⁊ igne fiat ēplꝫ solidū: addendo olei rosa. ℥. iiij. camomi. anetini ana. ℥. ij. cere alb. ℥. ij. ⁊ ß. et iterum bulliāt vnica ebullitiōe adden do croci. ℥. ij. Isti ō em̄ ēplr fili virtutē hz vnūquēq dolorē sedādi cū resolutiōe loci ꝓportatiōe sanguinē ⁊ materiā ad exterioꝝ ptē purgatiōi habilitādo. ¶ Cū aūt eger ad tertiū aut ḡtū puenerit dicē: nullo sibi sinthomate seu accidēti malo aduenīēte velut spasmo difficultate anhelitꝰ cordisq tremore: ⁊ patiēs i dispositiōibꝰ bñ se habeat: tūc iudica (vt inquit Albucasis) tale vulnꝰ salubre eē. Quapropter i primis diebꝰ ꝑ resolutiōe ⁊ purgatiōe sanguis vz vsq ad septimū diem vtilr deť egrotāti pulsus i scriptꝰ cū suis aḍs sic ordinatus. ℞. reubar. ℥. ß. rubee tictorū mumie ana. ℈. j. terre sigillate. ℈. ß. aq̄ scabiose aq̄ buglosse vini granatoꝝ ana. ℥. j. ¶ Nota. ta ꝓterea pocula tū vio ꝓfecta ⁊ simplicibꝰ i caliditate elementis i isto casu a doctoribꝰ i primis diebꝰ ꝓcedūť velut poculū i q̄ igrediťur gariofilata: rubea tictoꝝ ⁊c. q̄ i rei ꝺitate mītis ꝺ causis nō sine egretātis pictꝰ exhibent: tū ꝓp febrē: tū ꝓp difficultatē anhelitꝰ: tū ēt ꝓp tussiz: q̄bꝰ olꝫ ꝑdcā pocla occulata fide ꝺziank. ¶ Imo in principio ꝓferť ꝺcoctiōes ⁊ ꝓfectiones pectorales velut diadragātū diapenidiū ⁊ loc magfale infrascriptū. ℞. penidioꝝ zuccarī cādi. ꝺ sirupo vio. ana. ℥. j. pineorū amigdalaꝝ dul. seminū piū ana. ℥. iij. diadragāti. ℥. ß. misce ⁊ cū sirupo violato fiat loc addēdo succi liq̄ricie. ℥. ß. ¶ Quā obrē si locꝰ ad manifestā sanitatē puenerit. dico q̄ ꝑ eius mūdificatiōe ⁊ exꝑpurgatiōe inꝓplemēto ḡrte itētiōis necesse ē ad crebrā lotionē loci deuenire. ¶ Et ḷz si: l r i isto casu m̄lte lotiones reperiāť a doctoribꝰ ordinate: sicut illa Sui. placē. ⁊ alie Suil. lotiones que cōstant vino cum placē.

Quarta intē tio.

ebullitiõe irios lupinoꝝ mirrhe ⁊ ceteroꝝ ārū ṽnolationē brenitatis gr̄a ꝓticescā. Judicio tñ q̄dē meo(vt expiēcia nobis sepenūero ṽmōstrauit)duabus de causis p̄dicte lotiones nō sine egrotāt̄ dispēdio nā tolerātur: vez tū pp stationē caliditat̄ hmōis loci: tū pp loci iflāmationē q̄ sec̄ꝝ tpe putrefactiōis sāguis. ¶ In pmis ḡ p mūdificatiōe sanios(itat̄ cū remotiōe male ꝓplexiōis loci in flāmati frequēti lotiōe locū lauim⁹ cui⁹ tal̄ ē descriptio. ℞. oꝛdei mūdi lētiū añ. ℥.ij. ro. ℳ. ℈. caude eq̄ne. ℳ. ſ. cū aq̄ plātaginis ⁊ aq̄ pluuiali parūq̄ vini granatoꝝ bulliāt vsq̄ ad cōsummationez tertie ptis: deiñ addank zucc. rubei. ℥.ij. sirupi ro. ex infusiōe. ℥.iij. croci. ℈. ℏ. ⁊ itez bulliāt donec ad c̄ōsistātiā triū librax reducank: q̄ deiñ siringa intus bis in die in notabili quātitate eficiāt patiēt̄ huc ⁊ illuc voluēdo tot demuz vicib⁹ lauet loc⁹ donec aq̄ nitida egrediāt: q̄ lotiōe ꝑ ibus dieb⁹ ꝓcedēdū est. ¶ Cūq̄ patiēs febre vacāt vl̄ locū q̄ vlcerationis ex mala ꝓplexiōe rectificatū esse cognoueris: ⁊ ꝑ pte sanie minoratā eē videas: tūc accōmodate in decoctiōe p̄dicta addank mell̄ ro. ℥.iij. ¶ Ulteri⁹ cū sanies in totum mūdificata fuerit: tūc ad stipticas lotiōes ⁊ exiccatiōes trāseundū est: quarū gratia exempli talis pōt esse ordinatio. ℞. rosax bs lausticx cimax rubi mirtillox sumach añ. ℳ. ſ. hypoq̄stidos miraholani citrini añ. ℥.ij. melis ro. ℥.ij. cū aqua plātaginis ⁊ vino granatoꝝ sufficiēti bulliāt vsq̄ ad ꝓsummationē tertie ptis: q̄ intus in debita quātite moꝛe q̄ supradictū fuit siringa pūciāt. Et hec fuit intētio d. Aui. li. iij. c. de curatione vlce ꝓ

Lotio i pmꝫ.

Decoctio.

Stipticꝫ.

rū pectoꝛis penetrātium. Imo inq̄t. Necessarium est aliq̄n cū instro cuꝛuo q̄ siringa nuncq̄ paꝛ saniē ipsaꝫ de interiozi ad exteriozē ptē eꝛ here. ¶ Sic q̄ modo etiā in eodē tpe (dūmodo patiēs tussi nō grauetur) si sanies fuerit exiccata seu mūdificata p os ꝓcedunt̄ i forma decoctiōis: ac etiaꝫ in cibariis suis ea que stipticā ⁊ cōsolidatiuā virtutē habent: velut terra sigillata cuꝫ succo citoniox balaustia. ⁊ similia. hmōi em̄ stiptica egrotanti exhibita tpe exeat cationis ⁊ icarnatiōis vulnex penetrātiū pectoꝛis sunt inutiua. Sanāt etem̄ ea ⁊ ꝓsolidāt a parte interiozi. Quapropter dicit Gale. super hoc quarto de ingenio sanitatis. Que iginmadiuuant interiora vulnera ꝑter nullum nocumentum erūt: sicut hypoquistidos balaustia flos malozum granatoꝝ galla coꝛter malozum granatoꝝ terra sigillata succ⁹ sumach aqua roꝛata acatia ⁊ similia. hec oīa pectoꝛis vulneribus penetrantib⁹ opitulantur. ¶ Insuper in parte exteriozi super vulnere fiat dū intētio statim abstergendo ⁊ mundificando saniē applicatio infrascripti abstersiui sumopex vz: cui⁹ talis fuit ordinatio nr̄a. ℞. mellis ro. colati. ℥.iij. succi apū. ℥. tereb. clare. ℥.iij. bulliant oīa simul parūq̄ desuper. inde auferank ab igne. ⁊ statiz addank duoꝝ ouoꝝ vitella farine fenugreci farie ordei añ.

℥.ij. croci. ℈. ſ. Istud em̄ abstersiuū mūdificat saniē cū attractiōe nō parua. ¶ Ad eādē intētionē accōmodate cum maiori tñ attractiōe administrāt cerotū nr̄m descriptū capko ō fractura cranei. Sil̄r q̄z dū intētio fuerit l ꝯglutinatiōe ⁊ exiccatiōe seu sigillatiōe vulnex cerotuz de minio i eodē capko de fractura cranei annotatū pulcherrime applicatur: q̄ eodez tempoze medicamina tam iterius q̄ exteri⁹ administrata: velut sunt pocula lotiōes ⁊ vnguēta stiptica esse debēt. Uez si tale vuln⁹ (vt inq̄t Albucasis) i sua sanatiōe ꝛtardeꝛ p mltos dies: tūc scias q̄ iā in fistulā cōuersū est. Et hec fistula ē vna ex his q̄ raro sanationē seu cōsolidationē recipiūt. ¶ Tpe tñ nr̄o sanauim⁹ mltos q̄ saniē purgarūt exītē intra pectoꝛis ꝛcauitatē diuti⁹ p orificiū vlceratio nis fistuloſe via ista. ¶ In pmꝫ laui int⁹ cū administratiōe lotionis infrascripte. ℞. mellis ro. colati. ℥.iiij. cinax rubi foliox olinax silueſtriuz añ. ℳ. ſ. baustiax corticū granatoꝝ añ. ℳ. ℈. lentiū tñ dē caude eq̄ne. ℳ. ſ. croci. ℈. ſ. oīa cuꝫ lixinio ramox vitis ⁊ ficuū parūq̄ vini granatoꝝ bulliāt vsq̄ ad cōsummationē tertie ptꝫ deiñ colenk ⁊ vtere: q̄ mirabil̄r valet: iuuat i sup vulnere ꝛponere vnguētū de minio descriptū in. c. ꝓnotato p os summopex iuuant pocula exiccantia ⁊ purgantia saniē: velut ē poculū descriptū ℥. vbi de emplis atq̄ vnguētis mētionē fecit. Rubrica em̄ hmōi poculi sic incipit: vz mixta ad vulnera sananda. ℞. gariofilate radicuꝫ artemesie pipinelle camo. pētafilon herbe vio. herbe veteris caulis rubei canapis renate olz añ. ℳ. ſ. rubee tictoꝝ quātū ē reliquū oim bulliāt hec oīa in vino sufficiēti vsq̄ ad ꝓsum. medietatis: deiñ colenk cui colatuꝫ addank tertia ps mellis: ⁊ iterū bulliāt paꝝ: deiñ itex colenk ⁊ vsui reserua. dosis ei⁹ ē i auroꝛa. ℥.iiij. cū aq̄ capillox veneriz ⁊ scabiose. ¶ Et no. q̄ istō poculō factū loco vini durāte febre cū aq̄ capillox veneris scabiose ⁊ granatoꝝ vino i tali vulnere vtiliter concedit. ¶ Quibus etem̄ celebratis: duo vtilissima documēta in curatiōe talis vulneris cōmemoꝛāda sūt. ¶ Unū est vt tpe visitatiōis tue seu hora medicationis tāta sit breuitas quanta esse pōt: ⁊ cum cautela camere ab igne calefacte: multoꝝq̄ pānoꝝ calidoꝝ eodem tpe circa vuln⁹ applicatoꝝ: hoc totū dico ne aer int⁹ penetrare vsleat: ⁊ si penetret non frigidus sed calidus sit. ¶ Alit⁹ documētū ē q̄ sp fim signa supi⁹ ānotata debes ꝓnosticatiōnē facere assātib⁹ infirmi de salute ⁊ piculo ipsi⁹: tñ i q̄cūq̄ lesiōe mēbroꝝ ꝓtētoruz ptis itrinsece: ꝓter lesionē cordis a cura rōnabili nūq̄ desistere ꝯbes: eo q̄ mltoties natura cū suis bōis istis occkte opak ea q̄ medico sepenūero ipossibilia videt. Et sic dei munere ꝛpleta ē doctrīa via theorice ⁊ practice vulnex pectoriz penetrantiū ⁊ nō penetrātiuz: cuius nomē sit benedictum.

Nota.

Nota.

Cura. 30.

¶ Capitulum. xj. de vulneribus ventris ⁊ partiū eius cum penetratione. Ca. xj.

Vulnera ventris.

VLnera ventris penetrãtia nõ sine patientis periculo a doctoribꝫ indicant ꝓsertim qñ sunt cũ lesione mẽbroꝝ ptentozũ. Solet itaqꝫ locꝰ iste plerũqꝫ a re incidẽti vlnerari: velut ense cultello ꝛ silibꝰ instris aptis ad incidẽdũ. Interdũ insup vulnerat ipsa pticula a re pungẽti velut lãcea telo stilo ꝛ alio silibꝰ instro pfoationẽ cũnte. Quãobrẽ cũ ad hãc curã accesseris: non nisi vtilissimũ est regionẽ loci ꝓsiderare. Considerãdũ est insup an vulnꝰ fuerit cũ lesiõe alicuius mẽbroꝝ ptẽtoꝝ. Et hoc p

Signa stomachi.

signa discurrẽdo. ¶ Signa ita qꝫ lesionis stomachi habẽtur: qꝛ eger p sputamina sanguinẽ mittit: p orificiũ vulneris chilis seu cibꝰ exire vꝺ. ¶ Signa pterea lesiõis intestinoꝝ cognoscunt p dolorẽ ꝛ torsionẽ i ventre toto. Sibꝛ cognoscunt p exitũ stercoris e vlnere p exitum

Signa intestinorũ.

zirbi ꝛ intestini eẽ vlnꝰ ipso vulnere exẽte ãplo. ¶ Signũ vltrioꝝ qõ lesio sit i gracilibꝰ intestinis sumit a loco: nã vulnꝰ est ab vmbilico supra. Uex si lesio ad intestina grossa puenerit: vulnus necessario erit ab vmbilico infra: intestina eẽ vt. c. ꝓpo ꝺ anatho. intesti. dixim⁹ auctẽ Raſ. li. ad almansorẽ. sex tm̃ sunt ꝗtũ tria supioza sunt gracilia: alia

Raſ.

ꝺo tria iferioza grossa nũcupãtur. ¶ Signa ãt vulnerꝫ i substãtia epatꝫ cãti hꝫtur p exitũ sãguis rubei p dolorẽ loci vulnerati circa ptẽ dextrã ꝛ grauedinẽ totiꝰ lateꝛ dextri circa costas mẽdosas frevsqꝫ ad iguẽ dextrũ. Et hꝫ pp sigñnẽ egrediẽtẽ ab ipo epate ꝺsus ifimã

Signa epatis

ptẽ deriuãdo. ¶ Signa q vulnus sit in splene cognoscunt ꝑ hoc existũ sanguis grossi ꝛ nigerrimi ꝛ p locũ vulneratiõis: qꝛ est intra costas mendosas lateris sinistri. ¶ Vulneratiõis sũt respectu signa sumunt a regiõe loci ꝛ a sangule aſso e vlnerẽ exeũte. ¶ Istoꝝ ꝓtera vlnex ñ pe tranetrãtiũ qdã valde piculosa fũt velut vulnera cãta ꝓpe vmbilicũ p tres vel ꝗtuoꝝ digitos. et hꝫ pp terminationẽ ꝛ colligantiã magnoꝝ vẽtris musculoꝝ quã habẽt cũ vmbilico. ¶ Sũt insup piculosa ola vlnera cãta vsq i parte posteriori dorsi: ꝛ pp lesionẽ nuchã ꝛ neruos ab ea ortũ hãtes. Alia ꝺo ps totiꝰ vẽtris i q vulnꝰ sine penetratiõe euenit: nisi culpa medicoꝝ ꝓcesserit: raro est ꝺn eger ad salutẽ non pueniat. Eodẽqꝫ mõ dico ꝺ vulneribꝰ penetrãtibꝰ quoꝝ qdã pricm periculosa sunt: sicut illa q sũt cãta cũ lesiõe mẽbroꝝ cõtẽtoꝝ. Iusta ẽ snia vypoc. in vi. apho. Inqtvesicã icisaꝫ aut cerebrũ aut vẽtrẽ aut renes aut aliqꝺ itestinoꝝ graciliũ mozꝫ talia sunt: dico sm̃ pricm. ¶ Que ꝺo cũ lesiõe mẽbroꝝ ꝓdictoꝝ reperiũtur existũt magis eoꝝ periculosa quã sũt q accidũt i pte ãteriori sm̃ sue logitudinẽ qꝫ q accidũt i latere. Sed hoc ꝓpter facilitatẽ quã hꝫt itestina eẽ suũ loco ꝛ e vulnere exeũdi q ita non accidit i vulneribꝰ i ptibꝰ lateralibꝰ cãtis. ¶ Curõ itaqꝫ talis vulneris tribꝰ cõplet itẽtiõibꝰ. ꝓma est i ordiatiõe vite. Secũda i corpis eũatiõe. Tertia i administratiõe localiũ: ꝛ i restauratiõe vulneris p futurã ꝛ reductionẽ itest. ꝛ alio. mẽbroꝝ. eſ vẽtrẽ exeũtiũ ad suũ ꝓpriũ locũ.

Prima intẽtio q est vitã ordinare.

¶ Quãtũ ad primã intẽtionem ꝛ ꝓmo ꝺ ordinare. ¶ Si vulnꝰ non fuerit penetrans aut penetrãs sine lesiõe mẽbroꝝ ꝓtẽto ꝛ cũ ꝺico q patiẽs regẽꝺ est ꝓ hac intẽtiõe regimine habito i ꝓcedẽti capto: ãre p tua necessitate illuc recurre. ¶ Uex si vulnus penetrãs fuerit ꝛ cũ lesiõe mẽbroꝝ ꝓdictoꝝ: ꝺicoq patiẽs aliter gubernandꝰ est. Cibaria eſſ eiꝰ sp stipticitatẽ ꝛ cõgluti

Nota enemas lenitiuum.

nationẽ debẽt habere. Cõedat ꝙ patiens panatellã farꝝ grue cũ succo citoniꝝ ꝺr⁹ insup caꝺe eqne sm̃ oẽm modũ administrãtiõis eiꝰ i isto casu. sumopere valet. Sibꝛ virtꝰ sumach rosaꝝ mirtilloꝝ thuris larco. croci liti. Et demũ ꝺr⁹ oim hmõi natu modate ꝓcediẽ i ferculis. Sibꝛ cũ aqua ebulliri pñt a pncipio vsq ad securitatẽ apatz. ¶ Trãsacto piculo apatis pñt ꝓdicta simplicia aut aliq pars coꝝ p suo potu vino ꝛ aqua ebulliri. Et si patiens fuerit debilis valꝺe: vinũ ꝛ cetera naturã ꝓfortã tia ẽt in primis diebꝰ egrotãtio eodẽ mõ cõpleꝺ. ¶ Si vulnꝰ trans absqꝫ lesione mẽbroꝝ in nã antecedẽtis capti ꝓcedẽdũ est. ¶ Uex si cũ lesiõe fuerit aliquius mẽbroꝝ cõtẽtoꝝ: ꝺico q in purgatione pharmaci soluti ui ꝛ nõ solutiui nõ sis audax in eiꝰ exhibitiõe forte pp lesionẽ secutã i substãtia itestinoꝝ aut stomachi aut epatis: aut aliorꝝ mẽbroꝝ: fortis eſſi medicina ꝙ os sumpta a natura ꝓpter mẽbri debilitatẽ vulnerati regulari non põt. ¶ Sufficit ẽ ꝙ cõpleto isti⁹ scõe intẽtiõis corꝙ p ꝛmoniã euacuare ac scarificatiões opportunas: nullo ꝺicẽte si nthomate. ¶ Satis est igit in isto casu corꝙis euacuatio ad ministratione clisteriorꝝ ꝛ suppositorioꝝ q nõ valeãt in testinoꝝ vulneribꝰ ꝺriari sz potiꝰ eiꝺẽ summope valeãt opitulari. ¶ Ingeniũ qꝺẽ nr̃m fuit i curatiõe vulnerꝝ viscerũ ex parte enematis i purgãdo feces ab intestinis clisteribꝰ lenitiuis ꝛ abstergentibꝰ ꝓcedere: qꝛ gr̃a exẽpli talis sp fuit ordiatio nostra. ℞. brodiũ gallinaꝝ vel ceponũ vel capitis castrati decocti cũ modico camomille aneti ordei furfuris q̃tũ sufficit ꝙ solo clisteri olei camo. aneti. aã. ʒ. ij. vitella duoꝝ ouoꝝ mellis ro. ʒ. ij. misce ꝛ fiat enema. Sũpto isto clisteri ꝛ ipsiꝰ opatione celebrata immediate ad ꝓfortationẽ viscerũ ꝛ cõglutinatiõnẽ eorꝝ vulnerꝝ imponak infrascripta enema. ℞. ordei mũdi lentiũ rosaꝝ sumach. aã. parũ caꝺe eqne ꝛ foliorũ plantaginis aã. M. j. seminis citoniorꝝ. ʒ. j. ſ. liq̃ricie. ʒ. vj. littꝫ. ʒ. j. thuris sarcocolle. aã. ʒ. iij. boliarme. ʒ. ij. ſ. bulliãt ola sibꝛ cũ aqua sufficiẽti vsq ad cõsummationẽ medietatis: deinde i decoctiõe cũ melle ro. sufficiẽti ꝛ parũ zuccari rubei parũq croci fiat cliste re: qꝛ i cõglutinatiõe vulnerꝝ viscerꝝ mirabiliꝛ inuasse ꝓcepim⁹.

enemas p vulnera in carnatione.

Secũda intẽtio

¶ Tertia deniq itẽtio q̃ est vulnus restauraꝛ ꝛ itestina ꝓcetera in mẽbra ad suũ locũ reducere cõpleꝺ mãuali opatiõe applicatio neqꝫ mꝛtoꝝ localiũ fiꝛ q̃ diuerse lesiões itinerũ mẽbrꝫ i alio

Tertia intẽtio

vulnere accidere pñt. ¶In primis ergo cū videris lesionē in regiōe stomachi euenire z vulnus trīmō fuerit vsq; ad subst̄tiā stomachi:z fuerit amplū in loco decliniori suendū est orificiū dimittēdo sufficiens p purgatione vulneris sanioſitatis: ponēdo sup suturā puluerē conseruatiuū future. ¶Int̄ vo vsq; ad pfectā digōnē cū digestiuo de terebentina aut de vitellis ouoz:oleo ro.onfancio parūq; croci ꝓcedēdū est. ¶In eadem insup digōne cū oleo ro.calido vtil̄r ꝓcedit vulnere exīte stricto i circuitu insup ꝑ ꝓfortatione loci z pbitione apatis ponāt defensiuū ex oleo ros.cera al.boliar.parūq; sandaloz ꝓfectū. ¶Deinde secuta digōne locus digerēd⁹ mūdificād⁹ z incarnādus est(put in supioribꝫ capl̄is dictū fuit.) ¶Uez si vulnus subst̄tiā stōachi penetrare vī. Cōsiderādū est an lesio fuerit superficialis:an vsq; ad iteriorē partē stomachi. Nā si superficialis eē vī vulnere exīte amplo z facta sutura supradicta reliquēdo tñ orificiū iuxta stomachi lesionē intra vuln⁹ cū tincta iponāt infrascript⁹ liq̄r:cui⁹ officiū est subtili attractiōe locū cōfortare nec expoliāt ab aliq medi mūdificatiōe z icarnatiōe loci cina ꝑ cui⁹ talis i isto vulnere fuit ordinatio nīa. ℞.olei ro.onfanci. re stōi ʒ.ſ.z ſ.olei de terebē.ʒ.ſ.terebhen.clarissime.ʒ.r. masticis.ʒ.iſſ.caude eq̄ne rotisma.absin. cētau.minoris plātagis ipico. aā.M.ſ. ymiū terrestriū lotoz cū vino.ʒ.ſ.croci.ʒ.ſ.vini odoriciatū ſ.bulliāt ola fil⁹vsq; ad ꝓsum.vni delde colenē z vtere qr mirabilis ē opatiōis. Juuat insup in eodē tpe cerotū de minio habitū.c.de fractu.cranei. ¶Eodēq; mō ꝓcedendū est in vulnere stomachi penetranti: vsq; ad pcuitatē ipsi⁹. ¶Uerū in isto casu repcussiua in circuitu nō pueniūt ꝑpter debilitatē stomachi. Loco ergo eoz ponitur ꝓfortatiua stomachi: quorū gra ex̄cpli talis pōt ē ozdinatio. ℞.olei de absint. olei citolei ro.aā.ʒ.ſ.ſ.olei masticini. ʒ.vſ.calamēti mēte ro.absinthij aā.pauꝯ ola cū vino odorifer.sufficiēti bulliāt vsq; ad vini consummationē. Deinde pri⁹ colatis cū cera al.sufficiēti fiat cerotū molle:addēdo croci.ʒ.ſ.coaloz oim z sandaloz aā.ʒ.ſ.ſ. sup stōacho vtar more empkri: qr ih̄m potētissime ꝓfotat. Pterea ꝓnosticatio de piculo infirmi cozā astātibus nō est obliuioni mādāda:qr hypocratis ſnia sup hoc iusta est aphorismoz dicētis vesicā incisam aut cerebrū aut ventrē ꝛc.mortalis sunt ſm ph̄m. ¶Ulterius si vulnus fuerit in substantia epatis vel splenis:z lesio fuerit in pte superiori epatis z splenis:z fuerit satis amplū:tunc silr mortale indicat̄.z hoc ꝑ sanguinis fluxū eueniētis ab aliqua venarū incisiōe. ¶At si ꝑdicta lesio causari vī in extremitate horū mēbroz aut in extremitate pe nullaꝫ epatis:tunc dico q̄ bñ cio medicinali de ei⁹ curatione spes haberi ꝑt. ¶Curant itaq; isto mō. ¶In primis si ꝑdicta mēbra extra pcuitatē ad exteriozē ptē exierit ꝑsertī ꝓ:z raro splē exire solet foras. In mis lauet totū vuln⁹ hmōi splē nis ꝑ posse z epatis vino dece

ad vulcionis endiuie plātagi.caude
nera eq̄.ros.mirtilozum sumach thu
epatis ris dragā.terre sigillate z parū
zacca.rubei Istud em̄ medicamē sanguinē stringit z vulnus
glutinat. ¶Hoc pacto si vuln⁹
non fuerit amplū ap̄liet z epar
ad suū locū reducat. Deinde lo
cus sup̄dus z incarnandus est:
nec est opus circa curationem
vulnez istoz mēbroz te occu
pare:sed solū curationi nature
relinquēda sunt:qr sanguis in
tus extrauenatus versus iguē
ab ipsa natura trāsmittit ibiq;
bubonē gñat:q̄re idiget matu
ratione z aptiōe:nisi per insen
sibilē resolonē sanguis ipse a
Cura natura resoluat. ¶De vulnere
afit intestinoz nūc tp̄s est men
tio vul tionē facere. ¶Curatio itaq; eo
nez in rū hac ꝓpleť intētiōe. ¶In pri
testino mis si extra suū locū intestina
rum. exierit:calefactis pri⁹ vino ru
beo decoctiōis camomille mel
lilotti aneti rosaꝫ absinthij ma
tricarie aā.paꝯ ad locū suū re
ducant. ¶Et qr aliq̄n tumefiūt
tumefactiōe ꝙ̄totosa:ita q̄ neces
se est ad ulteriorē carminationē.ʒ.ſ.coriandroz aniroz aā.
ʒ.iij.melit.ʒ.iij.cum vino nigro
sufficiēti bulliāt cū supradictis
simplicib⁹ vsq; ad ꝓsummatio
nē tertie partis. Deinde cū spōgia in ꝑdicta decoctione made
facta loc⁹ frequēti administratiōe ad suū locū reduci non
intētiōe ap̄timet. ¶Uez si cū hac
ꝑt:vuln⁹ nouaculo ampliādū
est ita q̄ ad suū ꝓpriū locū reduci valeāt. ¶At si ꝑdictū locū
vulneris fuerit cū lesiōe intesti
noz z lesio in gracilib⁹ esse vi
det:tūc tale vulnus oino mortale indicandū est. Et hoc multis de causis tū ꝓpter tenuitatē sui corꝑis qr sutura hmōi
nō patiunt:tū ꝑpter paruaz ve
narū multitudinē existentiū in
ipsi⁹met intestinis ꝑsertim in
testino ieiuno:tū insup ꝑpter
ꝓpinquitatē quā habēt cū neruo
rū natura:qr ipsa intestina mi
nuta plurimū participāt nerue
sitate:tū debitiq; propter multaz
effusionē cholere:qm̄ intestina
minuta ꝑsertim ieiuno magis
sunt ꝓpinqua epatis:a maxime
intestinū ieiunū ꝙ̄ alia grossa
intestina. Inferiora vo vētris
vez intestina grossa cū ad eorū
substantiā vulnus ꝓuenerit pro
pterea qr sunt de natura carnis Aule.
(vt inqt Aui.)de medicatione
ipoz cū salute egrotātis sis cō
fidens. ¶Cū itaq; intestinā vulnerari videnť pri⁹ lota(vt supe
rius dictū fuit)z mūda i labijs
intestinoz ab oi immūditie cū
ꝑdicta decoctione suant intesti
na filo incerato nōis torto pel
lionum sutura. ¶Eodē mō ꝓsit
sua itestīa minuta lz sit de raro
contingēti ḡn solidationē recipiāt ꝑdicta intestina minuta:tū
a rōnabili cura nūq̄ medic⁹ dz
desistere:natura etem̄ suis occultis z bonis ist̄is solet intendū opari ea q̄ a medico ipossibilia videnť. Sufficit tñmō tuā
in ꝙ facere ꝓnosticationē cozā
astāt⁹ de piculo infirmi. Uesticā em̄ incisam aut cerebrū aut
aliqd intestinoz gracilū(vt tz hypo. hypo.aphorismoz.vſ.)mortale. Nōnulli etiā iubent vnire labia intestinoz capitib⁹ formicarū:q̄,qdē vnio ab antiqs z modernis doctorib⁹ satis reꝓbata fuit. ¶Celebrata intestinoz sutura lauentur intestina decoctiōe añscripta. Deinde calefa

ctis cū ipa decoctiõe ad suũ p
priũ locũ reducãt. Aduertẽdo
tñ q vnũ itestinũ nõ impedret
alterũ. ¶ Quo fcõ vuln⁹ i parte
Modi interiori vẽtrẽ fuẽdũ ẽ. ¶ Et qr
suẽdi ꝥtuor fũt modi suẽdi vẽtrẽ vez
mi- mirach vt i antiqs inuenit scri
rach. pturis: tñ gfa brevitatẽ vtili-
tatis curẽ de duob⁹ vsitatẽ mẽ
Prim⁹ tionẽ faciã. ¶ Prim⁹ ẽ q soluz
capiãt mirach ex vna parte di
mittẽdo sifac: ex alia ꝛo capiẽ
do sifac ꝛ mirach: successiue sic
faciẽdo donec totaℓ sutura cõ
pleaℓ. Iste modus ꝺscribit ab
Aui. i curatiõe vlnez viscerũ.
Scds. ¶ Scds ãt mod⁹ ponit ab albu
casi dicẽte q suaℓ mirach solũ
dimittẽdo ex vtraq; pte sifac i
scõo ꝛo puncto capiãt mirach
cũ sifac ex vtraq; parte ꝛ sic suc
cessiue pceꝺ. ẽ vsq; ad totalẽ su
turã. ¶ Isti duo modi suture a
modernis doctorib⁹ vsitati se-
curiores sũt q̃ ceteri modi: ꝛ ꝓ
ppẽ iutscationẽ carnatiõis q̃
secℓt inter mirach ꝛ sifac: et qr
cũ isto vulnere soleꝺ zirb⁹ exẽ
trẽ exire: q̃ a facili cã corrũpit.
hypo. Inqt em̃ hypocra. Cũ egredi
tur zirb⁹ e vulnere necesse ẽ vt
putrefiat qꝺ ex eo egrediℓ licet
extra locũ paruo tẽpore moz-
tur. Et ꝓ accidit velocioꝛi tpe
q̃ intestinis ꝛ epate: qm̃ inte-
stina ꝛ extremitates epatis si
nõ remaneãt exẽ lõgo spatio in-
tm̃ q mkũ vehemẽter ifrigẽt
cũ vẽtrẽ ingrediunt: satis cito
ad ꝓpriã nam̃ reducunt: qꝺ ita
nõ accidit de zirbo: zirb⁹ em̃ lz
exẽ vuln⁹ paruo tẽpore mozeℓ
tñ necesse ẽ vt qꝺ ex eo aer vel
frig⁹ attigerit ad festinã putre
factionẽ perueniat quãobrem
periti chirurgi staꝺ ꝑerãt ad
Cura icisionẽ illi⁹. ¶ Quod⁹ ãt remo
tiõis zirbi alterati seu corrupti tio
ẽ vt ligeℓ zirb⁹ ꝓposse i loco sa bi
no forti ligatiõe. Deiñ absci ra-
daℓ totali icisiõe ꝑpe ligatu-
rã per digitũ vnũ. Deiñ caute
rizeℓ i loco icisiõis ipius fere
vsq; ad ligaturã: ꝛ staꝺ pti⁹ ca
lefactℓ pãꝭ calidis calefactõe
ꝺecẽti leniẽ it⁹ reducaℓ filum
tñ exẽ vuln⁹ dimittẽdo: vt i tpe
remotiõis eschaℓ exẽi valeat.
Ulⁿ⁹ deiñ fcã sutura ꝓdicta in
ter mirach ꝛ sifac exiccãtib⁹ cu
rãdũ ẽ ponẽdo sup̃ suturã pul
uere suture ꝓsuãtiũ. ¶ Et no. q
sup̃ isto vulnez vngm̃ ō mino. ¶
c.ō fractura cranei ordinarũ et
tere. mixta cũ pluere rubeo mi
rabiℓ hñt ꝓgatiuã. ¶ Uẽtres
insup totũ ẽplare cũ ẽplo ō fa
pa ꝛ rerũ ãnodinarũ hito c. de
vul. thoracis mirũ i modũ in-
uat. ¶ In sedatione doloris in
ꝺcũq; tpe cãti vnctio tot⁹ ven
tris cũ oleo camo. ane. parũq;
cere. al. mirabiliℓ ꝓfert. ¶ So-
let deniq; circa femoꝛa vez sup
inguine vuln⁹ cãri a re pungi
ti velut ense telo lãcea ꝛ sili⁹, ea
¶ Quapropℓ p signa discurren
do. Si vuln⁹ penetrãs fuerit cõ
sideꝛãdũ ẽ an fuerit cũ lesione
vesice: aut colli ipsi⁹: aut cũ le
siõe mris itestiniq; recti: qr (vt
inqt Mũdin⁹) vesica et matrix
cũ ipo intestino recto maxima
hñt adherẽtiã ꝛ vicinitatem ō
culcitra vocat. ¶ Si ℊ i substã
tia vesice lesionẽ eẽ cognoues
ris tũc vuln⁹ mortale iudican
dũ ẽ iuxℓ sniaz hyp. vesicaℓ lesa
ꝛc. Ā rōnabili tñ cura maxiℓe
siõe parua exñte ñ ẽ ꝓcedẽdũ.
Obseruatz itaq; canõib⁹ sup̃
ordiatz circa dietã. Dico q i pa
te exteriori i vul. exiccãtib⁹ ꝓ
cedẽdũ ẽ. Siliq; mõ cũ liriga

cura q̃ periti chirurgi vtinare
faciũt ꝓ ℊã bis i die. Proꝛicia
tur de ifrascꝑta decoctõe i nota
bili q̃titate vsq; ad ꝓcauitatez
vesice nõ frigida lz tepida. Et
si decoctio sꝛeterit i vesica pan
Deco- culum afiq; eũeℓ cũ eaꝺe siriga
ctio add i ꝙ casu talis fuit ordiatio nr̃a.
vuln⁹ Rã ro. ℥. iij. plantaginis li. ℥.
colitur aq̃ caude eq̃ne li. ij. ordei mũdi
sice letiũ rosa. aã. M. ℈. mirabolani
vulne- citrini hipoq̃stidos balau. mir-
rata. til. aã. ℥. j. sumach cimaruz rubi
fo. olinaltri ꝙsolide maioris si
ue aniegi aã. M. ℈. liq̃r. imũde.
℥. r. zuc. rubei. ℥. ij. aloes epati-
ci sang. ꝺrach. boliar. kresigilla
te aã. ℥. ij. bul. oia sit vsq; ad cõ
sum. tertie ꝑtis. Deide colenℓ.
Nota. Et vtere mõ quo. ℥. dictum est.
¶ Et no. q ꝓ supi⁹ diuretica nõ
sũt exhibẽda: ne forte mãm ad
locũ deriuarẽt multã. Sufficit
ℨ sirupũ ro. ex infusione cũ aq̃
caude eq̃ne ꝛ ordea sumere: qr
Cura igrossando materiã ꝙfortat mẽ
vulne- bzane ad locũ lesum ipaz mate
ris in riã deriuare valeãt. ¶ Uerũ si
collo vulneratio ꝓdicta sup collo ve
vesice, sice acciderit: tũc de ei⁹ salute
medicinali bñficio sis ꝙfidẽs:
vt q̃tidiana expientia ex his q̃
lapides ex vesica extrahunt de
mõstrauit: ꝑsertim in curia Ro
mana i q̃da teutonico Julij pa
pe scõi familiarissimo q̃ ex vno
(vt ita dixerim) lãsono vulne-
rat⁹ i sinistro latere supra iguẽ
ꝛ ipsius femur: q̃ vulneratio tẽ
debat versus vesicam. Ex qua
vulneratiõe vrina tm̃ mõ hora
ti enacuabatur: quia via solita
ꝛge perdies septẽ in totũclau
sa remansit. Ego autem videꝭ
vulneratum emittere vrinam ꝑ
locum vulnerationis vna cum

ceteris medicinis ad hunc ca-
sum vocatus de ei⁹ salute
lati fuim⁹. Qui oẽs a sũmo põ
tifice iterrogati q̃d de ei⁹ salu
te ꝛpabam⁹: eidẽ pontifici malũ
fecim⁹, ꝓnosticũ ñ tñ a rõnabi
li cura ꝺistẽdo. Tãdẽ ꝺeb mu-
nere regula supi⁹ data vulnera
tus liber remansit: ꝛ vrina ad ꝑ
stinũ locũ redijt: ꝛ vsq; i hodier
nũ cũ hũanis vitũ ducit. Et re-
nera lesio nõ fuit i substãtia ve
sice: lz i extremitate colli ipsi⁹
qr aliter nõ euasisset attẽta ma
gna pcussiõe. Magnũ ei frustũ
pãniculi e vulnez circa octauã
diẽ egressũ est ad instar man⁹
vni⁹ ꝓpter qꝺ oẽs arbitrati fui
mus ipm̃ fuisse de pãniculo si-
fac. Quare amice si vulnera ta
lis loci fuerit cũ incisiõe sifac:
vnioni ipsi⁹ cũ sutura ꝑz vacã
duz est: qr aliter intestina ℨ suo
burseaz facilẽ haberẽt descẽsuz.
Cura ¶ Sitr dico si matrix fuerit vul
nerata: cui⁹ vulneratiõis signũ
sumit a loco ptim: ptim a san-
guine ab ea emanãte: ptim de-
niq; a dolore grauedineq; loci.
Tũc dico q̃ lotiõe supi⁹ annota
ta pceꝺẽdũ est. Trũfactis tñ
ꝑmis diebꝰ pñt addi simplicia
maioꝛẽ absterstionẽ hñtia velut
melz aq̃ ipsi⁹: et mel rosa. i isto
casu cõueniẽtissime admistrat.
¶ Sup vẽtrẽ q̃z tã in lesiõe ve
sice q̃ matricis emplz de sapa
cũ vnctõe supi⁹ ãnotata vtilissi
mũ est admistrare: quia ista au
xilia dolores torsiones viscerũ
vẽtositates inirum i modũ re-
soluũt: sedãt ꝛ carminãt. ¶ Unũ Cura
restat in medium adducere: vulne-
quod si quis percussus fuerit ris ab
sagitta telo aut lãcea ab añrio ad
ri vsq; ad posteriorem ptẽ: tũc post-
añq; ꝓueniat ad exctionẽ hor

instrorū ꝓsiderādū ē ꝯtētē patiēt;ꝑ pulsuz:ꝑ aspectū faciei ꝑ anhelitū:ꝑ tremorē cordis:ꝑ spasmū ⁊ alias dispōnes. Nā si eger in istis bñ se habuerit:tūc iudica lesionē nullū mēbrū ꝓtē torū tetigisse: nec ēt renes:qre molificato instro oleo ros. calido cum dexteritate ⁊ facilitate extrahēdū ē. Deide vuln⁹ vsq; ad pfectā degōnē cū oleo rosa. calido ⁊ digestiuo ꝓcedēduz ē. Deide ꝑ ei⁹ mūdificatōe icarnatiōe ⁊ sigillatiōe agēduz est (put supi⁹ dcm fuit.) Et qz natura solet sanguinē extrauenatuz ꝯ⁹ iguiez trāsmittere: ex q̄ gnatur apa:qre ꝑ ei⁹ maturatiōe ⁊ apertiōe nō sec⁹ ꝓcedēdū ē q̄ dcm fuit ꝺ curatiōe apatz iguinum. quare ꝑ tua necessitate il luc recurras. ℣ Et sic deo dāte cōpleta est doctrina ꝑsentis. c. cuius nomen sit benedictum.

C. xij. ¶ Capi. xij. De vulneribus ancharum ⁊ inguinum.

Vulnera anchar⁊ iguinū

STatz partium vulnera eadem fere curatione curantur sicut ⁊ humerorum ⁊ spatularuz vulnera. Ista enim loca plurimū participāt de neruositate ligamentis atq; musculorum magnorum multitudine:⁊ ita faciunt loca spatularū ⁊ humerorum: q̄ ob rem ista capitula alternatim videantur:ꝑ tua necessitate ad id. ⁊ recurre. ¶ In curatiōe tñ vulnerū istarum ptiū tres hñt intentiones. ꝓxima q̄z i vite regimine ꝓsistit. Scōa i corporis eōatiōe. Tertia ⁊ vltima in administratiōe localiū. ¶ Circa ꝓmaz scōa in ⁊ scōaz intētōez ꝓcedendū ēt tentio. pluries supiozib⁹ capl̄is tractatum fuit. ¶ Cōclusiue vsq; ad apostematis securitatē a vino carnib⁹ et alijs sanguinē ghāti b⁹ patiēs abstinere dz. ℣ Flebothomia q̄z oppositi lateris et cōi vl̄ basilica vena i ꝓmis die b⁹ cōuenientissime administrat. ℣ Uētrē ēt enemate ꝓcedēti sepe ⁊ sepi⁹ euacuādo. Et ꝯ tōtū dico q̄ talia vulnerata parata sūt dolores magnos magnasq; apationes gnare. ℣ De purgatiōe ēt dico vtilissim⁹ ē egrotāte i ꝓmis die b⁹a medico purgari purgatiōe minoratiua: velut casia: diacaptoli. electuariorum lenitiuo. ℣ Eodēq; mō dico cū pe exīte plectorico vtilissimus eē: celebrata minoratiōe materiez: ꝑ aliq̄t dies sumer⁹ digestiuū ꝓut operāti necessitas vi debit. Deide fcā digōne phaꝛmaco ꝓpetēti ꝑ nā hūoꝝ peccātiū corp⁹ euacuandū. ¶ Tertia tenio. deniq; intētio cōplet administratione localiū. ℣ In ꝓmis cū ad curationē istoꝝ vulnerū ꝓuenerīs ꝓsidera an vuln⁹ strictū an ꝓfūdū. Nā si strictū ⁊ ꝓfūdū fuerit: ꝓuenientissime aliquātulū i ſficie tm̄ apiandū est dūmō ꝯ fieri possit ablesiōe venarū ⁊ neruoꝝ atq; musculoꝝ. Deide vuln⁹ cū oleo rosato calido et digestiuo curet. In circuitu vo ponēdo defensiuū nr̄m magfale. c. de vulnere spatularū ordiatū. ℣ Et si dolor fuerit itēsus ꝑ ei⁹ sedatiōe intus ponat modicum olei magistralis de ꝓzara supioribus capitulis plerūq; ꝓmemorati. Similiter quoque ꝓ sedatione ipsius doloris mirū in modū vz mēbrū oleo rosa. camomillino atq; anetino ebullitionis ꝝmiū terrestriū parūq; croci embrocare. ℣ Empl̄z ex de medulla panis cū lacte habitū in ātidotario nro ad sedatiōe doloris mirabil'r vz. Ad eādē i tentionē sil'r vz empl̄z ꝺ sapa ordinatū. c. ꝺ vl̄nere thoracis. Secuta digōne ꝑ icarnatiōe vl̄nerīs mūdificatiōe ⁊ sigillatiōe ꝓcedēdū est vt ait⁹ plerunq; dictuz In vulnere videant ꝓcedēti futura partiū amplo vnionē ꝓuocare debes in loco ꝺcliuiori amplū ozificiū dimittēdo. Deide ꝑ ei⁹ digōe mūdificatōe ꝛc. ꝓcedēdū est i oib⁹ ⁊ no. q̄ curatio vl̄neꝝ istaꝝ ptiū ſi ab eo male tractaret nō esset mirꝫ si eger ad ꝓpetā claudicationez ꝓueniret: qre sūma cū diligētia solertiq; ingēio ꝓdcā vulnera a medico curāda sunt. ℣ Et sic deo ꝛc.

Nota.

C. xiij. ¶ Cap. xiij. De vulnere testiculorum et virge.

Vulnera testiculoꝝ.

VUlnera istoꝝ locoꝝ raro nisi medicorum errore ꝓtingat quin ad optimū finē nō ꝓueniat. ¶ In curatione itaq; istoꝝ vulnerū tres intētiones req̄runt. Pria in regimine vite ꝓsistit. Secūda i purgatione corpis. Tertia i applicatōe localiū. Et q̄ amice mi lz ista mēbra sint mēbra valde sensibilia: tñ cū i eis acciderit vulnera nullū mortis iminet periculū. Sz q̄ sunt necessaria ad generationē nature humane. Jō magna cū diligētia ꝓdcā mēmbra custodiēda sunt ⁊ eoꝝ vulnera curāda. ¶ Quātū ad ꝓmā ⁊ scōaz intētionē nō sec⁹ ꝓcedēdū est put dcm fuit in antecedēti ca. qre ad id capl̄z ꝑ tui necessitate recurr. ¶ Tertia ꝺniq; intētio, sit ate

Cura.

Prima ⁊ scōa intētio, ꝺ ē. put dcm fuit in antecedēti ca. qre ad id capl̄z ꝑ tui necessitate recurr. ¶ Tertia ꝺniq; intētio cōplet administratiōe localiū. Jn ꝓmis cū ad hāc curationē pueneris si vuln⁹ fuerit sim lōgitudinē: ꝓdecēti futura labia ipsi⁹ vnienda sunt. Deiñ medicamib⁹ ꝺēstice exiccatiōis ꝓcedēdū ē. ℣ Cā pri⁹ digōne per duos vel tres dies cū digestiuo ex oleo ros. ⁊ vitell' ouoꝝ cōfecto: i circuitu ponēdo digestiuū nr̄z magfale ordiatū capl̄o de curatiōe vulnerꝫ adiutorij. Cūq; sanies digestiui applicatiōe gnata fuerit in vulnere: mūdificatiuo de siru. ro. descptione nr̄a ꝓcedi dz. Et si op⁹ fuerit i loco ꝺcliuiori tlcā ponere vt mā faciliori mō purgari possit: ꝯ facere potes. Deiñ celebrata mūdificatōe loc⁹ icarnād⁹ est. Addēdo i hmōi mūdificatiuo paꝛ aloes epatici parūq; sarc. ꝑ suaꝝo sigillatōe cū vnguēto de minio habito ca. de frac. cranei ꝓcedere vtilissimū ē. ℣ Silq; mō dico eadē curōne eē ꝓcedēdū vl̄nere exīte sim latitudinē. ℣ Uez si vuln⁹ fuerit a recōtusiua cātū cū vlteriozi ⁊ lōgiozi digōne ē ꝓcedēdū: qz oē ꝓtusuz vuln⁹ necesse est putrefieri (vt i q̄t Sal.) ⁊ i sanie ꝙuerti. Jn reliq̄s ꝑ mundificatiōe ꝛc. (put dictum fuit) ꝓcedatur. ℣ Et sic deo dante.

C. xiiij

Vulnera corarum ꝓnosticum

¶ Capl'm. xiiij. De vulneribus coraruz ⁊ tibiaruz eorumq; ꝓtium ⁊ de cura eorum.

EAdē curatōe tractantur istoꝝ locoꝝ vulnera q̄ ⁊ vl̄nera brachioꝝ ⁊ adintoꝝ curāt. ¶ In ꝯ tñ q̄ ad ꝓnosticuz dr̄nt. Qz vl̄nera istaruz ptiuz ꝓp multitudinez magnorum neruoꝝ nobiliū: magnarumq; venarū atq; musculorum

chordarūq; z ligamentoꝝ ligā
tiū iūcturas magis periculosa
sunt brachioꝝ z adiutoriū vul
neribꝫ. Nā i anterioti pte genu
trāseūt nerui valde sensibiles
a cerebro descēdētes ad quoꝝ
vulnus egritudines magne p
pter cōicationē z passionē quā
hñt cū cerebro solēt accidere: ve
lut dolor apa: spasmꝰ: febris in
cēsa: pmixtioq; rōnis: a qbꝰ bñ
ficio medicinali pauci sanāt. Et
Aui. ppē h Aui. canone curationis
vlcerum vbi cōnumerat vlcera
generantia spasmū. Inter cete
ra loca aptiora z prōptiora ad
gñandū spasmū. Inqt. Sūt vl
cera dorsalia: qm̄ sunt i regiōe
nuche. z vlcera ēt q̄ accidūt i al
tioti pte genu: qt lacerti hmōi
loci sunt plurimū neruosi. et iō
res vez vulneratio eoꝝ lacerto
rū holez ad spasmū z festinam
mortē plerunq; pducit. Sik̄ q̄z
dico inꝰ q̄ sunt valde pericu
losa et extra: qt p corā trāseunt
vene magne: ex incisiōe q̄rū sā
guinis emoꝛoſagia accidet so
let nō parua. Pro curatiōe cu
ius ad cap̄. de curatiōe fluxus
sanguis recurras. z ē difficilli
me restauratiōis. Et quia p̄no
minata loca sustētacula z decli
uiora totius corpis sunt: ad q̄ a
supioꝛibꝰ mēbris de facili trā
smittunt materie qbꝰ plerūq; p̄
dicta loca apāt: z eā ob cāz eo
rū vulnera sunt pricolosa bra
chioꝝ vulneribꝰ q̄ ita facilioꝛi
mū nō accidit in vulneribꝰ bra
chiorū ꝛc. iuuat i hac curatiōe
summope ykneratū mēbrū ere
ctū z extēsuz situaꝛ cū q̄tudie
Nota. totiꝰ corpis. In h̄ em̄ ꝛificat
dictū illud puerbiale dicēs la
mano al pecto la gāba a lecto.
ligatura q̄z transacto periculo
apatis vulnere existente a ge
nu ifra condecēti fascia a cauꝛi
cula pedis gradati fasciādo vs
q; ad genu summope iuuat. Nā
(vt inqt Guido ō cauliaco.) egri
tudines tibiarū nihil hñt proꝛ
priū ab alīs egritudinibꝰ ro
tius corpis p̄ter ligaturā. Vez ad
phibēduz q̄ materia antece
dēs ad predictū locū vulneratū
transire nō valeat. In curatiōe
itaq; istoꝝ vulnerū tot habenē
intētiōes quot in superioꝛibus
capitulis descripte fuerunt.
¶ Quātum ergo ad primā scēdū
intētionē put ibidē plerūq; do
ctuz fuit pcedenduz est quan
p tua necessitate ad p̄dicta ca
pitula recurſum habeas. Qua
tuz ergo ad tertiaz intentionem
q̄ perficit administrationes lo
caliū: dico q̄ ea que dicta sun
in doctrina capitulorum antece
dentium: p̄sertim. c. de vulnere
adiutoriū colli z brachioꝝ acco
modate p̄ñti. c. inseri p̄t: qua
re alternatim videant. Cū ha
hāc locorum plagā puenerit z
fuerit extra iūcturā: vez in lo
cis musculosis z carnosis z in
cora. Tūc si plaga fuerit p̄fun
da z ex lōgitudine facta pdcē
ti sutura z p̄funda: put sepe di
sepiꝰ dictū fuit: labia vulneris
adinuicez reducant. Similiter
dico si fuerit ex latitudine ma
ꝛi predicta plaga cāta in lo
co decliuioꝛi oꝛificium dimit
tendo apertum cuz tincta oleo
rosato calido z digestiuo made
facta sup vulnus pulueꝛe fune
re conseruatiuum cum tereb. p
corpatuz ponendo: deinde ma
dificet locus incarnetur z fig
let (put plerunq; superius d
ctum fuit.) ¶ Eodēq; modo p
co esse procedēdū in tibiarum

vulneribꝰ extra iūcturas cāta
In circuitu ꝺo vsq; ad apatis
securitatē ponēdo defensiuum
nēm magistrale more empꝛi se
pe z sepius supius cōmemora
tū. ℣ Et si os core ictisuz fuerit
totali incisiōe aut ꝑm partē: sz
dico q̄ curandū est put dicet. c.
de fractura ossis core cū vulne
re. ℣ Eodēq; modo dico si ossa
duoꝝ focilioꝝ tibie fuerit icisa
In eoꝝ curatione tractari dñt
(put ifra dicet. c. de fractura ti
bie cum vulnere.) Verū si cōti
gerit istoꝝ mēbroꝝ iuncturas
vulnerari: tūc summa cū diligē
tia solertiaq; ingenio duobꝰ va
cādū est: vez sedationi doloꝛis
Anic. z phibitioni apatis. Nam ynū
de meliozibus (vt inqt Aui.) in
quibus intēdimus in curatiōe
vulnerū: ē vt phibeamus eoꝝ
apationē. ℣ Premissis q̄z ob
seruatis canonibꝰ de flebotho
mia vētris purgatione z dieta
de q̄bus plenarie locuti sumus
i supioꝛibꝰ capitulis celeberri
me. Phibet eoꝝ locoꝝ apatio
Gale. doloꝛē sedatium. Doloꝛ em̄ (vt
inquit Gale.) in istis vulneribꝰ
est sicut vētosa attrahēs mate
riā ad locū quoꝝ gra ex pli i
circuitu extra vulnꝰ more lini
Lini- mēti talis fuit ordinatio nra.
mētum. ℞. olei camomillini olei rosati
añ. ℥. ij. pigueḋis galline. z. r.
vermiū terrestriū lotoꝝ cuz
vino. ℥. j. ß. croci. ℈. j. pingue
dinis vituli. ℥. j. bulliāt ola si
mul parū: deinde addat cere al
be. ℥. j. z iteruz parum bulliant
postmodū colent: z in circuitu
vulneris vez p totā iūcturā pre
dicto linimēto liniet. ℣ In vul
nere vero cū sedatiōe doloꝛis
z aliquali attractione materie
rū ad exterioꝛē partē accōmo
datissimū ē ponere sequētē me
dellaz. ℞. olei de tereb. olei ro. Oleū.
onkancini. añ. ℥. ij. tereben. cla
rissime. z. r. ℈ miū terrestriū. ℥.
j. ß. masti. z. vj. gummi elimi. z.
ij. armoniaci cū vino dissoluti.
z. j. ß. croci. ℈. j. floꝛis ipiconis
℔. j. z ß. centau. maioꝛis. ℔. j.
olei de semine lini. r. vj. ola si
mul bulliāt parū: deiñ colēt ca
napacio spisso: z iterū ponant
ad solē p mēsez. Int̄ ponēdo
parū floꝛis ipiconis ip̄mq; de
hebd̄. in hebdomadā permutā
do. Istud em̄ oleū (vt pz p̄side
rāti ingrediētia) mirā hz virtu
tē i oib̄ neruoꝝ vulneribꝰ si
cut sūt iūcturaꝝ valnera cū se
datiōe doloꝛis attractōe dome
sticaꝛ pua exiccatiōe qbꝰ oib̄
indigemꝰ in curatiōe vulnerū
iūcturaꝝ. ¶ Accōmodate etiā
super vulnere ad mistrank i pri
mis diebꝰ ola empta mitiga- empꝛz
tiua doloꝛis i sup̄ioꝛibꝰ capitu
lis annotata. ℣ Valet in sup̄ ad
eādē intētionē fere oī tpe mo
re vnguēti supta vulnꝰ i fraseri Ungm
ptum cerotū administratū. ℞.
olei camo. z rosa. añ. ℥. ij. ß. ol. de
se. lini. ℥. ij. ß. ol. amigd. dulciū
℥. j. pigue. gal. ping. vituli. añ.
℥. ij. tereb. clare. ℥. iß. masti. z.
z. ping. castrati. ℥. j. ß. ℈ miū ter
re lotoꝝ cū vino. ℥. ij. ß. croci. ℈.
j. mulcil. altee li. ß. bul. ola si
mul p̄ter tere. vsq; ad cōsum.
muscil. deiñ colent cui colatu
re addank litarg. aurei z argē
añ. ℥. j. ß. miñ. z. r. z iterū bul.
in primis lento igne baculo a
gitādo: deiñ ip̄m fortificādo.
iteꝝ bnl. dōec coloꝛē acq. nig.
aut si kem nigro: deinde addat
ter. predicta ras. pi. z. vj. picis
nau. z. ß. diaq̄. albi cū gum. ℥.

iij. cū cera al. suffi. bulliant itez pax z fiat cerotū i bona forma
Cerotuz p nerus qđ basilicū magꝝale vngūctū nū cupaꝫ neruoꝝ vulneꝝ cura
vulneratis. tiuū. ℣ Ulteriꝰ ea q̄ dicēꝫ ca. de curatōe solutiōis ꝓtinuitatz ner
vngm̄. uoꝝ ad vsū ꝑtis capti i hac curatiōe accōmodatea ꝺministrank.
℣ Et sic deo dāte cōpleta ꝛc.

C.xv. ¶ Ca. xv. De solutōe cōtinuitatis neruorum atq; chordarum.

Uulnera neruoꝝ et chordaruz. NEruoꝝ vulnera vt in antiq̄s et moderniꝭ repiꝫ scripturis ꝑꝑ vehemētiā sensus eorū z cōtinuitatē quā hñt cum cerebro: sintho mata mala magnasq; egritudines gñare solēt. Et nisi a soleti medico optime cureꝫ ꝓ maiori ꝑte patiētē expedirēt sunt velut spasmꝰ: paliis: doloꝛ vehemēs: rigoꝛes: febꝛis itēsa: apationes: ꝓmixtio rōnis: vigilie: sitis: cibiq; abhominatio. Et mlt̄oties apank via ꝺiuatiōis multaꝝ materierum neruoꝝ vulnera. ℊ tñ absq; doloꝛe magno ad spasmū ꝓducēdo. s. absq; añcessiōe lesiōis praue. i. doloꝛis maximi (vt inquit Aui.)

Aui. Aduer sitates ¶ Quāobrem q̄dā istoꝝ vulnerū a re ꝓtūdēti cāta sūt velut baculo: lapide: maleo: z sīlibꝰ cōtusionē seu attritionē cāntibꝰ. Quedā vero a re icidēti cānt velut ense: cultello: z sīlibꝰ instīs aptis ad incidēdum. Quedā isup sūt a re pūgēti cāta: velut acu: sagitta: telo: clauo: et hmōi pforatiōnē cāntibꝰ. ℣ Horū ät vulneꝝ q̄ a re icidēti cāntur: q̄dā sant sim longitudinez mēbꝛi: z q̄dam sm latitudinem ipiꝰ cū totali incisiōe nerui: q̄dā ꝺo tm̄mō cū mediocritate inciſiōis ipsius. ℣ Que ꝺo sz lōgitudine mēbꝛi accidūt salubtiores curatiōis sunt euenientibus sz latitudinē. ℣ Uerū q̄ sunt cū incisiōe neruoꝝ sz ꝓteꝝ deteriora sunt cīs q̄ cū incisiōe neruoꝝ totali euenirūt: qm̄ (vt inq̄t Aui.) villus sanus siue pars nerui sana ledit a vicinitate inciſi. cānꝺo doloꝛe vehemētē intm̄ q̄ ꝑ penūero ꝺirigit nocumētū cerebꝛo: paralisim z spasmū plerūq; cāndo z nonulla accidētia superi annotata: ℣ re necessariuz est aliq̄n ad phibēdū aduēnz spasmi (vt inq̄t Aui.) autoꝛitate Gale. c. de curatiōe vulneꝝ neruoꝝ neruū pūctū z icisuz nō totali incisiōe ipm sz totū icidet vt eiꝰ accidētia praua remouēantur. ℣ Que aūt a contusiōe cānt tardiozis sunt curatiōis oibus alijs ꝓnominatis vulneribꝰ. Et rō est. qz eoꝝ maturatio ꝺigō vel resolutio nō nisi a lōgo ꝛpe efficiunt. Qꝺ sic nō fit i icisiōe z pūctura: qz cū exiccātiꝰ ꝓcedēdū est. In vulnere em̄ neruorū cū attractōe ꝺigestiua medicamina necessaria sunt vt nociuū sepeꝫ a inuatiuo vez q̄ ps nerui ꝓtusa a sana sepeꝫ. Que i sup a re pungēti cānt: deteriora sunt oibꝰ causatis a re incidēti. ℣ Uerū inter cetera vlnera tā a pūctura cīs ab incisiōe cōtusiōe cīs cāta pūctura ceca oibꝰ ꝺeteriozi. Et hoc atteſtaꝫ Meſue autoꝛitate Gale. c. de spasmo. Inquit puncturam neruoꝝ vel chordarum sequitur spasmus. Et ꝓprie cum non respirat punctura: efficit em̄ venenosuz aēa i loco z venenosuz q̄ꝺ ꝓtinuitatē rapiꝫ ad cerebruz z facit epilētiū aut spasmum. ꝺa tridum vero aēa aliq̄n in loco puncture gñat q̄ꝓpter. vt ꝑdicta accītia nō eueniāt ꝑfatꝰ vir pūcturā ipam. scindi z apiri p̄ci pit: deide attractiuū subtilꝫ sub stātie z domestice exiccationis ꝺmīstrari: attractiui cuiꝰ cū ad tā tibi ꝺscribā. Cōclusiue ꝺoz est q̄ oia vulnera ꝓ spatiū quaꝛ tuoꝝ digitoꝝ vicina euenientia ad vnāquāq; totiꝰ corpis iūctura rā sunt valde piculosa: z nō sine

Nota. moꝛtis piculo iudicank. ℣ Choꝛ de em̄ neruose sup iuncturas a carne sunt denudate: quoꝝ pū rū z chordaꝝ iterdū spasmi est gñatiua: z nonū q̄ mortis indu

Aui. cōꝝ lucernā tertio tegni: z quaꝛ to tera pētice. Et qz neruꝰ (vt in mēbꝛū simplex z ozganū ꝓtiossimum a natura ꝓcreatū me ria ad tribuēdū sensum z motū ceteris ꝓticulis totiꝰ corporis. Jō cū ad eiꝰ substantiā siue coꝛpus solutio ꝓtinuitatis puene rit cuiuscūq; nature seu ꝓditionis existat acuto ingenio z magna cū ꝺiligētia hmōi vulneri

Cura. vacādū ē. ¶ In curatiōe ℊ isto rū vulneꝝ: vt ad ꝓpositū nr̄m

Inten redeam⁹. Dico q̄ ꝙtuoꝛ intētiones nes sunt necessarie. Prīa ꝓ ozdinatiōe vite z sui regimis necessaria est. Scōa i eūone corpis ꝓsistit. Tertia in phibitiōe rem motiōe multoꝝ accītiū iperfecta z vltia ꝓplēt ꝺministratiōe ꝺiuersoꝝ localiū sm̄ q̄ diuersa gña vulnerationū z diuersa accidentia neruis ꝓtingere ꝑnt.

Prima intētio ¶ Quātū ad p̄mā itētionē q̄ cir ca comestionē z potū vergiſ: ꝺi co q̄ vtilissimū est i p̄mis ꝺieb⁹ egrotātem ꝺieta tenuissima gubernare. Jnq̄t em̄ aui. ꝺieta vulneꝝ neruoꝝ a p̄ncipio vsq; ad securitatē apatio ꝺz ee tenuissima: qz (vt supiꝰ ꝺcm̄ fuit) taliaꝛ tot accītia maiora ꝑnt accidere istis vulneribus q̄ moꝛbū facilius pacutū. Et io talibꝰ vulneribꝰ ꝓpetit ꝺieta subtilissima q̄ est pax ꝺare vl fere nihil: vt hꝫ ꝓtio regimis acutoꝝ. z aphoriſ moꝝ ꝓtio. Satis est ℊ tpe p̄ꝺicto egrotātē cōedere panatellā aut fariolā cū zuccaro amigdalatā z ꝓ potu aquā ꝛdeaceā vl aquā simplr decoctā bibere cū zuccaro fino vel iuleb violato. Trāsacto picko apatis loco eriſtēte indoloꝛoſoꝛ absq; istāmatiōe ad apliozē vitā eger trāsire pōt. Carnes ℊ pullox in eoꝺē tpe vtilr ꝓcedunt. In brodio in sup eaꝝ panatella: grue: risū z farriolata fercta ad ꝓpositū faciunt ꝓ potu ēt vinū. ꝺoꝛifeꝛoptie liphatū accōmodate ꝓcediſ: qz vita ista eoꝺē tpe egrotāti ꝓcessa facit ad bonā neruoꝝ icarnationē: deide succēsiue vitā igrossando ꝓcedere ꝺz vt ar

Scōa intētio bitrio suo vinat. ¶ Scōa q̄ꝺez itētio ō ē coꝛpis euacuare ꝓpleſ ꝺmīstratiōe purgatiōis sz coꝛporis necessitatē. Et ō hac purgatiōe plenarie locuti sum⁹. c. ō cura flegmōis. z liq̄ de capko ꝓprio de purgatiōe. i li. ix. ℣ re pro tua necessitate illuc potes hꝫe recursuz. ℣ Cōpleſ isup ad ministratione stōmie ꝺiuersiue ꝑtute z etate ꝓsentiēte. Diuersiōes ꝺz p fricatiōes a ꝓua pte z vētosatiōes facte sūmo ꝓpe rūt: qz locū mēdiū tenēt stōmie Silr ēt enemate vētrē largū tenere vtilissimū est. Ad eāꝺē itētionē i p̄mis ꝺieb⁹ vulnere exi

kēte i partib⁹ superiorib⁹: vcz ab vmbilico supra submergere tibias in aqua decoctiōis rerū anodinaꝝ mirū i modū iuuat. Eodēcz mō vz si vulnus fuerit ab vmbilico infra brachia eadē decoctiōe calida submergere. De cui⁹ decoctiōis cōpōne ca. de squinantia doctrinā tradidi: ḡre ad illud recurras. Istō em ingeniū diuertit materiā a loco vulneris domestica diuersiōe.

Tertia intētio

¶ Tertia ꝓterea intentio q̄ ꝓsistit in ꝓhibitiōe accidētiū i eorū remotiōe sic ꝓpleh. In ꝓmis sciēdū est q̄ ꝓpōtiōria accidētia q̄ ꝓnt i solēt accidere neruorū vulne. sunt tria vcz dolor vehemēs spasm⁹: i permixtio rōnis: q̄ cū accidūt mala alia accidētia ꝓcomitāt ea: velut febris valida: sitis: atcz exiccatio lingue i nōnulla alia accētia i ꝓncipio. c. annotata.

Accidētia i vulneribus neruorum.

¶ Ut ergo predicta ab istis vulneri⁹ elōgēt: vuln⁹ a principio medicaminibus dolorē sedantibus putrefactionēcz ꝓhibētib⁹ cū domestica attractiōe medicādū est: put in quarta intētiōe ample dicem.

¶ Ulteri⁹ si vuln⁹ fuerit ab vmbilico supra: tūc cynctio ex oleo. camo. ane. i pig. gal. ꝓfecta i sub assellis i ꝓ totā colli ceruicē necessaria est.

¶ Similiꝝ mō nuchā seu totā spinā illinire vna cū inguinib⁹ vulnere i locis bassioribus exīte.

¶ Eadē vnctione ad futuri spasmi ꝓhibitionē vtilissimū est.

¶ In ꝓmis ēt dieb⁹ cauēdū est q̄ mēbrū vulneratū a frigore nō ledatur: qr neruis

hypo. no. Iziaḳ. Inḳt em hyp.

¶ Frigidū mordēs cutē inducit dolorem sine sanie facit rigores et ta intē spasmū causando.

Quartus intētio.

¶ Quarta denicz intētio q̄ cōpleh administratiōe diuersoꝝ localiū sic ꝓpleh.

¶ In primis si vuln⁹ fuerit a recidēti cātū i ꝛz lōgitudinē mēbri i detectionē nerui statiz vacādū est vt carne coopiaḳ: hoc celeberrime efficit ꝓ futurā partiū solu. Deiñ medicamina exicc. cātib⁹ domestice exicca. ꝓcedū est. Sup futura q̄z ponēdo pulueres suture ꝓseruatiuū. In loco tñ ꝛcliuiori sp offīm dimittēdo. Et fortasse i primis dieb⁹ i codē orificio vtilissimū erit ꝓcedere cū picta digestiuo de terebē. vitellis ouoꝝ parūq̄z croci ꝓfecto illinita. Eodēcz mō ꝓcedēdū est cū infrascripto basilicone vnguēto magistrali. Oleū ēt magistrale infra ordinatū cū de localib⁹ tractabiḳ post die quarta intus cū tincta positū ꝓ otiū loci vulneris summe ad ꝓpositū facit. Et no. q̄ istud oleū pōt administrari ēt a ꝓncipio cū tincta loco digestiui vsq̄z ad securitatē apatis. Deiñ ꝓ sua mūdificatiōe icarnatiōe i cicatriōe.

¶ Si aūt vuln⁹ ꝛm latitudinez fuerit cātū cū totali nerui incisiōe: statiz futura ꝓfunda i ptm mō carnosa vuln⁹ sucdū ē q̄ funde dico vt ps nerui icisi cū altera parte meli⁹ vnaḳ: q̄ ꝓpter i si de hac futura varie reperiaḳ opiniōes apud modernos doctores.

¶ Multi em cōtenēt neruū icisum icisiōe rota li ꝓ ei⁹ restauratiōe esse sucdū.

¶ Multi ꝛo dicūt q̄ nullo pacto dēat sui.

¶ Ueritatez tñ semper aperiēdo i in lucē ꝓducēdo dinco q̄ falso i male hi q̄ inbēt nerū suere textū Aui. itellexerūt super q̄ oēs super faciūt fundam. Sec⁹ ꝛz dīm⁹ florētin⁹ vir magne auꝛozitatis

Petr⁹ de arzilata.

in arte chirurga i doctor pitissimus. i petrus ō arzilata q̄ hāc disputādo materiā rōnib⁹ i argumentis efficacissimis. Dini opinionem q̄ fuit vt nullo mō

Ugo ō lucca.

neru⁹ suaḳ: optīe sustinuit. Eādē opinionē ꝛz do. Ugo de lucca: vt refert theodoricus. c. ō curōne neruoꝝ vulneꝝ.

¶ Et ꝛz hinc ide ab vtraq̄z pte mḳta argumenta multeq̄z efficaces rōnes i medium adduci possint: veritas tñ ē q̄ neruus nḳlo mō suaḳ.

¶ Et quāq̄ isti tales q̄ ife rūt neruū suere: suū (vt supius dixim⁹,) fundamētū faciūt sup

Aui.

sniam Aui. tñ hmōi snia nō est

Auic. Rasis

intelligēda (vt ꝛba sonāt) q̄ dē snia nō ē Aui. ꝛz ē Rasis libro ꝓtinētis de neruoꝝ vulnere. Dicit em ꝓfatus vir. Et si neruus disrūpaḳ ēm latitudinē: tunc necessarium est ipsum suere caute tñ ne neruū pūgas pūctura em nerui spasmū cāre pōt. Et si vulnus nō suiḳ ꝓfunde ps nerui cū altera pte bona

Rasis

cōglutinatiōe nō ꝛglutinatur.

Auic.

hec ē Rasis suia q̄ ocḷata fide demōstrat neruū nō ee sucdū. Aui. tñ eā dē asserit sniaz: ꝛz alius sunt hec. Et si neru⁹ disrūpaḳ ꝛz latitudinē: necessariū ē suere ipm. Et si nō suiḳ: nō glutinaḳ. Isti em itellexerūt ipz tñ: vt ꝛba textus Aui. sonant.

Aui.

¶ Celebrata ꝓtiū sutura int⁹ ponaḳ picta i loco ꝛcliuiori vulneratiōis leniḳ i supficiaḷr macta seu ibidita cū ifrascripto oleo ꝓseruādo suturā ꝓtiū defacta cū pulueꝛe suture cōseruatiuo. Desup ꝛo ponēdo vngm̄ magnale basilicū iferi⁹ ꝛscriptio ne nr̄a ordinandū: de q̄bus vz

oleo i vngm̄ cū ad ordīatiōez localiū puenero tibi pleniorez notitiā dabo.

¶ Et qr oleū nō ē applicādū in vulneribus neruoꝝ nisi apō maximā necessitatē sedādi dolorē: hoc itelligēdū est de oleo simpḷr i non de magḷali oleo: qr oleū cū alijs simplicib⁹ iterpositū duobus notabiḷr fuit. ꝓtio qr facit medicinas magis cursibiles i magis sedatiuas dolorz. Scō qr eaꝝ mordacitatē ꝓtundit i minuit.

Nota.

¶ Notādū est tñ circa ad ministrationē medicinaꝝ neruosoꝝ vlneꝝ in ꝓmis dieb⁹ q̄ nō sint multū ꝛglutinātes i festinā carnē i vulnerib⁹ ꝓducētes: qr (vt inḍt Aliabas) nō opz carnē sup neruis iducere vulneratis: donec ab apate calido eoꝝ tuti fuerimus: hmōi q̄dez opiniōis tuenimus.

Alias bas.

Aui. fuisse

Auic.

¶ canone curatiōis vulneꝝ neruoꝝ dicētē. Et si q̄n q̄dē l neruis acciderint vulnera opz vt nō ꝓperes i ꝓmis dieb⁹ vulnerū incarnationē: imo sit tota intētio tua i sedādo dolorē i ꝓhibēdo apationē. i hoc euaporādo materiā pānis et oleis calidis. s. actuaḷr i cōpḷonaḷr: velut est oleū camo. anetinū roscōpletum: i cū adipib⁹ iteꝛ: i interdū ēt cū oko rosato onfacino: quia viget in eo virtus loci ꝓfortatiua.

Nota.

¶ Et no. q̄ istū cerotum administratio in principio talis vulneris particularitatis fortis repcussiōis nō sine suspitiōe vf. Male ergo agunt hi chirurgi q̄ fortiorib⁹ medicaminib⁹ apocrusticis seu repcussiuis i circuitu hmōi vulneris ꝓcedūt. Et hoc gratia ꝓhibēdi ei⁹ apationē: qr ista medicamina repcussiua fortiora cō-

ueniret i isto vulnere sicut i ce
teris vulneribꝰ ꝓuenire videt
vbi ost. Et hoc euaporādo māz
dirisset: z hoc repcutiēdo. Dan
infra hmōi sñe ad verificādū
ꝑdicta medicamia repcussiua
ꝓterq; oleū rosatū onfan. istis
vlneribꝰ nō ꝓuenire hāc asse-
rit sñaz. Dicit em z illꝰ qō ma
gis rectū est i q̄cūq; neruozuz
vulnere z i q̄cūq; tpe est vt de-
sup applicet medicamē meti-
z eleni. i. lana succida. cuiꝰ offm
nō ē materiā ad locū veniente
repelleꝛ: ſz ipaz vapozare. ſiꝛ
et ꝓ doloris sedatione z phi-
bitiōe aꝑatz accōmodate i istz
vulneribꝰ administrant ēpla
resolutiua cū aliq̄li mollifica-
tiōe. Et hec ꝓueniunt vulnere
existēte ꝑplo: z in q̄ timet de re
tētiōe alicui⁹ saniosꝰ tatis. Jō
dicit. Anic. vbi ordinauit ēpla
Aui. de farinis cuz lixinio z sirupo
acetoso i neruoꝝ pūctura. Di-
cit. Et q̄nq; est necessariuz ad-
ministrare vcz illꝰ medicamē
qō est leni⁹ eo. s. medicamē re-
solutiuū cū aliq̄li mollificatio-
ne in manifesta fixura rōnibꝰ
añdictis. ℔ In pūctura vo cuz
ēplis exiccātibꝰ z resoluētibꝰ
hūiditatē exñtē i ꝓfundo pce
dēdū est: z hoc vt rōne doloris
reumatizatiōis hūiditatis ex-
tranee super particula neruosa
spasmū minime ꝑdicta hūidi-
tas cāre valeat. Jsta eniz ēpla
cōueniūt añ aduētū istoꝝ ac-
cidētiū z post aduētū eoꝝ. Pri
mo q̄dē añ aduētū eoꝝ conue
niūt in manifesta fixura. Pro-
pterea qz hūores ad exteriorē
ptē exhalādo euaporāt: doloꝛē
mitigādo. ſiꝛ q̄z post aduētū
eoꝝ ꝓueniūt: qz doloꝛē mitigā
do mām sup neruo retētam ad
extū ꝓparāt. ℔ In pūctura vo
maioꝛ exiccatio ꝓuenit añ ad-
uētū istoꝝ accētiū q̄ post ad-
uētū eoꝝ. In pricipio em ꝓue-
nit medicina exiccatiua valde:
vt hūiditates sup pūctura non
aggreganꝫ a q̄bꝰ spasmꝰ soleꝛ
gñari. ℔ Uez postq̄ ꝑdicta pūc
tura aꝑata fuerit z doloꝛ fue-
rit vehemēs tūc exiccatiua me
dicina nō ē exhibēda: qz facil
ad retentionē saniei: z doloꝛ in
isto casu ꝓp retētionē ipsi⁹ cāri
vſ. Jō medicamina resolutiua
cū aliq̄li mollificatiōe z dome-
stica attractiōe i isto casu vtilis
sima sūt. Mollitiua vo z matu
ratiua eēnt valde nociua tēpe
adducēdo Aui. auctate Sal. di
cētē. Accidit cuidā hoi pūctu-
ra cū ferro minuti capitis z di
rupta fuit cutiz z ꝓtinata fuit q̄
busdā neruis ipa pūctura ma-
nus eiꝰ. quāobrē q̄daz medi-
stoliā i pricipio posuit medi-
camē sup ipaz pūctura q̄ ia ex-
ptū erat ꝓ icarnatiōe magno-
rū vlneꝝ ḡre aꝑatꝰ fuit loc⁹. z
itez cecidit i scōz errozē appli
cādo mollitiuum medicamē et
maturatiuū quod ꝓstat ex far-
trit. cū aque z ol. ḡre putrefa
fuit manꝰ eiꝰ: z itra septimū vi
tā cū morte ꝓmutanit: qz ꝓpt
putrefactionē supuenit ei spas
mus: ḡre si ꝑdicta pū. et ozifi-
ciū eiꝰ aptū fuisset: z medicina
resolutiua ꝺsiccatiua cū aliq̄li
attractiōe z subtili substātia ad
ministrata fuisset forsā morte eui
tasset. ¶ Uenied̄o deiceps ad
ordiationē medicinꝝ istis vul
neribꝰ ꝓueniētiū vtilissimū est
sub breui epilogo nās z ꝓcta Aui.
tes eoꝝ ꝓmemorare. Medicia
etem (vt i q̄t Aui.) vlneꝝ ner-
uoꝝ ē illa q̄ repit subtiliū ptiū

eplis caliditatz domestice at-
tractiōis z ñ cū stipticitate oi-
no: caue a stiptico medicamie
ꝓserti i pricipio rei: lz aliq̄n sti
pticitas i medicamibꝰ neruoꝝ
possit toleraꝛi z caritas vehe-
mēs (vt i q̄t Aui.) ēplz dādo de
tersio cū stipticitate. Siꝛ q̄z
iubet iterdū acetū miscere cuz
medicamibꝰ neruoꝝ vt ꝛ̄ me
dicinaꝝ ad substātiā nerui va-
pe leat penetraꝛ. Uolnit siꝛ ꝑfat⁹
vir cū medicamibꝰ vulneꝝ ner
uoꝝ necessariū eē simplicia in
cie vulterpōeꝛ caris igētis velut eu-
nerum forbiū z furfur: vt eoꝝ ꝛ̄ ad
neruo ꝓfunditatē pūc. valeat ꝺsccdeꝛ.
rum. g nō ē icōueniēs trāsactz ꝓmis
dieb⁹ medicamia istoꝝ vlneꝝ
aliq̄ stipticitate pticipare. z qz
(vt supi⁹ dcm fuit.) dolor vehe
mēs spasmꝰ z aꝑa sūt ꝺ accīti
b⁹ q̄ solēt neruoꝝ vlnera ꝓco-
mitari: hic ē q̄ eoꝝ medicami-
na dñt hēre ꝓpetates ꝓnoia-
tag: vcz ꝓprietatē calefaciēdi
dōestice: z ꝟ rōne sedatiōis do
loꝛz q̄ i istz vlneribꝰ accideꝛ so
let. Debēt i sup esse exiccatiua
exiccatiōe vehemēti (ñ pp ꝟ di
co q̄ sint tāte exiccatiōis vt ha
beāt doloꝛē cāre) z ꝟ rōne phi-
bitiōis putrefactionis nerui z
ꝺsiccatiōis hūiditatz exnee su
per pticula neruosa deducte: q̄
nisi exiccaret z exheret spas-
mū posset cāre. nerui el ꝺ facili
putrefactionē suscipiunt: cū ab
hūiditate z friditate sint crea-
tiliatiua siue liq̄da vt statī eiꝰ
ꝛ̄ ad nerui lesionē penetrare
valeat. Dz deniq; eē attractiua
attractiōe dōestica vt mām itꝰ
retentā ad exteriorē ptē attra-
hat doloꝛē minime causādo. et
sic medicia dotata ꝛ̄tutibꝰ z ꝓ-
rogatiuz ꝓnoiatis vna cū alijs
igenijs supi⁹ habitz z iferi⁹ di
cēdis erit sufficiēs neruoꝝ vul
nera ab accētibꝰ añdictz ꝺsen
dere. Quāobrē amice mi vt ḡr
te itētiōi finz ꝓponaꝫ: vtilissimū
ē ad ordiationē localiū ꝺsccde
re. ℔ In pmz ordiabim⁹ vngm vngm
magꝛale basilicuz valde vtile magi-
oib⁹ neruoꝝ vlneribꝰ fere oi- strale.
bꝰ i tpib⁹ ꝛ̄tutē hz ꝺsiccatiuā
cū calefactiōe subtiliq̄z attra-
ctiōe: doloꝛē vlneꝝ neruoꝝ mi
rabiliꝛ mitigādo. Cuius talis
fuit ordiatio nra. ℞. olei camo.
olei ro. ꝑpleti añ. ℥. ij. olei me-
sti. ol. de terebē. olei ꝺ se. lini.
añ. ℥. j. ß. tereb. clarissime. ℥. iij.
sepi vituli castrati hirci. añ. ℥.
ij. ß. rozism. betonice caude eq̄
ne cētauree maioz añ. ℨ. j. ℨ-
miū terrestriū lotoꝝ cū vio. ℥.
ij. rubee tictoꝝ aliquātulū ꝓtu
se. z. ꝛ. ipericonis foliorꝝ z seis
ei⁹ añ. ℨ. j. masti. gūmi elimi.
añ. z. ꝛ. picz nauali z resine pini
recētz añ. ℥. j. ß. serapini galba
ni aroma. añ. z. ij. Jstz vltimis
trib⁹ i aceto dissolutis deiñ cū Nota.
ciato vno vino odozif. aliquātu
lū ꝓtūdēdis adiuicē misceanꝫ
simꝫ p diē naturalē ꝓmittendo
postmodū bulliāt ad ignē vsq̄
ad ꝓsum. vini, deiñ fortiē expri
māt canapacio spisso cui exp̄s-
sioi addāt litargirū aurei z ar
gentei añ. ℥. ij. ꝛ ß. minꝫ. ℥. ij. ꝛ
itez bulliāt i pmz lēto igne ba
culo agitādo: ignē deiñ vigoꝛā
do bulliāt donec acq̄rat colorē
nigrū: aut simile nigro: quo fa
cto cū cera noua sufficiēti fiat
vngm in bōa forma qz in istis
vulneribus mirabile hz ꝓpga
tiuā. ¶ Ad eāde intētione va- vngm.
let vngm sub ista forma ordi-

natum.℞.vnguēti afiscripti.ʒ.
iiij.pigueđinis galline pigue
dinis vituli añ.ʒ.j. aromatici
dissoluti in aceto.ʒ.ß. serapini.
ʒ.ij.diaqlōis albi.ʒ.ij.ß. misce
et ad ignē ola liq̄faciēdo bul-
Nota. lient parūper. ℙ In vulnere ꝯo
(qr ista vnguēta admistrarī eē
vulnus siue desup) vz mirabilr
Oleuz infrascriptū oleū magḳale cuz
singḳa dolozis sedatiōe exiccatiōe et
re ad- domesḳica attractiōe ꝛ vocabiř
uersus oleū de perforata. ℞. tereb. cla
vulne- rissime. ʒ.ij. olei ō terebē. ʒ.vj.
ra ner olei roſ. odoriferi cōpleti siue
uorū. ex oliuis maturis cōfecti. ʒ.ij.
ℏmiū terrestriū lotoꝝ cū vio.
ʒ.ſ.ß. rubee tictoꝝ. ʒ.iij. semis
ipericonis. ℳ.ſ. rozisma. cētau
ree maiozis millefolij añ. ℳ.
ß. ola adiuicē pistenḳ ℘ter lum
bricos: deiñ bulliāt cū modico
vini odoriferi ꝛ paꝝ aq̄ ordea
cee vsq; ad vini ꝛ aq̄ cōsumma
tionē deiñ colenḳ ꝛ addaḳ paꝝ
semis siue flozis ipericōis ꝛ p
mēsem vez maij ponaḳ ad solē
permutādo semen de hebdo-
mada in hebdomadā. Jstō em
oleū ł istis vulneribꝰ ℏtutē hz
mirabilē ꝛ iter ceteras ℏtutes
Nota. mirabilr doloꝛ sedat. Et si do
loꝛ fuerit veheměs oleū de vi
tellis ouoꝝ accōmodatissime
emplz administratur. Ad eādē inten
tionem pro sedatione dolozis
ingētis ꝛ spasmi phibitiōe va
let ep̄m de medulla panis cū
lacte vaccino confectum cum
oleo roſ. camo. vitellisq; ouo-
rum parūq; croci. Jstud enim
emplastrum mirabiliter dolo-
rem sedat materiaz ad exitum
Alid. preparādo. ¶ Item. ℞. radicū
altee lib. ſ. ordei mundi lentiū
fabaꝝ añ. ℳ. ſ. omnibus deco
ctis cum lixiuio barbitonsoris
incisis et pistatis ac cribellatis
tis ad ignē cū oleo camo. roſ.
atq; anetino ceraq; alba suffi-
cienti: ꝛ cum ꝑdicta cribratura
fiat forma q̄ fit inter emplm et
cerotū: addendo tereb. clarissi
me. ʒ.iij. croci. ʒ.ß. Jstud enim emplz
emplz siue cerotū mirabilr do
lorem sedat materiam humo-
ralē resoluendo. Digestiq; ad
exitū subtili attractiōe ꝓparan
do. ¶ Et nota q̄ est mirabile
in quacūq; sedatiōe doloꝛis tā
a punctura q̄ incisiōe causati.
ℙ Jtē ad eādē intētionem vez
emplm infrascriptū secuta ge-
neratiōe saniositatis in nerui
pūctu. ℞. farie fabaꝝ lib. ſ. fur
furis bñ triturati. ℳ. ß. camo.
melliloti añ. ℳ. ſ. omnibꝰ opti
me trituratis ad ignē cuz sapa
sufficiēti ꝛ triturationē ꝑdicta
fiat emplm solidum addendo
olei. camomillini aneti. roſ. cū
ebullitiōe vermiū terrestrium
añ. ʒ. ſ. ß. cum cera alba sufficiē
ti fiat unixtura ad modum ēpti
antescripti q̄ mixtura vna cum
ꝑdicto emplo in oibꝰ vulneri-
bus neruoꝝ ꝓ sedatione dolo-
ris ꝛ olbus in tpibus accōmo-
date administrāt. ℙ Jtē emplz
qđ cōuenit in principio pūctu-
re ab Aui. cōmemoratū plimū
iuuatiuū secuta putrefactione
in quocūq; neruoꝝ vulnere: cu
ius talis est ordinatio. ℞. fari-
ne faba. farine orobi fari. o.
añ. li. ß. cū sirupo acetoso ꝛ pa-
rum lixiuij fiat emplm solidū.
ℙ Tñ in isto casu inuenimus
emplastrum infrascriptum me
liozē habere efficaciā cū seda-
tione dolozis ordinatione nra
cuius talis est forma. ℞. farine
ordei: farine faba. farine lēti
añ. li. ſ. furf. bñ tritu. ℳ. ſ. ß.

sapa sufficiēti ad ignē fiat ēp̄z no. ʒ. ſ. ß. bulliāt ad ignē cū cia
to vno aq̄ ordeacee ꝓter tuciaz
vsq; ad ꝛsummationē aq̄ ꝛvini.
Deinde colenḳ fortiter: cui co- Lini-
lature addaḳ de cera alba quan mentū
tū sufficit ꝛ fiat linimētū. Addē
do in fine tuciā ꝑdictā ꝛ croci
ʒ. ß. Et vtere q̄ mirabilr vz in
oibꝰ vulneribꝰ neruoꝝ vbi est
intētio sedādi doloꝛē: mundifi
cat em ꝛ suauiter incarnat. Jtē
oleum ad vulnera neruoꝝ ma-
gna mirabilis operationis cū
mūdificatione ꝛ neruoꝝ incar
natiōe. ℞. gūmi elimi masticis
resine pini recētis tereb. clarif
sime añ. ʒ. ſ. armoniaci bdellij
galbani serapini oppoponacis
añ. ʒ. ſ. ß. vermiū terrestriū loto
rū cū vino. ʒ.ij. antimonij pul-
uerizati. ʒ.iiij. rozismarini mel
lifolij centau. maiozis ꝛ minoꝛ-
ris: caude eq̄ne añ. ℳ. ß. iperi-
conis. ℳ. ſ. oī. ro. onfan. ʒ. ſ. ß.
ola adinuicem pistenḳ: ꝛ ad fur
nellū arte ꝛ igne cū cornamusa
vitrea bñ inlutata optime lābi Oleuz
cenḳ. Et qr ꝑma materia q̄ exie ptiosiſ
rit erit in forma aq̄ oleū deinde simum
ptiosissimū emanabit: iō vtili
simū erit ꝑdictū oleū cū ꝑma
aqua itez imiscere ꝛ sic bulliāt
ponēdo intꝰ paꝝ grane finissi
me ꝛ rubee tictoꝝ ipiconis pa
rūq; herbaꝝ supiꝰ notataꝝ vsq;
ad ꝛsummationē totiꝰ aq̄: dein
de fortiē colenḳ ꝛ vsui reserua:
qr mirā hz ꝓprietatē i isto casu.
ℙ Et fere dici ꝑt q̄ i isto oleo in
cēt ola secreta oēsq; ℘rogatiue
q̄ neruoꝝ medicamia hr̄e dfit:
qr (vt ptz ꝛsideratī igredientia)
hmōi oleū ℏtutē hz sedatiuam
doloꝛis attractiuā desiccatiuaz
cū absterſiōe: qb⁹ olb⁹ in cura
tiōe vulneꝝ neruoꝝ idigem⁹.
Vnum preterea semper tibi sit

Aule. Aui.) Sicut neruus discoopꝰ
ē dignior ceteris vt fiat aleuia
tio in eo. Jta ligamēta q̄ oriunt
Lini- ab ossibꝰ sunt figuraꝝ dignioꝝ
mentū vt operer̄ sup ea cū medicami
ne fortī. ℙ Sup neruo discooper
to ergo vtilissimū est ponere in
frascriptū linimentū. ℞. olei ro
bētina. ʒ. iij. succi plātaginis. ʒ.
ß. seminis ipericonis aliquātu
lū ꝑriti. ℳ. ß. tucie ꝑparate. ʒ.
iij. calcis decies lote cum aqua
plātaginis. ʒ. ij. antimonij. ʒ. ſ.
sepi hyrcini sepi vituli añ. ʒ. v.
Vermiū terrestriū lotoꝝ cum vi

Auic.

mẽti tenẽdũ q̃ auxilia sp actua liter calida (vt inq̃t Auic.) debẽt admistrari i vlnef ꝛ ei⁹ circuitu imo fascie ꝛ bẽde nõ frigide ſz calide esse debẽt: qz (vt inq̃t ꝑfat⁹ vir) nocumẽtũ nerui sumptũ a frigiditate eaꝝqñ sua frigiditate obuiãt ipſi neruo non paꝝ eẽ vr: imo friditas ꝟz mõ in neruis cãta inq̃t esse vnũ de nocibilioribus eis. ¶ De curatiõe ãt pũcture lz satis dem̃ sit supra in sñia allegata ab optimo Meſ. tñ vt eius curatio magis eluescat aliqua auxilia necessaria ꝛ vtilia puto eẽ tãgẽda q̃ in loco pãlr. ꝓmemorata nõ fuerẽt.

Cura pũcture nerui.

Meſ.

Cauterium.

Attractiuuz aduersus pũcturaz neruorum.

Aliud attractiuuz nobile operatio-nis.

Remotio spaſmi ꝛ apatis.

ꝟ In ꝑmis ꝟ loco pũcture aut loco incisiõis fcrẽ sup pũctura (vt supi⁹ dixim⁹ q̃tidie feruẽti oleo sãb.) cauterizeꝛ. ꝟ Deinde attractiuũ subtilis substãtie super locũ adminiſtreꝛ. cui⁹ talis ꝑt esse ordiatio. ℞. fermẽti. ʒ. ſ. tereb. ʒ. ij. pigueḍis gallie olei de semine lini añ. ʒ. x. olei sambu. ʒ. ſ. ß. fari. fenugreci farine ordẽ. añ. ʒ. vj. croci. ℈. ſ. vitellum vni⁹ ouĩ misce ꝛ bul. vnica ebullitiõe ponẽdo vitellũ ouĩ i fine coctur: ꝛ est medicina magna i isto casu. ꝟ Itẽ ad eãdem intẽtionẽ vz istud vnguẽtũ. ℞. diaq̃lonis albi cũ gũmis. ʒ. x. tereb. clare gũmi elimi. añ. ʒ. iij. olei samb. ʒ. ij. olei ỽ eufor. ʒ. ß. hermo. dissoluti i aceto. ʒ. ſ. misce ꝛ ad ignẽ bulli. paꝝ ꝛ fiat cerotũ ꝟ Multa remedia amice mi superi⁹ ordinata fuerũt tã de oleis q̃s ỽ emplis ꝛ cerotis q̃ ad hãc curationẽ ꝙueniẽtissime inseri ꝑñt. ¶ Pro remotiõe itaq̃ spaſmi ꝛ apatis cũ de remotiõe doloris superi⁹ satis dictũ fuerit nũc aliq̃d est dõm. ꝟ In ꝑmis dico q̃ i remotiõe spaſmi nulla melior curatio est q̃s ꝓtin⁹ neruũ lesum cãdẽti ferro trũcare. Cõsequẽter oleo samb. feruenti vtilissimũ ẽ vuln⁹ visitare. Deinde coctura vulneris medicaminib⁹ lenitiuis seu digestiuis curare. Et hãc curationẽ tpe nr̃o multoties expti sum⁹: nobis et egrotãtib⁹ bñ succeſſuz fuit. Et de lenitiuis ꝙueniẽtib⁹ in isto casu cerotũ siue empl'm brãdi ce altee supi⁹ ordinatũ summe iuuasse ꝓcepim⁹. ¶ Cetera auxilia ꝑ remotiõe apatis i ſa qua mouenẽ lacerti ad eorũ originẽ inobedieteſcz fiũt i dilatatiõe: qz nõ ꝑñt dilatari scõz voluntatis ipiũ nisi remoueaꝝ spẽs, egritudo. ¶ Cuius duplex est spẽs: vcz spaſm⁹ ꝓportionat⁹ ad materiã: ꝛ nõ ꝓportionat⁹. Proportionat⁹ ad materiã põt esse duplex vcz de inanitione ꝛ repletiõe. Et quãcũq̃ aliq̃ tenent interdũ a vulnere ꝓtingere poſſe spaſmũ nõ ꝓportionatũ ad materiã: cuius cãm dicunt esse imediate effectiuã sicut est frigiditas ꝑter naturã velut est dolor solutio ꝓtinui: ꝑsertim cũ punctura facta ab instrõ minuti capitis aut pũctura vel morsura alicuius venenosoꝝ aut nimia frigidita te particulis neruosis vulnera tis euenięti. Et ꝓpterea optimo, dicebat hyp. v. apho. dicẽs. Frigidũ mozdens cutim dolorẽ rigorẽ aut spaſmũ iducit sine materia. Tñ in rei veritate ẽ de ratio ꝓtingenti. Et ſi illũ euenire ꝓtigerit: satis ꝙ primũ vtiq̃ ꝑportionatus ad materiã efficit spaſmus de repletione vt pl'm. ꝟ Ergo ad solutionẽ ꝓtinuitatiz neruoꝝ accidit spaſm⁹ ỽ repletiõe ꝛ hoc rõne doloris vehemẽtis: nã dolor (vt inq̃t Ga.) est ad locũ: q̃ imbibunt ꝛ replenẽt nerui. Un materia illa interdũ trãsmittit ad cerebrũ ꝑ neruos. Cerebrũ sentiẽs eã conaꝝ tãq̃ inimicã ab eo ipam expellere materiã. Et qua expulsiõe nerui imbibunt materia predicta. Et spaſmus sepenũero causaꝝ ꝑ totũ corpus q̃ de repletione ỽ. Et ꝓpterea cã eius est de repletiõe. ꝟ Interdũ ꝟz putrefactiõe materia venenosa eleuaꝝ in fumũ ꝛ per neruos rapit ad cerebrũ: quãobrẽ necessario cerebrũ sentiẽs nocumẽtũ venenositatis: materiei q̃ causat motionẽz cerebri ꝙpassiõis mouet ad expellẽdũ nocumẽtũ venenũ rõne cuius spaſmus cãri vr̃ a mala ꝛ venenosa ℓlitate materiei ꝛ nõ a multitudine ipi⁹. Et ꝓpterea vidimus sepenumero hũc spaſmũ gñari ꝓpter neruoꝝ pũctura (vt optim⁹ Meſ. testat autoritate Gal. c. de spaſmo) dicẽs pũcturã neruoꝝ vel chordaꝝ seq̃tur spaſmus. Et ꝓpte cũ nõ respirat pũctura. Efficit ẽm interdũ sup ipsa pũctura venenosuz reuma ꝛ venenosum q̃dẽ ꝓpter ꝓtinuitatẽ rapit ad cerebrũ ꝛ facit epilepsiã aut spaſmũ. Putridũ ꝟo apa aliq̃n in loco pũcture gñat: quare Gal. nedum ꝑce pit pũcturam aperiri. Imo neruz totali incisiõe scindi vt ei⁹ accidẽtia mala ꝓtenẽt. Inq̃t ꝑ fatus vir. Et fit spaſm⁹ quasi ſp in punctura ꝛ solutiõe ꝓtinuitatis neruoꝝ ad humiditate: iõ spaſmus de repletione cãri vr̃.

Meſ. Gale.

Nota.

¶ Et ꝓpterea ei⁹ cura est sicut paralisis: cũ eũonibus ꝛ cliſterijs acutis ac balneis aq̃ꝝ termaꝝ ꝛ balneo sicco in fine rei artificialr ꝑfecto rerum ꝑfortãtiũ cerebrũ ꝛ ei⁹ nuchã ꝛ deficãtiũ hũiditatẽ faciẽtẽ spaſmũ Linimẽta ꝟz (vt ipse bon⁹ siue asserit) descripta in cura paralisis aduersus spaſmũ mirabilr valẽt. ꝟ Regimẽ vtiq̃ eius i cura spaſmi pl'm inuat. ꝟ Balneũ ꝟo ꝙuenies ad hũc tale ꝑt esse. ℞. camomil. melliloti aneti sambuci rute stichados: matricarie nepite origani rozism. saluie, añ. M. iij. herbe scrẽ ma

Cura.

Linimẽta.

Regimen.

Balneum.

curatione.

Spaſm⁹ restãte Auic. ſcda tertij capło pro prio medico ꝙueniẽs pe ẽ egritudo nerui

rie ipico. abrotani pulegij flo-
rū sambuci añ. M. ſ. radi. altee
z enule añ. li. ij. ſq̄ati melk. li.
ij. castorei. ℥. ſ. ℈mium terre-
ſtriū. ℥. ij. nucis musca. cinam.
añ. ℥. ſ. cubebe garioſilorū ali-
quātulū ꝓtritoꝝ añ. ℥. ß. bulliāt
ola ſik cū vulpe viua in aq̄ vi
no ſufficiēti z oleo oliuaꝝ dul-
ciū vſq; ad ꝓſūmationē duaruꝫ
ptiū ex tribus. Et q̄ totū corꝓ
ſuffumigetur z balneet q̄
eius opatio ad ſpaſmū mira-
Cero- bilis ē. ¶ Et no. q̄ ſi ex radice
tum. altee z enule ꝓius decoctis et
cribellatis cū lib. ſ. olei añdic-
ti z cera alba ſufficiēti ad ignē
efficeret cerotum eſſet magna
medicina q̄ñ ad totā ſpinā mo
re ceroti appliceť. ℣ Itē ad eā-
dē intētionē vz infrascriptū li
Lini- nimētū. ℞. olei vulpini olei ca
mo. olei de lilio de spica añ. li.
ß. aggrippe z dialtee: olei ō gi
nipero de terebentina ō caſto
reo de maſtice añ. ℥. ſ. ß. roziſ-
mari. ſaluie iperico. ſtichados
nepite ſanſuci mentaſtri mꝛica
rie abſinthij romani añ. M. ſ.
ſquinati. M. ß. ℈miū terreſtriū
lotoꝝ cū vino. ℥. iij. incidaňť z
ꝓtūdāť herbe z bulliāt cū olej
z ciato vno vini odoriferi mal
natici vſq; ad ꝓſummationē vi
ni z parū plus. Deiñ colentur:
cui colature addāť terebētine
clare. ℥. ij. reſine pini. ℥. ſ. ß. Ce
re albe quātū ſufficit z fiat lini
mentū q̄ ola loca neruoſa liniā
tur ꝑſertim ſpina dorſi. Cums
officiū eſt loca neruoſa poten-
tiſſime ꝓfortare cū reſolutione
z exiccatiōe materiei cōtēte in
eis. Et ꝓpterea eius opatio eſt
Oleuꝫ valde ꝓficua ad vulnerū ſpaſ-
ℨ ſpaſmū. ℣ Eādē ꝓrogatiuā etiā cuꝫ
tum. maiori exiccatiōe et reſolutiōe
ꝑdicta hꝫ infrascriptuſ oleū
cuius talis eſt deſcriptio. ℞.
olei de spica olei camomillini
añ. ℥. ij. olei vulpini olei de gi-
nipro de castoreo laurini. añ. ℥.
ſ. olei de tereb. ℥. ß. ſtichados
ſquinati timi ſiue tmmuri ſan-
ſuci rotiſma. ſaluie calamenti
matricarie abſin. abrotani ſe-
minis iperico. añ. M. ß. aarip
pe z dialtee añ. ℥. iij. rute. ℥. ij.
ß. muſcis musca. cubebe. garioſi
lotū cinamo. ℥. ij. thuris. ℥. iij.
reſine pini tereb. clare añ. ℥. j.
ß. radicū enule radicum ebuli
aliquātulū ꝓtritarū z inciſarū
añ. ℥. iij. vermiū terre. lotorum
cū vino. ℥. v. cōtundēda cōtun-
daňť groſſo mō: deiñ bulliant
ola ſimul cū lib. ſ. ß. vini odoſi
fe. vſq; ad cōſummationē vini:
deiñ colentur z cū eo loca ner-
uoſa actualiter calido linient:
nā eius opatio aduerſus ſpaſ-
mum vulnerū neruoꝝ eſt val-
de ꝓficua: exiccādo em̄ z cōfor
tando loca neruoſa mirabiliter
materiā facientem ſpaſmū re-
ſoluit. ℣ Itē facta illinitiōe mē
ꝺroſſ' tatim vtiliſſimū eſt pa-
tientem pelle caſtrati nouter
excoziati inuoluere. ℣ Aut loco
ems pelle vulpina z erit melꝭ
ſi cū cōmoditate reperiri pot
rit per diē naturalē pannis cal
dis pellē calidā detinendo: q
in iſto caſu eſt multū ꝓficua.
℣ Fortius etiā añdictis aueꝛ
oleū bñdictū ꝑſertim vngēdo
cū eo caput z nuchā: cuiꝰ ordi
natio ꝺſcripta repiť in antido.
nō de oleis. ¶ Et nota q̄ hoc
oleū aduerſus ſpaſmū ō repl
crede mihi ē medicīa magna.
Et ꝓpterea in neceſſitate illat

Came ra. recurť. Camera ꝓterea habita
tiōis laborātis ſpaſmo caliď. z
ſicce nature eſſe ꝺz caſitate tñ
tēpata aromaticis lignis z her
bis mūita: ſi cut ſaluia rotema.
timo: lauro ginipe. z currētib⁹
Dieta. eoꝝ curſu. ℣ Dieta ꝓterea in ꝑ
mis dieb⁹ ꝺclinat ad calz z ſic.
Sit tñ aliquātulū tenuis. Et eo
marie i tertano ſpaſmo. ℣ Et ꝑ
Potus pterea i potu aq̄ mellina cū de
co. ſaluie z parū ꝑſiꝫ parūq; ci
na. i iſto caſu facit ad ꝓpoſitū.
℣ Panatella ꝺz i brod. columbi
ſilue. cū ruta z ſaluia minutiſſi-
me icisis z deſuꝑ more ſpērū i
poſitis hꝫ i iſto caſu maximā
virtutē. ℣ Qua ſik cū eiſdē her
bis ſūpta ēt vtilr conceduntur.
Vinū ēt odorifē. limphatū cū
aq̄ mel. z eiſdē herbis, ſūpū in
terdū. ꝓcedit pōt: q̄ facit ad re
ſolōnē materie z hūi. eēnee in
qb⁹ ſpaſmus gñari ſolēt. ℣ Ci-
cera ꝺz decocta cū ſaluia cala.
origano ſerpil. z rutaꝝ eoꝝ bro
diū cū vtilitate ꝓcedunť. ¶ Su
ꝑ caput vl teri⁹ z nucha ꝑ ꝓfor
tatōe cerebri z nuche ac neruo
Cero- ruꝫ veniētiuꝫ ab eis nō niſi vti
tum liſſimuꝫ z cerotū ꝓponere euge
Euge nū: vez ſup cōtonali z ſagittali
nij. cōmiſſura et origine neruo. nu
che q̄ eſt ſup collo. c. de cero. et
vnguē. lantido. nō deſcriptū:
Acci- ei⁹ operatio i ſpaſmo eſt valde
dentia vtilis. ¶ Et q̄ ſp ad ſpaſmū ſe
quunť accīdtia valde ipetuoſa:
ſpaſmi ſicut ſtrictura ā helit⁹ q̄ ē neceſ
ſari⁹ ad vitā: denegatio vrine:
ventris ſtipticitas quorum cu
ra. ſigillatim diceť. ℣ Nam ſi vē
ter fuerit ꝺſtipatus enematib⁹
emolliētibus z feces educenti
bus ꝓcedēdū eſt: de qb⁹ i anti.
nō. c. ſingulare faciem⁹. ℣ Sik
ꝺz ſi denegatio vrie fuerit i cā
cuꝫ ꝓuocātib⁹ vtinā ꝓcedať de
qb⁹. c. ꝓo z i li. ō ſimpli. medi
i ꝑtib⁹ ſimpli. ad hāc ītētionē
diuerſas receptas ꝓpoſui. De- Nota
mū ſi ſtrictura āhelit⁹ cū ſpaſ- de fe
moſociata fuerit: vtiliſſimū ē ō brē in
tiere i oīe loc. ordiatū i āti. nō ſpaſ
c. ō ſiru. nā ei⁹ opatio eſt valde no.
vtil. Pect⁹ ſik ex ol camo. hir-
cino amig. dul. z pigue. gallina
cea limēdū ē. Et qz ſili iſta egri
tudo ſpaſmi ē frigide z hūi. cō
ꝑonis. iō ſi ſpaſm⁹ fuerit ſine
febre ptudētiſſimi medici ē fe-
briculā ſup ſpaſmū iducere: qz
ſua caliď. iterdū curat ſpaſmū.
Et ꝓpter hꝫ. ō z meli⁹ ē febrē ῡpo.
i ſpaſmo fieri q̄ ſpaſmū i febre
ſupcūire. ℣ Utiliſſimū ē ꝓterea
q̄ hoīa poriſmi teneat patiēs
baculū itra dētes ō ligno ſalleꝭ
ne hoīa poriſmi et motiōis la-
certoꝝ ligua a dētib⁹ lacereť. Cura.
¶ Curatio ℣o ſpaſmi de inani- tio
tiōe a curōne ſpaſmi ō repl'one ſpaſmi
ā dicta penit⁹ ē aliena. Nā ei⁹ de ina
cā ſiccitas ē hūiditatis ſubſtā- nitiōe.
tifice ꝓſūptiua. Spaſmi ℣o de Dria i
repl'one (vt ſuperi⁹ dixim⁹) eſt ter ſpa
ipa mā ꝓūcta neruū ꝑplēs. Et ſmū de
ppea i iſto caſu nerui abbrēnia reple-
bunť ꝺz lōgitudinē z ꝺz latitu- tione z
dinē dilatank. In ſpaſmo āt ō inani-
inanitiōe ꝺz vnūquēq; moduꝫ tiōe q̄
nerui abreuiāť nec ꝺcremētū ac ad co-
cipiūt. z ppea ō tetan⁹ ſpaſm⁹ rū ma-
q̄ſi totū tenēs: qz neca dextris teriā z
nec a ſiniſtris flectūť nerui imo lōgitu
eq̄lr z recte extēdunť. ¶ Cura dinem
itaq; ſpaſmi de inanitione effi neruo-
ciť cuꝫ reb⁹ hūectātib⁹ et refri rum et
gerātib⁹. Et ppea balneuꝫ ifra breui-
ſcriptum ſummopere vz. ℞. fol. tatem.
mal. z viol. añ. M. ij. ſemis cito Curō.
nioꝝ z pſilij. añ. ℥. ſ. ſemis mal Balne
uarū z altee añ. M. ſ. radicū al um pe
tee aliquātulū ꝓtritarū. li. ſ. oꝛ- caliať.

dei mūdi.M.iij.pomor apior nu.xx.bulliāt oia sīl' in brodio gallinar vl' pulli z par lactz z capitz vituli ac pedū ei' vsqz ad cōsūmatiōem tertie ptis.Deiñ oib' colatis in pdicta colatura patiēs balneet p paululū tpis ipa non mīltum calida exīte.

Alind balneū. ¶Balneū ḡz cū lacte capno vel ouino vl' vaccio cōfectū i isto casu a doctorib' plz laudar:fctō balneo vtilissimū est totā spinā oēsqz iūcturas illinire ifrascōto linimēto.℞.olei vio.ℨ.iiij.olei

Linimētuz. amigd.dulciū pinguedis galline medulle cruriū vituli.añ.ℨ.vj.pinguedis vituli pinguedis hedi.añ.ℨ.r.bulliāt oia sīl'.cuz li.ſ.decoctionis balnei añdicti vsqz ad cōsum.decoctōis:deide colēt z vtere. ¶Regimē ḡz p sui comestiōe z potu ad frigidū

Regimen. et humidū declinare dz.¶Prono

Prognosticatio. nosticatio de spasmo in neruo. vulnere a spasmo euenīeti ex vulneribus neruoz raro euadit hō.Quāobrē optime dicit hy

Hypo. po.aphorismor.Spasam' in vulnere mortale.Dicit mortale sm plurimū.Qō autē egritudo ista sit mortalis z valde piculosa i vulnerib' pbar.Nam spasm' est egritudo phibens anhelitū q̄ est necessari' i vita z sine q̄ hō diuti' viuere nō pt: vt ptz psideratī vtilitatē talis anhelit' demōstratā.c.de anatomia cordis et pulmonis.Dico isū p ipaz egritudinē exitia

Nota. lē eē:qz ei' lesio non efficit sine lesiōe cerebri.Lesio aūt fctā i cerebro ē piculosa pp cōitatē quam habet cerebrum cum ceteris pticulis;toti' corpis.Ceterū spasm' de ianitiōe raro vl' q̄si nūq̄ curar.Tñ a cura añdicta z rōnabili ñ ē recedēdū:qz interdum nā opatur q̄ medico impossibilia videntur.¶Et deo dante ꝛc.

¶Capi.xvij.De paralisi et eius cura.

Curatio palisis multas habz itētiones quas palisis phisicis dimittem':qz p maiori pte ptigit palisiz eue nire a cā corpali.Igit ei' curō ad eos ptinere vr.iñ qz sepe nūero h̄ accidēs i vulneribus neruoz z capitz ptigere solet. Jō de ei' remotiōe p localia alia q̄d dicem'.In ceteris aūt p cōplemēto curōz recurrū hīc ad ea que tes ad Mes.q̄ euāgelice ō hac mā tractauit.¶Ut igit ad actū practicū veniam' dicoq̄ oia ingenia q̄ descripta sunt i añi ca pīo de cura spasmi huic curōni ueniētissime ipīt admistrari: ḡre p tua neccitate doctrinā h noiari capīi reuide.¶Unūpter ea sup hac mā nō esti ptermittē dum.Et est q̄ oleū magīale de Oleo scriptū in antidotario nro.c.de oleis vocar oleū balsami inter cetera remedia pncipatū i isto casu obtinere vr.Cōsilez ḡz me Bal dicinā descripsit bon' Mes.ca Mo pīo ppio.cuius hec fuit ordinatio.℞.mirrhe electe aloes epatice spice nardi;fanguinis drachonis thuris mumie oppo nacis bdelij carpobalsami croci masticis gūmi arabici sto racis liq̄de storacis rubee añ. ℨ.ij.℞.musci.ℨ.j.tereben.ad pō dus omnuz misce hec oia cuz terebentina addendo succum herbe paralisis:z cum magna diligentia ir ase vitreo elam bicetur mixtura ista z cum ēs bicata fuerit q̄ exierit reseruetur in vase vitreo cū cera bene obturato:

obturato:z cū pdicto liq̄re mēbza palitica z origo nuche liniā

Dieto. tur:qz ei' opatio mirabilis est. ¶Itē decoctio valde vtilis ad cio ad quāquāz palisiz.℞.radicū liq̄

Paralisis. ricie.ℨ.vj.mētastri.M.ij.floris rosisma.M.j.saluie.M.ß.herbe palisis siue muscate sc̄nāti añ.par cum aq̄ sufficiēti ab sim thū feniculi rosisma.z saluie bulliāt i vase vitreo vsqz ad cōsū medietatz:deide colenī cui colature addāt mell.ℨ.iij.sirū.ō duab' radicib'.ℨ.ij.sirū.de sticchados.ℨ.j.z ß.et itez bulliāt parū z vtere sero qñ itur dormitū z in auroza more sirupi.z ēt

Balnea laborātib' spasmo hūido optima ē medicia.¶Balnea ḡz i añ de repletōe huic curatiōi vtilr pīt admistrari:q̄re p tua necessitate illuc recurre.¶Et sic deo dante ꝛc.

Capi. xviij. ¶Ca.xviij.De curatiōe sagittarū spine z aliox cōsimilium.

Accidit plerūq̄z i vna q̄z corpis pticula sagittā :spinā:frustum ligni:z sīlia retineri. Pro quaz curatiōe

Curatio. duabus intentionib' pceditur. Pria i ingenio eaz exctōis cō sistit.Seda vltia itētio ē circa curationē vulneris ab ipa sagit

Prima ta causati. ¶Quātū p oplemēto tertia. tissimi chirurgici est pīderare locuz vbi infra est sagitta z natura ipsi' sagitte.Nā si sagitta fuerit i mēbro carnoso velut in brachio cora tibia:et si fuerit barbularz:sagitta cū hasta seu fusto:tūc nō incōmodū ē puto ipsam penetrare facere ex alia pte ex qua penit' extrahaī:qz rōne barbulaz sagitte ex oriti

Practica cio per q̄ sunz habuit ingressum nō posset extrahi sine mīte carnz multarūq̄z venaz z pāniculoz laceratiōe z fortasse i sui extractiōe ferz int' remaneret q̄ esset valde incōueniēs.¶Si vo sagitta int' remāserit:z orificiū sit adeo strictuz q̄ cū tenaculis fabricatis ad īstar rostri gruis aut alijs instīs totcula rijs exīhi nō valeat:tūc incidaī loc' vsqz ast sagittaz. ¶Eodēqz mō dico eē pcedēdū si fuerit in osse. ¶Et nota q̄ icisio q̄ to citius fiat tanto meli' z securi' a nocumēto apatis.Et cām pīdera.Nā qñ incidīr vulnus recēs sanguinolētū loc' nondū est dolore vehemēti alteratus: nec etiā ab humorib' apat':qz nōdū cucurrerī ad locū.Et isto mō incisio dūmō sit abscz neruoz z venarū lesione in eodē tpe facta tutior erit q̄ fctā loco existēte dolorosō z apposo.¶Facta incisione p posse cū alīq̄ ex pnominatis instīs sagitta,pti n' extrahenda est.Deinde loc' oleo calido z vitellis ouoz bis in die infundaī.Nonnulli medicorū sūt q̄ in extractione sagitte z spine aut simliū iubent p aliq̄t dies ipsaz oleo rosato calido mollificari: desup attractiua ponendo:deinde veniūt ad ferramenta z incisionē. Qua de re iudicio q̄dē meo vt experiētia nobis sepenumero demōstrauit male et inordinate agūt:qz loc' eo tpe sp est dolorosus z plenus humoribus:qō sic nō est a pncipio.In eodez tpe locus alleuiandus z non alterandus seu exasperandus. Ad ex ¶Eadē curatio fere debet haberi i extractiōe spinez rei sibi spinā cōsilis. ¶Unum tñ tibi cōme-

Nota. Nota. Nota.

mouādū puto: q extrahim⁹ spi
nā iā putrefactiōe secuta ponē
do tinctā longitudinis q̄ possit
locū spine attigere illinitā pul
uere nr̄o carnis male remoti-
uo: icta pr̄i⁹ saliua madefacta:
cui⁹ offīn est saniē in loco spine
gñare: z sic iterdū i exitu sanio
sitatis spina aut frustū ligni ad
orificiū vulneratiōis peruenit.
Attra-
ctiua
spinaꝝ.
¶ Multi sunt ēt q̄ ad extractio-
nē p̄dictorū laudāt attractiua
ponere. De ār̄ forma (vt hr̄ a
Bruno z Theodorico) i fra scri-
pta recepta pr̄m laudaī. R. suc
ci radicis arū. ʒ. ß. diaglōis gū
mati. ʒ. ß. aristologie longe. ʒ. ij.
fermēti. ʒ. r. creb. ʒ. vj. galbani
armoniaci añ. ʒ. iij. dissolutꝫ ar-
moniaco z galbano in ace. ola
adinuicē misceanr̄ fiat ad mo
dū empli: qr̄ mirabilis ē attrac-
tiōis. Et si adderenī cū eo pi-
gued. anatis pingue. gall. añ.
Cura
sagitte
vene-
nose.
ʒ. ß. erit magis doloꝛ sedatiuū.
¶ Et qr̄ sepenūero ptingit sa-
gittā venenosaz cē. qō de facili
cognoscī p tumefactionē loci
tendentis ad liuiditatem z ni-
gredinē: q̄ proter p eius curatio
ne statim vtilissimū erit locum
scarificare scarificatiōe p̄funda.
Aut ipm locū cādenti fer-
ro. Et erit meli⁹ ad modū scari
ficationis cauterizare intrn̄ q̄
sagitte venenositas penit⁹ vi-
deaī iterfecta. ¶ Etiā si loc⁹ ad
cās venenositatē puenerit: vt plerū
qz vidimus et ab ipa scarpella
tiōe et cauterizatiōe p̄dicta cā-
crenatio nō possit remoueri: to
tā corruptionē cādenti ferro oꝛ
die añdicto scarificare nō nisi
vtilissimuꝫ esset. Vuln⁹ deinde
vsq̄ ad remotionem eschare si
Secūa
ītētio.
cut cetera adusta vl'nera curan
dum est. Secunda z vltia iten
tio que circa curationem vulne
ris ⁊ sar̄ ꝓplēī eisdē auritūs ō
ḡb⁹ locuti fuim⁹ i vulneribus
a capite vsq̄ ad pedes. ¶ Igit
si sagitta fuerit in capite ad ca
pīm de vulnere capitis potes
hr̄e recursuꝫ. ¶ Cōsequēter di-
co de ceteris mēbris vulnera
tis: p̄cipue in eoꝝ vulnus propūs ca
pitulis continetur dico esse p̄-
cedenduꝫ. ¶ Et sic deo dāte ꝛc.

¶ Cap. xviij. De perfozatione
vulnerum: z de regimine vulne
rum habentiū apostema.

Contigit sepenūero
hūcūq̄ pte corpis ho
minez vl'nerari: cui⁹
vulnerationis oriſ-
cium plerūq̄ ineptū
remanet ad purgāduꝫ sanioſi-
tatē vcz i supiozi pte mēbri: z p
funditas ei⁹ in pte iferiozi: ſre
necessariuꝫ est ipsum ampliare
vt facilius materia expurgari
possit. Secus autē faciēdo i ca
uernosum vlcus z fistulosuꝫ in
posteruꝫ de facili transire pōt.
¶ Ut ergo huic incōueniēti ob-
uieī: (vt iubet Aui. capto de p
foratiōe vulnerū) vuln⁹ incide
re siue perfozare necessariū est
cuius orificiuꝫ (vt supra dictum
fuit.) nō sit aptuꝫ ad purgatio
nem sanioſitatis. Vuln⁹ deinde
ampliatum aliozū vulnerū cu
ratione curandum est: vcz q̄ si
contusuꝫ fuerit seu ab aere al
teratuꝫ ꝓtusi vulneris curatiōe
curatur z sic in eius cura p̄ce-
dēdum est: p̄zout. c. de vulnere
carnoso dictū fuit: ſre nēīare
vigente p complemēto p̄ñe.
c. ad p̄allegatū cap⁹m recurſus
habeas. ¶ Cōtigit p̄terea mul
toties vulnus apari: p̄o cuius
curatiōe recurrendum est vt in
quit Auic. ad cap. de regimine
vulner. hūtiū apa: qr̄ vuln⁹ cu
rari nō pōt nisi pri⁹ remoueaī
apa. Que remotio apatis sp eē
dz cū alleuiatiōe doloꝛs. ¶ Hoc
q̄dē: (vt inq̄t p̄fat⁹ vir) cōpleī
cū eo in q̄ ē exiccatio z ifrigi-
datio i p̄ncipio z mollificatio i
casu i oi mēbro a capite vsq̄ ad
pedes cū cōitate sui inuameti
vt sumaī granatū dulcez vco
quaī cū vino pōtico: deide opti
me pistato cū eo locus empleī
apatis essentiaꝫ vcz an herisipi
la: an flegmō: an vndimia. Ali
ter em̄ curaī vndimia lz sit de
raro ꝓtingēti q̄ i vulneribus ge
neraī vndimia. Alr̄ curaī heri
sipila. Et alr̄ flegmō. Quare si
cū vulnere cōpliceī herisipila
curatiōe herisipile cureī. Si cū
flegmone flegmōis. Si cū vn
dimia vndimie curatiōe p̄cedē
dū ē. Quare p necessitate ista
tula recursus habeatur.
Nota.
C. xix.
¶ Cap. xix. De mō z qualitate
ligandi vulnera z vlcera.

Lanū ēt i vestigiꝰ
antiquoꝝ repiī chi
rurgicū op⁹ triplici
ligaturatū gñe indi
gere. ¶ Una ē q̄ liga-
tura in tura i carnatiua dr̄. Que ex duo
bus capitib⁹ ꝓstat. Et vz i vul
nerib⁹ z ossiū fracturis. ¶ In q̄
bus ītētio ē ptes vnire solutas
Liga-
tura in
carna-
tiua.
¶ Alia ē q̄ expulsiua vocaī. Et
turaer ista ꝓprie admīstraī i vlceribꝰ
pulsi-
ua.
cauernosis i q̄b⁹ ītētio ē saniē
versus eoꝝ orificiū dirigere.
¶ Tertia z vltia ē q̄ medicinaꝫ
Liga-
tura
retētiua
appellaī. Et ista ē cōis
ligare ligatura iterdū vulneribꝰ vlce
ribꝰ. ribꝰ ꝓstib⁹ fracturis z disloca-
tionib⁹. Ligatura nāq̄ incar-

natiua sic admīstraī. Habeas ē primo
bidā seu fasciam ex duob⁹ capi
tib⁹ inuolutā: deinde ducaī ex
op posita pte loci cū vno capi-
te z altera pte cū alio: icipiē
do i feri⁹ gradati ipaz ducēdo
vsq̄ ad locū vulneratū z parū
plus aliquātulū stringēdo. Et Nota.
no. q̄ vna pars hm̄oi bindē dz
tēdere deoꝛsuꝫ z alia sursuꝫ ca
piēdo de ptibus circūiacētib⁹
quātū expedire videbiī sup lo
cū lesuꝫ parū⁹ magis stringē
do ꝑ in alijs ptib⁹ circūiacēti
b⁹: nimiā tn̄ strictura euitādo:
ne locus apeī: z nimiā relaxa-
tionē bīde: qr̄ i vnione solutā-
rū bonū nō faceret officiū. In
hoc em̄ mediū tenuere bti vcz
nec nimis stricta nec nimis la
xa. Celebrata ligatura mō q̄ su
pra dictū ē: capita hm̄oi bindē
suaī. Hoc etem̄ ingeniū fuit
Gale. Gal. vj. terapē. Ad eād ē tētio-
nē vz i geniū nr̄e icolature tra
ditū. c. de vulnere faciei: qr̄ cū
eo ptes solute absq̄ doloꝛe vni
unī. ¶ Ulteri⁹ habem⁹ scōz ge Mod⁹
nus ligature expulsiue q̄ vulne scōe.
rib⁹ (vt dictuꝫ fuit) cauernosis
sūmope opitulaī. Aliq̄n mate
riā de pte inferiozi ad supiozē
cōducēdo. Et interdū de supio
ri ad inferiozē ptē ipam mate-
riā deriuādo. Et hec ligatura Nota.
efficīt cū bida ex vno capite tā
tū bindata: Incipiēdo ligatu-
rā ab extremitate mēbri vlcera
ti satis stringēdo paulatim do
nec ad orificium vlcerationis
peruenerīs. Cumq̄vero ad ori
ficiū peruenerīs ligatura ali-
quantulum magis remissa esse
dz: ad hoc vt materia faciliozi
modo ex vlcere expurgari pos
sit. Quantū igitur vtilitatis sit
hm̄oi ligatura in p̄nominatis

vlceribꝰ vir ille sapit qui nihil ignorat. ¶Tertiū z vltimuz genus est ligature medele retētiue. Et ista ligatura vz tm ad retinēdū medicinas: pserti oibꝰ i ptibꝰ in qbꝰ nō pt fieri strictura: nec aliqꝫ genꝰ ligatōis. Et ista loca sūt velut collū gula vēter z i oibꝰ apatibꝰ z mozbꝫ dolore laborātibꝰ. ¶Que bide ad hāc itētionē (vt i qt Sal.) sint late z lōge fz nām mēbroꝝ: z de pāno leniyt membra ab eis nō erasperenť. Jn hac em opatione pfz iuuat ingeniū boni medici: z pticātes vidisse laborare. Juuat ēt i hoc (vt inqt Sal. iij terapē.) hȳe scientiā z nām spasmationis membroꝝ vlcerationum. ¶Et sic deo dante ꝛc.

C.xx. Cap. xx. De medicinis incarnantibus vulnera: z generantibus carnem in eis.

Jcet caplo vlr ō vulneř carnoso ō qlitate icarnātiū medicinarō fz vnū qōqꝫ corpus z ꝓlonē nāle z mēbroꝝ incidenter satis dictū sit: tamen ad ampliozem z lucidiozem doctrinam visum est mihi capitulum de medicina carnis generatiua z vulnerum cōglutinatiua in pāsentiarū edere.

Medicia carnis generatiua.

¶Medicia itaqꝫ carnis i vlneribꝰ z vlceribꝰ gñatiua z vulnerū cglutinatiua est illa testāte Aui. c. iiij. de medicamine facie re nasci carnē i vulneribꝰ q̄ virtutē hz coagulādi sanguinē sanū in carne. Et hoc faciūt medicine q̄ hñt vtutē in ꝓmo gradu exiccatiuā aut paz plus vez in pncipio scōi. nā si exiccatio medicine incarnatiue fuerit vehemēs (vt ipse ir qr) phibere sanguinē ad locū declinare q̄ propter caro nō habebit materiā. Sikr ēt si fuerit cū abstersione vehemēti: facit sanguinē cursibilē ipm liq̄faciendo: z iō cōsumit materiā p gñatiōe carnis: ¶Medicina ꝙ carnis gñatiua talis ꝓlonis i vulnere ee dz q̄ ꝓseruet ꝓlonē mēbri: z non vt destruat eā. Jō dicit Sal. iij. de ingenio sanitaz. opz te custodire sp cursum nature dū ē. In oppositū ȳo dū nō ē ipz restaurare. be aūt opatiōes principaliter fiūt opatiōe nature. Uerū ꝓlongtoꝝ mēbroꝝ est humida: humidū ȳo nō ꝓseruat a sicco imo ab ipo destruit: qz (vt habet a Sal. iij. tegni.) calidiora corpa calidioribꝰ indiget adiutoriis: frigidiora frigidioribꝰ: sicciora sicciozibꝰ: z hūidiora humidioribꝰ ꝛc. Hoc intelligēdū ē q̄ ad ꝓlonē. Secꝰ aūt q̄ ad mobū. Nā sicut passio quātū ad curationē eiꝰ indicat inuz Jinz. Jta cōplexio naturalis mēbri indicat suū sikr: vt hȳ a Sal. v. terapē. Sequit ꝙ ꝙ in vulneribꝰ humidoꝝ mēbroꝝ medicamē sicū ne destruat ꝓlonē naturalē membroꝝ non oportet administrare. Jmo medicina humida vt cōpto naturalis membri in sua natura ab ea conseruari valeat ministranda est. ¶Sup hoc tū intelligēdus est ꝙ medicina vulnerū incarnatiua minoris esse dz exiccationis respectu corpis temperati q̄ respectu corpis vltra tēperamētū excedēt. Et iō dixim i. c. 8 vulne. carnoso. ꝙ corpa mēbra fica z robusta z dēsa p icarnatiō ne coꝝ vulnerū maiozi indigēt exiccatiōe q̄ corpa mēbra tenella. ¶Jn tenellꝫ em corpoꝝ cuz in eis acciderit vulnera ministrari ꝙ naturalē membri ꝓlonē ꝓseruet: cū potētia mobū destruendi. Et qz ēt supi dictū fuit ꝙ ꝓseruatio fit per sibi sikr. Cū ergo qdā membra sint hūida: iō in q̄ mozbi curatio attendit sikria tm mō administrari nō dēt: fz administrari debēt medicine q̄ ꝓlonē naturalē ꝓseruare valeāt z mozbū dstruere. Et sic ꝓcedēdū z agēdū est in vulneribus. ¶Cū ergo ꝓhibitio gñatiōis carnis in vulneribꝰ sit humiditas. Jgit medicamia dēt administrari hñtia siccitatē talē vltra siccitatē naturalē mēbri vt cū hoc ꝙ ꝓseruēt siccitatē naturalē mēbri hūiditatē vulneriz ēt exiccare valeāt. ¶Cōclusiue ergo vt dom esse ꝙ ēt corpoꝛz mēbro exhtibꝰ humidis rōnibꝰ halleg. medicina carnis: in vulneribꝰ gñatiua sicce cōplonis esse dz. ¶Ulteriꝰ circa administrationē amice mi medicine incarnatiue. Notādū est ꝙ vnū ō melioribꝰ eū q̄bꝰ itēdimus in carnationē vulneꝛz ē manutenere ꝓlonē naturalē mēbri e naturā corpis: cū ipsa sit artifex: vt hȳ a Sal. li. de ingenio sani. natura em est opatrix: medicꝰ ȳo minister. Oē em q̄ a natura nō facit nasci siue sit adiutoriū medicine siue sit absq̄ ipsiꝰ auxilio ē ꝑ opationē nature. Quapropter iuuat summope ad hegrotātē cōedere cibaria boni chimi gñatiua a q̄bus sanguis laudabilis gñari valeat. ¶Jō Aui. c. de vulne. carno. ad ꝓpositū nr̄m dicit: post q̄ tu ꝓseruaueris ꝓlonem mēbri z solici-

Sale.

Sale.

Sale.

Sale.

Sale.

Sale.

Nota.

Sale.

Aui.

medicina incarnatiua z carnis gñatiua vltra pmū gradū transcēdere nō dz. ¶Jn corpibꝰ aūt siccis z robustis i pncipio scōi medicia icarnatiua ee dz. ¶Et ꝓpterea diuersificat medicia i carnatiua fz mēbroꝝ diuersitatē z corpoꝝ ac iuxta ꝓlonē eorū. Nā sim q̄ diuerse sunt nature corpoꝝ diuersēq̄ ꝓlones mēbroꝝ: medicine diuerse ad carnē i vulneribꝰ z vlceribꝰ gñandā ministrāde sunt. Nā vna medicina i ꝓmo gradu i vno corpe sicca est q̄ i alio corpe hūida ee dz. Et ꝓpterea in vno carnē generat: z in alio sanie causat: (vt exꝑsse ponit Sal. iij. de ingenitatis) vez q̄ fz thus sit medicina sicca in ꝓmo gradu respectu corpis tēperati: nā in corpe tpato gñat carnē: z hoc nō alia ob cām nisi ꝓpterea q̄ ꝓseruat ꝓlonē ipsiꝰ mēbri remouēdo tales q̄ carnis gñationē ꝓhibētes q̄ ita nō accidit i corpe sicco: q̄ nō carnē fz sanie gñat: q̄ respectu ipsius est hūidū. Et ꝓpterea Sal. in palle. loco ꝓximo rādo medicinas carnis gñatiuas: ponit medicinas diuersas seu simplicia in ꝓlone: vel thȳ farina ordei faria faba rū orobi: farina irios tucia climia aristologia z planta opponacis. ¶Sequit ꝙ ꝙ medicina carnis gñatiua i vulneribꝰ sp dz ee exiccatiua vltra siccitatē naturalē mēbri. ¶Sed q̄ ōz supiꝰ p Sal. ꝙ medicia icarnatiua dz ee talis siccatiōis q̄ cō ꝓlonē naturalē membri valeat ꝓseruare: hūdē affirmat absolute: sed ēt dz hȳe potētiā curādi morbū: nā medicina dz in mēbro talis virtutis z potētie ad-

tus fueris i hoc ne attrahaĩ ad
mẽbrũ nisi sanguis naturalis.
Jn hoc duo sunt intelligenda.
Primũ q̃ medicine icarnatiue
sint talis ꝓpꝛonꝫ cũ natura mẽ
bri q̃ nõ valeãt ad mẽbrũ nisi
sanguinẽ naturalẽ attrahere: ꝛ
hoc tã in qualitate ꝙ̃ i quãtita
te: nã sanguis peccãs tã i quali
tate ꝙ̃ in quãtitate ꝓhibet vul
neris icarnationẽ ꝛ i eo carnis
Gale. gñationẽ vt attestaĩ Gale. iij. ꝛ
iiij. de ige. sani. Et sim q̃ dicit
Auic. Auic. Et solicitꝰ fueris ne attra
haĩ ad mẽbrũ nisi sanguis na
turalis ꝛc. hoc fit ꝓhibẽdo ne
materia añs corꝑis transeat do
lorẽ cãre: locũ ap̃are: ꝛ mẽbrũ a
sua naturali cõꝓone mutare.
hoc em̃ faciẽdo tũc ad mẽbrũ
nisi sanguis naturalis attrahiĩ
Et p ꝫ̃ns medicina icarnatiua
in gñando carnẽ ꝛ ꝙglutinãdo
vlnera suũ seruabit offm̃. Et ꝫ̃
Auic. fuit snĩa Auic. vcꝫ ꝓhibere flu
xũ sanguinis maliz hũiditatis
extranee. vbi ỏz in loco ꝓalleg.
Et ꝓhibitio sanguinitatis ꝛ a-
Nota. quositatis ꝛc. ¶ Notandũ est ẽt
q̃ ista medicamĩa gñatiua car
nis ꝛ ꝙglutinatiua vulnerꝫ ꝛ vl
cerũ nõ debẽt itꝰ admiſtrari ni
si ꝓcedẽti vlcerũ mũdificatiõe
ꝛ in vulneribꝰ vbi itẽtio est di-
Auic. gerẽdi: qm̃ (vt inq̃t Auic. c. ỏ na
scẽtia carnis i vlceribꝰ.) Dicit
em̃ opz vt nõ creeĩ caro in vlce
ribꝰ donec mũdificeĩ vlcꝰ mun
dificatione optia: aut attrahaĩ
ad ipz nutrimẽtũ. s. sanguis be
nignꝰ: q̃ a natura vna: cũ medi
cina incarnatiua caro i vlceribꝰ
ꝛ vulneribus gñari solet. Jgiꝛ
subiũgẽs dicit. Cũ ꝫ mũdifica
ta fuerit scz caro mala ꝛ sanies
putrida tũc elõgeĩ abvlcere oẽ
medicamẽ mordicatiuũ: ꝛ ab-
sterſiuũ cũ fortitudine qualia-
cũq̃: ꝛ i q̃cũq̃ loco sint vlcera.
Clauꝫ est ꝫ q̃ medicina icarna
tiua ꝛ carnis gñatiua saltez in
vulneribꝰ recentibꝰ absterſiua
ẽ tute cũ mordicatiõe oio vacua
re dz. ¶ Jn vlceribꝰ ỏo ꝓpter
ea q: sp (vt inq̃t Sal.) sunt duo Galie
gña materierũ. vna q̃dẽ subtri-
lis. ꝛ altera grossa. Jõ medica-
mẽ icarnatiuũ coꝫ accõmoda-
tissimũ est de aliqua absterſiõe
participare: ꝛ isto mõ rõne eric
cationis medicie ỏsiccabit ma
teriã subtilem: rõne ỏo ipsiꝰ ab
sterſiõis virtutẽ habebit mate
riã grossam abstergẽdi. ¶ Uiso
denicq̃ de medicina icarnatiua
ꝛ ꝙglutinatiua in quo gradu ca
liditatis esse debeat: vcꝫ ẽm di
uersitatẽ corꝑoꝫ ꝛ ꝓpꝛonẽ mẽ
broꝫ. vtilissimũ eẽ puto sub for
ma antidotarij in mediũ addu
cere receptas auxilioꝫ icarnã
tiũ: quoꝫ tria sunt gña. Prima
vcꝫ ordinatio erit debilis incar
natiõis. Scõa mediocris. Ter
tia ꝛ vltima fortis incarnatiõis
esse dz. Prima ỏo in vulneribꝰ
corꝑoris tenelli. Scõa ꝓfert in
vulneribꝰ corꝑoris fortẽ habẽ
tis ꝛ siccã ꝓpꝛonez. Tertia ꝛ vl
tima ordinatio erit ꝓ oibꝰ vul
neribus ꝛ vlceribꝰ vbi intentio
est carnẽ creare sup osse. Et sic
notabiliꝛ vr̃ q̃ medicina icarna
tiua nõ solũ in. j. gradu siccita
tis: verã etiã in scõo ꝛ tertio ne
cessaria eẽ vr̃. ¶ Exẽplũ em̃ ha
bemus de irios q̃ (vt asserũt do
ctores) induit ossa carne: tamen
ꝓplexio eius est sicca in tertio. Pri
¶ Ut ergo ꝙ̃ primũ fiñ̃, facia: ordo
mus ad ordinationem primi ordi
dinis auxiliũ descendã. ℞. thu tuse
ris. ʒ. iij. farine ordei farine fa: aruz
barum. ana. ʒ. ij. sarco. mirrhe lioz

ana. ʒ. ſ. sanguinꝫ drachõis. ʒ. ſ.
ꝛ mediam misce ꝛ fiat pulvis.
℞. thuris mirrhe añ. ʒ. j.
far. ordei. ʒ. iij. sanguinis dracho
nis. ʒ. ij. litargirij aurei et arg.
bolia. añ. ʒ. iij. tereb. clare. ʒ. ꝛ.
sirupi rosa. ℥. ſ. succi plãta. ʒ. v.
bul. tereb. cum suc. vsq̃ ad con
sum. medietatis succi: deiñ oia
adinuicẽ misceañ: q: mirabi-
lis est incarnationis. ℞. Itẽ. ℞.
olei masticini. ℥. ſ. tereb. ℥. j. re
sine pini. ʒ. iij. masticis. ʒ. ij.
olei ros. onfan. ʒ. ꝛ. suc. ꝓsolide
maiozis. ℥. j. suc. plãta. ℥. ſ. bul.
oia simul fere vsq̃ ad consum.
suc. deinde colenĩ cui colature
addentur sepi hircini sepi ca-
strati añ. ʒ. v. cere albe q̃tũ suf
ficit ꝛ fiat vngm̃ molle: addendo thurꝫ pulueriz̃ati. ʒ. iij. ꝛ ſ.
Scõa ordo. ¶ Scõs ordo talis est. ℞. mir-
rhe sarc. añ. ʒ. iij. thurꝫ masticꝫ
ꝛ ℈ pulvis. Itẽ. ℞. tereb. ℥. ij. si
rup. ro. mellꝫ ro. añ. ℥. ſ. suc. plã
ta. ʒ. vj. bul. tereb. cũ succo pa-
rũ. deiñ addãĩ relicq̃ cũ modi-
co croc. Jte ʒ. ℞. mirrhe thuris
sarco. añ. ʒ. j. farie volatilĩ. ʒ. ij.
masticis coloph. gum. elimi. ʒ.
ij. croci aloes epatici. añ. ʒ. j.
ſãg. drac. tresiĝ. ʒ. j. ſ. misce et
fiat pulvꝫ. ¶ Itẽ. ℞. resine pini
coloph. añ. ʒ. vj. gũmi masticꝫ
añ. ʒ. ij. tereb. ʒ. ꝛ. cũ cera alba
sufficiẽti fiat vng. addẽdo thu
Tertiꝰ ordo. ris masti. mirrhe añ. ʒ. j. ſ. mi-
sce. ¶ Tertiꝰ ordo talis est. ℞.
paucedinis. ℥. ſ. irios. ʒ. v. mir
rhe. ʒ. iij. cẽtauree miozis ꝛ ma
iozis añ. ʒ. ij. aristologie rotun
de: tucie: oppoponaci: fa. ozo-
bi. añ. ʒ. ij. ſ. ꝛ fiat pulvis qz mi
rabilis ẽ opatiõis i corꝑoribꝰ
ossib. ℞. Et si vis ex isto pulue
re vngm̃ ꝓficere facias sic. ℞.
tereb. ℥. j. mellis ro. ℥. ſ. bul. pa
rũ: addẽdo pulueris añdicti. ʒ.
vj. ℞. Itẽ. ℞. tereb. ℥. ij. resi. pi-
ni masticꝫ añ. ℥. ſ. cere q̃nouę. ℥.
j. olei masti. ʒ. ꝛ. bulliãt parum
ad ignem addẽdo de puluere
antedicto. ʒ. v. succi irios. ʒ. ij.
qz mirabilis est operatiõis ad
antedictã intẽtionem. ℞. Multa
remedia amicemi incarnantia
in mediũ adducere potuissem:
tñ in ea tm̃ adduxim⁹ anteſcri
pta q̃ cũ honore ꝛ vtilitate ex-
perti sumus.

¶ Capitulum. xxj. De modo ꝛ qualitate tentarum ꝛ lichinio-rum atq̃ plumaceolorum. C. xxj.

Um euidẽs sit i cu-
ratiõe vulnerꝫ ꝛ vlce
rũ plerũq̃ nõ solum
tẽtaꝫ ꝛ lichinioꝝ
gña: veꝫ etiam plu
maceoloꝫ necessaria sunt. Jgi
turvisum est mihi sub breui ser
mone ad ãpliozẽ do ctrinã vul-
nerũ ꝛ vlcerꝫ de eorũ qualitate
capꝫm cõdere. Interdũ em̃ in Nota
vlceribꝰ cauernosis vbi ligatu de plu
ra fieri nõ possit: vt in mãmilla maceo
inguine sub assella ꝛ in quacũ- lis vti
q̃ corꝑoris parte a furcula vsq̃ litatẽ.
ad inguina cũ ligatura conue
niẽtissime admiſtrañ pluma
ceoli: quoꝝ aliq̃ sunt trãgula-
ti: aliqui quadrati: aliq̃ de stup
pa: aliq̃ de bõbace: ꝛ aliq̃ ỏ pe
tia linea: ꝛ isti ceteris sunt me-
liozes. Jnterdum em̃ sunt ma-
defacti ꝛ aliq̃ nõ. Et plerunq̃
infundunĩ ex albumine oui cũ
oleo rosa. cõquassato. Et ꝫ̃ effi-
citur infracturis in quibꝰ intẽ-
tio est cõseruare ossa restaura-
ta in suo ꝓꝛio loco sine do-
lore et apostemate. Aliquando
etiam aceto ꝛ aqua rosata sunt

malefacti: ad hoc vt nō valeāt mēbrū calefacere. Nōnūq̄ infundunt vino decoctiōis ro. ab sinthij stichados sq̄nāti nucū cipressi balaustiaꝝ roziſm. mirti. vt p̄fortēt mēbra vltra eoꝝ vtilitatē q̄ est saniē ad orificiū vlceris reducere. Sūt aliq̄n plumaceoli ꝺ pluma fabricati aut de bōbice sicci ad p̄seruādū calorē nālē mēbri. Interdū insup efficiunt ꝺ spōgia aut de stuppa lini ad modū faldellaꝝ ad ibidēdū sordicie ꝛ saniē vlcera

Nota de tēta

tionū. ¶ Tēta siue liciniū eo dē mō ad opꝰ chirurgicū i vlnerib⁹ ꝛ vlceribꝰ nō solū vtilis esse vr: verū et p eoꝝ curatiōe necessarissima est. Et h̄ i p̄mis ad saniē purgādā. Scōa ad orificiū vulneratiōis ꝛ vlcerationis aptū detinēdū. Et demum cū vtilitate sui iunameti admiſtrat in oib⁹ vlceribꝰ ꝛ p̄fundz vbi intētio est saniē multā purgare: ꝛ carnē dēide gnare. Utiliter etiā administrat i oibus vulneribꝰ ꝓtusis ꝛ alteratinis ab aere apōsis: ꝛ nouiter i vlceribꝰ siue vulneribꝰ ab aliqua exitura cātis. Cōueniūt insup in oib⁹ vulneribꝰ et vlceribus vbi intentio est os remouere. Iſta em̄ licinia ꝛ tincte sumūt diuersitatē ab effectu et fine p q̄ꝰ fiunt. Quedā certe fiūt ad mūdificāda vulnera velut sunt licinia carpinata lenz ꝛ suauis pāni ꝛ p̄sertim veteris. Quedā sūt ad tenēda labia apta: ꝛ ista efficiūt ꝺ stuppa aut de petijs aut de bōbice: vt p̄cipit Rasis. Quedaz sunt canulares: ꝛ iste sunt ad purg. mām. vbi ē timor de retentione alicuiꝰ materiei. Iste sunt interdū de plumbo: aliq̄n de pēna: aut de argento. Nōnūq̄ efficiūt de folijs cāsulis aliq̄ntulū exiccatz. Et iste tincte mirabilē h̄nt p̄rogatiuā i vulneribꝰ cauernosis p̄sertz māmillarū. Tincta q̄z de dictamo exaiato ad h̄ac itētione et vtilr admiſtrat. Accōmodate et vtilr admiſtrat ricta ꝺ cucurbita exiccata ad solē ad modū corrigie: ꝛ ista ē melior ꝛ secuꝛior oiꝰ. sunt et aliq̄n ad ap̄liā dū orificiū: velut tincte de dictamo ꝺ medulla meligatia. Ista sunt gña plumaceoloꝝ et tentarū q̄ꝰ vtunt bōi chirurgi in curationibꝰ vulnerū ꝛ vlcerū.

¶ Ca. xxvij. ꝺ mō sūcdi vlnera. ꝛ

Sequitur gña q̄ꝰ in vulneribꝰ boni chirurgici vtunt varia sūt. Nā vna ē sutura q̄ pellit appariorū sutura vocat. Et ista i vlneribꝰ ītestinoꝝ admiſtrat: de q̄ i cap. de vlnerib⁹ ītestinoꝝ mētionē faciem⁹. ¶ Alia sutura ē q̄ efficit cū acu ꝛ pōtarolo ponēdo acū de vna ad alterā pte iuolnēdo filū ab vna pte acus ad alterā cut mulieres ꝛ sartores faciūt i custodiēdo ac⁹ fiūt eas i aliq̄ pte sue vestis. Et ista sutura cōuenit i labijs ozis ꝛ i oib⁹ pbus corpis vbi timeť sutura n posse p̄seruari pp teneritatē lo ci. ¶ Alia insup sutura ē q̄ vulneribꝰ ab oib⁹ p̄acticātibꝰ p̄ mū ſtik in vsum: q̄ pficit figēdo acū de vno labio ad alterū p̄funde ꝛ superficialiter ꝛz nām vlneꝝ ꝛ mēbroꝝ dispositionē. In carnosis em̄ mēbris vlneꝝ exñte p̄fundo sutura debet fieri. In neruosis ꝺ locis ne neruꝰ pungat p̄funda sutura euitāda est. Dein stringatur vna pars fili cum altera

ipsum filum nodando. Quo facto incidat filum ppe nodū p digitū. Inter p̄ctū ꝛ p̄ctū p distātia vnꝰ digiti spaciuz relinquēdo. Et sic successiue suēdo p̄cedat: donec ad extremitatē vulneris puenerit. In declinioꝛi tñ loco semp aptū orificiū dimittēdo vt liquoꝛ ꝛ materia vulneris p ipz purgari valeāt. De ista q̄z tertia pellipariorꝝ sutura cū ad capla ꝺ vulneribus mēbroꝝ simpliciū et organicoꝝuz puenero tibi plenius notitiā dabim⁹. ¶ Adsunt p̄terea alij suturaꝝ modi q̄ cuz vsu ppē pua eoꝝ vtilitatē. Illos ergo breuitatis gra ꝛ bōa de cā. cōticescā. ¶ Et sic deo ꝛc.

¶ Tracta. ij. libri. iij. de vulneribꝰ habens capitula quinq̄.

ꝺ eoꝝ cura: ꝛ de ꝓtusiōe musculoꝝm ꝛ lacertoꝝm attritione.

Ca. j.

¶ Capi. j. De casu ꝛ offēsiōe: ꝛ

Casus vtiq̄ et offensio vt in antiquoꝝ ꝛ modernoꝝ dictis inueniť dr̄ia manifesta admiuicē differunt. et hoc nō solū ꝟbo ꝟbum etiā signato differre videtur. ¶ Cōtusio nāq̄ cōit h̄ p solocidit i carne cāta. Attritio ꝟo accidit i capitibꝰ lacertoꝝ. Jō q̄n accidit lesio i medio lacertoꝝ ꝓpterea q̄ p̄m ibi sūt carnosi cōtusio vocať. Q̄n ꝟo in extremitate eoꝝ accidit p̄cussio cuz vulnere a re ꝓtūdēti tūc attritio notať. De q̄rū curatiōe satz i subsequēti. c. dicē: ad q̄s necessitate vr̄gēte recursū hēas: q̄r ibidē ꝺ ꝓtusiōe musc⁹oꝝ et attritiōe lacertoꝝ vtilē faciemus sīmonē. hic ꝟo de lesione intrisecoꝝ mēbroꝝ agēdū est etiā de ꝓtusione musculoꝝuz et attritione lacertoꝝ in exterioribꝰ partibꝰ causata. Et q̄r etiā aliq̄n cōtingit fractura alicuiꝰ aut dislocatione alicuiꝰ iūcture causari p̄ quarū curatiōe ad p̄pria capitula in lib. de fracturā ꝛ dislocatiōe ossiū trāsire potes: q̄r ibi optimā doctrinā p̄ curatiōe vniuscuiusq̄ ossis fracti ꝛ dislocati trademus. ¶ Ca

Casus

sus ꝛ offensio sunt cū attrictione p̄maꝝ partiū intra corpus rū solones oculis discerni non possunt. Sed vt p̄m p signa ꝛ cū bono ꝛ estimato iudicio discernūť. Casus em̄ sumiť a cado cadis: q̄r homo plerūq̄ ab alto cadit: ꝛre ex tali casu interioza mēbra ledūť. Offensio ꝟo dicit ab offendo offendis: q̄r ꝓtingit hoiem sepe et sepiꝰ pacifice stātē a re ꝓiecta ab aliquo a casu aut ꝺ dita opa offensionem accipe. Et ꝓpterea casus ꝛ offensio videnť differre a cōtusione ꝛ attrictione quātum ex tpe intrinseca ꝛ extrinseca. Quāobrē casus ꝛ offensio valde timorosa sunt: ꝛ hoc ꝓpter occultas solutiōes ꝓtinuitatis mēbroꝝ intrinsecoꝝ nobiliuz. Que solutiōes solēt accidere i viscerib⁹ ꝛ eoꝝ p̄niculis ꝛ in neruosis mēbris ꝛ ligamentis intrinsecis magnisq̄ venis et puis in membris nobilibꝰ cōtētis: ꝛre ad lesionē mēbroꝝuz p̄dictoꝝ egritudines magne fortissimeq̄ dolores. in tātum causari solent q̄ eger cogit satis q̄ primum morte vitā cōmutare. ¶ Signa igitur mala casus in casu et offensione sunt ista ꝛ offen vcz vomitꝰ sanguinis fluxus e si.

narib⁹:z hoc est signū q̄ i capite vena rupta est. Accidit aliqñ vomit⁹ cū fluxu sanguinis qđ alicui⁹ vene fracte signū argguit aut i stomacho:aut i epate:aut in splene. Et qñ accidit flux⁹ vētris z strictura ãhelit⁹ abscissioq̄ vocis cū extorsionibus vētris z lypotomia ꝓculdubio mors patiēti approp̄in

Aui. quari vł. Quare (vt inq̄t Aui.) qñ abscindit sermo capite declinato cū sudore frōt⁹ sine potētia eleuatiōis capitis: tūc statim morit eger: z marie sudore exīte frigido. Eodēq̄ mō dico si ex ỹberib⁹ vł aliq̄ pcussione ex calce eq̄ cāta. Et qñq̄

Auic. insup: vt inq̄t Aui. accidit vt lacert⁹ cordis aut stomachi disrūpat z in tali accñti statim morit eger. Sikr ēt accidit ad tasum z offensionē vtinā penit⁹ retineri: ēt egestiones violēter seu inuolūtarie egrediūt. ista oia sūt signa maie terminatio-

Cura- nis in casu z offensione. ¶ Curatio. ratio itaq̄ casus z offensiones q̄tuor intētionib⁹ cōpleт. ꝓpria in ordinatiōe regimis ꝓsistit. Scōa in eūatiōe materiei añz z in diuersiōe ipsi⁹ ne ad locū fluat. Tertia ꝓpleт administratiōe diuersoꝝ localiū. Quarta z vltia ꝓsistit i correctiōe accñtiū. ¶ Ꝓpria q̄dē intētio q̄ cōsistit in ordinatiōe vite regimis

ꝓpria intētio. cōpleт admistratiōe diete tenuis in pmis dieb⁹. nā i pria z scōa die (vt inq̄t Auic.) parum

Aui. egrotāti est ꝓcedēdu⁹. Imo in prima die nihil comedere vtilissimū est. Et ꝯclusiue vsq̄ ad securitatē ap̄at⁹ loci vbi secuta ē lesio nullo ꝺicēte sinthoma te: vł debilitate ꝟtutis. Uita te ꝓuis cē dz. Uinū ergoz carnes vsq̄ ad dem tps olo sūt euitāde. Cōedat g ferek'm farriolatum: aut de auena spelta: aut grue: aut de panatella cū zucaro z amigdalis cū semle: cōꝓfectū si nō fuerit suspitio de fluxu sanguinz. Quib⁹ trālactꝫ dieb⁹ vcz trāsacto septimo, ad vberiorē z grossiorē dietaz patiēs trāsire pōt. Eodē ēt tpe ꝓ comedere cicera z brodiū coqz ribes ad hoc vt interiora firmenť. Succcssiue deiñ et carnes z vinū aliaq̄ cibaria boni nutrimēti gñatiua vtil'r concedunť. ¶ Scōa intētio q̄ ē prim⁹ sub isto mō ꝓpleт. Ucz per fōmā diuersiuā: si necesse fuerit: z ēt p vētz lenitionē. Lenit ei vēter i pricipio cū casis: aut cū ei⁹ electuario: aut cū māna: aut diacapť. Aut cū ista potiōe. ℞. Pmāne electe diacasie diacapto licōis añ. ʒ.ß. aq̄rū endiuie buglosse acetos. ʒ. j. misce addēdo sirupi rosati. ʒ. j. Ut facias ſic. ℞. diacaprolicōis manne añ. ʒ. vj. reuba. z. j. cū aq̄ cōdimie q̄ tri acetose fiat potio bzeuis q̄ isto casu ē valde vtil. Nā Rasis z Mesue ca. 6 reubar. dicūt ipz mōiter cetera medicamia ꝓcipa tū teneť: sanat ei: vt refert Mesue: rupturas ītrīsecas. ¶ Ter tia ītētio q̄ ꝓsistit i admistratiōe localiū sic ꝓpleт. ℣ In ꝓmis dieb⁹ si flux⁹ sāguis it⁹ fuerit: vtile si mū ē sumeť ea q̄ ꝟtutē hꝫre strīgēdi sanguiť z mēbri lesi apatiōnē ꝓhibēdi. Dico a pricipio vsq̄ ad septimū dieꝫ cui⁹ tak' ꝓt eē ordiatio. ℞. boliarme ni terresigillate mumie añ. ʒ. j. reubarbari rubee tictoꝝ ana. ℈. ij. z dosis ei⁹ est. ʒ. j. ß. cū aq̄ plātagis solatriz paꝝ ℈natoꝝ

Medi vini. ℣ Medicamen valde vtile camen ad resoluendū z carminādū sanguinē int⁹ coagulatū z ỹ trāsactis ꝑmis dieb⁹ tale ē. ℞. reub. rubee tictoꝝ costi cētauree sarcocol. añ. ʒ. j. gariofilate canapis renate scabiose añ. ʒ. ij. sirupi de duab⁹ radicibus. ʒ. ij. anixoꝝ coziandroꝝ croci añ. ʒ. ß. misce z fiat ad modū electuarij dosis ei⁹ est coclear vnū quotidie in aurora cū parū vini odorifert z hoc sumať p decez dies ¶ Ad eādē intētionē vz poculū de gariofilata habitū. c. de vulnere thoracis z est dñi Mesk. vt ibidē demōstrať. ¶ Uisis medicaminib⁹ interi⁹ sumendis mō videndū est de medicaminibus partiū exterioꝝ. ¶ In ꝑmis cū ad curationē casus z offensiōis puenerit si lesio fuerit in viscerib⁹ aut ſpiritalib⁹ tūc statim nulla melior medicina est q̄m ꝑ tiētē illinire a furcla vsq̄ ad inguina cū oleo ro. z mirtino cōꝓsaꝝ z mirtil. ℣ Ponēdo ēt immediate super vētrē: vcz a furcula vsq̄ ad inguina ꝑdicto retro z añ pellēz interioza castrati. oia mediū plerūq̄ in isto casu exꝓ

Ad eō tiū vtilitate. ¶ Et qz cum casu z offensiōe ꝟplicanť plerūq̄ ꝟtu musculoꝝ z attritiones lacertoꝝ. Iō ponā remedia singularissima in curōe earūdē. ℣ In ꝑmis ad musculoꝝ ꝟtusionē ēt vio. añ. M. ij. floꝝ rosi. M. ß. furfab. farie ordei. añ. ʒ. iij. oib⁹ in aq̄ decoctis ꝑter farinas exꝓssis z pistatis: deiñ i decoc, cū farinis ꝓnotatis z ꝑdicta pistatura cū sapa sufficiēti bulliāt, vsq̄ ad ſpissitudinē solidā addēdo i fine cocture olei camo. ro. mirti. ni. añ. ʒ. j. olei aneti. z. vj. ℨ Aliud empl'm amice i tali casu est singulare suffragiū mitigatiuūdoloris sanguinem coagulatū dissoluēdo z dissolutū carminādo. ℣ Itē ad eādē ītenz. vz medulla panis cū fari. fab. ɔcocta cū de coc. malua. viol. absinthij pitarie enule furfuris altee sansuci z hmōi: deiñ ēpko ɔcocto vt in supioꝝ recepta fuit ordinatum addank olei ro. olei camm. añ. ʒ. Ad at ij. croci. ℈. j. Ad attritionē aūt tritiolacertoꝝ mirabil'r innenim⁹ unem la uare ifrascriptū ēpl'm in ꝑn. ℞. certoꝝ radicū altee z fo. ei⁹ añ. M. j. ſi gilli salamōis capitū lilij añ. ʒ. ij. oibus ɔcoctis i aq̄ pistatis z cribel. addank olei camm. ol'. ros. olei ane. añ. ʒ. ij. cere al. ʒ. ij. ß. croci. z. j. misce z ad ignē fiat ceroti rotū qz mirabil' est opatiōis in isto casu. ℣ Aliꝰ medicamen q̄ iunat trālactis aliq̄b⁹ dieb⁹. ℞. radicum altee. ʒ. iiij. ſi gilli salamonis. ʒ. ij. floꝝ rosi. M. j. stichados absin. squinā. añ. M. ß. oia cū vino z aq̄ decocta pistēť z cribellēť cui cribza. addāť ol'. camm. ʒ. ij. ol'i lilioꝝ al. pig. gal. pig. abſerie añ. z. vj. ol. ane. ol'. de spica. añ. z. ß. olei de terebē. z. vj. cū cera al. sufficiēti. Et ꝑdicta cribzatu. ad ignē fiat cerotū addēdo croci. ℈. j. ¶ Quarta in Quartā tētio q̄ est accñtia remouere sic ta ītē ꝓpleт. ℣ Accidit interdū ꝟtusio- tio. nē musculoꝝ ñ posse ſsolui imo ipaz ad maturationē z cācreno sam dispōnē euenire vidim⁹. ℏ re ꝓ curatiōe taliū accñtiū ad ꝓpria capl'a de curatione cācrene et maturatione flegmonis

potes hꝫe recursum. ℣ Solent fiꝛi in isto casu oriri: durities musculoꝝ ⁊ lacertoꝝ motionis difficultas ꝑsertim circa iuncturaꝝ terminationē. Et hoc cōtingit ꝓpterea: qꝛ aliqñ resoluunt materie subtiles ⁊ relinquūtur grosse. Etiā ꝓ curatiōe eaꝝ ad capꝫm ꝓpriū ꝓ tua necessitate recursū hēas. Et sic deo dāte ⁊c.

Ca.ij. ¶ Ca.ij. De vulnere ꝓtuso ⁊ alterato ab aere: de vulnere cum attractiōe lacertoꝝ ⁊ eoꝝ cura.

Cura vulnerū contusoꝝ.

Iacet i ꝓcedēti. c. ici ēter satis dcm̄ fuerit qūo ⁊ q̄ via vulnera ꝓtusa ⁊ ab aere alterata a medico curāda ⁊ tractāda sint: tm̄ ad ꝗplurē ⁊ lucidiorē doctrinā ꝑdictoꝝ vulneꝝ visum est mihi vtilissimū ꝓdecessoꝝ eē de eoꝝ curatione. c. spāle ꝓponere.

Intentiones

¶ In curatiōe & predictoꝝ vulneꝝ vt breuiter ad ꝓpositū nr̄m veniam⁹ dico q̄ quatuoꝛ intētiones necessarie sunt. Prima in regimine vite ꝓsistit. Secūa i purgatiōe corporis. Tertia i administratiōe localiū diuersoꝝ fm̄ q̄ diuerse intētiones curatiue in isto casu necessarie sunt. Quarta ⁊ vltima i remotiōe ⁊ phibitiōe multoꝝ

Prima ⁊ secūa intentio

accēntiū ꝓsistere vī. ¶ Quātum scōa ad primā ⁊ secūam intētionē nō sec⁹ ꝓcedēdū est quēadmodū dcm̄ fuit. c. de fractura cranei ⁊ de curatione vulneꝝ aditoꝝ: quare necessitate vrgēte ꝑallegata capla sūt relegēda.

Tertia intētio

¶ Tertia ꝓterea intētio q̄ administratiōe localiū ꝗpleꝫ dico q̄ i eoꝝ curatiōe oī ingenio i eis digōnē ꝓcurare debes: qꝛ aliꝛ faciendo nō esset miꝫ si locꝰ ad cācre nositatē peruenireꝫ. Nā ad magnas ꝓtusiones qñ ab indoctis chirurgis male tractenꝫ ꝓtusiones ꝑdicte cū vulnere solēt plerūq; vt sepiꝰ vidim⁹ cācrenositates euenire. Oē em̄ vulnꝰ cōtusum (vt inqt Gal.) necesse est putrefieri ⁊ i saniē ꝛuerti. Et ꝓpterea qꝛ ꝓ viā ꝓme intētionis curari non ꝑñt. Jō hec vulnera inter ꝛpposita vulnera ꝓnumerāda sunt: qꝛ rōne ꝓtusiōis necessario vulnus ꝓtusum sapit naturā vulneris dolorosi atq; apostēma ꝓpter solutionez factā plurimi nūeri. ℣ Digerat̄ ꝙ vulnus ꝓtusum ponēdo intus digestiuū de terebēthina cum vitellis ouoꝝ. Desup ponēdo petiā ēpti ut ꝛscripti. Cuiꝰ talis est ꝛscriptio. ℞. foliꝝ maluaꝝ ⁊ violaꝝ aā M. j. radicuꝝ altee lib. ß. olibus decoctis cū brodio carnis nō ꝑlite pistatis ⁊ cribellatis i decoctiōe eoꝝ cū farina ordei ⁊ triticī sufficienti ⁊ ꝑdicta cribzatura fiat emplꝫm solidū addendo butyri olei cōis aā. ℥. ij. vitelli duoꝝ ouoꝝ croci paꝫ. j. Jsto emplꝫm dolorē sedat mirabiliꝛ huo

Empl̄s ꝓbus neruosis ꝓuenietissimū

mitigat est infrascriptū emplꝫm neruoꝝ

Empl̄m mitigatiuū

cium. mitigatiuū administrare. ℞. radicum altee li. j. sigilli salomonis. ℥. ij. oiboꝝ in aqua decoctis incisis pistatis ⁊ cribellatis cū cera alba sufficienti additis in frascriptis ad ignē fiat emplꝫm cū ꝑdicta cribzatura. ℞. olei camomo. anet. ro. aā. ℥. ij. vermium terrestriū lotoꝝ cum vino. ℥. j. ß. deide cū paꝫ vini odozi. bulliāt vsq; ad ꝓsum. vini postmodum collatis oiboꝝ cū ꝑdicta cribzatura ⁊ cribzatura ꝑdicta ad ignē (vt dictū fuit) fiat emplꝫm addēdo tereb. clare. ℥. j. ⁊ß. croci. ℥. j. mirabilis est opatiōis q̄mulꝫ

Quare

tieties ego exptus sum cum hoc noze et vtilitate egrotantis.

¶ Quarta ⁊ vltia intentio q̄ est accēntia corrigere seu remouere ⁊ eoꝝ aduentum ꝓhibere sic ꝗpleꝫ. ℣ In ꝓmis sciendū est q̄ accēntia q̄ ꝑñt euenire istis vulnerib⁹ sunt tria: vez dolor: apa: ⁊ corruptio mēbri. ℣ Jsta oia ꝓhibent cū dicta: vētris solutione: ⁊ sanguis extractiōe a ꝑtia pre: multisq; alijs igenijs superius annotatis. Jn circuitu ponendo defensiuū. c. de vulnere carnoso ordinatū. ℣ Uez ꝙ ꝑtigerit ꝓtusionē ad corruptionez mēbri deuenire: lz supiꝰ ꝓ eiꝰ remotione satis dcm̄ fuerit: tm̄ necessitate vrgente ꝓ ꝗplemento curatiōis ꝑdicte corruptiōis ad capꝫm de curatiōe cācre ⁊ aschachilos transire potes: qꝛ ibi q̄ plura auxilia ⁊ multū vtilia ꝓ hac curatione descripta sunt. ℣ Eodē q̄ mō dico q̄ ꝓ re-

Nota.

motione doloris ⁊ apatiōis eadem rōne ⁊ eisdē auxilijs ꝓcedendū est ꝓut capꝫo ⁊ de cura flegmonis a cā primitiua cātidictum fuit. Hoc totuz dico apate exñte de genere flegmōis. At si apa cholericum esse vī vacādum est curatiōi ipsius curatione tradita. c. de cura herisipile. ℣ Jn remotiōe etiā doloris sīlī mō ꝓcedendū est sicut dictum fuit. c. ꝑallegato: quare ꝓ tua necessitate ad illud recursuz habeas. Et sic deo dante ⁊c.

Ca.iij. ¶ Ca.iij. De vulnere facto ab instrumēto q̄ bōbarda nuncupatur. Et omnibus instrumentis currentibus eoꝝ cursu.

Quanq; nullum vestiginm curationis in antiquoꝝ et modernoꝝ scripturis istiꝰ vulneris reperitur. Tñ visum est mihi eoꝝ q̄ sepenumero in hocvulnere exptis sumus cū honore nr̄o ⁊ magna egrotantiū vtilitate capꝫm speciale cōponere. Sed ante q̄s ad principale ꝓpositū accedam⁹

puto necessariū esse essentiā talis vlneratiōis ꝺscribere. Qua propter ille (vt Sal. plurib⁹ in locis testat: ꝑsertim lib. de ingenio sanitatis) reuera medic⁹ ē q̄ de nōdū tractat⁊ tractare scit ⁊ ab antiq̄s ⁊ modernis tractata bñ ⁊ canonice opat⁹ fuerit. ¶ Dico igit̄ q̄ vuln⁹ a tali instrumēto cātum ex triplici gñe vulneratiōis ꝓpositus esse vꝫ. ꝓtio vez rōne rotūditatis istri vuln⁹ ꝺr cōtusum. Scꝺo rōne igneitatis ꝺr ignitū seu cōbustum vuln⁹. Tertio rōne pulueris venenosum dicit̄. Et q̄ ista morborū gña adinuicē ꝺriant ꝓpter eoꝝ diuersitatez iccirco curationē hmōi vulneris difficilē redꝺūt. Nā ꝓtusio ⁊ cōbustio indiget humectatiōe. Uenenositas ꝺo exiccatiōe. ℣ Sumendo ergo curationē nr̄am a Sal. li. de ingenio sanitatis: dico q̄ qñ duo vꝫ ꝑtes morbi ad inuicē cōiungunt̄. Intētio medici sp ꝺz vacare ꝓ posse principalioꝝ: alterū morbū penitus nō negligēdo. ꝓncipaliorꝝ itaq̄ istoꝝ morboꝝ est q̄ veneno sitate pulueris causat̄. Et pp ea curationē nr̄am fundabim⁹ i cura vulnerꝫ venenosi. Alios tñ morbos nō penit⁹ negligēdo vt ꝺixim⁹. ¶ Curatio itaq̄ istius vulneris ūtuor cōplet intētiōib⁹. ꝓria est vite ordiatio. Scꝺa corporꝫ eūatio. Tertia vulneris medicamimb⁹ localib⁹ gubernatio diuersorum modorū scꝺz q̄ diuersa auxiliorū genera in ei⁹ cura requirūtur. Quarta ⁊ vltima accidētiū correctio. ℣ In ꝺmꝫ cū ad hmōi vulneris curationem pueneris consideranꝺū est: an tale vuln⁹ fuerit causatū a paruo instrō: an a magno: an a mediocri: q̄ (vt ꝺiximus) multiplicia sunt instrumēta ista. Jō multa vulnerationū genera ab eisꝺē causari pñt. Cōsiderāꝺus est insup locus ꝓcussiōis: an in neruis: an in venis: an in carne: an in ossib⁹ an in iūcturis: an in locis vbi ꝑdicta istra possint penetrationē causare velut in pectore ⁊ regione intestinoꝝ ⁊ in capite. A natura etem istoꝝ loco⁹ sumit̄ iudiciū vere curationis. ¶ Quātū ergo ad ꝓmā intētionē vt ad ꝓpositū accedam⁹ nō secus ꝓcedēdū est quā admodū ꝺictus fuit capl'o ꝺe vulnere carnoso. ℣ Unū est notāꝺū q̄ ex tale vulnus rōne pulueris sapiat nām venenositatis: tñ flebothomia in principio ne humores ad locum concursum habeant rōne doloris diuersiua esse ꝺz: q̄ venenositas hmōi pulueris non est sicut venenositas antracis et carbunculi q̄ antracis ⁊ carbūculi venenositas semp nitit cor et interiora petere. ¶ Tertia intentio que completur administratiōe localium diuersoꝝ modorum ꝝm q̄ istud vuln⁹ in sui curatione diuersa habet ꝑpora sic perficitur. In primis nulla melior curatio est cuꝫ ad hanc curationem pueneris nobis experientia sepenūero demonstrauit q̄m ꝓtinus vulnus cāꝺēti ferro decoq̄re. Aut vnguētū egyptiacū ꝺescriptū ne Auic. confectū: aꝺministrare. Aut loco eoꝝ feruēti oleo sambucino cauterizare. Cauterizatio eiꝰ securat egrotātē a putrefactione cōtusionis: venenositatem pulueris interficiendo. ℣ Uuln⁹ ꝺeiꝰ medicaminibus

Defen. int⁹ ⁊ ex moliētib⁹ ꝓcurāꝺū ē. Gal. In circuitu tñ ponēdo defensiū habitū. c. de vulnere carnoso. Quāobrē. si vuln⁹ fuerit non mltū ꝓfuꝺuz: medicamīa mollētia cū ticta lt⁹ superficialr ꝺñt aꝺministrari. ℣ Et ꝺo ponēdo magnā petiā mollitiui inferi⁹ ordinanꝺi. ℣ Uer si ab ipo istro vulnus ꝓfunꝺe cāri vꝫ: ꝺico vtilius mū ee fctā coctura vulnerꝫ ex oleo sūb. vꝫ cū igne (vt ꝺixim⁹) vel cū ꝺicto vnguēto egyptiaco. ℣ Intra vln⁹ butyrū liqfactū cū siriga ꝓjcere. Et ꝺ vsq̄ eschaꝝate ℣ Et si loc⁹ plm neruos⁹ fuerit cū ꝺicto butyro et Digestiuū. accōmodare ponat aq̄ ordeacea cū bullitiōe ꝺmium terrestrū ⁊ paꝝ altee parūq̄ zuccare. ℣ Digestiuuz q̄z ꝺ tere. mollit: cū vitel. ouo. ad cāꝺē itētiōem tinuū, mirabilr vz. ℣ Juuat insup ꝺoi tpe molitiū ifrasctū cū seda tiōe doloris sup locum ponere moꝛe empti. ℞. decoctiōis viol. mal. altee. li. iij. ꝺeiñ cū farina fab. ⁊ ord. ad ignē fiat empl'm solidū ad ꝺendo olei camo. ℥. ij. butyri olei ro. pingue. gall. añ. ℥. j. vitel. duoꝝ ouorum. Istō ei empl'm mitigat ꝺolorē mirabiliter ⁊ ꝺigōnē vulneris ꝓcurat materiā ad exitum ꝓparando. empl'z ℣ Cūq̄ vuln⁹ ad ꝺigōnē puenerit mūdificatiua medicamīa exhibēda: quoꝝ forma gña explitalis ꝓt ee. ℞. mellis rosa. ℥. ij. tereb. clare. ℥. iiij. bulliāt ad ignē vnica ebullitiōe: deide addāt vitel. vnius oui. croci. ℈. j. farine tritici bñ cribel. farine ordea. añ. ℥. v. misce et valet in carnosis vulneribus. ℣ In locis ꝺo musculosis neruosis ⁊ ligamētis plenis absterſiuū tale ꝓtemplz esse. ℞. tereb. clare. ℥. ij. mellis abstero. ℥. j. succi plantaginis succi siuum. apij añ. ℥. ß. bulliāt parū: addēꝺo farine lupi. farine ordei añ. ℥. iij. sarcocol. ℥. j. eroci. ℈. j. misce ⁊ vtere q̄ mirabilis est opatiomis in mūdificāꝺo loca neruosa facta mūdificatione loc⁹ incarnāꝺ⁹ ē ⁊ si gilland⁹: pronꝺicturi sum⁹ in ꝺoctrina capl'o rū inferi⁹ ꝺescribēꝺoꝝ. Usi occurrēte necessitate ea q̄ ibi ꝺe scripta sunt ꝓ hac intentione viꝺere potes. ¶ Quarta ⁊ vltima intētio q̄ est ꝓhꝫbete accidētia q̄ in isto vulnere possunt accidere: causataq̄ remoneē cōplet eisꝺem auxilijs eaꝺemq̄ intētiōe quēaꝺmoꝺuz ꝺictum fuit. c. ꝺe curatione vulneris cōtusi in complemento quarte inrentionis eiusꝺem vulneris: q̄ re ibi recursum habere potes. ℣ Unum tamen circa ꝓnostiprono cū est menti tenēꝺū: scilicet q̄ sticum ꝺe isto vulnere iuꝺicanꝺum est ꝺe morte vel salute ꝝm q̄ ⁊ ꝺe ceteris vulneribus iuꝺicanꝺū est iuxta particulam vulneratam: put inferius in vnoquoq̄ c. li. iij. ꝺe vulneribus narrabitur. Similiter etiā si plaga ista fuerit angusta vltra tam ꝺictaꝝ cauterizationez ipsaꝝ ferro ampliare nullo contraꝺicenti periculo alicuius lesionis particule nobilis vtilissimum erit. vulnus enim melius expurgabitur: ⁊ a medico cum suis meꝺelis visitari poterit. ℣ Et sic deo ꝺante ⁊c.

Quar ta intē tio.

¶ Cap. iiij. De vulnere canC. iiij. sato a morsu animaliuz quadrupedum: velut equi canis cati ⁊ aliorum animaliū currentium eoꝝ cursu.

Cura morsꝰ.

Curatio istius vulneris tribꝰ intentionibus ꝓpleť. prima in vite ordinatiõe. Secũda in purgatione corpis. Tertia i localibꝰ ꝓsistit. ¶Prima q̃dẽ intentio q̃ inordinatione vite ꝓsistit cõpleť. (put dictum fuit in li. de aꝑatibꝰ ca. de curatione carbũculi) qz istud vulnꝰ sapit naturã alicuiꝰ venenositatis: vngues etẽz dẽtes aialiũ (vt nõnulli asserũt doctores) nũq̃ sunt vacui ab aliqua venenositate. ¶De purgatiõe silr q̃si eodẽ mõ ꝓcedendũ est: ꝑut ibidẽ dictũ fuit: q̃re ꝑ tua necẽtate illuc recurras. ℣Unũ tñ nõ est ꝓtermittẽdũ sz memorie mãdãdũ qđ si vulnꝰ a quolibet istoꝝ aialiũ rabioso causatum fuerit. In ꝑmis diebꝰ mini me ꝓferriꝝ flebothomia: qz (vt inquit Aui. c. de morsu canis rabidi (flebothomia in tali casu attrahit sanguinẽ a circũferẽtijs ad centrũ: z isto me esset attrahere sãguinẽ toxicatũ ℣sus coz: qz nã vniuscuiuscq̃ veneni semp est aggredi cortãq̃ ducẽ ceteroꝝ mẽbroꝝ humanꝝ corporis. ¶Tertia et vltima ttẽtio q̃ i admistratiõe localiũ cõsistit sic ꝓpleť. ¶In ꝑmis cũ ad hãc curationẽ ꝓueneris: nulla melioꝛ medicina ministrãť in qua cũq̃ aialiũ morsura q̃ ꝑtinꝰ loco cũ lesum ferueti oleo sambucino optie cauterizare z hoc vsq̃ i diẽ tertiũ q̃tidie agẽdũ ẽ. De sup ponẽdo in ꝓria die (secuta cauterizatiõe) oleũ cũ vitello z albumie silr q̃ssatũ cũ oleovitolato z paꝝ butyri parũq̃ croci. Istud em̃ auriliũ mitigat dolorẽ mãm exhalãdo: orificiumq̃ morsure aliq̃liter relaxãdo, ¶Itẽ ad eandez intentionem ꝑtinẽt vz vsq̃ ad septimũ ifrascriptũ auxiliũ. ℞. folioꝝ malua. z viola. añ. ℳ. ij. absinthij. ℳ. j. rosa. foliozuz artee añ. ℳ. j. ℔. furfuris bñ triturati. ℳ. iij. bulliãt oĩa silr cũ aq̃ sufficiẽti de ide ob pistatis in decoctione cũ farina faba. ordei z pistatura ꝓdicta fiat emplr̃m solidũ addẽdo olei mirtini camomillini rosati. añ. ℥. iij. vitella trium ouoꝝ croci. ℈. j. cimini. ℈. j. ℔. Istud emplm in isto casu ẽ mirabilis operationis. ¶Trãsactis septẽ diebꝰ ad ꝓministrañ infrascriptũ auxilium. ℞. Radicuz altee li. ℔. scabiose. ꝓcerum. ℳ. ℔. ditami. ℈. ij. oĩa decoquantur cũ aq̃ sufficienti vsq̃ ad ꝓfectã coctura: de ide oibꝰ icisis pistatis z cribel. cũ oleo rosato masticino z cera alba cum ꝓdicta cribratura fiat vnguentum ad modum ceroti: addẽdo terebentine. ℥. iij. sepi hirci. ℈. ℔. croci. ℈. j. sarcocolle. ℈. j. ℔. croci. ℈. j. ℔. Istud auxilium est mundificatiuum cũ aliquali incarnatiõe. ¶Cũ mũdificatiõe locꝝ ꝙ fractura erat tum de minio. c. de fractura erã nei annotatum. accommodate in isto casu admistrañ. ℣Defen ꝓsua ℥z in supiozibꝰ cap. hꝝ ꝓ in ꝑmis diebꝰ i circuitu vtilr̃ ter admistrañ. Et si locus morsi catꝰ minañ cãcre nositatẽ: tunc statim locꝰ scarificãdus est. ℣In ceteris ꝓ eiꝰ cura cãcrene cu ratiõe ꝓcedẽdũ est: q̃re ꝑ tua necessitate ad ꝓdictũ ca. potes hꝝ recurrũ. ¶Eodẽq̃ mõ dico

Prima tẽtio.

Nota.

Nota flõmia

Tertia tẽtio.

Cauterizatio

ꝓcedẽdũ ẽ in curatiõe morsure canis rabidi quẽadmodũ dictũ fuit i ꝑti. c. ¶Unũ tñ addẽdum est ꝙ statiz in morsura canis rabidi fiãt scarificatiões z ventosatiões. Deinde candẽti ferro locꝰ cauterizeť. Et in ꝑte supiori mẽbri fiat ligatura satz stricta donec celebrata fuerit cauterizatio: quo fcõ ligatura soluẽda est. ¶Et sic deo dãte ꝛc.

Cauterizatio

Ca. v. de morsu aspidis z conliliũm venenosoꝝ anima liũm z eius cura.

Gloriosus z sublimis deꝰ olz creator. Et q hoiez tãq̃ eiꝰ creatura spãlẽ in lucẽ produxit z serpẽtibꝰ de uidit insidias aduersus eũdẽ: ꝓrijs ad eoꝝ morsurã aduiuãtibꝰ ꝓpea de rebus necessaad ostẽdẽdã sue diuinitatis potẽtiã vt ẽt hoibꝰ ipsis faciat eo gnoscere. Curatio itaq̃ morsꝰ aspidis z currẽtiũ cursu eius vniuersaliũ ꝓdicta ca. ꝓpleť intẽtiõe: vez admistratiõe ꝓticariũ z vtiũsilr̃ z semel sine tpis itermissiõe. ¶Admi curatio cõpleť vez exhibitiõe pharmacozũ ℣tutẽ hñtiũ beoardicã et cardicã. ¶Et ꝑter morsurã ꝓmũ medicus ad hmõi medicia ẽ ꝑ ꝓtin optima Gal. vl Aliab. ad castanee quãtitatẽ cuz modico vini odoriferi exhibere. Silr statiz scarificare scarificatiõe ꝓfũda z cucurbitulã deide super loco scarificato ꝙponeť vt sãguis venenatꝰ vna cũ veneno ad exteriorẽ ptẽ fuoceť. ¶Utilissimũ ẽ ẽtz ꝓudẽtz medici statiz locũ cã

Cauterizatio

Scarificatio

Tertia tẽtio.

deti ferro decoze: aut loco cauterij actualis feruẽti oleo sambucio locũ morsur̃ ꝓfecte ꝓfũ de cõburere. ¶Hoc ꝓpleto locũ emplr̃ cũ cepis decoctz i furno cũ modico tyriacez paꝝ butyri parũq̃ scabiose diptami z gẽtiane adiuicẽ ꝓtrictis cũ modico tereb. ℈. nisi vtilissimũ est. Istꝰ em̃ emplz ℣tutẽ hz iterficiẽdi venenũ cũ attractõe z alia quali digõne loci escharati ab igne vl oleo feruẽti. ¶Et qz iuuenes inexpti dãnãt applicatõez tyriace i ꝑte exteriori sup loco morsur̃ sup corde afferentes ꝙ ℣tꝰ eiꝰ ẽ a se venenuz expellere z ℣sus ꝑtẽ intrinsecam diriget. Salua eoꝝ pace vt asserit Ugo de ciuitate senaꝝ sili lio suo. lxxxv. qđ̃ fecit de curamorsꝰ aspidis: dicens ꝙ tyriaca magna sup morsura z corde i ꝑte exteriori applicata duo facit iuuamẽta. Unũ ꝙ iterficit venenũ. Alterũ vo qđ̃ ꝑ vẽas z arterias ℣tꝰ tyriace ℣lꝰ cor in sensibilr̃ a nã attrahit. Et hec est itentio sua: lz aliquãtulũ obscure loq̃r. ¶Et qz accẽtia ꝓ noiate morsure (vt refert ꝓfatꝰ vir ꝑ all'ato ꝑsi.) sũt adeo seniota truciozaz horrẽda: ꝙ ẽt medicꝰ talia aspiciẽdo terreť. Nã ad eiꝰ morsurã aliq̃n statiz seq̃ť casus ℣tutꝰ vt i tẽpestate nr̃a vidimꝰ in q̃dã de ciuitate nr̃a q̃ dũ morã traheret i ciuitate terraci exfuit i digito g̃ssso manꝰ ab vno aspide morsicatꝰ delato a q̃dã. Ceratano in platea dicte ciuitatis volens expiri virtutẽ seu gr̃az beati pauli quã i vrbe iaz suscepat a q̃dã alio Ceratano. hic ẽ ꝙ capiẽdo aspidã ꝑdcm i manibꝰ (vt diximꝰ) fuit in dicto digito morsicatꝰ. Ex q̃ morsura

Nota.

Ugo senẽsis

infra spatiū ħtuor horaꝝ cū accētib⁹ seuissimis vitā cū morte alle bon⁹ vir ꝓmutauit: q̄ accētia fuerūt hec. In ꝑmis statim amisit visuz z loq̄lā cū casu palpebraꝝ. Pulchritudo faciei in linidū colorē mutata. Cordis ꝫfectio cū tremoreꝫ sudore frigido totiꝰ corpis mēbra lara. Ad q̄ accētia matura mors ītra dicuz spatiū secuta fuit. ¶Et q̄ ad hāc morsurā interduz (vt superi⁹ dcm fuit) sequunt talia accētia q̄ l curōne eoꝝ idicā tp̄s nō ꝑterere circa exhibitionem auxilioꝝ. Et ꝓpea cū celeritate solertiaꝫ ingenio ad locū morsi catuz z ad ꝓfortationez cordis statiz vacādū est curatiōe añdicta. ℣Iuuat igitur sumere ītra scriptū puluerē cū modico vini odorif. cui⁹ talis est forma. ℞. castorei casie lignee aristologie rotūde añ. ʒ. ß. semis anisi pipis añ. ʒ. ij. terrarū. Et dorsis ei⁹ ℈. ʒ. ſ. cuz modico vini odoriferi. ℣Itē ad eādē intētiōez vz ītrascriptuz poculū. ℞. tereb. ditami cardi. benedicti añ. ℥. ſ. tyriace ℔a. ʒ. ß. croci. ℈. ij. seminis citri. ℥. ß. smiraldi. ℈. drozonici. ʒ. ſ. sīru. ō succo acetose aq̄ buglosse ana. ʒ. vſ. vini granatoꝝ vini odorif. mediocris vino q̄tatis añ. ʒ. ß. misce z dek patienti: q̄ eius opatio est diuia aduersus vnāquāq; morsurā z ad pestē p̄tanea. Finediū ē poculū z puluerē ħtidie reiterando semel aut bis in die stomacho ieiuno donec coḡueris venenū morsure eē extinctū q̄ die facili coḡscit p̄accētium remissionē. ℣Quo fctō nō nisi vtilissimum erit patiētem purgare sumendo digestiuū ītrascriptū. ℞. sīru. ro. ex ītusiōe sīrupi de succo endiuie de suc. acetose. añ. ℈. ij. aq̄rū endiuie bugloſſe melisse añ. ℈. ſ. Sumpto sirupo q̄ ħtuor purgandies purgetur patiens purgatione ista. ℞. diacaptolicō. ℈. ß. mane electe. ℈. ſ. dissoluant cum sufficiēti q̄titate aq̄ bugloſſe et endiuie addendo sīru. vio. ℈. ſ. Et nō ꝑsumat medic⁹ in ꝑmis dieb⁹ vētrē soluer nisi cū enēa te. Nec flōmiā facere: q̄ (vt ītt Aui. ca. de morsu can⁷ rabidi.) Attrahi māz a circūferētijs ad cētrū ħre esset icōueniēs nō p̄uū. Cū ītētio vniuscuiuslibet materiei venēose sp̄ sit cor petere, ℣Vulnus deniq; sine morsura fctū a cauterizatiōe z adustiōe p̄dcā trāsactis dieb⁹ ħtuor cum medella supradicta de ceps et alijs rebus sicut cetera adusta vlnera curādū ē. ℣Et sic de oībus te ꝛc. ¶Finit liber. iij. chirurgie de vlneribus a capite vsq; ad pedes Ad laudem dei omnipotentis eiusq; gloriose genitricis virginis marie: quorum nomina in secula seculoꝝ sint benedicta.

¶Incipit Liber Quart⁹ Chirurgie Magistri Joānis de Vigo Natione Genuēsis Patria Rapalligene de Ulceri⁹ Vniuersaliter z ꝑticulariter a capite vsq; ad pedes. Ad laudē Omnipotentis Dei.

¶Capl'z. j. premiale in quo p̄ Cpomīk intentio hui⁹ libri de Ulceribus et eius diuisiōe.

¶Chirurgia Ex

tis medicatonis
esāte Celso i p̄
emio septimi li⁹
hzi sui antiquita
te pars famosissima inuitas hȳ
particulaꝝ curatiōis morboꝝ

Joannicius. put plurib⁹ in locis in supiori doctrīa autozitate Joānicū de mōstratū fuit: quarū altera est vlcerū exteriox curatio de qua in ꝑsenti doctrina tractare intēdimus: alia vero erit vlcerū diffinitio via theozice. ¶Quāobrē curatio vlcerū i duob⁹ ꝑsistere vī. In cognitiōe vez eoꝝ q̄b⁹ vlceꝝ ꝑsolidatio ꝑpediri solet. Et in remotiōe eoꝝdē. Pria q̄ dē erit sermocinatio theozica. ꝓplādo em̄ ea q̄ ꝑpedīūt verā ꝑsolidationē vlcerū: z quot sint cāe q̄b⁹ ꝑa ꝑpedit ꝑsolidatio i sup q̄bo noceāt z quo cogīcank erit docēs modū administrādi tā ꝓpositē q̄ singul'r medicamia i vlceri⁹ ex vnūq̄q; ꝯp̄tis ꝓpositā habem⁹ intētionē ad vtilitatē hūani ḡnis z amipe q̄sequūt. ℣Sz añ q̄ ad aliquā curationē vez iam⁹ puto nō nisi vtilissimū eē ō diffinitiōe vlcerū capl'm ꝓponere: ad h̄ vt p̄ si vniuscuiusq; vlceratiōis pueni re possimus. ℣Et sic deo ꝛc.

Ca. ij. ¶Cap. ij. de diffinitione vlcerum z eorum cura.

Vlcus

Vlcus apud ātiq̄s z modernos doctores est solutio continuitatis cū putrefactione et sanioſitate ad differētiā vulneris q̄ est sine putrefactione vez sanguinolē

Cause tuz. ¶Vlcus eteī testāte Aui. vna causarū triū gñāt. Prio ex apatib⁹. Scdo a pustula. Terzio a vulnere vt plurimū male curato. Et ꝓpea dicebat Sale.

Sale. vlcus solutionē esse cōtinuitatis in carne: in qua vna vel multe dispositiones sunt que rectā cōsolidationē vlcerū impediūt a quib⁹ (vt inquit Aui.) sanies Auic. vel putredo gñant. Inq̄t. Et non generat⁹ pus in vlceribus nisi ꝓpterea q̄ nutrimētū a natura trāsmissum ad mēbrū propter debilitatē mēbri vertit in putrefactionē. Iccirco propter eius debilitatē semp ad locum debilē attrahunt supfluitates alioꝝ mēbroꝝ. Igit⁹ vtilissimū est semp mēbrū vlceratū ꝓfortare. Et vnū de melioribus pro eius cōfortatione est locū vlceratū ab oib⁹ ipedītib⁹ cōsolidationē vlcerū euacuare. ℣Ceterū vlcus semp ōr egritudo cōposita: vuln⁹ vero vt in doctrina vulnerū dictū fuit interduz simpler: aliq̄n cōpositū inuenit. dolor enim sanies putredo apa os corruptuz: caro mala: z sic de alijs q̄ cū vlcere solēt cōplicari reddunt vlcus morbuz esse compositum. Quapropter species vlcerū testem adducēdo Aliab. ser. vij. partis primi lib. de dispositione regali. sumunt suas differētias a tribus potissime a quibus perficiūtur z cōponuntur a causis: videlicet a membris z accidētibus. Et q̄ differentie que sumūtur a mēbris cum indagatiōibus communibus sufficit transire. vt in. c. de apostematibus z vulnerib⁹ satis patuit. Igitur nō implicādo dispositiōes vt melio⁹ cōprehendam⁹ dicta Auic. in vlceribus qui ceteris in scia vlcerum fuit prestātior. ¶Dicam⁹ itaq̄ q̄ spēs vlceꝝ sumū vlcerū tur a duob⁹. A causis. ſ. z accidētib⁹. ℣A causis ꝯo spēs vlcerū sumunt. Nam q̄ dicimus vlc⁹ virulētū: interdū cā-

Aliab.

ceroſum corroſiuũ putridũ ꝛ fiſtuloſũ: ꝛ ſic ō alijs. ¶ Ab accñ tib⁹ ꝙz ſumũt ſpēs vlcerũ. Aliqñ em̃ iuenit vlc⁹ diſcraſiatum doloroſuz aꝑoſum ꝓtuſum alteratũ ab aere cuz carne ſupflua cũ duritie cũ oſſis corru. ꝛ varicib⁹. Et plerũq; inenit vlc⁹ difficilz ꝙſolidatiōis cũ ꝓprietate nobis occlta (vt inqt Aui.) Silr et ſũt vlcera cauernoſa cauernoſitate vna: nonnũq; cũ duab⁹ vl plib⁹ cauernoſitatib⁹ exiſtũt: ꝛ ō cauernoſis aliqñ q̄dā ſũt putrida: aliqñ ſordida: nonnũq; fiſtuloſa: ꝙz ozificiũ ē ſtrictũ cuz ꝑfūditate ꝛpla: ꝛ duritie nō pua ea circūdāte. De vlcerib⁹ ꝙz q̄dā ſunt ābullatiua: q̄dā corroſiua: q̄dā maligna: q̄dā ꝟoviruléta. Et de corroſiuis vlcerib⁹ q̄dā ſũt ābulatiua: velut ſũt vlcera putrefacta cũcroſa et formicoſa. Maligna em̃ vlcera ꝛ virulēta paꝛ adiuuicem dr̃nt: qr niſi ꝙz matorē ꝛ minorē malignitatem dr̃nt. Eodemq; mō vlcera putrefacta ab vlcerib⁹ ſordidis parūq; differre videnť tā in ſignis q̄z in eoꝝ curatiōe. Inuno tm̃ dr̃nt: qr aliqñ ſua putrefactione ambulat: iccirco cū iſto vlcere putrefactiuo ambulatiuo multiplicať febris q̄ nō ſepaꝛ ab eo niſi pri⁹ ei⁹ putrefactiōe ꝛ ābulatiōe remotis. Quā obrem Gal. hoc gen⁹ vlceratiōnis corroſiue formicā ābulatiuā ꝛ ignē pſiccū nolauit: iō ſub eodē. c. maligna vlcera ꝛ virulēta curabũť. Eodēq; mō ēt vlcera ſordida ꝛ putrefacta tractabũť. Et malignoꝝ ꝛ virulētoꝝ q̄dēvlcerū (vt inqt Aui. cauſe) vt pſm ſunt vulnera obuiantia ſuperfluitatib⁹ corporis maligni: aut vlcera ſequētia puſtulas malas cū regimine corrupto. Silr ēt cauſe vlcerū ſordidoꝝ ꝛ putridoꝝ vt pſm ſunt aꝑata et exiture vltra modum mature ꝛ ab humozibus groſſis cāte cū interpoſitiōe humorū calidoꝝ. ꝛ in q̄bus etiā diti⁹ cū mollitiuis ꝓceſſuz fuerit. Ulcera ēt cauernoſa plerūq; generanť a ſolutiōe ꝛtinuitatis rece̅ti male curata: aut ab aꝑate magno a ſeipō dirupto aut qr ī eo fct̄ fuerit iciſio pua. Corroſiuoꝝ aūt vlcerū cāe: vt pl̄z ſũt hūozes acuti ſiue cholerici cuz aduſtiōe. Et iō inqt Aui. tractā do q̄litatē ſaniei ōr. Et illō pus q⁹ ē de gñe ſubtil⁹ ꝛ vir⁹. Q⁹ ē groſſū noiať ſordes. Inqt. Et ō virus q̄dē indiget exiccatione ſordes ꝟo abſterſiōe. Virus ēt gñať ex bullitiōe hūorū caloꝛis ſupfluitate hūorū frigidoꝝ. et groſſitie eoꝝ gñať. Et de vlcerib⁹ inſup q̄dā ſũt ſpaſmoſa ꝛ dolorioſa: et q̄dā ſunt ꝑuata dolore: q̄dā ſũt rotūda: quedaz plana: q̄dā ꝑfunda hñtia plura oſcia: que a Celſo chironica nūcupanť: q̄dā ēt ſũt mollia: q̄dā dura: q̄daz obſtraćta: q̄dā varicoſa: ꝛre de vnoq; iſtoꝝ vlcerū ꝑ ei⁹ curatiōe ſuū ꝓpriū ꝛpoꝛnem⁹ cap̄lm. Uerū vlcera q̄ ſũt apta ad gñandū ſpaſmū rōne qualitatis vlceris teſtāte Aui. cē. ſunt vlcera putrefacta: corroſiua: doloroſa: cancroſa: argiromatri. i. vlcera cutis ſdā phi: q̄ trāmō curabat vlcera difficilime curatōis. Rōne vero loci: ſũt oſa vlcera vicinantia neruis preſertim vlcera dorſalia: quia ſũt i regiōe nuche ꝛ dorſi: ꝛ ēt ſicut ſũt vlcera iāteriori ꝑte genu: qm̃ lacerti hm̃oi ꝓticule ſũt

pl̄m neruoſi. Et iō vuln⁹ aut vlcus in tali loco cātū ē paratiſſimū cāre ſpaſmū: ꝛ mlta alia ac Nota. cidētia: vt in doctrina vulnerū: vbi ō vulnere genu tractauim⁹ optie oñſum fuit. ¶ At ſi p̄dicta vulnera fuerit i locis pl̄m neruoſis: quoꝝ eſſe in añti extēſionis corpis eſt: tūc ſz ꝙ eoꝝ materia triplicē regreſſum hr̃e p̄t ꝛpt. Nā ſi p̄dicta materia ad cerebrū regreſſū habuerit ſpaſmū aut per mutationē rōnis. Si ad iferioꝛa mēbꝛa: fluxū vl egestionē ſanguineā aut ſanioſam: vt in tēpeſtate nr̃a ſepe vidim⁹ immediate cābit. Si vl⁹ partē mediā corporis regreſſum habuerit: mā talis vlceris pleure ticū morbū cābit. Et ſũt p̄dicta loca in añti extēſionis corpis. vez a mēbris nutritiuis vſq; ad Auic. extremitatē mēbroꝝ ſpūaliuz. Et de ſignis bonis ꝓterea invenitur pili q̄ ante ceciderūt. Silr ſanies alba lenis eq̄lis ꝛ i parua q̄titate i vlceribus inuēta arguit bonū. ſignū feſtine curatiōis. Nō in oib⁹ vlceribus ſemper arguas tibi p ſaniē q̄ ē in loco Nota de qua quaꝛ bonitati vel ꝛpauitati facilitate iudiciū cite aut tarde curatiōis ſaniei vlcerū. nā ſi bona arguas cure bone ꝛ breuitatē. Si mala lōgitudinē male. Sanies laudabilis eſt q̄ ꝓsecuta eſt ꝛpleme̅tū digōnis a calore naturali mēbri: ꝛ iō neceſſario illa erit lenis alba ꝛ equalis. Illaudabilis ꝟo multiplex eſt. Alia em̃ eſt groſſa vi ſcoſa. Alia tendēs ad nigredinē. Alia virulēta. Alia coroſiua ad inſtar loture carnis. Et ꝓpterea inqt Auic. Et de vlcerib⁹ ſunt quoꝝ radices ſunt acute. i. hūozes a q̄bus talia vlcera gñeranť ſunt acuti calidi ꝛ mordicantes. Uñ acuitate ſua ſolēt ingentē ꝑuri tū gñare: q̄ plerūq; reddit vlc⁹ difficilis curatiōis. Silr ſunt q̄dā vlcera (vt inqt ꝑſat⁹ vir) a q̄bus ſolet vir⁹ citrinū calidū resudari. Inqt. Et fortaſſe eſt ita ca⁹lm q⁹ ꝓticulas circūiacentes vlceratiōi ꝙburit ꝛ mordificat. Et iſta vlcera ēt ſunt difficillime curatiōis. Ulterius accidit aliqñ vlcerib⁹ malis vt aſſociatur color corpis malus ſicut albus plūbe⁹ vel citrin⁹: q̄re iſta Auic. arguūt corruptionē teſtāte aui. ꝙpl̄onis epatis ꝛ ſanguinis corruptionē ab ipſo epate ad locū vlceratū trāſmiſſi. Et ſic ei⁹ ꝙſolidatio difficilis eſſeť. Ulcera inſup melācholica ꝛ dura ꝟ⁹ liniditatē ꝛ nigredinē tēdētia ſunt male curationis. Ulcera ēt nigrū habentia colorē ſine ſenſu ſunt peſſima ꝓpter eoꝝ putrefactionē. Ulcera quoq; ꝛ melācholica ſiue dura ꝛ cū labijs obſtraqoſis (vt inqt Aui.) nō Auic. ſanaňť niſi pri⁹ eoꝝ labia ꝛ carnoſitates ſupflue auferanť medicamine acuto. ¶ Deniq; de ſignis bonis in vlceribus eſt vt poſt mūdificationē vlceꝝ in cicatrice labioꝝ albedo māifeſteť ꝛ naſcētia carnis ſit ad modum granoꝝ granatoꝝ. Silr q̄z meliores ſignificatiōes arguētes bonā vlceꝝ diſpōnē i futuꝝ ſũt cū ſuccedētia eoꝝ fuerit cū ſanie laudabili ex opatione natu Nota. re gñata. Notādū eſt ēt q⁹ q̄lib⁹ vlcus malignitate ꝑmatū fuerit medicla mordicatiua paꝛ cauſabit dolorē. Et ꝓpea remota vlceꝝ malignitate ſolēt vlcera bñficio medicinali ꝛ nature incar-

nari ꝛ signū bonitatis incarna
tionis hꝫ ꝑ ꝓpinationē doloris
loci vlcerati: ꝛ ēt tāgēdo vlc⁹ ali
quo medicamine mordicatiuo
i eo puā causat sensationē siue
sensum. Hiū em̄ facit medica-
mē predictū vlcere exīte mali
gno vt longa plerūq; nobis de
mōstrauit experiēcia. Quapro
pter male sentiūt chirurgici q̄
dicūt bonū esse si gnū qñ medi
camina abstersiua cū aliquali
mordicatiōe in vlceribꝰ admi-
nistrata dolorē causant nō pau
iudicādo illud euenire rōne bo
nitatis carnis qō in effectu eue
nit rōne malignitatis vlceris:
qz caro bona (vt sepiꝰ dcm̄ fuit)
qñ tāgit a mordificatiuo medi
camine pauꝫ causat dolorē. ꝛ rō
(qz caro maligna magis sentit ꝛ
ledit ab oi medicamine mordi
catiuo q̄ caro bona ꝛ benigna)
est ista vez sensibilitas rei Hzie
q̄ sp cū vlcere maligno reperit.
Cū ergo caro maligna sp fitdo
lorosa et dolor est sensibilitas
rei Hzie. Igit medicamina mor
dicatiua q̄ absersiua rōne sen
sibilitatis carnis maligne ne-
cessario dolorē causant vehemē
tem: q̄ ita non sequit in vlcere
cū bonitate carnis ꝛ mundo ab
oi malignitate. Et iō dicit Aui.
ad iustificādā intentionem no-
strā. c. de cura. vlcer. Inqt. Ca-
ue in olꝰ illis medicaminib⁹
ne dolorē facias. ꝑsertiz si illic
fuerit apa vel mala cōplo ꝛ do
lor. Imo opz ꝛte remouere cās
phibētes vlcer sanationē: q̄ in
li. ſ. sunt cōsuerate. Quasi dicē
do q̄ in olꝰ vlceribus vbi est
dolor a quacūq; cā cātus: medi
camina mordicatiua nō debēt
administrari: qz esset addere do
lorē dolori ꝛ debilitatē debilita

Aui.

ti. Etiā qñ vlcus est aposum. dō
nat lotionē factā cum vino: aut
cū aqua ꝺ alumine. Et ista eric
cātia plm laudanꝫ ab eo i eric
catiōe vlcer ad cutē indūcēdā
vlcere exīte mūdificato ꝛ incar
nato ꝓplete incarnatiōis. Sili
ad verificādū rōnē nr̄am vidi-
mus quotidie a bonis chirurgi
cis practicātibꝰ alumē ꝺ rocha
ꝓbustū sup carne bona ponere
ad cutē introducēdā: ꝛ tñ parue
causat dolorē. Contrariū em̄ fa
ceret si sup carne mala ꝛ mali-
gna ipsum applicaret. Uerū si
caro in vlcere putrida fuerit: ita
q̄ sapiat natura cācrene tūc pro
pterea qz parū hz sensum medi
cina mordicatiua sup ea posita
minorē causabit dolorē ꝛ sensa
tionē q̄ si ipsa ponaꝫ sup carne
bona. ¶ Et no. q̄ caro maligna
est magis sensibilis p accidēs
q̄ caro bona. Ideo corpa pna
curationē vlcer suscipere sunt
q̄ pauca habēt sup fluitatē cum
bonitate sue ꝓplexionis ꝛ innē
tione sanguinis boni in eis. In
corporibus aūt humidis velut
sunt corpora p̄gnātiū hydropi
cox ꝛ infantiū ꝑpter cox hūi-
ditatē nō de facili sanantꝫ vlce
ra. Eodēq; mō vlcera gñata ex
succession egritudinū: vez ꝓ ter-
minationis: vt plm cū difficil-
cultate sanantꝫ: hꝫ nō alīs ob cās
nisi ꝑpterea qz nā conaꝫ mate
riā egrotatiōis prie ad fecūdā
dieti trāsmittere: put ocłata fi-
de q̄tidie videmꝰ in vlceribꝰ a
morbo gallico euenientibꝰ: ꝛ sūt
genita ꝑ ola succession morbi
gallici. Iō tarde et difficillime
co morbo i pūti vlcer docuiaꝫ
ut morbꝰ a doc. rarissime ꝓcedat
deo mihi ꝓcedēte vtile ꝺūcꝫ

bellū faciemꝰ. ¶ Ulteriꝰ ꝺ vlce
rib⁹ euenientib⁹ i locis neruo-
sis (vt inqt Aui.) vnū de melio
rib⁹ ē vt i eis sanies manifeste
tur bona cū aliq̄li tumefactiōe
ptiū circūstātiā. Inqt. Et qñ cū
his vlceribus appet sanies bo
na ꝛ apa. ſ. tumefactio ē signū
bonū cū nō q̄ timeꝫ de spasmo
sibꝰ nisi res terminū pertrāſ-
cerit: vez qō talis apatio siue
tumefactio non fuerit i magna
quātitate ꝛ aliqñ vlcera ꝓtigūt
esse male ꝓditiōata: ꝛre necesſ-
sariū ē suā malā cōplexionem suo
ꝓio rectificare: q̄ rectificatio
male ꝓplonis vlcer est cā eox
curōnis. Et de signis malis in
vlceribꝰ neruosis ē vt vlc⁹ ex-
eiceꝫ absq; rōnabili cā peni-
tus a sanitate. Et si aliq̄ fue
rit tumefactio in circuitu vlce-
ratiōis q̄ subito delituerit etiā
absq; rōnabili cā tunc ista sunt
mortalia signa: arguūt em̄ ma
teriā hꝫ e raptū ꝺ ius prē itrin
secā neruosam. ꝛ ꝑ hr ꝓ neruos
mū ꝛ accūtia mala faciēdo. Pa
rs mō hꝫ. c. de signis multis in
ḡnosticox a Hal. dicēte qñ i
hmōi vlceribꝰ ꝛ eox apatibus
destruiꝫ ei⁹ rō motiꝫ hō. Iō scri
ptū est ab hypo. Hrta ampho.
ꝛ vulneribꝰ appareat ꝛ subito
dispareat absq; rōnabili cā: vez
ipas resoluēte: tūc timor erit ꝺ
spasmo aut ꝓmixtione rōnis.
Et ꝑ hr de morte plm timēduz
re mortale. Insup (vt inqt ꝑha-
tus vir) eadē apparoxismox pti-
cula q̄busq; tumores in vul-
neribꝰ apparēt nō valde spas-

manꝫ nec infianiantꝫ: his ꝺo ri
sparētibꝰ ꝛpēte q̄busdā ꝛc. ¶ Ui
sis supiꝰ spēbꝰ oim vlcer vez
sm̄ diuersitatē cārū ꝛ accūtiuz
eox. mō vtilissimū ē narraꝝ seu
ꝓmemorare a q̄bꝰ vlcer sana-
tio impediri solet. ¶ Sūt itaq; Nota.
duplices cause: vez añcedētes de cau
ꝛ ꝓiūcte. Coniūcte ꝺo sunt iste sis ꝓ-
vez doloꝛ mala complo apa os hibēti
corruptū labia dura siue obstra bus sa
ſa. caro mala siue supflua la- natio-
biorū mollities. Mala vlceris nē vl
discrasia tā i caliditate q̄ i fricer.
giditate. ¶ Figura vlceris rotū-
da superficialꝫ ꝛ figura fistularꝫ:
aut figura ei ꝓportionata. An
tecedētes ꝺo sūt hūores pec-
cantes: aut i q̄to: aut in quali.
¶ Dicemꝰ itaq; q̄ ea q̄ consoli
datione impediūt i vlceribꝰ. aut
se tenēt ex pte vlceris: aut ex
pte sibi ānexox. Nā si ex pte
vlceris cū vlcꝰ (vt supiꝰ scriptū
fuit) sit solo ꝓtinui: a q̄ pus si-
ue sanies resultari vī: aut qz hꝫ
impedimētū se tenebit ex parte
solonis ꝓtinuitatis aut saniei.
¶ Nā si ex pte solonis ꝓtinuita
tis: vez aut figure vlceris rotū
de: aut fistularis: aut ꝑsilis ei
(vt supiꝰ dictū fuit.) ¶ At si ex
parte saniei: aut fuerit merito
subſtātie: aut sue q̄litatꝫ. si me-
rito subſtātie aut qz ipa mā sub
tilꝫ fluida ē: aut qz grossa vl vi
scosa. Si merito sue q̄litatꝫ aut
qz acuta ē ꝛ corrodēs ꝑ sez esse
tialr: aut qz p accidēs, hec sē q̄
rōne vlcerꝫ ꝛ materici ipsiꝰ rec-
tā ꝛ perā vlcer sanationē ipe
diūt tāq; res sub forma mate-
rie ꝓiūcte repte. ¶ Impedītia
vero ex pte annexox: aut sunt
ex parte eox ꝛbatim contraria
suis causis ad ꝓsolidationē fa
cientib⁹: aut ex pte eorum que

Hria sunt vlcerationi: vcz in eo q̄ ad deteriorē naturā q̄ vlcus habeat iquātū vlcus disponūt ad deteriorē lapsum. Si ex pte eox q̄ immediate Hria sunt vlcerationis causis ꝓsolidationē adiuuantib⁹: aut qz Hria sunt ꝓterea qz cā est mālis: aut qz est efficiēs. Materialis eñ cā est sanguis a natura alienus ipius vlceris ⁊ cuilibet mēbro vlcerato ꝑ nutrimēto ꝺlegat⁹: q̄ sanguis alien⁹ Hriaꝫ sanguini laudabili req̄sito ipi vlceri ꝑ mā restituēde bōe carnis: et eo tūc Hriaꝫ vlcerationi i ei⁹ sanatiōe: aut qz peccās est i quāto: aut in q̄li. Si i quāto: aut qz supflu⁹: aut qz diminut⁹. Si in q̄li ⁊ ꝟ qz peccās i ꝓpone vcz calꝺa frida hūida⁊ sicca simplici vl̄ ꝓposita cū mā vl̄ sine mā. ¶ Sil⁹ ēt cā efficiēs q̄ Hriatur vlceꝝ sanatiōi erit mala ꝓpo mēbri vlcerati q̄ Hriaꝫ ꝓpōni naturali pticule vlcerate tanq̄ cā efficiēs vcz aut qz nimz calꝺa siue frida: hūida aut sicca: simplex vel cōposita: mālis vl̄ sine materia. ¶ Si ño ex pte eorūq̄ vlceri Hria sūt in eo q̄ ad deteriorē ꝺispōnē ꝓducūt vlc⁹: aut sunt Hria vlceri put sūt accidētia: aut put egritudines. Si sūt put accētia erūt hec dolor ꝛc. Si put egritudies erūt egōnes apa carnis ostracatio seu additio carnis caro mollis corrosio: putrefactio ⁊ cōsimiles egritudines vlcerationi supueniētes. Hec sūt q̄ ex pte ānexorū rectā q̄q̄ vlceꝝ sanationē impediūt tā rōne cause materialis q̄ efficiētis. Preterea sanguis a natura alien⁹ peccās i quāto cognoscit ob patiēt⁊ naturā q̄ carnosa et robusta habitudo est. Venaꝝ insup toti⁹ sui corpis plenitudo ē ⁊ repletio. Et ideo sanies in tali ꝓpone gñata in vlcerib⁹ sāguinolēta ē vł. ¶ Si ño sanguis diminutus fuerit ita q̄ non defluat ad vlcus materiei ex q̄ caro gñet in eo vlcere tūc ex opposito cognoscit: vcz inanitione totius sui corpis: venaꝝ insup ⁊ exte nuata patiētis habitudine. Et cū hoc ēt sanies ab eo vlcere ē cū diminuta resudatiōe. ¶ Si i q̄li fuerit qz in ꝓpone calꝺa tūc illud cognoscitur ex colore corpis ⁊ faciei ⁊ oculoꝝ rēdēti ad citrinū colorē: ⁊ hitudo toti⁹ sui corpis sicca ⁊ extenuata esse videt. Sanies q̄z ex vlcere emanans vt plm erit citrini coloris. ¶ At si fuerit peccās i caliditate nimis supflua et cū aliq̄li adustiōe p̄noiata signa saniositatis ño sus suscedinē egredinē erūt tendētia. ¶ Si ño peccās fuerit i cōpone frigida sil⁹ cognoscit viscositatiōe faciei ⁊ labioꝝ vlceris laxitudie. Et cū ꝟ etiā sanies in sui substātia grossa ⁊ viscosa reperit. ¶ At si peccās fuerit in ꝓpone frida et humida colore mēbri vlcerati ad albedinē et tēdēs. Sanies q̄z subtilis ⁊ aq̄sa erit. ¶ Si ño i ꝓpone sicca peccās fuerit demōstrat ex colore corporis ꝟgēte ad nigredinē aut sub nigredine ⁊ habitudo toti⁹ corpis sicca ē. Sanies insup nigra cinerulenta atq̄ lutosa repit. ¶ Habitis signis de nā vniuscuiusq̄ materie ſm diuersitatē ꝓpōnis corpoz ⁊ diuersitatē hūoꝝ peccātiū. Uidēdū ē mō q̄ cā sit impedimētū vlcerꝝ ꝓsolidatiōis q̄z diuersitatē male ꝓpōnis vlcerate

pticule. Nā mala ꝓpo calida loci vlcerati demōstrat ꝑ rubedinē: ⁊ ꝑ loci inflāmationē seu caliditatē eñeā ⁊ ptiū loci circūiacētiū ⁊ ꝑ fludationē sanio sitatis fluide rubeiq̄ coloꝝ sicue citrini vel viridis. ¶ Frida sil⁹ ꝓpo manifestat ꝑ mēbri ⁊ vlcerꝝ liniditatē cū sub albedine: mollificatiōe: lociq̄ friditate q̄ ad tactū ⁊ patiētis sensū: ⁊ saniei ñsse viscose ⁊ idigeste seu subtilis cū substātia adsa ⁊ resudatiōe ꝑuate th̄ oi mordicatiōe ⁊ icēdio. ¶ Hūide ño ꝺicitur ex his: qm̄ caro i tali vlcere ad hūidū supflu⁹ discrasiatuz tēdit ⁊ ad laxitudinē ⁊ mollicie: vñ caro efficit i vlcere sq̄li da mollis ⁊ ab ea mkta hūiditas sanioſa redūdat. ¶ Siccaz ät ꝓpone ōmōstrāt loci vlcera ti siccitas: durities: aspitas: sanieiq̄ subtilitas. Interdū etiā paucitas mēbri ⁊ labioꝝ vlcerꝝ gracillitas siue accidat a mala ꝓpone calida exiccāte siue ꝑ uatiōe substātifice hūiditatꝫ arguūt ista duo siccitatē eē in cā. De putrefactiōe ē dōm cū alia sit ꝺ ꝓrio futura: alia iā fcā sit q̄ facta ē: alia sit p ābulās ⁊ precedēs: alia sit sic i suo eē stās. ¶ Signa igit futuꝝ putrefactionis vlceꝝ ꝺ ꝓrio eliciant⁊ ꝑ alterationē coloris carnis tēdentis ad coloꝝ malū. vcz liuiduz viridē siue nigrū ⁊ ꝑ diminutionem aliqualez sensus eius. ¶ Signa vero iam facte quomai⁹ et ꝑuatus locus vlcerationis sensu oīno. Ita q̄ dolor nō ꝓcipit: dato q̄ ille loc⁹ pūgat aut icidat. ¶ Signa iā facte et ābulātis ꝺnotant hac manifesta rōne: qm̄ ad ptes circūstātes ipi⁹ putrefactiōis fit dilatatio. ¶ Et ꝟ sanies dicta sine ō signis eox q̄ ꝓsolidationē impediūt rōne male ꝓpōnis vlcerate pticule. ¶ Dicēdū ē insup ꝑ mis q̄ figura fistularis ⁊ ācūq̄ra fistula tali figure ꝓportiōata ꝓsolaris. lidatiōi fistūt. eo qz ex ipis cō seq̄t ꝺebita trāspiratio saniei i vlcer ꝓgestę q̄ postea i eo vlcer plusq̄ ꝺeat mozā trahēs nitrositatē ⁊ venenositatē adipiscit q̄ ex pietū vlcerꝝ ꝓtactu in eo maiorē ꝓcauitatē gñat⁊ mēbrū ꝺbilitat ad qō supfluitates toti⁹ corpis trāsmittūt. ¶ Sanies ño subtilitas ꝓsolidatiōez impedit: qz subtilitas ei⁹ fluida mēbri vlcerati substātiā ꝓtegē do nimz eā hūectat ⁊ fmollit: ⁊ sic putrefactiōi dispōit. Cū ea q̄ putrefiūt mollioza pri⁹ redꝺāt ⁊ flaxa. Grossities ño sine viscositas potis mēbroꝝ adhere mēbrū putrefacit ⁊ corrumpit qō ei a putrido tāgit putrefit. ¶ Saniei ño q̄litas acuta ⁊ corrodēs: tā ꝑ se q̄ ꝑ accidens ꝓsolidatiōez vlcerꝝ ⁊tardat cū hūiditate mēbri nāle ꝺuratādo q̄ mediāte fit ptiū ptiuatio⁊ resoluat ⁊ ꝓsūat eñeū. ¶ Sūguz ät peccās i quāto ꝓsolidatiōez impedit. Supflu⁹ ño calorē mēbri suffocat nāle. Diminut⁹ ño ꝺfectū ponit nutrimēti vñ frustrat nā ꝑ gñanda carne. At si fuerit pec...si ꝓpone siue simplici: siue ꝓposita: siue māli: siue sine mā impedit ꝓsolidationē ꝺ tutes nāles mēbri offendendo diminute ablate siue corrupte. Cū enim membri complexio ab aliquo offendit. necesse est aliquaz vel aliquas: ⁊ forte oēs virtutes naturales deiici

Signa calide

Signa frigide

Signa ficce.

Nota.

Nota. de sanguine.

Nota. De putrefactione

ant diminui vel corumpi: cum ipsa cōplo loci sit harum famula siue ministra. ¶ Mala loci vicerati cōplo tā calida ꝙ frida hūida siue sicca simplex vl cō posita mālis vel i materias cō solidatiōi obstat nālē deficiendo cōplexiones qua sicut istro natura vtit ad nutrimēti puersionē in mēbroꝝ substātiam et rei supflue z nociue expulsionē. ¶ Si ipedictia ꝓsolidatiōnē fuerint accītia supueniētia vlceri de q̄b⁹ vnā est supfluus fluxꝰ sanguis: tūc inanitione materia carnis restaurādez spiritꝰ necessitas subtrahunt: vñ ꝓsolidatio auferē. Dolor autē virtutē totiꝰ corpis z mēbri patiētis pternit z humoꝝ defluxū ad locū efficit: quare ꝓsolidatio deficit necessario. ¶ Apāēt qō est egritudo vna ex tribꝰ morboꝝ gñibus cōposita: vez mala ꝓpone: mala ꝓpositione ꝓpone ꝓtinui mltomagis credēdū ꝙ obuiet ꝓsolidatiōi: cū plures egritudines magis natura molestēt: q̄ vna egritudo.

Nota. de apte ꝓplicato cū vlcere.

¶ Carnis obstracatio etiā ꝓsolidationē phibet: ex eo ꝙ talis obstrac. carnis porositates sunt ꝓpacte z pstricte valde: vñ iepte p trāsitu materie ꝓportionate carnis gñande z ꝓsolidatiōis pficiēde. ¶ Carnis siccr sup adstitio curatiōi oppugnat tā q̄d supfluūt i corpe ē natura artificio auferēdū. ¶ Caro aūt mollis corosio z putrefactio ꝓsolidationē impediūt. Cum materia p carne delegata carnis mollicie alteretur z a corosiōe z putrefactiōe forma substātialis mēbri corumpaꝝ er destruaꝝ. ¶ Et hec satis sint dicta de diuersis modis z causis impediēt⁹ cōsolidationē vlcerum. ¶ Dicimus preterea bent remouēdi singulatim ꝓ noiatas cās. ¶ Quādoq̄ rit in causa figura fistularis: an nihiletur et destruaꝝ ꝓut dicturi sumus. c. cō cura fistule. Et si non fuerit possibile: tūc sanies in eo vlcere ꝓgesta merito figure ipsi⁹ vlceris expulsiōi rebelis anteq̄ nitrositatē adipiscat aliq̄ ingenio ad exteriora ipsius vlceris adduceē. ¶ Si subtantia saniei subrilis fuerit humectās z remolliēs mēbri substātiā z ꝓr eam putrefactioni disponeret exiccatiuꝫ i gradu ꝓportionato q̄ putrefactioni resistāt z humiditatē illā extraneā cōsumunt: cureē. ¶ Si vo fuerit substātia saniei grosse et viscose ozificijs pozoꝝ carnis fisitez z viscositatē destruāt: abstrahunt. ¶ Si autez qualitas saniei acuta z corrodēs fuerit medicinis acuitatem ipsius saniei refrangētibus corrigatur: nec non saniei antedicte materia ad oppositas partes distrahatur. ¶ Si in causa fuit sanguis peccans solo quanto quia superfluus plenitudo sanguinis minoretur. Si peccans fuerit in quanto: quia diminutus nutrimentum quātūcūq̄ sit ad locum vlceratum attrahatur. Si peccans fuerit in ꝗlitate ꝙ in cōplexione. q̄cūq̄ sit illa ꝓpria rectificeē: vez mala discrasia calida rectificeē frigidis z cō. Si supfluus sanguis loc⁹ a q̄ sanguis

fluis fuit reperieē z ad oppositas ptes distrahaē. ¶ Si dolor mēbri. calor naturalis ꝓforteē seu doloris cā abūciaē. ¶ Si in cā fuerit caro mollis: humidū ipsi⁹ extraneū exicceē. Si caro supflua ā pureē. Si caro obstracata cū eo qō lenit z resoluit resolueē. Et si resolutiōi ꝓpugnat abscindaē. Si apa fluēs materia repellaē z fluxa soluaē. Et sildigeat resolutōi ꝓpareē. ¶ Si cā fuerit corrosio: materia aḡs diuertaē z fluxa remoueatur: z sūr loci malitia iā a materia cō iuncta ipressa ꝓsumeē. ¶ Si putrefactio q̄ iā facta est corruptū z putrefactū mēbrū abscindaē. Si vo ē de ꝓtio futura: ne oēs gradus ad putrefactionē req̄siros acqrat ꝓhibeaē. Si autē p ambulans fuerit putridū remoueaē. Et subsequēter hūidū extraneū i mēbri substātia impressum merito cui⁹ item pambula abscissionē totaē remetū dissoluaē. ¶ Sint ergo hec dicta satis ꝓ documēto curatiōis in gñe z eoꝝ accidens in vlceribus ꝓsolidationē impediens remoueri habeat. Et sic deo dante etc.

Ca. iij.

¶ Cap. iij. de summa et vniuersali curatione vlcerum.

Ipso in preced. c. sufficienti sermone de oibus vlceꝝ spēbus vi sēq̄ causis q̄b⁹ vlcerum ꝓsolidatio solet impediri z visa deniq̄ curatione eoꝝdē sub breui z hdā summa curatiōis. In presenti vero sermone vniuersalē vlceꝝ curationē q̄ breuius potero describā. ¶ Ut ergo ad propositū nostrū accedamus dicimus ꝙ ola vlcera testāte Aui. ꝓ eoꝝ cura tiōe indigēt exiccatiōe quadā exceptis tñ casibus exceptuatis. Ideo inq̄t ꝓfatus vir ꝓter vlcera in cā ex ꝓtusione muscu loꝝ z attritiōe eoꝝ. Ista eñ vlcera nō indigent exiccatiōe in eoꝝ cura: imo emollientibus z digerētibus ꝓcedendū est. Oē eñ ꝓtusum vlcus z vulnus (vt testaē Gal.) necesse est putrefie ri z in saniē puerti. ¶ Et not. ꝙ Aui. vtiliter dicit ꝙ ola vlcera indigēt exiccatiōe quadā. Quasi inferendo ꝙ diuersa vlceradi uersum gradū exiccationis habere debent: vna eñ exiccatio ꝓuenit in vno vlcere alia i alio habēda est. ¶ Quapropter amice circa curationem vlceꝝ vnines ob uersalem plures canones sunt seruan obseruādi in administratione di i cu medicinaꝝ exiccātiū. Primo ꝙ ra vlcevulnus nō sit ꝓtusum. Secōo ꝙ rum. nō sit alteratū ab aere. Tertio ꝙ nō sit dolori vehementi associatū. Quarto ꝙ nō sit cū apate cōplicatum. Quinto ꝙ nō sit noiter factum ab aliqua extitura presertim calida. Sexto ꝙ vlcꝰ nō sit male complexionatum a materia calida z sicca. In istis eteñ vlceribus (vt ptz ꝓsideratī) rationem z naturā vlceꝝ nō exiccatiuis primo: sed emolliē tibus z digerētibus medicaminibus ꝓcedendū est. Iō (inq̄t Rasis. xviij. ptinētis) vnūq̄q̄ Rasis. istoꝝ vlcerum ad idoneam carnis generationem nō peruenit nisi post putredinez id est post perfectam digestionē. Hoc idē asserit Aui. inquit eñ oportet te Aui. ꝓparare in curatione vlceꝝ: z est vt curatio eoꝝ sit operatio cum medicinis suis: vez in primis cum digerentibus. deinde

eū mūdificātib⁹.postmodū cū
icarnātib⁹:oīb⁹ suis debitis in
ptibus admīstratis.Ultimo lo
Intentiones co cū sigillātib⁹ pcedat. ¶Sūt
itaq; quatuor intentiones vlcer
curatiue.ꝓria est vlceris digō.
Scōa mūdificatio.Tertia icar
natio.Quarta z vltima ꝑsolida
tio.Cūq; sanies bona in vlcere
gnata fuerit digestiua medica
mina oīno sunt auferenda:non
em cū eis ampli⁹ pcedēdū est
vt stolidi chirurgi pcedūt diu
ti⁹ cū digerētib⁹ quare interdū
reddūt vlc⁹ putridū siue sordi
dū.Et sic plerūq; ꝓhibēt mū
Curatio. dificatio z incarnatio vlcerum.
¶Curatio itaq; vlcer vlis cō
plet p̄missa vlī purgatiōe pre
missoq; bono vite regimīe ꝓut
dicturi sum⁹.c.succedēti admi
nistratiōe diuersoꝝ localiū ꝓut
diuersa vlcera z diuersa eoꝝ tpa
sunt.Interdū em vlcera sūt pu
trefacta z sordida aliq̄n corrosi
na virulenta atq; maligna.Nō
nūq; cauernosa fistulosa doloro
sa aꝑosa mūda z imūda.sunt ēt
vlcera q̄ difficultas est sanatiōis cū ꝓprietate nobis occul
ta.Sūt insup vlcera cū osse cor
rupto cū mala ꝯplone tā cl'a q̄
frida tā hūida q̄ sicca:cū mate
ria z sine materia.Sūt insup vl
cera sicca cū labīs duris z ob
streaq; sis.sunt ēt q̄dā vlcera ve
hemētissime hūiditatis ō q̄b⁹
oīb⁹ i añti.c.cū nōnullis alīs
vlcer spēb⁹ plenarie via theo
rice locuti sum⁹.via vo practi
ce vbi in eo.c.de causis ꝓhibē
tib⁹ ꝑsolidationē vlcerū tracta
uim⁹.Uñ p eoꝝ remotiōe mul
ta bona z necessaria ibidē ꝓme
morata sunt:q̄re p tua necessita
Nota. te illuc recurras. ¶Obseruatis
p̄dictis canōib⁹ ō digōne vlce
rū testāte Gal.quasi oīb⁹ in tri
bus medicamīs in vlcerib⁹ ad
ministrata ꝯtutē exiccatiuā sit cū
absterſiōe(cū i eis sp gnañ fu
ꝑfluitates due:vna q̄dē subtil
z altera grossa)hr̄e dñt:vt sit z
semel medicamīa p̄dicta mate
riā subtilē exiccare possit z gros
sa⁹ abstergere. ¶Dcm fuit ꝓter ea i p̄cedēti.c.q̄n cū vlcere ꝑsoli
cāt cause q̄b⁹ ꝑsolidatio vlcer
ꝓhibet necessariū ee eas remo
uere añq; ad curationē vlceris
ꝓueniat:qz(vt dixim⁹)ibidē au
toritate Aui.nisi his remotis
ab vlceribus nīla a medico cura
tio fieri possit.Quare(vt inquit
p̄fat⁹ vir)i admīstratiōe medi
cinaꝝ tuarū opz vt audias ser
monē cōez.Et ē q⁹ ō illis ō sunt
necessaria vt fit illud q̄ curatur
vlc⁹ aut ꝓueniēs aut icōueniēs
Nā ꝓueniens lz nō ꝓferat ꝓ di
spōne vlceris:tñ nō associat ei
nocumētū aliq̄d.Et icōueniēs
vo:aut est q̄n interdū ipſuz eſt
debili⁹ z si ḡt illud additio ei⁹
q̄ est ꝯtrariū ei q̄ ex ipso me
dicamine expectat ō exiccatio
ne aut mūdificatiōe aut alīs.
ḡre opz vt addat in ꝯtute ei⁹.
Uez si videris ipm medicame
minus exiccare q̄ oporteat ne
cessariū est i ꝯtute exiccatiōis
ipm corroborare.Sic⁹ etiā si vi
deris ipm calefacere membū
vltra q̄ necesse sit q⁹ ō facili co
gnoscit ꝑ additionē extranee
calis sup vlcerata ptic̄ eius
ꝓrubedinē z inflāmationē loci
quare opz vt de fortitudine ei⁹
minuat z de inflāmatiōe extin
guat.Sic⁹ q̄z si videris mēbrū
administratione infrigidantiū
ad nigredinē z obscuritatez de
clinare:tunc oportet vt addā
tur in virtute calefactiōis eius

Aui. eū aliquali mollificatiōe.Et ꝑ
ꝑterea dicit Auic. si corrumpit
aliq̄d q⁹ sit in circuitu vlceris
a quatis cā:talis corruptio ꝑ
cesserit cū nigredine vlcerate
ꝑticule z viriditate ipsi⁹:tunc
cū scarpellatiōe z sanguinis ex
tractiōe cū ventosis z sanguisu
gaꝝ applicatiōe in circuitu vl
ceris ꝓcedendū est. ¶Reliquū
vo curatiōis vlceris tractāduz
est ꝑ sui curatiōe(ꝓut dcm fuit
c.de cura cancrene z aschachi
los:)z ꝓut dicet.c.de cura vlce
rū putrefactoꝝ. ¶Si vo medi
camē tuū locū vlceratuz nimis
Nota. mollificare videris tūc virtus
exiccatiua cū stipticitate cū eo
est admīstrāda:Quaꝓpter
sunt q̄dā medicamina quoꝝ vir
tus z natura in vno corꝑe erūt
incarnatiua z in altero corrosi
na z vehemētis absterſiōis qua
re necesse est aliq̄n exiccationē
z absterſionē adiuuare tui me
dicaminis humiditatē minuē
do:aut frāgēdo ꝯmixtionē ei⁹
si fuerit fortis exiccatiōis z ab
sterſiōis.Et hoc addēdo ō hūi
ditate.c.ō hoc etem satis dcm
fuit.c.de medicīs incarnatiua.
Aui. Uūe ꝑterea canonez necesse est
obseruare i administratiōe me
dicaminū gnantiū carnē in vl
cerib⁹.Inq̄t em.Aui.c.de vlce
re virulēto.Et nō faciat te erra
re q̄dā.i.illud.Et est vt non sit
medicamē magis absterſiuū q̄
opz q⁹ corroderet mēbrū resol
uendo ei⁹ carnositatē ad humi
ditatē currētem.Iō interdū me
dici arbitrant illā hūiditatē cā
ri nō a forti absterſiōe z exicca
tiōe medicamīs:imo ab vlceꝝ
narura quare addūt in virtute
absterſiōis z exiccatiōis:vnde
hmōi q̄dē medicamē facit vlc⁹
ꝑfundius z calidius ac magis
ꝓlixe cū aꝑoso vlcere.Et ꝓpter
ea infirmus hoza applicationis
talis medicaminis fortis abs
terſiōis notabilē sentit mordi
cationem. ¶Ulterius de illis q̄
necessaria sunt in admīstratiōe
auxiliorꝝ (vt inq̄t Auic.) est vt Aui.
cū tuo medicamine ꝓcedas tri
bus diebus ipm sup mēbro quo
tidie mutando:ꝓut vlceꝝ natu
ra postulabit.Nam si nō fuerit
ꝓgrua opatiōe operatū illō esse
icōueniēs indicādū est:quare
ad aliud medicamen transire
oportebit.Preterea si vlc⁹ fue
rit sordidū aut putridū ꝑ eius
curatiōe ꝓcedendū erit ꝓut.c.
de vlcere putrido z sordido de
scribere itendim⁹. ¶Si⁹q̄ mō
si fuerit corrosiuū malignū at
q̄ virulētū nō sec⁹ ꝓcedēdū est
in eoꝝ curatiōe ꝓut dicet eoꝝ
ꝓprio capō. ¶De vlcere etiā
formicoso satis dcm est.c.ō for
mica corrosiua:ḡre illuc recur
re. ¶Ulcus insup dolorosum cura
t curatiōe habita.c.de vulne
re cū aꝑate. ¶Unū tñ est notan Nota.
dū q⁹ si vlcus fuerit dolorosum
valde tūc nulla melior medici
na est q̄ statim emolliētib⁹ ei⁹
sedationem procurare (vt inq̄t
Aui.) Et ō vlcerib⁹ dolorosis z
q̄ suntvehementis doloris opz
vt sit occupat⁹ i primis in sedā
do dolorē.hec q̄dez doloris se Nota.
datio nō efficit ex medicamie
exiccatiuo sz mollitiuo.Et q̄uz
medicamina mollitiua aliquā
tulū sint ꝓria vlceri nihilomi
nus cū nō sedat dolor nō ꝑpa
rat nobis vlcus ad aliquā reci
piendā curationē.Igit nō cure
tur vlcus nisi sedet dolor. ¶De Nota.
vlceribus ꝑterea cauernosis sciē
dū est q⁹ ꝑ eoꝝ curatione forti

abstersiõe ꝛ exiccatiõe necessariũ est trãsire: quãobrẽ (inquit Aui.) quãto ulcera magis sunt ꝓfunda maiori abstersione et exiccatiõe idigent. Et rõ: qz ad locũ eoꝝ ulceꝝ plures hũiditates attrahuntur quare necessario ꝑ eaꝝ ꝓsumptiõe forti indigent exiccatione. Hoc autẽ nõ põt fieri nisi a forti medicamine. ℙ Et qz amice ꝓpter deperditionẽ multe substãtie que in istis ulceribus plurimũ cauernosis ꝛtingere solet ad cauernas iplẽdas medicina carnis gñatiua multoties necessaria est: ẽre in administratiõe medicinaꝝ incarnatiũ tã in istis ꝙ in alijs ulceribꝫ gñalis. Cannon est ut añ pfectã mũdificationẽ ulceꝝ nullo mõ medicina incarnatiua admisceat. Hoc non est meũ sm. d. Auic. Inqt. Et de ulceribꝫ i qbꝫ ozik caro: qdã sunt in qbꝫ ozik caro mala ꝛ supflua: ꝛ qdã in qbꝫ nõ ozik illud supflum. Ulcera qdẽ in qbus ozik caro supflua et mala sunt ulcera quorũ icarnatio añ pfectã mũdificationẽ efficitur. Ulterius subdit Aui. qꝫ ulcera pl̃m cauernosa ꝛ abscõsiones hũtia uelociter conuertunt ad fistulas. Quapropter prudentissimi chirurgici est ut sit valde attẽꝫ in mõ curatiõis eoꝝ: ne ad fistulas cõuertant. Sicut etiã ulcera uicinãtia neruis (ut inqt Aui.) ꝛ uenis arterijs sũt apta gñare apa in partibꝫ circũiacẽtibꝫ carnosis ꝛ loca ista sunt loca emõroizorum ꝛ carnẽ mollẽ hũtia: uelut sunt testiculi. Et hoc quidẽ accidit ut pl̃m corpe exñte pleno mala superfluitate: quare necessariũ est ut in his partibꝫ sit uehemẽs dolor. Et ꝓpter hoc utilissimũ est mũdificare corꝫ ꝑz necessitatẽ humoꝝ peccãtiũ: deinde ne nire ad curã apatis cũ mollificãtibꝫ ꝛ sedantibꝫ dolorẽ postmodũ ad curationẽ ulceris. Et ỽ ynguẽtis bonis est ut admisceat ynguẽtũ basilicuz descriptiõe nr̃a. Cuiꝫ recepta tantis laudo. nõ describeꝫ. Cetez regula gñalissima in curatiõe ulceꝝ mẽbroꝝ sensibiliũ sit alienare quantũ possibile est. Cõtrariũ em̃ esset faciẽdũ in ulceribus in mẽbris insensibilibus exñtibus. Inqt em̃ Auic. c. de Aut. solutiõe cõtinuitatis neruoꝝ sicut neruꝫ discooperitus est dignior in sui curatiõe ut fiat alienatio i ea ꝓpterea qz ipe nerus est mẽbrũ valde sensibile: ita ligamẽta q̃ oziunt ab ossibꝫ qz nullũ hñt sensũ sunt figura rũ dignioruz ut operet sup eacũ medicamie forti. Et ꝓpea inqt Aui. c. de curatiõe ulceriũ in gñali. Opz ut alleuiet i sensibili mẽbroꝝ nõ tolerãtũ forte medicamẽ. In illo ꝫo sez mebzo qõ ẽ parui sensus nõ abhineat se medicꝫ a necessaria me dicatiõe. Uez inqt intrifica ꝛ subluuia ꝓciosaqꝫ ꝛ mẽti inuasẽti mẽbza ꝛ suscipiẽtia nocumẽta velocit sũt ỽ. c. sensibili ꝛ idicio eiꝫ Loꝝ ꝫo Ziia sũt de ca. sensũ. aut q̃rũ sen̄ ẽ debita ẽre ꝓp hmõi cãz ulcera mẽbrorũ it risecoꝝ medicamia fortia opatiõis uelut ẽ flos eris ꝛ eis cũ eis debẽt associari simplicia busq̃ faciũt glutiationẽ solidã uelut dragagatũz gũmi. Cme dicamia ꝫo qbꝫ clisterizant ulcera istaꝝ partiũ debẽt eẽ mediocris exiccationis. Preterea

Oleũ. qt qlibet oleũ ꝛ ynguẽta nimis ynctuosa nisi apõ necessitatẽ sedãdi dolorẽ ꝛ frãgẽdi acutatẽ medicinaꝝ ab ulceribꝫ sũt clõgãda: qt ulcera nõ hũido ꝑz sicco sanãtur: ut hr̃ a Gal. medi Gal. bes i oibꝫ tuis medicaminibꝫ ne dolorẽ facias ꝙ posse: ꝛ eo maxime si ulcꝰ fuerit cũ apate uel mala cõplone uel dolori fuerit associatũ. ℙ Quakr aũt cureꝫ cũ accẽtibꝫ ꝓnolatis satꝫ dictũ est in añti capl̃o ꝛ i succedẽti de ulceꝝ idigemꝫ curatiõe q̃rũdã tiua. Inẽduz tm̃mõ medicinaꝝ retẽtiua. Nõnũqꝫ materieꝝ expulsiua. Quapropter nõ est necessariũ ut cũ ligatura pueniat ad lesionẽ faciẽdẽ currere mãz opz ut ꝑdicta ligatura sit (ꝑ seriẽs ꝛ brachijs) adiuuãs i phibẽdo apationẽ descẽsumqꝫ materieꝝ ad locũ ulceratũ: qz nõ ẽ posse cũ apate ulcerationẽ curaꝝ nisi ꝓ⁹ (ut plerũqꝫ dictuz fuit) remoto apate. Et de ista ligatura una cũ ceterꝫ tibi plenã notitiã tradidimus i li. de vulne. c. de liga. ℙ Sũt siki q̃dã ulceraꝝ velut sũt cauernosa pl̃z: q̃rũ medella dz penetrare ualeat. Et de ista medella in. c. de ulce. cauerno sufficiẽter tractabit. ℙ Ulterius ul Typo. cera testãte. hyp. qcũqꝫ annus cicatrinem cõcauã producant. hoc q̃dẽ scias ut plurimũ euenire i ulceribus cauernosis ab exituris frigidis cãtis. In ceteris uero ulceribꝫ uidimꝰ per biẽniũ et triẽniũ spatiuz transire absqꝫ aliqua ossis corruptione. ℙ Unũ ꝓterea ỽ meliozibꝰ in curatiõe oiz ulcerũ ẽ ynãquãqꝫ cãz abscidere faciẽtẽ mozbũ pticulãqꝫ mandantẽ ꝛ locũ recipientẽ cõfortare. Et hoc q̃dẽ sit cũ purgatiõibꝫ assiduis ꝛm necessitatẽ humoꝛis et tolerãtiã egrotãtꝭ: ꝓcedente sp bona hũoꝝ digõe: qz medicina ỽ per se raro ꝑducit sanitatẽ i homine nisi digestiuꝫ opportunis ꝓcedẽtibus. Digesta em̃ medicari ꝛ mouer ñ cruda nisi expediet ꝛc. ℙ Flõthomia q̃z ꝛ applicatio sãguisugaꝝ uenis emoroidalibus. (Si sanguis fuerit grossus ꝛ corruptꝰ) in isto casu uti ꝛ ꝓcedunt. Uostrũ q̃z interdum pl̃mũ iuuasse ꝓcepimus.

Nota.

C. iiij.

℔ Ca. iiij. de ulceribus fulẽtis corrosiui atq; malignis ꝛ eorũ curatione.

Ulcera mala ligna.

Asta ulcera adinuicẽ non differunt nisi secunduz maius ꝛ minus: qz semper a materia calida et aduꝛ sta generantur. Ideo (inquit Aui.) Cause istorum ulcerum. s. malignorũ ꝛ eorũ q̃ cursu; curruꝛ sunt corporis maligni (ut in ꝓcedenti capl̃o dictũ fuit.) supfluitatibus obuientia uulnera: aut regimini corrupto aut pustulas malas sequentia. Nam qñ a pricipio talia ulcera uirulẽtiã mittũt uirulẽtia uocantur. Uerũ qñ eoꝝ malitia cũ aliqlẽ corrosione augeri uidet corrodẽdo ꝛ escharã ꝓducẽdo: tunc corrosiua dicuntur. At si ambulat malitia eorundẽ hic ꝛ inde in carne superficialiter: ambulatiua nũcupant. Et si intrin ꝓdicta malitia uidet ꝓcedere q; ꝙsumat mẽbrũ dicunt ulce-

Auic. Cause eorũ.

Nota.

Nota.

ra de gñe mãducãtium. Et ista plerũq; ad lupũ z cãcrũ trãsire videnť: vt i doctrina aĝatũ melãcholicoz dictũ fuit. ¶ Curatio itaq; istoz ulceꝝ quatuor intẽtionib⁹ ꝓsleť. ꝓria in corpis purgatiõe. Scõa in regimie vite. Tertia in exiccatiõe virulente materie et ablatione corrosionis. Quarta z vltima i administratiõe localiũ diuersoꝝ ẽm q⁹ diuersa tpa habẽt vl cera ꝑdicta. ¶ Prima q̃dẽ intẽtio q̃ ꝗgit circa corpis purgationem sic ꝓsleť. Ucz in ꝓmis digerendo materiã cum sirupo vio. ros. ex ifusiõe de endiuia: z cũ aq̃s buglosse ẽdiuie aceto se z borraginis. Et si pctm̃ fuerit i sãguine grosso: digerať materia cum sirupo de fumoterre mioꝝ ỏ lupulis z ỏ endiuia cũ aquis buglosse fumittere z ẽdiuie. ℣ Digesta materia purget corp⁹ cum electuario succi ros. aut diaprunis solutiuo sil̃ cum casia: aut cũ electuario ỏ psilio cũ manna: vel cũ reubarbaro: cũ diacaptolicone z electuario lenitiuo: aut cũ pillulis de fumotere sim̃ cũ pillulis de reubarbaro. ℣ Uel̃ si materia fuerit cholerica addusta: tũc ꝑfectio amech cũ ꝓuolatis electuarijs quãtitate sufficiẽti: vt infra patebit multuz vtilissima erit.

Purgatio. ℣ Aut si a sanguine grosso materia ꝑdicta causata fuerit: tunc sic purgeť. ℞. casie diacaptolicõis añ. z.vj. diafiniconis. z. ij. cum decoctiõe floꝝ z fructũ cordialium fiat potio breuis: addendo sirupi viola. ℥. j. ß. ℣ Itẽ purgatio valde vtilis ad purgandũ hũoꝛẽ cholericũ. ℞. casie aut loco ei⁹ electuarij lenitiui. z.vj. electuarij de psilio

Purgatio materiei cholerice.

electuarij succi ro. añ. ℥. j. ß. diacaptolicõis. ℥. ß. misce z cũ decoctiõe cõi fiat potio. ℣ Itẽ si materia fuerit cholerica adusta ita q⁹ sapiat natũrã hũoris melancholici tũc ꝑ purgatiõe ꝓcominate materie purget corpus purgatiõe ista. ℞. diacaptolicõis. ℥. j. electuarij de psilio ãnis ℥. ij. cum decoctiõe floꝝ z fructũ cordialiuꝝ capilloꝝ veneris galitrici: polytrici: foliculoꝝ senne z epithimi fiat potio breuis: addẽdo sirupi violarũ. ℥. j. Et iste modo faciẽdo purgatiõe ẽm exigẽtiã humorũ obseruať illud ꝑceptũ Bal. iij. tegni dicentis. Unamquãq; cãz opz abscindere faciẽte mobũ anteq̃ ad rẽ factam deueneris. Et iõ non obliuiscaris canones vniuersales añ poni opotere ptickaribus vt pticularia suã opationem ꝓficere possint. ¶ Scõa ꝓterea intẽtio ꝓsleť ꝓbarijs bonũ sanguinẽ gñantib⁹. ℣ Sint ẽ cibaria ad frigiditatẽ z humiditatẽ tendentia: vt hũores subtiles aliquantulus ingrossent: z vt ẽt frigiditate z humiditate sua caliditatem et acuitatem materie mitigare et linire valeãt. Iuuat insup plurima sẽ in sex nõ naturalib⁹ recẽtibus honeste hẽre. Tertia denĩq; intẽtio q̃ in exiccatione virulẽte materie z ablatione corrosiõis cõsistit sic ꝓficitur: ℣ In primis euacuata materia añcedẽti more q̃ supẽ dcm fuit z ẽt si op⁹ fuerit ꝑ flõmã: aquis multũ nuuasse reqm⁹. Si pctm̃ malignitať ulceris fuerit a sãguine malo tũc ad auferẽdã malignitatẽ ulcerť dolorosã z ei⁹ corrosiõez ac oẽm virulẽtiã ipsi⁹ nĩla melioꝛ medicina: z cre-

de mihi i toto corpe medicine inueniri ꝑt q̃s applicatio super vlcere pulueris nĩi carnis male remotiui sine dolore: quis applicatio hmõi pulueris vnãquã q̃m̃ subtilẽ virulẽtã corrosiã dolore mirabiľr digerit et incarnãt carnẽ malã mãducabo absq̃ grossat ꝑdictã mãz ad summaz bonitatẽ reducẽdo itra diẽ naturalẽ. Imm̃ q⁹ (vt ita dixerĩ) bina aut tria applicatiõe talz pulueris vnũq̃q; ꝑdictoꝝ vlcerũ integre mũdificari solet: z eius opationem audeo dicere eẽ ꝓpter opationẽ vnguenti egyptiaci: z ei⁹ opatio (vt ꝑdicim⁹) sit absq̃ dolore. Contrariũ em̃ facit egyptiacũ. vng. q̃ ipo i talib⁹ vlceribꝫ applicato magnos dolores magnasq̃ ista matiões i ptib⁹ vlcerz circũiacentibus cãre solet. Et ꝓpterea causãdo dolorẽ z istãmationẽ nõ puã reddit plerũq; vlc⁹ ineptũ ad recipiendũ sanationẽ. Iõ optime ỏt Aui. c.ij. ỏ curatiõe vlcerũ ivli. Caue in oib⁹ illis. s. medicaminibus ne dolorẽ facias ꝑtim si illud fuerit aꝑa mala ꝓsl̃o z dolorimo opz te remouere cãs vlcerũ sanationẽ ꝓhibẽtes: de q̃b⁹ plenarie i. ij. c. locuti sum⁹. (Inq̃t ꝑfat⁹ vir.) Nã si tu curaueris ꝓnoiatas cãs i ꝓmis nõ eris vacãs ad curationẽ vlcerũ. i. nõ eris deficiẽs ad curationẽz eoꝝ sicut oportebit te eẽ ỏ ficiẽte: nisi ꝓi⁹ curaueris ꝑdictas cãs. Et iõ dicit pax. infra hmõi initaz. Et nõ cureť vlcus nisi sedeť dolor ꝛc. Et rectifica ric q̃z male ꝓsleonis plerunq; est causa curationis vlcerum. ¶ Quarta denĩq; z vltra itẽtio q̃ ꝓsleť administratiõe localiz sic ꝑcit. ℣ In ꝓmis remota vl

Quarta intẽtio.

eeris malignitate corrosiõe et virulẽtiã cũ ifrascripto medicamie ꝓcedẽtũ ẽ. Cui⁹ offm̃ ẽ lo cũ male ꝓsl̃onatũ ẽt ificare cũ exiccatiõe mũdificatiõe z dõestica icarnatiõe. Cui⁹ talis est ordinatio nr̃a. ℞. olei ro. ℥z receptã vnguẽti rosati seu locoei⁹ vnguẽti Sale. añ. ℥. ij. ß. vnguẽti populeonis olei mirtini añ. ℥. j. pinguedis porcine liq̃facte nõ salite: pinguedis vituli añ. ℥. ij. folioꝝ plã. z solatri cimarũ rubi folio. mirti. z granatorũ ei⁹ matris silue cande eq̃ne ligue passerine añ. ℣. ß. oia cõtũdanť adinuicẽ sil̃ ꝓmanẽdo p diẽ nãlẽ: deinde ad ignẽ bullãt parũ. Postmoduz colentur. Cui colature addanť litargirij aurei z arg. ana. ℥. j. miñ. ℥. x. terresigilate ceruse añ. ℥. vj. itez ad ignez baculo agitãdo bul. donec acq̃rãt colorẽ nigruz aut sil̃z nigro: deiñ cũ cera alba sufficiẽti fiat cerotuz molle: addendo terebẽ. clare. ℥. j. ß. tucie ꝑparate. ℥. ß. camphoze grana. ij. ¶ Itẽ ad eandẽ itentionẽ valet i fra scriptũ vnguentũ. ℞. vnguẽ olei ros. ℥. vj. olei vio. ℥. iij. pinguedis vituli. ℥. ij. succi plantagims suc. solatri añ. ℥. ij. bullãt omnia sil̃ vsq̃ ad consumptionem succi: deinde colenť cui colature addantur cere albe. ℥. ß. ceruse. z. x. litargirij aurei z arg. añ. ℥. j. tucie ꝑparate. z. ij. camphoze sim̃ artẽ triturate. ℥. ß. misce z ducantur i motario plũbi ꝑ duas horas. Itez valet i istis vlceribus vnguentum album camphoratum vnguentum de ceruſa decoctum z vnguentum triafarmacũ. ¶ Et no. amice q̃ in istis vlceribus medicina carnis generatiua in caliditate

Aliud

Aliud

Nota.

elevata semper est suspecta p-
pterve stigiū male complexiōis q̄
solet semp remanere cum eis.
Auic. Quapp optie dicebat Auic. c. ij.
de vlceribꝫ. Digniora ꝯ vlcera
vt eoꝝ cōfortenť medicamina
diversaꝝ complexionū sunt vlce-
ra quoꝝ difficultas est sanatio
nis. Causať ita q̄ difficultas sa
natiōis vlcerū vt plm ex cōpli
catione alicuiꝫ cause ex causis
phibētibꝫ vlcerū sanationē: vt
plerūq̄ de eis dictuꝫ fuit. Et iō
Auic. Auic. loco ꝓallegato ordinavit
auxilia q̄ in talibꝫ vlceribꝫ hñt
ꝓriari accidētibꝫ z causis a q̄bꝫ
vlcerū sanatio solet impediri ve-
lut sunt mala complexio calida: dolor:
z hmōi q̄ in talibꝫ vlceribꝫ solēt
cōplicari. Et ꝓpterea vnguētū
de minio supiꝫ ordinatū descri
ptiōe nr̄a i istis vlceribꝫ hz ꝓ-
Auic. rogatiuas intentiōes q̄s Auic. in
loco ꝓallegato cōmemorauit.
¶ Ulteriꝫ remota vlceris mali
gnitate vtilissimū est locū lava
re aq̄ aluminosa: q̄ mirabilis
ē operatōis i isto casu. Aut melius
agendo. Lauet vlc⁹ infrascripta
decoctiōe. ℞. aq̄ plātag. aq̄ ros.
aā. ℥. iij. balaustiaꝝ rosaꝝ mir-
tillorū aā. pugil: mirabolani ci-
trini. ℥. ij. alumis roche. ℥. ij. et
ß. terre sigillate. ℥. iij. sandalorū
oim aā. ℥. ß. aq̄ endiuie. ℥. ij. mel
lis rosa. ℥. ß. oia simul bul. vsq̄
ad cōsum. tertie ptis: deinde co
lenť et vtere mō q̄ supra: q̄ mi
rabilis ē operatiōis in istis vlce
ribus corrosiuis virulētis z ma
Auic. lignis. ¶ Et ꝓpea dicebat. Auic.
cē. Melior curatio corrosionū
et malignorum vlcerū est q̄ ef-
ficiť ꝑ administrationē infrigidan
tium et stipticantium. sicut sunt
balaustie rose z q̄ eaꝝ cursu cur
runt. Lamina q̄z plumbea sub-

tiliter fabricata istis vlceribus
summope conferūt: z si fuerint
cum modico argenti vini facta
nō nisi vtilissimū erit. ¶ Zē em cum
plm ad ꝓdicta vlcera. z vz ēt i ce
vlce. fraudulenť. z. stercoꝛ ca
nis comedent z ossa optie trita.
z cribel. ℥. iiß. far. lentiū. ℥. ß. fa
rine fab. ℥. ß. terre sigillate bo-
liar. aā. ℥. i. ß. ceruse litargiri.
aā. ℥. r. cū lacte capzino vel vac
cino sufficiēti i q̄ exticta sint fer
ramēta ignita ad igne fiat em
plm solidū. z ē mirabile in recu
ficādo vnāquāq̄s malignitatez
z corrosionē vlcerū. ¶ Insup in
applicatiōe medicinarū q̄bꝫ
superiꝫ dictū fuit. Zterū narra-
bo modū applicatōis eaꝝ q̄ne
sepenūero fecimꝫ: de q̄ ādēmo
mihi z egrotātibꝫ vū successus
est. ¶ Dico q̄ in ꝑmis applicet
puluis nr̄ carnis male remotiū
uus: cuiꝫ ordinationē i sanitā
tario nr̄o deo dāte tibi deseru-
bā. Ipsuz vulnerē subtilissime
q̄ntū fieri ꝑt p dict̄ nāle sup vlce
re dimittendo. Et sic successue
ꝓcedať dōec coḡuerz malligna
tatē corrosionē ac virulētis ex
toto interfecta atq̄ remota ēt
Q̄ ō facili cognoscit ꝑ mutā-
tōem saniositatis: vez de mala
i bonā: z nascētiā bōe carnis z
sedationez malignitatis corro
siōis z doloris. Cognoscit etiā
q̄ tāgendo vlcera z abstergēdo
ea pānis nō ita sunt sensibilia
remota eaꝝ malignitate q̄ an
loḡr expictia ductus. z hoc in
ūcedenti. c. satis declarauimus
ūre maligna caro sit sensibi-
lior q̄ caro bōa: ad q̄d. c. recur-
ras in tua necessitate. Desuper
q̄z vtilissimū est vnguētū q̄ mi-
nio supiꝫ notatū cum predicto

pulvere sp̄ ꝓponere. Preterea
(vt supiꝫ dictū fuit) remota ma
lignitate ꝑ duos dies ꝓcedēdū
est cū filis carpinatis invlcere
positis desup ponēdo vnguētū
de minio ꝓnotatū: deinde lavet
loc⁹ cū aq̄s supiꝫ ānotatis. Et
sic q̄tidie lauādo ꝓcedať filuz
Nota. z vnguētū ꝓdictū ꝓponēdo: do
nec ad sanitatē puenerz. ¶ Mo
dus āt lotiōis aq̄ ē q̄ immedia
te facta vlceris lotōe: absterga
tur vlcus cū petia linea: deinde
fila carpinata: z vnguētū desup
ꝓponať. Ista ei medella inḡtos
curauiꝫ egrotātes cū honore
nro z vtilitate egrotantiū non
parua. Et merito ꝓsens capḡm
pōt aureū appellari ꝓp vim et
ꝓpietatē quā hñt in istis vlce
ribꝫ puluis z auxilia supiꝫ de
scripta. ¶ Uerū si ꝓdcā vlcera
corrosiōe z malignitate sua vi
dent sup mēbruz perābulare:
tūc talis perābulatio curāda ē
a curatiōe formice corrosiuecū
ābulatiōe. ¶ At si ab eis escha
Auic. ra causari vꝫ: tūc vnguētū egy
ptiacū descriptiōe Auic. admini
strādū est q̄ corrodit malā car
nē z bonā ꝓseruat deinde pcu
rādus est casus escharē cū bu
tirꝫ. ¶ Multa ꝓterea amice mi
auxilia tā in simplici forma: q̄s
in cōposita ab antiq̄s z moder
nis doctoribꝫ descripta in me-
diū adducere potuissem: q̄ cū i
eis nulla aut paū vtilitatē inue
Arzi. nerim bona de eā conticescam
¶ Ab Arzi. etiā mꝫta simplicia
auxilia capḡo de vlcere corrosi
uo de mēte antiquoꝝ sunt com
memorata velut de gētiana cū
Auic. licinio autoritate Auic. capḡo
de gētiana. Et alia multa auxi
lia abjeo i eodē. c. cōmemorata

autoritate Dio. z alioꝝ antiq̄ꝝ
que sup me cū egrotātiū dispē
dio deceperūt. ¶ Et sic deo ꝛc.

Ca. v. ¶ Cap. v. De vlcere putrido z
sordido z eorum curatione.

Nota. signuz distinctiū i rer putridū z sordidū vlcꝰ

Auicē. Lanū est vt i antiq̄ꝝ
modernoꝝq̄ scripturis reperiť vlcus pu
tridū a sordido non
differre nisi ꝑm ma
gis z minꝰ. Et ꝓpterea dū i vl
cere sanies sordidaz grossa ge
nerali tūc vocať: vlcꝰ sordidū nōcu
pať. Uerū si ipa mā in malitia
augeri videať ita q̄ caro seu
pticula vlcerata ab ea corrūpa
tur mortificeť locū i sup escha
rādo. Cuius signū ē q̄ ab ipso
vlcere putrefacto fumositates
putride elevari videnť cū ve-
nenositate plerūq̄z z fetore nō
puo: tūc putridū vlcꝰ appellať.
Et ꝓpterea sua venenositate z
putrefactiōe raro (vt inq̄t Auic.
febris separať ab eo corpore vl
cere putrido laborāti. Uñ in ꝫ
differt vlcus putridum a sordi
do: q̄ sordidū vlcus raro febrē
gñat. Si vero eiꝫ malitia pam
bulare videať sup mēbrū: tunc
vlcus de gñe estiomeni dicēdū
est quare de hac materia optie
dictū fuit. c. de cācrena z escha
chilos atq̄ estiomeno in doctri
na aꝑtū. z etiā. c. j. vbi mētio-
nem facimus de vlceribꝫ z de
causis prohibentibus eorum
consolidationem. Quare pro
tua necessitate ad predicta lo-
ca recurre: q̄ tam in theorica
q̄ in practica multa necessaria
ibidem annotata ad vsum pre
sentis capituli repies. ¶ Cau-
se preterea istorum vlcerum
sunt humores corrupti vene-
nosi vt plurimuz: z maxime in
putrefacto: magis tamē gros-

si in vlcere sordido reperiunt. Sunt etiaz ebulientes z in sua ebullitione venenositatē acquirūt. Et propterea ab eis vlcere mala et difficillime curationis gñant. ¶Curatio autē istorum vlcerū tribꝰ intētiōibus pficit. Prima est vitā ordinare. Scōa corpꝰ a peccāti materia eūare. Tertia z vltia est vlcꝰ medicaminibus localibus eradicare.

Cura-tio.

Prima intētio.

¶Pria q̄dē intētio ꝓpleť administratione cibariorꝫ. ¶Cibaria itaq; sūt boni sanguis gñatiua (put dictū fuit i doctrina frigidorꝫ aꝑatum.) Et breuiter vtať carnibus castrati vituli gallinarū auiū in arboribꝰ degētiū: poti⁹ assatis q̄ elixatis q; minorē generāt hūiditatē. Borago ꝓp ea perrositū mentaz calamētū in brodio p̄dictaꝫ carniū vtiť ꝓcedit. Panatella q̄z in eodez brodio: aut risum aut grue aut ferrū ꝓcedi pñt. Vinū siť i isto casu odoriferuz nullo ꝫdicēte sinthomate mediocriť liphatū vtilissimū est q; gñat bonū sanguinē: quo multū indigemus i curatiōe istorꝫ vlcerꝫ. Ferculū siť i eodē brodio boraginatū cū herbis odoriferis decoctuz ad ꝓpositū facit.

Scōa intētio.

Scōa intētio q̄ē corpꝰ eūare sic ꝓpleť. ¶In p̄mis digerať materia scōz humorū idigētiā. Et deide ipa digesta euacueť catetrico ꝓpetēti. ¶Et q; amice pro maiori pte (vt dictū fuit) humores facientes vlcus sordidiuz sūt hūores grossi putridi: q̄re digeranť digestiuo ipm sanguinē grossum hūti putrificare cū aliq̄li subtiliatiōe: cuiꝰ talis pōt fieri ordinatio sine recepta. ℞. sirupi de fumoter. sirupi de succo ēdiuie vel loco eius de lupulis sirupi acetosi simplicis aā ℥.ſ. aq̄ruz fumotere: lupulorum endiuie aā ℥.ſ. ¶Sumpto siru. per heb domadam purgeť patiēs pur gatione ista. ℞. diacaptolico ℥ vj. casie. ℥.ß. diasinicōis. ℥.iij. cū decoctiōe cōi fiat potio breuis Uel facias sic z vz q̄n vlcꝰ putridū est cū ambulatiōe. ℞. diacaptoli. ℥.vj. cōfectiōis amechi. ℥.ij. diasiniconis. ℥.iij. cū decoctiōe floꝝ z fructuum cordialium fiat potio breuis: addendo sirupi vio. ℥.ſ.ß. Item interdum laborātes talibus vlceribus pillulas de fumoterre aut aggregatias sumere pñt. Nec sis ꝓtentus vnica purgatiōe sed plibꝰ ꝓpter māz etereogenes z grossam a q̄bus talia vlcera gñant. ¶Tertia z vltia intētio q̄ cōsistit in administratiōe localiū sic ꝓpleť. ¶In p̄mis si vlcus fuerit sordidū: nihil melꝰ q̄ vlcus ab omni sorditie atq; carne squallida mūdare. q̄ō optie pficit vnguento egyptiaco misto cū vnguento apl̄oꝫ aut cerato cio vnguēto: aut si mplr vnguento egyptiaco administrato. ¶Si ꝯo vlcꝰ sordidū. z cauernosum fuerit lauť cū lixiuio in q̄ fuerit lauť cū lixiuio in q̄ fuerit liq̄factū vnguēto egyptiacum. Et si patiēs fuerit ꝺlicate complexionis z vlcꝰ in loco plurimū nernoso sitū fuerit. Tunc lauť tur locus cauernosꝰ cū isto collirio cū siriga picto: cuiꝰ talis ē ordinatio. ℞. lixiniū barbitoris. ℥.iiij. puluer. carnꝫ malesoris. ℥.iij. puluerꝫ carnꝫ remotiui. ℥.ij. mellis rosa. ℥.ß. misceank ola adinicē sit agitando. Istō em̄ collirinz facit ferē ꝺ ꝓpositū ꝓpter māz ꝺlorē: z q̄ꝛ ꝓponať scripta ꝺ ꝓbuceť pulꝝ supascripti⁹ i ammodotario nr̄o cū ꝺ medicis cōsultis

rosiuis tractabimꝰ mētionē seu ordinationē faciemꝰ in. c. q̄z ꝺ cura fluxꝰ sanguinis dictū fuit

Precipitatū

adde archimistā ipm puluerez ꝓcipitatū appellari. ¶Ulcꝰ siť putrefactū vnguēto egyptiaco no mirabiliť mūdificať. z si addať buffie cū eo decoctio lupinoꝝ cū lixiuio

Aui.

Hale.

(vt inq̄t Aui. autoritate Hale.) eradicat vnūq̄q; crācrenosum vlcus. ¶Et si putrefactio p̄dicta remoueri nō posset auxiliis p̄dictis: tūc ad. c. de cura cācre ne z aschachilos trāsire nō nisi vtilissimū esse puto. ¶Ar si vlcera p̄dicta videnť perambulare sua putrefactiōe sup mēbrū cū putrefactiōe totiꝰ particule vlcerate tūc ꝓ eoꝝ curatione ad caplm de cura estiomeni necessariū est trāsire. ¶Loco deniq; optime mūdificato existenti ꝙ ob bonitatē sanioſitatis nascētiaq; bone carnis cognoscit: p aliquos dies i frascripto abstersiuo p̄dēdū est: cuiꝰ talis est forma. ℞. mellis rosa. collati. ℥. ij. terebē. clare. ℥.iiij. succi apij carnaz succi plantagīnis succi absinti. ana ℥.iij. bul. oia simul vsq; ad ꝓiunctionē succoꝝ deide colenť cui colature addaňť farie farie lupinoꝝ. ℥.iij. sarco. ℥.ſ.ß. ¶Facta integra mūdificatiōe. si in isto mūdificatiuo adderēť paꝛ murrhe thuris paucedinis

Collirium

ꝺ incarnatiuū. ¶Itē ad eādē intē ꝺ incarnationē ꝓ incarnatione mirabiliť vz istō collirium. ℞. aqua vite. ℥. ij. murrhe aloes aā ℥.ij. thuris ℥.ſ. z ß. croci. ℈.ſ. paucedis sarcocole aā ℥.ſ. z ß. misce z vtere intra vlcus q̄z crede mihi mirabilis est operationis. Ungm̄ ꝯo ꝙ desu per oītpe in forma petie applicādū est sit vngm̄ de minio tradituꝫ. c. ꝺ fractura cranei. ¶Pro eius deniq; sigillatiōe lauť locus cū vino decoctionis rosaꝝ aluminis z mell rosa. aut cū lixiuio decocto cum mellero. z aluminē ponēdo puluerē in frascriptū sup vlcere stāte facta lotione. ℞. aluminis roche ℈.ſ. iij. mirabolani citrini balaustiarū aā ℥.ſ. terre sigil. ℥.ſ. z ß. misce. ¶Et hic puto tibi sufficere ꝙ curatiōe istorꝫ vlcerꝫ sub breui ꝓpēdio posita deo dante ꝛc.

¶Ca. vj. de vlceribus cauer nosis z eorum cura.

Ca. vj.

Ulcera cauernosa ꝙ maioꝛi pte gñant: ex aꝑatibus z exituris in vltima coꝝ maturatione supoꝛatis et vt plurimū hoc ꝓtingit q̄n aꝑata sunt in mēbri profunditate. Queranť siť a vulneribꝰ in locis neruosis eueniētibꝰ ꝓpter eoꝝ aꝑationem: q̄ aꝑatio q̄nq; sequiť ea. Interdū em̄ vlcera ꝓdicta sunt genita a materia calida et aliq̄n a frigida. ¶Sed q̄ocūq; fit p̄missa tñ vlī purgatione p̄missoꝝ bono regimine vite in sui cōestiōe z potu boni sanguis gñatiuo ꝙut. c. de vlcere corrosiuo. z in. c. añcedēti dictū fuit ad q̄ ꝙ tui necessitate i hac purgatiōe recurras. Intentio curatiōis istorꝫ vlcerꝫ localiū admistratione ꝓpleť. ¶In p̄mis (vt inq̄t Aui. c. de vlcere ꝙ fundo z cauernoso) ꝙ curatione istorꝫ vlcerꝫ idigemꝰ mūdificatiōe nō pua cū exiccatiōe vehemēti siť. Indigemꝰ insuꝑbertate cibi (q̄ sanguinē bonū ꝓducat ꝙ gñatiōe carnis) ad iplendas cauernas mūdificatiōe ce

Cura.

lebrata. Quapropter cū ad vlc⁹ carnosum pueneris si nō fuerit cū corruptione ossis p̄sidera an mēbrū naturaliʳ aut artificialiʳ possit situari ea figura q̄ ozificiū vlcerationis cadat in loco inferiori: ꝛ p̄funditas in loco superiori vel nō. Q̄ō si tūc nulla excusatio est (vt inq̄t Aui.) q̄ secet vlcus sectione exq̄sitissima intrīm q̄ nulla remaneat caverna: veꝝ vsq̄ ad radicē suam hoc totū faciēdū eē dico dūmō absq̄ venaꝝ arteriaꝝ atq̄ neruoꝝ incisiōe fieri possit. Q̄ō si p̄dicta fieri nō possit: tūc cū lotionib⁹ int⁹ cū siringa p̄iectis p eius curatiōe necessario trāseatur. (Et p̄pterea dicebat optimus. Arnal. de villa noua) q̄ vlcera multas habētia cauernas nūq̄ interficiunt nisi cū liquoribus acutis intus cuz siringa p̄iectis. (Et qz aliq̄n cū istis vlceribus aliqua accidentia solent p̄plicari: velut dolor aꝑ ꝛ mala p̄plexio. Jō necessariū est in primis remoueanr predicta accidētia aſiq̄ ad curationē vlceris descēdas: qz intētio curatiua vlceris vt vlc⁹ est. i. qñ nō p̄plicaꝛ cū aliquo ex p̄notatis accñtib⁹ est exiccatio. Et p̄pter ea dicit Aui. qñ cū vlcere cōplicatū est aꝑa aut dolor ꝛc. tūc nō p̄uenit lauare vlc⁹: nec vio nec lixiuio: nec aqua maris ꝛ hmōi Quasi dicēdo q̄ nisi curenr accidētia p̄dicta nulla curatio vlceris fieri pōt. (Ulterius vt ad ꝓpositū nr̄m veniam⁹. Ulcera cauernosa mūdificāt lotiōes facte cum lixiuio ꝛ melle ro. ꝛ alumine roche. Aqua ēt maris in isto casu ab Aui. laudaꝛ. Aqua ēt alumiosa cū additiōe mellis ros. cū ꝓpietate sui inuamēti in desiccādo ꝛ phibendo mate ꝛ riā ꝰ accedētē summope vz. (Et si ista nō valēt ꝓ sufficieri mundificatione eoꝝ. lauare vlc⁹ cū collirio nr̄o ordinato in ꝑcedē ti capᵗo carnis male remotino absq̄ dolore vtilissimum erit: qz mirabilis est opatiōis et creāt mihi ꝛ maxie vlcere exsite i loco valde sensibili: cū natura ꝗ q̄si sit vlc⁹ ab oī malignitate putredine absq̄ dolore mūdificare. (Ueꝝ si via ꝰdicta vlc mūdificari non possit: tūc accommodatissimū est vnguentū ex ptiacū descriptione nr̄a. ꝑfectū in antidotario nr̄o cum litrinio barbitōsoꝛis ꝛ parū mellis rosati dissolutū cū siringa ifra vlcus imponere: qz mira hz ꝓprietate in oibus vlceribus cauernosis. (Deniq̄ vlcere mundificato q̄ de facili cognoscit p̄ñtiam bone sanitatis ꝛ p̄ lenitatē: tūc p tres vel quatuor dies post applicatiōē mordicātiū locus lotiōe ista abluēd⁹ est. R. aq̄ ordeacee. li. ß. mellis rosa. ℥. iiij. bulliant vnica ebullitiōe. quo facto ꝓ ei⁹ incarnatiōne cū medicamine incarnatiuo absq̄ mordicatiōe ꝑcedēdū est. Et iō inq̄t Aui. c. vij. de nascentia carnis in vlceribꝰ. oꝛz vt no creeꝛ caro in vlceribꝰ vbi mūdificata fuerit sanies ꝛ caro putridatāe elōgeꝛ oē medicamē mordicatiuū ꝛ absterssiuū cū fortitudine qualiacūq̄ sint vlcera ꝛ in quocunq̄ loco. (Pro incarnatione itaq̄ istoꝝ vlceꝝ talis fuit medicine incarnatiue ordinatio nr̄a. R. aq̄ ordeacee li. ß. mell. ros. ℥. iij. sarcocol. ℥. ij. mir. bē thuris. ℥. ij. aſi. ℥. ß. vini odoriferi. ℥. vß. bulliāt oia siʳ vsq̄ ad ꝯsumationē tertie ptis. (Et nos q̄dē iā diximus et cōnumerauim⁹ medicinas gñatiuas et carnis creatiuas. c. de vulnere in vkī. et. c. de medicinis gñantib⁹ carnē. ꝛ̄ ad plenioꝛē doctrinā p̄ñtis capᵗi capᵗa p̄notata fuideas. q̄ ibidē multa necessaria multaq̄ vtilia adysum p̄ñtis capᵗi sunt descripta q̄s intētio stat i gñatiōe carnis ꝛ in icarnatiōe vlceris. (Et fortasse hic mētio nē faciem⁹ de equalētioribus eaꝝ medicinaꝝ incarnātiū vlcera sub forma ꝓposita. ℞. tereb. clare. ℥. ij. mellis ro. ℥. ß. sarcocolle. ℥. iij. glutinū piscium dragagāt. aā. ℥. ß. ātimonij adusti plūbi sil̄ aduſti aā. ℥. ß. cērauree succi. ℥. ij. aut loco eius pulueris. ℥. iij. farine ordei bñ cribel. ℥. ß. croci. ℈. ß. bulliant tereb. cū melle rosa. parū deiñ oia misceāt adinuicē: qz in isto casu mirabilis est icarnatiōis. (Et nota q̄ defensiuū descriptū. c. de vulnere adiutoꝛij i cirurgia istoꝝ vlceꝝ positū mltū ad ꝓpositū facit locū ꝑfortando ꝛ materiā antecedēte ꝓhibēdo: ꝛre illuc recurras. (Ulterius in quocūq̄ tpe istorū vlcerū vngim de minio sup̄ petia in forma ampla vtiʳ ꝑcedit: cuius receptā siue ordinationem ca. de fractura cranei annotatā reperies. Pro ei⁹ deniq̄ sigillatiōe ꝑcedēdū est, put in añ cedēti. c. dictū fuit. ligatura ꝗz si vl⁹ fuerit i brachio vel i tibia p̄m valet in isto casu. Quā obrē de mō ligādi ꝛ fasciandi vulnera ꝛ vlcera optimam tibi doctrinā dedim⁹ li. de vuln. eius. c. de ligatura. quare p tua necessitate eūdē recursū habere potes. (Et sic deo dante cō pleta est doctrina p̄sentis capᵗis cuius nomen sit benedictū.

(Capitulum. vij. de vlceribus que cum difficultate sanantur. Et de vlcere difficilis consolidationis cum proprietate nobis occulta. Et de eorum curatione.

C. vij.

(Estante Aui. tracta. Aui. lij. de vlceribus. c. ꝑ. vlcera vlcera quoꝝ difficultas est sanatiōis sūt illa ꝑ̄ter putrefacta corrosiua et fistulosa: quasi dicens quod licet ista vlcera cum difficultate sanentur: sunt etiā q̄dam vlcera difficillime curationis: quorum omniū. c. ij. in quo tractauimus de causis prohibentibus cōsolidationē vlceꝝ cōmemoratio facta fuit. Dico igitur q̄ omnia vlcera vicinantia nervis aꝑosa mala cōplexionata obstraquosa cū osse corrupto: ꝛ p̄sertim in cūcturis ꝛ in corpore multarū supfluitatū velut sunt corpora p̄gnātiū ꝛ leprosoꝝ. Et breuit associata oia vlcera causis ꝛ accñtib⁹ i ꝑall. c. ꝓnumeratis merito possunt cō numerari in nūcro vlceꝝ difficilis sanationis. Qua propter (vt sup⁹ dcm fuit) sūt aliq̄ vlcera q̄ nō sunt de gñe corrodētiū putrefactoꝝ ꝛ fistulaꝝ ꝛ tñ sunt difficillime curatiōis. Jcirco Aui. cognouit esse necessariū vniuersale capitulum ordinare pro curatione omnium vlcerum difficulter sanabiliū. Et ꝑpterea dixit absolute: sūt ꝑter cozrosiua ꝛc. (Et qz varie sunt cause varieq̄ accidentia quibus consolidatio vlcerum impeditur: hinc est q̄ modus rectus describi non potest curationis omnium predicto-

Aui.

Arnal. de villa noua.

Aui.

Aui.

Nota.

Nota.

Aui.

rū vlcerum: sicut in p̄cedētib⁹ capl'is ō scriptū fuit. Quāobrē ad hoc pl'm iuuabit cās reuidere q̄b⁹ ꝑsolidatio i vlceribꝫ retardaꝫ in dcō. c. ij. vbi tractauimus de diffinitiōe vlceꝝ eoꝝ diuisione ꝯre ō necessitate vlcus reddūt difficilis sanatiōis q̄ibidē inuenies mlta neccria ad vsuz p̃tis capl'i tā i practica q̄ in theorica. Et ppea protua necessitate ad illō recurras.

Cura-tio.

¶Cetez vt ad ꝓpositū nr̄z redeam⁹. Curatio istoꝝ vlcerū. ꝓmissa vl'i purgatiōe p flōmiā z vētris solutionē sm necessitatē hūorū peccātiū p̄missoꝝ bono vite regimie put cōplexio egrotātz z vlcer̄ nā postulabūt ꝑplex̄ admistratione multoꝝ localiū de q̄b⁹ infra dicem⁹. ¶Uez añq̄ ad ordinationē localiū ꝓueniam⁹ puto ñ nisi vtilissimū ee ꝓmōzaꝫ cās z accñtia q̄ cōiter qñ cū vlceribꝫ reperiunt eoꝝ curationē difficilē reddūt. Et lz ꝓnotatascās z accñtia i dicto. c. plenarie descripserim: tñ ad ꝟpliorē doctrinā p̃tis capl'i p̄dictas cās itez ꝓmemorabo. ℣Sūt itaq̄ velut dolor mala ꝑplexio loci vlcerati pctm̄ sanguis i q̄to aut in q̄li: apa os corruptum labia dura siue obstraāsa. Caro mala siue superflua labioꝝ mollities mala vlc⁹ discrasia tā i caliditate q̄ i friditate: figura vlceris rotūda superficialis: z figura fistularis aut figura ei ꝓportionata. ℣His ꝓterea cāis enūeratz q̄ vlceꝝ sanationē impediūt. Tp̄s est deinceps subbreui sm̄one earūdē modū m̄otiōis describēdi. ℣Dico igit̄ i ꝓmis q̄ si cā isti⁹ ipedimēti in retardatiōe sanatiōis vlceꝝ fuerit dolor considerādū est in ei⁹ remotiōe: an dolor sit intēsus disting. ip̄m penes dimensiōnē fue cause efficiētis. Quapropter nō sine vtili rōne a nobis distigueꝫ p̄dict⁹ dolor: vz remiss⁹ z clamosus. Remissus q̄dē: est aliq̄s cui⁹ acumē siue malitia iducias p̄stat: aut cui⁹ acumē siue malitia iducias nō ꝓcedit. Cā etem q̄rū. s. clamosi et remissi doloris in ꝓcula vlcerata cōiter eē affirmaꝫ mala cōpl'o vlcerate ꝓticule aut solutio cōtinui aut vtriusq̄z simul. ℣Et lz dolor plerūq̄z a multis ō causis: vt hꝫ ab Auic. c. de dolore solet in vlceribꝫ gñari. ℣Tñ i p̃tiarum tm̄modo de dolore a mala cōpleriōe calida sil'r frigida ꝓtingēte docem⁹ modus remotiōis ipsi⁹. ℣Dico igit̄ q̄ si doloris cā fuerit mala cōplexio calida: cui⁹ acumē iducias p cōcedit̄ p̄missis vl'ibus q̄ eius remotiōe mirabil'r vz vngm̄ de litargirio cū oleo rosato et succo plātaginis z alīs de q̄b⁹ in recepta dr. Sil'r vz vngūentum de ceruſa albū cāphorat̄: vnguentum: de minio: vngm̄ de plūbo: albumine oui cōfectū cū oleo ro. et succo lactucarū z litargirio z vngūēto popu-leone ana. q̄tū sufficit. Sil'r q̄z vngm̄ de plūbo. et vngūentū de tucia descriptione nr̄a ordinatū ad hanc intentionē mirabil'r in modū inuasse percepimus; de quibus oīb⁹ deo dante tibi ordinationem faciemus. ¶Si vero mala complexio fuerit valde calida et sicca causans dolorem tunc suffumigatio malua-rum violarum ordei psilū z semi-nis citonioꝝ erit valde vti-lis. Empl'z etiā de maluis violis z pomis cū vnguento ro. z oleo violato in isto casu mirabiliter cōfert. et si causaꝫ dolor a mā corrodēti siue maligna aut virulēta: tūc ad auferēdū dolorē malignitatē z corrosionē vlceꝝ pulmis noster carnis male remotiuꝫ ꝓsentaneum remedium erit. ¶Si vero dolor vr̄ causari aliqua retentiōe materiei tūc sedaꝫ dolor (put dictuz fuit in doctrina vulneꝝ ab ista cā catus.) At si doloris cā fuerit mala cōplexio frigida ꝓ vngūē eiꝰ remotiōe valet vngūētū fuscum. schū: z vngm̄ basilicum: z vnguētū citrinū. ¶Insup si vera cā isti⁹ doloris fuerit solutio cōtinui cui⁹ doloris acumē indu-cias cōcedit sp̄ (vt supi⁹ dictū fuit) ꝓmissis vl'ib⁹ valēt sim plicia oia anodina q̄ dolorē in fallenter sedant z caloꝝ mēbri naturalē multiplicāt z ꝓfortāt. Caloꝝ em̄ naturalis mēbri confortat⁹ repugnat omni rei nocue. ¶Sūt simplicia ꝓdicta vngūē Aut oleū ō vitellis ouoꝝ. Aut de ipericone. Unguētū q̄z basilicū extra applicatū: mirabil'r vz. Oleū etiā ros. onfancinum et camomil. cū cera alba suffi-cieti parūq̄z croci ad hanc intē sionez mirabil'r valet. Empl'a doctrina apostematū fuerunt ordinata ꝓ hac intētiōe vtiliter administranē. ¶Uerum si doloris acumen inducias non concedit loco dolorosō et partibus circuniacentibus narcotica domestica applicenē. Uel empl'm cōfectum cū folijs papaueris albi: si mul cum folijs de iusq̄amo: inuolutis cuz petia in aqua madefacta z sub prunis decoctis: deinde oibus pistatis et cribellatis cuz oleo ros. onfancino z vnguēto populeone. cum predicta cribratura parūq̄z cere ad ignē fiat ēpl'm. ℣Itē ad eandē intentionē. ℞. foliozum violarū maluarū iusq̄ami aā. M. ij. oīb⁹ in aq̄ decoctis pistatis et cribellatis cum oleo neufarino de papauere et cera alba cum dicta cribratura fiat mistura ad modum cerdi addendo filonij persici. ʒ. vj. ¶Itē. ℞. olei ō papauere: olei camo. olei vio. ana. ʒ. ß. cere al. ʒ. vj. Ad ignē fiat linimētū ad mētū. dēdo lactis mulieris. ʒ. ß. opij. ℈. j. croci. ʒ. ß. vitellū vni⁹ oui et in mortario plūbi oia simul per horā ducantur. ¶Ulterius si difficultas sanationis ꝓpter malā cōplexionē vlcerate ꝓticule ꝓcedere vr̄ cōsiderādum est an mala complexio p̄dicta calꝛa fuerit: an frigida materialis an imaterialis. ℣Nā si calꝛa fuerit: localiꝫ q̄ocūq̄z sit cureꝛ: z auxilijs refrigerantibus vcz vnguento de ceruſa z alijs superiꝰ annotatis. Colliriū q̄z ad eandē intentionē cōfectum cū aqua ro. z plātagi. z sief albo sine opio mirabil'r vz. ꝓterea ꝓtingit sepenumero difficultatē sanatiōis vlceꝝ euenire ex pctō sanguis vcz aut i q̄to aut in q̄li. Si in quanto: aut qz supfluꝰ: aut qz diminutꝰ. Et si in q̄li aut qz peccās i cōplexiōe vcz calida frida hūida z sicca simplicit̄r ꝓposita cū materia vel sine materia: vt i pal. c. dcm̄ fuit vcz. c. ij. ō diffinitiōe vlceꝝ. ℣Si igit̄ sāgus peccās fuerit i q̄to qz supfluꝰ: cura ꝑfi

ciat cum dieta tenui ꝛ flomia
mioratiua. Cōpleꝯ isup extra-
ctiõe sāguis peccātz i quāto ex
vlcere. Et i eiꝰ circuitu admi-
strādo sāguisugas p̄dictz. ¶ At
si sāguis peccās fuerit i ḉto:
qꝛ diminutꝰ p eiꝰ curatiõe cō-
pleꝯ administratiõe grosse diete
boni et mḱti chimi gñatiue nu
trimētū ꝙ ad locū vlceratū at
trahēdo fricatiõibꝰ ꝛ vnctioni
bus ꝛ fomētatiõibꝰ anodis. et
Nota. hoc ꝓtinuādo dōec mēbrū cor
rubescere et tumescere videa-
tur. ¶ Siꝫ si sanguis peccans
fuerit in ḧli qꝛ in ꝓplexiõe ca-
lida materiali calida mā eua-
cuetur. ¶ Si fuerit subtilis cum
reubarbaro mirabolanis pru-
nis tamarindis pulpa casia aq̄
sine vino duoꝝ granatoꝝ dul-
cozate seu inlebbizato: more q̄
dictū fuit. c. de essere: māna et
his cursu eoꝝ currentibꝰ. Et si
necesse fuerit euacueꝛ materia
cū electuarijs de succo rosaruz
mesue de psilio descriptiõe Mesue. de
sebestē. ¶ Si ꝙ materia fuerit
grossa p adustiõē purgeꝛ ipa
electuario linitiuo amech: dia-
sene: casia vigozata cū sene pil
lulis idis pil. de fumoterre aq̄
Nota. lactis: sene ꝛ similibꝰ. ¶ Et no
ta q̄ mā calida subtilis digera
tur añ eūatiõē cū sꝛupo rosa
to de endiuia acetoso simplici:
oxizachara nenufarino violā-
to cū aq̄s endiuie violaꝝ ace-
tose ordei epatice cucurbite ne
nufaris portulace solatri ꝛ si-
Digō miliū. Si eñ mā fuerit grossa
ad ma p adustiõē digereꝛ cū sirupo
teriaz de pomis: de buglossa de lupu
grossā lis: iuleb violato: de fumoterre
ꝛ adu et similibꝰ. ¶ Unū tñ sup ꝑ no
stam. tandū est q̄ semp regimē in co
mestione ꝛ potu et alijs in re-
bus non naturalibus ꝫt ꝓpo-
tionatū pctō i his ꝛ in alijs cō-
plonibꝰ q̄ cū vlcere reperiūt.
¶ Et si forte i his affuerit febꝛs
tāto magis ꝓnotata augeanꝫ i
gradu friditatz aut addāt aut
minuanꝫ sm q̄ febꝛs fuerit va
lidior ꝛ remissior. Si aūt pec-
cās fuerit i cōplone calida sm
plici vel ꝓposita sine materia:
tūc alternātia sola digestiua
perius annotata absq̄ eūatione
ne cibi sufficiūt. ¶ Si i mala cō
pletōe frigida materiali pcm
fuerit tūc ipa materia euacuet
si flatica fuerit cū aloe agari-
co pollipodio turbith electua-
rio de dactilis electuario indo
pilꝭ aggregatiuis ꝙ iera cū
agarico: pillulis cochijs: pi-
tū sp dirigēdo materiā cū sirꝛ
po de bizātijs ꝓposito de gele
niabin oximelle simplici sirꝛ-
po acetoso cōposita melle rol-
et alijs cū aq̄s feniculi borag
nis apij mellise maiorane mē
te absinthij ꝛ aq̄ mellis ꝛ sili-
bus. Cōferūt ꝫt alternātia ista
absq̄ purgatiõe in mala ꝓple-
xiõe frida sine mā. Uz sit cu-
ratio p̄dicta i mā frigide ꝛ hū
da materiali. ¶ Uez si pecc̄s
fuerit ꝓplo hūida sine mā sola
digestiua ꝙueniūt. ¶ Et si pec-
cās fuerit in ꝓplone sicca mali
cure erit p euacuatiõē mate-
rie melie cū rectificatiõe mem
brozꝫ mādatiū ꝛ gñantiū illā.
Et si imaterialis fuerit cura ē
cū calis ꝛ hūidz. ¶ Et hec pau
ca de cura sanguinis peccātis
dicta sint. ¶ Ulteriꝰ dixiꝰ ro-
tunditatē vlceꝝ facere ad diffi
cultatē sanatiõis coꝝ. Et hoc
nō aliam ob causam (vt asserit
philosophus) nisi propterea
quia labis coꝝ magis distera

videntur. Quare ꝓdentissimi
chirurgici est ferro ignito aut
causticō medicamine de rotūdo
vlcere ad lōgitudinē reducere.
¶ Et breuiter rla gñalissima est
in curōne istoꝝ vlceꝝ: qō si cā
difficultatis curōnis eoꝝ fuerit
malitia sanguis: tūc exhibeat
cibus q̄ sanguinē bonū valeat
gñare ꝛ sit ꝛius illi: cuiꝰ diffi-
cultas sanationis plerūq̄ in vl
ceribus efficit. ¶ Et si cā fuerit
paucitas nutrimēti: tūc fit mul
tiplicatio sanguis dilatando vi
tā in cibo bono. ¶ Uez si cā ꝓ-
hibitionis ꝙsolidatiōis vlceꝝ
fuerit mollificatio a materia sor
dida: tūc curaꝛ curōne vlceris
sordidi ꝛ mollis. ¶ Et si cā fue
rit exiccatio supflua (vt alꝫ di-
ctū fuit) dūmō nō fuerit adhuc
Ani. vlcus fistulosum: tūc cureꝛ hu
mectātibꝰ. Et in hoc plm iuuat
vt diximus auḉe. Aui. q̄ mēbrū
vlceratū aliquo ingenio suffumi
Aui. gatino domestice hūctationis
ſudare facias: deinde adminis-
trando medicinas paucissime
exiccationis. (Jō inqt Aui.) Et
fortasse ꝙfert pānos infusos aq̄
tepida administrare. Et si cā fue
rit malitia accedētis: puta ali-
cuius corruptionis cācrenose:
tūc cura illaꝫ accidens curōne
tradita. c. de cancrena ꝛ curōne
vlcerisputrefacti. ¶ Et si cā fue
rit varices exītes in mēbro vl
cerato. tūc ꝓ eius curōne suc-
currendū est curōne vlceris va
ricosi. ¶ Siliq̄ mō si cā fuerit
fistula ad curatiōnē fistule recur
ras. ¶ Pro curōne itaq̄ aliarū
cārū facientiū difficultatē sana
tionis vlceꝝ de quibus supius
locuti sumus eas ibidē ꝙnūerā
do: recurre ad ca. scdm pītis li
bri de vlceribꝰ: qꝛ in eo curōnē

breuē ꝛ vtilē olim p̄dictaꝝ cau-
sarum inuenies annotatā. ¶ De
nicꝫ vt sermoni pītis caꝑi fi-
nē imponamus descēdā ad ordi
nationē auxilioꝝ (prout supe-
rius tibi polliciti sumꝰ.) In ge
nerali ita q̄ amice loquendo de
vnguētis ꝙferentibꝰ vlceribus
q̄ sunt cū difficultate sanatiōis
sunt vnguēta infrascripta. Quo Ungīm
rum forma prima talis est. ℞. rum
olei mirtini olei ro. onfancini. forma
añ. ℥. iij. sepi hircini sepi vituli prima
añ. ℥. ij. folio. plātag. matrissilue
cimarum rubi fol. mirtillorum
ꝛ granoꝝ eius. fo. olinaꝝ silue
strium caude equine. a ñ. M. f.
hipoquistidos. ℥. ꝛ. pomigrana
ti integri acetosi nume. ij. ace-
toselle sine alleluie acetose. añ.
M. ſ. ꝛ ß. vnguenti populeonis
olei rosa. completi. añ. lib. ß. ola
contū dantur adiuicē. ꝛ bulliāt
cū ciato vno aque plātaginis ꝛ
tantū dē aque ros. vsq̄ ad ꝓsum
mationem aquaꝝ: deinde forti
ter colentur: cui colature addaꝫ
ceruse. ℥. ij. litargirij aurei ꝛ ar-
gentei. añ. ℥. ſ. ꝛ mediā minij. ℥.
ꝙ. boliarmeni terre sigillate. añ.
℥. j. ad ignē lētū bulliāt baculo
agitādo ꝙ duas horas. deinde
ignē vigorando itaq̄ bulliātdo
nec acquirāt colorē nigerrimū.
addendo in fine coctur cere al
be quantum sufficit. Et fiat vn-
guentum in bona forma qō est
magne efficatie in omnibus vl
ceribus difficillime curatiōis.
¶ Item ad eandem intētionem Aliud
cum maiori exiccatione et va- fortius
lear in vlceribus que cum diffi
cultate sanantur cum ꝓprieta
te nobis occulta: id est in omni
bus vlceribus: quorum sanatio
retardatur sine manifesta cau-
sa. ℞. olei onfancini olei mir-

tini añ. ℥.ij.ℏ.sepi castrati vitu
li hircini añ. ℥.ij. pinguedinis
porcine liq̃facte. ℥.iij. succi plã
taginis succi solatri sempuine
añ. ℥.ſ.ℏ. aluminis roche calcis
ter in aqua extincte ⁊ lote. añ.
℥.vſ. balaustiaꝝ corticũ granato
ꝝ mirabolani citrini añ. ℥.vij.
viridis eris. ℥.v. scorie ferri. ℥.
ℙ. sarcocolle. ℥.ij. oĩa adinnicez
ꝑtundanť ⁊ misceanť ꝑ diẽ natu
ralẽ siť ꝑmanẽdo postmoduz
bulliãt paꝑ. Deide fortiter co
lenť cui colature addať de cera
alba q̃ſtuz sufficit: ⁊ fiat vngt̃
molle addẽdo litargirij aurei ⁊
argẽtei añ. ℥.ℏ. ceruse. ℥.vſ. plũ
bi vsti scorie ferri añ. ℥.v.ℏ. anti
monij. ℥.ſ. argẽti vini extincti.
℥.ſ. oĩa adinnicẽ misceanť ducẽ
do in mortario marmoreo ꝑ ho
rã cũ pistello vltimo loco addẽ
do cãphore tritu. ℈.ſ. Et no. qõ
istud vnguẽtũ desiccãdo mira
bilť opitulať oibus vlceribꝰ vi
rulẽtis malignis corrosiuis et
alijs q̃ reddũt vlcera cũ difficī
li sanatiõe: ⁊ eo magis dico ista
duo gña vnguẽtoꝝ in ꝓdictis
vlceribꝰ valere qõ ꝓius fuerit
administratus pulnis carnis
male remotiuus. Et ip̃m tãdiu
administrabis donec cognoue
ris vlcꝰ esse integre mũdifica
tũ de quo notabili puluere deo
dãte in antidotario nr̃o mentio
nẽ faciemus: ⁊ ibidẽ ordinabiť
modus ipsum fabricãdi. Aqua
ẽt gluminosa cũ deco. rex infri
gidatiũ ⁊ stipticantiũ sicut sunt
rose balau. ⁊ hmõi in isto casu
mirabilť vz: ⁊ marie interfecta
vlcez malignitate per applica
tionẽ dicti ꝓlueris. ℙ Multa ꝑ
terea remedia in mediũ addu
cere potuissem: tñ ea tm̃ tibi de
scripsimus q̃ vtiliora cũ hono-

Nota vnguẽtum.

re ⁊ vtilitate egrotantium inue
nimus. Et sic deo dante ⁊c.

Capl'm. viij. de fistula. Cura fistule

Fistula (vt in antiq̃s ⁊ modernis reperit monumentis) habet ꝑ vlcere cauernoso parũ orificium habente ⁊ profunditatẽ amplã cũ callositate ipsum circundante.

Cuius spẽs (vt testanť autores) quatuor sunt. Prima quaz carnosa fistula vz: qz in carne tã tum suã habet sedẽ. Scõa vero neruosa: qz eius peccatũ in ner uosa parte ꝓtineť. Tertia in ve nis ⁊ arteriis suã hz natiuitatẽ. Quarta ⁊ vltima ossuosa vocat: qz eius aduentus in osse repe ritur. ℙ Jstaꝝ aũt fistulaꝝ õdã est in regione spũalium: velut in pectore: q̃dã in capite cũ cor ruptiõe ossis ⁊ vz talpa: quedã aũt in mãdibula: quedam in ve tre: quedã in oculo prope angu lum ⁊ vz lachrymalis quedã in ano: ⁊ quedã in iuncturis: ⁊ iste sunt difficiliorꝭ sanationis ⁊ fali de ter is testãte Guillelmo de Sali ceto dicente. Fistula q̃ ꝙ aliquã ex costis vel spõdilibus vel ad aliquã iunctura: puta ma nus aut pedis semp suspecta ẽ de mala ⁊ longa termination. Que vero in carnosis mẽbris existit cum multis cauernis no est tanti periculi: sed cũ maxia difficultate sanať ꝓpter eius absconsiones. Judicať insuper q̃ fistula que est in membro no bili vel ꝓpe ipsum penetrãs ad interiores particulas: velut ad partus ventrem aut vesicã ceteris est deterioris curatio nis. Curatio fistule quatuor Cura intentionibus cõpletur. Prima fistule est vitam ordinare. Scõa totũ fistule

corpus euacuare. Tertia inte
rioza membra cõfortare. Quar
ta ⁊ vltima medicaminibus lo
calibꝰ fistulã destruere ipsamq̃
destructam seu interfectam ad
sanitatem reducere. Prima itẽ
tio que vergitur circa vite ordi
nationem sic completur: videli
cet egrum cibãdo cibis qui in
substantia qualitate ⁊ quantita
te cõtrariantur illis causis que
consolidationem fistule impe
diunt. Scõa vero intentio q̃
est totũ corpus euacuare cõple
tur potione seu catartico totus
corporis plenitudinẽ euacuan
te ꝓius semper materiam dige
rendo iuxta humorum necessi
tatem: ꝓout in antecedenti. c.
plenarie locuti sumus. Quali
ter autem materie antecedẽtes
in isto casu debeant euacuari ⁊
digeri satis dictũ fuit in doctri
na apatum ⁊ in antecedenti. c.
Tertia quare illuc recurre. Tertia in
tentio ũ est membra interiora
ꝙfortare cõpleť administratiõe
quarũdam potionũ: de quibus
ample locuti sumus. c. de vulne
re penetranti in pectore. ⁊ etiã
capitulo de casu ⁊ offensione.
quare ꝓ hac intentione ad lo
ca prenominata recursum habe
rit cum ossis corruptione: cureť
curatione vlceris habentis os
corruptũ quare ad ꝓpriũ capl'z
recurras. Quarta deniq̃ ⁊ vl
tima intẽtio que ꝓpieť admi
nistratione localiũ cõsistere vr̃
localibus virtutem habẽtibus
orificiũ fistule vsq̃ ad ꝓfundi
tatem ampliandi. Deinde locũ
ampliatũ ꝙuenientissimum est
mortificare: ⁊ totam fistule cal
lositatem auferre. Postmodum
medicina mundificatiua necel

Nota, re potes. Et not. q̃ si fistula fue

Quar- ta intẽtio.

cate ⁊ a sua callositate remote.

Nota. ¶Et no. q̄ si in p̄dicto abstersiuo appōeret pax mirrhe farc. pax paucedis ⁊ pax irios i eo optimā hēbis itētionē p̄ icarnatiōe hmōi fistule: ponēdo p̄dictū abstersiuū sup̄ unta tātū modo. ℣ Silr quoq; ad hāc intētionē vz incarnādi fistulā cū notabili desiccatione ⁊ loci cō fortatiōe inuenim⁹ mirū i modū infrascriptū collirū iuuasse

Collirium. cuius talis fuit ordinatio nr̄a. ℞. aque vite. ℥. ij. vini maluatici. ℥. ſ. mell ⁊ ro. ʒ. r. mirrhe paucedis triturati añ. ʒ. ij. sarcocolle aloes epatici añ. ʒ. ſ. et ſ. mi sce deinde bulliāt oia ad ignē vnica ebullitiōe. Et nota q̄ istō

vngm̄. colliriū ē optimōis nobilissime pro antedicta intētione. ℣ Unguēta vero que in oib⁹ temporib⁹ possūt sup̄ petia admistrari: sunt velut vnguētū basilicū magistrale descriptiōe nostra. Silr vnguentū de minio habito capitulo de fractura cranei. Diaquilon etiā magistrale descriptiōe nr̄a in antido. nr̄o ordinandū mirabiliter vz in isto casu. ℣ Emplz ex ō stercore caprino ⁊ farina fabarū cum sapa vino ⁊ lixiuio barbitōsoris cōfectū p̄ desiccatione fistularuz pl̄m iuuasse p̄cepim⁹. ℣ Cetera

Lotio ad fistulā. rū lotiōes equinalentes in fistulis non multū antiquis sunt vt infra. ℞. lixiuij barbitonsoris aut ex ramis vitis confecti aut fici: cum sufficienti quantitate mellis rosati aluminisq; roche bulliēdo adinuicē vnica ebullitione. ℣ Itē. ℞. decoctionis sup̄adicte. ℥. ij. puluer ʒ carnis male remotiui. ℥. ſ. misce ⁊ in fistulam per siringam impo

uatur: q̄ mirabilem fecit operationem. ¶Facit eñ multā materiā purgare carnem malā auferendo quasi sine dolore. ¶Et no. q̄ plerūq; fecim⁹ sepa

Nota. rare neruū putridū a parte sana p̄sertim in virgo applicatione isti⁹ auxilij (more quo sup̄a dictū fuit) admistrati. ℣ Loto Deꝯ in fistulis antiq̄s ⁊ p̄m calloſis: p̄ mortificatiōe earū tan lis eē videt. ℞. vnguenti egy ptiatici. ℥. ſ. sublimati. ʒ. ſ. lit uij. ℥. iiij. aq̄ rosate. ℥. ij. ar ci. ℥. ſ. aque plātaginis. ℥. iiij. bulliāt omnia sil̄r q̄ ad consummationē tertie partis ⁊ vre cū siringa more quo sup̄a: q̄ bina aut trina applicatione ei⁹ vnā quāq; fistulā interfecit. ℣ Trocisc⁹ de minio sup̄ nomat⁹ mirabil̄r vz ad ter cīedū vnāquāq; fistulā eius callositatē auferendo: ⁊ crede mi hi q̄ nil vtili⁹ ē i isto casu. ℞. sublimati optime triturati. ℥. ſ. med. panis nō cocte: ℥ ij ſ mentate. ℥. iiij. mini. ʒ. r. misce et omnia adinuicez cū modico aq̄ rosate incorpando ⁊ fiāt trocisci ad modū tīnetarū diuersarū deinde exiccent ⁊ decoquant i furno sup̄ tegula: ⁊ reseruentur q̄ (vt dixim⁹) sunt sup̄me opatiōis. ℣ Pro sigillatiōe deniq; hmōi fistule cū stipticis ⁊ exicc

Nota. atib⁹ p̄cedēdū est: p̄ut pluribus in locis dictū fuit ō hac sigillatione in superioribus doctrinis. ℣ Multa p̄terea amicemi: p̄ hac curatiōe auxilia i medium adducere potuisses tam in simplici ex̄ i ꝓposita forma: ⁊ q̄b⁹ ample nōnulli velut Arzi lata ⁊ Leonard⁹ de bertapalia in eoz capitulis i curādis mō bis frequētissime abundare

exignam in eis vtilitatem tuerimus. Iccirco vt plerūq; tibi polliciti sumus ea in presenti opere tm̄o modo scribere curauimus p̄ curatione morborum que vera ⁊ cuz honore nostro ⁊ egrotātium vtilitate reperim⁹. ℣ Et sic deo dante ⁊c.

¶Tractatus primus lib. quarti. De vlceribus in particulari: habens capitula. vj.

Ca. j.

¶Capitulum primuz. de vlceribus capitis.

Cura. vlcerū capitis. VLcerum capitis cura non differt in curatione a communi cura aliorum vlcerum. ℣ Si enim sunt corrosiua corrosiuorum curatione curanē. ℣ Si putrida putridoꝝ. ℣ Si cauerno sa cauernosoꝝ. Et sic ō aliis p̄cedendum est: p̄out in doctrina vlceꝝ i vniuersali plenarie locuti sumus: vnde p̄ tua necessitate illuc recurre. ℣ Si vero os corruptū fuerit in capite: ⁊ fuerit a topinaria vel talpa ℔ corruptio causata: tunc pro ei⁹ curatione recurrendū est ad. c. ſ. de apostematibus capitis libri particularis: quia ibi vtilez doctrinam de curatiōe talpe cum

Nota. ossis corruptiōe descripsimus. ¶Et nota q̄ multa simplicia sunt commemorate a doctorib⁹ absolute valere omnibus capitis vlceribus: que gratia parue vtilitatis eoz̄ cōticescam: eo maxime quia in his nullu⁹ bonum inuenimus effectum. Et ratio est quia non est consentaneum vnam medicinam tm̄ simplicem ex̄ compositam vniuersis omnibus morbi posse mederi. Testante enim Celso in proemio dicente. Illud vnum minime ignorare opz̄ q̄ pluribus egritudinibus non tm̄ vna vr̄ sufficere medicina. ℣ Et sic deo dante ⁊c.

Cels⁹

¶Capi. ij. de vlceribus humidis capitis. Ca. ij.

VLterdū ratione plurime hūiditatis capitis vlcera in capite generantur adeo humida quod cum maxima difficultate curantur. ¶Utilissimus autem canon in eorum curatione est: vt sepe et sepius secundū exigentiā materici caput purget. Deinde de particularib⁹ multū cōuenientioribus ꝓ eoz̄ cura inuenim⁹ infrascripta valere. ℣ In p̄mis mūdificauimus locū mūdificatione optima cum puluere nr̄o carnis male remotiuo. postmodū loco mūdificato cum abstersuo de apio. aut de sirupo rosato cū succo plātaginis. Deinde sigillauimus locū cū aqua aluminosa et vnguento de minio. Cui⁹ hec est ordinatio. ℞. olei mirtini: olei rosati onfacini añ. ℥. iij. sepi hircini vitulini ana. ℥. ſ. ſ. succi plantaginis succi solatri añ. ℥. ſ. caude equine foliorum mirtillorum cimarū rubi foliorū oliuarum siluestriuz añ. M. ſ. balaustiarum galarauz tinctoꝝ añ. ʒ. vj. granatū aceto sum integrum aque plātaginis lib. ſ. omnibus p̄ius pistatis pistandis adinuicem bulliant vsq; ad consummationem succoꝝ ⁊ aque: deinde colentur: cui colature addantur litargirij argenti. ℥. ſ. minū. ʒ. vj. boliarmeni. ℥. ſ. ⁊ ite⁊ bulliāt baculo agitādo donec acq̄rāt co-

lotē nigerrimū deinde cuz cera alba sufficiēti fiat cerotū molle: addēdo in fine tereb. clare. ℥. j. ſ. masticis. z. iij. ℥ Itē aq̄ alumi nosa valde ꝓueniens in isto casu: cuꝰ talis semp fuit ordinatio nra sic fit. ℞. aq̄ plātaginis lixiuū romanoꝝ vitis ꝛ ficuz añ. li. ſ. granatoꝝ mirtilloꝝ balaustiarū. añ. ℥. j. mirabolani citrini ꝓpoſkidos lapidi añ. z. iij. alumis roche. z. vj. mellis rosati. ℥. j. ſ. bulliant oīa simul vsq̄ ad cōſummationem tertie partis: deinde colent. ℥ Itē ad eandē intētionē vz simul cū dicto vnguēto ꝛ aqua lauato loco applicatio istius pulueris. ℞. aluminis roche cōbusti. boliarmeni añ. z. iij. mirabolani citrini balaustiarū. z. j. ſ. misce ꝛ oīa simul subtilissime pulueriz zent. ℥ Cetez̄ si ista vlcera mū dificatiōe ꝛ exiccatiōe añdictz̄ videāt nō posse mūdificari nec exiccari. tūc ad vnguētū mirtū vel ad vnguētū egyptiacū licitū est trāsire. ℥ Nō mireris pre terea si. pretermisimus incarnationē istoꝝ vlcerum: qz maiꝰ ē detrimētū iuuamētū. ꝛ eo maxime si ista vlcera vident aliq̄ caliditate participare. Sufficit ergo locū mundificari mō iā dicto: qz ex quo rōne pauce carnositatis mēbriylcera nō pūt esse plurimum cauernosa. Et ꝓ oīs eam ob cām non indiget multa incarnatiōe: ideo incarnatio q̄ sequit ex mundificatiōe abstersiui de apio: qz omne mūdificatiuz est aliqualr incarnatiuū. In isto casu ꝓ incarnatione vr sufficere. ℥ Et sic deo dante ꝛc.

¶ Ca. iij. De vlceribus fauinis et mellinis in capite nascentibus.

Ca. iij.

IN capite plerunq̄ vlcera q̄ a nodo mellino ra post eius ruptu ram oritur vlcus difficilis curatio nis. Similiter ab vlcere sicco tineoso oritur vlcus fauinum quia eius materia est ad similitudinem fabe excoriate vt semicoctę. Et de ista specie cum de tinea tractauero mētionem faciam: hic tantum aliquid de mellino vlcere dicetur. ¶ Cura ergo mellini vlceris ē vt mundificetur vlcus cum ro cisco nostro de minio: vel puluere nostro: vel vnguento egyptiaco ab omni carne mala et chisti mundificatione vltima: quod de facili cognoscetur per remotionem nocui et nascentiam bone carnis. ℥ Purgetur etiam sepe ꝛ sepius caput cuz pillulis de cera cum agarico vel cochijs vel aggregatuis. ℥ Reliquum demum curationis procedatur curatione habita. in. c. antecedenti. ℥ Et sic deo dante completa est doctrina ꝛc.

¶ Cap. iiij. De tinea capitis et eius cura. C. iiij.

VT in antiquoꝝ ꝛ modernoꝝ doctrina de chirurgia tractantium reperitur diuerse ꝛ varie sunt tinearum species. Alia enim est que fauina dicitur. Alia furfurea. Alia viscosa. Alia lupinosa: qz eius materia intus continetur ad similitudinem lupini excoriati: et in exteriori parte cutis eminentiam eleuat ad instar lupini. Alia est sicca. Alia hūmida. Alia vlcerosa. Alia sine vlcere. Tamen de nominibus nō est curandum dummodo rectas intentiones curationis habeamus. ¶ Curatio enim vnius speciei ꝛ curatione alteris parum differre videt: nisi fm maiorez ꝛ minorē mordicationem loca lium. ¶ Cause preterea istarū tinearū sunt humores corrupti grossi et viscosi aliquando oriūdinem habentes in vtero matris: vel quia hoc accidit a malo vite regimine malorum humidorum corruptorum generatiuo: vez i suis comestiōe et potu. Videmus q̄z similiter istas malas dispositiones in capiti bꝰ pueroꝝ euenire ꝓpter maroꝝ capitibus diligētiā paruā. ¶ De signis autē earum nihil dicā. Cum earum essentia nō solū chirurgis: verū etiam et pueris est manifesta. ¶ Similiter modo dico q̄ curatio istarū tm pōt: vt facit bonus et optimus dam ꝛ siccam: humida semper ſtosa aut fauina. ¶ Curatio ita q̄ istarum tinearum tribus cō pletur intentionibus. Prima in ordinatione vite. Secunda in purgatione materiei antecedentis. Tertia et vltima in remotione materie coniuncte ꝛ accītium que solent accidere post applicationem mordicantium consistere videtur. ¶ Prima ergo et secunda intentio ne ad. c. de curatione vndimie ꝛ de cure sephiros potes habere recursum: quia ibidem multa vtilia descripta reperiuntur pro purgatione et vite ordinatione: que etiam ad istas intentiones ꝛcōueniētissime possunt administrari. Tamen hic de purgatione aliquid commemorare decreui. Et primo de pillulis conuenientibꝰ in isto casu sūt velut pillule de fumoterre: pillule cochie: de iera cum agarico aggregatiue etiam: qz indifferenter vocāt omnes humores in isto casu tolerati possunt virtute ꝛ etate cōsentiente. Valet quoq̄ electuarium rosatum ꝛ confectio amech: ꝛ electuarium de dactilis: et omnia cum casie quantitate proportionata ad etatem ꝛ cōplexionem dari possunt in isto casu. Tertia ¶ Tertia deniq̄ ꝛ vltia intentio completur administratione localiuz sic. ¶ In primis si fuerit sicca locus humectetur per tres vel quatuor dies lauatorio ꝛ linimēto infrascriptis. ℞. fumiterre lapacij acuti radicum altee ana. M. ij. furfur. camomil. ana. M. ſ. seminis lini. ℥. ſ. fabarum. ℥. iiij. lupinorum lib. ſ. omnia admixem decoquant cum sufficienti quantitate lixiuij lignorum vitis ꝛ fisci confecti: deinde bis aut ter in die eodem calido quantum pati possit lauetur caput. ℥ Successiue post lotionem caput vngatur infrascripta vnctione. ℞. lardi porcini lib. ſ. fumiter. radi. lapacij acuti. añ. M. ſ. foliorum hedere olei lauri. ℥. ij. tereb. ℥. ſ. ſ. olei masticis. ℥. ſ. succi caulium nigroꝝ. ℥. iiij. omnia simul pistentur et permaneant simul per diem naturalem: deinde bulliant vsq̄ ad cōſummationem succi: quo facto colentur et isto modo vtere: videlicet finiatur caput facta lotione cuz oleo cooperiēdo post

Tertia ꝛ vltima ſ tertio.

Lotio.

vnctionem totum caput foliis caulium nigrorum deinde fascietur. ℙ Trāsactis diebꝰ preteritis cum ista medella locus vndiqꝫ scarificeꝫ scarificatione satis profunda vt totum caput a materia coniuncta et sanguine malo euacueꝫ. Postmodum lotione antedicta p hebdomadam precedendum est crebra tamē capitis abrasiōe vtendo. ℙ Si vero locus tineosus auri liis predictis mūdificari videꝫ quod de facili cognoscitur per clarificationem cutis remotionēqꝫ furfuree ⁊ crustose materiei: tunc locꝰ ter in hebdomada lauetur lauatorio isto caput quotidie linimento etiā infrascripto liniēdo: quorum officium est cutē sordidā mundare et excoriationem ac vlcera sanare. ℞. olei de vitellis ouorum. ʒ. r. olei de semie lini. ʒ. j. ⁊ median olei masticini oli laurini añ. ʒ. ß. lardi porcini liquefacti pinguedis vituli añ. ʒ. iij. terebēti ne clare. ʒ. j. ß. foliorum planta. ginis foliorum oliuarum si luestrium fumiterre lapacij acuti pomi granati integri acetosi: caude equine añ. M. j. foliorum hedere. M. ß. pistada pistentur deinde cum p̄dictis oleis ⁊ pinguedine bulliāt vsqꝫ ad ꝙsummationem succi postmodū fortiter colentur: cui colature addantur litargirij aurei ⁊ argēt. añ. ʒ. ij. ceruse. ʒ. r. calcis decies lote aluminis roche combusti ana. ʒ. vj. argenti viui extincti cum saliua. ʒ. v. misce ⁊ cum cera al. sufficienti fiat linimentum: et vtere in omni tempore et omnibus speciebus tinee: quia mirabilem producit effectum. ℂ Et nota quod vnum de

Nota.

conuenientioribus in quacunqꝫ specie tinee vbi cappillorum radices sint corrupte (celebrata prius lotione capitis cum vnctione humectiua cutis superius ordinata) est vt capillorum radices corrupte pilco picce confecto extra cutem euellantur aut loco pilei id fieri potest paruis tenaculis: deinde cum antedicto linimento. procedatur donec cutis in totum solidetur et ab omni asperitate crustosa ⁊ furfurea mundetur. ℂ Verum si cōtingerit locum non posse mundificari regula auriliorum antedicta: tunc ad grauiora mundificatiua: cum corosione cōscendere licet: quorum gratia exempli talis semper fuit ordinatio nostra. ℞. ad. elebori albi. ʒ. mediam apij ri. si. ʒ. vj. lapaci acuti. ʒ. j. et mediam cantaridarum ablatis alis et capitibus. ℞. v. mellis ⁊ reben. ana. ʒ. j. auripigmenti. ʒ. iij. ⁊ viridis eris. ʒ. iij. ⁊ mediā lardi porcini. ʒ. j. ⁊ medii butyri. ʒ. r. aluminis zuccari. ʒ. v. fermēti. ʒ. iij. furfuris. ʒ. vi. et mediam trituranda triturentur trituratione ⁊ vltima: deinde omnia adinuicem misceantur et applicentur more empla stri super loco tineoso: quia loco cum vesicando corodendo et escharando et effectum purgationis multe aquositatis virulente et multarum materierum malarum producit. Et tocies est administrandum quocies cognoueris locum integre nitidum ere quod cognosci tur per remotiones nociui ⁊ parentiam bone carnis et cutis boni coloris. Et scias quod vesicatorum predictus habet

virtutem vnāquāqꝫ tineā inter faciendi. ℙ Post autem applicationē p̄dicti vesicatorij ⁊ operationē eius vtilissimū est mundare locum cum butyro vitello oui ⁊ parū terebētine de omnibus digestiuum componendo: quo facto totum caput cum eo liniendum est: et ipsum deide totuꝫ foliis caulium nigrorum cooperiat: qr ista medella cum sedatione doloris fiat nociuuꝫ a iuuatiuo separari: q̄ facto ad cutē faciendā cū mundificatione loci linimento in quo ingreditur oleum de vitellis ouorum superius ordinato vsqꝫ ad finē p̄cedēdū est. ℙ Et qr aliqñ propter applicationē corodētium solet locus inflāmari ex q̄ inflā matione vlcera valde dolorosa efficiūt. Iccirco pro remotiōe huiusmodi inflāmationis ⁊ doloris ordinauim⁹ infrascriptaꝫ vnctionem quā sepenumero experti sum⁹ cū honore ⁊ vtilita te nr̄a. ℞. olei ro. onfācini. ʒ. iij. olei ros. completi. olei mirtini añ. ʒ. ij. litargirij aurei ⁊ argentei añ. ʒ. j. ß. tucie. ʒ. j. ß. ceru. ʒ. r. succi amidi. ʒ. vj. suc. solatri succi plāta. ⁊ lactu. añ. ʒ. ß. ola ducant in mortario plūbi cū pistello nūc guttā de oleꝫ nūc de succis ponēdo donec ad intergrā ꝙsumptionē succoꝝ ⁊ oleoꝝ puenerit ⁊ vtere more liniēti: qr ē mirabilis opatiōis ad dolorē ⁊ loci iflāmationē remouē dā. ℂ De curōne ātinee hūide. de fauose lupinose pauca sūt dicenda cū supiꝰ dicta i curatione ista possint queniētissime ad ministrari regula añdicta. Un dagin gucētū tñ egiptiacū descriptio ne nr̄a ordinatū in humida plurimuꝫ valet. Pulus quoqꝫ carnis male remotiuꝫ sine dolore sup hūido vlcere cāto a tinea applicatꝰ mirā hz virtutē. Similiter vnguētū ō minio cū lotione aq̄ aluminose ad cutez faciendā mirū in modum iuuat. ℂ Et qr supiꝰ dictuz fuit pileū cuz pice confectū ad auferēdū pilos corruptos plurimū vale re: vt ergo te de oibꝰ certiorez reddamus ordinabimꝰ modū ⁊ formā applicatiōis huiusmodi pilei. Et est vt liquefacta pice capiātur parua frustra fistanei albi pilosi: ⁊ sint ad similitudinē folij lingue canis illini p̄ta tantūmō cū dicta pice ex latere piloso dimissa extremitate seu pūcta fistanei sine pice: vt postꝫ permanserit sup caput per hebdomadaz capiaꝫ extremitas petie seu fistanei manu forti ⁊ celeri extirpetur: qr videbis pilos corruptos secū ducere. Et toties debent reiterari p̄dicte petie donec vndiqꝫ pili corrupti ex toto extirpēt. Unū tñ tibi sit menti tenendū q̄ ante ꝙ ad curationem hanc perueniās de pronostico tediose et difficillime curationis astātibus et consanguineis in firmi sermonem facias: quia ista egritudo ōr tinea quasi tediosa seu fortiter tenens: ideo cuz difficultate deponitur. Et sic deo dante cōpleta est doctrina p̄sentis. c. cuius nomen sit benedictum.

Nota. de apnei albi pilosi: ⁊ sint ad similitudinē p̄dicta tiōe pi lei pitere piloso dimissa extremitate cei.

Pronosticuz.

ℂ Ca. v. de allopicia et albara.

Ca. v. Allopicia.

Allopicia sm̄ antiquoꝝ ⁊ moderno rū sentētiū est capitis depilatio a scabie crustosa et vlcerosa vt pluri mū cāta. Et hec passio eq̄parat

scabiei canis vulpium ex qua istoꝝ animaliū corpa depilantur. Quemadmodum etiaꝫ euenit pillibus ꝓpter longitudinem tpis. ita etiam in capitib⁹ hominum solet huiusmodi passio causari ex superabundantia humoruꝫ grossorum in capite corruptoꝝ cū plenitudine totiꝰ corpis. ℣ Et iō qꝛ hec passio q̄ in hoib⁹ albaras siue allopicia vꝛ: frequētissime solet ꝑdictis aliqb⁹ euenire. Iō a nō

Signa nullis doctoribus canina vulpina ista egritudo vocaꝝ. ¶ Signa ꝑterea cognoscuntur ꝑ loci depillationē non celeriter: ſz paulatine factā: ꝑ asperitatē crepaturas ipsiꝰ loci: interdū ꝑ vlcerationē. Cognoscit etiā egritudo ista maxima in parte ex figura ipsius: nam figura vt plm ad formā rotundaꝫ tēdit.

¶ Et si cut ꝑdicta passio est depilatio capitis cū accidētibus annotatis. Albaras vero barbe depillatio tantum esse videtur: qꝛ albaras egritudo est quā plerūq; in capite etiā vidimus generari: differt ab allopicia: qꝛ non est cuz asperitate accidētib⁹ ꝓnominatis i allopicia: imo cum cutis lenitate reperit.

Albaras.

Curō. ¶ Curatio itaq; istarum passionū ꝓtuor cōplet intētiōib⁹. Prima est vitā ordinare. Secunda materiā antecedentem euacuare. Tertia coniunctam remouere. Quarta vltia in loco depilato capillorum natiuitatē ꝓduc care seu generare. ¶ Quātum ad primam et secundam intentionem ex quo materia vt plurimū est grossa flegmatica melancholica cū aliquali baurasicate paruaq; interdum adustione accōmodatissimum est ꝑce

Ꝓla. y. intē. tio.

dere: ꝓout dictum fuit. c. de vi dimia. et de sephiros et aꝑate uro. quare ꝓ his duabus intentionibus ad predicta capiꝫ trāsitum facias. ¶ Tertia ꝓterea intentio que est materiaꝫ iſtinuerea coniunctam remouere completur administratione localium. Que si fuerit cuz asperitate habeant autoritatem liniendi cutem. ℣ Si vlcerosa vlceratiōe ꝺ ſiccare: si furfurea furfurē mūdare. ℣ Si cū crepaturis sine ragadijs ipas crepaturas ꝛ raga ꝺias sanare. ¶ In primis ergo adalio in omni specie allopicie locus picis ꝑ hebdomadā lauādus est cū frication̄e ꝛ lauatorio infrascripto. ℞. fabaꝝ lupinoꝝ añ. M. j. passularū ficuum siccarū añ. ℥. j. radicum lapacij acuti li. ß. ℥. ij. radicum fumittere foliorū ebul. napilloruz veneris añ. M. j. ß. pomoꝝ acetoſoruz numero. x. furfuris M. ij. ordei mūdi. ℥. iij. radicuz liquiricie. ℥. j. ß. bulliāt omnia cum lixinio barbitonſoris ſufficienti vſq; ad cōſummationē ꝛ tie partis addēdo mell. ℥. iij. ꝛ iterum bulliant paꝝ cuz quo bis i die lauet caput ꝛ cū pāno aliquantulum rudi locus alopicie fricetur. ℣ Deinde loc⁹ li niatur statim linimento infrascripto quod valet egritudine valde exīstente cum crepaturis et asperitate cutis. ℞. olei de vitellis ouorum olei de semice li ni. ana. ℥. x. olei rosati onfacini. ℥. vſ. olei masticini. ℥. ß. succi plantaginis succi fumi terre succi lapacij acuti. ana. ℥. vij. sepi hircini sepi vaccini ana. ℥. ij. semis bulliant omnia simul: vſq; ad consummationem succoꝝ: deinde fortiter colentur cui colatu ꝛ

Curā. Curatio ꝓpria ꝛ vltia.

re addaꝫ litargirij aurei ꝛ argētei añ. ℥. ij. ß. alumi. roche cōbusti. ℥. v. alumi. zuccari. ℥. ij. cere albe quātū sufficit argenti vi ui extincti cū saliua. ℥. ix. Et in mortario plūbi cū pistello ducē ꝺo ꝓ hoꝛā fiat linimentū. ꝛ vlti mate addaꝫ argētum viuū: qꝛ maior pars ipsiꝰ remaneret cū plūbo. Iſtō em linimētū vꝛ ēt i oibus spēb⁹ allopicie et tinee: ō intētio fuerit sanādi cutē ab oſa. ¶ Si vero fuerit furfurea sic ꝑcedēdū est. ℞. lardi porci ni olei de se. lini añ. ℥. ij. oꝛ. ß vi telli ouoꝝ. ℥. vſ. suc. lapacij acuti aceti añ. ℥. ſ. mell. ℥. x. furfuris. ℥. v. bul. oꝛa simul vſq; ad napacio spissa fortiter colētur. Quo facto si mel fuerit indurātū ab alijs reb⁹ separeꝫ postmodū cū cera alba sufficiēti ꝛ addatione tere. clare. ℥. ſ. fiat linimē tū. addēdo ēt litargirū aurei. ℥. ij. calcis decies lote. ℥. ſ. ꝛ ß. aut ripigmenti. ℥. ſ. flozis eris. ℥. ß. ꝛ ꝑtere sup loco. Facta ꝑiꝰ loci fricatiōe balneū administrādo more (quo superius dictū fuit.) Si vero fuerit vlcerosa mūdificēt cū puluere nſo carnis superflue remotiuo vel cū vnguento egyptiaco. Deide ꝑ sigillatione loci cū incarnatiōe ꝛ domesticā mūdificatione cū linimēto ꝛ balneo añdictis ꝓcedēdū est. Ultimo loco cū aqua alūmosa ꝛ vnguēto de minio vel de ceruſa decocto ꝓcedaꝫ. Et si fuerit necesse ꝓ maiori purgatiōe ꝛ euacuatiōe materiei ꝑiucte in qua cūq; spē allopicie ꝛ tinee scarificatio cutis et applicatio sanguisugaꝝ ꝓuenientissime ꝑfit administrari. ℣ Demū allopicia

Cura furfurosa. Aliud.

Cura vlcere.

remota qꝝ de facili cognoscit ꝑ bonitatē cutis: ꝑsertim i suo naturali colore aut ꝓsimili piloꝝ gnatiōe deinceps vacādū est. Et ꝓio vꝛ hoc linimētū ꝓius linimē locū fricādo. ℞. succi apij. ℥. ij. tuz ad succi feni. suc. petrosilij. añ. ℥. j. pilorū succi enule. ℥. vſ. suc. apij risi. ℥. natiuꝰ ij. olei sanb. tereb. añ. ℥. x. picis tatē ꝑ nualis. ℥. ſ. picis grece picis ducenlicij. añ. ℥. v. diaꝺl. gūma. ℥. ſ. ß. dammatricarie abzotani aliquātulū ꝓtriti rotismarini capiloꝝ veneris subtiliter ꝓtritoꝝ añ. tertiā partē. M. vini odoꝛi. ciatū medium acete. ℥. ij. oꝛa bul. simul vſq; ꝓsum. aceti vini ꝛ succoꝝ: deinde colenꝫ cui colature addaꝫ cere noue odoꝛifere q̄tum sufficit ꝛ fiat cerotum addendo cro. ℥. ß. irios. ℥. ſ. ꝛ mediā. ¶ Et ꝓnonota ēt qꝝ si ista passio fuerit recēs curatio eiꝰ possibilis est cū aliquali tñ difficultate. Si vō antiqua raro vel nunq; sanatur. Et sic deo dante cōpleta est ꝛc.

Nota.

¶ Cap̄. vj. De saphati. Ca. vj.

Saphati.

Saphati est ō gñe botoris ꝛ paruaꝝ tipustulaꝝ nascens super fronte collo et facie: ꝛ ꝑsertim circa nasum cum multitudine pustulaꝝ faciens eminentiam paruā ꝛ carnosam: in summitate tamen est cum alīqua asperitate ꝛ crusta ad modum squāme piscis. Et hoc passio sepissime manifestatur in lepra. Ideo dicunt doctoꝛes ipsam esse ꝓncipium ad lepraz. Et etiam in morbo gallico passio ista frequentissime manife-

Cause stak. ¶Unde cause istius passionis semp sunt hūores grossi cū adustione ꝛ corporis plenitudine. Cura istius egritudinis duplex habet regimē: vcz vniuersale ꝛparticulare. ¶Uniuersale aūt cōpletur per purgationem vl'em corporis: prout dictū fuit c. de cācro. ꝛ pro vite ordinatione: quare pro tua necessitate illuc recurre. Applicationē isup sanguisugaꝫ venis emoroidalibus ꝛ sub auribus in isto casu iuuasse percepimus. Flebothomia quoꝫ vene cephalice ꝛ basilice ꝙueniētissime administratur. ℣Purgatio sit'r infrascripta in isto morbo valde peculiaris sic fit. ℞. polipodij quercini. ʒ. ß. foliculoꝫ sene epithi. aā. ℈. ß. ꝙfectionis amech. ʒ. ß. ß. diacaptoliconis. ʒ. iij. anixorum. ℈. ß. sirupi vino. ʒ. ß. ß. misce et capiat patiēs in aurora hanc purgationē: qꝛ est mirabilis operatiōis: materiā peccātē vcz flegma ꝛ melācholiā adustā purgādo. ℣Regimen aūt particulare complēt administratione localiū. ℣Igit facta vniuersali purgatione liniant pustule linimēto infrascripto. ℞. olei laurini. ʒ. ij. pinguedinis porcine. ʒ. ß. litargirij aurei. ʒ. vß. auripigmēti aluminis roche cōbusti calcis lote aā. ʒ. ß. ß. argentivium. ʒ. iij. ß. olei rosa. onfanci. ʒ. ꝛ. cere albe quantum sufficit: ꝛ fiat linimentū. Istud linimētum vnamquāꝫ pustulam mirabil'r desiccat p̄sertim scabiosam. ℣Itez ad eandē intētionē valet aqua infrascripta. ℞. sublimati. ʒ. ß. ß. salis gemme salis armoniaci: aluminis zuccarini. aā. ʒ. ß. ß. aquero. aque plantaginis. aā. ʒ. iiij. lixiuij barbitonsoris. ʒ. ij. bulliant oia simul vsqꝫ ad consumptionē tertie partis: addendo in fine floris eris absqꝫ bullitiōe ꝛ vtatur cum bombace sup pustulas. ℣Itē. ℞. albumina duoꝝ ouoꝝ aque ros. ʒ. iij. sublimati. ʒ. ß. misce diutius cū spatula ꝙquassando. ¶Et nota q̄ ea que in. c. de lentigine ꝛ allopicia ꝛ gutta rosatinea ꝛ allopicia ꝛ gutta rosatia decenter huic curationi ꝓsunt administrari. Ideo si ꝓ hac curatione indigueris maiori vel minori exiccatione ad dictum. c. recurre. Si'r diuersa ꝓxīs reperiunt vtilia ꝓ isto morbo in. c. de cura morbi gallici. de quo li. v. annuente deo vtilem sermonem faciemus. ℣Et hec puto tibi sufficere ꝓ curatione presentis morbi deo dante: cuius nomen sit benedictū.

¶Tractatus. ij. de vlceribus et pannis oculoꝝ: ꝛ de palpebrarum de pilatione: ꝛ vlceratione eaꝝ: ꝛ de lachrymis angulorum. De ardore aūt ꝛ algore in doctrina aꝑtum satis dictum fuit habens. c. xxv.

¶Capl'm. j. de vlceribus macularum et pannis oculorum.

Estante gordonio vl' nimi ꝙquādo a causa antecedēti eueniūt plurimum aꝑati calido oculorum coniuncte contingere solent: q̄ quidē apostema flegmō ꝛ cōiunctiue sibi obtalmiam sanguinem vocauit. ℣Inquit ꝓfatus vir. c. de obtalmia. Obtalmia in sui curatione non est negligenda: qꝛ si a medico male tractaretur mala in oculo accidentia relinqueret: velut vlcerationem pupille ꝛ cornee maculas et pannos tediosos ꝛ difficilis curationis. ¶Curatio itaqꝫ istaꝝ egritudinū duplici regimine ꝓficit. vcz ꝑticulari ꝛ vl'i. ¶Ul'e autē regimē sic cōplet: scz p̄ vētris solutionē: p̄ fl'othomiā boni: et ordinatiue. Fl'othomia q̄z si fuerit necessaria dz fieri de cephalica lateris oppositi si intentio fuerit diuertendi aliquā mām aut eiusdē lateris si fuerit eūandi. Applicatio si qdē sanguisugarū sub auribꝰ ad eādē intētionē mirabil'r vz. Scarificationē etiā cum applicatiōe venosarū sup spatulis fricatiōes ꝛ ligaturas extremitatū ꝛ vesiccatio capitis i ꝑte exteriori ꝓpe collū mirū in modū iuuasse ꝓcepimus. Purgatio ꝑterea dz fieri iurta naturā humoꝝ peccātis. ¶Mā si materia faciens vlcerationē in loco ꝛ alias egritudines. ꝓdcās fuerit calide nature qꝫ cognoscit' p̄ acuitatē hūoꝝ ꝛ p̄ caliditatē ꝛ rubedinē loci: tūc de ꝙueniētioribꝰ pharmacis ad caput sunt electuariū rosatū diacaptolicum pil'e assagereth. pillule minores de fumoterre. Et gra exēmanne electe. ʒ. ß. diacaptolicon ana electuarij ros. ℳ. succi rosa rū aā. ʒ. ij. cū decoctiōe floꝝ et fructū cordialiū fiat potio hac addendo siru. viol. ʒ. ß. Ul' facies sic. ℞. electuarij linitiui ꝛ loco eiꝰ diaprunis nō solutiui. ʒ. ꝛ. electuarij ros. Mes. ʒ. ij. ℞. reubarbari in infusione aq̄ endiuie. ʒ. ß. cū decoctione cōi fiat potio breuis addēdo siru. viola. ʒ. ß. ß. Itē ad eādē intentionē ʒ. ℞. pillularū assagereth. ꝛ pillularū de fumoter. ꝛ ꝛ pillularū ℈ renbarbaro bōis pōderis aā. ℈. ß. misce ꝛ cum sirupo ros. formentur pill'e. iij. et ꝗto grossiores sūt tm̄ meliorē operationē faciūt morā in stomacho lōgā faciēdo q̄ capiant p duas horas post cenā. Si ℣o mā fuerit grossa ꝛ frigida q̄ cognosci tiō in tur p̄ grauedinē ꝛ hūiditatē tocti⁹ oculi p̄ maculas ꝛ pānos et vlcerationis liuidi et crassi coris. ℨ iste passiōes a quacūqꝫ mā fiāt magie rubescūt i cōiūctiua ꝙs in cornea atqꝫ pupilla in istis partib⁹ p̄dicte egritudines sp ad aliqꝫ ℨ (tm̄ mā exīte grossa) fuscā rubedinē tēdunt. Purgatio itaqꝫ ist⁹ materiei isto mō efficit'. ℞. diacaptolicon. ʒ. vß. diafiniconis electuarij ro. aā. ʒ. ij. cum decoctiōe florū ꝛ fructuū cordialiū fiat potio. Uel facias sic. ℞. pillularū de fumoꝝ. maiori: aggregatiuarū de iera cū agarico aā. ℈. ß. misce ꝛ cū aq̄ fenicl'i formentū pil'e. iij. Itē. ℞. pillarū cochiarū sine q̄b⁹ esse nolo aā. ʒ. ß. q̄ formentū ꝛ capiāt vt. ß. Et qꝛ raro medicia sanitatē in homine iducit nisi pri⁹ p̄cedēti hūoꝝ digōne. Iō ꝙ digōne ſz necessitatē hūoꝝ peccātiū ac purgationē eoꝝ ꝛ bōe diete ordinatiōe i tui necitate ad. c. de cura obtalmie recurrū hēas. ¶Regimē ꝑticulare aūt regimē ꝓplē administratione localiū. ¶In ꝑtimis si oculus nō fuerit multuz dolorosus: materia calida ꝛ tenuis tūc vtilissimū ē cū infrascripto collirio ꝓcedere. ℞. aq̄ ros. aq̄ floꝝ mirtil. aq̄ caude eq. aā. ʒ. iij. zuccari cādi. de siru. ros. ʒ. ij. ß. ief albi sine opio: ief ℥ plūbo aā. ʒ. ß. ß. ief ℥ thure. ʒ. ß. aloes epatici. ℈. ß. mirabolani ci-

Regimē ꝑticulare ꝓpter macularum ꝛ pannorum curā.

Aqua mirabilis.

Purgatio.

Regimē ꝑticulare ꝓpter lineamentum.

Cura.

Regimē vl'e

Collirium.

trini.ʒ.ſ.ß.albuminū triū ouorū oīa ꝙquassent adinuicē ptēr̄da terant deinde elābicent

Aliud

invase vitreo bñ illutato. Iſtō em̄ colliriuz ſine aq̄ amice mi descriptiōe nr̄a ordinatū i oībus oculoꝝ vlceribꝫ z vulneribus mirabilis est opationis: mūdificat em̄ vnāquāq; vlcerationē oculorū a materia calida cāta cū domestica icarnatione

In materia frigida.

vlcerationē sigillādo. ¶Si ꝯo vlceratio fuerit ab hūoribꝫ frigidis cāta: tūc facias sic. ℞. aq̄ ro.ʒ.ij.aq̄ caude equine.ʒ.ſ.ß. ſief de thure.ʒ.ß.tucie p̄parate.ℨ.ij.zucca.cādi.ō firu.ro.ʒ.iij.aloes epatici.ʒ.ß.bulliāt parū ad ignē ola p̄ter ſief deide colent.z cū ſief ſcōm artez fiat colliriū: addēdo vini odorif.ʒ.ß. Itē ſief de thure sanat oculorū vulnera z vlcera in fine iſto mō ordinatū. ℞. ſief ō thure.ʒ.ſ.de plūbo.ʒ.ſ.ß.mirab.citr.ʒ.ij.tucie antimonij añ.ʒ.ſ.ß.aq̄ plātagi.aq̄ roß.añ.ʒ.ſ.z ß.mir rhe.ℨ.ß.farcoco.aloes epatici añ.ʒ.ſ.triturāda triturent.deiñ in vase vitreo elābicent z vtere super vlcere oculoꝝ: qr mirabilis est opatiōis: qr mūdificādo eoꝝ vlcera ad sanationē p̄ducit. ℣Et sic deo dante ꝛc.

¶Capitulum ſecundū. de macula oculorum.

Ca. ij.

Wacula oculorum.

Culoꝝ macka semp a materia catarrali generatur videlicet calida aut frigida p̄ sertim in obtalmia vt in antecedēti.c.dictum fuit. Et fit hec egritudo vt plurimū post curationē obtalmie a medico non bene curate: aut accidit ex inobediētia patiēt̄ auxilia medicoꝝ repudiātis. ¶Et nota q̄ ad maculā sp̄ sequit̄ vt dict̄ ceratio iuxta q̄titatez macule. Nā si pua macula: puā p̄ducit vlcerationē: si magna magnā. ¶Macula em̄ (vt plerūq; vidi macula) est q̄dā pustula aliquātū lata eleuata in quacūq; p̄te oculi p̄sertim in cōiūctiua z cornea. Est insup i primis diebꝫ subadbidi colorꝫ marie maturatiōe eiꝰ nōdū facta. Et quātomagis maturatiōe appropinquat macula albedinis icremētū sibi ē. Cū ꝯo crepuerit z qō intꝰ p̄tinebatur exierit: solet celeriter mutationē colorꝭ facere: vel de albo in subrubeū. Et eo tūc nō macula sed potiꝰ vlceratio seu excoriatio sm̄ maiorez vel minorē p̄fundationē pōt nuncupari. ¶Curatio itaq; istius macule canonibꝰ vſitatis: dieta ordinata i añcedēti.c.ꝺscripta cōpleat admīstratiōe diuersoꝝ loalcalij. In p̄mis maturātiū z liniētiū. Deiñ mūdificātiū maturandā z liniendā p̄ſertim q̄ euenit i obtalmia remetiū peculiare tale ē. ℞. carnis pomoꝝ decoctoꝝ sub p̄mis. ℨ.ij.lactis mꝫieris.ʒ.ß.vitellis duoꝝ ouoꝝ ola adiuicē pistētur z bul.vnica ebul.et sup oculo more empꝫi applicet: qr maturat maculā oculoꝝ cū sedatiōe doloris. ℣Intꝰ ꝯo ad eā dē intēnionem valet ista nobilissima aq̄. ℞. ozō. mūdi. ℨ.ß. seminis citoniorū.ʒ.ſ.fenugre. loticū aq̄ ro.ʒ.ß.passulaꝝ.ʒ.ſ. ß.mellilori. ℨ.ß.bul.oīa cum brodio parui pulli sine sale p̄guedie abiecta vſq; ad p̄ſum. tertie p̄t̄ brodij: deiñ colentur cū canapacio spisso: z ḡtidie sepe z sepiꝰ tepida exñte pauꝰ ō ipa ponat in ocꝫo: qr vnāquāq; oculoꝝ maculā lenit̄ maturat. ¶Cuncq; maturatio cōpleta fuerit qō cognoscit̄ p̄ ingētē albedinē superueniētē in summitate ipſius macule z sedationez doloris ac inflāmationis loci declinationē: tūc macula mundificet̄ mūdificatione ista. ℞. sirup.ro.ʒ.ſ.aq̄ ro.ʒ.iij. sarcocol.ʒ.ſ.misce z ola sm̄ artem p dicta aq̄ z adꝺ zuccari cādi. de firu.ro.ʒ.iij.z vtere sup̄ macula rupta: qr p̄curat mirabilit eiꝰ mūdificationē. ℣Loco mūdificato p̄ sufficiēti cicatrizatione p̄cedēdū est. ℞. aq̄ añdicte. ℨ.ij.mirabolani citrini.ℨ.ſ.ſief de plūbo.ʒ.ſ. tucie p̄parate.ʒ.ß.oibꝰ cū p̄dicta aq̄ trituratis fiat collirium sm̄ artem z vtere eo more quo supra dictū fuit intra oculum: qr in isto casu est magne efficacie. ℣Et sic deo dante ꝛc.

Mundificatiū.

Collirium.

C.ij.

¶Capitulum. iij. de panno et oculorum cicatrice.

Panꝰ oculorum.

Iſa in.c.añcedēti curatione de oculoꝝ macula: nunc de eorum panno z cicatrice videndum est. Pānus vtiq; et oculorum cicatrix semper concomitantur aīa vlceratiōes z macꝫas z eoꝝ aīa tiōes cātas a materia corrodētiꝫ vlcerātiꝫ aīanti oculū. ¶Cuius vltra vl̄em purgationē z vite ordinationē de qbꝰ plena fuit locuti sumꝰ i.c.ō vlcere oculoꝝ ꝑ̄ plex admīstratōe localiū. Et p̄cio ad p̄nū z cicatricē oculoꝝ nō existēte iflāmato vꝫ infrascripta aq̄. ℞. aq̄ plātag. aq̄ ro.añ.ʒ.iij.vini albi mediocris vinositatis odorif. ʒ.ſ.et bul.oīa sil̄ vnica ebullitiōe: deinde statim qñ auferꝫ ab igne addant̄ roris eris optie triturat.ʒ.ʒ.ſ.tucie.ʒ.ſ.ß.zuccari cād. ʒ.ſ.mirab.citri.ℨ.ſ.misce iterdum per duos dies agitādo sil̄ oīa p̄maneāt donec clarificet̄: z intra oculū ponatur gutta vna aliq̄tulū tepida. Et no. q̄ istud remediū i subtilisādo vnū quēq; oculoꝝ p̄nū recētē z maculaz cicatricē ad bonitatē reducendo p̄cipatū obtinet. ℣Ad eādē intētionē. ℞. aq̄ in.c.añcedēti descripte. ʒ.iij. aq̄ añdicte. ʒ.x. misce quia erit minoris mordicationis et operationis secundo. ℣Et sic deo dante ꝛc.

Aq̄ ad oculorum cicatrice

Nota.

¶Ca.iiij. De pruritu scabie et aspitate palpeb.z ō cura eoꝝ.

Scabies palpebrarū

Cabies palpebrarū sunt macule aliquātuluz eleuate ad modum variolarū. Sūt etiam cum aliquali vlcerationē interdum cum pruritu z cum ardore totius oculi.

palpebraꝝ.

Cause

¶Causatur itaq; a materia catarrali cū aliquali adustione z bauracitate humorum. Et p̄ maiorī parte cōcomitant̄ obtalmiā. Et qr varia sunt spēs: ideo varie intentiones ꝑ earū curatiōe diuersaq; auxilia administrāda sūt. Nā alia ē sicca. Alia hūida. Alia vlcerosa. Alia sine vlcere imo crustosa. Que ꝯo sicca existit a materie calida adusta eius aduentum esse iudicatur. Similiter de crustosa est arbitrandum q̄ a materia calida eueniat cū aliquali bauracitate materiei flātice. Humidam ꝯo a materia flegmatica grosſ

Spēs

sa ꝛ salsa ortum hꝛc verisi'le ē.

Curatio. ¶Curatio itaq; earū facta vl̄i purgatiōe iuxta necessitatē humoꝛis peccātis p̄missaq; bone vite ordinatiōe in suis comeSi fuerit humida. ſSi scabies fuerit hūida cū pruritu vl̄ sine palpebra inuersanda est leniter tñ ꝛ absq; violētia deiñ locū fomētare debeas ꝛ p hebdomadā balneare bis i die infrascripta decoctiōe. ℞. radicū lapacij acuti fumiter. oꝛō. mundi añ. M. ſ. lētiū rosatū añ. M. ſ. lupidoꝝ. ℨ. ſ. oia sil̄ bulliant cum lixiuio barbitonsoꝛisvsq; ad ꝓsum. terBalneum putile. tie partis: deiñ locꝰ balneeť et suffumigeť sup eo p octauā ptē hoꝛe. ſQuo facto statiz colligatur palpebra cū plumis collirio infrascripto. ℞. sief albi sine opio. ℨ. ſ. aq̄ plā. aq̄ rosa. ℨ. ſ. ſ. tucie antim. añ. ℨ. ſ. plūbi vsti ceruse litargi. aurei añ. ℨ. ij. calcis decies lote cū aq̄ plantagi. ℨ. ꝛ. alumis roche. ℑ. ſ. bul. aq̄ cū alumine ebullitione vnica. Deiñ oia adinuicē misceanť. Et sim artē fiat collirių. Cū q̄ (vt supi' dictū fuit) liniať palpebra post lotionē añdctē ꝺcoctiōis ipa inuersata exīte. Et remaneat hmōi collirių ꝺsup tēpoꝛe añdicto. Postmodū laueť locꝰ cū aq̄ plātag. ro. et ordeacea. Et vt supi' dictū fuit: bis i die ista duo auxilia mō q̄ supra vnū post alis appliceť. ſTrāsacta hebdomada si maioꝛ exīcatio i cura necessaria fuerit: fricеť locꝰ modico vnguenti egyptiaci sup bōbice involuti ꝺscriptiōe Me. in forma solida ꝓfecti: vel cū vnguento egyptiaco Auic. si opꝰ fuerit qꝛ est maioꝛ exiccatiōis. Aduertēdo q̄ coꝛpoꝛatio nō cadat sup oculo imosup scabie tm̄ moreť. Et mosapplicatiōis ipsi' sit p spatiū vn' pꝛ nꝛ: ꝛ aliquātulū pl'. Deinde locꝰ integro ab ipo egyptiaco mūdeť a q̄ ordeacea tm̄. Lac postmodū mꝛieꝝ' aliquātulū tepidū sup loco impo mulnaꝝ p paululū tpis vt medicīnaꝝ icēdia ꝛ acuitas ab ea auferanť. Colliriū deiñ supi' oꝛ Collidinatū sup loco applicetur: ꝛo riaties istō medicatiōis ingeniū reitera donec cognoueris scabiē penitꝰ esse remotā. ¶Unū Notabile. tñ in hoc nō est obliuioni mandādū vcz q̄ si passio ista cū aliq̄ accideti ꝓplicata fuerit curationē ad se retrahēti: velut fūdolor: mala cōpso calꝛ ocī: oftalmia: ꝛ hmōi. Tūc i pmis ꝺbet locē cura: oftalmiā q̄z ꝛ malaz cōpsionē: si exiterint i loco remoue: deiñ rede ad curationes passiōis añdicte. ſUez si scabies fuerit sicca cura ē i pmis ꝛi locū aliquātulū hūectaſ p hebdomadā cū aliq̄ domestica resolutiōe ꝛ absterſiōe: cui' remedū talis i isto casu semp fuit ordinatio nꝛa. ℞. radicū altee radicū lapacij acuti folioꝝ malue vio. folioꝝ plāta. añ. M. i. pomoꝝ acetosoꝝ nu. ij. lētiū ordei furfur. añ. M. ſ. ſ. rosaꝝ. M. ſ. bulliāt oia simul cū sufficiēti aq̄ plu. vsq; ad cōsum. duarum partium ex trib' deide colmēteť ꝛ laueť locꝰ scabiosa cō mō q̄ superi' dcm̄ fuit. Et p hebdomadā bis in die faciendū est: postmodū liniať locus collrio ꝺcto i cura scab. hūide. Trāsacto tpe p̄dicto inuersata palpebra i die sepissime fricеť locꝰ aq̄ infrascripta. ℞. aq̄ plantag. aque ro. ana. ℨ. ij. vini albi odozife. ℨ. ſ. ꝛ ſ. tucie ātimonij

añ. ℨ. ſ. ꝛ ſ. floꝛis eris aluminis roche añ. ℨ. ſ. litargiꝝ̄ aurei liq̄ añ. ℨ. ij. bul. aq̄ cū alumie parū. Reliqua deinde bñ triturēť ꝛ celeriter intꝰ ponanť: qñ p̄dicta ebullitio aufertur ab igne. Nota. ¶Et scias q̄ post lotionē hmōi aq̄ sp colliriū añdictū sup loco administrādū est (vt supra dixi nus.) Et si maioꝛ exiccatio necessaria fuerit: ad primā curatio nē est recurrēdū. ¶Et qz in extremitate palpebraꝝ solet plerūq; pruritꝰ ptingere a materia flegmatica baurachina causatꝰ ℨ. p ei' remotiōe fricatio loci cū aqua viridi superi' ordinata: ta cū vnctione lardi cū tucia et aqua ro. ꝓfecta palpebraꝝ pruritꝰ mirifice sanat ꝛ excoriatio pebraꝝ tollit. Et sic deo dā. ꝛc.

ℨ. v. de oculoꝝ vngula.

Ungula. ¶Aq̄. v. de oculoꝝ vngula.

Ungula (vt ꝛ antiqui ꝛ moderni doctoꝛes testantur) est quidaz panniculus coniūcti ue aliquantulum ele uatus. Cuiꝰ ortus in principio manifestatur i parte lachꝛyma li dexti. vt plm. Aliq̄n in fini stro ꝛz raro hoc ptingat. Deinde versus cornea porrigiť ita q̄ aliquando vsq; ad cōmissurā cornee attingere vł. Et qz materia faciēs hūc panniculū interdū oriť in parte superficiali ꝺcti ue: aliq̄n vero i parte magis ꝓfunda ipsi': natura q̄n est superficialis: tunc rōne venaꝝ coCapsa loꝝ ei' erit aliquātulū rubei coloꝛis. ¶Cā aūt isti' ꝺspositiōnis sunt humoꝛes flegmatici grossi a malo regimine cāti ꝛ a capite p venas ad ꝓiūctiuā trāsmissi. Si ꝺo magis in ꝓfundo attigeriť: tūc eriť coloꝛis potitendentis ad albedinē q̄z ad rubedinē. ¶Curatio istiꝰ morbi ꝓcedenti vł purgatiōe ordinatio. toq; bono vite regimine: prout capſo de obtalmia dictum fuit: applet administratione localiū resolutiū ꝛ exiccantiū cum aliqua li mozdacitate. ſEt ꝓpter ea multa auxilia cōmemorata fuerūt capſo de cura palpebraꝝ scabiei ꝛ de curatione pāniculoꝝ: ꝺualentissime huic curationi accōmodari p̄nt. Imo oīs ꝓter egyptia cū vnguētū huic egritudini ꝓuenientissime ꝓsequit. Quare pro tua necessitate ibidē recurre. ¶Ponā tñ ad intētionē p̄dictā duo singularissima remedia: quoꝝ primū sic ordinať. ℞. suc. prasiū succi granatoꝝ acetosoꝝ succi liqritie mirabolani citri. oprime tritu. añ. ℨ. ſ. licij. ℨ. ſ. ꝛ. aloes epatici tucie ꝓparate añ. ℑ. ij. aq̄ viridis in plibus locis ꝺscripte: ꝑsertim capſo de cura scabiei palpebraꝝ. ℨ. v. ſ. sief de memite: sief albi sine opio añ. ℨ. ſ. vini albi odoriferi. ℨ. ꝛ. ꝛ de oibꝰ fiat collirių sim artē q̄ summe vz in oi spē vngule sebel ꝛ oculoꝝ pāni. ſItē ad eādē intētionē. ℞. succi celidonie. ℨ. v. suc. granatoꝝ acetosoꝝ cum sua cortice. ℨ. ij. succi liquiritie: succi carui ana. ℨ. ſ. cimini. ℨ. ſ. sirupi rosa. melis rosati añ. ℨ. ij. aque rosate. ℨ. ij. mirabolani emblici ꝛ citrini añ. ℑ. ij. antimonij ceruse añ. ℨ. v. aluminis roche. ℨ. ſ. ꝛ ſ. felis bouini ꝛ caponuz ꝛ perdicū añ. ℨ. ij. garioſiloꝝ nucis muscate añ. ℨ. ſ. tucie calcis decies lote cum aqua plantaginis sarco. añ. ℨ. ij. triturāda triturēť subtilissime: deinde adinuicem misceantur ꝛ elābicenť cum va

Colliriū. Aliud

se vitreo bñ illutato: ꝛ reseruet in vase vitreo bñ obturato ꝛ vtere intra oculum qꝫ est supreme operatiõis ad vngulã ꝛ ceteras ꝓmemoratas passiões. ℔ Est em ꝓsumptiua supfluꝰ cum desiccatiõe nõ parua ꝛ aliquali domestica resolutiõe. ℔ Et si vis qꝫ dicta aqua sit magis carnis supflue consumptiua facias sic. ℞. aque ꝑdicte. ʒ. iij. vini albi odoriferi. ʒ. j. aque rosate. ʒ. ꝛ. tucie antimonij añ. ʒ. j. ℈ß. floris eris optime triturati. ℈. ij. calefacte aquis tñ ad ignẽ parũper: addant reliqua sine ebullitione ꝛ vtere intra oculum: vt supra de alijs remedijs dictũ fuit. ¶ Si ꝯo curatiõe antedicta vngula euelli nõ possit: tũc ꝑ vltimo remedio ad manualẽ operationẽ descendere ꝛ ꝯuis hmõi curatio nõ sine maꝛo ocꝰ periculo eruptionis cornee ꝛ pupille: vt nõnulli testant autores efficiãt: tñ si patiens fuerit valde cupidus hãc vltimã curationẽ experiri cũ ptestatiõe astãtibꝰ ꝛ ꝓsanguineis patiẽtis factadi ẽo. qꝫ curatio ista ꝑ manualem operationẽ faciẽda pertinet ad virũ diutius in arte exercitatũ.

Nota. ¶ Et iõ ꝓsiliũ meũ est et credo mihi: vt dixim⁹. c. de cura crepature ꝑ manualẽ operationẽ. qũ bonus chirurgus hanc curationem ferro attẽtare oino nõ dz: imo peregrinãtibꝰ hincide curatio ista est rellquẽda: tñ vt videat me in hoc oĩa indagasse curatione describam q̃ etiã nõ multũ a curatiõe doctoꝝ videt variari. ℔ Et est qꝫ subtili ingenio capiat vngula quasi in extremitate cũ instrõ curuo argẽteo: nõ in radice: ſz in eiꝰ terminatione q̃ est cornea: deinde instrumẽto apto ꝛ incidẽti cũ ꝑcta aliquãtulũ curua a manu leui operãtis ꝛ firma ac docta: ꝛ hoc expta ꝑ posse sine dilatiõe cornee ꝛ ꝑiuctine gradatis incidẽdo ꝑdicto instrõ vt ad rẽ dicẽ extirpet. Quo fctõ locꝰ aliquãtulũ digerat intus cũ lacte mulieris ꝛ zuccaro cãdi. de sirupo violato: qꝫ hec digõ applicatione iã dicte medele efficit cũ sedatione doloris. Extra ꝛo applicet emplr̃m ꝺ ponis habitũ c. de cura obtalmie. Sedato dolore si remanserit aliq̃d supflui ꝓcedat cũ aquis ꝛ collirijs, carnis supflue ꝓsumptiuis supius descriptis. Et sic deo dante ꝛc.

¶ Ca. vj. de sebel ꝛ eiꝰ curõne. Ca. vj.

Sebel (ſm Jesuhali Sc. iiij.) est venaꝝ ꝑiuctine ocli repleta supfitialis a materia grossa catarrali ad oculos a capite fluẽti ibiq̃ reumatizãti. Idẽ asserit Aui. dicti eñ. Sebel est pãnicul⁹ elevatꝰ sup ꝑiunctina ꝛ cornea ex infusiõe venaꝝ ꝑiuctine a materia grossa flegmatica causatus. Et iõ in ꝑiuctina ꝛ cornea interdũ causat nebulã fumosam. (Inde ꝑfatus vir.) Et est cũ pruritu loci chꝛymaꝝ ꝛ rubedine totiꝰ ocli tẽdẽte ad crassum colorẽ: ꝛ nonnũq̃ cũ scabie palpebraꝝ ꝛ aliquali vlceratiõe virtute visuã vt plurimum offendẽte. ¶ Cura istius passiõis duas hꝫ intẽtiones. Una quaꝝ vergit in administratione vniuersali: alia ordinatione particulariũ cõplet.

¶ Quantũ ad primã intẽtionẽ ꝓmemoratas sunt ꝑ hanc primã intentionẽ capiẽda cura obtalmie. huic morbo vtiliter pñt accõmodari: quare vgente necessitate illuc recurre. ¶ Sed̃a intẽtio q̃ in ordinatiõe particulariũ ꝓsistit. Jõ mõ efficitur: in primis fiat ꝓnostica tiõis astãtibꝰ qꝫ ista egritudo qñ est antiquãta ꝛ in tunicis oculorũ infiltrata raro vel nũq̃ bñ cio medicali sanat. Sicq̃ mõ si fuerit receꝑ cũ difficultate re mouet. Aui. ponit hãc egritudinẽ inter passiões hereditarias: nã de vno oculo ad alũ suũ solet hr̃e trãsitũ. ℔ Collirijs itaq̃ nobilissime operationis descriptione nr̃a ordinarũ sic fit. ℞. succi foliorꝫ frasini succi celidonie añ. ʒ. iij. corticũ ouorꝫ recentiũ infusorꝫ in aceto per hebdomadã numero. iiij. mirabolani citrini. ʒ. j. tucie ꝓparate antimonij añ. ʒ. j. ℈ß. aque ro. ʒ. vj. sarcocol. ℈. ij. ota triturata adinuicẽ triturationẽ vltima bulliant in caciola enea ab oi oleaginitate ꝛ mozdicatione mozdicandũ mũdata vsq̃ ad ꝓsummationẽ ad ꝛ medietatis succorꝫ: quo facto itez bulliãt cũ. ʒ. ij. aq vi ridis descripte. c. de scabie palpebraꝝ. vsq̃ ad ꝓsummationẽ ꝑdicte aq: deinde addant siefalbi sine opio de sarcocolla ℈. ij. misce ꝛ fiat artẽ fiat alcofol. i. puluis subtilissimus: de quo puluere spargit aliq̃n sup sebel: qꝫ locũ exiccat cũ mũdiãtione ꝛ resolutione domestica. ℔ Itẽ ad eãdem intẽtionẽ. ℞. aq viridis ꝑdicte ʒ. j. ß. sirupi. rosar. ʒ. ij. alcofol subtile tritum. ʒ. j. misce et fiant pastilli q̃ filo ligate ponãtur in aqua ꝑdicta de qua quotidie tepida extẽtie cũ digito cõprimendo bugati nã intra oculum

due vel tres gutte imponãtur. Nã istud ingeniũ medicatiõis in isto casu vltimũ remedũ est. Valet insup scabie ivngule: macule: palpebraꝝ pruritu: pannis ꝛ oculoꝝ antiquis vlceribꝰ

Nota. ¶ Et nota. qꝫ localia ꝓmemorata in curatione vngule ad hãc curationem possunt reduci quare pro tua necessitate illuc recurre. Et sic deo dante ꝛc.

¶ Capr̃m. vij. de cataracta et imaginationibus que minãtur cataractam futuram. C. vij.

Cataracta.

Qrunq̃ a materia grossa flegmatica existẽte i capite ad oculũ descendunt humiditates iuxta pupillam que diutius ibi moram facientes ingrossant ꝛ ꝓdẽsantur quasi ad instar panni qui a doctoribus cataracta dicit. ¶ Solet nãq̃ ista egritudo seu dispositio in oculo causari per cõitatem a stomacho: interdũ ꝑ essentiã. ꝑ cõitatẽ em: qꝫ aliq̃n stomachus repletus est malis humoribus grossis ꝛ viscosis: que viscositate sua euaporans materiã ad caput: cuiꝰ fumositates plerũq̃ cum aliquali humiditate ad oculũ trãsitũ faciũt elambicando ibiq̃ manẽtes indies magis ingrossantur: donec ad spissitudinẽ solidã perueniunt. Interdum insuper accidit cataracta per essentiã. qꝫ aliq̃n oculi sunt valde humidi sanguine repleti ꝛ hũore albugineo. ¶ Ista etem egritudo quo ad sui ꝓncipia ꝓ maiori parte est cum imaginationibus in aere hinc ꝛ inde ante oculos animalium paruoꝝ volantiũ ac si adinuicẽ luderent: sicut sunt parue musce ꝛ hmõi: lumẽ qꝺq̃ sibi bif

Cause

Accidentia

furcatū vſ: z vt plꝰm magnū lu
mē minus ſibi vſ: qz quāto ſibi
magis minozaſ ſꝛ visua tan
to res patiēti oſtēſa minoꝛ vſ:
io ſi catarata pḥibēs ſꝛutē vi
ſuā exire eſt pupillā quēadmo
dū nubes pḥibēt ſolē appare
re ſup terrā z lunā terrā illumi
signa pplete nare. ¶ Signa itaq; pfirmatio
nis catarate et pfecte matura-
tiōis eiꝰ (vcz qꝛ ſi nat ſe deponi
ſiue remoueri manuali opatio
ne cognoſcunt ꝓ totalē priua-
tionē virtutis viſiue: z ꝓ dila-
tionē pupille z redditū ipſiꝰ ſiſt
et ſemiſ ſtatim qñ digito polli-
ce palpebꝛa fricaſ. Cognoſcūt
et ꝓ colozē albū z argenteū. Ni
gra ẽo catarata z ſubnigra: et
q̄ ē fulci viridis ſubꝛubeiq; co
lozis: et ſine eiꝰ dilatiōe qñ fri
caſ moze iam dicto eiꝰ curatio
impoſſibilis iudicaſ. Que ẽo
nōdū ē pfirmata ꝓ manualem
opationē curationē nō recipit.
Igit eiꝰ pfirmatio pcuranda
eſt: erhibēdo egrotāti cibaria
ſanguinē groſſum hūozoſum z
viſcoſum gñantia: ſicut ſunt la
gane carnes groſſe caſtanee et
hmōi. Hoc totū dico ſi ꝯ diſpo
ſitio fuerit i vno oculo: z de al-
Curā. tero ſano non timeaſ. ¶ Cura-
tio itaq; catarate nō confirma-
te q̄tuoꝛ ꝓpleſ intētiōibꝰ. Pria
eſt vitaz ordinare. Scōa mām
añcedentē partim diuertere et
partim eūare. Tertia mēbꝛum
mādās pfortare. Quarta z vlti
ma mām q̄ ē ſub forma ꝓiūcta
i ocloꝛ meatibꝰ dōeſtica reſo-
lutiōe euapoꝛare cū aliq̄li pfoꝛ
tatiōe ꝓtutis viſiue. ¶ Prima.
Pria intētio. q̄dē intētio q̄ i regimine vite cō
ſiſtit ſic ꝓpleſ. F Oia fercula ſā
guinē ckaz z benignū gñantia
velut carnes facillime digōz
et boni nutrimenti: vcz carnes
caſtrati vituli hedi agni ūnicu
li z anīū i arboꝛibus et liberis
pratis nemoꝛibusq; degētium.
Carnes q̄z gallinaz caponuꝫ
pullōz ꝓdicū z faſianoꝛ vtil
cōcedūt: vinū q̄z odoꝛiferū vi
noſitatis mediocriſt ceraꝛolū
i iſto caſu ad ꝓpoſitū facit. de
oleribꝰ ſiſ z radicibꝰ maioꝛas
no mēta calamē. ſerpillū pule-
giū petroſiliū boꝛago bietaal-
ba feniculū melliſa. Iſta ola in
ferculis vtiſ ꝓcedūt. Rapa q̄z
napones z radiꝛ petroſilū cuꝫ
bꝛodio carniū ꝓdictaz ſumme
cōueniūt. In q̄rū ẽo ola olera
radices ſanguinē groſſum ter
pidū acutū z vapoꝛoſum gñan
tia in iſto caſu valde ñocua. et
deteſtabilia ſunt. velut ſūt raſa
ni: allia: cepe: cruca: ſinapi: z
caules: lactuca: et currentes ea
rum curſu. Legumina ẽ ola ꝓ
ter cicera rubea ſunt dimitten-
da: ſalſumina z nimis acria aꝛ
q̄ pipata ẽt euitāda ſunt: pa
nis aūt ꝓfectꝰ ex optio tritico
obiectis ceteris ſeminibꝰ ve-
lut ſunt loliū nigella ozdeū et
hmōi bñ fermētatꝰ z decoct.
Et ſi fabriceſ panꝫ cū modica
quātitate feniculi nil. ſ. credē
mihi qꝛ feniculū fꝛ oēz modū
admiſtratiōis eiꝰ teſtāte Mes-
mocrito ocloꝛ mozbꝫ opitulaſ. et
(Inq̄t ꝓfatꝰ vir.) Alialia: ſiq̄dē
reptilia cecata i cauernꝫ terre
tpe hiemali. tpe q̄dēyerꝫ ēt eo
rū cauernas exeūt ābulādo ſen
trū ſiue ſeiculū q̄rento ipz mā
ducāt fricāt z cū eo ockos q̄ fa-
cto viſū ſtati recupaſ. ¶ Scōa ẽo
ꝓterea intētio q̄ ē ptiz mās añce
dētē eūare z ꝓ dimerteſ ſic co
pleſ. In ꝓmꝫ digeraſ mā cū ſi

Digere-tiuū. rupe duabꝰ radicibꝰ ſine ace-
to. et ſiru. de ſtichados z melle
pil. veneris z de fumoterre. vel
facias ſic. R. oximellis ſq̄lirici
ro. añ. ℥. ß. aquaz feniculi beto
nice fumittere añ. ℥. ſ. et ſumat
Purga-tio. hūc ſirupum ꝓ hebdomadam.
F Poſtea ẽo hāc purgationē ꝓ
duas hoꝛa añ die et in illamet
die regimē medicinaz ſoluti-
uarū obſeruet. R. pillaz cochia
rū. ℥. ß. pillaz aggregatiuaz z
idaz añ. ℈. ß. miſce cū aq̄ feni-
culi formēt pille q̄nq;. Et iſta
Siru-pus. purgatioz in tpe autūni z hie
mali. In ve ēt facias ſic. F In
ꝓmꝫ digeraſ mā cū iſto ſirupo.
R. ſirupi de duabꝰ radicibꝰ mel
lis roſati: ſirupi ẽ endiuie añ.
℥. ß. ſumpto iſto ſirupo ꝓ aliq̄t
dies purgeſ patiens ſic. R. pil
laz ſine q̄b esſe nolo nicolai
pillaz aſſagereth cum agari-
co añ. ℥. ß. cū aq̄ endiuie formē
tur pille q̄nq;. Vl facias ſic. R.
pillularuz de iera cum agarico
nolo. añ. ℈. ſ. Et ſumaſ poſt ce
Vomi. nam ꝓ quas hoꝛas qꝛ ſumme
valēt i iſto tpe. Et iſta vltia pur
gatio ſolūmō ꝓcedēti digōne
cū melle roſ ſimplꝛ vtilit ꝓce-
dit ter i mēſe. Nā (vt inquit. M.
ca. de egritudinibꝰ oculoz) me
dicꝰ nō dz ꝓtētari vnica purga
tiōe q̄z pḥibꝰ. Tyriacā ẽt opti-
mā tpe hiemali i partu quātita
te ſumptā vcz. ℥. ſ. et tm̄ dē melꝛ
roſ. cū. ℥. ij. aq̄ mellis in iſto ca-
ſu pḥm iuuaſſe ꝓcepimus. z iſta
purgatio dz ſumi ſtomacho ie
iuno ꝓ ſeptem hoꝛas. Bucella
tuꝫ optime codognate et co-
riādroꝝ poſt cibū ne fumi cibi
ad caput aſcēdere valeant vti
liter daſ. Diuertiſ inſuꝑ mā aſ
cedens adminiſtratiōe ventoſa-
rū frictionū z extremitatū li-
gationū. Lotio q̄z ſubmerſio Lotio.
tibiarū in ꝺecoctione rerū cali-
darum (put i obtalmia dictum
fuit) cū vtilitate efficiſ. Laqueū
ēt iuxta terminationē capillorū
ſup collo factū mām potēter ab
oculis ad eūdē locū ꝓuocando
attrahit z purgat cum notabili
diuerſiōe. Siſ ēt pectiatio ca
pilloꝝ retro caput ſumme i di-
uertēdo a doctoꝛibꝰ laudatur.
Siliq; mō ēt fōtanella ꝓceꝺ. ſp
vti purgatiōe ſup cozonali com
miſſura actuali vel potentiali
cauterio fcā vſq; ad terminum
armochati z paz plꝰ aliq̄ diu
uertendo purgat mām catara-
tā futurā faciēt. ¶ Tertia ẽo Tertia intētio. Sacculus.
rea intētio q̄ ē mēbꝝ mādās cō
fortaſ ſic ꝓpleſ. F In ꝓmꝫ fiat
ſarcculꝰ i ſummitate capitiz ad
modū pui birreti reꝝ ꝓfortātiū
cerebꝝ reuma itercipiētiū. cuiꝰ
talz ſp fuit ordinatio nſa. R. mi
lij tozre facti furfuꝝ exicca ti z
tritturati añ. M. ſ. maiozane roſa
rum abſinthij beroīce iana. M.
ß. ſtichad. ſcḥnāti ana paz. feni
culi dulcz calami aromatici thu-
riz maſticis añ. ℥. ß. miſce z ola Ceroſa-tum.
ſubtiliſſime triturenť. F Vel fa-
cias ſic. R. pulueris ſuprāſcri-
pti. ℥. ij. terebentine clariſſime.
℥. ſ. z ß. maſticis. ℥. ß. olei maſti
cini olei roſati completi odoꝛi
feri ana. ℥. ij. miſce cum cera nō
ua ſufficienti ad ignem ſcōm aꝛ-
tē de omnibus aut cerotum ſa-
tis ſolidum addendo in fine
croci. ℈. ſ. F Ad eandem in-
tentionem lotionem capitis ſe
mel in hebdomadam infra-
ſcripto lixiuio in hac diſpoſitio
ne multū iuuaſſe percepimus:

cui⁹ talis est ordinatio nfa. ℞. rosar⁹ absinthij rozismarini sal uie añ. M. j. stichados sc̃nātia assari bacchari añ. M. ß. cū lixi uio ex cinere ramor⁹ vitis ꝓfecto. ¶ Quarta deniq; et vltima intētio q̄ est euaporare mām: q̄ sub forma ꝓiūctā i oculor⁹ meatib⁹ existit: ꝑ quā domesticare solone ꝛ euaporatiōe hmōi materiei cū aliq̄li ꝓfortatiōe ℞tutis visiue. Et gr̄a exēpli talis ꝑt eē ordinatio. ℞. aq̄ celidonie aq̄ feni. aq̄ ro. ana. ℔. ß. vini albi odo. ℥. ij. mellilo. camo. antos añ. M. ß. ℥ uc. al. ℥. j. ß. fellis gallozū nu. tij. feniculi recētis eufragie si inueniri pōt añ. M. ß. bul. oia fiāt cū tm̄dē aq̄ plu. vsq; ad cōsum. tertie ptis: deide colent addendo croci. ℈. ß. ꝛ item bul. parum. ꝛ item colent: sup qua colatura submergant ꝛ suffumigent oculi añ prādiū per tres vel q̄tuor horas. ¶ Et si añ applicationē suffumigij patiēs sumeret. ℥. j. post cenā ꝑ tres horas ex pillis supius ordinatis vtilissimū erit. Et iste mod⁹ suffumigationis ꝓdictar⁹ rex in isto casu multum placuit Thadeo ꝛ Auenzoar. Balneū etem balneū ꝛ suffumigiū ꝓdictum (vt ꝑz cōsideratī i gredictia) ℞tutē hz resolucēdi mām i vijs oculor⁹ ertem cū notabili ꝓfortatiōe ℞tutis visiue. ¶ Ad eandez intētionē vz tkrascripta distillatio de meope scriptiōe nfa ordinata. ℞. epatiōis tis hircini sanij et recentis. li. ij. calami aroma. mel. ana. ℥. ß. succi rute. ℥. iij. aq̄ celid. vncias ser. aq̄ feni. aq̄ berbenez eufra. añ. iß. piperis lōgi nucis muscate garioffi. añ. ℥. ij. croci. ℈. j. florū rozismarini aliquātulum cōtriti: schiate siue bozomi. añ. M. ß. sarco. aloes epatici añ. ℥. iij. fellis auiū de rapina vnc̄ tiū si inueniri possit. ℥. j. vel loco eor⁹ capiat de gall. gallinis caponib⁹ ꝛ pdicib⁹ i triplū: vel de felle gallinarū ꝛc. oib⁹ pri⁹ tritu. ꝛ ꝛcisis. deinde triturationi addant ℥ uc. al. ℥. iij. mell. ros. ℥. vj. misceātur oia ꝛ cū lābico vitreo ſz artē distillent ꝛ vsui reseruent. Hec obturata aq̄ vnāquāq; debilitatē vis⁹ ꝓfortat ꝛ oculor⁹ caliginē mūdat cataractā: aq; furturā ꝓhibet. ¶ Vez si causa ꝓpinqua ꝓhibet. ¶ Vez si cā rōne añdicta imaginatiōes ꝑdicte remoueri ñ possint q̄n ad cataractā pueniāt tunc cataracta ꝓfirmata ex ñte nīla melior operatio ē in eius cura q̄ ad manualē opationē trāsire. nā tūc tpis curatio resoluctiū nullū hz locū. Et rō q̄ materia cataracte sit cū. Et rō q̄ materia cataracte sit ne pānus est i pte ītrinseca oculi i oppositio pupille. Adeo q̄ medicina extra applicata ꝑ dēsitatē pupille mā eī pupilli exhalari nō pōt. ideo medicamē applicatū in exteriori parte q̄n egritudo est i interiori par⁹ aut nullū egrotanti ꝑstat iuuamentū. Iccirco cura localiū i isto casu cassa remanet. prudētis igit chirurgici ē (vt diximus alias) duobus in locis dimittere hāc curationem hinc inde vagātib⁹ ꝛ hāc artem exercētib⁹. ¶ Ista enim egritudo idiget viro diutius in ea exercitato: tñ breuiter describā curōnē: quā sepenūero vidimus ex partis exercitio. ¶ In ꝑmis itaq; añ manualem opationē p tres vel q̄tuor dies expedientissimū est patientez linire cū casia māna vel diacatholicō. deiñ transactis duobus diebus vtilissimū ē purgare caput nc ꝑ opationē manuales humores

hūores ad oculū fluere valeant sumendo post cenā ꝑ duas horas pillulas assagereth ꝛ sine q̄b⁹ esse nolo añ. ℥. ß. ꝛ cū aqua feniculi formentī pillē tres aut q̄tuor. Die ño opatiōis in ortu solis. Deide lauent crura ꝛ tibie cū aqua decoctiōis rerū calida ꝑ paululū tpis spatiū vt humozes a supiozib⁹ ad inferiozes trahant. Deiñ sup frōte ꝛ tēpoz⁹ infrascripto ꝓfortatiū applicet vt materia que ē apta nata ad locū fluere aliquo mō repellat ꝛ ꝓhibeat. Cui⁹ talis ē forma. ℞. ol⁹ rosati onfanci macis añ. ℥. ij. cū cera alba suffitis añ. ℥. ij. cū cera alba suffitis añ. ℥. ij. cū cera alba suffit

die cū dicta medela pcedat sine aptiōe ocli. Sz solū ponēdo l lachr: ymalib⁹ guttatiz r cū pe tūs balneatz ꝓdictū medicamē vsq; ad ōcimū diēyl dōec ad sanitatē reducat. Et qn hac opatiōez pp pūcturā vlcꝰcie solet accidē turbatio siue obtalmia i ocło: ꝙ si ꝯ euenerit ad curatiōez obtal. transire opz. ¶ Notādū ē ēt ꝙ sicut i oculo dextro patiētis debeat opator opatiōnē facere manu sinistra: r econtra si fuerit cataracta i ocło sinistro dz opator manu dextra ca-

C. viij. ta. ꝺ pōere. ℣ Et sic deo dāte rc.

Dilatis pupille.

¶ Ca. viij. de dilatione pupille.

Dilatio pupille duplex est. Una nālis: r alia accītalis. ℣ Naturalis: qn a natiuitate pcedit: et ista spes mā est mala r malā pducit visionē: cui⁹ curatio impossibilis ē. Colliria tñ visum acuētia r confortātia cōferūt in isto casu de qb⁹ in añcedēti ca. satis dcm fuit. ℣ Accītalis ꝺ dilatio pupille iteruz est dupler. Una vez que a cā añti pcedit. Altera ꝺ a cā primitiua. Illa ꝺ q est a cā añti sp a mā cataracali a capite ad oculoruz tunicas descēdēdo pcedit. ꝓ cui⁹ curatione ea q in añti ca. dicta sunt de cura imaginationū minantiū cataratā futura vtiliter pñt administrari: ḡre p tua necessitate illuc recurr. hic sermonē tm faciem⁹ ꝺ illa q a cā primitiua venire ꝺz. ¶ Cura ℊ dilatiōis pup. a cā primitiua euenientis vl i purgatōe ꝓmissa. s. p vētrē solutionē: p fomiā r scarificatiōes spatulaz si fuerit necessaria. In ꝓmis diebꝰ intra oculū ponat aq ro. cū albumine ouī et pan aq mirtilioz osa admiscē coīssent tr⁹ r ex sup ocło impona ista medella: vez vsq; ad hr̄ta diē a die pcussiōis: qz talis dilatio pupille euenit a pcussiōe cāta sup oculo seu i ꝓtibꝰ circūiacētibꝰ. iō i ꝓmis diebꝰ ire⁹ et ex medicamibꝰ refrigerātibus cū ꝓfortatiōe loci pcedēdū est. ℣ Et qn ad istā dilatiōne pupille cōtingit sepenūero sanguinez per totuz oculū diffundi. Iccirco in tali casu sp necesse fuit ad pupillā reducēdo sanguinē aliquātulū carniare. ℣ Trāsactis igit ḡtuor diebꝰ i empla-

Nota.

frascripta medella sup ocło ap singulis plicanda ē. ℞. farine fab. farie lare. ordei añ. ʒ. iiij. aq ro. aq mirtil. añ. ʒ. j. cuz sapa sufficienti ad ignem fiat emplm solidum et desup more empli applicetur sanguis colūbi. ʒ. j. tucie añ. ʒ. ß. mirabo. citrini. ʒ. ß. miscē. ʒ. j. ß. mirabo. añ. ʒ. ij. aq ro. aq mirtil. añ. ℥ j. r cū vase vitreo fiz arte elābicē tur. qz talis aq intra oculū posta dilationē pup. restaurat cuz aliqli ꝓtutis visiue ꝓfortatiōe.

¶ Siꝝ p sanatione integrauz infrascripta decoctio applicata cum spōgia tenui supra oculū et mirū hz vtutē: cui⁹ talis ē decoctionis ordinatio. ℞. ros. mirtil. ana. M. j. mellit. anthos. ana. ℥ ij. nucū cipressi nūero. ij. vini nigri spissi li. j. r ß. aq ro. aq mirtil. añ. ʒ. iij. trituratis trituradis bulliant omnia vsq; ad cōsumedietatis vini et aque. deinde colentur r vtere cum spongia more supradicto. quia in isto casu crede mihi ꝑfectam ℊ

remediū ē. Et hꝰ fuit ꝓ nra cu ratione ex q r mihi r egrotāti bñ succesſū ē. ℣ Et sic deo dāte.

Ca. ix.

¶ Ca. ix. de debilitate visus et eius curatione.

Nobilitas visus.

Debilitas a varijs et diuersis cāis causatur: aliqñ a re in exteriori pte ocli: sicut scabie cornee r conjunctine sebel vugula pāno catricez hñi. Qñq; euenit a re ītrinseca: velut humorib⁹ vaporosis grossis r viscosis a stomacho eleuatz r ad caput ascēdentib⁹ aut ab hūore choleri-co fumoso eleuato a stō ad caput et ascēdente postmodū vapores ꝓdcī elābicādo hꝰ ocłos meatus: vez ad nernos opticos ipios discrassātes a sua ꝓpria nāz opilātes turbidūt que visto turbidaz caliginosa aliqñ ꝓtingit pp paucitatē et raritatez spūuz. Et inkcū pp multitudinēz grossitiez spūuz. Silr mō accidit ex dilatiōe pupille ac ēt ex hūore albugineo: qz aut nimis grossꝰ aut nimis subtil in substātia: existit. Hāc cām sequuntur sepenūero imaginatiōes q mināt cataratā futurā. ℣ Pōt ēt ꝓdcī ꝺbilitas aut qz ē i colore alteratꝰ. Et ad imaginatiōes q mināt cataracta eueire ab hūore cristallo: qz aut nimz grossꝰ aut nimz subtilis efficit i substātia alteratꝰ: aut pp ei⁹ trāspositionē. Silr q vitreo pp easdē malas dispositiones. Quiobrē (vt hꝰ quarto de accidēti morbo) q si spūs fuerit mkti r subtiles a lōgevi dēt subtilia decernēdo: si vero pauss r subtiles videt a lōge er ꝓpe discernūt r nō a lōge. Et ꝓpterea tales spūs nō gaudēt mkta claritate: nec multa subtiliatiōe medicia: nec fortia agitatiōe sui corpis. Spūs ät q sūt pauci i quātitate r rari cauſant visionē malā. Male esn a lōge. r. male ꝓpe vident. Et ꝓpterea isti tales trisāt lumie r male pñt videre ipm lumē r claritate r sole etiam turbari solēt: vnde aere tēperato r sereno letant. Et in hac vltia dispōe sp mala sequit visio. Ulteri⁹ qñ spūs sūt i quātitate mkti r grossi: tūc magis vidēt a remotis q ꝓpe: r isti gaudēt lucido aere: qz fac ab subtiliatiōnē spūum pp exercitiū r motū in aspiciendo res longinqs. Quapropter concludit ꝙ bōa visio est illa q seqtur ex ēptitate r debita qlitate r claritate spūuz. Iō qn tales spūs ecnt multū clari eo tūc viderent nocte tpe: put vidēt dubones cate r hmōi. Iz de die nō ita bñ videāt sicut ꝺ nocte. Sic i oppositō si spūs ecnt mktū grossi nō viderēt de nocte: ſz ꝺ die. Et rō qz i nocte spūs igrossāt r i die rarificant. ¶ Curatio itaq; cā-rū in exteriori pte oculi veniēs tiū r debilitate visus facientiū efficit suo ꝓprio ca. de oibꝰ plenarie locuti sum⁹. ℣ Uez si cā ꝺ bilitate visus fuerit vngula cur. rat curatiōe vngule sic de stigmis: qz ſmota cā remouet effectꝰ. ℣ Si ꝺ ortigit visus debilitatē euenire pp cās ītrīsecas: tūc ei⁹ curatio trib⁹ ītētionib⁹ ꝓplet. Prīa i regimine vite ꝓsūit. Scōa i purgatiōe materiei afdicte. Tertia materiās coniūcta medicaminib⁹ localib⁹ remouet cū ꝓfortatiōe mēbri mādātis: put dictū fuit in antece-

Prima et secda itētio.

denti ca. ¶Quātū ꝙ ad pmā et scdam intētionē dico ꝙ ea q̄ dicta sunt in.c. de imaginatiōib⁹ q̄ mnanť cataratā futuram ad vsū pñtis cap̄. admistrari pñt. Sik̄ mō colliria ad clarificationē visus z ꝓfortationē ipsi⁹ q̄ ibidē sunt ꝓmemorata huc accōmodate reduci pñt. vñ ꝓ tua necessitate illuc recurre. qz ista duo capťa alternati videri pñt. ¶Tū ad ap̄liorē z lucidiorē doctrinā pñtz ca. ēt cū aliq̄li vtilitate duox añcedētiū describā aliq̄ auxilia acuētia visuz z ꝓfortātia ip̄m ꝺ q̄b⁹ in pmis talis

Aqua mirabilis opatio.

ip̄ fuit ordinatio nr̄a. Aqua mirabilis opatiōis visuz caliginosū clarificās z sanitatē oculox cōseruās ꝺscriptiōe nr̄a sic fit. R. succi feniculi succi celidonie rute eufragie. añ. ʒ. ij. mell. ʒ. x. sarcocol. antimonij tucie aloes añ. ʒ. ß. fellis caponū gallorū z gallinax añ. ʒ. ij. nucis muscate croci garioſi. añ. ʒ. ſ. ʒuc. cādi. ℥ ſiru. roſ. ʒ. vj. epatz hircim sani. ʒ. ij. et ß. antos schiaree añ. M. ſ. ꝙtūdēda ꝙtundanť subtilissime z epar frustatum incidať: deinde ola misceanť z ponanť in lābico vitreo: z ſm artē bis lābicētur: z vtere intra oculū: qz mibilis ē opatiōis. ¶Itē ad eādē itētione. R. fellis anū de rapia viuētiū: fellis gruis añ. ʒ. ij. fellis pdicū fasianox z gallorum añ. ʒ. iij. mellis. ʒ. ſ. succi feniculi succi eufragie ana. ʒ. ſ. ß. vini granatorum amborum añ. ʒ. x. aloes epatici sarco. añ. ʒ. ij. cubebe piperis longi cytro tundi ana. ℈. ſ. sumach. ℈. ſ. z ß. nuscis musca. gario. añ. ʒ. ſ. ʒuc. cādi. de sirupo roſa. ʒ. vj. antimo. tucie ana. ʒ. ij. ß. epatis hircini. ʒ. iij. flozis rozisma. M.

Aqua nobilis opationis.

ſ. ola adinuicem tritturenť et incidanť z ponātur in vase vitreo z ſm artē elābicenť: nā ista aq̄ intra oculū posita sanitatē oculi ꝓseruat z visuz caliginosuz z turbidū emēdat. ¶Itē ad eādē intētionē p̄cedēte sp̄ purgatione vniuersali. dice ꝙ submergere oculos in decoctione rerum aperiētiū z ꝓfortātiū visum habita i capťo de cataracta iumme iuuasse p̄cepim⁹. ¶Laqueū ex sup collo z fonranella in cōmissura coronali facta mō quo dixim⁹ ca. de cataracta ad hāc dispositionē ꝓuenientissime administranť. ¶Sik̄ mō purgationes z digestiones humoruz: ac lotōes extremitatū z alis ibidē ingenijs descpta (vt sup⁹ dictū fuit) ꝓtilitate pñtis capli⁹ potsunt reduci. Jō nō imitāpli⁹ necessitate ad tinēda: sed ꝙ tua necessitate ad dicta auxilia recurrendū. ¶Ulterius cōfectio sine tragea conueniēs in isto casu: z in cataracta cui⁹ ordinatio fuit excellētissima. Thadei florētini sic fit. R. rectissimi. Thadei florētini z ziziberis gario tragea feminis feniculi a nisi ameos filiox cubebe piperis longi cytrimi feniculi dulcis: z sortis coriandrozum añ. eq̄lē portionē: z de omnibus secundum artem ex oīb⁹ trituratis cum zuc. z ciccū zucca. albo fiat tragea: aut toniozum pasta ſm artem fiat electuariū z erit meli⁹: de q̄ ps tiēs sumat coclear vnū i auroza qñ nō sumit medicinā: z postcenā p duas horas qñvadit dormitū. Illud cñ electuariū mirificē iuuat ad ꝓfortādū z acuendum visuz z sanitatē oculi conseruādū. Pillule insup ꝓuenientes in isto casu sunt sicut pillule lucis. Pillule sine q̄bus esse noto. Pillule assagereth cū agarico. Pillule de iera cum agarico. sik̄ ēt iera Gal. iera ꝓstātini viace q̄z. ʒ. ß. cū. ʒ. ij. z ß. iere cōper horas sex ad visum clarificandū summe iuuasse percepimus. Electuariū sik̄ rosatū cū iera ꝓstātini sumptū aduersus oculox caliginē causataz vitio stomachi hūores cholericos in forma fumi ad caput mittentis etiā ad ꝓpositum facit. z dosis electuarij sit. ʒ. ij. ß. z iere predicte sit. ʒ. ij. Et sic deo dante ꝛc.

Blind

Caut.

Pili palpebrarū.

¶Ca. x. De pilis q̄ orbiculariter oriunť i oculox palpebris.

Contingit sepenumero i palpebris. pilos ghiari orbiculariter: quorum vna pars versus oculorum tendit: quare oculos vehementer turbat ipsos pungendo: alia vero pars extrauit ultra rationem z sic reddit oculum turpem. Unde his duabus de causis ista cura non solū vtilis verū etiā necessaria esse vī. ¶Et qz hec passio (vt plm) soleet euenire ab humore flegmatico baurachino extremitatem palpebrarum relaxanti z humectanti palpebras in predicto loco. ideo eius curatio est eūare membrū mandās cum pillulis de iera cū agarico sumēdo etiā interpolatis vicib⁹ coclear vnū i mellis roſati ieiuno stomacho. ¶Deinde hoc celebrato crede mihi nulla melioz medicina est ꝙ pilos versus partē interiorē oculi tendentes ꝓinci carolis

Cura.

Flota.

integre enellere: ꝓtius tñ facta fomētatione decoctionis allec lapacū acuti: seminis fenugreci pomox z fumiterre. Deinde loca frequētissime fricenť infra scripta aqua. R. vini granatox vtilissimi aque ro. añ. ʒ. ſ. ß. aluminis rozacue. ℈. ſ. lapacū acuti cōtriti. ʒ. ß. licij. ʒ. ß. bulliāt ola simulysq̄ ad ꝓsummationē tertie partis. Deinde fortiter colentur z mediate addanť flozis eris. ʒ. ß. tucie antimonij añ. ʒ. ſ. z mediam misce: qz ōsiccat hūiditatē q̄ est in radice pilox illox. fozamia stringēdo. Et sic faciendo pili orbiculariter nō pñt ortū habere. ¶Et qz amice multa localia ꝓmemorata fuerūt ab Arzi. au toritate multox antiquox in q̄bus nullā vtilitatē cognouim⁹. Jō illa auxilia ꝓtermittēdo venico remedio ad vitatē curatiōis deuenimus. Et sic deo dāte ꝛc.

Arzi.

¶Cap̄. xj. de inflatione z relatione palpebrarum.

Ca. xj.

Inflatio palpebrarum.

Materia catarali aliq̄n flegmatica grossa z ventosa relarantur palpebre: quare ꝓ earum curatione ꝑcedenti purgatione cum pillulis chochijs vel de iera cum agarico ad localia trāseūdū est. ¶In pmis ergo si ista relaxatio palpebrarum fuerit cum dolore et inflatione loci: tunc empl'm de pemis ordinatum vt infra vtilissimū erit administrare: cuius talis est ordinatio. R. carnis pomox sub pmnis decoctorum. ʒ. iij. farine fabarum. ʒ. iiij. aque roſa. vini granatox aque feniculi añ. quantū sufficit ad ignē cū p̄dicta cribellatura fiat ēpl'z z vtere qz resoluit vnaquanq; inflationem z inflammationez

Cura.

palpebraꝝ relaxationē earum ad suū locū reducēdo vt facias sic. ℞. medulle panis infuse in brodio pulli circiter li. ß. de lde exprimat̄ z misceat̄ cū ℥. ij. carnis pomoꝝ decoctoꝝ sub prunis croci paꝝ z vtere supra oculum more quo supra dictū est. ℣ Si vo ista relaxatio vī cāri ab hūore flegmatico relaxāti z vētosanti palpebrā: tunc facias sic. ℞. farine fabaꝝ farine lētiū aā. ℥. j. z ß. farine orobi. ℥. ij. cuz sapa sufficienti fiat emplm soli dū: qđ sup loco applicet̄: qz vnā quāq; relaxationē palpebraruz reducit z resolvit. Ad eādē intē tionē vz illud oppozina. ℞. vini nigri lixiuū barbitonsoris aā. li. j. vini granatoꝝ. ℥. ij. camo. mellilo. coriādroꝝ aā. paꝝ nucū cipressi numero. iij. ro. mirtilloꝝ aā. paꝝ aluminis roche z. j. melt. z. vj. bulliāt ola simul trituratis tritūdis vsq; ad cō summationē tertie partis: deinde colent̄ z in colatura infunda tur spōgia z erpssa ligeť super oculo: qz in isto casu plurimum valet. Et sic deo dante ꝛc.

C. xij. Morꝝ ex verruca.

¶ Ca. xij. De moro z verruca.

MOrus itaq; solet in palpebris interduz malignari ℔re pruđētissimi chirurgici est aduertere circa eorum curationem cum medicaminibus acutis procedendo maxime qđe facili solet ab eis cancerari vt plerūq; vidimus. ℣ Ideo in coꝝ cura ꝓcedēdum est ꝑt de polipo dictum fuit. ℣ Uide insup ibidē eoꝝ signa: qz plm nuabūt ad vsum pūtis capti. iō localia q̄ dicta sunt in cura polipi cāceroſi z nō cancroſi in hoc morbo ꝓueniētissime pūt administrari. ℣ Tñ nō pretermittā q̄d senio ꝑ hac cu Cura ra. Cum ergo cognoueris p signa iā dicta i ꝓallegato capīo morū nō esse cācerosum nec malignū: tūc nulla melior curatio est q̄m ptinus ipm morū cuelle re tenaculis bñ incidētibꝰ: aut forticibus incidere: aut file stricte ligare donec ad cāsum puenerit: deinde actuali cauterio eiꝰ radix cauterizeť aut potenciali qđ fere valeat vices ignis supplere sicut est cauteriū ō capitello: deinde locus digerat. Quo facto i ceteris intētionibꝰ vlcꝰ curādū est curatione cōi vlcer. Sitr si ꝓtingat verrucas z poros oziri: eadē curatiōe ꝓcedendū est ꝑt de moro dictum fuit. Et sic deo dante ꝛc.

¶ Cap. xiij. De morphea. Cxiij.

MOrphea est dupler Morphea alba z nigra. Quando ē nigra morphea nigra dicitur. Quando autem est alba albaras morphea appellatur. ℣ Morphea itaq; est passio cutanea mutās naturalē colorem cutis. Et si in loco piloso oritur pilos cadere facit. et interdum morphea nigra: nā ista talis in principio ortus sui curationem recipit licet cum difficultate. Quāobrem a doctoribus iudicat̄ z ēt ego affirmo qđ si hmōi passio fuerit antiquata z iā calluerit super cute sine vlceratione z inequalitate cutis q̄ nūq̄ recipit curationē. Albaras aūt morphea raro inuenitur cū vlceratiōe. Lz magī Lāfrāc⁹ vir Lāfranc magne autoritatis in arte chirurgia ꝓtrariā opi. teneat. ¶ Est ergo albaras ꝑmutatio cutis in Sigma albo colōr sine cutis lesiōe i suo ꝓpria forma z natura. Et lz varie sint opiniōes inter doctores: tñ ō nob⁹ nō ē curādū dū hēamus. Curatiōi vtiq; istaꝝ duaꝝ passionū cū doctria pūratio ꝙ earūdē trib⁹ itētioibus ꝓpleť. ꝓpria ē vitam ordinare. Secūa māz āncedētē purgare. Tertia z vltia mām ꝓiūctā remouere: nutrimētū attrahēdo ad locū sī op⁹ fuerit. ¶ Quātū ad ꝓmā itētionē q̄ est vitā ordinare. ꝓcedēdū ē cū dieta habita ca. ō cura vndimie. ¶ Sīli antecedētē purgare. ℣ Si morphea fuerit albaras purgetur purgatiōe purgāti flegma corruptuz: vel digerat materia et ꝑgeť purgatiōibꝰ tradit̄. c. ō cura vndimie z sephiros. ℔re ꝓ tua necessitate illuc recurre. Si vo morphea nigra esse videat ꝓ eiꝰ curatiōe eūatiōe et digōne eisdē auxiliis ꝓceden dū ē: ꝓut dictū fuit. c. ō cura cāpi. qz oēs purgatiōes et digestiones ibidē descripte melancholiā potētissime purgāt ℔re: illuc recurre. ¶ Tertia et vltia z nutrimētū ad locū attrahere sī opꝰ fuerit (vt dixim⁹) localibus medicaminibꝰ ꝓpleť. ℣ Et pilo sciēdū ē ꝙ ea auxilia q̄ cō memorata sūt i cura allopicie huic morbo ꝑt cōuenire: ℔re illuc recurre. ℣ Ad albaras i pueris remediū singulare. ℞. suc. ci artemisie succi sq̄lle aā. ℥. ij. suc. lapaq̄ acuti. ℥. iij. misce fricato ꝓiꝰ loco cū pāno rigido donec locꝰ rubescat: deiñ epitimeť cuz succis ꝓdictis: ℣ Et si maior necessitas exiccationis affuerit attrahēdi nutrimētum ad locū facias sic. Si albaras fuerit i loco piloso i ꝑmis abrad̄ locꝰ. Deiñ fricet̄: postmodū ꝓponat medicamē i frascriptū. ℞. suc. sq̄lle suc. apū risi aā. ℥. iij. cātaridarū. ℥. ij. ß. aceti fortissimi. ℥. ij. fermēti. ℥. ij. misce z ola sīl pistent̄ z more ēpli sup loco applicet̄: qz vesicādo matrimētū attrahit ad locū. ℣ Uesicato loco cū folio caulino z picato: guedie anatis z butyro tribus riū ad diebꝰ ꝓcedēdū cū. ℣ Deiñ ad ꝓ albaducedū nālē colorē z ḡnationē rasa. piloꝝ i loco: infrascriptū medicamē applicādum est. ℞. succi abrotani succi matricarie succi sq̄lle aā. ℥. ij. capillorū his cōbustoꝝ. ℥. ß. medīā olei tartari. ℥. ß. terebēti. clare resine pini liq̄de aā. ℥. vj. farle lupi: farine fenug. fermenti ana. ℥. iij. mellis. ℥. ß. armoniaci dissoluti i aceto. ℥. ij. ß. bulliāt ola sīl parū z more ēpli sup loco applicet̄: qz est mirabilis opationis ad ꝓpuocādā natiuitatē piloꝝ z colorē naturalē cutis i ducēdū. ℣ Cetex ad morphēā nigrā vl cerosam curationē hāc valere inuenim⁹. In ꝑmis loco loto z fricato decoctiōe lapacū acuti fumiterre lupinoꝝ oth⁹ cū lixiuio decoctis locꝰ scarificet̄. Ex i circuitu applicent̄ sanguisuge vt tota mā ꝓiūcta euacuet̄. deinde infrascꝑto medicamie ꝓcedat̄. ℞. olei laurini olī de tart. aā. ℥. j. z ß. tereb. ℥. ij. furfuris auripigmē. aā. ℥. iij. sublimati. ℥. j. succi lapa. acuti. ℥. ij. ß. lardi porcini liq̄facti: sapōis gallici aā. ℥. ß. florū erſ. ℥. v. fuliginū furni. ℥. iij. z semis charte ꝓuste 5. v. litar. aureiz argētei aā. ℥. j. argēti vini extincti cū saliua. ℥.

Morphee.

Cur.

Prima ad locū si opꝰ fuerit.

Secūa ad ꝓmā itētionē.

Tertia intentio.

ꝛ.misce:ꝛ ꝫz artem in mortario
fiat vngm̃:q̃ vtēdum ē vsq; ad
mūdificatiōem.cutis vlcerose
carnꝫ male remotionē.Et si p
remotiōe carnis male puluerē
nr̃m necessariū fuerit adminis-
strare carnis supflue remotiuū
ip̃m admistra more iā dctō plu
rib⁹ i locis:deinde loc⁹ ericce
tur ꝛ cicatrizet cū vnguēto de
minio:ꝛ aq̃ aluminosa vel cuꝫ
vnguēto ꝺ litargirio habito.c.
de tinea ad remouendū acuita
tem ꝛ incēdiū a medicinis acu
tis cātum.℣Et sic deo dāte ꝛc.

Capi. xiiij. ¶Ca.xiiij.De impetigine ser
pigie derbia ꝛ flegmate salso.

Impe tigo. papi- as.

STe egritudines ad
inuicē nō differunt:
nisi ꝫz mai⁹ ꝛ min⁹:
oēs em̃ a fl'mate gros
so corrupto et baura
chino generanr̃.Impetigo ita
q; siue derbia vulgariter loquē
do testāte papia.ē scabiles sic
ca supeminēs cum aspitatē et
rotūditate figure ꝛ mēbrorum
decorē sedat.Ideo ipetigo sca
biosa passio cutanea ꝛ sicca eē
vł:ꝛ a nōnullis violatica dicit̃.
In medio tñ circuli aliq̃n sine
asperitate et scabie atq; vlcere
inuenitur.Et vt p̄m ei⁹ ortus
accidit in collo:in frōte:in spa

Lāfrā- cus. tulis:i gula et brachijs.Lāfrā
cus tñ in.c. de ipetigine dicit
ip̄am esse passionē cutaneā si-
ne vlceratiōe asperitate et mu
tatiōis coloris naturalis cutis

Serpi go. qō i rei ꝺritate salua pace tanti
viri fallit ei⁹ opto.℣Sit̃ serpi
go i eadē aspitate ꝛ scabie sic
ca demōstrat̃ in ei⁹ ortu.Tñ i
figura aliquātulū distat ab ipe
tigine:qr serpigo ē lōgioꝛ fi-
gure ꝛ aliq̃n cū dētib⁹:ꝛ magꝫ
vlcerosa ꝛ hūidior huc et illuc
serpēdo.Jō q̃n ap̄litudinē hꝫ
fł'a salsuꝫ a vulgo vulgarit̃ ap-
pellari solet.¶Curō itaq; ista ꝛ Cura
rū passionū trib⁹ itētiōib⁹ effi- tio.
cit̃.prima i bōa ordinatiōe re
giminis vite ꝓsistit.Scōa indi
gōne ꝛ eūatiōe materiei ance
dētis.Tertia ꝛ vltia in admi-
nistratiōe localiū p remotione
materiei cōiūcte.¶Quārū ad primā
primā itētionē q̃ est vitā ordi- Ordi-
nare bonoꝛ humorū gñatiua nat.
ꝓpleť sic.℣Comedat q̃ patiēs
olera ꝛ carnes sāguinē subtilē
gñantia:sicut sunt bozago la-
ctuca.lingua bouis spinacia ble
ta alba:cū pauco mēte ꝛ fenicu
li i brodio gallinaꝛ vł carniū
vituli hedini castrati vni⁹ ānī
decocta:panatel.isup grue ri-
sum far ꝛ h⁹i i eodē brodio de
cocta i isto casu vtil'r ꝓcedūt:
oua sorbilia p̄terea ꝛ vinū cla-
rū odorifeꝛ limphatū ēt cūveł
litate ꝓcedunt.Oia isup ferc
la salsa legumia simł ꝛ acuta ꝛ
acriter p̄tica i isto casu fūt di
mittēda:qr hūores salsos ge-
nerāt:victualia ēt ō pasta inte-
riora ꝛ capita alalinꝫ ꝛ carnes
grosse sicut vaccie porcine cer
uine ꝛ lepozine oēs fūt euitāde Scōa
vna cū auib⁹ aq̃ticis.¶Scōa itēo
itētio sic ꝓpleť.℣Jn p̄mꝫ dige
rať mā cū oximel.sirupo ꝛ ō fu
moterre ac violato cū aq̃s en-
diuie fumiterre ꝛ buglos.vł fa
cias sic.℞.firu.ℨ fumoter.mel.
ro.sir.ℨ succo ēdiuie añ.ʒ.ß.aq̃
rū ēdiuie fumitre capillo⁹ vē purg
neris añ.ʒ.i.℣Sūpto sirup.p̄ dia
hebdomadā purget sic.℞.dia
captoliconis.ʒ.vʃ. confectiōis
amech.ʒ.ʃ.ß.diatrionis.ʒ.ij.
cū ℨcoctiōe floꝝ ꝛ fructuū coꝛ
dialiū polipodij scolopendrie
capil.veneris fł'.potio bzeuis:

addēdo sir.violati.ʒ.ʃ.Ut pur
geť patiēs cū pillul'ℨ fumoter.
de iera cū agarico.℣Auxilia ēt
descpta.c.ℨ sephiros.de vndi-
mia.de cācro ꝛ farmaca purgā
tia ventrē.ad hāc curationem
pñt cuꝫ vtilitate administrari.

Ter- tia in- tentio. ¶Tertia denicꝫ ꝛ vltia itētio
q̃ admistratiōe localium ꝓpleť
sic efficit̃.Jn p̄mis ad ipetigi
nē ꝛ derbiā q̃ paꝫ adiuicē dif-
ferūt:imo vna ꝛ eadē ē curatio
fricata derbia ꝛ ipetig.pāno ru
di vel abrasa rasozio:ipsa pri⁹
salua limita stati ifrascpta me

Epiti- ma. dela loc⁹ ipetigis ꝛ derbie epi
timeť.Cui⁹ tal' ē ordinatio.℞.
ſ.k.aceti squilitici.ʒ.ꝛ. alumi.
roche:floꝝ eris añ.ʒ.ʃ.ß.subli
mati.ʒ.ß.salis gemine.ℨ.ʃ.mi
sce ꝛ bulliātvsq; ad ꝓsum.tertie
ptis suc.ꝛ aceti:ꝛ vteť epitimā
do locō (vt supra dictū fuit) qm̃
vnāquāq; ipetiginē ꝛ ꝑpeginē
Lini- mētū. tterficit.℣Itē ad eandē itētio-
nē.℞.saponis gallici.ʒ.ʃ.ß.vi-
rij.storacꝫ ligricie laudani añ.
ʒ.ij.litargirū aurei ꝛ argentei
añ.ʒ.v.argēti viui exticti cum
saliua.ʒ.ß.tereb.clarissime:olei
laurini añ.ʒ.iij.ß.misce sir'icor
pozādo ff̄ linimētū:qr i isto ca
su crede mihi p̄sentaneū reme
Ulis. oleū ℨ frumēto sup̄ icude cum
ferro ignito fabricatū.Eodem
mō valet oleū de lupinis eodē
modo cōfectū:vt supra dictum
fuit de oleo tritici.℣Itē ad ser
piginem et vnāquamq; impeti
go ꝛ derbiū.℞.pinguedinis
porcine olei laurini añ.ʒ.ß.vn
guēti rosati.ʒ.iij.auripigmen-
ti.ʒ.ij. sublimati litargirij au-
rei ꝛ argēti ceruse argenti vi-
ui extincti cum saliua ana.ʒ.v.
flozis eris.ʒ.ʃ.et ß.misce et in
mortario marmoreo fiat lini-
mētū quia ē mirabilis opatio-
nis.℣Ulteri⁹ ad flegma salsuꝫ Lini-
cum vlcere et ragadijs siue fi- mētū.
ruris.℞.succi lapacij acuti suc
ci plātaginis succi solatri añ.ʒ.
ß.pinguedinis porcine lique-
facte vnguēti populeonis añ.
ʒ.ij.olei ro.onfancini olei mir
tini añ.ʒ.ʃ.olei de vitellis ouo
rum.ʒ.ꝛ.litargirū aurei et ar-
gentei ana..ʒ.ʃ.et ß.tucie.ʒ.ß.
plumbi vsti.ʒ.vʃ.ceruse.ʒ.ꝛ. ar
genti viui.ʒ.ix.misce et secun-
dum artem fiat linimentum in
mortario marmoreo.¶Et sci- vngm̃
as q̃ istud vnguentum summe ℨ fł'a
valet in serpigine et impetigi- salsum
ne interfecta earuꝫ malitia ad
cutem cicatrizandam et linien
dam.¶Et nota q̃ in isthis pas-
sionibus p̄sertim in flegma
te salso balneum decoctionis
maluarum fumitterre lapacij
acuti ordei furfuris et duorum
granatorum cum suis cortici-
bus ante administratiōē vn-
guentorum acutorum et etiam
post summopere valet.¶Et si
in flegmate salso aliqua mun-
dificatio p̄ro eius vlcere neces
saria fuerit puluis noster carn
nis male remotiuus sine dolo
re potest conueniēter admini
strari redeundo deinde ad cu-
rationem antedictam.℣Et sic
deo dante completa est doctri-
na p̄sentis capituli:cui⁹ no-
men sit benedictum.

¶Capitulum decimum
quintum. De pediculis C.xv.
plactis q̃ vulgo dicuntur
piatoni nascētib⁹ i palpe
bris genitaliūq; ptib⁹.

Omnia amara ꝙtutē hñt nedū pediculos interficiēdi vimꝫ etiā vermes. ℣ Jō aloes dissolutū cū aqua rosata si locꝰ deiñ pediculoꝫ epitimatꝰ fuerit cuꝫ eo pediculos potēter interficit. ℣ Itē fricatio loci vbi sunt pediculi canapacio cū q̄ aurifices argētū de aurāt i falleter pedicl'os necati et iterficitꝫ eos cadeꝛ facit. ℣ Itē vz epitimatio fctā cū felle caponis: idē facit fel perdicum.

Remediū singulare ad pediculos et pdictos palpebrarū.

℣ Itē ad eādē itētionē vz ouū decoctū ꝛ incisum sm longitudinē abiecto vitello eiꝰ: et sup puluerizato aloes epatico pediculos fugat ꝛ interficit. ℣ Et si ista non valēt pia cigarolis epalpebris euellanꝛ. ℣ Et hoc puto tibi sufficere pro doctrina presentis capituli cuiꝰ deo dāte nomē sit benedictum.

C.xvj. ℂ Cap̄.xvj. De stronibus que sunt animalia parua hincinde super cute serpentina.

Auxilia q̄ i antecedēti cap̄. cōmemorata sunt hic cōueniēti ssime admistrari pñt qꝛ (vt ibidez dictum fuit) ola amara hñt virtutē vermes iterficiēdi. Et quia alia predicta solēt serpēdo eminentiā plenā aquositate inter cutē ꝛ carnē gñare. Jō ope ptiū est ferro minuti capitiꝫ ꝛ acuti eminētiā p̄dictā frāgere vt medicamina possint attigere locū vbi p̄dicta alia serpēdo exist'unt. ℣ Et isto mō auxilia in añcedēti. c. annotata seu amaritudine pñt ꝙtutē hñe iterficiendi pua alia ista. ℣ Sikr oleū ẜ virtio lo scabiē eoꝝ ẜsiccādo strones necat. Itē argētū viuū extictū cū saliuaꝛ cū sapone gallico in corporatū parūq̄ auripigmēti l isto casu p̄sentaneū remediū est. ℣ Acetū quoq̄ squilliticum Medi cū modico salsamēti piscīū sorbilitoꝝ q̄ vulgariter ẜt salamoia bonꝫ ꝛ pap aloes epatici: olꝰ simul incorporatis et bullitis locum ex eo epitimādo stati strones interficit. ℣ Et sic deo dante ꝛc.

ℂ C.xvj. De pustul' puꝝ faciei q̄ vulgo cori siue torli nūcupāt.

Curatio istiꝰ egritudinis opleꝛ administratiōe localiuꝫ habētiū virtutē maturatiuā cum lenitate quadam p̄missa euacuatione per ventris solutionem: q̄ efficitur cum casia diacaptolicone et electuario rosato Mesue: ac medicinā p̄ flothomiā vene cephalice si opꝰ fuerit: ꝛ vētosatiōes ꝛ spatularū cum scharificatiōe ꝛ applicatiōe sanguisugarū sub auribꝰ ꝛ venis emoroidalibꝰ: ꝛ mā exñte calida et a sanguine grosso cāta q̄ de facili cognoscitur per rubedinē loci et inflammationem. ℣ Et qꝛ interdū iste dispositiones a flāte grosso cū sanguinis grossi admixtione gñari solēt: qō cognoscit p locī albedinem tunc si opꝰ fuerit purgeꝛ corpꝰ cū casia ꝛ diasimco. pñt ēt isti tales purgari cuꝫ pillis ẜ iera ꝛ aggregatiuꝫ. Localia itaq̄ eq̄alētia in isto casu i p̄mis dñt hñe virtutē maturatiuā ꝛ lenitiuā: quoꝝ ẜ exēpli talis pōt eē ordiatio. Rꝛ capitū liliorꝫ albor̄ in aq̄ decoctor̄ ℥.ij. carnis pomor̄ decoctor̄ sub pnn ℥.j. ꝛ medij passular̄ ℥.j. pigueđis anatis recēt̄ añ ℥.ß. ola pistent ꝛ fiant ēpl̄z ꝛ vtaꝛ sup locū donec cessent

ri siue torli ad maturationē peruenerit: quo facto sagutella aperiant. Deinde abstergaꝛ materiam, ria cū isto vnguēto. Rꝛ terebenclare. ℥.j. mellis. ℥.ß. farine lupinor̄. ℥.vj. sarcocol. ℥.ij. misce ꝛ vtere: qꝛ abstergit materiam Cero- grossam ꝛ ptētā in eis. ℣ Deide ma- p mollitione ꝛ integra purgagrale, tione materie inuenimꝰ istō ceꝛotū summe valere. Rꝛ muscilla ginis altee fenugreci ꝛ ficuum ß. olei de semle lini. ℥.ij. terebclare. ℥.j. ꝛ medijꝫ pinguedinis galline pigueđinis anatis añ. ß. litargirij aurei. ℥.j. et ß. de oleis ad ignē cū cera alba suficieti fiat cerotū ad modū diadonis albi ꝛ vtere qꝛ materiā purgādo colorē pulchrū p̄odu cit. Et sic deo dante cōpleta est doctrina p̄sentis capituli ꝛc.

Capi. ℂ Cap̄. xvij. De fistula lachrymali.

Fistula lachr.

Exapate parvo lachrymali dexteri iuxta nasum q̄ ab Auicē. Ab garab nūcupaꝛ fistula cū ossis corruptione frequēter gñari solet. ℣ Dzo cu Cura- gatione ꝛ vite bono regimine tio. put plenarie dictū fuit. c. de obtalmia. Dico mediate ad curationē dico veram q̄ nulla meliori curatio est q̄ ista: ꝛ tineꝛ ampliare. In pri ficum' mis cū puluere nro carnis sup flue remotiuo. Deinde cū trocisco nro de minio si opꝰ fuerit. ℣ Ultimo loco cū spōgia vel tinta de cucurbita exiccata ad modū corrigie locū ampliare. Deinde ampliato loco candēti ferro punctuali os cauterizeꝛ p calam argenteū cauteriū mittē do donec perforeꝛ totū os vsq̄ ad partē intrinsecā nasi: ꝛ vt labia vlceris ab operatiōe ignis minus ledanꝛ. Cōsequēter habeas cauteriū oliuate quo tota ossis corruptio vndiq̄ cauterizeꝛ. Deinde cauterio pūctuali quadrato os perforetur. Canulo tñ argēteo prius intus posito ne caro sana ex cauterizatione decoquaꝛ. Et hec fuit practica excellētissimi Guil. pla. cum aqua gētē plurimā sanauimus. Guill. pla.

℣ Uerū semp aduertēdum est ne cauterizatio ꝛ opatio ignis attingat lachrymale: qꝛ sequestraret angulū lachrymalis a palpebra qō esset valde turpe ꝛ icōueniēs ꝛ operāti verecūdiosuꝫ. Jō cauti chirurgici a tali in cōueniēti se tuenꝛ locū cū toto oculo argēteo cocleario cooperiēdo. Quo facto vlcus vsq̄ ad separationē eschare sicut cetera adusta vulnera tractādꝰ est vcz cū emolliētibꝰ os. Deinde cōbustū curandū est (put de cura ossis corrupti latiꝰ dictū fuit: quare eodē recurre. ℣ Remota deniq̄ ossis corruptione aliquibus diebus cū mūdificatiuo de grupo ro. descriptione nra multis in locis ordinato ꝓcedēdū est: postmodū incarneꝛ vlcꝰ in carnatiuo infrascripto. Rꝛ terebē. cla. ℥.ß. mirrhe sarcocol. añ. ℥.ß. thuris. ℥.j. farine fab. ℥.j. ß. mellis ro. ℥.ij. aloes epatici. ℈. j. misco qꝛ mirabiliꝛ incarnaꝛ: p sufficiēti aūt loci incarnatiōe ꝛ sigillatione cū vnguēto de minio ꝛ aqua aluminosa ꝛ puluere cicatrizatiuo iam dicto in superiori doctrina procedendum est. Et sic deo dante ꝛc.

Mūdificatiuum.

ℂ Cap̄. xix. de gutta rosatia et eius cura.

Gutta rosatia

Cause

Cura.

Prīa ⁊ scōa intentio.

Tertia intentio.

Remediū vtilissimū

Aliud

GUtta rosatia (vt i antiqs ⁊ modernis reperīt scripturis) est q̄ dā rubedo extranea circa nasum ⁊ maxillas poma vt plūm suā hns nativitatē. Est insup cum pustulis crustosis ad modū parue lēticule. Et ꝓpterea hec passio (vt asserunt doctores) est vnum ex signis coarguētib⁹ p̄ncipiū lep̄. ℣ Fit nāq̄ ista egritudo a sanguine grosso corrupto cū aliq̄li interdū adustiōe. Jō ista egritudo ꝓnumerat̄ inter ꝓtagiosas egritudines. Et vt plūm ei⁹ initiū tpe hiemali incipit manifestari ꝓpter coactiones vapor. ¶ Curatio itaq̄ isti⁹ passionis tribus intētionibus pficit. Prima in ordinatione vite ꝓsistit. Scōa in purgatione materiei añcedētis. Tertia in localib⁹. ¶ Prīa ⁊ scōa intētio pficiūtur quēadmodū in. c. ō apate cāce. ⁊ de sephiros in māmilla dictū fuit: quare ꝓ tua necessitate illuc recurre. ¶ Silr ēt ꝓplemēto tertie intētiōis auxilia q̄ dicta sunt. c. de saphati. ⁊. c. de serpigine ⁊ ipetigine ac morphea huic accommodare pñt reduci. ¶ hic tū ad ampliorē ⁊ lucidiorē doctrinam hmōi capl̄i describā aliqua eq̄lentia remedia. ℣ Et primo ad guttā rosatiā inuenimus auxiliū infrascriptuz valere. ℞. radicū lapacij acuti: radicū affodilor. ℥. ij. aceti squilitici. ℥. j. auripigmenti. ⁊. ij. sulphuris. ⁊. r. oīa simul eranⁱ: deinde locus crebro epitimetur. Jtē⁊ eīm auxiliū vt nobis sepenumero experiētia demonstrauit desiccat vnāquāq̄ pustulaz rubedinē extraneā gutte rosatie extinguēdo. ℣ Ad eādē intētionē vz albume oui ꝙquassatū cū aqua ro. ⁊ pañ succi plātagi. parunq̄ succi lapa. acuti paulū sublimati. Jtē⁊ auxiliū in isto casu est p̄tāneū remediū. Secret. ℣ Jtē acetū bullitū cū furfure ⁊ tum ex aqua ro. vt a fidedigno accepi delet potēter guttaz rosatiam. Oleum ℣ Oleum q̄z de grano ⁊ de lupinis pustulis ipositū summe iuuasse ꝓcepimus. ℣ Et q̄ ista auxilia sunt aliquātulū corosiua. Jō q̄n cū illis tpe ꝙgruo ꝓceleris ꝓ remotiōe mali coloris ⁊ male cicatrizatiōis ⁊ ad cutis aspitatē liniēdā ⁊ remouendas crustas: debes ꝓcedere cū infrascripto linimēto. ℞. suc. lapacij. Lini. acuti succi plāta. suc. affodilor. mucilag. añ. ℥. j. ß. olei de vitel. ouor. ℥. r. tereb. cla. ℥. ß. succi limonū. ℥. iij. alumi. roche ꝓbusti. ℥. j. argēti vini extincti. ℥. ß. olei mirti. olei onfan. añ. ℥. v. ℨ. misce oīa in mortario plūbi ducēdo per duas horas ꝓter argētū vinū: q̄ in fricatiōe plūbi remaneret cū ipo ⁊ vtere sup locū more linimēti: q̄z mirabil⁹ vz ad oēs itētiones ꝓsolatas. ℣ Jtē ad eā. Collirium dē itētionē vz infrascriptū collirium cū q̄ locⁱ epitimet. ℞. fief albi ß. vini ℈. aliquātulū ispissati ad ignē. ℥. j. aggresti aceti ros. añ. ℥. ij. tucie ceru. añ. ℥. iij. ℨ. li tar. aurei ⁊ ar. añ. ℥. iij. misce fiat terēdo ⁊ fiat collirīū cū q̄ locⁱ sepissime epitimet. ℣ Et ꝙ puto tibi sufficere ꝑcurōe hmōi mozbi deo dāte: cuiⁱ nomē sit bñdict⁹.

¶ Cap̄. xx. de vlceribus narium.

VLcera narium sunt valde timorosa: quia plerūq̄ ad cācerosā ra-tātē solent transire. Sunt etiam difficili

me curatiōis: vel q̄ locⁱ est ine ꝓ applicatiōi medicinaꝝ vel q̄z materie catarrales operatio nē medicinaꝝ ꝑdiunt. ¶ Pre missa ergo purgatiōe materiei antis: ꝓmissoꝝ bono vite regimine, put in superiori doctrina sepissime de eis dictuꝝ fuit: ad localia remedia deinceps ꝙcēdere tps est. Quāobrez curatio narīū vlceꝝ paꝝ differt a cura tiōe cōi superi⁹ iā dicta libro de vlceribus in gñali. ℣ Uñ si ista vlcera fuerint virulēta curatio ne virulētoꝝ vlceꝝ curāda sūt. Si corosiua corosiuorum. Si putrida putridoꝝ curatiōe tractanⁱ: ⁊ sic de singulis: put in suis ꝓpr̄is capl̄is ꝓnotati lib. plenarie locuti sum⁹. ℣ Uñ hic de aliq̄b⁹ nō exptis remediis mētionē faciā. ℣ Et ꝓto dico q̄ si vlcus fuerit virulētū vel corrosiuū mūdificeⁱ locus cū pulnere nīo carnis male remotiuo vel vnguēto apl̄oꝝ mixto cum egyptiaco. Deinde loco mūdificato ponaⁱ de infrascripto linimento. ℞. pomoꝝ grā. dul. ℥. ace. ri. ℥. ij. aq̄ plāta. aque ro. añ. ℥. j. ß. caude equine cimaꝝ rubi lingue passerine folioꝝ plāta. añ. M. ß. oīa simul ꝓtūdanⁱ: deinde exprimanⁱ ⁊ ad ignē bulliāt vsq̄ ad spissitudinē mellis ⁊ vtere cū lixīuio intra nasum: q̄z mūdificat ⁊ incarnat atq̄ cōsolidat. ℣ Jtē ad eādē intētionē vinū grana. nouiter exp̄essum bullitū vsq̄ ad spissitudinē cuz succo planta. ⁊ succo lingue canis parūq̄ aluminis rocheꝝ vlceribus narīū potentissime occurrit desiccādo: incarnando: ⁊ ꝙsolidādo. ¶ Jtē vnguentū sin gulare ad oīa vlcera narīū. ℞. liquoris supeⁱ⁹ in p̄ta ordinatiōe descripti. ℥. j. olei ro. onfacini diuti⁹ ducti i mortario plūbi vsq̄ ad spissitudinem. ℥. j. et ß. tucie plumbi vsti antimonij. añ. ℥. iij. ceruse. ℥. ij. ⁊ ß. litar. au. ⁊ argen. añ. ℥. ß. mirabo. citrini triturati vltima trituratiōe. ℥. ß. succi cimaꝝ rubi vel loco eius plāta. ℥. ij. misce ⁊ itez in mortario plūbi oīa ducanⁱ cū pistello per duas horas. Jsta eīm medella oib⁹ vlceribus narine magnopere opitulat̄. ℣ Jtē ad eandē intentionē cū minori exiccatiōe. ℞. vnguēti albi cāphorati olei onfancimi olei de vitel. oxorū. añ. ℥. vj. vnguēti ro. ℥. r. vl loco ei⁹ vnguēti Sal. litar. au. ⁊ argē. tucie añ. ℥. iij. plūbi vsti antimo. añ. ℥. j. ⁊ ß. succi plāta. succi q̄nq̄ nerue succi solatri añ. ℥. ß. misce ⁊ fiāt artē in mortario plūbi fiat linimētū. Et sic de cetera.

¶ Ca. xxj. De vlceribus faciei ⁊ partium eius.

VLcera faciei nihil hñt ꝓpriū in eoꝝ curatione a curatiōe añcedētis. Sz q̄z parti cula facit ad decorationē nature humane. Jdeo medicus p̄m⁹ dz bonitati ⁊ pulchritudini bone cicatrizatiōis: vez q̄ nec ꝓdua: nec superemines vel multū ampla ꝓ posse non remaneat. ℣ Quāobrē vlcera istius particule sanat vnguētum de minio descriptione infrapluribus in locis ordinatū bonam cicatricē ꝓducendo. ℣ Et vt in antecedenti capl̄o dictum fuit si ista vlcera fuerint maligna curatione malignoꝝ vlcerum debēt curari: ⁊ sic de alijs prout in doctrina vlcerū latius

Aliud

C. xxj.

Ulcera faciei.

fuit demonstratum. ℣Et sic deo dante ꝛc.

Capi. xxij. ¶Capi. xxij. De vlceribꝫ oris et partiū eiꝫ ꝑmissa purgatiõe ꝛ bõe vite regimine curant curatione ista. ℣In

Vlcera oris

primis si sunt putrida putridorū curatiõe curant. Si corrosiua corrosiuorū vlcerū curatione curentur. ¶Tñ aliꝫ describã auxilia ꝑ eoꝝ curõne valde vtilia ꝛ expta. ℣In primis ad gigiuaꝝ vlcera corrosiua ꝛ cãcrenosa vnguẽtū egyptiacū cũ vino granatoꝝ mirtū summopere valet. ℣Itẽ ad eãdẽ intentionẽ valet infrascripta decoctio ad gingiuarū cãcrenã. ℞. vini granatorū aq̃ plãtaginis añ. ʒ.ij. foliorꝝ olinarꝝ aliquãtulum ꝑtritarū. M.ß. vnguenti egyptiaci ℈scriptiõe Aui. ʒ.x. licꝫ. ʒ.ß. bulliãt oia simul vsq̃ ad cõsummationẽ duarꝝ ꝑtium ex tribꝫ: deiñ colenꝫ ꝛ vtere lo cũ fricãdo cum ea: ꝙ vnãquãq̃ corruptionẽ cãcrenosam ꝛ corrosionẽ gingiuarũ vuule ꝛ palati sanat. ℣Itẽ ad vlcera gingiuarũ: ꝛ ad alcolã oris ꝛ vlcerationẽ amigdularꝝ ꝛ vuule mirabiliter ꝙ infrascripta decoctio. ℞. ordei mũdi sumach balaustiarꝝ foliorũ olinarũ. cimarũ rubi foliorꝝ plãtaginis lentiũ añ. M.ß. granatoꝝ ãborum nũero. ij. aq̃ rosate aq̃ plãtaginis ana. li.ß. licꝫ diamoronis mellis ro. añ. ʒ.ij. aluminis roche. ʒ.x. mirabolani citrini. ʒ.ß. caude equine. M.ß. oia simul pistenꝫ ꝛ bulliãt vsq̃ ad ꝙsummationẽ tertie ꝑtis, deiñ colẽt, ꝛ vtere mox egargarismatis. q̃ oibus vlceribus oris ꝛ partiũ eius presentaneum remedium est. ℣Et sic deo dante ꝛc.

Decoctio peculiaris.

Aui.

Decoctio.

¶Ca. xxiij. ℞. fiat ℣ labioꝝ ꝛ oꝛ. Capi. Labioꝝ ragadie et exulcerationẽ sanãt ap. Fiat crepatureꝫ sanãt ap. Fiat applicatiõe vnguẽti ad rem bi cãphorati. ℣Ꝛs bibat etiam vngñ ß tucie oleũ de vitellis ouoꝝ lotio aq̃ rosacee cũ aqua plãtaginis. Itẽ remediũ peculiare ad crepaturas labiorũ sanandas fiat ordinat. ℞. olei onfancini olei ãygdalarum de vitellis ouorũ ana. ʒ.x. cerusse. ʒ.ij. plũbi vsti. ʒ.vj. litargirii. aurei ꝛ argẽtei. añ. ʒ.v. antimonij tucie añ. ʒ.ij. et medietatis sepi vituli sepi vaccini añ. ʒ.j. succi plãtaginis succi solatri ana. ʒ. bulliãt succi cũ oleis. et pinguedinibus vsq̃ ad cõsummationẽ succorũ: deinde colent et cũ cera alba sufficienti et reliquorũ ingredientũ et in mortario fiat vnguẽtum q̃ valet ad vnãquãq̃ crepaturã ꝛ ragadias vniuscuiusq̃ corꝑis ptis presertim oris. ℣Aqua quoq̃ aluminosa cũ aq̃ plãtaginis confecta maxime affert vtilitatẽ in isto casu lauãdo ꝑticulã añ applicationes dicti vnguẽti. ℣Et sic deo dante ꝛc.

¶Ca. xxiij. De noli me tãgere.

Ca. xxiij.

re faciei et ꝑtium eius.

Nalbijs oꝝ ꝛ marilarum pomis ꝑsertim circa nasum ꝛ ꝑtes exteriori quodãgenus vlcerationis manducantis interdũ euenire solet: qđ a modernis tantũmo doctoribus noli me tãgere nũcupat. Nascitur nãq̃ egritudo ista ꝑ maiori ꝑte a ꝛruca ãpli, ꝛ vtere mox egargarismatis. q̃ oibus vlceribus oris ꝛ ꝑtiũ eius presentaneum remedium est. ℣Et sic deo dante ꝛc.

pedis rotũde figure: ꝛ subst̃tia dura ꝛ aliquãtulũ dolorosa corꝛis ad aliqlẽ limiditatẽ tẽdentis nã multũ eꝫ cutẽ eminẽti ꝛ circuitu hñt aliqñ venas ꝛsanguine plenas melancholico. Et de mũ qñ ad vlcerationẽ puenit eẽ velocissimi ꝛcremẽti. Et ois accidẽtia attinẽtia cãcro mꝛripli canꝫ ꝛ cõicantur cũ isto vlcere.

Cura. ¶Curatio igit̃ talis egritudinis nõ secꝰ dꝫ fieri ꝛ ꝓcedi quẽ admodũ dictũ fuit in spãli. c. ꝙ cura cãcri. qz aliqñ vidimꝰ istõ vlcꝰ suũ hũisse ꝓncipiũ ab aꝑa te melãcholico quo rotunde figure dolorosoꝝ ꝛ cũ aliꝭ accidẽtibꝰ annotatis i ꝓcalleg. c. ꝛre ꝑ tua necessitate illuc recurre.

Auxilia peculiaria.

℣Aliqua tñ auxilia peculiaria ad ãpliorẽ doctrinã ꝓtis. c. cõnũerabo: quoꝝ ℏ erit ordinatio ℳ. j. betonti rubi q̃ est spẽs ꝛre natorũ integroꝝ acetosoꝝ nũmero. ij. salotri. M.ß. omnia pistẽ tur ꝛ fortiter exꝑmanꝫ: deinde bulliãt cum. ʒ.ij. ß. licꝫ vsq̃ ad spissitudinem mellis: qñ intra vulnus ponaꝫ more melꝫ ro. cũ licinijs desup ponẽdo vez sup ꝓcia vnguẽtũ de tucia descripte nr̃a tãtidotario nr̃o ordinatũ. Itẽ tucia cũ antimõio pulverizato ꝛ paꝝ plũbi vsti hz in isto casu mirabilẽ ꝓgatiuã vl dificatione puluis nr̃ carnꝭ sup flue remotiuꝰ inter cetera remedia mordicãtia ꝓncipatũ obtinet. ℣Secꝰ usup cuiusdaz herbe q̃ vocaꝫ pozaria siue veruca eradicat vnãquãq̃ mãz cã cerosã dũmodo ñ sit iossata ꝛ mul tũ ãtiqta sine molestia. Et de ista herba li. vij. litera propria vtilẽ simonẽ faciemꝰ: ãre ꝑ tuã necitate illuc recurre. ℣Succꝰ i sup betoni ꝛ ligue canis in isto casu magnã ꝑstat vtilitatẽ: vnguẽ. Et albuz cãphoratũ cũ succo plãta. ꝛ solatri cũ tucia ẽt cũ vtilitate maxima administrant. ℣Mta ꝑterea (vt supius dixiꝰ) auxilia descripta sũt. c. de cancro: q̃ ad vsum ꝓtis. c. accõmodari ꝓnt. Et hec puto tibi sufficere ꝑ cura presentis morbi deo dante ꝛc.

C. xxv. ¶Ca. xxv. De vlceri. gule col li ꝛ partium eius.

Ulcera gule.

Ꝛca collũ ꝛ gulã frequentissime euenire solẽt vlcera scrophulosa: aliqñ cauernosa: et aliqñ plena: q̃ oia ab hũoribꝰ frigidis cãtur.

Cura. ¶Pro ãrũ curatiõe ꝓtissa sufficiẽti purgatõe ꝓcedere solutionẽ: ꝓut. c. de scrophiros dcm̃ fuit et de aꝑate moll. ꝓmissoq̃ bono vite regimine ibidez ordinato localibꝰ ꝑ eoꝝ curatõe necessarij est trãsire. Tñ si hmõi vlcera fuerint scrophulosa: vez cuz carne eminẽti ꝛ superfluã: tũc curent curatiõe tradita. c. de scrophũ vlceratis. ãre illuc i necessitate recurre: q̃ vtilẽ sermonez aut aliꝭ in. d. c. ꝓsentũ eẽ imueniesꝫ. ℣Si ꝛ si fuerit cauernosa cauernosoꝝ curatiõe ẽt curari ꝓnt. ¶Tñ ad vtilitatẽ doctrine ꝓtis. c. narrabo solitã nr̃az istorũ vlcerũ curõez: quã cũ honore ꝛ vtilitate egrotãtiũ sepenumero ꝓfeciꝰ: ilz cũ difficultate eꝫ tꝑis lõgitudie fiat talꝭ curõ ꝑpter cõmunũ descessũ materierũ flegmaticaꝝ ad locũ ꝓcurrẽtiũ q̃ plerũq̃ in vlceribꝰ recidiuaz faciũt. ℣In ꝓmis eger studeat se abstiere toto posse ab humi-

dis reb⁹ ꝑsertiz frigidis sicut. c. de vndimia dictū fuit. Deide admoneo egrū ꝙ bis in hebdomada sumere debeat in aurora coclear vnū ꝓfectiōis infrascripta ꝑ purgatiōe materiei añ ce dēt ʒ: cui⁹ tal' est forma. ℞. siruElectu pi sticchados mellꝫ rosati añ. ʒ. arium vj. siru. vio. ʒ. iiij. turbith ꝑpad purati. ʒ. vj. agarici trocisc ati. ʒ. ß. gandāzinziberis. ʒ. v. cinamomi. ʒ. ij. mām polipodiū ꝯcini. ʒ. j. ꝫ ß. anisofl'aticārū. ʒ. vij. tyriace. ʒ. iij. ʒuc. fini. ʒ. v. misce pius trituratis triturā dꝫ subtilissime ꝫ fiat electuariū qō magnā in isto casu ꝓgatiuam hz: ꝫ sepissime cū honore nr̄o illud exp ti sum⁹. ℣ Postmodum añ oia conat⁹ sum ip māz ꝓiuctā purgare et locū vlcerati ab oi carne supflua ꝫ vnctuosa mūdificare: aliqn cū administratiōe egyptiaci: ꝫ interdū vtgēre necessitate cū trocisco nr̄o de minio. Et in delicatis ꝑsonis dolorē pati nolētib⁹ locum mundificauim⁹ cū puluere nr̄o carnis superflue remotiuo sine dolore. ℣ Ultimo loco ꝓ itegra curōne cum ꝙꝫ aluminosa locū laui: et aliqn sup fila carpinata mel rosatū ꝑposui: aut loco ei⁹ absterſiuuz de melle rosato. Et qz ista vlcera sp indigent vehemēti exiccatiōe ꝓpter hūiditatē supflua quā sp hñt hmōi vlcera. Jō etiā tpe cicatrizatiōis fuit necessariū ꝑponere sup fila vnguentuz ceraseos vel vnguētum apl'oz corroboratum cum modicum vnguēti. super potia quoque a ꝑncipio vsq; ad finez Ungm vnguētū ſtrascriptū applicauimus. ℞. olei liliorū alb. olei de semine lini. ana. ʒ. iij. olei rosa. odor. olei mirti. añ. ʒ. ij. litargi. aur. ꝫ argē. minij ana. ʒ. j. diach. albi cū gummis. ʒ. iiij. pig. hir. pigue. castrati añ. ʒ. ij. ꝫ ß. picis naualis picis grece añ. ʒ. j. ꝫ ß. succi ligue canis. ʒ. iiij. bul. oia si l' donec colorē acq̄rāt nigrū ꝫ succ⁹ sit penit⁹ ꝙsumpt⁹: deinde colēt capanacio spisso: postmodū iterū ad ignē bul. donec acq̄rāt colorē nigerrimū: addē do tereb. clare. ʒ. iij. oppona cis. ʒ. ij. ꝫ ß. cere alicti sufficit ꝫ fiat vnguētū nō nimis solidū ꝫ ponant terebē. et oppona ꝙ auferꝫ ab igne. Istō cū vnguentum (vt ꝑz cōsiderāti igredientia) virtutē habet purgādi ꝫ incarnādi cū mundificatione domestica ꝫ cicatrizatiōe. Berba quoꝙ lingue canis predicti vlceribꝫ imposita et ligata vnlem ꝓducit effectum. Et hoc ē nostra curatio quā sepenumero experti sumus cum honore nostro et vtilitate egrotantiuꝫ. ℣ Et sic deo dante ꝛc.

¶ Tractatus. iij. De vlceribus thoracis: spine dorsi: costaruꝫ. brachiorum ꝫ de auriuz dispositiōibus: continens capl'a. xl'. Cap. ulce

¶ Capi. j. De vlceribus dorsi. ra dor

Vlcera dorsalia (vt in capitulo ō vulneribus huiusmodi di loci dictum fuit. (sunt multis de causis valde periculosa: quas quidem causas ibidem reuide. Curō

¶ Curatio itaq; istorum vlcerū non differt a curatione communi aliorum vlcerum tradita in lib. de vlceribus in vniuersali. ℣ Quāobrem si vlcera istorum locorum sunt putrida curantur vlcerū putridoꝝ curatiōe: et sic de alijs vlceribꝫ. put in suis ꝓpꝛijs capl'is lib. ꝑalle

ga. optimaz descripsimus cura
tionē: quare ꝓ tua necessitate Quarta. illuc recurre. ℣ Unū tñ i istis vlceribus notandum est propter neruorum multitudinem ꝫ nobilitatem nuche medicamina dñt esse mitiora quando in istis vlceribꝫ opz administrari acuta medicamina. ℣ Quapropter in putridis vlceribꝫ vnguentum egyptiacum mirtū cū tatūdez vnguēti apl'oz sufficit administrari. ℣ Silr etiam in sordidis sufficit administrare ꝑ eoz mundificatiōe ptē vnāvnguēti egyptiaci cū duabus partibus vnguenti apostoloruz. ℣ Absterſi uum quoꝙ de melle rosato cuz succo apū sarcocolle et succo affodilorꝫ cuz terebentina et farina lupinorū sordidis iterdū vlceribus sufficit ꝓ eorū mūdificatione. ℣ In cauernosis ēt vlceribus cū lotiōibus ꝫ medicaminibus acutis (ne forte sua acuitate in neruis nuche rigores spasmū causari valeāt) nō est tutū ꝓcedere. Igit si incisiō fieri pōt absq; incisiōe vena ad finē ei⁹ ista opatio laudabilior esset q̄ ꝓcedere acutis medicaminib⁹: ꝫ ꝑsertim qñ oriri ꝓmaneret in loco superiori ꝫ ꝓ funditas eius i loco inferiori. ¶ Ulcerū si in hmōi vlceribꝫ aliqua de cā eminentis incōmodi ꝓdicta incisio fieri non possit: tunc ſtrascripta lotio nō ꝓ cedēdū est cuius officiū est vnā quāqꝫ vlcerationē cauernosaz a carne mala ꝫ putrida mundare absq; molestia: ꝫ huiusmodi cō positionis: talis est forma. ℞. li xiuiꝫ cōfecti ex cinere ramorū vitis et, fici ꝫ sit qualis fortitudinis cū Uxtuio barbitōsorꝫ. ʒ. vj. pl'. nñi carnis supflue remotiui. ʒ. ij. sarcocol. ʒ. ß. mellis ros. ʒ. j. ß. misce ꝫ actual'r tepida cū siringa int⁹ mittat. Ad uertēdo sp ꝙ lauatoriū hmōi mtra cauernā vlcerationis remaneat ꝓdictē nālē añq; fiat pmutatio medele ꝓdicte: qm̄ ei⁹ opatio nō efficit nisi infra diē naturalē. Nā ꝓdicta medicina manducat carnē malā cū vlcerꝫ mūdificatione absq; dolore ꝫ euacuatiōe multe sanioſitatis ꝑ ducit: sanié de mala in bonā regulādo. ¶ Cūq; ad ꝓfectā mūdificationez vlceris pueneris: ꝙ de facili cognoscit ꝑ bonitatē carnis noue nascētis in vlcere: ꝫ ꝑ pñtiā bone sanioſitatis: tūc ab hmōi medicamie abstinēdū ē ꝫ loco ei⁹ dz loc⁹ lauari cuz aq̄ ord. ꝫ melle rosa. tm̄ mō: vel ponat absterſiuū de melle rosacū terebentina sarcocolla pluribus i locis ordinatū. ℣ Secuta mūdificatiōe ꝑ incarnatiōe ꝫ sigillatiōe ei⁹ ꝓcedēduz ē ꝑ de his duab⁹ intētiōib⁹ sepiſſime dictū fuit in lib. de vlceribꝫ in vlr: ꝙre ꝓ tua necessitate il luc recurre. ℣ Silr et si in curaistorū vlcerū intētio euacuādi corꝑ affuerit ꝓcedat vna cum regimine vite: vcz in cōme. et potu sm̄ ꝙ hūorū nam postulabit vñ ō vnaquaq; materia peccante purganda. c. ij. de vlceribꝫ satis apte demonstratū fuit quare ꝓ tua necessitate illuc recurre. Et sic deo dante cōpleta est doctrina ꝓsentis capituli: cuius nomen sit benedictum.

¶ Capitulum secundum. C. ij. de vlceribus thoracis seu pectoris.

Ulcera pectoris.

Pectoris vlcerū curatio a curatione communi alioꝝ vlcerum nō differt qñ nō sunt penetrātia. Quare si sunt cauernosa cauernosoꝝ curōe curentur. Si putrida corrosiua vt putrida ⁊ corrosiua curatione gubernēt: ⁊ sic de alijs put i doctrīa de vlceribꝫ i vrī ꝰ oibꝫ sermonē fecimus: ꝙre pro tua necessitate illuc recurre.

¶Uerū si ista vlcera fuerit cum ossis corruptiōe ⁊ nō penetrantia: tunc subtili ingenio magna cuz sagacitate tota ossis corruptio ferro aut acuto medicamine sm qō melius tibi videbit̄ vndiqꝫ a carne mala ꝺtegaſ rapatorijs: deide instrīs bñ ici-dētibꝫ carrādo seu raspādo vsqꝫ ad sanitatē ossis ꝓcedendū est: postmodū cādēti ferro dūmō ꝯ sine eminēti icōmodo fieri possit totū os superficialiter cauteri zet. ¶Preliquaꝝ curatiōis eius ꝓcedendū est: put latiꝰ in lib. de vlceribꝫ. c. ꝓprio de ossis corruptiōe locuti sumꝰ. ¶Et sī ꝑdicta vlcera videnť eē penetrātia: tūc ꝑ eoꝝ curōne pallliatiua curō est multū necessaria qꝛ medicamina acuta rōne mēbrozū nobiliū nō pñt substinere. Quāobrē auxilia q̄ cōmemorata fuerūt in curatione vulnerū pectoris penetrātiū ad hāc curationē accōmodari pñt cum vtilitate egrotātis. Et propter ea ista capitula alternatim videantur. Multa etenim auxilia tam in forma poculi ꝯ in forma lotiōis ibidem sunt annotata que ad vsuz p̄sentis capituli pꝛz faciūt: ꝙre ꝑ tua necessitate ad illud recurre. ¶Et sic deo dante ⁊c.

¶Ca.iij.ō vlceribꝫ brachioꝝ

Brachioꝝ vlcera cu rant curatiōe aliozū vlcerum vez. Si virulenta virulentoꝝ curatione curent. Si corrosiua corrosiua tractēť: ⁊ sic de singulis. ¶Unū tñ sp̄ ē mēti tenē dū. s. q̄ sicut vlcera tibiarum indigent lecto: ita etiā brachioꝝ vlcera ad collū suspēdi debēt.

¶Et sic deo dante ⁊c.

¶Ca.iiij. de fixuris pupille et māmillarum vlceribus.

Vlcera māmillaꝝ ꝑ vt pꝛz cauernosa ꝓpter raritatez ⁊ spōgiositatē eaꝝ. Sñant ꝓterea vt pꝛm ex apatib⁹ calis ꝓp lactz coagulatiō. Aliq̄n ēt ꝓp hūoꝛes frigidos: ꝙre nō nisi cū difficultate sanant. Que aūt a lactz coagulatōe ꝓcedūt ꝓp ꝺtinuū descensū lactis ad māmillam. Siliqmō dico de his q̄ ab hūoribus grossis ⁊ frigidis cānt cū difficultate curant: qꝛ pꝛm ab hūoribus vlcera efficiunť valde cauernosa. Et ideo quia locus est ineptus applicationi ligature hac de causū curaz reddunt difficilē. ¶Curatio itaq̄ istoꝝ vlcerū ꝑmissa vlī purgatiōe premissoꝝ bono vite regimine est vt mūdificet locus cum puluere nostro carnis superflue remotiuo absq̄ dolore. Desup vnguentum nostrum de minio applicando. Et ꝑ totam māmillam infrascriptū emplz imponať. ℞. farine fabarum farine lentiuz farine ordei ana. lib. ʒ. et cum sapa sufficienter bulliant vsqꝫ ad spissitudinem ⁊ vtere: quia desiccat: resolutet mitigat lac paulatim exsic

cādo. ¶Et si vlcꝰ fuerit cū dolore medulla panis cū foliꝭ malue ⁊ brodio gallinaz ꝺcocta cū modico butyri paz olei rosē ℈pri sup māmilla ꝓposita: resoluēdo dolorē mirabiliť sedat: vnūdz i isto casu nō ē ꝓtermittēdū: vez q̄ tinta nō sit mltū lōga ⁊ sit canulata. i. aut cū dipta mo: aut cuz cucurbita exiccata ad solē ad moduz corrigie: aut foliꝭ caulū nigroꝝ ad ymbrā aliquantulū exiccatis cōfecta. Debet insup māmilla i hac cu ratiōe ad collū suspēdi ne hūores ad locū decurrāt. ¶Multa ꝓterea documētaz auxilia. c. de apatē māmillaz cōmemorata fuerūt q̄ ad hāc curationē ꝑuenientissime pñt reduci. ¶Ericca tio ꝺz lactis inuamētū sanatiōi vlcerū māmillaz ꝑstat. Ideo interdū sumere pillulā reubarbari ad quantitatē ciceris cū ʒ. ſ. aq̄ plātaginis ⁊ mēte i exiccatiōe lactis pꝛm inuasse ꝓcipiat. Et ista fuit inuētio celeberrimi magistri Joānis ātrhacini ma-magistri. ceratē sis. ¶Siliqmō etiā vlcera cāta ab hūoribus frigidis ⁊ grossis curanť curōne añ dicta. ¶In ceteris ꝺo intētiōi bꝰ vez ꝑ mūdificatiōe ⁊ icarnatione ac sigillatiōe ꝓcedendū: put de his itētiōibꝫ in lib. de vlceribꝫ in vrī pꝛibꝫ i locis dictū fuit. ¶Et qꝛ ꝓtigit sepe nūero ꝓp supfluitatē ⁊ acuitatē lactis papillā māmillarū ragadiari. Ido ꝑ earū curōne infra scripto linimēto ꝓcedendū est. ℞. vnguēti ros. olei onfancini añ. ʒ. ſ. ℔. succi plantagi. ʒ. ℔. sem pi vitrioli. ʒ. ℞. litargirū aū. ⁊ arcie añ. ʒ. vj. plūbi vsti ceruse tutie añ. ʒ. iij. antimonij. ʒ. ij. thus. ʒ. ℔. terresſigillate bolliar. añ. ʒ. ſ. ℔. misce ⁊ in mortario plūbi ducēdo ꝑ duas horas cū pistello sm artē fiat linimētuz: vltimo locū ꝓ sigillatiōe vnguentū de minio in forma solida vel vnguētū de ceruſa decoctū cū lotione aq̄ aluminose reliquū curationis perfectissime facit. Et sic deo dāte ⁊c.

Linimētū.

¶Ca. v. de vlceri. i interioꝝ pte auriū nascētibus ⁊ eorū cura.

Ca. v.

Ures in pte interiori a materia catarrali frequētissime apparī solēt: quare post ertionē aparis seq̄t vlcus qō vt plurimum est difficile curationis. Et cā est: tū qꝛ locus est ineptus applicationi medicinaz: tū qꝛ cerebrū ꝺ facili eiꝰ supfluitates ad locū vlceratiōis trāsmittit: tū deniqꝫ qꝛ locꝰ ꝓpter eiꝰ nobilitatē medicamina nimie mordicatiōis q̄ plerūqꝫ i curatiōe vlcerū sūt necessaria tolerare nō ꝑt. Quapp curatio ꝺictoꝝ quāto mitior fieri pōt: tāto melioꝛ est: qꝛ istis vlceribꝫ ꝑsertim de recētfactis dolores vehementes et lesiones magne solēt euenire.

¶Curatio itaq̄ istoꝝ vlcez ꝓ- Curā. missa purgatiōe capitis cū pilulis ꝺ agari. vel de assagereth cū agarico ꝓmissoꝝ bono vite regimine ꝑ comestione ⁊ potu administratiōe localiū domestice mūdificatiū efficit. ¶Et ꝓpter si vlcera fuerit recētiaz nuprime fctā: tūc mel. ro. cū oleo de vitel. ouoꝝ: parūqꝫ sarcocolle mixturā faciendoz tepidū in auribus ſtillatim mundificando aurium vlcera⁊ eorū sanatiōnē ꝓducit. Unum quoqꝫ ponigranati dulcis cōfectum: (ve

infra) auriū vlceribꝫ singulare ꝑsidiū ē: mūdificādo em̄ z samē purgādo effectū sanatiōis idu cit. ℣ Modꝫ āt ꝓpositiōis illiꝫ talis est. ℞. pomū grana. v num dulce z integrū z in vino albo odori. modicū ꝺcoq̄re facias ꝺ inde ipz pista subtilissime: post modū colek z exp̄mak forti expressiōe: q̄ facto addak ꝑdicte colature melk ro. colati finissimi. ℨ. ij. ℈. z item bulliant ad ignē vsq̄ ad spissitudinē melk z vtere intra aurē ꝓ exiccatiōe vlcerū ei. Et si vis q̄ dicta medela hēat meliorē absterſionē cū attractiōe addank tereb. cla. ℨ. ℈. cū. ℨ. j. ꝑdicti liquis. Et qz cū istis vlceribꝫ recēter factis solet nonnūq̄ dolor ꝓplicari. Igit in tali casu medella miozis exiccatiōis indigem. Quāobrē oleū de vitellis ouoꝝ simplr in mortario plūbi diuti deductū singlare vlceribꝫ auriū dolozosis (vt gliosus testak auēzoar) ꝑsidiū est: mūdificādo em̄ dolorē sedat māz vlcerationis ad exitū ꝓparando. ℣ Item vinum ꝓnatoꝝ dul. cuz succo virge pasto. et succo lingue passerine q̄ cētūnodia nūcupak cū modico lilij bullitū vsq̄ ad spissitudinē m auribꝫ deide instillatum vlcera p̄cētia aurū ꝑfectissime mundificat z sanat: sicf q̄z de memite cū licio z paꝝ thurris parūq̄ sarcocolle cā melle rosa. mixtū aduersus vlcera aurium iuuamento manifesto perfectissime vz: mūdificat ei cū icarnatiōe z exiccatiōe loci. z si ista vlcera fuerit mltū antiq̄ta: z de gñe putridoꝝ aut sordidozum: vnguē tūc vngm̄ egyp. vt infra ordinatuz mitū putredinē z sordiciē vlcerū mitigabile. rabilik mūdificat. ℞. melk. ℨ. j. z florz eręz. ℨ. iij. alumis ro. ℨ. ℈. succi apij succi ligue passerine vini ꝓnatoꝝ dul. z acetosozū aā. ℨ. ℈. ad ignē colatis pr̄ꝫ succis bulliāt lēto igne vsq̄ ad spissitudinem mellis. Istud enim vnguētū putrida z sordida vlcera hmōi loci mirū i modū mūdificat cū pua egrotātis molestia. ℣ Et si ꝓ mūdificatiōe istaꝝ vlcerū minoꝝ mozdicatio fuerit necessaria: addak huicvnguēto tātūdē vnguēti aploꝝ vnguē ti cerasios loco mūdificato scoria ferri cū vino ꝓnatoꝝ ter lota: deniq̄ ꝺducta cū licioz trita cū modico sarcocolle sloes z thuris p̄sentaneū remediū ē: qz locū mūdificatū pfectissime desiccat z sanat. ℣ Silr etiā sivl cera fuerint virulēta cū aliquali corrosiōe z malignitate vnguē tū egyptiacū p̄dictū in cura eo rū magnā potētiā z ꝓgatinā hz. Puluis et nr carnis supflue remotiuꝫ absq̄ doloze mixtꝫ cū vnguēto albo cāphorato in p̄dictis vlceribꝫ effectū mundificatiōis ꝑducit. Silr q̄z i ill℣ vlceribꝫ virulētis corrosiuis z malignis. ℣ Interfecta malignitate z corrosiōe eorum vnguēti cāphorati z tātūdē linimēti scorie ferri añdicti mltū ad ꝓpositū facit. ℣ Lotiōes q̄z materia exñte calida cū siriga ipiectas z cōfectas cū decoctione rosaꝝ lētiū ordei lingue passerine z zuccari in tali casu summe iuuasse p̄cepimus i mā ꝺo frigida et grossa lotio decoctionis melk et vini: z aq̄ cineriū cum sarcocolla in causa mundificādi, necessaria est. ℣ Et quis amice ꝓpter nobilitatē loci (vt supꝫ dictū fuit) ex applicatiōe stipticatiū et mozdicatiū

dolēt hmōi vlceribus dolores z apationes enenire. Iccirco in isto casu prudentissimi medici est statiz dolorē cū infrascripto suffumigio sedare: deinde oleū de vitellis ouoꝝ cū butyro imponere ꝓ hac intētione vtilissimū erit: cuius suffumigij sp tis fuit ordiatio nra. ℞. fo. mal. z violaꝝ caū. melk. ane. aā. M. ℨ. j. lūbricoꝝ. ℨ. j. ℈. zucca. rubei. ℨ. j. liq̄ricie mūde passulaꝝ aā. ℨ. j. misce z bulliāt cū aq̄ sufficiēti vel cū ꝺrodio gallinaꝝ sine sale ꝓfecto vsq̄ ad ꝓsummationem medietatis aque cū qua locus suffumigek. Et sic deo ꝛc.

Ca. vj. Verruca in aure.

¶ Caꝑ. vj. De verruca nascēti in aure.

Caro supflua z verruca q̄ intra aurē oriri solet ei. auditū vtiq̄ frequentissime impedit. cu. extirpatiua curak: qz oē supfluū indiget extirpatione. Pro cuius extirpatiōe vtilissimū est ꝓcedere: put dictū fuit quare ꝓ tua necessitate huc recurre: z ista duo capla alternatim videantur.

C. vij. Tinnitus aurium. Curatio.

¶ Caꝑ. vij. De tinnitu z vertositate aurium.

Stadisp̄ semp gñatur a materia grossa viscosa ex qua ventositas grossa procedere solet faciēs tinnitū. ℣ Curatio itaq̄ tinnitus aurium ordinato regimine vite purgato capite z sepius cū pilulis de iera casa agarico vel cū pillu. cochijs ad localia deinde vtilissimū est trāsire. ℣ Et in primis maiorana decocta cū aqua z vino cū camomilla aneto parumq̄ mell, deinde suffumigium ex ea factum cur vase oleagineo mirabiliter auriū tinnitum sedat: ponēdo deinde in tra aurē oleū amigdaloꝝ amararū cū oleo anetino z melle rosato. ℣ Ad eandem intētionēvz suffumigium infrascriptum. ℞. ad ven fo. marrubij camo. aneti aā. M. tosti ℨ. j. maiorane origani aā. ℨ. ij. vino z aqua maris bulliāt vsq̄ ad ꝓsum. tertie partis addendo mellis. ℨ. iiij. castorei. ℈. j. z item rum bul. z vtere more antedicto ponēdo intra aurē oleū sambucinum tepidum simul cum oleo amig. amaraꝝ oleum q̄z nardinum cum mo. olei rutacini simile ꝑducit effectū. idē et facit oleum de raffanoz ab Auicenne laudat: qz ventositatem aurium potenter tollit. ℣ Item ad tinnitū auriū z ventositatē carminādam post suffumigiū antedictū oleū magistrale descripsimus: cuius talis est ordinatio. ℞. olei anetini olei sambucini z olei amigdalarum amararum vel toā. ℨ. j. succi praxi succi raffani aā. ℨ. ℈. folioꝝ rute ciminisam auriū. succi clamomi. aā. paꝝ castorei grana. ij. aceti. ℨ. ℈. bulliant oia simul vsq̄ ad ꝓsummationem aceti z succi: deinde canapacio spisso colenk z vtere aliquātulū tepidum in aure post suffumigium: qz mirabiliter sibilū tinnitum z ventositatem grossam aufert z auditū deuastarum restaurat. ℣ Quidā etiā dixerūt q̄ fel caprinum vel vitulinum decoctum cū succo praxi z raffani z oleo anetino vsq̄ ad spissitudinem tinnitum aurium mirabiliter tollit. Et sic deo dante ꝛc.

Suffumigiū

Auic.

Oleuz magistrale

Fel caprinū.

¶ Capitulum. viij. De dolore aurium. Caꝑ. viij.

Cura i cā calida.

ERo sedatiõe doloris auriũ a materia calida causati oleũ rosatum onfancinũ intra pomũ decoctũ cũ modico croci nurũ in modũ doloꝛẽ sedat. Lac etiã caprinũ vel vaccinũ vel mulieris ad eandẽ intentionẽ vꝫ. Oleũ sil'r violatũ ꝛ amigdalaꝝ dulciũ decoctũ cũ vino granatoꝝ acetosoꝝ ꝛ paꝝ croci cum porcelionibus: puta numero. ꝫ o. i. ℥. ij. ꝑdictoꝝ oleorum vsqꝫ ad ꝓsummationẽ vini est medicina experta ꝛ singulare remediũ in isto casu. Pomũ preterea sub prunis decoctum pistatũ ꝛ cribellatũ ꝛ cum oleo roſ. mixtum ꝛ oleo vio. paꝝ croci ꝛ duoꝝ ouoꝝ nurum vitellis: ꝛ simul demũ bullitis vnica ebullitione more empꝛi sup auribus applicatum aliquantulum calidum prestat iuuamẽtũ sedationis doloris. Sapa q̃qꝫ decocta cum farina ordeacea ꝛ fabaruꝫ cum oleo ro. ꝛ camomil. parũqꝫ furfuris triturati ad sedationẽ doloris aurium cum aliquali resolutione est optimũ remediũ.

Cura i cā frigida.

Si vero materia fuerit frigida dixerunt veteres q̃ oleũ anetinum cũ butyro ꝛ succo affodillorum bullitũ vsqꝫ ad ꝓsummationẽ succi: deinde in auribus tepidũ instillatũ ħz virtutẽ sedãdi doloꝛẽ a frigida materia causa

Oleuz tum. Oleum quoꝫ de vitellis auẽzoouoꝝ fim Auẽzoar. (vt superiꝰ dixim⁹) in sedando vnũquẽqꝫ dolorem auriũ ceteris auxilijs est prestãtius. Itẽ oleũ ꝺditum ſimul cũ oleo amigdalaꝝ dulciũ ꝛ oleo ſambucino parũ ace ti ꝛ vini granatoꝝ ꝛ butyri cũ lũbricis terre ꝛ limacijs. x ij. et tantũdẽ de porcellionibꝰ oibꝰ bullitis cũ. ℥. ij. ſcepe in furno deco. ꝛ aliquantulũ incise ꝛ trite cũ pauco croci vsqꝫ ad ꝑsummationẽ vini ꝛ aceti: deinde colenꝫ ꝛ colatura ista in aure istilef: qꝛ doloꝛẽ a cã frigida cãũ sedat. Sil'r sapã cũ butyro decoctã ꝛ oleo ſambucino cũ modico croci ꝛ cere albe parũqꝫ furis triturati ꝛ farine fabaruꝫ more empꝛi sup auribꝰ ꝓpoſitã aduersus auriũ doloꝛẽ ſumme iuuaſſe ꝓcepimus. Oleũ ſil'r de ſemine lini cũ oleo amigdalaꝝ amaraꝝ bullitũ cũ lũbricis terre ad idẽ vꝫ. Empꝛm q̃ de ſupa cum furfure ꝛ oleo ane. ꝛ camo. cũ pauco camo. mellilo. decoctũ ꝛ auribus applicatũ miꝛ rami ħz ꝓrogatiuã. ¶ Ulteri⁹ ad ſedãdũ doloꝛẽ auriũ a cã frigida causatũ infraſcriptũ ſuffumigiꝫ mirabile ſumme valere reperim⁹ cui⁹ talis est ordinatio. ℞. mal. vio. camo. mellilo. ane. aſ. M. j. ſ. palee ordei incise fur. ordei ℥. j. bu. oia cum aqua ſufficienti vsqꝫ ad ꝑsum. medie. aqua deinde ſuffumigeꝫ auris ꝛ in cã calida applicenꝫ auxilia ſuperius deſcripta. ¶ Uerũ ſi aurium doloꝛ a cã frigida causaꝫ: ſuffumigenꝫ infraſcripto ſuffumigio. ℞. radicũ altee li. ℥. camo. mellilo. ane. foliorꝫ praxi. aſ. M. j. ſi mallo. chados ſquinãti maiorane aſ. ℥. ij. parũ cũ aqua ꝛ paꝝ vini odoriferi bulliãt vsqꝫ ad ꝑsummationẽ medietatis: deinde loc⁹ ſuffumigeꝫ more quo ſupra dictum fuit. Postmodum auxilia deſcripta in cã frigida intra aure inſtillenꝫ ſim doloris neceſſitatẽ. Et ſic deo dãte ꝓpletꝰ est ſermo pñtis. c. cui⁹ nomẽ ſit bñdictũ.

¶ Ca. ix. De surditate aurium.

Surdi tas au rium.

TArꝺꝰ ꝛ ingentibus morbis natura corporis humani circa actionem ꝛ potẽtiaz auditiuũ frequẽtiſſimus cũ magna parte ad vnamquãqꝫ ſcientiã acquirendam ſimul ad vite vſum ac dulcedinẽ maximam ꝓferat. Accirco magna cũ diligentia ſolertiqꝫ ingenio in humanis cuſtodiẽd⁹ est ꝛ eius morbi curandi ſunt.

Cauſe

¶ Sũt itaqꝫ egritudines a q̃bus auditꝰ deuaſtari ſolet: vel dolor apa vẽtoſitas groſſa vlcera caro addita ſurditas: vermes et grana alicui⁹ ſemiꝛnis et huiuſmodi. de q̃bꝰ deinde ſigillatim ſuũ ꝓpriuz facieꝫ⁹ capꝫm.

Cura ab apa cauſa.

¶ Quãobrem ſi apa ꝓ ei⁹ remotiõe ad capꝫm ꝓpriũ de apate auriũ recurſuz habeas et ſic de alijs: ꝓout in vnoquoqꝫ capꝫo plenarie dicemus: quare ꝓtota neceſſitate illuc recurras. ℣ Hic tñ vꝫ dicem⁹ de cura ſurditatis auriũ. Et ꝓmis ꝓcedẽte eũone capitis cũ pilluꝫ de icra vel aggregatiuis vel cochijs vꝫ aſſa gereth cũ agarico vel cũ alijs put tibi videbiſ iuxta neceſſitatẽ humorũ peccantiũ in corpe. ordinatoꝝ bonovite regimine nõ multũ humectatino. Ideo ſerpilli nepita ſanfuc⁹ mẽta pe troſilii calamẽtũ origanũ nur Reme muſcata ꝛ cinamomũ i ferc'r is diũ ad vtil'r cõcedunt in isto caſu. Uidi ſurdi- nũ q̃ odorifeꝝ cum aq̃ coziam. dri liphatũ ſũmope vꝫ. Aquaz ẽt mellinã coziãdratã. ꝛ cũ modico cinamomi decoctã i potu deiñ ſumptã ad auriũ ſurditatẽ ꝓpm̃ innaſſe ꝓcepim⁹. ꝑcinẽ

Alib. liꝫs apõ viros pitos ẽ vt capiãtur. ℥. ſ. ꝛ mediã oli amig. amaraꝝ fell'. taurini. ℥. ſ. eleboꝛi nigri ꝓtriti. ℥. ij. caſtorei ace. aſ. ℥. v. bulliãt oia ſil' vſqꝫ ad cõſũmatõez aceti: deiñ colẽt ꝛ vtere itra aurẽ: qꝛ mirabil'r ſurditatẽ ſanat. ℣ Itẽ ad auditũ recupan Oleũ. dũ. ℞. fellꝫ lepoꝛ. ℥. ſ. olei ỽ caſtoreo oli ſambucini oli nardi. aſ. ℥. vſ. vini odoriſ. aceti aſ. ℥. ſ. floꝛꝫ roziſ. folioꝝ rute aſ. paꝝ piguedis vulpis: piguedis anguille aſ. ℥. vl' eleboꝛi nigri triturati. ℑ. ſ. bulliãt oia ſil' vſqꝫ ad ꝓſũmationẽ vini ꝛ aceti. ỽiñ colenꝫ ꝛ vtere more tam dicto.

Alib. ℣ Oleũ q̃ꝫ ỽ balſamo ꝛ ỽ caſto reo magnã ħſit ꝓrogatiuã i ℣. ℣ Sil'r ẽt ifraſcrptũ ſuffumigiũ auditũ mirabil'r repat. ℞. camo. melliloti aneti ſtichados ſc̃ñati roziſſm. aſ. M. mediũ ce paꝝ alba nũero. iij. radicũ affodillorꝝ. ℥. iiij. eleboꝛi nigri ꝓtriti. ℥. ſ. marrubij ſãluci ſpili origani abſinth. aſ. M. ſ. melꝫ li. ſ. amig. amara. aliquãtulũ ꝓtritaꝝ. ℥. ij. fell' taurini. ℥. iij. ꝛ mediã bulliãt oia ſil' cũ aq̃ ſufficiẽti ꝛ paꝝ vini ꝛ aceti ꝛ vtẽr more ſuſſu. qꝛ ad auriũ ſurditatẽ ẽ pñtaneũ ſmediũ. itẽ ad idẽ ſe. iũi pi. ℥. ſ. cle. ni. ℑ. ſ. olei ciſa. oli ỽ Reme ſele lini oli ſãbu. ruta. aſ. ℥. me diũ ſin diã. oli ỽ caſt. vulpi aſ. ℥. ij. ace. gulare ℥. ꝛ. vini odorif. ℥. ſ. bul. oia ſil' vſqꝫ ad ꝓſũ. viniꝫ ace. ỽiñ colẽt vtere itra au. tepido. itẽ. ℞. baccaꝝ lauri ſeis iũipi aſ. ℥. ij. oli amig. amara. ℥. ꝛ. oli aneti. ꝛ ỽ ſele li. aſ. ℥. ſ. oli ſãbu. oli ỽ caſto. aſ. ℥. ij. ꝛ ſ. ſuc. poꝛ. ſuc. cicla

mls añ.z. ℥sansuci rute añ.pa
rũ aceti.z.ij.fellis lepoz.z.vj.
bulliãt ola ſiẽ vſq; ad ꝓsumma
tionẽ succo℞ z aceti deiñ colen
Suffu tur z vtere more iã dcto. ¶ Itẽ
migiũ aliꝺ ſuffumigiũ optimũ ad ſur
opti- ditatẽ. ℞. folio℞ ſãbuci folio℞
mum. ebulli mꝛicarie añ.M.j.grano
rũ iuniperi z lauri añ.M.ß. radi
cũ ciclamis radicũ affodilorũ
añ.M.j.ſãſuci abſinthij mirrh.
añ.ʒ.ß.melꝛ.ʒ.iij.vine bonis
li.j.aceti li.ij.aq; q̃tus ſufficit:
addẽdo calamẽti betonice ru
te ypopi ſtichaꝺ cẽtaure ſpice
nardi añ.pax bulliant vſq; ad
cõſũmationẽ tertie ptis et vte
more ſuffumigij:qz ei⁹ opatio
Oleũ .ẽ mirabilis. ℣ Itẽ oleũ ſãbuci-
nũ cũ anetho z radice affodilo
rũ bullitũ ad ſurditatẽ aurium
ſingulare ꝓſidiũ ẽ. ℣ Et dixeꝛt
q̃dã q; radix vitis albe z nigre
feꝛẽtz vinũ añ.ʒ.j.abſinth.M.
j.fellz taurini felꝛ lepoz añ.ʒ.
j.pigueꝺis vulpie.ʒ.vj.pigue
dinz muſtelle vꝛ piſciũ.ʒ.x.ca
ſtorei elebori nigri ſtriti añ.ʒ.
ij.aceti et vini odorif.añ.ʒ.iij.
oꝛi nardi.ʒ.j.oleꝛ laurini.ʒ.me
diã bulliãt ſiꝛ vſq; ad ꝓſumatio
nẽ vini z aceti:deiñ colẽꝛ z in
tra aurẽ iponaꝛ medela iſta:qz
ei⁹ opatio ad ſurditatẽ auriuz
ẽ pñtaneũ ꝛmediũ. ℣ Juuat ẽt i
iſto caſu ſũmope:exercitiũ fa
cere ꝓſerti in locz aꝛeoſis:pur
gatiões q̃z capitz aſſidue ſũme
ad ꝓpoſitũ faciũt. Aurilia ẽt
añdicta añ purgationẽ corꝑis
z capitz nõ ſũt admiſtrãda. ſiꝛ
ẽt tpe admiſtratiõis eorũdẽ ñ
dñt eẽ nec nimz caꝛa nec nimz
frida. ¶ Ulteri⁹ prudẽtis Chi
rurgici ẽ vt opatiões q̃ peruẽ
niũt vſq; ad neruũ plãtaũ in
teri⁹ ꝓ poſſe idolorose z absq;
leſiõe h⁹i nerui ꝓficiãt. ℣ Itez
ſp ſit mẽti tenẽdum q; auriſa
auriũ ñ ſolida ſz liq̃da eẽ ꝺẽt
vt ad iteriora pte meli⁹ pene-
trare valeant. ℣ Crebra ꝓterea ꝓce
mutatio medele vez de q̃rta in
q̃rtã hozã i iſto caſu pꝛz iuuat:
z maxime ſi patiẽs iaceat i op
poſito latere p aliq̃ ſpatium
poſt applicatiõez medele aurẽ
obturãdo ne aer valeat i aurez
ingredi. ℣ Mod⁹ ãt admiſtra-
tiõis optie medele auriũ egri
tudinũ ẽ vt añ ipoſitionẽ me-
dele mũꝺeꝛ auris ab oi cẽnes
re vt opatis non ipediaꝛ. ℣ Et
ſic deo dante ꝛc.

¶ Ca.ꝛ. De aqua z lapillo ber Cal.
ſtiola ſiue ỿme grano z eiuſ
modi nature ingredientib⁹ au
rẽ:et de eorum curatione.

Signa itaq; iſtoz ſa: ſignis
tis hꝛi pñt ex rela-
tiõe ifirmi:de ỿmi-
bus tñ vnũ ẽ q̃ ſp
ſentiꝛ intus motio
mordicatiua cũ dolore aliquã
tulũ grauãti locum. ¶ Ad eoz Cura
igiꝛ curationẽ ſigillati veniẽ-nio.
do q̃dã dixeꝛũt q; aq̃ aurẽ in-
greſſa poteꝛ extrahiꝛ cũ in-
ſtris q̃b⁹ magne pile ꝓſtanꝛ q̃
ſũt ad modũ ſirigue. ℣ Mod⁹
aũt z igeniũ exctiõis aq̃ ſic p-
ficiꝛ:vt ſuffumigata aure cũ vi
no decoctiõis calamẽti z ſãſu-
ci iponaꝛ iſtꝛz p̃dictũ itra aurẽ
bõbace obturãdo vt iſtꝛz a p̃fũ
ditate aquã valeat ad ſe attra-
here.z ſic toties facito dõec co
gnoueris aquã pẽit⁹ eſſe a ſuo
loco exiccatã.qꝺ ꝺ facili coſci
tur ꝓ remotionẽ accidẽtiũ que
ãtea erãt i pticula. Aliq; et lau
dãt p̃dictã aquã exhi cũ ligno
de palma vꝛ de ſãbuco ſicco et

vnũ caput ligni z aliꝺ caput i
igne.z ꝺz eſſe lõgitudinis cubi
tor triũ:dicũt q; rõne ignis li
gnũ attrahit aquã ad ſe. ℣ Nõ
nulli ſiꝛ ad dictã aquã exhẽdã
iubẽt fctõ ſuffumigio p̃dcõ fre
quẽter ſalire ſup pene laterz le
sionis:z ſiꝛ z ſemel vola ma-
nus eiuſdẽ laterz foꝛtiꝛ et cre-
bro aurẽ pcutiendo q̃ fcõ tinta
lentis optie ſpõgie marie itra
aurẽ iponaꝛ. Poſtmodũ ꝺz pa
tiẽs ꝺormire ſuper hmõi aure.
℣ Siringa q̃z ſiue ſargalia q̃
boni z expti Chirurgici vtinã
haꝛiũ exꝛ veſicã i aure poſita
idolorose tñ:deiñ ex alio late-
re oze aquã ſugere pñtaueũ re
mediũ ẽ. ¶ Hauca ꝓterea ſim-
plicia z ꝓpoſita i iſto caſu a do
ctoribus ꝓbũerata fueꝛt:qz co
gnoueꝛt q; p̃dicta iſtꝛa eẽt ma
gis apta ꝓ hmõi exctiõe aq̃ q̃
ſimpliciaz ꝓpoſita farmacaꝛtñ
ſucc⁹ cepe itra aurẽ piect⁹ ỿm
ex aure tollẽdo. ¶ Arzilata ẽt
cũ adipe ãſeriox itra aurẽ imiſ
ſus ad aquã aurz exhẽdã pꝛm
iuuat. ℣ Sternutatio q̃z ex arte
ꝓuocata ad aquã exhẽdã pꝛm
ꝓdeſt. ¶ De ỿmib⁹ aũt z be-
culo iſtro aure ãpliata picigа-
rioꝛ a manu docta z leui exhi z
capi nõ pñt alalia p̃dicta tũc a
medico. ¶ Curatio iſta locali-
bus ẽ icipiẽda. ℣ Et prio cõit
ordãt doctoꝛes q; oleũ ami-
gꝺ.amaraꝝ diſſolutũ cũ paruz
aloes epatici parũq; fellis tau
rini itra aurẽ ipoſitũ ỿmes in
terficit. Welde ſuffumigaꝛ au-
tis balneo ꝺcoctiõis reꝝ anodi
nam.ꝝ z liniẽtiũ:qz intra paucos
ꝺies manifeſtanꝛ vermes ad
oculũ agẽtis.q̃b⁹ manifeſtatis
hi deiñ piciga riolis faciꝛ exꝛ
hunꝛ. ¶ Lapill⁹ ãt z granũ cũ De la-
eiſdẽ igenijs exhũc: de q̃b⁹ i pillis.
cura exctõis aq̃ dictũ fuit. vnũ
tñ de ẽno notãꝺũ eſt q; oleũ et
ſuffumigiũ nõ ẽ q; oleũ z ſuffu
migiũ nõ ẽ admiſtrãdum niſi
neceſſitate doloꝛz vrgẽte:qz fa
ciũt ei⁹ coꝛp⁹ ãpliare. ℣ Subti
li q̃ igenio cũ ſtilo decẽter fa-
bricato et paꝝ curuo exhatur.
¶ Et qz aliq̃n ẽ adeo i aure in
firũ z hũiditate plenũ qõ nul-
laten⁹ igenijs p̃dictz vz exhi
dico q; i iſto caſu q̃dã ꝓſulueꝛt
medico⁹ q; ẽnũ ſpatum ie vel
tenaculis pnis z acutis frãgaꝛ
vt facilioꝛi mõ poſſit exhi.ſiꝛ
etiã lapill⁹ eiſdẽ igenijs exhẽ
ꝺus ẽ. ¶ Et qz p̃dicta ſepenũe
ro nõ pñt exhi vñ doloꝛẽ cãm
ingentẽ z locũ ad ãpationẽ ca-
lidã pducũt. Quãobrẽ nõnulli
voluꝛt q; inciſio lunaris effi-
ciaꝛ ſub aure vt p̃dicta aurẽ in
greſſa p locũ iciſiõis valeat ex
trahi. ℣ Cõſiliũ tñ meũ ẽ i iſto
caſu ꝓpter nobilitatẽ locꝛ ner Nota.
uoſitatẽ ipſi⁹ niſi a natura ali-
q̃ ſignaculũ ãpatiõis ſub au-
re demõſtraꝛeꝛ q̃ ſciſio nullo
mõ fieri ꝺbeat. Sz pot⁹ opa-
tiõi nature remittaꝛ curatio:qz
nã ſagax raro vꝛ nũq̃ deficit i
ſuis bonis operatiõib⁹. ℣ De-
mõſtrãte ergo natura ãpatio-
nẽ ſub aure vel ſupra ꝓtin⁹ ad
iuuãda eſt ei⁹ maturatio matu
ratiuis attrahentibus. Deinde
ãpatio aperiaꝛ inter maturita
tẽ z cruditatẽ iuxta formã no-
ue lune. Deinde locus intus z
exꝺigeraꝛ:mũꝺificeꝛ: icarneꝛ
z ſigilleꝛ put de cura vlcez au
rium capꝛo ꝓprio dictum fuit.
℣ Et ſic deo dãte completa eſt

doctrina pre sentis capituli ꝛc.
¶Finit tractat⁹ tertiꝰ de vlceribus. Incipit quartus.
¶Tractatus quartꝰ de vlceribus ventris: assellay: inguinū et testiculoꝝ: habēs capita. iij.
Ca. j. ¶Ca. j. De vlceribus vētris ꝛ eorum cura.

Curatio. CCuratio vlcerum vētris nō penetrantiū nō differt a curatiōe cōi aliorū vlcerum et aliarū corporis particularum. ℣Quamobrē si ista vlcera fuerint de genere virulentorū curantur curatiōe eorūdem vlcerum tradita suo ꝓprio capitulo: ꝛ sic de aliis: put i suo ꝓprio capitulo dictū fuit: in li. de vlceribus in vrī: ꝛre tūc ꝓ tua necessitate illuc recurre. ℣Si vō vlcera hmōi loci fuerint penetrātia ꝛ fistulosa. tunc eoꝝ curatio ab olbꝰ antiqs ꝛ modernis doctoribꝰ difficilis iudicat: tñ (vt inqt Guil. Pla.) natura multoties etiam in casibus desperatis opaꝝ occulte ea q̄ medico sepenumero ipossibilia videt. Accirco prudētissimi chirurgici est curaz rationabilem (premissa semper prognosticatione de periculo egrotātis) nō pretermittere. Unde i isto casu in omnibus procedendū ē prout capitulo de vulnere penetrāti in ventre et pectore cum sanie optime locuti sumus: quare cū opus fuerit eodē recurre: quia multa egregia auxilia ad vsuz presentis. c. in predicto ca. sunt annotata. ℣Et sic deo dāte ꝛc.
Ca. ij. ¶Capitulum secūdum. De vlceribus inguinum assellarum et eorum curatione.

Guil. Pla.

¶Vlcera istarū partiū ꝓpter raritatē carnis et concauitatem naturalem earuz de facili cauernosa: fistulosa et obstracosa efficiunt. ℣Quamobrem et si nihil ꝓprij habeant in curatione eorum ab alijs vlceribus quia curantur curatione aliorum vlcerum: tamen premissa purgatione corporis iuxta cōplexionē eius et qualitatem mēbri ꝓmissoq; bono vite regimine quāsepenūero in superioribus doctrinis mea fuit ordiatio. Describam breuiori quo potero sermone curationem illorum vlcerum quam frequentissime cum honore nostro et vtilitate egrotātium perfecimus. ℣In primis itaq; si vlcera fuerit cauernosa vltra. d. auxilia ꝛ ingenia ꝓmēcorata. c. ꝓprio de vlcere cauernoso consueui locū tractione infrascripta syringare. Re. mellis ro. ℥j. tere. clarissime cū absinthij aā. ℥ij. bulliāt paꝝ simul. addēdo farine oz. farine fabar. cribel. farine lētium aā. ℥j. farcocol. mirrhe. aā. ℥ß. thuris. ℥j. Et cū isto vnguento ponebā super locū magnā petiam vnguēti siue ceroti infrascripti. Et ꝓpe incarnationis quotidie lauī locū syringādo cū vino de cocc. mellis ro. ꝛ paꝝ thuris vel cū lixiuio ꝓdicto ꝛ melle ros. cum ceroti talis est ordinatio no[ta]. Re. olei camoīn. olei ro. olei de litio ana. ℥iij. pinguedinis viruli piguedinis vaccine: pinguedinis castrati liq̄facti aā. lib. ß. olei de semine lini. ℥ij. muscil. psilij altee fenugreci seminis lini lib. ij. litargirij aurei ꝛ argē. aā. ℥j. ꝛ ß. minij. ℥x. de oibus ad ignē ꝑm artē cū cera alba sufficienti fiat cerotū mollissimū. Et ultimo loco sigilla cū vnguēto de minio ꝛ aqua aluminosa cū melle ros. ꝛ fecta ꝛ rosis in. c.

iectionē ꝓdicte lotiōis carnis male remotiue. Ide ad tres dies ꝛ ꝓmū: lauādo tñ sp̄ his diebus locū cauernosum cū predicto lixiuio ꝛ zuccaro vl̄ aqua oz deacea cum mellero. Et si orifitie ingenia ꝓdicta: aut via incisionis: aut applicatiōis: alicui⁹ medicaminis acuti velut cum causticō de capitel. vel cū oleo vitriolo: vel trociscō nō de minio: vel cū pulueri zato sup tinta āpliato pulueriz. sup̄ radire ꝓmeui. Deide ad auxilia vel ingenia aīdicta trāsiui. ℣Post hoc incarnaui locū sup̄ dicta ponēdo infrascriptū vnguentū. Re. mellis ro. ℥j. tere. clarissime ℥ij. succi apij. ℥ß. succi plā. succi absinthij aā. ℥ij. bulliāt paꝝ simul. addēdo farine oz. farine fabar. cribel. farine lētium aā. ℥ij. sarcocol. mirrhe. aā. ℥ß. thuris. ℥j. Et cū isto vnguento ponebā super locū magnā petiam vnguēti siue ceroti infrascripti. Et ꝓpe incarnationis quotidie lauī locū syringādo cū vino de cocc. mellis ro. ꝛ paꝝ thuris vel cū lixiuio ꝓdicto ꝛ melle ros. cum ceroti talis est ordinatio no[ta]. Re. olei camoīn. olei ro. olei de litio ana. ℥iij. pinguedinis viruli piguedinis vaccine: pinguedinis castrati liq̄facti aā. lib. ß. olei de semine lini. ℥ij. muscil. psilij altee fenugreci seminis lini lib. ij. litargirij aurei ꝛ argē. aā. ℥j. ꝛ ß. minij. ℥x. de oibus ad ignē ꝑm artē cū cera alba sufficienti fiat cerotū mollissimū. Et ultimo loco sigilla cū vnguēto de minio ꝛ aqua aluminosa cū melle ros. ꝛ fecta ꝛ rosis in. c.

Nota ad eādē intentionē vz infrascriptus puluis quē habui a Magistro Scipione mantuano in medicina viro singulari ꝛ exp[er]to cuius talis fuit ordinatio. Re. mā. cozalloꝝ rub. rosaꝝ rub. ꝑsidie diptami albi zuccari finissimi aā. ℥j. mediā: oia admiuicem tritu. subtilissime ꝛ vtere super vlcere corro. atq; maligno: qm̄ eiꝰ operatio vt ꝓfatus vir mihi retulit mirabilis est. Postmodum cū vnguento de tucia vel de minio infrascripto curauimus: cuius talis est ordinatio. Re. olei ros. onfancini. ℥ij. olei ros. comple. ℥. iij. olei mirtini vnguenti populeonis aā. ℥x. succi plāta. ℥ij. ꝛ ß. tūdē solatri pingue dinis vituli lib. ß. bulliāt oia simul cū modico aceti vsq; ad cōsumma. succi ꝛ aceti: deinde colent cui colature addant litargirij aurei ꝛ argētei aā. ℥x. minij. x. vj. ꝛ iterum cū cera alba sufficiēti ad ignem fiat cerotū molle baculo semp agitādo. Et signum perfecte cocture est q̄n acquisierit colorē nigrum aut. ſi milem nigro. Istud em̄ vnguētum sufficit ꝓ incarnatione ꝛ mundificatione. valet etiā predictum vnguētum cum lotione aque plantaginis in quo sit parum aluminis bulliti: qz hz virtutē mirabilem vlcera cicatrizādi malam cōplexionē humidā remittendo. ¶Deniq; si hmōi vlcera fuerint dura obstraquosa. i. cum labijs dentatis ꝛ malignis dico q̄ ꝓ eoꝝ remotione

Ung̃m nio

Aliud

de fractu. cranei descripto ꝓcessimus. ¶Si vero vlcera fuerit corrosiua ꝛ maligna cū applicatione pulueris ꝓdicti optime rectificauimus eoꝝ malignitatem corrosionē auferēdo. ¶Itē ꝓ pulue- rē ma-

A applicatiõe ꝓdicti pulueris nostri remoueri nõ possit hmõi labia amputent forficibus: deinde locus incisiõis antedicte ferro cãdeti superficialr decoquatur: aut loco ipsius cauterij vnguẽtũ egyptiacũ administret.

¶ Si aũt patiẽs cauterij actuale z incisionẽ abhorruerit: tũc administratiõe capitelli nostri de lixiuio de quo in antidotario nostro ꝺ medicinis corrosiuis mẽtionem faciemus labia integre remouean. ¶ Remotis labijs vlcus mundificet cum puluere antedicto aut cũ egyptiaco mixto cum vnguento apl̃ox. Reliquum vero curationis vlcerationis curatione antedicta tractandũ est. Et sic deo dante ꝛc.

Ca. iij.

¶ Ca. iij. De vlceribus virge z testiculorum.

Ulcera virge.

OMne genus vlcerationũ in virga gñari solet sicut i periculis totiꝰ corporis. Quare in eaꝫ curatione procedendum est sicut de alijs vlceribus aliorum mẽbroꝝ dictum fuit. ¶ Eaꝫ insuper curatio nõ differt a curatione cõmuni tradita in libro de vlceribus inyniuersali. Quapropter si putrida fuerint vt putrida curantur. Si corrosiua vt corrosiua. Unde vigẽte necessitate ad ꝓpria capitula libri ꝓallegati recurre.

Nota.

¶ Unũ tñ sit mẽti tenendũ: id est ꝙ aurilia rõne stationis caliditatis membroꝝ aliquantulũ saltẽ interfecta malignitate vlcerum debent esse refrigeratiua. Et ante exiccationem istoꝝ vlcerũ purgatio corporis ante ponat ne rõne intẽtionis materie fluẽtis materiã predictam ad inguẽ repellẽdo bubo seu apatio in predicto loco gñari valeat. ¶ Igit purgatio in isto casu rõne antedicta necessaria est. ¶ Quãobrẽ curatio vlceꝝ virge z testiculorum perfectissime efficit ꝙ mundificationẽ vlcerationis loci. ¶ Et in mũdificatione eozũdẽ credẽ mihi nil vtilius puluere mundificat cũ paruo doloze boloꝝ cozroboratũ cum modico egyptiaci in isto casu et ꝑsentiã ꝺucẽdo. Unguentũ ꝺq apostoneũ remediũ est. Sitr quoqꝫ ad est parua intẽtio mundificationis vnguẽtũ aplox simplex aut mũdificatiuũ de succo plantaginis sufficit. ¶ Celebrata mũdificatiõe q̃ de facili cognoscit ꝓ remotionẽ nociui z nascẽtis bone carnis z ꝑsentiã sanioseitis bone tũc ad incarnantia le uia trãseũdũ est: quã incarnatio nẽ optime facit aloes paticum mixtũ cum modico sarcocolle z parũ aneti ꝓbusti z parũ succari. ¶ Facta incarnatione loci cicatrizãdus est cũ vnguẽto ꝺ minio descripto in capl̃o añedẽti: vel vnguẽto albo cãphorato: vel vnguento de tucia. Lotio ẽt z ꝓ vini nigri z aq̃ plantaginis decoctiõis rosaꝝ balaustiaꝝ mirtillox cũ modico aluminis ꝙcta cicatricẽ istoꝝ plurimũ adiuuat z ꝓcurat. Sitr ẽt ad cicatrizationẽ ꝓducẽdã pulvis cicatrizatiuus de bolo descriptione nfa ordinatus administrãdus est. ¶ De calefactionib⁹ et excoriationib⁹ ei⁹ in libro de apatibus capl̃o de apatevir ge satis ample locuti sumus: quare pro tua necessitate illuc recurre. Et sic deo dante ꝛc.

¶ Finit tractatus quartus. Incipit quintus.

¶ Tractatus quintus de vlceribus ani z dispositionib⁹ eius: habens cap. ij.

Cap. j. Fistula ani.

¶ Capi. j. de fistula ani.

FIstula ani frequẽtissime solet oriri ex apate putrido maxime qñ eius materia steterit in loco plusq̃ fuerit necesse: qz apsa corrodendo locum qui est pronus accipere corruptionem de facili corrũpit: quare fistulosum vlcus ab hmõi exitura soler in particula ista gñari. Etiã ab apate paruo ab egrotãti neglecto (vt sepe vidimus) frequẽtissime fistula oriri solet. Solet insup plerũq̃ in predicta parte loci a doloze emoꝛroidali: aut ꝓpter retẽtionem alicuius materiei solite expurgari a natura periodice bis ter vel quater in anno ex aliqua vlceratione secuta in venis emoꝛroidalibus aut circa marginem intesti recti. ¶ Ulcera propterea hmõi loci quedã sunt penetrãtia z quedã nõ: de penetrantib⁹ aũt quedã penetrãt vsq̃ ad intestinũ infra musculũ eius: quedam penetrãt supra musculum intestini. Nã penetrãtiũ simul quedã sunt cauernosa superficialiter hincinde tendẽtis: quedã vero cauernosa ꝓfunde tendentia sursum versus vesicã: nunc versus spinam: interdũ versus anchas: z nõnunq̃ versus perineũ: quarũ spẽs oẽs in tẽpesta nfa vidimus z earundẽ feci mus curationẽ. ¶ Signa ꝓterea penetrationis fistulax hmõi particule partim habent ꝙ longitudinẽ morbi: partiz qreme dis diutius applicata nõ ꝓtulerint ꝓ fistule sanatione: partim etiã per exitum ventositatis ab orificio vlceris cum sanioseitate stercorina: vez stercore admixta. Et deniq̃ cognoscunt ꝓ immissionẽ specialis argẽti in orificio fistule ipm ducẽdo cũ sinistra manu versus anũ z digito auriculari oleo ro. illinito manꝰ dextra intra anũ mittẽdo: nam si fuerit penetrãs vsq̃ ad marginẽ intestini proba sine speculũ predicto digito sentiẽ. ¶ Cu Curã. ratio itaq̃ fistule penetrãtis infra musculũ intestini premissa ꝓdecẽti purgatiõe corporis bonoq̃ regimine vite prout natura egrotantis z morbi postulabũt: vltra cões z vniuersales mtẽtiones habitas capl̃o ꝓprio de curatione fistulax. Quarum vna est locũ angustũ ampliare Scõa locum ampliatũ mortificare ꝛc. vt ibidem reuidere potes. Unicũ genus curatiõis hz de mihi curatio remanet. ¶ Sed nus igit curatiõis ꝑdicte est fili mi. Aluisi vt illinito digito in dice oleo ro. manus sinistre vel dextere sm ꝙ melius tibi videbitur iuxta fistulax fitũ intra anũ in dolorose ꝑdictus digitꝰ instrm curuũ bene incidens ꝙ falac sine gamant ꝺz ꝓ orificiũ fistule versus anũ ipm ꝓducere coneris: donec sub digito aculeũ siue pũctam predicti instri ꝑsenteris. Quo facto extrahat digitus. Et fac incisionem ab vno orificio ad aliud. ꝓ punctam instri ꝓ anũ extrahẽdo recte ꝓ posse locum incidendo ne vene emoꝛroidales ledãtur. Et ante incisionẽ predictam fac ꝙꝺ fis

cōsci⁹ ꝛ clar⁹ de ꝫa penetratione (vt supi⁹ dictū fuit) p immissionē ꝓbe argēteeū acus plū bee si fuerit op⁹. ℣ Facta icisione loci p duos vel tres dies digerat loc⁹ cū digestiuo de terebē. ꝛ vitellis ouoꝝ parūꝗ croci. Deiñ si aliq̄d callositatꝫ remāserit cū vnguēto egyptiaco vel p̄nere nr̄o carnis male remotiuo removeat. ℣ Post ℞o administrationē acutorum vtilissimū est locū purificare ꝛ icarnatiōi p̄parare cū mundificatiuo de apio: cuius descriptio in antidotario nr̄o. c. de medicinis abstersiuis reperit. ℣ Mūdificato ꝛ purificato loco incarnet si fuerit opus cū sarcocolla et aloes epatico cū modico terebē. clare parūꝗ mell⁹ ros. admixti. Ungm̄ deniq̄ de minio sup petia i oī tpe in curatione hmōi fistule vtil⁹ administrat. Aq̄ sil⁹ planta. deco. ro. murtil. mirabo. citrini ꝛ parū aluminꝫ et mellis ro. in cā ꝙglutināndi ꝛ cicatricē ꝓducēdi ꝓ lotiōe loci vtiliter cōcedit. ¶ Multa preterea ingenia curationis hmōi fistule sunt a doc. comūerata q̄ nō sine igēti doloꝛe egrotātis ꝛ piculo noue apātiōis efficiūtur. ℣ Primū est ꝙ laqueum filis imolit: ꝛ ista curatio nō placuit celeberrimo. ꝑ. de arzil. ℣ Secundū ꝙ filū illinitū acuto medicamine ꝛ forti sepatiōe fistule ab orificio ad aliud faciebāt ℣ Tertiū ꝛ vltimū ꝙ totali separatiōe cādēti ferro pri⁹ filo immisso ꝙ fistulā cū acu plūbea sup⁹ annotata cauterizatiōe ꝛ faciebāt donec filū ab vno ad aliud orificiū fistule extraheret. ¶ Aduertēdū est ꝓterea in hac curatiōe q̄ si fistula penetrauerit supra intestinū ꝙ tres vel ꝛtuor digitos: ex q̄ penetratio ei⁹ supra musculū affuerit: tūc ista curatio ꝙ incisionē nō est facienda: q⁹ ꝓt incisionē patiēs assellaret absq̄ ꝓtentia ꝛtutis secū retētiue. Nā extremitate hmōi musculi tēstante Raf. lib. ad Almā. c. de Rafanatho. iteſti. viget q̄dā musculus ligans ꝛ phrbēs exire fecus donec desiderium affuerit q̄ ip̄m soluat. Sufficit ergo i isto casu curationē palliatiuam exp̄iri. Si⁹ ēt dico q⁹ si fistula p⁹ vesicā vel ossa ācharū aut caudā spine dorsi attigerit: ad la ꝓcedēdū ē: vt resta. Albuc. q⁹ vt ipse retulit curōnē hmōi fistule eradicatiuā attētare. et medicoꝝ dedec⁹ ꝛ egrotātiū dispēdiū. ℣ Et sic deo dante ꝛc.

¶ Cap. ij. de vlceribus cauernosis ꝛ fistulosis ani non penetrantibus et eoꝝ cura.

Vlcera huiꝰ loci non penetrātia ab eisdē ꝓcedūt causis q̄bꝰ ꝛ fistulosa penetrātia vlcera generārent. de q̄bꝰ causis in ca. antecedenti plenarie locuti sum⁹. ¶ Pro coꝝ ergo curatiōe p̄mit⁹ ꝓ sa debita purgatione corporis iuxta necessitatē materiei peccātis: ordinatoq̄ bono vite regimine. Dico q⁹ curō cōis vlcerū tradita. c. de vlc. curōne li. de vlceribꝰ i vl⁹. huic curatiōi ꝑ accōmodari. Nā si corrosiua tractāda sunt. Si cauernosa vt cauernosa: et sic de singulꝫ ꝑut ibiō. plenarie fuit ꝺ cura ꝓpr⁹ capl⁹ dictū fuit ꝺ curatiōe oīs vlcer⁹: ℞re illuc ꝛcur. ¶ Tñ his si obstātibꝰ nr̄az cū. solitā sub breui sermone deseribā quā cū honoze ꝛ egrotātium vtilitatē in hmōi vlceribꝰ exp⁹ti sum⁹. ℣ In curōne itaq̄ istoꝝ vlceꝝ cauernosoꝝ: q⁹ vt pl⁹ fūt cauernosa ꝓsueui cauernositatē mūdificare cū egyptiaco vnguēto dissoluto cū lixiuio firmo ei⁹ cuꝫ minori doloze ꝓsueni int⁹ pulueꝝ nr̄m immittere cū modico lixiuij mō ātedicto. Et si ozificiū fuerit strictū ꝙpliani ꝛ ei⁹ callositatē auferre curauī cū immissiōe trocisci nr̄i de mimo vt applicatiōe caustici nr̄i ꝺ capitello cū cautela descpta in curōne nodi carnosi vlcerati li. j. ꝙpatiꝰ ca. ꝓprio de nodo. ℣ Et q̄n ista via ñ erat sufficiēs ꝓ eradicatiōe talis fistule ad i cisionē recurrebā ꝙ posse totaz cauernositatē icidēdo: dei ñ longō egyptiaco simpl⁹ vel mixto cū tm̄ dē apl⁹ vnguēti do nec locus ab oī carne mala ꝛ sanie integre mūdificat⁹ videbatur. ℣ Ultimo loco ꝓ incarnatio nez sigillatiōe vlceris auxiliōs in añcedēti capl⁹ ānotatis ꝓcessim⁹: ꝛre occurrēte necessitate ad illud recurre. ℣ Et q⁹ ista loca propter administrationem acutoꝝ solēt de facili ex aspera so. vñ si hoc euenerit vtilissimū est ꝓ sedatiōe doloris et resolo ne materiei fluxe ad ꝓticulā vl cerata locū suffumigāt ꝛ epithimare infrascpta deco. cuius tallis est ordinatio nr̄a. ℞. camomelliloti fur⁹. fo. malu. fo. altee tassibarbati aā. M. j. se. li. ʒ. j. radicū altee. ʒ. iiij. bul. omnia sinul cuꝫ aq̄ sufficiēti vsq̄ ad cōsum. medic. aq̄ cū q̄ loc⁹ suffumigetur ꝛ epithimet: q⁹ doloꝛē sedat ꝛ māz fluxā resoluit. Quod cū factum fuerit ad curationez vlceris reuertendū est. ℣ Et hc deo dante ꝛc.

¶ C. iij. ō ragadijs ꝛ fissurꝫ ani.

Ontingit sepenūcro ranū ragadiari a materia baurachina adusta. Et interdū ex nimia ventrꝫ stipticitate. Ul aliq̄n ab aliq̄ fluxu cholerico locū excoriāte. Quare ꝓ curō earū curōne ꝓmissa vētris purgatiōe linitiua ꝛ ordiato bone vite regimine vētre lubrica nulla melior curatio est q̄ ꝓtinus locū infrascripto balneo suffumigare ꝛ balneare: cuius talis est ordinatio nr̄a. ℞. camomille melliloti furfuris ordei maluarū violarum lentium añ. M. duos: pomoꝝ dulciuz aliquantulum fractoꝝ numero. x. tassibarbati. M. ij. seminꝫ lini. ʒ. iiij. ʒuz. ʒ. ij. thurꝫ aloes mirrhe añ. ʒ. ß. licij. ʒ. x. alumis roche. ʒ. ij. ꝛ ß. bulliant oīa simul cū aqua sufficienti vsq̄ ad consummationem tertie partis et vtere eo annum suffumigando: qt ad ynāquāq̄ ragadiam sum̄ me iuuat. ℣ Deinde intus linimentum infrascriptum ꝓponere: q⁹ aduersus ragadias magna est medicina. ℞. olei de semine lini. olei onfancini. aā. ʒ. ß. vini granatoꝝ dulcium ꝓ ß atoꝝ cum suis corticibus ꝛ deinde fortiter expressoꝝ. ʒ. iiij. alumꝫ roche. ʒ. j. sepi hircini sepi vituli. aā. ʒ. ij. bulliāt omnia simul vsq̄ ad consummationem succi et vini: deide colentur ꝛ vtere. ℣ Item oleum de semine lini calidū ꝛ int⁹ ꝓiectū aduersus ragadias ꝛ dos-

Cura.

Nota.

Cura.

Suffu migiū

Linimētuz.

Me-
sue

lore pulsatinum emorroidaꝝ ꝛ oēs egritudies ani (vt i ęt Me sue) ē medicia magna. Oleū ℥z de vitellis ouoꝝ ductū i mortario plūbi cū ℔m dē olei de semine lini ad ani ragadias ꝛ emorroidaꝝ dolorez pñtaneū reme diū est. ℣ Item ad idē optimuz linimētū. ℞. olei ♁ nucib⁹ ♁ cri somelis olei ♁ amigdalis dulci b⁹ ꝛ psiccoꝝ aā. ℥. ij. olei de vitellis ouoꝝ: olei de semine lini aā. ℥. ß. succi virge pastoris suc ci centūnodie succi tussi barba ti. ana. ℥. vj. aloes epatici. ℥. iij. succi plātagis. ℥. j. misce ꝛ bulliāt vsqꝫ ad ꝯsummationē succo rū. deide colenť ꝛ vtere mede la ista intra anum: qz ad raga dias est singularis medicina. ¶ Itē ad ani ragadias. ℞. olei de vitellis ouorū olei de semie lini aā. ℥. ß. sepi hircini tereben ti. clarissime aā. ℥. ij. thuris ma sticis ana. ℥. mediaz resine pi ni. ℥. j. aloes epatici. ℥. ij. et me diā tassibarbati folioꝝ plātagi nis folioꝝ lingue canis: caude eqne ana. M. j. oia pistenť ꝛ ex trahať succus ꝛ bulliāt oia si mul vsqꝫ ad ꝯsummationē succi postmodū colēť cui colature addanť litargirij aurei ꝛ argē. aā. ℥. mediam ceruse. ℥. iij. ꝛ me diā plūbi vsti tucie aā. ℥. ij. mis sce ꝛ in mortario plūbi ducātur p duas horas ꝛ utere: qz in isto casu mirabile auriliū est. ¶ Et qz ragadie aliquando iueniū tur i pte iteriori ꝛplicare cū do lore emorroidali: tunc suffumi gia et balnea doloris sedatiua ad ꝓpositū faciunt. Velut bal neū ♁ tassobarbato supi⁹ ozdia

Oleū.

tū. Oleū ℥z ♁ semie lini i mor tario plūbi diuti⁹ ♁ductū ꝛ it⁹ tepidū firinga ꝓiectum aduer sus vnāquāqꝫ ragadiā mirifice vz cū sedatiōe doloris. ℣ Cliste rizatio ℥z fctā cū decoctiōe bal nei añdicti cū zuccaro rubeo ꝛ pauꝝ aloes epatici dissoluti ra gadias incarnat dolorē seḋādo ꝛ mām abstergēdo. ¶ Cetez si ꝓtigat añdictis auriliis raga dias sanari nō posse forsan eaꝝ malignitate repugnāte: tūc vti lissimū ē ꝓ posse ragadias vrē diqꝫ puluere nr̄o iplere qz ma lignitatē eaꝝ mām regulando ꝛ bina ei⁹ applicatiōe interficit ꝛ delet: vt plerūqꝫ expti sum⁹ ꝑ sertim in Reuerendissimo dño meo Marco Sancte Romane ecclie Cardinale Cornario nū cupato. q̄ cum diuti⁹ laborasset grauī et dolorosō vlcere ragas dioso ani nr̄lo auriliō repto ꝑ tal vlceris sanarone. Cū bina pulueris nr̄i applicatiōe intra duas hebdomadas pristinam sanitatez eidē restituī. ℣ Remo ta igit malignitate ragadiaruz auriliā añdicta pro eaꝝ sanaꝛ tiōe sufficiūt: ꝓtigit ēt sepenūe ro vt in tē pestate nr̄a vidimus anūvlcerarivlceratōe a cā ꝑmi tina cāta: q̄re ꝑ ei⁹ curatiōe ꝑ pau mis diebus vtilissimū ē linien ad tib⁹ auriliūs ꝓcedeť. balneum ꝛ igit maluaꝝ semis lini furfur ꝛ gabi ordei ꝛ tassibarbati ad ꝓpositū cū facit. ℣ Post ārt balneū ꝓueniēs ca ꝛ digestiuū confectū cū vitellis tuia ouoꝝ ꝛ oleo rosato on facino et ꝛ pauꝝ croci admīstrare. ℣ Et sic pcedēdum est donec vuln⁹ di gestū videať. ℣ Celebrata digō ne ꝑ mūdificatōe ꝛ incarnatio ne ei⁹ ꝓcedendum est cū oleo de semine lini: ꝛ de vitellis ouo rum cum modico aloes epatici in mortario plūbi ꝛductis cum pauꝝ succi plantagis ꝛ paulillo litargirij

litargirij aurei ꝛ argētei. Reli quū ꝙ curatiōis curōne añdi cta ꝓcedať. ℣ Et sic ♁ dāte ꝛc.

Capi. iiij. De emorroidib⁹ ꝛ earum cura.

Emorroides

IN extremitate ani quinqꝫ sunt a natura vene ꝓcreate que ab anatōia emorroi dales vene dicūtur. Sunt itaqꝫ in eadē pticula or dinate i hoib⁹ ꝑsertiz piodice vt eoꝝ corpa interdū a sangui ne grosso ꝛ melācolico purgari valeāt: quē admodū ꝛ mulierū corpa singlo mense menstruis purgať. Et eaꝝ etem debita purgatōe piodica: vt antiq̄ et moderni testāť doc. corpa hūa naa varijs ꝛ diuersis morbis tueā tur: velut lepra cācro et hmōi. ¶ Emorroides itaqꝫ dñr ab emos. qd ē sanguis ꝛ rois q̄ est fluꝛ. inde emorroides q̄si flu ꝛus: sanguis ꝑ inferiora vena rū ani. ¶ Emorroidarū ꝓterea diuerse spēs reperiūť. Interdū vales siue vesicales. Aliqñ verucales. Sepenumero fisca les. Plerūqꝫ morales siue attri ci⁹. Nōnunqꝫ ēt condilomate. Ultimo loco apōse et dolorose q̄sqꝫ inueniūť. ℣ Quāobrē eaꝝ ē ꝛ vt ꝑz ꝓp abūdātiā sāguis Grossi: iterdū melāci: aliqñ fleg matici ꝛ aliqñ cholerici adusti ex sāguie grosso admixti a nā tūptiōe pharmaci acuti: vt er loto. Uñ ex nimia repletione hmōi sanguinis contingit ve nas ꝓdictas extra nāz tume fie ri ipasqꝫ extendi extensiōe plu rima. Ita quod plerūqꝫ exeunt ani vade tumefacte dolorose et apōse. ℣ Et ꝓpa si sanguis fuerit subtile valde acutus: et sangui passio fuerit nālis et piodica: nis sub tunc soletvenaꝝ orificia apire: tilis. ꝙb⁹ purgať sanguis melāc⁹ bñ ficio nature sūmť cū purgatiōe subtilis ꝛ acuti ꝓtenoiati. ℣ Si Signa ♁ sanguis fuerit flegmaticus flātis aquosus ꝛ nō mltū grossus: tūc aquosi gñanť ab eo emorroides vna les sine vesicales ꝛ vt plm pan ci doloris sunt i colore albo vel subalbido i tactu satis molles flātis. ꝛ tractabiles. ℣ Uex si sanguis grossi. fluēs ad locū fuerit flegmatic⁹ grossus tūc frequētissime gñan tur ab eo verucales emorroi des seu fiscales. Et iste in tactu sūt satz dure: ꝛ nō mltū doloro se: nisi forte fuerit cū aliq̄li vl ceratōe vl cū aliq̄ hūore calido cōplicate. Sūt isup vt plm co loris corpis ad aliq̄lē rubedi nē liuiditatez tēdētis. ℣ At si a sangue melāco simť cū flātico

cū gñantia sūt euitāda: velut le gumia capita ⁊ iteriora a lalijs Carnes grosse sicut carnes vac caꝝ porcorū capriarū lepo rum ⁊ currētes cursu eaꝝ: in isto ca su olno sunt euitande. Carnes ḡz auiū i paludib⁹ degētiū sā guinē grossuz flaticū melicum Modi gñationis ēt gñaꝝ solēt. Solēt isup emoꝛ roidas duobus modis gñari: vcz itrisece ⁊ extrinsece. Intri sece ac quando sunt nāles so lent sanguinē grossum emitte re. Qñ ꝙ ad exteriozē ptē ma nifestāt: sāguis fluid⁹ aq̄ sus ad ustar loture carnis emanare so let. ¶ Curō itaq̄ emoꝛroidaꝝ Curō. duplici regimie pplex: vcz vli ⁊ pticulari. ¶ Ulre āt regimen duas hz intētiones. Pria estvitā ordiaꝝ. Scōa mām añcedētem purgare. Regimē ꝙ pticulare admistratiōe localiū complex. ¶ Quātū ad pmā itētionē dico q̄ hz regla gñalissima sit q̄ san guis fluxꝰ piodicꝰ nō ſtringa tur. Tñ ipo inordiate fluēte di co q̄ pudētissimi medici est i isto casu sāguinē restrigef: ne forte patiēs i hydropicā passio Nota. icidat stōm ⁊ epar nimis debi litādo. ¶ Pro cuius restrictiōe sciās q̄ q̄cūq̄ auxilia faciētia ad restrictionē mēstruoꝝ tū in teriꝰ q̄ exteriꝰ ēt faciūt ad re stric. sanguinis emoꝛ. Silr q̄ fa ciūt ad q̄ puocatiōez mēstruo. ēt faciūt ad puocationem emoꝛ. ſ Quamobrē si fluxus fuerit a mā frida cāt⁹: purget patiens cū diacapto. ⁊ casia ac ȝcoctōe mirabo. chebulozꝝ de olb⁹ eēli poztione ꝓportionata ad etatē ⁊ ſtutez patiēt ſ. Si ꝙ ȝ cala mā fuerit cū diapruno ñ soluti: uo reubarba. ⁊ decoc. mirabo. ci trinozum. Et ꝓptereꝫ dicunt doctores q̄ medicina ꝙz eē eli tiua cōprimendo ⁊ vestigiū fi pticitatis relinquēdo membri mādantis ⁊ recipientis. ſ Cū hac purgatōe supradicta ⁊ diebus duob⁹ transactis balneū reuz restringentium cum utilitate admistraꝝ. Trifera ḡz magna cū sangule draconis munia pa rūq̄ reubarbari confortata vti liter cōceditur cū vino grana totum acetosozū. Rasis autem ad restringēdū sanguinē emoꝛ roidarum laudat exhibitionem trocisconum de karabe cum su mach: super epar vero emplas in cā debilitas epatiꝫ ordinauit ab ipso capitulo ꝓprio de debi litate epatis. Sirup⁹ quoq̄ mir tinus ⁊ rosat⁹ maxime conue nit ꝓrogatiuaꝫ. ſ Super partem la fluente tempoze estatis em plastruz de farina lentium rosa rum fabarum cū aqua ferraria confectū summe valet in isto ca su: qz i restringēdo sanguinem est operatiōis mirabilis. ſ Ite ad eandem intentionem. R. fo sarum mirtillozum foliozum plantaginis lingue passerine ana. M. j. omnibus cum aqua ferrata decoctis pistaꝫ ⁊ cri. deinde vino granatozum parū q̄ aceti ro. ⁊ cum albu. ouī ⁊ pue dicta cribratura adiuuicē con quassent: ⁊ moze emplastri ap plicetur extra medela ista: quia sanguinē fluentem compescit. ſ Si ꝙ fluxus emoꝛroidarum tempoze hyemali impetuoso euenerit: tunc extra anum ab sinthium romanum cum oleo ro. onfacino simul cuz modico saluie parūq̄ mſicarie fricet i patella ⁊ pistet ⁊ calz sup ano moze ēpli applicet q̄ mirabilit

sāguis fluxū restrigit cū ꝓforta tione pticule. Intꝰ vero ponat Unḡ. unguētū ifrascriptū. R. rosarū mirtil. cētumnodie. añ. ʒ. ß. thu ris. ʒ. j. sanguis draconis farine volatilis farine fabaꝝ añ. ʒ. ß. pili leporis miutissime lcisi. ʒ. ß. boliar. terre sigillate añ. ʒ. ij. ß. tucie litargi. aur. ⁊ argē tei añ. ʒ. j. ß. succi tassibarbati succi caude eq̄ne succi plātag. succi ꝓsolide maioris añ. ʒ. ij. albu. duoꝝ ouoꝝ ola ꝙuas. ad lucē ⁊ ītra anū cū licinijs ipo nat: qz in restringēdo sanguinē ꝓsentaneū remediū ē. Ligatio nes ꝓterea brachioꝝ ⁊ spatu larū vētosatiōes in diuersē do ptm ꝓferūt. Uētosa ēt sup epa te interdū applicata ad propo sitū facit. Iuuat insup sumere ante cibū aliq̄d qđ in se stipti cocta sub pruꝝ: silr poma cito nia ⁊ eoꝝ mina nespule sorbe ⁊ currētia cursu eoꝝ. Ita silr ri ra coit⁹ imoderat⁹ ⁊ exercitiū ite peratū i isto casu sunt euitā da. ſ Et hec puto tibi sufficere ꝓcuratione fluxꝰ supflui san guis emoꝛroidaꝝ ⁊ de cāis ea rūdē ⁊ vñ dicāt emoꝛroides ac de signis eaꝝ. Nūc ūt dicēdū ē Curō de vlce- de vñi curatione dictarū emoꝛ rationē roi. ¶ Ulris igit carō emoꝛroi darū ꝙuoꝝ ꝓplex intētionib⁹. Prima in regimine vite ꝓsistit Prima Scōa i purgatiōe materiei añ cedētis. Tertia i remotiōe re solutiōe materiei ꝓiūcte. Quar ta ⁊ vltia i correctiōe accītiū. ¶ Quātū ad primā intētionē q̄ cōsistit in ordinatiōe vite talis esse q̄ valeat sanguinē bonū generare ⁊ malum destruere. ſ Utatur ergo patiēs carnibus pullozꝝ gallinaꝝ ꝙdicum fasia noꝝ ⁊ caponū stāte th possibili tate. Anes ḡz oēs in arboꝛib⁹ degētes in isto casu ꝓcedunt. Silr carnes vituli hedi ⁊ ca strati ad ꝓpositū faciūt. Cōtra riū ꝙo olz piscū gña: ꝓter tre giculas ⁊ puos pisces degētes et faticantes in scopulis olno sunt euitāda. Acria silr ⁊ q̄ su peri⁹ in pīti ca. dicta sunt san guinē grossum ⁊ melācholicū gñantia ꝓ hac curatiōe sunt a medico euitāda. ¶ Scōa ꝓter- Scōa ea intētio q̄ est mām añcedētē ītētio eūare. Dico q̄ eiatio captoli cōis cū casia vl mēta ꝓuenientissime i hac cura vti liter admistraꝝ. Quāobrē sca moneata medicamina ⁊ labo rata ac laboriose soluentia in egrotatiōe sunt ēt repellenda. Sufficit ergo (vt dixim⁹) yētre crebzo cū vno ex iā dictis leni tiuis linire. ¶ Tertia deniq̄s i- Tertia tētio q̄ est materiā coniunctam remouere cōplex administratio ne diuersoꝝ localiū sm ſ di uersa emoꝛroidarū gña sunt. Nā ſi emoꝛroidas fuerint mo rales dico q̄ hz sint parue emi nentie: tñ egrotāti causant do lorē maximū. Et nisi cito suc curraꝝ vacādo doloris sedatio ni nō esset mirū si aposum aut fistulosum vl⁹ in ano ꝓueni ret. Uñ i tali casu cōsulunt Lan Cura frā. vir magne autoritatis i ar mora ⁊ te chirurga in pmis dieb⁹ flō lium. mia facere vene basilice eius dē lateris. Alio ꝙo die sapha nā icideꝛe. Deiñ idē ꝓfat⁹ vir Si patiēs fuerit ꝓsuetus pari fluxū sanguinis venis emoꝛ. tūc ꝓuocent cū igenijs ꝓuoca tiuis carūdē: ⁊ si ñ fuerit ꝓsue tus periodice sanguinem ⁊ ve nis emoꝛroidalib⁹ hſe: tūc san

guis per emorroidas ꝓuocari nō dz. Et in ꝟ sepe errāt chirurgici in ꝓncipio aduēt᷑ emorroidarū sanguisugā et ꝓuocantia sanguinē applicātes: q̄b᷑ mꝰto ties locū aꝑauerūt ꝛ ad fistulā ꝑduxerūt. Jn nō ꝓsuetis ergo q̄lia ꝛ q̄cūq; sint emorroidaruꝫ genera vtilissimū ē ꝛsolutiōem eaꝝ ꝛ doloris sedationē ꝑcurare. ¶ Stāte ergo dolore infrascriptum suffumigiū seu balneū vtilit᷑ administrer: cui᷑ talis est ordinatio nr̄a. Et i oīb᷑ fer᷑ emorroidarū specieb᷑ ꝙuenire vr̄ vt experiētia nobis sepenumero demonstrauit: ꝛ marie in Julio papa scōo q̄ diutius morbo isto laborauit. R. foliozū maluarum ꝛ violaꝝ pariter foliorum altee tassibarbati cum radice ana. M. ij. seminis citoniozuꝫ. z. vſ. ordei mundi. M. ſ. ꝛ ß. furfuris. M. iij. seminis lini fenugreci integri añ. ℥. iiij. pomoꝝ apioꝝ vel dulciū aliq̄tulū ꝓfractoꝝ numero xij. ligue passerine virge pastoris añ. M. ſ. ola adinuicē decoquant᷑ cū aq̄ sufficienti: addendo camo. melliloti aneti ana. M. ſ. ꝛ ß. Et bulliāt vsq; ad ꝓsūmationē rtie ptz. Et vtere more suffumigiū ꝛ balnei: q; i sedādo dolorē emorroidaꝝ et materiā resoluedo est medicina magna. ¶ Sil᷑ etiā ad eādē intentionē vtilissimū est infrascriptū linimētū it᷑ administrare. R. butyri vaccini. z. r. olei de vitell᷑ ouorū. ℥. ß. pingundis anatis. z. iij. succi plātagis tassibarbati añ. z. ij. misceꝛ in mortario plūbi ꝑ medietatē diei ducēdo fiat linimētū ꝛ it᷑ digito vl᷑ licinijs imponat᷑. ¶ Jtē ad eādē intētionē extra post suffumigiū infrascriptū empl̄m administret᷑. R. carnis pomoꝝ sub ꝓunis decoctorū. ℥. iiij. butyri. ℥. iij. vitellaꝝ duoꝝ ouoꝝ ꝛ in mortario plūbi ꝑ spatiū triū horaꝝ ducant᷑ cum olei violati olei amigdalarum dul. pinguedis galine: pinguedinis anatis. añ. ℥. ß. lactis mulieris. z. xij. farie ordi. recētis ꝛ cribellate farie fabaꝝ añ. ℥. ſ. succi radicū tassibarbati ꝛ foliozuꝫ ei᷑. z. r. ola ad ignē bulliāt ꝑpter olea ꝛ ouorum vitella vsq; ad spissitudo. deide ponāt᷑ olea et ouoꝝ vitella ꝛ tere bulliātymes ebullitiōe: addēdo i fine coctu re croci. z. ß. et super locu mortis ēpl̄i applicet᷑. qꝛ tumefactionē emorroidaꝝ mollificat ꝛ resoluit earū dolorē sedādo. ¶ Jtez ad eandē itētiōez. R. mucilaginis citoniozum ꝛ psilij seminis cydoniorum ꝛ psilij seminis fenugreci cōfecti li. ß. dragagāti albi pisti ꝛ infusi in aq̄ ros. sufficienti ꝑ spatiū vnius noctis: farine fabaꝝ. ℥. iij. olei camo. olei de semine lini. añ. ℥. j. et. ß. butyri in mortario plūbi deducti donec accipiat colorez nigrū. ℥. r. olei viola. pinguedinis anatis añ. ℥. ß. carnis pomoꝝ sub ꝓunis decoc. ℥. iij. ß. suc. plant. suc. lingue canis ligue boni. tassibarbati añ. ℥. v. bulliant ola simul vsq; ad spissitudinem solidam addēdo i fine cocture croci. ℥. j. vitella duoꝝ ouoꝝ ꝛ vtaꝛ more empl̄i: qꝛ dolorē emorroidarū mirabil᷑ sedat. ¶ Jtē dragagantū albū ꝛsuꝫ in aq̄ ros. aliquātulū psilio muscillaginata: deinde in mortario plūbi ꝑ horā ductū emorroidaꝝ timorez ꝑtenter resolut dolorē mitigando. Jtē scarabōes ꝛ porcellanes bulliti cū oleo camomilli ꝛo ꝛ de semine lini ꝛ crisomolꝝ oleo ycz singuloꝝ. z. vj. deinde oīb᷑ colatis ducant᷑ i mortario plūbi ꝑ horam cū vitello vni᷑ ouꝰ ꝛ paꝝ croci aduersus emorroidarū dolorē ꝓtaneuz remediū est. ¶ Jtē oleū de semine lini cū tātundē butyri recentis deductū in mortario plūbi ꝑ horā ꝛ intus cū siringa tepidū ꝓiectū emorroidarū dolorē infallēter mitigat. Jdē facit dictum oleū simpl̄r. Et ꝓpterea optimus. Mesue dicit ꝙ oībus egritudinibus ani dictū oleum de semine lini est medicina magna. Jdē facit oleū de vitellis ouoꝝ. Sil᷑ butyꝝ decoctū in magna rapa ꝓcaua et in furnō ꝛ simul pistatū eandē facit operationē. Et si decoquaꝫ butyꝝ intra cepā albam in furno: idē facit ſm Rasim. Valet etiā eandē intētionē oleū de crisomolis. z. vj. butyri recentis oleū de semine lini añ. ℥. ß. sepi rapini. z. ß. vini granatoꝝ succi tassibarbati añ. ℥. j. scarabones nume. vj. ola simul bulliāt vsq; ad ꝓsūmationē succi ꝛ vini et vtere intus ꝛ extra prius colatis: qꝛ in tali casu mirabilis est operatiōis in resoluēdo ꝛ dolorē sedādo. ¶ Jtē empl̄m resolutiū tumefactiōis emorroidaꝝ cū sedatione doloris. R. camomelli lo. añ. M. j. ordei mūdi foliozꝝ altee ana. M. j. ß. polētiū añ. ℥. ij. radicū tassibarbati ꝛ foliozꝝ eius añ. M. ij. seminis lini. ℥. j. ꝛ ß. caput vnius cuiꝰ ꝓfractos. ¶ Et modus ꝓficiendi empl̄m talis est. Jn primis bullitis pedib᷑ ꝛ capite vsq; ad coctura carnis bulliāt: deinde suꝑadicta in brodio tm̄ addicto vsq; ad perfectā coctura. Postmodū oīb᷑ expressis pistatis ꝛ cribellatis ad ignē cū farina fabaꝝ. ordei cicerꝝ ꝛ ꝑdicta cribatura de oīb᷑ equali portione ad ignē cū sufficiēti ꝙtitate decoctiōis ꝑdicte. Et de cribratura fiat ēpl̄m solidū. Addēdo olei camo. anet. de semine lini rosati ꝓpleti añ. ℥. j. pinguedinis galline: pinguedinis anatis: olei vio. añ. z. r. croci. z. i. vitella triū ouoꝝ ꝓsitoꝝ qñ auferꝛ ab igne ꝛ iterꝝ bulliāt paꝝ cū eis. ¶ Jtē ad resoluēdum emorroidas tumefactas ꝑdilomata ꝛ tuboꝛositates q̄ solēt oriri circa anuz a dolore emorroidali ꝛfrascriptū cerotū valere ꝓcepimus et cum aliqua sedatiōe doloris. R. olei camo. anet. olei de semine lini añ. ℥. iij. olei de crisomolis: olei amigdalaꝝ dul. butyri. añ. ℥. j. ꝛ ß. sepi vaccini sepi vituli. añ. ℥. ij. pinguedinis anatis: pinguedinis galline: pinguedinis anserine añ. ℥. j. muscigallis ꝓfecte ex semine altee ꝛ radicū eiꝰ ꝛ semine psilij lini maluaꝝ et vio. lib. ſ. ꝛ ß. litargirij aurei. ℥. iiij. ad ignē ſm artē fiat cerotū molle: addēdo tereb. clare. ℥. ij. ß. ¶ Et no. ꝙ istud cerotū molli ficādo resoluit mirabil᷑ vnam quāq; emorroidaꝝ tumefactionē: ꝛ maxime post sedationēdoloris applicatum: q̄b᷑ administratis ꝑ ꝓplemēto tertie intentiōis si videat᷑ penit᷑ materia ꝓiucta nō posse resolui ꝛ moꝛales fuerit: ꝙuemētissimū est eas desiccare medicaminib᷑ a cutz veruca veluti cum pluuere nō carnis lium.

male remotiuo: aut cū applicatione causticī de capitel. cū cautela tñ semp ne partes circūia cētes tāgant ab eo. ¶Uel si fistules seu verucales fuerit: dico q̄ vtilissimū est eas amputare: deide pedes earū aliquo acuto medicamīe cauterizari. ℣Alii qui aūt doctores iubēt si fistules seu ῡcales fuerit eas liga

Nota. ri q̄ valde dolorosum ē. Nec est tñ secura operatio ꝯ̄ antedicta.

Cura vualiū. ¶At si vuales z vesicales fuerint i corporib⁹ assuetis sanguinē emorroidaꝝ periodice hēre: tūc applicatio sanguisugaꝝ ad extrahēdū sanguinē melācholicū. Aut loco earū flebothomo ꝑdictū sanguinē euacuare sume a doctorib⁹ laudat. ¶Sive

Cura cōdilo matū. roemorroides ꝑdilomate fuerint z p parte dolore exīte remoto: sup eas sanguisugas ponere ꝓsentaneū remedium est. Deinde p integra mūdificatione z resolone eaꝝ supradictum cerotū administrandū est. ¶Et

Cura tumo rositatum. q̄(vt plerūq̄ vidim⁹:) solet ꝯdā tumorositas rotunda z lata ad modum castanee a dolore emorroidali ghari non sine magno egrotātis dolore. Dico q̄ p ea dē curatiōe ois auxilia superi⁹ descripta ad ꝓpositū faciūtvez i resolūdo z dolorē mitigādo. Post ho mitigationē doloris cerotū ānōdictū p integra resolone cū hūore nro administranim⁹. Deniq̄ si emorroides in flegmonicā passionē trāsire vīr: q̄ eas plerūq̄ flegmonizari vidimus seu apari apate calido: tūc p eaꝝ cura. tā i resolūdo ꝯ̄ in maturādo ꝓcedēdū est: put. c. de cura flegmonis a cā āncedē te euenīctis plenarie dcm fuit: quare in isto casu illuc recurre.

¶Quarta z vltima lītio q̄ est. Quā acchtia corrigere ꝓpleť administratiōe diuersoꝝ locoꝝ. ℞m q̄ cuius diuersa acchtia i eis ꝓtingere solēt. ℣Acchtia itaq̄ q̄ i isto casu lēt. ℣Acchtia itaq̄ q̄ i isto casu ꝓtingere solēt sunt dolor vehemēs: igēs fluxꝰ sanguinis: apta z putrefactio loci cācrenosa: vt i tēpestate nr̄a multoties vidim⁹. ℣De sedatiōe aūt doloris ꝯ̄ z curatiōe apatis z restrictione doloꝝ fluxꝰ sanguinis i doctrīa ꝓxīa capīt satis supi⁹ dcm fuit. ℣Sz q̄ dolor aliq̄n ē clamosus z ite sus. Jō p ei⁹ remotione operē ꝓtiū fuit aliq̄n sedatione dolo ris ꝓcurare cū medicamīe aliquantulū opiato: q̄ in isto casu multoties expti sum⁹ ex lītio ne nobilis Alex. (q̄ medicami ne multos honozes reportauimus) i tenasmonib⁹ z ad oēs lores q̄ni: cui⁹ medicamis hec est ordinatio. ℞. thuris mirre li croci aā. ꝑt̄. ʃ. opū. ꝑtes. ij. teranť z ꝓficianť cū vitel. ouoꝝ muscillagine ꝓsilli z oleoro. fiat linimětū: cū quo vngatur ad eādē ītētionē cū maiori fecu ritate vz ī frascriptū auxiliū. ℞. fol. iusq̄. fol. mal. fo. caul. nig. aā. M. ʃ. olb⁹ cū pertis involutis madefactis z sub prūis bcoct deiñ pistentur i mozta. plūbi deducanť cū modico olei ros. z vitel. ouī parūq̄ croci z carnis porcī. ʒ. ij. Et istō auxiliū mozte ꝓpri extra p doloris sedatiōe ꝓxīe applicat. Cōtingit ēt aliq̄n supi⁹ dcm fuit) emorroidas ꝓdire lomata ōnigrari siue cācrenari. z iste de necessitate curōe cācrene curanť. vñ si hoc ꝓtingat ad c. ō cura cācri recurrēdū ē. ℣Et

fiedeos dante ꝛc.

℣. ¶Ca. v. ō tenasmōe z ei⁹ cura.

Tenasmonē passio intestini recti cū summa volūtate egerendi z conamīe nō ꝓuolūtas a deo ingens est q̄ vł magnū q̄d emittere. z tñ quiq̄d natura facit suo multo conamine sua egerēdi ōlectatione et desiderio q̄si nihil eē vł. Nihil eē nisi mā muscusa ad instar gelu piscīū cū ītersitione sanguis gutte emanarevi dē. ¶Ista nāq̄ passio semper aut ꝑ maiori ꝑte solet causari a ſtate grosso viscoso z baurachino adherēti tunice ītiori intestini recti q̄ ſtā sua viscositate ꝑdictū trestinū aliq̄n relarat sua q̄dē salsedine z mordicādo naturā stimulat expulsiuā ꝑ de cā seq̄ť assellādi voluntas (vt supi⁹ dixim⁹.) Et ista ꝑpōderositate loci. Interduz ēt solet ista pas ghari ex nimia frīdate pedū vel sessiōe sup lapidibus marmoreis vel hmōi naturā hñtib⁹: vel ex assūptiōe camōitati vel elebozati pharmaci. Accidit insup aliq̄n ista passio a sāgute ꝯ̄sso cholerico z adusto: cui⁹ signū ē volūtas egerēdi cū mlto z crebro conamīe z doloze nō puo z i assellā do sāguis exit⁹ ē maior ꝯ̄ i tenasmōe z ſtate ꝯ̄sso euenienti. Ulcera q̄z ēt ragadio. ꝑ cōtīte loci musculū extremitatē ītestini tāgēdo z mordicādo ꝓtu do ꝓuocat ad assellādū aliq̄d ex isto mō plerūq̄ vlcera ꝑdcā tenasmōes q̄z cāre solēt. Curō ita ꝙ tenasmōis rōne ī frascꝑta ꝓfi-

Nota.

Cliſtere adꝛuersus tenasmonē i causa cāna.

Alind

citur. ꝓmissa igitur sufficiēti purgatiōe iuxta necītatē mālē peccātiz: vez si cā fuerit cōa purgeť corp⁹ cū lēitiuo cū diac. vł cassia sīť cū mānā. Si ho a mā frida ghīsa cāť passio ista tūc purgādū ē corp⁹ cā cassia z diasinne ac diacapto. sup ℞ tñ vnū est notādū añ q̄ p os aliq̄d sumať: vez feces ītestiorꝝ linīť z mollificare ꝓdecēti clisterioꝝ administratōe prudētissimi ē. clisteriū itaq̄ lenitiuū faciēs ad tenasmonē i mā cōa sicca si fit. ℞. brodiū galliaꝝ vł carniū li. iij. vio. malu. cassn. melť. añ. M. ij. sels lini. ʒ. ʃ. bul. ola sīť paxᵗ: ōñ cū oko vio. z oko cassn. cū vitel. ouo. z paululū zuc. rub. z ʃ. cliſteť z vteť: q̄z sedat mirabiliť doloꝛē tēasmōis a cā caka cātū cū mollificatōe z fecū eductōe. ℣Uez si passio ꝓdcā ab hūore ghīsso frido cārivť: tūc cliſteť magʃ ꝙueniēs tā i educēdo feces z mollificādo ipas ꝯ̄ i carminēdo vētositates z māz grossā viscosaz salsā doloꝛē z pōderositatē faciēte i remouēdo sic fit. ℞. cassn. melť. ane. añ. M. ʃ. foli. altee. M. ij. furf. M. ij. radicum tassibarbati. M. ʃ. sels lini. ʒ. v. fenicli dulcis anixoꝝ añ. ʒ. ij. cimini paxᵗ licꝛicie. ʒ. x. caput vnī⁹ castrati aliquātulū cōfractū bulliant ola sīť cū aq̄ suffīciēti vsq̄ ad cōsūmationē medietatis deinde colenť fortiter exꝑmēdo z de colatura capiať li. ʃ. z ij. olei camomillini aneti ana. ʒ. ij. olei rutacini. ʒ. ij. mellis rosati. ʒ. iij. vitella duo. ouoꝝ z vtere: q̄z ei⁹ opatio dolorē sedat et materiā fecalem z mucosam ad ertū ꝓparādo z vtilita ꝓuocando euacuat. ¶Et sciās tē balneū z suffumigiū cōfectū nei.

Nota.

cū hmōi ꝺcoctiōe ꝑtaneū remediū est. Itē ꝓdicta decoctio cū tm̄dē oꝝ de semie lini z parū zuccari rubei cū vitello oui mixta z itra anū sepi⁹ cisterizata aduersus vnūquēqꝫ dolorē tenasmōis crede mihi qꝝ singulare ꝑsidiū est. ¶ Oleū ꝙz ꝺ semine lini simplr frictū cū radice tacibarbati z folijs ei⁹ cū pauco mꝛicarie z camōille: deinde tepidū clisterizatuz ꝑ sedatiōe doloris singularē ꝑducit effectū. ¶ Itē suffumigatio facta supra anū cū thure z tere bēntina z pax mirrhe i cā sedandi dolorem ad ꝓpositum facit. ¶ Sessio ꝙz sup tabula pini calida ad ꝓpositū facit. ¶ Suffumigiū ēt z sessio. ꝙ. decoctione añdicta vtilr vt diximꝰ administrarī. ¶ Silr colliria itra anū ꝓposita (vt Guil. pla. asserit) plꝰ alijs auxilijs uuaī solēt. ¶ Etiā linimēta i forma vnguēti liq̄di redacta i isto casu fūme iuuasse ꝓcepimꝰ. ¶ Linimētū igit nobilis Alex. i añti. c. ānotatū intra ānū ꝙz oēz modū administrationis eiꝰ mirabiliter ꝓfert: sedat ei dolorē somnū ꝓuocādo. somnus eīm in hac egrotatione sp est vnum de melioribꝰ ꝑ eius curatione. ¶ Et sic deo dāte ꝛc.

Oleū.

¶ Cap'm. vj. De relaxatione intestini recti.

Ca. vj.

Ontingit sepenumero a multis causis i testinū rectū mollisicari. Ita qꝝ ꝑ tres digitos extra anū exire solet. Et hec passio i pueris frequētissime euenit: lz i omni alia etate hoc contingat. ¶ Et cāe hmōi passiōis sūt velut flegmosum z viscosuz adherēs intestino recto ipm mollificās z stimulās virtutē expulsiuā ad alia ꝺ expurgādū seu asselladū in emissiōe flatis hmōi: ꝛre sedē imoderatꝰ pruriꝰ z mollificatio ani vñ his duabꝰ ꝺ causis ꝓtigit intestinū multoties extra anū exitū facer: ꝑ ēt euenire nimia pedū friditate ꝑserti in pueris. In tensmōibꝰ veriā plerūqꝫ morbꝰ iste ouri solet. ¶ Cuius ratio itaqꝫ isti⁹ egritudinis ꝑmissa purgatiōe corꝑis z ordinato bonovite regimīe localiū admistratiōe ꝓpleī. ¶ Et i pīmis fomēteī locꝰ cū resina pini terebēntina thurī z mastice. Deinde spargaī sup totū intestinū desiccato pulueris. ℞. ros. mirtillorꝫ balaustia. añ. ʒ. ij. bolarmeni terresi gilla. añ. ʒ. ij. thurī ʒ. j. f. misce z fiat puluis oibꝰ fricī sub tilissime. ¶ Itē ad eād ētē. ℞. ros. mirtillorꝫ lignē vz ifrascptū balneū z suffumigiū. ℞. ros. mirtillorꝫ lignē passerine tassi barbati cam. añ. M. j. absinthū mꝛicarie añ. M. ß. stichados sc̄nāti foliorꝫ plātagis caude eq̄ne añ. pax: balaustiaꝝ nucū cipressi galaꝝ tincte añ. nūero. x. aluminis rocche. ʒ. ß. hypocistid. acacie añ. ʒ. j. licij. ʒ. ij. z ß. thuris mirrhe aloes añ. ʒ. iij. bulliāt oia simul ꝓi⁹ grosso mō triturat; triturādis cū sufficiēti q̄titate vini nigri z tm̄dē aq̄ plātagis vsqꝫ ad ꝙsūmationē tertie ꝑtis: z vtere more suffumigiꝫ balnei. ¶ De inde puluerizenī sup ītestino de pulueī añdicto vt ifrascpto z erit meliꝰ. ℞. mirabolani citrini balaustiaꝝ gallaꝝ tictoꝝ añ. ʒ. ij. thurī mirrhe mastices boliarmēi terresi gillate hypocistid. añ. ʒ. j. z ß. misce z puluerizenī z vtere (vt supius dictuz fuit.) ¶ Et nota qꝝ facto

Exitꝰ intestini.

Cause

suffumigio et balneo vtilissimum est intestinum intra anū digito remitti. ¶ Itē oꝝ rosatum onfancinū z oleū mirtinū eq̄ ꝑtiōe z bulliāt cū modico pulueris supradicti z parū succi plantaginis z mꝛicarie vsqꝫ ad cōsummationē succi. Et cuz ꝑ ipso intestinū seu anū liniēdo in isto casu est medicina magna. Ulteriꝰ pillule de bdellio ad ꝓpositū faciūt. Diacaptoli cū quoqꝫ cū decoctiōe mirabolanoꝝ citrinorū ēblicorū iteretiā nigrum mediocriter limatū z risum i brodio gallina rum vt carnū castrati decoctū sunt etiam in isto casu ꝑficuacitatē eaꝝ magis ꝓueniunt q̄ elicate. ¶ Et sic deo dante ꝛc.

Oleū.

¶ Tractatꝰ sextꝰ de vlceribus vulue z partium eius velut matricis z colli ipsius: habens capitula. iij.

¶ Cap. j. de ragadijs vulue et partium eius.

Ragadia.

Onia auxilia descripta in capitulo de ragadijs ani in hac curatiōe ꝑnt vtiliter administrari: quare occurrente necessitate illuc recurre: quia ibidem multa celeberrima vtiliaqꝫ medicamina descripta sunt et ad vsum ꝓsentis capri pīm faciūt. ¶ Nihilominus alīq̄ peculiaria auxilia et luētione nr̄a ꝑ ꝓnumerare decreui ꝙz hec erit ordinatio ꝑta. ℞. olei onfancini. ʒ. j. spei hircini de semine lini. ʒ. j. succi plātaginis succi solatri ligne passerine añ. ʒ. medią bulliāt oia simul vsqꝫ ad ꝙsūmationē succoꝝ: deinde colenī cuī colature addātur cere albe quātuz sufficit: in mortario plūbi ducēdo ꝑ duas horas addēdo litargirū aurei. ʒ. x. tucie. ʒ. ij. plūbi vsti. ʒ. j. et ſ. z fiat linimētū z vtere more linimēti: qꝝ ē opatiōis mirabilis. ¶ Itē añ applicationē vnguēti añdicti suffumigatio et balneatio matricis cū ifrascripta decoctiōe vtilissimū est remediū. ℞. ros. mirtillorū folio rū plātagis ligne passerie tassibarbati caude eq̄ne añ. M. ij. maluaꝝ violaꝝ ordei mūdi lētiū añ. M. j. bulliāt oia simul cum aq̄ sufficiēti vsqꝫ ad cōsūmationē tertie partis z vtere more ante dicto: qꝝ vz ad vnāquāq̄ ragadiā. ¶ Itē ꝓcoctio ꝓdicta cū sirupo: rosato siriga itra vulua ꝓiecta fūma ē medicina oibꝰ ragadijs mꝛicis. Oleū ꝙz ꝺ vitellj ouoꝝ simul cū butyro z paxtucie parūqꝫ plūbi vsti i mortario plūbi deductū p. iij. horas ragadijs medet. Colliriū isup ꝓfectū cū aq̄ rosata z aq̄ plātagis cū sief albo sine opio vtilr administrat. ¶ Et sic deo dāte ꝛc.

Suffumigiū et Colliria.

¶ Ca. ij. de vlceribus matricis et vulue.

Ca. ij.

Ulcera istius loci vt plm̄ sunt virulenta: raro vero aut male cōplexionata a materia calida: aut corrosiua: aut nutrida: aut cācerosa: Quāobrem in curatione eorum auxilia in cap. de vlcere virge annotata ad hanc curationem reduci possunt. Simili mō etiam curatio eorum a cōi curatione alioꝝ vlcerū parum differt. Unde si corrosiua vlcera fuerint: corrosiuoꝝ curatiōe curanturꝛ

et ſi e de alijs: put de vno ꝯz vl
cere ſuo ꝓprio capto plenarie
locuti ſum⁹: ꝯre illuc ꝛcurrēdū
Nota. eſt i neceſſitate. ¶Unū ꝓterea
circa hāc curationē eſt mēti te-
nēdū. i. q⁹ medicamina iſtoꝝz
vlceꝝ rōne loci dñt eē maioꝝ
ericcatiōis ꝙ medicamia vlce
rū ptiū carnoſarū. Et ꝓpterea
Sal. Sal. i calce. vſ. terapētice ꝺt q⁹
vlcera ꝛ pudēdoꝝ flegmō nul
lo catapłate mollitiuo egent:
imo ericcātib⁹ ꝛ cicatrizātibus
medicaminib⁹ ꝓcedendū eſt.
Sūt itaq; ꝓdicta loca velut vir
Colli- ga: vulua: ꝛ an⁹. ℣ Medicamē
riū ma ſtaq; huiꝰ loci cōueniēs i vlce
terie calide rib⁹ male ꝙkonatis a mā caſa
Lini- ſic fit. ℞. aq̄ plātaginis aq̄ roſ.
mētū. añ. lib. ß. ſief albi ſine opio. ʒ.
iij. mirabo. citrini. ʒ. ſ. ß. cāpho
re. ℈. ij. miſce ꝛ ſim artē fiat col
lirium. ℣ Itē eādē intētiōem vz
ſcriptū linimētū. ℞. olei ro.
onfancini vnguenti ro. vel loco
eiꝰ vnguēti Sal. añ. ʒ. ij. ſepi vi
tuli. liq̄facti. ʒ. ſ. mediam ſucci
plātaginis ꝛ ſolatri ſucci ligue
paſſerie añ. ʒ. vſ. bulliāt ola ſic
vſq; ad ꝙſumationē ſucci deiñ
colenꝫ ꝛ cū cera alba ſufficiēti
fiat vnguētum molle addendo
i fine litargirū aurei ꝛ argētei
ceruſe añ. ℈. ſ. tucie. ʒ. ij. ß. anti-
monij. ʒ. ß. plūbi vſti. ʒ. ſ. cāpho
re ſim artē triturate. ℨ. ſ. miſce
Aliud ꝛ i mortario plūbi ducanꝫ ꝙ ho
rā cū piſtello ꝛ vtere. ℣ Itē ad
eādē itētionē vz linimētū ſcrip-
tuz. ℞. olei ro. cōpleti olei
onfancini vnguēti Sal. añ. ʒ. ij.
ſucci plātaginis. ʒ. x. litargirū
aurei ꝛ argē. añ. ʒ. vſ. ceruſe. ℈.
ß. tucie. ʒ. ij. ß. camphore. ℈. iij.
Cura miſce ꝛ i mortario plūbi ſz ar-
malig- tē fiat linimētū. Si ꝙ vlcera
noꝝ. fuerit maligna vl virulēta et

corroſiua tūc ꝙ int⁹ ꝛ eſt nulla
eſt melior medicina ℈ puluere
nr̄m ſz oēm modū adminiſtra
tiōis eiꝰ adminiſtrare: q̄ mali
gnitatē: ℈ſi ſine dolore ſcrifi-
cit vlcera mūdificādo: virulen
tiā ꝛ materiā ſubtilē ingroſſan-
do ꝛ ad bonā digōne ꝓducen-
do: de q̄ in antidotario nr̄o cuꝫ
de medicinis corroſiuꝫ tracta
uero mētionē faciem⁹. Unguē ꝙ
q̄z egyptiacū mirtū cuꝫ tm̄ā tm̄
vnguēti apłoꝝ i putridis virg
lētꝫ ꝛ corroſiuis vlcerib⁹ hmōi
loci ꝓueniētiſſime adminiſtrat
Aqua ſiłr plātagis cū pau⁹ alu
mis ꝛ lilij ꝓfecta ꝓdictis vlce-
rib⁹ ſūme opitulat. ¶ Et nota
q⁹ remota eoꝝ malignitate et
coroſiōe vnguēta ꝛ linimenta
añdicta i iſto caſu vtilit admini
ſtrāt. ¶Ulteriꝰ ſi vlcera fuerit cā
cērenoſa ſcarificatio i primis cā
dieb⁹ ꝛ ſāgui ſugaꝫ applicatio ſca
multū ad ꝓpoſitū faciāt. deiñ
locū cū lixiuio decoctiōis lupi
noꝝ lauare vtiliſſimū eſt. Egy
ptiacū ꝙz poſtmodū ꝙponere i
iſto caſu eſt vltia medicina: q̄
malā carnē corrodit et bonā cō
ſeruat. Et ſi forti⁹ medicamen
neceſſariū fuerit in hac curōne
cadēs ferrū adminiſtrādum eſt.
¶Meniq; ſi ꝓtingat mīcē vel ꝓ
collū eiꝰ ad vlcerōnē cācroſā ꝓ
ꝓuenirꝫ: q̄s de facili cognoſcit
ꝓ doloꝛ loci acutū: ꝓ ꝓtione
cū q̄dā loci ſuediere ꝓ inflāma-
tionē: ꝓ exeñtiā malꝫ odoꝝ: ꝙ
tiſq; fetoris ꝛ diuerſoꝝ colo-
ꝛ q⁹ etiā añ vlcerationē mulier
apate duro matricē diuiꝰ labo
rauit male ſe hñs eo tpe i cōe
ſtiōe ꝛ potu ꝛ i ceteris oppatiēt
bꝰ ſuis. Tūc ꝙ eiꝰ curōne au-
xilia palliatiua ſūt adminiſtrāda vq
q⁹: vt inḡt ꝓtago ſeneſ.) curā-

tione palliatiua in ciuitate Ue
netiaꝝ: q̄dā mulier virit annis
xx. cū vlcere cācroſo matricis.
℣ Cōſueui itaq; ſemp ſic cācero
ſum vlc⁹ tractare: vcz infraſcri-
pta lotiōe ꝛ ſepe ꝛ ſepius quoti
die lauādo. deinde poſt lotionē
linimētū infraſcriptū cū peſſa-
rio ꝙponēdā: cuiꝰ lotionis talis
eſt forma. ℞. ordei mundi lētiū
roſaꝝ ſolatri. galitrici politrici
añ. ℳ. ſ. aq̄ ferrate añ. li. iij. aq̄ ro.
li. ß. lingue paſſerine virge pa
ſtoris añ. ℳ. ſ. ola ſimul ꝓtūdā
tur groſſo mō: ꝛ bulliāt vſq; ad
ꝙſummationē tertie partis: de-
inde colenꝫ ꝛ colature addātur
ſirupi roſa. ʒ. iiij. ſief albi ſine
opio vel cū opio ſi dolor fuerit
intēſus. ʒ. v. ꝛ fiat colliriū de quo
Interdū ℈t lac vaccinum loco
iſtius colliriꝫ cū modico zucca-
ri albi vtiꝫ adminiſtrāt. ℣ Limi
tio nr̄a. ℞. dragagā. piſti infuſi
cum ſufficiēti quātitate aq̄ roſ.
aq̄ plātaginis ꝛ ſolatri. ʒ. vſ. ola
ſimul permaneant ꝙ medietatē
diei: deinde cū oleo ro. onfanci
no ſufficiēti: vcz equali portiōe
ꝓdictaꝝ rerum in mortario plū
bi ꝙres horas ducanꝫ: addēn
do litargirū au. ꝛ ar. ceruſe añ.
ʒ. ꝙ. tucie plumbi vſti añ. ʒ. ß.
camꝓho. ℨ. ſ. ſief albi cū opio be-
ne triturati. ʒ. ß. ſucci planta. ʒ.
ij. ſolatri. ʒ. iij. ſuc. iuſquia. ʒ. iij.
ß. croci. ʒ. ß. ꝛ itez ꝙ horam in
mortario plūbi cū piſtello ducā
tur ꝛ cū peſſario vtere linimēto
ꝓdicto: q̄ in iſto caſu crede mi-
hi ꝓſentaneum remediū eſt.
Et ſic deo dante ꝛc.

¶Ca. iij. de ꝓpuritu vulue et matricis.

Materia cholerica adusta cū flegmate baurachino in genitalibus ꝓſertim in vulua ꝛ matrice ꝓpter ritus ingēs ꝙrunꝫ euenire ſolet. ¶Cuius remotione vl purgatiōe ꝓmiſſa ꝛ ordinato vi te regimine ꝓfit infraſcripta auxilia adminiſtrari. ℣ Et primo vnguētū album cāphoratum cū ſucco plātaginis ꝛ ſucco portulace cum litargirio aurei ꝛ arg. pruritus genitaliū delet. ℣ Uel facias ſic. ℞. olei ro. onfancini vnguēti roſ. vnguē. populeōis añ. ʒ. ij. ſuc. plāta. añ. ʒ. vſ. aceti roſati vini granatoꝝ añ. ʒ. ij. litargirꝫ au. ꝛ arg. añ. ℈. ſ. ceruſe. ℈. ß. tucie. ʒ. ij. miſce ꝛ ſim artē fiat linimentū. quo locus vbi eſt pruritus vſitet: nā eius operatio in pruritu genitaliū eſt valde ꝓfi cua. ℣ Itē ad eandē intentionē vz infraſcriptum colliriū q⁹ ego ſepenumero expertus ſum cuz honore ꝛ vtilitate nr̄a. ℞. aque planta. aq̄ roſ. añ. li. ß. vini granatoꝝ ſuccꝰ limonū añ. ℈. ß. ſuc ci ſemperui. ʒ. x. ſief albi ſine opio. ʒ. v. miſce ꝛ ſim artem fiat colliriū ꝛ vtere intra vulua cuz peſſario: q̄ eiꝰ operatio vltiliſſima eſt. Et ſic deo dante ꝛc.

Pruritus genitaliū. Linimentū. Colliriū.

¶Tractatus. vij. de vlceribus anchaꝝ coraꝝ tibiarum ꝛ earꝫ partium: habens capitula. vij.

¶Ca. ſ. de vlceribus anchaꝝ coraꝝ tibiaꝝ et partium earundem. Ca. ſ.

¶Curatio vlceruꝫ iſtoꝝ locorum parum differt a cura. cōi aliorum vlcerum aliarunꝫ particulaꝝ. Ulcera anchaꝝ. Curō.

¶Curantur itaq; hmōi vlcera

iuxta curationē tradita.c.de vlcere brachioꝝ et aduitoꝝ.hz ẽ aliqđ ꝑpriꝰ curō vlcer tibiarū a curatiōe ceteroꝝ mẽbroꝝ: vcz in ḋete particule vlcerate z in mō ligādi tibias vlceratas. ¶Uniuersalibꝰ ergo canonibꝰ obseruatis ꝑ vẽtris solonē z ꝑ flebothomiā iuxta necessitatez materiei peccātis: dicoꝙ perfecta curatio vlceꝝ istaꝝ particulaꝝ ꝑplēt administratiōe diuersoꝝ localium. ¶Et qz aliqñ ista vlcera sunt corosiua curanꝺ curatione corosiuoꝝ vlceꝝ. ¶Interdū ẽm sunt maligna z virulẽta: z ista malignoꝝ z virulẽtoꝝ curatione curanda sunt: z sic de singlis ꝑut suo ꝑprio capꝰ ō cura olim in lib. de vlceribꝰ in vl plenarie locuti sumꝰ quare ꝑ ꝑplemẽto tue intẽtiōis iuxta verā essentiā vlceris ad doctrinā p̄noiati libri recurrēdū est. ¶Quo tñ vtilia in p̄ñti.c. ꝑmorāda sunt. ¶Primū vcz ꝙ vlcus cauernosum in coxa rōne spissitudinis musculoꝝ: lotiōes z medicina liqda cū siringa ꝑiuncta sunt valde ꝑficua. Oriñ ciū ꝙz vlceratiōis dz eē amplū z in loco decliniori: vt materia de ꝑfunditate vlceris faciliori mō expurgari valeat a medicaminibꝰ extra applicatis. Ulterius si corruptio facta fuerit in osse cū vlcere cauernoso istiꝰ loci eiꝰ cura. nō sine difficultate efficit: lz p̄dicta corruptio fuerit i osse superficialis ꝑpter multitudinez magnoꝝ musculoꝝ. ¶Si vero corruptio ꝑfundauerit vsqꝫ ad medellā: tūc eius curatio (vt inqt Aui.) nō mō difficilis vez etiā ꝑdifficilis eē vr. Et ꝓpterea dicit ibidē ꝑfatus vir. Nā si corruptio iā ꝑsecuta est vsqꝫ ad medullā: inqt ereus sationē nō esse qñ totū os ansecurrēt corruptū cū eiꝰ medulla: et hoc (vt superiꝰ dictū fuit) rōne magnoꝝ musculoꝝ: magnoꝝ neruoꝝ: magnarūqꝫ venaꝝ: misi cū maxima difficultate efficit. ¶At si dicta corruptio acciderit in capite coxe z anche z ꝑ spōdilis porsi ab eiꝰ curatiōe deꝑstēdū est: iuxta ꝑsiliū Aui. de corruptiōe ossis corrupti ꝓpter nuchā. Pranaꝝ ẽm egritudinū onus curationis (vt inqt Gal.) nolite suscipere: ne nomē medici sub eatis. Corruptio autē ossis in locis prenoiatis eueniēs: ꝓpter colligātia multoꝝ musculoꝝ z ꝓcatenationem neruoꝝ eueniētiū a spina ꝑta me dico in numero malaꝝ egritudinū cōnumerari. Et ꝓptera optie dicit Aui. i loco ꝑallega to: fuge ab eiꝰ curatione ꝓpter nuchā ꝛc. qz curatio corruptionis ossis eueniētis in spina, nō ꝑt fieri ꝓpter nobilitatē nuche ¶Sikiqꝫ mō ẽt non ꝑt fieri curatio ossis corrupti eueniētis i capite anche ꝓpter magnitudinē musculoꝝ z corruptoꝝ ossiū. Iccirco monit ꝑdictis solis ꝑsticis: (vt inqt Hyp. sunt relinquēdi. Aliqua tñ peculiaria auxilia in curatiōe vlceꝝ coraꝝ: tibiaꝝ z partiū earūdē ꝓnumerare decreui. ¶Et i primis vt diximus in curatiōe istoꝝ vlceꝝ tibiaꝝ ligatura q̄ dz icipi a casu vsqꝫ ad genu magna ista uicula vsqꝫ ad genu gradatim stringendo donec cū ea ad ꝑtē ctū locū ꝑueneris. ¶Sikiqꝫ mō in vlceribꝰ coraꝝ ligatura ceꝑit a genu vsqꝫ ad inguē vt materiea superioribꝰ mẽbris non trāsmittant ad infimaꝝ ꝑtes.

¶Si vero vlcera ꝑdicta fuerit in coxa cū corruptiōe ossis: tūc curent curatiōe tradita.c.de cu ratione ossis corrupti. Et est vt mestica caustici applicatiōe vel do applicatiōe sp̄ōgica carne ma- ꝑcedēdū est donec ad partē sa nā ossis perueniat. Quo facto cauterizet cādēti ferro. Deide ꝑcura remotionē ossis cauteri- zati cū administratiōe mellis ros. vel applicatiōe vnguēti de apio bis in hebdomada os tā dēdo cū oleo de vitriolo: qt in isto casu hñt magnā ꝓgatiuā Facta excoriatiōe in osse post opationē ignis: imponaꝝ sup multos honotes reportani cuz vtilitate nō qua: cuiꝰ talis est or dinatio nr̄a. ℞. suc. paucedinis ℥.ß. succi rios. ℥.ij. mellis ro. ℥. ℥.ij. bulliāt ola simul vsqꝫ ad ꝑsummationē tertie par hic leto igne: deinde addāt mr̄ ℥.ij. thuris. ℥.ß. aloes epa dificatiōe vnā quāqꝫ fistulā z vl cus cauernosum mirabilr icar hat z os denudatū carne iduit. ¶Sup loco aūt in vlceribus ca uernosis infrascriptū vnguētū magnā ꝓgatiuā hr̄e ꝓcipimꝰ cuiꝰ talis est ordinatio. ℞. olei picis grece picis naualis resi- ne pini aā. ℥.ß. masticis. ℥.me. pinguedinis porcine liqfacte. ℥.iij. litar. au. z ar. aā. ℥.ij. z me dia minij. ℥.ß. z media succi ber bene succi apij suc. mr̄isilue aā. ℥.ß. vini odozi. ℥.iij. bulliāt oleū z pinguedo cū succis z vinoꝝ deide ad ꝑsummationē succoꝝ deide colent z itez cū litargirio z mi nio ad ignē bulliāt backo agitā do donec acq̄nāt colorē nigerri mū. deinde addanꝺ tereb. cla. ℥. v. z ß. diaq̄lonis albi gūmati. ℥. iij. z ß. itez bulliāt paū z cū ce ra al. sufficiēti fiat cerotū in do na fotma. Istud ẽm vnguētū si ue cerotū i oibꝰ vlceribꝰ cauer nosis z vbi intētio sit purgādi materiā cū subtili attractiōe cre de mihi magna est medella: vngm apl̄oꝝ ẽt ꝺscriptiōe nr̄a ordinatū in antiꝺ. nr̄o sup̄ tita ꝓpositū in vlceribꝰ cauer. cū ma gna vtilitate administrat: z si paū egyptiaci cuz eo adderet mundificatiōis maioris effice ret. ¶Ungm hz egyptiacū ꝺescriptiōe Aui. vel ꝺescriptione nr̄a hitū. c. ō medicinis corosiuis i antiꝺ. nr̄o cauernosa vlcera potēter mūdificat. Itē facit rociscū nr̄m de thinio. Itē i ōli catis z debilibꝰ ꝑplonibꝰ a cholericis: velut sunt pueri molliores z carnē tenellā hñtes dico ꝙ i coꝝ vlceribꝰ cauernosis ꝑ nis nr̄ carnis sup̄fluę remotiuꝰ sine dolore i ꝑal. c. ꝺscriptꝰ sup̄ ticta cū saliua ꝓpositꝰ vel in forma collirū cū vino intꝰ cū firmiga ꝓiectꝰ i hmōi vlceribꝰ ẽ ꝺiuina medicia. Ungm ẽt egyp. cū lixiuio dissolutū est cauerno soꝝ vlceꝝ mundificatiuū peculiare. ¶Demiq̄ celebrata vlceꝝ mūdificatiōe locꝰ itez mūdificādus est ꝙ hebdomadā cū ab stersiuo de apio vt de mellero. ¶Postmodū icarnēt vlcera ad dēdo absterſiuo ꝑdctō. ℥.ij. mir rhe thurisaloes sarcocol. aā. ℥. ß. ¶Collirū ẽt sup̄ꝰ ꝺscriptū de paucedie ad intctionē icarnā di z desiccādi vtilr i istis vlceribus admistrat. ꝓterea facta icarnatiōe z sigillatiōe sup̄ fila

Ungm

Ungm

Collirium.

Aui.

imponaꝝ vngiñ viride descriptiõe nra de alleluya: qꝛ i isto casu maximã hz ꝓrogatiuã. aq̃ etiã aluminosa in hac intẽtiõe vtiꝛ admistraꝝ. ℙ Et ꝯ fili mi Aluisi sp fuit nra cura. i vlceri. corarũ ꝛ tibiaꝝ cauernosis cũ ossis corruptõe ꝛ sine ossis corruptiõe q̃ mihiꝛ egrotãtib⁹ bñ successũ ẽ. ℙ Et sic deo dãte ꝛc.

Ca.ij. ¶ Ca.ij. de calefactiõib⁹ ꝛ excoriationibus siue ꝓruritu cuenientibus intra coras sub inguine ex itinere: siue alia de causa: ꝛ earum cura.

Esta curõ ꝓrurit⁹ et excoriatiõis coxarũ sic fit. ℙ In ꝑmis lauetur locus cum vino decoctionis rosarum plantaginis mirtillorum ꝛ foliorũ oliuarũ. ¶ Deinde fcã lotione hmõi liniatur locus linimẽto infrascripto. ℞. vnguẽti rosati olei ros. onfancini olei mirtini añ. ʒ.ij. vnguẽti populeonis. ʒ.ꝛ. litarg. aurei ꝛ argẽtei ana. ʒ.ſ.ꝛ.ß. ceruse. ʒ.vj. suc. plãtagi. suc. sempuiue añ. ʒ.ſ. su. limonũ. ʒ.ij. aceti ros. ʒ.ſ. et ß. misce ꝛ i mortario plũbi fiat linimẽtũ ꝛ vtaꝝ: qꝛ in isto casu est mirabile. Jtez aq̃ rosata siꝝ cũ aqua plãtaginis et modico aluminis ꝛ aceti ꝛ simul paruz bullitis ad ꝓpositũ facit. Desiccat em̃ ꝓruritũ auferendo et excoriationẽ solidando: qõ linimẽtum post lotionem hmõi aq̃ est administrandum. Et sic deo dante ꝛc.

Liniméti.

Ca.iij. ¶ Ca.iij. De excoriatiõe que accidit in calcaneis et pedibus a frigore causata: q̃ apud Henuesi. vocatur malum mule. alij vero vt Bononienses bugantiam dicunt.

Solẽt iste excoriationes egrotãti dolorẽ nõ puũ cãre. ¶ Et ꝓ eius remotiõe infra scriptũ aurilius magnã ꝓrogatiuã habere ꝓpiimus: cuius talis est ordinatio nostra. ℞. carnis pomorũ ãꝛ. ꝓpunis decoctorũ ꝛ raparũ ãꝛ. ʒ.iij. butyri recentis et in mortario plũbi deducti ꝓ duas horas. ʒ.ij. olei ros. onfancini. ʒ.j. ß. pistatis olꝫ adiuicẽ misceꝝ tur ꝛ bulliãt vnica ebullitione. deiñ addank vitella duoꝝ ouorũ qñ aufertur ab igne ꝛ vtere desup more ẽpli: qꝛ vnãquãq̃ excoriationẽ ꝛ vlcerationẽ ea tã a frigore tã i pedib⁹ q̃ i manib⁹ dulcorat: mitigat: et lenit dolorẽ. ℙ Uel facias sic. ℞. butyri recentis olei ros. odoriferi pinguedi. galline añ. ʒ.ſ. ponãtur. oleũ pinguedo ꝛ butyrũ in foueã vnius rape magne ꝛ decoquaꝝ i furno vsq; ad ꝑfectam coctũrã: deinde pistẽtur ꝛ in mortario plũbi ducaꝝ ꝓ horã vtaꝝ more empli. ¶ Jtẽ decoctio ficta cũ rapis camomilla ꝛ semine citonioꝝ ꝓtuso ꝛ pomis parturientibus ꝛ seminis citoniorũ dolorẽ. istorũ vlcerũ sedat. ℙ Item linimẽtũ pedũ ꝛ manuũ ꝑbat et mundificat vlcerationẽ ꝛ excoriationes cacalnei. ℞. butyr. olei ros. onfancini pinguedis porcine et de semine lini sepi vituli liꝗfacti añ. ʒ.ij. cere albe. ʒ.ſ. ß. thuris. ʒ.iij. litarg. aurei ꝛ argẽti añ. ʒ.ſ. ß. tucie. ʒ.j. misce ꝛ mortario plũbi ducaꝝ ꝓ horã. ℙ Jnvnguẽtum de minio ꝛ vnguentum basilicũ descripta in antidotario nostro in isto casu primum valẽt. ℙ Et sic deo dãte completa est doc. ꝛc.

¶ Ca.iiij. de ꝓruritu ꝛ incendio doloroso causato ꝓpter frigus in manibus et pedibus.

Este passiõ est ꝓpꝛie malꝝ i mãib⁹ ꝛ pedib⁹ pueroꝝ ꝛ iuuenũ gñari solet: ꝓ q̃rũ remotiõe balneũ decoctionis rapaꝝ pomoꝝ gñatoruꝝ coꝛusoꝝ mal. vio. cũ modico acẽtosi ꝓfectũ passiõib⁹ ꝑdictis miꝛabiliter opitulaꝝ. Jtẽ linimẽta et empla seu descripta i añcedẽtib⁹. c. ad has passiões summe cõuenunt q̃re ꝓ tua necessitate ad dictum. c. recurrendũ est. ℙ Et sic deo dante.

¶ Ca.v. de vlceribꝫ coraꝝ ꝛ tibiaꝝ virulẽtis malignis coruosis formicosis ꝛ currẽtib⁹ cur su eoꝝ ſficialiter tẽdentib⁹.

Curatio istoꝝ vlcerũ ordinato regimine vite: ꝑmissaq̃ ventris purgatiõe iuxta necessitatẽ hꝫoꝛis pectis localiũ administratiõe ꝛpleꝛ tur. ℙ In ꝑmis itaq̃ mũdificentur vlcera ꝑdicta ab eoꝝ malignitate virulẽtia vel corosiõe cũ administratione puluꝛis nri loꝛe. ℙ Cũq̃ vlcera mũdificata fuerit: ꝙs de facili cognoscit ꝓ natiõe fẽtiã bõe carnis et bõe saniositatis ꝛ ꝓfusiõne: tũc ꝓ tres vel q̃tuor dies purificẽt loc⁹ vlceraꝝ ad mistratiõe mundificatiui nri ꝛ ſtruro. i ãtidotario nro ordinato. ℙ Ulteriꝫ si ista vlcera fuerit eũ labijs obstractosis ꝛ dẽtatis: tũc hꝫ si labia a pluere ꝑdicto ertirpari nõ possint: tũc nõ ẽ ex cusatio qn labia ipa remouẽãꝝ limitdo ea (cuꝫ cautela alicuiꝰ vnguẽti: refrigeratiui ꝓpositi i tra vlcꝰ ꝛ i circuitu labioꝝ) cuꝫ ruptorio nroꝰ de capitello. c. de medicis corosiuis ordinato. ℙ Reliquũ vo curõnis ꝑfectissime efficitur cum ligatura et vnguento de minio ac licinijs admodum plagelle intꝛa vlcus impositis lotiõe aq̃ alum. cum samis plũbeis tenuissimis: argẽto vi. fricatis. ℙ Et sic deo ꝛc. Ca.vj.

¶ C. vj. de varicib⁹ ꝛ cura eoꝝ. Uaricis

Arices siñt vene magne ꝓ coras ꝛ tibias aliqñ a nã productę cum nodositatibus hicinde tẽdẽtes. Et ꝓ maiori ꝑte manifestaꝝ hꝫ passio i holb⁹ onera portãtib⁹ ꝛ laborantib⁹ fortiter corꝓ eoꝝ exercẽtib⁹: ꝛ i holb⁹ melicis: ꝛ cũ melꝛia seu tristitia vitiẽtib⁹. ℙ Siñt itaq̃ iste vene ſterdũ eẽ nãm tumefacte tumefactione magna cũ intẽtiõe et sanguine melico grosso plene. Et ꝓpter hoc cõsueuerunt interdũ apata quẽ admodũ ꝛ hernie cõsuerãtur. Nã si ẽ hernia est morb⁹ i receptaculo olei siue burſa testiculorũ eodẽ mõ in varicosa vena põt eẽ egritudo aꝓsa vcz i receptaculo ipsi⁹. ℙ Generantur ꝑterea iste vene ꝓpter crisis i febꝛib⁹ acutis (vt ꝛdꝛt Auic. li. iij. fen. ij. tract. iij. c. ij. de crisis intẽtiõe.) Aliqñ manifestaꝝ hec egritudo i mulierib⁹ ꝓgnãtib⁹ post ꝑtũ eaꝝ. ¶ Signa ãt eaꝝ siñt manifesta ꝛ visu ꝛ tactu qꝛ aliqñ siñt cũ duritie ꝛ tẽsione ꝛ marie qñ sunt sanguie melico ꝛ grosso plene. Et color earum aliqñ tendit ad aliꝛd̃ nigredinẽ ꝑsertim qñ sunt ſficiales. Quãobrẽ interdũ ꝑdicte vene vlcerantꝝ: itaq̃ etiã cutis vlceraꝝ vlceratione maligna ꝛ dolorosa multuꝫ. ex quo sepenumero sequitur sanguinis emoꝛroꝛagia nõ ꝑua: cuius sanatio

Auic.

Signa

cū difficultate obtinet. Et si cu
rāt cito redeūt: z iterdū cū ma
iozi malignitate. Et ꝫ sepenūe
ro expt⁹ sum: vñ si eā ad sanita
tē pducere volui sine egrotātis
piculo ope pciū fuit mihi pur
gare māz p circūuicta loca: vcz
p fōtanellā. Sitr ꝙz vltra vlce
rationē pdictā dicte vene tume
fiūt valde z replēt cū subita de
riuatiōe sāguine melico gros
so z adusto vñ talis sanguis sta
ti coagulat seu ogelat q ibidē
cōcret⁹ paulat⁹ quādā acrit pu
trefactionē. Et sic iterdū ꝫ sus
partē supiozez euaporādo sua
vapozosa fumositatez adustiōe
vt plerumq; vidim⁹ multa acci
dētia mala i cerebzo z corde p
ducit. Ex qb⁹ patiēs sepenūero
vitā cuz morte ꝓmutauit. Sunt
itaq; pdicta accidentia vt plm
passiōis melie accītib⁹ iterdū
cardiace passionis. ¶Et ppea
curatio istaz varicū tā cū vlce
ratiōe q̄s sine vlceratiōe pserti
si sint ꝓfirmate nō sine eminē
ti egrotāt̄ piculo efficit vt ātiq
z moderni testāt doc. De vlce
ratis ēt dico q mā q̄ ad loca vi
lia ocurrere solebat z p illa lo
ca ḡtidie expurgari. pp curatio
nē varicū retinet ipa mā ḡre ad
sublimiora rapit mēbra iterdū
vcz ad coz: iterdū ad stomachū
z iterdū ad cerebrū. Et ppea ō
teriozē disponez gñat. Quapp
hypo. insta ē hyp. snia aphorismoz.
vj. emozroides hūti antiq̄s sa
nare si vna nō fuerit apta reli
cta periculū est hydropisiz aut
phthysim aut maniam fieri.
Vñ i talib⁹ disponib⁹ vcz emoz
roidib⁹ z varicib⁹ meli⁹ ē non
curare. i. penit⁹ eas nō restrige
re q̄s curare. Nam curati citius
pereunt non curati. i. paliati lō
go tempoze viuunt. Sitr ꝙz in
ꝓta illud celeberrimi Arnal. d villa
villanoua meat⁹ in nālis q̄ diu q
ti⁹ aliq̄d eī corp⁹ emanare cō
suerit obturari nō pt sine tione
ḡuiozz incōmodi nobiliozis pu
cule: nisi emanatio ꝙsueta p ꝓ
ximū locuz purget. Et ppea lo
lent cauti z boni chirurgici in
istis disponib⁹ fōtanellā face
re cū ruptozio vl igne sua genu
p q̄tuoz digitos i pte exteriori.
Et ꝫ aliq̄n faciūt vt mā q̄ soluta
ē a nā purgari p vlcera termia
ta i circuitu cauiculaz p eādez
fontanellā idolozosē facilioꝛ
mō purget. Et sub ista forma i
istz disponib⁹ plerūq; sanauim⁹
vlceratiōe i h⁹i. locz a nā pdu
ctas: z māz earundē p cūdē lo
cuz eadēq; fōtanellā aq bñ fac
nauim⁹. ¶Curatio itaq; vari
cū nō vlceratoꝛ p icisionē ñ si
ne ingēti piculo efficit. Sedē
enim aliq̄n ad hāc icisionē sāg
guis emozrosagis nō ꝓna: vñ
q̄n nā nō pt derimare sanguinē
z materiā ad locū solitū. Et tali
sanguinis z materie rētiōe de
cancrositate: z mītis aliis ma
lis dispōnib⁹ talis curatio fu
specta est (vt Aui. testat.) Con
sueuit itaq; in istis varicib⁹ tu
mefactis z sanguine melācho
lico repletis: ꝓmissa purgatiōe
corpis iuxta necessitatez humo
ris peccantis ꝓmissaq; sangui
nis eūatiōe a vems emoroidā
lib⁹ per sanguisugarum appli
cationem sanguinem euapo
rare cum infrascripta decoctio
ne. ℞. radicum altee li. ℔. pras
sij camōile melliloti anetī aā
M. j. furfuris ordei mundi ana
M. ij. melī. li. j. ℔. oia cū aq sufft
cienti ad ignē bulliēdo balneū
fecim⁹. cuz q̄ lauim⁹ tota tibia
et cum

z cū spōgijs etiā cū ea madefa
ciāt māz euaporauim⁹. Cū ra
dice ꝙz altee decoc. z reb⁹ in
frascriptis cerotū fecim⁹ z de
sup illud applicauim⁹. Et istis
duob⁹ remedijs plerunq; sāgui
nez ipm euaporauim⁹ z pfecte
resoluimus: cui⁹ ceroti forma
talis tāt ē. ℞. altee decocte ℔ise z cri
bel. li. ℔. olei camo. anetī. aā ℥.
ij. butyri recentis pigueduinis
galline aā ℥. j. z ℔. pingue. an
serine z anatis. aā ℥. j. z ℔. sepi
vituli. ℥. iij. medulle cruriū vitu
li z vaccaz aā ℥. vj. z ō oib⁹ cū
dicta cribratura z cera al. suffi
cienti fiat cerotū molle adden
do croci. ℥. j. Istō ei cerotū mol
lificando resoluit sāguinē melī
cū exīte i vena coagulatū cuz
sedatōe doloris. Et in isto casu
istis duob⁹ remedijs multos
honozes consecutus fui. Et fo
tasse apirevena ꝯmo: supza ge
nu ꝓius mēbzo ligato ligatura
stricta vt sanguis coagulatus
itā z corrupt⁹ eī expurgari va
leat vtilissimū erit. Ex ista cā
sanguis cūatōe iterdū accītia
seua supī ꝓuocata acq̄escunt.
Sup ꝯmo deinde ponāt ea q̄
sanguinē restringūt velut albu
men ouī cōq̄satū cū puluē re
stringo. ¶Curatio ēt varico
soz vlcerū non differt a curōne
tradita i aīti. c. ō vlcerib⁹ tibie
rū z coxarū: ḡre illuc recurre i
necessitate. ¶Sz q̄ hmōi vlce
raꝓ maiozi ꝓte fit cū dolore cla
mosoz malignitate ñ pua: nō p
remotiōe: aliq̄ peculiaria anxi
lia describere putaui. Et i pzi
mis ad dolorē sedādū vcz suffu
migatio z balneatio ifrascꝑta.
℞. foliozz maluaz z violaz fo
liozz plāta. aā. M. j. ordei mūdi
M. ij. semis citonioꝛ aliquātu
lū ꝓfracti. ℥. ß. scabiose. M. j. et
ß. butyri li. ß. bul. oia sitr cuz aq̄
suf. vsq; ad ꝓsum. tertie ptis: et
vtere more suffumigijs z balnei:
quia dolorem mirabilr sedat.
Et post ho balneū accipe vitel.
oui recētis z butyri. ℥. j. ß. deiñ
ābo ducanr i mortario plūbi ꝓ
hozā z desup ponāt cū petijs.
Et si cū hijs auxilio adderent
scabiose ꝓtricte. M. ß. z vnguēti
populeōis. ℥. j. nō nisi vtilissi
mū eēt. Interdū ꝑtereapiacuni
m⁹ dolorē z malignitatē istoꝝ
vlcerū vnica aut bina applica
tiōe puluez nīi carnis male et
supflue: remotini sine dolore:
deiñ cum infrascripto spadra
po et lamina plumbea tenuissi
ma vlcera huiusmodi ad sana
tionem perduximus. Cuz liga
tura sp ꝓdecenti a cauicla vsq;
ad genu mēbzū ligādo q̄ i isto
casu plz vz: vt i ꝓcedēti. c. dcim.
fuit. Et isup plerūq; tota tibia
lauim⁹ cū aq̄ plāt. sine alumie
dolore i loco exīte. z cū alumie
pdictz vlcerib⁹ idolozosis exñ
tib⁹ ēt lauim⁹. succ⁹ sitr plāta.
z ligne canz ococt⁹ cū modico
zuccari albi vsq; ad ꝓsū. medie
tatis z itravle⁹ iposit⁹ pdictz vl
cerib⁹ valde opitulat. Folia q̄z
dictaz herbaz z folia matris
silue sitr sup vlcerib⁹ loco vn
guēti z sparadrapi imposita se
penūero sūme iuuasse ꝓcepim⁹
Mirtura ät spadrapi añdicti
sic fit. ℞. succi planta. et solatri
añ. ℥. ij. succi cētūnodie succi ll
gue canz suc. mīrissilue añ. ℥. ß.
olei ro. onfā. olei ro. ꝓpleti olei
mirtini añ. ℥. ij. sepi vitu. ℥. iiij.
ping. poz. sepi hircini añ. ℥. ij. z
ß. sepi vaccini. ℥. iij. vng. popu
leōis. ℥. j. z ß. litar. aureiz argē.

Spari drapū vtilissi mū.

añ.ʒ.ſ.ȝ ℔.minȳ.ʒ.ɼ.boliar.sub tilissime ꝑtriti terreſi gil.añ.ʒ. ℔.bu.piguedies ȝ oleavſqꝫ ad ꝓſū.succoꝝ:ɔinde colenꝺ ȝ colature addāt reliq ȝ ad ignē bul. baculo agitando donec acquirāt colorē nigerrimū:deiñ cum cera alb.ſufficiēti fiat ſparadrapū i bōa forma vl cerotū molle addēdo i fine cocture cāphore ſȝ artē triturate.ʒ.ij.tucie.ʒ. ɼ.ȝ vrere i oib⁹ vlceribꝫ:qꝝ eiꝰ opatio egregia ē.vngiñ ēt cam phoratū qñqꝫ i iſt vlceribꝫ vtiliter adminiſtrāt. Linimētū ꝙz Linimētū. ifraſcriptū ꝑ totā tibiā illinitū ēt cū vtilitate adminiſtrāt. ℞. ſuc. plāt.ſuc.ſolatri vl loco eiꝰ ſucci ſempuine añ.ʒ.vj.olei ro.odorifc.vnguēti populeōis.añ. ʒ.iij.litargirī aur.et ar.añ.ʒ.ij. acceti ro.ʒ.ij.cāphore.ʒ.ſ.ō oiꝫ ſȝ artē i mortario plūbi fiat Aliud linimetū. Iſtō ei linimētū cōtundit acuitatē ḥuoꝝ mām añcedētē ad ꝓiunctā trāſit phibet. ℣ Binda etiā ſiue ligatura madefacta aceto ȝ aq roſata et expreſſa interdū ad ꝓhibēdū materiaz añcedētē neceſſaria ē cū refrigeratiōe pticule. ℣ Et ſic deo dante ꝛc.

C.vij. ¶ Capitulum.vij. De mēbro corrupto et putrefacto:ȝ eiꝰ curatione per inciſionem.

Membrū corrūpit et putrefit tribus ꝓmodis:pront.c.de canonis auctate Auicē.magnifice dictum fuit. Primo qdē corrūpitur occaſiōe rei corrūptis ȝ deſtruētis naturalem mēbri cōplexionem. Et hoc efficit a calido vel frigidoveneno. Aut corrūpitur ſecundo ꝓpter ꝓhibitionē ſpirituaz vitaliū ȝ animaliū vel nictiū ad mēbrū aut ꝑtē aggregātē vtrāqꝫ intētionē:quemadmodū accidit a puſtula venenoſa:ȝ a medicamie putrefactiua i mltꝫ māifeſtā vidimꝰ expictiā:ꝑſerti i reuerēdiſſimo dño.d.meo dño Facio tituli ſācte.Sabine Cardinale.q̄ dum laboraret herpete eſtiomeno i pede dextro defectu caloꝝ naturalis ȝ debilitatis mēbri cā loze depaupati tū ꝑ longam febrē quā tūc tpis paſſus fuit tū ꝓpter validā hȳemē inſeqꝫ ño exiſtē. In ꝓmis itaqꝫ diebꝰ mēbrū corruptū curāt icepimꝰ curōne cācrene ȝ aſchachilos. Et ℔ cū ſcarificatiōib⁹ diuerſis ȝ pfundis diuerſoꝝ modoꝝ iuxta ꝓceptū Auic.de cura cācr. ne ȝ aſchachilos. Similiqꝫ modo etiā locū lauando interdū cū aqua baurachina. Interdū cū decoctione lupinorum in li xiuio decoctoꝝ. Et interdū aceto cum ſale mixto. Poſt locationem vero ſuper corruptionē tm̄ vnguētū egyptiacū deſcriptōe aui. ꝓfectū bis i die admiſtrauimꝰ:vt nocitiuū a ſanouo diuideret ȝ ꝓcs crūtaceꝰ tes ſane a putref. ꝓhiberet (vt aui.aſſerit) ꝙnumerādo ꝓtules h⁹i vnguēti ca. ꝓallegato. Et qz (vt iq̄t Celſꝰ vir elegātiſſimꝰ Celſus. Cap. 2. Magiſtri Joānis Macerathē ſis medici ꝑſtantiſſimi oppugnarunt abſqꝫ tñ manifeſta rōne ȝ autoritate. Intēſū ꝙ numq̄ ꝓpoſuerunt ꝙ talis abſciſſio mē bꝝ efficeret. Imo qdā ipſoꝝ pollicitus fuit ſalutē dicēs qō cū applicatiōe arſenici ſe velle ruptū ac vitiatū eſt ītegre āputēt. eādē ſniaz habemꝰ ab Aui cē.ca.ꝓallegato. lz aliquātulū obſcure loquaī. Dicit cīm ȝ cū accidit putrefactio i mēbro nō expellas cū ſcisiōe ȝ ꝙſumptio Nota. gnificaī eiꝰ malū. ℣ Et nota ꝙ hūc textū ſic intelligere opz:ꝛcz qñ dicit. Et ſi accidit putrefactio i mēbro.i.qñ mēbrū ē putrefactū putrefactiōe ītegra.i. eſtiomenatū:tūc medicꝰ in cōne talis putrefationis nō dz ꝓcedere ſolummō ſcarificādo ȝ amputādo carnē putridam ȝ corruptā nec ipſaz auferre medicamie acuto tm̄:qm̄ cū i hac diſpōne nō ſolū caro muſculi ligamēta vene nerui ȝ pānicu li ſint corrupti verūetiam ȝ os Aui. adulteratū ſeu corruptū cē. vī. ȝ ꝓpea optimeꝛ ſagaciſſime dixerat Aui.tacite magnificaturꝰ malū ꝛc.id eſt ſi mēbrū i to tū nō abſcindaī. Et tūc incipit curatiōne eſtiomeni. ¶ Quam obꝛ vidēs auxilia ꝓdicta nō ꝓuenire:nec poſſe corruptionē ȝ putrefactionez ſiſtere q̄n in dies magis atqꝫ magis ꝛſus genu ambularet ego laudaui iter ſanū ȝ corruptuz tibiā amputari.eāqꝫ deinde cauterizaī ſm̄ Romane curie medici egre gij opinionē nr̄az rōnib⁹ ȝ autoritatibus iā dictis munitā:ȝ in arte chirurga vtiliſſimus) ſm̄ Romane curie medici ꝑſtantiſſimi oppugnarunt abſqꝫ tñ manifeſta rōne ȝ autoritate. Intēſū ꝙ numq̄ ꝓpoſuerunt ꝙ talis abſciſſio mē bꝝ efficeret. Imo qdā ipſoꝝ pollicitus fuit ſalutē dicēs qō cū applicatiōe arſenici ſe velle

mortū interficere. ℣ Et qz rōne debilitatis mēbri ȝ paucitatis cū ꝑdictū mēbrū corrodebat ȝ putrefaciebat:ȝ nūq̄ a natura viſuz fuit aliqꝺ veſtigiū ſeparatiōis nocitiui a innatiuo ſicut ſolet facere arſenic cū i eſtiomeno:qz facit ſeparare nocitiuum a innatiuo:ȝ hoc facit virtute exīte foꝛti ꝛꝛꝓkone corꝛpis robuſta q̄ nō aderant in ꝑfato Cardiali. Et ꝓpea ꝓꝓ paucitatē coloꝛis mēbri ȝ paucitatē rimēti ȝ debilitatē totiꝰ corꝛpotris cā fuit ꝙ ꝑdictum arſenicū vna cū natura opatione a medico optatā minime facere poterit. Et ꝙ peiꝰ fuit ſe iactabat ꝑfatꝰ medicꝰ velle mēbrū corꝛruptū cū ſano ꝑ ſpatiū decē annoꝝ ḥoſe vuēte manu tenere. Et ſic iſta curatione ꝑfatus Cardinalis coactꝰ fuit dei gīa vitam morte cōmutare. Et qz talis caſus eſt rariſſimꝰ ȝ a paucis ſcriptus:ꝓut in ꝑfato cardinali cōtigit. Et ꝓpterea ꝓceſſum eius narrare putaui ne in poſterū in tali caſu medici decipiaī ſicut illi decepti fuere. ℣ Anno itaqꝫ dñi Milleſimo ꝙngēteſimo nono de mēſe Februarij vez die ꝓxta hora ſexta noctis vēl circa:ſupuenit in ſiniſtro pede ꝑfati Cardinalis dolor ſatis intēſus cū formicationiꝫ intꝰ ȝ dicebat ipm adu ri. Tamē quo ad tactū mēbrū vſqꝫ ad genu erat frigefactuz quaſi vt nir. Et tactu iſup ſenſiebat ſenſu mēdoſo ȝ nō naturali. Nulla ꝓterea quaſi vſqꝫ ad ſeptimum facta fuit mutatio mēbri in coloze:nulla rubedo: nullaqꝫ tumefactio intra

nocte aūt p aliqđ tpis spatiū a predicto dolore verabat z se dabat in die z qñ surgebat a lectovidebat sibi magnū pond⁹ plumbi in pdicto pede deferre. Qui dolor vsq; ad septimū singula nocte ordine iſ dicto pseuerauit. Septimo vodie mēbrū fuit mortificatum fere a cauicula ifra De qua mortificatiōe dubitauim⁹ pma die. Et certificati fuim⁹ i septimo mēbrū fuisse mortificatū. Et pnosticū nfm fundanimus super autoritate Guil. pla. Guil. pla. viri non parue autoritatis in arte medicinali habita capło de doloribus q̄ fiunt i extremitatib⁹ mēbroz exteriorū a mā frigida causatis cuius ꝓba sunt ista. Signa dolor⁹ p uenientiū ex cā frigida i mēbro rū extremitatib⁹ sunt priuatio caliditatis et rubedis :stupor z fulcedo grauitas et formicatio:que cuz affuerit paralipsim futurā aut ppſi mēbri mortificationē significant. Eo etiā die ꝓfatus Cardinalis verat⁹ fuit febre intēſissima varijs z diuersis angustijs ꝑsertim a syncopi z ab inq̄etudine toti⁹ corporis. Ita q⁹ oēs medici arbitrati fuerunt ipm moriturum in eodē septimo ꝓpter accidētiū seuitatē. Quāobrē eodē die vcz i pncipio diei congregatū fuit collegiū medicoz ō essentia morbi z de eius curatione:z magna inter eos fuit discordia tam de essentia morbi q̄ de eius curatione. Quidam enim eorum dicebant morbum esse gallicum. Quidam podagricum. Quidā membrum stupidum. Quidam vero membrum mortificatum seu estiomenatum esse senserunt. Et ego vna cum ꝓfato magistro Joan. macerathēſi viro Jobel in arte medicinali nō parue au Macer toritatis vltimā opinionem ap rathes probauimus. Quod cuz ita fuerit profecto prefatis medicis veritatem essentie morbi experientia z rationibus efficacissimis demōstraui: quia licet mēbrum non videretur corruptum sensui visiuo: nec tumefactiōe nec in colore: nisi q̄ paululum in liuidū colorē mutatū: tñ i eorum pūtia scarificaui super pede vsq; ad os nullū sibi causando dolorē: z sanguis q̄ ex scarificatiōe exiuit erat grossus spiſs⁹ z q̄si ꝑcret⁹ z nigerrimi coloris ad istar fere attramēti. Quo facto medici existētes in facto satis q̄ primū eoz opinionē i nīam z sociorum nostrorū mutarūt. Iz de curatiōe morbi ꝑ opi Curā nionē nostrā z ꝓfatoz⁹ socioz⁹ fuerint repugnātes: iz hec hac tenus. ¶ Ut ergo ad propositū nostrū redeam⁹. Dico q̄ membri corrupti z putrefacti precedenti euacuatiōe corporis: aut per enema: aut per ventris resolutionē limitanam: nulla melior curatio est q̄ protinus incidere ipm ꝓpe sanum: ita q̄ aliqđ remaneat corrupti. Et hoc tribus de causis. Primo vt incisio sine dolore efficiatur. Secūdo vt fluxus sanguinis euitetur. Tertio z vltimo vt post remotionē ossis fiat cauterizatio cū pauco dolore. ¶ Modus aūt incidēdi mēMod⁹ bri corrupti talis est. ¶ In pri mis intus cū decenti proba detur vndiq; vbi et quousq; mortificatio attingere vī. Quo facto mēbrū i pte carnosa musculosa atq; neruosa circulari ter vsq; ad os incidēdū est. Et i parte superiori membri caro

carnosa circulariter vsq; ad os incidenda est. Et hoc ꝓpter duo. Primo vt os separatum a carne: et ab ea segregatum: facilius ꝑ cauterium ignitum separetur: deinde caro putrida ab osse detecto infra frustatim incidatur. Labia q̄z pannis lineis calidis cooperiantur ne ab aere offendantur. Et sustentādo membrum super loco incisionis circulariter caro ꝑ posse reducatur: vt deinde os in alioꝛi loco serra dentibus tenuibus dentata os serretur. ¶ Quo facto candenti ferro locus incisus vsq; ad partem sanam optime cauterizetur. Et in fine cauterizationis aliud cauterium super os faciendum est. Ulnus Cura aliquorum. deinde sicut cetera adusta vulnera curandum est. ¶ Et q⁹ in hac curatione nōnulli sunt qui ante incisionem iubent mēbrū sopiri seu obdormentari applicatione medicaminis opiati et spongiam opiatam odorari: vt his duobus modis totum corpus sopiatur seu dormentetur quo membrum operationē incisionis sentire non valeat. In hoc salua eoz pace non sine eminenti periculo egrotantis hoc negotium cum opiatis efficitur. Cum ista egritudo interdum eueniat a medicina opiata (vt autores asserunt capitulo proprio de cācrena.) Nihilominus pōt ante incisionem ligari membrum in parte superiori propter emoꝛroſagiam sanguinis. ¶ Ulterius verba illoꝛ qui Cura laudāt applicationem cuiusdā alioꝛ. sparadrapi pro conseruatione membri corrupti cum sano non sunt audiēda: q⁹ eius operatio est medicorum dedecus z egrotantis dispendium. Deniq; remota escharа procuratione vlceris procedendum est curatio ne cōmuni tradita ca. de vlcere in vniuersali. Et sic deo dante completa est doctrina presentis c. cuius nomen sit benedictum.

¶ Finit liber Quartus Chirurgie Magistri Joannis de vigo de vlceribus. Ad laudem omnipotentis dei.

¶Jo.de Vigo Genuen. Julij. ij. Ponti. Max. Chirurg. Clarissimo. D. Joan. antrachino. Macerathen. Compatri optimo Philosopho z medico insigni. S.P.D.

CUm ego iã multos annos Macerata clarissime cõpater z frater obseruañ. singularẽ tuã incredibilẽq doctrinã murã ingenij pspicatiã: iudicij tui rectitudinẽ z grauitatẽ q̃ maximã semp esse cognouerim. Expertusq etiã sepissime fuerim in multor princi pum curationibus vbi sepi⁹ vna interfuimus: quã tũ nõ solũ theorico: sed etiã munere practico excellas z prestes: nõ temere: nec pfecto ab re: opus: q de Chirurgia cõposuisti: tibi castigãdũ: excolẽdũq credidi. Cum aũt preterea de quodã novo genere morbi quẽ multifariã z maxime gallicũ morbũ vulgus appellat: nouũ etiã tractatũ ediderim. Visum est mihi hunc tũ ad te magni iudicij maximeq experiẽtie virũ z mittere: z cũẽ tibi pre oĩb⁹ iccirco dedicare. Quippe q̃ padue primũ: deinde Rome tot annos medicas disciplinas publice ac pulcherrime legeris: fortunatissimeq exercueris. Nouũ cm̃ hoc opusculum meũ vel ipsi⁹ morbi nouitate arduũ z obscurũ tuo sublimi ingenio: singulari prudẽtia: summaq doctrina dilucidatũ: recognitũ ac optime castigatũ: detecta frõte in lucẽ pdire: doctaq p hoim ora intrepide atq vt spero feliciter ire poterit: habebunteq tibi quoq aliq̃ posteri gras forsitã immortales. Vale felix z me ama.

¶J. Antrachinus Macerathen. Ar. z medicine doctor: optimo compatri suo magistro Jo. de Vigo Genuen. Julij secundi Ponti. Max. Chirurgico prestantissimo z singulari. S.P.D.

EX doctissima epla tua suauissime Cõpater: ẽpti me iudiciũq meũ facias: p plane intellexi. Quippe q opus: quoddã fertilissimũ z admirabile in chirurgia pposuisti: castigãdũ mihi z vbi foret opus obliuisco seriẽdũ credidisti: addeq tractatũ illũde morbo gallico vtilissimũ ac ppe diuinũ mihi dedicastide quo sepissime iter nos z nr̃i tpis medicos disceptatũ est: nũq̃d hic morb⁹ ab antiq̃s: z pertim ab Aui. ppio capite signatus fuerit: habeo tibi cõpater optie gras immortales q tm̃ mihi tribuas z pcedas: id poti⁹ hũanitate tua q̃ meritis meis fieri sentio. Librũ vniuersum accuratissime lectitaui: atq in ei⁹ pfatiõe lectorẽ abũde admonui. Nihil in illo: nisi eruditũ: excultũ: z cõsummatũ iuenik: dicere ausim (si vbo absit iniuria) quotquot crũt posthac chirurgi lõge magis oẽs hoc vno opere tuo pficiẽtz lucrabunt: q̃ si forte reliquos autores: q̃ de hac materia scripserũt oẽs in pmptu habeãt z memorie pmẽdẽt. Cõsummatissimũ itaq tũ z ex seipso castigatũ (nisi forte aliqua ipressor incuria fuerit) ad publicã vtilitatẽ: ad tuã: ad patrie tue gloriã z ornamẽtũ in lucẽ pdire: perq doctissimas hoim manus ire tutissime sinas: atq (vt aiũt) ivtãq aurẽ placidissime pdescas. Vale felix z me ama.

¶Incipit liber. v. eiusdem magistri Joan. de Vigo Genuen. d morbo gallico malo mortuo scabie z iuncturarũ atq dẽtiũ doloribus: continẽs capla. vj.

¶Cap. primum. De curatione morbi gallici non confirmati.

Cap⁹ morbi.

ANno Millesimo quadrigẽtesimo nonagesimo ẽrto de mẽse Decẽbris: q̃ anno Serenissimus ille Charol⁹ Frãcor rex magna comitante caterua versus Italie ptes iter accepit ad regnũ Neapolitanũ recuperãdũ. Apparuit vtiq eodẽ ãno quoddã morbi genus quasi per totã Italiã incognite nature: quem varius z diuersis noib⁹ diuerse nationes appellarunt. ¶Hali vtiq morbũ neapolitanũ notarũt: qr eo dẽ tpe dicũt ipm morbũ e neapoli in galliã i eor reditu trãstulisse: neapolitani vo: qr dicto anno p totã Italiã h morb⁹ diffusus z manifestat⁹ fuit: ista ẽ causa morbũ gallicũ nũcupatũ. Senuen. insup lo malo de letanuelle vulgariter appellat. Tusci vo lo male de le bulle: Lombardi lo male de le brosule. Hispani vero labones de morbo ad bñplacitũ vniuscuiusq natiõis iposita sũt. de nominib⁹ tm̃ nõ est curãdũ dũmodo certas itẽtiões curatiuas hẽa mus. ¶Fuit pterea z adhuc ẽ morb⁹ pfat⁹ otagiosus pserti⁹ p coitũ siue ptuctionẽ mlieris fede cũ viro z ecõuerso. Nam ei⁹ origo in ptib⁹ genitalibus: vcz in vulua i mulierib⁹: et in virga i hoib⁹ sp fere fuit cum pustul⁹ quis: iterdũ limdi colos: aliq̃ nigri: nõnũq̃ subalbidi: cũ calositate eas circũdãte. Quãobrẽ non ita cito hmõi pustule bñficio medicinali it⁹ z ex applicato poterãt a medico curari: q̃n sp eax malitia totũ corp⁹ ãplecteret cũ vlceratiõe priũ genitaliũm difficillime curatiõis z facil⁹ recidine: qr lz pdicte pustule deponãt ẽt atq ẽt solẽt recidiuã facere: et post eax sanationẽ satis q̃ primũ pustule crustose z iterdum cũ carnositate eleuata ad modũ verruce sup frõtẽ caput collũ z faciẽ brachia z tibias z fere p totũ corp⁹ diffuse fuerẽt. et vsq̃ i hodiernũ diẽ hmõi morbus hãc ordinationem seruat. ¶Silr q̃z iterdũ cũ dict⁹ pustulis vel saltẽ post eax ortũ ide ad mẽsem cũ dimidio vel circa patiẽs laborauit doloribus clamosis interdũ circa frõtẽ: interdũ i spatulis et humeris z brachijs: et aliq̃n in tibijs cosis z anchijs. A q̃b⁹ doloribus aliq̃n multũ post tẽp⁹ vcz post annũ z vltra q̃dã oriebant schirositates ad istar ossiũ a q̃b⁹ egrotãtes doloribus clamosis vexabant p̃sertim tpe noctis z sedabant i die. pro quorũ sedatiõe anodine medicine a doctoribus cõmemorate sedatiue doloris administrate nullũ effectũ doloris sedatiuũ egrotãti pstabãt. Cui⁹ dolor finis fere sp fuit os z armocatim corrũpere z vitiare quãadmodũ i vẽtositate spine accidit. plerũq̃ ẽt ab eisdẽ doloribus mẽbra curua siue retracta i ppetuũ remãserũt. Trãsacto vo ãno cũ dimidio vel circa in hac turpi detestabili z verecũdiosa egritudine: quedã tuberositates exiturales materiã

Dolor

Nota.

grossa ꝛ flatica plime (vt ita dixerim) radiconata ad modū nō pue castanee albi colorꝫ subst̄ie dure ad istar chordē aut nerui semiputrefacti gñabāt: q̄rū maturatio a nā tm̄ absq; auxilio alicuⁱ medele plerūq; faciliꝫ efficiebat. Qua ō re post ea rū crepaturā seu aptionē omnes gen⁹ vlcer̄ videbāt in eis sim tm̄ diuersa corpa: qz i solo corpe nō eēt credēdū. In diuersis ei corpib⁹ diuersa accēntia ꝛ egritudines solēt pullulare cū hoc morbo. Et audeo dicere q̄ q̄cū q; egritudies a cā añti euenietes de q̄b⁹ antiqui ꝛ moderni. doc. i arte Chirurgia mētionez fecerūt oēs in diuersis corpib⁹ pñt p fecto i hoc testabili ꝑez cū dictosoq; morbo connūerari. ¶ Et i pmꝫ de apatib⁹ loquēdo oē gen⁹ calidox apatū in isto morbo gñari vidim⁹. Uidim⁹ insup ꝓplationē materiex frida cū eis vez flatis ꝛ melie. Et ppea si cū flate sāguis iterpo sit⁹ fuerit sanguie vincēti flegmō vndimiades ꝺr. Et sic de singulꝫ dom̄ ē i isto casu. put i li. ō apatib⁹ i vrī. c. j. optie dcm̄ fuit. Si licq; mō ēt vidim⁹ oē genus apationū fridax ꝛ excrescētiax vez glādulax scrophulax nodoruz talpe ꝛ topinarie cū corruptiōe ossis capitꝫ ꝛ sine sephiros cācerosi ꝛ nō cācerosi p ei⁹ signa. Oē genus siⁿ formicax crituax maluax ac carbūculox. Cācrenā ptērea ꝛ herpētē estiomenū q̄ vidimus iterdū cū isto morbo ꝓplicari. De vlceribꝫ ēt nullū gen⁹ vlcerationis inenit a doctoribꝫ descriptū q̄n cū isto morbo nō reperiat. Nā si firmit ꝓsideret vlcera q̄ oriunt i isto morbo sim diuersa corpa (vt supius dixim⁹) hñt aliq; iterdū cū vlcere coaruo sim̄e: aliqñ cū putrefacto: sepissimē cū ābulatiuo cācerosō cācrenoso virulento maligno fomicoso doloroso aposo cauernoso fistuloso cū osse corrupto ꝛ labijs obstracosis. hñt denicp̄ dcā vlcera ꝓuenietia cū vlcerib⁹ difficillie curōnis cū proprietate nobꝫ occulta. Et ppes vlcera h⁹i morbi cū difficultate sanāt ꝛ ō facili recidiuam faciūt. Sil'r ēt in isto morbo ola dolorū gña pñt a medico connūerari vez arteticū: qz plerūq; vidim⁹ totuz corpus ab isto morbo doloribꝫ cruciari. Dolorē q̄z sciaticū podagricū ciragricū geniculosumq; ēt cū isto morbo frequētissime repi. Oē gen⁹ isup scabiei velut ē malū mortuū ꝛ assaphati imo q̄si lepā vidim⁹ cū h⁹i morbo gña ri. Flegma salsū ptērea i manib⁹ ꝛ pedib⁹. Tinea. Albaras. Ipetigo. serpigo. Sutta rosatia ēt i isto morbo frequēter apparuerūt. Diuersos ēt ocl⁹ morbos ab isto morbo gētos mirties curauim⁹ p certiz obtalmiā mā frida cū obscuritate vi⁹. Uarie ēt ꝛ diuerse egritudies vltra supi⁹ ꝓnumerate cū isto morbo ꝓplicāt: q̄rū nola sigillatiz ꝓnūerāt. Pfecto longa ēt narratio. Ultio loco vidim⁹ fesbiculā oriri q̄ tot ꝓnoiatꝫ malahoiem q̄si ad ethicā aut ad vltimū ei⁹ die ꝓducebat. Vulteri⁹ lz (vt supi⁹ dcm̄ fuit) cā istⁱ morbi sp fuerit primitiua: vez hñdo rē cū mⁱier feda: ꝛ eā sua venenositate ꝛ venenositate puſtulax p coitū euenietiū ꝛ pudibūdꝫ morb⁹ iste diffūdit ꝛ spargit p totū corp⁹ a supema pte vsq; ad extremas totā massaz sāguinē adulterādo et deuastādo: dīn pustulādo ꝛ maculas scabiosas ꝛ crustas creabras ꝓducit. Dolores i sup interdū sup frōte aliqn̄ i spatulꝫ nōnūq; i tibijs corꝫ ꝛ brachijs potiⁱ ēt i ūcturas q; i ūcturis euenir̄ solebāt a q̄b⁹ noctꝫ tpe hoies verabāt ꝛ sedebāt i die (vt supi⁹ dcm̄ fuit.) Et scias q̄ō aurilia resoluētia ꝛ mitigātia dolorē ō q̄b⁹ ātiq; ꝛ morō. doct. mētionē feceⁿt dicētes dcā auxilia vnūquēq; dolorē ifallēter sedar̄ paz aut nihil huic morbo opitulabāt. Imo i dies magis atq; magꝫ cū ꝓdictis auxilijs dolores augebāt. Et ppea sic̄ ista egritudo ē incognita ꝛ nūq; a doctorib⁹ visa, put nūc q̄dā. c. a Corne. Cel. descriptū de cura morbi elephātie. et ab deyno ꝓsil'r morbo tractari. Eo q̄d̄q; morbo Ceſ. laborauit Augu. vt a Suet. i vita imperatorū describit. Ita (vt ipe ꝛfert) graues diuersos piculososq; morbos toto tpe sue vite passⁱ fuit. Et ppea vbi de macuⁱ corpis ꝛ imalidis mēbris eusdē narraſ icipit ꝺt corpe tradit macu loso dispsis p pectⁱ atq; aluꝫ genitiuis notis i modū ꝛ ordinem ac numex stellax celestis vse ꝛc. ¶ Jō p ei⁹ curōne ope pcū fuit noua auxilia ꝛ pharmaca indagare. Et i rei ⁊itate mor. fuit potiⁱ ex nouꝫ experimētis ēt exānicis auxilijs rone ꝛ aucte mⁱtoties i eox scpturis approbatꝫ. ¶ Adducēdo exemplū i mediū de dolore: nā auxilia anodina resolutiua: que (vt Sal. ꝛ Aui. testāt) ⁊tutē hñt cū grali q̄li certitudine remouendi vnūquēq; dolorē q̄ppe i sedādo dolorē euenietē in isto morbo q̄cq̄d agūt nihil est. Eodez mō dico oleis anodis ꝛ vnctiōibus: ō balneis suffumigijs stuphis cerotis anodis et ēplis. Tñ ptigit sepenumero ex simplici vnctiōe cū modico argēti viui fortificata ꝓdcos dolores pustulas vlcerationes ꝛ sq̄lidaz scabiē itra hebdomadam brachia a cubito et tibias a genu ifra liniēdo ifallēter me curasse. ¶ Ut ꝺ ad pricipale ꝓpositū accedam⁹ dico q̄ iste morb⁹ ex pte tpis ꝛ ex parte materiei duas hz curatiōes: ex pte tpis ꝛ malicī vsq; ad ānū vnā hem⁹ curōnē. Trāsacto anno alia idigem⁹ curatiōe hmōi morbi. In pria itaq; curōne tres itētiones reḡrunt. Pria est vitā ordiare ad hoc vt hūor gñet benign⁹ ꝛ malⁱ ꝺstruat. Scda ē mäz a face dētē digerere ipamq; digestaz eūare. Tertia ꝛ vltia mäz cōitā remouere. ¶ Pria q̄dē intētio q̄ē vitā ordinare dico q̄ in primis dieb⁹ oia virtutē hñtia sanguinē benignū ꝛ depuratū gñari i isto casu sūmopere ꝓuenit. Et pria de carnib⁹ loquēdo. Carnes vituli hedox pullorū gallinax pdicū ꝛ eox cursu currētes tā elixate q̄ assate vtilit ꝓcedunt. Aues sil'r i pratis arboribꝫ ꝛ nemoribꝫ collibusq; degētes ēt ad ꝓpositum faciūt. In oppositū ño sūt carnes vacax porcox ꝛ domesticox cervox lepox ꝛ currētes cursu eorū. Sil'r oēs aues aq̄tice rostrū ꝛ collū lōgū hñtes sūt olino dimittēde: qz malū grossū ꝛ turbidū sāguinē gñant. Legumina

Cels. Cur. Diag. de cel.

Suet. in Aug.

Inten tiones.

Prima

ii tertio.

ąz ola ꝛ radices ꝛ ola caulium
gña sunt i isto casu dimittẽda.
Sufficit ꝫ i brodio dictaꝝ car
niũ borag. lactucas bletas al
bas spinacia cũ modico petro
silį mente ꝛ melisse decoąre.
Panatella silr i eodem brodio
aut fariola: aut grue: aut panz
medula ġtuzata decocta i isto
casu ad ꝓpositũ facit. Qua ąz
cũ modico agreste cũ securita-
te ꝓcedũr. Risum ẽt aliqñ i eo
dẽ brodio ad ꝓpositũ facit. Pi
sces ꝑterea oiz geneꝝ ꝑter p-
uos rubei colorz i pauca tñ ḡti
tate ꝺcoctos sup craticula sunt
dimittẽdi. Alia silr cepe porri
acuta salsaꝝ pipata sũt i isto ca
su fugiẽda: qr sąguinẽ adurũt.
Fructy oẽs silr qr de facili cor
rũpunr i stõ ꝛ qr malos hũores
generãt sũt ꝓ posse euitãdi: ꝑ
ter pruna integre matura atq;
psicca. Interdũ ẽt melões ꝛ ce
rasa agrestia: i pua tñ ḡtitate i
isto casu pñt tolerari. Lacticiz
nia ẽt et gña caseoꝝ sũt valde
nociua. Poma tñ ġnata ꝛ vinũ
eoꝝ cũ vtilitate ꝓcedũr. Passu
le silr ad ꝓpositũ faciũt. ¶ De
cũda ꝙdẽ itẽtio ꝙ ẽ mäz añce-
dẽtẽ digerere ipąmq; digestaz
eũare sic ꝓpleᷣ. In ꝓmz ḋtute
ꝛ etate ꝑsentiẽtiby ꝑserti corpe
exñte sąguineo i hac ꝺtestabi-
li egrotatiõe enemate ꝓcedẽti
vtilissimũ ẽ sąguinẽ eẽhere ex
vena cõiyr basilica brachij dex
tri. ¶ Deiñ digerar mä ꝓ hebz
domadã sumẽdo hũc sirupũ.
℞. sirupi ỏ fumoter. mlozi. ℨ. ſ.
ỏ suc. end. ℨ. vj. aąꝝ ẽdiuie ca-
pi. ve. fumiter. añ. ℨ. ſ. Supto si
rupo ꝓ hebdaz purgeᷣ patiẽs
purg. ista. ℞. diacapto. electua
rij lenitiui añ. ℨ. vſ. reubar. ℈m
ąrtẽ i fusi cũ aąꝝ ẽdiuie. ℨ. ſ. mi-
sce. Et cũ ỏco. floꝝ ꝛ fructuum
cordialiũ fiat potio breuis. Ad
dendo sirupi vio. ℨ. ſ. ꝛ ℈. ¶ In
hac tñ mala disp̃õe ꝺsueui i pu
mis dieby mäz digereᷣ cũ siru-
magr̃ali i fra scripto ꝺscriptiõe
nr̃a ordiato. ℞. fumiter. capil.
veneꝛ buglosse ẽdi. añ. M. ſ. ꝛ
℈. gallitrici politrici añ. M. ℈.
passu. sebestẽ. añ. ℨ. ſ. prunoz
damasce. nũero. xxv. pomoꝝ
acetosoꝝ aliquãtulũ ꝓfractoꝝ
nũero. vj. vini ġnatoꝝ lib. ℈. aq̃
endi. aq̃ fumiᷣ. aq̃ buglosse ąꝝ
lib. ſ. ꝛ ℈. ola ℈m artem bulliãt
vsq; ad ꝓsum. tertie pt; deiñ co
leᷣ cui colature addãt de spe
caro quãtũ sufficit fiat sirupus
cũ. ℨ. ij. succi fumiter. ꝛ tribus
succi ẽdi. añ. ℨ. ſ. succi lupuloꝝ
de; ℈ patiẽs sumat i aurora. ℨ. ſ.
℈. cũ aąs capilloꝝ veneris en-
di. ꝛ fumiter. ¶ Digesta mate: purg
ria ifra. x. vel. xij. dies post añ. no-
ptionẽ talis sirupi purgeᷣ pa-
tiẽs purgatiõe ista. ℞. casie. ℨ.
℈. diacaptoli. ℨ. ſ. electuarij ro.
ℨ. ij. vel loco electuarij trãsacti
ser mẽsiby cũ tãtũdẽ ꝺfectiõis
amech cũ decoctiõe cõi fiat po
tio breuis. Et cũ istis duabus
purgatiõib; pri; ſp digerando
materiã mõ añdicto ꝓcessuz
vsq; ad annũ ꝛ vltra de duob; ſ
duobus mẽsiby reiterãdo digę
stionẽ ꝛ purgationẽ ꝓnoiatas.
¶ Interdũ etiã p intervalla die
rũ inter purgationẽ et purga-
tionẽ exhibebã pillulas infra-
scriptas. ℞. pillulaꝝ masticina
rum: pillularum ꝺcera: vez de
octo rebus: pillularum de fu-
moterre añ. ℨ. ſ. ꝛ formenť pil-
lu. quinq; quas interdum ante
cenã ꝛ interdum post cenã ex-
hibebaz iurta tñ membrorum ꝺ-
necessitatẽ. ¶ Scarificationes fiąn-

quoq; spatulaꝝ natiũ et coraꝝ
cũ applicatiõe vẽtosaꝝ ꝑsertim
corpore exñte plectoricoꝝ caco
chimo ꝛ multis pustulis scabio
sis pleno fieri faciebã. Tertia
ꝺcendo iuxta tñ ꝺsciptiõe
ñra ordiato. ℞. fumiter. capil.
veneꝛ buglosse ẽdi. añ. M. ſ. ꝛ
℈. gallitrici politrici añ. M. ℈.
passu. sebestẽ. añ. ℨ. ſ. prunoz
damasce. nũero. xxv. pomoꝝ
acetosoꝝ aliquãtulũ ꝓfractoꝝ
nũero. vj. vini ġnatoꝝ lib. ℈. aq̃
endi. aq̃ fumiᷣ. aq̃ buglosse ąꝝ
lib. ſ. ꝛ ℈. ola ℈m artem bulliãt
vsq; ad ꝓsum. tertie pt; deiñ co
leᷣ cui colature addãt de spe
caro quãtũ sufficit fiat sirupus
cũ. ℨ. ij. succi fumiter. ꝛ tribus
succi ẽdi. añ. ℨ. ſ. succi lupuloꝝ
de; ℈ patiẽs sumat i aurora. ℨ. ſ.
℈. cũ aąs capilloꝝ veneris en-
di. ꝛ fumiter. ¶ Digesta mate: purg
ria ifra. x. vel. xij. dies post añ. no-
ptionẽ talis sirupi purgeᷣ pa-
tiẽs purgatiõe ista. ℞. casie. ℨ.
℈. diacaptoli. ℨ. ſ. electuarij ro.
ℨ. ij. vel loco electuarij trãsacti
ser mẽsiby cũ tãtũdẽ ꝺfectiõis
amech cũ decoctiõe cõi fiat po
tio breuis. Et cũ istis duabus
purgatiõib; pri; ſp digerando
materiã mõ añdicto ꝓcessuz
vsq; ad annũ ꝛ vltra de duob; ſ
duobus mẽsiby reiterãdo digę
stionẽ ꝛ purgationẽ ꝓnoiatas.
¶ Interdũ etiã p intervalla die
rũ inter purgationẽ et purga-
tionẽ exhibebã pillulas infra-
scriptas. ℞. pillulaꝝ masticina
rum: pillularum ꝺcera: vez de
octo rebus: pillularum de fu-
moterre añ. ℨ. ſ. ꝛ formenť pil-
lu. quinq; quas interdum ante
cenã ꝛ interdum post cenã ex-
hibebaz iurta tñ membrorum ꝺ-
necessitatẽ. ¶ Scarificationes fiąn-
ui. Et si opus erat reiterare pul
uerẽ reiterabã: qr iterdũ he pu
stule sanabanr ꝛ itez ad crepa
turã veniebãt (vt alꝫ dcm fuit)
cũ malignitate carnis: vñ ope
ptiũ fuit sepenũero curationẽ
renouare. Et qr post cicatriza-
tionẽ vt i ꝓncipio pñtis. c. dcm
fuit pustule scabiose ꝛ vlcerose
ꝛ interdũ verrucose p totũ cor
pus spargebanr: ꝑcedenti eũa
tiõe ꝓnoiata ordinabã ifrascri- Balne
ptũ balneũ. ℞. fumiter. radicũ um.
lapacij acuti ꝛ foliorz eiy añ. fa
sciculũ. ſ. ordei lentiũ lupinoz
añ. M. ij. radicũ enule raꝺ. ebu.
añ. li. ℈. elebori nigri tritu. ℨ. ij.
melr li. ſ. sulphuris. ℨ. iij. bulliãt
ola cũ aqua sufficiẽti vsq; ad cõ
summationẽ tertie pt;: deinde
itret patiẽs balneũ stuphe ad
sudãdũ postmodũ lauer cũ dcã
decoc. qr vnãquãq; scabiẽ desic
cat ꝛ delet ẽt cũ abstersione: qꝺ
balneũ bis i hebda faciẽdũ est.
¶ Post balneũ liniank loca sca- Lini =
biosa ꝛ pustulosa liniẽto ifrã mẽtũ.
scripto. ℞. olei laurini ꝛ mastici
añ. ℨ. ſ. pigue. porcine buty. añ.
ℨ. iij. decoc. ꝓdicte li. ſ. bulliant
ola sir vsq; ad ꝓsummationẽ de
coctiõis: deiñ addank tere. cla-
re. ℨ. ij. ℈. storacis liq̃de. ℨ. ſ. ce-
re al. ℨ. v. ℈. litargi. au. ꝛ arg. añ.
ℨ. iij. alumis rocheꝺbusti. ℨ. ſ. ℈.
mirrhe. ℨ. iij. thuris. ℨ. vj. ceru.
ℨ. ꝛ. suc. limonũ. ℨ. vij. misce ꝛ fiat
linimẽtũ. Et ad maiorẽ exicca-
tionẽ si opy fuerit addãt ar. vi.
erticti cũ sali. ℨ. ij. ꝛ vꝛe liniẽdo
pustulas ꝛ scabies bis i die: qr
eiy opatio tuta ẽ i isto cãu. Et qr
aliqñ hy i morby obediẽtiã auxi
lijs minie ꝑstare solet ꝑserti ad
dolores auferẽdos: iccirco si añ
dicta curõne iste morby cũ sms
doloribz ꝛ pustulz remoueri nõ

Sedatio.

Sirupus.

Purgatio.

possit: tūc ad vlteriora remedia trāseūdū est ꝑsertim ad vnctiones z cerotaria in qb⁹ igredit argētū viuū: de qb⁹ in succedēti curatione scḃa hmōi morbi optimū sermonē faciemus. Et sic deo dante completa est ꝛc.

¶ Ca. ij. de morbo galli. confirmato cū vlcerationib⁹: doloꝛib⁹: tuboꝛositatib⁹ siue scliꝛositatib⁹ sup ossib⁹ eueniētib⁹ z alijs de qbus in añcedēti. c. dictū fuit.

NAñcedēti doctrina curationē morbi gallici nōdū cōfirmari cū accidētib⁹ ꝓnoiatis descripsim⁹. In pñti vo sermone de cura morbi cōfirmati cū ꝓdictis accñtibus tractare decreui. In curatiōe itaq; vt i istius egritudinis dicovt: qt oīb⁹ eis accidētib⁹ potētissime medeꝛ ꝓmissa ꝓdecenti purgatiōe bonoq; vite regimineyt in añcedēti doctrina dictū fuit. Nulla melioꝛ medicina est crede mihi cōꝑ ꝓtin⁹ patiētē illinere infrascripto linimēto. Aut loco linimēti cerotū imponere in brachijs tibijs semel aut bis in die donec dētes dolere incepermt: z cū dētes dolere icepe rint: tūc cessaꝛ ab vnctiōe. Et se calidū teneat donec fluxꝰ fl'atis cesset ꝑ gingiuas. Et qt iterdū ꝓpter mltas sputamia cāta ab vnctione solet in gingiuis z in partib⁹ circūiacētib⁹ vlceratio cū fetoꝛe nō paruo gnari. iō magna cū diligētia solertiq; ingenio vlcerationi ꝓdicte vacādum est. ¶ In princ. itaq; hmōi fluxꝰ medicamina stiptica nō sunt exhibēda ne stipticitate sua materia q̄ est i motu int⁹ reuocareꝛ. Igit a die fluxꝰ dictaꝝ materie rum vtilissimū est gargarisma tibus refrigerātib⁹ et liniētib⁹ cū aliquali abstersiōe ꝓcedere ꝑ hebdomadā: de qb⁹ infra mētionē faciem⁹. ¶ Et qt foꝛte aliquis dāpnabit operationē auriculoꝝ ꝓdictoꝝ ꝓpter ingredientia arg. viui. Rñdet autoritate Gale. ix. z. x. terap. dicētis ego tudo q̄ nō hz ꝓter vnā vią ad salutē: lz sit ardua z difficilis vna cuilibet egrotāti: tñ velit aut nolit: opz q̄ ꝑ illā trāseaꝛet in oībus casib⁹. ¶ Preterea nescio q̄ rōne medici in curatiōe istiꝰ regrocissimi morbi tñ dānarunt liniēta z auxilia i qb⁹ igredit argētū viuū cū i curatiōe multaꝝ egritudinū leuissime curatiōis nulliusq; periculi reperiatur in antiquoꝝ z modernoꝝ scripturis multa remedia z auxilia argēto viuo ꝓfecta: vt i cura de cura scabiei. de fl'ate salio. de serpigine ipetigine: z de alijs ab eisdē doctoꝛib⁹ descriptis fuit. Quaꝓpter si de quo minus vī inesse inest ergo de quo magis. Et cōꝑ ei⁹ operatio seruare offm apocrustice medicamina a medico admiscere ad mitigandū fluxū materie ad gingiuas. Et ne videar esse nīa descriptio. ¶ Linimētū vī in quocūq; tꝑe hmōi morbi sic fit. ℞. piguedis porcine liq. olei masticini laurini añ. ʒ. ij. sto. ad liq. de. ʒ. ꝑ. radicū enule alicꝝ ʒ ij. ʒ quassate radicū ebuli añ. euforbij. pisti. ʒ. ß. vini odoꝛiferi li. 1. ß. bul. oīa sit vsq; ad ꝓsumptionē vini deinde colent cui colature addant litarg. aurei. ʒ. vij. thuris masticis añ. ʒ. vj. resine pini. ʒ. j. z ß. tere. clare. ʒ. j. argē

stari solent. Altera vtiq; repcussio est cuius offm est materiā a circūferētijs ad cētrū mādare: cū bñficio tñ multaꝝ purgationū. vcz vrine: sudoris: sputamini: atq; vētris peccātis materie solutiōis. Un necessario est dom ista vltima repcussionē esse vera curationem ꝓnotati morbi cū ad eius operationē soleāt sequi purgationes ex qbus oēs fere morbi curari solēt. ¶ Et cum ita sit vcz q; ista sit ꝛa curatio ꝑfecti morbi vidimus (vt sepenumero experientia nobis demonstrauit) applicatione in tibijs z brachijs tñmō ceroti vel vnctiōis inferi⁹ annotādoꝝ nullo medicamine applicato sup materia ista scḃa repcussio rōnib⁹ ꝑall'. fanatio ꝛa appellāda est: cuius repellēdo cū inuamie iā dicte purgatiōis. ¶ Et ne videar tacepta ꝓpi⁹ oꝛdiabo: cui⁹ talis fuit. Quidā ꝓcer nobilissime opatiōis z qui cū ꝓpter mltas sputamia cāta ab vnctione solet in gingiuis z in partib⁹ circūiacētib⁹ vlceratio cū fetoꝛe nō paruo gnari. iō magna cū diligētia solertiq; ingenio vlcerationi ꝓdicte vacādum est. ¶ In princ. itaq; hmōi fluxꝰ medicamina stiptica nō sunt exhibēda ne stipticitate sua materia q̄ est i motu int⁹ reuocareꝛ. Igit a die fluxꝰ dictaꝝ materierum vtilissimū est gargarisma vini extincti cū salina. ʒ. iiij. cera al. ʒ. j. z ß. liq̄factis oleis cū cera oīa adinuicē incoꝛporētur z fiat linimētū. Et vtere more añdicto: vcz liniēdo ad ignē palma manꝰ ꝓdicta loca desup fasciādo pannū cal'in cū fascia. Nā eiꝰ opatio mirabilis est. Et currat intra hebdomadā infallēter morbū gallicū cū oīb⁹ eiꝰ accñtib⁹. de qb⁹ in añcedēti. cmentio facta fuit materiā añcedētē z faciētē vlceratiōis doloꝛes z tuboꝛositates ꝑ os succes sum vel ꝑ multos sudoꝛes eduCēdo. ¶ Itē ad eādē intētionē vz ifrascriptū cerotū descriptio ne nīa ordinatū: q̄ milies exꝑtus suꝫ cū honoꝛe z vtilitate nō parua: cui⁹ talis est forma. ℞. olei camo. ane. de spica de lilio añ. ʒ. ij. olei de croco. ʒ. j. piguedinis porcine li. j. ꝑguedinis vituli. li. j. euforꝛ. ʒ. v. thuris. ʒ. ꝑ. olei lauri. ʒ. j. z ß. pinguedis vipere. ʒ. ij. z ß. ranaꝝ viuētiū numero. vj. lubricoꝝ lotoꝝ cū vino. ʒ. iij. z ß. suc. radicū ebuli z enule añ. ʒ. ij. sq̄nāti stichados mūi carie añ. M. j. vini odoꝛi. li. ij. bullāt oīa sit vsq; ad ꝓsumptionē vini: deiñ colent cui colature addant litargi. aurei. li. j. tereb. clare. ʒ. ij. z cū cera al. sufficiēti ad ignē fiat cerotum ad modū sparadrapi addēdo in fine coctur storacis liq̄de. ʒ. j. z ß. deinde auferāt ab igne baculo agitādo donec tepidū fuerit postmodū addant arg. vi. extincti cū salina. ʒ. iiij. mꝛa baculo agitādo dōec arg. vi. optime incoꝛporeī. ¶ Isto cerotū ē nobilis z securioꝛis opatiōis ꝓ liniēta z magis ꝺlectabile. Et i isto casu ē medicina magna in remouēdo doloꝛē z sanat vnāquāq; vl-

Cerotū nobilissime operationis.

ceratiõē morbi gallici i breui
Nota. tpe. ¶Unū ēt sup ꝫ no. est vez
q añ admistrõē hȳi ceroti nõ
nisi vtilissimū ē vlceratiões ab
oi malignitatez carne putrida
mūdificare vl i postez bona z
solida cicatrix efficiat. Nã ad-
mistrãdo vnctiõez supi⁹ ãnota-
tã vel cerotū p̃dictū añ debitã
vlcez mūdificatiõez (lz vlcera
ad cicatrizatiõez pueniãt) i po-
stez a facili cã fcidiuari solẽt.
Et ꝫ nõ aliã ob cãm nisi pp de
bilẽ cicatricem fctãz sup carne
imūda. Eãdẽ ēt rõnẽ hẽm⁹ de
osse corrupto: qz nisi pri⁹ corru
ptio auferaꝛ cũ raspatoriꝰ iva
nũ (vt plz) eẽt fcã curõ p̃dicta.
Quãobrẽ expediẽtissimũ ē añ
admũtrationẽ ceroti q̃ mũdeꝛ
os. ¶Ulteri⁹ a die applicatõis
Deco hȳi medele dz patiẽs ifrascri-
ctio in ptã ꝯoctionẽ i oze ōtineꝛ z cũ
oze te ea os sepe lauare donec cero-
neda, tũ remoueaꝛ: cui⁹ ꝯoctõis taꝛ
ẽ foꝛa. ℞. ozõ. mũ. M. j. z ß. raõ.
lingue boui. M. ß. se. cito. z. j. z
ß. flo. vio. paſ. añ. M. ß. bul. oia
ſiꝛ cũ aq̃ suffi. vsq̃ ad ozdei cre
paturã deiñ colenꝛ z cum inleb
viol. more añdicto frequẽtissi-
me vtere: qz ei⁹ opatio ẽ valde
vtilis: ẽ em̃ oris refrigeratiua
mãm aliq̃r puocãdo: z oris ru
pturã ꝓhibẽdo. ¶Itẽ i eodem
tpe ēt vtilissimũ ē ōtinere itra
dẽres canulũ auri vl ãulũ vtva
pozes materiez putridaruz eẽ
egredi valeãt. ¶Et qz plerũq̃
oris vlceratio i ista curõne in-
gens z ipetuosa gñari soleꝛtiõ
necessariũ ē aliq̃n fluxũ mãerũ
faciẽtiũ vlceratões p interual
la tpis detinere. Et ꝫ celeberꝛ
rime fecim⁹: bis i die brachia
Lotio z tibias lotione ifrascripta la-
uãdo, cui⁹ talis fuit ordinatio

nfa. ℞. cam. abſin. mſica. saluie
rotisma. rosaz añ. M. ij. stichaꝛ
dos sq̃nã. sanũci calamẽti oꝛi-
ga. añ. M. ß. nucũ cipſi aliquã
tulũ ꝓtritaz nũero. r. melꝛ li.
j. alis. ℥. ij. alumis ro. ℥. r. bul.
oia siꝛ cũ lixiuio barbitõsoꝛis
sufficiẽti z paz vini odoꝛi. vsq̃
ad ꝙsum. tertie ptiſ. Et vtere q̃
ei⁹ opatio duab⁹ de causis eſt
valde ꝓficua. Una ꝙ ẽ ad re-
tinẽdũ aliq̃r mãs ne afflẽdant
ad supioꝛẽ ptẽ cũ aliq̃li diuer-
siõe. Alia vero facit ad ꝙfortã
tionẽ mẽbroz: ne in posteꝛ p̃
dicta mẽbra mãm añcedẽt re
cipe valeãt: q̃ cuz factũ fuerit
ad curã vlceꝛũ ozis stati redeaꝛ
tur. Que q̃dẽ curõ cuz lotiõib⁹
infrascriptis efficit. ¶In pmis
itaq̃ ꝙsueni locuz sepissime la
uare z gargarizãr gargarisma
te infrascripto. ℞. ozõ. mũdi ro
saz sumach añ. M. j. q̃ ferrate
li. vj. bul. oia siꝛ vsq̃ ad ꝙsumꝑ
tionẽ duaz ptiũ ex trib⁹ deiñ
colenꝛ z addant siꝛu. ros. ℥. iij.
melꝛ ros. ℥. ij. aluminis ro. ℥. r. z
itez bul. paz vteꝛ more añdi
cto ter vl q̃ter i die. ¶Itẽ cũ ea
dẽ medela gargarizet patiens
lac capꝛinũ vaccinũ vel onium
cũ iuleb vio. aut loco ei⁹ aquaz
ordeaceã decoctã vltia ꝯoctio
ne cũ eodẽ inleb. ¶Aq̃ plãta-
ginis q̃z violaz z solatꝛi cum
zuccaro albo aliquãtulũ bulli-
ta vtil⁹ ad eãdẽ itẽtionẽ admi
straꝛ. Iste em̃ vltie lotiões mũ
dãt: lauãt: z refrigerãt locũ acu
tatẽ materiez ꝙtundendo. Pri
ma aũt aq̃ virtutẽ hz deſiccãti
z ꝓhibẽdi corruptiões gigiuaz
rũ carnẽ corruptã aliq̃r auferẽ
do. ¶Et nota q̃ i isto casu ẽta ꝯ
ẽ aliq̃n corruptio z putrefactio
gigiuaz z ptiũ circũiacẽtiũ q̃

ne cessariũ fuerit loca p̃dicta
cũ vngõ egyptiaco illinire. cui⁹
opatio inter cetera remedia pn
cipatũ obtinet. ¶Ultio loco si-
Lotio gillauim⁹ ginguas et ceteras
ptes oris vlceratas lotiõe ista.
Gargar. ℞. aq̃ plãta. li. j. cimaz rubi fo.
Aqua oliuaz filue. caude equine. añ.
M. ß. aq̃ ozdei li. ß. z ß. licũ. ℥. ij.
melꝛ. ro. ℥. iij. alumi. roche. z. vß.
bul. oia siꝛ vsq̃ ad ꝙsũ. medie. z
vtere ad intẽtionẽ p̃dictã: qz mi
rabiliꝛ p̃dicta vlcera ad cicatri-
cẽ ꝓducit. ¶Cetez qz (vt alias
Nota re: dictũ fuit) ista egritudo solet p
cessa. interualla ãnoz z mẽsiũ iterdũ
recidiuã facere: iccirco ñ nisi vti
lissimũ ē ēt sanitate ꝙsecuta cu
rõnib⁹ añdictis: purgõnẽ vlez
bis i ãno facere: vez i ver z au
tũno sumẽdo ifrascriptũ dige-
Syrupꝰ stiuũ p hebdõadã ꝺscrip. nfa ot
dinatu cũ q̃ mꝛtos honoꝛes ꝙse
cui⁹ fuꝛ: cui⁹ talꝫ ẽ ozdiatio. ℞.
mirab. ebliconꝫ belli. idonꝫ. ℥. j.
floꝝ vio. florꝫ buglo. boꝛagis z
cicoꝛee añ. M. j. ß. succi fumi-
ter. ℥. iij. succi boꝛaginis succi
enduie añ. ℥. ij. succi buglos.
succi pomoꝝ acetosoꝫ añ. ℥.
ij. ß. passul. iuiubaz prunoꝝ
damasc. sebestẽ añ. ℥. r. liq̃ricie
munde aliq̃tulũ ꝓtuse. ℥. ij. pos
lipodij q̃rcini. ℥. j. ß. fe. dulcis.
℥. iij. scolop. capi. ve. gallitrici
politrici añ. M. j. ß. foliculo. se-
ne z epithi. añ. ℥. ß. agar. electi.
℥. xviij. eleb. nigri. ℥. xiij. aq̃
endiuie aque cap. ve. fumiter.
buglos. añ. li. iij. vini grana. li.
ß. cõtundẽda ꝙtundãt. deinde
bul. vsq̃ ad cõsum. tertie ptis:
oia bulliẽ. ꝫ artẽ deinde colẽt
et colature addatur zuccari al-
bi q̃tũ sufficit z fiat siꝛupus in
bona forma addẽdo reubarba
ri finissimi i infusione aq̃ endi

uie. ℥. vj. ß. q̃si i fine cocture. Re
siduum ꝺo reubarbari ponaꝛ
in petia lini ligata filo ad bul-
iendũ a ꝓncipio scẽe et vltime
decoctionis vsq̃ ad finẽ eius et
vtere cum aquis capillorũ ve.
buglos. z feni. z etiaz sine aq̃s
et dosis ei⁹ ẽ. ℥. j. vsq̃ ad. ℥. ij.
z eius opatio in morbo gallico
confirmato p̃sertim hȳemali
tpe est diuina digerẽdo mate-
riã grossam flegmaticã z melꝛi-
cã ipsam paulatine educendo.
¶Et ꝓpterea regula et canon Canõ.
gñalis est in egritudinib⁹ melꝛi Mesꝛ.
cis: vt inq̃t Mesꝛ. auẽre Sale. c. Sale.
de melꝛia. vt nõ bis nõ semel: sz
ꝓ interualla faciam⁹ euacuatiõ
nẽ: ita tẽperiẽ habẽte vt natu
ra regulet eũationẽ z nõ eũatio
natura. ¶Facta digõne mate-
riez ꝓ hebdomadã z vltra inue
nim⁹ infrascriptã purgationez
summoperevalere. ℞. diacapto
liconis. ℥. ß. diatinico. ℥. ij. con-
fectionis amech electuariꝰ idi. Purga
cionis. tio.
añ. ℥. j. manne electe. ℥. ß. cũ de
coc. floꝝ z fructuum cordialiũ
fiat potio breuis. ¶Uerum in
tpe estiuo si opus fuerit purga
tio z digõ annotate in añti. c. in
hac cura pñt cũ vtilitate admi-
nistrari. ¶Itẽ sumere interdũ
coclear vnũ siꝛupi añdicti sine
aq̃s stomacho ieiuno multũ ad
ꝓpositũ facit: z hoc ꝓ hebdõaz.
deinde vtilissimum est sumere
añ prandium tyriacam per ie-
ptem hoꝛas ad quantitatem
castanee. ¶Similiter quoque
Pille. pillulaz infrascriptarum: vez.
℥. ß. aliquãdo sumere: quia eius
opatio in isto casu est valde ꝑfi
cua. ℞. cleb. nigri turbith. bo-
ni. añ. ℥. ij. tyriace Sale. ℥. ß. tot
mẽtille gẽtiane distorte dipta.
ana. ℥. ß. diagredij. ℈. ß. reubar

bari.ʒ.ſ.ʒ.ſpēc. ℥ iera cū agarico.ℑ.ij.miſce z cū ſirupo de ſtichad.formeť pille ad modū cice. z dosis eaꝝ ē.ℑ.ij.vſq; ad ʒ.ſ.qnq; capiťvna:qnq; due:qnq tres. ℣Itē ſumanť pille aduerſus morbū gallicū z eiꝰ accidētia deſcriptiōe nr̄a ordinate: q̄bus gentē plurimā ſanauimꝰ vna cuꝫ ceroto z auxilijs añdi

pille magra ebli.belleri.i.doz.añ.ʒ.ij.ſ.ſpē les. rum pillaꝝ maſticinaꝝ.ʒ.ʒ.ſtichad.folicli.oꝝ ſene epitimi croci añ.ʒ.ʒ.gētiane anixoꝝ.añ. ʒ.ſ.polipo.ℊrci.elebo.nigr.añ. ʒ.ij.turbith fini. ʒ.ſ.ʒ. diagredij. ℑ.iiij.ʒinzib.ſerapi. cinamo.nucis muſ.ligni aloes torrē. biſtor. diptami cardi bñdicti colloc̄n.añ.ℑ.ij.agarici.trociſ.reub.ʒ.aloes loti.añ.ʒ.ʒ.tyriace optime ℈al.ʒ.vj.ʒ cum ſiru.acetoſo formenť pillule ad modum ciceris:z dosis eaꝝ est ʒ.ſ.qnq; capiūť q̄nq:qnq tres z qnq;vna.z no.q ℥ peſte mirā Nota. hñt virtutē. ℣Deniq; notāduz eſt q post q̄z morbꝰ iſte ꝛfirmatꝰ fuerit tunc curā rariſſime recipit niſi curōnē palliatiuā. De eiꝰ q̄dem ꝛfirmatiōe vt expiētia nobis ſepenūero ℈oſtrauit nō hr̄ determinatū tp̄s niſi p ſignа. In aliq̄bꝰ cū corp̄sb̄ ꝛfirmať intra ſer menſes lz de raro ꝓtingēti in aliq̄bus intra annū. Et i aliq̄bꝰ ītra ānū cū dimidio cōfirmať iſta egritudo.z appellamꝰ hūc morbū ꝛfirmatū qñ i ꝓceſſu tp̄is p̄dicti repiūtur cū aliq̄bꝰ de accñtib̄ ꝓnominatis.vcz tuboꝛoſitatibꝰ ſcliroſis cum vlceratiōibus formicoſis:virulētis:coꝛroſiuis:cuꝫ oſſe coꝛrupto:cū doloꝛibꝰ iūcturaꝝ vel eꝝ iūcturas circa oſſiuꝫ armocatim cū doloꝛe frontis z aliꝫs de q̄bus ſupza dictū fuit. ℣Iſta (vt ſermoni p̄ntis capituli finē iponam⁹) ſunt accidētia z ſigna coarguētia morbū eſſe cōfirmatū. ℣Et ſic deo.ꝛc.

¶Cap. iij. De malo mortuo.

Malū mortuuꝫ (vt autotres moderni teſtā mortur) eſt q̄daꝫ ſqualida cuticula da ſcabies maligna et coꝛrupta. Cuiꝰ oꝛtus ꝓ maioꝛi pte i bꝛachijs coxis z tibijs manifeſtať ꝓſerti i tibijs faciēs puſtulas cruſtoſas cū ſanioſitate ſubtꝰ ad inſtar lupini. ℣Et ſumiť hec egritudo ꝓ viam ꝓtagionis:vt roſa anglicana teſtať.cap. ꝓpio.aliq̄n a muliere leꝓroſina. Interdū a tinioſa. Nōnūq̄ a muliere nouiť mēſtruata. Et poſtq̄ iſta egritudo fuerit ꝛfirmata (vt in q̄t p̄fatꝰ vir) tūc nō recipit niſi curōez palliatiuā. ¶Et iſta egritudo ꝺr antiq̄ta poſt lapſū ānī cū dimidio vel circa. Et ꝓpea ſignis z cauſis ac cura p̄mi ꝓfert cuꝫ curatiōe morbi gallici. Nam quicquid boni inuēnꝫ fuit tam de localibꝰ q̄ curatiōe ſalibus auxilijs ꝓ curatiōe huiuſmodi morbi gallici z credē mihi tanq̄ experto in tali re a Theodoꝛico cap̄. de malo mo tuo.z Arnal.de villanoua.c.de cura ſcabiei accepimus. ℣Et propterea añ hmōi morbi cura ꝓpterea de morbo gallico ꝓpilaui:quia que vni iſtoꝝ rum moꝛborum conferūt alteri conferre videntur:quare iſta duo capitula alternatim videbi ab añcedenti cā euenientis pl̄z ē regimen coꝛruptū i come ſtione z potu a quib̄ ſuppoſitis

tates z humoꝛes maligni z coꝛ rupti gñanť. Et iōvidimꝰ aliq̄n puſtulas p̄dictas malignarię i cācrenoſitatē ꝙuerti. Uñ mēdū Nota. he puſtule ſunt aliquā tuluz eť ſi ſemimaturi. Et tunc ſcarificā do ſup iſtā egritudinē ſcarificatiōe p̄ſūda vſq; ad os paꝝ aut nihil patiēs ſetiť vť. vñ morbꝰ iſte plerūq; ꝺ cācrena ad aſchilos z eſtimoenū trāſitū fať. Sūt itaq; melici groſſi cū admixtiōe ſāguinis groſſi et coꝛrupti ꝛū ſignū hť ꝙ puſtulaꝝ nigredinē. Et ex iſta hūoꝝ mixtiōe p̄dicte egritudies ſepenumero gñanť. Inꝛdū ēt cū p̄dicta meſta imiſceri ꝙtingit fleg ma groſſi z baurachino:ex q̄bꝰ puſtule.ſeu ſcabioſi tales late figure albi colozis cuꝫ aliq̄li liuiditate z pruritu nō p uo. Curatio itaq; iſtiꝰ egritudinis hꝫ duplicatuꝫ regimē vle vez z ꝑticulare. Ule q̄dē ꝙpleť ē peccitis humoꝛis ꝓ ꝛlomiā z applicationē ſanguiſugaꝝ veniſ emoꝛroidalibus. ℣Digera tur itaq; mā ſi i cā fuerit melia cū ſanguine groſſo z coꝛrupto cum infraſcripto ſirupo. ℞. ſirupi de fumoter.inioꝛis ſirupi de ſucco endiuie añ.ʒ.v.oꝛimel ſimplicis.ʒ.ij.aq̄ fumiter. capillorū veneris endi.añ.ʒ.ſ. ger̄ patiēs purgatōe iſta. ℞.diacap.ʒ.ſ.cōfectiōis amech.ʒ.ij. ℈.cū ℈coctiōe floꝝ z fructuū coꝛ dialiū addēdo polipodij ℊrci ni ſcolopēdrie capil.vene.galtherici politrici foliculoꝝ ſenez epithimi añ.parū z fiat poꝛtio ℈.ſ.ſ. ¶Et nota q ex q̄ iſta ma-

teria eſtvalde terreſtris iō nō ē icōueniēs reiterare digōnē materiē ꝓpter digeſtaꝝ purgatiōe añdicta eūare. Quāobrē ꝓ eradicatione materie antecedē tis huiuſmodi morbi non ſis ꝓtēt⁹ vnica eūatione:ſed pluribꝰ rōe antedicta. ¶Uex ſi mā fuerit melica cū admixtiōe flegmatis baurachini digerať ſic ℞.ſirupi de fumoter.oꝛiz zacharę oris melꝰ añ.ʒ.ß.aq̄ fumiter.capillo. veneris añ.ʒ.ſ. miſce z ſumat patiēs hūc ſirupū ꝓ hebdomadā. Digeſta mā quod cogꝛoſcitur per coloꝛem bonum vrine.et aliqualē groſſiē eiꝰ z multitudinē ipſius cū apparētia bone ſequeſtratiōis tunc purgetur coꝛpus infraſcripta purgatiōe. ℞. diacapto. diafiniconis.añ.ʒ.iiij.confectiōis amech.ʒ.ß.cū decoctiōe añſcripta fiat potio bꝛeuis:addendo ſirupi vio.ʒ.ſ.Itē pille ℈ fumo terre z aggregatiue iterdū loco purgatiōis añdicte vtiꝛ ad miniſtranť. Flebothomia q̄z venebaſilice i iſto caſu ē valde iuuatiua:euacuat ei ſanguinē groſſū a tota maſſa ſāguis. Extractionez ſi militer ſanguinis a venis emoꝛroidalibꝰ p applicationem ſanguiſugarum:z cū curbite poſite per totū coꝛpus plm iuuaſſe ꝓcepimus. ¶Particulare autez regimen complemēt ꝓ tur adminiſtratione localium. ¶Sciēdū ē i ꝓmis q̄ q̄cūq; auxilia q̄valent in curōne ſcabiei z morbi gallici etiā in curatiōe hmōi morbi p̄ñt accommodate adminiſtrari: q̄re p tua neceſſitate illuc recurre. ¶Cōſuerabo tñ aliq̄ auxilia faciēda poſt purgationēvlez q̄ ſepenūero cū hoꝛe z vtilitate nō ꝛua expti ſm

Flebothomia.

Pille.

Purgatio.

Regimē particulare.

mus. ¶In primis itaq; ordinanim⁹ ifrascriptū balneū valde Balneum. queniēs: cū q̄ loca scabiosa bis in die lauāda sunt: cuius talis est forma. ℞. lapacū acuti fumit. añ. M.ij. nepite. M.j. furfur. ordei lupini añ. M.j. ß. viola. malue añ. M. ß. elebori nigri ℥ i albi. añ. ℥.j. ß. melle. ℥.ij. bulliant oia sīl cū aq̄ sufficiēti vsq; ad cōsū. ctie pt̄z. ℣ Post lotōez vnganť loca scabiosa vngnēto in Ungñ scripto. ℞. oli mastícini laurini añ. ℥.j. ß. butyri recēt̄z pinguedis porcine liq̄facte añ. ℥.ij. ß. suc. fūit. suc. plāt. suc. lapacij acuti vz de radice eius añ. ℥.j. elebori nigri triturati. ℥.vj. sublimati. ℈.j. bulliāt oia sīl vsq; ad ꝓsum. succor: deiñ colēť cui colature addanť litar. aurei ℥ ar. añ. ℥.ij. ß. ceruse. ℥.j. ß. argē. vini exticti. cū saliua. ℥.x. vitelluz vnius ouí recēt̄z. succi limonū. ℥.ij. ß. sal tritu. ℥.j. tereb. clar. ℥. j. ß. storaciz liq̄di. ℥.j. misceť fiat linimētū et vtere: qr ad maluz mortuū ℣ nāquāq; scabiē credemihi ē opatōis mirabilis. ℣ si p̄ dcā scabies i malo mortuo ꝓtigit vlcerari vt plerūq; vidim⁹: ℣ añdcā auxilia nō tulerit: tūc nō nisi vtilissimū ē i curatione vlcer. p̄dictor. vngñ. de minio seu sparadrapū deiscriptū i añ cedenti. c. administrare. ¶Et si vlcera fuerint cū aliq̄li malignitate oz malignitas rectificari cū administratione pulueris nr̄i carnis supflue remotiui. ℣ modus applicatiōis ei⁹ est: vt mane defctō digito auriculari cuz saliua ℣ in puluere ipositō tāgať cū eo indoloroše loc⁹ vlceratio nis: qr pua ☉ritas fać opatiōnē. Remota malignitate vlcer. cū p̄dcō ceroto et aq̄ alumino sa cū decēti ligatura p̄cedēdo est. ℣ Ire loco hmōi ceroti mitte i modū valere inuenim⁹: quāda herba vocatā apū Dioſ. climenon cui⁹ ortꝰ i locis aq̄r. curtuū manifestať. Est lōgitudinis duor. cubitor. hūs q̄drati sine pitē ad instar fabar. ℣ folia eius ad modū folior. arnoglosse: aliquātulū āpliora ℣ lōgiora et pinguiora i circuitu dētata ad sīlitudinē vrticeꝰ. ſerť minores dētiū ℣ cū mr̄z ramis. Inuenit sūt hec herba i pti⁹ nr̄is augustis i locis p̄serti apud aquā q̄ intra pōtem sancte Cite loco ubi sannis vbivulgarit ꝺz a lobere ratore. ¶Et no. q̄ ista herba medicia magna i oib⁹ tibiarū vlceribus. Folia ēt matrissilue madefctā vino ℣ tibiarū vlcerib⁹ i posita mirabil⁹ opitulat. ¶Ulteri⁹ si ꝓtingat cācrenā in malo mortuo gñari: quod sepe nūero vidim⁹ i tibijs euenire: tunc p̄ eius curatione cura cancrene procedendum est: vcz in primis purgatōe vētris ℣ ſ vene basilice ℣ extractione sanguis emoroidar. vt de oib⁹ vlcer. p̄t⁹: dcm fuit i ordiatiōe. i. purgatiōis. Deinde loc⁹ denigratus ℣ scarificeť. pfūde: ℣ i circuitu denigrati loci i ponant sanguisuge ad cōprehendum sanguinē grossum ℣ corruptū. Ultio loco lauet loc⁹ scarificat⁹ cū liriuino decoctiōs lupinor. Postmodū desuper imponať vngnētū ex ptiacū descriptiōe Ani. vel vngnētū egyptiacū cuz additione arsenici in antidotario nr̄o ordinatum. c. de corrosiuis medicinis. Desuper imponēdo emplastrum resolutiuū ex cerato tiuum materieruz corruptarū qō sic fit. ℞. farine fabarū lentinū orobi añ. ℥.i. ß. cū sirupo acetoso sufficiēti ℣ pauc liriuij ℣. ℥. j. succi absin. ad ignē fiat ꝓpz Defen- solidū. Et i supiori p̄decfenti sanum. nū ꝓponať cū aceto aq̄ rosata ℣ boliarmeno ꝓfectū. Reliquū ꝓ curatiōis curatiōe cācrene ℣ vlcerū fraudulētor. siue mali guor. curať. ¶Et sic ꝺo dāte etc.

C.iiij. CC.iiij.ō scabie ℣ ei⁹ curōne.

Scabies a cā ꝓxima.

Cīcdū ē añ. ad cur. ptīcularē ℣ vtrum scabiei veniam⁹: nūq̄d iste morb⁹ causeť a cā p̄ximitius an ab anti. ¶Nā si a cā p̄mitiua ℣ cz ꝓpter ꝓtagionē: qr vt oib⁹ ē mānifestū libet scabies est egritudo ꝓta giosa. Propterea i p̄mis diebus ei⁹ curōne p̄cedēti solummō simplici purgatiōe balneis ℣ linimētis ad scabiē facientibus tur Balneū ꝙ valde queniēs ista egritudo celeberrie anfer ℞. folior. malue. ℣ viola. folio rū fumiter. añ. M.ij. ordei mū di furfuris añ. M.j. nepite. M. ß. elebori nigri cōtriti. ℥.j. ℣ radicū enule. li. ß. pomorū aliquātulū cōfractor. nūero. x. liquonū minutissime icisor. nūero. ij. oia cū aq̄ sufficiēti bul. vsq; ad ꝓsū. tertie ptis: deinde ponant ℣ fricent loca scabiosa cū ꝺictis reb⁹. Quo fctō pānis ericcent. ℣ Deiñ liniēť linimē to infrascripto. ℞. piguedis porcine liq̄facte: piguedis vituli añ. li. ß. olei mastícini oli lauri ni añ. ℥.x. olei ros. odorif. ℥.iij. terebētine clarissime. ℥.ij. ß. radicū lapacū acuti. ℥.ij. ß. elebori nigri. ℥.j. celidonie fumiter. añ. M.j. radi. affodillor. ℥. vj. ola adinuicē cōquassenť: et bibant simul ꝙ hebdomadā

marcescere: deide bulliāt pauc ℣ colenť cui colature addanť li targirij aurei ℣ argentei añ. ℥. v. ceruse. ℥.iij. ß. storacis liq̄di ℥.x. ar. viui extincti cū saliua. ℥.iij. Et si adderēť terre cameli. ℥.ij. esset vnamquāq; scabies singularis medicina. ℥ Istud em vnguētū sepenūero aduersum vnāquāq; scabiē expti sum⁹ ℣ ad malū mortuū ℣ pustulas desiccādas morbi gallici: ex quo multos honores ℣ utilitates cō secut⁹ fui. ¶At si scabies a cā añcedēti causari vť: vcz ꝓpter terminationē alicui⁹ egritudi eo a cā nie: sicut multoties accidit in añti. acutis ℣ venenosis febrib⁹ ℣ lōge terminatiōis. Tūc in eius curatiōie mitt⁹ p̄cedendū est. Belnei itaq; queniētis in cura scabiei talis est nr̄a ordinatio. ℞. maluarū violar. ordei furfuris capillor. veneris galitrici politrici fumitere añ. M.j. ℣ ß. radicum enule radicum lapacij acu. añ. M.j. pomorum acetosorum numero. x. foliculorum sene ℣ epithimi añ. ℥.ß. bul. oia sīl p̄ter epithimū ℣ folliculū sene cū aqua sufficiēti vsq; ad cōsum. tertie pris: deide ponant reliqua ℣ iterū bulliāt paruz ℣ lauenť in balneo siue stupha tepida loca scabiosa: qr eius operatio mirabilis est. Deide loca pāno lini exiccata liniant infrascripto vngnento. ℞. butyri recentis pinguedinis porci. olei viola. pinguedinis vituli pinguedinis hedini. ana. ℥. vj. olei rosa. ℥.ij. olei amigdal. pinguedinis gallinę ana. ℥.x. decoctionis antedicte colature. li. j. ß. bulliant omnia sīl mul vsq; ad consummationem decoctiōis: deinde colenť: post

Balneum.

Ungñ

Ungñ

modū lauenk ter ꝑdicta colatura vna cū aqua endiuie: alia cū aq̄ plātagis. tertia cū aq̄ ros. addēdo litargi. aurei ʒ arg. añ. ʒ. iiij. ceruse. ʒ. ij. campho. ℈. ſ. Et ſi itētio fuerit magis exiccādi addāt ꝑdicte vnctiōi calis ter lote cū aq̄ plu. ʒ. ſ. ℔. ſtoracis li q̄di. ʒ. ß. ʒ ytere: qz ei⁹ opatio i iſto caſu ē diuia. ¶ Debēt iſup i iſto caſu euitari cibaria q̄ ſanguinē groſſum aduſtū̃z choleri cū generār: ſicē carnes groſſe ꝛ cibaria pipata: alliata ſinapiza ta ſalſa ꝛ curerntes eoꝝ curſu. ſil⁹ fic⁹ ſicce hūorē cholericū ꝛ pruriginoſū gñāt: iō ſunt euitā flōmis de. ¶ Cetez iuuat iterdū ꝑtute ꝛ etate ꝓſētiēte ſāguinē eꝛhez vētoſe ja vena baſilica. ¶ Sepiſſime ēt i tali caſu ope ꝑciū ē vētoſatio nes in ſpatulis brachūs natib⁹ ꝛ coxis adminiſtrari: ꝑſerti q̃n ſcabies eſt vl⁹ p̄totum corpus.

Auicē. Et ꝑpea multū placuit Aui. applicatio ventoſarum cum ſcarificatiōe ſup coxis. Applicationez iſup iterdū ſāguiſugaꝝ venis emoꝛroidalib⁹ ad eꝛhēdū ſanguinē; groſſuz melācholicū ꝛ aduſtū p̄m iuuaſſe ꝓcepim⁹. Piſe ēt interdum aloes loti ℥i in iſto caſu vnā tm̃mō ſingla vice capiendo ad ꝓpoſitū faciunt.

Aui. Et ꝑpea ab Aui. ſūme laudank Ego āt ꝓſueui adminiſtrare pilulas infraſcriptas. ℞. aloes loti. ʒ. ſ. pillaꝝ maſticinarū. ʒ. ij. cū ſucco celidonie formenk pilule ad iſtar cicer. ʒ. Et doſis earū in ꝙalescētibus ſit. ʒ. ß. vſq; ad. ℈. ij. Itē ad maiorē euacuationez ſi adderek interdū. ℈. ſ. pillulaꝝ de fumoterre eſſet vtiliſſimū: ꝛ ℔ ſemp fuit curō nſa ſcabiei eueniēcis a cā p̄mitiua ꝛ aſicedēti. ¶ Et ſic deo dāte ꝛc.

¶ Ca. v. De doloꝛibus iunctu- Ca. v
rarum: videlicet artetico: chiragrico: podagrico: ꝛ ō gennugra
passione.

¶ Ad reuerēdiſſimū dn̄m meū dn̄m ſixtū ſacroſctē romane ecclēſie vice cācellariū tituli ſancti petri ad vincula.

DAſſio artetica. ℞. De (vt i antiqs ꝛ moderꝛis) eſt artuum extrema ſenſibilitas causata propter flegmatis exubes rantiam ꝛ alioꝝ humoꝝ calido rum ad iuncturas currentium. Qua de re ſcienduz eſt q̃ ſicut iā dicti hūores ad diuerſas coꝛporis iūcturas fluere ſolent: ita diuerſa noia ſortiunk. Quare ſi currerit: tūc doloꝛē chiragricū cauſabūt. Si ℣o ad pedis iuncturaz podagricū. Si ad genu gennugrā. Si ad ſcīā ſiue anche iūcturā deriuaueꝛit: ſpeciē arthetice faciūt: q̃ ab eiſdē doctoꝛib⁹ ſciatica nuncupak. Cui⁹ doloꝛ p crus vſq; ad paruū pedis digitū poꝛrigik. In podagra ℣o iniciū doloꝛis circa digitū groſſū manifeſtak. In chiragra āt circa indicē vel pollicē digitū doloꝛ ſuū facit oſtēſionē. hi vtiq; qui hac laboꝛāt paſſione ſunt vi tam agētes luxurioſaz: ꝛ epicurea quiete ꝛ abſq; exercitio coꝛrūvitā ducēdo. Sūt iſuper hi q̃ vt plm carnibus groſſis ꝛ melancholicis leguminunq; gūbus vtuntur. Qua de re ℣ypocꝛas in epidimia narrat quod hēlenes: quia vehementer comeſtas eos iuaſit. Inuenik iſup h̄ paſſio i plātis: ꝛ i his q̃ fuerūt pauꝛes ꝛ poſtmodū ad gradū ꝓcipalitatis aſcēderūt: vñ plm gnedini coꝛporis tm̃ vacare ſolēt. Et ꝓpterea eoꝝ iuncture a varijs ꝛ diuerſis hūoꝛib⁹ groſſis ꝛ viſcoſis ob malā digōnē frequētiſſime verari ſolēt. Exercitiū ergo moderate ſumptū ad hāc euitādā paſſionē vtiliſſimū eſt. Ociū ℣o ℨuū facit exē plū accipiēdo ab iſtīs ferreis. Nā ſicut inſtīa ferrea pl⁹ ocio tegunk eruginē ꝛ delde deuaſtā turita eodē mō coꝛpa humana eodē ocio mak ꝛ diuerſis repleē hūoꝛib⁹. Immoderatū ℣o exercitiū ꝓſertim nimia ābulatione ad futurā podagrā ꝓuocādam
Bernal. nō ſine timoꝛe iudicak: teſte Arnal. de villa noua in quodā ſuo
de villa noua. amphoꝛiſmo dicēte q̃ ex nimia vini potatiōe: ex igēti ambulatiōe: ex nimio coitu: ꝛ ex dimiſſiōe purgatiōis ſolite innūera biles efficiunk podagriſātes.
Aui. Ita nāq; paſſio ē hereditaria:
Raſis. vt ꝛz Aui. ꝛ p̄m doloroſa: iō vt ꝛaz. iterdū adeo ītēſiui ꝛ itole rabiles iueniunk: ꝓſerti q̃ a materia calida cauſank vt nōnūq; ſim apoplexiā aſma turbatiōnē ſenſuū: ꝛ q̃q; ad moꝛtē ſubita neā ducūt. Qui vero a materia groſſa frigida ꝛ viſcoſa ꝓcedūt ſūt doloꝛes valde remiſſi tm̃ diuturne termiatiōis. Et ꝓpterea
Hypo. (vt ibi ℍyp.) aliq̃n nō niſi i qua
Nota. dragīta dieb⁹ terminank. Q̃n ℣o a materia calida eueniūt in terdū itra decimū q̃rtū vel vigeſimū diē. vt in dn̄o. d. nſo Julio ſecūdo patrono q; meo p̄fatos doloꝛes multoties terminaſſe vidim⁹. Nōnūq; iſup h̄ ſuꝛgit cū moꝛbū adeo a materia groſſa ℣ viſcoſa ꝛ ſipſea ortū habuiſſe vidim⁹ q; mēbra curua ꝛ nodata impꝛeſſū remanſerūt. Et iſta artetice ſpēs (teſtāte Ouid.) Ouid.
non niſi curōnē recipit palliati uā dicēte. Soluere nodoſam neſcit medicia podagrā. Et nō mireris (vt ꝑdixim⁹) ſi doloꝛes valide artetico moꝛbo de materia cꝛa cāto ſupueneꝛit: qz Bak. i. ꝛ. Gale. meamir dicit q; materia faciēs arteticū vl⁹ podagricū chiragricū vel ſciaticū doloꝛē reumatizādo iplēdo ꝛ ꝓtehēdēdo iuncturā ꝛ ligamēta lata ℣ foꝛis exēcitēdendo foꝛtiter oēs neruoſas particulas neceſſario doloꝛes cauſat vehemētiſſimos ꝛ ñ ſpaſmū. q̃ q̃dē doloꝛes i hac paſſiōe autūno ꝛ ℣e frequētiſſime fieri ſolēt: ꝓſertim circa pedis ꝛ manus iūcturas. Et ꝓpterea celſ⁹ ad ꝓpoſitū nr̄m mḡt i manib⁹ pedibuſq; articl⁹ frequētioꝛa lōgioꝛaq; vitia ſunt q̃ in podagris chiragris ve cē ꝙueneꝛūt eteꝛm vitia raro vel caſtratos vl⁹ pueros ante femine coitum vel mulieres q̃b⁹ mēſtrua ſupp̄ſſa ſunt tēnāt. ¶ Cetez ē em̃ vt ad ꝓpoſitū nr̄m accedam⁹ q; a materia ꝛ ei⁹ accñtib⁹ rect⁹ mod⁹ moꝛboꝝ curatiu⁹ ſp ſumik. Igit (vt tā dixim⁹) q̃dā ē gutta ſiue artetica frida ꝛ q̃dā calida. Doloꝛes aūt a materia calida cāti: q̃dā ſunt clāoſi: ꝛ q̃dā tolerabiles: ꝛ hi a materia mixta (vt pl⁹ ꝓcedūt.) Sil⁹ q̃z doloꝛes arteti ci a materia frida ꝓcedētes ſp ſunt remiſſi. Lōgioꝛes tñ ad terminādū (vt ſupi⁹ dixim⁹.) Loc⁹ ēt cū hac materia frida tumet tumefactiōe tēdēti ad albedinē Cōtrariū ſequik materia exñte calā: qz tumet locus cū aliquali rubedine. Febꝛicula q̃z i ꝓmis

nari qñ materia dimittit ꝓticu
las neruosas ad exteriorē ꝑ-
Gale. veniēdo. Et ꝓpterea Gal. in 4t
q̄ iſtō guttax i passiōib⁹ dētiū
z articulox i artetico morbo ar
guit bonū signū: est cñ potissi
mū idiciū tumefactio i iſtz pal
mōib⁹ q̄ mā relinq̄t neruū z trāsit
ad ꝓticulā carnosam. ¶ Cetex
q̄ merito hec egritudo ꝑt ꝓnu
merari i nūero apatū frigidox
z calidox iuxta hūox depēden
tiā a q̄b⁹ñt. Et iō ei⁹ cause sunt
primitiue añcedētes z ꝓiūcte:
q̄re. c. de apatib⁹ i vſ de his suf
ficiēter mentionē fecim⁹. ſ Mē
bra vtiq; mādātia materiā gros
sam z frigidā arteticū morbuz
facitē sunt velut cerebrū z stōa
chus q̄tū ex rōne cholere z san
guis sp ab epatis vitio morb⁹
iste ꝓcedit. Qua de re Aui. tz q̄
cā iſtox hūox est scōe z tertie
digōnis suꝑfluitas. Uex mem
bra recipiētia hāc materiā sunt
Aui. iūcture. Tñ cause iste ab Aui.
distinguūt ſim tres modos. Pu
nus fuit i naturalib⁹ causis q̄
efficiētes ab eꝺo dſr. Scōs mo
dus i causis istralib⁹ q̄ suntvie
z meat⁹ ꝳpluxes: q̄b⁹ materia
ad ꝓticulā lesam vel debilē cū
facilitate delegat. Tertius aūt
mod⁹ i causis z ꝓticulis patiē
tib⁹: velut sunt iūcture natura-
liter aut accidentalr debilitate.
Naturalr aūt aut q̄ guttosi vl
saltē ad guttā hereditariā para
ti fuere. Accītalr vo sunt q̄ i iū
cturis ꝓcussi fuerūt aut ꝑa: aut
ꝓcussionē passi: vel q̄ ēt regimi
nis malitia iā dicta in ꝓncipio
c. frequentissime vtunt. habita
iā sufficiēti notitia per signa z
cās vniuscuiusq; artetice spēi:
Curo- tps est deinceps ad principale
tio. ꝓpositū deuenire. ¶ Curō itaq;
artetice passiōis trib⁹ intētiōi
bus ꝓpleſ. ꝓria vez i regimine
vite ꝓsistit. Scda in purgatiōe
materiei añtis. Tertia i locali
bus z in remotiōe accītiū. Pto ꝓtima
ꝓplemēto q̄ ꝓie itētiōis mate initiis
ria faciēte artetica frida z gros
sa exīte ꝑ sui comestiōe z potu
vtilissimū est egrotātē cōedere
z bibere ea q̄ sanguinē depura
tū z benignū gñare hēant velut
carnes hedi gallinax pullox
vitulox z auiū oim in collib⁹ z
pratis liberis ōgētiū. Uinū q̄q
liphatū z ceraxolū esse dz. Et si
añ aduētū ifirmitatis aquā mel
linam loco vini patiēs potaret
eēt maxia cautela ad futurā po
dagrā retardādā. In vclinatiōe
vo morbi ꝑ resolōne z ꝓsūptio
ne materie ꝓiūcte cū ꝓfoūatiōe
neruox i isto casu accōmodate
ꝓcedit. Uinū ēt cū aq̄ melliſlim
phatū: aut cū aq̄ ꝺcoctiōis cina
momi. Olera q̄z ota radices z
legumina sanguinē turb: dū et
grossum gñantia i hac passiōe
detestabilia indicant. Illō idē
siſr q̄z ꝺ carnib⁹ grossiox z melī
cū sanguinē gñantib⁹ dom est.
Inter olera tñ lactuca borago
petrosiliū bleta spinachiaz eox
cursu currētia i brodio q̄dictaz
carniū tolerāt. Panatella q̄z ri
suz grue z fercla amigdalata: z
ota fercla cū herbis iā dictis i
brodio vtiſr ꝓcedunt. De legu
mib⁹ āt brodiū cicer rubeox
ꝺcoctox cū anthos petrosilior
maiozana i pua q̄ntitate summe
umasse ꝓcepim⁹. Et ꝓpea vug. 7 ago
de ciuitate senax vir nō pue au ꝺ scīa
toritatis i q̄dā ꝓsilio i q̄ mētio
nē fecit de artetico morbo a mā
frida cāto ordinat digestiuū cū
aq̄s saluie rosmarini aromatiza
tū cū modico cina. z nu. musca.

z hoc ad ꝓfortationē neruox z
digōnē materiei grosse. Pipa-
ta ꝑterea z ota salsa acuta velu
allia cepe rafani eruce nimz
acetosa acriaz hmōi nāz hūtia
oino euitāda sūt. Siſr q̄z caulīū
arteticā cl'a eē videreť: tūc vi-
nū z magz liphatū z magis de
bile i hcūq; tpe admistreť. Si
et carnib⁹ ac alijs necessarijs:
(vt sanguinē benignū gñare va
leat) in mā cal'a magis subtile
eē opz lacunales: fluuiales in-
sup pisces ꝑsertim anguille in
isto casu oino sunt dimittende.
Lucij th z carpiones accurren
teo cursu eox iterdū i exigua
q̄titate pūt tolerari. Siſr etiā
ota gña pisciū marz ꝑter i sco-
Scoba tate euitāť. ¶ Scōa ꝑterea ite-
lutio. rū ꝓpleť administratōe dinersa
dinersi hūores i hac passione
ꝺcurrere possint. ſ Nā si matē
ria fuerit cal'a ꝑserti a ꝓdomi-
Purga nio cholerica digestiuum tale
tio. ſhre posset. ℞. siru. ro. ex ifusiōe
añ. z. vj. aq̄rū bug. lupulox en
di. añ. ℨ. j. ¶ Si vo mā fuerit a
ꝓdominio sanguinea ꝓcedenti
sanguis minutiōe de vena ba
silica. Si chiragra fuerit bra-
chū oppositi. Si podagra fiat
Nota. fromia ꝺ epaticavl cōi brachū
eiusdē later⁹. Si sciaticavl chi
ragra ēt fuerit fromia i ꝓinci-
pio facieda est e vena cōi bra-
chū oppositi. In statu vo pro
Nota. phena vl sciatica eiusdē later⁹
ꝺcīdēda ē. ſ Et nota q̄ (vt inqt
Celſ⁹. c. de locīb⁹ articulox)
si in initio morbi fcā fuerit aut
annuā aut ꝓpetuā valitudinem
ꝑstabit. ſ Pro ci⁹ digōne vtili-
ter sumiť sirup⁹ infrascriptus.
℞. siru. de succo endi. siru. rosa. sirup⁹
ex infusiōe sirupi de fumoter.
minoris añ. ℨ. ß. aquax ēdi. lu-
pulox z fumiter. añ. ℨ. j. Uel fa
cias sic. ℞. siru. de bisanthijs si
ru. ꝺ suc. ēdi. siru. ros. ex ifusiōe
añ. ℨ. ß. aquarū ēdi. bugloſſe fu
miter. ana. ℨ. j. ſ At si materia
fuerit mixta: vez cū mā grossa
z frigida: tūc digestiuū tale eē
dz. ℞. siru. de suc. endi. siru. de
duab⁹ radicibus sine aceto si-
ru. de fumoter. minoris ana. ℨ.
ß. aquarū endi. fumiter. fenicu
li añ. ℨ. j. ſ Si vo materia fa-
ciēs arteticā passionē fuerit pe
nitus frigida z grossa: cōueniē
tissimū est infrascriptū ordina
re digestiuū. ℞. siru. de duab⁹
radicib⁹ sine aceto melī ros. co
lati oz imellis añ. ℨ. ß. aq̄rū fe-
niculi saluie rozis. añ. ℨ. j. z cuz
modico cinamomi z nucz mu-
sca. ēt tpe hyemali aromatize-
tur. ¶ Celebrata digōne mālie
cholerice p sex dies ad minⁿ.
tūc ad hāc purgationē trāseū-
dū est. ℞. mane electe. ℨ. j. ele-
ctuarij ꝺ suc. ro. ℨ. ß. cū ꝺcoctiōe
flox z fructuū cordialiū fiat po
tio breuis. vel facias sic. ℞. dia
prunis nō solutiui. ℨ. j. eleetus
rū de suc. ro. electuarij ro. Mes.
añ. ℨ. ij. z cū iā dicta ꝺcoctiōe fz
potio breuis. Ulr facias sic. ℞. Pil'e.
pilł'ax hermodactilox minox
Me. ℨ. ij. pilł'ax assagereth. ℨ.
ß. cū aq̄ cōinie formenť pilł'e
v. z sumanť per horā ante diez
p sex horas ad minⁿ ieiunādo.
Et in assumptiōe eax imediate
te p dimidiū horę z nō plⁿ: nisi
post ꝓplemētū eax opatiōis.
Post prādium vero si a summo

molestarer patiens p horā pōt dormire dico trālacta hora assū

Medicina. ptiōis prandij. ¶Sitr q̄z si mā fuerit sāguinea ei⁹ pharmacū peculiar hmōi erit. ℞. diacap. casie añ. ʒ.ß. electuarij ro. Me. ʒ.ij. cū decoctiōe cōi fiat potio breuʃ. Ut facias sic. ℞. electuarij ro. Me. ℈.iiij. cū succaro formet bol⁹ q̄ sumat añ diē p horā cū cautela tā dicta superius. ¶Nex si mā fuerit admixta vez calda cū frida: tūc p eam purgatiōe medicine mixtā ȳtutē purgādi necessario hre dñt: quarū exēpli gra talis pōt ee ordinatio. ℞. diafinicōis casie. ʒ.ß. electuarij ros. ʒ.iß. cū ɔcoctiōe iaz dicta fiat potio breuis. Uel facias sic. ℞. diacapt. diafinicōis añ. ʒ.ß. electuarij ros. M. ʒ.ſ. et ß. cū aq̄ feniculi buglossi apij fiat potio breuis: addēdo sirupi violati. ʒ.ſ. Ut facias sic. ℞. pillularū hermodactilor maiorū et minor añ. ʒ. mediā agarici trociscati. ℈.ß. cū aq̄ endi. et feniculi forment pille. v. q̄s añ diē p horā ordie iā dicto sumat patiēs. Ulteri⁹ si mā i hac passiōe frida et grossa penit⁹ ee vr: tūc purgatio talis ee ɖz. ℞. diafinicōis. ʒ. vſ. diacapt. ʒ.ß. agarici trociscati. ʒ.ß. cū decoctione prunor damascenor capillorū veneris politrici gallitrici polipodij et florum cordialium fiat potio breuis: addēdo sirupi violati. ʒ.ſ. Ut facias sic. ℞. pillularū hermodactilor maiorū. ʒ.ſ. cū aq̄ ɬaluie et rosism. formētur pillule. v. q̄b⁹ ytaē patiens per horaz ante diē more quo supra. ¶Tertia deniq̄ intentio q̄ est materiā cōiunctaz remouere et accidētia corrige re cōplēt administratione mul-

Purgatio.

Purgatio.

Pilule ad eandem.

Purgatio.

Tertia intentio.

torū localiū administrādor ita xta tpm et morbi necessitatem. ¶In princip. q̄ ad podagrā et chiragrā calidā inuenimus infrascpta valere. ℞. olei ro. onfa. olei ro. cōpleti odorif. añ. ʒ.ij. olei vio. ʒ.ſ. ouor recētiū cum suis albuminib⁹ et vitellis nūmero. vj. succi plāta. ʒ.ſ. lactis mulieris. ʒ.ij. farine ordei subtilissime cribel. ʒ.iij. oia sīl admixtē et cribellēt: cui cribratur ad dant olei vio. ʒ.ſ. olei ro. onfā. vitella duor ouor lactiʒ mulieris. ʒ.ß. croci. ℈.ij. et vtere more ēplī sup loco: qz vnūquēq̄ chiragricū et podagricū dolorē mirabiliter sedat materiā aliq̄liter resoluēdo cū ɔfortatiōe pticule dolorose. Uel facias sic. ℞. ouor numero. ij. succi plātag. mirtini. ʒ.ß. misce oia sīl conquassando et fiat linimētū quod dē: qz ei⁹ opatio mirabilis ē. ¶Valet q̄z in eodē tpe et in eadē materia (pri⁹ illinita dolēti fuctura cū oleo rosato onfanci cū albumine oui et pax succi plātag. cōquassato) imponere folia iusquiamī sup patella vel tegula irrorata vino granatoz et aliq̄tulū desiccata. Sitr cis vel vio. ordine añdicto administrata summe iuuasse cognoui⁹. ¶Farina insup faba rū lētū et ordei cū vino granatoz vſq̄ ad spissitudi nē solidā: addita deiī sufficiēti q̄titate pinguedinis galline oleiq̄ ro. onfan. et vio. parum loco dolēti imposita aduersus vñquēq̄ dolorē podagricum chiragricū et arteticum singulis est medicina. ¶Itē ad eā dem intentionem vez infrascripti cerotum. ℞. olei ros. onfan. ʒ.ij. olei mirtini pinguedinis

Linimētum ad eandem.

Sufficiat sumpsisse lomigiū

cetoz. ʒ.iiij. fāliox maluaruz violarum et iuſquiami ana. M.ij. olb⁹ cū petijs inuolutis et macefactis aq̄ rosata et granatorū vino sub cinere calido pri⁹ bñ decoctis: deiī oia sīl pistēdant olei vio. ʒ.ſ. olei ro. onfā. vitella duor ouor lactiʒ mulieris. ʒ.ß. croci. ℈.ij. et vtere more ēplī sup loco: qz vnūquēq̄ chiragricū et podagricū dolorē mirabiliter sedat materiā aliq̄liter resoluēdo cū ɔfortatiōe pticule dolorose. Uel facias sic. ℞. ouor numero. ij. succi plātag. mirtini. ʒ.ß. olei ro. onfanci. ʒ. ij. olei vetēdū est in pria scōa et tertia die: qz ei⁹ opatio mirabilis ē. ¶Valet q̄z in eodē tpe et in eadē materia (pri⁹ illinita dolēti fuctura cū oleo rosato onfanci cū albumine oui et pax succi plātag. cōquassato) imponere folia iusquiamī sup patella vel tegula irrorata vino granatoz et aliq̄tulū desiccata. Sitr cis vel vio. ordine añdicto administrata summe iuuasse cognoui⁹. ¶Farina insup faba rū lētū et ordei cū vino granatoz vſq̄ ad spissitudi nē solidā: addita deiī sufficiēti q̄titate pinguedinis galline oleiq̄ ro. onfan. et vio. parum loco dolēti imposita aduersus vñquēq̄ dolorē podagricum chiragricū et arteticum singulis est medicina. ¶Itē ad eā dem intentionem vez infrascripti cerotum. ℞. olei ros. onfan. ʒ.ij. olei mirtini pinguedinis

Linimētum ad eandem.

vituli añ. ʒ.ſ. succi plātagi. vini granatoz añ. ʒ.ß. sandaloz omniū añ. ʒ.ſ. ro. rubeaz florū amigdalaz si inueniri possunt añ. M.ß. olei vio. ʒ.ß. bulliant oia simul vſq̄ ad cōsum. succi deinde colent cui colature addant cere albe. ʒ.ſ.ß. fiat cerotū molle: cui⁹ opatio a principio vſq̄ ad finē augmēti in oī podagra et chirag. cala est medicina magna: et si adderētur huic ceroto olei cam. ʒ.ij. et ß. anthos. M.ß. croci. ℈.ſ. vini odorifē. li.ß. Et iterū bullīdo vſq̄ ad cōsumationē vini: et more iam dicto cū cera alba sufficiēti cerotū molle faciendo oībus tpib⁹ vtiliter administratur. ¶Itē in statu et declinatione in quo summope suffumigare lo cū dolorosum cū decoctiōe infrascripta ipm locū pānis calidis cū eadē decoctiōe epitimā do. ℞. rosar cam. melli. añ. M. ſ. absinthij anthos sq̄nāti ana. parū radicū enule aliquātulus cōquassate li.ß. bul. oia sīl cum aq̄ sufficiēti et parū vini odoriferi vſq̄ ad ɔsum. tertie partis. ¶Loco suffumigato particula dolorosa infrascripto linimēto vngat. ℞. olei cam. anetini ros. cōpleti odoriferi añ. ʒ.ij. anthos seminis ipericonis ros. absinthij cam. añ. par olei de spica. ʒ.ſ. bulliāt oia sīl cū. ʒ.iiij. vini odoriferi vſq̄ ad ɔsummationē vini: deinde colent et cū cera alba sufficienti fiat linimētum molle quo añ prādiū et cenam p horā indolorose artículi manibus fricentur. Uel facias sic. ℞. muscillaginis citonior et psilij facti in brodio parui pulli li.ß. vini granatoz. ʒ. vſ. olei ro. onfancini. ʒ.ij. vitelluz

vnius oui cum albumine: oiz adinuicem conquassentꝫ et vtere more iam dicto: qz infallenter vnūquēqꝫ dolorē sedat. Uel facias sic. ℞. muscullagis pſilij et citoniorū facti in aq̄ ro. vini granatoꝝ lib. ſ. caſſie fiſtule cribellate. ℥. ſ. miſce cū. ʒ. ſ. ß. lactꝫ mulieris ꝛ vtere: qz ei⁹ opatio pſitanea ē. ℣ Itē. ℞. fol. mal. et vio. aā. M. ij. ro. M. ß. ordei mūdi. M. ſ. oib⁹ i aq̄ deco. piſtenꝫ ꝛ cribel. cui cribrature addanꝫ olei roſati cōpleti olei onfanci ni. aā. ℥. ij. olei vio. olei nenufa rini ſi inueniri pōt aā. ℥. ſ. cere albe. ℥. ij. ß. ꝛ itez ad ignē fiat artē fiat mixtura q̄ ſit iter cero tū ꝛ emplm qō vz ad auferēdū vnū quēqꝫ dolorem clamoſnz ꝛ eſt medicina ſecuritatꝫ. ¶ Unū ꝓterea nō eſt ꝓtermittendū de localiū adminiſtratiōe. i. q̄ nullo vnq̄ tpe medica. apocruſtica ſeu repcuſſiua fortia ꝛ opiata ſunt adminiſtrāda. Nā eorū vſus materiā multā ꝛ malā ꝓducit ꝓticulā nimis debilitando ipāmqꝫ reſoloni ineptā reddēdo. Et ꝓpea retardāt aduentum declinationis morbi. Uñ neceſſario debilitaꝫ particula quare mēbro debilitato ad ipſum. (vt inq̄t Aui.) de facili attrahunt ſuꝑfluitates alioꝝ mēbroꝝ ei ꝓuicinantium. ℣ Male itaqꝫ agunt medici ꝛ chirurgi (vt refert Anto. gaineri⁹ ingenio ſolertiſſim⁹. c. ꝓprio) q̄ cū q̄dā inde⁹ a q̄dā debili ꝛ maciēto a podagra diuti⁹ moleſtato vocat⁹ fuiſſet: ꝓtin⁹ ipſe inde⁹ nulla ꝑcedēti eūatiōe ſup dolēti loco cum petijs aq̄ frigida madefactꝫ ꝓceſſit ꝓ curōne morbi patiēt⁹: qz applicatione mediāte ſatis ℔ primum dolor accreuit. Uñ male aduertēs inde⁹ item medicamina narcotica ꝛ apocruſtica ſup loco ſponi iuſſit. Quāobrē materia icumta igroſſata ꝛ malignata adeo fuit q̄ infra. x. horaꝝ ſpatiū totuz mēbrū cācrenatū ꝛ eſtiomenatū extitit: ita ꝛ talr q̄ ille bonus vir ꝓpetuo a podagra liberat⁹ remāſit. ¶ Uiſo ſupius de aurijs faciētib⁹ aduerſ⁹ vnā quāqꝫ artecticā paſſionē de materia calida ꝛ ei⁹ dolorē ſedāti bus. Nūc videndū eſt de remedijs q̄b⁹ in curatiōe artetice frigide ſit ꝓcedendū. ℣ In ꝓncipio q̄ ꝓcēdēti debita corporis q̄ euacuatiōe p vētris ſolōnē ꝛ ꝓut infrascripto empl̄o viſitādus ē. eſt. ℞. medulle panis furfuracei in lacte caprino vl̄ vaccino infuſe li. ij. olei camo. olei anetini aā. ℥. iij. olei roſati cōpleti. ℥. ſ. ß. vitella triū ouoꝝ croci. ʒ. ß. de oib⁹ ad ignē fiat artē fiat empl̄m ſolidū. ℣ Itē ad eā intētionē vz remediū ſtrascriptū. ℞. radicū enule li. ſ. altee li. ſ. ß. oib⁹ decoctis in aq̄ piſtenꝫ ꝛ cribel. cui cribra. addāt olei ca. olei de lilio aneti. ꝛ amigdalaꝝ dulciū aā. ℥. ſ. ß. ſe pi hircini ſepi vituli. ana. ℥. ij. oli roſ. odorifē. ℥. ij. ß. cere albe ʒ. ß. ꝛ ad ignē fiat cerotū molle addēdo farīe fabaꝝ bū cribelate. ℥. ij. hermodactiloꝝ. ℥. ſ. croci. ʒ. ſ. ca. melliloti abſinthij ſubtiliſſime ꝓtriti ana paꝝ ꝛ vtere ſup loco more cerotitez ei⁹ opatio aduerſus vnāquāqꝫ materiā iūctu. fricā ꝑclara eſt medicla. ℣ Ul̄ facias ſic. ℞. olei de ſpica de abſinthio ℥ mirto. aā. ℥. ij. olei roſ. cōpleti. ℥. ſ. ß. caſi. mell. ſticha. abſinthij aā.

Nota.

Aui.

M. ß. ſue muſca. anthos aā. pa ß. olei ro. onfan. olei ro. ꝓpleti
pū ſepi hircini. ℥. iij. vini odori. odori. aā. ℥. ij. olei ca. ℥. ſ. ver-
li. ß. bul. oia fiāt vſqꝫ ad vini con miū terreſtriū lotoꝝ cū vino. ℥.
ſumptionē deide colenꝫ cui co ß. vini granatoꝝ lactis mulie-
latur addanꝫ cere albe q̄ſtū ſuf ris. aā. ℥. ij. croci. ℈. ſ. ſuc. plāta
ficit ꝛ fiat linimētū quo articuli ginis ſuccī radicū enule. aā. ℥.
aā adminiſtratiōnē cerotī aādi ſ. ſepi vitu. ꝛ medulle crurū ei⁹
cerotū vtiliſſime opationis. ℞. aā. ʒ. vij. bul. oia ſimul vſqꝫ ad
radicū enule ebuli aā. ℥. iij. ra- ꝓſum. vi. ꝛ ſuccoꝝ: deinde colen
dicū altee. li. ß. oib⁹ in aqua de tur q̄b⁹ locus ter aut ℔ter indie
coctis piſtatis ꝛ cribel. deinde epitimād⁹ eſt: deſup petia ꝑdi
cū cera alba ſufficiēti ꝛ ifraſcri cta vnctiōe ibibitā ſuauiter cū
pta ꝓpoſitiōe fiat cerotū molle decēti ligatura ligādo: qz i iſto
℞. olei ro. odori. oī. camo. de ſpi casu ē pñtanea medicina. ℣ Trāſ Cero-
ca de abſinthio aā. ℥. iij. oī. ipe acta deniqꝫ ℔rta vtiliſſimū ē ſu tum.
riconis. ℥. ſ. ß. olei de lilio. ℥. ij. pra totū genu infraſcriptū loca
flozꝫ camo. melli. anthos ſalue le ponere: cui⁹ talis ē ordinatio
aā. pauꝫ ſquinānti abſinthij ine nſra. ℞. fari. fabaꝝ ꝛ lētiū aā. ʒ.
tauꝫ nume. iij. pinguedinis vt ß. furfuris triturati. M. ij. cam.
muſca. aā. M. ß. nucū cipſi ptri melł. piſti aā. M. ſ. abſinthij tri
tuli gallinē anſerine aā. ʒ. ꝛ turati anthos aā. M. ß. roſ. ℥. ſ.
dicū enule ꝛ ebuli aā. ℥. ij. ß. ra de oib⁹ cū ſapa ſufficiēti ꝛ pauꝫ
nauꝫ vinētiū nume. iiij. bul. oia vini grana. ad ignē fiat empl̄z
ſimul cū li. ij. optimi vini odori ſolidū addēdo in fine coctur
fe. lēto igne vſqꝫ ad ꝓſum. vini: olei roſ. ꝛpleti ane. aā. ℥. ſ. ꝛ ß.
deinde fortiē colenꝫ ꝛ cū cribra olei mirtini camo. ana. ℥. ij. pin
tura aādicta fiat cerotuz molle guedinis anſerine vitulie aā.
cui⁹ offm̄ eſt vnūquēqꝫ dolorē ʒ. ß. cere albe. ℥. ſ. ꝛ ß. Et not. q̄ Nota.
arteticū ꝛ antiquū delere mate iſtud empl̄m mirabil̄r vz in ſta
riā mirabil̄r reſoluēdo particu tu ꝛ declinatione ſi cū eo adde
lāꝫ debilitatā ꝓfortādo. Et ꝛ renſ ſtercoris caprini triturati.
quocūqꝫ tpe cū ſecuritate poſ ℥. v. vini odori. ℥. iij. ꝛ vtere ſup
ſit adminiſtrari: ñ in ſtatu ꝛ de genu more empl̄z: laborātib⁹
clinatiōe morbi magis ꝓferre chiragra paſſiōe vel dolore ge
vł. ¶ Et q̄ interdū in genu do nu antiquo mixt i modū medel.
lores ꝓtingere ſolēt ꝑtim a ℣ Empl̄m āz ſuperi⁹ ꝓmemora
materia mixta vt plerūqꝫ vidi tū de medulla panis cū lacte ꝛ
mus tpe autūni aut ℔is Juliū nōnullis aliꝭ ſimplicibus ꝓfe
ℌ. molestari a ꝑdictis doloribꝰ: ctū i cā ſedādi dolorē hic admi
ꝓ quoꝝ ſedatiōe vtiqꝫ in eodē niſtrari pōt. ¶ Deniqꝫ ad ſciati
ſubiecto ꝑfati pōtificis aduer cā paſſionē ꝓcedenti vł purga Cura
ſus iſtcturaꝝ dolores ꝑſerti ge tione ſupi⁹ narrata mā exhite a ſciati-
nua in ꝓria ſcba tertia ꝛ ℔rta die ca ꝑdominio frigida vt i rei ℔ia ce-
ma cū Scritatis ſue medicoꝝ te frequēti⁹ reperi hoc localeva
aſilio infraſcripta vnctiōe cū ſe lere iuenim⁹. ℞. farine ordei lu empl̄z
curitate frequētiſſime vſi fuim⁹ pinoꝝ cicerꝝ fabaꝝ lētiū aā. ℥.
iij. ſtercoris bouini ꝛ capri aā.

lib.℔.camo.melli.ana.℥.j.fur
furis bñ triturati.℥.ij.sticha-
dos anthos añ.℥.ß. matrica-
rie ab sinthij rosa.mirtil.nepite
añ.℥.j.sc̃nati pa℔ coriãdro℔
feniculidulcis añ.ʒ.vj.ola pri℔
vltima trituratiõe triturata tri-
turanda ad ignẽ bulliant cũ sa
pa sufficienti vsq; ad ℈spissitudi
nẽ solidã addẽdo olei ro.cõple
ti camo.aneti.de spica añ.℈.j.ʒ
ß.olei mirti.laurini petrosilij
de tere.ℨ iunipero añ.ʒ.vj.agri
pe,dialtee añ.℈.j.cere albe.℈.j.
ß.misce ʒ ad ignẽ liq;facta cera
cũ oleis admnicẽ ola ducank ʒ
ute℔ bulliãt vnica ebullitione ʒ
vtere cuz ampliori petia mote
ceroti sup loco dolẽti:qz ei℔opa
tio valde ꝓficua reperif.℣Itẽ
Cero- ad eãdẽ itẽtionẽ vz ifrascriptũ
tum. cerotũ ꝓfecte opatiõis:cui℔ ta
lis est fo℔ma.℞.radicuz ennle
decocte in aqua ʒ deinde pista
te ʒ crib.li.j.sigilli salomonis
radicũ ebuli añ.℈.iiß.olei mir.
camo.petrosilini añ.℈.j.oleide
tereb.℈.j.ß.colofonie tereb.cla
re añ.℈.ij.olei vulpini de spica
de lilio laurini samb.añ.ʒ.ß.ce
re albe.℈.j.ß.ʒ ad ignẽ ℔m artẽ
fiat cerotũ molle:addẽdo fari,
faba.ʒ cice℔ añ.℈.iiij.ß.stoꝛ.li
q̃di.ʒ.v.thuris.ʒ.iij.ʒ vtere mo
re iã dicto:qz in isto casu est ma
gna medicina.℣Nõnulli tñ me
dico℔ laudẽt locũ fricari añ ce
roti applicationẽ cũ aqua vite
q; in rei veritate vterq; summe
iuuasse cognouimus qz sua ig̃ẽ
ti penetratiõe virtutẽ hz exiecũ
di ʒ humiditatẽ extraneã ꝓsu-
mẽdi q̃b℔ duob℔ in ista curatio
ne maxie indigem℔.℣Sil℞ q̃z
q̃dã loco aq; ardẽtis laudãt loci
fomẽtationẽ ʒ epitimationẽ cũ
ℨpõgia i decoctiõe infrascripta

infusa.℞.camo.absin.rozisma-
rini saluie nepite serpilli origa.
ni maiozane añ.℈.j.ʒ ß.rosaꝝ
mirtillo℔ sticha.dos añ.℈.j.sc̃nati añ.
℈.iue muscate ipericõis añ.
℈.ij.radicis paucedinis dipta
mi aristologie cẽtauree naste
siue polica.añ.℈.ß.melt.li.ß.
nucũ cipressi ℨtritaꝝ nũero.xx.
gariofilloꝝ nucis musca.mirrhe
añ.ʒ.v.salis alumis roche.añ.
℈.j.ʒ ß.furfuris ℨtriti.℈.iij.bul
liant ola simul cũ sufficiẽti q̃n
tate lixiuij barbitõsoris ʒ vini
odoriferi vsq; ad ꝓsummatio-
tertie partis ʒ vtere mote iã di
cto.℣Oleũ q̃q; ipericonis ad
vnũquẽq; dolorẽ sciaticũ gẽni
culi summe vtilitatis esse repe
ri.Folia sil℞ hedere aduerlus
vnãquãq; arteticã passionẽ ʒ p-
sertim frigidã sup mẽbrodolẽti
fascíata iuuamẽtũ sedatiuũ
lozis ꝓstitisse inuenim℔.℣Mici
mus ꝓpterea in tertia intẽtiõe
de auxilijs sedatib℔ vnũquẽq;
dolorẽ:dom ẽ nũc q̃b℔ localib℔
ꝓcedẽdũ sit circa remotionem
vni℔ accẽtis quo hoies i arteti
co morbo verari solẽt:ʒ ẽ velut
mẽbroꝝ ʒ arteticoꝝ durities ʒ
nodositas:ꝑ cui℔ remotione ce
rotũ descriptũ in cã neruoꝝ iũ
ctura℔ duritiei.c.ꝓpiode cero
tis in antidotario nr̃o ad hanc
intẽtionẽ accõmodate accedit.
vñ ꝑ tua necessitate illuc recur
re.℣Sil℞ interdũ ꝓter dolores
nodositatẽ ʒ duritiẽ loci iũctu-
re in hac dispõne lz sit de raro
ꝓtigẽti ap̃ate cl℞ ʒ famioso ap̃a
ri solẽt.℈ cui℔ q̃dẽ maturatiõe
digõne mũdificatiõe ʒ incarna
tiõe ꝓcedẽdũ est inta curatio
nẽ tradita.c.de cura flegmõis.
vnde necessitate vrgente ad il

C Ca.vj.De doloribus dentiũ.

Materia catarrali nõ
nunq; ʒ vitio stoma-
chi diuersis multisq;
passiõib℔ dẽtes vtis
rivexarizq; solẽt:q cũ
ad vlce decorem comestionisq;
vsum ad ꝓgruã loq̃lã,pnũciãdã
maxie ꝓferãt.Jccirco co℔ mor
bi magna cũ sedritate custodiẽ
dũ ʒ curãdi sunt.Qui ab aliab.
sermone,ix.c.ʒ.libri sue theori
ce de dispõne regali.sex morbo
rũ spẽs ꝓnũerank:vcz dolor:cor
bo rosio:ꝓgelatio:dormitatio:lio-
ꝓmotio.Ap̃a aũt nõ patiunk:sz
ẽ sil℞em ap̃ati:vt Aui.testat.
In ℣itate tñ nõ ap̃ank ℞o ap̃a
te ꝓpter co℔ duritiẽ ingẽtẽ:q̃
in eis ꝓhibet fieri augm̃ nec ẽt
ꝑ sensum hñt:sz sentiũt teste
aliab.sermõe iã dicto rõne ner
uoꝝ ad radices ʒ co℔ gigiuas
a tertio pari neruoꝝ cerebri ve
niẽtiũ.Et hãc opinionẽ tz Gal.
ergo rõnib℔ ꝓallegatis q; non
ap̃ank nec dolorẽ patiunk nisi
rõne gingiuaꝝ ʒ neruoꝝ eisvi
cinãtiũ.Jnq̃t ꝓfat℔ aliab.tñ ꝑ
se sunt insensibiles:cui℔ rei sz
gnũ est:nã si alicui℔ co℔ modi
ca pars frãgit nõ ledit hõ.Et
ꝓpterea subdit dicens.C Acci
dit aũt dẽtib℔ dolor ex mala cõ
ꝑsione q̃ accidit neruis aut ap̃a
te calo aut frigido quare inter
gat q̃n debes radicit℔ extirpaꝛ
co q; neru℔ nõ distẽdit:qm̃ loc℔
aliq̃tulũ dilatat℔ remanet: vñ
locus factus est habilis vt ap̃a
dissoluat.Et cũ hoc ẽt vt mede
la faciliori mõ sua penetratiõe
dolẽti loco obuiarept.Quãobrẽ
Gal.inqt q; si medicamina den

tiũ ꝑ co℔ doloris sedatiõe nõ
ꝛtulerint tũc ad vltimum reme
diũ opus est trãsire.i.ad co℔ ra
dicitus extirpationẽ.C Corro- Corro
sio q̃z ꝑsertim molarib℔ dẽtib℔ sio.
euenit ob putredinẽ ex qua fit
humiditas acuta ʒ mala corro-
dẽsq; eos ʒ comedẽs q̃n ipa in
eis detinet.Eius aũt remotio
aut alio instro apto ad dẽtiũ pu
trefactionẽ seu corrosionẽ ofen
dẽdã:deinde ꝑ ꝑseruatiõe den
tis foramẽ auri folijs impleaꝛ.
C Sil℞ ẽt ꝓgelatio solet dẽtib℔ Cõge
euenire aut a reb℔ extrinsecis latio.
aut intrinsecis.A rebus aũt ex
trinsecis accidit q̃n aliq̃s acer-
bũ hõ comedit.Ab intrinsecis
℞o.ex acerbis hmoribus in sto
macho exñtib℔ illis idẽ plerũq;
euenire ꝓingit.C Limositas Limo
insup q̃ dẽtib℔ accidere solet est sitas.
corpus croceũ adherẽs dẽtib℔
ʒ radicib℔ co℔ sicut calx parie
tibus:cui℔cã sunt vapores gros
si a stomacho ascẽdẽtes.Unde
ei℔ curatio efficit cũ crebra fri
catiõe raspatoꝛũ ʒ fricatiõe dẽ-
tifricij ac fricatiõe infrascripti
puluer is.℞.aluminis roche cõ
busti.ʒ.ij.sarcocolle terre sigil Pul
late mirabolani citri.añ.ʒ.j.ʒ ß. uis.
misce ʒ fiat pulus quo fricenk
dẽtes ieiuno stomacho.vcz ter
in hebdã:qz mirabilr eos deal
bãdo ʒ mũdificãdo ꝓseruat:gin
giuas ẽt stringit ʒ ꝓfortat ʒ ma
lũ ozis odorẽ a gigiuis ꝓcedẽ
tẽ corrigit ʒ emẽdat.C Nõnũq; Dorm
sil℞ i dẽtib℔ dormitatio q̃dã ozi
ri ꝓtingit ex assumptiõe ʒ detẽ tatio.
tiõe ũrũdã rep; i ore nimis fri
gidãtiũ velut nimis frigidissi-
meq; atq; medele opiate ʒ sil℞ũ
Cui℔ remotio efficit cũ admini
stratiõe medele infrascripte in

ore iḟaz tepidā detinēdo. ℞. vini odoriferi lib. ß. aq̄ vite. ʒ. ſ. roziſma. ſaluie camo. aā. M. ß. garioſtoꝝ nuc̄z muſc. aā. ℈. ſ. ſandarace. ʒ. ſ. ß. bulliāt oīa ſiḟ vſq; ad ꝓſum. tertie ꝑtis: deiñ colenḟ z vtere ordie ꝑdicto: qz vnāquāq; dētiū dormitationez remouet. Aq̄ ēt vite cū bōbace dētib⁹ tepida iposita aduerſ⁹ dētiū dormitationē z ꝓgelatio nē añtis pharmaci effectum ꝑ ducere ſolet. Siḟ laxatio ſcu dētiū ꝓmotio accidit aut ꝑpter gingiuaꝝ relaxationē: aut ꝑp eneruationē eaꝝ ꝑticularū ligātiū dētes: q̄ oīa vt plm ꝑtingere ſolent reumate z hūiditate catarrali a capite ad gingiuas z dentiū radices defluētibus aut vitio ſtomachi: qz iterdū mām fumoſam z malignaz rurſus ℞ins gingiuas iḟm ſtomachū euaporat. ꝓ cui⁹ remotiōe cū pharmaco ifraſcripto ꝓcedaḟ. ℞. ſiru. ß licio. ʒ. x. alu. roche. ʒ. iij. aq̄ plā. ʒ. iij. ß. vini grana. ʒ. ij. mellis roſ. ʒ. vj. ſarcocol. ʒ. ſ. ß. aceti ſquillitici. ℈. ß. fo. oliuaſtri aliquātulū cōtritoꝝ. M. ß. bulliant oīa ſiḟ ꝑter liciū z mel roſ. vſq; ad ꝓſūma. tertie ꝑtis: deiñ colenḟ z ite rū cū melle roſ. z licio iā dictis bulliēt vſq; ad ꝓſum, duaꝝ partiū ex trib⁹ z vtere cū eo fricādo gingiuas: qz eaꝝ putrefactionē deſiccado ſtrigit z fortificat. Et ſi i ꝺſiccāda gingiuaꝝ hūiditate maior exiccatio fuerit neceſſaria ad vngīm egyp. ꝺſcriptiōe Aui. trāſeūdū eſt: qz virtutē hz malā carnē corrodēdi z bonā ꝓſeruādi. ¶ Viſo igiṭ ſuperi⁹ de paſſiōib⁹ dētiū cauſis z curatiōe earūdē: nūc ſub ꝗdā breui doctrina videndū eſt qb⁹ auxiliis eoꝝ morbi remoueri dñt qz (vt iḋt Gal.) Iter ceteras imortales paſſiōes a qb⁹ hō magis ledit dolor dētiū eſt molestior. ℣ Dolor itaq; dētiū vltra ſex cās ſupi⁹ cōnūeratas pōt cāri aut rōne ℞miū: aut rōne aḟatz ligamētoꝝ gingiuaꝝ z earūdē corruptiōis. Et quāq; cūq; ſit vt ꝑtin⁹ ad actū ꝓtracti cū te reducā. ℣ Dico q⁹ ſi dolor aut a mā calā aut frida i dētib⁹ gñaḟ q⁹ cogñſcit p admiſtratiōnē localiū: qñ mā calā facies dolorem dētium ſolet auxiliis actuaḟ z ꝓplexionaḟ fricāt⁹ ad miſtratis aut ſalē fridinati⁹ pinquis gaudere z econuerſo. ¶ Circa igiṭ vniuſcuiuſq; dētiū doloris ſedatiōnē: tres reguntur itētiōes. Pria ℣rū i bono vite regimine conſiſtit. Scōa ire motiōe materiei añtis. Tertia ꝑ z vltia i localib⁹. ¶ Pro prima itaq; itētiōe coneḟ patiēs euitare i ſui comeſtiōe oīa putrescibilia fercula: velut piſces carnes groſſas z ſalitas. Lactici nia et caſcoꝝ gñā ac paſte vitioſa facilliime digōnis ꝓpter fercula facilliime digōnis ꝓpter nocꝝ hūoꝝ gñatiua ad ꝓpoſitū faciūt. Vinū ḟz ſit odoriferū liphatū mediocris vinoſitatis. Unū ꝓterea nō ē ꝓtermittendū vez q⁹ poſt prādiū vtilitermū eſt dentes ab oī eñcea mā dētifricio mūdaḟ ne corruptio gñeḟ i eis. ¶ Scōa ſiḟ itētio q̄ ē cūare māz añcedēte ſic cōpleḟ. Mā ḟ exīte caſa p̄nulli (vt Meſ.) iubent ſēmiā facere de cephalica aut loco ei⁹ vētoſas imponere ſub ſparmis et collo. Scarificatio quoq; ginaꝝ vel applicatio ſanguiſugarum in iſto caſu ꝓ ſedatiōe doloris pūtaneū eſt remedium. Purgāt aūt materiā faciēte dolorē. Electuarium roſatum Meſ. electuariū de pſilio: caſia diacaprolicon pillule ℧ reubarb. aḟ materiā ℨo materiā frigidā z groſſam ſam ſunt velut diafinicō, pillule de iera cū agarico. pilḟ ſine q̄ buſ z cochine. Pillule aūt ℧ fu mōter. z aggregatiue purgant materiā mixtā. idē facit diacaſtia ꝓlicō z caſia. ¶ Tertia deniq; & vltia itētio ꝓplēt admiſtratione multoꝝ localiū aduerſus pecātes materias faciētiū. Et primo ad materiā calidā vinuz granatoꝝ cū aq̄ planta. z parū aceti bulliti cum ſumach roſis balauſtijs et paꝝ licij dolorem re. Itē ad eūdē itētionē collutio ſcā ifraſcripta ℧cock. mira bilḟ ℨz. ℞. radicuz taſſibarbati habēz folia alba. M. ſ. roſaruz ordei ſumach añ. M. ß. tormentille ꝑtile: ſemis inſquiami contriti añ. ʒ. ij. ſūdaloꝝ omniū añ. ʒ. ſ. lactuce. M. ij. cimarum rubi foli. oliuaſtri z mirtil. ana. M. ſ. bulliant omnia ſimul cum li. iij. aque pluuialis et parum a ceti parunc̄ vini granatoꝝ vſque ad conſum. medietatis z vte re: quia in ore retenta dolorem mirabilr ſedat. Vel facias ſic. ℞. fol. plāta. fol. lactuce lingue paſſerīe aceto ſolatri añ. M. ß. ſumach. ʒ. iij. ordei mūdi. M. ſ. bulli. oīa ſiḟ vſq; ad ordei creparāt: addēdo aceti. ʒ. ij. ſiru. ʒ. ſ. ß. ſpoliuz vni⁹ ſerpentis: z iterꝝ bulliāt vſq; ad conſum. medietatis: deiñ colenḟ z vtere more iam dicto: qz mirabilr dolorez dentiū a cā calida cātū sedat. Auic. autē dicit q⁹ collutio facta cū aceto decoctiōis ſpolij ſerpentis ſedatiōnē doloris dētiū ꝓſtat. Meſ. dicit ℣ eē nobile medicamen z ſedat dolorez dētiū a ꝓprietate q̄ i eo ē. Et ego cū eo medicamīe expt⁹ ſū vini ℊnatoꝝ ptes. ij. z mihi bñ ſuccessum eſt. Rana q̄z decocta cū aq̄ z aceto z collutio oris vcotionis ei⁹ (vt refert Raſ.) dētiuz dolorē plm ſedat. ¶ Sz qz amice iterdū i, q̄cūq; mā iuuat euacuare locuz vt materia faciēs dolorē ad exteriorē ptē ꝓuocetur partem neruoſam dimittendo z ſe ad carnoſaz trāſferēdo. Et ꝓpea Gal. dicit q⁹ inflatio genarū in paſſionib⁹ dētium arguit ſignuz ſedationis doloꝝ: quia tūc materia dimittit neruū z trāſitū facit ad carnē. ꝓ cui⁹ euaporatione talis ſp fuit ordinatio noſtra. ℞. folio. lactu carū violarum añ. M. ß. ordei mundi aliq̄tulū contriti. M. ſ. paſſularum iuiubarum nūero. xx. radicum lingue bouine. mūde. ʒ. ij. radi. liquiricie. ʒ. vſ. me dulle panis. ʒ. ſ. bulliant omnia ſiḟ cū ſufficiēti q̄ntitate aq̄ pluuialis vſq; ad ꝓſum. duaꝝ ptiū ex trib⁹ deiñ colenḟ et colature addank ſirupivio. ʒ. iij. ex qua fiat crebra collutio oris: qz via añdicta dolorē dētiū ſepenumero terminare facit: vez aut per viā inflatiōis loci: aut alicuius materiei ſuppurōis. Et ſi huic decoc. adderenḟ ſicus z dactili hora decoc. ad māz fridā accō modate ꝑcederēḟ iſta medela ꝑ ꝑdcā itētiōe. ℣ Ita aduerſus dolorē dētiuz a mā calā cātū ſemē iuſḋami ꝓtritū cuz modico ſandarace z paꝝ coriādri pan-

Aqua vite.

Cōmotio dētium.

Decoctio.

Auic.

Raſ.

Nota.

Gal.

Collutio.

luloq opij cū aceto:oib⁹ deiñ
icorpatis sim oēm modū admi
strationis ei⁹vez aut i forma bu
gatine:aut trocisci:aut linimēti
magna ē medicia. ℣ Qua de re
repudiāda sit ℞a dicētiū ace-
tū ee valde dētib⁹ nociuz:nā
Gal. vt hȳ ḡnto meamir a Gal. me-
dicamia dētiū siue sint repcussi
ua siue resolutiua dñt eē fortis
penetrationis ꝓpter eoz duri
tiē. Et ꝓpterea ab oib⁹ ātiqs z
modernis autorib⁹ eoz medi-
cine forti ꝓponunt aceto. Et iō
Aui. Aui. plurib⁹ i locis tz acetū cō
munē esse medicinā oib⁹ mate
riis. Nā ei⁹ i frigidatio a facili
frāgit cū. Ei⁹ tñ icisio z ꝓfūda
tio remanēt:q̄b⁹ duob⁹ indige
m⁹ cū medicamie dētiū:ꝓp (vt
Gal. dixim⁹) eoz ingentē duritiem.
Et ꝓterea Gal. v. meamir. au
toritate Alchigenis narrat pri
mā z excellētiorē eē medicinā:
iō acetū cū gallis decoctū i mā
calida admistrari iussit. ℣ Item
medicamē Raf. ad materiā mi
Troci sci. rāt. ℞. semis portulāce cozian
dri sumach lentiū excoriticataꝝ
sandali citrini rosaꝝ piretri cā
phore olim añ:ptes eq̄les z fiāt
trocisci cū succo solatri. Et epi-
tima dētē doloroſuz cū trocisco
vino dissoluto z aqua rosata. Et
hanc medicinā laudat optim⁹
Wef. Wefue. ¶ Uiso superius ō me-
dicinis facietibus ad materiā
calidā z mirtā:modo videndū
est de medicinis sedantib⁹ do
lorem dentium a materia frigi
da causatuz. ℣ Et in primis a q̄
Aq̄ vi te ad retri atq origani dentibus te-
mate- pida immissa dolori dentium a
riā fri- materia fridida causato miruz
gidā. in modum opitulat. ℣ Idem fa
cit aq̄ vite cū tyriaca gal. ℣ Itē
armoniacū dissolutū cū aq̄ vite
z paꝝ sādarace paululoq mir-
rhe z dētib⁹ moze linimēti ipo
sitū dolorē eoꝝ i fallēter tollit.
℣ Itē ad cādē intētionē vz infra
scripta mixtura intra ,dētiū ra- Mixtura
dices imposita. ℞. piperꝝ assa fe-
tide opij mirrhe castorei aā
ℑ.ß. oīa incorporēt cū melle et
paꝝ vini grana. et vtere more
iā dicto:qz ei⁹ opatio mirabis
lis est. ℣ Itē collusio in oze fcā
decoct. infra scripta aduersꝰ vnū
quēq; dolorē dentiū de mā fri
da ꝓductū ēvalde iuuatiua. ℞.
vini odo. li. ij. aq̄ floꝝ. camo. li.
j. aq̄ sal. z rozis. añ li. ß. mirrhe.
z. ij. armoniaci. z. ij. z ß. nuc⁹ mu
scate thuris mast. garioflorum
añ. z. ß. sandarace. z. j. ß. ine mu
scate sauine rozismarini sꝫnāti
origani serpili ana paꝝ radicū
liqricie. z. vj. passulaꝝ. z. j. r. mer.
tiōe nr̄a cū honore z vtilitate. Ellab.
℣ Item Mesk. dicit q̄ aliū ptri-
tū z invola man⁹ ligatū z gesta
tū dolori dentiū medet. Alex. Alex.
q̄z ōt q̄ alliuz decoctū cuz vi-
no z olibā. z. j. z ß. z mirrhes.
j. vsq; ad spissitudinē mellis ci
to sedatōez dolorꝫ dētiū ꝓtare
dentem doloroſuz liniendo cū
eo. ℣ Itē ad eādē itētionē vz vi
num odorifex decoctiōis rosa
rum piretri rozismarini saluie
mellis spolij ℈pentis cum mo
dico aceti. ℣ Item piretrum in-
fusuz aceto decoctionis opij ex
iusquiami intra dentes gesta-
tum mirum in modū dolorez se
dat z ꝰmes iterficit. ℣ Itē luce⁹
abstinēs z abstergani dētib⁹ illi
nitus eoꝝ dolorez a vermibus
causatū

a dētū tollit. idē facit tyriaca cum
aceto. ¶ Accidit vlterius dolor
dentib⁹ ꝑ corrossionez z ꝓfluat
ionē eoꝝ:qre inꝰ putredo seu
virulētia detinet ꝗ ad radices
dētiū difficilē:qre nerui z liga
mēta adherētia eis vehemēter
ab eadē putredie siue virulētia
cōtinuē leduntur. Et ꝓpa neces
sario dētes magnū patiunt dolorez. ℣ Pro cui⁹ remotiōe inter
cū subaenim⁹ cū cauterizatōe
olei feruētis inꝰ impositi cū p
fulcita bōbace:aut cū caute
rizatiōe cādētis ferri:aut emis
sione Ani. interdum ēt loco caute
rij expti sum⁹ ℑnū vnū ruptoꝝ
de capitello i foramie dētis im
positū cū modico bōbacis. Idē
facit oleū de vitriolo z ē medi
cina securitatꝫ. Et si ista deniqꝫ
nō valēt:tūc (vt supi⁹ dcm fuit)
ad manuale opationē transeun
dū ē. In ꝗꝫ dētiū exctiōe viro
exercitato op⁹ ē. Et ꝓpea va-
lentissimi medici z chirurgici
hāc manualē opationē circa dē
tius exctionē exptis barbitōso
rib⁹ z in publico bāco vagabū
dis ciar latamis reliquēdā esse
laudauer. ℣ Igiē iuuat summo
pe hāc manualē opationē i eē
dētib⁹ hoies exptos fre
quentare z eoꝝ opationē vide
re atq; memorie mandare. ℣ Et
sic deo ꝛc.

¶ Finit liber .v. de morbo gal-
lico z nōnullis morbis eiusdē
ꝑagri Joā. de Vigo Rapalli-
gene. Ad laudē oipotētis dei.

¶ Incipit Liber sextus chirur
gie eiusdē ꝑagri Joā. de Vigo
z de vniuersali curōne fracturaꝝ ossiū to
tius humani corꝑis. Ad laudē
dei z vtilitatez hūani generis.

Practica

¶ Cap. i. De vniuersali curōne Ca. i.
fractorum ossium.

Fractura os-
sium (vt in an
tiquis et moder
nis reperit scri-
ptoris) iter solu-
tionem cōtinuitatis a re ꝓtun-
dēti factā ꝓnumerari potest. Et Fra-
ꝓpea fractura ossium a casu et ctura
percussione a re ꝓtundēti sepe ossiū
numero euenire solet. De fra-
ctura autem ossis capitis z inci
sione ipsi⁹ hic nihil est dicēdū
cū in libro de vulneribus i vli
de oib⁹ suo ꝓprio capko opti-
me dcm fuit. ¶ Fracturarū aūt Spēs
(testāte Gal. medicorū lumine fractu-
ōrto terapētī.) q̄dā ē simplex:z raruꝫ
q̄dā ꝓposita. ¶ Simplicius ꝺo Fra-
q̄dam est transuersalis seu lati ctura
tudinalis:q̄dā fizuralis seu lon simpli
gitudinalis. De his aūt q̄dā ē ces.
cōpleta (vt testat Lanfran. vir
magne q̄ctis in arte Chirurg
gia.) Et est fz latitudinē os fra
ctuz rotūde z circulariē in totū.
Quedā est fractura in q̄ nō frā
git nisi ſm medietatez ossis ꝑ
latitudinē ipi⁹. Fractura aūt q̄
i totū cōpleta eē vꝫ ſm rotūdi
tatē ossis difficillime curatio-
nis ab oib⁹ iudicatur ꝓpter
difficultatez detinēdi extremi-
tem ossis cuz altera extremita-
te adiuicem cōiunctā. Que aūt
est nō fz totalem fracturā ossis:
sed ſm dimidiū ipsius eius re
stauratio (vt pz ꝓsiderāti) facil
lime iudicat. sitiqꝫ nō q̄ est in
vno trimō duoꝝ focilij fz sit i
totū fractuz eius etiā restaura-
tio nō est valē difficil. Secꝫ āt
dicendū esset si ābo focilia ad
circularez z rotūdā frac. ꝓue-
nissent. eodemq; mō ossis fra-

eture q̄ ē sim ipsi⁹ lōgitudinez
cāta restituratio ō facili efficit.
Si ño fractu. ꝫ latitudinē fcā
fuerit z sq̄rolosa seu frustulosa
tūc ei⁹ carō nō sine emmētivite
piculo maleq̄ tepte curōn̄ iu
dicat pp pūcturā quā solēt cāre
sq̄role z frusta p̄dicta partibus
neruosis musculosis z carno-
sis. Quāobrē vidim⁹ sepenūe
ro spasmū apa z alia accītalia
p̄dictā pūctu. pfec̄: pp q̄ mlto-
ties fuit necessariū vt eger vitā
cū morte cōmutaret. Quelibet
Fractu aūt istax fractu. aliq̄n reperīt
re com in ynis focili z aliq̄n in duob⁹.
posite. cōpositā aūt fract. ōr illa q̄ iter
dū cū vulnere ē associata: aliq̄n
cū dolore aliq̄n cū apate: aliq̄n
Nota. cū sup eq̄tatiōe z nodatiōe ma
le restaurationis z sic de aliis.
Cause Et no. q̄ ab hmōi dīs curati-
fractu ne itētiōes sumunt. ¶ Cause āt
rarum. istax frac. in doctria vulnex cō
numerate fuer. Sūt vtiq̄ oia
q̄ apta nata fūt os frāgeꝛ seu cō
Signa tūdeꝛ vt ē casus vel pcussio (vt
fractu supius dcīm fuit.) Ulterius sig-
re inte gna et idicia autoritate Aliab.
grc. sermōe. viij. ptis prime de di-
spōne regali sensui patēt. Maz
celeberrime cognoscīt os fra
ctum integre aut m pte ad fozmā
socij: q̄ ē ineq̄le cū eo. Cog-
noscīt insup: q̄ aliq̄ os adeo
ē fractū q̄ si manib⁹ tāgaꝛ sup
fractura iuenit medic⁹ ptes os
sis sepatas z frac. q̄ est ꝑpleta
Aui. ꝫ Aui. z Ras. sñiazq̄ manib⁹
Ras. palpaꝛ i osse manifesta trepida
tio sentiꝛ z dolox dū tangiꝛ sup
frac. Et est cū ꝑpotētia sustinen
di sup mēbrū. In factura vero
lōgitudinali nō inuenitur nisi
grossities innaturalis sup osse
Lāfra fururato (vt testaꝛ Lāfrancus.)
cus. Est tū fract. cū aliq̄li dolore et

diffozmitate mēbri q̄ ad vsum.
Et nota q̄ q̄libet frac. q̄ est ꝑpe
ictu. ē male z difficilꝫ restaura
tiōis: z ꝑ q̄ auxilia ꝑdecenti li
gatura z astellatiōe non pōt a
medico admīstrari. Et alia ē cō
gantiū tūcturā causaꝛ mlties
dolox vehemēs ad hāc fractu-
rā ex cōsequēti pierūq̄ ghaꝛ
aꝑatio in loco: quare necessa-
rie opz illiniri mēbrū fractū
ctiōib⁹ faciētib⁹ ad doctrinā
ꝑdecenti situatiōe i lithecmie
ad fracturā ordiato. de cui⁹ for
ma in pīti capīo mentionem
faciemus. Qua ōr re ad p̄dictā
fracturā p maiozi parte sequit
motus durus z difficilis (vt ex
perietia nobꝫ sepenūero demō
strauit.) Et p remotiōe difficil
mot⁹ i ātidotario nīo. c. decimo
tis. vtile remediū descripsim⁹.
Ire eodē recurre. ¶ Indicaꝛ in
super q̄ libet fracturaq̄ cū do
loze aꝑato carne musculosa seu
sa z ossiū frustulis sociata repu
tē male z difficilis curatiōis. Et
nisi pus correcta z remota fue
rit p̄dicta accidentia: nulla pōt
bona fieri curatio. Et ꝑpterea
remotiōi eoꝝ plurimū vacādū
est: deinde ad propriam curā
tionem fracture decurrendum
est. Pro remotione autem cuz
cum de quarta intentione cu-
ratiua accidentium fracture tra
ctauero sermonem faciemus.
¶ Fractura similiter etiam cū
vulnere existente non nisi cuz
difficultate sanatur. et ratiōe

nō potest bene astellari nec cō
decēti ligatura ligari pp orisi-
ciū fasciatū qū necessario aper
tū ē tenēdū: z qō pei⁹ est (vt ex
perietia nobꝫ sepenūero demō
strauit) debent astelle ab hmōi
fractura a p̄cipio vsq̄ ad secu
ritatē aꝑtis z parū plus peni
Nota. tus remoueri. ¶ Intelligendū
est ꝑterea q̄ quantocitius re
stauratur os fractum tanto me
lioꝝ z securioꝝ est operatio in se
quētē dolozis et aduent⁹ apo
stematis loci. Qua propter die
et hora qua accidit fractura dꝫ
medic⁹ restauratiōē facere ra
tionib⁹ ꝑallegatis: nā cuz os
fractum induratū fuerit et ali-
quātulū pozo sarcoide alliga
Aui. tū: p eius restauratiōe magna
mēbri extēsio necessaria ē. Ad
magnam quidez extēsionē: (vt
medicoꝝ mōarcha asserit Aui.)
futur⁹ spasmus valde suspect⁹
est. ¶ Sciēdū est vlterius (vtm
quit ꝑfat⁹ vir) q̄ si fractura
crebre mutetur absq̄ necessita
te ingēti z aqua calida frequē
tissime embꝛocetur et fuerit fe
stinatio in motuꝫ cū hoc fuerit
aliq̄ frustum ossisq̄ a natura
manuteneri nō possit: et nimia
strictura etiam z inepta mem-
bri repositura affuerint. in can
Aliab. sa: dico q̄ ꝓpter p̄sentiam
illoꝝ vel aliquo illoꝝ pro
hibebit et retardatur restaura
tio. Uerba sunt etiam Aliab.
Auic. sermone. ix. partis. ij. ꝛc. ¶ Ad
uertēdū ē sīl (vt Aui. testaꝛ. c.
de fractura) q̄ restauratio fra-
cture ossis ⁊ cholericis corpib⁹
cōualescēt: b⁹ z senib⁹ minoza
tur. Et hoc ꝓpter ōfectū nutri-
gnitio menti ligāris ossa. ¶ Signū āt
ne. ꝑfecte restauratōis fracture co
gnoscitur per compositionem

membri fracti comparatā ad nis pfe
cti socium: nam si figura z compa c te.
ratio fuerint equales z cum se
datione dolozis: tunc arguas
fracturam optime esse restaura
tam. Similiter etiam signum
bone restaurationis in primis
diebus facte cognoscitur per
remotionem dolozis et resolu-
tionem tumefactionis existen
tis in loco ꝑsenti administra
tione auxiliox condecētium si
hoc cōtingerit. ¶ Ulterius q̄dā Tps
sunt ossium fracture q̄ in dieb⁹ restan
triginta q̄nq̄ restauratiōē re rōnis
cipiunt: velut os capitꝫ. Os ve ossisca
ro nasi in dieb⁹ decē z nouē. Co pitis z
ste in viginti octo. Os furcule i alioꝝ.
viginti quatuor. Os spatule in
aliꝫs viginti quatuor. Ad intozio
vero i quadraginta. Brachiuꝫ
in triginta quatuor. Ossa rasce
te manus i viginti. Ossa coxaꝝ
in quinquaginta. Tibiaꝝ deni
q̄ ossa vt plurimum in quadra
ginta restaurantur. In hoc tñ
etas z cōplexio addit et minuit
restauratiōis tēpus. Et ꝑpter-
es q̄ Aui. superius dictū fuit q̄ Aui.
curatio seu restauratio senum
minoꝛatur. ¶ Curatio itaq̄ vni Curō
uersalis ad vnāquāq̄ ossium fractu
fractuꝝ cōplet vniuersalibus rarum
intētionib⁹ habitis in doctria
vulnex. ¶ Sūt igiꝫ quatuor i
tentiōes ꝑ restauratiōe fractu
re magnoꝝ ossium (vt Hale. vsi. Hal.
terapeutice testaꝫ: z Aui. in pri Aui.
mo et ꝛto de fractura asserit.)
ꝓpria ē ossis fracti eō ꝛto. Scōa
ossis ej⁹ti ꝓpria tio. Tertia ꝑde
centis z foetis pozi sarcoidis li
gatio. Quarta z vltia ē accidē
tiū correctio. ¶ Modus aūt re
staurandi ossa fracta ꝓtum ad
primā intētionē est: vt pri⁹ ꝑpa ꝓprima
rato lector lithecmie ꝑdecēti ter̄tio.

ꝑparatisq; leuib⁹ astellis q̄q; vel circa fascijs vitisq; lōgis ꝛ sint latitudis digitoꝝ q̄q; vel circa stuppatis etiā aceto ꝛ aq̄ rosata madefactis ꝛ optime expressis ꝛ chordula q̄ sit iter subtile ꝛ grossaꝫ: ꝑparatisq; ouoꝝ albuminib⁹ cū oleo ros. ꝛ mirtino coꝗssatis: qꝛ oleū mirtinū inter cetera auxilia ossium fractuꝝ potēter restauratꝛ: ꝛ isto casu ē valde necessariū. si ꝛ oleū ros. onfacinū cū petia lini satis lene ꝛ subtili in oleo madefactā cum quantitate que mēbrū circulariter āplecti valeat in ꝑma medela ē administrāda i estate tepida ꝛ i hyeme cāla. Ac⁹ ēt filo fulcite ad ꝑmā curōnē vna cū predictis oibus sunt necessarie. Sūt astelle ꝑdicte eē leues: vt sꝑi⁹ dictū fuit de ligno salicis vl̄ vagimis ſparaꝝ duplicateꝝ vl̄ de scatuliꝫ: qꝛ sūt meliores ꝛ magis ꝑtanee. et sint inolute cū stuppa ꝛ madefacte aq̄ calida ꝛ erecte reducāt. Quaꝝ lōgitudo dꝫ esse iuxta mēbri fracti lōgitudinē ꝛ vltra fracturā ꝑ digitos q̄q; dūmō iūctura ab eis nō offendat. In latitudine aūt ꝑ duos digitos vl̄ circa. Et ꝫ fuit

Albu. itētio Albu. chirurgicoꝝ ꝓfis. distāria aūt de vna ad aliā dꝫ esse vni⁹ digiti. Que astelle augmentent ꝛ minuant iuxta magnitudinē mēbri. Quib⁹ oib⁹ ꝑparatis habeāt misti duo in arte satis expti si hēri possint tpe eḡtiōis ossis: vn⁹ q̄rū manib⁹ in pte supiori fracture membrū āplectat. Alter ꝙ i pte inferiori emsdē membrū capiat. Deiñ ambo magna cū dexteritate membrum fractum cum recitudine ipsi⁹ extendat extensione plurima indolorose tñ ꝑ posse. Et eodē tpe sil⁹ ꝛ semel vn⁹ trahat sursū ꝛ alter deorsuꝫ donec ptes ꝛ oēs eminētie exte dant ꝛ mēbrū sit eiusdem lōgitudis cū sano. Quo fcto restaurator capiat mēbrū fractuꝫ iuē fractura manib⁹ fortiter ꝑme do: ita q; frusta ossū adinuicē optime cōponant. Et si ꝑ hunc modū fractura ad īm locū reduci non possit: tunc si fractura fuerit i tibia: inuoluant mātilis seu fascie sub genu et ministeꝛ fortiter trahat capita eoꝝ ꝑius supiorē ptē ꝛ alter ꝑius inferiorē manib⁹ ꝑpe cauiculā imꝓsitꝫ. ¶ Eodemq; mōdo q; si fractura fuerit in coxa ponāt ꝑ dicta i genia in inguine ponēdo fascias duoꝝ capitū ꝑius ꝑtē xa: vnū q̄q; capitū ꝑius ꝑtē terā extendāt: alterū ꝑius sinistrā crucialr. Minister ꝙ q; huiusmodi capita capere dꝫ: flect⁹ a tergo patientis ꝛ sic fortiter tenēdo trahat donec os ad suum locū r̄ducāt. Et qꝛ aliq̄n fractura ossis adeo indurata repit vl̄ a poro sarcoide inutilcata quod nullo ex duob⁹ modis restauratio ri valeat: ḡre ad hāc ſstauratiōnē organo (vti q̄t. hypo.) opus ꝺ̄ē. Organū ꝙ put affirmātes ꝑacticātes ē instrm rotulare. Cui⁹ opatio ē vt ipositis laq̄s manib⁹ ꝛ pedib⁹ vl̄ vbi op⁹ sit mēbrū extendere: ꝛ marie corpe firmato laq̄o amplo posito sub assellis firmiſ ligato ad rēmo bile sicut ē colūna ꝛ hmōi: ꝛ tpe talis extēsiōis restauratꝛ mōdicto ossa fracta adiuicē ꝓpinat. ¶ Hoc celebrato vcz fcā ol Sect sis eḡtiōe capiat pān⁹ lini leni; unctum madefact⁹ oleo ros. onfanci. calido aut oleo mirtino mixto et erit meli⁹. Et sit pān⁹ subtilis

iuxta lōgitudinē astellaꝝ q̄ mēbrū valeat amplecti sm latitudinē ꝛ paꝝ pl⁹. Et extendāt supmēbrū absq; rugis: deiñ ponantur stuppate ꝑnotate madefactis cū alb. ouoꝝ ꝛ oleis iam dictis ꝛ extendāt supmēbrū actus liter calide donec mēbrū vndiq; tegat. Postmodū capiat fascia ꝛ inuoluat supfracturā aliquātulū stringēdo. In extremitatib⁹ ꝙ mēbri fracti aliquātulū relaxādo. Deinde ponantur astelle iuxta lōgitudinē mēbri mō ād̄icto. Postmodū ligent cū spago: ꝛ fit inter vinculuz ꝛ vinculū distātia triū digitoꝝ vl̄ circa. ¶ Et no. q; vsq; ad securitatē aꝑtis vincula astellaꝝ et ligatura fasciaꝝ nō debent esse adeo remissa vt os a suo loco exire permittant. Et ecōtra vcz adeo strictavt dolor causet i mēbro ꝛ aꝑet: aut estiomenet. Nulla etēm res est magis dolorifica opatiua ꝛ ossium restauratiōis ꝑhibitiua sicut nimia strictura ꝛ inepta mēbri repositura ꝑsertim in primis diebus cāte. Jō meli⁹ est peccare in laxitudine ꝙ i strictura. Cetez facta astelatiōe habeat sacculus lat⁹ vel loc⁹ ei⁹ pān⁹ lini triplicatus in lōgitudie duoꝝ palmoꝝ. Deinde in ambab⁹ extremitatib⁹ involuat manipul⁹ palee: aut loco ei⁹ bacul⁹ rotūd⁹ ad lōgitudinē lintheaminis. postmodū ponat mēbrū restauratū in lintheamine ꝛ cū ligaminib⁹ fortis tele aut loco eoꝝ capiantur fimbrie pānoꝝ lane ꝑdictū lintheamē gradatiz ligādo ꝛ ipm mēbro adherēdo donec mēbrū fractū erectū detineri valeat: ꝛ in hoc viro exercitato opus est. ¶ In sequēti ꝙ die fascia vlt̄a incidēda est. nā si vincula fuerint nimis stricta: ita q; dolorē causare videant debēt relaxari ꝛ si nimis laxa restringant. Deinde quātulū. Deinde horati mēbrū vndiq; oleo ro. ꝛ mirtino calido plumis gallinaceis liniēdū ē. In supiori aūt ꝑte mēbri fracti a ꝓncipio vsq; ad securitatē aꝑa tis ponat infrascriptū defensiuū ordinatione nr̄a ꝑfectū. ℞. Defensiuum.
olei ros. olei mirtini aā. ʒ. iij. cera albe. ʒ. j. ꝛ ß. liq̄facta cera cū oleis auferant ab igne ꝛ addatur boliar. ʒ. j. sandaloꝝ oi. m. ʒ. j. farine fab. ʒ. ꝛ. farine ord. ʒ. j. ꝛ ß. misce ꝛ desup ad modū ceroti imponat. Est em materiaꝝ ad locū decurrentiū ꝓhibitiuū cū ꝑfortatione loci ꝛ aliquali resolutiōe materie ꝓiuncte. Oleū q̄q; rosa. ꝛ camo. cū ebullitione vermiū terrestriū ꝛ cū modico cere liq̄factū sup genu ꝛ in ptibus circūiacētib⁹ neruosis ipi⁹ in ol tpe calidum vtil⁹ administrant: ꝑpter dolorē spasmoſuz sup inguinē ēt ꝛ anchā fractura exīte in coxa eodē mō ꝓcedēdū ē. ¶ Et cū hmōi medela vsq; ad septimū trāseūdū ē: nisi aliqua obstaret ꝛdictio: velut dolor aꝑa: ꝛ hmōi. ¶ Transacto sepꝫimo cōiter boni ꝓacticātes multis de causis reuidēt fracturā ꝑmā medelā ꝑmutādo. Una quaꝝ est⁹ si fractura extra suū locū exierit aliq̄tulū ꝑt restauratꝛ parua cū extēsiōe quodā modo sine dolore os ad suū locū remittere. Sec⁹ aūt eueniret si multi dies trāsirēt cū prima medela aīq; a medico reuideret. Etrō est: qꝛ circa octauā vl̄ nonā diē poꝛ sarcoides icipit a natura in ossib⁹ gñari: ḡre in extēsione ossiū gñato poro sar-

Nota.

Nota.

coide ꝑ parte ꝑñt diuersa ꝛ ma
la accidẽtia ghari(vt superius
Aui. Autoritate Aui. dictũ fuit) Alia
rõ est: qz si os fuerit bñ equatũ
medela de recẽti imposita gña
tionẽ ꝓri sarcoidis ꝑm adiu-
uabit: ad cuius gñationẽ ꝓst
Tertia octauã insudãdũ est. ¶ Pro com
intẽtio plemẽto curationis tertie inten
tiõis (q̃ est os equatũ ad suum
locũ ꝓseruare ꝑ debitã ꝛ fortem
eiusdẽ ꝓri sarcoidis ꝯglutina
tionẽ seu ligationẽ.) ℣ Remota
igit ꝓria medela cũ dexteritate
mẽbrũ i: ex visitet cũ petia ma
defacta ꝑnotatis oleis ꝛ super
fracturam extensa mõ añdicto.
Postmodũ cũ stuppatis made-
factis cũ aqua ꝛ vino odorifero
sup mẽbro mõ iã dicto in prima
medela applicatis cũ infrascri
pto medicamine ꝓcedẽdũ est:
empl̃z cui⁹ talis est ordinatio nr̃a. ℞.
albu. ouoꝝ nume. tiij. tereb. cla
rissi. ℥.ij. farine volati. ʒ. r. pulue
ris mirtil. granatoꝝ ꝛ foliorum
optime ꝓtritoꝝ farine fab. añ.
℥. vj. pulueris rubei. ℥. j. croci.
ʒ. ß. mũie dragagã. pistiañ. ʒ. ij.
misce ꝛ vtere mõ añdicto: qz ci⁹
operatio in restaurãdo ad vnã
quãqꝫ fracturam mirabilis est.
℣ Et cũ hmõi medela ꝛ vnctio
nibus antedictis vsqꝫ ad dies
decẽ ꝓcedẽdũ est nullo ℈dicen
te sinthomate. Quib⁹ trãsactis
itez mẽbrũ visitãdũ est ꝑdicta
Lotio. medelã auferẽdo. ℣ Quo facto
mẽbrũ infrascripta lotiõe epiti
meť ꝑ octauũ hore: cuius talis
est ordinatio nr̃a. ℞. ro. mirtillo
rum granoꝝ ꝛ foliorꝝ mꝝissilue
millefolij añ. M. ß. radicum fra
xini ꝛ foliorꝝ ei⁹ añ. M. ij. mucũ
cipressi aliquantulũ ꝓritaꝝ nu
me. vj. radicũ altee aliquãtulũ
arrita. ℥. iij. camo. melli. ab ſin-

thij añ. M. ß. mellis. ℥. iiij. lich.
tag. ʒ. vj. litargirũ aurei et ar.
añ. ʒ. j. et ß. bolarmeni terre si-
gillate añ. ʒ. ß. tucie. ʒ. ij. cãpho
re. ℈. ß. succi amidi. ʒ. v. misce ꝛ
in mortario plũbi fiat linimẽtũ
ꝛ vtere sup mẽbrũ fractũ cũ li-
gatura q̃ nõ valeat ipꝫ putre-
facere ꝛ calescere. Et si op⁹ fue-
rit fascia sit madefacta cuz aq̃
rosata ꝛ vino ꝯfortatiuo: nã pturi
tus ꝑpedit valde opationẽ na-
turaz ꝛ medicinas ossiũ ꝯglutis
natiuas: qz exñte pturitu i lo-
co nõ ꝑñt ꝯsolidatiua medica-
mina ossium a medico admini
strari: signifi⁹ ei⁹ curatiõi ꝛ remo-
tioni ꝑm vacandũ est. ¶ Et qz
ꝓceptũ ẽ Albuc. qõ si fractura
fuerit i mẽbro magno: ꝙ astel-
le nõ debẽt poni vsqꝫ ad septi-
mũ. Dico ꝙ salua pace tanti vi
ri nullo ℈dicente sinthomate
astelle dñt poni a ꝓria die vsqꝫ
ad ꝑfectã restaurationez. ℣ Si
vo dolor fuerit vehemẽs i pri-
ma die fracture aut fuerit ꝑtia
cacochimo vl̃ repleto: quia fra
ctura cũ magna carnis ꝑtusio-
ne facta fuerit cum vulnere eo
dico ꝙ prudẽris medici est
restaurare mẽbrũ ordine ꝛ ex-
tẽsione ꝓdicta: deiñ ipm ligare ꝛ
linthamine ꝛ medela añdi-
cta ꝑponere absqꝫ astellatione.
Quare (vt inqt Aui.) opz ꝙ nõ
fiat festinatio ad auferendas
astellas ꝛ ꝓ pñciẽdas eas: ꝙ-
dis credat coadherẽtiã ossium
extremitatũ ꝑ porũ sarcoidem
ẽ ꝑpletã. Tũ qz aliqñ sic nõ ẽ:
ꝑñ necessario ꝛmonẽdo eas añ
ꝑa mẽbrũ torqueť. Et ypca tu
tiꝰ est ꝙ astelle mozetur supra
membrum plusqꝫ sit necesse q̃
antez ꝑs ille remoneañ. ℣ Cõ

oleiro. onfã. añ. ℥. iij. succi plã-
tag. ʒ. vj. litargirũ aurei et ar.
añ. ʒ. j. et ß. bolarmeni terre si-
gillate añ. ʒ. ß. tucie. ʒ. ij. cãpho
re. ℈. ß. succi amidi. ʒ. v. misce ꝛ
in mortario plũbi fiat linimẽtũ
ꝛ vtere sup mẽbrũ fractũ cũ li-
gatura q̃ nõ valeat ipꝫ putre-
facere ꝛ calescere. Et si op⁹ fue-
rit fascia sit madefacta cuz aq̃
rosata ꝛ vino ꝯfortatiuo: nã pturi
tus ꝑpedit valde opationẽ na-
turaz ꝛ medicinas ossiũ ꝯglutis
natiuas: qz exñte pturitu i lo-
co nõ ꝑñt ꝯsolidatiua medica-
mina ossium a medico admini
strari: signifi⁹ ei⁹ curatiõi ꝛ remo-
tioni ꝑm vacandũ est. ¶ Et qz
ꝓceptũ ẽ Albuc. qõ si fractura
fuerit i mẽbro magno: ꝙ astel-
le nõ debẽt poni vsqꝫ ad septi-
mũ. Dico ꝙ salua pace tanti vi
ri nullo ℈dicente sinthomate
astelle dñt poni a ꝓria die vsqꝫ
ad ꝑfectã restaurationez. ℣ Si
vo dolor fuerit vehemẽs i pri-
ma die fracture aut fuerit ꝑtia
cacochimo vl̃ repleto: quia fra
ctura cũ magna carnis ꝑtusio-
ne facta fuerit cum vulnere eo
dico ꝙ prudẽris medici est
restaurare mẽbrũ ordine ꝛ ex-
tẽsione ꝓdicta: deiñ ipm ligare ꝛ
linthamine ꝛ medela añdi-
cta ꝑponere absqꝫ astellatione.
Quare (vt inqt Aui.) opz ꝙ nõ
fiat festinatio ad auferendas
astellas ꝛ ꝓ pñciẽdas eas: ꝙ-
dis credat coadherẽtiã ossium
extremitatũ ꝑ porũ sarcoidem
ẽ ꝑpletã. Tũ qz aliqñ sic nõ ẽ:
ꝑñ necessario ꝛmonẽdo eas añ
ꝑa mẽbrũ torqueť. Et ypca tu
tiꝰ est ꝙ astelle mozetur supra
membrum plusqꝫ sit necesse q̃
antez ꝑs ille remoneañ. ℣ Cõ

clusiue seq̃r ꝙ fractura cũ vul-
nere nõ dz astellari: sed ligari
duab⁹ vel trib⁹ fascijs: ꝛrũ ꝓ-
foratio cadat sup vulnerẽ vt ꝛti
ãte mũdificeť vuln⁹ a sanios-
tate. ℣ Et hãc curationẽ sepenu
mero fecim⁹ cũ vulneť magno
absqꝫ astellatione a prima visi
tatione vsqꝫ ad vltimã: ꝓsertim in Romana Curia in. M. Cura
Leonardo de pacijs qui eq̃tã- domi-
do per vrbẽ cecidit ex equo in ni leo-
magnã foueaz: ex quo casu fra nardi
cta fuerũt focilia tibie sinistre de pa-
cũ vulnere magno cõtuso. Ita cijs.
ꝙ ossiũ frustra nõ parua ꝛ vul-
nere egressa sunt. Sup loco in
sup fuit cholericũ apa ꝛ vuln⁹
aliq̃tulũ cãrenatũ: tñ dei gra
cãrenatio vulneris cũ vnguẽ
to egyptiaco remota fuit ꝛ apa
cholericũ resolutũ ꝛ extinctum
cũ decoctiõe maluaꝝ violaruz
rosarum lactucaꝝ ordei ꝛ plan
tag. ℣ facta cuapotatione cũ pe
tijs madefactis in hmõi deco-
ctiõe applicauim⁹ linimẽtum
sup totũ mẽbrũ qõ cõstabat vi-
tellis ouoꝝ cũ albumine vb⁹ con
quassatis cũ oleo rosato onfan
cino ꝛ vnguẽto rosato. M. mem
brum quorũ situauim⁹ in cuna
bulo tela ꝛ bõbice fabricato in
ꝛta tibie lõgitudinẽ: vcz a cani
cula vsqꝫ ad genu subtilissime
suto a sutore. habebat ꝛz cuna
bulũ baculum rotũdũ ab vtra-
q̃ parte ꝛrta ipsi⁹ longitudi-
nẽ vt mẽbruz erectũ detineret.
habebat insup ꝯplura cingu
la panno lini ꝛ lana fabricata:
quibus adinuicẽ alligatis cu-
nabulum tibie adherebat. Et
sic via ista et curatione auri-
liozũ antedictorum ꝑfatus vir
dei munere sanitati restitutus
fuit absqꝫ astellatione et absqꝫ

detrimẽto ac etiã cũ erecta fi-
Dieta gura mẽbri. ¶Dieta preterea
fract.a principio vsq; ad secu-
ritatẽ apatis dz esse tenuis. Ve-
rũ tranlacto tpe ꝑdicto cibaria
sanguinẽ viscosum z grossũ ge-
neratia ministrãda sunt. Et ꝓ-
Gale. pterea Gal. iubet dari carnes
grossas: vez vaccaz capita z in
teriora z extremitates alalium
vt mediũ eterogeniũ ꝟ veloci
ter z fortiꝭ os restaurãꝭ z colli
gãꝭ duz z forte gñeꝭ. Rusz ꝛz
aut triticũ vehemẽter decoctũ
in brodio carniũ ꝑdictaz gros
sum z viscosum gñat nutrimen
tũ. Qua de re castanee z oia vi
ctualia de pasta ꝓfecta lac re-
cẽs caseus piscesq; viscosi ad
hãc intẽtionem vtiꝭ pceduñ.
Vinũ ꝛz grossuz i eodẽ tpe et
nõ subtile esse dz. ¶De purga
tiõe ꝑterea aliq̃d est dicẽdũ: lz
Purga- vt Cel. refert autoritate Eraſi-
tio. strati. c. de dolore articuloz. vt
Cel. essẽ ꝓfatꝰ vir cũ cuidẽs sit i oi
purgatiõe ñ tñ supiora mẽbra
verũertã z interiora eximiniri.
Tñ i ꝓnis dieb⁹ (vt sepenũero
expiẽtia nobis õmõstrauit)
nõ est rutũ soluere vẽtrẽ medi-
cina ꝓ os sumpta nec ipz ene-
mate incitare marie fractura
exñte in partib⁹ inferioribus
Arzil. corpis: vt Arzil. c. pemiali de
frac. ossiuz testaꝭ. Hoc totũ di-
co ne forte rõne motionis coz-
poris z agitatiõis materieruz
doloz in loco augmẽtetꝭ z ex cõ
sequẽti apatio gñetur. Ulteri⁹
in principio laudatũ ẽ ab oib⁹
q̃ vnũ de meliozib⁹ cũ ch⁹ itẽ-
dim⁹ in curatiõe fracturaz est
vt phibeaꝭ eaz apatio: ꝟ phi
bitio optie efficiꝭ canonib⁹ su-
peri⁹ obseruatis de dieta z au-
xilijs in principio adminiſtra
tis ꝓ sedatiõe doloris. Ꝓhibi: ꝓhi
beꝭ insuꝑ talis aduẽr⁹ ꝟ flebo: hme-
thomiã ex parte oppoſita ob: apa
tẽperatã ꝓ vnã diametrũ. i. si fa
cta fuerit fractura in brachio si
nistro: flomia dz fieri ex vena
cõi vel basilica brachũ oppoſi
ti eiꝰ. ¶Si ꝟo fractu. fuerit
in coxa vel in tibia dextra fiat
restauratiõe post duas horas
flomia facienda est de vena cõi
vel basilica brachij eiusdẽ la-
teris: qz si efficeret de brachio
oppoſito: sicut Guil. pla. ꝓpit. Ruf.
flomiam fieri cẽt pl⁹ vna dia-
metro qõ esset ꝫ mẽtẽ Aui. De
nigz iuuat summoꝛe hora me-
dicatiõis coz dulã supra lectuz
perpẽdiculariter pẽdẽtẽ z sola
rio alligatã habere vt manib⁹
per ipsam hora ascellationis z
medicatiõis aliquãtulũ melꝰ
a lecto se suspẽdẽr valeat. ¶Et
sic deo dante ꝛc.

¶Capi. ij. De medicinis re-
staurantibus fracturã z dis-
locationem ossium.

Medicine ꝙ faciũt ad
restauratioꝛez oim
fracturaz ossiũ dis-
locationũ et torsio-
nũ sunt ille in quibus
virtꝰ exiccatiua cõglutinatiua
z cũ pua caliditate cõsistit: sic
cut ẽ thus: mirrha: aloes: sãꝭ⁹.
¶Et ꝓpꝫ Gal. asserit mẽbrũ fra
ctũ seu dislocatũ ad suũ ꝓpriũ
locũ ꝑ medicũ nõ posse pduci
ti restauratiõe restaurari nisi a
pricipio fracturaz z dislocatio
nũ medicamina solidatiua ap
plicenꝰ: tñ in rei veritate ex ẽ
mẽbrũ in primis diebꝰ sp mi-
natur egrotãti z doloꝛẽ z apa
tiõẽ ac loci inflãmatiõẽ: tũc
prudẽtz medici est vsq; ad se-
curitatẽ apatis a ꝑdictis mẽ

Nota. dicaminibus desistere. Imo in dicina. ¶Item aliud medica- Cero
eodẽ tpe nõ modo vtile veruz men faciens ad torsionem nẽr tam.
etiã necessariũ foze mẽbrũ re- uoꝝ z ligamentoꝝ iunctura-
frigerare z materiã de loco ad rũ. ℞. sigilli salomonis. ʒ. iiij.
locũ attrahere. Mẽbrũ vtiq; re radicũ altee. ʒ. viij. folioz plã-
frigerãꝭ cũ albumine oui oleo tag. M. ij. oib⁹ adinnicẽ bulli-
rosa. et mirtino cõquassato. Si tis: deinde pistatis z cribella-
milijz mõ etiã materia diuerti tis ad ignẽ cũ cera alba suffi-
tur ꝑ flebothomiã fricatiões z cieti fiat cerotũ molle addẽdo
ventosatiões ad partes cõtra- olei ro. mirt. ana. ʒ. ij. rereb. cla
rias administratas. Quãobrez re. ʒ. j. z ß. agripe et dialtee aã.
ꝓpo. diuiꝰ et optimꝰ hypo. ad ꝓ- ʒ. ß. boliar. ʒ. vj. sanguinis dra-
positũ nr̃m fili mi Aluisi iubet co. ʒ. iij. thuris. ʒ. j. sandalorum
medicinas solidatiuas sup fra oim. ʒ. ij. ¶Et no. q̃ istud cero- Nota.
cturas z ossiũ dislocationẽ mi- tũ valet post septimum diem.
nime ponere vsq; ad septimuz Ante septimũ vero diẽ cũ ante
diẽ vel quouisq; mẽbrũ a nocu- dicta medela de albuminibus
mẽto apatis securetur. Ista est ouoꝝ vtilissimum est ꝓcedere.
cõis practica oium bonoꝝ pra ¶Item pro restauratiõe hmõi
cticantiũ vsq; ad dictũ tps me fracture z dislocã. notabile cero
dicaminib⁹ refrigerãtib⁹ pce tum descripsim⁹ in antidota-
dere. ¶Itẽ medicamẽ bonũ in rio nr̃o. c. de cerotis. et multa
principio fracture dislo. z tor- alia remedia in añcedẽti. c. des-
sionis sic ꝓponiꝭ. ℞. albumina scripta sunt q̃ advsum pñtis ca
ouoꝝ: olei ro. onfan. olei pti accõmodari possunt. Mlta
ß. fariẽ volatilis far. ordeacee ꝛz auxilia. c. proꝓrio õ torsiõe
aã. ʒ. vj. boliarmeni subtilissi- sunt cõmemorata ad qõ occur-
me triturati sanguis draconis rente necessitate recurrendum
aã. ʒ. iij. misce z ola adinnicem est. ¶Et sic deo dante ꝛc.
cõquassando z icorporãdo fiat
emplim: qz eiꝰ operatio in pri- ¶Capitulum. iij. De fractu C. iiij.
mis diebꝰ mirabilis est. ¶Itẽ ra ossis nasi.
trãfacta nona aut decia die nul
lo ꝫdicẽte si thymiate sicut est
doloꝛ apa z puritꝰ: tũc sup fra
ctura z dislocationẽ vtilissimuz
est infrascriptã medelã impo-
nere. ℞. albumina ẽruoꝝ ouoꝝ
olei mirtini olei rosati aã. ʒ. ij.
terebenti. clare. ʒ. j. z ß. thuris.
ʒ. iij. masticis. ʒ. j. et ß. mirrhe
aloes ana. ʒ. ij. sanguinis draco
nis boliarmeni aã. ʒ. ß. far. vo-
latilis. ʒ. iij. misce et vtere sup
fractura z dislocatione: qz in re
staurãdo eas est singularis me

Dero ꝛz a casu z ꝓ Fra-
cussiõe os nasi frã cura
gi cõtingit. Cuiꝰ ossis
signa fatꝫ ad ocu- nasi.
lũ manifestantur.
Et propterea illa
in presentiarum nõ describam.
Cõtingit itaq; iteradũ cũ vulne
re: et interdum sine vulnere di
ctũ os frãgi. Quãdo aũt fit fra
ctura cum vulnere difficilioris
curationis iudicatur. ¶Cura- Cura.
tio itaq; huius fracture isto effi-
citur modo. ¶Debet restaura-
tor digitum auricularẽ aut in-
dicẽ in naso ponere: z os de-

pressum superi⁹ elcuādo sīl' et semel ꝛ eodē tpe cū digit⁹ alteri⁹ man⁹ adinuicē pprimendo ossis fractu. pponere. ¶ Et si digit⁹ non fuerit sufficies os depssū ad ytē supiorē elcuare: tūc loco digiti habeat bacul⁹ de ligno salicis leni ꝛ cū ipo os eleuare conet mō iā dicto. ¶ Facta eq̄tiōe ossis i pte exteriori ponant petie cū albu. ouī madefacte cōssato cū oleo ro. ꝛ mirtino: addēdo far. volatilis far. ordei sanguis draconī. boliar. aā. parū. ꝛ int⁹ ponant tinte illinire cū albu. ouī pquassato cū oleo mirtino tm̄. Et ab vno latere si op⁹ fuerit pp anhelituz ponat tinta canulata ō argēto aut plūbo pfectaꝛ pānis in eo dē medicamie tuoluta. ¶ Trāsactis octo dieb⁹ cū medela descripta i añcedēti. c. ossiū cōsolidarina vtilissimū est transire: vel cū ceroto ad frac. ossiū faciēte i antidotario nr̄o descripto. Et si fuerit cū vulnere p posse vuln⁹ dimittat aptū vt q̄tidie oportuno medicamine visitari possit. ¶ Pro cuius curōne si vuln⁹ fuerit ptusū cureť curōne ptusi: ꝛ sic de alijs prout in doc. vulnex de oib⁹ dictū fuit.

Dieta

Cōiter aūt hec restauratio efficit intra. xx. dies. ¶ De dieta aūt ꝛ purgatiōe. c. j. ō vlī curōe fracturaꝛ. plēarie locuti sum⁹. Ḡre p tua necessitate illuc fcurre.

Ligatura.

¶ De ligatura āt hmōi fraz multi multa dixerit: ñ q̄ locus est inept⁹ applicatiōi ligature meli⁹ ē (vt experiētia nobis sepenūero demōstrauit) pdictā fract. solūmō cū prenoiatz medelis visitare. Et rō: q̄ si fuerit nimiz stricta ligatura posset mēbrū ex illa strictura i figurā in eptā reduci. Si vo nimis lara pax aut nihil iuuaret fractura ꝯ oib⁹ istis de causis dico q̄ fractu. nō ē ligāda pticulariter naso nō pōt admistrari ligatura seb certa regula ligādi aliēs admodū in alijs mēbris. ¶ Et sic deo dante ꝛc.

¶ Cap. iiij. De fractura mādibularum.

Contingit aliq̄s frā fracturā mādibulā ꝓpter rā mālū casum ꝛ percussio ꝛ dētis cognoscit ꝑ digitoꝝ tactū. ¶ Fractis oibus ibidē vtilē sermonē descripsim⁹. Et sic deo dan. ꝛc.

¶ Cap. v. De fractura furcule.

Urcula pectoris frāgit plerūq̄ ad partē interiorē declinādo. Interdū ad partem exteriorē os eleuan gnoscit ꝑ digitoꝝ tactū. ¶ Fractura ist⁹ ossis restaurat: si interius os declinatū fuerit ipm digitis ad exteriorē partem eleuādo ꝛ alterā partē ossis eleuatam intus deprimēdo. Et si fractura isto mō restaurari nō posit necessario ad vlteriora remedia trāseundū est. Sedeat igit infirmus sup sedē duob⁹ assistēt tibus ministris: quoꝝ alter furcule fracte teneat adiutorium ipsum simul cū spatula ad exteriorē partē trahendo. Alter aūt minister simul ꝛ eodē tpe cernat ꝛ humex cū quātitate pdecē tet extēdat: deinde conet restaurator fractura restaurare partez elevatā digitis impellēdo ꝛ deprimendo. Si vero ꝑ restauratione talis fracture pluma indigneris extēsione: nō nisi vtilissimū est sub titilico pectoris ponere: deinde iclinet cū dē donec costis approximet: q̄ ista operatio ad restaurandā fracturā ꝑm facit. Et q̄ sepe numero ꝛingit furculam frāgi ad interiora tm̄ ꝛ ad ipsam partē valde declinare. Dico q̄ tunc necessariū est infirmū resupina ri gibbosum puluinar sub hūe rius situādo. Ipmq̄ humex infe rius manib⁹ potēter submergēdo donec pars furcule interius deprīa eleuet: ā facto adequet fractura cuz digitis os fortiter stringēdo. ¶ Et q̄ plerunq̄ ad hāc fracturā sequit os squirolati. Ita q̄ ꝓpetuā pcurādoloꝛo sam egrotanti causare solet: vñ necessariū est (vt eger predicta passione priuet) locū incidere: incisiōe qua possit medic⁹ eum dē locū ab oī osse pūgēdi ꝛ squirolato mundare: ā tm̄ incisio cū cautela faciēda est ne pāniculꝰ pectoris disrūpat. ¶ Et si furcula fracta fuerit in extremitate versus partē intrinsecā: tūc eleuet adiutoriū cū pila ꝛ fascijs latis vl⁹ cernicē. ¶ Verum si frustū furcule ab adiutorio ad partē superiorē eleuatū fuerit: q̄ est de raro ꝛingēti tūc nullo mō adiutoriū est suspēdē dū. ¶ Prognosticatio: sciēdū est q̄ restauratio illi⁹ fracture difficilis a doctoribꝰ indicat. Et ꝓpterea indiget viro ingenioso ꝛ experto. ¶ De dieta ꝓterea i primis dieb⁹ ꝛ in ceteris tpib⁹ nō sec⁹ pcedēdū est quēadmodū dictū fuit. c. de vlī fractura.

Prognosticum.

Dieta.

¶ De purgatiōe aūt ꝛ flia purgēt corp⁹ iurta etatē ꝛ applonē ipsius ꝓut loc⁹ postulat vcz cū casia māna ꝛ diacaprokicone cū decoctiōe flox ꝛ fructuū cordialiū. Flia sīl' dz fieri de vena capitis partis opposite parti lesē. ¶ Facta deniq̄ ossis furcule restauratiōe p manualē operatiōnē empl'et locus cuz stuppatis ꝓius infusis in aqua ꝛ vino et expressis cū empl'o de albuminibus ouoꝝ ꝛ farīna volatili cū oleo ro. ꝛ mirtino ꝓquassato: cū quo vsq̄ ad septimū pcedēdū est: de duob⁹ in duobus diebus huiusmodi permutando medelam. ¶ Pro reliquo vero cura-

Purgatio.

tiōis p ghatiōe pozi sarcoidis eisdē auxiliꝫ ꝓcedēdū est de dbꝰ in añdicto.c.desū fuit. ¶Et si in isto casu astella tenuis fuerit necessaria aut loco eiꝰ frustū cozij ōsuꝫ ligamētis ꝓdecētibꝰ ligetꝫ vsqꝫ ad ꝓfectā ossis restaurationē idoloꝛose tñ ne materia trahaꝫ ad locum. Et sic deo ꝛc.

Ca.vj. fractura spatule.

¶Ca.vj. De fractura spatule.

RAro ptigit os spatule frangi sepissime tñ accidit fractura eiꝰ margini bus ateꝫ ipiꝰ laterib⁹. Pro cuius restauratiōe ꝓcedendū est vt infra.

Curatio.

¶Curatio itaqꝫ hmōi fracture est subtilis ingenio ꝛ magna cū diligētia manibꝰ os ad sunū ꝓpriū locū reducere. ¶Restauraꝫ ergo isto mō. Cōprimat medicꝰ manū sup locū eminentē ꝛ altera manu caput humeri capiēdo fm lōgitudinē inferiꝰ fortiter trahat. Per hūc em modū pars eleuata vel deꝑssa ad sunum ꝓpriū reducīt locū. Et si opꝰ fuerit ponaꝫ in actu restauratiōis pila magna stuppe madefacta vino sub ascella ꝛ cubitus inferiꝰ ꝑsus costes fortiter trahaꝫ. Et si fuerit necesse hēat restauratoꝛ altez ministrū adiuuātē eū: ꝛ marte si p se restaurationē facere nō possit: facta ossis restauratiōe emplastrekloc⁹ eū stuppis madefactis vino et aqua: deinde cplastratis cplo de farina volatili habita. c. ōvli fractura. Desup ponendo astellas lenes ligni tractabilis: vel loco eoꝝ plagellas cozū. Postmoduz ꝓdecenti fasciatura ola firmiter ligenꝫ p aliquot dies dictā pilā stuppe sub ascella relinquēdo. Reliquū ꝑo curationis vrgente necessitate capiaꝫ c. de fract. nec remittet medela nisi de sexto i sextū. ¶Cōmuniter tñ sunt q̄ i pmavisitatiōe tñmō ꝓcesserunt cū albumine oui cō quassato cū oleo ros. ꝛ mirtino: deinde transactis his diebꝰ ad iā dictā medelā trāsibant. Et mihi sp placuit ista curatio q̄ ꝑplurēqꝫ experti sumus cū honore ꝛ vtilitate egrotātiū. Ultio loco cū embrocis ꝛ ceroto nr̄o habito. c. de cerotis. locum sigillauimus ꝛ fortificauimus: cuius ossis restauratio cōiter in diebus

¶Ca.vij. de attritione ꝛ fractura ossium colli.

¶Caꝑ. vij. De attritione ꝛ fractura ossium colli.

Aul⁹ (vt refert Aui.) dicit os colli ita duz posse fracturam accipere. Contrariam tñ opinionem ꝛ Albu. Et q̄q̄ rotunditatibus ossium colli raro accidit fractura ꝛ nihilominus attritio in eis sepissime ptingit. Ad q̄n̄ quidē curaturam et attritionem ꝓpter nobilitatē nuche ꝛ ꝓtiā panniculoꝝ ꝛ neruoꝝ eius interdum sequunt̄ lesiōes valde magne sicut dolor vehemens: difficultas anhelitus: diffētio neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ intrinsecoꝝ ꝛ apatio ac paralisis brachioꝝ ꝑcipue fractura exīte in ꝙdilib⁹ colli. Si vero fractura fuerit i ꝙdilibus ꝛ partibus inferioꝛibꝰ vt in. c. ꝓpzio ō anathomia neruoꝝ nuche ꝛ distributione musculoꝝ fuit demōstratus: coꝛpa tibiaꝝ ꝛ pedū sequit paralisis ꝛ interduz motꝰ. ¶Pronostico tio de fractura ꝙdiliū ꝛ attritiōe eoꝝ est q̄ si patiēs iacet sup ꝙdilib⁹ ꝛ egredit egestio

tem attestant futurā. ¶Curatio itaqꝫ attritiōis ꝛ fracture ꝙdilium colli et dorsi si fuerit sine vulnere subtili ingenio tractanda ē. Si ꝑo ꝓdicta attrictio vel fractura fuerit cum vulnere ꝑsi dera statim an i vulnere fuerit aliqꝫ frustū ossis q̄ a natura in vulnere manu teneri nō possit: tunc eo casu ꝓtinus in ꝓmavisitatiōe illō os igenioſe ꝛ cū cautela extra vulnus euelleꝛ. Deinde ꝓcura stati dolorīs sedatio nē ponendo in vulnere oleū rō sa. masticinum ꝛ camomil. cum coullitione vermiū terrestrium dōs deinde paꝛ tereb. clarisi. addendo nō nisi vtilissimū erit ¶Cōfortare muchā ꝓterea a cernice vsqꝫ ad spinā ipsam vnctio ne iā dicta liniendo in isto casu summopere iuuasse ꝓcepimus. ¶Aul. tñ in oibus lesiōibus capitis ꝛ nuche laudat pinguedines gallinaceā oleū casti. ꝛ ane. Et si cuz eis terrestres vermes decoqueꝛent ad ꝓpositum facet. ¶Restaurato deniqꝫ osse sp̄ō dictis fractura exīte fiue cutis lesione sup collū empl̄m in pri mis diebus de farina volatili i superiozi doctrina habitum que nientissime admīstraꝫ cū eiusdē ligamētis ꝛ astellis necessarijs ꝓut restauratoꝛi videbit expedire. ¶Unū ꝓterea nō est ꝑmittendū vez q̄ oi die eger habeat ventris bñficiū aut enemate mediāte: aut alio igenio. ¶Flebothomia quoqꝫ in ꝓmis diebus vene cephalice manus ꝓtarie lese partis multum placuit optimo Aul. pla. vel loco eius ventolationes in spatulis vel naticis. Et sic deo dante ꝛc.

¶Capitulum. viij. De fractura ossis caude.

Cerunqꝫ ptingit os caude frangi ꝑtiz fractis ad casum cuiꝰ fractura ossis sensui sepe satis caude manifestaꝫ. ¶Restau Curratio itaqꝫ hmōi fracture sic ꝑficiꝫ. Cōiter vtiqꝫ practicātes os ad sunum ꝓpriū locuz reducere conaꝫ dextra manu caudā cōprimēdo sic. Et eodem tpe digitum pollicē vel indicē sinistre manus intra ānum imittēdo ōsoꝝ depssum fortī eleuatiōe ad suum ꝓpriū locum sublevādo. ¶Celebrata ossis fracti reductiōe sup̄ loco ponaꝫ empl̄m de farina volatili aut vnum ex emplastris iam dictis. c. de fractura. ¶Et ligeꝫ desup medela cuz ingeniola ligatura et pohatur astella stuppa inuoluta lōgitudinis medij palmi. ¶Pro relisquo vero curationis si necessitas affuerit ad. c. iam dictuz de vli fractura recurrendum est. Et sic deo dante ꝛc.

Ca.ix.

¶Ca.ix. de fractura adinterozij.

Icet. c. s. ō vli fractura ossiū plenioreꝫ tribi dederimus doctrinā circa cognitionez vniuscuiuqꝫ ossium fractis fracture. In ꝑnti tñ doctrina de ra ossis signis coarguentibꝰ ossis adinterozij ꝓpleā eē fracturā describere putaui. ¶Cumqꝫ ergo (testante Aui.) frangiꝫ adinteriozum fractura ad exteriozē partē vt ꝑꝛ declinare vꝫ vnū vez caput ꝛferiꝰ declinādo ꝛ altez eleuādo. ¶Et hec fractura facillime cognoscīt: q̄ si medicꝰ mānū ipaz ꝓtimeret sentiret os trepidare ateꝫ stridere. ¶Cuiꝰ restauratio (vt infra ꝓplet.) ꝓpparatis necessarijs ad magnoꝝ ossiū fractura restauranda adsit

Aui.

Cura.

restauratoꝛ cū duob⁹ ministris
Quoꝝ vn⁹ brachiū egrotātis
ppe manū ei⁹ manib⁹ capiat.
Alter aūt caput adiutoꝝ mani
b⁹ ꝯplectīt. Deiñ vn⁹ eoꝝ bra-
chiū egrotantis ad se fortiter
trahat. Alī⁹ vo adiutoꝝ ipꝫ ex
tēdat extēsiōe plurima. Post-
modū restauratoꝛ ābab⁹ sup fra
ctura cōprimēdo conet os frac
tū ad suū ppriū locū ꝓponere
cōpositione nāli ꝑ posse. Quo
fctō ponat restauratoꝛ sup fra-
ctura pelā lini olei mirtio ros.
empl̄z z onfā. ma defactā. Deide ponā
tur stuppate cū albumīe oui cō
ſſato z añdictis oleis ac faria
volatili desup oia ligando con
decenti ligatura. ¶ Postmodū
flōmia ligēt astelle z stituet mēbrū iux
ta formā traditaz in ca. ꝓnoia-
to. ¶ Seq̄nti aūt die aur statim
restaurata fractura flebothome
tur patiēs ꝑ vena cōi vl̄ basili-
ca enemate ꝑcedēti brachiū op
positi. ¶ In ꝑmis dieb⁹ sīl̄r añ
ōrtā liniēd⁹ ē vēter cū casia mā
na diacaptolicōe z hmōi. ¶ Si
Siru- rup⁹ q̄z ifrascript⁹ a prima die
pus. fracture vsq̄z ad securitatez apa
tis in aurora vtil̄r sumīt mam
ingossando cū aliquali cōforta
tione z retentiōe materiex. ℞.
sir. ros. ex infusiōe violati añ. z.
vj. aquarū violarū bugloſſe lu-
Dieta. pinoꝝ. añ. ℥. j. ¶ Pro dieta aūt
a muratiōe auriloꝝ nō sec⁹ ꝓ
cedendū est quēadmodū. c. j. ꝺ
vl̄i fractura dictū fuit. quare il-
luc recursus habeaſ i necessita
te. Jsta em restauratio spatio.
xl. dierū efficitur z cōfirmatur.
¶ Et sic deo dante ꝛc.

Ca. x. fractu ra bra chij. ¶ Capi. x. de fractura brachij.

Jnterdū (Aui. testāte me
dicoꝝ principe) duo bra
chij focilia frāgunt: z alj
qñ vni tm̄ euenit ipsa fractura
¶ Si aūt minori focili acciderit
fractura tūc ei⁹ restauratio fa-
cilis iudicat. Si vo maiori foci
li euenerit cū maiori difficulta
te efficit restauratio ipi⁹. Ethō
qz maius focile toti⁹ brachij ē
sustētaculū z multū de carne de
pauperatū: cui⁹ q̄dē extremi-
tas iferior est q̄ paruū z auricu
lare sequit digitū. Alterius ue
focilis extremitas est q̄ cū pol
lice digito cōtinuat. Et de his
duob⁹ focilib⁹. c. ꝓpzio de ana
tomia ossiū plēarie locuti sum⁹
¶ Preterea aliq̄n (vt inq̄t Gal.
placet vir autoritatis nō que
arte chirurga) ꝓdicta focilia ꝑ
plicatione accipere solēt: z ꝑ
tim hoc accidit nō in crate pue
cta sz pl̄z tenella. ¶ Curo itaq̄
fracture z plicationis istoꝝ
fociliū nō differt a curōne dicta
in añcedēti. c. ¶ Cum ergo ad
hanc frac. pueneris ꝓsidera an
frac. i maiori an minori an ābo
bus focilibus contigerit. Nam
si in maiori vel ambobus focī
libus fractura extiterit: tunc in
tempore eūtionis ossis magna
extensio est necessaria. Si ve-
ro in minori focili fuerit fractu
ra: tūc ꝑ ei⁹ restauratiōe parua
sufficit extensio. ¶ Habeas igit
duos ministros (vt i ꝑcedēti. c.
dcm̄ fuit.) Quoꝝ alter manib⁹
suis manū fracti brachij capiat
alter cubitū amplectēs manib⁹
bus ad se brachiū trahat extra
siōe equali. Quo facto restaura
tor conet fractura ꝓti pristina
manib⁹ amplectēdo ossa fracta
ad suū ppriū locuz reducere
Deinde ꝑ pareatur mēbrū pone
do desuper pelā oleis madefa
ctā cū stupparis medicamīe ap
stellis fascijs z ligamib⁹ in ꝑ

tēdēti. c. ꝺ septis. Et sint astelle
ḡnos vt sex ad min⁹. Et ꝑa ḡz
ceteris magis ḡssa ponaſ i ꝑta
fracturaz. Et fortitudo ligatio-
fractire. Jn extremitatib⁹ vero
astellarū sp ligatura z ligamē
toꝝ ligatio ꝺz esse aliquātulus
laxa: ne sua fortitudie materia
ad locū attrahaſ: z ex ꝓti loc⁹
aſſer. ad nimiā ḡz strictura seq̄-
tur ifdā mēbri stupefactio vl̄ cā
crenatio ipsi⁹. Sit aūt a ꝓncipio
vsq̄ ad securitatē spatio liga-
tura magnoꝝ ossiū fractoꝝ. Iter
vrūq̄ sp ꝑseruanda fitauratio
nis vez nec nimz stricta nec ni
mī laxa. Restaurata deniq̄ fra
ctura istoꝝ focilīū mō iā dicto si
tuetur brachium supra lectū si
tuatione eq̄li manū tñ aliquātu
lō elevatā tenendo ne hūores
ad declinatiōe ptez ōclinare va
leāt. ¶ In ꝑmis ꝑea dieb⁹ nisi
necessitate vrgēti fractura vsq̄
ad octauā diē nō est visitanda.
¶ Tñ ītidie sup adiutorio pona
tur pelā illinita oleo ros. odori
fero cū albumine oui ꝓssato z
parum succi plantaginis pristi
nī. ne hūores ad lesaz partez
trāsitum faciant. ¶ Ulteri⁹ rīa
ḡnalissima ē in isto z ꝑsīl̄i casu
de decē i decē remuteſ me-
dela sup fracturā lauādo mem-
bra cū decoctiōe hita. c. de vl̄i
frac. ¶ Sīl̄iq̄ mō ēt ꝑceptū an
tiq̄z z modernorum doctorum
est vt non auferaſ astelle vsq̄
ad ꝺdragita dies: q̄z (vt inquit
Auic.) melius ē peccaſ i isto ca-
su i tpe q̄ i sniam: vez melius ē q̄
ꝺicte astelle ymaneāt sup mē
bro ꝑ debito q̄z min⁹ ꝺebito.
¶ Juuat ēt sūmope i isto casu q̄
patiēs se custodiat a motu la-

Ro ꝓtigit ossa rasce fractu-
te manꝰ z digitoꝝ ra ra-
ei⁹ fractura accipe- scere
re. Tñ si ḥ ꝓtigerit manꝰ,
tūc ꝑ ei⁹ restauratio Cura.
ne ꝺz patiēs ledere tenēdo ma
num sup planā rabulā z lenem
stuppa aliquātulū innolutam.
Deinde habeat ministrū q̄ pol
licē ceteros q̄z digitos extendat
extēsiōe cōdeceti. Restauratoꝛ
postmodū conet ꝑpriꝫ digitis
ossa digitoꝝ fracta z rascere ad
ꝑpriū locū reducere. ¶ Si vo
fuerit fractura i vno digito tm̄
puta in pollice: tunc ligeſ (ipo
sita ꝑus medella ꝺ farina vola
tili pluries supi⁹ tā dicta) cū fa
scia stricta ꝺ duab⁹ astellis ad
quātitatē mēbri ꝑportiōatis q̄
bus mediātib⁹ digitis i tui nā
li forma ꝑseruari valeat. ¶ Sīl̄r
si ꝑdcā fractura digito pollici
acciderit: tū secuta ei⁹ restaura
tōe ligeſ mō añdicto cū digito
propiq̄ z vola manne. ¶ Et sic
succesiue ordie añdicto ꝓce-
daſ: z ligeſ manꝰ cū fascia sup
tabula tendenti a cubito vsq̄
ad extremitatē digitoꝝ z arte
z igento fabricata nō remuteſ
vsq̄ ad septimū diē. ¶ In ceter
ris autez tractādis est ḥ fractu-
ra ꝑ eius restauratōe quemad
modū. c. j. de vl̄i fract. dictum
fuit. ¶ Et sic deo dante ꝛc.

Ca. xij. ꝺ fra. co. z eaꝝ cura. C. xij.

Jrimꝰ i simone ꝺ ana fractu-
tomia costaꝝ in hūs ra co-
no corpe situatas eē staruz.
xij. q̄z quiq̄ inferio
res mēdosas ꝺnt: z isq̄

rissime fracture contingit pp eaꝝ cartilaginosam nām. Alie aūt septē cōplete vocāt: q̄bus vtiq; pp eaꝝ duritiem plerūq; via pcussionis siue ptusionis a re cōtundenti facte fractura cōtingere solet. ¶ Et q̄q; circa earum restaurationē sub noīe alicuius discordie multi multa et varia locuti fuere. Guil. pla. Cū excellentissimi Guil. pla. opinionē seq̄r. Signa Inq̄t (p̄fat⁹ vir) q̄ si costas cōtigit frāgit i vno locovl duob⁹ ō facili cognoscit: q̄t dū cōpmit sup locū fracture manib⁹ eger sentit in loco fracture lesionem notabilē ⁊ anhelit⁹ difficultatē pariť: ⁊ son⁹ i loco fracture tpe p̄ssure a medico sentit. Cunq; igit̄ h⁹i indicia i ista factura affuerit: tūc arguas costas esse nimis plicatas: aut in eodē loco fractas. Ad quā quidem plicationem ⁊ costaꝝ fractūrā interdum ꝓseqūtur morb⁹ pleuretic⁹ tussis sputūq; sanguis ac valida febris. Et hec fractura tā ab antiq̄s q̄ a modernis doctoribus non sine eminenti piculo iudicať. Et propterea fractura costaꝝ i cāis signis: iudicijs: dīēs ⁊ mō sue curōnis plż ꝙuenit cū cura fracture ossiū pectoris ⁊ furcule. Cura. ¶ Cū ǵ ad hāc ꝙuenerį fracturā i ubrili ingenio magna cū diligentia conerį os depssū ad suprioꝛ ptem manib⁹ eleuare ⁊ os leuatū int⁹ ipellere. Mod⁹ restaurandi cōmu. ¶ Wod⁹ aut restaurationis hmōi fracture est: vt posita sinistra manu sup ptē ossis fracti elenataꝝ ꝙaretur magnus dextra illinita aliq̄ tenaci ceroto vel medele plurime tenacitatis p spatiū vnius miserere aut paululū pl⁹ manū dexterā sup pdcā pte detinendo: q̄ fero stati fac q̄ eger fortiť tussiat: ⁊ simť ⁊ semel sinistra menu ptem eleuatam ossis fracti it⁹ ꝓximendo: ⁊ i eodē tpe altera manu ingenio illimitā ptem depssam eleuet. Cui⁹ re nacitaꝝ medele talis ē ordinatio. ℞. albumen vni⁹ ouī farine volatilis. ʒ. ß. dragaganti pisti thuris aā. ʒ. j. visci finissimi. ʒ. vj. muscilla. cōfecte cū aq̄ rosa. Illinas circūiacentem ꝓportādo ⁊ ozossa both forte. pducēdo. ¶ De die autem fl̄omia ⁊ purgatōe. c. ꝙo de frac. adiutorij lz dictum fuerit fl̄omia tñ dż fieri in prima vel secūda die de vena brachij oppositi ptis lesē. ¶ Dieta autem inis cē dż: p cui⁹ intētiōe i ne cessitate ad. c. vlē de frac. recurrēdū est. ¶ Unū tñ nō est ptermittendū. i. q̄ in isto casu trāsea q̄rta vel septima brodiū cicerum sim oēm modū administrādis cū vtilitate egrotātis ꝓce dat. gra carminādi ventositatē. ¶ Pro cura isuper quotidie aut enemate aut alīq̄ alio ingenio q̄ eger habeat bñficiū vētris. ¶ Et hec tibi sufficiāt p doctrina ptis. c. deo dante ⁊c.

¶ Capitulum. xiij. De fractura ossis coxe.

Iacet magna musculoꝝ copia ⁊ spissitudo adsit in coxa: tñ ei⁹ ossis frac. sensui nō occultať p̄sertim ꝓpter ei⁹ singularitatē: quapro ꝓpter cum maxima facilitate cognoscit q̄ ei⁹ fractura ad partem interiorē aut exteriorē cōtingit: q̄m os ipsius latum est. Nam si fractura ossis coxe ad p̄te exteriorē declinauerit: tunc ad eādem partem palā manifestat gibbositas ⁊ ecōtra. ¶ Restauratio itaq̄ fract. ossis coxe

thuris. ʒ. ij. farte fab. recēt. ʒ. j. ß. misce et cū cera alb. sufficiē ti ad ignē fm artē fiat cerotuz pertia: q̄ ei⁹ opatio mirabilis ē i sedādo dolores vēhoſos a q̄bus plerūq; in isto casu egrotā tes vexāt̄: ⁊ cū resolone etiaz sanguis ⁊ hūoꝛ pticulaq; lesā circūiacētem ꝓportādo ⁊ ozossa both forte. pducēdo. ¶ De die autem fl̄omia ⁊ purgatōe. c. ꝙo de frac. adiutorij lz dictum fuerit fl̄omia tñ dż fieri in prima vel secūda die de vena brachij oppositi ptis lesē. ¶ Dieta autem inis cē dż: p cui⁹ intētiōe i necessitate ad. c. vlē de frac. recurrēdū est. ¶ Unū tñ nō est ptermittendū. i. q̄ in isto casu trāsea q̄rta vel septima brodiū cicerum sim oēm modū administrādis cū vtilitate egrotātis ꝓce dat. gra carminādi ventositatē. ¶ Pro cura isuper quotidie aut enemate aut alīq̄ alio ingenio q̄ eger habeat bñficiū vētris. ¶ Et hec tibi sufficiāt p doctrina ptis. c. deo dante ⁊c.

¶ Capitulum. xiij. De fractura ossis coxe.

Iacet magna musculoꝝ copia ⁊ spissitudo adsit in coxa: tñ ei⁹ ossis frac. sensui nō occultať p̄sertim ꝓpter ei⁹ singularitatē: quapro ꝓpter cum maxima facilitate cognoscit q̄ ei⁹ fractura ad partem interiorē aut exteriorē cōtingit: q̄m os ipsius latum est. Nam si fractura ossis coxe ad p̄te exteriorē declinauerit: tunc ad eādem partem palā manifestat gibbositas ⁊ ecōtra. ¶ Restauratio itaq̄ fract. ossis coxe nō differt a curatiōe habita. c. de curatiōe fracture ossis adiutorij: vñ eodē recurrendū est si fuerit necessitas. Unū tñ nō ꝓtermittā: vez q̄ in restauratione talis. frac. maiori indigem⁹ extēsiōe q̄ i ceteris ossib⁹. Silicq; mō ēt astele q̄b⁹ mēbrū in sua figura rectū detinet: opꝛ etiā q̄ sint alicuius tulum longiores q̄ cetere astelle altoꝛ ossiū. Et ppea dicit Auic. raro hō ex hac frac. euadit a claudicatiōe. De cuna bulo āt siue captiola vel lithemine ⁊ alijs igenijs atq; medelis q̄b⁹ vťr chirurgici in frac. ossiū cruris ⁊ tibie apto lucido q̄ sermōe in. c. de frac. vli tibi plenioꝛē notitiā ō dim⁹. Firmatur autem hec frac. in. l. diebus citius tñ ⁊ tardius cōpleť hec restauratio iuxta etatē ⁊ corpis cōplexionem. Et ppterea dicit Auī. q̄ restauratio cholericoꝝ ⁊ senū ac cōualescentiuz minoꝛa tur. ¶ Et sic deo dāte ⁊c. Nota. Auī.

¶ Capm. xiiij. De fractura ossis tibie siue cruris. C. xiij

Nota. Fractura tibie (vt. c. xiij. de distributione ossium libri ō anatomia fuit demonstratum) duo reperiuntur focilia. Alterū quoꝛ quod maius est ⁊ nonnullis crus nūcupať. Alterū ꝏ minus focile ab eisdē focile dicit. ¶ Cū aūt frac. minori focili contigerit eius restauratio ab omnibus satis facillime iudicatur. ¶ Cū vero amboꝝ vel maiori eoꝝ euenerit fractura: tunc eoꝝ restauratio nō nisi cū difficultate obtineť. ¶ Verū si fractura amboꝝ fociliū cum vulnere repiať: tunc ob⁹ predictis difficiliozē erit restauratio nis. ¶ Signum vtiq; fractiōis Signa

maioris ossis est q̄ os fractum ad ptē exteriorem iclinare vł. Minoris aūt focilijs frac. ad ptē iteriorē exire solet. ℣ Restauratio itaq; fractuꝝ ossiū cruris non differt a cura habita. c. de frac. ossiū brachij. vñ eodē i tua necessitate recurre. ℣ Prepatis igiť olbus necessarijs ad hanc frac. restaurādā: ō q̄b⁹ plenarie dcm fuit. c. ſ. ō vłi curōne fractu re ossiū. vtilissimū est vt restaurator tpe equatiōis ossis duos habeat ministros: quorum alter extendat crus genu manibus amplectendo. Alter āt pedes sup cauiculā capiat tibiaz fortiť extēdēdo: q̄ extēsio ſiť ꝛ eodē tpe abvtroq; fieri dz. Quo fcō capiatur: restaurator fractu rā manib⁹ pximēdo ꝛ eleuādo put videbiť expedire. Et sic cō pmendo agat suā operationem donec restaurator ipse ossa fracta ad suū ppriū locū apposita eē psenserit. ℣ Celebrata restauratiōe isti⁹ fracture p ei⁹ medicamie pcedendū est cū petita made facta oleis ꝛ stuppatis ac emplastro de albu. oui ꝛ farina volatili ꝛ alijs iā dictz igenijs capitulo de curatiōe frac. brachij ꝛ adiutorij: quare gfa breuitatis ea pretermittā: qz alternatim inspici possunt. ℣ Et sic deo dante ꝛc.

Cura.

C. xv. ¶ Capituluz. xv. de fractura rotule genu.

fractura rotule genu.

Raro (vt ātiq; moderniq; doct⁹. attestātur) contingit os rotule genu fracturaz accipere: tamen p̄ morlo vt plm ei ptigere solet. ¶ Eueniente ℣ casu fractionis seu dilo. hmōi ossis: tūc subtili ingenio et toto conamie dz os fractū seu dislo. ad ppriū locū mb⁹ collocari. Deiñ loc⁹ ēpleť cū stuppatis illinitis empło de farina volatili ꝛfecto ꝛ alijs ingenijs. c. vłi ānotatz. desup ligatis cū plagella corij iuxta rotū ditatē rotule. ℣ Et hec medela de q̄nto i q̄ntū die pmutāda ē. ℣ Et sic deo dante.

Cura.

¶ C. xvi. de fractura rascete pedis ꝛ ossis calcāei ꝛ digitoz ei⁹. Fractura ossium rascete pedis et digitoz eius ac calcaꝛ calcanei est de raro contingenti. Et quando ecciđit p̄dicta frac. nō sine ingenti labore restaurať. Et ppea talis restauratio indiget probo ꝛ exercitato viro. Naz ꝓpter multitudinez neuoꝝ doloresve hementes ꝛ apatiōes euenientes dim⁹. Et ppterea qz ossa huiusmodi mēbra nō possunt frangi absq; notabili attritiōe nerno. ꝛ lacerto. ℣ Jō ꝓsilij meū est q̄ facta testauratiōe ossis vsq; ad septimū medicaminib⁹ linitis bus ꝛ dolorē sedatib⁹ pcedendū sit. Quoꝝ ex̄cpli gra prima ordinatio vsq; ad septimum talis fuit nra. R. olei mirtini olei ros. onfacini añ. ʒ. ij. albu. triū oui. ij. far. volatilz far. ordeacee cribellate far. fab. añ. ʒ. vj. ota ad inuiscē misceanť ꝛ cuz stuppis made factis aq̄ et vino granatoꝝ empleťur locus facta ossis equatione. Et nō remuneť nisi de tertio in tertiū. ℣ Trāsactis his septē diebus cū ceroto de radice altee et alijs reb⁹ ordinato i. c. ō frac. ossium pectoris pcedak. Modus autem restaurandi hmōi frac. talis est. Ponatur

Cura.

Cura.

Cura.

patiēs pedē sup firmā tabulaz ꝓheltro soleatā: deide minister cū magna solertia ꝛ diligentia pedē egrotātz manib⁹ ꝓximat ossaq; fracta meliori mō q̄ potest ad suū ꝓpriū locū collocet. ℣ Et facta restauratiōe frac. mō iā dicto minister seq̄ť curōne ¶ Tractatus de dislocatione ossium iuncturarum.

Ca. j.

¶ Cap⁹. j. De vłi curatiōe luxatorum ossium.

Dislocatio.

Ossis euulsio siue dislocatio (vt habetur ab Aliab. ſerm. ix. sue practice. c. ꝓpō ō dislocatiōe i vłi) est egressio augmēti ossis iūcture a sua ppria sede. In q̄ pcauitas repiť i vna extremitate: ꝛ altera eminētia. Et si dislocatio fuerit parua ita q̄ bucella ossis eť cōcauitatē i totū nō exieriť: tūc dislocatio nō cōpleta dz: ꝛ sepatio disgregatōis. Et ista dislocatōis spēs a nōnullis (testāte Aui.) torsio nuncupať: tertia āt spēs dislocatiōis ē q̄ ab eodē elongatio iuncta Aui. sniam q̄uoz modis adinuicē ꝛiungunť. Prim⁹ est c. ꝓpō de anatomia fuit demō stratū. Scōs mod⁹ fuit pervia tiō dislocatiōis a nā ordinať: vt in dēdus fuit ordinať ꝓ via apposita. Tertij⁹ modus fuit ordinatus ꝓ via ligatiōis: vt i ossib⁹ pectoz⁹ manifeste ꝑz. Quart⁹ ꝛo ꝛ vltim⁹ mod⁹ fuit ordinatus ꝓ via ligatiōis: vt i pixide ꝛ ꝓtebro apte cōfecit. Ad q̄ loca ꝛ eis cōsilia (vł. afra. testať.) seq̄ť ꝛa dislocatio. In alijs ꝛo trib⁹ modis aptio siue motio nolať. ¶ Cāe

Aui.

Aliab.

Torsio.

Nuncupatio.

Spēs.

Nota.

Signa

ſāt dislocatiōis iūcturaꝝ. Alie sunt extrinsece: velut casus: pcussio: ꝛ mēbroꝝ extēsio inordinate. Alie sūt intrinsece vt hūores grossi muscillagiosi ꝛ vētositas grossa circūdātes iūcturas. Alia cā fuit defectū nāe: q̄ (vt Aui. refert. c. ꝓpō ō dislocatiōe i vłi) i q̄busdā hoib⁹ ordinauit iūcturas cū debilitate ligamētoꝝ: ꝛ pcauitates iūcturarū ñ mltū pfundas. ꝛ ppea ibi ꝓpat⁹ vir loco pal. ꝛ de hoib⁹ ē q̄dā q̄ ꝓparať ē dislocā. i iūcturaꝛ suaꝛ: qm̄ pcauitates ossiū iuncturarū suaꝝ nō sūt pfunde: ꝛ bucelle ū igrediť eas nō sūt i trātes. sil⁹ dz in q̄t. Ligamētū q̄ ordiať iterea ābo nō est firmū: imo ōbile i creatōe sua minutū aut hūidū suscipiēs extētionē ꝛc. Dixim⁹ sil⁹ dislocatiōnē i magnis iūcturis posse ꝓtigeť rōne vētositatz grosse ꝛ humoz muscillagiosi. ℣ ñ ē meū: sz. d. Aui. tertia q̄rti. c. ō apate vētoso. vbi dť. ꝛ forsasse vētositas i iflāmatōe ñ ſsoluit spatia imo subtiliat mēbra ꝓiūctaꝛ resoluit ea ꝛ gñat in eis q̄ō facit necessariū di frūpe ea. i. dislocare iuncturas ꝛ vētositas remanet ꝛc. ¶ Et de dislocationib⁹ alia ē simpler: alia ꝓposita: q̄dā isup ē cū dolore: q̄dā associata apati q̄dā cū duritie: q̄dā cū vulnere ꝛ ossis fra. cōposita eē vł. ꝛ no. q̄ ab olb⁹ istis dōūs dislocatio curatiua vniuscuiusq; dislo. iēdū sumiť. Jūcturarū ꝓterea q̄dā ē facillie dislocabiles. sicut iūctura manꝰ: q̄dā ꝛo difficillime dislocabiles. sicut iūctura cubiti. ¶ Signa vtiq; dislocatiōnis magnaꝝ iūcturaꝝ ꝛ ēt parū dislocabiliū habentꝝ p eminētiā i vna tiōis parte ꝛ cōcauitatem in altera.

Cognoscunt ēt p difficultatem motōis iūcture z ineqlitatē cū suo socio. ℣ Ceterū iūcturā contingit dislocari sm vnā ḡtuor viaz. vez ad ptē interiorē z exteriorē anteriorē z posteriorē.

Prono sticū. ¶ Circa pnosticū dislocatiōis restaurāde sciēdū ē q iuxta pcipis opinionē q ql̄z dislocatio q cuz dolore: aut apate: aut fractura: aut vulnere associata fuerit piculosa est: z nō sine labore ingenti et eminēti pericu lo ei⁹ efficit restauratio. Et pterea (vt Gal. iiij. terapentice testat) ad istā dislocationē ppo sitā plerūq; seqūtur difficultas motiōes iūcture i sui extēsiōe et curuatione. Intm̄ q ppetua curuatio i iūctura remanere solet. Sicq; mō indiciū ē faciendū de dislocatiōe antiq; z idurata. Qua ꝺ re restauratio dislocatiōis ḡto citi⁹ efficit melior z securior est. ℣ Jccirco habemus ad hyp. āpho. vj. q. q. cūq; a sciatica molestat z restaurat z rursꝰ resilit: his musillagines sunt. in iunctura z tabescit crus z claudicāt nisi vrantur. ℣ Mod⁹ aūt adustiōis cū istro circulari ab Albu. demonstrat.

Albu Curō. ¶ Ulis igit̄ gnalisq; curō vniuscuiusq; dislocatiōis pmissis q̄busdā canonib⁹ z regulis habitis ca. de vlī fractura. ḡtuor intētiōib⁹ pleā. pria ē iūcturā dislocate ad suū ppriū locū reductio. Scōa iūctura collocate cōseruatio. Tertia i phibitiōe pseruate pticule ab apate z dolore vēturo pfistit. ¶ Quarta et vltia pleā cū accidētiū remotiōe. ¶ pria q̄dē itētio cōpleā admistratiōe extēsiōis et pulsiōis eminēt̄z repletiōe pcauitat̄z. ¶ Scōa itētio pleā cum admistratiōe localiū diuersoz modorū ēz q diuersa auxilia i restauratiōe dislocatiōis indiuersis tpib⁹ sūt necessaria. Jūctura vtiq; restaurata illiniat loc⁹ restaurate iūcture cū oleo ros. z mirtino caliḡis i hyeme z i estate tepidis. Deiñ ponat petia eisdē olis ibuta z expssa sup iūcturā tāte amplitudis q totā iunctūrā amplecti valeat. Deiñ stuppat̄z ēp̄ plimis pz⁹ vino ḡnatoz z aq̄ madefactis z expssis cū albumie ouiz alūs iā dict̄z z faria volatili illinitis p̄dcā iūctura optie cooptatur. Postmodū ꝺdecēti ligatura fiat mīe ligeī iuxta necītatē mēbroz vt infra suis ppriis. c. dicetur.

Hypo. ¶ Tertia pterea itētio pficit p vētz sokones z p flōmā ex latere oppositō i pmz dieb⁹ obtēpers tā p vnā diametrū ḡrute erate pstētib⁹. Cōpleā sup administratiōe bōe vite regimis i sui cōestiōe z potu: put dictū fuit. c. j. ōvli fractura ossiū. Ere illuc fcurr̄. ℣ Pro pplemēto istiꝰ ētie itētiōis. Trāsacto septio cū medela añdicta vtilissimū ē ad vlteriora trāsire auxilia ō ḡro in ḡtū die auxiliū fnoiāo: ḡtū ēpti pria ordiatio nra tar ē. ℞. olei mirt. olei ros. pleti añ. ℥. ij. albumina ḡtuor ouoz succi ḡnag nerue: succi pfolide miorꝭ añ. ℥. j. farievolant. farie ordeacee ℥. j. pulver̄z rubei. ℥. j. ß. ter añ. 3. r. pulver̄z resigillate boliarmeni pulver̄z ros. z mirtillor añ. ℥. ß. terebentine clare melī ros. cola. añ. ℥. vj. misce z vtere more ēptis. Cuius opatio ad pfirmādas iūcturas ē diuia z singlar̄z. ℣ Ad cōdē itētōez vz cerotū nr̄z i cō oīsiū fractoz ordiatū i añdicatio nr̄o. c. ō cerot̄z. vñ si op⁹ fuerit

Quarte itētio. ad illud recurrīt. ¶ Quarta deniq; itētio q̄ ℞git circa accūtiū

Gal. remotionē sic pleā: vez si dolor vel apa fuerit i cā prudētissimi medici ē (Aui. testāte) vt pri⁹ re moneat q̄ ad restaurationē puemat: ne forte rōe extēsiōis spasmus z alia multa accūtia mala ꝓuocent. ℣ Sedāt vtiq; dolorē z apa p dictū oēs ebrocationes anodine cū aq̄ z paz. vini odorifere pfecte ois si l̄r olea anodina velut camomil. ros. z ane. cū ebullitiōe vermiū terrest. z lana succida in isto casu vtil̄r pcedūt. Emplm q̄z de medela pfectū cū oleo ros. camo. z paz croci tribusq; vitellis ouoz ad inuicē incorpatis ad hanc intē tionē p̄tāneū remediū ē. ℣ Sedato dolore z remoto apate ad restaurationē iūcture cū securitate ꝓuenit. Et q̄ ptingit sepe nūero dislocationē esse cū vulnere: quare prius necessariū est dislocationē restaurari deiñ ad curā vulneris ꝓuerti vuln⁹ sucdo z ligādo ipmq; aptū detinē do q̄ ad modū. c. de frac. ossiū cū vulnere. Lati⁹ dictū fuit. Si ℣o p̄dicta dislocatio fuerit fracture associata: tūc solerti ingenio magnaq; sagacitate ambarū restauratio sit̄ z eodez tpe a medico tractāda est: q̄b⁹ restauratis cū astellis z ligamētis et dictis medelis ad suū locū ꝓ posse custodiant. Et sic deo ꝛc.

Dislocatio mandibule. ¶ Ca. ij. De dislocatiōe z mollificatione mandibule.

Signa aūt dislocatiōis secute i afrioꝛi ꝓte sunt: q̄z os remanet aptū dētes inferioris mādibule añce dūt dētes afrioꝛes superioris mādibule. Signa vero dislocatiōis posterioris sunt oris clausura. Jta q̄ a patiēte nullo conamine aperīt. Et ꝓpterea cibuz māducare nequit z nisi cū difficultate deglutit: z sermo (vt testat Bru.) i totū amittit. Et ista dislocatione dentes inferioris mādibule subintrāt dētes superioris mādibule z palato inhererе videt̄: z i pte exteriori manifestat aliq̄d eminentie ℥ soliditāt. habita itaq; dislocatiōis notitia tā afrioris q̄ posterioris partis: tūc sine aliquo tpis itervallo (vt refert Aliab. c. ꝓpio) expediētissimū est restauratoꝛē pollices digitos intra os inferiorem ꝓponere: eosq; super molares dētes mādibule iferioris virilit̄r iferi⁹ ipximere eadē hora alijs digitis ābaz manuū sub mēto applicatis ptes afrioꝛes mādibule sursum fortiter hincinde subleuādo. Et hāc restaurationē mō iā dicto sepenūero manibus nr̄is pficimus mādibula exīte dislocata ad afrioꝛē ptē tm̄. ℣ Uez si via añdicta restauratio fieri nō posset: tūc loco digitoz ponant duo cunei ligno leni pfecti i oze iuxta dētes molares fortiter detēti p restauratorem: deinde ponat fascia sub mēto ex duob⁹ capitib⁹ pfecta z sursum a latere dextro z sinistro capitis hora restaurationis vn⁹ minister sursuz trahat sine ex tēdat capita hmōi fascie extensiōe vehemēti a pte posteriori tenendo genua sup hūeros patiētis z restauratoꝛ ꝓmat ferī⁹ igeniose mādibulas cuneis antedictis: nā isto igenio vnā

quãqz mãdibule dislocationem collocauim⁹. Cũqz hec restaura tio retardat nõ sine emineti periculo egrotãtis ab antiq⁹z modernis doctoribus talis dislocatio iudicat. Aliab. em sermone ix. sue practice. c. ia dcõ. dt q⁹ ni si satis q⁹ primũ restauraretur: mala exĩ surgerẽt accĩtia velut valida z diuturna febris: doloz capitis: flux⁹ vẽtris: choleri cusqz vomit⁹. A spasmo si r pticle circũiacẽtes i posteꝝ cruciãtur. Et isti qb⁹ sr a accĩtia supueniunt tertia vel decla die avi tali vicio dissoluũt. ℣ Cõsecuta deniqz iũcture pdcẽ restauronẽ loc⁹ cũ ẽpso sepi⁹ descripto i supioꝝ doctrisde fractura ossiũ z dislocatiõe expleť. Et ligeť de duob⁹ i duob⁹ dieb⁹ medelã sup loco renouãdo. Et sicvsqz ad decimũ pcedẽdũ est. ℣ Et i eodẽ tpe ordinãdũ ẽ vt patiẽs p posse nisi sorbilia ferecr acẽdat: ne forte i cõestiõe rep⁹ dcẽsata⁹ agitareť mãdibule. Et p pñsrs ad pstinã redigereť egritudinẽ. Vinũ pterea si patiẽs febre vacauerit lipothymatũ eť dz ceroso tũ i colore. Si vo cũ febre fuerit loco vini accõmodate aqua melicedit. ℣ Et sic vo dãte ꝛc.

¶ Cap. iij. de dislocatiõe colli et spondilium. Ca. iij.

Aliab. Dislocatio colli.

Estãte Aliab. ix. sue practice ca. s. in dislocatiõe spine cõpleta infallenter morte repẽtina patiẽs morit. Et hoc nõ aliã ob cãm pringit nisi ppea qz ad talẽ dislocationẽ sequũr nuche z neruoꝝ eius torsio pquassatio z laceratio. Et ppea sint hõata lesiõis nuche necessario (vt als a Sal. dictum fuit) sũt sr ia sint homatib⁹ cerebri. Quare si acciderit dislocatis ptis spõdilib⁹ colli mor a morbo sq̃ntico patiens suffocat: qz ex hmõi dislocatiõe seqť phibitio anhelit⁹ i totũ: vñ iposita z subita nea mõte sepenũero deficit. Ad hõ. Ad dislocatione si r pectoꝝ spõdiliũ pp impedimẽtũ qb⁹ cõtinet. Aliab. male pnosticationis (vt hr ab ipꝝ pect⁹ monẽtib⁹ pulmo nãr anhelit⁹ frequẽs ac paru⁹ atq; mors matura psequũr. ¶ Dislo spondilii. Aliab. ibidẽ) sunt vtine õnegra: et egestio ab ipa hoꝝ tũ a motu pprio desistit: ex quo cationũ pterea spine spõdiliũ alia ẽ q̃ ad iteriozẽ ptẽ declinat. cui⁹ restauratio (vt Aliab. retulit) pi possibilih⁹ f: nõnulli th (vt pfat⁹ vir asserit) inbẽt iuxta loc⁹ cũ dislocatõis magna vẽtosi cũ pnocatiõe fortis sternutatiõis hora extẽsiõis z eẽtiõis pcẽs qb⁹ i re i vitate ab hyp. dinat. hyppus caude dislocꝝ cognoscitur: necnõ p tristissimã loci sensatiõ nẽ ac difformitatẽ ei⁹. ¶ In cuius restauratiõe isto mõ pcedi tur: vcz situato patiente sup lecto restaurator ponat digitum pollicẽ vel mediũ in anũ pri⁹ oleo rosillinitũ: deiñ forti ele uatiõe coneť os sursum ad suũ locum ducere. Altera manu ad exteriozẽ ptẽ os cũ osse adinui et apondo. ℣ Facta deniqz reiusq; spõdiliũ pticulaꝝ pdicta stauratiõe dislocatiõis vniuscu rũ statim locus p quatuor dies empleť cũ empto de far. volatili z albuminib⁹ ouoꝝ oto rosa. z mirtino pfecto. ℣ Cõsequẽter vsqz ad finẽ restauratõis ponať sup locũ ẽpl̃z nfm magra le ẽ farta volatili albu. oui. succo plãta. z solide: ac mltz aliis reb⁹ habitis. c. de dislocatiõe. i vli. Hre ad illo si op⁹ fuerit recurrẽdũ ẽ: qz ei⁹ opatio i oi dislocatiõe firmãda mirabilis est. desup

Aliab.

Sal.

dicta extẽsione z manib⁹ z pedibus ptis sedẽ collocat. ℣ Ulterius sciẽdũ est q̃ i quacũqz minima spõdiliũ motiõe vel a cã pmiti ur vt afficedẽti cãta pferti i etate tenella de futura gibbositate plz timẽdũ est. Pro cui⁹ curõne fiet sermo i vltio li. chirurgie ẽ additiõib⁹. ¶ Signa pnosticationis (vt hr ab Aliab. ibidẽ) sunt vtine õnegra: et egestio ab ipa hoꝝ tũ a motu pprio desistit: ex quo anhelit⁹ frequẽs ac paru⁹ atq; mors matura psequũr. ¶ Dislo spondilii pp impedimẽtũ qb⁹ cõtinetur. cat musculis lacertisq; pectoꝝ ipꝝ pect⁹ monẽtib⁹ pulmo nãr anhelit⁹ frequẽs ac paru⁹ atq; mors matura psequũr. ¶ Dislocationũ pterea spine spõdiliũ alia ẽ q̃ ad iteriozẽ ptẽ declinat. cui⁹ restauratio (vt Aliab. retulit) pi possibilih⁹ f: nõnulli th (vt pfat⁹ vir asserit) inbẽt iuxta locũ cũ dislocatõis magna vẽtosi cũ pnocatiõe fortis sternutatiõis hora extẽsiõis z eẽtiõis pcẽs qb⁹ i re i vitate ab hyp. dinat. hyppus caude dislocꝝ cognoscitur: necnõ p tristissimã loci sensatiõ nẽ ac difformitatẽ ei⁹. ¶ In cuius restauratiõe isto mõ pcedi tur: vcz situato patiente sup lecto restaurator ponat digitum pollicẽ vel mediũ in anũ pri⁹ oleo rosillinitũ: deiñ forti elevatiõe coneť os sursum ad suũ locum ducere. Altera manu ad exteriozẽ ptẽ os cũ osse adinuet apondo. ℣ Facta deniqz reiusq; spõdiliũ pticulaꝝ pdicta stauratiõe dislocatiõis vniuscurũ statim locus p quatuor dies empleť cũ empto de far. volatili z albuminib⁹ ouoꝝ oto rosa. z mirtino pfecto. ℣ Cõsequẽter vsqz ad finẽ restauratõis ponať sup locũ ẽpl̃z nfm magra le ẽ farta volatili albu. oui. succo plãta. z solide: ac mltz aliis reb⁹ habitis. c. de dislocatiõe. i vli. Hre ad illo si op⁹ fuerit recurrẽdũ ẽ: qz ei⁹ opatio i oi dislocatiõe firmãda mirabilis est. desup ligãdo astellã ligni tractabilz aut coꝛũ plagellã lõgitudinis duoꝝ palmoꝝ aut pl⁹: aut minꝰ put tibi videbiť p loci necessitate. ℣ Et sic deo dãte ꝛc.

¶ Capitulũ. iiij. de dislocatiõe humeri siue capitis adiutorii. C. iiij.

Aro caput adiutorij ab hũero pterqz adcatio inferiozẽ ptẽ (vt aliab. hume et Aui. testanr) ptin git dislocari. Ad superiozẽ etem ptẽ (vt prefati viri asserũt) nunqz propter spissitudinẽ muscꝰloꝝ z optimũ coopertũ spatule sequiť dislocatio. Nec etiã euenit ipm dislocari ad posteriozẽ (vt lqt Aui.) qm̃ spatula phibet ipam. Nec ẽt ad pect⁹: qz lacert⁹ q̃ duob⁹ cõstat capitib⁹ vna phibitiõe capitis hũeri nõ pmittunt caput adiutorij ad eũdẽ locũ declinare. Ad latꝰ vo si luestre interdũ sequiť. (vt lqt Aui.) dislocatio z sepať iũctura in dictis ptib⁹ separatiõe pua. Albu. tñ z caput adiutorij ad vnãquãqz ptẽ posse dislocari: qs i rei vitate cũ ei⁹ opiniõe qs pauc̃issimi z antiquoꝝ z modernoꝝ repiũ tur auctores. ¶ Cognita itaqz dislocatione hmõi iuncture qs de facili comprehendiť qñ ad inferiozẽ partẽ exĩt p eminẽtiã i subascella apparenter ac etiã p vacuitatẽ i superiozi pte hũeri pfecutã. Cognoscik ãz p signa pparationẽ hũeri ad hũeꝝ: qz dislo. hũer⁹ sp remanet difformis cũ aliqli ꝑcilitate a suo socio cui⁹ restan. stati vacãdũ ẽ. Cũqz ẽ dislo. pdicta i coꝛpib⁹ tenelle etatiz supueneriť: tũc ei⁹ restauratio cum digito pollice sub ascella iposito os supi⁹ foꝛtiť ipellendo z brachiũ altera

Aui.

Albu.

Cura.

manu inferi⁹ trahẽdo restaura
tor ꝓficit. ℣ Si vo hec restaura
tio ꝑdicto ordie acq̃ri nõ põt:
tũc loco digiti necessariũ ẽ pu
gillum sub ascella situare ⁊ mõ
ẽndicto os ad suũ locũ ipelle
re. At si i crate ꝓuecta cõtige
rit: tũc expedictissimũ ẽ iuctu
rã istã ad sedẽ ꝓpriã duceꝛ al
tero istoꝝ mõrũ: vcz aut cũ cal
caneo: aut cũ cuneo: aut cũ ca
pite hũeri alicui⁹ mistri altio
ris stature ꝙ sit statura ifirmi:
aut barra lignea rotũda: aut cũ
scalis: aut cũ fascia suspẽsa ⁊ li
gata i trabe solarij. Et i ꝑmꝫ a
calcaneo icipiem⁹. Situatoꝫ
itaꝫ patiẽte sup bãco vl lecto
vt meli⁹ restau. videbiꝫ: restau
rato⁹ ponat suũ calcaneum sub
ascella os surſũ fortiꝫ ipellẽdo
⁊ mãib⁹ brachiũ egrotãtꝫ ife
ri⁹ velociꝫ i eadẽ hora ⁊ virili⁹
deorsũ trahat eo conamie ac si
vellet adiutoriũ ⁊ brachiuꝫ ab
hũero euellere. Aut ponat cu
neũ sub ascella lõgitudisocto
digitoꝝ ⁊ latitudis. iiij. i extre
mitate rotũda ⁊ ser i alĩa extre
mitate. Cuius ẽmitas sit ali
quãtulũ lõga ad siℓitudinem
oni ⁊ pãnis: deiñ duplicatꝫ cũ
modico stuppe sub ascella si
tueꝛ cune⁹ aduertẽdo ꝙ rotũdi
tas cunei sit sub ascella. Quo
fcõ patiẽs sup scãno ꝓtin⁹ si
tueꝛ vna cũ restauratore: i op
posito tñ restaurato⁹ iaceat vt
hora restauratiõis pede dexte
ro vl sinistro sup altera pre cu
nei applicato surſũ fortiꝫ ipellẽ
do manib⁹ suis magna vt ige
niſ ⁊ conamie brachiũ patiẽtꝫ
ad se trahat: qꝛ ista via est secu
rior ceteriꝫ ⁊ raro fallax: ꝓ re
stauratiõis viã ex inuẽtiõe nr̃a
sepenũero expti sum⁹ cũ ꝺono
re ⁊ vtilitate nõ pus. ℣ Alia siℓr rest⁹
repiť via q̃ cũ barra siue stãga ratio
operať sub hac forma. Capiať cũ ba
barra seu stãga rotũda a duo⁹ ra
bus mistris. In cui⁹ medietate
adsit rotũditas ad oni siℓitudi
nẽ cũ pãnis ⁊ stuppa fabricata
ꝺ sup ligata ipamq̃ barram p
ẽmitates suspẽsã i hũeriꝫ suis
fortiť teneãt: stentq̃ i aliq̃ emi
nẽri loco vt eger cũ i barra su
ꝑdeꝛeť situãdo ascellã i rorg
ditate terrã pedib⁹ attigeꝛ nõ
valeat. Qꝺ cũ fcm̃ fuerit vnus
mistroꝝ brachiũ patiẽtꝫ iferi⁹
trahat ⁊ alter pedes dicti pa
tiẽtꝫ leniť ad terrã distẽdat. ter
ti⁹ aũt miſter adsit q̃ hũeꝝ p
priꝰs manib⁹ iferius ꝓprinat.
℣ Alia q̃z via ẽ q̃ p gradũ sca: restau
laꝝ ista restauratio reducit: vt ratio
vt suspẽso patiẽte sup scalaruꝫ gra
gradu pri⁹ pãnis ⁊ stuppa op̃ cũ ꝑa
time inoluto cũ aliq̃li eminentia
tia ad modũ oni ⁊ p restauratoꝝ
rẽ brachiũ iferi⁹ fortiť trahat
aduertẽdo q̃ grad⁹ scalaꝝ hoꝝ
ra restauratõis cadat sub alcel
la ne forte i focili aditorũ seu
capite causeť fractura. ℣ Aliꝰ restau
insup habem⁹ modũ q̃ solum ratio
manibus ꝓficiť. i. q̃ fortificata cum
fascia tele fortis duplicata et ꝑcin
trabi solarũ alligata ꝓdictus
lariť descẽdẽte ad modũ chor
dule situeť patiẽtis ascella sup
ꝑdcã fascia: ponẽdo sup prius
sub ascella magnã pilã stuppa:
aut pãnis ꝓfectã: deiñ ordie ꝺ
dicto i reductiõe scalarũ pce
daꝛ. ℣ Eodẽq̃ mõ sepenũero red⁹
reduxim⁹ adiutoriũ ad ꝓpriũ ro
locũ cũ ligno curuo ad modũ ba
baliste cũ sua chorda i ãbabus lib⁹
extremitatib⁹ clauis fortificat gra
ta a trabe solarũ perpẽdiculari
ter descendẽte per imũm ma

eleã vulgariter lataglia nũcꝫ
patũ. ¶ Situato itaq̃ hmõi in
stro cũ sua pila mõ ãdicto sub
ascella habeat ℞stauratoꝛduos
vel tres mistros q̃ patiẽtem a
terra ꝑ tres cubitos cũ dicto in
strumẽto leniter suspẽdãt ⁊ pl⁹
vel min⁹ iurta patiẽtis stature
necessitatẽ: quoꝝ mistroꝝ vn⁹
patiẽtis brachiũ inferi⁹ fortiť
trahat in eodẽ tpe. Siℓr ali⁹ ea
dẽ hora manib⁹ suis patiẽtis
pedes aplectať leniter tñ deoꝛ
suꝫ trahẽdo: ⁊ aliq̃n ipm suspẽ
dẽdo iurta necessitatẽ põderꝫ
lateris oppositi. Et isto mõ cũ
celeritate ⁊ egrotãtis brachij
tutela dislocatũ adiutoriũ mul
tiplicabit. ℣ Sũt ẽniq̃ nõnulli q̃ in
bẽ patiẽtꝫ ascellã sup spatulaꝫ
alicui⁹ hois altioꝝ stature sta
tura patientis situare: brachiũ
q̃ egrotãtis manib⁹ ℣sus in
feriorẽ ꝓtẽ fortiter extrẽdẽdo ⁊
magno conamine sursum reli
quũ corporis predicta spatula
sublenãdo: q̃ dẽ mod⁹ Iꝫ a nõ
nullis sit cõprobatus: tñ in rei
veritate ego hmõi modũ nũq̃
approbaui: qꝛ ei⁹ opatio ma
gna ex ꝑte mẽdaꝛ repiť. Ulte
ri⁹ plerũq̃ ꝓtingit iuctura istã
a loco suo laxatã multis dieb⁹
ꝑmanere i tñ q̃ sepenũero ad
duritiẽ ꝙuertiť. vñ añ ei⁹ restau
rationẽ vtilissimũ est locũ mol
lificare cũ decoctiõib⁹ molliti
tiuib⁹: aut cũ ẽplis vel cerotis
hmõi virtutẽ hñtib⁹: de q̃bus
oibus in antidoꝝ. nr̃o suis pro
ꝓ⁹ ca. vtilez faciem⁹ sermo
nẽ. ¶ Cũ q̃ locũ mollificatũ eẽ
cognoueris: tunc ad vnũ ex iã
dictis modis restaurãdi recur
rendũ eſt. ¶ Ei⁹ aũt ꝓfirmatio
(vt multi cõiter testanť) ĩtra vi

restau ratio cũ cal caneo facta

restau ratio cuz cu neo.

gesimũ ꝓpleť diẽ. ¶ De disso- Tps
catiõe aũt hũeri ⁊ capitis fur restau
cule hic cessabit sm̃o cũ rarissi ratõis
me (vt Auic. tenet.) ꝑdicta ossa Auic.
neq̃q̃ disso. suscipiãt cũ tñ ca
put spatule ⁊ furcule ac pecto
ris ossa sepationẽ patianť: dis
locationẽ aũt minime. Qua de
re cõsecuta ꝓtin⁹ vnione mani
bus restauratoris constrictiuis
medicaminib⁹ ꝑ eadẽ curõne
procedať. ℣ Et sic deo dãte ꝛc.

¶ Ca. v. De dislocatiõe cubiti. Ca. v.

Dissocatio cubiti ⁊ ei⁹ restauratio ꝓdifficilis cubiti.

Multis ꝺ causis dissocatio cubiti ⁊ ei⁹ restauratio ꝓdifficilis cubiti. indicať: tũ ꝓp ligamẽtoꝝ fortitudinez ipm cõtinẽtiũ: tũ ꝓpter eozum breuitatẽ: tũ etiã ꝓpter ꝛrietatẽ sue cõcauitatis. Et q̃ ista iunctura (vt nõnulli asserũt) ad vnãquãq̃ ptẽ possit dislocari: tñ q̃ ꝓterq̃ ad interiorẽ ⁊ posteriorẽ partẽ ipam dissloca. sufficiat est de raro ꝓtingẽti. Ceteris vo deteriꝰ ẽ illa q̃ ꝓp mobediẽtiã ⁊ carnis paucitatẽ ad partẽ posteriorẽ inclinať. Signa aũt talis dislocatiõis ꝺ facili hñtur ꝑ ocauitatẽ vni⁹ ptẽ ⁊ gibbositatẽ alterius ptis. Et cũ hoc etiã ifirm⁹ brachiũ ℣s⁹ pect⁹ nullo pacto ꝙplicare: nec ℣sus spatulã subleuare potest. Cognoscit insup isti⁹ iuncture luratio ad ꝓpationẽ lurati mẽbri cũ socio suo: qꝛ dislocatiõe ꝙsecuta plasmatio in lõgitudine ⁊ pulchritudie cũ suo socio longe difformis esse vꝺ. Et ꝑterea necessario intersanum ⁊ luratũ cubitũ semp magna apꝑaret inequalitas. ¶ Cũ ergo ad hẽc veneris dislocationem statim sine aliqua tpis intermissione si ad interiorez fuerit

Signa dissloca tionis

Cura.

partē adsint duo mīstri. Quorum vn⁹ patiētis adiutorium manib⁹ capiat. Alter aut man⁹ eiusdē fortiter mēbrū extēdit extēsiōeveheměti. Sīc restaurator eodē tpe manib⁹ oleo rosillinitis conet iunct. ad ppriā sedē collocare ipam pollicib⁹ suis: aut palma man⁹ fortiter impellēdo. Sed si ad posteriorē partē cubitū dislocari ptigerit: tūc necessariū est vt a duobus ministris bzachiū fortiter extēdat ordine iā dicto: z fortiter extēsiōe: deiñ restaurator manib⁹ suis cubitum cingēdo os ad ppriā sedē impellat. ¶ Hoc ꝓpleto iūctura emplo restricti uo emplet z ꝓdecēti liga. ligetur. Bzachiūq; ad collū suspensum detineat. Et nō pmittet talis medella vsq; ad ḡtā diem. Hec aūt restau. cōiter i. xv. diebus celebrāt. ¶ Et qr cōtingit sepenūero in fine cure iūcturā cū aliq̄li duritie remanere: propter cuius mollificatiōe recurre ad antidotariū nr̄m ca. de medicinis mollificātib⁹ necessitate vt genti. Sīc etiā dictis. xv. diebus trāsactis cerotū nostrū in cā fractor̄ ossiū ordinatū in. c. de cerotis accōmodate per aliquot dies sup totā iunctūrā deferri dz. ¶ Et sic deo dante ꝛc.

Tps restauratiōnis.

Ca. vj. De dislocatione iunctur̄ manⁿ z digitor̄ eius.

Dislocatio manⁿ.

Iunctura manⁿ et digitor̄ de facili dislocatiōne suscipere solēt. De facili sīc dū recentes fuerint restaurantur: quar̄ dislocatio lz ad vnāquāq; partē (vt oēs cōiter tenent practicātes) ptingere possit: tñ ad interiorē z posteriorē partē vt plurimum dislocari solent. Signa vtiq; dislocatiōis istar̄ iūcturar̄ nō differūt ab alijs signis supⁱ⁹ delcri Curatiōis iūcture manⁿ et digitor̄ eiⁿ ꝓficiē optia extēsiōe facta a duobus mīstris hincinde restauratōr iuncturas mouendo eminētiāq; loci manib⁹ ꝓpriis nec ossa ad suā ppriā sedē appnanť. ¶ Fcta restauratione loc⁹ ēplet cū emplo de farina volatili z albumine ouoz̄ ac oleo rosi. z mirtino ꝓfecto. Cū q̄ vsq; ad septimū ꝓcedēdū est ipius de trib⁹ in trib⁹ diēb⁹ pmutando: z manū z bzachiū sup rabula stuppa z pānis involuta situando. ¶ Septīa deiñ trāsacta cuius mollificatiōe recurre ad infrascripto auxilio vtiť pcedēdū. ℞. albu. duoz̄ ouoz̄ ol. mirti. ℞. albu. duoz̄ ouoz̄ ol. mastī. ʒ. ß. terebinti. ol. ro. aā. ʒ. ß. ol. mastī. ʒ. ß. terebint. claríssime. ʒ. i. pulueris rubeb. ʒ. ß. succi plantaginis. ʒ. vj. farie ordei z fabaz aā. ʒ. v. misce z more empti sup iunctura administret: nā eiⁿ operatio ī ol. dislocatiōe crede mihi vtilissima est. ¶ Et quia sepenumero ptingit istā iūcturā cū diuturno dolore z difficultate motionis z cū debilitate pluriū tonis z eiⁿ mollificatiōe infrascripti cerotū magistrale sup pdicta iūctura ponere necessariū est: cuⁱ⁹ talis ē ordinatio nra. ℞. Cere radicū altee decocte z cribellate grossē te radicū sīgilli salomōis sīr grossē cocte aā. lib. ß. ol. rosaceū. ol. olei mirti. aā. ʒ. j. ß. agripe z dialtee aā. ʒ. vj. terebētine clare olei camomillini. aā. ʒ. j. Fiat ceratum secundū artē. Et ad ista ris rosismarini. squinanti absinthij ana. paruz lumbricoz̄ lotis

rum cū vino. ʒ. j. ß. vini odorifere z interdū ꝓ retentiōe egestionū z inguinis tumefactiōe: et ꝓ difficultatē ābulandi: aī eger aliter q̄ sup calcaneo ambulare nequit. z cū hoc etiā crus nullo pacto a patiente duplicari pōt. Genu sīr cū hac dislocatiōe doloze minime vacare vī. ¶ Cum ergo cōre iūcturā per signa iaz dicta luxatam esse cognoueris: tūc velociter in eius reductiōe laborādū est qm̄ nisi recenter a sua ꝓpria sede luxata restaurent eius reductio in posteruz (vt inquit Aliab.) cū difficultate efficeret. Eādē sniam refert Ani. medicor̄ princeps dicens q; si nō reduceret velociter ad suū ꝓpriū locum fortasse effunderent ad eā humiditates z putrefierēt z ꝓducerent ad corruptiōnē totius mēbri ꝛc. ¶ Quare z si circa hūc modū restarandi iuncturam varie apud autores reperiant opiniones. Tñ oēs cōiter practicantes moderni docent hmōi iūcture facere restaurationē altero duoz̄ modoz̄. ¶ Quoz̄ primus est Alb. chirurgicoz̄ pater. z est oībus luxationibus iūcture anche reductio vniuersalis: ꝑsertim oībus his modis quoz̄ propria ignorať dislocatio. Ligato itaq; cum fascia seu mantili patiēte sub ascellis z inguinibus firmiter ad colūnam aut ad aliud instrm̄ ꝑsimilis fortitudinis: z ab alia parte ligēt cū mātili genu deorsum descēdendo versus caniculā abiq; insup firmando mantile: quo facto in eodē tpe vice vna fortiter ralis ab oi parte efficiat extēsio q; patiēs fere a terra suspendi videat: z sic restauratoz tpe hmōi extensionis manib⁹ totā iūcturā ꝓplectēdo

Cura.

Aliab.

Primus modus restarandi.

hincinde eā ꝓmoueat donec ad ꝑpriā sedē locatū esse cognouerit ꝙ de facili cognoscit ꝑ lōgitudinē socij sani eq̄lē z sedationē doloris. Et iste modꝰ lz (vt ꝑ dixim⁹) oib⁹ sit cōis: tū est magis ꝓnicis ad dislocationē interi⁹ z exteri⁹ secundā: nā vt dcm est ꝑ extēsionē dictā patiēs extēdat eminētia q̄ est apꝰ inguē cū calcaneo intꝰ ad suū ipellat locū: corā ꝑ genu ad interi⁹ducēdo. ¶ Secūs etiā modꝰ reductionis isti⁹ iuncture est vt situato patiēte sup mēsa lōgitoti patietis statura z i qualibet extremitate firmet colūna: deide cū mātili ab iguine ad dorsum sursum ascēdēti crucialr sup vētrē ligēt ad colūnā: z cū alio mātili ligēt ēt cora sup genu cruciatim voluendo donec sub calcaneo cū eodē mātili ad aliā ligetur colūnā z cū canulis positis inter mātile z colūnā torquēdo ab oi pte sic trahat patiens donec restauratoꝛ manib⁹ suis iuncturā ad suū locum ꝓponere valeat. ¶ Aliō ingeniū reductionis est: vt firmato z ligato patiente sub ascellis cū mātili ad colūnā cora cū mātili ligata ad torculare instrm annectat cū ꝓdicto mātili ligatione firma: qz ꝑ hunc modū vna q̄q̄ difficilis coxe luxatio ad suū ꝑpriū locū reducitur: dūmodo recēs fuerit. Cui⁹ q̄dē firmatio auxilijs iā dictis superi⁹. c. j. de vlr fractu. z dislocatio. ꝑplet. ¶ Uer si hmōi dislocatio a cā aficedēti cāri videtur: tunc post ei⁹ reductionē ad hūiditatē supfluā desiccādam actuale cauterū ab antiqs summe laudat. ¶ Consecuta deniq̄ isti⁹ iuncture reductiōe vtilissimū est astellā ꝙ aliquot dies pānis z stuppa involutā i pte exteriori coxe vsq̄ ad cauiculam ligatā detinere: ꝓtinus tū ligatā medela ꝓdecenti ligatura ipsa cruciatr hincide tēdēti: z nō remutet medela nisi de sexto in sextū. ¶ Cui⁹ ꝙfirmatio cōit in xxx. dieb⁹ ꝑplet. Et sic deo z.

Scūs modꝰ.

Alins modꝰ restaurandi.

¶ Cap. ix. De dislocatiōe calcanei z digitorum pedis.

Alcane⁹ vtiq̄ iterdū dislocatione ꝑplēta dislocari solet: raliqñ separat. Et ei⁹ q̄dez luxatio nō nisi ad ptē interiorē aut exteriorē tm sequitur. ¶ Cuius signū est q⁹ tumefactio calcanei ad eā partē vergit. Fo digitoꝝ a facili cā dislocant z cū facilitate reducunt. ¶ In reductione ergo ossis calcanei si dislocatio fuerit ꝑplēta (vt inqt Auic. c. ꝓrio) fortis extensio z ingēs ipulsio sup emi nenti loco necessarie sunt. In leui aūt motione calcanei leui extēsiōe z expulsione ꝓ eius reductione indigemus. ¶ Modꝰ reductionis calcanei talis est. Adsint mīstri duo: quoꝝ alter manibus pedem fortiter extendat ab altero mīstro corpus z genu etiā fortiter teneatur. Restaurator deinde manibus ꝓprijs os calcanei tpe extēsiōis ad suū ꝓpriū locum collocare conet. Secuta restauratione cū emplastris z auxilijs iā dictis in capitulis antecedētib⁹ loc⁹ emplastret. Et ligetur cū cautela tm remisse ligature: ne nerui arioꝛes z posteriores a nimis strictura ledant. Circa denigdi gitorum pedis restaurationem nō secus procedendum est quē admodū capl'o de manus digi toꝝ reductione dictū fuit. Unū tm in isto casu nō pretermittam q⁹ facta equatione iuncture calcanei vtilissimum est (vt Auic. precipit) patientem per dies. xl. ab oi ambulatiōis exercitio se abstinere. ¶ Et qz interdū ꝓpter plurimā ossiū neruoꝝ z ligamentoꝝ compositionez pes debilis z doloꝛosus per mēses ambulatiōi inept⁹ remanere solet. Ideo ꝑ sedatiōe doloris et ꝓ se resolutiōe materiei faciētis do datiōe loꝛē cū ꝓfortatiōe particule: nō doloꝛis vtilissimū est infrascriptuz ꝓfortatiuū super totum pedem more ceroti applicare: cuius lis est ordinatis nostra. Rad Cerocum altee decocte z cribel. ʒ. ß. turiradicis enule z sigilli salamonis etiā decocte z cribellate añ. ʒ. iij. olei camo. ro. z murtini añ. ʒ. ß. agripe z dialtee añ. ʒ. vß. olei mastichini. ʒ. ß. verminum terrestrium lotoꝝ cum vino. ʒ. ß. et ß. camomil. rosa. absinthij squinanti anthos añ. paꝝ vini odoriferi ciatum vnum: bulliāt omis simul vsq̄ ad cōsummationez vini: deinde colentur cui colature addantur farine fabaꝝ benecribellate farine ordei pulueris rubei ana. ʒ. v. sanguinis draconis mumie añ. ʒ. iij. croci. ʒ. ß. sandaloꝝ omnium añ. ʒ. ß. z ß. terebentine clarissi. ʒ. ß. Et iterum cum cera alba sufficienti z cribratura predicta fiat cerotum molle: qd etiam in omnibus torsionibus z lacertoꝝ attritionibus est medicina magna. Et sic deo dante z.

¶ Finit liber sext⁹ Chirurgie eiusdem magistri Joannis de Vigo Genuen. Ad laudē omnipotentis dei.

¶ Incipit Liber. vij. Magistri Joannis de Vigo Genuen. Ra palligene. De natura simplicium valde vtilis ad vsum practicantiū in arte Chirurgie: put in succedenti proemio patet.

Cum ego Joannes aia duerterem quātū vtilitatis eēt vniuersis chirurgicis chirurgiam excercentibus cognitionem z naturam illorū simplicium habere: quibus in componendis z ordinādis emplastris vnguētis atq; linimentis et alijs necessarijs igenijs ad chirurgicū negotiū quotidie frequētissime vtuntur. Mihi quidē oratoꝝ eloquētia eēt necessaria si id narrare vellem. Qua de re ad eoꝝ vtilitatem libellū de natura simpliciū extractū meliori mō quo potui ex anti quoꝝ scripturis cōpilare decreui. In q̄ qdē nō mō naturā z eoꝝdē posse. Uerūctiā et modū pharmaca ꝓponendi in quocūq; fere simplici reperies. In oi etem simplici exēplum seu ꝓpositionē i curandis morbis pharmaci cōpositi ad vtilitatem chirurgie tibi frequētissime describā. ℣ Igitur fili mi Aluisi legito hūc libū iterum dico plegito. Nā sicut ars suuz optimū finē (vt in proemio dixim⁹) sine artifice conseq̄ nō pōt sua idonea ac ꝓportionata instrumēta hūti. Ita z pharmaca diuersoꝝ simpliciū a chirurgo ad egrotantiū vtilitatē idonee ordinari nō pōt: nisi talis chirurgus hmōi simpliciū plenioꝝ notitiam habuerit. ℣ Si q̄s igit i arte chirurgica: pharmaca sil'r cōponere seu ordinare voluerit absq; vera z pfecta cognitiōe nature simpliciū ingredientiū: pfecto is eēparazi pōt ceco i ligno operāri. Nā sepissime cōtingit cecū scindē tē lignū plus z minus ō ligno

Eremplū.

accipere q̄ sit necesse. Et ꝓpterea freq̄ntissime errozē cōmittit. si liq̄ mō accidit chirurgo sepenūero errāre i ꝓponēdo vnguēta emplastra et linimēta ad vsum chirurgie naturā simplicium ignorādo. ℣ Qua de re vt facilius gradus simpliciuz reperiant ipa sub ordie alphabeti describā. Et licet inter doctores graduū varietas simpliciū reperiat: tm aliq̄n illuda diuersitate regionū causari posset. Ego em in hoc meo libello de simplici medicina sermonē tm mō flores abātiqū monumētis recollectos: z ꝓferti dioscoridis. Serap. Gale. Pau. Aui. z alioꝝ.

In primis a lra A. incipiēdo.

Acetū est frigidum in primo z siccum in tertio: compositas tm habet virtutes cum maxima penetratiōe: opiniões philosophoꝝ conueniunt in siccitate ipsius z discrepant in cali. z fri. Nā quidam dixerunt q̄ frigidum est q̄ choleram mitigat. Et alij dixerūt q̄ est calidum eo q̄ super terrā sparsum bullit z frangit petram. Melius q̄ de eo dicitur q̄ sit calidum postea frigidum acutum. Et propterea factum ex vino aut tem potenti calide complexionis iudicatur.

Acetū.

¶ Aloes epaticū caliduꝝ ē z sic. in scōo ꝑdu. Pudēdoꝝ vlceribus ꝑsertim virge z mēbris cū aneto ꝓdusto vtiliter admistratur. Uulnera quoq; recētia pōtētissime incarnat. Oculoꝝ caliginē clarificat cotūq; lachrymas cū aq̄ rosaz z mirtillo. ip si⁹ ꝛr⁹ ipositā potēter stringit.

Aloes.

¶ Agaricus est cali. in secūdo z sic. in tertio. pulueriz atus Agaricus. et admixt⁹ cuz melle litargirio cum terebētia z lupinoꝝ farina: nec nō parū salis atq; tartari vnam quāq; morphēā pu⁹ aliq̄ntuluz scarificatam valētissime sanat. Ossa q̄z corrupta cū pauco diez et mūdificat. Si liq̄ mō aduersus fistulā cū radice ytagōtez pulueres ꝛro carnis supfluē reotino parūq; tartari z salis ꝙz modū administratiōis ei⁹ intra fistulam impositus summo pere valet.

Agaricus.

¶ Assara siue baccara latte tm Hal. vj. phar. herba ē cal. z sic. ꝓpōnis i tertio. Cui⁹ bonitas radice tm ei⁹ ꝓsisterev⁹. Jō ratis pro confortatione ipsi⁹ sum dix ei⁹ ꝙcocta in lauatorio capi me vsitat. Itē lautio capitis.

Assara.

¶ Argētū viuū auct. Pauli est frigidū z sic. in quarto ex effectu eius cognoscitur: quia ex sua caliditate dissoluēdo incidit z penetrat. Quidam dixerunt ipsuz esse frigidum in quarto.

Argētū viuū.

¶ Alumē ca. z sic. i q̄rto ē phi humorū materierū flegmaticarū ad locū veniētiū. Et si mixtū z bullitū fuerit cū aq̄ plātaginis sanat vlcera difficillime curōis

Alumē.

¶ Amigdale amare ca. z sic. in scōo sunt. Et oleū ex eaz cuiusdē nature. Dulces ꝛro calide sūt z hūide i ꝓmo: z oleū earuz z o leū amaz faciūt ad surditatem auriū. Oleū ꝛro dulciū ꝓfert dolori eaz a mā mixta cāto. Amapa ꝓp⁹ ad ignē ispissate admdū ceroti adito aloe caballino lubricos mirabil'r iterficiūt et necant sup ymbilico impositc.

Amigdale.

¶ Anisuz est ca. et sic. in tertio. Ꝙtutē hz carminādi vētositatē.

Anisuz.

¶ Antimoniū est fri. z sic. i tertio. Et cū albu. oui z ligua pas-

serina farinaq; faba. parūq; thymis z pilis leporiz minutissime i cisis sanguis auriū fluxū z ꝙcūq; cā fluētē ꝓfectissime stringit ipm iter aurem admodum pessarū ipositū. Et in collirijs oculoꝝvtil'r administrat. Jō testante Almā. senitatē oculi ꝓseruat. Carnē insup i vlceribꝰ supfluā ꝓsumit absq; mordicatiōe etiā maligna vlcera z eorrosiua mūdificando incarnat.

Antimoniū.

¶ Arsenicū z auripigmētū sūt cal. in tertio sic. in scōo. virtutē hñt mortificādi z putrefaciēdi mēbruz: tamen auripigmentuz est minoris operationis.

Arsenicū cum.

¶ Absinthiū est ca. i ꝓmo sic. i scōo: cui⁹ virt⁹ rōne amaritudinis fue est stiptica. Jō sunt sibi ꝙtutes adiunctez Ꝙie inopatione. Absinthium igitur cōtusuz z sup tegula calefactuz vino odorifero irrorata percussionib⁹ contusionum ꝓfectissime opitulatur. Decoctum insup cū furfure cum. melliloto z malua cum sapa et aqua sufficienti et cum oleis anodinis: puta oleo rosa. mirtino atq; camomillino super contusionibus z attritionibus lacertoruꝝ miraculose valet

Absinthiū.

Altea.

¶ Altea de cuius essentia varie sunt opiniones. aliqui enim et communis vsus medicoꝝ tenent ipsam esse ca. z hu. calidi tate tēperata. Alij ꝛro ca. et sic. iudicāt. Jdeo Sera. c. de altea dicit q̄ eius virtus est stiptica re. Gale. ꝛo. vj. simplici. phar. c. euiscus. dicit ipsam virtutem habere abstergendi relaxandi seu digerendi dolorem q̄ mitigandi. Jdeo apostemata quę cum difficultate maturantur: maturat si cum farina tritici in

brodio gallinaꝝ z cū butyro ſiꝝ arte decocta z i forma empli re ducta fuerit. humores ꝺ cruꝺos z groſſos i apatibꝰ frigiꝺ pfectiſſime z celerit maturat z ꝺigerit. Jte ad fracturā oſſium cū medicinis valētibꝰ vtilr ipo nit. Uiſcoſitate ei ſua oſſa fracta ꝓglutinat. Et ꝓpea a q̄buſꝺā ꝺicta eſt altea: q ſe in altum eleuat: z viſcus q conglutinat.

Acorꝰ. CAcorus eſt ca. z ſic. i ſcō. Et vtiliter intus z extrayitꝰ ſple nis mederur.

Aceto ſa. CAcetoſa eſt fri. i pmo ſic. i. ij. eiꝰ ſyrꝰ ē cū lactuca ꝓtuſa z lin gua paſſerina z albumine oui ꝓquaſſato cuꝝ oleo roſ. onfanci no apata cholerica q̄ trāſeūt de membro ad mēbrū pſꝝ iuuare.

Agrimonia CAgrimonia ē ca. z ſic. in. ij. et ſuccꝰ eiꝰ cuꝝ cerotis vulneꝝ capitꝝ vtilr adminiſtrat. z ſirupꝰ cū ea ꝓfectꝰ vt i feriꝰ ſpaſmoſis epileptiꝯ z paliticis medetur.

Nota ſingla re me diū cō tra ner nozum paſſio nes. Cuiꝰ forma talr ē. R. Agrimōie mſicarie pipi. pruale verꝯ an thos añ. M. j. ſaluie nepite mē taſtri añ. M. ß. ſe. peonie z radi cis eiꝰ añ. ʒ. ij. ſanſuci feni. añ. M. ß. cinamo. nuc̄ muſc. cubebe añ. ʒ. j. ß. agarici trociſ. ℥. ij. oſa ꝓtundāt adiuicē: z cū aq̄ fe niculi ſaluieq̄ bul. vſq̄ ad ꝓſumptie pris: deiñ colent z cum ẓuc. z melle ſufficiēti ſirupize ex poſtmodum cū pilulis agreg. z pilulis fetidis purget corpꝰ: mā ꝺicetꝰ ſirupus cū aq̄ abſin. et ſalnie ſūptꝰ vnuꝝ quēq̄ doloꝛē ſciaticū z ſpaſmoſam diſpoſitonem membra cōfortādo reſoluit z mitigat.

Alliuꝝ CAlliū eſt ca. z ſic. circa ℥rtuꝝ. Et decoctū ſub pruunis cū cepe z piſtatū cū ficubꝰ z piguedie porcina apata frigida difficili me maturatiōis maturat. Sit etiā ōcoctū z piſtatū cū nuce et ficubꝰ acyriaca oibꝰ venenoſoꝝ aialiū morſuris intus z ex admiſtratū magna eſt medicina. Et propterea dicitur eſſe ruſticorum tyriaca.

CApiū eſt ca. in pmo z ſic. i. ij. Apiū. Et pūerat inter ſimplicia anodina. Et ē reſolutiuū z carminatiuū vēroſitatū. Et ꝓbuſtum ſiꝝ Anetū ē ca. z ſic. ꝓpriis i. ij. virge vtilr medet: i ſedādo au rū doloꝛē ē medicina magna. Anetū ſup ē reſolutiuū cū maturōne. Jō ſi cū reſolutiuis miſceat augmētū reſolutiōis pre to maturat. Jtē oleū eiꝰ admirū cū oleo amigdalaꝝ amara dat: cū oleo ēt de vitellis ouoꝝ mixtum z butyro z oleo viol. do loꝛē aurium acutū a mā calida cituꝝ mirabilr mitigat: z mari bus z paꝝ croci z vino Gnatoaurilū crede mihi in ſedando ꝺoloꝛem aurium mirabile eſt.

Anetū. Artemiſia. Artemiſia eſt ca. z ſic. ꝓpriis circa pncip. ij. Eiꝰ poſſe ē local nerueſa ꝓfortar. Et bullita cuꝝ vino z rebꝰ anodis i forma epithime admiſtrata cū ſpōgia vel lone fetā i eiꝰ ōcoctōe vt ſupra cū aliqli reſolutōe. Ualet ēt mirabilr in tenaſmōe a frigiditate cāta iſto mō faciēdo. Accipe colofoniam pulueriẓatā cū nuce cipreſſi z aliq̄tuluꝝ thuris. deinde pone pluerem ſup pruniis igniti et recipe fumū: poſtmodum habeas artemiſiā i ꝺebita ōtitate recētez z calefcām ſup regla priꝰ irrozata vino ſti-

pillo furfure z pilis: ſtomachū ꝓtico ſup quā ſedeat patiēs: qr ꝓfortat eiꝰ digonē aliq̄lr cozoboſādo vēroſitatesq̄ eiꝰ z viſcerum carminādo z reſoluendo.

Ameos. CAmeos ſemen eſt ca. z ſic. in tertio: z in auxilijs vtine z eiꝰ ꝓuocatiuis vtilr adminiſtrat.

Anetū. CAnetū ē ca. z ſic. ꝓpriis i. ij. Et pūerat inter ſimplicia anodina. Et ē reſolutiuū z carminatiuū vēroſitatū. Et ꝓbuſtum ſiꝝ Anetū ſup ē reſolutiuū cū maturōne. Jō ſi cū reſolutiuis miſceat augmētū reſolutiōis pre to maturat. Jtē oleū eiꝰ admirū cū oleo amigdalaꝝ amara dat: cū oleo ēt de vitellis ouoꝝ mixtum z butyro z oleo viol. do loꝛē aurium acutū a mā calida cituꝝ mirabilr mitigat: z mari bus z paꝝ croci z vino Gnatoaurilū crede mihi in ſedando ꝺoloꝛem aurium mirabile eſt.

Artemiſia. CArtemiſia eſt ca. z ſic. ꝓpriis circa pncip. ij. Eiꝰ poſſe ē local nerueſa ꝓfortar. Et bullita cuꝝ vino z rebꝰ anodis i forma epithime admiſtrata cū ſpōgia vel lone fetā i eiꝰ ōcoctōe vt ſupra cū aliqli reſolutōe. Ualet ēt mirabilr in tenaſmōe a frigiditate cāta iſto mō faciēdo. Accipe colofoniam pulueriẓatā cū nuce cipreſſi z aliq̄tuluꝝ thuris. deinde pone pluerem ſup pruniis igniti et recipe fumū: poſtmodum habeas artemiſiā i ꝺebita ōtitate recētez z calefcām ſup regla priꝰ irrozata vino ſti-

ptico ſup quā ſedeat patiēs: qr mirabilr tenaſmonem ſedat: et eſt medicina expta.

CAgreſtū ē frig. ꝓpriis i ſcō Agreſtis. i tertio. Uirtutē hꝫ repcutiē ſtim. di caliditatē humorum.

Acatia. CAcatia eſt fri. z ſic. ꝓpriis. Acatia nis vltra ſecūꝺū gradū. Et fortis ſtipticitatis.

Aqua. CAqua vt hꝫ pmo ſimplicium Aqua. phar. ē frigide z hūide ꝓpriis in pmo. Et ꝓpea virtutē hꝫ inſpiſſandi z ꝓgelandi: igit repcuſſiuū eſt apatis cholerici.

CAqua aluminoſa eſt virtutis aq̄ alt exiccatiue. ideo mundificat vlmino cera. Et eſt prohibitiua materierum flegmaticarum ad locum venientium.

Acedula. CAcedula eſt fri. z ſic. ꝓpriis circa ſcām gradū. Uirtutez habet repercutiendi et confortandi particulam.

Ambrotanuz. CAmbrotanuz eſt cal. i primo ambro ſic. in ſcō. mūdificat vlcera cū tanū. ꝓfortatiōe pticule leſe: z ſuccꝰ eius mixtus cum melle aceto z aloe cabalino z ſup vmbilico moꝛe emplaſtri poſitꝰ vermes potenter interficit.

Armo niacū. CArmoniacū ē calidū i tertio ſiccū in pmo. Uirtutē habet reſoluēdi potēt cū mollificatiōe.

Aſſafetida. CAſſafetida eſt ca. z ſic. i ſcō. Uirtutē hꝫ abſtergendi cum attractione vehementi.

Affodillꝰ. CAffodillꝰ radices ſūt cal. z affodi ſic. nature i tertio. virtutē hñt luſ. abſtergēdi cū cozroſiōe. Et ſuccꝰ caꝝ admixtꝰ cū melle z oło de tartaro ſiꝝ platearīū potētiſſime in albaras natiuitatē piloꝝ iducit. Decoctio ꝺ affodillū facta cū lixinio z lupinis vlceribꝰ putridis et ambulatiuis et cācrenoſis optime medet.

Argil. CArgilla ē frigide ꝓpriōis la.

in primo sic. in secūdo. virtutez habens repercussiuam.

Aspaltum. ¶Aspaltū: vt hȳr. xj. simp. phar est ca. z sic. cōplexionis i secō. Jō ȳtutē hz exiccādi z cōglutinādi vulnera recētia: z est ipuma in durata z repta i mari mortuo.

Attramētū. ¶Attramenti mineralia ca. et sic. complexionis sunt i tertio. Virtutem habent corrodendi: cum stipticitate non parua.

Auricula muris. ¶Auricula muris siue anagallus herba est duarū spērum: vez masculus z femina: vna ȳrū flore pducit iacinti coloris vl sub rubei. Alia ȳo florē celestinum pducit. Semina ȳo eaz in forma z magnitudine coriādri ca. ē z sic. Herba ēt est calliditatis tēperate z desicat fm Gal. fortiter abstergendo cuz attractione. Quidā vulgares dicunt esse oculū xpi cuz sic. non sit.

Bolus armenus. **Bolus armenꝰ est frig.** z sic. cōplexionis in secō. Restringit ꝯ materierum calidarum prohibitiuus.

Bacca lauri. ¶Bacca lauri siue semē ē ca. z sic. cōplexionis. Et fortioris calidi tatz caliditate foliorum. Et vtil' decoquanꝫ i balneis folia eius cuz saluia rozemarino absinto. et parū aliis ad cōfortādas pedum iuncturas. Et oleū ei' i vnguētis scabiei vtil' administratur.

Borago. ¶Borago ē ca. z hu. i primo. z virtꝰ ei' ē sanguinē bonū gñare. Et vtil' vulneratis cōcedit i ferculis cū petrosilio z mēta: pserti i brodio gallinax cocta.

Bugloss. ¶Buglossa ē ca. z hu. z cordiatis. z gñat bonū sāguinē. ȳtutē hȳs sirupꝰ boragis. Et ei' radix sub prunis cocta cū pertisana defactz pistata cū tātūdē carnz pomoꝝ. Et sub prunis decoctoꝝ et modico butyri potentissime panaritij dolorē mitigat: z ossa fracturas maturat. et i ore sumpta detenta pri' i aq̄ vino ꝯ natoꝝ infusa asperitatē lingue febricitātiū z siccitatē oris mirabil' lenit z extinguit. Et ifirmo delectationem prestat.

¶Betonica ē ca. z sic. i primo aut. Bet. Pāde. z ȳrꝰ ei' ē mūdificare z incarnare vlnera neruoꝝ: iter ceteras herbas pferētes ad vlcera capitz obtinet pncipatū: z solida ei' frōti posita oculoꝝ dolores mitigāt mām retinendo. Bet.

¶Berbēa ē fri. z sic. Virtutē hz maturādi z liniēdi sāpata cha vē hz maturādi z liniēdi sāpata cū albis ouis difficillie maturatiōis cū oleo amigdal. dul. z pingue. gallinacea et pauo cere oibꝰ ad formā ceroti reductz duritiez z siccitatez neruoꝝ mollificat z lenit: z si huic apositō adderēt. ℥. ij. diadī. gummi al. z. ℥. ß. ypoci ceroti galle. parūq; irios cēt medicina ope. tia ad omnia apostemata dura retoluenda.

¶Bleta ē fri. z hu. cōplexionis. vi' Bleta tutē hȳs abstergēdi ifrigidādi z humectādi. Jō decocta i brodio cū modico mercuriat z borragis z pauo zuccari vētrez soluit. Nigra ȳo stipticitate sua ꝯriū facit: qz est aliqr stiptica.

¶Buria pastoris siue sanguinaria ē frig. z ca. cōplexionis. Jō Buria stipticam habet virtutem.

¶Berberi est frig. z sic. i secō. Berb. siluestris ȳo est in tertio cū siccitate non parua.

¶Basilicō siue ozimū ca. i pmo cō. Basil.

sic. i. ij. z ȳtꝰ ei' cōfortat mūdificare z dissoluere: z i cōmestio ne sūptū caliginē oculoꝝ facit. In colliriis vero administratū oculorum caliginem emendat.

¶Buglossa ē ca. z sic. cōplexionis i. ij. ȳtutē hz abstergēdi cū maturatiōne: z succꝰ ei' cū succo apij mixtꝰ cū farina lentiū z terebē tina cū melle rosa. vlceribꝰ fraudulētis vtil' medet: z gfa exē pli tat pōt eē ordinatio. ℞. suc. buglosse. suc. apij depurati aā. ℥. j. terebē. ℥. iij. mel. ro. ℥. x. bul. simul pauxillū addāt fa. lēriū. ℥. ß. far. ordei. ℥. ß. misceat vtere vt dictū.

¶Bauria ca. z hu. est cōplexionis. ideo maturat apostemata nigra: ideo difficilius maturationis.

Bdellium. ¶Bdellium est ca. in fine primi parū plus. Jō lenit z mollificādo resoluit sāpata schirotica: vt hȳr in sexto pharmacorum.

Balsamum. ¶Balsamū siue ol. balsa. virtutē hz attrahēdi: abstergendi: z cōfortādi: z cicatrices vlnerū attenuādi: ideo ca. est z sic. i. ij. Balaustia. ¶Balaustia est fri. z sic. cōplexionis in. ij. vel quasi repercussiua: ideo vehementer stipticat.

Butyrum. ¶Butyrum ē ca. z hu. caliditate tēperata maturat z lenit cū sedatione: z deductū in mortario aurium clamosū mitigādo sedat dolorē.

Borax. ¶Borax ē ca. z sic. cōplexionis calliditate tēperata. ȳtutē hz cōfortādi z cōglutinādi vulnera.

Canlis. ¶Canlis fm Ani. li. ij. c. ō caulis lib⁹. est ca. in primo z sic. i secō. z posse ei' fm Dios. ē casum rectificare capillorū z testiculoꝝ atq; genitaliū mozbis cū emplis vtil' administrat.

Cucumer. ¶Cucumer. est fri. z hu. cōplexionis. Jō ȳtꝰ ei' ē infrigidare z humectare i secō fm Serap. q̄ re succꝰ ei' admixtus cū succo planta. albu. ouoꝝ z oleo rosaceo viol. oibꝰ aphatibus sanguineis atq; cholericis in primis diebus vtiliter medetur.

Citonium. ¶Citoniū acetosum fm Gal. Citonium est nature. Jō virtꝰ ei' est in pncipio apata calida repercutere: virtutē hz isup incarnādi z cōglutinādi vulnera. Similiq; mō dicit q̄ dulce hz substātiam tēperatā. Jō est minoris infrigidatiōis z stipticitatis. Et emplastrū de pomis sub prunis decoctis fm Serap. autoritate Dios. habētibus apa calidū in māmillis summope opitulat. Et ego dico q̄ vz in oibꝰ aphatibꝰ testiculoꝝ z ani ac emoroidibus z modꝰ oficiē di hmōi emplm optime descriptus fuit. c. de curatione obtalmie. z. c. de cura emoroidarū.

Calx viua. ¶Calx viua ca. est z sic. in tertio. Lota vino fm artē ca. est z sic. i pmo admixta cū oleo rosaceo z succo lactucarū z plātag. deinde oibꝰ i mortario plūbi deductis vlceribus ab igne euenientibus optime opitulatur. Scabiē z pruritū tibiax sanat z flurū humoꝝ phibet decurrere ad locuz. Una vero calx si cū cera oleo terebētine florezq; erix admixta fuerit omnia putrida vlcera ab omni putrefactione mundat.

Cozallus. ¶Cozallus albus z rubeꝰ sunt frigide z sic. cōplexionis i. ij. z lus. cōfortatiui z restrictiui. Jdeo si cum succo lingue passerine sanguine draconis et stercore asinino aliquantulum assato et albumine ouī cōquassato admixti fuerint flurū sanguinis narium poterit restrīgūt. Suspensū insuper ad collū stoma-

ehū tāgēdo eiꝰ digestionē ꝓfortāt ꝛ a fulgure tuenꝫ hoiem ipsos habētē etiā et domos. Carnē q̄z supfluā i vulneribꝰ ꝛvlceribꝰ (teste Aui. c. ꝓpo) sine dolore ꝓsumit. vñ si cotallo rub. adderenꝫ alumis roche ꝓbusti mirabo. citrini terresigil. balaustia singl'oꝝ. ʒ. ij. pulueris nostri carnis supflue remotiui corralli ꝑdicti añ. ꝑs vna vehemē

Collo- tiozꝫ eēt opatiōis ista medela. qntida ¶ Colloqntida ē calida in ktio ꝛ sic. in. h. ꝛ decoctio eiꝰ fctā cū aceto ꝛ melle ꝛ paꝝ sandarace dolorē dctiū potētissime removet a mā frigida ꝛ sicca cātū. ꝛ si admisceat. ʒ. ſ. cū. ℨ. ſ. mell' decocti vsq̄ ad spissitudinē solidā ʒ. ʒ. iij. ꝛ meḋ. aloes caballini ꝛ tātūdē de lupioꝝ farla ꝛ aceto

Cassia moze ceroti sup vmbilico impo sita pueroꝝ lūbricos pfectissime ltē ficeret. ¶ Cassia ſz Aui. li. ij. c. ō cassia eq̄lis ē i calidita te ꝛ frigiditate. ꝛ ōt ipam esse resolutiuā ꝛ lenitiuā: ꝛ apatibꝰ calidis ꝑsertl vlceꝝ ꝛ gutturis cū aq̄ solatri gargarizata valde cōfert. Lenit isup apata dura ꝛ ipa potēter resoluit. Podagricis ꝓtrea ꝛ alijs doloribꝰ a mā cala cātis singulare ꝑsidiū ꝑstat. vtilr ēt admistrat aduersꝰ dolores ꝓnolatos cum emplastris ad podagram facientibꝰ.

Sanguinem q̄z (vt ꝑfatus vir refert) mūdificat ꝛ flegma grossum euacuat.

Cina- ¶ Cinamomū calidū i scḋo: sic momū cū i tertio. Et cū vtilitate ponit in collirijs cōtra ocꝰoꝝ caligīnē seu debilitatē visus ꝛ imaginatiōes q̄ mināt catarratam

Crocꝰ futurā ¶ Crocꝰ autoritate Sal. vij. simpliciū pharmacoꝝ. calidꝰ ē i scḋo ꝛ siccꝰ in ꝓto. ꝛ est maturatiuꝰ: digestiuꝰ: ꝛ dolotis sedatiuꝰ. Igit accōmodate i digestiuꝫ vulnerū ꝛ i emplis aḃz tuz calidoꝝ administrat. Et vtiliter etiā imponit i auxilijs vlentibus ad neruoꝝ vulnera. Et i oleis ad dolorē aurū calidū ꝑserti bullitus cū oleo rosato violato ꝛ oleo de vitellis ouorum vnumquemq̄ dolorem aurium sedat.

Cala- ¶ Calamꝰ aromaticus calidus mꝰ ſ. mus est et sic. in scḋo Sale. autorita- aro- est et sic. in scḋo Sale. autorita- matte. vij. simplicium pharma. c. ca lami. dicentis q̄ q̄dam digerūt radicē eius cū bulbis potētissimā ſtutē hr̄e euellendi spinā ꝛ ossiū frustū: ſz q̄ nūq̄ expꝰ ē ipse vt retulit: ꝛ cortex eius admistus ꝛ cū melle ꝛ aceto admixꝰ ꝛ super allopicia capitis cataplasmatus mirifice eam sanat. Oculoꝝ q̄z caliginē aq̄ eiꝰ elā bicata (vt ſfra) celeberrime emē dat. ℞. calami aromatici melle añ. ℨ. ſ. succi rute. ʒ. iij. aq̄ celidoniē. ʒ. vſ. aq̄ feniculi aq̄ bene añ. ℨ. iiij. pipe. lōgi nucis muscate garioſi. añ. ʒ. ſ. croci. ℨ. ſ. flozū roziſma. aliquātulū cō tritoꝝ sarcocolle aloes. añ. ʒ. ſ. ꝛ ſ. fellis auiū de rapina viuentiū ꝛ ſ. fellis auiū de rapina viuentiū si tueniri possint. ʒ. vſ. vel loco eaꝝ capiat ō gallis gallinꝰ ca ponibꝰ ꝛ pdicibus i triplū: vez de fellibꝰ galinaꝝ ꝛc. ola añ in unicē triturata immisceant ꝛ cuz ter remouendo: cerebrū quoq̄ ſtur ꝛ vſui ſſerua. Jsta aq̄ bñ obturata vnāquāq̄ debilitatē vi sus et oculorum caliginem mirabiliter confortat.

¶ Ceruſa frigida ꝛ sic. ē i scḋo ꝛ vtiliter administrat aduersus vlcera calida ꝛ inflāmata. ꝛ eiꝰ estvlcera maligna cotosus abstergere absterſiōe domestica cum exiccatione ꝛ extenuatione aliquali.

Capparis ¶ Capparis ca. est in ꝑmo sic. in scḋo. Cuiꝰ virtꝰ est appetitū ꝓfortare: stomachū frigefactuz calefacere: ꝛ vinū decoc. ipsius ꝛ eoꝝ durities mirabiliter vz. Succꝰ insup eiꝰ in forma siruꝑi ꝓfectꝰ (vt ſfra) ad oēm sciati cā ꝛ artetica antiquatā vz miꝝ in modū. ℞. succi capparis ꝛ ci coree añ. ʒ. ij. succi ebuli. ʒ. ſ. et mediā se. cōiū. ʒ. ij. scoꝛ. gallitri ci polutrici anthos añ. ℳ. ſ. iue muscate absinthꝫ stichados sal me añ. ℳ. mediū viol. ℳ. ſ. ʒß. iuiubaꝝ prunoꝝ passulaꝝ ana. ℨ. ſ. liq. mūde ꝛ ptrite. ʒ. ꝛ. sansu matricarie añ. ℳ. ß. aque bu glosse endiuie feniculi añ. lib. ij. polipodij. q̄rcini. ʒ. vſ. bul. len igne vsq̄ ad ꝓsum. tertie par tis. deinde colenꝫ fortiter ꝛ cuz ʒuc. sufficiēti ꝛ duabꝰ. ʒ. optimi fusiōe ꝑdicte decoctiōis fiat si rupus in bona forma: q̄ ego se penumero expertus sum in do loze sciatico ꝛ artetico antiquo ꝛ ꝑsertim ꝓtra morbū gallicū summe valere. Iste em̄ sirupus amice potentissime digerit vnā quaq̄ materiam grossam ꝛ mi tam virtutē stomachi digestiuam ꝓfortando ꝛ oēs opillationes splenis ꝛ epatis mirabiliter remouendo: cerebrū quoq̄ ſficando: ꝛ vrinam etiam aliqua liter prouocando.

Castanea ¶ Castanea (vt Piero. de manfredis dicit) est ca. ꝛ sic. comple xionis in ꝓmo restringēs scoꝛ pus: vberrimum prestās nutrimentum: impinguans ventum facit ꝛ appetitum Pandect. autoritate Serapiōis graduat ip sam frigidam frigiditate pauca: ꝛ circa primum gradum caliditatis ipsam existere dicit.

Cubeba ¶ Cubeba ca. ꝛ sic. est ꝛ cōplexiōis temperate. Virtutem habens confortatiuā: ideo confortat digestionē stomachi. Et valet cōtra sincopin cum aqua boraginis exhibita. Valet etiam cardiacis ꝛ epilenticis.

Carui ¶ Carui ē ca. ꝛ sic. i tertio. Uir tutem habet diureticam: sed vi num decoctionis eius vrinā mirabiliter prouocat.

Campho- ¶ Camphora (vt cōiter omnes autores testantur) est fri. ꝛ sic. complexiōis in tertio. Ideo vtiliter interponitur inf̄ vnguētis vlcerum calefactozum.

Cino- ¶ Cinoglossa. i. lingua canis est fri. ꝛ sic. complexiōis. ꝛ succus glossa eius cum succo plantaginis et vino granatozum ꝛ parum licij ad ignem cuz predictis aliquātulū inspissatus vlceribus oris ꝛ narium gingiuarum ꝛ genitalium valet. Valet quoq̄ admixtus cum melle rosato ꝛ terebētina vlceribus ab humoribus frigidis causatis. Igitur (vt experientia nobis demonstrauit aduersus morbi gallici vlcera antiqua potentissime facit: eaq̄ ab omni tuboꝛositate grossa et (vt ita dixerim) radiconata ad modum fortis ligamēti cum facilitate mollificat: purgat: atq̄ mundat: eo maxime si ꝑdictus succus inspissatꝰ fuerit ad ignē aliquantulum cum sirupo rosato vel oximelle squillitico si vis vt fortiozem habeat potentiā. Itē folia predicte herbe vlceribus frigidis siue scrophulosis imꝑsita a ꝓprietate medentur.

Camo- ¶ Camomilla est ca. ꝛ sic. i pri milla.

mo. Uirtus eius est resoluere sine attractiõe cum aliquali mollificatione et loci confortatione. Ideo eius oleum benedictum nominatum resolvit sine attractione: et decoctio eius cum extremitate absinthÿ ⁊ radice liquiritie feniculi et petrosilÿ ⁊ paragini et cũ quatuor frigidorum seminibus cum iubis et sebestem in vino granatorum et aqua endiuie ⁊ zucaro dulcorata et ieiuno stomacho sumpta ad medictatem ciati vrinam potentissime provocat. lapillum expelli. splenis dolorem epatis et illorum curat ⁊ mitigat ac etiam ictericiam sanat.

Camepiteos ¶Camepiteos calidum et siccum in secundo. Uirtutem habet diaforeticandi: mundificandi: et resoluendi. ideo succus eius cum farina fenugreci et farina seminis lini cum altea decocta et cribellata ⁊ pinguedine anatis et galline more emplastri super mammillis impositus duritiem mammillarum resolvit. similiter succus eius inspissatus cum terebentina et oleo ipericonis vulnera magna ad sanitatem perducit.

Capillus veneris ¶Capillus veneris est frigidum et siccum temperate nature. Uirtutem habet diureticam et valet spleneticis ⁊ epaticis: et succus eius cum succo abrotani et altee ⁊ muscillaginis et nasturcÿ scrophulas resolvit: et in allopicia capillos provocat.

Cepe. ¶Cepe calid. sunt in quarto cum humiditate superflua. Decocte cum oleis ⁊ capitibus liliorum albozum cum butyro. et farina tritici de omnibus secundum artem faciendo emplastrum apostemata frigida que sunt difficillime maturationis maturant: et alba cepa ⁊ in furno cum tyriaca et sirupo de acetositate citri et parum diptami et tormentille decocta: deinde fortiter expressa: ex qua expressione sumendo ad quantitatem dragma tres iciuno stomacho per sex horas a cibo et potu abstinendo habentibus pestilentiam valde opitulatur. Et addendo electuarÿ indi ⁊ electuarÿ rosati ana. ʒ. ß. diasinicodiam. nil vtilius in pestilentiali materia: quia solvit materiam peccantem cum bezardicis virtute. Item aqua ex predictis cepis elambicata potentissime vrinam denegatam provocat quando ex ea sumitur ad quantitatem trium vnciarum cum modico zuccari in aurora.

Coriandrum ¶Coriandrum quidam dicunt ipsum esse frigidum et siccum: quidam vero calidum. Ab esse cui enim cognoscitur calidum esse: quia ventositatem et scrophulas resolvit: ex alio enim latere ostendunt esse frigidum. quia sumptum post cibum cibi vapores compescit et vapores ad caput ascendentes prohibet ⁊ vetat. Ideo decoctio eius cum farina fabarum ⁊ oleo rosato et mirtino ad ignem de omnibus faciẽdo emplastrum solidum apostemata testiculorum calida potentissime resolvit dolorem mitigando. Et succus eius cum succo lactuce et plantaginis ⁊ albumine ouÿ et oleo rosato: onfancino: omphacino omnibus simul conquassatis apostematibus calidis ⁊ hirsipilatis vehementer opitulatur.

Cascuta ¶Cuscuta est cali. i primo sic. circa principium secundi. Uirtutem habet mundificandi et purgandi melancholiam ⁊ flegma. Ideo eius electuarÿ ordinatuz (vt infra) ad apostema dura et cancerosa optimum est pharmacum. Recipe enscutę. ʒ. ß. capillorum veneris foliorum polipodÿ. ʒ. ß. agarici trocisati. ʒ. ß. ß. anisoꝝ. ʒ. vi. misce cũ melle rosato et sirupo violato fiat admoduz electuarÿ. Et dosis eius est dragmas sex vsq; ad vnciam vnam.

Calidonia ¶Calidonia est calida et sicca in tertio. et valde oculorum inimica. Ideo eius virtus in collirijs acuentibus visuz perutiliter imponitur. Et eius succus intra dẽtes impositꝰ eos intra spatiũ tẽporis facit cadere (vt quidam afferunt.) Et radicis eius est minoris exiccatio nis virtutem habens attrahendi et resoluendi. Ideo doloribus dentium a frigida causa causatis predicta radix aliquantulum contrita et aceto irrorata et sub dentes detenta optime medetur.

Cataputia ¶Cataputia est calida in tertio humida in secundo. virtutem habet principaliter purgãdi flegma melancoliam et coleram. Igitur eius decoctio cũ mercurialli herba polipodio cuscuta borragine passulis et datteris masculinozum prunis et capillo veneris cũ modico cinamomi in brodio gallinarum confecta omnem humorem crudum viscosum et flegmaticum et melancholicum optime digerendo purgat: et mane ieiuno sumpta cum sirupo et melle rosato. Ultra eius pulueris catapucie cuz modico cinamomi in ouo sorbili vel in brodio gallinaz sumptꝰ flegma grossum potentissime et sine mole stia purgat: ideo vsus eius confert ad sanitatem corporis conseruandam.

Canapus ¶Canapus est calidus et siccus in secundo. Et semen eius est maioris exiccatiõis. Ideo virtutem habet resolvendi inflationes et ventositatem carminandi.

Cupo ¶Cuperosa est calide et siccę complexionis in quarto. Ideo eius potentia corrodit.

Consolida ¶Consolida est calida et sicca cum caliditate temperata et cũ humiditate viscosa: ideo consolida maior siccitatẽ oris liniendo aufert masticata. Et omnes cõsolide videlicet maior et minor virtutem habent conglutinandi vulnera recentia. Aliqui etiam dicunt contritam consolidam inter duos lapides diuino miraculo curare et interficere antracem: sunt tamen ambe eiusdem virtutis.

Cãtarides ¶Cantarides sunt animalia parua volantia viridis coloris ad modum muscę longioris tamen corporis: et sunt calide et siccę complexionis in tertio. virtutem habent adurendi et vesiccandi.

Castoreum ¶Castoreum est calide et siccę complexionis in secundo. Uirtutem habet confortandi neruosa loca. Ideo oleum eius spasmi est inuarium.

Capisellū. ¶Capitellū siue lixiuiū q̄ vocāt la magistra ꝯficit sapo ē cali. ⁊ sic. ꝓkonſ. Jō adustiuū ⁊ cauterizatiuū ē q̄si vt ignis. Jtē capitellū i caciola enea ad ignē i forma salis ispissatū cū modico vitrioli romani vnum q̄cq̄ apa cauterizādo rumpit.

Cinis ¶Cinis est cal. ⁊ sic. cōpkonis maioris ṫn ⁊ minoris sm naṁ lignoꝝ q̄b⁹ efficit. Virtutez habet exiccandi ⁊ abstergēdi.

Case⁹. ¶Caseus recēs virtutē hz cō solidādi. Antiqu⁹ vero ꝓtrariū vt. r. simpli. phar. Gal. testat.

Crasula. ¶Crasula est fri. cōpkonis in iij. ⁊ hu. in. ij. Jō est extinctiua inflāmationū: ⁊ potēter repercutit. Et succ⁹ eius cū succo lactuce oleo ro. ⁊ alb. ouī: olb⁹ simul cōquassatis herisipile opitulatur. Genitaliumq̄ calefactionibus medetur. Et ignis cocture potenter occurrit.

Cressonus. ¶Cressonꝰ herba cali. ⁊ sic. cōpkonis in scō est apitiua ⁊ diafozetica: ⁊ cōesta cū oko ⁊ aceto vinā potēter puocat: ⁊ gustui vehemēter quorundā placet.

Ciminum. ¶Ciminū est ca. ꝓkonis i. iij. sic. in. ij. virtutē hz resoluēdi et carminandi ventositates grossas. Et cōtrituz ⁊ mixtum cum cera et oleo ca. mirtino ⁊ parū succi raffani domestici paululumq̄ succi absinthij sanguinem mortuum sub cute in contusionib⁹ resoluit ⁊ carminat. Jdeo nigritiem palpebrarum linozem sanat et maxime q̄n sunt a causa primitiua.

Card⁹ bñdictus. ¶Cardꝰ bñdictus sm Dios. habet virtutes refrigerātes et stipticantes: folia ei⁹ cū flozibus ⁊ vino bcocta dulce ⁊ sapa inflationē testiculoꝝ potēter resoluēdo spargūt. Et ei⁹ virtus oīb⁹ vlceribus ani medet. Jn vguēt̄z hz aduersꝰ vulnera succ⁹ ei⁹ vtilr imponit. Gal. ait. vi. simpli. phar. dicit. c. ō cardo bñ dicto. ipsum hꝛe virtutē inflatiuā et mediocriter diafoꝛeticat.

Diptam⁹ ¶Diptamꝰ est cal. ⁊ sic. in ter. ij. ⁊ virtus eius multū sm oēm modū administrationis morsuris venenosis vehemēter cōpetit. Jō (vt inqt Ver. in. xij.) animalia sagittis venenosis ꝓcussa naturalr ꝛ̄credo vsq̄ dū dōec iueniāt diptamū q̄ inuēto eoꝝ vulnera cū fricant et ipm māducant sanitatē acquirunt. Decoctio ꝯo ifrascripta et in potu sūpta mirā hz virtutē ad oia vulnera penetrātia in pectore ⁊ fistulas sanādas. R. radicis diptami sana mundi mūdicū diptami sana mundi mūdi carie auricule murris gariofili. cauliū rub. trifolij cū vino grana. ola decoquendo ⁊ cū sirupo de duab⁹ radicibus dulcoꝛata mirā hz ꝓgatiuā in vulneribus ⁊ vlceribus predictis.

Ebulus ¶Ebulꝰ alb⁹ ē cal. ⁊ sic. i tertio. ⁊ ꝓportione ꝓtꝰ ei⁹ ē attrahere soluere ⁊ cōsumere. ⁊ est fortiter diuretic. virtutē hz purgandi fla: niger vero melā et medici antiq̄⁹ vtebant i medicinis ⁊ purgatiōib⁹ sicut nūc moderni vtuntur loco eoꝝ sed monea: q̄ tūc tpis corpa erant robustiora: ideo robustiora me dicamia sustinere potērāt. Nūc q̄ corpora nostra lōge magis sunt debiliora mitiꝰ in purgādo agēdū est: quare hodiernis tpib⁹ ꝑpe etatē indies magis atq̄ magis declinātē ñ sine emēti picho egrotātiū medicamina eleborata egrotātib⁹ administrauit. Qua ō re si q̄s suo labo

rāti medicamine miti mederi pōt. Jn vanū atq̄ dolose medicamia ꝙiora q̄rit ille. Jtē succus eleboꝛis cū pinguedie porcia ⁊ oleo masticino atq̄ laurino ⁊ modico argenti viui extinguēti parūq̄ litargirij ad formā linimēti oīb⁹ incorꝑatis vnāquāq̄ antiquā scabiē difficillime curōnis potēt eradicat: ꝑfecte: sicut est balneū aq̄ decoctionis malvaꝝ: violaꝝ: ordei: furfuris: fumiterre: ⁊ pomoꝝ. Jtē bētina sit mixtū aduersus vnā quāq̄ morpheam ⁊ tineā vz.

Enula ¶Enula est ca. ⁊ sic. i scō. Radix ei⁹ decocta cū altea ⁊ sigillis salomōis ⁊ parū absinthij cū aq̄ deiñ pistatz oīb⁹ ⁊ cribella ture et melliloto trituratis ad ignē fiat ēplm solidū addēdo ol. rosa. ca. ⁊ mirtini añ. ʒ. ij. oēs musculoꝝ ꝓtusiones ⁊ attritiones lacertoꝝ dolorē mitigādo mirabilr resoluit ⁊ sanat: si riq̄ nō neruoꝝ torsionibus transactis primis diebus optīe medetur. Podagricis et attriticis et sciatica laborātib⁹ cū vtilitate non parua administrat. Jteruz virtus ei⁹ sm oēm modū administratiōis cardiacis stomaticis iuuamentum prestat: ⁊ propterea dicitur. Enula campana reddit precordia sana.

Epatica ¶Epatica ē cal. ⁊ sic. i. iij. Cuius hꝛ fruct⁹ ⁊ potus potentissime euellit eoꝝ radices exiccās ei⁹ folia ꝓtrita ⁊ cū farina ordei in vino granatoꝝ decocta ⁊ pane sandali albi cū oleo ro. onguento epatis calm aꝑa repercutiēdo spargūt ⁊ resoluunt: et decoctio ei⁹ facta cum endiuia domestica ⁊ siluestri ⁊ parū capilloꝝ ve. parūq̄ cicoree cū aq̄ ⁊ zuccaro ꝓfecta cū modico ꝯnatoꝝ vino laborātib⁹ epatis discrasia cal'a optīe medet: et ꝓpterea vt epatica: q̄ egritudinib⁹ epatis valde opitulat.

Ebulus ¶Ebul⁹ ē cal. ⁊ sic. ꝓkonſ. virtus ei⁹ ē resoluere resolone tēperata: ⁊ ꝓpterea ē domestice exiccatiōis ⁊ incarnationis vlcer. ⁊ vulneꝝ: ⁊ sm oēm modū administratiōis ipsi⁹ l vnguētis ēplis ⁊ linimētz aduersꝰ iūcturarū dolores vtilr imponitur.

Edera ¶Edera trestris est fri. ⁊ sic. cōplexiōis. Virtutē hz mūdificādi exiccādi: ⁊ icarnādi vulnera. ⁊ sanguē hirci ex ea diuti⁹ nutriti calculosis potēt medet: ⁊ cū lardone ⁊ eleboꝛo ꝓtusa advnā quāq̄ capitis tineā plm̄ fac.

Ermodactil⁹ ¶Ermodactilꝰ ē ca. ⁊ sic. ꝓkonis. virtutē hz abstersiuā cum aliquali corrosiōe: ⁊ hz Mesue podagricis medetur.

Es ¶Es ⁊ flos ei⁹ est cali. ⁊ sic. cōpkonis i tertio cuz potētia corrodendi ⁊ escharā faciēdi tarde remotionis. et hoc propter ipsius magnam stipticitatem.

Epithimū ¶Epithimū ē cal. ⁊ sic. ꝓkonſ in scō sm Pādectā. Gal. ṫn. vi. simpli. phar. c. de epithimo. virtutē ipm calefactiuū ⁊ exiccatiuū esse in tertio: ⁊ ei⁹ virtus est melancholiam ⁊ flegma purgare.

Eufoꝛbium ¶Eufoꝛbiū ē cal. ⁊ sic. ꝓkonſ in. iiij. Bullitū cū oleo sābuci no ⁊ furfure ac ꝑmib⁹ terrestribus mixtū vz ad neruoꝝ pūcturā: vz insup ei⁹ ꝑtē i cerotis et linimētis i cā morbi galli. i. de scriptiōe nostra ordinatis.

Emblū ¶Emblici mirabolani sūt ⁊ de ci-

coctio eoꝝ cū citrinis ⁊ aq̄ plā
agis ⁊ ro.⁊ paꝝ alumis roche
⁊ mellis ro.vlceribꝰ difficilꝫ sa
nabilibꝰ:sanationē celeriter ꝑ
stat. Citrini ꝺo mirabolani in
collirio obtalmie cale non sine
magna vtilitate imponunt.

Endi-uia. ¶Endiuia ē fri.⁊ sic.i ꝓmo. et
aq̄ eiꝰ cū aq̄ plātaginꝫ ⁊ ro.cū
sief albo sine opio ꝺ oibꝰ sim
artē faciēdo collirio vlcera di
scrasitata a mā cala emēdat:ꝑ
sertim vlcera mēbroꝝ genita
liū:ssr ēt aq̄ eiꝰ cū succo radi
cis altee et oleo ro.cam. croco
⁊ fari.ordei ⁊ vitellis ouoꝝ: de
oibꝰ sim artē ad ignē faciendo
empꝝm podagricis ⁊ chiragri
cis pētaneū remediū est.

Eupatoriuz. ¶Eupatoriū ē ca.⁊ sic.oppon
i scō.⁊ succꝰ eiꝰ cū succo lapa
cū acuti vtilr administrat ad
uersus vnāquāq̄ scabiē allopi
ciā albarā ⁊ tineā cuiꝰ exempli
gra talis pōt esse ordinatio.℞.
succi eupatorij succi lapacij a
cuti aā.ʒ.vj. eleborꝺ nigri ꝑti
succi fumiter.aā.ʒ.ß. butyri
pinguedis porcine aā.ʒ.iij. bul
liāt ola sil paꝝ:ℏiñ colenē ⁊ co
lature addanē litargirij aurei.
ʒ.ß.argē.vi. extincti cū salina.
ʒ.vj.olei masticini olei lauri.
aā.ʒ.v.succi limonū.ʒ.ij.ß.te
rebē.cla.ʒ.j.ß.sublima.liq̄facti
cū aq̄ ros.ʒ.ij.⁊ ß.ceru.ʒ.vij.mi
sce ⁊ sim artē fiat linimentum.

Fie. Fie. ℏtutē hz calefaciēdi in
ꝓmo ⁊ ericādi i princi
pio scōi. Jō ē maturatiua ⁊ leni
tiua:⁊ i gargarismatibꝰ matu
rātibꝰ squinātiā vtilr admistra
tur:⁊ ꝑtrita cū limacib⁹ fermē
to pinguedineq̄ porcia ad sum
mitatē aꝑatis sanie ꝓducit cu
tem celeriter subtiliando.

Faba. ¶Faba ē frig.⁊ sic.oppon fri
giditate dōestica. Resoluēs ēr
minādo hūores ventosos calib
dos:⁊ vtilr admistrat in aꝑati
bus testiculoꝝ ⁊ māmillarum:
flos eiꝰ facit ad obscuritatē vi
sus. Et est absterssiue virtutis.

¶Fenugrecū ē ca.⁊ sic.oppos.⁊ fenu
nis i.j. Eiꝰ ℏtꝰ ē ꝙglutinaē magnece
turaē ⁊ resolueē cū mollificatio
ne. Et ē maturatiuū aꝑatū fri
gidoꝝ ⁊ mixtā hūtiū nāz. ℏba
tibꝰ ℏo calidis nō vē ꝓferē ꝓ
pterea (qz vt inqt Gal.) ferunt gigid
tes flegmones exacerbat. Et
eiꝰ ꝺcoctio cū pfilia ⁊ le.citro
nioꝝ ⁊ paꝝ melliloti cū aq̄ ro.
⁊ ēdiuie sim artē ꝓfecta dolorꝫ
obtalmie calide sedationē ꝑ
stat aliqualiter resolnendo.

¶Fumꝰ ℏre ē ca.⁊ sic.oppon fumꝰ
i scō. Et succꝰ eiꝰ ispissatꝰ cū terre
succo lapacij acuti et modico
orimellis vnāquāq̄ morphee
fricādo locū mūdat. Jtē decoc
ctio fumiter.maluaꝝ violaꝝ
lapacij acuti cū furfure ordeo
⁊ nepita vnāquāq̄ scabiem po
tētissime purgat ⁊ mundificat.

¶Fenicul⁹ est calid⁹ ⁊ sicc⁹ in fenic
scō. Uētositatūq̄ carminatiū cular
⁊ ꝙfortatiu⁹ visꝰ. Jō ꝺr.bis duo
dat maratrū febres purgat at
q̄ venenum. Et purgat stoma
chū lnmē quoq̄ reddit acutū.

¶Fragaria est frigide cōplexionis. Fraga
nis.⁊ succꝰ eius cū vino grana ta
torum et parum aque ro.aꝑatis
bus calidis in ꝓncipio ⁊ aug
mento opitulatur.

¶Ferrū ē fricū ⁊ siccū i scō: Ferr
⁊ scoria eiꝰ est maioris siccita
tis q̄ ferrū. Jō plurimū stipti
cat ⁊ desiccat:⁊ scoria ferri din
tiꝰ deducta in mortario plūbi
cū oleo de vitellis ouoꝝ anrīū
indolorosa vlcera potentissime
mōdificat ⁊ desiccat:addito fis

biparū mellis ros.⁊ sarcocolle.

Frax. ¶Fraxinus fri.est ⁊ sic.i scō.
⁊ virtus eius est ꝙglutinare vul
nera carnosa. Jō folia eius bul
lira cū terebē.⁊ oleo ipericonis
⁊ parum masticis cum lūbricis
ferre ⁊ paꝝ vini odoriferi ⁊ suc
co millefolij ⁊ paꝝ ꝑsolide mi
rabilr ꝙglutinat.
nozis ⁊ paululū rubee tinctoꝝ
vsq̄ ad ꝙsummationē vini ner
uos incisos mirabilr ꝙglutinat.
Silr quoq̄ succus eiꝰ cū succo
malnauisci ⁊ succo cōsolide ma
iozis ⁊ oleo mirtino albumieq̄
ouoꝝ ⁊ farina volatili ⁊ sangui
ne draconis oibus admixtē cō
quassatis:⁊ super fractura ossiū
more empꝝi miraculose(vt ita
dicerim) ossiū fracturam ꝙgluti
nat. Folia etiam madefacta in
aqua rosata ⁊ vino granatoꝝ ⁊
super frōtē impōsita humores
ad oculos fluentes cōpescendo
prohibent:vt ego plerūq̄ in ob
talmia experrus sum.

Frumē. ¶Frumētū est calidū ⁊ ℏmidū
cū ꝑeramēto ⁊ eius farina cū
brodio gallinaꝝ decocta ⁊ cum
butyro vitellis ouoꝝ oleo vio
lato parūq̄ croci aꝑata calida
maturat cū doloris sedatione.
Masticatum insuper cum passu
lis aduersus panaritiū ⁊ ordio
lum optime valet.

Furfur. ¶Furfur est cali.⁊ sic.oppōnis
in ꝓmo. Jdeo contritum cum
camomil.melli.⁊ farina fabaꝝ
⁊ cū sapa simul decoctū vsq̄ ad
spissitudinē solidā parūq̄ croci
addendo in fine coctre olei ca
lorem sedat:ꝑsertim ventris
⁊ inucturarum.

¶Fex olei sive amurcha est ca
lidior oleo.⁊ hz virtutē resoluē
di cum mollificatione.

¶Fex cere est cali.cū absterssio
ne ⁊ mollificatione.

Farina. ¶Farina volatilis molendini est frigide ⁊ sicce cōplexionis. Jō volatil facit ad restrictionē fluxus san
guinis ⁊ mixta cū tereb. melle
ros.⁊ vitellis ouoꝝ exiturarum
vlcera potētissime mundificat.

Flamula. ¶Flamula est cal.⁊ sic.in ꝓmo. Jdeo est vehemēter adustiua.

Fuligo. ¶Fuligo est cal.⁊ sic.cōplexio nis. Jdeo poēter exiccādo san
guinem restringit.

Filer. ¶Filer folia ⁊ radices hz cali de nature in scō cuz absterssio
ne ⁊ resolutione.

Fermē. ¶Fermētū est calide ꝓpōnis ⁊ nature nitrose ⁊ bulliētis. Jō tum.
sua caliditate vehemēter attra
hit sua humiditate ⁊ nitrositate:⁊ ebullitionē facit super mē
brum.⁊ ꝓpterea admixtum cuz
empꝝis maturatiuis subtiliādo
celeriter maturationeꝫ ꝓcurat.
Jtem fermētū cū tereb. dissolu
tum ⁊ galbano ⁊ oppoponace ⁊
diaq̄lone albo more ceroti ad
ministratum super neruoꝝ pun
ctura est singularis medicina.

Filius. ¶Filius ante patrē sim ꝓpande tam est quedā herba cuius stipi aā pa
tes ramulos q̄ plurimos ger
minat:ramuli vero successores
semper sunt lōgiores suis ante
cessoribus. Jccirco predicta her
ba filius ante patrem nuncupa
tur. Et apud nonnullos oculus
xꝑi ꝺr. Aliqui tñ dicunt ipsam
esse gariofilum. Et flos eiꝰ assi
milatur croco hortulano. Et de
coctio eius autoritate Aui. vipe
rarum morsuris potētissime me
detur quādo super morsura im
ponitur.

Gariofilata ca. et sic. complexionis Gario filata.
est. virtutem habet consumendi:dissolnendi:et confortandi.

Jdeo vinū decoc. eius cū rubea tinctoꝝ ꝛ alijs ꝺscriptis a Me. in distinctiõe. xxj. particula. Et recepta de mixtura. Ad vulnera ꝛ fistulas pectoris sananda mirabilr ꝓfert. Jtē succꝰ eiꝰ cū floꝛe eris mixtus fistulas ꝺifficillime curationis ad sanitatē perducit.

Gentiana. ¶Gētiane ē ca. ꝛ sic. i scõo. Eiꝰ virtꝰ est attrahẽdi ꝓsumẽdi ꝛ resoluẽdi ꝛ fortis opitiõis. Et succus eiꝰ vel puluis admixtꝰ cuꝝ modico tyriace Aliab. ꝛ paꝝ diptami paululumq; tormentille sumptus omnibus venenosis morsuris optime opitulatur.

Glandes. ¶Glandes fri. ꝛ sic. sunt cõpleriõis in scõo. Virtutē habẽt ꝺe siccãdi ꝛ ꝙglutinandi vulnera.

Gallitricum ¶Galitricuꝝ est. ca. ꝛ sic. temperata caliditate. Virtutē hꝫ purgandi matricem.

Ginestra. ¶Ginestra est ca. ꝛ sic. ꝙplonis in scõo ꝛ parumplus. Et succus eiꝰ cū oleo ꝛ aloe admixtus pediculos infallenter interficit.

Gramē ¶Gramē est fri. ꝛ sic. in ꝓncipio ꝛ decoctio eiꝰ cū semine portulace ꝛ acetose cū vino granatorum in potu data laboꝛantibus vermibus potenter auxiliatur ipsos penitus interficiendo.

Galla. ¶Galla tinctoꝝ est fri. ꝙplonis in scõo cum virtute desiccandi ꝛ stipticandi.

Glutē. ¶Glutē ē ca. ꝛ sic. i ꝓmo. Virtutē hꝫ ꝙglutinatiuam ꝛ ꝺr colla.

Grana ¶Grana tinctoꝝ qua panni rubei tigunt est ca. ꝛ sic. calidita te tẽperata. Jõ desiccat ꝛ neruorum vulnera abscꝫ mordicatiõe ꝙglutinat. Et ꝓpterea ex inuẽtione nr̃a expri ſumus oleū de grana cū honoꝛe nr̃o ꝛ vtilitate nõ parua: cuiꝰ talis fuit ordinatio nr̃a. ℞. olei onfan. olei ro. cõ pleti ꝛ odoꝛi. terebẽ. clariſſime afi. li. ß. vermiū terrestriū loꝛoꝝ cū vino. ʒ. j. ꝛ ß. vini odoꝛi. ciatū vnum anthos milefolij ꝛpericonis cẽtau. maioꝛis ꝛ mino. betonice quinq; neruie rubee tictoꝛuꝝ afi. M. ß. caude equine paꝛ lid. mũde aliꝫtulū ꝓtrite. ʒ. vj. mast. ʒ. ß. oſa admiuicẽ miſcentur ꝛ bul. vſq; ad ꝙsumma. vnitꝺeinde fortiter colent cui colature addant floꝛis ꝛ ſe. ꝛpericonis afi. M. j. grane finiſſime triturate ꝛ rubee tinctoꝝ ſiſr trium rate. afi. ʒ. v. olei onfan. ʒ. iij. miſce ꝛ simul bul. vnica ebul. deinde in vaſe vitreo optie obturato ponat ad ſolẽ p. xv. dies circa finẽ Maij. Jſto em oleū amice sanat vulnera magna doloꝛe vulneꝝ neruoꝝ potẽter mitigãdo: neruos ẽt incisos sanat paulatine desiccãdo ꝛ incarnando cū attractione domestica: quibꝰ oibꝰ opatiõibꝰ indigemꝰ ſ me dicamine vulneꝝ neruoſoꝝ resistante Aui. c. ꝺe medicinis vulneꝝ neruoꝝ. Jnquit medicamẽ liditatis: cū attractiõe ꝛ non cū stipticitate omnino. ꝛ subtilgẽs ꝺicit caue a stiptico medicamie ꝓsertim in ꝓncipio curę. ¶Hariofilꝰ est ca. ꝛ sic. i tertio ſimꝺ scõo. Virtutē hꝫ neruoꝝ ꝓfortiuã. Jgit vtiliter imponit i linimẽtis ꝛ oleis ꝛ decoctiõibus ad ꝺoloꝛes neruoꝝ frigidos. Jn collirijs ẽt ad oculoꝝ caliginẽ ꝛ ꝺebilitatẽ viſus ꝛ ad cataꝛactaꝝ futuꝝ vtilr administrat. habet insup virtutē ꝓsumẽdi ꝺissoluẽdi cum aromatizitate. ¶Galãga ca. ē ꝛ sic. i scõo. Cuius virtus est dissoluere ꝛ cõsumere cum aromatizitate ꝛ confortatione.

¶Gũmi arabicuꝝ ca. est ꝛ hu. lenit mollificando: ꝛ confert sua inuiscatione fluxui ſanguinis.

¶Gigiber est. ca. i tertio ꝛ hu. in ꝓmo. Jõ calefacit calefactione yehemẽti (vt ait ꝑdetarꝰ autoꝛitate Pauli. c. ꝺe gingibere.) Jdẽ ꝺicit Gale. in. vj. simp. pharma. c. ꝺe gingibere.

Jusquiamus est frigide et ſicce ꝓplexionis in tertio. Et non ꝓnumeratur inter stupefactiua medicamenta: ſi folia eius inuoluta petijs madefactis cũ aqua ꝛ sub ꝓmis decocta ꝛ cũ butyꝛo pistata vnguẽtꝫ ꝺoloꝛẽ a materia calida cãtũ potenter delẽt. Et vtilr ꝺata cãtũ potenter delẽt. Et vtilr etiã administrant eius folia in emplis ad ãpata mãmillaꝝ et testiculoꝝ calida. Aui. autẽ ꝺe iuſqãmo. c. ꝓmo. ꝺicit q; ãpata ꝺura testiculoꝝ resoluit hoc facit ꝑ antiphꝛasim. Seimẽꝫ eiꝰ ſpiritũ cũ modico ſandarace et mirrhe paruꝫ piretri ꝛ sub dẽte in forma pui marsupij ꝺetenti ꝺentiũ ꝺoloꝛem sedat.

¶Juniꝺeꝝ sebestẽ auto. Sera. ē. ca. ꝛ hu. cõplonis caliditate ꝛ ãpatibꝰ gutturis earuꝝ ꝛ laboꝛantibꝰ almate mulꝛpata. ꝛ ãpatibꝰ gutturis earuꝝ ꝛ succaro vtiliter administratur.

¶Jsopꝰ est. ca. ꝛ sic. i tertio. Et eius ꝺecoctio cũ rebꝰ infrascriptis ꝓfert pectoꝛi. Tussiẽtibus etiã ꝛ laboꝛantibꝰ almate mulſ. ʒ. ß. ꝛ ysopi scabiose furfuraceꝝ. ʒ. vj. passulaꝝ. ʒ. j. iuiubaꝝ. ʒ. xx. sebestẽ nu. v. liqr. mũde. ʒ. ß. radicũ enule. ʒ. iij. melliſe. ℥. ß. radicũ lingue boui. ʒ. vj. bul. oſa simul vſq; ad ꝙsum. ter die partis: deide cũ melle caſſ. ꝛ zuc. ꝛ penidijs fiat admoduꝝ sirupi lõgi de q̃ sumat patiẽs: qꝛ est mirabilis operationis.

Irios. ¶Jrios est ca. ꝛ sic. ꝙplonis in fine. iij. Virtutē habet ꝺissoluẽdi ꝛ aperiẽdi. Et ꝓpterea vtilr administrat cũ cerotis ad ꝺuries splenis ꝛ epatis: in paruã cõplexionẽ. Et succus irios ſadmixtus cum diaquilone albo gummato ꝛ oleo ꝺe semine lini ꝛ pinguedine anatis ãpata ꝺura potenter mollificat.

Jua muscata. ¶Jua muscata ca. ꝛ sic. natura le est. ꝛ vꝫ mirũ in modũ aduersus iũcturaꝝ ꝺoloꝛes antiquos Utilr insup imponit in lauatoꝛijs linimentis ꝛ pilulis in cã morbi galli. ordinatis. Vñ eiꝰ ꝺecoctio cũ melle ꝛ anthos paꝛrũ matricarie ꝛ paululũ fenuculi ꝺulcis sumpta i aurora ad cõplexionẽ. x. vj. prefatis ꝺoloꝛibꝰ mirifice occurrit.

Jpocistidos. ¶Jpocistidos est fri. ꝛ sic. ꝙplonis i scõo. Virtutē hꝫ exiccãdi cũ stipticitate nõ paruaꝝ ad fluxũ sanguinis cũ boliarmeno ꝛ terra sigillata sanguine ꝺraconis ꝛ pilo leporis thure singuloꝝ. ʒ. ß. magnã hꝫ ꝓpogatinã.

Juniperꝰ. ¶Juniperꝰ ꝛ grana eiꝰ sũt ca. ꝛ sic. ꝙplonis in scõo. Virtutez habẽt ꝙglutinãdi vulnera cũ ꝓfortatiõe. Et oleũ eiꝰ ꝓfortat loca neruosa resoluendo. Et aduersus arteticã podagrã chiragrã sciaticãq; ex frigida cã plmvz.

Jpericon. ¶Jpericon ē ca. ꝛ sic. ꝙplonis i. iij. ẽm Paulũ. Gal. rñ. vij. simp. phar. ꝺicit ipsaꝝ herbã hꝛe ꝺtu tẽ ꝺsiccãdi ꝛ calefaciẽdi cũ subtilitate ptiũ ẽs hꝫ. Et ꝓpeadioſco. ꝺicit ipam hꝛe ꝓpogatinã t vulneribꝰ neruoꝝ: ꝺesiccatiua esse ẽ sine mordicatiõe. Ad plagas ĩsup magnas hꝫ oẽꝫ mod

administratiõis succ ei⁹ cata plasmat⁹ vtil est et neruũ sine mordicatiõe mũdificãdo ⁊ icarnãdo ꝯglutinat: ⁊ oleũ ei⁹ ꝑfectũ vt i fra vlceribꝫ ⁊ neruozuꝫ vulneribꝫ cũ magna vtilitate adhibeť cui⁹ talis ꝑ fuit ordiatio nã. ℞. olei onfancini. ℥. vj. olei mastici. ℥. j. olei de terebẽ. ʒ. vj. olei ros. ꝓpleti tereb. clarissime aã. ℥. ij. masticis thu. aã. ʒ. ij. mirrhe aloes epa. aã. ʒ. iij. gummi elimi colofonie aã. ʒ. ij. ß. succi ipiconis succi cẽtauree succi plãta. succi caude eq̃ne aã. ℥. j. millefolij. ʒ. ij. radicũ tozmẽti. diptami cardi bñdicti aã. ʒ. j. rubee tinctoꝝ grane finissime aã. ʒ. ij. ⁊ ß. croci. ʒ. ß. ℈ miũ terrestriũ lotoꝝ cũ vino. ℥. ij. fo. fraxini ⁊ radicis ei⁹. aã. M. ß. vini odo. li. ij. cõtũdenda ꝓtũdãť deiñ bul. vsq̃ ad cõsũ. vini ⁊ succi: postmodũ fortiter colẽť canapacio spisso ⁊ i vase vitreo reponãť cũ semine ⁊ flore ipicõis: ⁊ paꝝ floris rorismarini de mẽse Maij p. xv. dies ad solẽ bis remutãdo ꝑdictos flores: ⁊ tãdẽ habebꝫ oleũ ꝑciosissimũ ⁊ singulare ad ola vulnera sanãda: ꝓter vulnera ꝓtusionis ⁊ alterata ab aere cũ sedatiõe doloris. Uz i sup ad dolores ãticꝭ iuncturaꝝ ⁊ ꝑsertim morbi gallici ⁊ ad neruos duri mot⁹. Uz ẽt vlceribꝫ ⁊ vlneribus tremulẽtis et spasmosis.

Jarus ¶ Jar⁹ siue arõ. i. dragõtea minor ℣tutẽ hz calefaciẽdi calefactiõe domestica ⁊ decocta cũ radice sua maluis vio. ⁊ tassobarbato ⁊ semine lini cum pomis ⁊ aqua aduersus emouroidarũ tumores plurimum valet.

Jsop⁹ ¶ Jsop⁹ hũida ẽ sudor siue sozdicies lane ouie ca. ẽ mẽ caliditate temperata ad vnãquãq̃ duritiem valet mollificando cum sedatione.

Lactuca est fri. ⁊ hu. ꝑ lerio Lactucis. Uirutẽ hz exterminuendi ⁊ eteri⁹ vnãquãq̃ malã ꝑplexionẽ calidaz. Jõ herisipile multũ opitulať ⁊ (vt i q̃st Aui.) lactura inter ceteras olera meliorẽ sanguinẽ generatiũ eius nimis comestio visum reddit caliginosum.

¶ Lapaciũ acutũ ẽ ca. ⁊ sic. in 3° tertio. Cui⁹ virt⁹ vtil⁹ igredit cum in balneis ⁊ vnguentis appropriatis ad lepã scabiem serpiginẽ impetiginẽ mozbum gallicum ⁊ malum mozuum.

¶ Lupulus est calid⁹ ⁊ sic. in 2° ꝓmo declinãs ad frigiditatẽ. Iuꝝ et hz virtutẽ dolozis inflãmati ui sedatiuã liniendo ⁊ mũdificando sanguinem ⁊ choleram.

¶ Leuisticus ẽ ca. ⁊ sic. i 3cio. Uirtutẽ hz diureticã: ẽ tñ calidificat nerꝭ ditat⁹ ꝑte: iõ ꝑfortat neruos sua aromatizate. Et balneũ de coctiõis ei⁹ cũ salmia rozemarino mficaria calamento camomillo stichados sabinato oleo melliloto sticha dos sabinatis laboratis cũ vino decoctis laboratis cũ vino spasmo de repletiõe ⁊ paralisi vehemẽter opitulatur.

¶ Laciola cal. est ⁊ sic. ꝓ 1° ⁊ 2° nis i. iij. ei⁹ virt⁹ est flegma ⁊ laxat cholerã purgare. ⁊ cũ succo absinthij frãgit nocumentum qđ reperitur in ea.

¶ Lac est ca. ꝓpõnis calidita te tẽperatũ: ⁊ ꝓpea Serapi. dicit q̃ lac ẽ ꝓpositũ ex tribꝰ substãtijs: vcz caseata: butyrosa: et aq̃sa. Totũ em lac cũ his tribꝰ substãtijs rsolutiuũ ẽ cũ aliqua mollificatiõe ⁊ sedatiõe. Accẽtu ⁊ cũ folijs plãtagin⁹ abluit neruariola sine q̃q̃ nerthij

uũdẽ oleo rosato et mirtino et farina ordeacea ac fabarum et ouis tozsiõib⁹ ligamẽtoꝝ ⁊ iũcturaꝝ et attritionib⁹ lacertoꝝ singularis ẽ medela i eoꝝ ꝓncipio. Et cũ additiõe modici olei camomillini de spica ⁊ mastici ni ꝓpriatis morbi i fine optie medeť cũ cõfortatiõe loci. Item lac cũ sirupo rosato ⁊ parũ vini granatoꝝ doloꝛi squinantie et otis medeť. Et lac q̃z in oculis impositũ doloꝛe eozum sedat.

¶ Licij ẽ ꝑtutis exiccatiue ex diuersis substãtijs cõpositus. Quarũ vna est cũ subtilitate ꝑtera Fo est substãtia terrestris: frigida cũ stipticitate tamen.

¶ Lẽtes sũt gate nature exiccates cũ refrenatiõe ⁊ stipticita te. Et ꝓpterea valent vlceribus caladenicis. i. mãducatib⁹ ⁊ vlceribꝰ fraudulentibus.

¶ Lignũ aloes ẽ ca. ⁊ sic. ꝓpõnis i 2cõ (vt refert Cassi⁹ felix. de ligno aloes.) Cui⁹ Ft⁹ est fiatũ a frigida cũ ꝓfortare. ei⁹ vero decoctio cũ rubea tinctoꝝ ꝓfecta ordeo ⁊ zuccaro oib⁹ vlneribꝰ ⁊ vlceribꝰ ite stinoꝝ inuamẽ sanationis ꝓstat. Puluis eius cum gartofilis et osse de corde cerui cum oleo ⁊ adinuicẽ ꝯpaťs. Ex ea postea ꝓfecẽ caput galli limẽdo nõ cessabit gallus die noctuq̃ cãtum emittere: et ꝓpea fumus eius hariũ⁹ receꝑ⁹ cerebrũ potenter confortat frigefactum (vt in quit Pandectarius.)

¶ Lumace caro ẽ ca. ⁊ hu. ꝓpõnis. Cõferunt stricture pectoris doloꝛẽ sedãdo. Et in furno decoctez cũ suis cozticib⁹ pistate ⁊ exiccate Fiutẽ hñt fortẽ ab-

sterssiuã, Crude Fo pistate sine cozticib⁹ cũ fermẽto ⁊ radicib⁹ arũdis fructũ ossis ⁊ lignũ ex hũt. Caro insup lũacarũ quarũ i arboꝛib⁹ degentiũ i furno decocta: ⁊ deinde triturata sicut alchool oculoꝝ vlceribꝫ pãnis ⁊ musculis ℈ oẽm modũ administratiõis ei⁹ optie medeť. Jdẽ facit caro lumacaꝝ marꝫ eodẽ mõ cõfectatiũ cũ matoꝛi abstersione ⁊ exiccatiõe iũ facit operationez ꝓpter suam salsedinem.

¶ Liqricia cal. ẽ ⁊ hu. calidita te tẽpata. Et oib⁹ vlceribꝫ ⁊ excoziatiõib⁹ vesice in decoctiõe passularum caude eq̃ne ordei ⁊ alchingi cũ magna vtilitate ei⁹ decoctio siringãdo imponitur. Liqricia.

¶ Lupin⁹ ca. est i primo sic. in scõo. Jõ Sal. i. vj. simpli. pharma. dicit q̃ Ft⁹ ei⁹ desiccat secundarie abstergit sine mordicatiõe. Et decoctio lupinoꝝ cãcrenã eradicat ⁊ cõsoli cum fabis ⁊ amigdalis ⁊ cũ eis manib⁹ ⁊ facie fricatꝫ lenẽť pulcherrimam cutem faciũt pãnũ absterꝛgẽdo et in auriꝰ ad mophcã facientibus vtiliter administrantur. Lupinus.

¶ Litargirium fri. ⁊ sic. cõpõnis est. ⁊ in linimẽtis calidoꝝ vlcerũ vtiliter ponitur. Litargirium.

¶ Laudanũ ẽ ca. ⁊ hu. i scõo ℈ quosdã. Sui. tñ graduat ipsum in ꝓmo tñ. Uirt⁹ ei⁹ ẽ inuatiua catarri frigidi ipꝫ moderãdo. ⁊ pessarij ex eo factũ ⁊ matrici ꝓpositũ iuuat ad ꝓceptiõez nisi ẽ ꝓfortãdo: ⁊ cũ mastice puluerizatũ ⁊ licio incoꝛpatũ dentes relaxatos firmat ⁊ coꝛroboꝛat. Laudanus.

¶ Lilij albũ radices bz̃ ℈ ij. ad modũ cepe ⁊ ſũt ca. ⁊ hu. i scõo Et maturant apostema cũ maxima sedatione doloꝛis. Lilium.

Lapis lazuli. ¶Lapis lazuli ē fri. ⁊ hu. ꝑple rīois. Cuiꝰ virtꝰ olim passionū a melliā ghatarus ē iuuatiua.

Mercurial. **Mercurialis herba** (testante auerroi. in li. colliget) est ca. ⁊ sic. i prio. Et elixata cū brodio gallinaꝝ. ⁊ cū zuc. sūpta ⁊ tē stipticū potēt mollit ⁊ euacuat. Et ꝑpea Dios. c. ō capōe. Capo decoctus cū mercuriali herba deiñ eiꝰ brodiū p os assūptū ⁊ tē molliēdo hūorē crudū ⁊ cholerā nigrā purgat ⁊ artetic⁹ hz oēz modū administratio

Clisterium. nis eiꝰ vtil' administrat. Sil'r in clisterib⁹ artetica ⁊ spasmo humido laborātib⁹ ē singulare remedīū. Quorum clisteriorꝝ ꝑfectio seu ordinatio tal' est. Ry. fol. mercurial' fo. altee añ. M. ſ. fol. blete cauliū añ. M. ß. anthosnepite camo. polipodij foliculo. sene ⁊ epithi. añ. parum rad. brionie. ʒ. ß. ra. irios. ʒ. ß. caput vni⁹ castrati aliꝯtulū ferro incisū ⁊ ꝑtusū bul. ola sil' vsq; ad ꝑsum. medietatis. deiñ fortiter colentur. postmodū capias li. ſ. ⁊ ß. ō coctionis ꝓdicte olei casū. olei ane. olei liciaci añ. ʒ. ſ. ß. melle ros. ʒ. ij. benedicte simplicis. ʒ. ß. vitel. duo. ouo. sal' parū ⁊ fiat enema: qⁿ i isto casu pñtaneus remediū est eūando cū cōfortatione intestinorum.

Marchasita. ¶Marchasita est ca. ꝑkonis i scō sic, in tertio. Virtutē hz cō solidādi vulnera fluxumq; sanguinis restringendi.

Wellisa. ¶Wellisa est cal. ⁊ sic. in scō. virutē hz abstergēdi ꝑsumēdi ⁊ ꝛglutinādi vlcera. Et vinū decoctionis mellis ⁊ corticū citri pa⁹. cinamomi ⁊ ꝑserue rosarū ⁊ bugloſſe cuz aq̄ bugloſſe ⁊ vino ghnatoꝝ ꝑfectuz colatū ⁊ cū zuccaro dulcoratū mirū in modum cardiacis ⁊ sincopizātib⁹ iuuamentum prestat.

¶Wellilotū ē cal. ⁊ sic. ꝑplecio Wellionis in prio ḡsi de natura camo lotami aromatici feni. dulcis. añ. ʒ. j. olei de abſinthio olei masticini añ. ʒ. ij. bul. ola simſ cū pa⁹ vini odoriferiꝯq; ad ꝑsuz. vini.

¶Mumia ē caro mortui balsamati ca. ⁊ sic. ꝑkonis i scō. Jō virtutē hz incarnādi vulnera ⁊ restrigēdi sanguinē. Quare ad casuz ⁊ offensionē cū rubea tincoꝝ reubarbaro ⁊ terra sigillata sil' cū aq̄ rosata ⁊ aq̄ plātagi nis vtil' administrat. Et cum ista medella intrisece rupture sanat sanguinem restringendo.

¶Miniū ē fri. ⁊ sic. cōpkonis. Et ꝓficit ex ceruſa p adustionē: vt ḡ a Sal. ix. pharmacoꝝ. Et vtil' ingredit in cerotis ei⁹ unguentis aduersus vlcera maligna ⁊ difficilime curationis.

¶Merdasēgi est frig. ⁊ sic. cōpleriōis. Stipticaz ⁊ consolidatiuam virtutem habet.

¶Millefoliū est nature exicca: vt Sale. vij. pharma. refert c. millefolium. Et ꝑpterea dicit ꝙ virtutē hz ꝛglutinandi vulnera ⁊ sanguinis. Dios. sil'r. c. minophillos ōt ḡm vulnera ꝛglutinare ⁊ sine tumoze custodire ꝑtes circūiacentes vulneris: sūp cū modico butyri mirtū ⁊ dentib⁹ applica cum coꝝ dolorē mirabil'r tollit: succus etiā ei⁹ cū modico acetosi potat⁹ difficultatez vrine solvit. ⁊ ego dico idē facere cū malui securitate si cum via ghnalis insuper vz eius succus cum acetosozum misceat. Calculosa potatus et cum maiori vti

tacū quouncāt stomachus ad ꝑfortationē eiꝰ ⁊ appetitū idūcēdū sic fit. Ry. mente recētis folioꝝ matricarie absinthij rute añ. M. ß. cinamōi galāge nucis muscate garioſi. añ. ʒ. ſ. ⁊. ß. camami ſ. añ. ʒ. j. olei de absinthio olei mastici añ. ʒ. ij. bul. ola simſ cū pa⁹ vini odoriferiꝯq; ad ꝑsuz. vini. Maiorana ē caro mortui balsamati ca. ⁊ sic. ꝑkonis i scō. Jō virtutē hz incarnādi vulnera ⁊ restrigēdi sanguinē. Quare ad casuz ⁊ offensionē cū rubea tincoꝝ reubarbaro ⁊ terra sigillata sil' cū aq̄ rosata ⁊ aq̄ plātagi nis vtil' administrat. Et cum ista medella intrisece rupture sanat sanguinem restringendo.

¶Miniū ē fri. ⁊ sic. cōpkonis. Et ꝓficit ex ceruſa p adustionē: vt ḡ a Sal. ix. pharmacoꝝ. Et vtil' ingredit in cerotis ei⁹ unguentis aduersus vlcera malig: ⁊ difficilime curationis.

¶Merdasēgi est frig. ⁊ sic. cōpleriōis. Stipticaz ⁊ consolidatiuam virtutem habet.

¶Millefoliū est nature exicca: vt Sale. vij. pharma. refert c. millefolium. Et ꝑpterea dicit ꝙ virtutē hz ꝛglutinandi vulnera ⁊ sanguinis. Dios. sil'r. c. minophillos ōt ḡm vulnera ꝛglutinare ⁊ sine tumoze custodire ꝑtes circūiacentes vulneris: sūp cū modico butyri mirtū ⁊ dentib⁹ applica cum coꝝ dolorē mirabil'r tollit: succus etiā ei⁹ cū modico acetosi potat⁹ difficultatez vrine solvit. ⁊ ego dico idē facere cū malui securitate si cum via ghnalis insuper vz eius succus cum acetosozum misceat. Calculosa potatus et cum maiori vti

¶Maiora. ca. ⁊ sic. ē in. iij. ꝛdu hū ꝑfortatiuū sua arōatiz ita rarefactiuū ꝙ ſūptiuū ⁊ exiccatiuū cū ingēti calefactiōe. Et ꝑpterea epilepticis ⁊ spasmosis narib⁹ odorata sūmaz gaudiuz ⁊ iuuamētū ꝓstat. ⁊ eiꝰ ḃcoctio narib⁹ attracta ꝑfortat cerebrū ipz ad hūorib⁹ fridis purgādo ſm infrascriptū modū cōfecta. Ry. maiorane blete al. ana. M. ſ. rozis. mficarie añ. pa⁹: liq. mū. ʒ. vſ. mell ℈. ʒ. ß. ʒiſi. piretri. añ. ʒ. j. passulaꝝ. ʒ. v. cū aq̄ sufficiēti sil' ola bul. vsq; ad ꝑsum. medie. aq̄. deide fortiter exprimantur: et vtere more antedicto.

Marrubiū. ¶Marrubiū sine ꝓprio est ca. ⁊ sic. in. iij. ⁊ sua amaritudie est valꝺ diureticū ⁊ abstersiuū nāz hñs ꝑfortādi et dissolvēdi: ⁊ vinū ḃcoc. eiꝰ vt infra ordiat⁹ strāguriā aperit ⁊ colicā solvit. Ry. fol. ꝓprij flor. rozisma. ana. M. ſ. fe. dulcis rad. petrosilij añ. M. ß. liq̄ricie mū. ʒ. ß. passula. prune nozū iuni. añ. ʒ. ſ. ſe. cōtū. ʒ. v. ſ. rupi ō duab⁹ radicib⁹. ʒ. iij. cū aq̄ et pa⁹ vini gra. bul. vsq; ad consum. medie. deinde colenk ⁊ dulcorenk cū zuc. sufficiēti ⁊ sumat patiens ad ḡtitatem medij ciati: quia mirabilis est operationis.

Moza. ¶Moza celsi dulcia sunt cal. ⁊ hu. nature: pōtica ꝛo fri. et hu. ꝑkonis sunt. Succ⁹ eoꝝ ꝙ ſūt domestica ⁊ seminatura cuz vino ghnatoꝝ bullit⁹ et aliꝯtulus aq̄ rosa. aduersus sc̄nātia et casū vuule fauciū amigdalaꝝq; ap̄ata in principio pñtaneū remedium est. Eodēq; mō dico ō morꝰ si luestrib⁹ note mozobaci. Et ꝑpterea diamoron i sc̄nātia ⁊ i oib⁹ ap̄atibus ptiū gutturis vtilis est medicina.

Mandragora.

¶Mādragora ē fri.ꝛ hu.ꝑpłonis.quidā ꝙ dicūt eē fri.ꝛ hu. ij.Quidā iſup tenēt ipaz eſſe fri.ꝛ hu.i ſecundo.Tñ optim⁹ Me.c.de pſilio ℨ Rufum autoritate hypo.dicit q̄ hūiditas iūcta frigiditati nō transcendit vltra ſm gradū.Et ei⁹ virt⁹ eſt mēbrū ſtupefacere ꝛ ſenſū ꝓpa re.Uñ qñ volum⁹ mēbrū ꝙpura re abſq; egrotātis dolore p aliq̄ tempoꝛis ſpatiuꝫ mēbrū ca taplaſmaꝛ cū ꝺcoc.ei⁹:vl oleo ebullitiōis ipſi⁹ illiniꝛ q̄ nō ſine eminēti egrotatꝫ picko practica iſta efficiꝛ:ℨre ſi tibi liber hoc facꝛ:qꝛ mihi nō ꝑꝫ necynꝫ placuit.

Medulla.

¶Medulla ē ca.ꝛ hu.ꝑpło.linitiua et ſedatiua cā maturatiōe.

Mel.

¶Mel.ē ca.ꝛ ſic.ꝑpłonis i.ij. ℨtutē hꝫ abſtergēdi cū mūdificatione et maturatione.

Memite Simō genueñ.

¶Memite eſt fri.ꝛ ſic.ꝑpłonis i.j.Et eſt herba q̄ aſſimilaꝛ panero cornuto(vt inq̄t Simō Genueñ.aut.Dio.)Et ex ſucco ei⁹ efficiꝛ ſtiefi mozbis ocłoꝝ ꝛ obralmia veꝫemēꝛ laudatuꝫ. ℨli.inſup.c.de celidōia miꝛꝺi. ℨt ipaz eſſe memitē.Jō ℨt hꝛe ſiłtrudinē cū papauero cornuto.Jdē ait Serap.de celidonia minoꝛi:nā celidonia minoꝛ eſt memite:et ℨt ℨt ipſaz herbam hꝛe ſiłtrudinē cū papauero cornuto:qꝛ q̄cq̄ aūt ſitrābiguū ē: nā doc.c.de mēte gradnāt ipm frig.ꝛ ſic.cōpłonis Gal.tñ.viij. ſimpli.phar.c.de celidonia.dicit hāc herbā calefactuā eē in q̄rto gradu:tñ ei⁹ ℨt⁹ ad oclłoꝝ caliginez et obſcuritate eoꝝꝺ ꝓꝛogatiuā hꝫ.Et ꝓpea ad hoc verificādū(vt nōnulli aſſerūt.) hyrūdies q̄ñ hūt pulloſcecos deferūt in oze ipſam herbā ſeu ſemē ꝛ foł.ꝺi.plāte ꝛ ꝺāt eis aꝺ manducādū ꝛ ſtati viſū ſcupāt.

¶Mala ſiue poma in vulgari i Mala.

¶Mala ſiue poma in vulgari i matura ſtiptice ſunt nature.Jō fri.ꝛ ſic.ſunt.ꝛ in comeſtiōe fūt neruis valde nociua. Matura ℨo ſub prunis decocta dolores oclłoꝝ ꝛ ani liniēdo mirabiłr ſe ꝺāt moꝛe empłi admiſtrata cū modico lactis et ouoꝝ vitellis oib⁹ parūp ꝺcoctis i vaſe freo.

Matriſſilua.

¶Matriſſilua cal.ꝛ ſic.ꝑpłonis eſt inciſiua ꝛ ſubtiliatiua(vt re fert Ga.viij.phar.)ꝛ ꝺico q̄ vti liter admiſtraꝛ lvnguētis tibia rū ꝛ fol.ei⁹ vlcera tibiaꝝ ſanaꝛ.

Margarite

¶Margarite ſiue ple q̄ꝝ virt⁹ eſt q̄ ſi immiſceaꝛ earū pulvis cum zuccaro roſato ſūme iuuaꝛ ad cardiacam paſſionem.

Manna.

¶Manna ca.ꝛ hu.eſt tēperate ꝑpłonis.Virtutē hꝫ mūdificādi ſanguinē cholericū ꝛ feruoꝛem cholere extinguēdi ſm ꝓpāde.

Milū granū.

¶Milū granū fri.in prio:ſic.i ſcōo.Virt⁹ ei⁹ ē q̄ ſi applicēt exterioꝛi i tertio deſiccat ꝛ ſtringidat i prio.Et iponaꝛ in faccu lis vbi intētio ē deſiccādi:ꝛ pp ea ſi accipiaꝛ aliq̄ntulū ꝺ ſiccē tur in patella cū furfure pu⁹ cō tritū ꝛ iūcturis appliceꝛ earuꝫ ꝺoloꝛē ſedat.ꝛ ſi cum eo fricēꝛ caput;capillis icciſis reuma ca pitis potēter intercipit additō ſibi modico calami aro.ꝛ parū ſandarace.

Maſtix.

¶Maſtix ca.ꝛ ſic.ē ꝑpłonꝫ.i.ij. Cui⁹ ℨt⁹ eſt neruoſa mēbra cōfiꝛtare cū icarnatiōe et ſtipticitate.Et ſi maſticeꝛ maſtix cum modico ſtafiſagrie hūiditates a cerebꝛo ad os potenē puocāt.

Murrha.

¶Murrha ca.ꝛ ſic.ē ꝑpłonis i.ij.Ei⁹ virt⁹ et ꝓfortare et pure factionē ꝓhibeꝛ ꝓteſtꝫ ſolutas adinuicē venire.Jō vulneꝛa re

ctia magnopē ꝛglutina ꝛvlce ribꝫ putridis vtiłr admiſtraꝛ.

Nuces.

¶Nuces ꝛ auellane ſunt cali.ꝛ ſic.nature mali nutri mēti ꝛ difficillime digōnis ꝛ ꝺoloꝛē capitis induc̄t:vt Auer.teſtaꝛ q̄re nuces cum melle ꝛ ſtrite ficub⁹ ſale ꝛ parum ty riace moꝛſurā hois canis repꝛi liū ꝛ ſiłiū egregie ad ſanitatē ꝓducū.auellane ēt aucte Auc.de auel.augmētant cerebꝝ.

Nux muſcata.

¶Nux muſcata cuꝫ aromatici tate ꝓfortāt ꝺiſſolut.Interdū eius virt⁹ ad oculoꝝ caligineꝫ ꝛ debilitatē coꝝ neceſſaria eſt.

Nux ciſſi.

¶Nux ciſſi cal.ꝛ ſic.eſt cōple xionis cū tēperamēto ꝓfortādo. ℨ ſiccat cū ſtipticitate notabili.

Naſturciū.

¶Naſturciū ē ca.ꝛ ſic.ꝑplexionis i.iij.Et virt⁹ ei⁹ eſt matura re apata frigida.Et ſemē eius ꝺecoctum cum aceto ꝛ contrium ſcrophulas diſſoluit.

Nigella.

¶Nigella ē ca.ꝛ ſic.ꝑpłonis i iij.ꝛ ꝑtrita cū melle ꝛ felle tauꝛino aloeꝝ caballino moꝛe emplaſtri ꝛ ſup vmbilico ipoſita lumbꝛicos pueꝝ interſicit

Nenufar.

¶Nenufar ē fri.ꝛ hu. ꝑpłonis in.ij. flos ei⁹ bullitus cū oleo vio.ꝛ oleo onfan.ꝛ mꝺico vini grana.vſq; ad cōſum.vini heri ſipilam extinguit.

Neſpula.

¶Neſpula ē fri.ꝛ ſic.ꝑpłonis i.iij.Jō potēter ꝑſtrigit:imatura tñ magis ꝑſtrigit q̄ matura

Oleum.

¶Oleum ex oliuis maturis cōfectū eſt ca.ꝛ hu. caliditate temperata.Et vt habetur in.iij.phar.hꝫ virtutē recipiendi in ſe omniū ſimplicinꝫ virtutes.Cōfectum vero ex oliuis immaturis eſt fri.ꝛ ſic. cōpletiōis.Jdeo eſt ſtipticē naturē ꝛ vocatur oleū onfan.ꝛ cōfectum ſm artē cuꝫ roſis vnāquāq; materiam calidam cōpeſcit membꝝi cōplexionez mirabiliter confortando.

Ona.

¶Oua gallinarū ſunt tēperata Quoꝝ vitella ſunt ca.ꝛ hu.cōplexiōis caliditate tñ hūiditate tēperata:ꝛ eoꝝ oleū in ſedādo ꝺoloꝛē auriū teſtāte Auēzoar eſt ceteris medicaminib⁹ ꝑ ſtātius.Albumen vero frigi.ꝛ hu.complexionis indicatur.

Origanum.

¶Origanū eſt ca.ꝛ ſic.ꝑpletionis i.iij.Virtutē hꝫ diſſoluēꝺi ꝛ cōſumēꝺi cū attractione. Mixtum vero cū camo.melliloto aneto ꝛ matricaria ꝛ in ſaculo poſitum ꝺoloꝛē vētris eſt frigida cauſa cauſatum mitigat ꝛ ſedat ꝑſertim prius calefactū ſuper tegula ꝛ vino irrorat um. Origanū etiā cōtuſum ꝛ cū roſis ꝛ calamo aro.ꝛ abſinthio mixtum ꝛ calefactum anoꝝ appliꝫ exitū inteſtini recti a frigida cū cauſatū cōpeſcit ꝛ ad locum proprium reducit.

Oppo pona ꝛ cum.

¶Oppoponacis gūma eſt ca. ꝛ ſic.ꝑpłonis.cui⁹ virt⁹ ē reſoluere cū mollificatione nō ꝓpa.

Opiū.

¶Opiū eſt fri.ꝛ ſic. cōplexionis in.iiij.Jdeo ſenſum membꝝi potenter ſtupefacit.

Os ſepie.

¶Os ſepie ē fri.ꝛ ſic.ꝑpłonis cū mundificatione domeſtica.

Ordeum.

¶Ordeū fri.ꝛ ſic.ꝑpłonis eſt i ij.ꝛ eius virtus in prin.ꝓpatis admixta cū repcuſſiuis repercutit apoſtemata calida. Verūꝺum intentio fuerit reſoluendi ſi cū reſolutiuis admiſceatur apoſtemata calida reſoluit.Et ſi in decoctione maluarum decoquatur cum foliꝭ ꝛ vitellis ouoꝝ oleo viola.ꝛ parū butyri ad ignē hꝫ artē ꝺe oib⁹ empłz faciēꝺo ap̄ata cholerica et ſanguinea cū ſedatiōe doloꝛis ꝑſe

etissime maturat addita in fine parum croci.

Orob. Orob⁹ est ca. ꝑplonis primo sic. i scõo. Et malticat⁹ cũ amigdalis stomacho ieiuno ꝛ super serpigine ipetigie et morphea ꝑponit⁹ oib⁹ ꝓnoiatꝫ morbis iuamẽtũ ꝓstat. ꝛ si cum eo fricẽt man⁹ ꝛ facies eaꝫ cutẽ clarificat ꝛ mũdat. Ulcera ꝰ sordida ꝛ putrida abstergit ꝛ purgat si cũ fari. lupinoꝝ melle rosa. ꝛ terebẽtina misceat. Idẽꝫ facit i vulneribꝫ neruoꝝ trãslacto piculo aꝑatis. Fari. etiã orobi in emplis impositavulneribꝫ neruosis eorũꝫ aꝑatib⁹ ẽ ꝑficua.

Oliue. Oliue imature sunt fri. ꝛ sic. ꝑplonis. Et ꝑpea eaꝫ oleuꝫ sticꝫ est. Mature ꝯo calle sunt calicitate ꝑperata cũ humiditate manifesta: immature etiaꝫ oliue ꝛ cũ sale ꝑdite et aꝰ et feniculoſi pua ẽtitate sumpte os stomachi ꝛ appetitũ cõfortãt. Mature ꝯo oliue sunt difficili me digestiõis ꝛ mali nutrimẽti

Oleuꝫ muscellinũ ca. est virtuose tẽ hãs resolutiuã. Sui. ꝺ caulino. co autoritate Aliab. ꝛ Mõdini Sui. de in suis synonimis dicit ꝙ dictũ caulia oleũ extrahiꝫ per exꝑssionẽ cuiusdã grani quẽ. ad modũ extrahiꝫ oleum de been.

Pira. Pirorũ. varia sunt genera quorum substantia aquosa ꝛ terrea est. Ipsorumꝫ aũt aliꝫ sũt dulcia: aliꝫ põtica: aliꝫ acetosa. Dulcia minoris sunt infrigidatõis acetosis: omnia tamen cuꝫ aliquali stipticitate repiuntur. Decocta tamen sunt minoris stipticitatis ꝯ cruda. Et ꝑpea Dios⁹ dicit quod abscindũt fluxum hũorum calidorum. Et ego dico ꝙ pira et poma sub prunis decocta in pmis dieb⁹ i ẽplis aꝑatũ caliditer ꝓponũt. Et ꝫ ꝯdã eaꝫ sucꝰ vulnerũ ꝛ ulcerũ incarnatiõne ꝛ ꝙglutinatione ꝓstat. Dicꝰ insuꝑ ꝙ meli⁹ ꝛ securi⁹ faceret si cũ ℥.ſ. hmõi succi ponerent. ℥.iij. sirupi rosa. ꝛ ℥.ſ. terebẽ. clare. et ℥.ſ. thuris. cũ ℥.ſ. farina fab. oibus parũper bullitis ꝑter farinã ꝛ thus: reliq̃ deide i coꝛpoꝛẽtur ꝛ vtere more vnguẽtis ꝙ mirabiliter vulnera carnosa ad sanitatem perducit.

Poꝛrus est radix ca. et sic. vltra tertiũ gradũ. Quaꝛ si aqua eiꝰ bibit cũ mellicrato laboãtibus venenoſis moꝛsuris põtatibus venenoſis moꝛsuris põtaneũ remediũ ẽ (vt testat Dios.) Et si decoquat⁹ sub prunis ꝛ cũ eo fiat ẽplꝫ cũ modico tyriace ꝛ parũ terebẽtie paululũq̃ olei rutacini moꝛsicãtũ vuln⁹ ad sanitatẽ ꝓducit. Idẽ si sucꝰ poꝛri decocti sub prunis admisceatur cũ modico olibani cũ oleo rosato parumq̃ lactis mulieris ꝛ modico olei de vitellis ouoꝝ

Poma ꝓtutẽ hꝫ doloꝛẽ auriũ potentiliter sime auferẽdi: ꝑsert⁹ a frigiditate causatũ ꝛ tinnitum eorum delendi.

Pix nauallis ca. est ꝛ sic. Uirtutẽ ꝑsimis dieb⁹ singulare ꝑsidiũ est (vt Aui. refert. c. de curatiõe vulnerum habẽtiũ aꝑa cũ doloꝛe.)

Ppls ẽ fri. ꝛ sic. ꝑplonis. Uirtutẽ hꝫ repcutiẽdi ꝛ inducendi illinitus. Et eius ꝫ vngm cuꝫ albumi. ouiꝰ oleo viol. vel de papauere virge calefactiões ꝓpescit ꝛ extinguit doloꝛẽ ſedãdo.

Papauer est fri. ꝛ sic. ꝑplexio papanis in secũdo. Ideo domestice uer. est stupefactionis.

Pſiliũ est fri. ꝛ hu. ꝑplonis i ꝑſiliũ scõo. virtutẽ hꝫ refrenandi aꝑata cholerica. Ideo in principio ꝛ in augmento est eoꝝ optimũ repercussiuũ in forma muscillaginis administratũ. Itẽ ꝙqualꝫ fata muscillago ꝑſiliꝫ cum oleo ros. onfan. vnguẽto ros. ꝛ lactucaꝫ succo more empl⁹ vel linimẽti applicata cũ vtilitate non parua heꝛisipile medeꝛ. Pars vero interioꝛ huius seminis est cali. ꝛ sic. ꝑplexiõis in tertio: ſõ virtutẽ hꝫ adurẽdi ꝛ excoriãdi. Exteꝛioꝛ vero pars est ꝑm linitiua ꝛ refrigeratiua.

Papirus est fri. ꝛ sic. ꝑplonis papiꝛ virtutẽ hꝫ exiccandi cum repercussione domestica. Ꝫ in tibijs ad ꝓhibẽdũ fluxũ humoꝝ aliquantulum madefacta aceto ꝛ aqua rosata ꝛ super eis impositam mirum in modum iuuat.

Pſidia est fri. in. ij. sic. in. iij. Pſidia Uirtutẽ hꝫ exiccandi cicatriza di ꝛ potenter restringendi.

Polium mõtanũ est ca. in scõo Polij sic. in. iij. Uirtutẽ hꝫ resoluendi montanũ ꝑsumẽdi. Et ẽ valde diureticũ. num.

Petroliꝫ oleũ ẽ ca. ꝛ sic. ꝑplo Peronis in tertio ꝛ vltra. Bullitũ cũ lium. oleo phoꝝ ꝛ terebẽtina ꝛ visceribus terre siue lũbricis cũ suc

ꝛ herisipilatis in quibus time tur putrefactio mirabiliꝫ ꝓfert: dẽtium quoq̃ stupoꝛem sanat.

Lingue ana ture. Pingnedo anatis est ca. natura. Et iter cetera auiũ pingnedines in sedãdo doloꝛẽ cũ mollificatiõe ceteris ꝓstãtioꝛ est.

Piper. Piper ca. est in quarto sic. in scõo. dissoluendo notabiliter at trahit ꝛ ꝙsumit sua exiccatiõe.

Prana Pruna fri. ꝛ hu. sunt ꝑplonis. Et eoꝝ caro in brodio decocta simul cũ pomo citonio vel apio vel butyro aꝑatibus ca. animata farina ordeacea ꝓdictis rebꝰ simul cũ vitellis ouoꝝ parũq̃ croci: nil supra in isto casu.

Poma grana rosa. Pomoꝝ granatoꝝ q̃dã acetosoꝝ aũt ℔m Aui. virt⁹ est infrigidãdi ꝛ exiccãdi in scõo. Dulcia vero virtutẽ hñt infrigidãdi ꝛ humectãdi in primo. Et succus ambꝝ pistatoꝝ cũ coticibus suis ꝛ bullitis cũ tãtũdẽ mellis ros. ꝛ ſoliꝫ oliuaꝝ silue strium aliq̃tulũ ꝓtusis vsq̃ ad ſpissitudinẽ solidã vlceribꝰ nariũ ꝛ otis perfectissime medeꝛ. Insuꝑ eoꝝ succus pistatus cuꝫ succaro nulla abiecta interioꝛi pellicula ꝙnienticissime ꝓcedit aduersus essere. (vt Aui. c. ꝓprio testat.) Et granatoꝝ grana quãtitate moderata sumpta stomachũ ꝓfortãt. Immoderataue ꝙntitate sumpta ℨriũ faciũt. Qua de re vinũ granatoꝝ ꝛ eorum grana post cibũ moderate sumpta coꝛruptionẽ cibi in stomacho ꝓhibẽt (vt testat Auer. in suo colliget.) Ulterius decocta in aceto cũ suis coꝛticib⁹ ꝛ pistata ad modũ empli cũ eõitate sui inuamẽti olib⁹ aꝑatib⁹

eo ebulli aduersus dolores sciaticos antiquos ⁊ arteticos mirabiliter valet.

Pigne do. ¶ Pigued̃ ē ca.⁊ hu. ꝑplonis. plus tñ vel miñ⁹ ſm naturã alaliũ. Uirtutē hz maturãdi ⁊ mollificãdi. Et eſt ſedatiua doloris

palma ¶ Palma ē fri.⁊ ſic. ꝑplõis. i. ij.

Penta phil̃. ¶ Pētaphilõ grece latine q̃q; foliũ. Uirtutē hz exiccatiuã vehemēter. Tñ caliditatē manifeſtam non videtur participare.

Pineoli ¶ Pineoli grana ſunt ca.⁊ hu. ꝑplonis. ⁊ cortices eorum fri.⁊ ſic. indicanť. Iõ plm ſtipticãt.

Plũbũ ¶ Plũbũ eſt fri.⁊ hu. ꝑplonis i ſcõo. Et aduersus vlcera maligna ⁊ cãcerosa mirabilēq; hz p̃ rogatiuã duritiem ⁊ eoꝝ labia potēter reſoluēdo virtute eius icognita. Lamina ēt plũbi ſup nodis ipoſita ⁊ ligata ligatiõe forti mirũ in modum eos ad reſolutionem perducit.

Perſica. ¶ Perſica ſm Aui. ſũt fri. ꝑplonis in fine. ij.⁊ hu. in. j. Et ſm Dioſc. ꝑſica ſunt eustomacha. Et Serap. lib. aggre. dicit q; folia eoꝝ ſua amaritudine virtutem hñt abſtergẽdi reſoluẽdi ⁊ vermes interficiẽdi. Sunt etiã perſica dure digeſtionis. Et ſi in principio comeſtionis comederenť eoꝝ virt⁹ eſt añ digõnē extra ſtomachũ exire alijs reb⁹ viã p̃tãdo: poſt cibũ vero ſumpta ſeu manducata ſimul cũ cibo a facili cã corrũpunť. Et ꝓpterea; ꝑſica poma pira ſtõacho ſunt valde nociua. Et ſi comedanť cũ bono vino rectificanť.

Pellis arietis ¶ Pellis arietis vel caſtrati hz Ga. de recẽti excoriata vẽtris viſcer⁹ ⁊ muſculoꝝ ꝓcuſſiõib⁹ ſeu ꝑuſiõib⁹ ad caſuꝫ ⁊ offenſionẽ euenientib⁹ potẽtiſſime medeť. Et ura die nãlẽ interdũ patiẽtẽ ad ſanitatẽ p̃durit ſanguinẽ et uenatũ reſoluẽdo ⁊ carninãdo.

¶ Piretrũ eſt ca.⁊ ſic. ꝑplonis Pire. in. iij. Uirtutẽ hz attrahẽdi calorem. factiõe nõ modica. Et ꝓpterea detẽtũ ſub doloꝛi dẽte cũ aceto pri⁹ mollificatũ dolorẽ dẽtiũ ſedat a materia frigida cauſatũ.

¶ Peonia eſt ca.⁊ ſic. ꝑplonis Pe. in. ij. Et ſemẽ ei⁹ ſimul cũ radice ad collũ geſtatũ pueros ab epilepſia cuſtodit: ⁊ ſi cũ ſaluia pul. roze ma.⁊ maiorana cũ aq̃ melli i potu exhibitũ: epilepſiã curat aut potẽter mitigat ipã.

¶ Petroſiliũ eſt ca.⁊ ſic. ꝑplonis i. ij. diuretice nature. ⁊ ſi cũ liſima mẽta ruta in parua q̃ntitate feniculo naſturcio aquatico melliſſa mẽta ruta in parua q̃ntitate flore roriſmarini pimpinella bora ragine ⁊ lactuca immiſceať de oibus equali portione cũ oleo dulci aceto: ⁊ parũ efficiť ſalati ſalubria que appetitũ vehemẽter inducit ⁊ in parua q̃ntitate ſtomacho non nocet (vt paret conſideranti ingredientia.)

¶ Paritaria ca. eſt ⁊ ſic. i. iij. vz Paritaria folia ei⁹: ſemẽ vo fri.⁊ hu. ꝑplonis tertio p̃ſitũ (vt retulit p̃dictus Dioſcorius) Dioſ. vero dicit ſemẽ paritarie eſt fri.⁊ ſtiptice ꝑplonis. Gal. tñ. viij. ſimp. pharm. c. clirizmen. dicit ſemẽ eius virtutẽ habere expurgãdi leuiter cũ aliquali ſtipticitate cũ frigiditate ⁊ humiditate ſociata. Paritaria inſup i patella calefacta cũ modico vini ⁊ pauꝫ petroſiliũ ſolio rũ vna cũ croſſonib⁹ pectini applicata potentiſſime vrinã puocat: ⁊ ſup ventrẽ ordine iã victo ipoſita inteſtinoꝝ doloꝛẽ tollit

Jnſup decocta cũ maluis roſis abſinthio matricaria furfure fabiſq; excoriatis: deide piſtatis oib⁹ ⁊ cũ ſapa ntcꝝ bullitꝫ vſq

ad ſpiſſitudinẽ ſolidã: poſtmodũ more empti adminiſtratis omnibus lacertoꝝ attritioni buꝫ muſculorum contuſionibus optime opitulatur.

Reſina. ¶ Reſina pini et fere oẽs reſine ẽtutẽ hñt calefaciẽdi. Iõ oẽs reſine munditiſſãt ⁊ diſſoluunt. Et in vnguẽtis adminiſtrate vlcera frigida cafaciunt: ⁊ deſiccant carnẽ in vulneribus ⁊ vlceribus corpoꝛum ruſticorum procedendo.

Roſa. ¶ Roſa fri. eſt i ꝓio ſic. i ſcõo. In medicinis eſt multũ appꝛopꝛiata cũ vtilitate nõ pua: ꝑſertim in cõficiendis ſirupis roſatis: melle roſato: zuccaro roſato: aqua roſata: oleo roſato ꝛc.

Roſmarinꝰ. ¶ Roſmarin⁹ eſt ca.⁊ ſic. ꝑplonis i tertio (vt refert p̃dẽ. auctoꝛitate Me.) Roſ eiꝰ virtutem hz acuẽdi viſum. Iõ ad caligines oculoꝝ ⁊ debilitatẽ viſ⁹ vtiliter iponiť. Itẽ ẽtutẽ hz reſolueñdi ⁊ mũdificãdi cũ ꝓfortatiõe.

Ruta. ¶ Ruta eſt ca.⁊ ſic. cõꝑplonis i minare. Et ei⁹ ſucc⁹ ⁊ aqua in collirijs ad oculoꝝ caliginẽ ⁊ debilitatẽ vſus vtiliť iponiť.

Raſſan⁹. ¶ Raſſan⁹ ē ca.⁊ ſic. ꝑplonis i ij. Et ei⁹ cortex in parua q̃ntitate ſumptus facit ad digeſtionẽ cibi. Et ſucc⁹ ei⁹ inſpiſſat⁹ cuꝫ oleo anetino ⁊ parum cere ⁊ ei mini palpebraꝝ nigredines a ꝓcuſſione cãti celeriter tollit.

Rubea. ¶ Rubea tinctoꝝ ē ca.⁊ ſic. in ij. (vt nõnulli aſſerunt doc.) ſm Auer. colliget. c. ō rubea tinctorum.⁊ ſm Serap. ẽtutem habet faciendi mingere groſſam vrinam. Jdeo facit ad difficultates vrine naturaliꝛ groſſe eue nientis. Et ſua ponticitate conſouat et ſua amaritudine fortis eſt diuretica. Jn caſu inſup et offenſione et in vulneribus pectoꝛis gꝛa purgãdi cum cõfoꝛtatione ſummopere valet.

Rapa. ¶ Rapa ca. eſt in ſcõo hu. i primo.⁊ i brodio comeſta hz Aui. virtutem habet acuendi viſũ: eſt tamen aliquantulum difficilis ad digerendum. ſperma augmentat et appetitum incitat.

Riſum. ¶ Riſum autoꝛitate Gale. viij. ſim. pharm. c. oꝛoza. hz i ſe ſtiptitatẽ q̃ manifeſtẽ vẽtrem retinet. Jdeo Sera. li. aggreg. c. arz. eſt ca. et ſic. cõꝑplonis i primo. Almãſoꝛ tñ. c. arz. graduat ipm caliditate tẽperata quaſi dicẽdo ipm eſſe inter calidum et frigidũ. Qua de re riſum in brodio gallinarum decoctũ ſine ſale vſq; ad ſpiſſitudinẽ ſolidã mãmillas tumẽtes ſpargit ⁊ reſolnit eaꝝ duritiem molliſicãdo. Jn eodẽ inſup brodio cũ cauda equina decoctum ⁊ ligno aloes i modica q̃ntitate cũ zucaro rubeo inteſtinoꝝ vulneribus potẽter medetur ſi in comeſtione ipſum liquidũ ſumeretur. Similiter decoctũ cũ extremitatibus et interioꝛib⁹ vituli ⁊ caſtrati et in comeſtione ſumptum pozum ſarcoidem in oſſium fracturis fortẽ generat.

Realgar. ¶ Realgar ē ca.⁊ mortificatiuũ ẽ eſt fortis nature. Et ꝓnumerab Aui. iter medicinas putrefactinas ⁊ putrefaciẽdo in mẽbro eſcharã ẽdneat ad modũ cauꝫ ⁊ eſtiomenate carnẽ.

Rub⁹. ¶ Rub⁹ eſt fri.⁊ ſic. ꝑplonis cum ſtipticitate ⁊ cõſolidatiõe vulnerum ⁊ vlcerũ. Et decoctio cimarum rubi foliorum oliaſtri et ro. cum parum aluminis et liciſſ ginginarum vlcera ⁊ oꝛis ac partiũ eius potenter ſanat.

Solatrum. **Solatrū** est fri.ꝛ sic.i secundo.ꝛ iō virtutes hꝫ stipticandi. Ani.tñ dicit ipsum hꝫe virtutē resoluēdi aq̄ata intrinseca cala. Et succꝰ eiꝰ cum alijs rebꝰ (vt infra dicet) puriti fracturaꝝ medet. Unāquāq; filr malā ꝓpriē calidā i ulceribꝰ idurētā remittēdo ulcera te pticle magnope opitulatur. Calefactiōibusq; genitaliū ēt subuenit. ℞. succi solatri succi plātā. aā. ʒ.vj. uini ℥natoꝝ. ℥.ß. olei onfan. olei ros. cōpleti aā. ℥.ij. unguī populeonꝫ unguī ros. aā. ℥.ß. lita. aurei ꝛ ar. aā. ℥.ij. tucie. ʒ.iij. ceruse calcis lotæ aā. ʒ.vj. misce ꝛ i mortario plumbi fiat linimētum sub ista forma. In ꝑmis ponant in mortario plūbi ola mineralia: deiñ mō ponāt gutta olei mō gutta una de succis ꝛ sic successiue sp̄ cuz pistello plūbeo agitādo donec ꝑdicta olea sint ꝓsumpta: deiñ addant reliqua. Ultio loco addat cāphore ſm artem tritura te. ʒ.ß. Istud unguētū est medicina magna omnibus egritudinibus prenominatis.

Spica nardi. ¶ Spicanardi est ca. ꝓprionꝫ i prio sic. i scō. Et virtꝰ eiꝰ facit ad casum capillorꝫ ꝛ palpebraꝝ ꝛ uiloꝝ. Iō ꝓpter eiꝰ stipticitatē ꝛ aromatizitatē radices capillorꝫ cōfortat. Et si naribꝰ odorat cerebrū frigefactū ꝛ debilitatū potēter ꝓfortat. spica i sup admixta cū tucia gario filo aloe epatico aq̄ fenticuli aq̄ eufragie ꝛ parum aq̄ ro. unica ebullitōe filr bulliēdo: diñ cola ta egritudinibꝰ oculorꝫ ꝛ debilitati uisꝰ mirabilis ē medicina.

Stichados. ¶ Stichados arabicū autorita te Me. ē ca. ꝓprionis i prio sic. i scō. Et ꝓtibꝰ aūt terrenis, cōpſonē hꝫ modice stipticitatis. Et ꝓtibꝰ ꝛo igneis subtilibꝰ a q̄bꝰ amaritudo ꝛ acuitas sumit acuitas ē maior amaritudine. Amaritudo ꝛo ē maior stipticitate eiꝰ. Uirtutē hꝫ subtiliādi ꝛ soluēdi ꝓfortādi cū alighi ꝓfortatiōe. Satiriō est cal.ꝛ hu. ꝓprionꝫ i prio. Et ꝓp suā iflationē libidinē ꝓuocat. Iō uinū decoctionis eiꝰ uel radix in gallinaruz brodio cocta libidinē plꝫ licitat. Et ꝓpterea Dios. dicit. c. oꝛ chis q̄ si uir comederit maiorē partē satiriōis masculū generat: si minorē ḡnat femīa. ¶ Sparagꝰ est cal.ꝛ sic. ꝓprionis caliditate satis tēperata. Uirtutē hꝫ abstergēdi: ꝛ uinā ꝓuocādi ſm Serap. ꝛ pancē tam. Platearius tñ dicit sparagum esse cali. et sic. in tertio. ¶ Salix ē arboꝛ fri.ꝛ sic. ꝓprionis. uirtutes haber stipticandi et calefactionibꝰ ozis ꝛ ulceribus calidis est valde ꝑficus. ¶ Sumach ē fri. i scō sic. i tertio. Uirtutē hꝫ subtiliādi ꝛ aburēdi mūdificādi ꝛ pticādi cū stipticitate. Et ꝓpea uz aḡtibꝰ calidis ozis. Et i principio eiꝰ decoctio cū licio ꝛ parū uino granatoꝝ cū licio ꝛ parū diamoꝛōis eisdē valde ē utilis. ¶ Sābucꝰ autoritate Mes. est ca. ꝛ sic. ꝓprionis i principio. iij. Gal. ꝛo. vj. simpli. phar. c. ß ieſemio. ℔t ipz esse calefactiuū ꝛ exiccatiuū i. iij. satis intēse. Et ꝓpterea Uirtutē hꝫ fortiter resoluendi exiccandi ꝛ aperiēdi ꝑpter subtilitatē ptiū eiꝰ. Iō ut iuḡt ꝑfatus uir uirtutē hꝫ palā diaforeticā. Et ob hāc cām plꝫ laudat eiꝰ oleū ꝓpter eius ve hemētem penetrationē ꝛ exicationē in punctura neruorum. Folia quoq; eius ꝑita cū ele boꝛo et oximelle sꝯlitico sup serpiginē ꝛ impetiginē ac mor phēa imposita sanāt eas. Itez uinū ſfusiōis corticis radicis ipsiꝰ subtilissime abrasi uz ad uomitū ꝓuocādū ꝛ uētrē euacuādū a malis humoꝛibus. Et

hoc facit quando simul stetērit per noctem. et hoc habui ab homine fide digno.

Sauina. ¶ Sauina est ca.ꝛ sic. i tertio. Decoctio eius cū lixinio facta camomilla aneto paritaria fure oziganoꝝ matricaria simꝫ cū folijs altee ꝛ sapa: ynāquēq; dolorē ꝛ uētris torsiones: et iliacos dolores: ꝛ intestinoꝝ uē tositates carminat resoluit et sedat: nisi fuerit a materia cholerica tñmō ꝓducti. Et modꝰ administratōis ipsiꝰ est cū spōgia uel matassa fili crudi. Uinū filr decoctiōis eius uez sanina cū uino decocta ꝛ semine aneti simꝫ cū paritaria ꝛ folijs altee: et deinde cataplasmatū sup pectine strāgurīā ꝛ dissuriam sanat: uinum pronoscendo ꝛ uestce dolores sedando.

Scrophula. ¶ Scrophularis ē cali. ꝛ sicce ꝓprionis. uirtutē hꝫ resoluēdi.

Sterc⁹. ¶ Sterꝰ ē cal. ꝛ sicce ꝓprionis ꝛ minꝰ ſm alalū naturā. Sterꝰ esꝰ caprinū pulueri zatū: deide cū melle ꝛ sapa decoctū ulcera fistulosa priꝰ secuta eoꝝ mūdificatiōe desiccat ꝛ sanat. Itē ē coctū cū farina fabe furfure triturato ꝛ parū camo. cū puscha ꝛ sapa usq; ad spissitudinē solidā additis i fine cocture oleo camo. ꝛ aneti. dolorē genn antiquū et inflationeꝝ eiꝰ vētelas mix. i modū sanat. ꝛ ꝓpea inḡt pāde. q̄ sepenumero exꝑtꝰ fuit ꝑsi milē medicinā sup genn ad remouēdū dolorē antiquū ꝛ inflationē: et mirat⁹ fuit quō ꝛ cum ħta celeritate patientes sanati fuere. et ego multoties exꝑtꝰ suz hāc medelā in tali casu ꝛ mihi ꝛ egrotāti bus bñ successum fuit. ¶ Stercꝰ insup canis ossa comedētis tri

turatū ꝛ decoctū cū farīa lētiū ꝛ lacte caprine vsq; ad spissitudinē solidā malignis ꝛ corrosiuis ac fraudulētz ylceribꝫ optime medeꝛ si more ēpli iponaꝛ

Sepū. ¶ Sepū ē cali. ꝛ tpate nature: resolutiuū ꝛ maturatiuū cū sedatiōe doloꝛz. ꝛ eiꝰ cakas ē plꝰ vel minꝰ iurta aialiū naturaz.

Sarcocolla. ¶ Sarcocolla gūma ē cal. cōpkonz i scdo sic. i prio. Virtutē hz icarnādi vlnera ꝛ vlcera ꝛ i collirijs vtilꝛ igredi ꝑserta ad obtalmiā ordinatis in statu ipsiꝰ.

Sāguis draconis. ¶ Sāgnis draconz autoritate Cōstā. virtutē hz infrigidādi ꝛ exiccādi i tertio. Jō poteter fluxū sāguinis sua stipticitate frigiditate ꝛ viscositate restrigit. Hal. tñ dicit ꝙ ipse ꝛ eiꝰ planta virtutē hz infrigidādi ꝛ stipticādi domestice. Jnlup contrita cum sanguine eiꝰ vulnere recētia cōglutinat. Jdem facit terebētina cū sanguine draconis ꝛ thure ꝛ paruz olei ipericonis.

Sapo ¶ Sapo ē cal. ꝛ sic. ꝛpkonis cū adustiōe. et gallicꝰ sapo mirꝰ cū puluere eleboꝛi nigri litargirio argēti flore cris parūq; argēti viui ꝛ paululuz vitri triturati: omniꝫ deiñ ad formaz vnguenti deductis vnāquāq; morpheam nigrā serpiginez ꝛ impetiginē ꝑfectissime curat.

Spūa maris ¶ Spūa maris est ca. ꝛpkonis i prio sic. i. iij. virtutē hz absterssiuā cū exiccatione nō parua.

Spongia maris. ¶ Spōgia maris est cal. i prio sic. in scdo. virtutē habet resolutiuā ꝛ exiccatiuam: ꝛ aliquātulum arsa ꝛ super carne supflua imposita consumit eam absq; mordicatione. Et propterea secure ponitur super dura matre gratia consumēdi carnem supflnam: mundificat enim cū aliquali corrosiōe absq; dolore.

¶ Stafisagria est cal. ꝛ sic. com Staphisa. di ꝛ maturandi aꝑata calida.

Sulphur. ¶ Sulphur sic. ꝛ ca. ꝛpkonis est in. iij. ꝛ bullitū cū oleo sambuci no ꝛ vermibꝰ terre ꝛ paꝛ acet ad consummationē aceti ad nernoꝝ punctura vtilissima est medela. Bullitū insuper cū oleo roſ. ꝛ laurino parūq; aceti vnamquāq; scabiem magnope re contumit ꝛ desiccat.

Sal. ¶ Sal. ca. ē ꝛ sic. ꝛ vtilꝛ iponit in lauatorijs vlceꝝ putridoꝝ.

Sandalus. ¶ Sandalus arbor est fri. ꝛ sic. ꝛpkonis in scdo cū notabili aromatizitate: cuiꝰ tres sunt spēs: vez albꝰ citrinꝰ ꝛ rubeꝰ: ꝛ vtilꝛ imponunt in repercussiuis aꝑatum calidoꝝ ꝛ vulnerum.

Semen lini. ¶ Semen lini est ca. ꝛ sic. ꝛpkonis in prio cū hūiditate. ꝛ ē maturatiuū ꝑpte frigidoꝝ aꝑatū ꝛ eius oleū (vt inqt Me.) oibꝰ egritudinibꝰ ani est medicina magna ꝛ aduersus vulneꝝ spasmū magnā hz efficaciā: ipinā ꝛ iunctura cum oleo liniendo.

Storax. ¶ Storax calamita ꝛ liqda storax ca. sunt ꝛpkonis in primo ꝛ sic. in scdo. ꝛ eaꝝ virtus est cerebrū frigefactū calefacere: et cū laudano ꝛ cera noua odorifera ispissate admodū pomi cerebrū mirabilꝛ ꝛfortāt ipm pogestatum intra manus neruos incitos potenter ꝛfortāt. Liquida aūt cū vtilitate iponit in linimētis ad scabiē valētibus: ad morbum gallicum: ꝛ ad tineam capitis desiccādā: reddit quoq; vnguenta ꝛ linimēta bonoꝝ suauitatis.

Spodius. ¶ Spodiū est fri. ꝛ sic. ꝛplexionis (vt dicit pau. c. de spodio) cū aqua planta. antimo. mirabolanisq; citrinis ꝛ parū sumach

nis i prio. Virtutē hz mollificādi ꝛ maturandi aꝑata calida.

Sulphur. ¶ Sulphur sic. ꝛ ca. ꝛpkonis est in. iij. ꝛ bullitū cū oleo sambuci no ꝛ vermibꝰ terre ꝛ paꝛ acet ad consummationē aceti ad nernoꝝ punctura vtilissima est medela. Bullitū insuper cū oleo roſ. ꝛ laurino parūq; aceti vnamquāq; scabiem magnope re contumit ꝛ desiccat.

Sal. ¶ Sal. ca. ē ꝛ sic. ꝛ vtilꝛ iponit in lauatorijs vlceꝝ putridoꝝ.

Sandalus. ¶ Sandalus arbor est fri. ꝛ sic. ꝛpkonis in scdo cū notabili aromatizitate: cuiꝰ tres sunt spēs: vez albꝰ citrinꝰ ꝛ rubeꝰ: ꝛ vtilꝛ imponunt in repercussiuis aꝑatum calidoꝝ ꝛ vulnerum.

Semen lini. ¶ Semen lini est ca. ꝛ sic. ꝛpkonis in prio cū hūiditate. ꝛ ē maturatiuū ꝑpte frigidoꝝ aꝑatū ꝛ eius oleū (vt inqt Me.) oibꝰ egritudinibꝰ ani est medicina magna ꝛ aduersus vulneꝝ spasmū magnā hz efficaciā: ipinā ꝛ iunctura cum oleo liniendo.

Storax. ¶ Storax calamita ꝛ liqda storax ca. sunt ꝛpkonis in primo ꝛ sic. in scdo. ꝛ eaꝝ virtus est cerebrū frigefactū calefacere: et cū laudano ꝛ cera noua odorifera ispissate admodū pomi cerebrū mirabilꝛ ꝛfortāt ipm pogestatum intra manus neruos incitos potenter ꝛfortāt. Liquida aūt cū vtilitate iponit in linimētis ad scabiē valētibus: ad morbum gallicum: ꝛ ad tineam capitis desiccādā: reddit quoq; vnguenta ꝛ linimēta bonoꝝ suauitatis.

Spodius. ¶ Spodiū est fri. ꝛ sic. ꝛplexionis (vt dicit pau. c. de spodio) cū aqua planta. antimo. mirabolanisq; citrinis ꝛ parū sumach ꝛ aluminis ro. parumq; licū aliquātulū bullitū vlceribus oris ꝑfectissime medeꝛ: ꝛ cū tucia admixtum antimonio plūboq; vsto cācrosis vlceribus opitulatur. Sanguinez quoq; intra nares cum anti. ꝛ thure sufflatum potenter stringit.

Terebentina ¶ Terebentina est ca. ꝛ sic. cō plexionis tē perate caliditatis. vulneribus neruoꝝ ꝛ musculoꝝ est amica. Et insup pueroꝝ ꝛ mulieꝝ plagis ceteris simplicibus prestātior est. Suffumigiū quoq; eiꝰ ad anū aduersus tenasmonem magna est medicina. Sumpta insup pos (vt infra dicēt) dolores intestinoꝝ infallēter sedat. ℞. tereb. clarifr lote cū aqua feniculi. ʒ. j. strupi de duabꝰ radicibus sine aceto. ʒ. ß. stercoris asine lactātis de mense maij ad vmbram exiccati ꝛ subtilissime pulverizati. ʒ. j. ꝛ ß. croci. gra. ij. feni. dulcis. ʒ. j. misce ꝛ capiat patiens ieiuno stomacho: quia intestinoꝝ dolores curat.

Tartarus. ¶ Tartarꝰ est ca. ꝛ sic. ꝛpkonis in tertio. Et eiꝰ virtꝰ cū vngnētis ministrat vtiliter ad scabiē. Et si puluis eius in sufficienti ꝙtitate cū modico masticis in brodio gallinaꝝ exhibitus: vel cū zuccaro ro. virtutē hz faciēdi ascellare ꝑ ꝙtsqꝫ ꝙq; vices. Et ꝓpterea ipa multū vtunt in genio isto ascellādi. Et est nauigātibꝰ medicia satꝫ familiaris.

Tucia ¶ Tucia est fri. ꝛ sic. ꝛpkonis: ꝛ i ylceribꝰ virge ꝛ ylceribꝰ cācrosis malignis ꝛ corosiuis vtilꝛ admistrat. Exiccādo eīn vlcera incarnat ēt ylceribꝰ ꝙz oculoꝝ summe opitulat. Et si admisceē cū succo feniculi ꝛ eiꝰ aq; ꝛ cū monio oculoꝝ sanitatē custodit.

In collirijs insuper oculorum vtiliter administratur.

Tamariscus. ¶ Tamariscus ca.ꝛ sic. ꝑpk. est virtutē hꝫ diuretică. Jdeo vinū decoc. eius spleneticis ꝛ epaticis mirabiliter ꝓfert viā vrine aperiēdo. Jccirco dissurie ꝛ strāgurie opitulatur.

Tamarindi. ¶ Tamarindi sūt fri.ꝛ sic. ꝑpkonis in tertio ſm Aui.ꝛ Serap. opinionem. Pan.tñ ponit eos in.ij. Decoctio eoꝝ cū ordeo ꝛ passulis aꝑatibus calidis gut turis in ꝓncipio ꝛ augmento medet. Extinguit em̄ acuitatē humoꝝ aliqualiter liniendo ꝛ addēdo sibi parum vini granatoꝝ nil vtilius in isto casu est.

Tassus barbatus. ¶ Tassus barbat⁹ est herba ca.ꝛ sic. ꝓplexionis. Jō valde est sedatiua ꝛ decoctio eius ꝓfecta (vt inferius) oib⁹ egritudinib⁹ ani summe ꝓuenire vī. R. tassi barbati. M.ij. folioꝝ maluaꝝ viol'. folioꝝ altee ordei' mundi furfuris añ. M.j. seminis lini li. ß. pomoꝝ aliquātulū ꝓfractoꝝ nume.x. bulliant cū aqua sufficienti vsq; ad ꝓsummationē tertie partis.ꝛ vtere more suffumigū: qz mirabilis est operationis.

Tormentilla. ¶ Tormētilla vel bistorta fri.ꝛ sic. ꝑpkonis est in tertio. vt retulit Pādetarius. c. de bistorta. virtutem hꝫ ꝛglutinandi vulnera. Et ꝑtra pestē si dat cū cepa in furno decocta cū modico tyriace Aliab.ꝛ sirup. de acetositate citri parūq; vini granatoꝝ adbibendū more poculi ad quantitatem. ʒ.iij. diuinā (vt ita dixerim) hꝫ potētiā. Guido tñ de cauliaco gradnat dictā herbā cal.ꝛ sic. complexionis esse.

Guido de cauliaco.

Thus ¶ Thus est ca. ꝑpkonis in scō sic. in ꝑmo. Et virtutē hꝫ ghandi carnē i vulneribꝰ corpoꝝ tenellā ꝑpkonē habētiū. Et cum hoc etiā sua siccitate ꝓsolidat.

Terra sigillata. ¶ Terra sigillata est frig.ꝛ sic. ꝑpkonis. Virtus ei⁹ est infrigidare cum stipticitate nō parua. Jgit̄ in ꝓpositionibus ꝛ pulueribus ad fluxum sanguinis ministratur. Et

Verucaria. verucaria siue scorpioton ca.ꝛ sic. ꝑpkonis. Et ꝛ indicat. ꝛ ꝛ scorpioꝛ: qz flores eius sunt sīles caudib⁹ scorpionū. Et succus ei⁹ cū vino bibit⁹ facit sup pūctura cataplasmus. Et ꝛ verucaris: qz verucā ꝛ vicus cācrosum genitū ab ea ꝓcus tēter cū certitudine sanat. ꝛ ab eius effectu ca.ꝛ sic. ꝑpkonis indicat cū aliquali domestica cor rosiōe. Et ego expertus sum ꝛ cētā herbā in vlcere cācroso ꝑ pe palpebrā cū labijs ostracoꝛ virulētia nō parua: cuius actus ꝓcessit ab vna veruca ex tirpata a quodā ceratang. ꝛ pie dictū vlcus perfectissime sanauimus solūmō applicatiōe huiusmodi herbe ꝛ administratione vnguenti de tucia in antidotario nr̄o descripti. Et argumētū q; fuerit cācrosum vlc⁹ est: nā illū q; de carnositate supfluā labijs obstracosis deponebat ꝛ ab vnguētis corrosiuis in vna die. Jn sequēti aūt tantūdē invicem nostatis ꝑdicte oziebat in re. Qs quidē malū signū iudicat in oi materia melēcholica ꝛ flegmatica. hec herba tēpore hyemali exiccat sup terra. Et folijs eius folijs ozimi assimilatur. Aliquantulū rñ asperiora ꝛ nigriora sunt. hꝫ quoq; hastam cū vna radice cū ramulis q̄nq; vel sex: q̄ hasta rotūda est ꝛ nō multum frāgibilis. Et Dioscoꝛ

vocat dictā herbā elitropiū vt Pande. asserit. c. de elitropio.

Cumbilic⁹ veneris ¶ fri.ꝛ hu. ꝓplexionis in tertio ſm Gui. de cauliaco. tñ We. ꝓtra Rufum. c. de psilio. q̄ tenet psilū esse fri. ꝛ hu. ꝓplexionis in tertio. tñ ꝑfa tus vir. l. Mesu. dicit antoritate ꝓp. in epidimia q; humiditas vltra frigiditati nō transcendit vltra scām gradum. Et Sa. vij. simp. phar. c. cotilidon. dicit q; est nitere virtutis. s. humiditatis cū frigiditate ꝛ stipticitate parua. ꝛ ſm Dios. hꝫ virtutem humectādi cū infrigidatione ꝛ stipticitate quadā: quare virtus ei⁹ ꝛ aꝑatib⁹ cholericis opitulat. Flegmonicis q̄q; aꝑatibus herniosis cū farina ordea. ꝛ aqua ꝛ oleo rosa. in ꝓncipio ꝛ augmēto vtil⁹ administratur.

Vermes terrestres ¶ Vermes terrestres sunt cali. ꝓplexionis ꝛ subtilitatiui. Et vulnera neruoꝝ potēter ꝛglutinant. Oleū itaq; de vermib⁹ vtilissimū ad vulnera ꝑdicta sic fit. R. vermiū terrestriū lotoꝝ cum vino. ʒ.iij. olei onfanc. ʒ.iiij. olei ricini. ʒ.j. olei de tereb. ʒ.ß. olei de vitellis ouorum. ʒ.x. semmis ypericonis. M.ß. millefolij añ pris añ. M.ß. suc. plantagi. ʒ.vj. centauree maioris ꝛ minoris añ. parum rubee tinctoꝝ grane fi nissime croci añ. ʒ.j. abietis si ue tereb. clarif. ʒ.iij.ꝛ ß. bulliāt oia simul prius olbus adinuicē ꝑtusis ꝓter vermes cū cia to vini albi odorifere. vsq; ad con sūmationē vini: deinde fortiter colent cui colature addatur paꝝ semmis ypericonis cū suo flore ipsum de hebdomada in hebdomadā ꝓmūdo ad solē: de mēse Maij ꝛ Julij exponendo. Et mutatio dicti seminis fiet ter tm̄. Et ist⁹ oleū ꝑt dici oleū bādi. tū descriptione nr̄a ordinatū: sanās vulnera nerunoꝝ cū mūdificatiōe ꝛ incarnatiōe do mestica dolotē eoꝝ clamosum ꝛ spasmosuꝫ mirabilit̄ mitigādo.

Uzifur ¶ Uzifur id est zinapriū est ca. ꝛ sic. ꝓplexionis in.ij. Et cōstat ex argento viuo ꝛ sulphure. Jō ꝓpt̄m exiccat cuz stipticitate. Et bullitū cū aceto ꝛ sulphure im petiginē ꝛ serpigmem emēdat guttāq; rosatiā infallēter curat. Et ad tincā ꝓpt̄m facit ꝛ allopicie ꝛ morphee opitulat. Jtē suf fumigatio eius cū modico thuris a collo infra sub coopertorio lineo admodū panniculoni adꝛsus morbū gallicū ꝓsentaneū remediū est. Et modus suffumigationis est: vt ꝑdicta ponantur sub prunis accensis et suffumigetur ordine antedicto.

Suffumigatio ꝓ morbo gallico.

Urina ¶ Urina est ca.ꝛ sic. ꝓplexionis cū aliquali adustiōe: ꝑsertim febricitantium febre acuta.

Urina.

Uermix ¶ Uermix est ca.ꝛ sic. ꝓplexionis in scō. virtutē habet abstergēdi ꝛ conglutinandi vulnera.

Uermix.

Usnea ¶ Usnea arboꝝ ꝓsertim querci na ca.ꝛ sic. est ꝓplexionis cum temperamento.

Usnea.

Uitrū ¶ Uitrū est ca. compleriōis in ꝓmo sic. in.ij.ꝛ trituratū vtiliter ingreditur in vnguentis ad scabiem ꝛ serpiginem.

Uitrū.

Uinū ¶ Uinū est ca.ꝛ sic. ꝓplexionis magis rñ ꝛ minus ſm naturaꝫ vinoꝝ. dulce vero ꝛ recens est humidum: ideo maturat.

Uinū.

Urtica ¶ Urtica est ca.ꝛ sicce ꝓplexionis in tertio ſm Serap. Et est valde subtiliativa: ideo q̄n obuiat particule corporis sua subtiliatiōe ꝛ caliditate cutē vehe

menter mordicat ipam pustulã do ad modũ essere. Cõtrita ꝙ suã admittit mordicationẽ. Salen⁹ aũt libro de cibis capº ô vrtica dicit ipsam virtutem diaforeticam habere. Et semẽ ei⁹ cũ sapa bibitũ libidinem pronocat. Idem asserit. vj. simp. pharm. c. achalifer.

Uiola. ¶Uiola est fri. z hu. cõplexionis in ptio. Apata valde calida feruẽte z caliditatẽ cholere extinguẽdo maturat. Et ppea herisipile nõ vlcerare sim oẽm moduz administrationis eius est optima medicina.

Uiridees. ¶Uiridees sim Dios. calidã z stipti. habet virtutem z corrosiuã. Ideo carnẽ supfluã potẽter minuit si misceat cum cera et olco. Cũ aceto ꝙz alumine roche z melle ỏcoctũ vsq; ad spissitudinẽ solidã de oib⁹ equali portiõe cãcrenosis putridz corrosiuis virulẽtis sordidis cauernosis atq; fistulosis vlceribus vtilẽ medeť. Hinginaz in sup vlcera putrida z cãcrenosa maligna z corrosiua cũ additiõe licij z paz aceti squillitici paululũq; aq plãtaginis ad sanitatẽ pducit. Et ipm multum opať cũ vtilitare i collirijs oculoz z palpebraz p morbis plõgatis a materia frida z grossa genitis oculoz caliginẽ remouẽdo. Et cicatricẽz eoz reparãdo. Et vngula mirabiliter tenuãdo. Et multas alias egritudines ocuioz z palpebrarũ curando: vt in doctrina de egritudinib⁹ oculoz lib. iij. de vlceribus. latius dictum fuit.

Uitriolum. ¶Uitriolũ ca. est et sic. i quarto. Ideo exiccando z corroden do vehementer constringit fluxum sanguinis. Et ꝓptereą in furno adustum sanguinis emoroisagiam stringit.

¶Urga pastoris est fri. et sic. Urga complexionis: et sunt due spes: pastoris: vez masculus z femina: foricies: vez masculus z femina: foralia masculi in principio sui ortus assimilanť folijs lactucę: qñ vero maturationi appropinquanť sunt valde spinosa: stipti quantem duoz cubitoz producendo. In cui⁹ summitate oriunť cardi qb⁹ pãni carzantur. Alia vero spes q femina dicitur lingua passerina siue cemũnodia a Dios. nũcupať: virtutem habet infrigidãdi z exiccãdi in fecũdo z paz pl⁹: z valet contra herisipilã de mẽbro ad mẽbrũ ambulantẽ: z ei⁹ succus cũ vilitate nõ parua ponit i medicinis fluxuz sanguinis restringentib⁹: presertim nariũ. Masculus aũt in vlceribus calidis in sui opatiõe ẽ fortior femina.

¶Uiscus quercinus virtutẽ hz calefactiuã cũ attractiõe. Ideo maturat apata sub radice aurium venientia et mixtus cum alijs rebus ad apata dura facientibus vigorat earum virtutem in resolnendo et mollificando (vt inquit Pandetarius).

Zuccarum

temperamento et. cum abstersiuis vulnerum et vlcerum vtiliter imponitur.

¶Finit liber septimus chirurgie magistri Joãnis de Vigo Genuen. De natura simpliciũ. Ad laudem omnipotẽtis dei.

¶Incipit Liber Octaus Chirurgie eiusdem Magistri Joannis de Vigo Genuen. Antidotariũ nuncupatus: qõ aptat vngũtis ẽplastris ceroz z aliis

adysum. Chirurgie multum necessarijs. In quo archa Chirurgicorum nauigantium ordinať cum omnibus suis medicinis tam simplicibus qꝫ apositz ad eoz vsum necessarijs: vt i eius propria ordinatione videtur.

¶Tractatus primus. De medicinis repercussiuis simplicibus et compositis.

¶Capitulum primum. De medicinis repercussiuis simplicibus z compositis, materierum calidarum.

Uz ad opus chirurgium (testãte. Ga. li. v. ô simpli medicina) medicina repercussiua curõe morboz nõ mõ vtilis verũ ẽt necessaria ee videať. Et ea em locum confortãdo: stipticãdo: iterdã qꝫ opilãdo vias augmẽtũ apostematũ phibeť. Similiter quoq; in vulneribus ossiuz fracturis in superiori p te mẽbri medicina repercussiua applicata (vt i doctrina vulnerũ fuit cõmemoratũ) fluxum materiarum ad pticulã lesam nõ permittit trãsire. Ideo tractatum de medicinis repercussiuis decreui. ¶Medicina itaq; repercussiua (vt in antiquis z modernis reperitur scripturis) est illa que frigitate z stipticitatem membri retentiuam: humores alterãdo z vias opillando eoꝫ a particula lesa repellendo: cum aliquali spirituum retentiõe: quoꝝm gratia exempli in primis de simplicib⁹ materierum calidarũ sunt Arnoglossa. Semperuiua. Urga pastoris maior et minor Rosa. Quinqz nerua. Uermicularis. Lactuca. Cucurbita Cucumer. Pateca. Muscillago psilij z semen. Folia fraxini et cortex eius. viol. malua. nenufar z omne species solatri. Portulaca. sandalus. mirtus. barba hircina. acetosa. Alleluya. pomum granatum acetosum cum suo cortice cõtusum. Poma acetosa. Pira z poma citonia. Acetum vl limphatum vel ex vino mediocris vinositatis cõfectũ. Cauda eqna. Fragaria. Rubi. Preputia siue vinearum capita. Fructꝰ ẽt imaturi rubi z mori celsi. Nespula. Sorbula. pruna silucstria. Ypoq̃stidos. Acatia. folia populi. Salices. Aggrestũ aqua rosata. aqua plãtaginis. aqua pluuialis. aqua solatri. et aqua extracta a rebus supradictis repercussiue est nature. Bolus armen⁹. Terra sigil. Sãdali. Sanguis draconis. psidia. ceruse. tucia. camphora. litargirum. antimoniũ. plubum vstuz z nonadustum. Argentũ viuũ: mirabolani omnes. Chimelea farina volatilis faria ordei. farina fabarum. farina lentium. albumen ouj. Coralium album et rubeum. Galla tinctoriz. Balaustia. Sumach. Umbilicꝰ veneris. ¶Composita vero repercussiua materierum calidarum sunt: velut Oleum rosatũ: oleum violatum. oleum nenufarinum: oleum mirtinum. Unguentum rosatum. vngũ galeni. vnguentum album camphoratũ. vngũ sandalinũ. vngũ ỏtucia. vnguẽtũ de litargirio in mortario plumbi cõfectum. Uiso sufficiẽti sermõe ãtis capti

de medicinis repercussiuis simplicib⁹ ⁊ cōpositis materiey calidaz: videlicet dū ē deiceps de medicinis simpli. repercussiuis materiey fridaz. ¶ Siplicia repcussiua materiey frigidaz sūt. Squinatiū. Blacta. bisantia. absin. sticha. maiorana. Nux cipressi. aloe epaticū. mirrha. Thus. alumen roche. Nux mus. Sario fil⁹. cinam. Sal. saluia. Cipar⁹. Rosisma. Laudanū. sāsuc⁹. laurū. serpillū. calamē. origanum. Mēta. Nepita. ¶ Uisi itaq; supi⁹ q̄ simplicia faciūt ad mām calidā repcussiuā. Uisis ⁊ super nōnullis oleis ⁊ vnguētz ad eā dē intentionē. Uiso deniq; de simplicib⁹ materiey frigidaz ad ordinationē auxiliorz repcussiuorū: ad vtrūq; materiā valentiū cōscendere necessarium est.

Ca. ij.

¶ Ca. ij. De medicinis repcussiuis compositis.

Diffinitio repcussiuaz.

Dicem⁹ igit medicinā repcussiuaz (testante Auic. li. j. fen. iiij. c. 6 medicaminib⁹.) apātū duplicē ē. ℣ Una quaz aduersus apāta calida ⁊ acuta q̄uenit q̄ frigide ⁊ sicce cōplexiōis esse dz: velut plātago rosa. solatrum ⁊ alia simplicia et ꝓposita superi⁹ descpta. Alia vo repcussiua medecina ē q̄ calide ⁊ sicce ꝓplexiōis cū intervositiōe intigidātiū ē dz. ℣ Et propterea intḡt p̄fatus vir ibidem: q̄ si apa fuerit frigidū ꝓ ei⁹ repcussione opz q̄ repcussiua medicamina frigida ⁊ stiptica sint alicui admixta i quo ꝓtus calida ⁊ sicca consistat cū retētiōe: velut, sq̄natiū blacta. bisantia. absin. et hmōi. Quorum gra exempli pro mā frigida hoc semp fuit ordinatio nra. ℣ ℞. olei ro. ꝓpleti olei mir Zinitini aā. ʒ. ſ. olei de spica. ʒ. ij. ab mātū. sinthij sq̄nāti āthos. nucū cipressi aloes masticis thuris ana. ʒ. ß. mirtilox foliorū ⁊ granox rosax aā. M. ß. bul. oia sil cū vino odorif. ⁊ pax aceti vsq; ad ꝑsumcini olei ro. cōpleti aā. ʒ. vſ. olei cam. ʒ. iiij. ℈ miū terrestriū loto rux cū vino. ʒ. j. ß. succi plāt. succi solatri ana. ʒ. j. aceti ro. ʒ. r. bul. ad ignē vsq; ad ꝑsū. succi ⁊ aceti: deinde colēt et cū cera alba fiat cerotū molle: addendo in fine cocture farine fabarū recentia ⁊ cribellate. ʒ. j. ß. farine ordei bene cribellate. ʒ. vj. boliar. ʒ. r. sandalox oim. ʒ. iij. misce ⁊ vtere in loco p̄dicto more ceroti: q̄ nihil est vulnerib⁹ vtili⁹ isto. Prohibet ei fluxū materiey ad locū cū aliq̄li domestica resolutiōe ⁊ neruox confortatione nō parua: qđ ego sepenumero experti⁹ sum ex inuentione nra cum honore nro ⁊ vtilitate egrotantium. ℣ Itez ad apāta calida ꝓ eox repcussiōe in primis diebus bolus arm. menus dissolutus cum oleo rosaceo onfancino plm a doctorib⁹ laudat eox augmentū ꝓhibēdo. ℣ Itē facit pomum granatum acetosuz cū suo cortice decoctū cum aceto ⁊ pistatum cum oleo rosato addito parum farine ordeacee: deinde ad ignē parum bulliendo fiat emplm soliduz. ℣ Ad eandē intētionē vz infrascriptū auxiliū. ℞. olei rosacei ꝓple ʒ. j. sidaloz oim aā. ʒ. j. boliar. ʒ. iij. cere albe q̄tum sufficit et fiat linimentum. Itē. ℞. foliorum plantaginis rosarū solatri lactucaruz attriplicis aā. M. j. omnib⁹ decoctis in aq̄ ⁊ parū aceti deinde pistatis ⁊ cribellatis ⁊ in decoctione cū farina ordeacea ⁊ fabaz simul cū supradicta cribratura ad ignem fiat emplz solidū: addendo olei ro. ʒ. vj. ℣ Istud eñ emplm flegmonis herisipile est medicina magna in ꝓncipio ⁊ augmēto cū repcussione et aliquali resolutiōe. ℣ Itē ad eādē intētionem (et ē medicia securitatis) valet infrascriptū auxiliū. ℞. vitellatriū ouorū cū suis albuminib⁹ olei ro. cōpleti et odori. olei onfancini. aā. ʒ. ij. succi planta. ʒ. ß. oia adinicē cōquassent ⁊ more liniměti sup loco tepidū iponat: nā ei⁹ opatio mirabilis ē: sedat enim dolorem cum repercussiōe et aliq̄li refrigeratione.

Auxilia ad apāta cholerica.

¶ Auxilia vo ad apāta cholerica faciētia ꝓ eox repcussiōe ⁊ resolutōe nūc sigillati ꝺscribā. ℣ Et ꝓncipio dico q̄ albumina ouorū ꝓquassata cū oleo rosacino et violato succo plantaginis lacturarum ⁊ solatri apāribus cholericis ꝓsentaneum remedium est in principio ⁊ augmento. ℣ Ad eandem intentionem vz albumen oui cōquassatum cum oleo rosaceo et succo lactucax. ℣ Idem facit albu. ouiconquassatū cum oleo viola. et succo plāta. ℣ Idem facit cū vnguento rosato albumē oui conquassatum cū modico succi solatri. ℣ Itē vnguentuz rosatum simplr admistratū in quocūq; tpe herisipile est medicina magna. ℣ Oleum q̄z violatum cuz onfancino aduersus herisipilā in ꝓncipio ⁊ augmēto ē egregia medicia. ℣ Ex vitellis insu emplz per ouox cū suis albuminibus ad idē. conquassatis cum oleo ro. odori. parūq; vnguenti ro. ⁊ modi

to lactis mulieris et cū farina ordeacea ꝛ aqua ordei ad ignē fim artē fiat empl'm solidum: et vtere tpe augmenti p̄sertiz: qm̄ i isto casu ē medicina singularis. ℣ Ex folijs q̄z maluaz ꝛ violaz cū lactuca ordeo ꝛ lenticulis rosis et arnoglosse folijs in aq̄ decoctis: deiñ pistatis et cribellatis cum oleo ros. ꝛ cera alba sufficiēti ad ignē fiat mixtura q̄ sit inter empl'm ꝛ cerotū q̄ in quocunq; tempore herisipile singulare remediū est. ℣ Jtē aliud remediuz valde vtile. ℞. foliorū maluarum ꝛ violarum. ana. M. j. lingue passerine siue centumnodie lactuce foliorum arnoglosse añ. M. ß. ordei mundi. M. ij. se. citoniozum. z. ij. pomozum numero. x. lentium. ℥ ij. omnib⁹ in aqua decoctis pistatis et cribellatis in decoctione cum farina ordei ꝛ predicta cribatura ad ignē fiat ēpl'm solidū: addēdo olei violati rosati vnguēti ro. añ. ℥ j. ß. ꝛ vtere sup herisipila more empl'i: qz extinguēdo feruoꝛē cholere aliq̄liter ipam cholerā resoluit resolutione domestica cū proprietate occulta rōne maluaz. qz vt testat Lāfrā. tractatu de repercussiuis. dicit maluam h̄re virtutē resolutiuā occultā ꝛ p̄sertim h̄uoz cholericoz. ℣ Et qz luenit iterdū herisipilla cū vlceratiōe cōplicata. J͞o supioza auxilia rōne sue hūiditatis nō vident̄ cōuenire. ℣ Et ppea herisipilā vlceratā linimētū infrascriptum summe iuuasse percepimus. ℞. olei ro. onfancini. ℥ ij. vnguēti rosati. ℥ j. ꝛ ß. succi planta. succi cētūnodie succi caude eq̄nez loco et⁹ cimaz. rubi añ. ℥ iij. bul. oia simul pri⁹ colatz succis vsq; ad cōsum. succoꝝ: deinde cum cera alba sufficiēti fiat linimentum molle: cui addāt litargiri au. ꝛ ar. ceruse añ. ℥ j. tucie. z. j. ß. cāphore. ℈ iij. ꝛ item i mortario plūbi ducant̄ cū pistello p duas horas. ¶ Notandū est in sup ꝛ mēti tenēdū fili mi circa administrationē repercussiuoꝝ resoluentiū ac auxilioz magis turantiū. ꝛ est vt habeam⁹ certā cognitionē corpis ꝛ morboz nature ac ēt medicinaz. verā intentionē ꝛ naturā earūdē vt vtipossim⁹ auxilijs p̄dicta intēre p posse adiuuantibus. ¶ Et scire insup opz qđ illō medicamen qđ ofert vni sp nō conferr alteri. Quāobrē si particulā in frigidare volueris in scō ꝛ in ueneris pharmacū tuū virtutē h̄re infrigidādi in pto: tūc ad aliud gen⁹ medicaminis quod i scō mēbrū ifrigidet op⁹ trāire. Et ppea q̄ vnū gen⁹ medicationis infrigidet mēbrum in vno corpe in primo gradu: et in ludmet in alio corpe i frigidet in scō. hoc qđē nō accidit mirōne cōplexiōis corpoz diuerse. Nā medicamen repercussiuum in primo gradu in corpe ꝛ morbo cholerico erit sufficiēs p repercussiōe: q̄ illudmet in eodē morbo corpore existente flegmatico non habebit vim repercutiendi materiam. Et hoc ratione sue hūiditatis corporis: quare vt in tali corpe medicina tua repercussiua officium repercussionis et retentionis materiorum facere valeat: conueniens, est vt dicta medicina virtutem habeat repercutiendi in secundo. Et de hoc gratia consimilis exempli plenarie demonstratum fuit. ℭ

de medicinis incarnantib⁹ vulnera. ¶ Ulterius in administratione p̄dictoꝝ vnū non ē p̄ter mutēdū: vez q̄ melius est sēp peccare in paucitate ꝛ debilitate repercussionis q̄ in multitudine ꝛ longitudine ipsius: nam sicut ex debili repercussione sequitur vt ap̄a interāū augmentet. Ex indebita tamē lōga et fort repercussione sequitur vehemētia dolozis materiā it⁹ incarcerādo mēbrūq; ad cācrenostratem interdū producēdo (vt Aui. testat tertia quarti. c. ō cū ratiōe flegmonis.) ℣ Silr q̄zdi co de resolutiuo et maturatiuo medicamie. ℣ De resolutiuo ãt dico q̄ si resolutiuū fuerit debile q̄z aduētū declinatiōis retardat: tñ ingēs resolutio facit ad lepidatem morbi et attractionē interdū materierum ad locū. ℣ Silr quoq; de maturatiuo medicamine est dicēdū: nā sicut ꝺbilis maturatio auxilio rū maturātiū in ap̄atibus calidis paulatine digerēdo sp̄ata ad maturationē perducit. Fortio vero maturatio (vt plerūq; vidimus) membrū ad putrefactionem cancrenosaz inuocat. ℣ Et sic deo dante completus est sermo p̄sentis. c. ꝛc.

¶ Ca. iij. De medicina resolutiua rarificatiua ꝛ diafore tica.

Medicina resoluti ua (testāte aui.) ē illa que calidita te sua virtutē h̄z subtiliādi materiā grossam ꝛ separādi ipsam ꝛ aperiēdi poros ipam euapozādo partē post partē assiduitate sue operationis donec tota materia extrahatur ꝛ euacuetur per membri porositates. Et propterea oportet q̄ sit cū caliditate satis temperata subtilium partium subtilisq; substātie. Medicine autem resolutiue alie sunt simplices alie vero cōpositē. Simplices vero sunt. velut camomilla malua paritaria mellilotum altea et eius folia furfur caules anetuz mēta stichados calamentū origanū fumus terre matricaria absinthiū vrtica ennla campana sambucus ebulus valeriana volubilis prassium squinātium apiū. Et alia simplicia currētia cursu antecedenti ūmpliciū cum calidite tē̄perata ad hanc intentionez reduci possunt. De herbis resolutiuis hactenus. De seminibus autez nunc dicendū est que sunt sicut semen fenicu semē anisi semē coriandroꝝ semē fenugreci semē lini semē maluarū semē altee semen cauliū semen petrosilij. Et sic omnia semina diuretica cū caliditate tē̄perata conuenientissime ad vsum p̄sentis capituli colligari possunt. Farine vero resolutiue sunt: vt farina tritici farina ordei farina fabarum farina orobi ꝛ lupinoꝝ farina lentium medula panis furfuracei. De radicibus autem resolutiuis cuz mollificatione sunt vt rapa altea lingua bouina capita liliozum baucia brancha vrsina. Et omnes radices currentes cursu earum. ¶ Ex supradictis ēm simplicibus possunt varia ꝛ diuersa genera pharmachoruz a medico componi iuxta necessitatē suā. Jstoꝝ ēm simpliciū q̄dā sunt Reso-

lutina que resoluūt paulatinē cū refri materie cho lerice. Reso lutiua materie grosse.

geratiōe: ꝛ hāc q̄dē opationem faciūt i mā cholerica. sicē sūt folia maluaꝝ violarū altee farina ordei fabaꝝ et hmōi. Alia sunt q̄ resolnūt mām calidā sanguinea: velut camomilla q̄ inter ceteras resolūctia simplicia (vt tradūt autores) pncipatum obtinet. Dicūt em ipaz resoluere sine attractiōe. Sūt etiā alia resolūctia: velut mellilotū anetū caules blete folia altee volubilis. Et q̄ currūt cursu eaꝝ: sicut faria tritici farina ordei farina fabaꝝ medula panis i brodio carnis decocta. Alia denīq; sūt q̄ resoluūt mām calidā mixtam cuz frigida: sicut radices altee capita lilioꝝ radices baucie farina tritici faria fenugreci farina lupinoꝝ furfur medulla panis furfuracei et hmōi currētia cursu eoꝝ simpliciū. ¶ Sīr q̄z q̄dā sunt simplicia q̄ ꝛtutē hñt penitꝰ mām frigidā et grossam resolūcdi: sicut sunt camomilla mellilotū anetum absinthiū fenugrecum semē lini radices altee capita lilioꝝ cū farina tritici et furfure triturato adinuicē cū oleis ꝛ pīguedinibꝰ anodinis ex q̄bꝰ q̄z artē ad hāc intentionē vcz i mā grossa ꝛ frigida pharmaca diuersa a medico ordiari pñt. ¶ De pīguedibꝰ ⁊ sup resolūctibꝰ sūt pinguedies gallinaꝝ caponū ⁊ser̄ gruis anatis ꝛ hmōi. Medulle q̄z resolūctes cū mollificatiōe sunt velut medulle boue vituline castrati ceruine currētes cursu eaꝝ. Sepū sīr hircinū castrati vituli ꝛ vacce cū mollificatiōe resoluunt. ¶ Ex gūmaꝝ ⁊ spēbꝰ ēt cū tēpamēto resolūctibus sunt velut terebē. laudanum sordicies

balnei ⁊ sopus hnmida cera ⁊ alueorū sordities. Resolūctia ēt magis q̄z añdicta sunt velut armoniacuz galbanum serapinū oppopōacū mirrha thus bdellium colofonia: ꝛ oia currentia cursu eorum possunt ad hanc intentionem reduci.

¶ Uiso sufficiēti sīmone i affectis de nti. c. de medicis simplicibus sol. penes vnāquāq; intentionē accōmodatis: iuxta necessitatē materiei: videnda sunt deinceps auxilia ꝓposita ad vnāquāq; intētionem accōmodata: vcz simplicia resoluentia debiliter materiam calidam cū refrigeratione et que magis resoluunt ꝛc. Similiter etiam hic de compositis resolutiuis dicendum est. C. iiij. ¶ Et sic deo ꝛc.

¶ Cap. iiij. De medicinis resolutiuis compositis.

DIco i pmis q̄ oleū rosatū ꝓpletū odoriferū pīmvalet i resolūcdo māz calidā cholericā: q̄ membra calefacta ⁊ frigefacta calefacit: (vt inqt Gal.) Oleū q̄z violatū cū modico ꝓpiati olei pluri mū iuuat. ¶ Unguētū etiā rosatum Mesue cū oleo rosato vel camomillino mām cholericam resoluēdo membra ꝓfortat. ¶ Decoctio q̄z maluaꝝ violarū altee melilloti ordei seminis citonio rū parū camomille mām cholericā cū lenitate ⁊ refrigeratiōe resoluit. ¶ Albumina q̄z ouoꝝ cū suis vitellis conquassata cū oleo rosato ꝓpleto ⁊ paꝝ camomillini parūq; succi plātaginis ⁊ solatri aꝑata heristipilaria extinguēdo seu refrigerādo resolunit. Idē facit faria ordeacea de

cocta in decoctiōe maluaꝝ rosarū ordei ⁊ paꝝ camomille cum oleo camomillino rosa. et violato de oibus empl̄m faciendo.

¶ Resolūctia etiā materiā calidā sanguineā sunt: velut oleum rosatū cōpletum camomil. anethe lilio cū cera alba ⁊ croco ad ignē faciēdo linimētū. ¶ Item ꝓpleti olei camo. ane. añ. ℥.ſ. pinguedinis anatis galline olei amigdalaꝝ dulciū. añ. ℥. ß. cum cera alba sufficēti fiat linimentum ⁊ vtere super membrū cum lana succida. ¶ Et de ēpl̄is sīr valētibus ad hāc intētionē sunt empl̄a infrascripta. ℞. medulle panis infuse in brodio carnis vel gallinaꝝ li. ſ. deide cū oleo camomi. ro. ⁊ paꝝ croci ad ignē fiat empl̄m solidū ⁊ vtere sup flegmone: q̄z mirabiliter resoluit ipsum. ¶ Itē. ℞. medulle panis furfuracei li. ſ. ß. deinde cū decoctione camomil. melli. pariete caulīū ad ignē fiat empl̄m solidū addēdo olei ro. camomi. añ. ℥. ij. olei viola. pinguedinis galline olei amigdalaꝝ dulciū añ. ℥. ß. croci. ℈. ſ. ⁊ vtere q̄ mirabilis est operationis in resoluendo. ¶ Itē aliud nobilissime operationis. ℞. radicū altee li. ß. capitum lilioꝝ albоꝝ. ℥. ij. ordei mūdi. M. j. oibꝰ primis decoctis cū aqua pistatis ⁊ cribellatis: deinde cū oleo ros. pinguedine gallinacea parūq; butyri ⁊ paululuz croci cum cera alba sufficienti ⁊ cribratura fiat cerotū molle. q̄ sepenumero experti sum in aꝑatibus assellaꝝ ⁊ gingiuaꝝ in exteriori parte posite vincle ꝓposito. ¶ Itē ad eandē intētionē. ℞. fari. ordei fabaꝝ añ. li. ß. farine tritici furfuris triturati añ. ℥. iij. camomill. melil. pisti añ. M. ſ. oia cum brodio carnium vel gallinaꝝ ⁊ sapa sufficienti bulliant vsq; ad spissitudinē solidā addendo in fine olei camomil. ro. ⁊ ane. añ. ℥. ij. ⁊ tere more empl̄i: q̄z in resoluēdo flegmonē presertim cū admixtione materie grosse diuina est medicina. ¶ Ad eandē intētionem cū maiori mollificatione vz infrascriptū auxilium. ℞. radicis altee decocte et cribel. li. ſ. capitum lilioꝝ albоꝝ eodē modo decoctoꝝ li. ß. olei ros. ℥. ij. olei camomil. ane. añ. ℥. ſ. olei amigdalaꝝ dulciū olei violati butyri pīguedinis anatis galline ⁊ anseris ana. ℥. vſ. pinguedinis vituli lib̄ facti. ℥. ij. ß. ad ignē cū cera alba sufficiēti fiat cerotum molle addendo croci. ℈. ß. Et hec q̄tū de medicinis ꝓpositis resoluentibus materiā sanguineā ⁊ cholericā resolutione temperata.

¶ De medicinis vero ad materiam mixtam faciētibus vcz calidam ⁊ frigidam modo dicendum est. ¶ Et primo dicemus de oleis. ¶ Oleū sambucinū de lilio cū pinguedine gallinacea plurimū valet. ¶ Oleū q̄z nardinum de lilio anetinum ⁊ camomillinū idē faciunt. ¶ Pinguedo sīr anatis gallinaꝝ ⁊ anserū cū oleo camomillino anetino nardino ⁊ sambucino ⁊ de lilio cū cera alba sufficienti oia ad formam linimēti ad ignē dducta cū lana succida sup mēbra imposita mixtā materiam resoluunt. Empl̄m q̄z de melliloto cum tantūdē altee decocte ⁊ cribellate cū additione olei camomillini anetini et de lilio cum

Reſol uentia mate riā mixtam.

empl̄z

empl̄z

cera alba sufficiēti de omnibus faciendo empl̄m ad eandem intentionem plurimū vz. ℣Item ad eandem intentionē vz infrascriptum auxilium. ℟. diaquilonis albi sine gum. li. ß. altee decocte z cribellate. ℥. iiß. olei camomil. ane. de lilio añ. ℥. ij. olei de semine lini butyri añ. ℥. x. tereben. clare. ℥. vj. litargirū aur. ℥. ß. ß. muscillaginis seminis altee maluarum z vio. seminis citonioꝝ z p̄silij lib. ß. sepi. vituli vaccini añ. ℥. iiij. ad ignē p̄eter cribraturam alte decoquant̄ baculo agitando lētoꝝ igne vsq; ad consummationem muscillaginis: deinde cū cera alba sufficienti z predicta cribratura fiat cerotū molle: cuius officiū est vnāquāq; materiam mixtam re
empl̄z soluere cū mollificatione. ℣Itē ad predictā materiam resoluendam vz empl̄m infrascriptum. ℟. radicum altee radicū enule añ. li. ß. omnibus in aqua decoctis pistatis z cribellatis: deinde in decoctione cum tm̄ de sapa farina fabarum tritici furfure triturato camomil. z melli. pisto de omnibus equali portione ad ignem cum predicta cribratura fiat empl̄m solidum addēdo olei ros. aneti. camomil. z de lilio añ. ℥. ij. Istud em̄ empl̄m fili mi. Aluisi in resoluēdo materiam mixtā est medicina magna. ¶ Medicamina insuper
Resolu- uentis resoluentia materiam grossam
tiua mate- tm̄ sunt ista. ℣Et primo oleum
riam sambucinum z de lilio cū agri-
grossā. pa dialtea z lana succida materiam frigidam resoluūt. ¶ Diaquilon album similiter cum gūmis bullitum cum. ℥. ß. olei de lilio z tantūdem olei sambucini succi irios. ℥. x. pinguedinis ana. ℥. ß. ß. cum additione cere albe ℈tum sufficit z fiat cerotū molle: qz in resoluendo materiam frigidā est singulare p̄remedium. ℣Ad hanc etiam intentionē pl̄m diaquilon magnum a doctoribus laudatur. Sit ad eandem intentionē vz infrascriptum auxilium. ℟. radicum altee li. ß. capitum lilioꝝ albouꝝ radicum irios añ. ℥. ij. decoctis i aqua pistatis z cribellatis addantur olei camomil. ane. de lilio añ. ℥. ß. z ß. diaquilonis albi gumma. ℥. iij. ysopi ceroti gal. ℥. ij. z ß. serapini galbani bdellij oppoponacis añ. ℥. ß. pinguedinis anatis. ℥. x. dissolutis gūmis cum aceto et de omnibus cum supradicta cribratura ad ignem cum cera noua sufficienti fiat cerotum molle: qđ in isto vltimum remedium est. C.v.

¶ Capi. v. de medicinis carminantibus vētositatem z sanguinem mortuum sub cute.

AUxilia seu simplicia carminantis vētositatem z sanguinem mortuum sunt hec. z primo anatū ruta camomilla mellilotum feniculū anisum petrosilium ciminum carui anthos stichados bacca lauri z currentia cursu eoꝝ. Composita vero sunt Oleum aneti num oleum rutacinum oleum laurinum oleum de carui oleum camomillinum oleum sambucinum oleum liliacinum oleum de spica. ¶ Ex his enim simplicibus et compositis varia auxilia a medico fieri possunt ventositatem carminantia: quorum gratia exempli prima potest esse; talis ordi-

natio. ℞. vini nig. lixiuij barbitōsorꝫ añ. li. v. camo. melliloti aneti. coriādroꝝ añ. M. ß. cimini feniculi dulcis origani nepite p̄assij añ. M. ß. ß. melis. ℥. iij. salis. ℥. ß. bulliant oia simul vsq; ad ℈summationē tertie partis: deinde colent̄ z vte re cū spongia: qz vnāquāq; vē tositatē carminat z resoluit: et aduersus vndimiam mirabilis efficacie est. ℣Itē ad eādē intē tionē cū fortiori carminatione. ℞. melliloti camo. aneti furfuris añ. M. ij. radicuꝫ petrosilij radicum enule radicū feniculi radicuꝫ brusi añ. M. ß. seminis siceleos coriandroꝝ anisoꝝ ameos cimini ana. ℥. ß. sansuci origani calamenti añ. M. ß. pa ritarie. M. ß. ß. mellis milij añ. ℥. iij. baccaꝝ lauri saponis gallici añ. ℥. x. bullit omnia simul cū sufficienti quātitate lixiuij barbitōsorꝫ z paꝝ vini odorifer. vsq; ad cōsummationē tertie ptis z vtere ad vētositatem carminādā: moze antedicto qz eius operatio mirabil̄ est. ℣Itez aliā vētositatē carminādā. ℞. olei aneti. de lilio añ. ℥. ij. olei rutacei laurini añ. ℥. ß. misce: z cuz
ciminum, cera alba sufficiēti ad ignem fiat le molle. ℣Empl̄m etiā in ℈scriptū ad vētositatē carminandā. ℞. farine fabaꝝ li. ß. farine faba triturati. ℥. viij. camomilliā. M. ß. coriādroꝝ cimini añ. vj. de oibꝰ cū sapa sufficiē ti fit ep̄z solidū addēdo olei caro. anetini añ. ℥. iij. olei laurini rutacei. añ. ℥. vß. misce z vte lo z carminādo vnāquāq; vētositatem crede mihi q egregia est medicina. ℣Itē ad ventositatem carminandi. ℞. farine fabarū furfuris triturati añ. nu ven li. ß. stercoris caprini. ℥. viij. cōmo. melliloti aneti añ. M. ß. cētē carmini parum de omnibus cum minan sapa sufficienti et paruꝫ lixiuij dam. barbitonsorꝫ ad ignē fiat emplastrū solidū: addēdo olei camomillini olei anetini z de absinthio ana. ℥. ij. Istud em̄ em plastrum resoluit carminando vnamquamq; ventositatē p̄sertim apꝫ ventosum in genu. ℣Item ad resoluendum z carminandum sanguinem z liuorez ei⁹. ℞. olei anetini. ℥. ß. olei de absinthio mirtini succi raffani añ. z. iij. cimini pisti. ℥. ß. vini odoriferi. ℥. ß. bulliant omnia simul vsq; ad consummationē vini et succi: deinde colentur z cum cera alba sufficiēti fiat cerotum z vtere ad intentionem prenominatā: qz plurimuz vz. De carminatiuis auxilijs sufficit. Nunc ad maturātia trāseundum est. ℣Et sic deo dante completus est sermo p̄sentis capituli: cuius nomen sit benedictum z c.

¶ Cap̄. vj. de medicinis maturatiuis apostematum. C.vj.

COntigit plerūq; applicatione repercutientiū in principio et resoluentiū cū re percussiōe l augmē to p viā resolutionis terminari nō posse. Quare necessarium est ad ingeniū maturatiōis p uenire. ¶ Et in primis sciēduz est q medicina maturatiua seu suppuratiua materiei calide ē turate q̄ sua caliditate dōesticaꝫ cū ad. caloze naturali mēbriz q̄dā ini scatiōe medicine virtutē habet

Medi cia ma

fua viſcoſitate et vnctuoſitate opillādi pozos māz ſſaz ity z ſubtilē retinēdi dōec paulatie digerēdo ipaz mām ad ſuppo rationē pducat. ℣ Inuenit pre terea medicina maturatiua fri. z hu. ppkonis eē neceſſaria p maturatiōe apatz cholerici (vt innuit Aui. i calce capli ō cura flegmonis.) Dicit enim ibidē z de apatib⁹ calis egētib⁹ ſa niositate ē vt empleť caput eo rū pſilio. z iſta maturō efficit p accidēs: vcz extignēdo calo rē eſneū apatz ity vniēdo calo rē naturalē mēbri et ſic mate ria ſupporat: qz caloz mēbri vni tus et medicina fri. z hu. actua ta ſup membzo vna cum caloze mēbri fortificato agūt officiuz medicine ve maturatiue: vt in loco palleg. Auicē. diffuſe de monſtrauit. Silicz mō etiā in terdū i maturādo ope pciū eſt trāſire pmū z ſecūdū gradū ca liditatis medicie maturatiue. Et ſ vl qz materia penitus ſit groſſa frida viſcoſa et matura tioni rebellis: vel qz caloz mē bri ſit valde ōpauperat⁹: vl qz debilis q̄b⁹ iā dictis de cauſis neceſſariū ē cepā ciclamis radi cē z alliū ſub prunis decoctum cū maturatiuo medicamie iter ponere. Sūt itaq; medicie ma turatiue ſiue ſupportatiue q̄ in fra pnūerant: velut Capita li liozū arboz. Radix maluauiſci z folia eiꝰ. Brācha vrſina. Ra dix brionie malua baucia. Ficꝰ ſicce faria ordei paſſule dacti li. Poma ſub prunis ōcocta fe nugrecum ſemē lini medulla panis faria tritici faria fabaz radix ligue bouīe z folia eiꝰ z oīa alia ſimplicia eorum curſu currentia ad neceſſitatē pītis capti pueniētiſſime fāuci pīt. ex q̄b⁹ tria ēpl̄oz gña ifra or dinātꝝ. ℣ Primū erit ōbilis ma turatiōis et facit ad materiā ca lidā maturādā. ℣ Secz erit etiā mediocris maturatiōis: z facit ad materiā mixtā maturādam. ℣ Tertiū z vltimū erit matura tiuū: fortis maturatiōis. Cpzi mū exēpli gza tale pōt eſſe. Re. folioz malua. z viola. añ. M. ſ. radicū lingue bouine tenelle. Ƒ. iiij. oib⁹ in aq̄ bullitis piſta tis z cribellatis in decoctione cū farina ordei z pdicta cribra tura ad ignē fiat ēpl̄m ſolidū: addēdo olei violati. ʒ. iij. butyri. ʒ. ſ. vitella triū ouoz miſce ri. ʒ. ſ. Itē ad eandē intētionem. Re. fol. maluaz. z viol. añ. M. ſ. fol. lactucaz. M. ſ. ſeminꝫ citro niozum. ʒ. ij. ordei mūdi. M. i. bulliāt oia ſiť cū brodio galli narū ſine ſale vel carniuz vip ad ordei crepaturā: deiñ pītē tur et cribellenť cui cribrature addať farie ordei Itū ſufficit et ſimľ cū predicta colatura ad ignez fiat empľm ſolidū adē do olei vio. ʒ. iiij. olei cōis vel cis butyri recētis añ. ʒ. ſ. viteľ la duorum ouorū. ℣ Ad eādē tentionē vz auxiliū infraſcr ptū. Re. carnis pomoz ſub tu nis decoctorum fol. maluaz et violaruz añ. M. ij. farine ordei medalle panis albi ifuſe i bo dio pulli vel gallinaz vel tu li li. ſ. Et modus ſpficiēdi de empľm talis eſt: vcz decoqāť folis malue z violaz innolta petūs balneatis in aq̄ ſub iz nere calido: deiñ piſtenť olāť cū iā dictis rebꝰ: z cū butyro z oleo viola. ad ignem fiat ēpl̄m ſolidū: addēdo vitella ouorum numero. iiij. in fine coctur. porcine li. ſ. ℣ Et ſi vis qđ em plaſtrū pdictū habeat maiorē lenitatē z mollificationē: add tur radicū altee. ʒ. viij. ℣ Si vo vis q̄ habeat maiorē attractio nē z maturationē cum ſubtilia tione addanť ficuum ſiccarum numero. viij. fermenti. ʒ. ij. lu macarum numero. x. et ſic ha bebis maturatiuū vltimū ter tij ordinis apoſtematum frigi dorū. ℣ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Capituluz. vij. de embrocis ad apoſtemata maturanda. C. vij.

IN primis ad apata calida. ℞. decoctio nis malua. viola. or dei ſemis citoniorū ligue bouine li. iij. farine ordei. ʒ. j. z ſ. olei viola ti. ʒ. iij. butyri. ʒ. j. et ſ. bulliant oia ſimul z fiat miſce qz ad ſi ſ itu dinē brodij gallinaz addēdo in fine cocture ouoz vitella nu mero. iij. ℣ Et modus applica tiōis hmōi ēbroce ē vt cum pe tijs actualr calis vnā poſt aliā ſup apata fiat crebra maturō. Iſtud etiā igeniū ēbrocatio nis pl̄m confert et reſolutioni apatū calidoz et maturationi eoz ſedādo dolorē mām̄q; ad cutē puocando. Deiñ ponatur empľm maturatiuū in prio or dine ordinatū ad mām calidā maturādā. ℣ Item embrocatio ad materiā mixtā maturādam. embro ℞. ra. altee capitū lilioz añ. li. catio. ſ. ficuū ſiccaz nūero. x. malua. viola. añ. M. ſ. fenugreci inte gri ſemis lini añ. ʒ. ſ. oib⁹ i aq̄ ſufficiēti ōcoctis. In decoctiōe deiñ cū parū farine tritici z bu ty. ac oleo amigdalaz dulciuz ad ignē bulliēdo fiat ſucc⁹ ſi ne decoctio liquidiſſime qua cū petijs more antedicto ſup

Data ¶ Aurilia maturātia ſcōi ordi nis ſūt iſta. ℞. radicū altee ca pitū lilioz alboz. añ. li. ſ. fol. malua. et violaz añ. M. ſ. oib⁹ mixtis in brodio carniū deco cis piſtatis z cribellatis cū fa ra fiat empľm ſolidū. addando butyri. ʒ. ij. pinguedinis porci ne. ʒ. iij. vitella duorū ouo. Iſtō eſt empľm maturat cū ſedatio ne dolozis apata mixta. ℣ Itē. ℞. capitū lilioz alboz radicū altee añ. ʒ. viij. ficuū ſiccarum pinguiū nūero. x. oīa decoquā tur cū aq̄ ſufficiēti: deiñ cū fari na tritici ſemis lini z fenugre. cū reſiduo rez ingrediētiū pi ſtato ad ignē fiat ēpl̄m ſoliduz addēdo pinguedinis porcine ſine ſale li. ſ. butyri. ʒ. ij. vitel la duorum ouoz miſce qz ad in tentionē maturādi pdictaz eſt vltima medicina. Et ſi vis ei⁹ vrtutē vigoraſ cū ſubtiliatione et attractiōe addanť in pdicto ēpl̄o fermēti recētis. ʒ. iij. la macaz ptritaz cū corticib⁹. ʒ. ſ. z vtere qz mirabilis ē opa tiōis. ¶ Aurilia ōniq; tertij or dinis maturatiua ſunt iſraſcri pta. ℞. radicū altee radicū lilij baſche vſine ſingulorz ptē. j. radicū ciclamis: radicū baucie radicū rape ſi inuenirī pñt ſin gulorū partē ſ. ficuū ſiccaz nu mero. xij. oib⁹ i aq̄ ſufficiēti de cocti⁹ z piſtatis: deiñ i deco ctiōe cū faria tritici fenugreci z ſemis lini fiat ēpl̄m ſoliduz: addēdo pinguedinis porcine li. ſ. butyri. ʒ. iij. ℣ Itē. ℞. cepa rū z alliorz capitū decoctoz in furno nūero. iiij. deiñ piſtenť z cū faria fenugreci z ſemis lini cū decoctiōe altee fiat ēpl̄m ſolidū addendo pinguedinis

aphata vteris cū vno ex emplastris ad hāc causam superiꝰ ordinatis. Ista enim embrocatio plurimum iuuat ad maturandam materiam mixtam ꝛ grossam. ℙ Et sic deo dante ꝛc.

C.viij. ℂ Ca.viij. De medicinis mollificantibus vnāquāq; neruorū duritiem ꝛ apostemata dura et fracturam ossium ac iuncturaꝝ male restauratam.

QUāquā ꝺ medicinis mollificātibꝰ duritiē satis ꝛ āple locuti sumus. c. ꝺ apate schlirotico ꝛ c. de māmillarū duritie. ꝛ tū ad āpliorem doctrinam antidotariꝰ chirurgie nr̄e i pn̄ti. c. de medicina mollificatiua iteꝝ sermonē facere decreui. ℂ Multis igiꝭ de causis medicina mollitiua ad vsū chirurgie versaꝭ. ℙ Quaꝝ prima est duritiem q̄ sepenūero solet in aphatibꝰ remanere post resolutionē resoluētiū mollificare. ℙ Scōa est iūctura que steterit dislocata per aliquot dies a sua ꝓpria sede post mollificationē eius beneficio idonei ꝛ experti restauratoꝛ reducere. ℙ Tertia est dislocationē male restauratā ꝛ ossiū fracturā optie mollificare: vt exinde bñficio manualis operationis ad suū ꝓpriū locū r̄duci possint. ℙ Quarta ꝛ vltima est mollificare neruoꝝ duritiē ꝛ iūcturaꝝ motum durū relaxare: q̄ durities ꝓpꝑ solutionē continuitatis i locis et membris prenominatis frequentissime contingere solet.

Balneum. ℙ Balneū mollificās vnāquāq; duritiez de ꝓnominatis sic fit. ℞. caput vnius castrati aliquā tulū incisuꝫ et pedes eiꝰ radicum altee li.ij. camomille meliloti aneti aā.M.ij. femugr. integri et seminis lini. ana. li.ß. oīa bulliāt simul cum aq̄ sufficiēti vsq; ad ossium a carne separationem: deinde remotis ossibꝰ a carne mēbrū indurati balneeꝭ ꝛ suffumigeꝭ et cū residuo rerū lauando mēbrū fricetur. ℙ Postmodū emplastruꝫ infrascriptū per hebdomadaꝫ sup duritiē imponaꝭ: cuiꝰ hec est ordinatio nostra. ℞. farine fenugreci seminis lini aā.lib. ß. farine tritici. ℥.iiß. i decoctione supradicta cū radice altee pistata et cribellata ad ignem fiat emplastrū solidū addēdo butyri ꝛ pinguedinis porcine liq̄facte aā ℥.iiij. pinguedinis galline anatis anserine aā ℥.j. et ß. misce: mollificata iūctura ꝛ ossium fractura opꝰ est vt restauratoꝛ suā pficiat opationē ad suū ꝓpriū locū os et iunctura male restaurata reducendo. ℙ Item cerotum mirabile operationis neruoꝝ durities ꝛ iunctura indurata mollificans sic fit. ℞. radicū altee lib.j. sigilli salomonis ꝛ capitū liliorū albozū aā ℥.iij. radicū irios ℥. j. decoctis omnibꝰ in aqua pluuie ꝛ cribellatis ad ignē cū infrascriptis rebus fiat cerotuꝫ. ℞. olei anetini olei de liliū. ℞. olei ꝺ semine lini aā ℥.j.ß. pinguedinis galline anserine anatis ana ℥.ß. olei vulpini. ℥.vj. pinguedinis taxi: pinguedinis vrsine medulle cruriū vaccaꝝ agripe dialtee aā ℥.j. ꝺ aq̄ lonis albi gūmati sepi castrati caciola bulliāt baculo agitando per horā: deiñ cum supradicta cribratura ꝛ cera nona odorifera sufficiēti fiat cerotū mollificans mundificans ꝛ abstergentibus saniem.

le addendo in fine coctur tere ben. clarissi. ysopi ceroti Gale. aā ℥.ij. ꝛ iterum bulliant paꝝ. Istud est cerotum crede mihi in mollificādo ceteris auriliis eque prestantius. ℙ Et propter ea in neruorum duritie ꝛ iuncturarum motu difficili magna est medicina. Et sic deo dante completus est sermo presentis capitulꝰ: cuius nomen sit benedictum.

℞. ℂ Capi. ix. de medicinis mundificatiuis ꝛ abstergentibus saniem.

MEdicina mundificatiua siue abstersiua vtimur in omnibus vulneribꝰ contusis ꝛ alteratis ab aere: ꝛ vlceribus ꝛ apostematibus nouiter incisis post eorum digestionē: vt saniem caliditate ꝛ dulcoratione sua a carne separet ꝛ attrahem partem vlceris expurget. Et propterea dicimus post digestionem medicinam mundificatiuam administrādam esse: (vt inquit Raſ. li. ſui continens) vulnus ꝛ vlcus ad idoneaꝝ carnis generationem non peruenit nisi post eorum perfectaꝝ digestionem. Sunt itaq; simplicia mundificantia infrascripta: videlicet mel rosatum zuccarū rosatum ambrotanum stichados farina ordei farina lētium farina volatilis fabarum absinthiū semen farina sarcocol. irios radices apij ꝛ succus foliorum eius ꝛ ptasſij ꝛ gummarum multa genera ex quibus multa composita auxilia mundificantia secundum necessitatem vlcerum possunt componi: videlicet in forma debili forti ꝛ magis forti. ℂ Et in primis incipiemus ab ordinatione debilium mundificantium auxiliorum. ℙ Prima ordinatio talis est. Recipe terebētine clare. ℥.ij. strupi ro. colati. ℥. vnam succi plantaginis. ℥.iij. bulliant omnia simul vnica ebullitione: deinde addatur vitellum vniꝰ ouj quando aufertur ab igne farine ordei. ℥. vj. croci. ℈. ß. Unguentum. ℙ Item ad eandem intentionem. ℞. mellis rosati. ℥.ß. strupi rosati. ℥. ß. vitellum vnius ouj farine fabarum farine ordei farine volatilis ana. ℥.iij. terebentine clarissime dragma iij. croci. ℥.iij. et de omnibus ad ignem more quo dictum fuit in antecedenti recepta fiat vnguentum. ℙ Item mundificatiuum secundi ordinis tale est. ℞. mellis rosa. colati dragmas ij. terebentine clare. dragma iij. succi apij. dragmam. ß. bulliant omnia simul parum: deinde addantur farine tritici farine ordei. ana. ℥. vj. sarcocolle. ℥. iij. misce et vtere in omnibus vlceribus vulneribus et apostematibus pustulis carbunculosis: quia eius mundificatio mirabilis est et satis fortis. mūdificatiuū

ℙ Item ad eandem intentionem. ℞. mellis rosati colati dragma. ß. et ß. terebentine clare. ℥.iij. succi apij succi ptassij ana. ℥.ß. succi absinthij. ℥.ij. bulliant omnia simul parum addendo in fine farine ordei farine fab. aā. ℥. vj. farine lupinorum farinorum orobi. aā. ℥.iij. sarcocol. mirrhe aā. ℥. ß. ꝛ ß. misce ꝛ fiat arte fiat vnguētū. Tertius ordo mūdificatiōis auxilioꝝ sequit̄ vt ista.

unguē tum. ℞. mellis despumati. ℥. ij. mel lis ros. colati. ℥. j. tereb. clare. ℥. vj. succi irios. ʒ. iij. suc. apij suc cimarum vticarum succi absin thij aā. ʒ. ij. ℈. bulliant omnia si mul parum: deinde addantur fa rine lupinorum far. orobi far ne volatilis aā. ʒ. vj. sarcocolle mirrhe aā. ℥. ß. misce ⁊ vtere qz materiam grossam potenter ab stergit. ℙ Item ad eandem intē tionem. ℞. tereb. clare. ℥. iij. mel lis rosati colati. ℥. ij. succi apij succi fumiterre si inueniri pōt aā. ℥. ß. succi irios. ʒ. ij. bulliant parum: ⁊ cum farina lupinorum sufficienti ⁊ parum farine vola tilis ⁊ paululum sarcocol. ⁊ fiat vnguentum. Item decoctio mū

Decoctō mū dificatiua vlcerum sic conficiē. ℞. lixiuij barbitōsozis li. ß. mel lis rosati. ℥. iij. sarcocolle. ℥. iij. foliorum apij foliorum prassij aā. M. ß. bullant simul parum: deinde colentur ⁊ vtere: qz mi rabiliter mundificat vnāquāqz vlcerum cauernositatē. Et hec quantum de medicinis mundi ficatiuis. Et sic deo dante com pletus est sermo presentis ca pituli: cuius nomen sit benedi ctum.

Ca. ℞. ℂ Cap. ℞. De medicinis in carnatiuis ⁊ cōglutinatiuis vulnerum ⁊ vlcerum.

Medi cina in carna tiua.

QValis vticz vt in caruatiua medici na ⁊ in quo gradu ralis ditatis esse de beat aperto luci doqz sermone in li. de vulneribus. c. de medicinis incarnantib⁹ vulnera. tibi egre gie ostensum fuit. ℂ Et quanꝯ ibidem etiam nonnullas rece ptas descripsimus. Tamē hic ad lucidiorem doctrinam anti dotarij nostri aliqua peculiaris auxilia vulnera incarnantia et ꝯglutinantia nō pretermittam. ℂ Et in primis sciendum est qz quecunqz abstersiua in antece denti capō annotata si cū eis admixtum fuerit thus mirrha aloes pro curatione vlcez ⁊ fa niosoꝝ vulnez conuenientissi me possunt administrari ⁊ ma xime eorum digestione celebra ta. ℙ Unguentum etiam ad vnguē nera incarnāda sic fit. ℞. tereb. sum clare olei masticini ros. onfan. aā. ℥. ij. sepi hircini: sepi castra ti: sepi vaccini aā. ℥. ß. cētauree cōsolide maioris ⁊ minoris mil lefolij cimarū rozismarini plan taginis ligue passerine aā. M. j. pistentur omnia ⁊ extrahatur succus: deinde addātur mirrhe sarcocolle thuris aloes aā. ℥. ß. masticis. ʒ. iij. resine pini. ʒ. ij. ℈. bulliant omnia simul lēto igne vsqz ad cōsummationem succi: deinde colentur ⁊ cum cera al ba sufficienti fiat vnguentum molle: ⁊ vtere pro incarnatione vulnerum ⁊ vlcerum: qz mirabi lis est eius operatio. ℂ Item ad eandem intentionem. ℞. tereb. clare. li. ß. thuris. ℥. ß. masticis. ℥. j. sepi hircini. ʒ. ß. succi beto nici: succi centauree: succi mille folij aā. ℥. ß. bulliant oia simul vsqz ad consum. succi addendo olei masticini. ℥. j. olei ro. onfan ci. odozi. ℥. ij. ℈ cum cera alba sufficienti fiat cerotum molle: deinde cum succis predictatis herbarum malaxetur postmo dum cum lacte vaccino. Et vte re in omnibus vulneribus ⁊ vl ceribus vbi intentio sit incarnā di cum attractione. domestica: qz magna est medicina. ℙ Item vnguentum incarnatiuum vul nerum neruorum. ℞. tereb. cla re li. ß. masticis resine pini. aā. ℥. j. olei ros. cōpleti. ℥. ij. sepi hir cini. ʒ. iij. centauree pimpinelle betonice millefolij rozismarini aā. M. ß. rubee tinctorum. ʒ. vj. grane finissime. ʒ. ij. prius inci sis olibus herbis ⁊ pistatis bul liant oia cū. ℥. ij. vermium terre strium lotoꝝ cū vino ⁊ ciato vi ni odozi. vsqz ad ꝓsummationē vini: deinde fortiter colent ⁊ cū cera alba sufficienti fiat vnguē tum molle. Et vtere ad incarnā dam nerioꝝ vulnera q̄ est cum attractione subtili. ℙ Item vngm incarnatiuū in corporibus cho lericis ⁊ vlcerib⁹ malignis cor rosiuis ⁊ male complexionatis seu discrasiatis a materia calida. cuius talis est forma. ℞. olei ro sa. odozi. ℥. iij. pingue. vituli li quefactē. ℥. ij. olei mirtini olei ro. onfan. aā. ʒ. j. ⁊ ß. succi plan taginis succi lingue passerine aā. ℥. j. bul. oia simul vsqz ad cōsumi nationē succoꝝ: deinde colent cui colature addant litargirij aurei ⁊ arg. aā. ℥. j. ⁊ ß. minij tu cie. aā. ʒ. ij. ceruse. ʒ. x. ⁊ iterum bulliāt in caciola enea vsqz ad colorē nigrū addēdo in fine co cture tere. clare. ℥. j. ⁊ ß. cere al be ꝑtū sufficit ⁊ fiat vngm mol le. ℂ Et qm lotiōes ⁊ pulueres incarnātes sepenūero ad omo dinandē vulnez ⁊ vlcerū curādo rum necessarie sunt. Iccirco cō decens est ordinationē eoz de scribere. ℙ Puluis itaqz vulnez ⁊ vlcez incarnatiuus ⁊ ꝛglutinatiuus sic fit. ℞. aloes epatici mirrhe aā. ʒ. j. sarcocol. ʒ. j. ⁊ ß. thuris farinē volatilis aā. ʒ. ij. sanguinis dragonis terre sigillate aā. ʒ. ij. ℈. tucie litargirijdra gā. aā. ʒ. j. ℈. misce ⁊ vtere qz mi

rabiliter incarnat. Et si cuz ℥. ß. istius pulueris adderent. ʒ. vj. pilli lepozis minutissime incisi ⁊ albumē vnius ouj adinuicem cū predictis rebus optime con quassatū ad restringendū san guinis fluxum recentem medi cina esset singularis. ℙ Item lo tio vulnerum vlcerum cauerno soꝝ incarnatiua sic fit. ℞. vini albi odozi. ℥. vij. aque vite finis sime. ℥. iij. mirre. aloes epatici sarcocol. aā. ʒ. ij. thuris. ʒ. iij. ℈. minis ipericonis centauree ma ioris ⁊ minoris millefolij ber bene lingue passerine cōsolide maioris ⁊ minoris aā. parū tri turatis oib⁹ prius aliquantulū bulliāt oia simul vsqz ad ꝓsum ma. tertie partis: deinde colent ⁊ vtere in vulneribꝰ recētibus cū aloe desuper pulueriz̄ato si mur cuz mirrha ⁊ thure ⁊ vino ex vnguentis prenotatis incar natiuis: qz vulnera magna re centia ad festinā ⁊ securā incar nationē ꝓducit. ℙ Item lotio ad vulnera incarnanda sic fit. ℞. vi ni albi odozi. ℥. viij. aq̄ plātagi ℥. vj. aq̄ vite. ℥. ij. thuris mirrhe aloes. aā. ʒ. j. ℈. sarco. ʒ. iij. mel lis ros. ʒ. ß. farine lupinoꝝ fari ne orobi aā. ʒ. iij. succi cētaure e maioris ⁊ minoris vel loco eiꝰ capiant herbe aā. M. j. de suc cis. ʒ. v. bulliāt oia simul vsqz ad ꝓsummationē tertie ptis ⁊ vte re ꝓ incarnatione vlcez facta mundificatione eorum: qz eius opatio credē mihi egregia est.

Ca. ℥. ℂ Capi. ℥. de medicinis cicatrizatiuis et sigillati uis seu conglu tinatiuis.

MEdicia (vt ocs testāt autores) ꝛglutiatiua gluti et cicatrizatiua ē illa tiua.

Medi cina cō

que caliditate sua (sicut est alumen cũbustũ cũ eiꝰ stipticitate frigiditate. iũcta cũ stipticitate virtutẽ hz humiditatẽ superfluã carnis exiccare in superficie donec cutẽ nouã in vlcere inducat. ¶Simplicia vtiq; in vlceribus cutẽ inducẽtia sunt infrascripta: vcz albumen combustũ. Calx decies lota. Balaustia. Litargiriũ. Cesura. Plumbum vstum. Ipoq̃stidos. Mirtus. Terra sigillata. Bolus armenus. Ro. Plantago. Tucia. Mirabolani. Salla tinctoꝝ. Corallus. ¶De ꝓpositis aũt sunt. Ungm̃ album cã phorarũ. Ungẽtũ de minio. Ungm̃ de cerusa coctũ. Ungm̃ põtificos. Aqua aluminosa. aq̃ mirtiloꝝ. aqua plantaginis. aqua rosata. Uinũ stipticũ decoctionis rosarũ balaustiaꝝ mirtillorũ ꝛ aluminis. Ista oia simplr ꝛ cõpsite administrata in vulneribꝰ et vlceribus cutez producunt.

Pluis ℣Puluis mirabilis cicatrizatiõis sic fit. ℞. aluminis roche cõbusti coralli rubei aã. ʒ. ß. terresigillate boliarmeni. aã. ʒ. ij. balau. mirabolani citrini aã. ʒ. ij. ꝛ ß. tucie. ʒ. j. misce et vtere: qr in cicatrizãdo magna ẽ medicina. ℣Itẽ. ℞. calcis lote aluminis roche. ꝓbusti aã. ʒ. ij. mirabolani citrini terresigillate aã. ʒ. j. misce ꝛ fiat puluꝭ: ꝛ vtere ꝛ vulneribꝰ ꝛ vlceribꝰ: qr mirabilr cicatrizationẽ ꝓcurat ꝛc.

C. xij. ¶Ca. xij. De medicinis sedantibus dolorem.

Medicia dolozis. Licet de medicis dolorẽ sedantibꝰ satis ample locuti sumꝰ libro ō vlceribꝰ capko prio. ꝛ ẽt libro ō apatibꝰ capko ẽtio. ō cura flegmonis a cã añti eneniẽtis in ẽntinẽtiõe. Tñ hic. c. vt̃ de medicinis sedãtibꝰ dolorẽ situaꝝ volui. ¶Dicim⁹ itaq; q⁹ dolor (vt i Sedãtib⁹ antiq̃s reperit scripturis) sedatio dolozis fit triplici mõ. ℣Primo vcz cũ loci⁹ anodinis resolutiuis q̃ infallẽter dolorẽ sedant materiã faciẽtẽ dolorẽ vaporãdo ꝛ caloꝛẽ naturalẽ membri cõfortãdo ac ex cessiuã caliditatẽ extraneam remittẽdo: ꝙlia sunt velut camomilla anetuz mellitorum aliea semẽ lini. ꝓiguedo anatis pinguedo gallinaꝝ pinguedo anseris Oleũ camomillinũ oleuz anetinũ ꝛ de vitellis ouoꝝ. Et de his oibꝰ vel ex maiori pte eorũ cũ medulla panis ꝛ oloꝛũ vitellis ꝛ croco ad ignẽ cum aqua ꝓfit fieri empta q̃ sunt resolutiua mollitiua ꝛ dolozis sedatiua: materiã a cẽtro ad circũferẽtiã attrahẽdo: ꝛ ꝓ posse tates ipam exalare faciũt (vt Gal. testat. ij. ꝓ pharmacoꝝ. Gal. Illꝰ idẽ tenet Aui. fen. ij. lib. j. Gal. c. de causis sedatibꝰ dolorem.

℣Scõo sedatur dolor alterãdo malã ꝙpionem cũ suo ꝙtrario.

℣Tertio sedaꝝ dolor mẽbri cã lozẽ naturalẽ mortificando: ꝛ hoc fit cum opiatis medicaminibus. ¶Qua ō re sciẽdum ẽ q⁹ dolor (vt inqt Aui.) ẽ sensibilitas rei Gal. cõtrarie. ꝛ hz res ℨria inferius dolorẽ (vt inqt Gal.) transmu. tando naturã fit ꝙ caliditate et frigiditate ac violẽti illatiõe ꝛ ab oibꝰ alijs q̃ apta nata sunt frãgere corrodere icidere ꝛ ꝓ tẽdere: tñ a qualitatibus ℨriis ꝓ accidẽs. Et ꝙpes medicinis p se: a solutione ꝛtinuitatis fit ꝙ se: a solutione ꝛtinuitatis dolozis sedatiua cuz certitudine est illa (testãte. Gal. v. phar.)

que suo tẽꝑamẽto assimilaꝝ carnẽ nãli mẽbri ꝛ aliq̃tulũ plus excedẽs. Intñ q⁹ calorẽ mẽbri naturalẽ augmẽtaꝝ possit ꝛ humores ꝓparare digẽri vt a natura cũ facilitate ꝓmutenꝝ manifestũ ẽ igiꝝ q⁹ sicut dolor ẽ sẽsibilitas rei contrarie: ita sedatio doloꝛis fiũt delitie ꝙ opposituũ rei ꝓueniẽtiũ. vl rẽ ꝓueniẽtẽ ꝛ ꝓtã nature nõ sentire (vt testatur Gal. iiij. de egritudie et sintoꝛ. ij. c. xx. de cãis cuiuslibz doloꝛ. (vt Aui. testaꝝ. li. j. fen. j.) vcz doloꝛ ꝓuritus⁹ a ꝓpatus⁹ ꝓgitiꝰ ꝓssiꝰ extẽsiꝰ ꝙcussiꝰ frangitiꝰ laxatiuus ꝓpulsatiꝰ grauatiuus gecticatiuus fatigatiuus ꝛ mordicatiuus. ¶Et causa vniuscuiusq; istoꝝ doloꝝ dicetur: nam (vt asserit ibidẽ ꝓfatꝰ vir.) ℣Si doloꝛ ꝓuritus⁹ est cãꝝ ab hũoze acuto acri ꝛ baurachino. ℣Si aꝓpatiuꝰ cã ẽ hũoꝛ asp doloꝛ q̃ ꝓgitiui cã sũt hũozes acuti pãniculũ ꝛ mẽbrũ neruosuz pũ ꝛ hmõi extẽdẽtes i latitudinẽ. ℣Extẽsiui isup doloꝛ cã ẽ vẽto sitas ꝛ hũoꝛ q̃ neruum aut musculũ extẽdũt vltra nãm. ℣Doloꝛis sitꝝ ꝙssiui cã ẽ mã aut vẽtositas mẽbrum ꝛ locũ coangustas ac si desup ꝙmereꝝ ꝛ mẽbrũ strigereꝝ. ℣Cã ẽo ꝙcussiui doloꝛ ẽ mã q̃ iter suũ musculũ ꝛ pãniculũ resoluiꝝ: pãniculum extẽdẽdo ꝛ cõtinuitatẽ soluẽdo que inter pãniculũ ꝛ mẽbrũ existit. ℣Doloꝛis fatigatiui cã ꝓpinquissime est mã aut vẽtositas q̃ iudiciꝝ iter pãniculũ ꝛ os: ꝛ talis pãniculꝰ est almochatin tegẽs ossa. Aut cã eiꝰ est frigꝰ fortiter strigens talẽ pãniculũ. ℣Doloris laxatiui cã est mã musculorũ carnẽ extẽdẽs ꝛ nõ chordã ipoꝝ. Et iste doloꝛ nõ aliaz ob cãm vocatur laxatiuꝰ: nisi ꝓpea qz caro musculosa neruo ꝛ panniculo laxior est. ℣Perforatiui aũt doloris cã est mã aut ventositas grossa q̃ retineꝝ inter tunicas mẽbri duri ꝛ grossi: sicut intestini colõ q̃ icessanter: ipz penetrando ꝛ rũpit et perforat ac si terebello perforareꝝ. ℣Uerum actualis doloris causa est ipsa materia que in huiusmodi mẽbro retenta est: sed est retenta hora q̃ rumpit. ℣Stupefactiui ẽt doloris cã ẽ aut fortis frigoris ꝙlo: aut pozoꝝ penetratio nis spũs sẽsibilis q̃ ad mẽbrũ venit clausura cũ ligatura aut receptaculoꝝ repletio. ℣Cã ita qz doloris pulsatiui caliduꝫ apa eẽ vꝫ ꝛ nõ frigidũ. Frigidũ em apa q̃cunq; mõ fuerit doloꝛem nõ gñat: siue sit durũ siue molle: nisi in calidũ ꝙuertaꝝ: nec ẽt iste doloꝛ pulsatiꝰ in apatibus calidis efficiꝝ: nisi forte ab eoꝝ inflãmatiõe ꝛ sensibilitate mẽbri ꝛ venaꝝ pulsantium multitudine ꝓcesserit: naz cũ membrum sanum exiterit motꝰ arteriarum ꝓpter earũ profunditatẽ non sentitur. Qñ ẽo apostematur ꝛ infirmaꝝ membrum solet earum pulsatio doloꝛem causare. ℣Doloris quidez granatiui causa est apostema in membro nõ sensibili: sicut pulmone rene ꝛ splene. ℣Fatigatiui ꝛ doloris cã ẽ aut fatigatio laboꝛiosa: aut humoꝛ extẽdens membrum extẽsione plurima. ℣Deniq; mordicatiui doloris cã est humoꝛ qualitatem acutã et mordicatiuã habẽs. ¶Ute-

Nota

rius sciendū est q̄ auxilia que dicta sunt supi⁹ cap̄.de medicinis resolutiuis cū q̄dā certitudine sedandi dolorem ad vsū doctrie pn̄tis capl̄i conuentissime reduci possunt.

¶Veniēdo subsequēter ad auxilia ꝓposita dolorꝭ sedatiua. Dico q̄ medulla panis infusa i brodio gallinarū nō salito z i q̄ sint ɔcocta camomilla mellilotū anetū furfu. semē lini ordeū z origanū oīb⁹ adiuicē pistatz z cribellatis deinde cū vitellis ouoꝝ z oleo rosato camomillino z violato ad ignez itez bullēdo paꝝ fiat ēplz:q̄ ifallēter dolorꝭ sedationē p̄stat. ℣ Item medulla panis i lacte vaccino infusa:deide exp̄ssa z cū oleo camomillino rosa.pigueđie galline z anatis z modico croci de oīb⁹ ad ignē fiat ēplm:q̄ mirabilit ip̄z dolorē sedat z p̄sertim dolorē podagricū. ℣ Balneū q̄z oleoꝝ anodinoꝝ vnūquēq̄ dolorē sedat. Idem facit balneuz olei decoctiōis ℞miū terrestriū. ℣ Lana q̄z succida siz oēz modū admistratiōis ei⁹:vez cū ebrozꝯ olei z linimētz cū effectu vtilitatz admistrat. Itē.℞.fo.malue violaꝝ radicū altee et foliorꝝ ei⁹ aā.M.ß.cāomille melliloti aneti aā.M.ß.et ß.radicū lingue boue.ℨ.iūj.vmbilici veneriꝯ pitarie aā.M.ij.oīa decoquāt i aq̄ vsq̄z ad p̄fectā coctura:deide oīb⁹ pistatz z cribellatis i ɔcoctōe cū medulla panꝯ:z ꝑdcā cribratura ad ignem fiat ēplz solidū addēdo olei camomillini olei ro.olei anetini aā. ℨ.ij.pig.anatis pig.galli.pig. anserine aā.ℨ.ij.z ß.croci.ʒ.ß.vitella ℏtuoz ouoꝝ:misce z itez ad ignē vnica ebullitiōe bullīē

Balneum.

Emplz

do. Istō em̄ ēplz mꝰ mirabiliter resoluēdo dolorē sedat. ℣ Item farina ordeacea sit cuz furfure triturato z fabaꝝ farina singuloꝝ pre vna ɔcocta cū ɔcoctiōe añdcā vsq̄ ad spissitudinē soliđ addit⁊ deiñ oleis pigueđini b⁹ z croco añdictis mire dolorē sedat. ℣ Itē faria ordei et fabaꝝ cū furfure.z cāomilla ficeleos petrosiliū:oīa in decoctione cū emplis z oleis z sim omnez modū administrationis ꝓ eius sedatiōe mirabl⁹ conferunt.

¶Ca.xiij. De medicinis corrosiuis z putrefactiuis carnē cutemq̄ sanam rumpentibus.

Corrosiua putrefactiua et causticatiua medicamina sic adinuicē se hñt quāad modum de cancrena atq̄ estiomeno dictum fuit. Nam sicut isti morbi adinuicem nō differunt nisi secundum magis et minus. Ita in eodem modo corrosiua putrefactiua et caustica medicamina adinuicē nō videnť differre nisi sim maiorē et minorē eorum operationē. Oia etenī virtutem hñt mordicatiuā. Et pro pterea cōtingit sepenumero q̄ vna facit operationez alterius z accidit ratione complexionis membroꝝ. Interdū ratione quātitatis medicine. Nonnūq̄ hoc accidit ꝛōne longitudinis more membro. ¶Dicimus itaq̄ q̄ ista corrosiua medicamia erunt ordinū triū. ℣ Primi ordinis medicamia erūt debilia. Secundi fortiora. Tertij z vltimi ordinis fortissima iudicantur. Nam debilia in causis z morbis ac debilitatis z debilibus corpib⁹ cōueniūt. Fortia aūt i morbis fortibus admistrari debēt. Fortissima ꝙo medicamia i fortioribꝰ z i tepantib⁹ morbꝭ admistrantur. Et ppea bene dixit diuin⁹ hyp⁹ hyppocras. Ad vltia egritudines vltie curōnes sūt necessarie ad pfectione cure. Et a Cel.ēt eādē hēmus sniaz dicēte intēperantē morbi q̄titatē vehementi:mediocrē aūt mediocri curare debem⁹ auxilio. Silicz mō etiā (vt inq̄t Gal.) forti egri tudini pro ei⁹ curōne fortis medicina necessaria est. Ad debilem vero debili medicamine pro cura ip̄ius sufficit transire. Fortissima aūt egritudo fortissimo auxilio indiget vt Cel.ēt c.de cura cācrene oñdit di.solēt nōnūq̄ i hac ferocissia egro tatiōe paꝝ auxilia pficē egro tāti. Sz nihilomin⁹ his cācer serpe:iter q̄ sez auxilia lz misabile remediū sit vnicū tñ ē. Et ē:vt ceka ps corpis tuta sit mēbrū qđ corruptū z vitiatū ē ite gre āputet. ℣ Sed q̄ igr̄ q̄ licet oēs iste medicie sint calide z q̄ dāmō terrestr⁊nature:tñ corrosiue minoris sunt opationis q̄ putrefactiue:putrefactiue vero sunt maioris opatiōis q̄ corrosiue z maioris opatiōis q̄ causticē z ruptorie medicine. ℣ Et pterea medicine corrosiue suā opationē faciūt satz superficialē z i carne molli. ℣ Putrefactiue ꝙo suā faciūt opationē in carne dura vehementer pfundando. ℣ Caustice aūt medicie potētiꝭ hñt rūpēdi cutē z carnē durā z mollē pfunde cauterizādo. quare medicia corrosiua quāto est minoris mordicatiōis tanto meliorꝭ ē opatiōis:q̄ dolorez nō causat vehemētē. Et hoc di

sedat malā ꝓpr̄onē calidā alterādo. Idē facit embrocatio fctā cū hmōi decoctiōe. ℣ Idez facit oleuz rosatū odorifez ꝙnassa tū cū albumine oui z succo plātaginis. ℣ Ceterꝯ si dolor fuerit a vētositate grossa causat⁹ tunc anetū camomillā ciminum coriandrū feniculū carni ameos ficeleos petrosiliū:oīa in decoctione cū emplis z oleis z sim omnez modū administrationis ꝓ eius sedatiōe mirabl⁹ conferunt.

¶Ca.xiij. De medicinis corrosiuis z putrefactiuis carnē cutemq̄ sanam rumpentibus.

Corrosiua putrefactiua et causticatiua medicamina sic adinuicē se hñt quāad modum de cancrena atq̄ estiomeno dictum fuit. Nam sicut isti morbi adinuicem nō differunt nisi secundum magis et minus. Ita in eodem modo corrosiua putrefactiua et caustica medicamina adinuicē nō videnť differre nisi sim maiorē et minorē eorum operationē. Oia etenī virtutem hñt mordicatiuā. Et pro pterea cōtingit sepenumero q̄ vna facit operationez alterius z accidit ratione complexionis membroꝝ. Interdū ratione quātitatis medicine. Nonnūq̄ hoc accidit ꝛōne longitudinis membro. ¶Dicimus itaq̄ q̄ ista corrosiua medicamia erunt ordinū triū. ℣ Primi ordinis medicamia erūt debilia. Secundi fortiora. Tertij z vltimi ordinis fortissima iudicantur. Nam debilia in causis z morbis ac debilitatis z debilibus corpib⁹ cōueniūt. Fortia aūt i morbis fortibus admistrari debēt. Fortissima ꝙo medicamia i fortioribꝰ z i tepantib⁹ morbꝭ admistrantur. Et ppea bene dixit diuin⁹ hyp⁹ hyppocras. Ad vltia egritudines vltie curōnes sūt necessarie ad pfectione cure. Et a Cel.ēt eādē hēmus sniaz dicēte intēperantē morbi q̄titatē vehementi:mediocrē aūt mediocri curare debem⁹ auxilio. Silicz mō etiā (vt inq̄t Gal.) forti egri tudini pro ei⁹ curōne fortis medicina necessaria est. Ad debilem vero debili medicamine pro cura ip̄ius sufficit transire. Fortissima aūt egritudo fortissimo auxilio indiget vt Cel.ēt c.de cura cācrene oñdit di.solēt nōnūq̄ i hac ferocissia egro tatiōe paꝝ auxilia pficē egro tāti. Sz nihilomin⁹ his cācer serpe:iter q̄ sez auxilia lz misabile remediū sit vnicū tñ ē. Et ē:vt ceka ps corpis tuta sit mēbrū qđ corruptū z vitiatū ē ite gre āputet. ℣ Sed q̄ igr̄ q̄ licet oēs iste medicie sint calide z q̄ dāmō terrestr⁊nature:tñ corrosiue minoris sunt opationis q̄ putrefactiue:putrefactiue vero sunt maioris opatiōis q̄ corrosiue z maioris opatiōis q̄ causticē z ruptorie medicine. ℣ Et pterea medicine corrosiue suā opationē faciūt satz superficialē z i carne molli. ℣ Putrefactiue ꝙo suā faciūt opationē in carne dura vehementer pfundando. ℣ Caustice aūt medicie potētiꝭ hñt rūpēdi cutē z carnē durā z mollē pfunde cauterizādo. quare medicia corrosiua quāto est minoris mordicatiōis tanto meliorꝭ ē opatiōis:q̄ dolorez nō causat vehemētē. Et hoc di

co dūmō p̄dcā medicina faciat opationē tue necessitatz. ¶ Cetex medicamia corrosiua p̄dcā ab autoribꝫ multis de causis p morborū curōne inuēta fuerūt. Nam interdū in aphatibꝫ z vlceribꝫ z multis alijs morbis contigit carnē supfluā gñari: velut verucam: ficꝫ morū: z hmōi nata habentes. q̄ q̄dē supfluita tes bñficio corrodētiū z causticātiū auxiliox extirpant. Alia fuit cā pp quā Chirurgici frequētissime medicamibꝫ corrosiuis vtūt: z ēq; aliqñ egri adeo sunt pusillanimes q̄ prior volūt mori q̄ ferrū pati. Et q̄ opatio q̄ fit ab istō ferreo pp festinā opatiōez eiꝫ z ipssiōez fctāz ab eodē cito euāescat: th loco incisiōis rōe allegata medicina extirpatiua seu corrosiua inuenta fuit. Recepta ē supp̄dcā medicina: q; sunt loca in qb; cū morbi supius p̄notati oriri fuerint: quia ferro sine egrotantis periculo extirpari seu remoueri nō possunt: put Auic. optime nobis demonstrauit de curatiōe nodi et arsilac. z hac de cā medicina corrosiua seu causticatiua pro eox extirpatōe q̄ inuēta fuerit nō solū vtilis sz necessaria fuit. Extirpatio enīz a medicamine acuto fctā locū mundificat aut saltē ad aliqualē mundificationem ip̄z preparat: qō ita non sequitur de incisione fcā ferreo istō. Ut ergo ad principale propositum accedamus receptas multorum corrodentium ordinare incipiamus. ¶ Primo a corrodentibꝫ simplicibꝫ incipiēdū est q̄ sunt velut albumē roche combustū z non combustū. Spongia maris aliqñtuluz arsa. Ermodactilꝫ. Calix medio-

Auic.

criter lota. Corallꝫ rubeꝫ pulueris nr̄ carnis supflue remotiuꝫ qui vocat̄ p̄cipitatū apō arhismas. ¶ Cōpositē vō medicine corrosiue sunt velut vnguentum apostoꝝ vngn̄ū cerareos vn̄ Mesuē gu̇ētū egyptiacuz mesue. ḡruz opatio sat̄z est ꝺbilis. Insuper gu̇ētū egyptiacū Auic. q̄ ꝑfrat Auic. melle allumīe flore ers z aceto vcz singulox ptyna: z isti vngu̇ēta egyptiacū aduersum cā crenā aschachillos mirabilr vz (vt Auī. testat̄ capko ō cura cācrene.) ¶ Itē vngm egyptiacū ꝺscriptiōe nr̄a ad eandē itētionē cū maiori tamē efficacia. R. florz eris alumis mell̄ aceti. aā z.ū. arsenici pulr̄i. z.ij. subli. z.j. bul. oia sil̄. pus pul. pulueriz. tis vsq; ad spissitudinē: z vtere qz eiꝫ opatio vnāquāq; cancrenā aschachilos eſtiomenū atq; fistulā interfecit. ¶ Itē vnguentū egyptiacū ex inuentiōe nr̄a quod summe valet p vlceribus malignis corrosiuis virulētis cauernosis sordidis z putrefactis et omnibus vlceribus q̄ cū difficultate sananf. R. aq̄ plantaginis vini granatorum melis licij aa. z.ij. florū eris alumīnis roche. aa. z.r. oia simul bul. vsq; ad spissitudinem solidam et vtere quia mirabilis est operationis. Item ad eandem intentionem cum mirabili tamen mordicatione valet infrascriptum vnguentum. R. olei ros. pinguedinis vitulini aā. li. mediam succi. plantaginis succi alleluye siue acetosselle vini granatoꝝ. aā. z.ij. misce z bulliant vsq; ad ꝺsumptionem fortiox tanto melior. cox deiñ colenr̄ z cū cera alba sufficienti fiat vnguentum mollissimum. Et si lz iste puluis valeat extirpare: z elābicer̄ in primis lēto igne: deinde cū ignis vehemētia: z vlcera sordida mundificat. ¶ Item. R. aq̄ plantaginis añ. z.iij. florū eris z.ij. aluminis roche. z.ij. et mediaz bulliāt oia vsq; ad spissitudinē solidā. ¶ Item vnguentuz egyptiacū fortis opatiōis z valet ꝑ carbunculū z antracem z herpetē z estiomenū. R. florū eris z.j. aluminis mellis aceti aā. z.ij. arsenici puluerizati. z.j. sublimati. z.ij. bul. oia sil̄ vsq; ad spissitudinē z vtere qz est mirabile remedium z fistulam potenter interficit. ¶ Itē vnguentū apostoloꝝ ꝺscriptione nostra. R. olei ros. z.vj. terebētine clare. aā. z.iij. calcis lote litargirij tucie aā. z.ij. mirrhe thuris sarcocolle aā. z.ij. z. med. florz eris. z. r. aluminis roche. cōbusti. z. j. et ſ. succi prassi. z. j. bul. oleū terebentina z succus simul vsq; ad cōsum. succi: deinde colenr̄ z cū cera alba sufficiēti fiat vnguētū molle addēdo reliqua subtilissime puluerisata. Istud em vnguētū mūdificat putredinem z carnē malā z vz oibus vlceribꝫ vbi fuerit intētio mundificādi z difficillime consolidationis. ¶ Itē puluis ex inuētione nr̄a nobilissime opatiōis remotiuꝫ malignitatz vlcer̄ z carnis male superflue absq; ꝺsolore. R. aq̄ ē cū qua aur̄ ab argento diuidit q̄ sic fit. R. vitri. romani aluminis roche. aā. li. j. salis nitri. li. j. ſ. z in vase vitreo elābicer̄: quanto fortior tanto melior. li. j. z. ſ. argēti vini li. ſ. ponatur aqua in bocea vitrea bene inlutata: deinde ponat̄ ad furnellum cum capello z recipiēti omnibꝫ simul inlutatis ne aer

mē paluerizari. z. r. misce z vtere qz mirabilr carnez supfluaz minuit z vlcera sordida mundificat. ¶ Item. R. aq̄ plantaginis mellis aā. z. iij. florū eris z.ij. aluminis roche. z.ij. et mediaz bulliāt oia vsq; ad spissitudinē solidā. ¶ Item vnguentuz egyptiacū fortis opatiōis z valet ꝑ carbunculū z antracem z herpetē z estiomenū. R. florū eris z.j. aluminis mellis aceti aā. z.ij. arsenici puluerizati. z.j. sublimati. z.ij. bul. oia sil̄ vsq; ad spissitudinē z vtere qz est mirabile remedium z fistulam potenter interficit. ¶ Itē vnguentū apostoloꝝ ꝺscriptione nostra. R. olei ros. z.vj. terebētine clare. aā. z.iij. calcis lote litargirij tucie aā. z.ij. mirrhe thuris sarcocolle aā. z.ij. z. med. florz eris. z. r. aluminis roche. cōbusti. z. j. et ſ. succi prassi. z. j. bul. oleū terebentina z succus simul vsq; ad cōsum. succi: deinde colenr̄ z cū cera alba sufficiēti fiat vnguētū molle addēdo reliqua subtilissime puluerisata. Istud em vnguētū mūdificat putredinem z carnē malā z vz oibus vlceribꝫ vbi fuerit intētio mundificādi z difficillime consolidationis. ¶ Itē puluis ex inuētione nr̄a nobilissime opatiōis remotiuꝫ malignitatz vlcer̄ z carnis male superflue absq; ꝺsolore. R. aq̄ ē cū qua aur̄ ab argento diuidit q̄ sic fit. R. vitri. romani aluminis roche. aā. li. j. salis nitri. li. j. ſ. z in vase vitreo elābicer̄: quanto fortior tanto melior. li. j. z. ſ. argēti vini li. ſ. ponatur aqua in bocea vitrea bene inlutata: deinde ponat̄ ad furnellum cum capello z recipiēti omnibꝫ simul inlutatis ne aer valeat exire: z elābicer̄ in primis lēto igne: deinde cū ignis vehemētia: z vlcera sordida mundificat. Item. R. aq̄ plantaginis mellis aā. z. iij. florū eris z.ij. aluminis roche. z.ij. et mediaz bulliāt oia vsq; ad spissitudinē solidā. ¶ Item vnguentuz egyptiacū fortis opatiōis z valet ꝑ carbunculū z antracem z herpetē z estiomenū. R. florū eris z.j. aluminis mellis aceti aā. z.ij. arsenici puluerizati. z.j. sublimati. z.ij. bul. oia sil̄ vsq; ad spissitudinē z vtere qz est mirabile remedium z fistulam potenter interficit. ¶ Itē vnguentū apostoloꝝ ꝺscriptione nostra. R. olei ros. z.vj. terebētine clare. aā. z.iij. calcis lote litargirij tucie aā. z.ij. mirrhe thuris sarcocolle aā. z.ij. z. med. florz eris. z. r. aluminis roche. cōbusti. z. j. et ſ. succi prassi. z. j. bul. oleū terebentina z succus simul vsq; ad cōsum. succi: deinde colenr̄ z cū cera alba sufficiēti fiat vnguētū molle addēdo reliqua subtilissime puluerisata. Istud em vnguētū mūdificat putredinem z carnē malā z vz oibus vlceribꝫ vbi fuerit intētio mundificādi z difficillime consolidationis. ¶ Itē puluis ex inuētione nr̄a nobilissime opatiōis remotiuꝫ malignitatz vlcer̄ z carnis male superflue absq; ꝺsolore. R. aq̄ ē cū qua aur̄ ab argento diuidit q̄ sic fit. R. vitri. romani aluminis roche. aā. li. j. salis nitri. li. j. ſ. z in vase vitreo elābicer̄: quanto fortior tanto melior. li. j. z. ſ. argēti vini li. ſ. ponatur aqua in bocea vitrea bene inlutata: deinde ponat̄ ad furnellum cum capello z recipiēti omnibꝫ simul inlutatis ne aer

nationem ꝛ cicatrizationē festi
Troci nā ꝑparat. ℔ Itē trocisc⁹ de m
scus de nio descriptiōe nr̄a inuēt⁹ vnā
minio quāq; carnē malā ꝛ callosā mū
ex nr̄a dificās: ꝛ vꝫ mirabilr ꝯ fistulā
iuuen- ꝛ vlcera carnosa: cui⁹ talis est
tione. forma. ℞. medulle panis crudi
bñ fermētati. ℥. iij. subliati ele
cti ꝛ fortissimi. ℥. ſ. minij. ℥. ß.
ola adiuicē pistenť cū modico
aq̄ ro. deide fiāt trocisci ad mo
dū grani pineoli ꝛ aliquātulū
lōgiores: postmoduꝫ exrēdanť
sup tabula ꝛ ponāť in furno nō
mltū calido ꝛ resoluēť in scatu
la ꝛ vtere: qr mirabilis sūt opa
tiōis crede mihi. ꝛ si vis q̄ cor
roborēť in virtute corrosiua ad
danť ℞⁹ sublimati. Et si vis q̄
sit minoris corrosiōis mīue do
sim sublimati ꝛ addeꝫ aliq̄tulū
de medulla panꝭ ꝑdicta. ℔ Itē
Troci- trocisc⁹ affodillor̄ descriptiōe
sc⁹ affo nr̄a ad fistulā occidēdā ꝛ cācrū
dillor̄. ꝛ mēbrū esciomenatū. ℞. subli
mati fortissimi ꝛ electi. ℥. ß. ar-
senici. pulue. ʒ. ſ. ꝛ ß. ceru. suc. a
midi. ana. ʒ. iij. ß. succi affodil.
ʒ. r. aceti. ʒ. v. bul. ola si ť. vsq; ad
ꝓsū. succi ꝛ aceti. deiñ pistēť sub
tilissime ꝛ incorporenť cū. ℥. ij.
medul. panis crudi addēdo au
ripigmēti calcinati. ʒ. iiij. ß. ꝛ ō
oib⁹ cū modico aq̄ ros. fiāt tro
cisci more añdicto ī recepta tro
Mod⁹ cisci ō minio. ¶ Mod⁹ āt calci
calci- nādi auripigmē. tal est. ℞. auri
nandi pigmēti bñ laminosi ꝛ pulueri
auripi zati. ℥. ij. ꝛ ponāť in ampula vi
gmētū trea: postmodū pone dcāz ām
et acq̄ lā sup carbonib⁹ igneꝫ ipaz sic
ritcolo dimittēdo dōec auripigmētū ī
rem ru tot⁹ adhereat ām pule cū coloze
bedi- declinati ad colorē rubedis q̄
nis. fcō frāgať ām pula ꝛ colligať au-
ripigmētū calcinatū: deiñ pul
uerizeť ꝛ vrať: qr mirabilr mū-
dificat cū puo dolore vn̄aq̄q;
carnē malā ꝛ supfluā corroden
do. Et vꝫ in vlceribꝰ fraudulē-
tis ꝛ corrosiuis formicosis can
cerosis ꝛ malignis. ℔ Itē alius
puluis descriptiōe nr̄a inuēt⁹ ad
uersus fistulā cācrū ꝛ vlcera pu
trefacta. ℞. cerule succi amidi
añ. ʒ. r. arsenici albi. ʒ. vj. succi
plātaginis succi celidōie succi
nucū corticū añ. ℥. ß. trucie. ʒ. ij.
cāpho. ℈. ſ. lapidis amaritis
bñ pulueriz̄ati añ. ʒ. ſ. ß. bulliāt
ola adinuicē ꝑter cāphorā vsq;
ad cōsum. succoꝝ: deiñ pulueri
zenť cū cāphora ſm artē tritu-
rati ꝛ ꝑserueť i vase: qr ei⁹ opa
tio mirabilť est in oib⁹ vlceribꝰ
cauernosis ꝛ fistulosis. Et vbi
ītētio sit carnē supfluā corrodē
di. ℔ Itē ad eādē intētionē va-
lēť trocisci andraronis: ꝛ ponť
tur ab Auic. quoꝝ talis est de-
scriptio. ℞. corticuꝫ granatoꝝ
ʒ. r. gallarū. ʒ. viij. mirrhe ar-
stologie ro. añ. ʒ. iij. dragantī
alumis sameni añ. ʒ. ij. vitrioli
romani. ℥. iiij. pulueriz̄entur ꝛ
cum vino dulci ꝓficiāntur ꝛ fiāt
trocisci. Ad idē valēť trocisci
calidi cū ordiatiōe Bak. q̄rū ta
lis est forma. ℞. carcis viue
partem vnā auripigmēti rub.
et citrini realgar ꝛ accatie añ.
partes mediā pulueriz̄enť et
ꝓficianť cū capitello ꝛ fiāt tro
cisci. ℔ Itē trocisci ad restrigēdū
fluxū sanguis cū putrefactiōe. Troci
descri. nr̄a ordinati. ℞. vitrioli ℈ ſ.
ꝑbu. ʒ. r. pulueris nr̄i carnis rus li
male remotiui sine dolore su-
perius ordinati. ℥. ſ. ß. succi fricti
amidi gipsi añ. ʒ. ij. calcis viue unc. ij.
mediocriter lote. ʒ. v. mirrhe ar. nr̄a in
loes epatici pisti ana. ʒ. ij. ß. ncio
trocisc. nr̄i de minio supi⁹ ordi: ne re-
nati. ℥. ſ. ola triturenť adiuicē per

cum medel. panis crudi. ℥. ij.
pistenť ꝛ incorporenť cū medi
co succi lingue passerine. Iste
em trocisc⁹ in restringēdo flu
xū sanguinis cū putrefactione
ꝛ sanioſitate ꝓfitaneū remediū
est. Facit em escharā nō multū
dolorē causando ꝛ locū mūdifi
cat a carne mala: ꝛ alicuius ve
stigiū incarnatiōis in remotio
ne escare relinquit. ℔ Itē oleū
de vitriolo est satis domestice
corrosionis cū corrosiōe carnis
male ꝛ supflue. ℔ Itē aqua cum
qua dividiť aurū ab argēto car
nē superfluā ꝛ verrucas malas
euellit ꝛ ab oib⁹ ꝓcticantib⁹ i
ſtis duob⁹ casib⁹ frequētissime
ꝓpria scriptiōe nr̄a ordinata ad carnē
ſe in superfluā corrodendā cū pauco
ſtulis dolore. ℞. sublimati. ʒ. vj. salis
gēme salis nitri aluminis ro-
che añ. ʒ. ß. flozis eris. ʒ. ſ. aque
rosa. aq̄ plantaginis añ. ℥. viij.
bulliāt ola simul ꝑter flozē eris
vsq; ad ꝓsummationē tertie par
tis: deinde ponāť flos eris q̄n
auferť ab igne ꝛ vtere: qr mira
bilis est operatiōis ꝛ maxie ꝯ
verrucā ꝛ carnē supfluā a moꝛ-
bo gallico eueniēte. ꝛ hec ℞tū
de medicinis corrosiuis primi
ordinť puto tibi sufficere. ¶ Ui
dēdū est mō de medicinis coꝛ-
rosiuis scōi ordinis q̄ putrefa
ctiua medicamina nuncupanť.
Medi ℔ Sunt aūt medicamina putre
camina factiua ſm Aui. illa q̄ virtutem
putre- habēt coꝛrūpēdi ꝓpr̄onē mēbri
factiua humiditatē fetidā coꝛruptam ꝛ
humiditatē fetidā coꝛruptam ꝛ
escharosam ad instar carnis ca
uteris ꝛ estiomate carnis ve
lut arsenicū sublimatū realgar
ꝛ oē ꝓharmacū ab eis ꝓfectuꝫ:
cui⁹ ingrediēntia putrefactiua ꝛ
auxilia simplicia sunt vincētia.
Sunt aūt medicamina ferocis
sima febrē ꝛ angustiū sepenūe
ro inducētia: ꝛ ꝓpterea nisi in
coꝛporibus robustis ꝛ fortibus
egritudinib⁹ nō sunt admistrā
da. Debēt ī sup ꝑparari vt eoꝝ
potētia aliquātulū liniať ꝛ refrā
gať ꝑparať ante realgar ꝛ arse
nicū cū bullitiōe succi plantagi
nis ꝛ solatri ꝛ sempuiue bulliē
do vsq; ad ꝓsum. succoꝝ: deide
puluis ꝑdict⁹ misceať ꝛ vtere
in fortib⁹ morbis: velut i carbū
culo antrace herpete estiome-
no ꝛ fistula: qr ei⁹ opatio fortis
sima est. Ideo potēter vꝫ aduer
sus morbos fortissimos. ℔ Itez
ad eandē intentionē. ℞. arseni
ci realgar añ. ʒ. ß. auripigmēti
ʒ. ſ. ß. lixiuij barbitōsozis. ℥. vj.
aque rosate. ℥. iiij. bulliant ola
simul vsq; ad ꝓsum. aq̄ ꝛ lixiuij
deide triturenť vltima tritura-
tiōe addēdo lapidis amaritis.
ʒ. ij. ß. ꝛ vtere super antrace: qr
ipsam mirabilr interficit. ℔ Itē
ad eādem intētionē vꝫ puluis
affodillor̄ descript⁹ a Guil. pla
cen. c. de cora fistule lachrymā
lis. ꝛ sic fit. ℞. succi radicū affo
dillor̄ li. ſ. auripigmenti rubei
ꝛ triturati. ℥. ij. calcis viue non
extincte ꝛ pulueriz̄ate. ℥. iij. bul
liat succus ad ignē vsq; ad con
sum. medietatis: deinde ponať
auripigmentū ꝛ calx bñ pulue
rizata ꝛ ola adinuicē bene incoꝛ
porenť ꝛ ad solē exiccenť: dein
de dividať mixtura illa in puis
frustis ꝛ ponať sup tabula: rite
rum dimittanť ad solem donec
indurescāt. ¶ Et no. q̄ huic re-
cepte vꝫ esidē Guil. si adderēť, Nota.
ℨ. ſ. realgar optime pulueriz̄ati
tūc puluis ꝑdict⁹ efficiť fortio
ris opatiōis. Et ꝓpterea dici,

q̄ cū hac additiōe nō hz locū in mortificatiōe fistulaꝝ nisi i ato sis ꝛ corporib⁹ robustis: ſz sine additiōe hmōi realgar ei⁹ ope ratio tolerabilis est. Et hec luf ficiāt p scō ordine medicina rū corrosiuaꝝ ꝛ putrefactiuaꝝ. Deinceps de medicinis causti cis tertij ordinis q̄ ruptoria di cunt dicēdū est. Et hz eaꝝ ope ratio fortissima sit: tñ qz sapiūt naturā ignis eius actio a facili cā remouet qñ nimis superflue operari vſit: q̄ ita nō sequit de medicinis putrefactiuis quia postq̄ inceperint suā opationē facere a medicaminib⁹ dulcorā tibus eaꝝ actio remoueri non pōt: ꝛ ꝓpterea nisi i casib⁹ p̄no minatis ꝛ in corporib⁹ robustis administrari nō dñt. Quāobrē hz (vt supi⁹ dictū fuit) ruptoria sint in vltimo fortitudinis ꝛ po tentie ꝙburendi mēbrū. tñ sunt secura medicamina cū eoꝝ po tētia solūmō lotiōe vini aut aq̄ i vno momēto auferaꝝ ꝛ deleaꝝ Sūt itaq̄ vt infra patebit i suis receptis. ℣Et prio ruptoriū no bilissime operatiōis rūpēs vnā quāq̄ exituꝝ p breue tpis spa tiū sic sit. ℞. lixiuij cū quo effi cit sapo li. ß. ꝛ vocaꝝ capitellū siue la magistra. Et si fuerit di cta magra recollecta ex p̄mis guttis ruptoriū confectū ex ea erit melioris operatiōis. Et si gnū q̄ ipsa magra sit idonea ē (qñ ouū natat sup ipsa) vitrioli romani. ʒ. ß. opij. ℈. ß. bulliant ola simul p̄ter opiū vsq̄ ad spiſ situdinē: deinde ponaꝝ opiū qñ auferē ab igne ꝛ demū reserua tur i vase eneo vel vitreo cū ce ra bñ obturato ꝛ vtere in oib⁹ casib⁹ vbi intētio sit carnē sup ſluā remouere ꝛ aꝑata frāgere

Nota ruptoriū nobilissime operatiōis.

cutēq̄ sanā rūpere: vt plerumq̄ opus est ad fontanellā faciēdā ℣Jtē ad cādē intētionē. ℞. suc. ciclaminis. ʒ. ß. ß. lixiuij p̄dicti ʒ. iiij. vitrioli romani. ʒ. iij. aque cū qua diuidit aurū ab arg. ʒ. ß. salis nitri. ʒ. ij. ß. opij. ʒ. ß. omina bul. ad ignē more quo in afice dēti recepta dictū fuit. ℣Jtē ad eādē intētionē vz ruptorium a Guid. de cauliaco ꝑmemoratū. Guid. ꝑfectū cū lixiuio cineris ramo de caꝑ rū fabaꝝ ꝛc. Tñ prima recepta liaco. apō me sp fuit magis dilectaꝝ pter nobilitatē sue operatiōis.

¶Notandū est ēt q̄ in administratione caustice medicine ꝛ ru ptorie loca circūiacētia dēt mu ri ꝛ muniri ex aliquo vnguento refrigeratiuo: velut vnguento de cerusa ℈cocto ꝛ hmōi vngue tis: ita vt p̄dictū ruptoriū non diffundaꝝ nisi vbi postulat res in medio mota ℈titatē perfora tiōis q̄s medic⁹ facere intēdit. Deinde applicata petia p̄nota ti vnguēti sup loco vbi medic⁹ elegerit aptionē facere faciat q̄ porta siue ꝓforatio hmōi pe tie cadat i loco maturiori si fue rit aꝑa: aut i loco magis neces sario ad tuā ꝓsequēdā itētionē ꝛ i eodē tpe. Silr̄q̄ mō medici na refrigeratiua ptib⁹ circūsta cētib⁹ cū stuppaꝝ aqua ꝛ aceto madefactis ꝓcedēdū est: q̄ do loꝛ mēbroꝝ liniēdo minuāt ꝛ ꝓhibēt mām ne ad locū cōcur rat: vt exēpli gra sicpt eē ordis tio. ℞. ol. ro. odo. ꝙpleti ol. enf. añ. ʒ. ß. al. triū ouoꝝ suc. lactu ce suc. plāta. añ. ʒ. ß. ola adiuncē ꝙssent ꝛ cū stuppatis ꝛ i circui tu medela ista applicet. ℣Emo. Nota q̄ ei⁹ opatio ſmanet ꝙpleta q̄n loc⁹ medela mediāte vnigraꝝ

ꝙpet: q̄ opatio vt plz ītra di midiū hore ꝓficiē: sup mēbruz tñ dimittaꝝ plꝰ vl̄ minꝰ ſm me dici iudicij ꝛ ꝓout necessitas postulabit. Celebrata opatiōe ꝓcureē casus eschare cū butyro ro ꝛ pinguedine porcina cum fol. caulij desuper aut cū ēplo de maluis ꝛ violis maturatiuo pluribꝰ in locis descripto. ℣Et sic deo dante ꝛc.

¶Cap. xiij. de medicinis vesi cantibus cutem.

Implicia cutē vesi cātia sūt velut apiū: risum: cātarides: ci clamē: cepa: allij ca ninū siue forte: mel anacardinū vitz albe siue viar bole semē recēs. ¶Et ex istis ſpo simplicib⁹ mixta ꝙposita vesi catoria ꝓfici ꝓt sic ꝓ bit. ℣Quoꝝ vnū ꝛ optimū sic fit. ℞. cātaridaꝝ. ʒ. iij. medulle panz crudi. ʒ. ß. aceti ſcillitici. ß. iij. triturat cātaridib⁹ prius alis ꝛ pedib⁹ capitibusq̄ abla tis: ola adiuicē pistenē et fiat pasta admodū fueaciole q̄ sup mēbro applicēē vbi vesicatio fieri dz ipaz dimittēdo ꝑ dimi diū diei vt si op⁹ fuerit paruz loc cū forficib⁹ incidaē vesica ꝛ cū butyro liniaē: cū applicatio ne desup fol. caulij nigrorum vsq̄ ad ꝓfectā purgationē vesi ce. ℣Jtē ad eādē itētionē ꝛ erit fortioꝛ ℞. tus. ʒ. ß. radi. ap̄ij risi: radicū ciclamis añ. ʒ. ß. semis vtarbole cātaridaꝝ añ. ʒ. ij. pi peris triturati. ℈. ß. mellis ana cardini. ʒ. v. medulle panz cru di. ʒ. ß. ola pistēē sit ꝓp⁹ capiti bꝰ ꝛ alis cātaridaꝝ remotis ꝛ more ſ. s. dictum fuit applicēē medela ista. ℣Et sic puto hec tibi sufficere ꝓ doctrina pre sentis capituli ꝛc.

¶Cap. xv. de cauterijs. C. xv. Cauteriū (vt i ātiq̄s ꝛ modernz scriptur dēscribiē) ē medicīa valde nobiē ad vſū chirurgie nēcaria ꝑ liberatiōe mlt̄aꝝ egrotationū. Cauteriū itaq̄ duplici mō effi citur: vcz potentiali et actuali. ℣Actuale q̄dē (vt Albu. et oēs albuc. ātiq̄ꝛ moderni testāt auctores) ē nobiliorz ꝛ securiorz opatōis opatiōe potētialz cauterij. ℣Et ꝓpea iq̄t ꝑfaꝰ vir ca. de caute rio fcō cū igne. scito filij charis sime q̄ actio curōis ꝑ cauteriū cū igne ex bōitate eiꝰ sup can terio potētiali sine medicīa cō burēte. ꝛ qz ignz ē simplex cuiꝰ actio ñ pūēt nisi ad mēbrū sup q̄ fcā ē cauterizatio. Nec ei no cet ptib⁹ ꝛ mēbrz circūiacētib⁹ nisi paululo nocumēto. Qō nō seq̄ō medicinz corrodētib⁹ pu trefaciētib⁹ ꝛ causticātib⁹ mē bra. Nā eoꝝ actio vt ipe asserit ꝓuenit ad illō q̄ elōgaē ex mē bz ꝛ ptic⁹is. quāobrē iteꝝ iq̄t idē vir: ꝛ fortasse faē accideē i mēbro egritudies difficilz ꝛ te diose curōnis. ꝛ subdit: ꝛ fortaſ se iterficityez medicīa caustica siue potētiale cauteriū. Ignis āt ꝓꝑ eiꝰ bōitatē ꝛ simplicitatē siue ꝙplonis ꝛ substātie eiꝰ nō faē ß nisi supflue ꝛ imoderate deē. Et ꝓpea cauteriū actuale (vt inq̄t Aui.) moderate exhi bitū ē medicamēvalde nobile: ne corruptio sup mēbro vlceriꝰ ꝓcedat: ꝛ facit ad ꝓfortationē mēbri cuius ꝙplexionem volu mus rectificare. Facit ſsup ad resolutionē ꝛ remotionē mate rieī corrupte ꝛ in membro cō

Aui.

tēte: z ad fluxū sanguis restringēdū. Quapropter dixit q̄ cauterizator sibi cauere dz ne fortitudo sue cauterizatiōis ad nernos chordas vl̄ ligamēta ligātia iūcturas pueniat: ne inde (vt inq̄t Cel.c.de his q̄ p se in tumescūt) mēbrū ispasmeť z debiliteť. ¶ Et scias q̄ h̄ vnū est mēti tenēdū: vcz de mēbri pfortatiōe z rectificatiōe pplexionis ei⁹. ꝓplanū itaq̄ est mēbrū male pp̄onatū a materia frigida humida corrupta venenosa potētissime posse pfortari z ei⁹ pp̄onē extraneatā rectificari a cauterio actuali: et propterea doctores i aptione exiturax z apātū frigidox magis laudare videnť cauteriū actuale q̄m potētiale. Similiq̄ mō materia exīte corrupta z venenosa: sicut i carbūculo: herpete: estiomeno: ab eisdē sūme laudatū z vsitatū fuit actuale z potentiale cauteriū. ꝓNec si mēbrum male cōplexionatū eē vł a mā calida z sic. tūc p pfortatione mēbri z i rectificādo malā complexionē ipsi⁹ nec actuale nec potētiale cauteriū hēbit locū: qz eēt addere siccū sicco z calidū calido. Et ꝓpterea i exituris calidis z siccis z flegmonicis apātib⁹ q̄b⁹ associaťheris pila ferro frigido et nō calido incisio faciēda est. Male itaq̄ agūt hi medici z chirurgici q̄ indifferēter vnāquāq̄ exituraz pfortāt z ꝑburūt actuali cauterio. ¶ Canō ꝓtereaz regula generalissima ē q̄ purgatio vl̄is corpis sp dz aſponi pticularibus opatiōib⁹ ordie recte opatiōis operādo. ꝓSūt em̄ vtilitates mkte i q̄b⁹ actuali cauterio vtimur. ꝓPrla (vt supi⁹ dicti fuit p Aui.) ad pfortādum Mēbrū frigefcm. ꝓScūa ad rectificādā malā pp̄onem ipius. ꝓTertia ad phibēdū ne corruptio sup membrum spargatur. ꝓQuarta ad resoluēdas z exicādas mās corruptas. ꝓQuinta ad interficiēdā venenositatē vlerūq̄ facim⁹ cauterizādo carbūculū z ātracē. ꝓSexta quasepenūero expimur: vcz actuale cauteriū ad separādum nociuū a innatiuo. Et h̄ i cauterizādo cācrenā aschachillos et estiomenū vsq̄ ad ptē sanā inclusiue z i cauterizādo ossa corrupta: qz cauterizatio facit separare os putridū a sano. ꝓSeptima z octana ꝑmemorant a Celso. c. de his q̄ p se intumescūt. Dicit em̄: nā si locus sine nerius est cādenti ferramento aperiri pōt: cui⁹ h̄ vtilitas ē q̄ plaga ab igne fcā diutius pua ad inuocādum pz. ꝓOctaua q̄ parua deiñ cicatrix fit vt ipe refulit. Et ppea inq̄t ibidē. nā fere is loc⁹ sine cicatrice eē pt q̄ nūq̄ ferx expt⁹ ē. Igit mulieres nr̄e ciuitaz clamāt q̄n vorlum⁹ exiturā ferro frido apire: qz dicūt q̄ ferx malā relinq̄t ei catricē. ꝓNona vtilitas cauterū actualis ē ad restrigēdū fluxū sanguinz fortē z ꝓfundam eschara faciēdo. ꝓDecis vtilitas ponitur ab Arnal. de villa ꝺ villanoua z optimo Mesue. c. de ca ꝺ tarro ad euacuādū z diuertēdū materiā fluxū ineteratū oculox z tonsilarū corpis ad eūandū mās catarra li ꝑmissura: z h̄ et testať bonus Lanfrā. z Albuc. c. de cauterio actuali. ꝓUndecis vtilitas est Albo. ad āpliādū aliq̄n vlc⁹ puta cauernosū z fistulosum cū stricto

ozificio: vt sup fluitates ei⁹ facilioꝛi mō possint expurgari. ꝓDuodecia ē ēt ad reducēdū formā ylceris rotūdā ad lōgaz vt facilius curōnē suscipe valeat. ꝓTertiadecia vtilitas est ad extirpādū vnūqōq̄ superfluū glādulas scrophulas carnē addītā et currētes eox cursu. ꝓQuartadecia vtilitas ē ad intercipiēdū oculox reuma cū cauterizatiōe venax timpox z cū cauterio post colluū facto et laqueo. ꝓQuintadecia vtilitas est ad diuertēdū mām vel ipaz derivādā ad ꝓpinq̄s ptes particule ylcerate. Et hoc faciēdū est i deductiōe purgatiōis antiq̄ alicui⁹ materie ꝺ loco ad loc⁹: sicut dictū fuit cap'o ꝺ varijs sub genu ad euacuādā māz q̄ diuti⁹ solita fuerat purgari ab ylcere facto i caucula. Et h̄ to efficiť ad maiozē corpis cōmoditatē (vt pz ꝑsideranti natural locox.) vt ꝓpea optie dixit celeberrim⁹ Arnal. de villa noua ad ꝓpositū nr̄m i q̄daz suo amphorismo: cui⁹ ꝺba sūt hec. Sanatio q̄ diuerti neq̄t ad exitū naturalē supple habituatuz vicinis cauterijs educiť competenter. ¶ Sūt ꝓterea varia z diuersa iuuamēta pticularia ad cauteriū actuale sequunť. de q̄b⁹ oib⁹ inter ceteros autores lōge melio⁹ magisq̄ ample ille noster chirurgicox pf Albu. locut⁹ est. Lz Aliab. iter antiquos. Et Guid. Arzil. Bruoge. Lafran. z henr. de ꝑdi. Quāobrē (vt doctrīa pñtz capli magis eluceſcat) iuuamēta pticularia ꝑdictax enūerare curabo. Et i ꝑmis sciēdū est q̄ cauteriū factū sup ꝑmissura cozonali iuuat ad euaporādū mām cerebri catarralē z ad diuertendū mās q̄ ad ptes subiectas circūuicinas reumatizant. Iuuat insup ad curādā epilepsiā z ad oculox fluxū itercipiēdū: dolorē q̄z āriquū capitis euaporat z delet z demū vz ad oē⁹ reuma eūandi caterracte silr̄ summope ꝑdest. q̄dā ꝺo istox medicox iubēt fieri cauterizatiōnē vsq̄ ad os: q̄dā aūt os excoriari: z h̄ magis ꝓfundādo cuz cauterio sup osse. quā opationē reprobant Albu. z hoc pp pānniculū nobilē q̄ cū ꝑdicta ꝑmissura alligat⁹ exīstit. Loc⁹ vero ꝑdicte cozonalis ꝑmissure cognoscit̄ p mēsurā digiti maiozis mēsurādo manū i radice cū lepore nasi ipsam ertēdēdo h̄ sure cozonalē cōmissurā capitis: q̄ronal⁹ vbi digit⁹ ꝑdict⁹ terminať ibi viget cōmissura. Ideo ibidem fontanella faciēda est. Laqueū ꝺo ad diuertēdū materiā oculox sup colloybi terminanť capilli faciēdū est. Et nota q̄ cauteria q̄b⁹ efficiť fontanella ꝑdicta: cū igne dñt eē oliuaria. ꝑdicta tñ cauterizationē fecim⁹ aliq̄n cū cauterio siue rnptorio de capitello descripto. c. de medicinis corrosiuis. Itē cauteriū sub duo tpa vz ad lachrymas oculox cōstringendas et ad catarratā phibendū. Item cū fit in fontanella scie summopere facit ad dolorē sciaticum antiquū. Ista sūt loca in q̄bus hucusq̄ a practicātib⁹ cauteria expiūť bñficio curōnis mlt̄ax egrotationū. Nōnulle isup vtilitates efficiuntur a cauterio actuali q̄ ptib⁹ i locis z cap'is

Nota.

Nota errorē cauterizatiōis.

Canō.

Utilitates cauteriū.

Nota.

Nota.

supi⁹ explicate fuerũt. De cauterizatione sũt multaꝫ pticulaꝫ de q̃b⁹ Bru. Lãfr. Ber. Roge. ⁊ Guid. de cauliaco plm se extenderunt nihil dicaz. Cum in tempestate nostra penitus cauterizatio p̃dictaꝫ pticularũ sit derelicta ⁊ obliuioni mãdata. ℙ Et sic deo dante ⁊c.

C.xvj. ¶ Capitulũ.xvj. De vnguẽtis ⁊ cerotis ad vsuz chirurgie pertinentibus.

Licet i aficedẽtibus doctrinis singulorũ capl'oz ample ⁊ sufficienter diximus de cerotis ⁊ vnguẽtis p curatiõe morboz de q̃b⁹ mentionem fecimus tñ ad ampliozem doctrinam antidotarij nostri et vt omnia vnguenta ⁊ cerotaria ad vsuz chirurgie necessaria facili⁹ inueniri possint de omnibus cuz doctrina presentis capituli mẽtionẽ facere decreuim⁹. ¶ In primis ergo ab auxilijs ⁊ cerotis p vulneribus capitis icipiẽdo ordinabimus cerotũ capitale nobilissime operatiõis ex iuẽtiõe nr̃a pfectum sub hac forma. ℙ R. be. to. matrissilue ipicõis millefolij piloselle rosi. saluie cẽtauree maioris ⁊ minoris pipinelle berbene herbe sancte marie añ. M. ß. pfolide minoris. M. j. ⁊ ß. tereb. clare lib. iij. olĩ ros. odoziferi ex oliuis maturis li. j. ⁊ ß. masticis. ℥. iij. resine pinj recẽtis gummi elimi añ. ℥. iiij. Mod⁹ aũt pficiẽdi tale cerotũ talis ẽ. In primis icidanꝫ herbe subtilissime et pistanꝫ: deinꝫ reliqs ad ignẽ liq̃factis addiẽ baculo optẽ oia icorporent addendo vini odoziferi li. iij. ⁊ bulliãt ad ignẽ vnica ebullitionẽ: post modũ ponanꝫ l cacciola ad solẽ p hebdomadã q̃tidie paꝫ baculo agitãdo: q̃ feto ite rũ ponanꝫ ad ignẽ i dcã cacciola bullitẽdo vsq̃ ad ꝓsumatiõez vini: deiñ fortj⁹ colent cũ stamina sine canapacio ꝓsso. Et itez cũ cera alba sufficienta ad ignẽ fiat cerotũ i bõa forma: q̃ facto malaxeꝫ cerotũ i p̃mis cũ lacte capno vel vaccino ⁊ succo p̃dictaꝫ herbaꝫ vltio loco cũ aq̃ vite. ℙ Et nota q̃ si imediate dicte cerote tponerent de dictis herbis subtilissime incisis ⁊ pistatis eẽt cerotũ in sꝑlatino. Hoc mõ hẽbis duoz cerotoz gña: vnũ vez cũ herbis: ⁊ alio sine herbis. ¶ Itẽ aliꝰ cerotũ Cerotũ capitale ỗ minio q̃ sic ordinatur. ℞. olei ro. odoziferi lib. j. masticis. ℥. ij. vini odozifere. lib. j. minij. ℥. ij. gũmi elimi. ℥. vj. tereb. clare. ℥. j. ß. litarg. aurei ⁊ argẽ. añ. ℥. iij. bulliãt oia sil' baculo agitãdo i pmis lẽto igne ⁊ i fine ignem augmẽtãdo dõec acq̃rat colorẽ nigrũ aut similẽ nigro. addendo in fine coctur̃e terebẽ. clare ℥. j. ⁊ ß. cere albe q̃tũ sufficit: itez sil' vnica ebullitione bulliãt ⁊ vtere mõ q̃ supra. ℙ Et nota q̃ i tẽpestate nr̃a hec vtilia cepta plm vz: ⁊ de istis duobꝰ cerotis optimã doctrinã ⁊ formã i.c. de fractura cranei dicta plm⁹. ¶ Itẽ aliꝰ cerotũ capitale valde vtile ordinatiõe nr̃a infrascriptũ. ℞. gummi elimi. ℥. iij. mastiez. ℥. ij. resine pinj cẽtj. ℥. j. colofonie mũde. ℥. x. tereb. cla. ℥. iiij. olĩ ro. odozi. ℥. v. succi betõlce ⁊ mſſilue añ. ß. bulliãt oia sil' vsq̃ ad ꝓsumatiõez succi: diſi colẽt ⁊ colatur̃e addaꝫ cere albe q̃tũ sufficit et fiat cerotũ in bona forma post modũ malaxeꝫ cũ vini odozif. ¶ Itẽ aliud cerotũ ad capitis vulnera vsq̃ ad terminũ armocha tim tẽdẽtia ⁊ sanat plerũq̃ oia vulnera capitis absq̃ sanie tate: dũmõ vuln⁹ i prima visitatione cũ albumine oui ⁊ sine tinta fuerit medicatũ quã sana rionẽ sepenumero fecim⁹ cũ pta vna tm̃ hmõi ceroti admiratio nr̃a. ℞. olei ro. onfan. olei ro. ℥. ß. opleti ⁊ odozife. añ. ℥. ij. olei mastici. olei mirtini añ. ℥. j. suc. millefolij. ℥. iij. succi betonice. ℥. j. pinguedinis hirci. ℥. j. ⁊ ß. bulliãt oia simul vsq̃ ad ꝓsumationẽ succoz deinde colent ⁊ colature addaꝫ masticis ℥. x. gũmi elimi. ℥. vj. tereb. clare. ℥. ß. cere albe q̃tũ sufficit. Itẽ rũ ad ignẽ bulliẽdo paꝫ fiat cerotũ in bona forma. Quo facto malaxeꝫ cũ lacte: deinde cũ modico aq̃ vite: itez malaxeꝫ ⁊ reseruet q⁹ vz ad oia vulnera ẽt ad vulnera capitis cũ fractura cranei. Valet insup oĩb⁹ vulnerib⁹ quoz materia nõ multũ calida esse vr̃. ¶ Itẽ cerotũ de gũmi elimi ꝓmemoratũ a ꝓfiliato de ebano q⁹ ỗt curare vsq̃q̃ fracturã cranei absq̃ elenatione ⁊ detectiõe ossis cranei: q⁹ in rei veritate vt in tẽpestate nr̃a vidim⁹ sepenũero ptacticãtes id cerotum absq̃ decoctiõe ossis fracti decepti fuerũt Qua de re ego credereẽ illud cerotũ cũ aliꝭ p̃notatis lõge melius ꝓfecisse facta expiratione ossis cũ maiozi securitate vite egrotantis q̃ si illudmet ⁊ alia cerota capitalia expieris ⁊ applicares absq̃ detectiõe alicui⁹ ossis: vt de hoc demõstratũ fuit c. de fractu. cranei: cui⁹ ceroti talis fuit ꝓbati vim ordinatio. ℞. gũmi elimi. ℥. iij. resi. pi. purissime cere armo. añ. ℥. ij. tere. ℥. iij. ⁊ ß. olei ro. ℥. ij. ⁊ ß. bulliãt simul oia ꝓter armoniacũ cũ ciato vno et dimidio vini maluatici vsq̃ ad ꝓsummationẽ vini. Ultio loco addaꝫ armoniacũ dissolutũ cũ aceto ⁊ malaxeꝫ cũ vino aut aqua vite ⁊ erit meli⁹. ¶ Ungñ basilicũ descriptiõe nr̃a ordinatũ ⁊ vz quasi in oĩb⁹ vulneribꝰ ⁊ vlceribꝰ: cui⁹ talis est forma. ℞. pinguedinis porcine pinguedinis vituli pinguedinis capratti añ. li. ß. sepi hircini lũbricoꝝ lotoꝝ cũ vino picis nauaꝫ resi. pini añ. ℥. ij. olei ro. odo. ℥. viij. succi plã. ℥. iiij. suc. millefo. succi mſſil. añ. ℥. iij. seminis ꝑsi ⁊ fol. ei⁹ añ. M. j. bulliãt oia simul vsq̃ ad ꝓsummationẽ succoz: deinde colent cui colature addant minij terre sigil. subtilissime triturate añ. ℥. j. ⁊ ß. litargi. au. ⁊ arg. añ. ℥. iij. ß. ⁊ iterum bulliãt baculo agitando donec acq̃rãt colorẽ nigrũ: deinde addanꝫ tereb. clarij. ℥. vj. masticis ℥. x. cere albe q̃tũ sufficit: ⁊ iterũ bulliãt ⁊ fiat vngñ in bona forma: vez inter liq̃dũ ⁊ durũ. Istud ẽm vngñ est mirabilis operatiõis in digerẽdo maturãdo ⁊ dolorẽ sedãdo cũ subtilitate domestica attractione. Et ꝓpterea vz vulneribus neruoꝝ. ¶ Itẽ cerotũ sparadrapũ valẽs ad vlcera tibiaꝝ ⁊ brachioꝝ presertim vlcera maligna virulẽta ⁊ corrosiua difficilis sanationis: cuius talis est ordinatio nr̃a. ℞. olei mirti. olei ro. onfan. añ. ℥. ij. vnguẽti populeõis. ℥. ij. ⁊ ß. pinguedis vituli pinguedis

Vng̃n basilicũ.

Spadradrapũ valẽs ad vlcera.

pecine añ.li.ß.pingue.porci. liquefacte.ℨ.v.fo.planta.z sola tri.fo.mſiſſine añ.℥.ij. vini granatoꝝ.ℨ.viij.ola adinuicē piſtenꝭ z cōquaſſenꝭ ſimul per die naturalē ymanēdo:deinde bulliāt vſq; ad ꝓſum.vini:poſt modū colenꝭ cui colature addā tur litar.au.z ar.añ.ℨ.iij.minū. ℨ.x.boliar.terreſtgil.bene tritu rate añ.ℨ.vj.z iterū bulliāt baculo agitando z cū cera al.ſuffi cienti fiat ſparadrapū nigrum: addendo in fine cocture cāpho re ſm artē triturate.ℨ.ij.terebē. cla.ℨ.iij.z ß.vtere qz i oīb⁹ ꝑdi ctis vlceribꝰ ē medicina magna.

Ungm ō ceru ſa ōco etum.

¶Ad eādē intētionē vz vnguē tū de ceruſa decoctū ordinatio ne nſa:cuiꝰ talis eſt forma.℞. pingue.porci. liquefacte.ℨ.iij. vini grana.ℨ.viij.ceruſe tritura te.ℨ.xiij.bulliāt ola ſimul lēto igne vſq; ad ꝓſum.vini:deinde ignē fortificādo iterꝫ bullāt p horā ſemper baculo agitando: poſtmodū cū cera al.ſufficienti fiat vngm̄ ſatis ſolidū:addēdo in fine cocture tereb.cla.ℨ.ij.et ß.z vtere qz mirabile eſt in oī busvlceribus a materia calida z coroſiua cauſatis.

Ungm ōtucia

¶Item vngm̄ de tucia ſine dia põſilicos deſcriptiõe nſa valēs vlceribꝰ male moꝛigeratis can cerois fraudulētis coroſiuis cuius talis eſt forma.℞.olei ro. odoꝛi.olei onfan.ana.li.ß.olei. mirti.Sal.vnguēti populeonis añ.ℨ.ij.ſo.plan.z ſolatri añ.℥. ij.icciſis herbis z trituratis ola adinuicē miſceanꝭ ꝓ hebdoma dā ſimul ymanēdo.deinde bul liant parū quo facto colenꝭ cui colature addaꝭ cere al.ſtrū ſuf ficit z fiat vnguētū ſatis molle: poſtmodū auferaꝭ ab igne ſem per baculo agitādo donec teꝑi dū fuerit.Ultio loco addanꝭ li targirū au.z arg.bñ tritura.añ. ℨ.iij.tucie.ℨ.j.cāphoꝛe ſm artē tri turate.ℨ.j.miſce z omnia incoꝛ porentur in moꝛtario plūbi du rabilis eſt operationis.

¶Itē ad eādē intētionē vz vn vngm̄ guētū albū cāphoꝛatū ſub hac alba forma ordinatū.℞.olei roſo.odo cāpho ri.lib.ß.pinguedinis vituli liq̃ratum facte.ℨ.iij.ad ignem cū cera al. ſufficiēti fiat vngm̄ molle:quo facto auferaꝭ ab igne ſp bacu lo agitādo donec tepidū fuerit demū addanꝭ duoꝝ ouoꝝ albu mina ꝙaſſata cū.ℨ.j.aque ro. camphoꝛe.ℨ.j.z itē ducanꝭ cū baculo ꝑ duas hoꝛas z vtere qz eſt mirabile remediū refrigera tiuū z materieꝝ calidaꝝ extin ctiuū etiā cū dolꝛis ſedatiue.

¶Itē vngm̄ de minio valēs oī vngm̄ bus vlceribus virulētis coꝛroſi de mā uis malignis z vulneribus re nio. cētibꝰ vtiliter adminiſtraꝭ ſub hac forma confectū.℞.olei ro. odoꝛi.li.ß.pingue.vituli.pin gue.vacci.añ.ℨ.viij.olei mirti. ℨ.iiij.pingue.porci.liq̃facte.ℨ. j.ſo.plants.fo.mſiſſi.ꝓſſo. arnoglosſe buglos.tarafco.i.ci cerbole:cōſolide minutis ana. ℳ.j.ola adinuicē triturentur z miſceanꝭ ſimul ꝓ tres dies:de inde bul.parū ꝓ poſtmodū colē tur z colature addanꝭ litar.au. z ar.añ.ℨ.ij.minū ceruſe terreſt gil.boliar.bñ tritu.añ.ℨ.j.tere bē.clari.ℨ.v.maſticis.ℨ.j.tere bul.donec acq̃rāt colozē niger rimū:poſtmodū cum cera alba ſufficiēti fiat vng.i bōa forma. ¶Itē vngm̄ roſ.℞.mirabile roſa lis operatiōis aduerſus heriſ

pilā ignē ꝓſicū z vnāquāq; inflā mationē.Et ſz i ciuitate nſa nō ſic in vſu.Tñ in vrbe Romana a medicis z practicātibus ꝓm adminiſtrat.cuius talis eſt for ma.℞.pinguedinis porci recētis liqne facte li.iij.lore decies in ꝑmis eū aqua caſa delde cū frigida: poſtmodū accipe tñ de roſa ru bea odorifera minutiſſime inci ſa z ola adinuicē incoꝛporenꝭ ſimul ꝑ ſeptē dies ꝑmanendo: poſtmodū bul.vnica ebulitiõe z fortiter colenꝭ z iterꝫ renouē tur roſe ꝑdicte ſuptradicte z ſi mul permaneāt iterꝫ ꝑ alios ſe ptē dies:deide ponanꝭ ad ignē cū li.ſ.ſucci ro.z olei anuig.bul cum.ℨ.iij.z iterꝫ lēto igne bul liāt vſq; ad ꝓſum.ſucci:poſtmo dū colenꝭ:addēdo iterꝫ.ℨ.ij.ſuc ci ro.z bul.vſq; ad ꝓſum.ſucci z ſaffrā.z ſi lanareꝭ ter cū aqua roſ.ul vtilius.Et iſta recepta ſi ue ꝓne vtunꝭ aromatarij.Ro mane curie:ſz in recepta ꝑſen tent minoꝝ ꝑdicta:olei a migdalaꝝ dulciū ee deſcripta.

¶Itē aliud vngm̄ roſa.deſcri ptione nſa valēs ad extinguē dam vnāquāq; malā ꝓpꝛonē ca uſā herſipile z ēt igni ꝓſico ias talis eſt ordinatio.℞.olei vioꝛ.olei nenufa.vel loco eius bul.ℨ.ij.pingue.vituli.li.ſ.pig. hedi.li.ß.pingue.porci liquefa cte:que ſit de maſculo duoꝝ an noꝝ li.iij.cuius ꝓpoſitiovnguē oia decies ꝓi⁹ liq̃factis z cola tis oīb⁹ cū aqua caſa decoctio nis oꝛdei roſarū flozū vio.z la ctucaꝝ:deinde iterꝫ totidē lauē dis vicibus aqua frigida ordea cea:poſtmodū accipiaꝭ tñ de roſis aliquātulū ꝓtuſis q̃tū ſit pondus oīm z ola ſimul ꝑ heb dōmadā permaneāt:poſtmodū bulliāt lēto igne parumper. Et iterū addanꝭ ſuccī ro.alba.li.ß. ro.rubeaꝝ aliq̃tulū ꝓtritaꝝ li. ſ.ß.z iterū baculo ola miſceanꝭ ſimul z dimittantur ꝑ.x. dies: poſtmodū iterꝫ bul.lento igne vſq; ad ꝓſum.ſucci:z iterꝫ colen tur z colature addanꝭ cere al.ℨ. iij.z iterꝫ bul.vnica ebul.Ultio loco lauenꝭ bis cū aqua viola. z tantundē cū aqua ro.Iſtō eſt vngm̄ i refrigerādo z vnāquāq; calefactionē remittēdo cū ꝓpo tatiõe particule leſe:inter cete ra vngūenta ꝓncipatū obtinet. Et ꝓterea in circuitu vlcerū optima eſt medicina in repcu tiendo:qz repercutit abſq; vlce rate particule nocumēto:q; ita non facit medicine apocruſti ce z repercuſſiue:in qb⁹ ingre dit acetū bolus armē.z ſuc.her barum frigidarum z ſimilia.

Ungm frigida Sale.

¶Item aliud vngm̄ ſa.qđ ponit tur loco vnguenti roſ.ſic fit.℞. olei roſ.onfan.li.ß.cere al.ℨ.ij. oīb⁹ ad ignē liq̃factis lauenꝭ pluries cū aqua caſa:deinde cū frigida roſ.z vio.poſtmodū cuz aceto roſ.lauetur:iſtud vngm̄ ſub iſta forma confectum vnā quāq; calefactionem extinguit herſipi.delet z vulneribus eſt optima medicina repercuſſiua cum ſecuritate.

Ungm triafar macū

¶Item vnguētū triafarmacū ſic fit.℞.olei anti quī li.ſ.litargi.aur.z ar.ſubtiliſ ſime triturati aceti al.añ.ℨ.iij. bul.ola ſimul baculo agitando lento igne vſq; ad ſpiſſitu.Et vtere qz incarnat vulnera z vl cera cicatrizat.

Cero tū ſtoꝛ

¶Itē vngm̄ ſi: ue cerotum ꝓfortans ſtomachū mati z eius digeſtionem coꝛroborāſ chum.

sub hac forma ꝑfectū. ℞. oli ro. odo. ʒ. ij. olei mastici. ʒ. j. et ſ. suc. ab ſin. ʒ. vj. ſuc. pomoꝝ ci- to. ʒ. ß. mẽte nepite ſoꝝ rosis- ma. mſicarie ſq̃ñ. ros. añ. M. ß. spice inde. ʒ. ij. vini odo. li. j. croci. ℈. ß. bul. oia ſiꝫ vſq; ad cõ ſum. vini ꝛ succoꝝ: deiñ colēt: postmodū cuꝫ cera al. ſuffi. fiat vng. molle: addẽdo spẽꝫ triuꝫ ſandaloꝝ. ʒ. j. ꝛ vtēꝫ qꝛ eiꝰ opa tio mirabiꝫ ẽ. ¶ Diaqlõ ꝺſcri- ptiõe nr̃a ꝑfectū reſoluit vnã- quãq; duritiẽ mollificãdo cū ſe curitate: ꝛ eiꝰ opatio vꝫ eẽ diui na: cuiꝰ talis ẽ ordiatio. ℞. mu ſcil. vt ifra ꝑfecte. li. j. ß. vcz. ℞. radicū altee li. ß. ſe. lini fenug. añ. ʒ. j. ſe. vio. mal. altee ꝛ cito. añ. ʒ. ß. pſilij. ʒ. ij. radicū irios. ʒ. ij. olei cam. ane. de lilio ℥ ſe- lini iruni añ. ʒ. iiij. ping. galli- ne ping. anſerine ping. anatis añ. ʒ. iij. oꝝ amig. dul. ꝙſopi hu mide ſucci liq̃ricie añ. ʒ. x. te- reb. clariſ. ʒ. j. ß. ſepivituli liq̃fa cti li. ß. litar. aur. ſubtiliſſime tri tu. ʒ. x. bul. oia ſiꝫ baculo agitã do vſq; ad cõſum. muſcil. deiñ cū cera al. ſufficiẽti fiat cerotū molle: addẽdo armo. diſſoluti i aceto. ʒ. v. ſerap. oppop. bdellij galba. añ. ʒ. iij. oia i eodẽ ace to liq̃facta miſce ꝛ icorpoꝛãdo facies cerotū: ꝛ vtere in oi mã dura ꝛ ſchlirotica ꝛ i oiḇ moꝛ- bis vbi itẽtio ſit reſoluẽdi cuꝫ mollificatiõe: qꝛ eiꝰ opatio nõ hꝫ medicinã ſibi parẽ. Diaqlõ puũ deſcriptiõe nr̃a ordiatũ re ſoluẽs apata cala i fine cũ mol liſicatiõe. ℞. olei roſ. odori. li. targ. aurei optime tritu. añ. ʒ. viij. camo. ʒ. iiij. olei vio. olei amig. dul. ʒ. ſ. pin. vituli. ping. gallic ping. anatis añ. ʒ. ij. te- reb. cla. ʒ. x. muſcil. radicũ altee

Diaqlõ ma- gnum.

Diaqlõ par ũ ma giſtra- le.

radicũ ligue bo. añ. ʒ. iij. paſſu laꝝ. ʒ. iij. ꝛ ß. seminis altee ſe- mal. añ. ʒ. vj. ſe. cito. ſemis vio. añ. ʒ. iij. pſilij. ʒ. ij. de oiḇ cuꝫ aq̃ ſufficiẽti ꝫ artẽ fiat muſcil. ḇiñ oia cũ quãtitate muſcil. ſu- pradicte ad ignẽ bul. bacꝺo a- gitãdo dõec muſcillago ſit ꝙſũ pta: ḇiñ cũ cera al. vꝫ citria ſuf ficiẽti fiat diaqlõ molle: qꝛ mi- rã hꝫ ℣tutẽ. ¶ Cyſopi cerotũ ga- vꝫ ad duritiẽ ꝛ nodatiõnẽ mẽ: ꝙſopi ḇroꝝ ꝛ duritiẽ epatꝫ ꝛ ſplenꝫ ꝛ ſal. dolores eoꝝ doloreſq; matricũ ꝛ ad duritiẽ iũcuraꝝ ꝛ neruoꝝ cũ mollificatõe oſſis. ℞. cere ci tri. ʒ. iij. oꝝ caſſ. oꝝ irini añ. ʒ. vj. mastiꝫ. ʒ. j. ſpice. ʒ. ij. croci. ʒ. j. ß. tere. ʒ. j. ꝙſopi humide. ʒ. viij. reſi. pini. ʒ. ß. ℈ oiḇ cũ ce ra alba ſufficiẽti ꝫ artẽ fiat ce rotũ molle. ¶ Itẽ ꝙſopi cerotũ Cyro ꝺſcriptõe nr̃a valẽs advnãguã tu. ꝙſo ꝙs corpis duritiẽ: ꝑſerti aduerſus ner ſus neruos ꝛ chordas ℣tap ertẽdẽtes tuboꝛoſitates ꝛ durities ſchlirotica a morbo gallico euenie roticas a morbo gallico oꝛiũ. tes mirabiꝫ ſſoluẽdo olei: cu iꝰ talꝫ ẽ ordiatio. ℞. oꝝ cam. oꝝ ane. oꝝ ro. oꝝ ℈ lilio. al. añ. ʒ. ũ. oꝝ irini. ʒ. j. oꝝ mastici. oꝝ ſpica. añ. ʒ. vj. pig. galline et ℈ anatꝫ oꝝ amigꝺ. dul. añ. ʒ. x. me dulle cruriũ vituli ꝛ vaccaꝝ bu tyri recẽtꝫ añ. ʒ. vj. ſtoꝛa. liq̃di. ʒ. ix. ſepivituli. ʒ. ij. ß. ꝑter ꝙſopi hũ de. ʒ. iij. bul. oia ſiꝫ ꝑter ꝙſopa ꝛ ſtoꝛacẽ cũ muſcillagine ifraꝛ ſcpta vſq; ad ꝙſũ. muſci. ḇiñ co lenꝺ cui colature addãt tereb. cla. ʒ. iij. ꝛ ß. croci. ʒ. ij. cẽ citrie 2odozife. q̃tũ ſufficiẽt ꝫ fiat cero tum molle. Cuiꝰ muſcillagimis ꝺſcṗtio talis ẽ. ℞. radicũ altee raꝺ. cnule. añ. ʒ. ij. radi. irios. ʒ. vj. paſſula. ʒ. x. ſpice. ʒ. j. ß. armo nia. ḇdellij ſerapi. añ. ʒ. ij. bul-

oia ſiꝫ cũ ſufficiẽti q̃ntitate aq̃ ꝛ modico aceti vſq; ad ꝙſum. me dietatis: deiñ colenꝺ ꝛ paꝫ bul liãt itẽꝫ ſiꝫ more q̃ ſupra dictũ eſt. ¶ Cerotũ de melliloto ℣ñs intẽtiões aficedẽtis ceroꝝ: cuiꝰ talꝫ ẽ ordinatio nr̃a. ℞. melliloti triturati vltima trituratiõe li. j. camo. abſinthij aneri ſiꝫ tritu rati ana. ʒ. iij. furfu. tritu. et exic cati i furno. ʒ. viij. radicis altee decocto ꝛ cribellate li. j. radicis irios codẽ mõ decocte ꝛ crib. ʒ. ij. paſſulaꝝ decoctaꝝ ꝛ cribella taꝝ. ʒ. iiij. oia decoquanꝺ cũ ſa pa ſufficienti vſq; ad ſpiſſitudi nẽ ſolidã: deiñ addanꝺ olei ca mo. anetini de lilio ro. ꝙpleti et odorifẽ. añ. ʒ. iiij. pigne. gallie et anſerie butyri añ. ʒ. x. tereb. cla. ʒ. ij. ß. ſtoraceꝝ liq̃di. ʒ. vj. ꝙſo pi hũide. ʒ. j. ꝛ ß. croci. ʒ. j. ſepi vituli. ʒ. v. cere nouę odorifere q̃tũ ſufficit: liq̃fcã cera cũ oleꝝ ſim artem de oibus fiat cerotũ in bõa forma. cuiꝰ offm̃ ẽ vltra ℣tutes añdictas i añti ceroto auferre vnũquẽq; neruoꝝ dolo rem. Et ꝓterea vꝫ attritiõiḇ lacertoꝝ ꝛ contuſionibus mu ſculoꝝ. Vꝫ inſup aduerſus vul nera caſſalia ꝛ vẽtris more em pli applicatum amplioꝛi petia mitigat etiã dolorem vẽtoſum ꝛ talibus vulneribus accide re ſolet aliq̃ꝫ carminãdo ꝛ re ſoluẽdo ſanguinẽ intꝰ coagula tũ. Facit ẽt ad doloꝛẽ lateris et vẽtris anhelituꝫ facilitãdo. Et no. qꝛ i iſto caſu eſt magna me dicina ꝛ cũ ipo mltos honores ꝛ vtilitates ꝙſecutꝰ ſũ. ¶ Cero tũ eugeniꝫ valẽs ℣ catarrũ frigi ꝛ eſt mirabiliꝫ opatiõis: cuiꝰ talis ẽ ordinatio. ℞. maiorane herbe ſctẽ marie ſiue ꝙſiccarie

Ceroꝝ nr̃oꝝ iuctio ne ordi natum ad oſ ſium fractu ras.

nepite. añ. ʒ. ſ. ß. ſãdarace thuriſ añ. ʒ. iiij. maſticiſ. ʒ. ß. nuciſ muſ. cinamoni aniſoꝝ. añ. ℈. ſ. ligni aloes calami aroꝛatici añ. ʒ. ij. ß. triturãda triturenꝫ ſubtiliſſime exiccatis ꝙns exiccãdis: deiñ cũ ſuffi. q̃ntitate olei maſticini ꝛ cũ cera nona ſiꝫ artẽ fiat ceroꝝ tũ ſolidũ ꝛ extẽdaꝫ ſup cotio et applicẽꝫ ꝙmiſſure cotonali loco puꝰ abraſoꝝ: qꝛ cerebrũ ꝙfortan do fluxũ cataꝛri frigidi itercipit. ¶ Cerotũ nobiliſſime opatiõis ex iuctiõe nr̃aꝝ ad reſtauratio nẽ fracturaꝝ oſſiũ ꝙx ſarcoſdẽ fortificãdoꝛ de eiꝰ applicatio ne non timetur attractio mate- rieꝝ: vt ꝙ ꝙſiderãti igredien- tia (nec timeꝫ puritus loci q̃ꝰ duobꝰ vt plꝰ oſſis fractura ve rari ſolet applicatiõe illius (vt ita dixerim) diabolici ceroti oſ ſi croceiꝝ ꝙ ꝓte ſunt aliq̃ igre diẽtia q̃ ℣tutẽ hñt attrahẽ di mãm ad locũ cũ mollificatio ne nõ puꝛa: velut ſt armo. ꝛ gal banũ. Alia vero ingredientia oia ſũt caꝛe nãe cũ attractione ꝓdcã puritũ doloꝛoſũ ſup mẽ- brũ iducẽdo. Quãobrem ſepe- riero cogiꝫ medicꝰ ad refrige- trãſire linimẽta ꝛ ligamenta ac aſtellas auferꝛ q̃ oia reſtauroñi oſſiũ ℋiankꝫ. Ut ꝙ iconueniẽs hꝰi materieꝝ euitemꝰ. Aliõ ce rotũ mitieꝫ ꝛ meliozꝫ effectꝰ i fra ordinemꝰ: cuiꝰ talꝫ ẽ forma. ℞. oꝝ li mir. olei ro. onfã. añ. li. ß. succi raõ. altee li. ij. raõ. fraxi. ꝛ fol. eiꝰ raõ. ꝙſolide miozꝫ ꝛ fol. ipſiꝰ mirti. ꝛ fol. eiꝰ: fol. ſalicis: bul. oia ꝓꝰ aliq̃ntulũ ꝓtuſa cũ vino nigro ꝛ tãdẽ aq̃ vſq; ad cõ ſum. medietatis cũ. ʒ. ß. mirrhe ꝛ tãtũdẽ thuris: deinde fortiter colentur: cui colature addãtur ſepi hircini liq̃facti li. ß. terebẽ

tine clarif. ℥.ij. mastic ℥.ß. ite℞ cū p̄dictis oleis bulliāt vsq; ad p̄sum. p̄dicte decoctionis: post modū colenť addēdo litar. aurei ℞ arg.añ. ℥.iij. boliar. subtiliter triturati ℞ terre sigil. ana. ℥ ij. minū. ℥.x. et iterū ad ignem sp̄ bacło agitādo lento igne cū cera noua sufficienti fiat cerotū admodū sparadrapi. cui⁹ ℻t⁹ ē singularis p restauratiōe fracture ossiū (vt pz ꝑsiderāti ignē dictia) et ei⁹ opatio est cū securitate. Sedat em̄ dolorē mēbrorū cū ꝓfortatiōe membra fracta fortiter ligādo. ℣ Et no. q̄ soluz oleū mirtinū (vt iā dixi. c. xiij. de reb⁹ ꝓferēb⁹ ad fracturam ossiū) hz ℻tutez restaurandi vnā quāz fracturā ossiū. Idez ℔ de malauniseo. c. de medicinis fracturaꝝ ossiū. ¶ Ungm̄ de calce nr̄e descriptiōis. ¶ Ungm̄ de calce ℔scriptōe nr̄a faciēs adꝑbustiōnē ignis ad pruritum ad herisipilā vlceratā ad vesicatiōes et excoriatiōes a cā caka euenientes. Uz insup ad oīa vlcera discrasiata caka ℞ male ꝓpionata ℞ difficilꝝ sanatōis: cui⁹ vngūenti talis est descriptio. ℞. calcis nonies lote subtilissime puluerizate. ℥.ij. litar. au. et ar. añ. ℥.iij. ceru. ℥.ij. ß. tutie. ℥.ij. olei rosa. onfan. ℥.vj. olei ros. ꝓpleti odori. lib. ß. ß. sepi virili liq̄facti. ℥. viij. succi plant. suc. solatri. suc. lactuce añ. ℥.iiij. Mod⁹ cōficiēdi vngm̄ p̄dcm̄ talē est. In p̄mis bul. pinguedo siue sepuz lento igne cuz oleis ℞ succis vsq; ad ꝓsum. suc. deiñ colenť ℞ colature addēť cere albe q̄ꝝ sufficit cū additiōe vnguenti ros. ℥.ij. ß. ℞ iterū bulliāt vnica ebullitione: postmodū auferať ab igne bacło agitando cū mineralib⁹ p̄dictis ꝓius optime pulueriz atis ℞ fiat vngm̄. ¶ Item vngm̄ ſ⁹ ue linimentū valens ad ꝓuritū tū ℞ ad omnes itentiōes ꝓnota mentas: cui⁹ talē est ordiatio. ℞. olei ad ꝓ bozi nigri. ℥.vij. raſ. lapacij ſacu ti. ℥.ij. fol. planta. M. ß. oia pistentur subtilissime ℞ in corpozeť ℞ ꝑmittātur marcescere p q̄tuor dies: deiñ bul. cū ciato vno aq̄ fumi. vsq; ad ꝓsū. aq̄: deiñ colētur ℞ colature addañť litar. aur. et arg. ana. ℥.v. ceruse terre calcis. añ. ℞. cere al. q̄tuz sufficit ut fiat vngm̄ molle. ℣ Et not. q̄ vngm̄ ſnpradictū vz i isto casu ad pruritū: ℞ maxime qñ flegma salsū ē cū iflāmatiōe ℞ dolore loci. Et si huic recepte addeť. ℥.ij. arg. ēt vium cum saliua extincti eēt maioris efficacie: ℞ vz etiā ad vnāquāq; scabiē ōsic cāda: ℞ malo mozuo silr ē ꝑnta neū remediū. ¶ Itē aliū vngm̄ ꝑbatissimū ↄ serpiginez ℞ ipe tiginē. ℞. sapoñ gallici olei amygd. amaraꝝ olei laurini olei masticis añ. ℥.ß. tere. cla. ℥.ij. terē camelli furfu. tritu. arg. viui extincti cum saliua añ. ℥.ij. ß. vitrioli ℞ ß. aceti squilitici. ℥.ij. elebori nigri. tritu. vltia trit. ℥.ß. sepi vacc. ℥.vj. oia silr misceanť ℞ fiat vngm̄: qz in isto casu ℻tutē hz celeberimā. ¶ Ungm̄ ceraseos magnū valēs ad antiq̄ vlnera mundificanda: rectificat vlcera difficillie ꝓsolidatōis: ℞ ei⁹ opatio est ꝓpinq̄ vngūento apl⁹oꝝ. cuius forma talis ē. ℞. armo. ℥. bdellij olibani masci. aristolo. sarcocol. añ. ℥.v. mirrhe galbani añ. ℥.iij. litargi. ℥.xv. gloes opoponacis. añ. ℥.ij. ℞ ß. flozꝫ ers. ℥.ß. resine pini. ℥.xiij. ꝓterātur bdellū oppoponacum galba. ℞ armo. ℞ in aceto infundanť vel in aliq̄ ꝓte illi⁹ olei et resina ℞ liq̄fiant ad igneꝫ colenť ℞ alia subtilissime pluerizenť ℞ cribluia cribel. q̄b⁹ pactis coq̄ť li targiriū cū oleo parū⁹ bacło agitādo: ℞ cū icipit corp⁹ acciꝑe tūc ponanť cera ℞ resina ℞ signū ꝓfecte coctur ē qñ ipo nit̄ guttavngi sup ferrūvl lapidem statiz coaguleť: tunc ꝓponať ab igne et oia adiuicez icorꝓzeť ponēdo i vltio florē eris bacło sp̄ agitādo dōec tepidū fuerit: et vsui reserua tanq̄ rē magne ℻tutis.

Ungm̄ aureū. ¶ Ungm̄ aureū q̄ō icarnat ℞ cōglutinat vlcera recētia: cui⁹ talē est ordiatio nr̄a. ℞. cere citrine. ℥.vj. olei ro. odori. li. j. tere. cla. ℥.iij. resine colofonie añ. ℥.j. masticis. ℥.vj. thuriſ sarco. mirrhe. ana. ℥.ij. ß. sepi castrati et vitu. añ. lib. ß. millefo. M. ij. florū rosaut cimaꝝ ei⁹ cētauree mioris añ. M. ß. omnia aduicem pistentur ꝓter cerā ℞ resinā cū herbis: deinde oia incorꝓzenť silr dim ittendo marcescere ꝓtres dies postmodū cū ciato vno vini odori. bul. vsq; ad ꝓsū. vini: deinde colentur ℞ fortiter exprimantur ℞ iterum ad ignem cuz cera et resina fiat vngm̄: quod lauеť cū lacte ter vl qter: nā lotio lactis reddit ipm̄ minoris calefactionis ℞ magis pulcherimū magisq; doloris sedatiuū. ¶ Hec sūt fili mi Aluisi vnguēta ℞ cerotaria q̄ dijti⁹ cū honore ℞ vtilitate expti sum⁹: ℞ q̄ꝝ ℞ autentica reꝑim⁹ ad itētōes de q̄b⁹ i eoꝝ rubrica fit mētio. ℣ Potuissez in mediū adducere varias ℞ diuersas receptas vnguētoꝝ ℞ cerotoꝝ l antiq̄ruz ℞ modernoꝝ septuris desceptas: tñ eas tm̄ q̄s lōga experientia ꝓbauim⁹ ℞ vtiliores esse reperi

Ungm̄ de calce nr̄e descriptiōis.

mus ꝑ morboꝝ sanatiõe seria tiz descripsim⁹. ¶Et sic deo ꝛc.

¶Capᵉ.ó tabula medicianꝝ simpliciũ,ꝛ ꝓpositaꝝ q̃b⁹ vtũr chirurgi nauigãtes ꝛ i castellis et oppidis ꝓmoãtes sine aroma tarijs ꝑ curatiõe morboꝝ:ꝛ q̃ i eoꝝ archa secũ dñt portare ad vsum ꝛ necessitatem chirurgie.

¶Et i ꝓmis a simplicib⁹ icipiẽ dũ est:q̃ sunt velut Camomilla mellilotũ anetũ absinthiũ coriãdrũ anisũ furfur milliũ fenu grecũ semẽ liniz ei⁹ faria.faria fabaꝝ farina ordei faria orobi faria tritici mel zuccaꝝ bol⁹ armen⁹ terra sigillata aloes epaticũ mirrha th⁹ gipsũ sarcocol la croc⁹ sandal⁹ rube⁹ ꝛ citrin⁹ cãphora tucia cerusa plũbum vstũ. Litargiriũ an.ꝛar.lamina plũbi vitriolũ ꝓbustũ ꝛ nõ ꝓbustũ. ¶Ad fluxũ sanguis puluis restrictiu⁹ pil⁹ le pozis calx lota alumẽ roche flos erz. Puluis nr̃ carnz supfluẽ remotiu⁹ terebẽtina mastix gũmi elimi resina pini colofõia pix naualis piguedo porcia piguedo anatis piguedo galline piguedo ãserle butyꝝ sãguis dracõis mumia mirr⁹ radices liq̃ricie capita lilioꝝ albоꝝ ordeũ mũduz radices maluauisci semẽ malue semẽ cõe psiliũ semẽ citõioꝝ passule sic⁹ sicce dactili iuinde sebestẽ pruna damascẽa sumach balaustie nuces cipꝛi sq̃nantũ stichados arsenicũ auripigmẽtũ sublimatũ miniũ dragãtum pistum cera alba cera rubea.

¶Ista sũt simplicia ex q̃b⁹ bon⁹ chirurgic⁹ ꝑt ꝓponer mꝫta auxilia ad vsũ chirurgie:q̃ etiã frequẽtissime ꝺscripta repiũt i libris ꝛ atiq̃ũ ꝛ modernoꝝ ꝑ curatõe diuersaꝝ egritudinũ ꝛ sufficit istoꝝ oiz secũ puã q̃titatẽ deferre:lãguisugas et ecũ ó ferre vtilissmũ ẽ. ¶Uiso i supio ri scriptura de medicis simplicib⁹:videdũ ẽ deiceps ó medicinis ꝓpositz et eaꝝ vtutib⁹,ꝛ q̃s medicias ꝓpositas dñt chirurgi p̃nolati i coꝝ archa ꝺferre. In pmz enũerabunt electuaria:vez Elz ó succoro.mel diacapnicõ:ꝑfectio amech diacapnoli con diacassia diaprunis solutiuus ꝛ non solutiuus tyriaca dñ dicta iera simplex Sal. cassia reubarbarum.

¶De pillulis sunt:velut Pillule de iera cum agarico. pil.hermodactilorum maiorũ ꝛ minorũ.pilꝛe sine quib⁹ esse nolo.pillule mastycine.pillꝛe de chichie.pilꝛe aggregatiue.pil lule de reubar.

¶De pinguedinibus. Pinguedo porcina.Pinguedo gallinacea. Pinguedo vrsina.Piguedo anserina.pinguedo anatis.buꝛrum vaccinum.

¶De sirupis sunt:velut Sirupus rosatus.Sirupus de succo endiuie. Sirup⁹ acetosus simplex.Sirup⁹ acetosus simplex. Sirup⁹ ó radicib⁹ cũ aceto ꝛ sine. Mel.rosatũ:mel violarum. Oxymel simplex.sirup⁹ violar⁹ sirup⁹ó acetositate citri.sirup⁹ de fumoterre minoꝝ et maioꝝ. sirupus de epithimo. ¶Deyngis ꝛ cerotis:sũtvelut ¶Ungm album cãphoratum. Ungm basilicũ magistrale descriptione nostra. Ungm de minio descripti.nfa. Cerotum capitale descrip.nfa. Diaqlon magsale descrip.nfa. Cerotum ꝓpopi.descrip.nostra. Cerotũ ad fracturã ossiũ ꝺscripnfa. Unguẽtũ egyptiacũ desc. nostra. Ruptoriuz de capitello. Trociscus de minio. Agrippa. Dialtea. Sief album. Sief de thure.

¶Et ista sufficiũt cũ aquis infrascriptis ꝑ necessitate ꝓdicto rũ chirurgicoꝝ. ¶De aquis. ¶Aqua rosa. ¶Aqua fenicli. ¶Aq̃ fumiterre. ¶Aq̃ planta. ¶Aq̃ capi.vene. ¶Aq̃ endinie. ¶Aq̃ bugloſſe. ¶Aq̃ solatri. ¶Aq̃ violaꝝ. ¶Aq̃ mellisse. ¶Aqua vite. ¶De oleis. ¶Oleum rosatum onfancinũ. ¶Oleum rosatum completũ. ¶Oleum masticinum. ¶Oleum camomillinum. ¶Oleũ violatũ. ¶Oleũ ipicronis. ¶Oleũ de lilio. ¶Oleũ ó euforbio. ¶Oleuz sambucinũ ¶Et vt rectiꝰ auxilia ꝓdicta ad vtilitatẽ egrotãtiũ vna cũ nonnullis alijs inferius descri.possint a predictis chirurgicis administrari ꝓprietates earũdẽ singulatim describaz. ¶Et pri mo a sirupo acetoso icipiem⁹.

¶Sirup⁹ acetosus simplex ẽ satꝭ vtis ꝛ singlaris(vt i ãtiq̃s ꝛmodernis medicoꝝ repiꝭ scripturis)ad oẽm mãm.Et ꝓpea medici frequẽter eovtunt tã q̃ medicina peculiari(vt nonnulli asserũt)ad digerẽdã cholerã flegma ꝛ melãcholiã: quapꝛopter vtilr dat tertianarijs: naz rõne aceti grossos hũores attenuat viscosos incidit duros ꝛ inceptos euellit penetrationẽ ꝑ stat opilatiões apit ꝛ vrinã ꝓ uocat putredinẽ ꝛ hũoꝝ malitiã corrigit.vñ pestilẽtialib⁹ fe bꝛib⁹ optle opitulat. Rõne ãt sue remisse frigiditatz subtiles hũoꝝ partes aliquaꝛr ispissat ingrossat adequat ꝛ refrigerat cholerã sitim sedat vtranq̃ materiam digerendo.

¶Sirup⁹ acetosus cũ radicib⁹ ꝓposit⁹ vtutẽ hz satis tẽperatã sirup⁹ ꝓprietate sua cholerã crassam acetodifficilẽ ꝛ ineptã digestioni diſus cũ geritz pntredinẽ fisit malas radici humoꝝ qualitates corrigẽdo bus ꝛ opilatiões potẽtissime apiẽ do flegmatícã materiaz icidit ꝛ extignit.Urinã ꝛ sudoꝛẽ ꝓnocat.Medici ãt eo freq̃ntissime vtunt in ꝓncipio tertiane depẽ dentis a cholera admixta cum flegmate grosso cuz melle rosato et cum aq̃s endinie fumiterre bugloſſe acetose feniculi et currentibus earum cursu.

¶Oximel simplex vtutẽ hz oximel malos humores diuersoꝝ ge simnez digerẽ eosq̃ attenuando plex. icidẽz maxie ỹ hũoꝝ ib⁹ i q̃b⁹ flegmaꝝ dñiũ hr̃e facit ẽt plz ad digerẽdũ hũores q̃ sũt i sto macho i iũcturis ꝛ epate. Et ꝓ pterea febꝝib⁹ diuturnis a flegmate grosso causatis admixtũ cũ aqua feniculi potẽter valet.

¶Oximel compositum est val oximel cõpoꝺe digestiuum et peculiarie tum. ad malos humores grossos et viscosos flegmaticos et melancholicos digerendos existentes in febꝝibus cronicis eos attenuando et incidẽdo ꝑ sudoꝛes ꝛ vrinaz potenter purgat. Et ꝓpterea vtiliter daꝭ lazoꝝantib⁹ quartana febꝝe cronicis ꝛ onibus febꝝibus inoꝛdinate vagantibus in eaꝝ declinatione. Ad eandẽ intentionẽ vz sirupus de. v. radicibus: cuiꝰ virtus ẽ maioꝛis tpaměti. sirup⁹

¶Sirup⁹ ó bisatijs ad febꝝes ó bisa ꝓpositas lõgas ꝛ difficilis terminatiõis plz facit:ꝛrã mã ẽ cholericaꝝ admixta cũ flegma

te grosso:z illā dirigēdo ōpilla
tiōes apit z ppea icteritiam de
let. Et insup i febrib⁹ choleric̄z
q̄ plōgant ꝓuenientissime post
decimū diē cū aq̄ ēdiuie ablin.
z capillox veneris admistrak.

sirup⁹ ē endiuia.

¶Sirupus ē endiuia simplex virtutē hz digerendi choleram su⁹tilē z acutā. Et ꝓpterea ip⁹ius feruorē refrigerat z acuitatē lenit z cōtundit. Aperit insup opillationē epatis malitiā ei⁹ rectificādo. Sik⁹ sirupus de endiuia cōpositus eandē hz ꝓgatiuam cum sirupo simplici.

sirup⁹ violatus.

¶Sirupus violat⁹ ad digerendū humorē subtilem cholericū p⁹m facit feruorē cholere extinguēdo z refrigerādo: sitim etiā extinguit pectus liniendo mirabiliter. Sik⁹ ad tussim siccam liniendā z pectoris stricturaz vz.

sirup⁹ de iuubis.

¶Sirupus de iuubis facit ad raucedinē vocis clarificādam: sitim mitigat: sputum tenue in spissat ipz ad exitū facilitādo z tussim i pleuretico morbo mitigat ac febrib⁹ ardētib⁹ opitk⁹.

sirup⁹ de liq̄ricia.

¶Sirup⁹ de liquiria est satis in caliditate tpat⁹: cui⁹ officiuz est vnāquāq̄ tussim auferre pect⁹ p⁹monē liniēdo: z ipm abstergit ab omni flegmatica materia grossa eā p sputamia educendo.

sirup⁹ de ysopo.

¶Sirup⁹ de ysopo est aliq̄tu lū elcuat⁹ in caliditate z est aptiu⁹: curat tussiz difficilē et diturnā: z digerit materias flegmaticas grossas que opillant vias anhelitus sputuz materiā catarralem ad exitū ꝑparando seu facilitādo. z ppea asmatic̄z medetur doloribus latex z capitis a frigida causa cum vēto sitate mirifice opitulatur.

sirup⁹

¶Sirup⁹ deprassio facit ad vi

tia pulmonis et pectoris: digerit humores flegmaticos grossos z viscosos. Et expurgare facit materiam catarralē exīrē: in pectore z pulmone. Et propter ea vz aduersus tussim antiquā.

¶Sirup⁹ de granatis ꝓtundit sirup⁹ acuitatē subtilis cholere ꝛamde frigerat putridā cholerā. Sitim emen guinē mundificat. Sitim emendat. Et propterea cholericis febribus vtiliter conceditur.

¶Sirupus de acetositate citri sirup⁹ ni febribus acutis et itēsuis z de pestilentialib⁹ optimū refugiū tollit est acuitatem cholere et materie cholerice ꝓtundit. Sitiz extinguit. Et humoruz putredini mirabilr resistit. z ppteres medici q̄ libētissime in pestilētia tempore estiuo frequenter vtūtur eo propter nobilitatem sue operationis.

¶Sirup⁹ ē papauere facit ad ꝓuocandū somnū i his q̄ nō sirup⁹ pñt dormire. sistit vnūquēq̄ ca de ꝓ tarralē fluxū subtilē eius mate riam aliqualiter ispissando. Et hibeł etiā vtilr aduersus tussiz siccā hoiem infestātē: z ꝛ oēm modū admistratiōis ei⁹ valet ꝛ ꝓdictā tussim: z mirabilr sanat tussientes q̄ sunt preparati cadere in phtisim.

¶Sirupus de succo acetose vz lum aduersus febrē pestiferā: z ve de cōseruat. Feruorē cholel remit mitigat. hūores a putrefactiōe tuit z sanguinē mundificat: grol fortat syncopim remouendo.

¶Sirup⁹ de mirto stipticat po sirup⁹ tētissime: z ppea facē ad fluxū vēre tr̄z z ad fluxū mēstruox distilla tiōes acutas baurachias q̄ a ca

ptē ꝓ⁹ pcordia ōscēdūt sistit.

¶Vina citoniox sua stipticita te magnifice facit ad fluxū ventris. Facit insup ad suscitandū appetitū stomachū cōfortādo. Et ꝓptereavomitū statim repat: demū virtutē digestiuā stomachi confortat. Uiscera quoq̄ debilitata fortificat.

¶Sirup⁹ de mēta est tēperate caliditatis z parū calefacit. Jō virtutē stomachi digestiuā z ca lorē ei⁹ naturalē ꝓfortat z debilitatē stomachi z lāguorē eius repat. Et ꝓpterea ōr. Nūq̄ fuit lēta stōacho succurrere menta.

¶Sirup⁹ de absinthio ad ꝓfortationē stomachi z epatis p⁹m vz. Appetitū deuastatū z corru prū restaurat. Cōfert ēt ad dolores stomachi viscerū z epatis.

¶Sirupus de fumoterre est sa tis. digestio vlis ad vnāquāq̄ materiā grossam salsam adustā z corruptā. Et ꝓpterea facit ad scabiē: malū mortuū: serpiginē impetiginē: fl'a salsum: lepraz: cācrū herpetē: z aduersus morbū gallicū est medicia magna: pur in tractatu de curatiōe morbi gallici optime dictum fuit.

¶Sirupus de epithimo vz ad uersus morbū gallicū: lepram: cācrū: malū mortuū: fl'a salsum: scabiē antiquā: sephiros a materia melancholica causatū. Uz insuper aduersus guttam rosatam z pustulas factas de hūore salso baurachio z aduſto: et facit ad ꝓuocationem vrine.

¶Sirupus de stichados aduersus neuox egritudines vtilr dat ꝓsertim frigidas. Uz ꝓterea ꝛ paralisim spasmum epilepsiaz z neuox debilitatē. Uz ēt sensibus catarro laborantibus.

¶Decoctio cōis magis refrigeratiua sic ordinatur. ℞. quarterones cō tuor seminū cōium triū seminū minox añ. parum ordei mūdi passula. ana. ℥. ſ. liquiricie. ℥. ß. anisox. ʒ. ij. iuiubax pruno zum damascenox añ. nu. x. sebestem nu. vj. bulliāt oia simul cū aqua endiuie buglosse z aqua pluvia li equis portionibus vsq̄ ad cōsum. tertie partis. z valet in medicinis aduersus febres acutas z cholericas. z est medicamen valde pectorale. Decoctio cōis

¶Decoctio pectoralis ꝛ tussiz z asma valde peculiaris z ꝓbata. ℞. farfare scabiose capillox veneris ysopi prassij ana. M. ſ. florum violax boraginis z buglosse. añ. M. ß. radicū lingue bouine. ℥. ij. pruno⁹ damascenox iuiubax añ. ℥. ſ. z ß. sebestē ordei dactilox caricax añ. ℥. ſ. liquiricie. ʒ. x. penidiax. ℥. ij. ß. feniculi. ʒ. iiij. melk optimi. li. ß. oia bcoquank cū aqua sufficiēti vsq̄ ad ꝓsum. medietatis: deide colenk p stamineā z vtere qr ei⁹ opatio ad ꝓdicta mirabilis est. Decoctio pectoralis

¶Loc ad tussim facilitādam et ad strictura pectoris. ℞. zuccari candi vio. ʒ. x. penidiax. ℥. ſ. ß. sirupi vio. ℥. ij. diadragāti. ℥. ij. succi liquricie. ʒ. vj. seminū cōmuniū mūdatox pineox ana. ℥. ſ. misce z cū modico aque scabiose fiat loc. Ista ei mixtura lenit humectat z abstergit pect⁹. Loc.

¶Diamoron z dianucū valent aduersus squinātiā in ꝓncipio vsq̄ ad augmētū. Tumoribus insuper intrinsecis gule z vue le relaxatiōi optime medetur: z abscindit fluxum catarri flegma grossum abstergēdo si cum vino granatorum z aqua plantaginis gargarizentur. diamoron.

¶De electuarijs lenitiuis ⁊ solutiuis.

¶In primis diamāna facit ad purgationē subtilis cholere mixte lenit vētrē cū facilitate. Et ꝓpterea eiꝰ morbis opitulat.

Diacaptolicon. ¶Diacaptolicon est medicina satis vtilis. Purgat em indifferēter vnamquāq materiā aliqua liter digerēdo. Et eius solutio est sine molestia. Et ad gustum satis amicabilis. Et laboratibꝰ febre acuta. Epaticis etiā spleneticis conceditur.

Diaprunis ¶Diaprunis nō solutiuꝰ cū lenitate vētrem soluit sine molestia. Et est suauis ⁊ boni gustꝰ: sitim sedādo: calorem febrilem extinguit. Et ꝓpterea febribꝰ acutis sinoche causoni ⁊ incēsiuis vtiliter medetur. Intestina quoq lenit ⁊ fortat. Et si est cū additione diagredi tūc est valde solutiuus. Et ideo vnāquāq choleram potenter euacuat.

Diacassia. ¶Diacassia est lenitiua ⁊ valde peculiaris. Et vꝫ febribꝰ cholericis incēsiuis ⁊ acutis. Et ꝓpterea purgat choleram subtilez sanguinem mundificando ventrēq sine molestia liniēdo purgat. Uiscera quoq lenit ⁊ dulcorat. Et quidam addūt in singulari hmōi ꝑfectionis diagredi. ʒ.ij.qr tūc ē fortioris solutiōis.

Electuariū de psilio optime operationis: aduersus em fepsilio. bres cholericas potēter valet. Et propterea humores choleri cos educit ⁊ ictericis insuper ⁊ epatis opillatiōibꝰ vtiliter medet. Calores denicq incēsiuos refrigerat: ⁊ laborantibus ḳz malignis ⁊ corosiuis ⁊ virulē tis vlceribus vtiliter tribuitur.

Electuariū succi rosaꝝ ¶Electuariū succi rosaꝝ est solutiuū valde vtile ad vnāquāq cholerā purgādā: ⁊ etiā ad vnā quāq tertianā ⁊ dolorē iūcturarū a materia calꝰ cātū. euacuat ꝓpterea oēs malos hūores calidos ⁊ furiosos. Jō i furiosa hē risipila ⁊ maligna carbunculo pruna igni ꝓsico antraci herpete estiomeno cū diacaptolicōe vtilr ꝓcedit ad purgādū reliq as humoꝝ in qualescētibus. est calcar aliaꝝ medicinarum.

¶Diafinicō est medicia securi latis facillime solutionis. puꝛ nicogat cholerā grossam ⁊ flegma. Et ꝓpterea vtilr dat in fine febriū cholericaꝝ q̄ sunt cum admixtione flegmatis grossi. Sanat dolores vētris ⁊ intestinoꝝ eneniētes a materia fl̄ica grossa. ⁊ propterea aduersus colicā ventosam vtiliter conceditur.

¶Electuariū indū est optima medicina ad enacuādū hūores aduꝛ fl̄aticos grossos ex ꝓtesi stomacho ⁊ iūcturis admixtos cum cholerica. ⁊ propterea podagricis ⁊ laborantibus iūcturaꝝ dolorib⁹ a frigida cā causatis magnifice medeꝛ. Jō fl̄a grossum in quacūq corporis parte cum cholera ꝓstitutū euacuat ⁊ educit. vꝫ insup ad auferendū vnū quēq dolorē a materia ventosa morbo galli. mirifice occurrit. Cōfectio amech ē medicina cito purgās vnūquēq hūorē cholericū salsum ⁊ adustū. Jccirco laborātibꝰ ex morbo gallico vlceribꝰ formicosis: virulētis ⁊ malignis ⁊ corosiuis ⁊ virulētis vlceribus vtiliter tribuitur.

¶Electuariū succi rosaꝝ est solutiuū valde vtile ad vnāquāq medicina: ⁊ aduersus etiā oēs egritudines renū et vesice ab hmōi eā cātas. Siꝛ sūpta i clisterib⁹ vꝫ ℈ dolores morbi gallici. ¶Cōfectio ō turbith vꝫ ad purgandos humores fl̄aticos flos. Et ꝓpea ad scrophulas botij glādulas nodos ⁊ hūores frigidos pḷz facit. ⁊ ꝑt ēt senibus mḷierib⁹ ⁊ puerꝫ fl̄aticꝫ delicatis ⁊ ociosis ꝓcedi: cuiꝰ talis ē ordi. nīa. ℞. turbith ꝓparati agari. trosc. eleb. nigri aā. ʒ.ʃ. ⁊ ℈ʒ ib. polipo. mirti. aā. ʒ. iij. diagredi. ʒ.ʃ. cinamo. garioph. aā. ℈.ij. galāge pip. lō. nucis muſc. macꝫ. cubebe aā. ʒ. ℔. ʒuc. albi. li. ij. spice. ℈.ʃ. misceꝛ ḳz arē cū sirupo ros. fiat mixtura solida: qꝛ eiꝰ opatio mix i modū das ⁊ ad ꝓnolatas egritudi. sanā fmediū ē. ⁊ dosis s. eiꝰ sit ad ꝓti tatē eastanee. ¶Solutiuū hydropicoꝝ facit ad hernīā aq̄ſā cui⁹tal ē ordiatio. ℞. solida. ʒ. ſuc. irios. ʒ. r. ſuc. raffa. ʒ. vj. ſl ru. ℥ dnq radici. li. ʃ. bul. cū ſuf ficiēti ḡtitate aq̄ ēdi. ⁊ fenicꝰlis ejꝰ ſit. ʒ. ij. vſq ad. ʒ. iij. ⁊ po nat hȳ dropicos. ¶Tartaꝝ cū tere. lota ⁊ vtrūq deoꝛſū. ʃ. tarari. ʒ. ij. terebē. ʒ. vj. ſepiꝰ vētrē educit. ⁊ corrigūt cū melle rosato modico mal. ¶Ité oleū cōe potatū ſimul cuꝫ modico ſucci abꝛotani parūq limo. ſucci vētrē educēdo ōnes iterficit. et dosis ē ſingulorꝝ ʒ. ij. ¶Jera pigra Gal. vꝫ ad oēs egritu. capitis ō mā frida ſic ꝓtigine epi lepſiā ſpaſ. ⁊ ꝓbilitatē ocḷoꝝ ⁊ ſumit poſt cenā p duas horas cochear vnū. ⁊ i clisterib⁹ posita idē faꝛ. ¶Jera ſiup ꝓstarini vꝫ ad eādē itētionē. ē tñ ad gustū magꝫ amicabilꝫ ⁊ iter ceteras ꝓgatiuas pḷz facit aduersus ocḷoꝝ obscuritatē. ¶Micleta vꝫ mirabilr aduerſ⁹ vnūquēq fluxū vētris ꝓter epaticū: et ℥ emoꝛroidaꝝ fluxū imoderatū ſtōz ꝓfortādoz epartāq mēbrū mādās ſtinēdo ꝓfortat ſtōz et ꝓtutē digestiuam coꝛroborat.

Eliuz mirti. ¶Eliuz mirti. hz ꝓgatiuas ⁊ itētiōes ꝓformes miclete añdi cte. ¶Zuc. roſ. ꝓfortat ſtōz coꝛ ⁊ viſcera ꝓbilitata coꝛroborat: et refrigerat totū coꝛpus cū aq̄ in eſtate potatū ⁊ bonū gñat nutrimētū ptiſicis ⁊ emoptoi. pñta neū reme. ē. ¶Zuc. vio. ptūdit feruoꝛē choḷe: ſiti ꝓpit calozē feb. extinguit: pect⁹ ⁊ vētrē lenit: tuſſiētib⁹ opitulat: ⁊ pleureticis a ꝓinci. vtiliter ꝓcedit.

Zucca rū rosa tum. Zucca rū vio. ¶Zuc. bugloſſatū pḷz faꝛ ad vigucca. tia ſtōi coꝛdz ⁊ epatz. ⁊ ꝓpea remouet ſincopi et coꝛrodit trebuglos ſatum. mozē: ⁊ extinguit oēs calozē ēneū ⁊ meḷicꝫ opitulat. Jdē faꝛ zuc. boꝛaginatū. ¶Citoniozuz paſta ſiue diacitoniū faꝛ ad fluxū vētrꝫ ⁊ ad vomitū ſtrigē. ⁊ mēbra collapſa ⁊ ꝓbilitata coꝛroboꝛat ꝓtutē digestinā ⁊ retentiuā fortificādo. In fluxu vētrꝫ ſumit añ cibū. ⁊ ad vomitū ꝓpe ſcēdū ſūit poſt cibū. ¶Mixtura q̄ man⁹ ꝓpi ꝺr ſic fit. ℞. zuc. al. li. ʃ. aq̄ ro. ḡtūp ſuffi. ad ignē ḳz artē fiat mixtura i moꝛſellꝫ. Et ſi addāꝝ marga. ʒ. ℔. erit coꝛ dialiſſima. ¶Diaroꝺo abbatꝫ ſiue ꝑfectio ſtōz ꝓbilitatū ꝓfortat: ꝓtutē digeſt. magnifice coꝛroboꝛat: appetitū ꝓuaſtatū emēdat ⁊ reſtaurat. Et ꝓpea in fine feb. acutarū vtiliter ꝺaꝛ cū modico vini odo. cōſumptoꝛes exꝛtenuatos reſtaurat et ictericos

Mixtura. Diaroꝺo abbatis.

Triuz sanda lozuz. sanat. ¶ Cõfectio triũ sãdoloꝝ facit ad egritu. epatis. Jõ vz ℨ opillationez z stõm disera. a cã ca'a ꝓfortat: appetitũ incitat: cibũ decoq̃re facit: calorẽ febri lẽ extinguit: z est gustui valde

Aro matizcũ ros. amicabil'. ¶ Aromaticũ ros. est ꝓfectio valde suauz gustu: vtilis multũ ad multas corporis passiões. Nã ei⁹ virt⁹ ẽ stõm z epar debilitatũ ꝓfortare: appetitũq̃ ẽuastatũ reparare: et ei⁹ digõnẽ corroborare. Et ppea

Mesue. (vt inq̃t Mesue.) abstergit humorositatẽ ei⁹. Quãobrem suabõitate z excellẽtia ẽt ꝓfortando cor z cerebrũ ceterz ꝓfectionib⁹ ꝓponẽda ẽ. Claros insup spũs in eis gignit: virtutesq̃s oẽs nãles z vitales fortificat z corroborat. Et ꝓualesc̃tib⁹ olb⁹ z sincopizantib⁹ cũ modico

Diaci minũ. vini odori. vtile ꝓcedit. ¶ Diacimĩnũ stõm infrigidatũ calefacit carminãdo vẽtositatẽ. Et dolores ab eo ꝓcedẽtes mirabil'r sedat. Adiuuat insup digõnẽ stõi frigi z hũidi. Et labozã

Diantthos. tib⁹ tussi frida opitulat'. ¶ Diãthos siue electuariũ ỏ flore rosis. vtutẽ hz ꝓfortãdi: iõ oibus passiõi. cardiacis vtil'r medet. Facit insup ad tristitiã et melãcholiã. z ꝓualesc̃tib⁹ opitulat' ieiuno stõ sũptũ cũ modico vi-

Confecno ℨ ℞mes ni. ¶ Cõfectio ℨ ℞mes sic fit. ℞. coralline. ℨ. j. seminis macedonici alexãdrini semis portulace añ. z. ij. cẽtonici siue g̃nelle vel seminis sc̃ti. z. ij. ß. diptami cornu cerui adusti ana. z. j. reubarba. z. iij. gariofi. z. j. croci. ℨ. ß. zuccari li. j. z cum vino g̃natoꝝ fiat confectio solida: z detur ad modũ castanee: qr eius opatio ẽ diuisa ad vermes iter

Confe ficiẽdos. ¶ Cõfectio eufragie valẽs aduersus oculoꝝ caligines nẽ eoꝝ sanitatẽ ꝓseruat visum fragi clarificãdo z spiritũ acuẽdo: cuius talis ẽ ỏscriptio. ℞. eufragie. ℨ. iij. cinamomi cubebe macis piperis lõgi gariofilorum añ. z. ß. fenicli. z. iij. mellis ꝓpurati li. j. z ß. succi feniculi ꝓpurati. ℨ. j. succi rute: succi berbene añ. z. ij. succi celidonie. ℨ. ß. decoquant̃ succi cũ melle vsq̃ ad ꝓsũmationẽ succoꝝ: deĩ colent̃ z colature addãtur reliq̃ fiat ꝓfectio. Et dosis eius ẽ ad

Confe ctio fenic. q̃ntitatẽ castanee in sero q̃n vadit dormitũ. ¶ Cõfectio ỏ fenicli. cũ culo ℨ debilitatẽ visus. Cõfert cuius opiate medicine applicentur: nec ẽt medicine fortis repercussionis ℞tute existẽte debili: debili dico totiꝰ corpis z membri egrotãtis. Nã calor nãlis mẽbri debilitati i corpe ỏbili a facili medicina opiata et repercussiua cozrũpit z ỏstruit. Quẽad modũ vidim⁹ ꝑ applicationez doliarmenti z aceti sup genu q̃dã cardinalis sc̃te sabine q̃ a debilitate totiꝰ corpis z mẽbri egrotãtis ꝑ lõgã egritudi. laborasset: i tibia est iomenica dispõfuit. Et i q̃dã ẽt Juuene super naso q̃ post lõgã febrẽ pviã terminatiõis i. xiij. die sue egrotãtiõis gigiua ꝑpe caninũ dẽtẽ cancrenata fuit: z applicato sup naso repercussiuo stati locꝰ i exteriori ꝑte z i fine nasi ꝑpe labiũ cãcrenat⁹ fuit. Et ꝑpea nõ ỏsit admistrari ꝑdicta medicamina nisi pri⁹ fuerint cozrecta cum croco castoreo et alijs pharmacis q̃ habẽt malitiam opiũ corrigere. ¶ Medicamen opiatũ sedatiũ doloris i exteriozibꝰ ꝓtib⁹ tale eẽ põt. ℞.

Medicine opiate sedãt dolorẽ (sedatiõe tñ mẽdaci) qr nõ sũt administrande nisi apd̃ maximã dolorẽ sedãdi necessitatẽ. Et si administrẽtur debẽt admistrari cuz cautela vez fcã vl'i purgatiõe: qñ earũ opatio iterdũ ꝓducit mẽbrũ ad corruptionẽ: ꝓponẽ naturalẽ mẽbri destruẽdo: sensumq̃ ipsi⁹ mortificãdo z spiritũ vitalẽ z alalẽ ad ipm trãsire phibẽdo. Et si occultant̃ dolores ꝓ tpis spatium: tñ satis q̃ primũ cũ maiori vehemẽtia redire solẽt. ¶ Et caue ne ꝑdicte opiate medicine fortis repercussionis ℞tute existẽte debili: debili dico totiꝰ corpis z membri egrotãtis. Nã calor nãlis mẽbri debilitati i corpe ỏbili a facili medicina opiata et repercussiua cozrũpit z ỏstruit. Quẽad modũ vidim⁹ ꝑ applicationez doliarmenti z aceti sup genu q̃dã cardinalis sc̃te sabine q̃ a debilitate totiꝰ corpis z mẽbri egrotãtis ꝑ lõgã egritudi. laborasset: i tibia est iomenica dispõfuit. Et i q̃dã ẽt Juuene super naso q̃ post lõgã febrẽ pviã terminatiõis i. xiij. die sue egrotãtiõis gigiua ꝑpe caninũ dẽtẽ cancrenata fuit: z applicato sup naso repercussiuo stati locꝰ i exteriori ꝑte z i fine nasi ꝑpe labiũ cãcrenat⁹ fuit. Et ꝑpea nõ ỏsit admistrari ꝑdicta medicamina nisi pri⁹ fuerint cozrecta cum croco castoreo et alijs pharmacis q̃ habẽt malitiam opiũ corrigere. ¶ Medicamen opiatũ sedatiũ doloris i exteriozibꝰ ꝓtib⁹ tale eẽ põt. ℞. medulle panis infuse i brodio carniũ li. j. olei camo. aneti. añ. ℨ. ij. vitella duoꝝ ouoꝝ crocꝰ. z. ij. opij. z. j. Jtez medicamen Alex. ꝓ memoratũ. c. de emoroidib⁹ aduersꝰ vnũquẽq̃ dolorem ani mirabil'r vz. Trifera opiata sedat vnũquẽq̃ dolorẽ intrisecũ. Idẽ facit trifera romana z ꝓsica somnũ iducẽdo. Et iuẽta est ꝓsica ad retinẽdũ sanguinẽ mẽstruoꝝ z emoroidaꝝ z fluxũ vẽtris z vomitum et sputũ sanguineũ: ꝑsertim si bibaꝝ cũ succo plãtagis: et ad fluxũ menstruoꝝ si mittaꝝ in vulua: z ad fluxuz sanguinis z excoriationem intestinoꝝ si clisterizetur: et consolidat oẽs venas et vlcera eorum.

Alex. Trife ra opiata.

¶ De clisteribus suppositorijs et pessarijs. Cliste re.

¶ Clistere (vt inquit Abohali medicoꝝ princeps) ẽ medicamẽ valde nobile ad expellendas sup̃fluitates itestinoꝝ z toti⁹ corpis. Et (vt Gal. testat) i introductorio medicoꝝ) ei⁹ idagatio siue iuẽtio fuit a Ciconia: q̃ dũ vẽtris doloribꝰ laborasset visa fuit se rostro aquam bauracinã i ano iponere. Et ppea sepenũero facit offm̃ medicinaꝝ ỏbiliũ sine alic̃ lesione: qr non trãsit ꝑ os nec ꝑ mẽbra nobilia. Et ẽ ꝑpe itestinoꝝ eũatumq̃ renũ z vesice. Qua de re mlta sũt gña clisterioꝝ: q̃dã sũt lenitiua: q̃dã carminatiua vẽtositatũ: q̃dã restrictiua: q̃daz ꝓfortatiua sua caliditate mẽbroꝝ neruosoꝝ. Et ℔ plurimũ faciũt ad spasmũ de repletiõe.

¶ Clistere ℨ eũdẽ spasmuz sic ordinat'. ℞. camo. iuc muscate ẽ ꝓ melli. ane. añ. M. j. radicũ cnicspalle. M. ij. radicũ ebuli. ℨ. ij. sanmum

fuci prassij saluie nepite matri carie rute añ.M.ß.anisozum ci mini ana.ʒ.ij. castozei tyriace añ.ʒ.ij.mellis li.ſ.pinguedis vulpine.ʒ.r. olei camomillini anetini ℥ lilio añ.ʒ.iiij.oli vul pini lauri.de terebẽtina de ca ſtozeo añ.ʒ.vſ. caput vni⁹ ca ſtrati aliquãtulũ ꝑtuſuz bulliãt ola simul cũ ſufficiẽti ꝓtitate aque vſq; ad ꝓſummationẽ me dietatis:deiñ fortiter colẽtur: cui colature addaꝫ vini odozi ferí ad quãtitatez tertie partis decoctionis hmõi:r itez parũ bulliãt r admiſtrek ꝑ clisteri: qz ei⁹ opatio i iſto caſu crede mihi mirabilis eſt. Et ꝓtitas decoctiõis hmõi ꝑ clisteri ordinãdo ſit lib.ſ.ß.cũ.ʒ.ſ.ß.oli camomillini r tãtũdẽ alioꝝ ꝑdictoꝝ.r.ʒ.ſ.ß.ſirupi de ſticha dos. Itẽ aliud cliſtere vnitiuũ ſic fit.℞.decoctionis maluarũ ordei furfuris violaꝝ iuiubaꝝ paſſulaꝝ altee lib.ij.mellꝫ vio lati.ʒ.iij.vitella duoꝝ onoꝝ ſa lis parũ. ¶ Cliſtere lenitiuũ et alteratiuuz caſitatis ſic fit.℞. brodũ pulli decocti cum ordeo lib.ij.olei violati.ʒ.iij. vitella duoꝝ suozum zuccari rub.ʒ.ij. miſ.r fiat cliſtere. ¶ Cliſtere re ſtrictiuũ cũ securitate.℞.deco ctiõis ordei facte cũ aq̃ ferra rioꝝ lib.ij.olei roſa. onfancini olei mirtini añ.ʒ.ſ.ß. mine ci tonioꝝ.ʒ.ij.ß.vitellũ vni⁹ oui zuccari rubei.ʒ.ſ.r vz cõtra flu xũ emoꝛroidaꝝ r inteſtinozuz. ¶ Cliſtere carminatiuũ vẽtoſi tatũ ſic fit.℞.decoctiõis camo mille aneti mellilo.anisoꝝ cau lis feniculi coziandrozum cimi ni añ.ʒ.ſ.olei rutacini anetini añ.ʒ.ſ.diaſinucõis.ʒ.r. mellis roſati.ʒ.ij.ſalis parũ miſce et

Cliſtere lenitiuum.

Cliſtere reſtrictiuum.

fiat cliſtere:qz ad carminandũ ventoſitatẽ inteſtinoꝝ ꝓſentaneũ remedium eſt. Et ſi vis q̃ habeat minorẽ caſitatẽ fiat cũ decoctiõe camo.melliloti anes ti cũ ſupradictis oleis omittẽ do ciminum et alia ſimplicis in caliditate eleuata.

¶ De ſuppoſitoziꝫ.

¶ Suppoſitoria q̃dã fũt lenia Sup q̃dã fortiora:r q̃dã mediocria. poſita Lenia vero efficiunt cum lar rimine done porcino aut cũ coſtis cauſ lium capillis mulieris inuolu tis r lardone ac butyzouncẽis. ¶ Suppoſitoria mediocria ef ficiunt cũ melle vſq; ad ſpiſſi tudinẽ ſolidã bulliꝫ et ſi adꝫ derek modicũ ſalis gẽme eſſet fortiozis opatiõis. Itẽ ad eãdẽ intẽtionẽ vz ſuppoſitoziuz fa ctũ cum ſapone rubeo gallico. Itẽ ſuppoſitoziũ factũ cũ radi ce irios recẽti ad eãdẽ intẽtioz nẽ mirabiliꝫ valet. Suppoſitoz riũ zuccarinũ q̃ medici vtunt Benueñ.ad inſtar pilꝛe magne ſic fit.℞.agari.ʒ.ſ.r ß.eleboꝛi nigri.ʒ.ß.ſalis gẽme.ʒ.r.irios ʒ.ſ.bulliãt ola ſiꝫ cũ lib.iiij.aq̃ pluuialis vſq; ad cõſummatio nez medietatis:deinde cũ zuc caro ſufficiẽti et predicta deco ctione colata ad ignem fiat pa tẽ cũ coziãdris fabricentur ad modũ pillule de q̃bus ponant v.itra anũ:qz ſũt mirabiliꝫ opa tiõis. ¶ Suppoſitoziũ magis forte ſic fit.℞.mellis ad ignẽ bulliti i caciola vſq; ad formã ſolidã.ʒ.iij.benedicte.ʒ.vſ. laꝝ lis gemme fellis tauri añ.ʒ.ij. miſce r omnia incozporãdo ad inuicem fiat ſuppoſitoziũ. ¶ De peſſariꝫ ſuppoſitoziꝫ. ¶ Suppoſitoria peſſaria ſic cõ poni ãꝫ r valẽt ad ꝓuocãdũ mẽ ſtruã

ſtrua in vulua impoſita.℞.ma tricarie ſaluie abzotani calẽdu li.añ.M.ſ.r ß.croci.ʒ.ß.melꝫ.ʒ. ij.bul.ola ſiꝫ cũ ſufficiẽti ꝓtita te aque vſq; ad ꝓſummationez tertie partis:deinde colenꝫ r in colatura fiat ſuppoſitoziũ cũ pe ſſo r mittaꝫ in matrice. Itẽ ad eandẽ vz infraſcriptũ peſſariũ. ℞.mellis ℥cocti vſq; ad ſpiſſi tudinem ſolidam.ʒ.iiij.nigelle virtutẽ matricarie puluerizaꝫ te añ.ʒ.ß.croci.ʒ.ſ.miſce r ſicoꝛ porenꝫ r fiat peſſariũ quo inuo luto petijs illud in vulua mitta mr:qz ad menſtrua prouocãda ,r remediũ optimũ r mirabile. ¶ Cap.xix.de oleis:in quo de ſcribunꝫ aliqua olea neceſſaria ad vſum chirurgie q̃ magiſtra lia dicunꝫ.Et de eis ordinãtur ,recepte r modus cõficiendi ea.

Olea de q̃b⁹ optimus Meſꝫ.r ei⁹ ſequaces tractarunt:de eozum virtutib⁹ r q̃b⁹ moꝛ bis ꝓueniãt dicem⁹. De magiſtratibus quidẽ ꝓmũ eſt vt infra. ¶ Oleũ bñdictũ vz vz̃ ad multas coꝛpoꝛis paſſiones: ꝓ paraliſim:ꝫ iuncturarum do loꝛes a materia mixta cauſatos facta yꝛi purgatione:r vz ẽt cõ teria frigida. Et ꝓpterea cere bꝝ morbũ caducũ vnguendo parũ ſupza coꝛonali cõmiſſura. Valet ſiꝫ ꝫ fiſtulas deſiccãdas facta pri⁹ mũdificatione cũ me dicamine forti. Valet inſup ad magnas plagas recẽtes ſanan das. Catarrũ etiã frigidũ r oẽz cerebri humiditatẽ extraneam deſtruit r ſpũs cerebri ꝓfortat: aperit venas opillatas cã hu moꝛ frigidoꝛ. Et ſi in aure cũ bõbice imponaꝫ gutta vna:au ditum deuaſtatum emẽdat:pre ſertim qñ a cã frigida cauſatur. Item pannum roſatũ madefac tum cũ dicto oleo r ꝓapplicatũ timpoꝛibus doloꝛẽ emigrane ũ r virtiginoſum tollit r ſchotho miã r vene opillationẽ cerebri pꝛ'm iuuat. Et ſi bibaꝫ de dicto oleo.ʒ.ß.cũ modico vini odozi feri in auroza ꝓ tres dies alam coꝛ pulmonẽ renouãdã mirabi liter ꝓfortat. Itẽ aduerſus quar tanarios ſi ſumaꝫ cũ modico vi ni odozi.mirũ in modũ vz r ſit ad ꝓtitatẽ cocleariꝫ:r hic oꝛdo ꝓ quatuoꝛ terminos ſeruandus eſt ſumẽdo quotidie predictuz oleũ per hoꝛã ante diẽ in diebꝫ in quibus nõ expectaꝫ paroxiſ mus. Itẽ ſumptum ꝓ.xxx.dies cũ modico vini r parũ peonie ad quantitatem iam dictũ moꝛ bum caducũ ſanat. Item aduer ſus vnãquãq; aialiũ moꝛſuram venenoſam mirabiliꝫ valet:de niq; ad oẽm debilitatẽ neruoꝝ crede mihi magna eſt medicina. Ulterius aduerſus doloꝛes moꝛbi gallici eſt ꝓſentaneuz remediũ. Et iſtud oleum eſt ſi cut balſamum r tante virtutis r potentie ſuper iſũ dictas egri tudines q̃ nec auro nec argẽto emi poſſet:cuius talis eſt foꝛ ma. ℞.olei onfan.li.ß.ſtoracis calamite laudani croci ſolibani gũmi ãrabici rubee tinctoꝝ gũ mi hedere aloes cicotrini ma ſticis garioſili galãge cinamo mi nucis muſca. cubebe añ.ʒ. ij. gummi elimi lib.ſ. mirrhe bdelij ana.ʒ.ſ.ſemis.galbani. ʒ.vſ.ſpice ligni aloes añ.ʒ.ſ.ce ra pini armo.oppoponacis añ. ʒ.r.omnia puluerizẽda pulues

rizenť ꝛ ꝓmisceanť cū dcō oleo deinde ponanť in lābico cū suo capello ꝛ recipiēti ꝛ arte ꝛ igne elābicet: ꝛ oia sint bñ inlutata ꝛ obturata luto sapiētie. In ꝑncipio ꝑ horas.xij. ponēdo elābi cū ad ignē lētū: ꝛ ipm meliorā do a fer in ser horis donec elā bicatū fuerit. quo facto statim resiđuū spērū item pulueriset: ꝛ cū ꝑdicto oleo elābicato item ordie añdicto ꝑ tres dies reite rādo elābicet. Et tādē habebis oleū q̄ vere est sicut balsamū.

Oleū balsami.

Sat em̄ ad oēm balsami proba tionē. ¶ Oleū balsami artificia le magnū ꝛ nobile secretū pro cōseruatione sanitatis vsq; ad summū periodū. ℞. cinamomi garioſilor nucis muſ. zinziberis zedoarie piperis lōgi ꝛ nigri granor iuniperi corticū ci tri corticū arāgeor baccar lau ri fo. saluie basiliconis rosīma rini mēte rotūde pulegij gētia ne calamenti florum sambuci fo. anthos spice nardi ligni aloes cubebar siluestrium cardamo mi calami aromatici stichados camepiteos: camedreos mir rhe masticis olibani aloes epa tici seminis ꝛ foliorum aneti se minis artemisie añ. ʒ. j. ficuum siccar pinguiū vuar passular pulpar dactilor amig. dul. pi nor añ. ʒ. r. melł albi. ʒ. vj. zuc cari albi ꝛ optimi tātūdē. pistē tur oia ꝛ distillenť reiterādo cū fecibus ter ad minus. Et est eli xir vite curatiuū passionū capi tis: ꝛ istud hz ꝓprietatē olei an tedicti ꝛ vz ꝑsertim ℈ spasmū ꝛ paralisim. ¶ Oleū de balsamo ex inuētione nr̄a ad curandas passiões de q̄b in añcedētib receptis dictū fuit magna vul nera ꝛ recentia sanat. ℞. tereb. clarisſ. li. ij. olei onfan. li. ſ. gum mi elimi. ʒ. vj. resine pini recen tis colofonie ana. ʒ. iij. mirrhe aloes epatici thuris sarco. ma stuſ cū spuma eleuari a fun do caciole: postmodū ponanť i canapacio spisso aqua aliq̄tulū madefacto ꝛ exp̄sso: deinde cū instro torculari fortiter exp̄mā tur: ꝛ vtere q̄ ei⁹ operatio i pas sionib añdictis est ꝑstantiū remediū. ¶ Oleum magistrale descriptiōe nr̄a q̄ summe inuaſ se percepimus aduersus om nes passiones neruorum ꝛ iun cturar frigidas: q̄ calefacit ca refactiōe domestica desiccat et resolut hūiditates extraneas neruor ꝛ iuncturar. Et ꝑpter ea spasmū humidum ꝛ ꝑaralisim curat. Itē virtiginosis epi lepticis ꝛ laborātib apopleria vngendo cum eo supra corona ꝛ sic fit. ℞. olei nardini costini vulpini masticini irini liliacini añ. ʒ. ij. olei rosodo. li. iij. latex cetium li. iij. deinde igniti in modū pistenť ꝛ tritu. ꝛ cū oib eo vitreo. ¶ Oleū ipiconis no bilissime opatiōis virtutē hns exiccādi ꝛ incarnādi cū doloris sedatiōe. Et ꝑpterea sanat mi rabiliť neruor vulnera: ꝛ hz alis multas ꝓgatiuas aduersus morbi gallici dolores ātiquos. de q̄b in li. de simplici medici locuti sumus. quare eodē re curre. cuiꝰ ordinatio talis ē. ℞. olei onfan. ʒ. vj. olei masticini. ʒ. j. olei de tereb. ʒ. vj. olei ro. cō pleti tereb. clarisſ. añ. ʒ. ij. masti ci thuris añ. ʒ. ij. mirrhe aloes epatī. añ. ʒ. iij. gūmi elimi colo nie añ. ʒ. ij. ſ. ſuc. ipericonis lac. cētau. suc. plāta. succi caude equine. añ. ʒ. j. millefo. ʒ. ij. ra di. tor. diptami cardi benedicti añ. ʒ. j. rubee tinc. grane finissi me añ. ʒ. iij. ꝛ ſ. cro. ʒ. ſ. vermiū terrest. lotor cū vino. ʒ. ij. ſo. fra xini ꝛ radices ciꝰ añ. M. ſ. vini odozi. li. ij. ꝑtūdēda ꝓtundanť: deinde bulliāt oia vsq; ad con sum. vini ꝛ succor. postmodum canapacio spisso fortiter colenť ꝛ ponanť in valeo vitreo cū semi ne ꝛ floze ipiconis ꝛ par florū rosīma. de mense Maij ꝑ dies xv. ad solē dimittendo ꝑdictos flores bis i hebdomada remu tādo: ꝛ tādē habebis oleū ꝑtio fissimū ꝛ singulare ad oia vul nera sanāda cum sedatiōe dolo ris ꝑter vulnera ꝓtusa ꝛ altera ta ab aere. Uz insup ad dolores iūcturar antiquos ꝛ ad nervos duri mot ꝛ debilitatos. Uulne rib q̄z ꝛ ulcerib tremulētis ꝛ spasmosis vtilissimū est reme diū. ¶ Oleū balsami artificialiť ꝑfectū habēs maximas intētio nes: ꝛ ꝑsertim ad vulnera ner uor et egritudines frigidas: vz spasmū paralisim epileptiā vngendo cū eo caput sup corō nali sic ordinať. ℞. tere. li. ſ. thu ris albi laudani añ. ʒ. iij. masti ci galange gariofili cinamomi zedoarie nuscis muſ. cubebe li gni aloes ana. ʒ. ij. gū. elimi. ʒ. vſ. olei rosonfan. li. ſ. olei ma sti. ʒ. ij. ℈. vermiū terrest. lotor cū vino. ʒ. iij. oia simul misceanť ꝛ elābicenť i vase vitreo more iā dicto in supiorib receptis.

Oleū

¶ Oleum amigdalar dulcium lenit asperitatē pectoris guttu ris ꝛ pulmōis: duritiē ꝛ siccita tem iuncturar lenit tussim ꝛ se dat. Et ꝑpterea ꝓfert ptisicis et hicis ꝛ vz ꝓtra dolorē auriū a materia mixta causatum.

Oleum amigdalarum amararum facit ad dolorē auriū de mā frida gida. excutit em̄ mām vētosaz in auribus icarnatā. Et sibilo eaz potēter medet. Et surditati ꝓfert. Et isup ad maculas faciei delēdas plurimū valet dritiē et neruoz potētissime mollit z sua amaritudie ꝛmes iterficit. Idē hz de oleo persicoz.

Oleum ō semine lini mirū hz vtutē aduers9 vnāquāq passionē ani. vñ ōt bon9. M. q ē medicina magna olb9 egritudib9 ani z cū auriliis faciētib9 ad spasmū vtilr admistrat. Itē ad aspitatē neruoz z iuncturaruz dolores peculiarz ē medicina.

Oleum laurinū facit ad dolores colicos a mā frida causatos sua aromaticitate: neruos frigefactos z ōbilitatos ꝓfortat: spasmo de repletiōe opitulat: z deniq omnibus egritudinib9 fridis neruosis medet.

Oleum rosatū ꝓpletū vcz ō rosis z olinis pfecte maturis vz aduers9 mēbra ōbilitata calorē naturalē mēbri ꝓfortādo digestiuā ipsi9 auget. Calorē insup accūtalē mēbri refrigerādo extiguit: mēbrū quoq frigefactū sua ꝓfortatiōe aliq̄liter calefacit. Et ꝓpterea dicit Gal. medicorū monarcha q membra calefacta refrigerat et frigefacta calefacit. Repellit insuper malos humores decurrentes ad apostemandum locuz quando in principio administratur in apostematibus calidis.

Oleum rosatū onfancinū est maioris stipticitatis z cōfortatiōis oleo rosato ꝓpleto. vñ pp suā stipticitatē z ꝓfortationē doctores iubēt ponere ip̄m i p̄ncipio fracture cranei sup pānicu-

lo cerebri. Et est optis medicina i pricipio apātū calidoruz.

Oleum violatum lenit summe asperitatē pectoris: z ꝫ herisipilā magna ē medicina: z ptra tuspasmū ō inanitiōe etā pz vz.

Oleum camomillinū ē oleum benedictū z aduersus vnāquāq: cang nervoz passionē ē medicina magna qz resoluit sine attractione ctiōe cū aliq̄li ꝓfortatiōe mēbri. Et ꝓpterea sistit aliquā hūores fluētes et mitigat vñ quēq dolorem cum securitate particule lese: z est domesticuz carminatiuum vētositatum.

Oleum anetinū ꝫsi eāde hz ꝓ rogatiuā sicut oleum camomillinū tñ ad vētositatē carminādā est efficaciozis virtutis.

Oleum de papauere extiguit ifl̄āmationē cholere i apatib9 de calidis. Uñ ꝓquassatū cū albumine ouī z paruz succi lactucemine ouī z paruz succi lactuce aduers9 herisipilā i pricipio z in augmēto z iflāmatione ꝛge est p̄sentaneum remedium.

Oleum nenufarinū eādem hz vtutē sic oleū ō papauere: ad oēs passiōes p̄dictas vz. si cuz rnnis p̄dictis reb9 ꝓquassatū fuerit.

Oleum liliozz albozz z oleum irinū habent quasi eāde virtutē siue equalē: tñ maioz repit albedo resolutio in irino q̄z in liliaceo: nocapata frida resolvit aliq̄liter liniēdo z mollificando. Itē valent ad dolorem dorsi a causa frigida causatum p̄sertim liliacinum oleum.

Oleum mirtinū facit aduers9 Oleum tortiones neruoruz et cōtusio minores z attractionē lacertoz. Et nas hz Aui. restaurat fractura ossiū sanguinē hz q̄ sub cute existit resolut neruos et sua ꝓfortatione z aromatizitate ꝓfortat.

Oleum rutacinū hz virtutē calefactiēdi z resoluēdi sua aptiōe z est vētositatis carminatiuū.

Oleum masticinum virtutē hz cōfortādi loca neruosa cum stipticitate. Et propterea stomachum debilitatuz ꝓfortat virtutem digestiuam corroborādo.

Oleum nardinū eādē hz si naturā hz cū oleo masticino. Et ꝓpterea loca neruosa debilitata potēter ꝓfortat. Iō ad spasmū de repletiōe optima est medicina z iūcturas ōbiles fortificat: stomachū hz relaxatū corroborat ei9 digestionez fortificādo.

Oleum cōstinū ē valde ꝓficuū cōtra oēm frigiditatem malos humores resoluēdo calefacit: z est aperitiuū opillationū nerviacho vehemēter opitulatur.

Oleum de enforbio est valō calefactiuū z vz ad neruoz punctura: z aduers9 spasmū hūiduz z paliſim singlaris ē medicina.

Oleum vulpinū ꝫ oēs frigidas passiōes neruoz z spasmū de repletiōe optimū ē remediū passiōib9 hz iūcturaz frigidis magnifice medetur: z in dolorib9 dorsi vtiliter administrat.

Oleum de scorpiōib9 facit ad passiōes vesice fridas. Iccirco illinituz sup femore z sub peritoneo vzinā ad lapilluz ꝓuocat z ꝓtectū ꝓgā cū sirigavzinā z lapillum cum maiori celeritate edu.

Oleum de iunipero aduersus oēs passiones frigidas iunctu rarum z neruoruz multū facit. Item ad vlcera frigida tibiaz plurimū iuuat: serpiginem hz z impetiginē magnifice delet.

Oleum de terebentina vz ad egritudines neruoz frigas z ad oēs passiones iuncturaz. z ad vulnera recentia sananda.

Oleum ipericōis est calidū z siccū. Oleum hz ꝓpriū vulnerat icisoz nerno ipericonis. ℞. flor z semis ipericōis. ℥. iij. marcerenk p tres dies i vino. sufficiē. deiñ bul. i vase eneo vsq ad ꝓsūptionē vini: deinde exp̄mat z in colatura ponat tātūdē ipericōis recētis z ꝓtusis z iterū p tres dies dimittatur: postea addank terebētie. ℥. iij. olei veteris. ℥. viij. croci. ℈. j. masticis. ℥. vj. mirrhe thuris. aā. ℥. ij. z ℔. postmodū i colatura ponank p mēsez florz z semis ipericonis. M. ℔. rubee tinctoz triturate grane finissime q̄ tigun tur scarlate. aā. ℥. ij. succi mille folij. ℥. ij. deinde bul. vsq ad cōsum. succi cū. ℥. ij. vermiū terre striū lotorū cū vino et paz vini odoriferi: qō vsui reserua.

¶Cap. xx. De pillulis. C. xx.

Pillule aggregatiue pilule in differēter purgāt: le agēs malos humores gregales flegmaticos grossos tinc melācholicos z cholericos. Et propterea cōcedunt in egritudinibus ab eisdez humorib9 causatis z aduersus longas febres plurimuz faciūt sanguinem spiritum z sensus clarificando. Et ideo medici romane curie: presertiz magister Scipio de lancellotis ciuis romanus in arte medica nře tem Scipio pestatis excellēs: z apud non romanos nullos pontifices z primates nus autoritatis non parue exīs frequentissime eis vtuntur cū manifestavtilitate.

¶Pillule alefangine licet sint pillule debilis solutionis et rarde pu ritui tamen sunt inuamento. gine.

nã alitꝫ ex pte ꝟtutẽ hñt soluẽ di humores flaticos grossos et putridos cozũdẽ augmẽtũ p hibẽdo: stõachũ ẽt mundificãt mũdificatiõe leui. Caput ꝛ ozgana sẽsuũ ꝛ eoꝝ digestiuã con fortãdo cozrobãt ꝛ ppea sunt saluberrime. Et q̃ eis vtũr sanitatẽ pseruãt ꝛ amissaꝫ recuperãt.

Pilule de iera

¶Pilule de iera cũ octo rebꝰ virtutẽ hñt purgãdi stomachũ. Et sine molestia purgãdi ẽt caput epar renes matricẽ ꝛ iũcturas resoluendo malos humores flegmaticos ꝛ eoꝝ egritudies remouẽdo abstergũt. humores ꝙ grossos dõestica abstersione attenuãdo ꝛ incidendo calefaciunt cuz exiccatiõe ꝛ aptione: spũs q̃z sinceros reddunt sensus acuendo.

Pilules iera cõposite.

¶Pilule ẽ iera ꝓposite sũt velocioris opatiõis a dictis: ppea caput ꝛ ozgana sensuũ mundificant mãm grossam flegmaticam educendo.

Pilule cões.

¶Pilule cões ꝟ pestẽ mirabiliꝫ valent ꝛ hũores corruptos purgãt ꝛ bonos ꝛ putrefactiõe conseruant. ꝟ lõgã ꝓseruant sanitatez: lz eaꝝ solutio sit debilis ꝛ sine molestia humores educant: q̃ sub hac forma pficiunt. ℞. aloes loti. ʒ. vj. mirrh. ʒ. iiij. croci masticis añ. ʒ. ij. formẽtille boliar. ter loti cũ aceto añ. ʒ. j. ſ. ẽt fiant pilule ad quantitatẽ ciceris: ꝛ dosis eaꝝ est. ʒ. j.

Pilule de turbith.

¶Pilule de turbith valent ꝓtra humores flegmaticos. ꝟ educunt flegma a capite: ꝛ vtẽtes eis a morbis flegmaticis ꝑseruant. Quãobrẽ vtiliꝫ ꝓceduntur laborãtibus glãdulis flaticis scrophulis atq; sephiro: que sic fiant. ℞. turbith. ʒ. j. agarici trociscati. ʒ. x. polipodij q̃rci. ʒ. vj. zinziberis rosaꝝ añ. ʒ. ij. anisi rũ. ʒ. iſ. aloes epatici. ʒ. ij. mirrhe. ʒ. j. ſ. fiant pilule ad modũ ciceriz: ꝛ dosis earũ ẽ. ʒ. j.

¶Pilule ẽ renbarbaro euacuãt flegmatos hũores mixto ꝛ simplices ꝛ coꝝruptos humores. Et cũ stõachi cõfortatiõe epatis ꝛ opillatiõez auferẽdo. Et ppea vtiliꝫ ꝓcedunt cãcerico morbo laborantibꝰ: q̃ sic ordinãtur. ℞. speciez de iera de octo rebꝰ. ʒ. trociscoꝝ diarodonis abbatis. ʒ. iij. reubarbari. ʒ. ij. ẽt ſ. mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. j. ſ. ſ. masticis. ʒ. j. croci. ℈. j. agarici trociscati aloes epatici loti ana. ʒ. ſ. succi absinthij succi liquiricie añ. ʒ. j. feniculi. ʒ. ſ. fiant pilule cũ aq̃ absinthij: qz in febribus longis summe valent.

Pilule cochie

¶Pilule cochie materiã frigidã ꝛ flaticã euacuãt a capite et nerunoꝝ origine mũdificant. Et ppea i oibꝰ egritudibꝰ capitis a mã frigida causatis sunt valde pficue et aduersus catarrhũ magnã hñt ꝓpogatiuã: q̃ sic pficiunt. ℞. speciez iere simplicis. ʒ. vj. turbith sticad. ana. ʒ. iij. trociscoꝝ colloquintide. ʒ. ij. diagredi ana. ʒ. ij. agarici trociscati. ʒ. v. cum succo absinthij formentur pillule ad modũ ciceris: ꝛ dosis earũ est. ʒ. j.

Pilule

¶Pilule q̃b vtunt senes catarrosi ꝛ laborãtes ocꝝlos caligine: catarrosos adultos ꝛ mordicantes flaxiones facientes.

¶Pilule ꝓtra morbũ gallicuz ꝓpreme opatiõis descriptione valent: ꝓserti in corpibꝰ robustis tempoze estiuo ꝛ morbo existente confirmato: ꝛ officiuz eaꝝ est flegma sallum cholerã adustã humoreſq; vẽtosos a iũcturis et locis remotis purgare. Decimo malã scabiẽ mirabiliter curãt ꝛ oibꝰ cutis infectionibꝰ ꝛ vlcerũ doloribꝰ optime denẽt: quaꝝ talis est ordinatio. ℞. mirabolanorũ oĩm añ. ʒ. iij. trociscoꝝ colloquintide mastices diagrediana. ʒ. ij. ſ. nigelle origani cimini añ. ʒ. iij. eleborꝰ nigri. ʒ. ij. spice enforbij cornu cerui adusti salis gẽme añ. ʒ. ſ. capillorꝝ veneris folioruꝝ sene politrici gallitrici anthos scolopẽdrie epithimi añ. ʒ. j. et ſ. cozrẽdroꝝ anisoꝝ polipodij q̃rci añ. ʒ. v. tyriace optime. ʒ. vj. agarici trociscati aloes loti añ. ʒ. x. specierum iere de octo rebus speciez diarodonis abbatis añ. ʒ. viij. cũ succo fumarie ꝛ melle rosato fiat pasta pillularum. et dosis eius est. ʒ. j.

Antidotarij. Fo. ccxlix.

¶Pilule inde eandẽ virtutem habent sicut habẽt antescripte. inde.

Pilule

¶Pilule fetide habẽt virtutem purgãdi a lõginqs ptibꝰ ꝛ tunicis hũores corruptos: grossos: viscosos: crudos ꝛ flaticos ꝛ hũores cholericos secũ educũt. Et ppa vtiliꝫ ꝓcedunt laborãtibꝰ podagra sciatica ꝛ arthetica de mã frida: scabiosis q̃z ꝛ cutis infectiõibꝰ ꝛ scrophulosis etiã medenẽt. Eandẽ etiam virtutẽ habent pilule de euforbio.

Pilule

¶Pilule hermodactillorꝝ mino res vtiliꝫ dantur laborantibꝰ podagra calẽa. Maiores vero aduersus podagrã sciaticã arteticam atq; chirsgrã fridã plz valent: purgãt em hũores grossos existentes in iuncturis.

Pilule

¶Pilule de liquiricia siue bechichie delent aspritatẽ guttur. ꝛ laborantibus impetuosa cis. ꝛ calida tussi peculiariter medenẽt: ꝛ pectus liniẽdo sputum facilitãt.

¶Cap. xxj. De aquis.

Aq̃ma ter balsami.

¶Et primo de magistralibus. Qua q̃ mr̃ balsami nũcupat sic cõponit. ℞. terebẽtine li. ij. thuris. ℥. ij. ligni aloes. ʒ. j. masticis gariofilorum galãge cinamomi nucis muscate cubebe. aã. ℥. j. ß. gummi elimi. ℥. vj. aq̃ vite fiat ſ. ad ẽtitatem omnium predictarũ et piſtatis ſpeciebus oia ſimul ponãt: r poſt die pone i diſtillatoriũ diſtillãdũ lẽto igne: et aq̃ q̃ exierit mr̃ balſami vocabit: q̃ aſſociãda eſt tm̃dẽ aq̃ celeſtis r de nouo diſtillet r mirabiles. virtutes habebit r ineſtimabiles: qm̃ eſt oiz medicinarũ mr̃ r dña: cui⁹ mirabiles r vlres effect⁹ ℥ oẽs fridas paſſiões r ẽt calidas ẽtutẽ r potentiã hñt q̃ q̃dẽ aq̃ hz ẽtutes aq̃ ſeq̃ntz.

Aqua balſami.

¶Aq̃ ſingularis q̃ ór aq̃ balſami r oleũ balſami: r mirabiles operationes habet.

Aq̃ ſingularz

¶Aqua ſingularz ꝓponit ſupra ſcripto mõ. ℞. terebẽtine lib. iiij. thurz maſtichz aã. ℥. ij. aloes epatici laudani caſtorei oſſiſq̃ dactilorũ radicũ diptanni pſolidemionis. ana. ℥. ſ. oia diſtillent in lãbico vitreo lento igne. Prima aq̃ erit clara ſic aq̃ fõtis. Scõa erit crocea q̃ ſupnatabit. Altera erit ſicut crocũ clara. Et cum ſcipit magz rubificari r iſpiſſari ſic mel: tũc incipit tria aq̃. prima ór aq̃ balſami. Scõa oleũ balſami. tertia vocaz balſamuz artificiale: et ailq̃ dicunt q̃ vocaz victrix balſami: q̃ balſamo ẽvalidior: r facz oẽs ꝓbas ſicut facit verũ balſamum. Pria cũ ardet ſicut candela. Scõa coagulat lac. Tertia ſi de ea poſueris vnam guttam in cuſpide gladij i vno cipho aq̃ fridẽ pleno deſcẽdet in fũdo ciphi r nõ diſſoluetur. Sed poſtq̃ ſteterit p horam aſcendet ſup aquã ſine diſſolutione ſicut verum balſamũ facit. Prima bona. Secũda melior. Tertia optima: r hz oẽs infraſcriptas ẽtutes. Si ex ea lauabis faciẽ tuaz ter in die r ſpãr nares curat reuma. Confortat cerebrũ et viſum clarificat. Et ſi cũ ea linieris poſteriorẽ ꝑtez capitiz ꝓfottat memoriã r oẽs ẽtutes aic. Itẽ ſi in ea pannum ſueris herbas odoriferas infra ampulam bñ clauſam r dimiſeris ꝑ ſex horas attrahet ad ſe virtutẽ illaz herbaz. vñ poteris dare in mẽſa tua vinum ſublimatum r gariofilatum ſi de aq̃ iſta poſueris tres vel quatuor guttas in vno cipho pleno vini no erit vinum illius coloris ꝺoris et ſaporis ſicut virtus herbarum r ſpecieꝝ ibi poſitarum. Item carnes r piſces i ſa aqua poſiti nõ putrefiũt: ſ ſint putrefacti quicqd ẽ putrefactum corrodit r ſanum cuſtodit: inducit appetituz: confortat ſtomachum: ſi de ea ſumpſeris de mane r ſero fleg̃a i ore ſtomachi conſumit. Ẽbrietatẽ r vomitum fetiũ cum aliquali quãtitate vini curat. Item ſi in pũno de ea madefacto ſerpentem vel buffonem poſueris ſtatim morietur. Quis non tangat illos: et ſic facit ad omne venenum ſicut ſiniſſimum balſamũ: et in omnibus operationibus tyriace aſſimilari poteſt: comitigat omnia apoſtemata vel ceſtra tumores et omnes alias ſuperfluitates. Et cũ res magis ꝛepercuſſiua deſiccatiua et conſumptiua contra humores frigidos q̃ alia medicina nouit. r ſi cum ea lauabis radices dẽtiũ bisyl⁹ ter curabit ſtriget r fortificabit ipſos ac dealbabit. Itẽ ſanat omnẽ fiſtulã et olayr⁹ nera q̃tũcũq̃ ꝓfũda ſũt. Item ſi cũ ea lauabis vuln⁹ capitis dũmõ pia mr̃ non ſit leſa oẽm fiſtulã noli me tãgere mortoſoſq̃ vnguiuz r ola apata corrodẽtia curabit. Et ſi cum ea lauabis oẽ gen⁹ guttaz ex frigidatione cũ liberabit. Sanat ẽt pcuſſiones ſi cũ pãno lineo emplaſtraueris ẽt ex caſu in aliq̃ parte corporis locũ doloroſum curat pfecte. Emorroidas r anuz egrẽdientẽ ſtrigit: paralipſiz r oẽm mẽbroruz debilitatẽ fortificat r rectificat. Et ſcias q̃ ẽ res calida ſup omne genus q̃ fieri poſſit vel inueniri. Et tãte penetratiõis ẽt caliditatis q̃ ſi vna gutta repida ponaz in manu tua ſtatim penetrabit manũ ſine leſione. Itez ſi ſentires aliquẽ rumorẽ pedũ vel tibiarũ r dolorẽ iũcturaz ſi cũ ea lauabz r cũ pãno lineo ẽplaſtraueris oẽs egritudinẽ ex frigida cũ p uenietẽ r ex ſãgule putrefacto corrupto curabit. Itẽ ſi nerus cõtractus eſſet aut indignatus ſi balneaz iſta aqua tribus vel quatuorvicibus cito liberabit. Tertia aqua q̃ hz colorem ſanguinis ſiue citrinũ eſt tãte ẽtutis q̃ ſi quis leproſus vtaz ea. xv. diebus p dimidiũ cochlearz ſingulo die liberabitur. itez ſanat hominem iuuenescere ſi ſumat põd⁹ vnius grani frumẽti cũ vno cocleari ſtoz borraginz. r bñ nota q̃ verũ eſt r vz ad tẽdentes ad extremum vite.

¶Aqua celeſtis duplex ẽt q̃li bet ꝑ ſe mirabiliũ operationũ (vt

i pſiti capſo ptz) r ſi cũ ea imiſcebis tãtũdẽ aque matris balſami r denuo diſtillaueris i bocia vitrea habebis theſaurum oim medicinarũ. Et ſi exide volueris poteris quatuor elementa ſeparare ꝑ ſe vnũ ab alio. Et primo de ẽtutib⁹ earũ dicem⁹. ¶Ye ſunt ẽtutes iſtarũ duarũ aq̃rũ celeſtis ꝑmez ſcẽ. Aqua prima ẽ tante r talis ẽtutis q̃ ſi de ea ponatur ſuper vulnere recenti non erit opus alio medicamine quia infra ſpatium. xxiiij. horarum vulnus ſanatum remanebit dũmodo non ſit vulnus mortale. Et ſi vulnus antiquatũ fuerit ſiue cancrum ſiue fiſtula ſiue lẽpa ſiue noli me tangere: ſi cum predicta aqua lauetur infra. xv. dierum ſpatium ſanabuntur: r lotio dz fieri de tribus in tribus diebus ſemel: r ſi ponatur gutta hmõi aq̃ ſup carbunculo infra paucũ ſpatiũ carbũculũ inficit: et ſi i oculo imponatur deficit aq̃ vnũquẽq̃ ipſi⁹ morbũ curat: dũmõ oculꝰ ex toto nõ ſit deuaſtat⁹ ſolã guttã int⁹ ponẽdo i termino triũ dierum ſanitatẽ recipiet: aut adtardi⁹ i ſpatiũ octo dierum. Itẽ ſi q̃s vexareꝝ ab i firmitate q̃rumlibẽ penetrenib⁹ vel i veſica vel in virga r biberit guttã hmõi aq̃ cũ modicum optimi infra ſpatiũ horarũ duarum rãpet lapis r ꝑ vnã fruſtatiz abſq̃ dolore ꝓiciet ipz. Siꝝ ſi neruꝰ eẽt attractꝰ ſiue idurat⁹ r ipz nerũ ex dicta aq̃ terꝝ ĩter balneauerz ei⁹ duricies ſtatiz molliſicabit. ¶Ite demũ ꝓpietates r ẽtutes i ipſa aq̃ reperiũt: q̃s dreuitatis gratie ꝓticeſcã: que virtutes in ꝓceſſu tẽporis oẽs infirmitates in cor

pore hylaro eueniētes curāt:et hoc in tē pestate nostra plerūq; expti sumus.

¶Secūda aqua mirabilis. ¶Scōa aūt aqua (vt inferi⁹ de mōstrabit) ē colozis sanguinis q̄ est p̄ciosissima ita q̄ ei⁹ virt⁹ a superis cōcessa vī. Ista aqua corpora ab oi ifirmitate conser nat mēbra debilitata ꝓfortat et fortificat ꝛ p̄sertim antiq̄. Passiōes ēt cholericas curat:humores viscosos ꝛ infectos corodit ꝛ expellit:cerebrū ꝛ memoriaz debilitatam fortificat ꝛ ꝓfortat: intellectū augmētat ad indagā dū res difficiles:laborē ꝓhibet:cor cōfortat:sanguinē puri ficat:pulmonē cōsolidat:putridū anhelitū curat:splen in suo statu ꝓseruat sine ali q̄ lesione ꝛ labore ipm ab oi turpitudine ꝛ corruptiōe ꝓseruādo. Guttā ēt q̄ cadere dz mirabil⁹ ꝓhibet. Sanat si fr oēs hūores fridos mel icos ꝛ corruptos:ꝛ si ponaī in aurib⁹ cū bōbice ifuso cū dicta aq̄ surditatē tollit. Remouet ēt tumefactiōes dolores ꝛ passiones corpa hūana aggrauātes:stomachuz ꝓfortat purgat et facit bonā digōnē:febrē q̄z tertianā quartanā ꝛ quotidianā tollit ꝛ fluxū vētriz stringit:iteriora oia corporis humani ꝓseruat. Curat i suq̄ infra spatiū duoz mēsiū leprosos paraliticos ptisicos hydropicos ꝛ guttosos. Demū si senes ꝓterent ista aq̄ ipsi i iuuenilē etatez redirēt. Dr ēt q̄ ista aqua est tāte virtutis et potētie q̄ si ds laborares in extremis ꝛ ponaī in ore eius gutte due h⁹i aque:ita q̄ illas iglutiat i puncto tpis spatio vires recupera bit ꝛ viuet dūmō de⁹ vltimū terminū vite sue nō statuerit. Conseruat corpa i statu optīo ꝛ abq̄ ifirmitate. Dz ē vti hmōi aq̄ q̄ eā sumere voluerit a mēse Octobris vsq; ad dimidiū mensis Aprilis i q̄titate medū coclearis. singula vice sumēdo ipaz i aurora. ꝛ sufficit vna vice in singula hebdomada. Stardos ēt ad bonū sensuz ꝓducit. Modaūt ꝓfectionis hmōi aque talis est. R. aq̄ vite ex bono vino cōfecte ꝛ ponaī in bocia lōgitudinis vnius cubiti bñ obturata: facto cooperiaī bocia in sterco re eq̄no aut in vinatijs aut sic er cote colūbi recēti dūmō non sit nimis hūidū ꝛ aquosum: nec nimis calidū ne frāgaī bocia dimittēdo collū bocie ex ad aerē ex caliditate stercoz̄ buliet bocia fortiter:ita q̄ aq̄ ascendes supra collū ei⁹ q̄ statim declinabit inferi⁹ propter frigiditatez aeris:ꝛ sic faciēdo ꝓuenient ad perfectionez infra spatiū. xxx. dierum:quibus elapsis extrahaī bocia ꝛ ponantur in dicta aqua res infrascripte postea ob turet optīe ne respiret:et sic dimittaī p dies octo:vltiate pōa tur bocia in balneo marine cuz herena ponēdo capellū cū rectificato bñ obturato ꝛ facias ignē clara videl exire. Cū aūt videris ipaz aquā i rubeū colorē mutari:statī muta recipiēte bñ obturatū:q; hec ē scīa aq̄ quam reseruabis in vase vitreo optime obturato. Species vero que ingrediuntur in ista aqua sunt vt infra. R. cinamomi fini. garioflorum muscis muscate zinziberis zeduarū galange piperis longi etyrotundi cortices citranguli spice nardi ligni aloes cubebe cardamomi calami aromatici camedreos camepitheos macis thuris albi tormē tille rotunde hermodactilorum medulle ebuli albi seminis iuniperi bacce lauri seminis flox matricarie seminis apij semis feniculi anisi fol. salvie ꝛ flox basilici rozismarini maiorane mente pulegij stichados flox sambuci rosaz. rubeaz. rosaz. alborum rute scabiose lunarie minoris agrimonie cētauree fumi terre pinpinelle crispini siue tarascon eufragie capilli veneris capitis monachi vel endiuie seminis de acetosa sandalo ci. citrinoz. aloes epatici aā. ℥. ℈. ij. ℥. ij. ficuū siccaz. vue passe dactiloz sine ossib⁹ amigdalaz. dul. granoz. pini aā. ℥. j. aq̄ vite ex optimo vino ꝓfecte ad q̄titatē zuccari quadrupl⁹ dictaz. zuccaro li. iij. mellis albi li. ij. Et pio radicū gētiane ātbos. flox rozismarini nigelle q̄ napanis porcini se. absin. oiz aā. ℥. ß. Et ista aqua ꝓfecta mō quo supra dictū fuit: vez cum drogis sine specieb⁹ herbis ꝛ alijs dictis vocaī aqua celestis. et anteq̄ dicta aqua ad distillādū ponaī in dicta aqua plurīes lamina aurea candēs extinguaī deide ponaī in ea minute pleōrētales ꝛ distillabis ipsam. ꝛ vz sine aq̄ cū ponunī ad ignē: aduerte ne perle soleremaneāt in colore deuastarenī. Et ista aq̄ sic cū auro ꝓfecta ꝛ cū plis vz ℥ oēs ifirmitates iā dictas.

¶De virtutib⁹ diuersaz aq̄rū.

¶Aqua buglosse ꝛ citronelle sine ambra ꝛ flos boraginis letificant cor ꝛ animam hominis.

¶Aqua flox sambuci vz ad duritiē splenis:aperit vias vrinales ꝛ abstergit faciem.

¶Aqua flox labruscaz. prouocat vrinā arenulas expellendo.

¶Aqua rozismarini vz ad oēs passiōes neruoz frigidas. Aq̄ plātaginis vz ad fluxū sanguis cū refrigeratione ꝛ ꝓpticitate. Aq̄ pētafilōis vz spāl⁹ ad puocādū vrinā ꝛ materiā arenosaz.

¶Aqua scabiose valet passionibus pectoris sicut tussi catarrali ꝛ dolori arteriali. cā est: qz iuuat ad expellēdū illā materiā.

¶Aqua radicū bruscī sparagi feniculi petrosili apij gramis. oēs simul valēt ad passiōes lapidis:sunt etiā aperitiue venarū ꝛ puocatiue vrine:sed aqua graminis per se valet ad lūbricos interficiēdos:aperit opilationes ꝛ vrinam puocat.

¶Aqua solatrie herbe morelle valet epati calido:et est valde refrigeratiua.

¶Aqua rubeo tinctoz vz p⁹m ad aperiēdas venas matricis.

¶Aqua flox camomille dolores itrisecos mirabil⁹ mitigat.

¶Aqua mente ꝓfozmat stomachum frigidum.

¶Aq̄ betonice vz ad apiēdas venas mficis i passionib⁹ ei⁹.

¶Aqua saxifragie vz ad frāgēdū lapidē in renib⁹ ꝛ vesica. et ad expellēdū materiā arenosā.

¶Finit liber octau⁹ eiusdē magistri Joānis de Vigo Genuēsis De anxilijs ad vsum Chirurgie qui antidotariū dicitur.

¶Incipit liber nonus de additionibus magistri Joannis de Vigo Genuensis.

¶Cap̄. j. de regimine sanitatis ad liberos.

Cam cibus modo debratus q somnus et potus z exercitiū tēperatū ad sanitatē ꝓseruādam z morboꝝ gña multa euitāda maxime ꝓferant: vt in antiquoꝝ z modernoꝝ monumētis reperitur. Accirco fili mi Aluisi de cōueniētioribꝫ ꝑ cōestōe potu exercitio z alijs iā dictis ad sanitatē tuā tuoꝝq; fīm ꝓseruandā vtilē regulā scribere putaui. Nā (vt tostat hypo. medicoꝝ princeps) ꝓseruationē sanitatis ꝓsistere a multa nimiaq; repletiōe elōgādo se ab ingēti z supfluo labore manifestuz est. Respice igit quale hyp. tz in his duobꝫ sanitatē corporis humani mariā l parte vigere. Abstineas ergo te fili mi Aluisi a supflua z nimia repletiōe. Sic ēt a tali excessu z intēperantia exercitij atq; laboris q cibū corrūpere z digōnē verā impedire valeant. Qua de re si q̄s tm cōedat aut bibat z supflue saturet necessario stomachi imoderata sequit extēsio. vñ de necessitate advnā quāq; mēbri extēsionē intēperata ipsius ztinuitatis solutio sequit: z deinde virtus eiꝰ valde debilitat. Et ꝓpterea q̄n stomachus in tali dispositione reducit oēs virtutes eius necessario debilitant: ita q ab eo nulla vnq; bona celebratur digestio. Vñ plerūq; causat ei ingēs dolor z debilitas z motus ipsi⁹: z maxime q̄n post repletionē potāt multa aqua: quare verisimile est q eidē stomacho vna ex mīfrascriptis rebus accidat: vcz q taliter corrumpat in eo digestio q inde ad festinā mortē ꝑueniat. At si corruptio digestiōis in stomacho fuerit remissior a dicta corruptiōe tūc lz hō efficeret infirmꝰ: tñ cū bono et sufficienti regimine liberabit: mala insup z exigua pōt esse digestio ita q patiēs sustentabit abs eo q incidat l lapsum alicuius egrotatiōis. Sed hoc nō fit sine aliquo corporis labore. Vñ mala z corrupta digestio distinguit fīm tres modos: aut fīm diuersitatē cibi: aut fīm diuersitatē cōplexionū z tempoꝝ: aut fīm preparationē membroꝝ ad egritudines suscipiēdas. Distinguit primo fīm diuersitatē cibi qñ aliꝰ est facillime digestio nis: aliꝰ vero mediocris: aliꝰ vtiq; difficillime digestionis iudicat. Et ꝓpterea diuersa cibaria in vna mēsa ab experto medico dānant: nā vno cibo digesto alter digeri icipit: z isto mō fere est ponere indigestū sup digestū quo nihil deterius est ad sanitatē corporis custodiendū (vt oēs testant autores.) Et ideo dñs hugo de senis vir pe ritissimus in medicina multis in locis ꝑcipit nō sumere sēm cibum dū in stomacho sentiat primus. Quāobrē si q̄s vult sanū ꝓseruare (vt antiqui z moderni tenēt scribentes) studeat in tēperatis horis diei cibū sumere ea quantitate z natura vt stomachus ingenti grauamine nō extēdat: z sint cibaria q̄ sunt nature in totum non repugnātia nature salubria existant. Et hoc regimen ꝑ posse seruandā est ꝑ sanitate manu tenēda: quare Pontanus latine lingue vir peritissimus ingenioq; preclarus nus interrogatus qua ratione duce

bat q vno tm cibo ꝓtēptaretur. Rñdit ne nimiū indigerē medico. Ergo ꝓssime cognoscit p si mala z corrupta digō l stō fuerit ipoꝰe vī q possit in epate ac alijs mēbris bōa z sana fieri digō. Qua de re gubernatores eōrū ad ꝓfectiū atq; brauitatē ꝓsuetudinis sitis ocurrētiū sitis titudinaꝝ lo quēdo docēt nos modū q̄ sanitatē ꝓseruare dēmꝰ. Vñ fili mi charissime Aluisi l veritate tibi dico q si hoēs regerēt ꝑ sui cōmestione potu z exercitio eo mō eaq; mēsura q̄bus regunt equū suum a multis z diuersis egritudinibꝰ euaderēt ꝓcul dubio. nō essi q̄sq; repit q̄ nō ꝓpter suis eēs cibi mēsurā ꝓpter tionatā sp z l oibꝰ horis cibādi eos l tali portiōe qd possit sine difficultate z labore digerere: naz moderate cibarent z inordinatis tpibꝰ fatigarent. hi q̄dē in firmarent q̄s q̄dez holes l sere solēt. Sic q̄z q̄libet sagax et sedulꝰ l suis exercēdis negotijs ac motibꝰ pficiēdis: nā motus ñ laboriosꝰ ē radix z ꝓncipiū ad sanitatē ꝓseruādā z egritudines expellēdas. Vñ diuinus hyꝑoc. ad ꝗ ꝓpositū vt. q̄s sanitatē sua ꝓseruare velit eo exercitio vti debeat q̄ sua notabile supfluū z ītrīnseū ꝗualitē pcipiāt. Quare sciēdū ē nihil l mūdo existere q motui et exercitio equaleat ꝑ sanitate q̄ani corporis ꝓseruanda: q̄m moꝝ tēperatꝰ excitat z corroborat calorē nālē in oibꝰ mēbris. Quo q̄dē calore supfluitates l ḡuano corpe gñate exiccant z nocumētū ex malo regimīe factū expellit. Et ꝓpea sic hūana corpora ꝓdecēti exercitio a mal z diuersis hūoribꝰ ꝰēdū tur eodēq; mō artificū ītra q̄n exercitāt tēpato exercitio lōgo seruāt tpe: ne a rubigie vsus ētur. Distiguit q̄z ex diuersitatē ꝓpōnū corpoꝝ z āni tēporū. Nā alia portiōe z ciboꝝ q̄litate corpa vtūt cholica: alia sāguinea: alia flatica: alia q̄dē melācholica. sic q; mō ēt alia portiōe z q̄litate ciboꝝ l tpe estatz Alia hyemali tpe vti dīt. Tpe q̄dē estiuo cibaria faciliozꝝ dīnt eē digōnꝝ z pauciozꝝ ēgritatꝝ. z nō aliū ob cām nisi ꝓpea qz calor nāt eo tpe ad exteriora sparg z extēdit vltra debitum: vñ virtꝰ digestiua stōi z epatis necessario debilitat. vere hyemali tpe: qz calor nālis fortificat ꝑ cōstrictionē poroꝝ z coadunationē dicti caloꝝ ad ītra. Jō tūc tpis pōt z l q̄litate z ēgrita te maioz cibꝰ sumi. Tertio de Tertia diuersitatē membroꝝ ꝑparatorum ad egritudines suscipiēdas. Naz impoꝰe ē vt pdict imꝰ stō erāte discrasiato a sua naturali q̄litate z ꝓpone vt aliq̄ bona z idonea cōsequat digestio. Sic ēt epate exīte discrasiato verisimile ē q̄ l stō z l ceterꝝ mēbris longa z adulterata efficiat digō. q̄re vt ad bonā z idoneā digestionē fili mi Aluisi puenire possis sp vtilissimū erit pdicto. mēbroꝝ sanitatē custodire z eoruꝝ morbos medicinali bñficio delere. Aliō insuper remediū ad sanitatē cōseruandā est exercitiū tēperatus post expulsionem prime z secunde digestionis z supfluitatem et

tercoris ꝛ vine celebriatā ꝛ q̄
p̄ posse ēt i stō fcā sit ꝑpleta di
gō. Exercitiū ḡ dz eē rēperatū
nec fieri dz tpe magni est⁹ nec
magni frigoris: mā sicut Gal. te
stat quēadmodū exercitiū pro
regimine sanitatis est ꝓueniēs
ieiuno stō: ita ꝛ eē post cibuz
sūmoꝫe ē nociuū. ¶ Sit p̄terea
por⁹ tu⁹ vinū albū odorifer-
rū aut cerasolū aq̄ fontis vl ci
sterne vel optimi flumis bene
liphatū. Nec p̄ posse ē facien-
da cōēsio nec potio nisi conde
scēs appetit⁹ ꝓcesserit: qm̄ se-
pensiero holes famē sitiq̄ mē
dosū patiunt: q̄ fames ꝛ sitz ab
hūozib⁹ melicis os stōi mozdi
cātib⁹ euenire ꝓtigūt. Igit nisi
notabilr sitiat ꝛ esuriat hō mi-
nime cōedet ꝛ bibere dz. ꝑ Sō
n⁹ aq̄ i die naturali sit p̄ spaciū
septēvl octo horaꝝ tpe noctis
ꝛ nō diei. Iurta illud dem̄. Si
vis viuere san⁹ fuge sōnū me
ridianū. Et ꝓpca vt lāt Uergi.
Turpe est toā somno ꝓsumere
noctē. ꝑ Reliquū est vt inquit
Cel. q̄ si tu bñ vales ꝛ tue sp̄ō
tis es nūlis te legib⁹ cōestiōis
obligare ꝟbes moderatā tñ vt
iā dixim⁹ ꝑtitatē ciboꝝ sumē
do q̄ a stō bene cōcoq̄ digeriq̄
valeat: ꝛ ꝓpea fercula tua sint
bōi nutrimēti facillimeq̄ digō
nis. Carnes itaq̄ sint ānuales
agni castrati hedi vitli pullor
gallinaꝝ ꝛ auiū i arboꝛib⁹ col
linis ꝛ liberis patis degētiū.
Panis sit ex optimo tritico et
oi alia mixtura ꝓhibet⁹ ꝛ bene
fermentat⁹ ac optime decoct⁹
duoꝫ vel triū dieꝝ ad pl⁹. Nec
cōedat actualr calidus: qz sua
caliditate actuali stōm vitiat
ꝑtitē digestiuam corrūpēdo.
¶ De olerib⁹ aūr ꝓueniēt ioza
et magis salutifera sunt: velut
borago lactuca blita alba spi
nachia melissa cetosa petrosi
liū mēta ꝛ bugulosa q̄ ola i bro
dio p̄dicta. carnū q̄ gillati et
mixti decocta ad gustū sūt de-
lectabilia ꝛ ad sanitatē ꝑseruā
dā vtilia. Aluū eteī lubricam
disponūt ꝛ ab eisdem benigni
generant hūozes. ꝑ Legumi-
na ola i sup̄ ꝑter cicera lēces et
cicercl'as sūt dimittēda. De ra-
dicib⁹ q̄z meliozes sūt naponi
ꝛ raye i brodio carniū decocte
ꝛ cū fenicl'o ꝛ parū croci parū-
q̄ piperis aromatizate. Bau-
cia q̄z sine pastinaca homula-
na lz sit dure digōnis tñ sub ci
nere aut i aq̄ decocta: deīn cuz
aceto ꝛ oleo dulci ac sale cōe
niēti parūq̄ piperis cōposita
loco salsamēti sine ysalatine tē
poze hyemali tolerat. Radix
silr cicoree ḃcoctaꝝ folia ei⁹or
die p̄dicto ꝓdita vtilr ꝓcedūt
Cappares insup̄ et lupuli atq̄
sparagi ſm oēm modū admis
nistratiōis in ꝓncipio p̄dūt ꝛ
cene ab oīb⁹ ꝓcedunt. Inter-
dū silr gēa inducēdi appetitū
comedere pa⁹ infrascripte in-
salatine ꝛ pa⁹ raffani non cris
multū alienū. ℞. folioꝝ tenel-
le lactu. tarascōis siue sizerbe
le pinpinelle mellise herbe ve
ris ꝛ herbe leporis ꝛ alia q̄ ōs
oregina aā. M. ℞. flozis borogi
nis si ꝓueniri possint ꝛ rozismā
rini vel cimaꝝ ei⁹ p̄tapholi
nis mēte romane petrosilī ni
te aā. pa⁹ oīb⁹ lotis cū aq̄: dez
inde cū aceto ꝛ oleo dulci ꝛ pa
rū sal fiat salatucū. Cāpestris
vo bauncia i aq̄ bñ ḃcocta ꝛ de
inde cū oleo fricta ꝓ⁹ faria ꝛ
pa⁹ zuccari inolnta vtilr ꝓces
dit loco piscīū. Silr ēt cucurbi-

ta ꝑericcata ꝛ ordie iā dicto ḃco
cta ē ad gustū ꝺlectabil⁹ ꝛ sani-
tati nō ē nociua ꝛ i brodio car-
nis ḃcocta: ꝛ cū pipe parūq̄ ca
sei ꝛ croci ꝓpata ēt est delecta-
bil⁹. Recēs vo ꝓpe estatis cum
brodio carnis fenicl'o ꝛ agre-
ste vtilr decoct⁹. Feniculū est
nocumētū sue vētositatis tol-
lit. Usus frequēs ei⁹ ē vt oēs te
nent docto. gñare colicā. Jō cū
feniculo ordine iā dcto decocta
cōedi dz: ꝛ i moderata ꝑtitate.
Cauliū olz gña ēt ꝓ posse vitā
da sunt: qz malos ꝛ melicos ge
nerāt hūozes ꝛ visum ō sui nā
caliginosū reddūt. Uñ si come
dañ sunt de raro ꝛ i pua ꝑtita
te cū mēta ꝛ petrosilio ḃcocti.
Feniculꝰ ḡrū lz sit dure digō-
nis tñ cū brodio carnis ḃcoct⁹
aut cū aq̄ aut oleo ꝛ pipe accō-
modate cōcedit: qz ēt ꝑtutē hz
ꝑseruādi ꝑtutē visiuā. ꝑ Pasti-
la denicq̄ ꝛ victualia paste ra-
rissime sūt cōedēda: ꝛ eoꝝ be-
paar ē pip cū ruta. ꝑ Silr etiaz
da. Si tñ comedant sūt in pua
ꝑtitate ꝛ raro: ꝛ añ eoꝝ coctu-
rā cū oleo vt tenēt sapiētes ve
teres decoquāt cū aq̄ ꝛ porꝛ.
et bezaar ē alliū origañ. ꝛ pip.
Olia silr gña piscīū ꝓter pi-
sces ō libero mari et q̄mosos
sūt auferēda eoꝝ malitiam
quā hñt i gñando ſkaticos ꝛ vi
scosos hūozes. ꝑ Fruct⁹ ēt oēs
qz ō facili corrūpenī i stō i pua
ꝑtitate cōedant: meliozes cō-
ficus pruna damascena optie
matura: pſica: pira poma odo-
rifera. Silr melones ꝛ agreste
ceraſa ꝛ amozena. Reliquū vo
fructū ꝓ posse ē penit⁹ enitā-
dum. ꝑ Et ꝓ puto fili mi Aluisi

Flebo thomia.

¶ Flebothomia vt oēs antiq̄ et iuniozes te
nent sapiētes ē hu-
manoꝝ vtilis oīatio.
Et est fecuriot eūa-
tiōe pharmaci per os sumpti.
Nā in medici arbitrio ē eūare
p̄ flōmiā sanguinē bonū ꝛ ma-
lū relinq̄re venā loco ꝛ tpe re-
stringēdo. Est insup̄ potētissi-
ma morboꝝ curatio et sup̄ abū
dāti sanguine eueniētiū i q̄b⁹
nō ē digestio expectanda. Hu-
mozes aūt mali q̄ cū ipo mixti
sunt spōte secū euacuañt. Qui
vo extra venas: vt capko ꝓ-
prio de purgatiōe dicēt. phar-
maco ꝓpetenti ꝓmodi⁹ habita
eoꝝdē digestione eūañt. Est
q̄z flōmia incisio vene eūans
sanguinē ꝛ hūozes decurrētes
cū ipo: ita testat⁹ est Arnaldus Arnal.
de villanoua in libro de oꝛ p̄ō villa
ticulari. Uñ regula gñalissima nouā.
sp̄ est ſm Aliabatē. c. ꝓprio de
flebothomia. vt enemate ante
flōmiā vēter a fecib⁹ et malis
hūozib⁹ p̄ posse eūet: ne vene
inanite post flōiam malis va-
poꝛib⁹ a fecib⁹ eleuatis et ma-
lis hūozibus impleri valeant.
¶ Extractio sanguinis esse dz
inter vtrūq̄ ꝟcz iter copiosaz ꝛ
diminutā flōiam. Nā si minus
extraheret de sangute q̄s moꝛ-
bi nature necessitas postulat
illa eūatio ita profecto morbo
parū opitularetur. Silr etiam
si pl⁹ sanguinis extraheret q̄s

res ꝺ̄ſideraꝛ abſq; dubio ange
reꝝ qñq; morbꝰ ꝛ ꝯbilitareꝝ ꝺ̄=
tus. Cauc igiꝝ (vt inq̄t Auicē.)
ne adynā duaꝝ ifirmitatū egrū
ꝓducas: vꝛ aut ad hūoꝝ cho=
licoꝝ ebullitionē aut frigidoꝛ=
rū cruditatē. ℣ Cōclusiue ergo
ſequiꝝ q̄ meliꝰ ꝛ tutiꝰ ſp̄ eſt in
faciēdo flōiaꝫ peccare i pauci
tate extractiōis ſanguis q̄ꝫ in
q̄ntitate. Jō (inq̄t p̄fatꝰ vir) me=
lior eſt mꝫtiplicatio numeri q̄ꝫ
multiplicatio q̄ntitatis. ℣ Raſ.
aūt ꝺrto almāſozis dicit ipſaꝫ
flōmiā multū ꝓficuā eſſe ad ſa
nitatē conſeruādā ꝛ ad egritu=
dines remouendas: ꝛ eo maxi
me hoc facit qñ ipa tpe ꝓgno
ſticiē. Jgiꝝ ſcēa et tertia mor
bi dies flōie apte videnꝫ. Tñ
ſecuriꝰ eſt reiterare flōmiā q̄ꝫ
ſi multum ſanguis vnica vice
mitteretꝫ: ꝓſueuit enim natura
ſanguinē bonū ſibi tñ accom
modatū detinere ꝛ ꝓ poſſe cō=
ſeruare: qñ. i ipo ſanguine bo
no hūana vita ꝓſiſtit: hꝫ inſup
malū ſanguinē a ſe ſp̄te repel
lere. Et ꝛpes Hale. vj. āphoriſ=
morū ꝓticula in ꝓmento illius
amphoriſmi. Quibuſcūq; flōia
aut pharmacia confert ꝛc. dicit
circa p̄cipiū ꝓmēti. ℣ flōia eſt
eūatio vlis oībus paſſiōibus
de plenitudine malos hūores
euacuādo. Jdeo (vt Anto. gni=
neriꝰ teſtaꝫ. c. de febre peſtilen
tiali et peſte.) ꝙ ſi ipa efficiaꝫ
copioſa virtute tñ ꝛ etate ꝛſen
tientibꝰ ꝛ nullo ꝺicēte ſintho
mate materia faciēs febrē pe=
ſtilētialē ꝛ peſtem ab ipa flōia
adeo exoneratur ꝙ plerūq; vl=
teriꝰ minime ꝓcedere valeat.
℣ Quāobrē ſicut flōia tpe opor
tuno fcā eſt cā multoꝝ iuuamē
toꝝ (vt iā dixim⁹.) Jta etiaꝫ qñ

Aui.

Raſis

Sal.

Anto=
nius.

fit flōia ꝛ nō debet fieri dico ꝙ
mꝫtoties eſt cā debilitaꝫ ꝺ̄tu
tis ꝛ hydropiſis iterūq; ꝛ mꝫta
rū diſpōnū malaꝝ. Jō i glacia
li hyeme ꝛ feruida eſtate niſi
neceſſitate maiaꝝ vrgēte nō fit
faciēda flōia. ¶ Caute ꝛ ꝓſul=
te ꝓcedaꝫ i extractiōe ſanguis
nis tpibꝰ iſtis ſi qꝰ fuerit vt
fiat flōia ſanguis tñmō malus
eſtandꝰ eſt: ſincerꝰ aūt i q̄ vita
nā ꝓſiſtit accuratiſſīe ꝓſeruaꝫ.
℣ Uñ ſi pro eradicatiōe morbi
flōia ꝛ pharmacia neceſſarie eē
videnꝫ eē li neceſſitate fiat flōia
talis q̄ oēs hūores idifferēter
eūare valeat. Et in ſequēti die
lenitiuum ſolutionis facillime
egrotāti exhibēdū eſt. ¶ Duāſ
te deniq; ſunt vtilitates ḡbus flō.
mediantibꝰ ꝛ antiq̄ ꝛ moderni
auctores venā apiri laudarūt.
ꝓria valet ad hūores eūandū
vniuerſales. Scēa ad materiā
de loco ad locū diuertendum.
Tertia ad attrahendum. Quar
ta ad alterandū. Quinta ad ꝓ=
ſeruandum coꝛpus ne cadat in
lapſum egritudinis. Sexta et
vltima ad alleuiādum. De hac
ſexta vtilitate intētionē facit Ga
le. vj. terapē. c. xv. dicēs. Jgiꝝ
virtute etateq; ꝓſentiēs cer=
te optimū eſt venā ſcidere: nō
mō in ſinochūs febribus: ſed
in olbꝰ alijs q̄ de hūoꝝ putre
dine cauſant ꝛc. ℣ De q̄nta flō.
loquiꝝ Sal. i ꝓmēto illiꝰ ꝙphō=
riſmi. Quibuſcūq; flōia cōfer.
ꝙ flōia multos paratos incides
re in lapſam egritudinis ꝓſcri
nat ne cadant in eūdē lapſum.
De quarta ꝺ̄z p̄fatꝰ vir mētio
nē facit. ix. terapē. ꝛ in ꝓmēto.
xxiij. āphoriſmoꝝ primi ꝓtica
le. In his q̄ egerunt nō multi
tudinē cōſiderare oꝛꝺ dicēs q̄

Sal.

flebothomia vſq; ad lipotho=
miā refrigeratiōnē totius habi
tus ꝓſertim operaꝫ ꝛ extinguit
febrē ac ſi occidiſſet eam. ℣ De
tertia tangit hypo. v. particula
amphoriſmoꝝ. Et Sal. in libel
lo quē fecit de flōia. Dicit enim
hypo. loco prealleguato mulieri
ſanguinē vomēti ſupueniētibꝰ
mēſtruis ſolutio fit. Et ꝓpterea
dicit Sal. in ꝓnoiato libello qō
si volumus mēſtrua prouocare
venas inferiores vꝛ ſaphenas
tpe aduētus mēſtruoꝝ icidere
iſſimus ꝛ vētoſas ēt cū ſcarifi
catiōe in coxis iponimꝰ. ¶ De
ſcēa ſi ꝛ mētionem facit hyp.
particula. v. āphoriſmoꝝ illius
aphoriſmi. Poſteriora capitis
dolētia venā frontis apire ſum
mopere iuuat. Et Sal. v. terap.
demonſtrat quanta flia teneat
autoritatem aduerſus emoroſa
gia ſanguis narīū reſtringēdā.
Dicit em ibidē p̄fatus vir. Si
ſanguis a ſiniſtra parte naſi flu
erit gra diuertēdi ꝛ reſtringē
di ſanguinis emoroſagiā ꝙ ve
nā cephalicaꝫ manus oppoſite
flomauimus. ℣ De prima ſi ꝛ
vtilitate ēt plenarie locutus eſt
Sal. in loco ꝓallegato de flebo
thomia vbi pulcherrime repre
hēdit methoicos dicēs q̄ nō ſo
lū efficiꝫ flia gra euacuādi mul
titudinē humoꝝ peccantiū (vt
methoici arbitrati ſunt.) Sz ꝙ
ꝑ paſſiōis fortitudinem ſeu
multitudinē incipiente flegmo
nico aꝑate vel ipſo ſpectāte ꝙ
ꝑ percuſſionē factā in aliqua
coꝛporis ꝓticula vel ꝓpter
ingētē dolorē. vt Cel. c. de dolo
rib⁹ articulor⁹ teſtaꝫ.) dicit em
ibidē vbi ſentire ceperunt. i. do
lor articulor⁹ ſanguinis ſtatiz
mittēdus eſt. id em inter initia

factū ſepe annuam aut nōnū q̄ꝫ
ꝓpetuā valitudinē ꝓſtat. ℣ Se=
quiꝝ igiꝝ q̄ flomia nō ſolum re
ſpicit humoꝝ multitudinē vꝛ
etiā fortitudinē (vt ꝺ̄ximus)
ꝓpter paſſionis inteꝑātiam.
℣ paſſionis aūt fortitudinē vo
cat Sal. triplr. ꝓtimo rōne prin
cipalitatis ꝓticule offenſe.
Scōo rōne morbi magnitudi=
nis. Tertio rōne male morige
rationis morbi. ¶ Uiſo ſuperi⁹
de iuuamentis q̄ ꝓſit enenire ꝓ
flebothomiā ꝛ vtilitatibus: vi=
ſis deniq; nōnullis intētionib⁹
ꝓpter quas medici ꝛ chirurgi=
ci frequētiſſime ꝓ ſanitate coꝛ=
poris ꝓſeruāda ꝛ morboꝝ ei⁹
remotiōe vtunt flomia. Uiden
dū eſt mō q̄ ſint vene a medicis
cōiter incidēde: ꝛ q̄ ꝓſit flomiā.
tolerare: ꝛ q̄ flomādi ſūt. ℣ Qui
aūt ꝓſit flomiā ſuſtinere ſunt il
li (vt Sal. teſtaꝫ libello pluries
allegato) q̄ fortē hñt virtutem
ꝛ robuſtas venas ꝛ amplas ha
bitudinē nō macilētā caloꝛē nō
albū ꝛ carnem nō mollē. Jnq̄t
in ꝺ̄zia aūt diſpoſiti ſalubriter
minime eam poſſit ſuſtinere ꝓ
ꝑ paucitateꝫ ſanguinis q̄ in
eis reperiꝝ ꝛ ꝓpter rarītatē car
nis: ꝛ iſta de cā pueri ante quar
tūdecimū annū nō ſunt flomā
di. Nec ſenes vltra annos. lxx.
niſi maxima vrgente neceſſita
te: ſz Auēzoar flebothomauerit Auen=
filium ſuū triū annoꝝ. ¶ Uene zoar.
deniq; que cōiter flebothomā Uenę
tur ad ꝓplures remouendas flomiā
paſſiōes ſunt vt infra. ℣ In ꝓti
mis vena frontis: qꝛ valet (vt
oēs fere autores tenent) aduer
ſus oculorum obtalmiam ꝛ con
tra migraneā ꝛ dolores capitis
ingētes: freneſim quoq; ꝛ men
tis alienationē ꝛ lepꝛam nouā

emẽdat: due vene q̃ i collo repe riunt iterũ leidunt ꝓpter humores capitis ⁊ reuma. ℣ Uenã q̃ est iuxta nares q̃n incidit facit ad muditũ amissum recuperãdum caput repletum purgãdo. ℣ Sikr vene due q̃ in fauc̃ibus oris existũt q̃n flebothomãtur ꝓferũt aduersus scabiẽ capitis ⁊ pustulas q̃ i assafati fieri dñr: necnõ ℣ dẽtũ ⁊ mãdibulaꝝ dolores. Sz nouẽdecim q̃z capitis gutturis oziscꝫ vitia magnopere emẽdãt: vena ẽt labioꝝ oris incisa aꝑtibus gutturis ⁊ gingmaꝝ opitulat. Uena isup q̃ẽ in summitate nasi q̃n flebothomat capitis grauedine ⁊ fluxu oculoꝝ laborãtibꝰ pulcherrime medet. ℣ Uene ꝑterea due sub lingua exñtes ꝓferũt laborãtibꝰ passionibꝰ gutturis ꝑsertim sq̃ntia q̃n tps adest euacuãdi materiã ꝓsictã. ℣ Uena cephalica i manu flõmata vz aduersus capitis oculozq̃ passiões in ꝓncipio ipa facta de parte opposita. In statu vero ex eadẽ parte fieridz flebothomia vt materia ꝓiũcta euacuet. ℣ Uena aũt q̃ est inter annulare ⁊ auriculare digitũ q̃ flõmat sylenecris magnopere occurrit. ℣ Uena cardiaca siue mediana cõiter q̃n incidit laborantibꝰ cardiaca passiõe seu passione cordis plm ꝓfert. ℣ Uena ãz basilica seu epatica aperit sepensiero ꝑ epatis passiões laborãtibꝰ sanguinea febre. ℣ Uena q̃ ór sapphena ⁊ est i collo pedis ⁊ supra cauiculã ⁊ sub ipsa q̃n flõmat vz aduersus dolorẽ anchaꝝ ℣ inflãmationẽ ⁊ apãta testiculoꝝ ⁊ matricis ad mẽstrua ꝓuocanda. Uena ãz sciatica q̃ est in siluestri cauicula pedis potẽter (si apiẽ) dolorẽ sciaticũ sedat. ℣ Uene ẽt post aures exñtes q̃n incidunt aut apiunt applicatiõe sanguisugaꝝ aꝑatibꝰ ⁊ doloribꝰ oculoꝝ ꝓferunt memoriã rectificãdo ẽt ⁊ pultulas faciei ⁊ macꝝas oẽs mũdificãt. ℣ Uene isup timporꝝ faciũt ad magnos oculoꝝ dolores ⁊ pernosam obtalmiã q̃n incidunt ⁊ ligent. ℣ Uene sikr emorroida les apte ipõne sanguisugaꝝ a varijs passiõibꝰ corpꝰ ꝑseruant velut lepra cancro scabie malo mortuo ꝛtigine ⁊ meria. ⁊ pto ꝓterea inq̃t hypo. emorroides innate meliã sanat. ℣ Sũt ẽt ꝑter ea q̃plures vene corꝑis q̃ a medicis solẽt flõmari quas bicuitatis eã omitto. ¶ Et q̃z iterũ vẽtose tenẽt locũ flõmie marie de. ℣ Uẽtose itaq̃ sup renibꝰ ꝓpter vetose ⁊ virtute nõ ꝓsentibꝰ ⁊ plicate valẽt ℣ aꝑata corarũ ⁊ posad ꝓuocãdũ mẽstrua scabiẽ podagrã vẽtositatẽ vesice q̃z plenreticũ morbũ emẽdat. ℣ Applicatio ẽt ventosaꝝ sup ipatmis doloribꝰ oculoꝝ ⁊ capitis sumopere opitulat. ℣ Et si ponãtur sup nates doloribꝰ coxaꝝ ⁊ spine medent. ℣ Uẽtosa ẽt sup epste ipsita facit summopere ad fluxũ sanguinis. ℣ Et si sub mẽto applicẽt ventosa facit ad sq̃ntiã ⁊ ipsi⁹ materiã ꝓtrahit ⁊ strãgulantẽ ad ꝓtẽ exteriora reuocãdo testãte Cel. c. de ãgina. Cel. ℣ Itẽ facit si ponat super collo ab Aliab. sermo. ix. ij. partis. li. Aliapleti ó dispõne rega. c. xxiij. ꝓnũerant duodecim vene exñtes in brachijs: one vez mediane: due cephalice: one basilice: due asellares due cubitales. ℣ Capite aũt veñ. xiij. due q̃ sunt post aures due timporꝝ: due in oculoꝝ angulis: due organice ⁊ vna verticis venaq̃ frontis ⁊ vena nasi. Et due vene q̃ sunt sub ligua. In pedibus q̃z octo vene reperiunt: due in genibꝰ: due sapphene: due sciatice ⁊ due pectinis pedis. Et hec puto ti bi sufficere de flebothomia ⁊ vẽtosis deo dante ꝛc.

¶ Ca. de curatione.

Lanum est (vt ocꝰ tenent autores) q̃ sicut humoꝝ repletio est cã morbi ita euacuatio sanitatis. Qua de re ls Gal. multis in locis ꝑteser tim in tertio tegni ⁊ commẽto. iij. amphorismoꝝ illi⁹ ampho rismi. Qualia opz ꝛc. meminit de varijs ⁊ diuersis purgandi modis: vez ꝑ pharmatiã vẽtris solutiuã: ꝑ flõmiã: ꝑ sudorẽ: ꝑ fluxũ sanguinis nariũ: ꝑ vomitũ: ꝑ enema: ꝑ spuramina: ꝑ vrinã: ꝑ mẽstrua: ꝑ emorroidas: ꝑ balnea fricationes ⁊ exercitiũ. Tñ in ꝑticularibus doctrina de vẽtris purgatiõe ꝑ os sumẽda tñ per tractare intẽdim⁹. We flõmia q̃ dẽ in antecedẽti capꝰ vtilẽ fe cim⁹ sermonẽ. De enemate aũt sikr in antidotario nr̃o capꝰ ꝑ tio annuẽte deo dicemus quo erit recurrẽdũ. ¶ Euatio itaq̃ corꝑis ꝑ pharmaciã ne aliq̃d manifesti nocumẽti eidẽ corpi cãre valeat infrascripti canões a medico obseruãdi sunt. ¶ Ca bitionẽ purgatiõis i manifestũ cadat errorẽ: qz (vt inq̃t optim⁹ ℣D.) semel pereũti nulla deide suffragia ꝓsunt. Quãobrẽ circa corꝑis euacuationẽ p assumptionẽ pharmaci valde ꝓsiderãda est humoꝝ peccãtiũ ⁊ ꝓplrionũ ⁊ corꝑoꝝ nr̃ã. Nã frigidi rũ dux) fortiꝰ pharmacis euacuanf. Cal'i ho hũores tẽperis eũatiõibꝰ sũt euacuãdi. Sikr ẽt robusta corꝑa et laboti assueta ꝑsertim virorꝝ carnoloꝝ ⁊ q̃ medicinã solutiuã sumere sũt ꝓsueta fortiora pharmaca pati ꝑñt. Corꝑa aũt macilẽta senũ puero ⁊ corꝑa debilia ⁊ ibecillia q̃ nõ sunt ꝓsueta sumere pharmaca ꝛ ipz abhorrere necnõ mulierꝝ ꝑgnãtũ facilliorib⁹ purgationi bus vtdñt. Et ꝓpterea ꝓsiderare ẽt seu exercitiũ ꝓponẽ repletionẽ corꝑis ꝓsuetudinẽ vel in cõsuetudinẽ assumptiõis pharmaci etatẽ anniq̃ tps corꝑoris atq̃ loci regionẽ. Nã (vt inquit Cel. in ꝑn. sui ꝓemij) alia medicia vtũt medici i vibe Rõana: alia i egypto: alia i Gallia. ꝛc. Sikr ẽt alia medicina vtunf in pueris: alia i etate ꝓuecta: alia i senib⁹: alia i mulieribꝰ: ⁊ alia in fortiꝰ ⁊ rusticis corꝑib⁹. Et ꝓpterea dãdũ est aliq̃d (vt inq̃unt sapiẽtes) ꝓsuetudini: regioni: tpi ⁊ etati. ℣ Iuuat sumopere añ ordinationẽ pharmaci interrogare patiẽtẽ an lubrice an sticc nature sit vẽter ei⁹: an facillime an difficillie a medicis solutiua soluaf: qz isto mõ ẽt recti⁹ medicina solutiua egrotãti exhiberi q̃n ꝑ recitatã naturaꝝ patiẽtis cognoueris. ℣ Cõsideranduꝝ ẽt an egritudo ꝑ ꝓprietatẽ: an ꝑ comitãtiã: an ꝑ copassionẽ eneniat. ℣ Etates ãz ⁊ cõsuetudines ⁊ tpa morbi an i ꝓncipio an i augmẽtũ an i declinatiõe morbꝰ existat ꝓsiderare plurimũ iuuat. ℣ Qua de re q̃si oia ꝓdicta cõnumerata fuerunt ab

hypo.

hypo. hypo. i illo amphorismo ptic-
le ptic. Cōtēplari āt opz ꝛ tpa
ꝛ regiões etates ꝓsuetudines
ꝛ egritudines in ꝗbꝫ opz fieri
aut nō. ℣ Silr etiam dietabis
egrotātē sim rectā cōsideratio-
nē p̄dictoꝝ. dieta etem tenuis
interdū ꝓuenit: ꝛ aliqñ nō: vñ
in tenuibꝫ dietꝫ magis peccāt
egrotātes: ꝛ iō magis ledunt.
Oē em malū qōcūq; sit magis
sit magnū i tenuibꝫ dietis q̄m i
grossioribꝫ ꝛc. Et iō p̄tēplari dz
si ad statū egrudinis sufficiat
hypo. egrotātē dietare ꝛc. (vt hyp. in
ptic'a allegata refert). Inter
dū tñ corpora p̄dicta eūant ēt
q; in eis nulla existat repletio.
Et hoc ꝓpter vehemētiā egri-
tudis: vt habef tertio de inge-
nio sanitatis. ꝛ secūdo de regi-
mine acutoꝝ i cōmēto supra
illam ptē. Acutas egritudines
flebothomamus. ℣ In morbis
aūt cūtis a qualitatibꝫ: ꝛ non a
materia autores ꝓ eoꝝ remo-
tione auxilijs alteratiuis ꝛ nō
euacuātibꝫ ꝓcedūt. Et hoc pla
cuit diuino ℣ Mesue. ꝛ. d. Aui. q̄r
ta primi capl'o i quibus eūare
opz: ꝛ prima tertij capitulo de
soda materia. nisi forsan aliter
humoris malitia reprimi non
posset: vt i sanguīe alterato ad
furorē flia vtimur. vñ si debi-
tā q̄titatē nō excedat: ob q̄ti-
tatis diminutionē mala remit-
tit qualitas i sangnine: q̄ ma
litia ei' non ita vigorat. ℣ hu-
morē ꝛo peccātem solo q̄to vt
sinocha iflatiua illico modici
eūare solēt ꝛ nō alterare. ¶ Ut
ergo ad ꝓpositū nr̄m accedā-
mus dico vtilissimū esse cano-
nes deinceps cōnumerare: qui
in pharmacoꝝ exhibitione cō
muniter ab oibꝫ idoneis practi
cantibꝫ cōsiderari solēt. ꝓeter
timi ab illo excellētissimo Guil. Gnā. de
de varigana. capitulo ꝓprio ō varig.
purgatiōe. q̄ pulcherrime tra-
ctādo modū diuersarū purga-
tionum infrascriptos canones
descripsit. ¶ Primus de dige-
stiōe tractat (vt ībī ꝑlat' vir) di cano
melācholie ꝛ epar sanguinis.
¶ Tertius canō est vt ptícula
ris purgatio p̄cedat vl'em pur
gationē ℔z. M. Et hoc sī mā sit
pauca nō exuberans: vel qz suf
ficit illā educi ꝓ emōtoria illi'
mēbr̄: vel qz mēbrū mādās non
est forte in dādo nec recipiēs i
suscipiēdo: ꝛ corpꝫ ꝛ mēbrū nō
sunt posita sub dñio materiei
faciētis egritudinē in illo mē-
bro. Particularis aūt purgatio
(vt testat. M.) ē illa q̄ euacuat
materiā ab vna particula in q̄
exuberat: si cut ꝓ nares et pāla
tā materiei purgant ꝛ cerebro.
¶ Quartꝰ canō purgatiōis est
vt fiat purgatio ꝓ illā ptem ad
quā materia inclinat. iuxta illō
hypo. rcl. āpho. particule ꝑme
dicētis. Undecunq; nā recipit
inde ꝓ cōueniētiora loca duce-
re opz. Igitur si materia est in
stomacho faciens nauseaz: tūc
purges materiā ipsam ꝓ vomi
tū ꝓuocando. Si vero fuerit in
intestinis per secessum conue-
nientissime enematibus educit.
¶ Quintus canō est attendere
huiusmodi peccāti: vt (qualia opz
purgari purgent: cōfert ꝛ bene
fuerit) prima amphorismoꝝ ꝓ
ticula colligit in scō ꝛ penulti
mo amphorismo. Nā ꝓ sic ad ta
lem euacuationē sequit quies ꝛ
tranquillitas. ꝓ accidēs ℣o pōt
sed nocumentū: puta si crudus
humor euacuat: qr multū de iu
stō cū eo euacuat: ꝛ multis
ꝗbus relaxat. Et si humor sit

teriā euacuat peccātem ab illo difficilꝫ eductiōis ō se: vt qz sit
mēbro cui accidit a cōitate to- in locis remotis a vȳs ductuū:
tī' multiplicatiōis: aut a cōita vel qz corpꝰ sit male dispositū
te pluriū mēbroꝝ: aut famosoꝝ sicut in calidis ꝛ siccis corpori
aut eoꝝ q̄ sunt minoza illi' ma bus inflāmationi paratis q̄ de
teriei: sicut chistis. felis chole facili i essimerā transeūt: vt hī
stomachus flegmatis: ꝛ splē ab hypo. primo ꝛ q̄rto amplio
melācholie ꝛ epar sanguinis. rismo.
¶ Tertius canō est vt ptícula ¶ Sextus ꝓterea canō est vt vſ. ca-
ris purgatio p̄cedat vl'em pur summope aduertāt ne p̄mittāt non.
gationē ℔z. M. Et hoc sī mā sit fortꝫ purgatio flebothomie: qz
pauca nō exuberans: vel qz suf inde maxima sequerētur nocu-
ficit illā educi ꝓ emōtoria illi' mēta. Quāobrē si ꝓpingat mor
mēbr̄: vel qz mēbrū mādās non bū euenire ꝓp humoꝝ ꝛcruda
est forte in dādo nec recipiēs i tionē digerat diligēter māteriā
suscipiēdo: ꝛ corpꝰ ꝛ mēbrū nō ipsam subtiliādo ꝛ decoquendo
sunt posita sub dñio materiei cū digestiuis appropriatis ad
faciētis egritudinē in illo mē- mām grossam ꝛ crudā. Si vero
bro. Particularis aūt purgatio ex ebullitiōe cholere vl' humoꝝ
(vt testat. M.) ē illa q̄ euacuat cacoꝝ morbꝰ ꝑcedere videat i
materiā ab vna particula in q̄ tūc seriatiz digestiuis faciētis
exuberat: si cut ꝓ nares et pāla bꝰ ad mām calidā ꝛ subtilē ꝓce
tā materiei purgant ꝛ cerebro. dēdū est ꝓ coꝝ digōne et sedā
¶ Quartꝰ canō purgatiōis est tiōe hūoꝝ ebullitionis: de ꝗbꝰ
vt fiat purgatio ꝓ illā ptem ad oibꝰ tā in mā calidā q̄m in frigi
quā materia inclinat. iuxta illō da in antidotario nr̄o capl'o de
hypo. rcl. āpho. particule ꝑme sirupis sermonē feci mꝰ: ḡre ne
dicētis. Undecunq; nā recipit cessitate vrgente illuc recurre.
inde ꝓ cōueniētiora loca duce- Si vero in alicꝫ egritudine sto
re opz. Igitur si materia est in mia ꝛ purgatio necessarie vide
stomacho faciens nauseaz: tūc rētur: tunc hic ordo cōmuniter
purges materiā ipsam ꝓ vomi a practicātibꝰ obseruatur: id ē
tū ꝓuocando. Si vero fuerit in quod leuis purgatio ꝑmitta
intestinis per secessum conue- tur flebothomie. ℣ Flebothomia
nientissime enematibus educit. autem ꝑmittitur potioni fortī.
¶ Quintus canō est attendere Et sic cita minoratione en
huiuscemodi peccāti: vt (qualia opz eradicatiōe subita an diuersi
purgari purgent: cōfert ꝛ bene ne opꝰ est vt inchoef a minora
fuerit) prima amphorismoꝝ ꝓ tiua debili velut cassia manna
ticula colligit in scō ꝛ penulti ꝛ huiusmodi. Similiter etiā si
mo amphorismo. Nā ꝓ sic ad ta humores sint mixti cuz sangui
lem euacuationē sequit quies ꝛ ne aut a natura sanguinis non
tranquillitas. ꝓ accidēs ℣o pōt multum alienit: sic in isto casu
sed nocumentū: puta si crudus flebothomia ꝑmittatur. Et
humor euacuat: qr multū de iu hec fuit intentio Gentilis: vt Guil.
stō cū eo euacuat: ꝛ multis Guil. de varig. restatur capi- varig.
ꝗbus relaxat. Et si humor sit tulo ꝓprio.

vij.ca non. ¶Septim⁹ iudē canō ē q̄ tps apti⁹ ad vomēdū ē i estate: zvē ter vtili⁹ eūaī i hyeme p̄ secessū cū purgatiōib⁹ vī clisteribꝫ. Et ppea dicit Auic.c.ppio. clistere est medicamē valde nobile apō me p̄m dilectū ꝛc. Materia aūt furiose: vt.c.ppio ō fkoia dixim⁹.ꝛ ppe si fuerit admixta cū sanguie tā i estate q̄ i hyeme ptin⁹ fka euacuet. Verū si ipamet mā extra venas affuerit: tūc cartatico ppetēti nulla p̄cedēti digōne ipam statim eūare (vt superius diximus) ne cessarium est.

viij.ca non. ¶Octau⁹ sīr canon ꝓgit circa purgationē corpis p̄seruatiuaz ne cadat i lapsuz alicui⁹ future egrotatiōis. Quāobrē sciēdū ē q⁹ duplex est p̄seruatio: propria vez ꝛ cōis. Illa etem ōz cōis q̄ p̄seruat corp⁹ a morbꝫ p̄letiōibus. Et ad hāc purgationē faciēdā i ve oēs piti practicātes vtunt remedijs: de q̄b⁹ hypocr. locut⁹ ē i illo amph.pticule.v. q̄buscūq̄ sanguinē auferre ꝓuenit hos in vere fkomari opz ꝛc. in.vi.pticula illi⁹ amphō. etiā inq̄t. q̄buscunq̄ pharmacia aut fka ꝓuenit hos in vere pharmacari aut flebothomari opz: q̄ i vere fit magna humorum liq̄factio vā repletio futura ꝓtigere solet. bonus sīr Mes. autoritate hypo. p̄ hac itēr̄ōe vez p̄ cōseruatione sanitatis iubet vt in vere vī autūno ꝛ nō in alijs tpibus pharmaca denī. In estate vero ꝛ glaciali tpe neq̄q̄s iuxta Gal. sntiaz p̄ iā dicta itēr̄ōe corpus purgēt. nā incōmoda sunt tpa. Primo er frigore. Scōo er calore i genti. Et ppea sub cane et aī canē molestē sūt pharmacie (vt hypo. testat.) ꝓpria āt corpis p̄seruatio ē a determinato morbo. Preseruat em vt pusta a podagra vī alio morbo futuro. Et hoc fieri p̄t alio tpe q̄ in vere vel autūno: vt si aliquis eēt apt⁹ incurrere podagrā tpe autūni et veris in isto casu tpe estiuo vtaī p̄seruatiua medicia.

¶Mon⁹ aūt canō ꝓsaī circa curationez morbi. Et est vera curatio in oi tpe efficif: q̄ morb⁹ in oi tpe solet patiēt molestare. Et iō medicina p̄ remotiōe ei⁹ i q̄cūq̄ tpe necessaria est. Sīr hoc ꝓtingat vez i hyeme valida aut in estate euenīt egritudinē tūc opz q̄ loca sint adtiora vez calida i hyeme ꝛ frigida i esta te. Uñ bōi p̄ctātes teste Gal. li. de vari. in tpe estiuo aūdiem⁹ nō facis de aptiori tpe morbi i quo sit patienti exhibēda medicina. Tps itaq̄ apt⁹ assūptionis medicie ē p̄ncipiū vī egritudis digesta exīte mā ꝛ debilitationis: nam ista tpa aptiora videnī ad exhibendū pharmaca. Alia ho tpa sunt ineptiora pp accidentiū infestationē. In statu ho ꝛ augmento vtēti necessitate lenitiuis tm̄mō canōcessitate lenitiuis tm̄mō canōce vtunt. Sīr in p̄ncipio ante digestionem materiei i necessitate vtimur lenitiuis p̄sertī q̄n volumus materiam minorare. Et in hoc clisteria interdū seruant officium minorationis vī hī p̄ria quarti. ꝛ ab hypo. in illo amphō. 3rte pticule. Inchoantibus morbis. Si quid videtur monēdū mone. In statu vero silentiū habere nō nisi vtilissimum est.

¶Undecimus canon est q̄ cor

pora q̄ apata i intestinis vī mēbris cordi ꝓpinq̄s patiunt̄ potenti pharmaco nō purgent: q̄ medicamia scamōeata nō p̄nt (vt inq̄t Auer.) ān sp habeant ꝛ. corrigi a medicis p̄dictis mēbris p̄cipalib⁹ notabilr nocere. Et ppea Gētil. in scia medicali vnic⁹ iter practicātes lenib⁹ lenitiuis in isto casu dicit esse p̄cedēdū. Et maxīe si cum apate ventris fuerit stipticitas cōiecta: vī ēt materia fuerit pessi⁹ i digesta ꝛc. Sīr si mā eēt multū furiosa ꝛ multa: ex q̄ timor insurgeret: ly nōnulli laudent fortiozib⁹ pharmacis p̄cedēdū eē. tn Aui. medicor⁹ p̄nceps dicit q⁹ i talib⁹ apostema tibus fortī pharmaco vti non debem⁹: vez aut q̄ materia est difficilis eductiōis rōne sui aut rōne loci. Et ꝓpterea ad ꝓpositū nostrū nōnulli asserūt q⁹ fe bre existēte fortī et intēsa nō se cura etiā digōne dūmō mā non sit venenosa q⁹ nullum pharmacū fortē exhibeat ne sua calidi tate ꝛ inflammatione morbum augmentare valeat: vt colligit̄ in.j.cōmento ꝛ.iij.ampho. ꝛ le apostema ꝛc.

¶Duodecim⁹ canon est vt cor pora purgādo: ū añ assumptionē pharmaci fluxa fieri debēt ꝛ em. hypo. sntiaz enematibus liquidis sumēdo cibos humectātes ꝛ ꝺete liniētes nām patiēs vtaī: vñ si fridos hūores euacuare intēdim⁹ cibem⁹ carnibus pinguibus decoctis cū petrosilio ꝛ feniculo recenti ꝛ eorum curribus. Calidos vero humores habentia mercurialia bleta attriplicē ꝛ carnes pinues comedant: quia aliquantuluz ventrem mollificare ante exhibitionē pharmaci regula generalissima est. Verū si fluxus adesset in causa corpora fluxa facere deterius esset: imo in tali casu vomitiuum aliquod administretur.

¶Decimusterti⁹ canō ē q̄ si q̄s xiij.ca medicinā ab hoc eet loco ei⁹ debēt egrotāti leues pillē exhibere di dando cū eis apozima hūori peccāti appropriatū. Itez si itē das cholerā euare sit cōfectum ex fumoterre endiuia lupulis acetosa ꝛ currētib⁹ earū cursu. Si flegma fuerit in casu cui⁹ rebus decoctio sit p̄fecta facienti bus ad flegma euacuā. ū. ꝛ sic de alijs hūorib⁹ p̄ut necessitas euacuandi vnūquēq̄s hūorē postulat agendū est. et hoc asserit Aui. ex intētione quorūdam. Aui.

¶Decimusquartus canō est q̄ xiij.ca patiēs medicinaz bibat stoma non. cho ieiuno ꝛ ante assumptionē medicine p̄ posse vtatur i cibis ei⁹ pauco sale. Ac si patiēs calide fuerit cōplexionis aut patiat stomachi debilitatē: tūc añ exhibitionē medicine vtilissimū est (vt Guil. de varig. testatur) Guil.6 aliq̄d sumere velut aquā ordea varig. ceāvel vinū granatoz vī aliud nutriens subtile ꝛ lene et ante assumptionē medicie si stomachus ꝛ pedes fuerit frigefacti pānis calidis calefiāt. Unde si medicina est debilis sup ea pars est dormiendū: si vero fortis pōt patiēs p̄ horā dormire sup ea post eius assumptionem.

¶Decimusquintus canō est q̄ xv. ca habentes stomachos frigidos non. remoto corde vī abhominatione medicine si mouenī parum per bonū est: vt colligit quarto amphorismo. illo ampho. Cuz

ḡs elebor̄ biberit. ꝛ primo am
pho. Cū volueris magꝫ ducere
elebor̄ moue corpus ꝛc. Et iter
positis horꝫ paululū aq̄ tepide
sumat. Sꝫ nec mot⁹ nec potus
tantus sit q̄ opatio medicine
destruaṫ. his tñ moderni practi
Guil. ō cantes (vt Guil. de vari. asserit)
varig. raro vtuntur.

xvi. ca non. ¶ Decimusext⁹ Canō est q̄ su
mēs pharmacū differat cibari
donec opatio medicine cōplea
tur mala nutrimenta euitādo:
imo regula ḡnalis ē vt celebra
ta operatiōe ei⁹ q̄ patiēs man
ducet paucū de vno tātū cibo.

xvij. ca non. ¶ Decimusseptimus Canō sit ꝛ
est q̄ medicina operante nō dz
patiens dormire misi volūtas af
fuerit q̄ eius opatio restrigaṫ.
Nā etiā somn⁹ oēs fortes eua
cuatiōes potētissime ꝓhibet (vt
habeṫ scḋa primi. c. de eo quod
pronenit ex somno et vigilijs.)

xviij. ca non. ¶ Decimusoctau⁹ Canō est q̄
si stomachus habuerit multaz
cholerā ꝛ lōgā famē diu tolera
uerit: ita q̄ existimeṫ ipsuz eua
cuationē cōpletā nō posse tole
rare: tūc sup medicia deṫ aliq̄
tulū panis infusi in vino añq̄
vēter a medicia soluaṫ: qz iuua
bit opationē medicine. ꝛ si etiā
debilitas adesset etiā pharma
co opāte patiēs cibeṫ. Est ēt in
vsu apud practicātes exptos q̄
sumpto ꝓharmaco lenitiuo pu
ta. ℨ. i. ꝛ ß. cassie vel hmōi hñtis
naturā vt eger statim ꝓplete ci
beṫ. nā ꝑ cibū ꝛt⁹ linitiui vigo
reṫ: ꝛ ꝓpea melioꝝ faco patiēs

xix. ca non. ¶ Decimusnon⁹ Canō ēt est q̄
regulariter opandovt non vna
die purgatio purgationi multi
plicēt: p̄serti si purgatio fuerit
eradicatiua tñ practicātes cū
clisterib⁹ laudāt opatiōez m̄dici
ne adiuuare. Et vtute existe fog
ti ipa medicina eradicatiua nō
operāti brodiū caponis cū ℨ. i.
mānevtiṙ deṫ: ꝛ neq̄ pharma
cū forte sup fozti medicia exhi
beaṫ: qz opatiōes duaꝫ medici
narū vtiṙ soluētiū rarissime re
gulāṙ a nā. Et ꝓptera due no
tabiles euacuatiōes sm Auic.
opinionē i vna die egrotāti nō
sunt ꝓpinande: coacte tñ ꝛ ire
gulariṫ iterdū practicātes ope
rādo vtunṫ dātes duas eradica
tiuas medicias: puta si ꝑma nō
fecerit opatiōez aliā resecūdā
Et hoc faciūt casu quo magn⁹
timoꝛ adesset si euacuatio ꝓple
ta nō efficereṫ vt ꝓpetit i peste
ꝓp̄ ei⁹ ferocitatē: qz nisi statiz
euacueṫ materia venenosa: cito
q̄s rapit denozat. In isto etiam
casu nō min⁹ plz mihi sup fozti
solutiuo lenitiuā exhibere mes
dicinā quam rursum solutiuum
pharmacū reiterare: tñ vigenti
necessitate fac q̄ tibi meli⁹ visū
fuerit: qz ad vltias egritudines
vltie curatiōes sunt necessarie
ad pfectionē cure. Ceterū si me
dicamina vltra modū soluerit:
puta si idurerit fluxū. Vari ꝓ
medicina cōstipatiua velut rēu
barbarū vstū sirupus mirtinus
rosatus citoniū et hmōi modi.

¶ Vigesim⁹ Canō ē q̄ hoza al. ca
sumptiōis medicie si nimeaṫ ō ex. de
vōitu vl nausea stati eis cū pāe nota
assato cal'o in aceto infuso et
naribus applicato succurremr
masticando aliq̄d acetosi ꝛ vētosaz su
tremitates ligādo. ꝛ vētosaz su
per vmbilico imponendo: vt ht
in commento secunde particu
le amphotismozuz. Cepa ḡz cū
aceto odozata nauseam et vōi
tū in isto casu potenter euenire
ꝓhibet. Idē facit odozifera ḡs

hoſilium camphoꝛā et mentaz.

¶ Vigesimus primus Canō ē vt Auic.
celebrata operatiōe pharmaci primꝰ
solutiui ministretur egrotanti moda.
brodiuꝫ pulli cū zuccaro: vt si
aliquid medicine remāserit in
stomacho ab eo abstergatur in
sero. Sequēti vero die clistere
lenitiuum est administrandū:
de cui⁹ ordinatiōe in capitulo
ꝓprio sufficiēter dictum fuit.

¶ Vigesimus scḋs Canon est vt Scḋs
exhibens pharmacum preser- modꝰ.
tim solutiuum attendat infra-
scripta: videlicet reuolutionez
lune temperaq̄ anni et cursum
egritudinis ꝛ estus et frigoza:
quia (vt in alio canone dictum
fuit) alia medicia in estate alia
in hyeme cōceditur: quare nō
animaduertendo predictas va
rias ꝛ malas dispositiōes ꝛ im
pressiōes malaq̄ accidētia incī
dere potes imprudentia tua i
infamiam popularem.

¶ Vigesimustertius Canō de Terti⁹
nigꝫ est q̄ digestio et euacuatio modꝰ.
sint cum appropriatis ꝛ cum il
lis que habent mixtam naturā
euacuatiui deferre ad mēbra a
quibus intendis euacuare: silr
etiam sint mixte ꝛ confortātes
mēbra. Sintq̄ pharmaca coz-
repta ꝛ electa seu preparata et
sint euacuantia nō exq̄site nisi
magna vrgeret necessitas: naz
potenter euacuando qō nocet
sepenumero multum capiūt de
inuatiuoz inde hūana cozpora
ad effimeras febres preparant
faltem: ꝓpter caliditatez preter
naturam acquisitā ꝛ priuatiue
frigidat. Insuper ꝓpter ingē
tem euacuationē nociui simul:
cū iuuatiuo infrigidātur cozpa
ra ꝓuaṫ calore naturali. Exq̄
sita etem euacuatio (vt habet
secūda primi. c. de causis infri-
gidātibus) corpus infrigidat.

¶ Quatuoꝛ vtiq̄ sm Aui. sen- Auic.
tentia sunt modi pharmaci la- Primꝰ
xatiui. Unusquoq̄ proprietatē modꝰ.
habet soluēdi cū attractione:
velut scamonea ꝛ turbith. Se
cūdus modus est habēs virtu
tem ꝛ proprietatē ꝓpressinā: ve
lut sunt mirabolani. Tertius
modus est virtutē habēs leni-
tiuā: velut sunt cassia māna ele
ctuaria nō solutiua sicut diacas
sia diaprunis siue scamonea ta
marindi ꝛ huiusmodi. ¶ Quar
tus ꝛ vltimus modꝰ habet vir
tutem lubricatiuam: vt manna
lago psiliuz. Et ḡs ḡs sigillatim
de omnib⁹ exēplū i mediā ad-
ducere possez hūc sermonē ni-
mis ampliando. Ideo ipsoruz
modoꝝ exquisitam pertra-
ctationem phisicis relinques-
mus. ¶ Sciendum tamen est
iuxta sentētiā Mes. vt gratia sa
miliaritatis ꝓ opere chirurgi-
co aliq̄d dicam⁹ q̄ medicie, sim
plices cholere euacuatiue sunt
velut scamonea in fortibus coz
poribus reubarbarū ꝛ mirabo
lani citrini in oi complexiōe
cōueniunt. Et licet dosis sca-
monee sit. a. g. v. vsq̄ ad. vij. tñ
psilium bonoꝝ vꝝ est
q̄ si poterit purgare egrotan-
tem cum alijs medicinis sca-
moniatis ḡs simpliciter cum
scamonea melius et securius
esse videtur operatio illa: quia
repentine euacuationes sepe-
numero mala et irreparabilia
accidentia sortiuntur. Et ꝓ- Arnal.
pterea optime peritissimus Ar ō villa
nal. de villanoua in quodam nouā.
suo amphorismo dicit: si quis
vnico suo laboranti medi-
camine miti mederi poterit

frustra atq; dolore medicamina grauiora ꝓrit ille. dosis sit̄ reu barbari ē añ. ʒ. ij. vl̄ circa mirabolani vero citrini añ. ʒ. iij. vsq; ad. ʒ. j. veruz si cum p̄dicta dosi reubar. adderent mane. ʒ. vj. nō nisi vtilissimū erit minuēdo parū de dosi mirabolanoz et reubarbari si op⁹ fuerit. Medicine sit̄ ꝓposite ad hāc itētionē purgādi cholerā sūt vt infra. R. cassie nouiter extracte. ʒ. j. electuarij rosati. Mes. ʒ. iij. misce et cuz decoctiōe floz et fructuū cordialiū fiat potio breuis addēdo. ʒ. j. sirupi vio. Item. R. māne electe. ʒ. j. electuarij de psilio electu. ro. M. añ. ʒ. ij. et cuz decoc. et ordie iā dict̄, fiat potio breuis. Vel facias sic. R. electuarij lenitiui vl̄ loco ei⁹ diaprunis nō solutiui vl̄ diamāne vl̄ diacassie. ʒ. j. reubar. electi infusi sm artē cum aq̄ endiuie et modico spice electuarij rosati mesue vel loco eius diaprunis solutiui. ʒ. ij. de omnibus cuz decoc. more iam dicto fiat potio curta.

Digestiua materie cholerice.

¶ Digestiua sit̄ materie cholerice sunt vt infra. R. sir. viola. sirupi acetosi simplicis ana. ʒ. vj. aq̄rū violaz acetose lupulozuz añ. ʒ. j. vl̄ si c. R. siru. acetosi simplicis sirupi ō succo ēdiuie añ. ʒ. vj. et cū aliis iā dictis fiat sirupus. vel sic. R. sirupi nenufaz sirupi rosati ex infusiōe sirupi ō succo acetose añ. ʒ. ß. aq̄rum endiuie lupulozū et acetose añ. ʒ. j. Ista ola sirupoz gña valent in p̄ncipio et augmēto febriū tertianarum euenientium et subtili cholera.

Digestiua fortis pure cholē.

¶ Uerum quando cholera fuerit admixta cuz flegmate grosso (vt plerunq; accidit in tertiana non pura) accōmodate infra scripta digestiua administrant. quorū prima ordinatio talis ē. R. sirupi de succo endiuie melis rosati colati sirupi acetosi simplicis añ. ʒ. ß. aquaruz endiuie lupuloz fumiterre añ. ʒ. j. vl̄ sic. R. sirupi de bisantijs sirupi de duab⁹ radicib⁹ cū aceto sirupi ō succo ēdiuie añ. ʒ. ij. ß. aq̄rū fumiterre feniculi ℞sin. añ. ʒ. j. ista duo digestiua ēt valent i statu et declinatiōe tertianaz i q̄bus materia grossa est exube rās. ℣ Euacuantes sit̄ materiā cū mirtāyez cholericam et flegma mate ricam in tertianis febribus sūt riā magistrale descriptum in capitulo velut irios sardonella succ⁹ cucumeris asinini tartarus et panis lacticinoz: de cui⁹ recepta meminit circa instās. Nōnulli p̄ hac intentione dant rasuram ebur̄ panis cū vino ad q̄ntitatē ʒ. ß. et magnifice operat̄ mirabilia faciendo. ¶ Ulterius medicine euacuātes indifferēter vnā vnā diasfiniconis diacaptolicōis añ. ʒ. ij. cassie. ʒ. ij. ß. electuarij de psilio. ʒ. j. cum decoc. floz et fructuū cordialiū et capillorū venetrici polipodij foliculoz sene et epithimi fiat potio breuis addēdo sirupi viol. ʒ. j. vel facias sic. R. diamāne diacaptolicōis añ. ʒ. vj. diasi. ʒ. ij. electuarij rosati. M. añ. ʒ. j. cum decoctiōe iam dicta et additiōe virtutis mirabolanoz chebulorū fiat potio breuis addendo sirupi viol. ʒ. j. deniq; vt finē imponamus presenti. c. de sirupis facientibus ad vnamquāq; materiam digerendā: et de electuarijs ꝓfectionibus et pillulis etiā ad purgationem materiez p̄dictaz: et quibus aquis vtūtur cū tam dictis sirupis in antidotario nostro sigillatim suis ꝓprijs capitulis vtilem sermonē fecimus. quare in tua necessitate ad ipsa capitula recurras. Et ficdeo dante etc.

¶ Tractatus. De febribus qui bus nauigātes laborare solēt: et earum curatione.

Nauigantium febres p̄ maiori parte sunt bubus aut de gñe pestilentialiū: aut de gñe ordinate vagātium: aut de genere tertianarum. Et q̄n ita sit ꝓfecto ipsoz vita exercitiū manifeste nobis demōstrant: nā p̄ eoz comestione nihil aut parū manducāt p̄ter carnes grossas et salitas: p̄sertim porcinas et vaccinas. Sit̄ piscibus recētibus et salitis sm oēm modū comestionis frequentissime vtunt. Leguminuz q̄z oim gña in eoz ferculis etiā semp soliti sunt comedere: panis etiā eoz aut vermib⁹ denastat⁹ aut saltē corruptiōi ꝓpinquus exist̄. potus sit̄ ipsoz est aceti aqua putrefacta limphatī aut saltē putrefactioni vicina. Eoz deniq; exercitiū nō ventis: nō frigoribus: non caloribus solis: nō pluuijs: non deniq; lune noctis parcit: q̄ oia (vt p̄z p̄sideranti naturā eoz) p̄parant corpora ad gñationē prauoz humoz a q̄bus ēt necessario pessime et diuersaz materiez febres oriuntur. Signa cōia.

¶ Signa itaq; cōia febris pestilētialis sunt (vez i primis dieb⁹) sine ingenti exteriori calore. Interi⁹ vero et in p̄cordijs cū nō parua caliditate patiens affligit. nā calor ꝓpter magnā cordis lesionē ad ira attrahit. Et ꝓpterea interi⁹ tm̄ imō adurit hō. Qua de re infirmoz alii qui medicis et astātibus dicere solēt se tm̄ caliditatis ad intra sentire vt ardere videat. Quā obrē (vt refert Aui. c. ꝓprio) est q̄cta exteri⁹ et cor turbās interi⁹. Aui.

Urina q̄z in p̄ria scba et tertia die a sua naturali dispōne raro mutat. Sed interdū aquosa ii-

nida ⁊ melācholica manifestāt
vez vt pḱm in fine tertie ⁊ quar
te diei rubescit vrina et flaue-
scit. Postmodū satis ꝯpuum
turbida efficit: ⁊ mingit quasi
sikis asinoꝝ vrine quare insanie
⁊ futurā mortē testāt: vt si q̄ꝫ
ad tales dispōnes ⁊ mutatiōes
vrina in tali febre ꝙuenerit: tñ
nō sp certus nūcius existit. Et
ꝓterea (vt inquit Ani.) multo
ties patiēs nō alterat multū ex
hac febriū caliditate: nec alte-
rat pulsus multū i ea alteratio
ne vehemēti: tñ patiētē veloci
ter perimit. huiꝰ rōnē pulcher-
rime declarat conciliator dif-
xcv. nā (vt ipse refert) ꝓprii na
ture materie venenose est vt cor
di inhereat ipm curiose aggre
diēdo. Qua de re cū natura ab
hac materia venenosa cor ag-
gravatū esse ꝑsenserit: tūc ipsa
immediate perterrita nō audet
ipsam venenosam materiā in-
nadere: imo corpus velut i sani
tate regere ⁊ gubernare conat.
Et ꝓterea sepenumero vrina
apparet bona ⁊ bonꝰ pulsus ac
ꝑstās: tñ (vt dictū est) moritᵒ in-
firmus. Pulsus ꝓterea in hac
febre debilis velox atq; spissus
frequentissime reperit vñ sisto
les maior diastole existit. In no
cte tñ vna cū febre ꝓtinue cre-
scit. Et ꝓpterea patiēs magno
pere ⁊ frequēter respirat: quare
ꝓ nimia pectoris anxietate ⁊
ꝑstrictiōe difficulter anhelat su
spirando. Pectus sikr ꝓpter re
spirādi anhelādiq; difficultatē
vehemēter subleuat ⁊ cōprimi
tur. Sitis q̄ꝫ in hac ferocissima
febre sꝑ validissima est: vñ can
na pulmōis lingua fauce sq; cū
ꝑsperitate arescūt. Lingua insu
per flama vel alba in superficie.

Aui.

In fundo vero ⁊ radice nigre-
scit cum aliquali tumefactiōe.
Ita q; in eius locutione vt pa-
tiente linguā habere balbutiē
tē. Corporis ēt vires naturales
virtutes totiusq; corporis ⁊ mē
bra debilitant. Gustus sikr peni
tus denatat. ⁊ ꝓterea ꝓpter
paucitatē assumptiōis cibi ⁊ re
tētiōis ipsiꝰ q; frequētissime la
borātes hac febre impetuosus
vomitus invadit: exāgues ⁊ in
anitī efficiunt: ex quo facillime
in sincopim incidunt. Vñ moti
turi de hac pestilentiali febre
nauseā indesideratā patiendo
magno cū conamine euomunt.
Istoꝝ aūt q̄ febre laborāt pesti
lētiali aliqui tacitis aliq̄ꝫ lo cla
mosis ḡimontiꝫ ꝙquerunt ac
si morsu canū lacerarent vltra
accētia ꝓnotata sepenūcero in
tali casu alia: ⁊ multa ipernosis
accētia sequūt: velut sincopis:
extremoꝝ frigiditas: sudor fri
gidus: ꝓmixtio rōnis spaimᵒ:
instātia vigiliaꝝ: ꝓfunditasq;
somni: ⁊ nōnū q̄ vēter ⁊ illa in-
flank ac si patiēs hydropicam
passionē pateret: ⁊ aliq̄n fluxu
ventris marie verat: ⁊ plerūq;
manifestant bubones ⁊ carbū
culi: q̄ ⁊ si sint ꝓ via terminatio
nis ad crisim tñ vt ca. de peste
⁊ carbūculo bubonibusq; pesti
feris oñsuz fuit autoritate Hal.
mortē attestāt futurā. Oiseterū
crisis (vt ꝑfatᵒ vir asserit) plus
attinet sanitati q̄ morti ꝑterq;
i febre pestilētiali. ¶ Signa de
nicꝫ a q̄bᵒ hūoribᵒ febris pesti
lētialis suā habēt dependētiā co
gnoscunt vt infra imediate di-
cet. ℣ Nam si cum hmōi febre
instantia vigiliaꝝ faciei ac ocu
lorum citrinitas nigredoq; lin-
gue cū salsedine vt otis amari

dine ac sīti intensa affuerint:
hec febris a cholera simul cuz
frate: falso ortū hꝫe vr. ℣ Uerū
si flegma cū cholera admixtū
fuerit ipo flegmate pḱm chole
rā vincēti: tunc necessario ꝓno-
minata accidētia remissiora vi
debunt ⁊ ecōtra. ℣ At si infirmo
supenerit intra ꝓcordiaꝫ ali
qualiter suffocet: et i ore aliq̄d
dulcedis ꝑsenserit et circa fa-
ciei ⁊ oculoꝝ regiōes rubedo
se manifestauerit: ⁊ isup cū cor
pus ⁊ facie quasi madidam et
sudore plenam inueneris: nec
etiam illi magnus affuerit ru-
bor ceteriscꝫ signis cōmunib⁹
apparentibus tūc sanguinē a
predominio in eā esse indicat.
℣ Ceteꝝ si a melia talis febriz
ortū habuerit: semp infirmus
tritior apparebit: et de eiꝰ salu
te minus erit cōfidens. ¶ His
itaq; habitis circa pronosticuz
tñ in primis licet signa bona
reperiant: tñ in hac febre non
est cōfidendum: qz vt superius
dictū fuit eger in pulsu ⁊ vrina
ac febrili calore ceteriscꝫ ope-
rationibus naturalib⁹ bene se
habet: ⁊ tamē mortᵉ velociter.
Quapropter Hētilis pria ērti
narrat q; vidit in rēpestate sua
quēdā laborātē febre pestilen
tiali adeo leui ⁊ remissa q; cibū
⁊ somnia capiebat, put tpe sani
tatᵉ faciebat: horaq; ꝓueta sur
gens sua similiter negocia vt
antea expediebat: tñ ārta die
circa caput ⁊ frōtē sudor frid⁹
guttᵗᵗ⁹ manifestatᵘˢ fuit. ¶ Cu
ratio itaq; pestilentialis febris
ꝓ ipleꝫ intētionib⁹. Prima
in debita administratione ser
uet nō naturaliū ꝓsistit. Scōa
in purgatiōe materie peccātis

Tertia ℣o i ꝓportatiōe cordis
⁊ manu tenenda ℣tute. ¶ Quā ꝓprima
tū aūt ad primā intentionē re- ītētio.
gimen ser rerū nō naturalium
describā. ℣ In primis itaq; elti
no tpe aer ad friditatē ⁊ siccita
tēz eē declinās. Et ꝓpea recti
ficetur aer cū aqua ro. ⁊ aceto.
Tpe ℣o hyemali cuz aceto et
vino odorife. Et si folioꝝ sali-
cis cāne mirtilloꝝ et coꝝ cur-
su currētiū copiā habueris: re-
tificeᵗ quotidie cū eis aer ca-
mere. Similr q̄z iuuat rectifi-
care aerē habitationis: ꝑseꝛ
tim hyemali tpe et Autūni cū
igne lignoꝝ iuniperi vel alte-
riꝰ ligni odori. aceto irrorato.
nam sicut nature pluuie nubiū
⁊ vapoꝝ humidoꝝ ⁊ malozum
est corrūpere aerē ꝙ via mixtio
nis ipsamq; mixtionē dispone-
re ad putrefactionē ⁊ febrē pe
stilētialē. Ita ⁊ nature ignis ē
resolnere ⁊ extiguere oēs ma-
los vapores ⁊ supfluitates mi
xtas cū aere q̄ aerē inficiendo
corpa ad putrefactionē dispo-
nūt. Et ꝓpea ꝙ possevtilissimū
ē, habitare i camera cuiꝰ fene-
stra ab australi et meridionali
vēro sit ꝑuata. Nā auster ⁊ me-
ridionaliz vērᵘˢ pestilētiā gnant
⁊ firmāt. Uērᵘˢ ℣o septētrionaliz
pestilētiā emēdat. Iō salubris
est camera cuiꝰ fenestra ℣sꝰ se
ptētrionē aspicit. ℣ Sōnᵘˢ ꝓtere
a ⁊ vigilie cū hac dispositiōe
in pria die egrotatōis paꝛ aut
nihil sit: tñ in aurora data op-
portunitate dormiēdi ⁊ ꝺescē-
di aliquātū vtilissimū ē dormi
re. lōgᵘˢ etem sōnᵘˢ i ꝑmz diebᵘˢ
renocandi materiā venenosam
ad mēbra pricipalis ꝑserti ad
coꝝ suspitione non caret. Iuuat
igit sꝰmmope patiētē detine-

Ani.

re vigilātē rōne iā dicta. Suffi
cit ꝙ parū dormire in die nāli.
℣ Procura insup vbis amenis
patiētē sine terrore manu tene
re salutē oīmodā ei ꝓmittēdo.
Et si quis ei metꝰ fuerit de eiꝰ
salute statim ꝓbabili sermone
eū linire prudētis medici est.
℣ De cibo vero ⁊ potu infirmi
aliquid restat pertractare: nam
cū virtus in tali febre ꝓp vene
nositatē materiei ꝫtatim ꝓsterna
nat. Jō cōtinua vtutis restau
ratio necessaria est. Quāobrem
in isto casu (vt Ani. in ꝓlia ārti
refert.) Illi ꝙ viriliter agūt in
comedēdo absolunt ⁊ viuūt.
Illi idē vꝫ senture Raſ. r. almā
ſo. c. ꝓprio dicēs. hac ꝓterea la
borātes passione sunt cogendi
ad aliꝙd comedēdū. Et ſm te
norē vtutis tales infirmi sunt
dietādi. Virtute itaq; exlite for
ti ⁊ cōstāti subtiliori dieta a me
dico cū vtilitate reguntur. Me
dulla igit panis bis cū aq̄ fri
gida lota deiſi decocta cū bro
dio parui pulli alterato cū or
deo lactuca scariola portulaca
⁊ pauy agresti vel limonū succi
ant vino granatoy vtiliter con
cedit. Cucurbita quoq; i eodē
brodio cū agresto decocta ⁊ pa
rū croci in isto casu a doctorib⁹
laudat. Similiter etiam far et
grue amidum medulla panis
gratuzata cū brodio ⁊ iā dictis
acetosis. Ista ola ꝯcocta ꝓ eo
rū ferculis vtilissima sunt. Lac
quoq; amigdalarum et seminū
cōmuniū additum eisdem fer
culis delectabile ⁊ vtilissimum
est. Nec ſi patientē debilē esse
contingerit ⁊ cum accidentib⁹
virtutem prosternentibus: tūc
cum predictis ferculis otusum
pulli valde necessariū est: pulli⁹
quoq; assatus et aues in arbori
bus pratisq; liberis vꝫctes cū
agresto vel succo limonum con
dite in isto casu ꝓcedunt. Vinū
quoq; album odoriferū vel ce
raſolum mediocris vinositā
tis et aqua decocta limphatum
etiaz maxime confert et ab oī
bus medicis cōmēdatur pre
sertim virtute existente debili.
Vinum similiter granatoy ſm
oēm moduz administrationis
eiꝰ vez i potu ⁊ comestione vti
liter cōceditur. Lactuca etiam
cruda et decocta ⁊ cū aceto cō
dita ad ꝓpositū facit. Scario
la ⁊ radix cicoree ſm oēm mo
dū comestiōis accōmodatiſſi
me sunt. In brodio insup pulli
et carniū vituli ⁊ hedi cōferūt
lactuca borago ligua bouis ſca
riola et bleta alba. ¶ Seba ꝓ Sebo
terea intētio q̄ est materiā pectētio.
cātē purgare ꝓplet ꝓ flōmam
vene basilice vel ꝯtinuā vēnis
solutionē. ℣ Igitur vtute ⁊ ꝫ
te ꝓsentiētib⁹ enemate ꝓcedē
ti ſi sanguis fuerit i cā vincēs
flebothomia multiplicati nu
meri necessaria est: melius est
enim multiplicatio ītitatis. Ta
multiplicatio ītitatis vtute fir
men a quocunq; humore san
guine admixto febris ista pro
cesserit flōmia animose facien
da est minorē sanguinis ītita
tē extrahēdo ſm ꝓcedenti cā
sanguine dictū fuit. Scarifica
tio quoq; ſpatulay ⁊ natuy ac
coray interdū virtute existēte
debili ⁊ etate deficiente locum
tenet semis flebothomie. In
flōia etēm tātā vulgares tenēt
opinionē vt flebothomati cre
dunt se ab hac febre liberi eus
dere. ℣ Uiso superius de fleb⁹
thomia et scarificatiōibus fa

ciendis: videndū est modo de
solutiōe ventris. Et ꝙis ista
febris (vt supiꝰ dixim⁹) possit
a quocūq; humore indifferen
ter generari: tñ non tantū ma
terie peccanti et humori est at
tendendū quātū etiā extinctio
ni calouis extranei ⁊ venenosi
tatis materiei cor insup cōfor
tando: qm talis materie digō
est venenositatē correctio. ℣ Et
ꝓterea moderni ⁊ ātiqui pra
ctīcātes i hoc ferocissimo mor
bo iubent nulla humoy ꝓcedē
ti digestiōe mām minorare cū
cassia tamaridis reubarbaro
diacaptolicone ⁊ hmōi. ¶ Aliq̄
similiter eoz iubēt et ante di
gestionē mām peccātem eūari
pharmaco eradicatiuo habēti
vres hūores eūandi intentio
nē (vt Auer. i suo colliget) dicit
q̄ laborātes febre pestilentia
li non dñt purgari purgatione
euacuandi hūorē: ſz indifferē
ter oēs hūores dñt eūari. ℣ Cū
ergo cognoueris hāc febrem a
materia calida a ꝓdominio de
pēdētia hꝫe: tūc nulla ꝓcedēti
digōne patiēs eūandꝰ est ſra
scripto pharmaco. R. diacapto
liconꝫ. ʒ. vj. electuarij ros. We.
electuarij de psilio aā. ʒ. ſ. ⁊ ſ.
diasiniconis. ʒ. ſ. cū decoctione
floy ⁊ fructuū cordialiū vl de
coctiōe cōi fiat potio breuꝫ ad
dēdo diptami bñ triturati tor
mētille cardi bñdicti radicum
tunicis aā. ℈. ſ. tyriace Bal. ʒ.
ſ. ſirupi de succo acetose. ℥. ſ. ⁊
ſ. vel loco eiꝰ sirupi de acetosi
tate citri. ℥. ſ. ℣ Si vo febris ꝓ
dicta ortum a materia grossa a
ꝓdominio hꝫe videretur: tunc
eūaretur materia purgatione
ista. R. diasiniꝫ. ʒ. iij. diacapto. ℥.
electuarij ros. We. ʒ. ij. et cuꝫ
decoctione communi et rebus
iam dictis bezardicis fiat po
tio. ℣ At si pestilentialem febrē
cognoueris egrotāti inducias
posse prestare in digerēdo ma
teriam: tunc abste infrascriptū
digestiuū poterit ordinari. R.
sirupi de acetositate citri sirū
pi de succo acetose sirupi rosa
ti ex infusiōe aā. ℥. ſ. aquarum
bugloſſe acetoſe mellise ana. ℥.
ſ. misce vel facias sic. R. sirupi
de ribes de acetosite citri aña.
℥. ſ. sirupi de suc. endi. ʒ. vj. aq̄
rū endiuie bugloſſe aceto. aā.
℥. ſ. ℣ Digesta materia purget
corpus cum vna ex purgatio
nibus iam dictis tradita iuxta
peccatum materiarum. ¶ Pro Tertia in
tertia deniq; intentione vnum tentio.
commemorādum est: vez q̄ to
ta intentio tua sit semper in cō
fortatione cordis intus et ex
tra. i. cum epitimatibus ⁊ cere
tis confortatinis: quorum gra
tia exempli talis potest esse or
dinatio. R. aquay acetose bu
glos. mellise aā. lib. ſ. vini gra
natoy. ℥. iiij. aque ros. ℥. iij. siru
pi rosati ex infusione. ℥. v. sirū
pi de succo acetose vl de ribes
vel de acetositate citri vel de li
monib⁹. ℥. ij. sandali albi. ʒ. ij.
ſ. camphore. ℥. ij. et cum zuc
caro albo sufficienti ad ignem
fiat sirupꝰ lōgus de quo crebre
sumat patiens coclearia duo:
quia calorē ⁊ lcēdiū extinguē
do cor mirabiliter confortat vē
tositati materiei ꝫiādo. Con
serua quoq; rosay boraginis
et bugloſſe cū pulnere cordiali
⁊ sandalis parūq; sirupi de suc
co acetose vel rosati ad hāc in
tētiōnē mirabiliꝫ vz. ℣ Extra au
tem ꝓ cordis cōfortatiōe epi
tima in forma ceroti ordinati

e.de carbunculis et bubonibus cõcomitantibus veram pestẽ. pro cordis cõfortatione super ipsum cor potest administrari. vnde p tua necessitate ad dictũ e.recursum habeas. ℣ Qualiter autem virtus manu sit tenẽda in prima intentione optime dictum fuit. ℣ Et sic deo dãte ꝛc.

¶ Cap. de febre tertiane pure.

Signa febris tertiane ex humore cholerico causate sũt hec: videlicet dolor capitis magnus instãtie vigiliaꝝ: sudor copiosus ỏ tertio in tertiũ afflictio: vrine citrine vel citrãgulaꝛ aut igne: sitis magna: ỏiectio appetitꝰ: ligue ariditas ꝛ siccitas: indetudo sitꝰ: feces squibalose seu dure: pulsus frequẽs et velox.

¶ De cura pure tertiane.

¶ Cũ primũ fili mi Aluisi ad infirmum veneris ordinato bono vite regimine: put. e. de cura herisipile. magnifice locuti sumus. Ab eodem petito nunquid habuerit beneficium ventris. Et si habuerit ab opatiõe desistas. Sinantẽ se ẽstipatuz esse dixerit huiusmundi clistere administra. ℞. mercurialis matruz violaꝝ blitis ordei mũdi ana. M. ſ. et fiat decoctio de qua sumat li. ſ. et. ℔. vitella duorũ ouoꝝ salis parũ ẓuccari rubei mellis viola. ana. ẓ. ꝑ. olei violati. ℥. ij. semis. cassie extracte. ẓ. v. misce ꝛ fiat clistere.

¶ De digestiuis.

¶ Premisso enemate tale digestiuum ꝓpinare debes. ℞. sirupi acetosi simplicis. ℥. ſ. siru. de endinia. ℥. ℔. aquaruz bugloſſe endinie aã. ℥. ſ. ℔. Ut facias sic ℞. sirupi de duabus radicibus sine aceto oꝛizacare. ana. ẓ. vſ. aquarum endinie lnpuloꝝ nenufaris aã. ℥. ſ. misce ꝛ fiat sirupus. Uel sic. ℞. sirupi nenufaris vel loco eiꝰ sirupi viola. sirupi de endinis sirupi acetosimplicis aã. ẓ. ℔. aquarũ violarum endinie bugloſſe ana. ẓ. ſ. misce et fiat sirupus. ℣ Cũ vnũ ex digestiuis iaz dictis ꝑ quaz tuoz dies exhibueris hanc sine cessiue medicinaz administra. ℞. reubarbari electi. ẓ. ſ. spice. gra. iij. et fiat infusio cuz aqua endinie per sex horas: deinde facta forti expressione addas electuarij lenitiui vel manne. ẓ. vſ. electuarij de succo rosarum. ẓ. ij. dissoluantur omnia cũ decoctione flozum et fructuum cordialium et fiat potio curta addendo sirupi violati. ℥. ſ. Uel facias sic. ℞. cassie nouiter extracte. ẓ. vſ. electuarij de succo rosarum. ẓ. iij. dissoluantur cum decoctione flozum et fructuum et cum ordine iam dicto in prima recepta fiat potio. ℣ Uerum corpoꝛibus rusticis exhibebis istaz. ℞. cassie nouiter extracte diacaptolicõis aã. ℥. ℔. diapruni solutiui electuarij de succo rosarum aã. ẓ. ij. dissoluanꝰ omia cum decoctione flozũ ꝛ fructuũ cordialium et fiat potio bzeuis addendo siru. violati. ℥. ſ. ℣ De digestiõe preterea vniuscuiusq; materie et purgatione in calce capli de purgatione plenarie locuti sumus: quare pro tua necessitate eodem recurrere non nisi vtilissimum erit.

¶ De soda.

¶ Et qꝛ iterdũ cũ hac febre dolor capitis solet patiẽtẽ vehementer molestare. Ideo nõnulla peculiaria remedia ꝑ fedazione ipsius describere intẽdo. Quoꝝ prima talis semper fuit ordinatio nostra. ℞. olei rosa. ℥. iij. aceti ro. ẓ. iij. croci. ϑ. vnum. misce ꝛ fiat oꝛirundinum. Uel sic. ℞. albumina duoꝝ ouoꝝ olei ro. aque rosate aã. ℥. ſ. ℔. vi ni granatoꝝ aceti rosa. aã. ẓ. iij. ꝛ fiat oꝛirundinum. Uel sic. ℞. olei rosa. ℥. ij. sandalozum rubeozum. ẓ. ſ. aceti ros. ẓ. vſ. croci ẓ. ß. misce ꝛ fiat oꝛirundinum. ℣ Uerum si ipse dolor auriliꝰ prenolatis sedari non posse videatur: tunc vtilissimum erit vẽtosas cum scarificatione et sine scarificatiõe super spatulis imponere. Fricatiões ꝗz extremi earum ꝛ ligationes earum ante prandium ꝛ cenam per horam quasse percepimus. Eandem vtilitatem etiam inuenimus in lotione extremitatum cum decoctiõe rerum anodinarum. Sanguisuge similiter imposite venis emoꝛroidalibus dolorẽ capitis mirabiliter sedant.

¶ De dolore renum.

¶ Ulterius ꝛtingit sepenumero a doloꝛibus ꝛ calefactionibꝰ renes vexari. Pro quoꝝm sedatione vtilissimũ erit cum infrascriptis auriliꝰ ꝓcedere. Quoꝝm primũ sic fit. ℞. infrigidãtis Gal. ẓ. vſ. vnguenti ros. ℥. ꝛ ℔. misce ꝛ fiat vnctio renibꝰ. vel sic. ℞. vnguẽti populeonis. ℥. ſ. vnguẽti Gal. ẓ. vſ. misce ꝛ vngãtur renes. Uel sic. ℞. alb. duoꝝ la. olei nenufarini vnguẽti ros. ouorum succi plãta. ℥. ſ. olei violati. ẓ. vſ. misce ꝛ fiat vnctio renibus. Uel sic. ℞. aquaꝝ endinie violarum acetose ꝛ solatri aã. ẓ. vij. sandaloꝝ olm aã. ẓ. ſ. rosa. violarum nenufa. aã. M. ℔. bulliant hec oꝛa parum ꝛ cũ sindone vel cum panno lineo locus dolorosus fomentetur: qꝛ mire dolorem ꝛ renũ calefactionem sedat fomentatio predicta.

¶ De siti.

¶ Siꝛ etiã sitis maxime cum hac febre cõplicari solet: vnde corpoze existente robusto egrotãti poteris dare potũ aque fontis ad libitũ: dũmõ non possis sit aꝑa in stomacho et dolores viscez colicos: nec etiã malam discrasiã ꝛ epatis ꝛ splenis habuerit. Et hoc dico esse faciẽdũ tpe estiuo. Sinantẽ accidentia predicta ꝛ impediuerint talis propinetur potus. ℞. aquarum viola. acetose endinie nenufaris aã. li. ℔. vini granatoꝝm. ℥. iij. ẓuccari fini. ẓ. viij. sirupi rosa. ex infusione sirupi vio. aã. ẓ. ij. misce ꝛ fiat iuleb lõgum fim artem. de quo sepius bibat patiens: qꝛ mirabiliꝛ vnamquãq; sitim extinguit: vel detineat in ore fruſtũ patece vel cucumeris vel os pruni vel ordeũ decoctũ vel radicem lingue bouine aliquantulũ decocte in aqua ordei vel muscillaginẽ psilij ꝛ semen citonioꝝ. Granata ꝗz acetosa ad hanc intentionem plurimũ faciunt. Uel sic. ℞. aquarum viol. li. ſ. endinie li. ſ. ꝛ ℔. acetose bugloſſe ana. ℥. vſ. ẓuccari fini. ẓ. viij. vini granatoꝝ. ẓ. vſ. et fiat iuleb lõgum fim artem. de quo capiat patiẽs cum aqua ordea cea vel fontis aut cisterne. Uel sic. ℞. tamarindoꝝ. ℥. ſ. ℔. ẓuccari fini. ℥. ℔. iuleb viola. ℥. ſ. sirupi rosa. ex infusione sirupi acetosi simplicis ana. ℥. ij. misce ꝛ fiat electuariũ qꝺ sepe patiẽs teneat in ore.

¶ De somno.

¶Solet etiã instãtia vigiliaꝝ in hac febre patiẽtẽ vehemen ter affligere. Quare si patiens non posset dormire cũ infrascri pta vnctiõe timpora vngantur ℞. vnguenti populeonis. ℥.ſ.ß. olei de papauere olei nenufari ni aã. ℥.ß. misce ꝛ fiat vnctio ti poribus. Uel sic. ℞. folioꝝ salꝛ cis lactucaꝝ corticũ papaueris albi floꝝ ne nufaris camomil le floꝝ violaꝝ aã. M.ß. ꝛ misce fiat decoctio cũ aqua violꝝ. sola tri ꝛ acetose. Et fiant timporibꝰ cum sponḡs embrocationes.

¶Ca. De signis tertiane non pure: ꝛ breui eius curatione.

Signatiꝝ febris ter tiane non pure sunt ista: vꝛ pulsus non multũ velox: nec mul tũ frequens: nec mul tum spissus: vrina etiaꝫ citrina vel pallearis: feces non multũ squibalose: nec multuꝫ aduste. Sitis ąꝫ cũ hac febre non mul tũ intẽsa esse solet. Sikr etiã pa tiens magnopere a doloꝛe capi tis grauatiuo vexari solet. Ap petitus insup nõ multum deua stari ꝓtingit. Ulterius somnus linguęꝫ siccitas ꝛ sudoꝛ solent nõ multũ in hac febre impetuo si esse: ꝛ sudoꝛ aliqñ esse possit copiosus ꝓpter materieꝫ mul titudinẽ. Frigus tñ in ꝓncipio peroꝛosmoꝝ nõ parum esseꝛ.

¶De cura tertiane non pure.

¶Curatio tertiane nõ pure tri bus intentionibꝰ ꝓplet. ꝓma in regimine vite ꝓsistit. Scda in digõne materiei peccãtis ꝛ i purgatione materiei digeste. Tertia ꝛ vltima in correctione prima accidẽtiũ. ¶Pro pria igit intẽ intẽtio tiõe sic ꝓcedẽdũ est. Dietatiq̃ patiẽtis tertia nã nõ purã dꝫ eẽ in primis diebꝰ satis tennis tũ nõ sit adeo subtilis sicut in tertiana pura. Comedat igitur patiẽs panatellã in ꝓmis die bus aut farrũ amigdalatũ. Za ctuca ąꝫ mediocriter decocta ꝛ radix cicoree cũ aceto debili et parũ olei vtikr ꝓcedunt. Sikr et transacta septima brodiũ pulli carnes ipsiꝰ ꝛ vinũ limphatum mediocris vinositatis ꝛ odoꝛis ferum accommodate conce duntur cum suis ferculis. Se mina quoq̃ communia contusa in declinatione pure ꝛ nõ pure tertiane in principio mẽse cum modico brodiũ pulli vtilissima sunt. ¶Scda intẽtio q̃ est materiã digerere ipsamq̃ digestam euacuare sic ꝓplet. ℣In primis ꝓ digõne sumat patiẽs hũdiꝫ gestiuũ. ℞. sirupi de succo endi uie. ℥.ſ. acetosi simplicis. ℥.ß. aquaꝝ endiuie boꝛaginis ꝛ ace tose aã. ℥.ſ. misce vel sic. ℞. siru pi acetosi simplicis mell. ro. ſ. ru. de endiuia aã. ℥.ij. aquaꝝ en diuie lupuloꝝ boꝛaginis aã. ℥.ſ. misce. Uel facias sic. ℞. sirupi vioꝝ. ſru. de succo endiuie mel lis ro. ℥.ß. aquaꝝ lupuloꝝ endi uie acetose ana. ℥.ſ. misce ꝛ ca piat in auroꝛa calidũ. ¶Digesta materia purget patiẽs aut admodũ dictũ fuit. c. de purga tiõe in vꝛi. quare ꝓ tua necessi tate illuc recurre. vel purgetur sic. ℞. cassie diacaptoliconis aã. ℥. v. electuarij succi ro. ℥.ij. cũ de coctione cõi fiat potio breuis t addendo sirupi vio. ℥.ſ. vel sic. ℞. diapruni nõ solutiui vel lo co eiꝰ electuarij lenitiui vel mã ne electe. ℥.ſ. cassie. ℥.ß. electua rij de succo roſ. ℥.ſ.ß. cũ iã dicto ozãme ꝓcedẽtis recepte fiat po tio breuis. Uel facias sic. ℞. cas

sie nouiter extracte diacaptoli co. aã. ℥.ß. diasiniconis electua rij roſ. aã. ℥.ſ.ß. reubarbari infu si cum aqua endiuie ꝛ parũ spi ce. ℈.ij. misce ꝛ fiat artẽ cũ deco ctione cõi fiat potio addendo sirꝝ. viola. ℥.ſ. Uel sic ꝛ erit for tioris operationis. ℞. cassie dia siniconis aã. ℥.iij. diapruni so lutiui electuarij de succo ro. aã. ℥.ſ. misce ꝛ cum decoctione cõi fiat potio: addẽdo sirupi viola ti. ℥.ſ.ß. ¶Et qꝛ febris tertia na nõ pura interdũ digestioni bus ꝛ purgationibus añdictis obediẽtiã minime ꝓstare solet. Scirco sepenumero ꝓ eiꝰ era dicatiõe advlteriora auxilia cõ fcẽdere necessariũ est. Et in ꝓ mis digeratur materia digõne ista. ℞. sirupi acetosi de duabꝰ radicibus sirupi de bisantijs si rupi de succo endiuie ana. ℥.ß. aquaꝝ bugloſſe endiuie absin thij. aã. ℥.ſ. misce. Uel sic. ℞. siru pi vioꝝ. sirupi de dinari mellis roſa. aã. ℥.ß. aquaꝝ capilloꝝ ve neris absin. fumiterre ana. ℥.ſ. misce. ¶Cõsecuta digõne pur getur patiens purgatione ista. ℞. cassie. ℥.ß. diasiniconis. ℥.ij. electuarij roſ. Mesꝛ. reubarbari ana. ℥.ſ. cum decoctione floꝝ ꝛ fructuum cordialium fiat potio breuis addendo sirupi vioꝝ. ℥.ſ. Uel facias sic. ℞. diacaptoli conis. ℥.iiij. diasiniconis. ℥.ij. electuarij indi maioris diapru nis solutiui vel loco eiꝰ electua rij de ꝓsilio aã. ℥.ſ. cũ decoctio ne cõi fiat potio breuis adden do sirupi vio. ℥ ſ. Et ista vltima purgatio valet ꝓ pauperibꝰ: quia fit est minoris expẽse. ¶Tertia ꝛ efficacioꝛ intentio que est acciden tia corrigere complet sic. ℣In terdum ad hanc febrem solet doloꝛ stomachi non parnus cõ sequi: vnde pro ipsius remotio ne succurritur cũ infrascripta ctione. ℞. olei de absinthio olei ro. onfan. olei de citonijs aã. ℥.ſ. olei masticini. ℥.ß. cinamomi nucis muscate garioflorum cro ci aã. ℥.ſ. absinthij mente roma ne aã. parum. specierum trium sandalorum specierum diarodo nis abbatis coralloꝝ omniũ aã. ℥.ſ.ß. bulliant omnia simul cum ciato vꝛo vini odoꝛif. vsq̃ ad consumationem vini: deiñ de colentur: quo stomachus vn gatur. ¶Et qñ iste febres non nũq̃ solent ꝓlongari vsq̃ ad quartum mensem ꝛ vltra. Ideo ad vlteriorẽ digestionem ꝛ ꝓ gationem necessarium est trãsꝛ re: de quorum digestione loquꝰ do gratia exempli talis potest esse ordinatio. ℞. sirupi de fuc co endiuie mellis ro. colati sirꝛ pi de duabus radicibus cũ ace to aã. ℥.ß. aquarum capillorum veneris absinthij ana. ℥.ſ.ß. mi sce. vel sic. ℞. sirupi de succo en diuie de bisantijs de absinthio ana. ℥.ß. aquarum acetose capil lorum veneris feniculi aã. ℥.ſ. misce. vel facias sic. ℞. mellis ros. sirupi de quinq̃ radicibus sirupi de cicorea aã. ℥.ß. aquaꝛ rum endiuie absinthij capillo rum veneris aã. ℥.ſ. misce. Ista digestiua accommodate conce duntur laboꝛantibus quartana febre ꝛ febribus de genere in ordinate vagantium. ℣Purga tiones equiualentes ꝓ tamdi cta intentione materia existen te digesta in forma pillularũ sunt vt infra. ℞. pillularum ag gregatiuaꝝ pillularũ de iera cũ aggarico aã. ℥.ß. pillularum

de reubarbaro. ℥.ſ. cū aqua absinthij forment pillule. v. ℞ dētur in aurora. vel facias sic. ℞. pillulaꝝ de reubar. pillularum aggregatiuaꝝ: pillulaꝝ masticinaꝝ aā. ℥.ſ. ℞ cū melle rosaro forment pillule. v. vel sic. ℞. pillulaꝝ aggregatiuarū reubarbari electi aā. ℥.ū. cū aqua absinthij forment pillule. vij. medici tñ Ro. curie (vt. c. ꝓpo de pillulis in antidotario diximus) frequētissime in istis febribꝰ tñ pillulis aggregatius vtunt: horum dosis est. ʒ.ſ. Pillule quoq masticine semel in hebdomada summopere valēt in isto casu. Pillule etiā de reubarbaro simolices cum vtilitate conceduntur: paulatine enim euacuando stomachi digestionem confortant.

¶ De stomachi debilitate.

¶ Ceterū solet stomachus ab hac febre aliquātulū debilitari. Ꝺō eiꝰ debilitati sic ē succurrēdū. ℞. spērū triū sandaloruꝫ spērꝫ aromatici ros. aā. ʒ.ſ. spērū diarodonis abbatis: spērum diamusci. aā. ℥.ß. cū ʒuccaro albo sufficiēti ℞ aq̄ mellisse fiāt rotule ℞ sumant ieiuno stomacho cum modico vini odoriferi: qt marime stomachum cōfortat. Aromaticū ꝙz rosatū ℞ diagalāge ad hanc intentionē vtilr cōcedunt. Clisteria deniq; ventrem lubricātia ℞ fricatiōes in isto casu valde cōueniūt quare capitulo proprio de clisteribꝰ in tua necessitate videre poteris. ℣ Et sic deo dante cōpletus est sermo presentis. c. cuius nomen sit benedictum.

¶ De febre sanguinea.

¶ Signa nāq; febriſ sāguinee sunt: velut color rubicūdꝰ circa faciem ℞ oculos ℞ in ḡcunq; corpis ptenaꝝ plenitudo et grauitas. Ꝫ dolore capitis quo ḡz ℞ somno patiēs vexari solet. Sitis similiter nō itēſa. Et feces nō mltū tincte: nec sunt ēt squirolose ꝓpter humiditatis exuberātiā. Pulsus insup magnus ℞ plenꝰ ℞ aliqñ velox et diuersus eē solet. Urine etiam sanguinee sunt ℞ vt plr̄ grosse. Regimē repletiuū sp i hac febre ꝓcessit: ℞ propterea hi qui hac febre laborāt nauseatiuam repletionē: mariū pruritū: doloꝛē dorſi grauatiuū: oris dulcedinē: febrē ꝓtinuā sine rigore: sudorē iterpolatū i fine aliqñ ꝓtinuū iterdū ꝓfunditatē somni ℞ difficultatē ſmōis patiūt.

¶ De cura febris sanguinee.

¶ Viso superiꝰ de signis febriſ sanguinee deinceps videndū ē de breui eiꝰ curatiōe que tribꝰ intētionibꝰ pficit. Prima i vite regimine cōsistit. Secūda i digestione materiei peccātis ℞ purgatione ipſiꝰ. Tertia ℞ vltia in remotiōe quoꝝdā accidētiū q̄ cū hac febre applicari ꝓsigūt. ¶ Quo pria igit intētione q̄ est prima vitā ordinare nō secꝰ ꝑcedat ītētio quēadmodū dictū fuit. c. antecedēti. ℣. c. ꝓprio de cura flegmonis. quare in necessitate illuc recurre. ¶ Secūa ꝑteres intētio que est materiā digerere ℞ peccātē ipſāq; digestā euacuare sic completur. In primis ergo vrina existente grossa ℞ rubea nullo contradicente symthomate erate virtutiq; consentientibus: statim nulla melior medicina est precedenti enemate: vt. c. ꝓprio de flōmia autoritate Bal. dictū fuit. q̄ vena mediana manu basilica incidē

rē sanguis ꝓtitatē extrahendo sufficiētē. ℣ Deide digerāt materia digōne infrascripta. ℞. sirupi de succo ēdinie sirupi violati sirupi de lupulꝫ aā. ʒ.ß. aq̄ rū endiuie lupulorum buglosse ana. ʒ.ſ. misce vel sic. ℞. sirupi acetosi simplicis sirupi de succo ēdinie aā. ʒ.vj. aq̄rū buglosse ēdiute acetose aā. ʒ.ſ. vl sic. ℞. sirupi de succo endiuie: sirupi violati sirupi ℥ buglossa aā. ʒ.ß. aq̄rū violarū bulglosse endiuie aā. ʒ.ſ. misce ℞ fiat sirupus. ¶ Celebrata digōne purgeꝫ patiēs purgatiōe infrascripta. ℞. cassie nouiꝫ extracte diacaptoiconis aā. ʒ.ß. electuarij rosa. Me. electuarij de suco ros. aā. ʒ.ſ.ß. misce ℞ cuz decoctiōe cōi fiat potio breuis addendo sirupi viola. ʒ.ſ. vel sic. ℞. manne electe. ʒ.vj. cassie. ʒ.ß. reubarb. electi ℞ ℈z artē infusi electuarij de pilio aā. ʒ.ſ. misce cū decoctiōe floꝝ et fructuū cordialiū fiat potio breuis addēdo sirupi. vio. ʒ.ſ. vel sic. ℞. electuarij lenitiui. ʒ.vj. diafinicōis electuarij rosati Me. aā. ʒ.ij. cuz decoctiōe iā dicta fiat potio breuis addēdo sirupi. vio. ʒ.ſ. vel sic. ℞. ʒ.ß. diafiniconis electuarij de pilio. aā. ʒ.ſ.ß. misce ℞ cū ꝓdcā decoctiōe fiat potio breuis addendo sir. vio. ʒ.ſ. ¶ Tertia deniq; intentio q̄ est accidētia corrigere pficit eisdē auxilijs superiori. c. annotatis: videlicet ꝓ dolore capitis ℞ stomachi debilitate. vnum tñ cōmemorare volo q̄ aā ꝓtinuū fricatiōes pro capitis dolozis sedatione sunt plurimum iuuatiue. Uētose ꝙz sup spatulis ℞ natibus cū scarificatiōe ℞ sine scarificatiōe ad hāc intentionē summopere valēt tenēt em̄ quasi locū flebothomie presertim in corporibus delicatis. Idem faciunt sanguisuge venis emorroidalibus applicate ventrēq; deniq; enematibus lenitiuis lubricum tenere ab auctoribus multum commendatur: quare pro tua necessitate ad capitulū ꝓpriū recurras. ℣ Et hec puto tibi sufficere dei munere pro breui curatione febris sanguinee.

¶ Cap. De febre flegmatica.

Signa febris flatice communiter (vt omnes testantur auctores) sunt vt infra: videlicet frigus cum frigore circa febris initiū paulatine incipiens ℞ successiue augmentando procedit: adeo ꝙ totum corpus sicut nix fregesit (vt Auicen. testatur suo ꝓ prio ca.) Et propterea eius paroxismus. xviij. horis vt plurimum durare solet. Ideo non calefiunt isti nisi cuz difficultate. Grauitas ℈z capitis somniq; profunditas. necnō sincopis propter humorum euacuationem et ozis stomachi debilitatem patientem frequentissime molestare solent. Pulsus siliter est i principio paruus atq; submersus ℞ in fine frequens. Urina autem in primis diebꝰ subtilis et alba propter ingentem opillationem que hanc febrez cōsequitur. Et ꝓpterea a doloribus laterum patiens vexari solet. Et per consequens color facici ℞ totius corporis ad liuiditatem et albedinem innaturalem tendit. Et hec de signis febris flegmatice sufficiant. Auicē.

¶ De cura febris flegmatice.

¶Cura febris flatice tres hz i tĕtiões. Prima est vitā ordiare vt humor gñetur benignꝰ z malus destruaꝛ. Scōa mazaficedē tē digerere z digestā euacuare. Tertia z vltima est accidētibꝰ subuenire.

Prima tĕtio. ¶Prima igit intentio q̄ est vi tā ordinare cōplet̄ put dixim⁹. c. de a pate molli. ꝛre in necessi tate ad illud decurras.

Scōa tĕtio. ¶Scōa intentio cōplet̄ admi nistrando infrascriptū digesti uū. ℞. sirupi de duab⁹ radicib⁹ cum aceto mellis rosā colati si rupi violati añ. ℥. ß. aq̄rū endi. bugloss. acetose añ. ℥. ß. misce et fiat primus digestiuū qō valet i p̄ncipio. Uel sic. ℞. siurupi de trib⁹ radicib⁹ sirupi bulglossati sirupi aceto. simplicꝫ añ. ℥. ß. aquaꝝ endiuie bugloss. feniculi añ. ℥. ß. Uel sic. ℞. sirn. de bisan tijs sirupi de duabus radicib⁹ cum aceto mellis rosati colati ana. ℥. ß. aquaꝝ bngloſſe abſin thij endiuie añ. ℥. ß. misce z fiat sirupus. Ista duo digestiua valent in statu huius febris. Uel sic. ℞. sirupi ỡ trib⁹ radicibus ori mellis simplicꝫ sirupi ỡ bi sarijs añ. ℥. ß. aquarū capillorū ve. ad sinthij feniculi añ. ℥. ß. mi sce et vz in declinatione huius febris. ¶Digesta materia i p̄n cipio talis dz esse purgatio. ℞. diacaptolico. cassie añ. ℥. ß. dia finico. ℥. iij. ß. cum decoctiõe cō muni fiat potio breuis adden do sirupi de duabus radicibus sine aceto vt loco sirupi mellis rosati. ℥. ß. Ut sic. ℞. diacapto liconis. ℥. vj. diafinico. electua rij indi maioris añ. ℥. ij. cum de coctiõe z ordine iam dicto fiat potio breuis. z iste due purga tiones valent i primis diebus febri flegmatice. ¶Transacte multis diebꝰ ꝓsecuta digestiõe materiꝫ p assumptionē dige stiui scōi vel tertij ordinis talis egrotanti ꝓpinet purgatio. ℞. diafinico. electuarij indi maio ris añ. ℥. ß. diacaptol. ℥. ß. aga rici trocischati. ℑ. ij. cū decoctiõe flozꝫ z fructuꝫ cordialiū capil lozꝫ ve. gallitrici politrici poli podij q̄rcini ꝓfecta cū aq̄ endi uie capil. ve. bugloss. et scabio se et fiat potio breuis addēdo mellis ro. colati. ℥. j. vt loco me dicie dent pillē ifrascripte. ℞. pillularuꝫ aggregatiuaꝝ. ℑ. ij. pillulaꝫ de reubarbaro. ℑ. ß. cū aq̄ absinthij formētur pillē. v. Uel facias sic. ℞. pillulaꝫ ale fanginoꝫ pillaꝫ de reubarba ro pillulaꝫ aggregatiuaꝫ añ. ℑ. ß. cū ordine iam dicto formē tur pillē. Uel facias sic. ℞. pill. de iera cum agarico pillulaꝫ aggregatiuaꝫ añ. ℥. ß. cum mela le rosā colato formētur pillē. v. quas patiens sumat in aurora. Interdum etiam medici practi cantes in romana curia tantūs modo transactis multis diebꝰ laborantibus flatica febre. ℥. ß. pillularum aggregatiuaruꝫ da ri concedunt interpolādo pil lularū mastichinaꝫ pillularū de reubar. añ. ℥. ß. Conferꝫ quo que summope ventrem patien tis enematibus mūdare ab hu moribus flegmaticis z grossis z viscosis: quorum gratia exē plū talis est ordinatio. ℞. folioꝝ blete mercurialis furfuris fo lioꝝ altee camomil. añ. M. ß. seminis feniculi dulcis coria drozum añ. ℥. vj. polipodij ℥. ß. caput vnius castrati aliquātu lum contusum bulliant omnia simul cum aqua sufficientis q̄ ad cōsumma

ad consummationē duarū par tium ex trib⁹: deinde colent z i sufficienti q̄titate colature ad dant mell. ros. ℥. ij. sirupi ỡ dua bus radicib⁹ sine aceto. ℥. ß. oli camo. ℥. ij. butyri. ℥. ß. z ß. vitella duoꝝ ouoꝝ salis parū z fiat cli stere. Ut facias sic. ℞. decoctio nis ỡ dicte l. ß. et ß. mellis ro. ℥. ij. olei anet. camī. añ. ℥. ß. z ß. de añ. ℥. ß. vitella duorum ouorum talis paruz z fiat enema: cuius officium est vnamquanꝫ mate riam flegmaticꝫ grossam eua cuare cum ventositatis carmi natione. ¶Tertia denicꝫ inten tio que est accidentis corrige re: p̄ꝛesertim stomachi debili tatem que solet accidere in isto casu complet̄ sic. ¶Et ꝓmo ad debilitatē stomachi valet sum mopere infrascripta ꝓfectio. ℞. specierum diarodonis abbatis specieruz diagalange specierū zuccari rosā. añ. ℥. ij. cū zuccaro sufficienti z aqua absinthij z fiāt rotule. Uel facias sic. ℞. specierum diagalange spe cierum diarodōis abbatis añ. ℥. ij. cū aqua absinthij et zucca. sufficienti fiant rotule. Ab ex tūr vtiliter administrat vnctio superius ordinata. c. de tertis. nasquare ad illō recurre in tua necessitate. Et ista curatio con uenientissime exhibetur labo rantibus quartana febre: et fe bribꝰ de genere inordinate va riantium. ¶Et sic deo dāte fili um Alauisi curationem predicta rum febriū breuioꝝ quo potui sermone pro vtilitate nauigan tium descripsimus.

¶Capitulū. De his q̄ augmen tant sperma z delectationē p̄e stant in coitu.

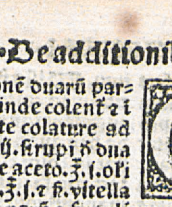

Cum sperma et de lectatio coitꝰ (vt omnes antiqui z moderni asserunt doctores (ad hus mani generis pro creationem maxime conferant Ideo dicemus in p̄senti. c. de his que delectationem p̄stāt in coitu: et que sperma multi plicant.

¶Dico igitur in primis quod rape napones bancie fabe z ci cera secundum omnem modū comestionis eorum sperma in coitu potētissime augent: z ma xime si cuz eis aliquid piperis cinamomi et zinziberis come datur. Amigdale quoꝫ auella ne: pineoli fistici cuz zuccaro cō fecti ad augmentationem sper matis summope faciunt: z pro pterea oleū de amigd. (testāte Mes.) sperma multiplicat. Aui cē. autem ca. de auellanis: dicit Aui. q̄ auellane cum melle comeste coitum vigorant. Eruca si cr in parua quantitate sumpta coi tum incitat. Multa autē come stio eius libidinem destruit (vt nonnulli asserūt.) Dioscorides inquit q̄ si per aliquot dies su mantur. ℥. vij. pulueris folioꝝ matrissilue cuz vino vel brodio mellino: sperma in homine mu triunt: et ego hunc pulueꝛē ex pertus sum cū vino aut brodio ꝓdicto: z mihi z egrotanti bene successit. Ligua auis q̄z. i. semē fraximi mixta cū nuce muscata proprietatē hz (vt Serapio te statur) sperma z libidinem au gendi. Dicit etiaꝫ p̄fatus vir q̄ caro gallinarum auget sper ma: et caro perdicū auget coi tum. Idē facit radix assari con dita cuz melle vel zuccaro. Idē

facit granū bombicis (vt refert Archigenus.) Raphan⁹ quoq; ꝑsertim silueſtris ſm Serapionis opinionem coitum incitat ſperma ꝛ deſideriū coeſidi augendo. Cepa ſimiliter decocta ꝛ cū oleo amigdalino recenti ꝛ parum piperis ꝛ ſape mãducata ſperma potentiſſime augent ꝛ libidinē incitãt. Caro etiã anſeris ꝛ gallinę albe cū cepis decocta ꝛ mãducata ſimul cuz cepis ꝛ brodio eius coitum corroborant ſperma augendo. Ouaquoq; ſorbilia ſumpta cum modico vini dulcis ꝛ paꝛ piperis cinãomi ꝛ zuccari libidinē poteter incitãt. ℣ Itē ꝛfectio valde vtilis ad coitum amiſſum recuperãdū. ℞. pulpe caponū decocte. ℥. iiij. pulpe pdicū pulpe pulli colũbini ſiluestriſ añ. ℥. ij radicis ſatrionis. ℥. ſ. ꝛ ß. radi cum enule. ℥. vj. piperis. ℥. ſ. cinamomi nucis muſcate añ. ℥. ſ. ziziberis: galãge: cubebe: aſſari ana. ℈. iiij. amgiõ. dul. pineolorum añ. ℥. ij. ꝛ ß. fiſticoꝛe. ℥. ij. paſſularū. ℥. v. omnia decoquantur ſimul et cum zuccaro ſufficienti ſecundum artem fiat confectio ſolida vel mollis prout patienti melius videbitur: de aqua ſumat ad quantitatem nucis vel parum plus. Cicera decocta cum brodio carnis et cum lacte manducata ad coitum prouocandum plurimum iuuant ſperma multiplicando. Et propterea Hal. in lib. de elementis dicit quod cicera excitant voluntatem ad libidinem. Et hoc faciũt quia multũ ſunt generatiua flegmatis. Iccirco ſtallonibus et equis concedunt pro eoꝛ comeſtiõe vt promptiores ꝛ potẽtiores fiãt ad coitum. ¶ Miſis itaq; rebus faciẽtibus ad coitum et ad ſperma augmentãdũ videndum eſt nũc de his que delectationem preſtãt in coitu cũ plurimũ ipa delectatio faciat ad naturam humanam concipiendã. ad quod nos intendimus: qz aliter agẽdo (vcz ſi ad alium effectuz deſcriberẽt materia iſta) res iſta eſſet luxurioſa. Igitur ea que communiter in coitu delectano nẽ preſtant modo deſcribemus ℣ Dico ꝙ primis q̃ ſalina i oꝛe cuius virtus cubebe ſit detenta ſi hora coitus virga cum ea illiniãt plurimam in coitu delectationez preſtaret. ℣ Sil⁹ mel cuz modico piperis maſticatis et cum eo illinita virga inducere delectationem plurimam in coitu. ℣ Fel quoq; piſcis aurate (ſecundum quod chirannus refert) ſi cum eo vngerentur genitalia non paruam delectationem preſtaret in coitu. ℣ Idem facit ſecundum ipſum adeps piſcis ſalpe ſi cum ea illiniatur virga. ℣ Fel q̃s apri ſecundum Guil. de varig. ſi cum eo vngatur virga maximam in coitu delectationẽ preſtaret: quam etiã opinionem tenet fidelis ꝛ dicit eandem prerogatiuam habere fel ventris. ℣ Et ſic deo dante ꝛc.

¶ Capitulũ. De his que faciunt ad erectionem virge ꝛ ad coitum prouocandum.

¶ Qui inuenib⁹ ꝛ in etate prouecta valide indecens et vituperabile eſt hominẽ cũ muliere cã ꝛpliandi naturã humanam coire non poſſe: non niſi vtiliſſimũ eſt de his q̃ faciũt ad erectionẽ virge pertractare. ℣ Et dico ꝙ pozrũ ſm omnẽ modum comeſtionis preſertim cum melle ꝛ cinamomo virge erectionem potenter preſtat. Galanga q̃q; comeſta erectam in oꝛe erectionẽ virge potẽtiſſime ꝓſtat. Sil⁹ ad idez facit infraſcripta confectio. ℞. ſeminis eruce. ℥. ij. ꝛ ß. ſeminis rape. ℥. ſ. ꝛ ß. cinamomi cubebe zi ziberis galange, piperis añ. ℥. ß. ſeminū. ℥. ij. omnia conficiãt cum melle et zuccaro et ſumat patiens in manẽ ſero coclear vnum: quia optima ꝛ delectabilis eſt medicina. Decoctio etiã cicerum ꝛ ſeminis baucie cum additione parum mellis paulumq; piperis ꝛ cinamomi virge erectionem poteter inducit. Oleum ſimiliter ſambucinum ſm Raſ. i quo ſint decocte formice alas habentes ꝛ ad ſolez per multos dies ꝙnanſum virgam illiniendo erectionez plurimam preſtat. Item oleuz predictum cum modico muſci plurimum iuuat ſi cum eo femora ꝛ partes genitales vngãtur ad erectionez virge. ℣ Multa denq; anxilia in antecedenti capitulo deſcripta ſunt que huic capitulo accommodari poſſunt. Ideo alternatim videantur et ad illa recurratur.

¶ Capitulum. De vomitu.

Vomitum varijs diuerſiſq; moꝛbis tam in preſeruando corpus ab eis q̃m in curatione eoꝛ antiqui ꝛ practicantes ſuctoꝛes dicunt plerunq; cõuenire. ℣ Auicẽna enim dicit ꝙ valet laboꝛãtibus podagra, ſciatica paſſionibuſq; renum et veſice lepra quartana et omnibus egritudinibus cronicis. ℣ Eſt enim ſecundum Galeni ſententiam ſanitatis conſeruatiuus: vt habetur ab eodem quinto de vtilitate particulariũ. ℣ Eſt autem vomitus actio principaliter purgatiua flegmatis ſtomachi aliorum humoꝛum cum purgatione etiam et diuerſione aliorum particularum. ℣ Fit namq; prouocatio vomitus multimode: nam communiter practicantes iubent aquam potari calidam cũ ſiꝛupo acetoſo: deinde ſatis quamptimum digitis impoſitis in oꝛe aquam predictam ſimul cum humoꝛibus exiſtẽtibus in ſtomacho foꝛas ad vomendum prouocant. Et iſte eſt modus ſatis lenis et ab omnibus vſitatus. Aliqui quidem ſant (vt Gal. teſtatur loco prelegato) qui ſumpto prãdio diuerſoꝛum ciboꝛum ſemel in mẽſe cum iam dicto ingenio vomitum prouocant: ꝛ hoc pro ſanitate conſeruanda. Alij etiam ſunt qui foꝛtiv omitiuo puta vomitiuo Nicolai iubent vomitum facere quod in rei veritate fieri non debet: niſi maxima vigente neceſſitate: quia ſi vomitus violenter et frequens prouocatus ſtomachum potentiſſime debilitat et vires coꝛporis et oculoꝛum viſum debilitat. Unde ſi vomitus fuerit impetuoſus: cuius cauſa fuerit virtus ſtomachi retentiue debilitatio: nunc et accommodate ſuccurratur cũ mixta citoniorum et citonijs ſiꝛupo, mirtino et ſuccaro ſiꝛupoque roſato: et cum omnibus que in cauſa fluxus intes-

Gal.

Gal.

stinotum a practicantibus descripta fuerunt si res postulat restringãtur. ℣ Et sic deo dante ꝛc.

¶ Cap. De maleficiatis.

QUia ista mala ꝛ diabolica dispositio vr esse contra legẽ diuinã et hominũ charitatẽ subtrahẽdo naturalẽ amorẽ q̃ debet esse inter virũ ꝛ vxorẽ perpetnũ a dievinculi matrimonij vsq̃ ad vltimũ vite. Iccircoveteres et moderni auctores super hoc accuratissime scripserũt. Unde antiq̃ tñ dicunt hoc maleficiũ posse fieri in viro. Et facit talis diabolica dispositio q̃ vir nõ potest habere rẽ cũ vxore quod valde indecens ꝛverecũdiosum est. ℣ Pro cuius itaq̃ remotione antiqui multa scripserunt. In primis Diosco. dicit q̃ corallus in domo detentus maleficiũ tollit. Quidã dicunt q̃ si corall⁹ gestetur ad collum virtutẽ hz soluẽdi maleficium. Item artemisia suspensa super limen porte fm opinionez quorũdam antiquorum facit q̃ maleficia seu incãtatiões non habeãt nocere hoibus illius domus. Idẽ asserũt desquilla ordine iam dicto suDiosc. spensa (vt Diosc. testat.) Picus quoq̃ auis assata vel elixata si comedatur virtutẽ hz soluendi Arzil. maleficiatos (vt Arzi. refert autoritate fidelis.) Dixerunt etiã quod si aliquis maleficiatus sit constrictus ad amandum aliquam vel aliquem: accipiatur stercus illius quem diligit et ponatur in calceo dextro amantis crematum seu combustum: quia cõ primum fetorem sensezrit maleficium soluetur. Et qui dam asserit hoc expertum fuisse ꝛ esse verissimum. Dixerunt etiam veteres quod si cum sanguine canis nigri parietes domus illinrentur auferretur maleficium quod est in hominibus illius domus. Item fel cotuinum mixtum cum sisamelos ꝛ cum eo corpus inunctum maleficiatos iuuat. ℣ Et sic deo dante ꝛc.

¶ Cap. De extractiõe fetus mortui in matrice.

CONtingit plerunq̃ quod fetus non potest extra matricem beneficio medicinali: et adiutorio obstetricis exire. Et hoc accidit quãdo fetus est mortuus in vtero matris. ¶ Cuius signa cognoscuntur primo ob immobilitatez pueri qui ante mouebatur: per infrigidationem ventris: g albedinem labiorum oris mulieris ꝛ concauitatem oculoꝝ eius. Cognoscitur insuper per fetorem anhelitus: per longitudinem et difficultatem partus: ꝛ per que solent muari ad partum facilitandum et non innatuerit. ¶ Cognito itaq̃ q̃ fetus sit mortuus per signa narrata nõ nisi expedientissimũ est ad manualem operationem peruenire prius tñ ingenio infrascripto administrato. Et ẽ vt suffumigẽt mulier cũ eufozbio et castoreo. Deinde ponantur i oze plume gallinacee cum oleo et aceto illinite violẽti imposito ne vt simul et semel nausea vel vomitus cũ sternutatione incitetur. Per hoc enim ingenium dimus mortuũ fetum mulieres magno conamine peperisse. Si vero via ista non proderit: tunc

prius suffumigata matrie cum decoctione rerum mollificatiũ puta maluarũ violaꝝ fenugreci camomille ꝛ maluauisci manus dextera illiniatur oleo rosa. ꝛ in matrice immittatur ꝛ caput fetus pro posse versus vulnam dirigat. Et si opus fuerit (vt Cor. Cel. consulit) euacuetur caput ab ossibus ꝛ medulla vt exinde extra vulnã exire valeat. Et si milem operationẽ als fecimus in quadam serua Simonis de mari ciuis Senuesi. ꝛ mihi ꝛ serue bene successit. Nõnulli preterea sunt qui in isto negotio administrant multa ferramentorum genera: sicut incini tenacula instrumentum specnlum que non nisi maxima vrgente necessitate propter eoꝝ malitiã non sunt a famoso chirurgo administrãda. Tamen si magna fuerit necessitas administrentur cũ cautela ne matrix ꝛ vulua lacerentur. Et sic deo dante ꝛc.

¶ Ca. De denigrãdis capillis.

QUanq̃ nonnullis de causis decreueram capilloꝝ sciẽtiam decosãdi pretermittere: tñ propter dispẽdiũ seu detrimentum qõ solet accidere cerebro dentibus ꝛ neruis propter fortes medicinas quibus pro capilloꝝ denigratione ꝛ laxatoriis capitis ꝛ illiniẽdis capillis medici frequenter vtãtur q̃de hac materia pertracta re non sine aliquo onere cõsciẽtie iudicatur: tamen ad lucidiorem doctrinam presentis operis dicemus de his que capillos denigrant. Serap. itaq̃ dicit q̃ folia sumach cum lixiuio decocta capillos ad nigredinẽ perducunt: cum caput lauatur illius decoctione. ℣ Licium hz dissolutum cum lixiuio decoctionis cimarum rubi facit ad capillos denigrandos. ℣ Item decoctio facta in lixiuio rerum stipticantium: puta mirtillorum sumach rubi saluie nucum cipressi mirabolanioꝝ citrini ꝛ chebuli ad denigrandos capillos est optimum capitis lauatorium. ℣ Item si accipiatur. ℥. ſ. lixiuij cum quo efficitur sapo ꝛ vocãt la magistra cum tantundem de coctionis suprascripte ꝛ cum eo liniantur capilli caute tamẽ ne cutis tangatur prius capite loto cum bono lixiuio post modũ exiccatis capillis nigri efficiũtur. ℣ Ad eandem intentionem valet lauatorium infrascriptũ. ℞. saluie si luestris folioꝝ mirtillorum ꝛ granoꝝ cimarum rubi aã. M. ſ. ipoquistidos licij aã. ʒ. vſ. cuparum glandium nucum cipressi contritarum aã. ℥. ſ. ꝛ ſ. nili siue indici. ʒ. ſ. omnia decoquantur cum lixiuio barbitonsoris prius loto capite cum lixiuio simplici: deinde iterum lauetur cum ista decoctione: q̃ ad capillos denigrandos medicina est singularis casum eorum rectificando. ℣ Aliud medicamen famosum ad denigrãdos capillos sic fit. ℞. mirabolani nigri gallarum tinctorum nucum cipressi cuparum glãdium balaustiarum seminis mirt. aã. ʒ. ſ. aluminis roche. ʒ. semis. salis gemme aã. ʒ. ſ. omnibus tritis bulliant cum lixiuio decoctionis dactilorum ꝛ passularum vsq̃ ad consummationem tertie partis: deinde loto capite cum lixiuio simplici caput lauetur cũ decoctiõe predicta.

¶Item aliud ingenium valde singulare ad hanc intētionem. ℞. mirabolani emblici. ℥. ſ. aceie gallarum tinctorum cuparum glandium seminis mirtillorum seminis sumach añ. ℥. ß. arcandie. ℥. iiſ. olei onfancini olei amigdalarum dulcium añ. ℥. ß. laudani. ℥. iiß. omnia misceātur adinuicem omnibus prius bene pulnerizatis ꝛ simul permaneant quatuor diebus deinde cum modico aceti bulliant vſq; ad consummationem aceti: quo facto exprimantur forti expressione: ꝛ cum isto oleo liniantur capilli bis in hebdomada caput lauando cum optimo lixinio: quoniam ad capillos denigrandos singulare remedium est. ¶Multa denique alia in medium a doctoribus descripta adducere potuissem: sed quia in eis paruam inuenimus vtilitatem: ideo ea preter misimus. Et sic deo dante completus ꝛc.

¶Cap̄. De his que faciunt ad capillos dealbandos: ꝛ ad pulchritudinē ac ad ¦mundificationem eorum.

CErte nonnulli asserunt quod decoctio facta cum fenugreco ꝛ lixinio capillos limpidos et pulcherrimos reddit. ¶Ras. quoq; dicit quod oleum costinum ſi cum eo illiniantur capilli ipsos limpidos pulcherrimosque facit. ¶Item Bartholomeus de vasrignana dicit quod cinis corticum nuellanarum mixtus cum oleo ꝛ vino ſi cum eo capilli illiniantur efficiantur fortes et pulcherrimi. ¶Lixinium etiam secundum quod dicit Fidelis confectum cum cinere lignoꝝ hedere: et maxime bullitum cum modico fenugreci habet virtutem faciendi capillos flauos pulchros ꝛ fortes. ¶Idem facit flos tassibarbati ꝛ flos ipericonis cum lixinio decoctus. ¶Aliud remedium ad idez. ℞. florum tassibarbati cineris viris ꝛ lignorum hedere añ. M. ß. seminis fenugreci. ℥. ü. bulliāt omnia simul cum li. ꝛ. aque plurialis vſq; ad consummationē medietatis: deinde colentur et colature addantur saponis gaetani gratuzati lib. iiß. ꝛ de nitro se Maij ponatur ad solem per dies. xx. quotidie baculo agitando: deinde cum illo fricentur capilli puellarum ꝛ puerorum ad solem interdum commorantium: quia capillos reddit uos albos ꝛ limpidos reddit. Et sic deo dante completus est sermo.

¶Cap̄. De his que faciunt ad rubificandos capillos.

QUoniam varij et diuersi sunt hominum appetitus quidam optat habere capillos albos: alius nigros et alius rubeos. Ideo de omnibus modis colorandi capillos faciendus est sermo. ¶Proeorum itaque rubificatione dixerunt nonnulli quod aqua vitis albe cum licio ſi ad inuicem misceantur facit capillos rubicundos: et maxime facta prius lotione capitis cum bono lixinio.

¶Item Serapio dicit quod ſi fex vini veteris adusta misceatur cū oleo masticino et resina

pini ꝛ cum ea liniantur capilli intra diē naturalē eos ad colorem rubeū producit. ¶Idē facit sim Dioſ. fex vini veteris mixta cum oleo de cucumere asinino. ¶Alcāna quoq; ℈ Al chigenē dissoluta cū aq̄ raffani maximam virtutē hz rubificandi capillos. ¶Et hec fūt magis experta et secura p capillorū rubificatione. ꝛ multa in libris fuerūt descripta in causa ista q̄ non describam: quia in eis paruam aut nullam inuenim⁹ vtilitatem. ¶Et sic deo dante cōpletus est sermo presentis capituli: cuiꝰ nomē sit bñdictū.

¶Ca. De his que faciunt capillos aureos et albos.

OPinio quorūdam antiquorū est q̄ decoctio facta cum lixinio decoctionis floris tassibarbati stichados et rasure bruſci cum cera capillos auratos ꝛ albos inducit. ¶Crocus quoq; dissolutus cum lixinio confecto de cinere ramorum vitis capillos colorat aureo colore tendēti ad aldedinez. Decoctio quoq; facta cum lixinio decoctiōis lupinorum ꝛ puleg̃ū ſi caput cum ea lauetur pulcherrimos facit. ¶Virtura q̄q; cū sapone gaetano et alijs iam dictis auxilijs capitulo de his que dealbant capillos. huic intentioni administrari possunt. ¶Et sic deo dante completus est sermo presentis capituli: cuius nomē sit benedictum ꝛc.

¶Capitulum. De prolongatione capillorum ꝛ de prohibitione casus et sciurie eorum.

QUia iuuenes ꝛ mulieres pſertim puellas res est verecundiosa capillorū casu laborare: putin pemuali de anatomia dictum fuit. Inter alias commoditates sal tem producti fuerit a natura vt hominem et mulierem decorarent. ℥ igitur vtilissimū est mentionem facere de auxilijs que virtutem habent prohibendi eorum casum. ¶Decoctio itaq; capillorum veneris cum mirabolanis emblicis facta cum lixinio leni radices capillorū confortat ꝛ multiplicat eos. ¶Isac quoq; dicit q̄ decoctio sisami ſi cum ea lauetur caput prolongat capillos furfurem mundificando. ¶Item lixiniū factum cum cinere stercoris columbini et dattini et radicum vlmi capillos multiplicat ſi cum eo lauetur caput et casum eorum prohibet: lacerta quoq; viridis decocta cum oleo amigdalarum dulcium et parum laudani parunq; olei mirtini cum aqua mirtillorum vſq; ad consummationem aque ſi cum ea caput vngatur capillos corroborat et pulcherrimos facit. ¶Itē ad eandem intentionem et valet contra capillorū scissuras. ℞. fol. mirti. fol. salicis añ. ℥. ij. olei mirtini. ℥. iiß. lauda. pulnerizati. ℥. vj. mirabolani emblici pulnerizati. ℥. j. vini. ℥. ij. bulliant omnia simul lento igne vſq; ad consummationē tertie partis vini: deinde cū colinianꝰ radices ꝛ extremitates capillorū: qz eiꝰ opatio mirabilis ē. ¶Itē ad p̄hibēdū casū capillorū. ¶Utinū nigrū decoctōis mirtillorū sumach rosarū spice

nardi foliculorum sene qñ cuz eo lauañ capilli ptius bene ca pite lotō cum lixiuio casum ca pillorum infallenter firmat.

¶Cap̃. De cura flagellati.

Curatio flagellati nō differt a curatione tradita ea. de casu z offensione. igitur in tentiones ibidē cō memorate pro hac intemione videri possunt. ℣ Fiat ergo a principio flebothomis virtute et etate consentientibus: aut fiant scarificationes cuz appli catione ventosarum. ℣ Deī si militer reubarbari videlicet. ʒ. ß. rubee tinctoꝝ ʒ inʒiberis añ. ℈. ß. misce et cū aqua calida sca bioše fiat potio. Istud enim po culum purgat sanguinē coagu latum et sanat rupturas intrin secas. Item vtilissimum est qꝫ patiēs i aurora p aliquot dies sumat. ʒ. ß. ifrascripti pulueris cum aqua lupul. ℞. terre sigilla te. ʒ. iß. reubarbari. ʒ. ß. mumie rubee tinctorum. ana. ℈. ß. ʒinʒiberis. ʒ. ß. Dieta preterea in primis dieb⁹ sit satis tenuis. prout in iam dicto. c. ordinatuz fuit. ¶Ueniendo deiñ ad locā lia dico qꝫ nulla melior medici na est q̃ ptinus inuoluere pa tiētē i pelle arietina aut castra ti recenter excoriati desup'asp gendo pulnerem mirtillorum videlicet granoꝝ et foliorum. Sequēti vero die lauetur totū corpus cū vino decoctionis ro sarum absinthij mirtillorū ca momille melliloti et aneti: de inde super locū flagellatū ifra scriptū cerotū applicet. ℞. olei rosa. odo. olei mirtini añ. li. ß. olei de absinthio olei camomil lini añ. ʒ. ß. cum cera alba sufficiēti fiat cerotum molle adde do farine fabaꝝ recentis z bñ cribellate. ʒ. ß. rosarum. ʒ. ß. pulneris mirtillorꝝ granoꝝ z fol. eius añ. ʒ. ß. misce et vtere ordine iam dicto: qz in isto ca su p̃sentaneum remedium est. Multa quoq; aurilia descripta fuerunt. c. de contusione et attritione lacertorū que ad hanc intētionē plurimuz conferunt. vnde in tua necessitate illucre curre: que duo capitula alterna tim videantur.

¶Cap̃. de pediculis.

Curatio pediculorū tribus intentionib⁹ complet̃. Prīa in purgatione. Secun da i regimine vite. Tertia in localibus consistere videt. Quantū ad primā intentionem que est materiā cōtare ex qua pediculi gñantur dico qꝫ corp⁹ dz purgari cum pillis de agaricoz aut cum terapigra. Sal. aut diacaptolicōe vel diasinicone vel cū his q̃ hñt ma teriā corruptā eūare: qz pedicu li non nisi de materia corrupta gñant. Regimē dz sue cōelio nis sit qꝫ nō habeat materiam putridā z corruptā gñare enitā dū habeat mltiplicare. Uenie do igit ad localia: dixerūt nō nulli qꝫ succ⁹ ginestre cuz succo absinthij decoct⁹ z oleo mirti no si cū eo vngat caput pedi culos infallēter interficit. Oleū dz dissolutū cū aloe pediculos necat si caput cum eo illinies. Item decoctio gummi hedere blete albe z nigre z foliculorū sene cū absinthio et mellifolis

effecta cum lixiuio pediculos interimit si bis i hebdomada cum ea caput lauabis. Et nota qꝫ ola que valent pediculis va ſet etiā lendinib⁹. Ad plactos itaq; pediculos q̃ reperiunt in genitalibus z sub assellis sum mopere valet fricare locū cum canapacio aurifabri vinificato seu imbibito arganto vino: qz interficit eos z cadere facit. Idē facit in supcilijs. Uerū qñ predicta animalia reperiuntur in palpebris tunc p eorum remotione securiori remedio p cedendum est. Capiant igitur fellis galline. ʒ. ß. aque absinthij aque rosate. añ. ʒ. ij. aloes epatici misce añ. ʒ. ß. et cum eo epitimentur palpebre. vel fiat linimentū cū quo vngantur palpebre in sero qñ vadit dormitum. ℣ Et sic deo dante completus ꝛc.

¶Capitulum. De fetore nasi et oris.

Fetor oris vel nasi mltis de causis cau sari pōt. vt quarto de accidēti Sal. testat. Interdū em̃ causat anhelitū putrid⁹ a santositate putrida elevata ab humoribꝫ corruptis existētibus in stoma cho: et hoc plerūqꝫ accidit ho minibus bibulis z crapulosis luxuriosisq; viuentibus: quorū digestio potus et cibi raro ce lebrat in stomacho: qm̃ ante di gestionem vinū vino cibūq; ci bo addere solent. Aliqñ etiam causatur fetor in ore ꝓpter cor ruptionem dentium z eorū gin giuarū. Similiterq; fetor nasi quādoq; causat ex vlceratione putrida: nōnūqꝫ a materia ca tarrali corrupta a cerebro eue nienti. Causatur insuper pro pter opillationē colatorū nasi: et ista species est difficillime curationis: imo vt nōnulli asse runt incurabilis esse iudicatur.

¶Curatio istius male dispositionis tribus intentionibus cō pletur. Prima in ordinatiōe co mestionis consistit. Secunda in purgatione materiei corru pte. Tertia et vltima in admi nistratione localium complex. Cura.

¶Pro prima itaq; intētiōe di co qꝫ patiens debet euitare ola cibaria ex quibus humores pu tridi corrupti grossi z ĺdigesti z vaporosi generantur: velut carnes grossas z pisces preser tim nō squamosos cepa allioz caules legumina z fere omnia victualia de pasta. In ℞iū nō carnes vituli castrati hedi atq; agni z auiū in nemoribus col linis z liberis pratis degētiuz ad hanc intentionē vtiliter cō ceduntur: qz ista omnia beni gnum generant humorez: pa nis similiter azimus et fructꝰ quia de facili corrumpuntur in stomacho pro posse euitentur. Granata tamen qz prohibent corruptionem fieri cibi in sto macho existentis ad proposi tum faciunt. Similiter etiam fructus stiptici velut sorbule nespula z citoniorū poma post cibum in hac dispositione ab omnibus cōceduntur. Unum preterea non debet esse dulce: nō purū: non grossum: nō turbi dū nec nimis potēs: qnia diffi cillis est digestionis. Sit igit clarū odorifex z mediocris vi nositatis aq̃ fontis vel cisterne vl optimi fluminis limphatū. Prima

Tertia

ꝓro ferculis quoq; et olerib⁹ cōueniētib⁹ sicut sunt borago lactuca aprū sansuci petrosiliū menta pulegiū serpillū saluia melissa acetosa rozismarinum. Coriandrū q; feniculū dulce et cinamomū post cibum accommodate cōcedunt. ¶ Scōa pterea intētio q̄ est materiā corruptā eūare cōpleatur sic. ℣ In primis purget corp⁹ cū diacaptolicone cassia et tamarindis que habēt materiā corruptam enacuare. Deinde pillule masticine vel pillule de octo reb⁹ vel de aloe loto bis in hebdomada añ cenā per tres horas quando pctm̄ est in stomacho. Aut post cenam per duas horas q̄n̄ est in cerebro i isto casu vtiliter ꝓcedunt. Vel quoq; rosatū aromatizatū cū modico cinamomi et nucis muscate ad ēstitatem. ʒ.ſ. sumptum stō ieiuno plurimū iuuasse ꝓcepim⁹ Radix etiā zinziber cū melle aut zuccaro cōfecta ieiuno stō comesta stōi digestionē ꝓfortat et bonū reddit oris odorē. Idē facit cortex citri ꝓfecta ordine iam dicto. Cōfectio quoq; triū sandalor̄ aromaticiq; rosati ieiuno stō cū modico vini subtili et odorifero in isto casu iterdū cōcedunt. Tertia denicq; intentio q̄ in administratiōe localiuz cōsistit sic cōpleā. ℣ In primis si cā fetoris oris fuerit dēs putrid⁹ auferas ipsum. Si ꝙ cā ei⁹ fuerit corruptio gingiuaꝝ tūc fricent gingiue cū mixtura inscripta. ℞. aq̄ acetose vini grana. añ. ʒ.ſ. aluminꝫ roche. ʒ.ij. et ℈.licij. ʒ.vſ. bulliāt ola simul vsq; ad consumma. aque et vini: deinde fricētur gingiue: q̄ ipas rectificat corruptas et odorem malum earum emēdat. Et si op⁹ fuerit ad vlteriora remedia trāsire addant huic mixture vngūēn egyptiaci. ʒ.vſ. ℣ Si militer etiaz dico q̄ si fetor nasi causetur ab vlceratione putrida loc⁹ vlcerationis mundificetur cum applicatione auxilij prenominati: aut cū vngūento apostolor̄ mixto cū vnguento egyptiaco. Iuuat etiā summopere attrahere p nares decoctionem infrascriptaz. ℞. aq̄ rosar. aque planta. añ. ʒ. iij. vini granatorum. ʒ.ij. licij mellis rosati añ. ʒ.ſ. et ℈. tarcocolle. ʒ.ſ. aluminis. ʒ.ſ. ℈. mirrhe. ʒ. ß. bñi ſ. Scōa intentio.

Tertia intentio.

liant ola simul parum et cuz cola sepe abluant nares. Collutio similr facta cum aqua rosata et vino granatorum et paruz vini odoriferi in quib⁹ bullite sint rose mirtus calamus aromaticus ciparus et paruz aluminis parūq; mellis rosati oris fetorē emēdāt: post cibū etiam cōmestio sorbe et nespularum ac pomorū acetosorū maluz oris fetorē occultat. Idez facit cinamomū in ore detentū vel nux muscate vel feniculum dulce. ℣ Et sic completa est doctrina presentis cap̄. in arce Brachionis: in quo loco tūc presens existebam ad cōtinuā curationem Reuerendissimi dñi mei Cardinalis Sancti petri ad vincula Julij ꝑape secundi nepotis: tunc laborantis vlcere cauernoso in digito grosso pedis sinistri causato a podagrica passione propter fluxum materierum ad ifucturam pedis currentium fortasse ob ingressum balnei aluminosi.

¶ Capitulum. De rauce dine vocis et cura ejus.

AD vocē clarificēdam ꝓpter. ꝙdecēti purgatiōe cū pillulis de iera cū agarico vel cū cassia et diacaptolicone. Summopere vz sumere infero dū itur dormitū more sirupi infrascriptā actualiter calidā decoctionem. ℞. aque scabiose aque feniculi aā bugloſſe ana. li. ſ. iuiubaꝝ caricaꝝ pinguiuz passular̄ dactilor̄ añ. ʒ.ſ. liquricie mūde. ʒ.ß. sirupi de duab⁹ radicibus sine aceto. ʒ.iij. mel ros. ʒ.ij. penidiaꝝ zuccari cādi q.ſ. sirupo violato: bulliāt ola in vase vitreo vsq; ad ꝙsummationē tertie partis et vtere ordine dicto. Assa q̄z (vt inqt Dioſ.) sumpta cū aqua mellis vocem q̄nq; cito rectificat. Idē de Assa dicit Bar. de varignana. Itē summopere vz post cenam per duas horas sumere. ʒ.ſ. istarum pillular̄. ℞. succi liquricie aloes epatici dragāti pisti asse aloes añ. ʒ.ſ. cubebe mirrhe ana. ʒ.ij. storacis liquide terebē. clarissi. añ. ʒ.ſ. et ℈. cozicandroz feniculi dulcis añ. ℥.ij. cartami. ʒ.ß. ola misceanꝫ admuicem et cū melle formentꝫ pillule ad modū cicer. Pillule q̄z bechichie sine liquiricia sub lingua detēte labēdo ad cānā pulmonis vocē clarificant: porū etiā cum oleo decoctū et cū melle comestū ad raucedinē mirifice facit (vt aui. testat.) Et si adderet pauz cubebe nō nisi vtilissimū esset. Decoctio quoq; cū melle et aqua et sirupi ꝓfecta in isto casu plurimū q̄z laudat ab antiquis. Aliab. etiā ad vocē clarificandā cicer. comestionem summe laudauit. Quidā tñ laudauerūt cum eis porū decoquere. Itē decoctio facta cū semine citonior̄ et liquricia et radice lingue bouine et sirupo violato asperitatem canne pulmonis lenit vocem clarificando. Et sic deo dante. ꝛc.

¶ Cap̄. De apate q̄ cuenire solet propter flebothomiam.

QUia interdum cōtingit propter imprudētiam flebothomātis vt neruus pūgatur: aut q̄ flōis stricta existens est cā q̄ retineat sanguis malus in circuitu flebothomie: vnde necessario ex quauis causa de duabus predictis mēbrū apat̄ p maiori parte apate chorico aut sanguineo. ¶ Pro cuius curatione necessitate vrgente recurre ad capla predictorū apatū q̄ ibidē inuenies mulla necessaria advsum et necessitatē ptis ca. Quare si timueris q̄ punctura secuta fit in neruo ad ca. de pūctura neruor̄ recursum habere potes. Unū tñ hic ꝑmorandū est: vz q̄ si dubitaueris de aductu apatis statim pone desup in ampliori petia cerotū infrascriptū. ℞. olei ro. odori. olei vio. añ. ʒ.ſ. et ℈. scpi vituli. ʒ.ij. cere albe. ʒ.ſ. et ℈. muscillaginis seminis altee citonior̄ maluaꝝ violaꝝ ordei ciatū vnū bulliāt ola simul preter cerā lēto igne vsq; ad consum. muscillaginis. Ultimo loco addak cera et fiat cerotum molle et vtere eo super loco ordine iam dicto: q̄ resoluit cum sedatiōe vel facias sic. ℞. radicum altee decocte et cribel. ʒ.iij. olei ro. olei camo. añ. ʒ.ſ. pinguedinis galline olei viol. añ. ʒ.vſ. pinguedinis vituli. ʒ.ij. ß. bulliāt omnia simul parum. deinde addantur cere albe. ʒ.ß. farine ordei

cribel. ℥.ſ. croci. ʒ.ſ. ℞ vtere ſup loco more antecedẽtis recepte ordinato. Et ſic deo dante ℞.

¶ Cap. De cura diminutionis odoratus.

Diminutio odoratus.

Multis varijſq; cauſis virtus odoratus in hominib⁹ plerũq; corrumpit. Interdũ eẽm ꝓpter opillationẽ meatuum duaꝝ carũcularum a materia groſſa viſcoſa ℞ catarrali cauſatam. Aliq̃ corrumpitur ꝓpter corruptionẽ ℞ putrefactionẽ dictaꝝ caruncalaꝝ a quibus (vt. c. de anatomia vẽtriculi anteriozis cerebri demonſtratũ fuit) virtus odoratiua perficit. Et ideo ipſe carũcule odoratus ſunt organa. ¶ Curatio itaq; diminutionis odoratus tribus intentionibus perficitur: vcz regimine vite: purgatione materiei peccantis: ℞ adminiſtratione localiũ. ℣ Pro prima itaq; et ſcõa intẽtione nõ ſecus ꝓcedẽdum eſt q̃ dictum fuit in. c. de fetore naſi. Auxilia ſilr in forma decoctionis que ibidem deſcripta ſunt huic curationi accõmodari poſſunt: tũ nõnulli antiquoꝝ dixerunt q̃ decoctio nigelle rute ſeraphini ſanſuci atq; roziſmarini cum vino aqua ℞ melle ꝓfecta odoratus diminutionez emendat q̃ſ cum ea caput purgium efficit. Ruta ſilr odorata ſimul cũ mẽta ℞ ſanſuco ad hãc diſpõnẽ ꝑm facit. Urina ãz cerui maſculi ſm Aliab. opinionẽ nãribus inſtillata iuuat ad recuperandum odoratũ amiſſum. Fel etiam anũ de rapina vinẽ tium naribus inſtillatũ opillationem carũculaꝝ delet ℞ odoratum amiſſum reſtaurat. Idez ꝓeſt fel galli vel gellime. Et ſic deo dante ℞.

¶ Ca. de gibboſitate ℞ eiꝰ curõ.

Gibboſitas interdum cauſatur ab humiditate dilatãti ℞ relaxãti ℞ ligamenta ℞ nernos quibus alligantur ſpondiles. vnde his relaxatis ſpõdiles ſuo ꝓprio loco ne ceſſaria exeũt ℞ eminentiam aã exteriozem partẽ ſpine producunt: ſilr etiã ptingit hãc paſſionem euenire ratione ventoſitatis groſſe percutiẽtis ſpõdilis ligamenta ℞ dilatantis ea. Tuſſis ſilr ℞ aſma ſunt de cauſis generantibus aliq̃ gibboſitatẽ. vnde hyp. vi. amph. dicit. Quicunq; gibboſi ſiũt ante innẽutem ex tuſſi vel aſmate pereũt. Alia cã gibboſitatis q̃ſ cauſatur ab aꝑte muſculoꝝ dorſi. ¶ Cuius ſigna ſunt dolor cum aliquali ſupcalefactione. Et q̃ eius materia eſt frigida ℞ groſſa. Ideo dolores ſunt remiſſi et calefactio loci eſt pauca ℞ dolores nõ permutant de loco ad locum ſicut facit ventoſitas: imo ſunt in loco mãſini. Q̃ãũ aũt gibboſitas eſt a cã primitiua: tunc ꝓpter diſlocationẽ ſpõdiliũ cõtingit aliq̃ hãc paſſionẽ in ꝓſo cãri. De cuius reductiõe ſuo ꝓprio. c. mentionẽ faciem⁹. hic tñmodo de gibboſitate que euenit ab hũiditate groſſa relaxãti ligamenta dorſi et ventoſitate groſſa percutiẽti ea loquemur. ¶ Curatio itaq; gibboſitatis tribus ꝓplet intentionib⁹. Prima in regimine vite verſatur. Scõa in purgatione materiei antecedẽtis. Tertia ℞ vltia in adminiſtratione localiũ ꝓficit. ¶ Prima quidẽ intẽtio cõpleť ſuũ regimẽ ordinatum ℞ de bo-

tio. quare illuc eſt recurrẽdũ ſi opus fuerit. ¶ Scõa intentio q̃ eſt materiũ antecedẽtẽ enacuare ſic ꝓpleť. ℣ In primis ſi fuerit a materia groſſa ℞ viſcoſa digerať digeſtiuo ſirupi de duabus radicib⁹ ſine aceto: ſirupi de ſtichados aã. ʒ. vſ. aquaꝝ ſaluie roziſmarini ſe niculi aã. ℥.ſ. ℣ Sũpto ſirupo ꝑ hebdomadã purgeť patiẽs pur gatione iſta. ℞. pillulaꝝ de iera cum agarico. ℈.ij. pillulaꝝ her modactillorꝝ maiorꝝ. ℈.ſ. miſce ℞ cũ aqua feniculi formenť pilule. v. ℞ ſi fuerit fortis virtutis ℞ cetaris. Puecte pil. cochie ℞ de hermodactili maiore interdum tpe glaciali in iſto caſu vtilr cõcedunť. In delicatis vo⁹ puerili etate pillule de iera ℞ aſſagereth cũ agarico ſemel i hebdomada cũ vtilitate ꝓcedũtur. ℣ Iuuat inſup poſt purgationẽ interdũ hãc diuretica decoctio nem ꝑ aliquot dies ſumere. ℞. capilliorꝝ veneris anthos ana. M. ſ. ſeminum cõium. ℥.ſ. radicum liquiritie. ʒ.x. prunorꝝ damaſcenorꝝ iuinbaꝝ aã. nume. x. ſirupi. de duabus radicibus ſine aceto. ℥.vſ. mellis. ℥.ſ. ℞. ſuccari albi. ℥.iij. cinamomi ſe niculi dulcis aã. ʒ.ij. bulliãt oia ſimul cũ aqua ſufficiẽti in vaſe vitreo vſq; ad ℈ium. tertie partis: ℞ vtere iſta decoctiõe in au rora ℞ in veſpere ante cenã per duas horas more ſirupi: q̃z eiꝰ operatio eſt ꝓficua digerit em materias groſſas ℞ viſcoſas et neruoſas particulas confortat ventoſa mirabiliter valet. ¶ Tertia deniq; intentio que eſt adminiſtratione localiũ ꝓplet perficit adminiſtratione vnctio nis ℞ ceroti infraſcripti. ℞. olei camomil. olei de lilio agripe ℞ dialtee aña. ℥.ſ. ℞. olei de ſpica olei de iunipero olei de terebẽ olei vulpinti aã. ℥.ſ. ſi ocacis liquide. ʒ.x. roziſmarini ſtichados ſquinanti ſanſuci ille muſcate ſanine ſerpili matricarie abſinthij aã. M.ſ. vermiũ terreſtrium lotorꝝ cum vino. ʒ.x. cũ cipreſſi trituratarum nuũe. vſ. cinamomi nucis muſcate aã. ℥.ſ. calami aromatici. ʒ.iij. vini odorifericanti ingredientia mirã habet virtutẽ in cõfortando locã neruoſa cum reſolutiõe nõ parua. ℣ Deinde facta vnctione ſuper locum infraſcriptũ. ℞. olei magiſtralis ſuperius ordinati li. ſ. tereb. clariſſi. ʒ.x. radicum enule decocte cũ aqua ℞ vino piſtate ℞ cribelate. ℥.iij. cere note q̃ntum ſufficit ℞ fiat cerotũ molle cui addatur croci. ʒ.ſ. Itẽ iuuat ſummopere locũ euapotare cũ ſpõgia in decoctione infraſcripta infuſa. ℞. camomil. melli. ana. ſanſuci ſtichados ſquinãti abſinthij aã. M.ſ. nucũ cipreſſi triturataꝝ nume. x. coriandroꝝ ciminicalami aromatici. aã. ʒ.ij. mell. ℥.ſ. ℞. bul. oia ſimul cum aqua ℞ vino odoriferi. ſufficienti vſq; ad cõſummationem medicinatis: deinde cũ ſpongia locus interdũ epitimeť. Facta vnctiõe ponaťur ſuper locũ cuz plumaceolis de tela ꝓfectis ꝓdecenti ligatura ligetur. Et iſta curatio etiã valet in gabboſitate a vẽtoſitate cauſata. q̃nis ſit de raro contingenti q̃ a ventoſitate gene-

rek gibbus. Et sic deo dāte ⁊c.

¶Cap. De nimia pinguedine corporis ⁊ ingrossatione ipsi⁹.

Nimia grossities.

EX fortitudine virtutis assimilatiue ⁊ fortitudie attractiue virtutis ⁊ ex plenitudine corporis (vt hȳ scdo de accidēti ⁊ morbo) corpus interdū adeo pinguescit ⁊ ingrossatur ꝙ nec ābulationez facere possit nec expirare nisi cum difficultate: vñ si pmanet absq; exercitio ⁊ necessario incidit in lapsum alicuius prane egrotatiōis: velut apoplexiet paralisi⁹: suffocatiōis ⁊ febris male. Ut ergo ista euitētur vtilissimū est cōmemorare ea que virtutē habēt attenuādi corp⁹

Curō. via breuis curōnis. ¶Curatio itaq; grossatiōis corpis duab⁹ intētiōib⁹ cōplet. Pria in diminutiōe sanguis. Scōa i materie cōiūcte resolutiōe ⁊ diminu-

Prima ītētio. tiōe ꝙlat. ¶Pria ḡdē ītētio cōplet cū administratiōe subtilissime diete ⁊ rep̄ vrinā ⁊ sudoreꝫ ꝓuocātiū: velut feniculuꝫ: petrosiliū: ruta et eius grana: ipagi: polium ⁊ hmōi. Solutiua ḡz purgātia flegma vtilia sunt

Aliēb. (vt alia. testatur sermone. j. sue theotice.) Exercitiū silr mlta

Gal. ieiunia (vt hȳ a Gal. in libro de subbtiliāda diera) sunt de ꝑcētib⁹ huic ītētiōi. Acetū ēt ḡz oēz modū administratiōis (vt

Raſ. Scōa ītētio. Raſ. testat) est valde iuuatiuū. ¶Scōa deniq; ītētio ꝙlet ꝙ administratione cibi pauci nutrimēti ⁊ ꝓpurgatiōis appropriati ad hāc intētionē. Cibaria itaq;

Auic. (vt hȳ ab Auic. 1tia ꝑmi doctrina. iij. c. vltio) dñt eē talis nature ꝙ velociter a stomacho ad intestina descēdāt ne attractio meseraicaꝝ i ipso cibo ꝙleat. balneū ḡz artificiale a doctoribus valde laudatur: velut balneū ꝑfectū cū folijs cāne mirti co aceto salis. post balneū laudarūt ḡdā medicoꝝ illiniri totū corp⁹ cuz oleo de cucumere asinino vel hmōi. Dñt silr pauca dormire ⁊ multum vigilare labotantes hac passiōe (vt oēs testāt auctores.) De electuariis ꝓteres capiat aliqñ paries mo dicū tyriace ⁊ aliqñ de trifera minori. Electuariū ḡz ō lachs est de magis ꝑferētib⁹ huic dispositiōi. ꝟ Et hec puto tibi sufficere ꝓ doctrina presentis capituli deo dante: cuius ⁊c.

¶Cap. De membro ⁊ corpore extenuato.

SIcut fortitudo attractiue membri ⁊ assimilatiue ipsi⁹ ē cautela (vt in antecedenti c. dictum fuit) ingrossationis ⁊ pinguedinis membri ⁊ interdū totius corporis: ita ecōtra defectu ⁊ indigētia virtutis attractiue et assimilatiue ei⁹ extenuatur ⁊ macrescit extenuatione vehemēti (vt Raſ. manifeste testat. vj. de regimine sanitatis.) Cibaria ḡz subtiliatiua ⁊ imoderata ḡes nocēt (vt Auic. testat in quarto ⁊ scōa primi) nā dimissiōe exercitij virtus attractiua sopit vñ sequitur mero hoies ethicam incurrūt. Virtus silr attractiua destruit ⁊ sopit vigilijs ira fame ⁊ dura lecti dormitione. Anime quoq; accidentia sunt valde de exercētib⁹ ⁊ extenuantib⁹ corpora (vt Gal. tertio tegni testatur) Gal. opillatio similiter porositatū a caliditate ingēti vt frigore vel

siccitate inducta est interdum vna ex causis introducentibus aridit atem ⁊ membrorū macredinē ⁊ totius corporis extenuationem (testante Auic. tractatu quarto de decoctiōe) velut est dolor ⁊ iuncturarū passio: vt. c. ipse de podagra diuturna dicebat. Ulceratio quoq; ꝓfunda in iuncturis causata ⁊ a medico male tractata aliquando est causa membri ꝓpriꝫ extenuatio nis: et si diuti⁹ retardauerit ad sanandū totū corpus extenuat: cuius extenuationis restauratio nō efficitur nisi prius remota causa que est vlcerationē sanare. (Prognosticatio) extenuatio mēbroꝝ et corporis arefactio longa (vt Gal. vij. terapenti testatus est) ꝓ insanabili hȳ. Similiter. Ypo. amphorismo

Gal. rū scōo testatur hoc dicens que multo tempore extenuāt corpora tarde reficiūtur: cōsueuerūt: que vero i pauco pauce. Relinquit hemū (vt iam superi⁹ dictum ē) ꝙ extenuatio longa i membro vel corpore habituata per solutionē continuitatis male curata non recipit curationem. et causa superius fuit assignata.

¶Cura autem huius egritudinis duas habet intentiones. Prima est multitudinem sanguinis boni generare vt virtus attractiua membri de ipso sanguine ad ipsum membrum attrahere possit. Secunda deniq; intentio perficitur in fortificando virtutem membri retētiua vt sanguis trāsmissus ⁊ attractus ad ipsum detineatur in mēbro ne amplius euanescat ab ipso.

Gal. ¶Prima quidem intentio que est vberrattem sanguinis boni generare completur admini-

stratione diete generatiue boni sanguinis ītētiue ⁊ qualitatiue. ⁊ propterea Gal. xiiij. terapentice dicit. Quando enim remutare volueris attenuatas particulas dabis vinum grossum et rubeum ⁊ cibaria plurimi ⁊ grossi nutrimenti et exercitia corpis imoderata euitāt. Quāobrē huic curationi ꝑsum ꝓtiū ⁊ ethicoꝝ dieta accōmodate ꝓcedit. ꝟ Scōa ītētio ꝑfitur administratiōe mēbri extenuati frictionū et balnei ac cerotoꝝ. Frictiones itaq; debent fieri i extenuatis mēbris manibus nec multuz mollibus nec multuz asperis aut mantilibus (vt Gal. vj. de regimine sanitatis testat) vsq; ad mēbrorū rubedinē: deiñ balneū tepiduz ingredi non nisi vtilissimū esse dixit. Olea ḡz et cerotaria attractiua sup membrū imposita ad attrahendum nutrimentum vtilissima sunt. Balneū iterduz post assumptionem cibi concediturhuic curationi (vt Gal. xiiij. testatur.) Et qz ex assumptione predictorū solet in epate et eiꝰ venis opillatio euenire. Ideo pro eiꝰ remotione laudat Gal. aperitiua administrari: sicut sūt capares cicoreꝫ spagi lupini cicera rubea et hmōi. Unum si militer grossum ⁊ dulce non esse ḡz stante opillatione predicta: imo debet declinare ab subtilitatem donec opillatio prędicta remota fuerit: ozimel quoq; cum aquis diureticis vtiliter concediturin isto casu. ꝟ Et de cerotis conuenientioribus ad attrahendum nutrimentum ad membrum extenuatum sunt cerotaria picea oleis et gūmis

calefaciētib⁹ ꝓfecta: quoꝝ gra exempli talis ꝑt esse ordinatio ℞. olei vulpini olei de lilio pi gnedinis galline pingedinis anatis ⁊ anserine añ. ℥.j. ⁊. ℔. picis naualis. ℥.iij. picis grece re sine pini terebētie añ. ℥.ß. olei de euforbio. ℥.ß. olei sambucini ℥.j. saluie rosmarini añ. M.j. bulliāt oia sūl paꝝ: deide olb⁹ colatis cū cera nona sufficienti fiat cerotū satis solidū: cū quo mēbꝝ extenuatū sup cozio exte so coopiat⁊ liget. ℣ Et no. q fri catio cū mātilib⁹ sp ꝺz fieri añ ingressū balnei ⁊ applicatiōez ceroti. Iuuat ꝓpea inēdū attracto nutrimēto ad locū mēbrum epitimare cū ɔcoctiōe rez ꝓfor tantiū: vt mā nutrimenti ad mē brū extenuatū attracta nō eua poret: cui⁹ talis sp fuit ordina tio nr̄a. ℞. ros. absinthij stichados nepite sanſuci sc̄nanti añ. M.ß. rosmarini saluie añ. pa rū camomille. M.j. bulliāt oia simul cū vino nigro sufficienti vsq; ad ꝓsummationē tertie p tis: ⁊ cū ista decoctiōe interduꝝ loc⁹ epitimet: qm̄ sua actuali ⁊ naturali caliditate nutrimen tū attrahit ad locū sua q̄dē sti pticitate domestica virtutē mē bri recentiuꝝ fortificando nutri mentum attractū in mēbro resi dere facit. ℣ Ulteri⁹ (vt Aui. te statur capitulo de apatum me dicaminibus) iuuat summope re ad attrahendum nutrimen tum ad locum extenuatum par ticulam extenuatam exerci tare aliquid ponderosi cum eo deferendo membrum quoq; fa nū stricte fasciando vt nutrimē tū aliquo mō ꝓhibeatur veni re ad ipm: imo ad extenuatum transire habeat. ℣ Et sic deo dā te completus ⁊c.

Nota.

¶ Cap̄. De remotione cica tricis ex percussione causate ⁊ et de cutis asperitate et liuore eius.

COntingit sepenume ro faciē ⁊ man⁹ vul nerari ⁊ pcuti: ⁊ iste particule sensui ⁊ vi sui ꝓpemo remanēt patentes: ideo de cicatricū re paratione ⁊ decoratione aliq̄d scribere putaui. ℣ Nōnulli dixe rūt sapiētes q; ad malā faciei ⁊ manus cicatricem vnguentum citrinum Nicolai magnam ha bet ꝓrogatiuam attenuandi ipsamq; pulcherrimā faciendi oleū quoq; de vitellis ouorum diuti⁹ in moztario plumbi des ductū asperitatē faciet ⁊ man⁹ lenit ⁊ cicatrices vulnerū ⁊ vas riolaꝝ attenuat ⁊ delet. ℣ Sit vnguentum de tucia nostra de scriptione habitū in antidota rio nr̄o malā cicatricē emēdat. ℣ Idē facit vnguentū de cerusa coctū ⁊ balsamū q̄z cicatricē de let. ℣ Sparadrapū etiā descri ptione nostra ordinatū cū cam phora ⁊ tucia rubedinē ⁊ varie cie cicatricū aufert. ℣ Oleū tin per sambucinū cū cera nona li quefactū ⁊ paruz olei absinthij cū modico succi raffani ⁊ cimi ni ⁊ paꝝ farine fabaꝝ more ce roti oibus incoꝛporatis et bul litis liuoꝛē ⁊ sanguinē mozbū faciei ⁊ palpebrarū in ꝺtusiōi bus ⁊ pcussionibus carminat ⁊ resoluit. ¶ Item aduersus vna quāq; asperitatē manuum ⁊ fa ciei valēt amigdale masticate cū modico lupinoꝝ aut fabaꝝ farine quando predicte partes cule cū eis fricent. ℣ Semen et fi ſcami masticatum cū nucibus et passulis ⁊ fricatū remouet li uoꝛē ⁊ sanguinē ꝓcretū sub cu te in pcussionib⁹. Oleū q̄z fissa mi ad eādē intētionē mirabil⁊ vs. ℣ Itē radix cucumeris asini ni cū melle ꝑtrita (teste Mesue) subtiliat cicatricē fedā ⁊ aufert vestigia nigra q̄ ad pcussiones sequunt. ℣ Uz deniq; ad asperi tatem cutis leniendam illinire ꝑticulā linimēto infrascripto cū eo fricādo fricatiōe vehemē ti. ℞. olei amigdalarū dulcium olei rosati añ. ℥.vj. medulle cru rium vituli ℥.ß. sepi vituli. sepi hedini ana. ℥.j. ola adiuicē liq facta ponantur in rapa foueata ad ꝯcoquēdū in furno ⁊ sit⁊ i po mo deiñ adiuicē oib⁹ pistatis loca aspitate infecta cū ꝑdictis rapa ⁊ poma fricent: qz ad ꝑdi cā intētionē crede mihi pntā neuz remediū est. ⁊ ista valēt ēt ad crepaturas manuū pudū a frigoze causatas sanādas. ℣ Et sic deo dāte cōpletus est sermo ꝑsentis capituli: cuius ⁊c.

¶ Capitulum. De superfluo sudoze.

SOlent interdum coꝛ poree vires sudoze superfluo adeo debi litari q̄ necessarium moderare et restringere. ℣ Lau dauerunt ergo autores quando sudoꝛ est fetidus per aliquot dies aperientibus et vrinā pro uocantibus rebus patientes gentia sudoꝛē strāgere. decoctio diuretica sudoris fetidi ꝓnou catiua hec est. ℞. anisoꝛum. ℥. radicum sparagi et bruscira dicum feniculi añ. M.j. radicū communium aliquantulū con tritoꝛum. ℥.ij. passularum. ℥.j. ß. pruniꝛum damascenoꝛū nu mero. x. capillorum veneris ci coꝛee añ. M.j. ⁊ ß. triū seminum minoꝛū. ana. ℥.ij. seminis apij ℥.ß. bulliant omnia simul cū aq̄ sufficienti vsq; ad consumma tionem tertie partis: deinde co lentur: cui colature addantur ſ rupi de duabus radicibus sine acceto. ℥.viij. oximellis simpli cis. ℥.iij. zuccari albi. lib.j. ⁊ ite rū ad ignē clarificetur sm̄ arte ⁊ fiat sirupus lōgus de quo pa tiens vtatur in auroza per heb domadā ⁊ vltra ciato vno. quo niam per vrinam ⁊ pozositates materiam facientem sudoꝛē co piosum et fetidum mirabiluter educit: quo facto ad retentiua paulatim transeatur. ℣ Unum igitur odoꝛiferum mediocris vinositatis limphatum cum a qua floꝝ ⁊ cimarum mirtil loꝝ confecta in lambico mi ram habet ꝓrogatiuam in re stringendo sudoꝛem superflu. ℣ Decoctio quoq; mirtillorum sumach citoniꝛum quando poſ sint inueniri ⁊ rosarum cum a qua ⁊ vino confecta ꝓsentā neum remedium est: cum aqua ante prandium et cenam per duas hoꝛas tepida totum coꝛ pus lauetur.

¶ Deinde infrascripto linimē to vtilissimum est coꝛpus illi nire. ℞. olei rosati onfancini. ℥. iij. ol⁹ mirti. olei de cicōys. añ. ℥.ij. olei masticini. ℥.ß. sandalo ruꝝ albo. ℥.vß. aque rosate aq̄ plantaginis ana. ℥.iij. mirabo lani citrini. ℥.ß. bulliāt omnia simul vsq; ad consummatio nem: aquarum deinde colenꝝ ⁊ cui colature addatur cere albe quantū sufficit ⁊ fiat linimentū.

Quo ordine iam dicto mane et sero manibus vnctis totum fricetur corpus. ℣Et ℔ puto tibi sufficere pro hac curatiõe deo dante: cuius nomen sit ℟c.

¶Capitulum. De fetore assellarum.

Fetor assellarum.

QUia fetor assellarum pedũ ⁊ inguinũ valde indecẽs est. Jõ de corrigendis fetoribꝫ particularum earundem vtilissimum est describere. ℣Dixerunt itaqꝫ nonnulli sapientes qꝫ lotio cum vino decoctionis rosarum mirtillorum absinthij rotulmarini squinanti stichados feniculi dulcis et coriandri cum alumine confecta fetorem a iam dictis particulis mirum in modum tollit si cum ea calida bis in die lauentur. ℣Item ad eandem intẽtionẽ valet decoctio infrascripta. ℞. saluie absinthij rotismari. ana. M. ß. squinanti stichados ana. parum. nucum cipressi triturarum numero. x. coriãdrorum fenicli dulcis aã. ℥. ß. gallie muscate calami aromatici aã. ℥. x. mellis lib. ß. aluminis roche. ℥. iij. salis. ℥. ij. bulliant ola cum aqua sufficienti ⁊ vino odorifero ⁊ parum aceti vsqꝫ ad plumationem tertie partis: deinde colenꝫ ⁊ vtere more quo in alia recepta dictum fuit: quia in isto casu presentaneũ remediũ est. ℣Item iuuat post balneum loca prenominata infrascripto linimento illinire. ℞. olei rosati onfacini ⁊ olei mirtini ana. ℥. ij. olei masticini. ℥. ß. sioracis liquide. ℥. ũ. litargirij aurei ⁊ argentei. aã. ℥. x. sarcocol. ℥. iij. aloes. luminis roche combusti. ℥. vß. sandali albi. ℥. ß. calami aromatici. ℥. j. ⁊ ß. misce ⁊ cum cera alba sufficienti fiat linimentum et vtere ordine iam dicto: quia eius operatio mirabilis ẽ. ℣Et hec puto tibi sufficere deo dante: et sic completa est doctrina ⁊c.

¶Capitulum. De retentione vrine et de eius prouocatione.

URina in hominibus non nullis de causis ⁊ tonet et mulieribus nonnullis de causis ⁊ tonum denegari solet: cui nisi accuratissime succurratur intꝰ et extra cũ diureticis in curatione eiꝰ mala et praua accidentia generaret: velut apostema spasmum ⁊ mortem futurã. Opillatio vnius aliquando et denegatio vrine a nimia frigiditate pedus ⁊ genitalium partium oriri solet: interdum a ventositate grossa opillante vias vrine. Sepenumero etiam causatur predicta denegatio ab humoribus flegmaticis grossis ⁊ viscosis opplantibus collum vesice. Solet similiter vrina restrigi (vt Aui testatur) ex aliqua vlceratione colli vesice: aut fuuca: aut ianguinis coagulatiõe. Cui denegationi euenienti a iaz dictaꝫ cerationi et verruca ac sanguinis coagulatiõe balnea ⁊ olerum ꝓuocantium ⁊ humectãtiũ fortasse ꝓderit et forte nocerato vna pars cũ altera i extremitate eiꝰ adherẽdo icarnatur pp cãz alicuiꝰ tumefactionis secute in collo vesice: vel ꝓpter cãm doloris ⁊ vlcerationis ꝓdicte. Causa insup q̃ interdum in hac specie denegationis vrine ptingit curõnẽ añdictã pro desse ⁊ nõ ꝓdesse ẽ: qꝫ aliqñ incarnatio ꝓdicã vlceris ⁊ verruca siue caro addita est recẽs ⁊ parua: tũc curatio (vt inqt Aui.) fortasse ꝓderit: qñ autẽ hmõi incarnatio vlceris fuerit magna ⁊ ãtiquata: tũc ꝓfatꝰ Aui. ibidem refert predicta curatio fortasse non ꝓderit vñ necessarium est ad manualẽ operationẽ transire: de q̃ in sequenti. c. de arte vingẽdi cum instrũis suffitienter dicemꝰ. Ego aũt dico Aui. sniam añdictã sic eẽ intelligẽdã: Jz Sctilis ⁊ alij peritissimi exp̃sitores aliam teneant opinionẽ. Et ponũt eñ vlcera vesice ⁊ collo qꝫ i rei ꝟitate oculata fide ꝟriũ inuenimꝰ in actu practico ⁊ manuali opatione vrinã extrahẽdo ꝑ imissionẽ argalie ꝑ virgã tẽdẽtis vsqꝫ ad vacuũ vesice: nã qñ istꝰ attigit extremitatẽ colli vesice i denegatione vrine a dicta vlceratione cã nobiliter semꝑ sensi ⁊ ꝓcepi bona penetratiõis argalie i vacuo vesice notabilem ⁊ manifestationẽ ptiũ incarnatarũ vlceris ⁊ post exitũ. x. guttaruꝫ vrine vt circa: mox paꝫ sanguis cum vrina emanare solẽt: q̃ sanguis ꝓcedit ex solutiõe ptinuitatis secuta tpe penetrationis argalie ad vacuũ vesice ꝑ virgã immisse. Denegatur quoqꝫ vrina aliqñ defectu lapidis vt lapilli in collo vesice existẽtis. ¶Curatio itaqꝫ retentiõis vrine embrocationibꝰ perficitur ⁊ balneis vnctionibꝰ ⁊ emplis leuibus et aperitiuis (vt Rasis. li. ad Almã. c. ꝓprio testat) sup vi-

ga ⁊ pectine ac peritoneo applicatis. ℣Perficit insuper ad ministrationem diureticoruꝫ per os, sumptoꝝ (vt Gal. dicit. iij. pharma.) quorũ talis põt eẽ ordinatio. ℞. aque feniculi aque sparagi et brusci aque apij aã aceto. aã. ℥. iiij. vini grana. acetosoruꝫ. ℥. ij. sirupi de duabus radicibus. ℥. vj. radicum liquricie ꝓtritaꝝ. ℥. ß. seminũ cõium cõtritorum. ℥. j. zuccari albi. ℥. ij. ⁊ ß. bulliãt ola simul in vase vitreo vsqꝫ ad consumma. tertie partis: deinde colenꝫ ⁊ in auroraꝫ ante cenã per duas horas sumat patiens de ista decoctione ciatũ vnũ: qꝫ domestice aperiẽdo ad naturalem exitũ vrinã ꝓuocat. ℣Item ad eã dẽ intẽtionem vz infrascripta decoctio: ⁊ ẽ cũ maiori apertione ꝓuocatiõe. ℞. aque tringi. ℥. vj. aã endiuie aã acetose aã apij. aã. ℥. viij. aã sparagi ⁊ brusci aã. ℥. ij. aã capillorꝫ veneris ℥. iij. seminum cõium tritũ semiñ minorũ aã. ℥. vj. radicũ liquricie mũdatarũ. ℥. x. semis alcha chingi. ℥. ß. passularũ mũdataꝝ ℥. ß. ⁊ ß. prunorꝫ damascenorꝫ in iubaꝝ aã. ℥. ij. feniculi dulcis. ℥. v. zuccari albi sirupi de duabꝰ radicibus sine aceto. aã. ℥. vij. bulliant ola sic vsqꝫ ad cõsumptertie ptis: deinde colenꝫ ⁊ vtere ordine iaz dicto: qꝫ ad vrinã ꝓuocãdã cũ securitate ẽ singularis medicina. Gal. ãt loco pallegat nonnulli moderni practicantes sicut Aui. pla. et eius sequaces laudãt cum diureticis iterdũ cãtarides imponere ꝙ i rei ꝟitate aliqñ nõ efficit sine ingẽti periculo derivationis multaꝝ materierũ a renibꝰ ad vesicã: quare fac illud si tibi libet.

Gal.

Gal.

Guil. pla.

q̄ ego nō facerē nisi cū p̄nosti
co ꝛ maxima vrgēti necessitate.
¶ Idē iudiciū faciēdū est de la
pide iudaico(vt experiētia se
penumero nobis ōnō strauit.)
preserti semel in nobili quodā
Genuē.qui cuz p.xx.dies hmōi
laborasset passione suoꝝ medi
corū ꝑsilio accepit lapidem iu
daicū q̄ a renib⁹ ad vesicā ma
gnā materiei ꝯtitatē lutose de
riuauit ex qua magna et dolo
rosa indignatio loci statim orta
est:vñ opere p̄cium fuit vrinaz
e vesica cuz argalia bis ꝛ ter i
die emolliri:qđ antea p̄dicto in
genio vnica cūatione vrine cō
tentabat.De localibus autem
simplicibus laudarunt autores
pellē ꝛ pinguedinē cuniculi i
ponēs sup pectines peritoneo.
Sik pitaria cuz folijs raphani
ꝛ nigroꝝ cauliū ꝛ cressōib⁹ fri
xa in patella cuz butyro ꝛ oleo
sambucino ꝛ parū cimini mirā
habet virtutē advrinam prouo
cādā. Item pediculus vel cimix
impositus i foramine virge(vt
Guido testat) vrinaz ad exitum
Guido puocāt virtutē expulsiuā stimu
lādo. Oleū sik de scorpiōib⁹ ꝛ
petroliū ꝓiectum in virga peri
toneoqꝝ ꝛ pectine cū eo illinit
ab oib⁹ fere auctoribus multū
laudat ad vrinā prouocandam.
Folia etiam porroꝝ exiccata et
cum vino albo ꝛ paritaria ꝛ pa
rū mellis bullita ꝛ pectini mo
re cataplasmatis applicata vri
nam potenter prouocant. Item
emplastrū infrascriptū sup pec
tine applicatū advrinā prouo
cādā mirā hz ⁊rutem:cuius ta
lis est ordinatio nra.R.radicū
altee.ℨ.iiij.radicū raffani.li.ſ.
foliorum caul:ū paritarie ana.
M.ſ.feniculi marini seu baci
lie herbe sanationis sine cressō
ni an̄.M.ſ.omnib⁹ in aq̄ suffi
cienter decoctis:deinde pista
tis ꝛ in decoctione cū farina ci
cerū ꝛ fenugreci ad ignem fiat
emplastrum solidum addendo
olei anetini camomillini pin
guedinis cuniculi an̄.ℨ.ij.butyr
ri.ℨ.iij.misce et vtere super pe
ctine ordine iam dicto. Balneū
quoque infrascriptum in puoca
tiōe vrine mir⁹ in modū iunasse
pcepim⁹:cui talis ē forma.R.ra
dicū altee radicū raffani an̄.li.ſ.
radicū bruſci petrosilij ꝛ spara
gi an̄.M.ß.cimini feniculi dul
cis ameos an̄.ℨ.ſ.mel.li.ſ.ſe
minis lini seris fenugreci an̄.ℨ.
iij.camomi.melliloti aneti ma
rubei an̄.M.ſ.pitarie cauliū ni
groꝝ an̄.M.ſ.ß.bullīt oia sik
cū aq̄ sufficienti ꝛ paꝛ vini odo
riferi vsq̄ ad ꝓsumationē tertie
pti:ꝛ cū ista ḋcoctiōe pecten ꝛ
pitoneū balneent suffumigent.Uls
ꝛ spōgia crebraꝛepitiment.Uls
teri⁹ clistere ꝓfectū cū ḋcoctōe
ꝛ oleis ꝛ butyro iā dictis cū pa
rū salis ꝛ duob⁹ ouorum vitel
lis melliſq̄ ros.ℨ.ij.in isto casu
plurimum vz Suppositoria ex
in quibus sal gēma ingredit
vrine prouocationē iuuat.¶ Et
hec puto vbi sufficere pro do
ctrina p̄sentis capituli deo dā
te ꝛc.

¶ Cap. De arte mingēdi;cū instrumentis.

Icet modus mingēdi denegatam vrinā cū instrumētis a ve teribus ꝛ modernis practicantib⁹ nobis Auic. assignatus sit p̄sertiz ab Aui. Raſ. Albuc. et Aliab. Tamen Albu. Raſ. Celsus vir facūdissim⁹ li.vij.c. Aliab. ꝓprio de vrie reddēde difficul

tate. Incidioꝝ q̄dē ꝛ apto ſmo
ne cū istris nos celeberrie do
cuit vrinā suppressam seu detē
tā e vesica haurire dicens. Res
ſo scz vrina detēta in vesica in
terdū cogit manu vrinā emolli
ri.i.vrinā canullato ꝛ curuo in
stro eneo vel argēteo ꝙvesica p
virgā euacuare. Et hāc opatio
nē iubet fieri qñ illa nō reddit:
aut qz senectute iter vrine cola
ptuz seu ḋuastatū sit:aut qz cal
culꝰ vt ꝑcretū seu ꝓgelatū ali
qđ ex sāguīeit⁹se opposuerit.p
ua ꝛ mediocrꝫ apatio sāgui
nea loci p̄dicti sepissime vrinā
naturaſr reddi phibet(vt ipse
met testat.) Et h̄ q̄dē nō mō in
viris verūetiā i mulierib⁹ iter
dū euēire solet. ¶ Igit istra(vt
ipe retulit) varia ac diuersa eē
opz put diuersis coꝛpib⁹ et di
uersis etatib⁹ ꝓtigere possit ta
lis morb⁹. Ad viros tria. Ad fe
minas duo istra hñda sunt. In
hoib⁹ vtiqꝫ decē ꝛ q̄nqꝫ digitoꝝ
marimū eē dz:mediocre duoꝝ
rib⁹ aūt maiꝰ instrz in lōgitudi
ne nouē digitoꝝ sufficit:ꝛ minꝰ
ſer vsq̄ ad octo:q̄ istra i hoib⁹
ḋbt eē curua:minꝰ tñ i mulieri
bus ꝓpter paucitatē ꝛ breuita
tē ductus vrine. ¶ Situato igit
patiēte sup gradū lecti erecta
situatiōe capiat minister manu
dextra argaliā siue siringā oleo
ro.illinitā curuā ꝛ argēteā:ꝛ per
foramē virge ꝙducat donec atti
gerit ad extremitatē colli vesi
ce. Cū aūt ad p̄dictū puenerit
locū faciat vt patiēs caput ver
sus genu inclinet:ꝛ eodem tpe
minister p̄fatus conet invacuū
vesice siringā ꝓpingere:qz tūc
videbit p extremitatē siringe
vrinā emanare q̄ euacuata soli
ti sumus vesicā lauare ꝛ a ma
lis grossiſcz hūorib⁹ mūdificare
p aliā siringā positā in extre
mitate hmōi argalie cum deco
ctiōe infrascripta.R.ordei⁹ mū
di.M.ß.passulaꝝ mūdataꝝ.ℨ.ß.
liq̄ricie mūde semis alschachi
gi seminū cōiū triū seminū mi
noꝝ aliquātulū ꝓfractoꝝ an̄.ℨ.
iij.caricaꝝ.ℨ.xiij.siru.ō duob⁹
radicibus.ℨ.iij.zuccari ſi.ℨ.ß.
bullīt oia sufficiēti quantitate
aq̄ pluuialis donec reducāt ad
li.ß.deinde colent oia ꝛ cū cola
tura tepida ter qñ extrahit vri
na lauet vesica ordine iā dicto:
quo facto extrahat argalia ex
tra virgā. Et sic ꝓcēdēduz ē do
nec vrina ad naturalē exitū per
uenerit:ꝛ nos ingenio isto i ci
uitate nra ad pristinā sanitatē
redurim⁹ quēdā nobilē ꝙanceli
nū saluiagū nūcupatū.ꝛ alium
quēdā Moruel cigala dictū:cū
honote nro ꝛ vtilitate non par
ua. Et sic deo dante ꝛc.

¶ Ca. De ꝓtusione vnguium ꝛ de sanguine et humiditate ab vnguibus extrahenda. Contu sio vn guiuz.

Arca vngues digito
rum interdū accidit
ꝓtusio q̄ aliqñ ꝓpter
sanguinē extrauena
tum ad vngues fluē
tem facit cadere vngues dolo
rem non parū causando:ꝛ ma
xime qñ sanguis sub vngue cō
cretus ad putrefactionem per
uenit. ¶ Curatio ergo huius cō Cura.
tusionis est vt statim liniat⁹ lo
cus ꝓtusiōis cum petijs made
factis cum albumine oui oleo
ro.ꝛ modico succi plantaginis
conquassato totum digitū am
plectendo. In sequenti aūt die
si sanguis existens sub vngue
fuerit nimie quātitatis:ita q̄de

eius putrefactiõe dubitaueris tũc statim vnguis aperiat cum rasorio: aut perforetur cum aliquo instrõ apto ad perforãdum vt perforatione sanguis extra erire valeat: caute tñ ne carovna sub vngue existens ledatur instrõ. ℙ Quo facto locꝰ cũ oleo onfancino calido crebre visitetur. Desup infrascriptã ponẽdo medelã. ℞. olei ro. onfanci. olei mirti. añ. ʒ. ſ. cere none. ʒ. ℞. vini odori. ʒ. ij. tereb. clare. ʒ. iij. foliorꝫ absinthij aliquantulũ contusorꝫ. ʒ. ß. cimini ptusi. ʒ. ſ. bulliant oia simul preter cerã vsqꝫ ad ꝓsum. vini: deinde colent & colature addat cera predicta: & utent bulliat paꝫ addẽdo dũ tepidũ fuerit farine fabarꝫ optime cribellate & vtere ordine iã dicto: qz resoluendo & carminãdo sanguinis decursuz vnguiũ ꝓtusarũ ꝓhibet eas firmando: & qz aliqñ sanguinis sub vngue ꝛcretus resolui non põt nec carminari: imo ad putrefactionem qñqꝫ ꝓuertit: tũc cũ aurilijs ꝓ curãtibus casum earũdẽ procedendũ est. Et qualia sunt digerentia & mollificãtia emplastra. Cõsecuta vnguiũ remotione cũ vngũcto de minio & lotiõe vini cũ ebullitione rosarꝫ mirtillorꝫ & parum aluminis locus sigillãdus est. Et sic deo dante ꝛc.

Bociũ ℂ Cap. De bocio colli & gule.

Bociũ (vt oẽs antiqui & moderni tenẽt practicantes) est tumefactio magna gule et colli ab hũorali materia causata & ad materiã durã & ineptã resolutioni conuersa.

Species. ℂ Cuius (testante Albu. chirurgicorꝫ parẽte) due sunt species vz naturalis & accidẽtalis. Naturalis quidem in etate proneta curationem cum localibus non recipit. Accidentalis autẽ via resoluentium exiccantium & purgatione materiei peccantis vsqꝫ ad. xxiij. annum (vt Arnal. de villa nona. c. ꝓprio tractatu ℔ villa nem. ℙ Ista nãqꝫ passio vt plurimum est hereditaria & regionalis. Et propterea prefatus Arnal. dicit hanc passionem euenire ex quibusdam cõtratis fortasse ex natura aeris vel malarum aquarum in quibꝰ omnes quasi & viri & mulieres sunt bozuti. & propterea est quedã contrata que in comitatu cizitatis Lucce inuenitur garfignana appellata in qua fere omnes homines et mulieres vel maior pars eorum: huiusmodi morbo laborant. ℙ Contingit etiã hanc passionem generari in hominibus & mulieribus quorundam locorum existentium in comitatu Marchiõis Sene: forte ꝓpter causam antedictam: qz in prenominatis locis multi efficiuntur gauzuti. ℙ Qua de re consilium Arnal. in curatiõe eorum est regionem & aquam mutare. Unum preterea meminisse volo (vt omnes antiquꝫ moderni consuluerunt autores) qꝫ bocio existente antiquato & venis neruis arterijs atqꝫ ligamentis vehementer annexo nullo modo presumas via incisionis & cauterizationis ipsum eradicare: quia vt plurimum est mecum dedecus & non parua egrotantis iactura: quia ipsum ad festinam mortem producet res ob spasmum futurum & sanguinis emoroſagiam: imperuersam qui huic curationi conuenire solet. Relinquit ergo & bociũ antiquatũ & naturale nõ recipit curationẽ: ꝓterti (vt iam dixim⁹) in etate prouecta.

¶ Curatio itaqꝫ bocij tribꝰ intẽtionibus cõpleꝫ. Prima in regimine vite. Secũda i purgatione materiei antecedẽtis. Tertia in remotione materiei cõtinẽte. ¶ Pro prima igitur intentione. q. in regimine vite consistit dico vtilissimũ esse, patiẽtẽ euitare oẽ genꝰ cibi sanguinẽ grossum vẽtosum turbidũ & viscosum generãtis: velut sũt carnes bouine porcine buballine ceruine caprioline leporine et eaꝝ cursu currẽtes. Aues silr aquatices & collũ lõguz hñtes sunt de his que viscosum & melancholicũ generant hũorez. Et ꝓpterea vtiliter auferẽ de sunt in isto casu. Legumina ẽz oia & caules & pisces preterqꝫ in libero mari et in scopulis degentes parui corporis rubeiqꝫ colozis & in exigua ꝗtitate oino euitentur. Pastilia etiã seu vitualia pasta confecta oia sunt dimittenda. Silr pozri napões rape allia cepe que in isto casu sunt valde nociua. Coitꝰ insuper in modũ recta curationez impedit. Igit volentes curari ab isto morbo necessario dsit cauere a coitu saltẽ immoderato: vtilr ergo hac passione laborãs concedant ꝓ cox comestione & potu ea q̃ sanguinẽ benignũ gñare valeant: velut carnes castrati vituli & anisi i prima ætate ꝙ elixate. Ous insuper oẽm modum administrata cũ vtilitate cõcedunt: ꝑsertim cum petrosilio nepita & modicꝫ cinamomi parũqꝫ zuccari in

ferculo ꝓfecta. Borago: lactuca: petrosiliũ: bleta alba: nepita: mẽta: lingua bouina: i brodio fcõ de carnibꝰ iã dictꝫ vtilr prędũt. Minũ ꝓterea eẽ dz odorifez colozis albi vel ceravolũ mediocriter limphatũ cũ aqua leuis põderis. ¶ Scda ꝓterea intẽtio q̃ est i purgatiõe materiei antecedẽtis cõpleꝫ administratiõe pharmaci ifrascripti pus ꝓ hebdomadam sumendo hũc sirupũ. ℞. sirupi de duabꝰ radicibꝰ cũ aceto oximellꝫ simplicis añ. ʒ. iij. sirupi ß epithimo. ʒ. vj. aqrũ feniculi buglos. scabiose añ. ʒ. j. misce. ℙ Sũpto sirupo purgeꝫ patiẽs purgatione ista. ℞. Diacapto. ʒ. ß. diasin. ʒ. iij. electuarij ℈di. ʒ. ß. & cũ decoctiõe cõi fiat potio breuis q̃ sumaꝫ in aurora. & in curatione istiꝰ morbi nõ sis vnica purgatiõe ꝓtꝫ sed plibꝰ. & ꝓpterea mirũ in modũ vz confectio de turbith in antiꝺ. nko ordinata. c. de electuarijs & confectionibꝰ. quã etiã pro maiori commoditate hic describã. ℞. turbith ꝓparati agarici trociscatorum. nig. añ. ʒ. j. ß. zinzibe. polipodij mitridati añ. ʒ. iij. diagre. ʒ. j. cinamomi gariofi. añ. ℈. ij. galãge piperis lõgi nucis muscate. mastices cubebe añ. ʒ. ß. zucca. alb. li. ij. spice. ℈. j. misce & fiat sirupus. rosa. fiat mixtura solida: qz vz mirabiliter ꝓ sanatiõe huiusmodi egritudinis. & ad morbũ galli. ꝓsentaneũ remediũ est. dosis eius dz esse ad ꝗtitatez castanee. Iuuat iterdũ summopere ieiuno stomacho sumeꝫ cocleraria duo mellis rosa. aromatizati cũ modico nucis muscate gariofilati et cinamo. parũqꝫ aõ vitelli

dico etiã q̃ istud mel rosatũ dz patiens cape i illis diebus q̃n non sumit solutiũ cõfectionis p̃dicte. Et dosis talis p̃fectiõis est coclear vnũ sumptũ añ dic̃ p duas horas vel pl⁹ vel min⁹ sumak̃ inxta lubricitatẽ vẽtris patiẽtis ꝛ virtutis ei⁹: ꝛ capiat ordine iã dicto hãc p̃fectionẽ bis vel ter in hebdomada tm̃. ¶ Arnal. de villanoua autoritate sui magꝛi puluerẽ infrascriptũ mirum in modũ laudat: cũ quo refert mltas curasse ꝑgines ꝛ iuuenes annorũ vigintiquinq̃ et nõ vltra in etate puecta: cuius talis ẽ ordinatio. ℞. spõgie marine palee marie ossis sepie piperis lõgi ꝛ nigri: ziziberis cinamomi salis gẽme piretri boni gallaꝛ spine rose añ. ℥. ij. ℔ oia pulueriz̃ẽt excepta spõgia marinaꝛ palea q̃ dñt p̃buri: ꝛ cinis eoꝝ factus cũ p̃dictis reb⁹ dz admisceri ꝛ ola cribellari. et cũ ℔ pulnere iubet die et nocte detinere ℥ i oze. ¶ Laudat insup digõne celebratꝰ q̃ sumsk̃ pulꝛis hora qua patiẽs exꝛgiscik̃ a sõno añ dic̃. ꝛ credoq̃ si capeꝛ esset cõuenientioꝛ ꝛ gustui magis amicabilis. ꝛ demũ inq̃t p̃fat⁹ vir q̃ iste pulꝛis ꝑ ẽm oẽz modũ administratiõis ei⁹: q̃re laudat vt q̃tidie vtak̃ eo supercibarℓs. Et ne virtus pulueris euanescat dz reponi in schatula lignea. Juuat etiaz interdũ per internalla temporum sumere. z. ſ. pillularum cochiaꝛ: q̃ mirabiliter cerebꝛum mundificãt a materia grossa ꝛ visco sa. Et ists curatio ꝑ Arnal. sententiam debet incipi in vltima die Jouis magis ꝓpinqua reuolutioni lune procedendo ordine iam dicto vsq̃ ad finez

Arnal. de villa noua.

alterius lune venture: et eo tẽpore laudat prefatus vir flebothomiã venaꝛ lingue ad materias bocℓ coniunctas minnendas. ¶ Tertia deniq̃ imẽtio q̃ Terest materiã coniunctã remouẽtia in re administratiõe localiũ cõtentio. pletur. ¶ Et quãq̃ varℓ ancto resvaria auxilia resolutiua ferℓ pserunt: quibus pollicuti sunt materiam bocℓ resoluere: ñ in resoluẽdo paucos ꝓducũt effectus. Valet etiam ad hanc intentionẽ resoluẽdi emplastꝛus infrascriptum. ℞. radicũ lapaz cũ raffani cucurbite agrestis sarifagie radicum altee ana. ℥. iiij. decoquanak̃ omnia cũ vino ꝛ lixinio ꝛ moze ẽpl'i desup imponantur. ¶ Vulta eniz remedia resolutiua. c. de scrophulis et sephiros descripta sunt: quae huic. c. p̃ñt accõmodari: quare illuc recurre i ne cessitate. ¶ Et q̃ aliq̃n vidim⁹ bociꝛ ad maturationem puenire: ideo si cognoueris ipsum tendere i viã maturationis: tunc maturetur maturatiõe supꝛadicta. c. ꝺ apostematib⁹ frigidis. maturatione secuta incidatur loc⁹ inxta longitudinez gnle: caute tñ ne vene et nerui incidantur. ꝓ reliquo vero curationis videli cet quãtum ad digestionẽ mundificationem incarnationem. ꝛ sigillationem procedẽdum est curatione sepe narrata apostematum in particulari. ¶ Et sic deo dante completa est doctrina presentis capituli: cuius nomen sit benedictum.

¶ Capitulũ. De digito supfluo in manibus euenieti: ꝛ de eius remotiõe: ꝛ de curamanus incise in holbus: ꝓpter eorum mala facinora.

Materia exuberanti ꝛ superflua quãdoq̃ in holbus sertum digitum gñari contingit. ¶ Pro cuius remotione vt infra procedẽdum est. In primis iuxta iũcturam digiti cũ rasorio incidatur ꝛ discarnetur circa iunctura ꝛ penitus remoueaꝛ digitus: quo facto feruẽti oleo sambucino vel rosato optime cauterizeꝛ. Ista nãq̃ cauterizatio duob⁹ manifeste proficua vꝛ. primo ad sanguinis emoꝛragiã futuram restringẽdã ꝛ dolorẽ ꝛ spasmũ futurũ p̃hibẽdũ. Et hec fuit intẽtio. Aui. c. ꝓprio. quã intentionẽ sepenumero secuti sumus ꝛ mihi ꝛ egrotanti bñ successum est. ¶ Facta cauterizatione locus statim cũ albumine ꝛ vitello oui cõquassatis cũ o'o rosato onfancino ꝛ butyro emplastret ꝛ ligetur: q̃ doloris sedationẽ mirabiliter p̃stãte scharã ab o'o feruẽti cãrã aliqualr digerẽdo: q̃b⁹ duob⁹ indigemus in curõne ista post loci cauteri zationẽ. ¶ Verũ si emoꝛragia sanguinis fuerit in loco q̃ est de raro ptingẽti si bñ loc⁹ cauterizeꝛ: tũc cũ pluere rubeo et albumine oui sãguis restrigatur: deiñ cũ digestiuo de vitellis ouoꝝ ꝛ terebẽtina clara remotiõem eschare ꝓcura: postmodũ mũdifica locũ cũ mũdificatiuo de sirupo rosato vl de apio vel sarcocolla in cã vulnerũ ordinato: de q̃b⁹ ẽt i ãtidotario nr̃o capitulo de medicinis mundificatiuis annuente deo optimã fecim⁹ mẽtionẽ. In regis ℞o cũ vnguẽto de minio vel vnguẽto basilico nr̃o magistrali et alℓs opportunis ingenijs ꝓcedaℓ: sicut capitulo vl de cura vulnerũ dictũ fuit. vnsi nõ ꝑtermittã. i. q̃ a die remotiõis digni ponaℓ sup brachiũ in forma ceroti magna petia defensiui ordinati in capℓo de solutiõe ꝓtinuitatis nernoꝝ: ꝛ sic ꝓcedẽdũ est vsq̃ ad securitatẽ ap̃atis ꝛ doloris remotionẽ. Sikꝛ in eodẽ tpe tota manus illiniaℓ q̃tidie cũ oleo camomillino ꝛ rosato in q̃b⁹ bulliant paruz ipericonis et croci cũ vermiũ terrestriũ. ℥. ſ. lotoꝝ cum vino. ¶ Cadẽ curatiõe eisdẽq̃ auxilijs tractãda est manus penitꝰ incisa ꝛ pes. Et nullo mõ detur cauterizatio ignis sup ista incisione recẽti: vt nõnulli Romane curie impiti chirurgici faciũt: q̃ ad hãc coctura ignis mala accidentia iterdũ (vt Cel. c. de his que per se intumescunt testatur) oriri solent. ¶ Et sic deo dante completus est sermo presentis capitulℓ: cuius nomen in secula seculoꝝ sit benedictum.

¶ Capitulum. De custodia ꝛ preseruatiõe corporis mortui ne putrefiat.

Mortuorum corpora ꝑm Raſ. p aliq̃ tẽporis spatium sic preseruãtur. Videlicet cũ ab hoc seculo decesserit homo statim mortuum corpus clisteribus acutis euacuetur: velut sunt clisteria vino aceto aqua baurachina confecta in quibus mirrha colloq̃ntida sal et alumen sint bullita: deinde corpore pẽdenti vẽter fortiter manibus cõprimaℓ vt feces ꝛ clisteris decoctio foras exire valeãt hãc decoctionem

totiēs debes reiterare donec cognoueris intestina a fecib⁹ esse mundata. ℣ Quo facto de infrascripto clisteri in magna ℣titate in vlceribꝫ imponaꝫ: cuius ordinatio ℈m Raſ. talis est. ℞. aloes mirrhe acacie: galle muscate: nucis cipressi sandalorū ligni aloes cimini aluminis roche cū aceto et aq̄ ro. ola adinuicē misceanꝫ subtilissime pulueriz ata ꝛ intus imittantur. ℣ Postmodū ligeꝫ optime cū fasciis ꝛ plumaceolis ne liquor predict⁹ extra anū exire possit. ℣ Quo celebrato ītra aures nares ꝛ os proſciaꝫ vinū aromatizatum. ℣ Deiñ pice nigra totū corpus liniatur ꝛ eū infrascripto sparadrapo inuolnaꝫ. ℞. picis nigre resine pini colophonie thuriſ mastices storacis gūmi arabici draganti oīb⁹ ad ignē liquefactis cū p̄dicto puluere in recepta vltimi clisteriꝰ fiat sparadrapū cū q̄ tibie crura brachia et totū corp⁹ inuoluanꝫ ꝛ ligenꝫ. Et iste est mod⁹ p̄ſernationis corpoꝝ vz corpib⁹ extennatiſ ꝛ macilētis.

¶ Pīguib⁹ ño ꝛ mlt̄a carnē hñtib⁹ infrascript⁹ mod⁹ cōuenire vr. i. qō icidaꝫ venter ℈m lōgitudinē a pomo granato vſq̄ ad os pectinis. Deiñ extrahāt̄ interiora ola tā nutritiua q̄ ſpūalia. Quo facto laneꝫ loc⁹ optime cū aceto baurachino. Deiñ cū aq̄ vite: postmodum oēs ptes fricenꝫ fricatiōe forti cū puluere infrascripto. ℞. salis triturati aluminis ana partes tres garioſiloꝝ nucis muscate cinamomi sandaloꝝ oīm thuris mirrhe terresigillate ante partē vnā: nepite serpili rosimarini coriādri absinthij rosaruꝫ mirtilloꝝ aā. M. ℈. oīb⁹ adinuicē trituratis ordine iaꝫ dicto corp⁹ vndiq̄ int⁹ ꝛ extra fricetur: deiñ cū cimatura pannoꝝ grane vel alterius generis venter vacuus impleaꝫ ponendo granū vnuꝫ cimature ꝛ tantūdē de puluere predicto. ℣ Cūq̄ ordine isto vacuū spiritualiū ꝛ nutrientiū mēbroꝝ repletū fuerit: tunc venter sueꝫ est sutura qua pellipariī vnuꝫ: deinde sparadrapo totum corpus induatur modo iam dicto: postmodū situetur in capsa ligni odoziferi si inueniri possit: suturam ipsam stuppa ꝛ pice optime claudendo. Intus etiam ponendo roſismarini folia lauri nepite rose absinthij, et mirti. Et isti modi valent in tranſferēdo corpora mortua de loco ad locuꝫ: et de regione in regionem. ℣ Et sic deo dante completa est doctrina presentis capituli: cuius nomen sit benedictum.

¶ Capt̄m. De coctura ab igne ꝛ aq̄ ferventi aut oleo causata.

Snis coctura interdum est lenis ꝛa ignis superficiem cutis tantum vesicādo: et aliquando est fortis et cutem et carnem musculosam profunde ledendo mēbrum escharatum. Curō. ¶ Curatio ergo ignis vel olei coctur nō differt nisi secundum maiorem et minorē adustionē. ℣ Igitur si fuerit leuis coctura ſtatim infricit administratio albuminis ouī cōquassati cuꝫ oleo ro. onfancino parum succi plāraginis solatri sempuine et chimolea fabroꝝ ferrea iſtra rotātiū horā aduſtionis crebre imposita ad intētionem sedandi doloꝝ ꝛ ad futurā vesicationem prohibendū p̄sentaneū remediū est. Idē facit vinum granatoꝝ additū sibi parua aque rosate et plantaginis quantitate. Sedato dolore pro parte vel in totū vesicationes fortioribus incidātur: deinde membrū totū vesicatū infrascripto linimēto liniaꝫ: cuius talis est ordinatio nostra: ℞. olei ros. cōpleti olei ro. onfancini ana. ℥. ij. vnguēti populeonis. ℥. ſ. ꝛ ℈. succi plantaginis sempuine succi solatri ana. ℥. ℈. litargirij aur. et arg. aā. ℥. ſ. ceruse. ℥. vj. tucie alexandrine plumbi vsti ana. ℥. ij. ℈. calcis ſer vicibus lote. ℥. ℞. misce et secundum artem in mortario plūbi fiat linimētū ꝛ vtere: qz eiꝰ opatio in superficiali ignis cocura ꝛ aq̄ ꝛ olei optima est medicina: desiccat em suauiter cum p̄ducēdo. vel facias sic. ℞. stercoris albi galline. ℥. ſ. ℈. calcis lote vt supra. ℥. ij. ℈. corticuꝫ ramoꝝ sambuci. ℥. ſ. aluminis roche. ℈. ſ. olei roſ. ppleti lib. ſ. vnguēti populeonis. ℥. ij. succi plantaginis. ℥. iiij. bulliāt omnia simul vſq̄ ad consummationem succi: deinde colentur ꝛ colature addātur cere albe. ℥. ꝛ. et terebentine. ℥. ij. ℈. et rerum bulliant vnica ebullitione: deinde ducantur per duas horas in mortario plumbi cum pistello et vetere super coctura more linimenti quia ad festinā sanationem vlceratam particulam perducit. ℣ Si vero ignis coctura adeo penetrauerit in membro quod ipsum ad escharam perduxerit: tunc duob⁹ vel tribus transactis diebus cum primis duobus iaꝫ dictis auxiliis cum digerentibus et remouentibus escharam procedendum est. Et propterea butyrum cuꝫ decoctione malue decoctū: ꝛ deinde in mortario plūbi diutius deductum ad hanc intētionem more linimenti super mēbrū impositū cū caulium foliis igne aliquantulum desiccatis de superq̄ ligatis miraz habet virtutē: sedat dolorem escharā ad exitum procurando. Idē facit digestiuum cū oleo ro. ꝛ violato cū vitellis ouorum p̄fectū. Idem facit digestiuum de terebētina cū vitellis ouorum ℔ sit cum aliquali medicatiōe. Emplastra quoq̄ de farinis ꝛ maluis ordinata. c. de cura flegmonis in causa sedādi dolorem et maturandi apostema calidum huic intentioni summe conueniunt. Remota eschara cum vnguento de litargirio in prima ordinatione descripto aliquibus diebus procedendum est: deinde cum vnguento de minio vel de tucia vel sparadrapo nostro ꝛ filis optime carpinatis reliquum curationis efficitur et si opus fuerit aliqua mūdificatione super vlcere mundificatiuum nostrum de siropo roſato et succo plantaginis et terebentina cum farina ordei cocta confectū accommodate administrabis. Aqua similr plantaginis fortificat cum modico aluminis in causa cicatrizandi vna cuꝫ vnguētis predictis est plurimū proficua. ℣ Multa denicz ingenia a doctoriꝫ descripta in mediū adducere potuissem: in quibus cum parua vtilitatē in eis inuenerim illa pretermisi. Et ea que vtilia ꝛ p̄sentanea esse reperimus ad ignis

curationem tm̄ annotare volui
mus. Et sic deo dāte completa
est doctrina presentis. c. ꝛc.

¶ Capitulum. De ventosita
te spine.

Uētosi
tas spi
ne.

A Materia interdū
corrupta ꝛ veneno
sa defectu virtutis
assimilatiue occa=
sione debilitatis
membri generat̄
inter os ꝛ almochatim dolor in
tensissimus cuius finis vt plu=
rimum est os vitiare ꝛ corrum=
pere. Et eius incessus (vt Auic.
testatur) est incessus doloris iū
cturarum: licet dolor ventosita
tis spine sit in osse ꝛ dolor iun=
cturarū sit in carne. ¶ Et quāq̄
ista mala dispositio in quacūq̄
parte corporis reperitur posse
euenire: tamen plerunq̄ cru=
rium ꝛ brachiorum ossibus con
tingere solet. Et hunc morbum
etiam frequentissime ossibus
prenominatis cum iam dicto
dolore euenisse vidimus in mor
bo gallico cum ossis corruptio
ne et vlceribus tediose curatio
nis. ¶ Curatio ergo ventosita=
tis spine est protinus euacuare
corpus euacuatione educenti
materiam peccātem: cuius gra
tia exempli talis est ordinatio
℞. diacaptoliconis. ʒ. vj. ele=
ctuarij rosati Mesue diafinico=
nis. ana. ʒ. j. misce et cum deco=
ctione communi fiat potio bre
uis quam sumat patiens in au
rora precedenti infrascripta di
gestione per hebdomadam. ℞.
sirupi de duabus radicibus cū
aceto sirupi de fumoterre mi=
noris ana. ʒ. vj. aquarum fumi=
terre endiuie ꝛ lupulorum añ.
℥. j. ¶ Consecuta ventris solu=
tione ad localia resoluētia trās=
eundum est cum aliquali reper
cussione mixta: quorum prima
talis potest esse ordinatio. ℞.
ordei mundi lentium rosarum
fabarum ana. M. ß. pomorum
granatorum cum corticibus nu
mero. ij. bulliant omnia simul
cum aqua dulci vsq̄ ad ordei
crepaturam: deinde pistentur:
cui crepature addātur olei mir
tini: rosati: onfancini: anetini
atq̄ camomillini. ana. ℥. ij. cere
albe. ℥. ij. ß. et iterum bulliant
omnia parum: deinde deponan
tur ab igne baculo agitando
donec tepida fuerit: ꝛ vltimo lo
co addatur croci. ℈. j. ꝛ vtere su
per loco dolenti more empla=
stri quia mirum in modum con
fortando locum materiam con=
iunctam desiccat et resoluit.
¶ Si vero locus videretur indi
gere maturatione: tunc empla=
strum infrascriptum administrā
dum est. ℞. radicum altee capi
tum liliorum alborum ana. ℥.
viij. decoctis omnibus in bro=
dio capitis castrati ꝛ incisis pi
statis et cribellatis ad ignem
cum farina tritici ꝛ brodio iam
dicto sufficienti. ꝛ de cribratura
predicta fiat emplastrum soli=
dum addendo in fine cocture
olei communis olei violati añ.
℥. ij. vitella duorum ouorum et
vtere super loco: qꝛ aut statim
maturat locum ventositatis spi
ne aut resoluit aliquam partem
eius. ¶ Facta deniq̄ maturatio
ne que pro maiori parte sequi=
tur in membro absq̄ multa ele
uatione cutis et mutatione in
colore: locus incidatur iuxta
membri longitudinem. Et de=
inde aliquibus diebus proce=
datur cum digerentibus ꝛ mun
dificātibus ꝛ postmodum si os

Aui.

Cura=
tio.

fuerit corruptum auferatur cu=
ratione tradita. c. de corruptiōe
ossis. quare necessitate vrgente
ad predictum capitulum recur
re. ¶ Et qꝛ in ventositate spine
dolorem adeo intensissimū esse
comperimus. qd̄ propter eius
ventositatem ꝛ multitudinē ma
terie sepenumero locū ante ma
turationem perfectam aperire
coacti fuimus aliter magna in
osse secutā esset corruptio: qua=
re multoties magnam partem
facilis brachiorum ꝛ tibiarum
raspatorijs ꝛ ferro cādēti opus
fuit remouere vt ad sanitatem
infirmum perduceremus. Et sic
deo dāte completa est doctrina
presentis capituli: cuius nomē
sit benedictum.

¶ Cōpleuimus ꝛ sigillauimus
finemq̄ toti operi Chirurgie
nostre annuente deo Rome im
posuimus sub anno do. Millesi
mo quingētesimo decimotertio
die vero prima Januarij Sedē
te Julio Scdo anno decimo sui
Pontificatus: quo etiam tempo
re ad Chirurgicum munus ex
ercēdum Sanctitati sue assiste
bamus. Laus sit deo ꝛ glorio=
sissime virgini Marie quorum
nomina sint benedicta.

Rubrica seu tabula tractatuum et capitulorum totius operis.

Liber primus.

¶De anatomia: continens capitula. xvij.
Capitulum. j. de vniuersali anatomia. fo. iiij.
Capitulum. ij. de membris cōpositis. fo. vj.
Capi. iij. de anatomia capitis. folio. vj.
Capitulū. iiij. de anatomia gutturis. fo. ix.
Cap̄. v. de mandibulis et dentibus. fo. ix.
Capitulum. vj. de lingua z auribus. fo. ix.
Capi. vij. de anatomia spondilium. fo. x.
Cap̄. viij. de anatomia et figura oculorum. fo. x.
Capitulū. ix. de anatomia thoracis. fo. xj.
Capitulum. x. de anatomia ventris z partium eius. fo. xij.
Cap. xj. de siphac. ventris et duobus didimis. fo. xiij.
Capi. xij. de figura virge vesice z matricis. fo. xiij.
Cap̄. xiij. de distributione z numero ossium musculorumq; totius corporis. fo. xv.
Capituluz. xiij. de ossibus brachiorum manuum coxarum tibiarum z pedum. fo. xvj.
Capitulum. xv. de musculis totius corporis. fo. xvj.
Cap̄. xvj. de nervis. fo. xvij.
Ca. xvij. de distributione nervorum cerebri. fo. xviij.

Liber secūdus.

¶De apostematibus in vniuersali et particulari: continens. tractus. iiij.

Tractꝰ primus cōtinet capitula. xxij.

Capitulum primum. de flegmone. fo. xviij.
Capitulum secundum de curatione flegmonis a causa primitiua euenientis. fo. xx.
Capitu. iij. de cura flegmonis causa antecedenti geniti. folio. xxij.
Capituluz. iiij. de herisipila. folio. xxv.
Capitulum quintū de cura herisipile. fo. xxv.
Capi. vj. de formica. fo. xxvj.
Capitulum. vij. de cura formice. fo. xxvij.
Capitulum. viij. de formica miliari. fo. xxviij.
Cap. ix. de cura formice miliaris. fo. xxviij.
Capitulum. x. de igne persico z pruna. fo. xxix.
Cap̄. xj. de cura ignis persici z prune. fo. xxix.
Cap̄. xij. de vesicis z inflationibus. fo. xxx.
Cap̄. xiij. de curatione vesicarū et inflationum. fo. xxx.
Cap̄. xiiij. de essere. fo. xxx.
Capitulum. xv. de cura essere. folio. xxxj.
Capitulum. xvj. de cancrena et differentia que est inter cancrenam aschachilos et estiomenum. fo. xxxj.
Capitu. xvij. de cura cancrene aschachilos z estiomeni. folio. xxxij.
Capi. xviij. de carbūculo et antrace. fo. xxxiij.
Ca. xix. de cura carbunculi et antroim. fo. xxxiij.
Ca. xx. de curatōe carbūculi bonisq; pestiferi et antroim q̄ comitantur febrē pestilētiale: et de cura vere pestis. folio. xxxvij.
Ca. xxj. de significatione perfecte maturatiōis exituraꝝ: z de earum incisione pencuiā antiquorū promt euenire possint a capite vsq; ad pedes: z de breui z vera curatione earum. fo. xxxix.
Ca. xxij. de fotūculo z ei⁹ curatione. fo. xl.

Tractꝰ secūdus secundi libri de apostematibus: cōtinens capitula. xiij.

¶Cap. j. de apostematib⁹ frigidis. fo. xl.
Ca. ij. de vndimia. fo. xl.
Capitulū. iij. de cura vndimie folio. xlj.
Ca. iiij. de nodis. fo. xlij.
Ca. v. de cura nodi. fo. xlij.
Ca. vj. vniuersale in quo breuiter et distincte tractabit̄ de vera cognitione omniuz ex crescentiarum flegmaticarum. fo. xliij.
Ca. vij. de curatione scrophularum glādularū z oim currētiū cursu earum. fo. xlv.
Ca. viij. ō apate schlirotico qō sephiros nūcupat. fo. xlvj.
Capitu. ix. de cura apatis schlirotici. fo. xlvij.
Ca. x. de cancro. fo. xlix.
Capi. xj. de curatione cancri. folio. xlix.
Ca. xij. ō apatib⁹ vētosis. fo. lj.
Cap̄. xiij. de cura apatis vētosi per inflationem. fo. lij.

Tractꝰ tertiꝰ scdi libri de apatibus frigidis et calidis in particulari a capite vsq; ad pedes: ptinens capi. xviij.

¶Ca. j. in quo cōtinetur curatio pustularū et oim apatiōnum in capite euenientiū et presertim de talpa opinaria et aqua in capitibus puerorum. fo. liij.
Ca. ij. de apostematib⁹ oculoꝝ calidis et frigidis et eoruz curatione. fo. lvj.
Ca. iij. de sanie retenta z generata inter cozneam z coniunctinam. fo. lx.
Ca. iiij. de ardore z pturitu qui euenire solent in oculorum angulis et de eoruz curōne. folio. lx.
Capitulum. v. de apostemate angulorum oculi quod ab Auicēna algarab nuncupatur. fo. lxj.
Cap̄. vj. de apostematibus calidis et pustula carbunculosa euenientibus in supercilijs et oculorum palpebris. folio. lxj.
Capitu. vij. de ordeolo et eius cura. fo. lxij.
Capi. viij. de nodo palpebraꝝ et eius cura. fo. lxij.
Capi. ix. de polipo euenīcti in naso. fo. lxij.
Capitulum. x. de ardore et incēdio ac rubedine extremitatis nasi propter aduentum apostematis. fo. lxiij.
Capitulum. xj. de apostemate frigido et calido fanioso et non fanioso intra aurē euenienti z de ei⁹ cura. fo. lxiij.
Ca. xij. de dolore causato in aure. fo. lxiij.
Capitu. xiij. de apostematib⁹ calidis vel frigidis emūctoriorum aurium. fo. lxv.
Capitulum. xiij. de apostemate calido palati z gingiuaꝝ et eius cura. fo. lxvj.
Ca. xv. ō casu pnule z ō corru-

ptione ꝛ inflāmatione eius. folio. lxvj.
Cap̄.xvj.de apostematibus faucium et duarum amigdolarum et de cura eorum. fo.lxvij.
Ca.xvij.de apostemate gutturis siue de squinantia et eius cura. fo.lxviij.
Capitulū.xvij.de apostematibus colli gule ꝛ partium earum. fo.lxx.
Tractat⁹ quartus de apostematibus māmillarum:continens capitula.iij.
Cap̄.j.de apostemate calido mamillarum. fo.lxxj.
Cap̄.ij.de apostemate frigido māmillarum. fo.lxxij.
Capitulum.iij. de apostemate duro māmillarum cancerosso. fo.lxxij.
Cap̄.iiij.de duritie māmillarū non cancerosa. fo.lxxiij.
Tractat⁹ quintus de apostematibus pectoris costarum spine dorsi et ventris partiūq; earum continens capitula.ix.
Ca.j.de apostematib⁹ pectoris et costarum diafragmate supra. fo.lxxiij.
Ca.ij.de apate dorsi siue spine calido ꝛ frigido. fo.lxxv.
Capitulum.iij. de dolore spine.folio. lxxvj.
Cap̄.iiij.de apatibus ventris et partiū eius. fo.lxxvj.
Cap̄.v.de apostematib⁹ inguinum. fo.lxxvj.
Ca.vj.de apate inguinuz siue exitura euenięti in febrib⁹ longis per viam terminationis. fo.lxxviij.
Capituluz.vij.de apostemate. virge. fo.lxxviij.
Capitulum.viij.de pustula carbuculosa que oriri solet inter pellem et preputium virge. fo.lxxviij.
Capitulum.ix.de calefactione ꝛ carolis que solent euenire iuuenibus inter pellē ꝛ preputium virge. fo.lxxix.
Tractat⁹.vj.de apostematibus testiculorum:continens capitula.viij.
Cap̄.j.de apostemate calido testiculorum ꝛ oseī siue burse eorum:et vocatur hernia humoralis. fo.lxxix.
Cap̄.ij.de apate frigido testiculorum. fo.lxxx.
Capitulum.iij.de duritie q̄ solet accidere in oseo testiculorum. fo.lxxx.
Capitulum.iiij.de hernia ventosa. fo.lxxx.
Ca.v.ō hernia aquosa. f.lxxx.
Capitulum.vj.de hernia carnosa. fo.lxxxj.
Capitulum.vij. de crepatura. folio. lxxxj.
Capitulum.viij.de apostemate ani. fo.lxxxij.
Tractat⁹ septim⁹ de apostematibus spatularū vsq; ad manus et partium earum.continens capl̄a.v.
Capitulum.j.de apostematibus frigidis et calidis saniosis et non saniosis spatularum. fo.lxxxij.
Capitulum. ij. de aditorij et brachioz apāta. f.lxxxiij.
Capitulū.iij.de apostematib⁹ calidis manuum et digitorum. fo.lxxxiij.
Capitulum.iiij.de apatib⁹ scliroticis digitoruz manuum. et pedum. fo.lxxxv.
Cap̄.v.ō apate digitoz q̄ō panariciū nūcupat. fo.lxxxvj.

Tractat⁹ octauus de apatibus ancharum coxarū tibiarum ꝛ partium earūdem:ꝛ etiam de apate epatis stomachi ꝛ scrophulis et fugil assellarum:continens capitula.vij.
Cap̄.j.de apatibus anchaz calidis ꝛ frigidis saniosis ꝛ nō saniosis. fo.lxxxvj.
Cap̄.ij.de apatibus calidis et frigidis coxarum genuuz ꝛ tibiarum. fo.lxxxvij.
Capitulū.iij.de tumore genu. folio. lxxxvij.
Cap̄.iiij.de apatib⁹ pedū calidis ꝛ frigidis:ꝛ ō auxilijs facięntibus cadere vngues corruptos et de carne superflua nascenti in parte dextera et sinistra vnguis ac de incisiōe capitis vnguiū corruptoruꝫ. fo.lxxxvij.
Capitulū.v.de apostemate calido et frigido in exteriori et interiori parte stomachi contingenti. fo.lxxxvij.
Capitulū.vj.de apostemate calido ꝛ frigido epatis:et de duritie ipsius. fo.lxxxviij.
Cap.vij.de scrophulis venientibus sub assellis:inguinib⁹ et eaz fugile. fo.lxxxix.

Liber tertius.

De vulneribus.

Tractatus primus libri tertij de vulneribus a capite vsq; ad pedes: habens capitula.xxij.
Capi.j.de vulnere carnoso ꝛ de cōmuni disputatione vulnerum in generali et eoruz cura. fo.xc.
Cap̄.ij.de fluxu sanguinis et de eius curatione. fo.xciij.
Cap.iij.de vulnere capitis tam ab incissione q̄z a cōtusione causato vsq; ad terminū almocatim. fo.xciij.
Capitulum.iiij.de fractura cranei et eius cura. fo.xcv.
Capitulum.v.de commotione cerebri a casu causata ꝛ curatione eius:et de cura contusionis facte in capitibus puerorum cum ossis depressione absq; lesione cutis. folio. xcix.
Cap.vj.de vulneribus faciei ꝛ partium eius. fo.c.
Capitulum.vij.de vulneribus colli et gule et de eorum cura. folio.cij.
Cap̄.viij. de vulnere causato in spatula ꝛ humeris et eius cura. fo.ciij.
Cap.ix.de vulneribus aduitorij ꝛ brachij ꝛ eorum iunctu ris vulneratis. fo.ciij.
Cap.x.de vulneribus thoracis et eorū cura. fo.cvj.
Cap.xj.de vulneribus ventris et partium eius cum penetratione. folio.cix.
Cap.xij.de vulneribus ancharum et inguinum. fo.cxj.
Cap.xiij.de vulnere testiculorū ꝛ virge. fo.cxiij.
Capitulum.xiiij.de vulneribꝰ coxarum tibiarum earumq; partium et de cura eorum. folio. cxiij.
Capitulum.xv.de solutione cōtinuitatis neruoz atq; chordarum. fo.cxiij.
Capituluz.xvj.de spasmo ꝛ eius curatione. fo.cxvij.
Cap̄.xvij. de paralisi et eius cura. fo.cxx.

Cap.xvij.de extractione sagittarum spine et aliorum consimilium. fo.cxxs.
Cap.xviij.de perforatione vulnerum:z de regimine vulnerum habētiū aīa. fo.cxxs.
Cap.xix.de modo et qualitate ligandi vulnera et vlcera. folio. cxxj.
Cap.xx.de medicinis incarnātibus vulnera z generantibus carnē in eis. fo.cxxij.
Cap.xxs.de modo et qualitate cētarum et lichinorum ateꝫ plumaceolorum. fo.cxxiij.
Cap.xxij.de modo suendi vulnera. fo.cxxiij.

Tractatus secūdus libri tertij de vulneribus:cōtinens capitula.v.
Cap.s.de casu et offensione et de eorum cura:et de contusione musculorum et lacertorum attritione. fo.cxxv.
Capi.ij.de vulnere contuso et alterato ab aere:et de vulnere cum attritione z eorū cura. fo.cxxvs.
Cap.iij.de vulnere fctō ab instrō quod bombarda nuncupatur:z olbꝰ istrumētis currētibꝰ eoꝝ cursu. f.cxxvj.
Capi.iiij.de vulnere causato a morsu alaliuꝫ quadrupedū velut equi canis catti:z aliorum animalium currentium eorum cursu. fo.cxxvij.
Capitulum.v.de morsu aspidis et consimilium venenosorū alaliū z eiꝰ cura. fo.cxxix.

Liber quartus.

De vlceribus in vniuersali: cōtinens capitula.viij.z tractatus.vij.
Capitulum.s.proemiale in quo proponitur intentio huius libri de vlceribus et eiꝰ divisione. fo.cxxix.
Capitulum.ij.de diffinitiōe vlcerū z eorū cura. fo.cxxx.
Capitulum.iij.de summa i vniuersali curatione vlcerum. folio. cxxxiij.
Cap.iiij.de vlceribꝰ virulētis corrosiuis ateꝫ malignis et eorum curatiōe. fo.cxxxvs.
Cap.v.de vlcere putrido z foetido et eorum curatione. folio. cxxxvij.
Capitulum.vs.de vlceribus cauernosis et eorum cura. folio. cxxix.
Capitulum.vij.de vlceribus cū difficultate sanantur.z de vlcere difficilis cōsolidationis cum proprietate nobis occulta:et de eorum cura tione. fo.cxl.
Capi.viij.de fistula. fo.cxlij.

Tractatus primus libri quarti de vlceribꝰ in particulari:continens capitula.vs.
Capitulum primum.de vlceribus capitis. fo.cxliiij.
Capi.ij.de vlceribus humidis capitis. fo.cxliiij.
Capitulum.iij.de vlceribꝰ faciēi nasi et mellinis in capitis nascentibus. fo.cxliiij.
Capitulum.iiij.de tinea z eius cura. fo.cxliiij.
Capitulum.v.de allopicia et albara. fo.cxlvs.
Cap.vs.de saphati. fo.cxlvij.

Tractatꝰ scōs de vlceribus maculis z pannis oculorum: et de palpebrarum depilatiōe z vlcerationē earum:z de lachrymali. fo.clviij.

angulorum:de ardore autez z algarab in doctrina apostematum satis dictum fuit:cōtinens capitula.xxv.
Ca.s.de vlceribꝰ maculis z pānis oculorum. fo.clxij.
Capitulum.ij.de macula oculorum. fo.clxiij.
Ca.iij.de panno z oculorum cicatrice. fo.clxix.
Ca.iiij.de pruritu scabie z aspritate palpebrarꝫ z de cura earum. fo.clxix.
Capi.v.de oculorum vngula et cura. fo.cl.
Capitu.vs.de sebel z eius cura tione. fo.cl.
Ca.vij.de catarrata z imaginationibus que minātur catarratam futuram. fo.cls.
Capitulum.viij.de dilatiōe pupille. fo.cliij.
Ca.ix.de debilitate visus z eiꝰ cura. fo.cliiij.
Ca.x.de pilis qui orbiculariter oriuntur in oculorum palpebris. fo.clv.
Ca.xs.de inflatione z relaxatione palpebrarum. fo.clv.
Capitu.xij.de mozo z verruca. folio. clv.
Cap.xiij.de morphea. fo.clv.
Ca.xiiij.de impetigine serpigine derbia et flegmate salso. folio. clvs.
Capi.xv.de pediculis plactis que vulgo dicuntur piatoni nascētibus in palpebris genitaliūꝫ partibus. fo.clvij.
Cap.xvs.de sironibus que sunt animalia parua hincinde super cute serpentia. fo.clvij.
Ca.xvij.de pustulis paruis faciei qui vulgo cozi siue torli nuncupantur. fo.clvij.
Capi.xviij.de fistula lachrymali. fo.clviij.
Capi.xix.de gutta rosatia z eiꝰ cura. fo.clviij.
Capitulum.xx.de vlceribus narium. fo.clviij.
Capi.xxs.de vlceribus faciei z partium eius. fo.clix.
Capi.xxij.de vlceribus oris,et partium eius scilgingiuarū palati amigdularum z vuule. fo.clix.
Cap.xxiij.de fissuris labiorum oris. fo.clix.
Capitulum.xxiiij.de noli me tangere faciei z partiū eius. folio. eo.
Ca.xxv.de vlceribus gulez colli z partium eius. fo.clx.

Tractatus tertiꝰ de vlceribꝰ thoracis spine dorsi costarū brachiorum z de aurium dispositionibus.continens capitula.x.
Capitulum.s. De vlceribus dorsi. fo.clx.
Capi.ij.de vlceribus thoracis seu pectoris. fo.clxs.
Capi.iij.de vlceribus brachiorum. fo.clxs.
Capitu.iiij.de fixuris pupille z mammillarum vlceribus. folio. clxs.
Ca.v.de vlceribus in interiori parte aurium nascentibus z eorum cura. fo.clxij.
Cap.vs.de verruca nascenti in aure. fo.clxiij.
Ca.vij.de tinnitu z ventositate aurium. fo.clxiij.
Ca.viij.de dolore auriū. fo.eo.
Capitulum.ix.de surditate aurium. fo.clxiij.
Capitu.x.de aqua z lapillo bestiola siue verme grano et eiusmodi nature ingredientibus aurem z de eorum curatione. fo.clxiij.

Tractatus quartus de vlceribus ventris assellarum inguinum ⁊ testiculorum: cōtinens capitula.iij.

¶Ca.j.De vlceribus ventris ⁊ eorum cura. fo.clxv.

Ca.ij.De vlceribus inguinum assellarum et eorum curatione. fo.clxv.

Ca.iij.De vlceribus virge ⁊ testiculorum. fo.clxvj.

Tractat⁹ quintus de vlceribꝰ ani ⁊ de dispositionibus eius:cōtinens capitula.vj.

¶Ca.j.De fistula ani.f.clxvij.

Ca.ij.De vlceribus cauernosis ⁊ fistulosis ani non penetrātibus ⁊ eoꝝ cura.fo.eodem.

Caꝑ.iij.De ragadijs ⁊ fixuris ani. fo.clxviij.

Ca.iiij.De emorroidibus ⁊ earum cura. fo.clxix.

Caꝑ.De tenasmone ⁊ eius cura. fo.clxxij.

Caꝑ.vj.De relaxatione intestini recti. fo.clxxij.

Tractat⁹ sextus de vlceribus vulue ⁊ partium eius:velut matricis ⁊ colli ipsius:ꝓtinens capitula.iij.

¶Capi.j.De ragadijs vulue ⁊ partium eius. fo.clxxiij.

Caꝑ.ij.De vlceribus matricis ⁊ vulue. fo.clxxiij.

Caꝑ.iij.De pruritu vulue ⁊ matricis. fo.clxxiiij.

Tractatus septimꝰ de vlceribus corarum tibiarum ⁊ earum partium:continens capitula.vij.

¶Caꝑ.j.De vlceribus anchaꝝ cerarum tibiarum ⁊ partiuꝫ earundem. fo.clxxiij.

Capitulum.ij.De calefactionibus et excoriationibus siue pruritu euenientibus intra coxas sub inguine ex itinere siue alia de causa ⁊ earum cura. fo.clxxv.

Capi.iij.De excoriatione que accidit in calcaneis ⁊ pedibus a frigore causata:q̄ apꝰ Genueñ.vocatur malum mule.Alij vero ꝛt Bononiē. bugantiam dicunt. fo.clxxv.

Capitu.iiij.De pruritu ⁊ incendio doloroso causato ꝓpter frigus in manibus et pedibus. fo.clxxvj.

Caꝑ.v.De vlceribus corarum ⁊ tibiarum virulentis malignis corrosiuis formicosis ⁊ currētibus cursu eorum superficialiter tendentibus.folio. clxxvj.

Caꝑ.vj.De varicibus⁊ cura eorum. fo.clxxvj.

Capitu.vij.De membro corrupto et putrefacto et eius curatione per inciſionem. folio. clxxvij.

Liber quintus.

De morbo gallico malo mortuo scabie ⁊ iuncturarū atq; dentium doloribus:cōtinēs capitula.vj.

¶Caꝑ.j.Proemiale. fo.clxxx.

Caꝑ.ij.De morbo gallico cōfirmato cū vlcerationibus doloribus tuborositatibꝰ siue scliros itatibus super ossibus euenientibus:⁊ alijs de quibus in antecedenti capꝰ dictum fuit. fo.clxxxij.

Capitulum.iij.De malo mortuo. fo.clxxxiij.

Caꝑ.iiij.De scabie ⁊ eius curatione. fo.clxxxvj.

Caꝑ.v.De doloribus iunctura rum.vel arthetico chiragrico podagrico ⁊ de gennagra passione. fo.clxxxvj.

Ca.vj.De doloribus dentium ⁊ eorum cura. fo.cxcj.

Liber sextus.

De fractura ⁊ ossium dislocatione:continens capꝰa.xvj.

¶Ca.j.De vniuersali curatione fractoꝝ ossium. fo.cxciij.

Ca.ij.De medicinis restaurantibus fracturam ⁊ dislocationem ossium. fo.cxcvj.

Capitulū.iij.De fractura ossis nasi. fo.cxcvij.

Ca.iiij.De fractura mandibularum. fo.cxcvij.

Capitulum.v.De fractura furcule. fo.cxcviij.

Capitu.vj.De fractura spatule. fo.cxcviij.

Ca.vij.De attritione ⁊ fractura ossium colli. fo.cxcviij.

Capitu.viij.De fractura ossis caude. fo.cxcix.

Capitu.ix.De fractura adiutorij. fo.cxcix.

Ca.x.De fractura brachij.f.eō.

Capitu.xj.De fractura rascete manus. fo.cc.

Ca.xij.De fractura costarum ⁊ earum cura. fo.cc.

Capi.xiij.De fractura ossis coxe. fo.ccj.

Ca.xiiij.De fractura ossis tibie siue cruris. fo.ccj.

Capitu.xv.De fractura rotule genu. fo.ccj.

Capi.xvj.De fractura rascete pedis ⁊ ossis calcanei ⁊ digitorum eius. fo.ccj.

Tractatus de dislocatione ossium iunctuꝝ:continens capitula.ix.

Ca.j.De vniuersali curatiōe luxatorum ossium. fo.ccij.

Ca.ij.De dislocatione ⁊ mollificatione mādibule.fo.cciij.

Ca.iij.de dislocatiōe colli ⁊ ipsius dilium. fo.cciij.

Ca.iiij.De dislocatione humeris siue capitis adiutorij folio. cciij.

Capitu.v.De dislocatione cubiti. fo.ccv.

Ca.vj.de dislocatione iuncture manus ⁊ digitoꝝ eiꝰ.fo.ccv.

Ca.vij.De dislocatione scie et coxe. fo.ccvj.

Ca.viij.de dislocatione genu ⁊ eius rotule. fo.ccvj.

Ca.ix.de dislocatione calcanei ⁊ digitoꝝ pedis. fo.ccvij.

Liber septimꝰ.

Magistri Joannis de Vigo Genueñ.sapalligene.de natura simpliciū valde vtilis ad vsum practicantiū in arte chirurga:ꝓout in succedēti ꝓoemio patet. fo.ccvij.

Liber octauus.

Antidotariū nuncupatus ꝙ ꝓstat vnguentis emplastris ⁊ cerotis ⁊ alijs ad vsum chirurgie multum necessarijs: in quo Archa chirurgicoꝝ nauigantiū ordinaꝝ cū omnibus suis medicinis tā simplicibus q̄ ꝓpositis ad coꝝ vsum necessarijs:vt in eius ꝓpria ordinatione vſ:continens tractatū vnū a fo.ccxx iiij.vsq; ad fo.ccxxxiiij.

Tractatus de medicinis repercussiuis simplicibus ⁊ cōpositis materierum calidarum:continēs capitula.xxj.

¶Ca.j.De medicinis repcussiuis simplicibꝰ ⁊ ꝓpositis ma

teriez calidaz. fo.ccxxiiij.
Ca.ij.ō medicinis repcussiuis compositis. fo.ccxxiiij.
Ca.iij.de medicina resolutiua rarificatiua et diasozetica. folio. ccxxvj.
Cap̄.iiij.de medicinis resoluti uis z compositis.fo.ccxxvj.
Capitu.v.de medicinis carminantibus ventositatem et sanguinez mortuū sub cute. folio. ccxxvij.
Ca.vj.de medicinis maturatiuis apostematū.fo.ccxxviij.
Ca.vij.de embrocis ad apostemata maturāda. fo.ccxxix.
Ca.viij.ō medicinis mollificātibus vnāquāqz neruoz duritiē z aſpata dura z fractura ossiū ac iuncturam male restauratam. fo.ccxxix.
Cap̄.ix.de medicinis mundificantibus et abstergentibz saniem. fo.ccxxx.
Ca.x.de medicinis incarnatiuis z pglutinatiuis vulnez et vlcerum. fo.ccxxx.
Ca.xj.De medicinis cicatrizatiuis z sigillatiuis seu pglutinatiuis. [fo.ccxxxj.
Ca.xij.de medicinis sedantibus dolorem. fo.ccxxxj.
Ca.xiij.de medicinz corrosiuz z putrefactiuz carnē cutēqz sanā rūpētibus.fo.ccxxxij.
Cap̄.xiiij.de medicinis vesicātibus cutem. fo.ccxxxvj.
Ca.xv.ō cauteriis.fo.ccxxxvj.
Cap̄.xvj.de vnguētis et cerotis ad vsum chirurgie pertinentibus. fo.ccxxxvij.
Ca.xvij.de tabula medicinarū simpliciū z ppositarū qbus vtūt chirurgici nauigātes. z i castellis z oppidis mozātes sine aromatarijs p curatione morboz:z q in eoz archa secum debent portare ad vsum z necessitatē chirurgie. fo.ccxlj.
Capitulū.xviij. de medicinis opiatis. fo.ccxlv.
Ca.xix.de oleis in quo describuntur aliqua olea necessaria ad vsum chirurgie que magſalia dīr:z de eis ozdinantur recepte z modz cōficiendi ea. fo.ccxlvj.
Ca.xx.de pillulis. fo.ccxlviij.
Ca.xxj.de aquis:z pio de magistralibus. fo.ccxlix.

Liber nonus.

De additiōibz:pserti de decoctiōe z febribus nauigātium:cōtinens capitula.iij.
Ca.j.de regimine sanitatis ad liberos. fo.cclj.
Ca.ij.de flōmia z iuuamēz ac nocumētis ipiz:z de venis q cōiter flebothomari solēt pro cōseruatione sanitatis z egritudinū remotione ac de ventosis cuz sanguinis extractione. fo.cclij.
Ca.iij.de purgatione. fo.cclv.

Tractatus

ō febribus nauigantes solēt laborare z nonnullis aliis morbis pro opis pplemēto:continens capitula.xxxiij.
¶Ca.j.de febribus qbz solent laborare nauigātes z ecuz curatione. fo.cclx.
Ca.ij.de febre tertiane pure et eius cura. fo.cclxj.
Ca.iij.de signz tertiane nō pure z ō breui eiz cura.f.cclxij.
Cap̄.iiij. de febre flegmatica et eius cura. fo.cclxiij.
Ca.v.de his que augmentant sperma z delectationem prestant in coitu. fo.cclxv.

Cap̄.vj.de his q̄ faciūt ad erectionem virge et ad eozum incitandum. fo.cclxv.
Ca.vij.de vomitu. fo.cclxvj.
Ca.viij.de maleficiatis.fo.eo.
Ca.ix.de extractiōe fetus mortui in matrice. fo.cclxvj.
Capi.x.de denigrandis capillis. fo.cclxvij.
Ca.xj.de his q̄ faciūt ad capillos dealbādos z ad pulchritudinē ac ad mūdificationē eozum. fo.cclxvij.
Ca.xij.de his q̄ faciūt ad rubificādos capillos.fo.cclxvij.
Ca.xiij.ō his q̄ faciūt capillos aureos z albos. fo.cclxviij.
Ca.xiiij.de plongatione capillorū z pphibitiōe casus z sciſuris eorum. fo.eoō.
Ca.xv.de cura flagellati.f.eo.
Ca.xvj.de pediculis. fo.eoō.
Capitulum.xvij.de fetore nasi et oris. fo.cclxix.
Ca.xviij.de raucedine vocis z eius cura. fo.cclxx.
Ca.xix.de aſpate qō euenire solet pp flebothomiā fo.eoō.
Capi.xx.de cura diminutionis odoratus. fo.eoō.
Ca.xxj.de gibbositate et eius cura. fo.eo.
Cap̄.xxij.de nimia pinguedine corporis et ipsius ingrossatione. fo.cclxxj.
Ca.xxiij.de membroz corpe extenuato. fo.eo.
Capi.xxiiij.de remotione cicatricis. fo.cclxxij.
Capitulum.xxv.de sudore sup fluo. fo.cclxxiij.
Capitulum.xxvj.de fetore assellarum. fo.cclxxiij.
Capi.xxvij.de retentione vrine z de eius pronocatione. fo.cclxxiij.
Ca.xxviij.de arte mingēdi cū instrumentis. fo.cclxxiiij.
Ca.xxix.de contusione vnguium: z de sanguine z humiditate ab vnguibus extrahenda. fo.cclxxv.
Capitulum.xxx.de bocio colli et gule. fo.eo.
Ca.xxxj.ō digito supfluo i manibz cuenientiz de eiz remotiōe:z ō cura manz ex icisione in hominibz ꝓpter eoz mala facinora. fo.cclxxvij.
Ca.xxxij.de custodia z pseruatiōe corporis mortui ne putrefiat. fo.eo.
Ca.xxxiij.de coctura ab igne z aqua feruēti aut oleo causata. fo.eo.
Capitu.xxxiiij.de ventositate spine. fo.cclxxviij.

¶Laus deo.

Regestū operis

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z.ꝛ.ꝯ.ꝑ.A.B.C.D.E.F.G.H.I.Omnes sunt quaterni preter.I.qui est sexternio.

¶Finitur pars prima practice artis chirurgie excellentissimi viri Jannis de Vigo.S.D.N. domini Julij pōtificis maximi Chirurgi in nouem partes seu libros diuisa:vna cum additionibus marginalibus fulcita. Lugduni excussa p Jacobum Berionū.Impēsis vero honesti viri. Anthonij Uincenti. Anno domini. M. ccccc.xl.

IOANNES
DE VIGO.

SECVNDA PARS

Practicę in profectione chirurgica quę Compendiosa nuncupatur, totius chirurgiæ documenta quę in copiosa siue prima parte diffuse explicãtur summatim cõplectẽs: nuperrime cõpilata a Ioãnetino de Vigo Genuen. olim Iulij secundi Pon. max. Nunc uero Sixti T.S.P. Ad uincula Cardinale sacrosanctę Romanæ ecclesiæ uicecancellarij chirurgo. Quę quidem libris quinq; constare uidetur.

In primo — De uulneribus.
In secundo — De apostematibus.
In tertio — De ulceribus.

In Quarto, de auxilijs appropriatis unicuiq; mẽbro a capite usq; ad pedes & morbis eor̃.
In Quinto, finem faciẽdo, agitur de uarijs & diuersis auxilijs sub ordine antidotarij & de parua chirurgicorũ capsia nauigãtiũ pro eorũ cõmoditate. Habes etiã studiose lector Tabulam omniũ librorum & capitulorum huius operis emendatiorem redditam.

M. D. XL.

¶ Joannetinus De vigo de ra-
palo Chirurgie doctor Joāni Antracio Macera
teñ. artiū ac medicīe doctori p̄stātissimo. S. P. D

VEtustissima Joannes
Macerata clarissime oīm fere scriben
tiū ad nostra vsq; tpa ꝓpagata tenuit
cōsuetudo. Ut quos amore ⁊ obseruan
tia prosequerentur eos studiosorū aliquo mune-
re salutarent: quo ⁊ salutati ⁊ ab illis diligi et
obseruari exploratū haberent: nossent inde peren
nem sibi laudem deriuari: rursusq; salutares me-
moriā ab eorū prestātia singulari ve amicitia suā
posteris facerēt immortalē. Et licet mi Joannes
ꝓ beneficijs erga me tuis iam dudū cōgrue ⁊ ho
neste petitioni tue subuenire decreuerim: a varijs
tñ ad hodiernū vsq; diem molestijs cogitationi-
busq; meis ac nōnullis publicis negotijs priua-
tisq; nostris īpeditus: p̄fate tue petitioni minime
satisfacere potuisse velim scias: que petitio fuit
vt opus qđ superioribus annis pro cōi hominum
vtilitate satis quā longo ⁊ abundāti sermone de
ꝓfessiōe chirurga ꝓ viribus pulcherrima cōpila
uimus: in breuē sermonē redigerem: idq; tuo noī
spōte mea dedicare constitui. Quāobrem multis
de causis si quidē data mihi in ciuitate tiburtina
otij cōmoditate dum ibi hoc anno ad chirurgicū
munus reuerendissimi Cardinalis. S. P. ad vin
cula cū gratia ⁊ vtilitate nō parua degerem. Mo
do totū chirurgie negotiū sub breui epilogo bre-
uissimaq; doctrina ꝑstringere decreui: tū amore ⁊
obseruātia humanitatis tue tuorumq; scholariū:
tū ꝯmoditate nouorū practicātiū: tū deniq; vtili
tate egrotātiū ⁊ amicoꝝ p̄cib⁹. Alia q̄z rō cōpa-
ter mi potissima est: q̄ ꝓ tui meorūq; socioꝝ ac to

ti⁹ humane gētis vtilitate ad nouā chirurgie scri
pturā cōponendā cōpulsus fui: vcz vt si q̄ ī copiosa
nr̄a supflua repiāt ad eādē resecari: si diminuta au
geri. Si deniq; min⁹ bñ dicta concinari ⁊ corrigi
possint. Nā vt sapiētes aiūt q̄ nō subtiliter factum
emēdat laudabilior est eo q̄ pri⁹ inuenit. Suscipe
igit̄ macerata dilectissīe vt e vestigio vīculū obli
gatiōis ꝑsoluā opusculū tui Joannetini mihi ea
charitate ⁊ amore ⁊ ea q̄ a me tibi tradit̄ beniuo-
lentia: qđ lz in sermōe breue eē cōpereris: id tñ nō
cū modica vtilitate repies: in eo etem̄ multa p̄sca/
ac noua repiūt̄ auxilia q̄ nō mō ijs q̄ in ꝓfessione
chirurga negotiuz chirurgicū gerere ītēdūt vti-
lia: verū etiā ⁊ necessaria fore a ꝑitis practicātib⁹
iudicabūt̄. Illđ q̄z ad castigādū: corrigendū susci-
pe/ ⁊ vbi op⁹ ēt ⁊ addēdū minuēdū ve iuxta recti-
tudinē celeberrimi ac mirifici īgenij tui vt digne
r̄ exopto. Hec sūt q̄ ex nr̄a debili officia ī chirur
gia operā nauare volētib⁹ ⁊ meliora ⁊ breuiora ac
ēt vtiliora quāuis tenuia exhaurire potuit. Ma
gna em̄ elargiri aut grādia p̄stare q̄ populares
admirēt̄ fortūatoꝝ ē: edere sil'r q̄ ꝑiti ⁊ ꝓbati ho-
mīes nō vituperēt: eoꝝ ē q̄ ī literaꝝ bōaꝝ studijs
excellūt. vt Pithagoras refert. Erit ergo h̄ op⁹ Pitha-
tm̄mō memoriale ꝓuectis iuuenes īstruet ꝯpari goras.
b⁹ cōferet. Nec ēt me latet plerosq; futuros ī q̄rū
man⁹ forte ista ꝑuenerīt q̄ ad iaculādū ꝯuitia ⁊
maledicta ꝯmouebūt̄. Ita em̄ fit vt q̄cūq; morta-
les agāt siue p̄uatī siue publice calūnie subiacere
certū sit. Nec mireris ꝓfecto qr maledica lingua
diuinis ēt opib⁹ nequaquā ꝑcere solet: tātū sibi
human⁹ arrogat intellect⁹. Sed cū hec dicta nr̄a
neminem offendāt ⁊ a nobis edant̄ vt chirurgica
lis ꝓfessio aliq̄d suscipiat incremēti: nō est in q̄ q̄s
ꝑiā mihi iure suscenseat. Neq; em̄ q̄sq̄ metu mali

uox ꝺtractoꝝꝫ ligue publicã medicamẽtoꝝ scrl
pturã q̃ ĩ curãdis humanoꝝ moꝛbis ꝓficua ꝛ lõga
experiẽtia ꝛ rõne ꝓbata adiuenit: postremã ar
tĩ medicatiõis ptẽ obtiere cupiẽtib⁹ vnquã dene
Aristo gare ꝺz. Cũ ĩ oĩ etiguo ac recẽti sermõe vt Aristo
te, teles asserit. ij. metaphiſi. Nõnulla ſp melioramẽ
ta sequãt. Ego vtiq̃ nõ nisi volẽtib⁹ hec q̃z mũna
chirurgie ducumẽta trado. Et q̃uis oĩb⁹ placere
posse vt reoꝛ difficile sit, qm̃ (vt ĩ puerbio recitat
antiq̃) Dom⁹ q̃ apud foꝝ structa ẽ q̃ editioꝛ aut ꝺ
ꝓssioꝛ sit q̃z equũ videat sepissime ꝓtẽdit iurta ẽt
illõpoeticũ dictũ: velle suũ cuiq̃ ẽ: nec voto viuit
vnoꝛ: hec tñ ꝑ pauca ĩ mediũ adducere ad publicã
humane gẽtis vtilitatẽ iunioꝝꝫ practicatiũ cõ
modũ nõ nisi magnope ꝓferre posse putaui: si q̃d
ꝓterea fuerit ĩ q̃ ꝺspiã me errare aut mi⁹ bñ dice
re ꝓsenserit: mõ ſi q̃dã arbitrij suis ẽ recti⁹ iudiciũ
Gal, ĩ publicũ afferre suũ. ꝛ quãq̃z vt Gal. ij. de virtuti
b⁹ naturalib⁹ capi. vltimo testat⁹ est. Vituperatio
nẽ libꝛis nõ deesse nõnoua sz ãtiq̃ssima res est.
Hocemolumẽtũ tñ ꝓfessoꝛib⁹ chirurgie tradisse
curaui vt publice studioſoꝝ vtilitati cõsulerẽ: et
mee senectuti nõ modica in posteꝝ ꝓsolatio foret/
meoq̃ deiñ ope ad artĩ medice studiũ vitatis ida
gãde/ ꝛ breuẽ vtilẽ ꝓsentãdũq̃z practicãdi mo
dũ nr̃os ẽt posteros excitasse volui. Laudãtes de
niq̃z hoc op⁹ et meliꝛib⁹ rõnib⁹ roboratos ꝛ me
rito reprehẽdẽtes ãplectoꝛ. Detrahẽtib⁹ aũt non
resistoꝛ: sz velut agn⁹ coꝝã tõdẽte os nõ apiã/ pat⁹
sp ẽt ab ãniculo edoceri. Vale suauissime ꝓpater:
ꝛ scholares tui q̃ dimidiũ aĩe tue cẽ solẽt cũ eo la
borãdo foꝛsitã: mõ cũ modica pecũiarũ vtilitate
amicoꝝ copia hilari aĩo i vtrãq̃z aurẽ valẽtissie cõ
ꝺescãt. Datũ tiburi: sedẽte Lone. X. Anno, iiij. sui
Põtificat⁹, xxiiij. Mensis Augusti, M, cccc, xvij.

Joannes antracinus Mace-
raten. felteius Joannetino Chirurgo insigni.
S. D. P.

Dego Joãnetine ꝓstã
tissime Cõpater optime ꝛ suauissime
supioꝝibus annis in ꝓfatione libꝛi tui
de chirurgia copiose in scripti doctri
nam tuam singularem: sublime ingenium in tram
experientiã: nouã quãdã iuẽtionẽ medicamẽtoꝝ:
ĩstrumẽtoꝝꝫ ad hui⁹ artis chirurgie vtilitatẽ ꝑ
tinẽtiũ. ad hec vsq̃ nostra tꝑa nũq̃z reptoꝝ ꝓ vi
rib⁹ meis ertollerẽ ꝛ celebꝛarẽ nõnullos fuisse
ꝓ cõperto habeo q̃ me adulationis nota: a q̃ tñ
crimĩe semp alien⁹ fui ꝺdẽnarũt. Sed bone de⁹
q̃ vera oĩa q̃z nitida: q̃z equa: oĩa ĩ nr̃a illa predi
xim⁹ epl̃a. Ecce copiosus tu⁹ ille aure⁹ liber sũ
ma omniũ vtilitate admiratiõe ꝛ gratia trib⁹ ꝺũ
taxat annis Rome primũ. ij. Tici ni. pbatissimi
Gymnasij pulcherrĩe fuit ipssus⁹ ĩmortalitati cõ
mẽdat⁹. Atq̃z ego Joãnetine doctissime foꝛe pus
oẽs admonui: ppenõ mi⁹ toto iã elgerj oꝛbe q̃z
sublimis diuinusq̃z ille ꝓterrane⁹ tu⁹ Simõ ge
nuen. q̃ ĩ ꝺscribẽdis simplicibꝰ ꝓplexiõib⁹ tñ excel
luit Cõferti q̃dẽ (peul oĩs facessat assẽtatio) cũ ve
teribꝰ illis artĩ iuẽtoꝝib⁹ elegãtissime potes: si q̃
dẽ ꝛ tu ꝑ multa ĩgenia: ĩstrumẽtaq̃z medica felici
iudicio tuo adiuentisti q̃ ad craneũ tutissime pene
trãdũ ꝛ rimãdũ nusq̃z antea excogitata nedũ cõꝑ
ta fuerũt nat⁹ mihi certe ad nr̃oꝝ tẽpoꝝ ornamẽ
ta ꝛ ꝓmoda videris, qm̃ diuinũ illũ Hyppo. Me
dicoꝝ oraculũ imitaris. Ille em̃ postea q̃z varios
ꝛ lõgos sermões sparsiz hucꝛ illucõ medicis effu
dit: tãdẽ ãphoꝛismoꝝ libꝛos veluti rerũ oĩm me
dicinaliũ dilucidũ q̃ddã breue ac vtile ꝓpẽdiũ edi

dit: vt cū vita hoīm breuis ars vo lōga foret. fru
ctifer aliqñ op⁹ aliqō extaret breui ꝛ pcisa q̄dā
oratiōe toti⁹ tñ rei medice sūmā pplecteret. Ēūdē
q̄z ordinē rōnib⁹ tā dicti Aui. medicoꝝ pncipē vt
ī sua cātica ptz seruasse iuenim⁹. Eiusmodi pcla
ra vestigia ꝛ tu mi ppater sectaꝝ es. Cū em̄ pri
mi ānis copiosū tuū illū dignū codicē ppoueris:
q̄ toti⁹ chirurgie articulos oēs diluciderꝛ diffuse
pscr̄it. Nūc vo (qō sine deoꝝ nūine factū nō puto)
pcipuū altrex ppositi libellū quē iure optio
ppēdiosū appellasti. ī q̄ toti⁹ chirurgie documēta
breuit ꝛ distincte ptractasti. vt si forte aliqñ lecto
res ī illa tua vberiori copiosa defatigarēt: i hac
tādē aurea ppēdiosa tua veluti ī elimatissim⁹ toti⁹ chi
rurgie āphorismis ꝛ oblectarēt ꝛ maxīe pficerēt
nouerit suauissime ppater Din⁹ Julius. ij. Pōtifi.
Maxi. vj. cū ligurū ꝛ Reuerēdissim⁹ Sixt⁹. V. Pō.
S. Ad vicula Cardialis ac sacrosācte Ro. eccles
sie Vicecācellari⁹ acre īgeniū tuū pbatissimā do
ctrinā mirā ꝛ singularē experiētiā. icōparabilēq̄
iudicij tui ꝛ manuū tuaꝝ dexteritatē ꝛ felicitatē
ille em̄ sūmis honorib⁹ officijs ꝛ būficijs cū pluri
mis te hōestauit. Ħ vo qō nūc vt reor vlli chirurgo
cōtigit trectēt aures pope singuli ānis te libera
liter donabat ī Ħ em̄ mūere admirari te possūt oēs.
imitari vo tā pauci: cū nemo repēdere id q̄ re ip
sa facile experiēt q̄tquot posthac siue tuā copios
ā siue ppēdiosā vtilissimos libros plegerint. Cū
ij⁹ em̄ tā pulchre ꝛ argute oīa pplecter; vt vetulas
ipas mederi posse dijudicē. qō āt diuinā hāc tuā
ppēdiosā mihi ōdicauer⁹. video q̄tū me eroines
ꝛ illustres: facis id pbitate ꝛ būficētia tua. Scio
me tibi tm̄ ōbere q̄tū psoluer nūc facile potero.
U. Felix ꝛ me ama. Data Rome sedēte Leone. x.
Anno. v. sui pōtifica. xiiij. Martij. M.ccccc.xvij.

Ticet fili mi Capitulo ꝓprio de fractura cranei vnāquāq̄ curōnē ossiū capitis fra
cturarū pertractauerim: tamen ad cōpletionem doctrinā prefa
ti capi notabilia quedam tibi cōsocijsq̄ tuis valde ꝑficua: mo
uāq̄ pforationem ossis capitis nouo vt ita dixerim diuino in
stro nesp̄lato iterū describere decreui. Qua de re cogitāti mi
hi tādū difficultatē pforatio nis ossis capitis via instrorū ꝛ antiquoꝝ: ꝛ iuniorꝝ doctoꝝ:
cogitātiq̄ ꝑiculū cōtūdē hora pforatiōis cū trapanis molli
nellis fabricatis sine cautela phibitionis pforatiōis: pāni
culoꝝ cerebri. Cogitādo itaq̄ agitationē cōturbationē humo
rū ꝓuocationēq̄ doloris hora frication is raspatorijs instrīs
illatā. Certe ꝓ tua tuoꝝq̄ socio
rū ac toti⁹ hūani ghis vtilita
te: nouū corp⁹ istrorū nuꝑrime annuēte deo diuina vt ita loq̄r
inspiratiōe sine dolore ꝛ absq̄
lesiōe pāniculoꝝ egrotātis: et
cū maxima operatoris facilita
te ad pforādas tabulas ossium
capitis accuratissime indaga
nim⁹. habita igit certitudine
fracture ossis capitis p signa ꝛ
indicia narrata capīo iā dicto
ac etiā p bonā estimationē tuā
psiderādo pcutiētē ꝛ rē cū q̄ fit
pcussio modū pcutiēdi fortitu
dinēq̄ ossis ꝛ debilitatē ipsi⁹:
an ab alto facta sit pcussio: an
a longe: an ꝓpe: an a re inci
denti: pungēti vel contūdenti:
an super commissuris: an extra
eas: an cū ira brachioꝝ potēti
et alo deliberato: an sine ira
vel ab agēti debili: an denicq̄ cū
ipedimēto agētis: an siue fac
ta fuerit pcussio ī capite. Per
hāc etem̄ rerū p̄dictarū indaga
tionē fixura ꝛ fractura q̄ nec ꝑ
ba: nec oculis interdum inueni
tur sepissime indicatur. Protin⁹
ergo ꝓius abraso capite et fac
ta triāgulari: vel circiali inci
siōe: factaq̄ flobothomia diner
sua ꝓut inferi⁹ dicet os in lo
co declinioꝝ perforādū est. In
primis administrādo mascilli
instrumētum siue nesp̄lū cui⁹
officium est tātum circulum in
osse conficere vsq̄ ad spongio
sam. Deinde administrandum
est instrumentum cum nespula
femina nūcupatū. Cuius ope
ratio est simul et semel foramē
et plateam vsq̄ ad vitriam se
cunde tabule cum securitate cō
ficere. Consequenter perfore
tur vitria vsq̄ ad latus intrinse
cum cum tertio instrumento: q̄
instrumentum securitatis dicit
succedsiue deinde cuz instrum
to nostro lenticulari perforatio
ossis ab omni asperitate ꝛ acu
leis mundetur et explanetur:
ne in posterum asperitate sua ꝛ
punctione duram matrem le
dere valeat. Hoc celebrato vul
nere existente amplo cum ma
gna ossis elevatione in quacun
q̄ etiam capitis parte et cor
pore existente robusto assue
toq̄ labori mechanico et la
borioso exercitio velut sunt na
uigantes ꝛ terrarum cultores:
necnon armigeri et oē gen⁹ ar
tificum: quotum defatigatio
currit predictoꝝ cursu. statim
mēbrana cerebri totumq̄ vni
nus et os vino calido albo et
odoriferis sanguine coagula
to mūdet ꝛ expurget succedsiu

ne deinde facta abstersiõe vini et sanguinis impleat vulnus optima aquavite ex bono vino ꝑfecta ponẽdo post ipositionẽ aq̃ pulueres capitalem descriptione Aui. tradituꝫ quarta ẽrti cap̃. duodecimo de cura vulnez Allscheregi cuius est recepta. ℞. aloes. mirre. thuris sanguinis draconis añ. ʒ. j. misce vel facias sic et erit cũ maiori cerebri et ei⁹ mẽbrane cõfortatione. ℞. mirre. ʒ. j. aloes epatici. ʒ. ij. sarcocolle thuris. sanguinis draconis rubee tinctoꝝ grane finissime añ. ℈. ij. misce. consequenter ponat sup sandale vel sup plagella filis carpinatis cõfecta tãte amplitudinis q̃ valeat totũ os detectũ cooperire de infrascripto cero to ponẽdo similiter ꝑdictũ cerotũ super vulnus in ampliori petia. Cui⁹ talis est forma. ℞. olei ro. odo. li. ʒ. olei ro. onfancini. ʒ. iij. ℈. pinguedinis vituli ꝑ pinguedinis castrati. añ. ʒ. ij. ʒ. rasure pini gũi elemi. añ. ʒ. ij. masticis. ʒ. j. ʒ. vini albi odoriferi. ij. bethonice matrisilue anthos. añ. ℳ. j. grane finissime. ʒ. ʒ. armoniaci. ʒ. vj. rubee tinctoꝝ. ʒ. x. liq̃fctõ armoniaco cũ aceto et triturat⁹ triturãdis bulliãt ola cũ ꝑdicto vino lẽto igne vsq; ad consummationez vini. deiñ fortiter exp̃mant cui⁹ exꝑssioni addant terebẽtine clare. ʒ. iij. ʒ. cere albe. q. s. et fiat cerotũ solidũ q̃ maleret in primis cũ lacte. Deiñ cũ vino vltimo loco cũ aq̃ vite. Cui⁹ operatio diuina atq; solẽnis ẽ sua etem lenitate et domestica attractiõe vt ptz ꝑsiderãti ingrediẽtia mãm a ꝓfundo ad exteriorẽ ꝓtẽ attrahere. Sua si multer exiccatiõe ipam exiccare sua deniq; redolẽtia atq; virtutẽq; cerebri et pãniculoꝝ ipsius ꝑfortare virtutẽ hz. Nã ratiõe terebẽtine armoniaci. gumi elimi rasineq; pini virtutez hz attractiuã rõne ℥o pinguedinis et oleoꝝ ac lactis sedatiuã seu linitiuã: rõne siꝛ mastycis: anthos rubee tinctorum: et grano oleiq; onfancini ℥tutez cerebri: et pãniculoꝝ confortatiuã. Ratione si q̃dẽ aq̃ vite vini bethonice mꝛisq; silue domestice hz exiccationẽ: qb⁹ eẽdem operationib⁹ indigem⁹ in curatione vulnerũ capitis cũ fractura ꝓcuratiõe iã dicta. Verũ si vuln⁹ fuerit cũ fractura parua et in corpore colerico et sanguineo tenelleq; etatis delicate cõpleriõis seu nobilis gñis tũc ꝑsecuta ossis ꝓforatiõe more iã dicto vuln⁹: vt capko ꝓpo dixim⁹ oleo onfancino vsq; ad quartũ diẽ actnaꝛ calido ipl̃ea tur semel i die ponẽdo sandale sup durã matrẽ et digestiuuz de vitellis ouoꝝ cũ predicto oleo sup labia vulnerꝫ: trãsacta ẽrta a die remotiõis ossis cũ suptadicto ceroto et liq̃fctõ abstersionis cerotisq; nostris i ꝓtia cura. copiose nostre ca. ꝓpo ꝺ fractura cranei ãnotatꝫ ꝓcedẽtũ est. Ista eñ curatio in fractura pa. ua et cõpleriõib⁹ naturisq; iã dictis fuit mihi sp dilecta q; in eis semp peccatũ ebullitionib⁹ colere et sanguinꝫ ꝓptissimũ ac paratissimũ ẽ q̃ ita nõ sequiꝛ i corpib⁹ rusticis et aliis iã dictis naturalib⁹ ꝓplerionibus i prima cura ꝓnumeratis. Quãobrẽ lz Aui. lib. iij. c. ꝺ plaga capitis autozitate ãtiquum dixerit q̃ maior icolumitaq; sequebaꝛ facta penetratiõe ossis et applicatiõe exiccatiũ q̃s dixerit et mitigatiũ qualia sũt thꝰ mirra: aloes: sarcocolla mel rosatuz terebẽtina: et cerotaria predicta: tũ in tẽpestate nr̃a cu ratiõe ꝑdictorũ exiccatium ab Aui. loco ꝑallegato narrata in flegmatic⁹ corporib⁹ et iã dict⁹ hominũ naturis quã in colericis sanguineis tenelleq; etat⁹ corporib⁹ ꝛc. Vidim⁹ sp melio rẽ effectũ incolumitatis eueni re. Et propterea diuersis corporibus varia ac diuersa remedia conueniunt: teste Cornello celso in suo pemio dicẽte. Illũ vnũ minime ignorare opz q̃ plurib⁹ egritudinib⁹ plibusq; ꝓpõnib⁹ vna tm̃ nõ vꝛ suffice re medicina. Cui⁹a noua curõne ꝓforatiõis ossiũ capitis per nouũ corp⁹ istrumentoꝝ facta. Deinceps notabilia q̃ndecim videnda: ꝓsiderãdaq; sunt circa curationẽ vulnez capitis cum fractura cranei et sine post ossis detectionem et eleuationem. Quoꝝ primũ erit de febre. Et primo circa febrẽ vulnez capitis cũ fractura et sine ꝑsideranda est an eueniat intra quartũ vel septimũ diẽ: an post septimũ. Nã si i fra ẽrtũ diẽ febris superuenerit nullo alio malo supueniẽti sintomate dico febrẽ illã potiꝰ euenire merito digestiõis labioꝝ vulnez quã ex altera cã teste ei Ꝑpo. circa generationẽ saniei dolores et febres sũt fortiores q̃s fcã sanies. Siꝛ ẽt si ira. vũ. febris accideriꝫ siꝛ cum aliq̃li maiori suspitiõe: tũ vt plurimũ ob iszdicta cãm euenire ꝓtingit: vez. si febris in vulnere capitis cũ fractura occulta aut manifesta: circa decimũ aut ẽrtũ decimũ diẽ supuenerit ꝑsertim cũ rigoꝛib⁹ añ aduẽtũ caloris febris. Dico q̃ ista febris vt experiẽtia nobis sepenũero demõstrauit: erit merito alicui⁹ erisipile future aut facte circa vulneruz partes circũiacẽtes aut meritо alicui⁹ putrefactiõis sequnte sup cerebri mẽbrana: qua vere amice sup hoc aduertẽdum est q̃ rigores qui eueniunt occasiõe putrefactiõis ꝑdicte mortẽ maiori ꝑ parte attestanꝝ futurã: q̃ vero merito aꝑatis colerici eueniunt vt plurimum euadunt. Et ꝓpterea dicim⁹ in capitulo ꝓprio de fractura cranei in copiosa nr̃a qõ medici in fractura cranei nõ debẽt multum sumere suũ argumẽtũ ꝓnosticatiõis nec de salute nec de morte egrotãtis ꝑ vrinã et pulsum ne decipiant ab eisdẽ. Urina eñ ꝓpter ebullitiones humoꝝ in ꝓncipio grossa et rubea eẽ solet. Siꝛ pulsus velox et frequens: et tñ celebrata digestiõe labioꝝ vulnez vrina et pulsus solẽt a facili remedio rectificari: et ꝓpea ecce q̃ i ꝓncipio vrina pot̃ esse nõ multuz bona et similiter pulsus et tñ tale vuln⁹ non erit mortale: similiter etiã post vndecimum et quartũ decimum solẽt euenire accidentia mala interdũ remissa: et nonnũquaz seua cũ vrina bõa pulsuq; bono: et tñ eger cogitur cum prenominatis accidẽtibus (velut sunt febris vomitus: rigores tremores ꝓmixtiq; rõnis et alia ꝛc.) vitã cum morte ꝓmutare. Ecce igitur q̃ vrina cũ bõitate pulsus in fractura cranei post iã dictum tẽpus pot̃ apparere bõa et tamẽ

eger morit et ꝓpterea certum ꝓnosticū q̄ vrinā et pulsum (vt predixim⁹ ca. de fractura cra-
Scōm nei) nō habeꝫ. Scōm notabile notabile. erit ꝺ febre. q̄ euenit post septimum in tempore estiuo et post decimū in tēpore glaciali: i tēpore eīs magni estus non retardatur febris vltra septimū quādo sanguis est extrauenatus sup cerebri duramatre: nec etiā retardaꝫ vltra decimum in tēpore magni frigoris quin nō veniat ad putrefactionē: presertim qñ sanguis reperit extrauenat⁹ sup prenominato pānniculo in notabili quātitate et propterea curatio cū instrumētis ferreis necessitate vigēti testante Auic. c. proprio non debet retardari in estate vltra septimū et in hyeme vltra decimum: imo dicit quāto citi⁹ fieri possit hec restauratio melior et securior esse videt. Super hoc est notādū q̄ licet Auic. allegato capitulo dixerit ad faciendum hanc restaurationez ossis in estate vsq̄ ad septimū quod possumus retardare z in hyeme vsq̄ ad decimum quasi dicēdo q̄ vltra predictū temp⁹ vana z cassa esset curatio tamē in rei veritate moderni practicātes z ego post decimū z quartū decimum si cōtigerit sanguinez corūpi extrauenatū inter craneū et durā matrē os raspatorijs vel trapanis aperiri iusserunt et hanc operationē in tēpestate nostra in terminis antedictis manibus propriis sepenumero fecim⁹ ex qua interdū licet sit de raro cōtingēti mihi et egrotāti bene successum est ꝑsertim administrādo imediate post ossis ꝓforationez et expulsionē sanioſitatis medelaz istam duobus vel tribus diebꝰ. ℞. aque vite finissime. ʒ. ij. mel lis ros. ʒ. ij. misce z vtere guttatim ponēdo ipsam super duramatre si mul cū ceroto capitali superius habito: vel cum sirinca si opꝰ fuerit pliciat medela ꝑdicta: verū si via ista putrefactio vel nigredo pānniculi remoueri non possit. tunc ad vlteriora remedia trāseūdu est. Uñ in isto desperato casu sepe numero infrascriptū auxilium administrauimus. ℞. aque vite ʒ. iij. mel. ros. ʒ. j. pulueris nīi carnis supflue remotiui. ʒ. ij. misce z vnica adluicē bulliant ebullitiōe. Uel sic. ℞. aque vite ʒ. j. ß. siru. ros. mellis ros. aā ʒ. ij. vngt egyptiaci. ʒ. ij. ß. sarcocolle: mirre: aloes. aā ʒ. j. vini albi odoriferi. ʒ. j. bulliant ola adinuicē parū: deīn colentur z vtere more ante dicto vel vtaꝫ ista medela ponēdo ipsaz sup duram matrem z si egyptinca confectum fuerit cū aqua plantaginis vel vino granatoꝝ erit meli⁹ quā cū aceto: z forte nōnulli mirabuntur de istis duobus auxilijs in quibus ingredietur egyptiacū z pulnis predictus quorū officium est remouere malā carnem z bonam cōseruare attēta nobilitate parti cule: attēto etiā q̄ nunq̄ aceto res tā ātiqui ꝯ iunctos ad removendā putredinez durematris non auserint vti fortiori medio melle rosato. Et ꝓpter cū medela predicta videlicet mellis rosati sit debilis nature z egritudo sit fort; q̄ ille cāni cul⁹ est tūc tēporis in via cāre nositatis hinc est q̄ oēs morū tur cū hmōi sez medela mellis

rosati. Et propterea Ani. c. proprio de fractura cranei dicit qō putrefactio super panniculo cerebri toleraretur a natura quin accidentia mala et matura mors non accidant. Ecce ergo fili mi qō cum accidit putrefactio huiusmodi panniculi cassa est ei⁹ curatio: propterea cum casus iste sit desperatus z oino mortalis: si cum melle rosato tantum modo transiretur vt antiqui et iuniores fecerūt autores: hinc est q̄ mihi visum fuit non sine ratione posse ad vlteriora trāsire remedia. teste hyppocrate ad vltimas egritudines: vltime curationes sunt necessarie z potētes ad perfectionē cure. Illud idē tenet Cel. dicens intemperantem morbi qualitatem vehemēti. mediocrem aūt mediocri cura re debemus auxilio. Conclusione sequitur q̄ prius leuiora tenenda sunt. Sed irreparabile vulnus qñ leuiora remedia nō contulerint ense resecādum est. ne pars sincera trahaꝫ vt Ouidius testatur.

Certum notabile sit̄ erit de frigore z rigoribꝰ qui post septimū vulneribus capitis euenire solent mirabile. rito alicuius erisipile aut ratione tertiane febris aut cā alicuius putrefactionis cōsecute super cerebri membrana: nam si merito erisipile rigores et frigus superuenerint partes circūiacentes vulnerationes erūt aliquantulum tumefacte cū rubedine aut ad citrinū colorē tēdentes presertim si vulnus fuerit versus partē capitis anteriorem palpebre q̄z tumefiūt z interdū ad exituram deueniūt. febris etiam cū isto apate ingēs esse solet. presertim qñ tēdit in viā maturationis. Sup hoc enī est notādum q⁹ frigus semp anterius cedit caliditati febris z tale corpus nunq̄ spoliatur febre nisi prius terminato coleri co apate vt per viam resolutionis aut per viā suppurationis. At si tipus z frigus in vulnere capitis merito alicui⁹ tertiane superuenerint. tunc de tertio in tertium patientem affligere solent cum sudore interdum non paruo vt in copiosa nostra capitulo proprio de tertiana latius demōstratur. Uerum si rigores z frigora ac tremores vulneribus capitis post septimum euenire contigerit merito putrefactiōis iam dicte tūc dico q̄ predicta frigora: z rigores atq̄ tremores cum permixtione rōnis interdū cū sudore copiose z materia catarrali quotidie patiētē deteriorando affligere solent. Ecce ergo fili mi signa distincta frigoris z rigoris q̄ possunt euenire in vulnere capitis ab altera predictarum causarum.

Quartum notabile. Quartum vtiq̄ notabile q⁹ est de nascentia carnis cuienientis ab osse super quo est notandum q⁹ si caro quecirca octauam vel nonam diem ab osse beneficio nature pullulare inceperit ad modum granorum pomi granati deinde ipsi predicta caro destruetur in totum: tunc eius destructio malā in futurum proculdubio attestatur significationem nisi forte eius destructio adfuerit meritomedele ingentis exiccatio-

nis.aut merito erisipile causan
tis febrem intēsam aut merito
ingentis alterationis ossis ab
aere causate. Uel si ista carnis
ꝓsumptio ꝓcedere videat a sa-
nie retēta sub panniculo nobili
vl' ab aliquo paruo apate hmōi
pānicli tūc de egrotantis salu
te malā arguas ꝓnosticationē.
In contrariū vero caro q̄ quoti
die post ꝓdictū tēpus circulari
ter ab osse intrīn augmentari vi
deatur q̄ cū carne a dura matre
euenienti ꝓiunctionē seu cōgln
tinationem faciat tunc de egro
tantis salute sis confidens.

Quintū nonobile

Super quito quoq; notabili q̄ est de apate dure mris causato post ossis perforationē mō aliquid est dicēdū

Et q̄ amice q̄q; contingit vt refert Anic.autoritate Pauli 7 egg.illud idem sepenumerovi di post curationem cum instrumentis ferreis duram matrem intantū extra craneum tumefie ri 7 eleuari q̄ vī super equitare spissitudinem ossis capitis et spissitudinem cutis itē ad q̄s quidem apationē cōcomitātur accidētia mala velut sunt ꝑmixtio ratiōis rigores:tremores: paralisis:lateris oppositi loci vulnerati appoplesia.scotomia 7 interdū epilēcia ad que matura mors sequit.ꝓ igit remotione talis apatis vt ad immediata perueniamus dico q̄ nulla melior curatio est q̄m ꝓtinus nouā 7 amplam perforationem cum instrō nō nespulato maiori os iterum perforare in loco prime perforationis nisi erbibeatur predicta scōa perforatio merito alicuius cōmissure aut merito debilitatis egrotantis hoc cum facta fuerit vulnus impleatur olco de vitellis ouoꝝ optime 7 iurta doctrinā nostrā fabricato. Deinde ponatur petiola ceroti superius notati:vltimo loco ponatur emplastrum infrascriptum in ampliori pelle descriptione nostra ordinatum cuius talis est recepta. ℞.camomil.molli.ros.añ.℥.ij.fenugreci integri.℥.iij.radicum alicē aliquantulum contrite.℥.iij.feniculi dulcis.℥.ß. cozādrorum ℥.iij.caput castrati aliquantulū ferro contusum bulliant oīa simul cum aqua sufficienti vsq; ad perfectam carnis coctura. Deinde colentur et in decoctione predicta decoquantur fabarum excorticatarum.lib.j.ß.vsq; ad perfectam coctura:deinde pistentur fabe 7 cribellentur cui cribzature addantur farine ordei cribellate.℥.viij.furfu.tritturati melliloti pisti triturati vltima tritura.añ.℥.ij.7 iterum cuz sapa sufficienti 7 parum decoctionis predicte ad ignem fiat emplastrum solidum addendo in fine cocture olei rosati odoriferi olei camomillini anetini cere albe.añ.℥.ij.croci.℥.j.vitel la trium ouorum positorum q̄s aufertur ab igne 7 vtere vt prediximus:q̄ in isto casu credo mihi in digerendo in resolmendo mitigando dolorem 7 materiam ad exitum ꝓparando sollennis est medicina. Item spōgia tenuis infusa in huiusmodi decoctione calida 7 expressa 7 posita superdura matre simul cum ceroto 7 emplastro iam dicto optima est medicina ad resolvendum tumefactionem du

Extum quoq; notabile q̄ est de ni gredine durematris ꝓsiderādū est an nigredo seu liuido causari videatur a tinctura medicaminis vel ab aeris alteratione aut ab aliqua re contūdenti panniculum dura percussionis illata vel fuerit predicta nigredo illata mediante alicuius sanguinis concreti retenti 7 putrefacti inter duram matrem 7 craneum:nam si a tinctura medicaminis procedere videatur tunc applicatio mellis ro.ad remouendam talē nigredinē efficacissima est medicina. Si vero nigredo causari videatur occasione alicuius alterationis aeris vel frigoris: tunc ꝓ eius remotione mediante infrascripta procedatur. ℞.terebenth.clare.℥.iij.mellis ro.colati.℥.j.ß.bulliant vnica ebulli tione deinde auferat ab igne 7 immediate ponatur vitellum vnius oui addendo etiam farine ordei cocte.℥.iij.croci.℈.j.sarcocol.ʒ.ij. Ista em medela mūdificādo cum aliquali domestica digestione nocium a iuuati no separare facit. Eandem operationem facit in remouēdo nigredinē durematris a re cōtunsa causatā:ꝛ duobus aut tribus diebus digestiuū de terebenth. cum vitellis ouoꝝ aut cū oleo rosomphancino ꝓfectū ad hāc intentionem magis q̄uenire videatur:oleū q̄z de vitellis ouo rū ꝓ hac intentione crede mihi solennis est medicina. At si nigredo ꝓuenerit panniculi mediante alicuius sanguinis putrefacti cansari sentiat tūc in eius remotione medela infrascripta tribus aut quatuor diebus procedatur. Cuius ordinatio talis est. ℞.aque vite optime.℥.ij.ß. grane finissime tritura.ʒ.ij.croci.℈.j.mellis ro.colati.ʒ.j.ß.sarcocolle.℥.iij.bulliant oīa simul vsq; ad cōsummationem tertie partis deinde colentur.7 vtere guttatim stillando super duram matrem medicina ista:q̄ eius operatio mirabilis est ꝛ iccando etenim 7 mundificando partem pānicli putridam sanam mirabiliter a putrefactione cō seruat vel facias ꝛ sic. ℞. aquam vite.℥.ij.abietis.ʒ.ij.ß.mellis ro.℥.j.ß.suc.apij.℥.ß.suc.bethonice.ʒ.vj.sarcocol.ʒ.ij.bul. oīa simul vsq; ad ꝓsummationē medietatis aque deinde colētur 7 vtere more ante dicto:cui⁹ nāq; operatio est cum maiori abstersione. Si vero via ista remoueri non possit putrido 7 nigredo hmōi panniculi imo eger in dies magis atq; magis cum accidentibus malis deteriorando procedere videat. Ita q̄ medici de eius salute desperati fuerint tunc animose prius prognosticatione eius periculo cum astantibus infirmi 7 eius ꝓpinquis facta adulteriora remedia transire opz:quare ꝓ tua necessitate ad illa duo remedia in secundo notabili descripta recursum habeas. Sunt 7 em̄ efficaciora remedia. Ut patet cōsideranti ingredientiarum rationem pulueris nostri:tū rōne vnguēti egyptiaci et aque vite q̄ has duas medicinas predictas ingrediuntur.

Septimum insup notabile q̄ versatur circa perforationem ossis capitis facien-

Septi

dam cū instrumento nostro nes
pulato est quod ꝑ posse in esta
te vltra quartū perforatio pre
dicta efficiatur: licet autores di
cant perforationem predictaz
posse retardari vsqz ad septimū
Similiter etiam dico tempore
glaciali ad faciendam prefatā
perforationem vsqz ad decimū
possumus permanere tamē fa
ciendo perforationem ipsam
ante septimum magis secura
esse videretur: et propterea ad
Auic. propositum nostrum Auicen.
cāp. proprio inquit: quanto ci
tius tanto melius. Igitur teste
Catone. Quod tibi suspectum
est confestim discute: quid sit
nanqz solent primo que sunt ne
glecta nocere. Sitqz predicta
perforatio in figura longitudi
nali et in loco ꝓ posse decli
nioꝛi confecta vt materia facil
lius foras expurgetur: z si per
cussio super commissura eueni
re contigerit. Dico vtraqz par
tem ossis esse perforandam vi
delicet in dextera et sinistra
parte commissure et huiusmo
di instrumento semper cōmis
suram intactam relinquendo.
Ratio cur necessarium sit per
forare os capitis duobus in lo
cis in isto casu est quia cum
membrana cerebri seu dura
mater extra vnam quanqz com
missuram capitis naturaliter
transitum habeat ad officium
eingendi totam capitis claua
riam siue ollam capitis vt Cel.
c. proprio testatus est: hinc est
ꝙ se tantummodo experiretur
os in parte dextera huiusmodi
commissure licet sanguis qui
hora percussionis extrauena
tus ad illam et partem dextrā
decurrerit foras expurgaretur.
Sanguis tamen qui ad' pars
tem sinistram predicte com
missure declinauerit ꝓpter ob
staculum seu prohibitionem
panniculi alligati et annexi cō
missure ibiqz permanentis ad
modum discriminis et paries
tis predicta perforatione facta
in parte dextra minime expur
gare valebit. Et propterea vt
sanguis qui ad vnamqz pars
tem huiusmodi discriminis in
trauerit foras libere exire va
leat due perforationes neces
sarie sunt vna videlicet ad dex
teram et altera ad sinistram.
Et hanc operationem in tem
pestate nostra in Romana cu
ria sepenumero fecimus pre
fertim in domino Marcello de
fregia panis ciue Romano vi
ro bone indolis perspicacissi
mique ingenij: ex q̄ mihi z egro
tantib⁹ bene successum est. Ue
rum si contigerit fracturaz os
sis a re contūdenti causatā esse
ita ꝙ os comminutum seu con
quassatum plurimuz esse videa
tur: tunc vt capi. proprio in co
piosa nostra autoritate pauli
diximus necessarium est illud
quod vehementer est cōmin
tum vt auferatur totum aliquā
tisper ptis ossis sane trapanis
circumcirca ossis cōtusi perfo
rando capiatur vt fecimus in
quodam placentino qui dum
ab vno calce mule i medio frō
tis percuteretur statim in ter
ra cū accidētibus malis ptole
ctus fuit. Uocat⁹ ad eius cura
tionem: z locū percussionis in
spiciendo inueni os circulariter
depressum ad modum magne
amigdale z parū plus. Uidens
ergo in osse frontis tantaz esse
factam percussionez stanm to

tum os dubiū z parumplus in
cisiōe triāgulare rasorio in con
spectu posui: deinde totum os
directum plumatiolis vino ca
lido madefactis z expressis cō
tegi. Labiaqz similiter alijs plu
matiolis albumine oui illini
tis toraliter cōclaui et colloca
ui ꝙ sequēti die ad exteriorem
partē ꝓdicta labia reuerberata
esse reperi. Modus vero remo
tionis talis ossis ꝓminuti talis
fuit videlicet iussim⁹ circulari
ter trapanari aliquā ptez ossis
sanā capiendo os cōtusum vnā
super aliā perforationē cadere
faciendo: ita ꝙ decem foramini
bus tota cōtusio vndiqz ab in
cisione circulata remansit: quo
facto tota ossis contusio digitis
leuissime ablata fuit. Et hāc ēt
operationē a trib⁹ practicātibus
q̄ mecū adderant in cura fieri p
mistimus quorū vn⁹ fuit magi
ster Frācischus de pisis: secūd⁹
Jacob⁹ de nardellis: tertiꝰ Ce
sar iuliani olim hebrei oēs in
Romana curia practicātes: hoc
peracto duram matrem opti
ma aq̄ vite lauari iussi: deiñ ca
pitalē pulueꝛē supius habituz
imponere fecim⁹ et est domini
Auic. vt supza dictū fuit. Succes
siue deinde administrauimus
desup cerotū descriptiōe nostra
ordinatū superi⁹. Et sic deo an
nuente curatione ista intra. xl.
dieꝝ spatiū ille bonus vir a tā
to magno periculosoqz vulnere
liber euasit: fuit em̄ duramater
adeo conquassata z dilaniata ꝙ
prima die extractionis ossis q̄
facta fuit die tertia videbaꝫ ha
bere colorē epatis castrati z be
neficio aq̄ vite pars ptusa dure
matris fuit remota z mundifica
ta pars vero sana a putrefactio
ne preseruata. De hac āt curōe
prefata magister Mari⁹ scapu
tius phisicus z in ptijs i Ro
mana curia autoritatis nō par
ue plurimū meritus est: q̄ etiā
hunc curōni ꝓ opere phisico in
terfuit phisicū negotiū in ꝑfa
ta cura quotidie gerendo. Sit'r
etiā anno. Mccccxv. de mense
Julij: q̄dā bruscho noie in bra
chiani oppido a quodā ei⁹ ho
ste sup coronali cōmissura ense
graniter ꝓcussus fuit ꝓcussione
adeo magna qō tertia die tali
vulnere de cerebri substātia ema
nare cepit vsqz ad q̄titatē cice
ris: erat em̄ alba z solida sicut
vera substantia cerebri: z argūm
ꝙ fuerit mera substātia cerebri
partim sumpsi a breuitate tpis
qz tertia die nulla facta fuit di
gestio sanios itatis i labijs: par
tim insup ex applicatiōe mede
le aq̄ vite cū alijs exiccātib⁹ q̄
in principio cure administrari
iussi. Et ꝓpterea rōnib⁹ ꝓcha
bitis dicendū vr ꝙ illa fuit sub
stātia cerebri z nō materia z cu
ratiōe eadē dei mūere superi⁹
in illo placētino habita intra. l.
die liberat⁹ exitit sp em̄ absqz
febre z accūtib⁹ malis in ei⁹ cu
ra pmā sit ac si vuln⁹ vsqz ad al
mocatim tm̄ attigisset eratq̄z
vir robustissime nature z iō for
ti nature nihil ipossibile dici so
let. Octauū sit' notabile ꝙ est Octa-
de dieb⁹ in qb⁹ culpa modicoꝝ uū no-
aut egrotātis mors vna cū acci tabile.
dētib⁹ malis in magna fractu
ra cranei ꝓtigere possit. dicim⁹
ꝙ si culpa male curōnis medi
coꝝ tradite mors accūtia mala
supuenerit. tūc dico ꝙ itra quar
tū decimū aut. xx j. aut. xxvij. die
nō ꝓterībūt. Ista nāqz mala me
dicoꝝ curatio intelligit aut qz

facta fuit detectio in osse qñ nō est opus q̄ os p̄foret aut q̄ p̄foratio in osse vsq̄ ad duram matrē non fuit facta craneo exīte fracto suis debitis in tpib⁹: vel ēt p̄nt cāri accidētia predicta vna cū morte medicoꝝ culpa qñdiu tius suos egrotātes vellent gubernare dieta tenuissima ac tēp̄ē ptinuā paterent. Exinde em̄ sepenūero sequit q̄ caro deuenies ab osse post decimā quartā die cū dura mr̄e ꝯglutinari soleta natura medicinis incarnātibus virtute existēte fortī z cō petēti nutrimēto mediāte vero tenuissima dieta diu in fractura cranei a medico egrotāti exhibita nō solū p̄dicta caro augmētat z generat: verū etiā destruit z phibet eius gñatio z ꝯglutinatio cū prefato pānículo dura mater nuncupato. Exinde sit⁹ sequit vez ꝓpter repugnātiam incarnatiōis ambaꝝ partiū dure matrē corrūpi a sanie q̄ cōtinue cadit a vulnere ītra craneū z durāmatrē aut ipsam durā matrem ab aere seu frigore vitiari vel ab oi leuissima cā alterari ipsa duramatre exīte debilita carne depauperata. Et ꝓpterea vt ista inconuenientia euitemus: trāsacta. xiiij. die dūmō febris nō repugnauerit dietā aliquantulū ingrossare vtilissimuz esse vr: vñ Gale. in isto casu z in omnibus ossiū fracturis dari iussit capita z pedes ac interiora alia liū. Et propterea vr q̄ oia ciba ria domestice nutrientia cū aliquali viscositate nutrimenti in olbus ossib⁹ fractis trāsacto periculo apatis ꝓuenire videtur. Ex parte quoq̄ egrotātis accidentia prenarrata z mors expectari p̄nt in magnis z amplis capitis fracturis cū lesione pniculoꝝ cerebri z sine lesiōe corū vsq̄ ad cētū dies vt Rogerius testat⁹ est z ego i tēpestate nīa vidi in romana curia virū quē dā de taliacocto q̄ grauiter en se percussus fuit sup cōmissura laudale cū lesiōe dure matris: z demū cū magnis laboribus reductus fuit sine febre bñ se habebat in comestione z potu in somno z alijs operationib⁹ naturalib⁹: vulnus silr fuit optie mūdificatū z incarnatū z ab osse alterato ab aere. xxx. dies spoliatū fuit transactis silr diebus. xl. quotidie e lecto surgere incepit z per cameră ambulare suaq̄ negotia expedire. ītdem circa. l. die superflue cenādo varis z dinersis cibarijs nimiaq̄ vini potatione. Circa mediā nocte hora digestiōis cibi valida febris ipsum inuasit: z deinde satis quā primū vapores cibi caput vapozādo appopleziam induxerūt ex qua intra. xxx. horam ille bonus vir sine loquela vitā morte ꝓmutauit: q̄ plures silr hoies post multos dies de fractura craneis vidimus perclitari: interdū merito frigoris sumpti in capite. Aliqñ ob cām venereā sepissime post nimiaz comestionē cibi z vini potationem. Ecce ergo amice oēs partes z cause quibus ꝛ culpa chirurgicoꝝ z medicoꝝ ac egrotātium plerūq̄ accidētia z mors in fractura cranei accidere possint z tempus in quo possumus expectare accidentia mala in magna cranei fractura.

¶ Nonum quoq̄ notabile q̄ est ꝛ de exiccatione labiorum vulnerīs super quo pulcherrime aduertendum est: vtrū exiccatio z contractus

et cōtractio causate fuerit occasiōe alicui⁹ materie retēte sub osse z febrz causate ab eadē materia retēta an merito alicuius medicaminis fortis exiccationis aut merito ingentis alterationis causate in osse ab aere vel alia causa extrinseca. Si ꝛo ista labioꝝ exiccatio ꝓpter medicinā fortis exiccatiōis aut propter os fortiter ab aere alteratum causari videat: tunc febris p̄dicta nō erit valida: nec caro labioꝝ vulneris a sua vinacita te coloris penit⁹ ꝓuata nō erit. Similiter sanies licet i quātitate nō sit multa. tamen nō multū aliena a qualitate sub bōitatis esse solet. In contrarium vero quādo predicta labioꝝ exiccatio culpa retentionis alicui⁹ sanies inter os z pāniculū aut merito febris cōtinue z ingētia generate ab eadē materia retēta super prefato panniculo adfuerit tūc dico q̄ labia erunt sine aliq̄ carnis viuacitate: z sanies simpliciter z in quantitate z qualitate fine aliqua bonitate reperiri solet.

¶ Decimū insuper notabile q̄ est de tempore remotiōis ossis alterati ab aere aliq̄d similr est dicēdū. Et breuiter dico q̄ si ꝛ tus expulsiua mēbri fuerit fortz z alteratio ossis in osse ab aere ꝙsata lenz fuerit: z ager febre vacauerit: tunc dico q̄ vt plurimum intra trigesimū vel quadragesimū die ad sūmū os ab omni alteratione spoliabit. Si ꝛo p̄dicta alteratio ossis ab aere causata vsq̄ ad dispoliā attigerit. Tunc non nisi in longiori tēpore eis nocumentū spoliabitur. Imo sepenumero ad remouendam talē ossis alteratio nē fricatio ossis z cauterizatio ipsius necessaria sunt vt in succedenti notabili demōstrabit.

¶ Undecimū itez notabile videlicet circa corruptionem ossis causataz occasione alicui⁹ contusionis in osse a re contunden-

Undecimus notabile

te: z hoc plurimū euenire cōtingit i etate tenella: super quo cōsiderandū est q̄ interdum vt sepenumero vidim⁹ ex ista dispole sen spongiose cōtusione propter sanguinem iter ambas tabulas extrauenatū tanta sequitur corruptio q̄ nisi a prudenti medico statiz raspatorijs remoueatur accidētia mala ad cerebri pāniculos suas putredines delegando ꝓculdubio generaret: vt ergo istud inconueniens euitem⁹ vtilissimum est vtrē prime tabule raspatorijs remouere vt exinde sāguis extrauenat⁹ melle rōsi. ceroto in principio cure fracture cranei ꝓnosto faciliori modo expurgari valeat: si vero predicta cōtusio in osse causata ad putrefactionem peruenerit: tūc dico q̄ remotio putredinis in osse fricatorijs instrumētis fieri debet: z deinde lenis cauterizatio ignis vel loco ignis vnguēti egyptiaci administratio necessaria ē: ista em̄ auxilia ignis et vnguenti egyptiaci partē ossis corruptā habeant remouere z sana conseruare. Unū tamen sup ignis cauterizatione cōsiderādū ē: videlicet q̄ cauterizatio nō sit multum superflua. imo lenis ne sua adustione cerebri panniculum ledere habeat.

Duodecimus notabile

SUper duodecimo q̄z notabili quod est de ꝓuocatione somni super instā tia vigiliarum aliquid est dicendum

cendum. Contingit vtiq; in fracture cranei hoim somnum in primis diebus penitus amittere occasione interdum vaporū colericorū a stōacho ad cerebrū euaporatiū: aut merito istō enenit occasione alicuius materiei colerice in pte exteriori capitis diffuse. Si ꝓo vigiliarum instantia cāri videat a materia fumosa colerica a stōacho ad caput ēlegata tūc post assūptionez cibi: minua aut citonia ꝑ pasta ad phibēdū ascēsuz vaporū solennis est medicina sumēdo de ꝑdictis. ℨ. j. ℈. lactucaꝝ. Siꝛr comestio z iuleb violatū in isto casu summe ad ꝓpositū facit impositio ꝯz olei violati tepidi: ter in die ītra aures ad ꝓcandū somnū summopere ꝙz linire etiā timpora et summitatē nasi vngueto populeōis ē vnū de ꝓuocatibꝫ somnū: lauare deniq; bis in die post prādiū z cenā ꝑ duas horas brachia crura z tibias ꝺcoctōe infrascripta calida somnū potētissime ꝓcurat: materiaz a capite ad extremas partes corporis aliqualiter diuertēdo z stomachi fumositates vaporosas deorsum derimādo q̄ sūt causa iterdū amissionis somni insensibiliter euaporare facit. Cuius balnei hec semp nr̄a fuit ordinatio. ℞. rosarū lactucarū violaꝝ. ana. M. ℌ. capitū papaueris. M. ſ. nenuphar ʒ abſinthū. añ. M. ß. coziādrozum. ʒ. ꝛ. bulliant omnia ſimul cū aqua sufficienti et parum vini vſq; ad cōsummationē tertie partis z vtere more iā dcō. Si ꝓo amissio somnia materia colerica maxima in parte exteriori capitis decursa fuerit vltra antedicta remedia que in isto casu potentissime etiam coniungenda videntur totum caput oleo violato z vnguento ꝓrosato tepido illinire bis in die ꝓsentaneum remedium est. Eque similiter et fricatio ligatiōq; extremitatum cum ventosationibus sine scarificatione in isto casu plurimum iuuant materiam sursum deorsum derivando.

¶ De tertiodecio notabili qđ Tertiodecimo notabile. Decimū q̄ntuz notabile.

est tractare de medela erisipelatōis: quod nunc dicemus que auxilia faciunt principio z ꝓ reolutionez domestica repercussione materia a postema tis tendenti dico in itinere resolutionis ista duo auxilia infrascripta fili mi in prenominatis temporibus plurimum valere inuenimus. ℞. olei violati olei rosati odoriferi vnguenti ros. vel loco eius vngueti Sale. añ. ʒ. ℌ. succi lactuce succi viorum. añ. ʒ. ꝛ. succi lingue passerine. ʒ. ℈. bulliāt ola simul vſq; ad ꝓsumationē succoꝝ: deinde colent z vngañ totū caput quotidie nō frigido sed tepido: vt facilius sic z erit efficaciozis operationis. ℞. olei violati olei omphacini. añ. ʒ. ℌ. ℈. vngueti Sale. ʒ. succi lactuce. ʒ. j. ℈. succi linguе passerine: succi acetose. añ. ʒ. vj. aq̄ ordei ciatū vnum: bulliāt ola sil vſq; ad consūmationē succoꝝ z aque: deinde colentur cū colature addantur cere albe. ʒ. ℌ. z iterū bulliāt paꝝ: deinde ponatur petia lini tante amplitudis q̄ valeat totū caput amplecti z ponat predicta petia in predicto vnguento quando aufertur ab igne: et statim deinde i aqua ordeacea: qr eſt

eiꝰ admodū ſparadrap. z ꝓpus capillis totius capitis abrasis ertēdaꝝ predicta petia aliquā tālū tepida sup totū caput ei⁹ nāq; operationē in isto casu filimi solēnē esse repies. At si eri ſipila in via ſupotationis tēdere videat: tūc ꝑ ei⁹ maturatione: vt capꝛo ꝓprio i copiosa nostra tractatuum⁹ procedatur. Similiter facta maturatione ꝑperiat digerat mūdificetur: z incarnetur ac ſigilletur vlcus. put ibi ſāple ꝺscripsim⁹. igit vr gēte necessitate ad illud recurrao.

¶ Sup ꝙrtodecimo notabili ſequit de repercussiuo erisipelatōis: qđ est de repercussione vlnerū capitis aliqđ est dicendū vez q̄ ratione principalis tatis mēbri foꝛtiozib⁹ repercussiuis nullo vnq; tempore materia hmōi herisipile a prudenti medico expelli debeat: nō em in tali mēbro canonici opando solitū est ab oīb⁹ practicantib⁹ laudari materiei reuocationez ab exteriori ad interiorē partē mēbri ꝓncipalis: imo omni ſtudio z ingenio in isto casu debemus euitare incarcerationem hmōi materiei que incarceratio a foꝛtib⁹ repercussiuis sepenumero fieri solet. Et ꝓpterea eri ſipila in osse denudato malum testātē hypocra. Igit in administratiōe auxiliozꝝ repetitiū in tali dispositione ꝑm aduertēdū est. Repercussiua etem nō ſit expoliari ab aliq̄ humectatiōe refrigerativa vt acuitas z ſiccitas materiez colericaꝝ hmiditate ꝑdicta ptēperari z alterari valeāt: q̄ de re duo deſcripta auxilia i aficiēti notabili ꝑ ſufficiēti z ſecura ꝛpercussiōe z resolutiōe erisipilevulneꝝ capitis magnifice z cū maxīa egrotātis ſecuritate cōmenire sentimus. Uñ male agunt chirurgici qui in isto casu procedere solēt in repercutiendo materiā cum boliarmeno oleo rosato z ſuccis herbarum ſtipticātium: necnō cum aceto: ista em fortiter intus materiam sua ſtipticitate repellūt quod ita non faciunt duo ꝓnominata auxilia: qꝛ vt patet considerāti ingredientia habent virtutez suadomestica infrigidatione acuitatem colere cōtūdenti. Sua ſi quidem lenitate humectatiua ſiccitatem colere liniendi et humectandi officium habent vnde pro tui necessitate ad predictaduo auxilia recurras.

¶ Pro decimoquinto deniq; et vltimo notabili quod est de purgatione vtilē sermonē nunc facere tēpus est. In primis videndum est an purgatio cōueniat ante aduētum apostematis an post aduētum ipsius. Similiter an medicina ſolutiua an lenitiua seu minoratiua corpus purgandum ſit. Et primo vī ꝙ purgatio ante aduentum ꝛpatis er post aduentū ipſi⁹ ſummopere esset necessaria per vētris solutionē z etiaz per flobothomiā in ꝓncipio. Et ꝛde hac purgatiōe varie sint opiniōes practicātiū: nōnulli em purgāt egrotātez cū electuaryꝭ ſcamoniatis foꝛtiter mouentibus naturam. Alij (vt Auicēna) et qui ſecuti sunt ipsum. c. ꝓprio de fractura cranei iubent euacuare corpus cum eo medicamine quod ſemel tantum euacuat: inquid enim Auicēna loco prallegato quod ſi apostema calidum perseuerat et non est aliquid quod prohibeat ſumere

medicamen solutiuū soluēs se
mel fiat illud. Nam hypocra.
precepit illud: qualia sūt velut
casta mānā: tamarindi ⁊ huius
modi: vt Dinus ⁊ Gētilis testā
Aui. tur exponēdo sententiam Aui
cē. ꝓnomiatā. Quapropter mo
derni et optimi practicantes i
isto casu ante aduētum aposte
matis circa purgationē facien
dā hūc semp seruauere ordinē
vcz ante vētris solutionem per
pharmacū sumptū p os inbent
enemate ꝓcedēti cephalice ve
ne laterz oppositi flobothomiā
fieri deinde digestiuū egrotāti
ꝓpinari vsqz ad quintā diē con
fectū ex sirupo violato ⁊ rosato
ex infusione cum aqua boragi
nis ⁊ lupulorum: ꝙsequenter fo
let egrotāti hāc exhibere medi
cinam. ℞. ca sle diacaptolicōis.
añ. ʒ. vj. cū zuccharo fiāt boli: ⁊
hec est ꝓ pauperib⁹ psonis. ꝓ
diuitibus vo⁊ delicatis psenis
sic fieri pōt. ℞. māne electe dia
prunis nō solutini vl diacassie.
añ. ʒ. vj. reubarbari electi ⁊ scōz
artem infusi. ℥. ij. cum aqua en
diuie ⁊ lupulorz fiat potio bre
uis addēdo sirupi violati. ʒ. j. ⁊
rō cur in principio magis cōue
niat purgatio ꝓ flobothomiam
cū ꝓ pharmacū solutiuum est
Gal. qz testāte Gal. humores q̄ sunt
parati ad membrum vulnera
tum decurrere ⁊ ipm apostema
re sunt velut sanguis ad cole
ram proportionatus ⁊ hoc non
contingit euenire nisi propter
nobilitatem ⁊ flurum talis san
guinis colerici. Ut igitur pre
fati humores a capite diuertan
tur ⁊ vacuentur flebothomia ce
phalice ptis oppositē necessa
ria est: qz materiā seu humores
distrahit ipsamqz aliqualr va
cuat: ⁊ vltra est aut iliz magis
directe euacuatiuū humoꝝ pre
fatorū quibus membra vulnerata
apostemari solent ⁊ insup auxi
lium cuius operatio farmacia
sumpta per os ab oibus aucto
ribus securiꝰ esse iudicat ope
ratio etem flobothomie a facili
phibeꝫ remedio: stringim⁹ em̄
venam ad nr̄m beneplacitū qō
sic nō est i arbitrio medici me
dicine sumpte p os operationē
delere dicim⁹ preterea ante se
xtū medicinam lenitiuaz posse
canonice admistrari teste Cor. Corne
ne. Celso. capo de dolore iūctu
rarū cū omni purgatione ibidē
teneat non tātūmodo inferiora
membra quantū etiam superiora
erinaniri idest euacuari solēt.
Igitur cū ob tanti viri auctori
tatē quelibet pargatio habeat
euacuare ⁊ superiora ⁊ inferio
ra membra. Uꝰ dicēdū q̄ in prici
pio ante aduentū apostematis
purgatio minoratiua causa pro
hibenti apostema nō sine ingē
ti vtilitate egrotanti exhiberur
Et quāqz medicina fortiter so
luntiua velut media scamonia
ta videtur etiam habere pur
gandi etiam superiora mem
bra propter iam dictam antoris
tatem. tamen attenta nobilita
te membri ⁊ etiam discrasia et de
bilitate ipsius que in omnibus
cranei fracturis euenire contin
gūt ipsa medicina schamonia
ta non vꝰ in isto casu canonice
administrari: nec etiā a natura
membri lesi sine dispendio nō
paruo posse tolerari: teste Auer
ro. in suo collibet dicenti medi
camia schamoniata nō ita pñt
medicinis benedictis rectificā
ri quin notabiliter nō habeant
nocere ꝑncipalib⁹ membris. Alio

etiam capite ⁊ alia ratione ipsa
medicina schamoniata non vi
detur cōpetere nec ante aduen
tum apatis nec post: ⁊ est qz in
principio humores non sunt di
gesti nec ꝑparati eductioni for
tis farmaci: imo tūc tpis humo
res sunt in motu: quare si ꝑ pi
maretur talis purgatio solutiua
ante digestionē materierū hu
mores agitarent sine beneficio
purgationis materiez peccan
tium exinde em̄ detrimentum
maius sequeret inuamento. Et
ꝓpterea digesta medicari mo
ueri nō cruda ⁊c. Silr etiā ipsa
medicina schamoniata post ad
uentum apatis minus videtur
competere nisi forte in tm̄ exi
gua q̄titate mixta cum medici
na benedicta puta cum manna
cassia: ⁊ hmōi que semel tm̄ eua
cuare valeat: vt Aui. loco preal
legato iussit fortis nāqz medici
na solutiua. Insup cū apa talis
panniculi sit egritudo acuta: vt
Gal. in scōo regiminis acutoz
testatur: non nisi cū maximo ti
more exhibeꝫ egrotanti ꝓpter
perturbationē ⁊ inflāmationē que
ab ipsa in humoribus causari
ptingūt: que quidē perturbatio ⁊
inflāmatio humoꝝ in passioni
bus acutis a Gal. loco prealle
gato summopere prohibeꝫ. Et
ꝓpterea diximus q̄ in isto casu
ꝓpter iā dictū timorem aliasqz
plurimas rationes tuti⁹ est pro
hibere apationē hmōi pānicu
li per flobothomiā ventris solu
tionē minoratiuā q̄ forti phar
maco euacuāti. Et ꝓpterea hec
nobis innuit Aui. per illud ver
bum vbi dicit q̄ semel tantum
euacuat: quasi dicat q̄ medici
na esse debet talis operationis
que agitationem ⁊ inflāmatio
nem in humoribus minime cau
sare valeat.

¶ Ca. de corpe instroz ad ossis capitis tabulas perforandas.

QIsa noua ossiū capi
tis perforatione per
nouū corpus instru
mentoz visis silr no
tabilibus q̄ndecim
que nō sine ingenti vtilitate a
medico in fractura cranei ꝑside
rarī. Deinceps vt facilius fili
mi Aluisine a te ꝑsiderari pos
sint forma ⁊ mensura dictorum
instroz ipsoz qualitatem sigil
latim tibi describam. Quoz pri
mum masculū dicitur optimi al
saris fabricatum longitudinis
octo digitoz vel circa. Sup cu
ius extremitate habeat mani
culū ad instar terebelli: quo ar
tifices tabulas perforāt. Sitq
minutissime in altera extremi
tate dentatū ad modum serre: ⁊
canula tū canulo longitudinis
digitoz quinqz habeatqz acu
leum in medio canuli quadra
tum ⁊ pungentē paululū extra
ferram exeūtē: cuius quidē offi
cium est vt circulum tm̄ in osse
causare valeat. Secōm silr instru
mentū erit fabricatū vt primū
ab sqz aculeo. In summitate tm̄
serre terminaꝫ ne spula duobus
incisionis modis dentata: vcz
vna pars nespule sit que inci
dat os ad partem dextram qñ
ducitur instrumentū ad dextrā.
Silr alia pars nespule sit que
incidat os ad sinistram: qñ in
strumentum ad sinistram volui
tur partem. Et istud instrumen
tum simul ⁊ semel in osse capi
tis plateam ⁊ foramen facit vt
superius diximus: qō instrumē
tum nespulam femina dicitur.
Tertium instr̄m qō instrumēta

securitatis dicit erit canulatuz manicatū z dentatum: vt supra sine nespula z aculeo: habebit tñ vnū canulū argenteū vel ferreū lōgitudinis trium digitoz intrantē p extremitatē serre ad modū vitis torculate. q̄ sursum torculando paulatim ducitur: z isto mō iuxta verā ossis capitis spissitudinē pforat. pfecto sine periculo lesionis panniculoz cerebri. Quartū deniq; sequitur instrm q lenticula vt fabricatū cū canulo z vite vt in tertio instrumēto dictū fuit z dz carere serra z vacuitate canuli. Super extremitate tñ lenticulā habebit: sitq; instrm supra lēticula p spatiū vnius digiti cū dimidio optime fabricatū ad modum lineę rotūde: lēticula eñ iuuabit ad frangēdū ossis aculeos. Lima sīr instrm manu a dextris z sinistris ducēdo oēs ossis asperitates cum securitate delebit: adintorio etem prefati canuli q̄ apodiatur super osse nō permittitur duram matrem offendi a lima z lenticula. Et eodē mō canulus tertij instrumēti qui spodiak super osse capitis nō sinit causari lesionē in pānniculo hora perforatiōis ferri: qr gradatim mediāte canuli apodiamēto super osse sursum ducendo canulū: z deorsum serra penetrando os sine aliquo periculo perforak. Et istud ingeniū est miri ficum: z vt diximus diuinum.

¶ Capm de cura vulnerū nauigantium z militum.

Quoniam nauigantiū z militum corpora vt plurimum sunt robuste nature et assueta nō modico labori: ita q̄s nec ventis nec pluuie aeri: soli: fame: siti z vigilijs quam plurimis parcere queūt. Et propterea coz curatio debet esse accommodata vite z nature eorundem. Igitur ad actū practicum veniendo: dicemus q̄ si talia corpora in capite vulnerari contingat: tunc coz curatio tractanda est: prout dictum fuit superius cap. de cura vulnez capitis vez cum ceroto capitali aqua vite z puluere Aui. Verū Aui. si predicta corpora in locis nimis cturosis vulnerari contigerit vulneratione magna: tunc loco prius cauterizato cum terebē. z oleo rosa. leni cauterizatione vulnus statim fuendum est in loco deciuiori orificium relinquendo vt ex eo sanies expurgari valeat. Deinde intra vulnus ponātur cum tincta oleum de vitellis ouoz vel oleum de ippericone cum tantundem tereben. clare. Unguentum insper magistrale basilicum nostrum in ampliori pena desuper administratum summa est medicina. Cumq; sanies generata fuerit loco olei ippericonis mādificatiuum de sirupo rosato accommodate conceditur. Emplastrum quoq; de fabis quod valet aduersus podagram z dolorem lacertorum spasmorum vsq; ad vndecimum diem in ampliori petia administratum in isto casu crede mihi presentaneum er: solenne remedium est. Similiter si vulnus fuerit cum deperditione substantie cum instrumento dicto lo scopeto membri tunc consecuta cauterizatione loci eorum curanda finienda est prout capitulo proprio plenarie locuti sumus: in carnosis vero vulneribus futura partium cū lotione aque z vite z ipositiōe pulueris z aloes z mirre ac vnguēti basiliconis magistralis vtilis z necessaria est. In cassalib9 vero vulneribus pectoris z penetrantibus in vētre qualiacūq; sint vulnera predictorum loco rum aqua vite z aloes cū mirra vna cum ceroto de minio tradito capitulo de additiombus summe ad propositum faciunt valet quoq; super ventrē z pectus administratio infrascripti emplastri. Recipe farine fabarum. lib. ij. furfuris triturati. li. j. bulliant omnia cum sapa sufficienti et vino albo parūq; aq̄ vsq; ad spissitudinem solidam addēdo in fine coctur olei rosati camomillini anetini. ana. vnciā vnam semis. Demū coz vita pro comestione z potu sint carnes pullorum castrati z currentes cursu earum dummodo hoc fieri possit cum eorū commoditate vel causatum. Et hec puto tibi sufficere deo dāte cuius nomen sit benedictum.

¶ Capituluz de mō flobothomādi a capite vsq; ad pedes.

Icet fili mi capitulo pprio ō flōmia lib. ix. satis diffuse vtiliratem flōmie inuamēta z nocumēta eiz z p̄ venasq; solēt medici flōmare tractauerim: tamē ad lucidiorem doctrinam prefati capituli sub forma covelarij ex qua parte facienda sit flōia tam diuersiua q̄ euacuatiua in apatis vulneribus z ossium fracturis euenientibus a capite vsq; ad pedes nunc opiniones antiquorum z modernorum practicātiū accuratissime describere decreui. Ut igitur ad actum practicū veniam9. Dico q̄ regula gñalissima est vt flōia diuersiua nisi mā fuerit venenosa efficiatur ex parte opposita obtēperata per diametrū vnaz cōpletā dūtaxat corpe nō multum existēte plectorico. Et hoc dico in pricipio vsq; ad augmētū facienda est flōia diuersiua. In statu vero ex eadē parte dz fieri flobothomia qr tunc tpis nō est intētio diuertēdi māt q̄ āpli9 nō fluit. Imo fluxā eūare p flōiā euacuatiuā accōmodatissimū est: cuz in statu apatis tota materia accedens sub forma reperiatur cōiuncta. Pulcherrimū ē deiceps sigillatiz a capite vsq; ad pedes videre ex qua parte sit facienda flōmia diuersiua z euacuatiua et in q̄bus tēporib9 debeat fieri et diuersio et euacuatio per flobothomiā. Redeūdo igitur ad p positum nostrū practicātes fere oēs z antiqui et moderni in faciēdo flōmiā hūc seruauere ordinē qui in hac nostra tēpestate a practicātib9 adhuc practicatur z obseruatur vez si mā faciēs egritudinē fuerit in capite. Verbi gr̄ia. In oculo dextro corpore existente non multuz plectorico: z capite nō multū pleno materia peccāte: tunc enemate precedēti accōmodatissimum est venā cephalicaz q̄ est inter indicem z digitū grossum man9 opposite egrotātis oculi flobothomare. In statu vero ex parte eadē eiusdēvene ad euacuandam materiam cōiunctam flobothomia similiter ab omnibus practicantib9 vsitatur. Verum si corpus fuerit

plectoriū flōia saphene eiusdē lateris vtilissima est euacuādū em̄ plectoriā corporis materiā ad oculū fluētē sursum deorsuz deriuādo ipsam aliqualr diuertit. Cōsequēter stāte plenitudie humoz peccātū i corpe z materis adhuc fluat vel parata sit fluere ad oculū dolētē tūc accōmodate ꝓcedit flōia vene ꝓmunis lateris oppositi: si materia fuerit in supioribꝫ partibꝫ vel de epatica vena si materia fuerit in ptibꝫ medijs corpis: epatica em̄ euacuat directe ab epate ifra: vt qz ipa materia sit merito retētiōis mēstruoz vt occasione retentionis emoroidaz. Cōis aūt vena supioza z iferiora respicit mēbra ꝓpter ꝓpositiōem quā hz cū basilica z cephalica venis z ꝓpea vniuersalē plectoriā totiꝫ corpis eūat. Ulteriꝰ si ꝓtingerit obthalmiā calidā ambobꝰ oculis euenire corpe nō multū existēte plectorico: tūc cōsiderādū est ex qua saphena facienda sit flōia. z breuiter dico q si obthalmia magis fuerit in oculo dextro ꝯ in sinistro: tūc flōia saphene pedis dextri magis videt ꝓuenire ꝯ sinistri qz faciēdo flōiā de sinistro pede distrahet ꝓ duas diametros ꝓpletas qō non dz fieri qñ itētio stat in diuertendo materiā iuxta antiquoz̄ doctrinā ꝑsertim Auic. primū canone traditā z hoc totā dico dū modo intētio adfuerit potius diuertendi materiam quā plectoriā corporis euacuādi deiñ in sequēti de virtute etateq; cōsentientibꝫ incidēda est basilica lateris oppositi ꝑfati oculi dextri: ꝯ dico si plectoris fuerit in partibus medijs corporis vt facienda sit de cōi vena fi repletio corporis vtis adfuerit verū si plenitudo reperiat in capite tūc flōia diuersiua ꝺꝫ fieri de cephalica manus ꝼrie egri ocli. Siꝫ et flōia eūatis in statu eiusdez lateris vbi est egritudo de vena. cephalica facienda est. Cuz aūt cognoueris materiaz ad oculos penit9 esse fluā qō de facili cognoscit ꝑ aduētū statꝰ egritudinis: tunc cephalicā venā oculis minoris afflictionis ad euacuādā mām cōiūctā partiū circūiacentium oculi ꝑdicti incidere vtilissimū est. Cōsequēter alteri9 brachij cephalicā aperire ad intētionē ꝑdictā accōmodatissimum est. Unā sup hoc vlem z vtilissimā de flōia distinctionez ꝓnotare debem9 q̄ pōt extrahi ex regula Gale. lib. ō igenio sanitatis: et ex dictis Aui. j. canone. Et ꝙ qñ facimus flōiaz diuersiuā et euacuatiuā occasione alicuius apatis ꝓsiderandū est cōsideratione bona: an corpꝰ sit plectoricū vel nō. Cōsiderādū est insup an apa sit magnū vel nō an mā aīs sit in fluxu: et ꝑ pte fluxa vl i totū sit fluxa nā si corpꝰ nō fuerit plectoricū vel sit apa magnū vl paruū: semp flōia diuersiua vt supi9 diximꝰ nisi cā venenositatis phibeat ex parte opposita fieri debet ꝑ vnā diametrū trīa. Euacuatiua q̄dē flōia ex eadez apatis pte semp facienda est. Uerū si apa fuerit cū plenitudine corporis et magnum: tunc quāto magis flōia fuerit longinqua a parte patiēti siue fit distās per duas diametros cōpletas: siue non tāto erit melior euacuando em̄ plectoris corporis aliqualiter

aperte patienti diuertit mām. Consequēter securiꝰ ad ꝓpinquiorē partē reiteratio diuersiua puta ꝑ diametrū vnā cōpletam efficitur. Prima em̄ flobothomia datur ad vacuādā plectoriā corporis. Et ꝓpterea ꝑfati auctores nō curāt an sit facta ꝑ vnaz an duas diametros cōpletas: qz eoz̄ intentio fuit potiꝰ euacuare plenitudinem corpis ꝑ hanc primā flōiam ꝯ diuertere a parte patiēti materiā. Scda ꝙ datur ad diuertē dum materiā ad latꝰ oppositū loci doloroſi. Et ꝓpterea officium prime flobothomie facte in lōgiori corporis parte ē plectoriaz corporis euacuare. Secūde vero flobothomie est intentio materiā a parte patienti ad latus oppositū diuertere. Et hec fuit itetio domini Gal. z Aui. z plurimoz tractātiū que ꝑfatos ꝙs secuti sunt. Ceteꝝ si cōtigerit materiā afcedentē ꝑ pte ad apa fluxā eē z adhuc de materia antecedēti sit i fluxu apta nata decurrere ad locū dolētē tūc flōia diuersiua per vnam diametrū fieri pōt: dato etiā q apa fuerit cū plenitudine corporis in principio vero stāte plenitudie ꝑdicta qz nōdū materia fluxa est ad locum tūc flōia ad partē longinquio rē vt ꝑdiximꝰ autoritate Gal. z Aui. canonice fieri ꝑt. In statu vero apatis propterea qz tota materia antecedēs sub forma reperitur coniuncta precedenti prius flobothomia plectorie minoratiua: z deiñ diuersiua ꝑ diametrum vnam completam euacuatiua ex eadē apostema tis parte facienda est. De hac ꝛ quidem flōia vnū est ꝓsi-

randum vcz an flobothomādā sit inter pollicem z indicē: vel in plicatura brachij qz locꝰ vene cephalice supra ꝓmunē venam versus musculuz cubiti reperit: vt Gal. Auic. z Aliabas testantur suis ꝓpriis capitulis de anathomia venaz̄ z tamen nullā faciūt mentionē de cephalia vena inter indicē et pollicem. Et propterea videretur esse dicēdū q flobothomia cephalice esset facienda in plicatura brachij z nō inter digitum grossum et indicē: lz Ras. Auēzoar. Guil. placentinus et fere oēs practicantes moderni iusserint ipsam esse faciēdā in manuz non in brachio: quāobrē in tempestate nostra stante necessitate faciēdi flobothomiā de cephalica vidimꝰ a bonis z resolutis practicantibus hunc seruare ordinem: vcz ſ intentio fuerit in diuertendo materiā ad partē cōtrariā egri oculi venaz cephalicā q̄ est sup digitū grossum: ꝑfati practicātes aperiri laudarunt. Si ꝙ intētio euacuādi materiā ꝓiunctā affuerit tūc cephalice flobothomia in plicatura brachij facienda est: licet etiam euacuatiua flobothomia in statu eiusdem lateris vbi est egritudo de vena cephalica q̄ est sup digitum grossum fieri possit. Ista en flobothomiam cephalice vene facta in brachio videtur cōferre magis ad euacuandam materiam coniunctā propter maiorem propinquitatem quam habet cum capite. Alia vero flobothomiā que fit inter digitum grossum et indicem videtur magis conuenire ad diuertendum materiā pro-

Auic.

pter eius maiorē distantiā quā tenet cum ipso capite. Et lz vt superi⁹ dictū fuit p Hal. z alios prenominatos viros vt Gentilis de fulginio testat⁹ est cap. de egritudinib⁹ oculorū vena cephalica i ꝓdicto loco nō reperiat̄ tū vel qz supra digitum grossum vena q̄ terminat̄ sit ramus ꝯmunis vene: vel ramus cephalice: quocūq; sit vidim⁹ dū intentio erit diuertēdi materiā a dextra ad sinistrā partem capitis mirabiliter iuuare ei⁹ flobothomiam. Similiter etiā flobothomiā cephalice in manu eiusdē lateris oculi egrotātis dū intentio adfuerit materiā ꝯiunctam euacuādi magnifice cōferre. Eadē preterea ratio de flobothomia egritudinū colli: gutturis capitis z partiū eius habēda est qualis supi⁹ de egritudinib⁹ oculoꝝ habita fuit. Eandēq; intētionem de flobothomia iussit obseruari optim⁹ Mesue cap. de egritudinib⁹ oculorum. idem Aniceē. et Aliabas cēseruntDe apostematibus quoq; eueniētib⁹ in subassellis ptibusq; medijs corporis iuxta doctrinā tradītā ab Aliabate. li. de dispositione regali capō de flobothomia est. Ut si apa sit in subassella dextra incidatur cōmunis lateris oppositi loci apostemati nisi materia fuerit venenosa. hoc totū dico dūtaxat si materia sit i fluxu vel apta nata fluere ad locū corpore multum nō existente plectorico. In statu ꝯo ex eadē parte loci apati vene ꝯmunis flobothomia faciēda est ad ptes circumiacētes loci apostemati euacuandas. Et si apostema fuerit magnum et cum plenitudine corporis non parua virtute consentiēti: tūc in faciēda flobothomia hic ordo seruandus est vz si apostema fuerit in subassella dextra flobothomia de vena saphena pedis dextri faciēda est. Cōsequēter de vena cōi vt de basilica ptis ꝟrie apati loci flōia fieri dz. Et similiter i statu apatis si op⁹ fuerit ad mās coniūctas apatis euacuandas venā basilicā eiusdē lateris incidere vtilissimū est: z hāc opinionem circa flobothomiā faciendā tenet optimus Mes. capi. de pleuretico morbo dicēs. Si vero apa fuerit i costis dextri lateris stante corporis plectoria non parua flobothomia saphene sinistri pedis vtilissima est. Cōsequenter post hanc flobothomiā si adhuc materia decurrēdi ad locū nō delitescere videatur virtute cōsentiēdi vena basilica lateris contrarij loci doloroſi apiri dz: z si op⁹ fuerit mām ꝯiūctā eē vena basilica eiusdē lateris apiēda est. In ptib⁹ ꝟo q̄ sunt ab inguine ſra tū i apatib⁹ cōi fracturis dislocatiōib⁹ solutiōibusq; ptium atrophiatis dū materia fluit et parata sit fluere ad locū apatz corpore nō existēte plectorico flōia vene basilice eiusdē lateris ꝟeniētissima ē teste Auic. rxiij. c. de apatib⁹ calidis testi culoꝝ: laudat eā flōmiaz fieri eiusdē lateris vbi est dolor. Et hoc gra diuertēdi mām q̄ est in fluxu vel apta sit fluere ad locū doloroſuz. Cōsequēter venā saphenā eiusdē lateraz ad eūan dū materiā cōiūctā aperiri ꝑcepit. Sup hoc ꝑsiderandū est q⁹ si corp⁹ fuerit mult̄ plectoricū

time vena basilica lateris oppositi flōmanda est. euacuādo eā plectoriā corporis aliqualr materiā fluentē z aptā natā fluere ad locū dolētem diuertit. Successiue deinde ex eadē parte de basilica fieri pōt flōia si materia ꝑ parte sit fluxa z adhuc fluerit. Ista eā flōmia in isto tpe diuertēdo deorsum sursum aliqualiter euacuat partes circūiacentes apate particule. Et isto modo in statu pōt fieri flōmia securi⁹ de saphena lateris eiusdem gra euacuādi materiā ꝟiū ctam: z hec fuit intentio nostra. de apatibus calidis testiculorum: licet aliquātulum obscure locutus sim ob impressoris incuriā. iussimus eā ſtate plectoria corporis duas fieri flōias. Prima fuit de basilica lateris oppositi adminuendā plectoriam corporis. Scōa de basilica eiusdē lateris ad diuertendū materiam cum aliquali euacuatione partium circūiacentium loci doloroſi. Nam si efficerē post flobothomiam factam de basilica lateris contrarij inguinis apati corpore existente plectorico: flōia saphene eiusdem lateris apatis dubiū esset q⁹ attraherētur materie ad locū multe a superioribus: qz de facili materia sursum deorsum deriuat. Et qz loca ꝓdicta sunt vacua hinc est qđ materie q̄ mote sunt a superioribus ob flōiam saphene interdū vt experictia sepenūero nobis demōstrauit ꝓdicte materie retinent in locis iā dictis z magnificando apa deteriorē faciūt dispositionē. Ut igit̄ hmōi periculū a tuo egrotātidiuertat ordinē ā dictū in faciēdo flōiā necessariū est executioni māda ri. Utilissimū est deinceps sentire cur autores potius laudant flōiam vene basilice eiusdē lateris ad diuertēdum materiam facientem apa predictoꝝ locoꝝ in corpore non plectorico q̄m ex alia parte: qz ꝑsiderādo q⁹ vera diuersio vt superius dictū fuit est illa que efficit̄ per diametrū vnam completam. Et ꝓpterea cum ad inguem dextrū ad basilicam brachij sinistri sit maior distantia vna diametro. Et insuper qz ꝑsiderando q⁹ diuersio z deriuatio materierum fit deorsum sursum q⁹ non nisi cum difficultate efficitur. qz agibilius materie sursum deorsum deriuatur: q̄ deorsum sursum trahunt hinc est q⁹ Aui. c. ꝓallegato laudauit ea. de causa flobothomiā basilice lateris doloris: z Gentilis de fulginio. c. de apatibus euenientibus in locis glandosis tertia quarti dicit q⁹ pōt fieri flobothomia diuersiua. lateris doloroſi corpore etiam existente plectorico. Et Dinus florentinus vir perspicacissimi ingenij in arte chirurgica rationibus efficacissimis z autoritate plurimorum antiquorum hanc pulcherrimam disputando materiam ordinem antedictuz de flobothomia capite vsq; ad pedes descripsit z comprobauit licet Auerrois septimo colliget capitulo de inflationibus membrorum videatur distare ab opinione iā dicta de flobothomia diuersiua apostematis eueniētis sub auribus: tenet autem flobothomiam cephalice manus dextre apostematis auris dextre in ptincipio diuersiuam esse: z eo maxime corpore non existente pleuretico. In-

quit em̄ ibidem manifestū est q̄ cephalica in principio in illo ap̄ate flōmari dz: videtur per ipsum q̄ si ap̄a fuerit in aure dextra nō dz minui de cephalica sinistra: qz cephalica dextra aggregat cōiationē cū attractiōe ad cōtrariam partē: qz est infra longitudinis extremitatem: nā mediū nō est extremitas. Et in hoc apparet manifeste q̄ quelibet flōmia diuertendo plenitudinē corporis euacuat. Uerum si ap̄a auris dextre cum corporis plenitudine affuerit: ꝑsiliū prefati viri est cephalicam manus sinistre incidere. Inq̄t em̄ q̄ euacuamus cephalicam ob hoc: vez propter plenitudinem corporis est melius vt flōmia fieret in parte sinistra: qz hedueres aggregank vna est cōiatio Alia est oppositio scōm duas dimēsiones: eo q̄ iste operationes opponunk scōm longitudinem z latitudinē. Et propterea videk dicendum q̄ ista flōmia de dextra ad sinistram partem materiam diuertendo sursum deorsum aliqualiter derivat. Similiter etiam videk esse dicēdū q̄ quelibet flobothomia euacuatiua corporis plectorie aliquantulum sit diuersiua.

¶ Liber de vulneribus in vniuersali.

¶ Cap̄. j. vniuersale in quo sub breui doctrina sermo erit fere de curatione oim vulner̄ simpliciū z cōpositor̄: z de accidētibus eorūdē neenō de cura solutionis ꝯtinuitatis neruor̄.

IN primis vulnera simplicia sola ligatura z lotione vini odoriferi ebullitionis rosarum mille folij: centaureeq̄ maioris cum administratione vnguēti gratia dei descriptione nostra. c. de additionibus ordinati perfectissime sanantur: dummodo nō sint multum profundantia membrū. Et cum hoc etiam oportet q̄ dicta non sit in isto vulnere simplici a medico adeo tenuis ordinata vt nonnulli imperiti chirurgici faciunt ac si vulnerati vulnere simplici febrem continuā paterentur: imo vinū z carnes concedere in isto casu summe ad propositum faciūt. Invulnere vero composito exhiberi potest loco vini infrascriptus potus qui est boni gustus z amicabilis nature. ℞. passular̄ mūdatarum prunor̄ damascenor̄ lotor̄ cum aqua añ. ℥. ij. vini generator̄. ℥. ij. ℈. zuchari fini. li. ℈. bulliant cum lib. octo aque pluuialis vsq̄ ad consummationē tertie partis. Si vero predicta vulnera multū profundauerint in membro: tunc cum ism dicta intētione sutura partiū solutar̄ simul cū puluere incarnatiuo z lotione aque vite ac in colatura petiarum habita. c. de vulnere faciei necessaria est. Cuius puueris Recepta talis est. ℞. thuris mirre aloes añ. ℥. ij. sarcocolle: sanguinis draconis. añ. ℥. j. Uerum si vulnus plurimum in locis neruosis velut sunt: iōcirca partes eis circunuicine super̄ z perueneriat: tunc z sutura partiū semper th̄ pūcturam neruorum euitando: z flōmia diuersa in principio z purgatio vētris in xta necessitatem humoris peccantis in corpore z tenuissima dieta p eius curōne necessaria sunt. Enemate isup positor̄q̄ cōi quotidie vētr̄ lubricū deti-

nere vtilissimū est: de q̄bus ambobus auxiliis capl̄o de additionibus sua ꝓpria ordinatio efficiet. Diuertere ꝺz materiā frictionib⁹ ligationib⁹ vento fatiōibus illatis ad ℣riā partē ad ꝓhibēdū ap̄ationē futuram summe a practicantib⁹ laudat. Embrocatio sit̄ partiū circūiacētiū vulnerate particule facta cū oleo camomil. ro. ane. ac pinguedine galline z oleo amigdalar̄ dulciū de olibus equali portione in q̄b⁹ vermes terrestres puta. ℥. j. ℈. cū modico vini odorif. z parū croci sint decocti vsq̄ ad ꝙsummationē vini ad sedandum dolorē z ad ꝓhibēdū spasmū futur̄ in linita spina cū isto linimēto calido crede mihi: amice mi z fili aluisine solēnis est medicina. Item facta embrocatione ꝑdicta ponak sparadrap super totū mēbrū vulneratū tā ꝙ amplitudinis q̄ totū mēbrū cingere valeat sursum z deorsū sit longitudinis vnius palmi. Cuius sp̄ hec fuit ordinatio nostra. ℞. olei ro. odori. olei camomil. añ. li. j. ℈. olei ros. onfan. ℥. ij. pinguedi. galline olei amigdalar̄ dulcium pingue. anserine añ. ℳ. ℈. vini odorif. ciatum vnū vermiū terrestriū lotor̄ cū vino. ℥. iij. ℈. seminis ypericonis. ℥. ix. sandalor̄ oim: grane finissime triturate añ. ℥. v. lane succide. ℥. ij. folio. planta. ꝓrite ℳ. j. bul. oia simul vsq̄ ad consum. vini: deinde fortiter exprimank canapatio spisso cui exꝑsioni addank cere albe. ℥. x. rite tū bulliāt pax: quo facto infundak petia in predicta bullitura amplitudinis et longitudinis ꝑdicte. Deinde sumergak ꝑdicta petia statim in aqua decoctionis rosar̄ camo. z melli. vel in aqua ordeacea vel i vino ītmphato z applicet sup mēbrū more iā dicto. Si r̄ et a parte superiori mēbri vulnerati ponak defensiuū infrascriptū in amplori petia z sit dilās a vulnere p spatiū vni⁹ palmi: sitq̄ cingēs mēbrū in loco ꝑdicto: q̄ repcussiuū sic fit. ℞. olei ros. odori. ℥. viij. olei myrti. ℥. ij. cere albe. ℥. iij. liquefacta cera cū oleis auferak ab igne z ducak baculodonec tepidū fuerit hoc pacto ad dank boliarmeni terresigil. añ. ℥. vj. farine fabar̄ recētis z bñ cribellate. ℥. ij. sandalor̄ omniū sanguinis draconis bñ tritura ti añ. ℥. iij. albu. triū ouor̄ recentiū z demū oia ducank in mortario marmoreo cū pistello p horā z vtere q̄ ista duo auxilia crede mihi in ꝙfortādo mēbrū: primū remediū ex istis duob⁹ vltimis doloꝛē z spasmū ꝓhibēdo: scōm seu vltimū in ꝓhibēdo decursum materiar̄ non h̄nt sibi parē medicinā. Super vulnere ꝺz a principio vsq̄ ad septimū oleū ypericonis z tm̄ dē terebu. in q̄bus vermiū terrestriū. ℥. ij. bul. cū ciato vno vini z. ℈. j. croci grane fine rubee tintor̄ añ. ℥. ij. vsq̄ ad ꝙsum. vini delde cōlenk z cū tinta z filetis ōtidie vuln⁹ sel̄ i die cū eo medicādū est. Si r̄ ponak in ap̄lori petia sup totū vulnus vngm̄ basilicū maius: vel vngm̄ gra dei ābo. c. de additiōib⁹ descripta descriptione nra. Et no. q̄ si ꝑdictū vulnus ꝓm nernosum in corpe robusto euenire cōtigerit assumptoq̄ labori igētivelut sūt corpa nauigātiū: armigeri z currētiū cursu eor̄: tūc dico q̄ lauak vulnus vltra iā dicta cerotaria au-

rilia quotidie cuz aqua vite te
pida z ponere deinde puluerē
superi⁹ descriptū incarnatiuz
vtilissimū erit: naz in tēpestate
nostra in vrbe Ro. accidit q̄ q̄
dam Simō de Joāna Siculus
Canonic⁹ Mesaneñ. Panormi-
tan⁹ a quodā suo inimico ense
in regiōe colli magnū accepit
vulnus tāte lōgitudinis z pro
funditatis q̄ ad cōducēdas so
lutas vulneris partes duode-
cim pūcta necessaria fuerunt.
Fuit em̄ cū incisiōe magnarū
venaz neruoz̄ z musculorum
colli z ossis spatule. Et ꝓptere-
a statim post illatū vuln⁹ ma-
nus cū toto brachio sine aliq̄
motiōe remansit. put adhuc oī
motiōe eiusdē brachij ꝓuatus
est: lz curatiōe āfidicta ci⁹ vul-
nus pfectissime sanū remanse
rit q̄. q̄dē vuln⁹ tēdebat ab ore
vsq̄ ad spatulā: z q̄ vir erat ro
bustissime nature z tpe sanita-
tis consueuerat vti multo vino
multisq̄ carnib⁹ ꝓ suis come-
stione z potu. Uidēs amissiōez
cāti sanguinis iōmq̄ vtute spi
rituum multū esse depaupera-
tū. Uidēs etiā tāti vulneris ꝓ
funditatē vltima iā dicta curō
ne quā cito ad restaurandū san
guinē amissū z ad vnēdas par
tes venarū solutas vinū z car-
nes ꝓpinauim⁹ ei: qua curōne
dei munere ītra mēsem ille bo
nus vir liber euasit. Ꝑ mentem
olim Ro. cu. medicoz̄ q̄ in cura
exiterūt: z q̄ ēt sepenūero in
p̄dictis vulneribus cū iā dictz au
rilijs caro vnctuosa euenire so
let iō admīstratio vnguēti apo
stoloz̄ ꝟscripti. cap. ꝟ additiōi
bus necessaria est idē facit vn-
guētū mixtū eodē ca. ꝟscriptū
pulmis q̄z nr̄ carnis superflue re
motiu⁹: eāde habēt tēctionē re-
mouet em̄ carnē malaz sine do
lore vlcera z vulnera mūdifica
do. Ulteri⁹ si i mūdificādis isti
vulneribus neruosis aliq̄ mun-
dificatio cū ꝓnominatis auxi-
lijs necessaria fuerit tūc cuz in-
frascripto mūdificatino ꝓ cop
mūdificatiōe ꝓcedēdū ē facta
denicz mundificatione vngūm
de minio administraze vtilissi-
mū est. Cui⁹ mūdificatiui hec
est forma. Ꝛ. mellis ro. ℥.iij. suc
ci plāta. ℥.j. terebēntine clare. ℥.
v. bul. paz deiñ addanť farine
ordei cribellate. ℥.ß. sarcocolle
mirre. añ. ℥.ij. farine fabaz fari
ne lupinoz̄. añ. ℥.iij. cro. ℈.j.
misce Recepta Ceroti ꝟ minio
supi⁹ notati z vocať vngūm ba
silicū mai⁹ descriptiōe nr̄a tas
le esse dz. Ꝛ. olei ro. odo. li. ß.
olei camomillini olei de semis
ne lini pigue. galline. añ. ℥.iij.
cepi vaccini et castrati. añ. ℥
iij. mille folij berbene anthos
mis silue: cētauree maioz̄ plā
ta. añ. M.j. ℈ miū krestriū. ℥.ij.
gne rubee tictoz̄ añ. ℥.j. ß. picz
nualz: rasine vini. añ. ℥. v. colo
fonie masticis añ. ℥.ij. ß. ꝓūdā
tur ola adinuicē z bul. cū ciato
vno vini odorife. deiñ colenť z
exprimanť fortiter cui expssioi
addanť minū litargirij argen.
añ. ℥.iij. z item bul. baculo agi
tādo dōec acq̄rāt colorē nigrū
q̄ fcō addāť terebēntine clare. ℥.
vij. cere albe. q. s. z fiat cerotū
satis solidū. Cui⁹ operatio in
attrahēdo cū aliq̄ dulcoratio
ne z loci neuosi ꝓfortatiōe mi
rabilz ē. Z auaz q̄z vuln⁹ dū in
tēcio fuerit cicatrizādi vulnus
cū vino ꝟcoctōis ros. alumīis
q̄z roche vtilissimū ē pulz sitr
ꝟ mirabolānis sup vulneť ipos
tus ad eāde intēctionē mirabili
ter valet cui⁹ Recepta ca. ꝟ ad-
ditiōib⁹ repiť. Spongia insup
vel stupa infusa decoctiōe infra
scripta z sup vulnus calida im
posita z fasciata effectū festine
cicatrizatiōis iducit. Cui⁹ hec
fuit semp ordinatio nr̄a. Ꝛ. vini
rubei bochale. ß. lixiuij barbitō
sorū bochale. ß. rosarum balau
starum myrtillorum absinthij
añ. M. ß. nucū cipssi numero. x.
alumīs roche. ℥.ij. mellis. ℥.ß.
ß. bul. oia sīt ꝓ⁹ triturandis tri-
turandis vsq̄ ad consum. tertie
partis et vtere pro intentione
tam dicta more vt superius di-
ctum fuit.

¶ Capitulum de puncture ner-
uorum curatione.

Dicta in antecedenti
capitulo breui cura-
tione de vulneribus
simplicibus carno-
sis. Uisaq̄ curatiōe
vulnerum neruoz̄. Modo de
punctura neruoz̄ aliquid est
dicendum. ꝓ cuius tractu cu-
rationeyltra intentiones supe
rius prehabitas de flobothoz̄
mia et ventris purgatiōe dicta
et alia auxilia annotata ad pro
hibendū spasmū futurū: z sedā
dū dolorē spasmosuz dico q̄ di
latare pūctura ferro frigido in
primis dieb⁹: deiñ vulnus deco
re oleo sambucino ferueti vel
oleo communi in quo lumbri
ci terre cū aq̄ decoctiōis camo
mille z sulfurz sint ꝟcocti z bul
liti vsq̄ ad ꝓsummationē deco-
ctiōis camomille z sulfuris pre
dicti ꝓueniētissimū ē: z hocvsq̄
ad tertiū die faciēdū est: veruz
si cōtigerit punctura neruoz̄
causari ab instrumēto minuti ca
pitis: vel si c in principio vel iaz
transierūt multi dies tūc pūctu
rā apīre ad sedādū dolorē spas
mosum cādeti ferro vtilissimuz
ac necessariuz est ponēdo quoti
die post p̄dictā coctura sup vul
nus infrascriptū auxiliū. Ꝛ. ra-
dicū altee decocte in aq̄ et lixi
uio barbitonsoris: z deinde pi
state z cribellate. ℥.iiij. tereben
tine clare. ℥.ij. pingnedis galli
ne recētis. ℥.vj. diaqlonis alb̄
gūmati. ℥.ij. ß. olei superi⁹ ha-
biti cū ebullitiōe vermium. ℥.j.
ß. bul. oia simulvnica ebullitio-
ne: deinde statim deponanť ab
igne z ducanť cū baculo donec
tepidū fuerit z vtere more cero
ti: ponēdo intus tinctam made
factā oleo iā dicto tepido vsq̄
ad septimum. Super totum si-
militer membrum eodem tem-
pore ponatur emplastrum infra
scriptum quod etiam magnis
neruorum vulneribus cōueni-
reyť cui⁹ hec est forma. Ꝛ. faba
rū ꝟscorticatarum z in brodio ca
pitis castrati decoctaz cū lixi-
uio barbitōsorū lib. iij. furfu-
ris triturati. M. ij. farie ordea-
cee. li. ß. cū sapa sufficiēti z paz
decoctionis p̄dicte bulliāt vsq̄
ad spissitudinē solidā deiñ ad
dātur in fine olei camomillini
ros. atq̄ anetini cere albe. ana.
℥.ß. z iterū bulliāt vnica ebul-
litione addendo etiaz i fine co
cture croci. z. j. ß. ad sedandum
dolorem vtilissimū erit embro
care quoq̄ totū membruz oleo
magistrali infrascripto: actuali
ter calido ad sedandum dolo-
rē vehementē et prohibendus
spasmum futurum magna est
medicina. Ꝛ. olei camomillini
olei rosa. odoriferi. ana. li. ß. ab
sinthij squinati camomille. añ.
M. ß. vermium terrestrium. ℥.ij.

salphuris triturati ℥.j.ß. vini odoriferi ciatos.ij. bulliant oia sic vsq; ad ꝓsumationē mediocritatis vini deide colēt & fortiter exprimāt: & iterꝫ bulliāt vsq; ad cōsumationē vini & vtere vt ꝑdixim⁹. Et nota q; interdū ponere oleū supi⁹ descriptū bene feruēs sup pūctura nerui cecati absq; eo q; aptat ferro excusat Laborē noue incisionis: & q; ad hāc nerui pūcturā cecā plerūq; spasm⁹ euenire solet vt Mesue testat⁹ & auctoritate Sal. iō si ꝫ euenire ꝓtigerit neruū pūctū cādēti ferro trūcare ad spasmū removendū crede mihi solēnis ē medicina: & ꝓpterea Aui. c. ꝓprio auctoritate Sal. dicit quod neruū pūctū vel semis iciſū necessariū ē vt ei⁹ accidētia mala q̄tenꝫ ipm totaliter iciſiōe finire embrocare deniq; totā spinā cū oleo camomillino anetino costino atq; vulpino ad spasmū furturū ꝓhibēdū & factū sedāduz ab oibus practicantib⁹ summe Laudat. Demuz ꝑ supplemēto curatiōis isti⁹ spasmi ad capl'z ꝓpriū de cura spasmi in copiosa nra descriptum recursum habeas: q; mlta vtilia ingenia ꝑ hac curatione ibidē reperies.

¶ Cap. de torsionibus que accidere solent pedum caniculis & manuum genuumq; iuncturis.

Torsio ligamentoruz ex casu vel ꝓcussiōe ꝓnolatis iūcturis frequenter accidere solet: que apud Aui. Saimeō dicitur. Cuius signum sequitur immediate dolor vehemens inflatioq; loci. Itaq; qđ chirurgici non multum in arte chirurgia experti sepenumero iuncturas predictas dislocatas esse arbitrantur. Unde ad festinam ossis restaurationem deueniunt interdum membrum in aqua calida & nonnunq; in frigida submergēdo materiā aut dolorē ad locū ꝓuocāt qđ in rei veritate ab optimo practicāti fieri nō dz: tūc q; dislocatio iūcture ad torsionē nō accidit: tū etiaz q; vt Aui. c. ꝓprio testat⁹ est. aq calida in principio torsiōis administrata nō facit ad ꝓpositū materiā ad locū incitādo: frigida sic nocet spasmū inducēdo circa tertiā quartāve diē locus ꝓpter sanguinē extrauenatū increscit: vñ succedente carminatione sanguis extrauenati loc⁹ de nigro seu linido colore in septimū decimūq; diē i croceū mutat. Et ꝓpea ignari chirurgici videntes locū denigratū esse frequēti scarificatiōe locū denigratū scarificāt arbitrātes ipaz nigredinē cancrenositatis esse ꝓncipiū q; reuera nō sine ingēti egrotātis dispendio efficit. Advertēdū est igit circa istam scarificationē et nigredinē ꝓdictā vt in cura vera nō decipiaris sicut nonnulli salent decipi a ꝓdicta nigredine. Curatio itaq; huius torsionis vt ad ꝓpositum redeamus regnmine vniuersali & particulali efficit. Uniuersale autem regimen complēt ꝑ vētris solutionē ꝑ dietā et ꝑ flobothomiā diuersimā obtēperatā per diametrū vnā cum pletam. Nam si torsio fuerit in pede dextro vel genu eiusdem partis: tunc flobothomia ex vena basilica eiusdem lateris ꝓbothomari debet. Uirtute et etate consentientibus. Purgatio ꝓpria si militer debet fieri cum cassia tiomāna reubarbaro diacaprolicone.

cone. Et omnia farmacha huiusmodi habētia naturam possunt exhiberi ante digestionez humorū: & etiam post eorum digestionem. Digestiuum autem in isto casu isto modo esse pōt. ℞ sirupi rosa. ex infusione siropi de succo endiuie. a.ñ.℥.vj. aq̄ ruz endiuie bugloſſe absinthij ana. ℥.ß. Regimen quoq; particulare administratiōe ītrascriptorū localium completur. In ꝓmis vtiq; trib⁹ aut quatuor diebus emplastretur membruz stupatis pri⁹ madefactis et expressis aqua et vino granatorū vel aceto ros. illinitis cū infrascripta. ℞. ouorum cum suis albuminibus & vitellis numero vj. olei ro. onfancinivk olei ros. completi. ℥.iij. olei mirtini. ℥.ij. lactis mulieris. ℥.j. quinq; nerue minutissime incise ⁊ tritе. Manipulos. ij. farine ordei et fabarum. a.ñ. ℥.ß. semis. omnia conquassentur ad inuicem addendo pulueris myrtillorū videlicet foliorum et granorum. ana. ℥.ß. et actualiter bis in die medela ista calida more supradicto locus emplastretur transacta quarta die addantur emplastro antedicto absinthij incise et triturati. M.ß.ß. olei camomillini. ℥.ß.ß. misce & vsq; ad septimum cum ista medela ꝓcedendū est. Si vero dolor fuerit vehemēs in loco eius sedatio pulcherrime efficitur administratione infrascripti remedij ℞. foliorum maluarum rosarū absinthij quinq; nerue. a.ñ. M.ß.ß. furfuris fabarum excortica tarum a.ñ. M.ij. camomille melliloti pisti. a.ñ. M.ß. bulliāt omnia simul cum aqua sufficienti vsq; ad cocturam fabarū pistatis omnibus expressis & cribellatis iterum cum lib.ß.ß. sape & tantum farine fabaruz & predicta cribratura ad ignē fiat emplastrum solidum addendo in fine cocture olei rosa. odoriferi. ℥.iij. olei camomillini myrtini. a.ñ. ℥.ij. croci. ℥.ß. iterꝫ bulliāt paꝫ & vtere omni tertione & la certorum attritione contusione q̄: quia eius operatio in isto casu crede mihi solēnis est medicina in fine ad confortandas iuncturas. ℞. radicum altee. li. ß. sigilli salomonis lib. semis omnia decoquantur in brodio capitis vnius castrati prius ici sa altere secundum latitudinē: deinde pistentur et cribellētur cui cribrature addātur sepe libram vnam vini greci vel rosesi. ℥.viij. farine fabarum recenti. libā semis stercoris bouini triturati. ℥. duas iue piste absinthij triturati rosarum. a.ñ. Manipu. semis olei rosati odoriferi olei myrtini. ana. ℥. vnaz semis camomillini de spica agrippe et dialtee. ana. ℥. semis misce et iterum bulliant vsq; ad spissitudinem solidam et vtere more ceroti vel emplastri: quia eius operatio ꝓ predicta intentione solennis est. Et si adderentur terebentine clare. ℥. tres subtilis erit magis & neruorum et lacertorum et iuncture medela ista confortativa: item ad eandem intentionem. Recipe altee et sigilli salomonis in aqua decocti pistati & cribellati. ana. ℥. quatuor terebentine clare. ℥.ij. olei myrtini olei rosati odoriferi olei de spica masticini. ana. ℥.vj. cere albe. ℥.x. mellis ℥.j. aggrippe & dialtee. ana. ℥. quinq; vini albi

odoriferi ciatum semis bulliāt omnia simul vsq; ad consumma tionem vini cum.℥.vna semis vermium terrestrium lotorum cum vino deinde colentur ꝛ co latur addatur pulueris rubei. ʒ.vj. pulueris myrtillorum ab sinthij atq; rosaruz.aā.℥.semis sandalorum omnium.ana.ʒ.iij. mumie.ʒ.duas semis croci.ℨ. farine fabarum.ʒ.xiij.misce ꝛ vtere more iam dicto. Item ad eandem intentionem cum maiori exsiccatione ꝛ confor tatione ac resolutione valet in frascripta medela. Recipe ab sinthij rosaruz myrtillorum an thos iue.aā.Manipulum vnuz farine maiorane squinanti sti chados.aā.Manipulum semis nucum cipressi contritarum ba laustiarum aā.℥.duas mellis ro.℥.iij. aluminis roche salis aā.℥.j. semis thuris masticis storacis calamite ana.ʒ.ij. lau dani.ʒ.v. storacis liquide.ʒ.vnā semis coriandrorum annexo rum.ʒ.ij. semis bulliant omnia simul prius trituratis cum vi no nigro et lixiuio barbitōso ris satis sufficientibus vsq; ad consummationem terrie partis lixiuij ꝛ vini: deinde colentur ꝛ vtere predicta colatura calida cum spongia madefacta et be ne expressa ac tenui bis in die desuper stricte fasciata: eius namq; operatio in isto casu val de proficua est. fortificat enim vnamquamq; debilem et rela xatam iuncturam. Et cum isto balneo calido quotidie laue tur locus torsionis: non in prin cipio dico: sed in fine torsionis ad fortificandas iuncturas cū isto balneo procedendum est: multa deniq; remedia ab anti quis ꝛ modernis practicantibus in isto casu commemorata fue runt que pro eius curatiōe hic connumerari possent, in quib⁹ cū paucaz in tempestate nostra in actu practico vtilitatem inue nerim eadem causa conticesco. Et sic complet⁹ est sermo pre sentis capituli cuius nomen sit benedictum in secula secu lorum.

¶Auxilia facientia aduersus vnamquanq; ossium fracturam ꝛ dislocationem sunt specierum quinq; quarum prima talis fuit per ordinatio nostra et cū qua vsq; ad septimum proce datur.

℞. albumina quatuor ono rum olei rosa. olei myrtini ana. ℥. ij. farine volatilis.℥. ij. semis. sanguinis draconis. ℥.ß. terre sigillate.ʒ.vj. mi sce et more emplastri vtatur medela ista prius super to ꝛ taz fracturam posita pecia lini oleo rosato ꝛ myrtino illinita.

¶Secunda species cum qua vsq; advigesimum primum est procedendum isto modo per ficitur. Recipe terebentine clare. ℥. iij. mellis. ℥.j. semis olei myrtini olei rosati odorife ri ana.℥.ij. mirre bene triturate thuris aloes sanguinis draco nis ana. ℥. semis boliarmeni terre sigillate. ana. ʒ.vj. mu mie.ʒ.v. farine volatilis fari ne seminis lini farine fenugre ci. ana. ℥. vna. albumina qua tuor onozum recentium dra ganti picti. ʒ. ß. et positi vij. lib. vna decoctionis muci laginis pedumvituli per diem naturalem radicum altee folio rum fraxini foliorum salicis et radicum ipsius misce ꝛ omnia

conquassentur adinuicem ꝛ be ne incorporentur ꝛ super mem brum fractum et dislocatum pi lis. abrasis more ceroti impo natur ꝛ q̄ medela semel aut bis in hebdomada permutanda est.

¶Tertia forma cum qua in magnis fracturis et dislocatio ne magnorum ossium vsq; ad totalem restaurationem erit ce rotum nostrum in forma sparadrap nobilissime operationis quod sic fit. Recipe olei rosati odoriferi.℥.vj. libram vnam: ce pi hircini.℥.duas olei myrtini decoctionis seu mucilaginis antedicte. Recipe.ʒ.ß. semis mirhe aloes sarcocolle thuris ana.ʒ.vnā sanguinis draconis. ʒ.decem bulliāt omnia ista len to igne vsq; ad consummatio nem mucilaginis baculo agi tando: deinde fortiter compri matur canapatio spisso cui ex pressioni addantur litargirij argenti mini. ana.℥.ij. terresi gillate ceruse boliarmeni ana. ʒ.decem bulliant omnia simul preter bolum et terram sigilla tam baculo agitando donec acquirāt colorem nigrum quo facto: addantur cere albe quā tum sufficit terebentine clare. ℥.duas semis et iterum bulli ant vnica ebullitione cum bo liarmeno et terra sigillata: et cū eo fiat sparadrap quod feci mus in antidotario copiose no stre capitulo de cerotis. Cuius operatio i isto casu crede mihi est diuina.

¶Quarta species est ēbrochatio que debet fieri de tertio in tertium a die applicationis an tedicti ceroti aut sparadrap vsq; ad integram fractorum os sium restaurationem cuius em brocationis recepta sic fit. Re cipe rosarum absinthij folio rum vtriuscq; plantaginis, mil lefolij centumnodie radicum fraxini et salicis et foliorum et granorum myrtini ana. Mani pulos duos radicum altee ali quantulum contrite. lib. vnam caude equine matris silue ra dicum: et foliorum vtriuscq; con solide ana. Manipulum semis mellis.℥.iij. aluminis roche sa lis ana. ℥. duas thuris mirre sarcocolle. ana. ℥. vnam aloes epatici.℥.semis laudani.℥.de cem bulliant omnia simul: cū duabus partibus aque et vna vini rubei optimi vsq; ad con summationem quarte partis: deinde colentur et vtere deco ctione ista actualiter calida: vt prediximus quia eius opera tio in isto casu crede mihi mi rabilis est.

¶Quinta deniq; species est li nimentum in mortario plum bi quod summopere valet con tra pruritum causatum in fra cturis a medicina fortis exic cationis vel a ligatura fortis stricture quod sic fit. Recipe olei rosati. vnguenti populeo nis. aā. dragmas duas succi plā taginis.℥.vnam olei myrtini. ʒ.decem ceruse.℥. vnam litar girij aurei et argenti. ana. ℥. vnam semis misce et de omni bus in mortario plumbi secun dum artem fiat linimentum quo totus locus pruriginosus liniatur.

¶Capitulum de cura contusionis sine vul nere cum depressione ossis capitis euenien tis i capitibus puero rum.

Resolutiua et carminatiua auxilia sanguis valde peculiaria aduersus ꝓtusionem in capitib⁹ puerorum sine vulnere illatam cuz sanguine extrauenato nō puo sunt speciex triū primā quarū sic ordinat. ℞. albumina trium quorū cū suis vitellis olei rosati olei myrtini. aā. ℥. ij. farine fabaruz: farie ordei. aā. ℥. j. ß. oia ad inuicē cōquassent z incorporent z cum stupatis vino granatorū vel loco eius aceto z aqua madefactz ꝓcedat medela ista trib⁹ diēb⁹ sup cōtusionē ipsaz quotidie semel ꝑmutādo: quo facto loco istius medele ponat infrascriptū emplastrū. ℞. farine fabarū. ℥. iiij. farine ordei. ℥. ij. sulphuris triturati. li. ß. camomille et melliloti pisti granatorum myrti z foliorum eius rosarū absinthij. aā. ℥. j. coriandrorum cimini feniculi dulcis. aā. ℥. vj. calami aromatici. z. iij. cū sapa sufficiēti z parū vini odoriferi ꝑius triturati triturandis subtilissime bulliāt oia sic vsq; ad spissitudinē solidā addēdo in fine coctur olei myrtini ros. atq; camomillini. aā. ℥. j. ß. cere alb. ℥. ij. misce z cū baculo ducatur mixtura ista ad ignē donec tepida fuerit: z vsq; ad decimū diē cum ea procedatur.

¶ Forma ē spōgia madefacta in decoctiōe infrascripta. ℞. camomille melliloti rosaz absinthij myrtillorum granorum z foliorum eius aā. M. j. calamenti nepite ana. M. ß. coriādrorum cimini feniculi dulcis. aā. ℥. vj. nucū cipressi contritarum numero. x. mellis. ℥. iij. salis aluminis roche aā. ℥. ß. bulliant omnia simul cum bochali vno vini rubei z tm̄ de aq̄ cineris vsq; ad ꝓsummationē tertie ptis deinde colenk ota z vtak cū spōgia bñ exp̄ssa z sup cōtusione stricte fasciata deco. ista ꝺcia deniq; species est lamina plumbi tennis multis foraminib⁹ minutis ꝑ forataz strictissime fasciata sup ꝓtusiōe sit cū ꝑdicta spōgia madefacta z exp̄ssa vt supta dictum fuit i hmōi deco. Et no. q̄ lamina plūbi ꝺz poni sup ꝓtusione: spōgia ℣o sup lamina plūbi ꝺz stricte fasciari vt lamia maiorē habeat adherētiā cū cute capitis. Ista em̄ vis amice i Roma na curia curaui z sanaui q̄ plures ꝓtusiōes ivaryis z diuersis pueroꝝ capitib⁹ cū depressiōe ossis non modica illatis absq; cutis incisione z ossis detectione p̄sertim in quodaz puero nomine Fabio annoꝝ decem: qui dum super asino equitaret i terram cecidit: et sup sinistram partē capitis circa coronalis commissure terminationē magnā i ossez cute cōtusionē susceperit. Ita q̄ nonnulli romane curie chirurgici z p̄sertim q̄dā Liguri⁹ ebreus p̄dictā ꝓtusionē ici tus os pforare: arbitrātes olno tantā sanguinis extrauenati quātitatē resolui non posse: ego aūt Dei munere curatiōe aī dicta z absq; aliqua ici siōe puerū ad pristinā sanitatē redegi licet p̄ multos dies sanguis extrauenatus z cōcretus in ipsa ꝓtusiōe steterit. sine ali qua resolutionis demonstratione beneficio medicinarū resoluentium que per prefatos chirurgos ante meum aduentum fuerunt administrate.

¶ Cap̄. de vulnere compositō.

Diso superius sub breui epilogo sermone de cura vulnerū simpliciū carnosoꝝ primo z deinde de cura vulnez nernosoꝝ deinceps de auxilijs vulnera curantibus cōposita aliquid est dicendum. Illa vtiq; dicuntur vulnera cōposita q̄ deperditione substantie membri manifesta reperiūtur. Et propterea optimi practicantes dicunt q̄ in eorum cura tione due intentiones necessarie sunt: quarum prima in regeneratione substantie deperdite ꝓsistit. Alia si quidē restaurata substantiā cicatrizādi offm̄ hz. Pria intētio pficit cū digestiōne mūdificatiōe z incarnatiōe opportuna. Scda cicatrizātib⁹ medicinis cōpletur. Et fortasse nōnulli dubitabūt z mirabūtur ante dicto sermone de digestione facēda in prima intētiōe q̄ intētio vt p̄dixim⁹ in regene ratione deperdite substātie cōsistere manifestū est cum digestio sit potius in vulneri⁹ carnis minoratiua q̄z creatiua: saniē in eis p̄ducēdo. Nā vt Sal. testatus est sanies ex inflāmatione humoꝝ z ex materia carnis generak quēadmodū cinis ab igne z lignis efficit. Pro eorum igit dubiū solutiōe respondetur q̄ duplex est digestio. vcz prima q̄ efficit p̄ paululū tpis spatiū. Et ista ꝓueniētissime in istis vulneri⁹ vſ ꝓpetere multis de causis. primo vt lassa efficiank vulnera predicta. Et ꝑpteres lassa bona: cruda ℣o mala. Scdo vt mēbrū a dolore z rabie z spasmo futuro securek. Ideo vt aiūt sapiētes vulnera in q̄bus nō generak sanies nō sunt olno a spasmo secura. Igit principium digestiōis in istis vulneri⁹ digestiuis inducere bonū est z ecōtra. Unde Aui. cano ne curationis vlceꝝ dicit vlcera generantia spasmū sunt in q̄bus nō gñatur sanies inq̄t q̄n in eis apparet sanies z apa id est parua mēbri tumefactio est signū bonū cū quo nō timetur spasmo ꝛc. Sitr dolor vt inquit Gal. Gal. est valde paratus in vulneribus spasmū z apationē induce re. est em̄ sicut ventosa attrahēs materiā ad locū ergo non sine maxima rōne vſ dicēdū q̄ principiū digōnis a digestiua medicina in istis vulneri⁹ pullulatū facit vt vulnera a p̄dictis accidentib⁹ tueank rōnib⁹ z autoritatibus iā dictis. Alia digestio adeo longa ab ignaris chirurgicis administrari in vulneribus reperik que nō solū digestionē in vulneri⁹ inducit ꝛdolorē sedare facit: verū etiā z mēbrū ad putrefactionē deducit. Sequit igit q̄ digestio q̄ debetur ꝑ me isto vulneri est illa que breui tpe administrāda est: vcz trib⁹ aut quatuoꝝ dieb⁹ in p̄cipio gra inducēdi in eo digestionis principiū. Un̄ breuiter ꝓcludit q̄ parua digestio nō est inutilis rōnib⁹ iā dictis: lōga vero nō sine periculo in isto vulnere z in alijs vt. j. patebit auc. Raſ. Raſ. a medico administraretur: nisi forte vulnus supuenerit sup aliquā magnaz iūctaz z adfuerit cū deperditiōe substātie mēbri nō parua. In hoc si q̄dē vulnera z longa digestio z cauteriz⁹ tio loci oleo feruēti sambucino necessaria sunt: nā rōne ligamētoꝝ z neruoꝝ lōgā petit digōnē vuln⁹ ist⁹ ꝑtertiz q̄n ē alteratū

ab aere rõne sit deperditiõis substantie iũcture petit ꝑdictã loci cauterizationẽ & deinde digestionẽ vt Aui.ca.de remotione sexti digiti testat⁹ est. Et qz amice sunt nonnulli ignari chirurgici q̃ in vulnere cũ deperditione substantie ꝓpinant medicinas incarnatiue credẽtes statim carnẽ deperditã regenerare: q reuera teste Rasis lib. sui ptinẽtis nõ vr canonice factũ esse. Dicit em q vulnus & vlc⁹ pfundũ ad idoneã carnis regenerationem nõ peruenit nisi post putredinem ideſt post prefatã digestionẽ. Alia q̃z rõ cur digerẽtia potius ꝙ incarnatiua in istis vulneri⁹ ꝓpositis vcz cũ deperditione substãtie membri non parua vr cõuenire est: qz in isto vulnere semp sequit alteratio aeris. Et ꝓpterea cuz ꝑdicta vulnera sapiãt naturam vulneris alterati ab aere: ea de cã digerẽtia auxilia in pncipio ꝓ eoꝝ curõne accõmodate administrank teste Sal. dicẽte: oẽ q est ptusum vulnus vel alteratum ab aere necesse est putrefieri & in saniẽ ꝙuerti. Digestiuũ in isto vulnere tale esse dz. R. terebẽ. clare. ℥. ij. vitellũ vni⁹ oui croci. ℈. ſ. impleat vulnus plumatiolis seu lichinijs madefactis cũ predicto digestino: deinde ponat foliũ caulis nigri duplicatũ & fasciatũ desup. Et insuper circũiacentes partes vulneris ab aĥate & dolore tueant auxilijs superius habitis in cura vulnez neruoꝝ. Cũq̃ sanies satis bona & in debita quãtitate gñata fuerit: tũc digestiua oino ꝓhibẽda sunt. & amplius nõ est ꝓcedẽdũ cũ digerẽtibus sicut faciũt imperiti chirurgici q̃diu tius cũ eis ꝓcedẽdo mẽbrũ sepenumero ad putrefactionem inducũt. Igit ꝙsecuta digõne cũ infrascripto mundificatiuo ꝓcedere vtilissimũ est. R. terebẽ. clare. ℥. iij. mellis ro. ſyr. ro. añ. ℥. vj. bulliant oia parum ad ignẽ deinde addat vitellũ vni⁹ oui q̃ auferk ab igne croci. ℈. ſ. farine ordei bene cribellate. ℥. r. Celebrata mũdificatiõe q̃ cognoscit ꝓ bonitatẽ carnis et intra decimũ diẽ hec mũdificatio fieri solet ꝓ ei⁹ incarnatiõe huic mũdificatiuo addant sarcocolle mirre thuris aloes añ. ℥. ſ. ß. misce. Scda ꝓterea intẽtio q̃ administratiõe cicatrizantiũ ꝓplek dico q puluis pro hac intẽtiõe de mirabolano citrino cũ lotione cicatrizatiua alumnis & vnguẽto de mimo descripta ca. de additionibus summopere vz vulnera q̃z ꝓtusa & alterata ab aere in eoꝝ curatiõe pa rũ differũt a curatione iã dicti vulneris. Ideo cũ eoꝝ curatio sit ꝓxima curationi vulneris cõpositi parũ ꝓter iam dicta hic dicek vnum tm ꝓ ullox curatione nõ ꝓtermittã & est q cum ad vulnera cũ magna ꝓtusione illata cancrenositates oriri solẽt. hinc est q vltimas iã dictas intentiones superius ad remouẽdas vulnez ꝓtusoꝝ putredines & cancrenositates administratis vnguenti egyptiaci ordinati. c. de addi. valde proficuus est. In ceteris vero intentionibus vulnera ista a medico tractari debẽt nõ secus q̃ superius dictum fuit de cura carnosoꝝ & compositorum vulnerum.

Rasis.

Gal.

¶ Cap. de magna lacertoꝝ attritione & ꝓtusiõe sine vulnere.

¶ Capitulum de accidentibus vulnerum et neruorum.

Contingit sepenũero nõnulla accidentia vulneri⁹ euenire q̃ mẽbrum discratiatũ esse faciũt. Interdũ in caliditate & sicci. & non vnq̃ i frigi. & hũidi. velut sunt ap̃a spasm⁹ & dolor a frig. & humi. cã gñak vndimia. A calꝛ et sicca materia gñak erisipila a calꝛ & hũida flegmõ. Remedia curãtia dolorẽ vulnez a mã calida & sicca cãtum sunt formaꝝ triũ. ꝓprima sic fit. R. albu. triũ ouorũ cũ suis vitellis succi lactuce et planta. añ. ℥. ß. olei ro. odoriferi. ℥. iij. ola cõquassenk adinuicẽ & vtere cum peciolis medela ista sup mẽbro erisipilato: qz est medicina magna. Scda autẽ forma talis est. R. olei ros. onfancini olei violati olei ro. odor. añ. ℥. ij. misce & ducak i mortario plẽbi p duas horas cũ pistello & liniak loc⁹ cũ plumis qz digiti ledũt ipsum. Tertia forma est loci fomẽtatio q̃ sic ordinak. R. malvarum violaꝝ ordei & lactucarum añ. M. ſ. ß. fulfur ℥. M. ij. fabaꝝ excorticataꝝ. M. ſ. ß. bulliant oia sit cũ brodio carniũ nõ salito sufficiẽti vsq̃ ad ordei crepaturã deiñ cũ petijs cak frequẽti applicatiõe loc⁹ cũ ꝑdicta decoctiõe epitimek. Remedia similiter q̃ faciũt ad sedandũ dolorẽ causatũ a materia calida et hũida videlicet sanguinea sunt quatuor formarũ quarum ꝓprima est in forma linimẽti. R. olei ros. odorifer. olei camomilini. ana. ℥. ij. suc. plantagi. ℥. ß. vitella trium ouorum cum suis albuminib⁹ croci. ℈. ſ. misce et

in mortario plũbi ducanť p hoꝛã vnã cũ dimidia. Scđa forma talis est. ℞. medulle panis infuse i brodio carnis. li. ʒ. ß. olei rosati odoꝛiferi olei camomillini aã. ʒ. ũ. vitella duoꝝ ouoꝝ croci. ℈. ʒ. de olibꝫ ℈ꝛ artem ad ignẽ fiat ẽplm solidũ. Tertia forma sic ordinať. ℞. fol. maluaꝝ fabaruꝫ scoꝛtificataꝝ aã. M. ij. fol. violaꝝ ordei mundiaã. M. ʒ. medulle panꝫ furfuraceꝫ aã. ʒ. ũ. ℨ iterum ad ignẽ bulliať vsq; ad spissitudinẽ. quarta ℨ vltia forma ẽ fomẽtũ i cã calidaꝛ sicca ordinatũ cui additũ sit camo. ℨ melliloti. aã. M. ʒ. auxilia ąꝫ q̃ faciũt ad dolorẽ cãtũ e mãfrida sedãtũ sunt formaꝝ q̃nq;. pria est ẽplm de sapa sic ordinatũ. ℞. farine fabaꝝ. li. ʒ. camo. melliloti pisti aã. M. ʒ. furfuris triturati. M. ij. cũ sappa sufficiẽti et paꝝ liriuũ barbitõsoꝛꝫ parũq; vini odouferi bulliant vsq; ad spissitudinẽ solidã addẽdo olei camo. ros. atq; mirtini. aã. ʒ. ʒ. et ꝙ i vndimia cũ dolore. Scđa forma isto mõ pficiť. ℞. fabarũ excoꝛticataꝝ medulle panꝫ furfuraceꝫ. aã. li. ij. cũ brodio capitis castrati bulliať ola vsq; ad coctũ fabaꝝ. Deinde cũ oko ro. camo. ℨ anetino arte ℨ igne fiat emplastꝛũ solidum. Tertia forma ẽ medulla panis infusa cuꝫ lacte deinde cũ oleo ro. camo. ℨ vitellis ouoꝝ parũq; croci de omnibꝫ ẽplm artẽ fiat emplastꝛum solidũ. Quarta forma est fomẽtũ admiſtratũ cũ spõgia vel acia fili crudi vel lana succida carpinata cuiꝰ hec sectꝛ forma. ℞. camo. melliloti abſinthij roſaꝝ ſtichados. aã. M. ʒ. ſeminis fenugreci ſemis lini aã. ʒ. ʒ. ß. mellis. ʒ. iij. anthos. M. ʒ. ſappe. li. ũ. cũ aqua ſufficiẽti ℨ parũ vini odoꝛiferi bulliant vsq; ad cõſummationẽ tertie partis ℨ vtere cũ igenijs iã dictis ſup mẽbꝛũ doloꝛoſum vulneratũ ad ſedãdũ doloꝛẽ in materia frigida: ℨ mixta etiaꝫ cum aliquali caliditate. Quinta forma q̃ multũ ꝙ aduerſus doloꝛẽ a frigiditate aeris cãtũ in vulneribus erit oleũ magiſtrale qõ ſic fit. ℞. olei ipericonis olei camo. anetini. aa ℈ ſpica. aã. ʒ. ß. agripe ℨ dialtee. aã. ʒ. ʒ. olei vulpini. ʒ. ℨ. anthos ſiue muſcate matricarie ſanſuci ſiſchados. ana. M. ß. verminum terreſtriũ lotoꝝ cũ vino. ʒ. ũ. radicũ enule cõtrite radicũ ebuli aã. ʒ. ʒ. bulliať omnia ſimꝫ cũ bochale ſiue pinta media vi odoꝛiferi ℨ ciato vno ąꝫ camo. et ſaluie vſq; ad cõſumptionẽ medietatis vini ℨ aquaꝝ deiñ colenť ℨ foꝛtiter exprimanť et itẽ bulliať vſq; ad integram vini et aquarũ cõſumptionem. Cui ebullitioni addanť terebẽtine clariſſime. ʒ. ʒ. ß. ℨ itẽ bulliant paꝝ ℨ vtere oleo actualiter calido cũ pãnis calidis faciatis ſup mẽbꝛo: ąꝫ ꝙ intenſum ſit me dicina ℨ etiã ad dolorẽ ſpaſmo nicẽ ſit. Iſta auxilia amice valẽt ad ſedãdũ vnũquẽq; doloꝛẽ hꝰ dictaꝝ materiaꝝ cũ domeſtica loci ꝓfoꝛtatiõe dico ąꝫati tẽdẽti i viã reſolutiõis hec auxilia

valere ꝙ intẽtiõe iã dicta i viã maturatiõis tendere videãtur: tunc maturari dꝫ maturatione tradita ſuis ꝓꝛijs capꝫis i copioſa nꝛa. Si ℞ facta eiꝰ maturatione aperiať iuxta doctrinã tradităꝫ capꝫo de exitura groſſe cutis. Et ſi ℞ digerať mũdificaꝛ ſi carneť ℨ cicatrizeť. Si colericꝰ curõnibꝰ colericoꝝ. Si ſanguineꝰ ſanguinolẽtoꝝ. Si flaticꝰ ąꝫa flamaticoꝝ tracteť ſigillatim ſuis ꝓꝛijs capitulis in copioſa nꝛa traditis. Uñ ne ceſſitate vꝛgẽti illuc recurras.

¶ Cap. de vulnere venenoſo et de punctura venenoſoꝝ ℨ de vulnere cauſato ab inſtrumento nominato la bombarda ℨ de remotione ſexti digiti: et de cura ipſius et membꝝ amputati manus vel pedis.

Dꝛimꝰ in copioſa nostra capꝫo propꝛio q̃ vngues et dẽtes animaliũ: vt medici aſſerũt practicãtes nũq; a venenoſitate aliqua ſpolianť et ſimiliter vulnꝰ ab inſtꝛo ꝓnominato cãtuꝫ rõne pulueris de aliqua venenoſitate particip̃are vť. Et ꝓpterea ipoꝝ curatio nõ differt niſi ſim maioꝛẽ et minoꝛem venenoſitatẽ eoꝝm vulnerum earũq; puncturaruꝫ. Ideo capꝫa eoꝝdẽ alternatim videantur. Ueniẽdo deniq; ſigillatim ad breuem curationẽ iſtoꝝm: dico quod ſi vulnꝰ venenoſum fuerit ab aliquo eã: aſino: ſimia: cane: aſpide ℨ curꝛẽtibꝰ eoꝝ curſu: tũc ſi aſpide vel cane rabido affuerit ꝓꝛ ligato mẽbꝛo ſtricte in ſuperiori parte cũ ſtrincha vel alio ligamine ne venenoſitas coꝛ petere valeat vulnus cãdenti ferro ſim longitudinẽ mẽbꝛi ąpliceť. Succeſſiue deiñ ſtati locꝰ oleo ſãbucino feruẽti i q̃ paꝝ tyriace ſaťaffuerit locꝰ cauteriꝛatus itẽ decoquať q̃ fcõ ſtati ligatura auferať. ℘ſtmodũ ſcabioſa cõtrita cũ butiro ℨ cepis in furno decoctis vitelliſq; ouoꝝ ſup mẽbꝛũ more ẽplí cũ folio caulino nigro ꝙponať circũ iacẽtes ptes liniẽdo cũ tyriaca: aceto: ℨ terra ſigillata ℨ hoc vſq; ad ſeptimũ faciẽdũ ẽ: trãſacta ſeptia digerať locꝰ cũ iſto digeſtiuo. ℞. terebť. clare. ʒ. ũ. ſucci ſcabioſe. ʒ. ʒ. bulliant vſq; ad ꝓſummationẽ ſucci: deiñ addať vitellũ vniꝰ ouiꝰ. Fcã digõne mũdificeť locꝰ iſto mũdificatiuo. ℞. tereb. ʒ. iij. ſuc. apij. ſuc. ſcabioſe: ſuc. abſinthij. aã. ʒ. ß. bulliať ola ſimꝫ vſq; ad cõſummationez medietate ſuccorũ: deiñ addăť farine lupinoꝝ. farine lẽtiũ bñ cribellate aã. ʒ. vj. ſarcocolle. ʒ. v. croci. ℈. ʒ. Cũ q̃ locꝰ mũdificatꝰ fuerit ꝙ eiꝰ incarnatiõe addanť huic mũdificatiuo mirre aloes aã. ʒ. v. demũ ꝙ ſua cicatrizatiõe vnguẽto de minio ℨ ąꝫ aluminoſa ac puluere cicatrizatiuo habitꝫ. c. ō additionibꝰ ꝓcedať. Ueꝝ ſi vulnꝰ ſimili illatũ fuerit ąplũ tũc coctura ꝑdicti olei cuꝫ tyriaca erit ſufficiẽs ad cauterizãdũ locũ. Si ℨo vulnꝰ cãtũ fuerit ab inſtꝛo iã dicto la bõbarda: tũc cauterizatio fieri dꝫ cũ oko ſambucino vť oleo de ſeie lini tãtũ mõ. Succeſſiue deiñ tribꝰ diebus ipleať vťnꝰ cũ vngõ egyptiaco ōſcriptiõe nꝛa ordiato ſine arſenico: capꝫo ō additiõibꝰ ponẽdo ſiť oi die ſup totũ mẽbꝛũ ꝓp piculũ cãcrenoſita-

tis future plurib⁹ dieb⁹ ēp'm infrascriptū. ℞. farine fabarū: farine ordei farine lupinorum ana.li.ij. succi absinthij: succi apij. succi scabiose aā.ʒ.ij.cū sapa sufficiēti ꝛ liriuio barbitōsoris bulliāt ola fiāt vsq; ad spissitudinē solidā ꝛ vtere p itētiōe iā dicta vsq; ad q̄rtūdecimum vel pl⁹ si op⁹ fuerit et vsq; ad q̄rtū ponaꝝ p̄dictū vngm̄ egyptiacū. Deiñ loc⁹ mūdificetur incarneť ꝛ cicatrizeť: put superi⁹ dictū fuit. Utilissimū est q̄z sumere poculū descriptū.ca.de additiōib⁹ aduersus morsurā aspidis: ꝛ canis rabidi multis dieb⁹. Cetez de remotiōe sexti digiti ꝛ curatiōe man⁹ āputate mō aliq̄d ē dicēdū. Et prio amputato rasorio bñ incidenti sexto digito in iuctura ꝛ manu āputata: vel merito instītie: vl occasiōe alicui⁹ rixe ptin⁹ sine aliqua tpis intermissione loc⁹ oleo cōi cū modico terebētine in quo sint ɔcocti lūbrici terre optime cauterizeť. Deiñ digerať loc⁹ digestiuo cum p̄dicto oleo terebētina ꝛ vitellis ouoz ꝓfectio parteſq; circūiacētes i supiori gte fasciēť cū oleo magistrali ꝛ sparadrap habito in ca. de vulneť neruoz i cā sedādi dolorē spasmosū ꝛ aāpationē phībēdi. Cūq; sanies i loco generata fuerit ꝛ opatio cocture escharosa remota fuerit: tūc locus pp et⁹ sensibilitatē mūdificeť cū isto mūdificatiuo domestico. ℞. terebētine clare. ʒ. vj. succi plāteginis. ʒ.ij. aq̄ ordeacee ciatū vnū sirupi ro. ʒ.ʃ. bulliāt ola fiāt vsq; ad ꝓsumptionē aq̄ ꝛ succi: deiñ colenť cui colature addantur farine ordeacee bñ cribellate. ʒ.ij.ℓ. vitellū vnius ouī sarcocolle.ʒ.ij. Reliquū ꝙo curatiōis vez ꝓ icarnatiōe ꝛ cicatrizatiōe ingnijs iā dictʒ ꝓcedať. quaꝛ aūt regēdi sūt q̄ p̄ctura vl morsura venenosoz laborāt i cōestione ꝛ potu i aſſūptiōe poculi bezardici ꝛ i alijs intētiōib⁹ suis ꝓprijs capitulʒ ō morsura aspidis ꝛ p̄ctura venenosoz i copiosa nr̄a lati⁹ locuti sum⁹: q̄re p tua necessitate illuc recurre.

¶ Ca. de vulnere causato a sagitta: telo: vel cōsimili istrumēto: et de extractiōe sagittarum cura istius vulneris.

Licet de negotio ca. proprio i copiosa nostra sufficienter meminerim tñ ad āplioꝛē doctrinā p̄fati capi: ꝛ p̄sentis opusculi nr̄i demū extractiōis sagittaꝝ: et de cura vulneꝝ earūdē in p̄ri sermone iterū ꝓtractare decreui. In primis añz ad principale ꝓpositū accedam⁹. Dicim⁹ qđ sagittarū ꝛ telorū varia ꝛ diuersa sunt gña scōm q̄ diuersis nationib⁹ fabricanť: q̄dā em̄ sunt barbulate cū quadā vacuitate in qua ligneū sagitte fabricato res intrare faciunt. Alie sunt q̄ in vna extremitate sunt ad modū parue sagitte. Et i alia extremitate sunt ad modū claui intrantis extremitatē sagitte: et ista specie vtuntur frequētissime mahumetani ꝛ turci aduersus xp̄ianos: qñ cū eis bellum maritimū agūt. Sūt etiaz de telis: alia sunt cum cuspide ad modū: fusi cū quo mulieres filū filare solēt. Alia ēt quadrata: ꝛ alia trigulata sunt ꝛ dētata: ꝛ alia triāgulata sunt ꝛ dentata ꝛ alia oib⁹ sagittis et telis. Et magis periculosa est sagitta barbulata ꝓpter difficultatē extractionis ipsius sine lesiōe venarū: neruoz ꝛ arteriaꝝ qñ i istis locis euenit. ꝓtingit siꝛ magis tediosa ꝛ difficiliōr ad extrahēdū ꝓpter sui tenuitatē est sagitta turcoz ꝛ mahumetoz. Ubi vero nēdo deinceps ad ingeniū extractionis dictarū sagittaꝝ eorūq; teloꝝ. Dico q̄ si sagitta vel telū cuiuscūq; ꝓditionis seu nature fuerit in loco vbi nec tenaculis nec istro fabricato ad modū rostri gruis extrahi non possit tunc si vulnus fuerit strictū: nisi periculū manifestū alicui⁹ incisiōis: venaꝝ: neruoz ꝛ arteriaꝝ ꝓhibeať statim ferro i p̄ma die vel scōa subtili ingenio ampliādū est deinde cū tenaculis vel alio instro ꝓportionato ad sagittā capiendā ꝓ posse extrahať. Iz opinio reperiať quorundā antiquoz ꝛ modernoz q̄ laudāt potiꝰ locū vulneratiōis mollificari digestiuis medicaminibus ipsamq; sagittā cū attrahētib⁹ ad exteriorē partē ꝓuocare. qđ in rei veritate saluo ꝛ pace nō sine eminēti mortis egrotātis periculo aut saltē aāpandi locū fieri pōt retardare est per multos dies extractionē sagitte ꝛ dimittere vt natura vna cum remedijs foras ipsam expellat cū i quacūq; parte corꝑis p̄sertim neruosa sagitta infixa parata sit dolorē vehemēter causare rectā q̄nz ipediēdi curationē cā est ea de cā vt dicē dum vtilissimū esse vt prefatus dolor ꝛ aāpa ꝛ alia accidentia q̄ solēt euenire vulneri occasione nō extracte sagitte nō eueniāt ipsam sagittā extrahere quāto citius fieri possit qr nisi remoneať sagitta mēbrum a quo est infixa in prenotatis accidentibus minime carere possit. Cum dolor sit sensibilitas rei contrarie mēbro: res aūt cōtraria ipsi mēbro vulnerato est ipsa sagitta ergo nisi remoueať sagitta non securať mēbrū a nocumēto doloris aāpatiōis ꝛ spasmi. Quāto igiť citius ratiōibus antedictis vt celeberrime in copiosa nostra ꝓ nos disputatū fuit extrahiť telū seu sagitta: tanto securius ꝛ melius fuerit ad hoc vt accidentia prenominata nō eueniāt. Sagitta reuulsa si non fuerit venenosa sufficit tūmodo vnica vice ferventi oleo sambucino vl camomillino vulnus decoquere deinde digestiuis medicaminib⁹ vsq; ad perfectā digestionē transire necesarium. Reliquum vero curationis tracteť ꝓnt capꝰo de vulnere carnoso aut neruoso si fuerit in neruis dictū fuit. Uerū si predictā sagittam venenatam esse reperies q̄ de facili cognoscitur per tumefactionē loci tendētem in viam nigredinis aut liuiditatis tunc totam venenatam carnē candenti ferro vtere vtilissimum est parteſq; circūiacētes scarificare ꝛ sanguisugas imponere necesarium est vt sanguis extrauenatus extrahatur. Super totum mēbrū q̄z emplastrum de farinis q̄ aduersus cācrenam facit imponať vulnus deinde ꝓ remotione escharе ab igne causate cum mūdificatiuo carbunculi habito. c. de additionibus curandum est: hoc totū dico venenositate interfecta. Nā si dubitaueris adhuc de aliqua venenositate. tūc vngūtum egyptiacum qđ aduersus cancrenā valet per me ordina-

tū. c. iā dicto administrare vtilissimū est. Si vero post cauterizationē nulla tibi amplius erit dubitatio de aliqua venenositate: tūc nō mō cū mūdificatiuo p̄dicto: vel butiro vel digestiuo de terebētina casum eschare p̄ curare poteris: remota eschara vulnus curāt curōne alioz vulnez. Et qz cōtingit sepenūero sagittā in osse p̄m profundari. ita q in extractiōe ipsi⁹ opere p̄tiū est locū vulneratū triangulari incisiōe ampliare. Deinde terebello nr̄o seu trapano ad p̄ fozādas ossiū capitis tabulas i loco sagitte p̄fozare vtilissimuz est p̄fozatiōe p̄funda vt hinc de mouēdo trapanum nūc a dextris nūc a sinistris manū icliнādo sagitta vna cū osse circulato a p̄fato trapano facili⁹ exire valeat vel extrahāt facta p̄fozatione p̄dicta cū tenaculis aut alio instr̄o fim q melius tibi videbit si opus fuerit. Uez si p̄dicta sagitta cum barbulis esse reperiāt. si fuerit in aliqua parte corporis vbi sine periculo ex parte opposita loci vulnerati extrahi possit extrahāt: deide ab vno orificio ad aliud tela limatis leni amplitudinis vnius digiti: z lōgitudinis q̄tū erit necesse illinita digestiuo de terebē. vel de oleo ro. quotidie vsq ad septimū i ponāt postmodū cū tinta ab vtraq parte i posita melle ro. aut mundificatiuo de sirupo ro. illinita vsq ad perfectā mūdificationē p̄cedāt. Si aūt p̄dicta sagitta ex parte opposita aliqua iportūti cā extrahi nō possit: tūc subtili ingenio z maxima cū dexteritate barbule a carne ferro dividant. Deiñ p posse capiāt sagitta cū aliq instr̄o canulato q intra se p̄dictas barbulas cōtinere valeat ipsāq sagittā extrahere. Sitq instr̄m p̄dictū ad moduz rostri gruis intus aliquātulum artificiose dētatū z canulatū. Assi sagitta aut telū intrauerit mēbrū adeo p̄funde q medic⁹ sagittā infixam nec videre nec digitis sentire valeat: tūc statim semitā eozūdē speculo argēteo p̄quire re necesse est ad hoc vt cognoscāt an sagitta vl telū fuerit cū ligno vel sine: nā si cū ligno vt superi⁹ dixim⁹ si vulnus nō fuerit amplū ferro ampliandū est: cū cautela tñ ne nerui arterie z vene ledant deinde cū instr̄o p̄portionato vez tenaculis aut rostro gruis cū dexteritate extrahāt. Si vero sagitta aut telū fuerit sine ligno: tūc terebello inuersato cū cuspide ad modū sagitte intrāti vacuū teli fozas extrahāt: z si telū fuerit in aliq̄ particula corporis adeo p̄funde infixū q aut rōne nerozuz venaz atq arteriaū aut rōne nobilitatis mēbroz p̄cipaliū incisio ad ampliādū vulnus fieri nō possit: tūc cū digerētibus z relaxātib⁹ p̄cedendū est. Ut dimus eñ interdum nōnullos gestasse ferrū sagitte in vacuo vētris p multos annos z tandē natura terminauit ipm ferrum ad inguē p viā exiture. Idē facit de pila plūbea ab instr̄o q Loschiopeto nuncupāt put vidimus in tēpestate nr̄a in illo strēnuo z peritissimo armoz duce Augustino de cāpofregoso: q dū ab eodē instr̄o in superioribus partib⁹ corporis vulneratus fuisset post multos annos natura terminauit sup cauiculā pilā plūbi iā p multos annos

ab eodē instr̄o delatā. Deniq z predixim⁹ varia sagittaz z telorū gña reperiunt quoz diuersitatē p̄pter lōgā narrationem p̄termittā. Et p̄pterea lz ab Albu. multa p̄numerent instr̄a ad tela z sagittas extrahēdū: tñ q vtiliora z p̄optiota p negotio isto esse reperiunt tibi fili nunc describā q p̄time septē sunt forma marū quaz. Prima forma sunt tenacule maiores: mediocres z minores. Secūda forma sunt istra fabricata admodū rostri gruis q p̄t esse multifaria p̄ut necessitas extrahēdi sagittas postulabit z p̄ut ingenio p̄udentis chirurgici videbit. Tertia forma vocāt terebellum torculare duab⁹ partibus fabricatū intus vacuū admodū cāne in summitate vt p̄dixim⁹ cū cuspide dētata intusq ferrū hīs rotūdum eiusdē lōgitudinis cū cāna qō sursum torculariter ducendo cuspidē seu pūctā terebelli aperire seu ampliare facit. Quartum instr̄m sīr est fabricatū vt tertiū sine cuspide: reperit tñ in summitate esse p̄fozatū vt sagittas turcoz intrare valeat z sursum torculariter ascēdendo animā ferri quā intus hz caudā sagitte caperevaleat stricte adhērēdo cū sagitta. Quintū instr̄m est terebellū dentatū admoduz serre z canulatū: z de hac forma ca. de fractura cranei vbi de nouo corpore instrumētoz tractamus mētionē fecim⁹. Sexta forma sunt velut nouacula ad ampliādū vuln⁹. Septima forma sunt terebella ad euacuādū lignū q sepenumero in telis remanere solet. Squirille autē z spine extrahunt inducendū in eis interdū sanie z interdū cute aliqualiter incidendo: q aūt inducant saniē aliqñ sunt digerētia mollificātia: z ista p̄ueniūt in p̄cipio. Cūq sanies gñata fuerit: z spina fozas cū sanie minime exire videat tūc interdū medicamina ad mundicatiua medicamina administrare ad maiorē saniei attenuationē necessariū est velut sunt trocisci de minio aut puluis nr̄ carnis superflue remotiuus. De sagitta vero q intrauerit aliqō mēbroz p̄cipaliū nolo vt nōnulli fecerunt sermonē multū me esse plixū cū maioti p parte in ei⁹ extractione citio moriunt. Igit qñ sagitta ad p̄dictū locū attigerit facta p̄fozatiōe de eius periculo p̄sectaq p̄sultatiōe p̄ vtero cū infirmo de suis pctis culpā agendo tunc cū dexteritate extrahāt sagitta. Et si in capite fixa fuerit curāt curōne fracture cranei. z si in alijs locis fīr curant curatione propria dictorum locoz.

¶ Viso de extractiōe sagittarū per varias instr̄oz vias: modo videndū est que auxilia localia extrahentia faciunt ad expellēdas sagittas z ola fīra in membro. Et p̄io dixerūt sapientes q succus radicū cāne incorporatus cū fermento recēti terebēti na z armoniaco capitibusq lacertarū cōbustis z subtiliter pistatis z more emplastri sup̄ loco impositus oē fixum in membro ad exitū mire inducit. Itez ad eādē intētionē vz infrascripta medela. R. diaquilonis magni descriptione nr̄a ordinati. ʒ. iij. armoniaci serapini bdelij galbani. aā. ʒ. vj. succi radicum cāne. ʒ. x. tereb. picis naual olei de semine lini aā. ℥. ß. oibus ad ignē liquefactis addant farine

tritici.ʒ.v.fermēti recentis.ʒ.
x.olī sābucini.ʒ.vij.misce z vte
re eo moze ceroti p itētōe iā di
cta qz eiꝰ opatio est mirabilis.
¶Finit liber.ſ.de vulneribus.
¶Incipit liber scōs de apatibus in vniuersali.
¶Cap.ſ.de cura apostematuz calidoꝝ et frigidoꝝ.

AUxilia q̄ amice repcutiunt in pncipio vsq; ad augmentum apata calidaz frigida z q̄ siꝛ resoluunt z maturāt eoꝝ cōpositiones.c.ō additionibꝰ celeberrime diximus:quare ad illud si op fuerit recurre.Uñ cōsecuta maturatiōe locꝰ iuxta doctrinam traditam in copiosa nr̄a capło de exitura grosse cutis incidēdus est.deinde si colericū apa fuerit digerātur digestiuo colerici apatis.Si sanguineū digerat digestiuo sāguinei:z si flegmaticū digestiuo flegmatici digerat:z p digōne istoꝝ apatū.et de mundificatiōe eoꝝ capło ō additionibꝰ suas ppias receptas magnifice pfecimꝰ.vñ p intētiōibꝰ iā dictis i necessitate illuc recurre.Celebrata digōne z mūdificatiōe locꝰ infrascripto incarnatiuo incarnādꝰ est. Rē terebēthine clare.ʒ.iij.sirupi ros.mellis ros.aā.ʒ.vj.succi plātā.ʒ.ß.bulliāt oia siꝛ pax:deiñ addanꝫ qñ auferꝫ ab igne statī thuris sarcocolle mirre aloes. aā.ʒ.ß.farine ordei farie lētiū farine fabaꝝ.aā.ʒ.iij.misce et vtere isto incarnatiuo i sanguineo z flegmatico apate dū intētio erit icarnandi. In colerico autem incarnatiua medicina non sine suspitione malignādi locū administrat put per nos disputatū fuit in copiosa nostra libro de vlceribus in vniuersali.Et ppterea in colerico vlcere alternatiua auxilia discrasie colerice necessaria sunt.Jō vnguētū de minio cū succo plantaginis z solatri et vngīo de tutia ōscriptōe nr̄a vngīo albū cāphoratū i vlcere p hac intentiōe vtilia sunt.Uñ ad ppositū nr̄m Auic.dicit q rectificatio male cōplexiōis calide i vlceribus inducte causa est curationis vlceꝝ.Cōsecuta deniq; incarnatiōe z administratione auxiliꝫ antedicti locꝰ sigillādꝰ est.Et ad hanc intentionē vnguētū de minio z vngīo ō basilico z minoris z maioris recepte cū lotiōe aq̄ aluminꝫ z puluere cicatrizatiuo summe pduire videnť.De q̄bꝰ oibꝰ ca.de additiōibꝰ mētionē fecimus.
¶Ca.de pustulis malignis vel sunt sunt carbūculi:ignis pstcꝰ: z forūculꝰ z de eoꝝ curatione.

DIximus i copiosa nostra capitulo proprio in curatione carbunculi z altoim z vniuscuiuscq; pustule veneno.q nulla certior nullaq; melior curatio est q̄ statim venenositatē carbūculi cādēti ferro extinguere:aut loco ignis ipsam venenositatez aliquo medicamine acuto interficere.Deinde ad vniuersalia reuertēdū est.Et ratio cur ista pticularia antecedant vniuersalia est qz venenositas carbūculi ñ patiť iducias q̄n statim nō interficiatur medicamie acuto aq̄ vniuersalia oia auxilia administrentur a medicoꝝ ppterea boni z experti practicātes statiz labo rāt facta flobothomia pria vel fecūda die(vt infra circa mortificatiōe carbūculi vniuersalia nō pretermittēdo vez venam lateris dolorosi vbi est carbūculꝰ incidere vt sanguis vntoxicatꝰ ad locū carbūculi attrahatur) laudarū:et nullatenꝰ ex latere opposito fieri dzvt nōnulli fieri iusserūt ne venenositas sup mēbrū pricipale attrahať: vt de hac.ppio in copiosa nostra pnos disputatū fuit.Siꝛ purgatiōes cū aliq̄is virtute bezoardica vt Anto.gaineriꝰ capi.p pio testatꝰ ē egrotāti ppinādē sunt.Circa etiā confortationez cordis auctores epitimatibus cordialibus laborare iusserūt: ꝑtutē q̄z manu tenere bonis nutritiētibꝰ cibarijs pfecto laudauerūt:nā vt Aui.testatꝰ est ca. de febre pestilentiali.illi q̄ viriliter agūt in cōfortando fortaſse euadūt.Raſ.similiter dicit q laborantes ppea hac passione ad comedēdum aliq̄d sunt cogēdi.Uentrē sup largū detinere enematibus necessariū ē.Redūdo deceps ad pncipale ppositū nr̄e curōnis localibꝰ facietē.Dico q̄ psecuta mortificatiōe carbūculi casus escharepcurať administratione mollificantiū velut sunt empła maturatiua:butirū:axungia et digestiuū de terebentina remota escharе p eiꝰ mūdificatione mūdificatiuo carbūculi pcedēdū est.siꝛ locꝰ incarneť z sigilleť curōne vlceꝝ.Unū sup medicina maturatiua z attractiua cum fortitudine est notādū vz q nullo mō medicꝰ dz pſumeť farmacha saniētia sup carbūculū imponere:nisi prius interfecta carbūculi malignitate z venenositate:nec etiā attractiua auxilia fortis attractiōis ppiare dz ab
iā dictā venenositatis mortificationē:nā vt Cor.cel.c.de cancrena ffert.Dū malū serpit me dicamina saniei gñatiua exhibēda nō sunt:qz esset addere putrefactionē putrefactiōi cū egri tudo mēbrū q̄z cito putrefacere paratissima sit z humectatio sit mr̄ putrefactionū:vt Arist. li.metaphy.testatꝰ est.Et ppea aduertens super hoc optimus Frā.de pedemōtevir in pfessione medica autozitatis non parue cap.de altoim exīsse i cura carbūculi nō mortificationē curationē maturātiū medicinā saniei pductiuā administrari pohibendo subuerit autozitate z rōne iā dictis.Siꝛ etiā non dz medicꝰ attractiuā medicinam fortiz attractiōis sup curbūculū administrare in pncipio stante malignitate carbūculi qz esset addere malignitatem malignitati:et venenositatē venenositati vt dñs Theodoricꝰ.c.ppio refert.Et ppterea male agunt ex isto latere chirurgici q̄ ēpła attractiua z piperata pfecta cū armoniaco seraphio z alijs simplicibꝰ fortē ꝑtutē attractiuam hñtibꝰ in maturādo carbūculū administrari iusserūt:ōre vt auxilia carbūculi tibi pōptiora sint nūc eoꝝ formā prim describā:z partim connumerabo eaque faciunt ad proposituz sue curationis sunt vtiq; formarum quindecim.
¶Prima est vnguentum egyptiacum descriptione nostra cū arsenico ordinatum.
¶Secūa est aqua de arsenico et sublimato aduerſ notificationē carbūculi descripta vna cuz predicto vnguento capi.de ad

Cor. cels
celsus
Arist.
Frā. de pedemōte

ditionib⁹. Tertia est trocisch⁹ de minio. Quarta est ruptoriuz de capitello. Quita ē cauterizatio fcā cū igne: ista oia ꝓferunt ad mortificationem carbūculi. Sexta ē vitellū oui cū sale ꝛ scabiosa mixtū ꝛ ꝓssatū. Septima est mūdificatiuū de apio. Octaua est icarnatiuū de sarcocolla terebētina melle ro. ꝛ succis herbarū ordinatuz. c. de additionibus. Nona est vngm̄ de minio. Decima est aq̄ allumino sa. Uñecima ē puluis cicatrizatiuus ad cicatricē iducēdā. Duodecima est caulis niger ꝓritus cū sale et valet ad ignē psicū i ꝓncipio et augmento. Decima tertia est q̄ sit rvz aduers⁹ ignē psicū: et sic fit. ℞. rosarum arnoglosse maluarū lentium ordei mundi. añ. ℥.ij. medule panis furfuracei. lib. ℈. balaustiarum: myrtynoꝝ. añ. ℥.℈. bulliāt oia sic cū aq̄ sufficienti vsq; ad fabaꝝ et ordei cocturaz: deiñ pistenť ꝛ cribellenť: q̄ cribzature itez bulliāt paruz. q̄ fcō addak olei ros. et myrtini. añ. ℥.ij. cere alb. ℥.j. ℈. misce. emplastruz q̄z de duob⁹ pomis granatis ꝛ lini mētū i mortario plumbi ꝓfectū ambo descripta in copiosa nr̄a capło de igne psico ꝟscriptiōe nr̄a ꝓ hac intētione summe ad propositum faciunt.

¶ Capitulū de cura fozunculi.

Ista breui carbūculi et ignis persici curatione in antecedenti. c. Modo videnda sunt auxilia que conueniunt pro maturatione fozunculi deinde que f..ciunt pro eius purgatione et sanatione. Et breuiter ad principale propositum veniendo. Dixerunt sapientes quod triticum in aqua decoctū cū radice liliorū albozum folijsq; maluarū ꝛ pistatū cū pignedine porcis forūculū potenter maturat. Ad eādez intētionē ꝙz infrascriptū empłm ℞. radicuz altee capitū liliorū. ana. ℥.iij. triti. ℳ.j. foliozꝝ malvaꝝ. ℳ.ij. bulliāt oia cum brodio carnis: deiñ pistēť ꝛ cribellēť ꝛ i ꝟocctōe cū farīa triticī: ꝛ ꝓdicta cribzatura ad ignē fiat empłz solidū. Cui addak ſ fine coctura butiri pinguedis porcine olei cōis ana. ℥.j. ℈. vitella vnoꝝ. onoꝝ croci. ℈.j. ꝛ iterum bulliāt paꝝ. Fomētare q̄z locū ꝛ epitimare cū decoctiōe ꝓdictarū rerū i cā sedādi dolorē ꝛ maturādi locū ꝓsentaneū remediū est. Fcā maturatiōe fozūculi ꝙ purgatiōe ꝛ mūdificatiōe materie grosse absterſiuū de apio ꝛ diaq̄lō magistrale. ꝟscriptiōe nostra accōmodate administrantur. Sik vngm̄ de minio in cā sanandi ꝛ cicatrizādi fozunculum optima est medicina.

¶ Capłm de cura scrophularū nascentiarum frigidarum.

Nascentia ab humore flegmatico cauta resoluitur et maturatur auxilijs habitis in vtraq; intentione. c. de additionibus: quare pro tui necessitate illuc recurras. Maturato apostemate aperiatur si apostema fuerit magnum incisione exquisitissima. Deinde tribus aut quatuor diebus locus digeratur digestiuo de terebentina. Consequenter mundificetur profunditas vlceris vnguento mixto aut puluere nostro per multos dies deinde purificetur. iterūz locus cum

cum absterſiuo de melle rosa. Cuiuſq; locus mundificatus esse ſentiatur tunc incarneť cum in carnatiuo ꝟ mirra et sarcocolla habito capit. de additionibus. Demū pro integra sanatione vnguetum basilicum magistrale ꝛ aqua aluminosa administrare sufficit.

¶ Misa curatiōe nascentiarum frigidarū modo cura scrophularum ꝛ glandularuz nodozūq; tractanda est. Scrophulaꝝ glādularūq; curatio duplex eē videť. Una ꝑ incisiōe perficiť ꝛ hec quidē curatio est breuioꝛ et minozis doloꝛ: q̄n fieri possit sine leſiōe venaꝝ ꝛ arteriarum q̄z curō q̄ medicaminib⁹ acutis efficitur. Q̄n aūt scrophule vel glandule reperiunť in aliq̄ cozpozis parte puta in gulla collo vehementer cū venis pulsanti bus infiltrate tunc ab eādē curatiōe per viā incisiōis desistēdum est: et loco incisionis viaz resoluriuā aut maturatiuaz petere necessariū ēvñ auxilia q̄re solunť scrophulas ꝛ glandulas nūc tibi describā: que breuiter sunt formaram quinq;. Prima est diaquilon magistrale cū gūmis descriptum ca. de additiōibus. Scōa talis. ℞. armoniaci bdellij serapini oppopōaq; galbani. añ. ℥.ij. succi radicū irios. ℥.j. diaq̄lonis magistralis. ℥.ij. mice ꝛ secundū artez ad ignez fiat cerotum. Tertia forma sic ordinať. ℞. seminis nasturcij. ℥.iiij. se. lini. ℥.ij. bul. omnia simul cum aceto sufficienti vsq; ad fere consummationem acēti: deinde pistentur subtilissime cui pistature addanť radicū altee decocte ꝛ cribellate. ℥.ij. radicum irios. ℥.ß. olei de lilio olei irini pinguedinis anserine añ. ℥.vj. armoniaci dissoluti cū aceto. ℥.j. cere albe. ℥.ij. semis misce ꝛ secundum artē ad ignē parum bulliendo fiat cerotum molle cuius operatio resoluendo scrophulas solennis reperitur. Quarta deniq; forma sunt pillule de euforbio que sic ordinantur. Recipe euforbij agarici trocischati zinziberis ꝛ turbith succi radicum irios aloes epatici masticis. añ. ℥.j. misce ꝛ cum predicto succo ꝛ melle rosarum fiant pillule quatuor quib⁹ singula nocte q..ando vadit dormitum vtatur vna pro vice capiendo diebus continuis exceptis diebus nouitatis lune: et patiens parum cenet. Quinta quoq; est confectio descriptione nostra ordinata ꝟ turbith. cap. proprio; in copiosa nostra quavtatur interdum loco predictarum pillularum ꝛ dosis eius ē coclear vnum ante diez vel post cenam tribus horis transactis sumptum. Si vero via ista contigerit scrophulas resolui non posse. imo viderentur tendere in viam maturationis: tunc maturentur maturatiōe longa que sic fit. Recipe radicum altee radicum lilij albi. ana. lib. ℈. seminis lini. ℥.iij. fo. trapaci acuti ꝛ radicum eius. ana. ℳ.ß. capitum liliozum decoctozum sub pruinis ceparū. simili modo decoctarum. añ. ℥.ij. semis decoquantur radices ꝛ semen lini cum aqua: deinde pistentur et cribellentur ꝛ in decoctione cū farina seminis lini ꝛ alijs iam dictis rebus ad ignem fiat emplastrum solidum: cui addātur in fine coctre pinguedis porcine butyri pinguedinis anseri

ne ana.ʒ.iij.ß.farine tritici.ʒ.ſ. ß.ℨ iterū prius incorporatis ad inuicē omnia bulliant pax cō ſecuta carū integra maturatione locus aperiatur ruptorio de capitellis:deide remota eſchara cū digeſtiuis ℨ loco dulcorato et a malignitate ruptorij remoto radices ſcrophularuz auferantur cum trociſco de minio aut arſenico vel ſublimato ſub iſto ordine admiſtrato vz pforetur radix ſcrophule in medio cū lanceta ℨ in perforatione pone granū vnū arſenicivel ſublimati qꝝ interdum vnica vice facit totaliter ſcrophulam foras exire:et hic ordo arſenici ſeruādus eſt donec cognoueris totā ſcrophule radicē eſſe extirpatā ſemp caſum eſchare pcurando ante reiteratiōē arſenici vel ſublimati:qꝝhoc neceſſariū eſt. Reliquū vero curationis ablata radice ſcrophularū pro ſui nūdificatione incarnatione ℨ ſigillatione procedatur aliozuz vlcerū curatione ſuperiꝰ habita. Uiſa curatione ſcrophularū glandularū ac naſcentiarū frigidarū per viam inciſionis:reſolutionis:ℨ maturationis. De iceps de cura nodozū aliād pꝛtractādum eſt:ℨ in primis cōſiderandum eſt an nodus mellinus ſeu fauniꝰ aut nodoſus ſit nam ſi mellinus ſit pro eius curatione fractura chiſtis tentanda eſt deſup fortiter digito pollice comprimendo. Et ſi via iſta predicta chiſtis frāgi nō poſſe videatur:tunc ad inciſionē trāſeundum eſt ſemper pro poſſe: chiſtim nodi auferendo. Conſequenter intus ad carnem ſquilidam remouendum trociſcum de minio ſemel aut bis tantum imponere neceſſe eſt. Unguentum quoꝝ egyptiacum vel vnguentum mixtum vel pululis noſter pro hac intentione i iſto caſu vtiliter conceditur. Demū remota chiſti ſimul cum carne mala vlcus cum mundificatiuo de apio et aqua aluminoſa curandum eſt. Nodus autem nodoſus aut qui ſapit naturaz carnoſitatis propter periculuz malignitatis cancrenoſe nullo modo pro ſui curatione aliqua inciſione et medicamine acuto tangatur. Sufficit ergo ipſum curatione palliatiua gubernare. Et propterea pro iam dicta intentione vnum de melioribus auxilijs lamina plumbi cū oleo roſato in mortario plūbi diutius deducto ſuper impoſita et faſciata a doctoribꝰ eſſe inducatur. Reſolutiuuz. ſimiliter infraſcriptum cum aliquali mollificatione i iſto caſu ſumme inuaſſe recepimus quod ſic perficitur. Recipe olei roſarū. odozi.ʒ.iij.pinguedinis gallinine pinguedinis anatis:anſerine ana.ʒ.ſ.ſuccī plantaginis ſuccī ſolairi.ana.ʒ.ij. medullecrurium vituli et vaccarum.añ. ʒ.iij.bulliant omnia ſimul vſq; ad conſummationem ſuccoꝝ deinde colentur ℨ in mortario plumbi ducantur per diem naturalez quo facto iterum cum cera alba ſufficienti.ℨ.ʒ.ſemis radicum altee decocte ℨ cribellate ad ignem iterum purum bulliendo fiat cerotum molle cui addantur in fine coctur tie preparate plumbi vſti:ana. ʒ.v.camphoze ſecunduz artem triturate grana tria.et vtere in omni materia cancroſa vbi intentio eſt pallianꝺi et prohibendi vlcerationez cancri futuram.

¶ Capitulum de cura cancrene aſchachilos et eſtiomeni.

CAncrene ℨ aſchachilos curō duplici regimine vniuerſali ℨ particulari perficiꝝ. Regimē aūt vniuerſale completur per dictaz flobothomiā et ventris ſolutionem ac per impoſitionem ſanguiſugarum venis emoꝛoidalibus et partibus circūiacentibus:cancrenate particule dicta in iſto caſu ſit bonorum humorum generatiua et malozū prohibitiua: ſitꝝ in principio aliquātulum tenuis flobothomia vtiqꝝ in principio ex parte oppoſita purgatio quoꝝ minoꝛatiua ante quartam et eradicatiua ante ſeptimū fieri debet vt ifra dicetur:digeſta prius materia cum ſirupo de fumoterre minoꝛiz ō ſucco endiuie acetoſiſqꝝ ſimplicibus cum aquis endiuie fumiterre et bugloſſe:minoꝛatiua q̄dem purgatio talis poteſt eſſe. Ry. caſie diacatholiconis.añ.ʒ. vj.vl.ʒ.ſ.ſi patiēs fuerit fortis nature cuz decoctione communi fiatꝫ potio:cui addaꝰ ſirupi violati.ʒ.ſ. eradicatiua ſimiliter ſic fieri pōt. Ry. caſie diacatholiconis.añ.ʒ.ß.electuarij ō pſilio tamarindoruz .ana.ʒ.ij. cum decoctione communi fiat potio breuis cui daꝰ ſirupi violati.ʒ.ſ.Et nota qꝝ pillule de fumoterre ſimul cum pillulis de reubarbaro i iſto caſu valde accommodantur. Ry. pillularuz de reubarbaro.ℨ.ſ.pillularum de fumoterre minozum.ℨ.ij. cum aqua fumiterre formentur pillule quinqꝝ. Regimen vero vniuerſali adminiſtratione dierum localium perficitur ſque ſunt formarum quinqꝝ. Prima eſt ſcarificatio ſuper loco cancrenato adminiſtrata. Scōa eſt lotio facta cū decoc. lupinoꝝ.li ꝛinio decoctoꝝ. Tertia vngm̄ egip. cuz arſenicoꝝ ſine arſenico deſcrip. noſtra ordi. Quarta empḱm de farina fabaꝝ ozoꝛta. bij ℨ ordeacea confectum cum lixinio ſucco abſinthij ſirupo acetoſo. Quinta eſt defenſiuuz confectum cum aceto:terra ſigillata et boliarmeno. Iſta omnia debent adminiſtrari i principio vſqꝝ ad extinctiōez cācre ne ℨ aſchachiles ordie iſto vcz cum videris membruz in viaz cācrenoſitatis aut ad cancrenā deuentū eſſe tūc locus ſcarificādus eſt ipſum lauādo cū p̄dicta decoctiōe aut cū lixiuio aut aceto vl aqua baurachina quo facto partes circūiacētes ſane liniāt defenſiuo de bolo predicto:locꝰ quoꝝ putridus vngnē to egiptiaco quotidie viſitetur. Caſum eſchare molientibus interdum procurando vt nociuum a ſanatiuo ſeparetur. Cuꝝ feceris cadere ordinez vnum huiuſmodi eſchare tunc reitera vnguentum egiptiacum toties quoties cancrene et aſchachilos coꝛruptionem interfectam eſſe cognoueris. Cum autez coꝛruptio extincta fuerit quod cognoſcitur p̄ preſentiam ſanioſitatis bone,ℨ naſcentie carnis viue:tūc cū mundificatiuo ō apio vlcꝰ mūdificādū ē ℨ ſi opꝰ fuerit ſuis loco ℨ tpe icarnet locꝰ incarnatiuo de ſarcocolla. Demum reliquū curationis cum vnguento de

minio ⁊ aqua aluminosa persiciat. Ceterū si cōtigat q̄ dispōista ad vlteriorē deueniat putrefactionē vel estiomenicā dispōnē: tūc cū auxiliis antedictis p̄ vera ⁊ integra curatione nō est
Auicē. p̄cedēdū: nāvt Aui. c. p̄rio tetatus ē dicēs cū accidit putrefactio i membro tūc nō expellas cū incisione ⁊ cū sumptione medicinaruz q̄m magnificatur eiꝰ malū: quasi dicēdo q̄ cū mēbrū estiomenatū esse reperies q̄ nō debes tūc esse cōtētus ferro carnem putridā remouere: nec ipsam medicamie acuto anferre: q̄z cuz egritudo ista sit ⁊ carnis neruiz ossis integra putrefactio ō p̄cedere tm̄ in remotiōe carnis ⁊ nerui sine remotione ossis nō esset malū extiguere: ſz ip̄z potius augmētare putrefactionē ossis amputare permittēdo. vñ necessariū est membrū in tali dispositione estiomeni interfanum ⁊ corruptuz ferro amputare: ⁊ hmōi etiam opinionis i
Cor. uenitur elegātissimus Cor cel. ca. p̄rio dicens. Solet nōnunq̄ in hac ferocissima egrotatione parū auxilia proficere egrotāti: sed nihilominus is cancer serpere iter q̄. ſ. auxilia ſz mirabile remedium sit ymicum tm̄ est vez vt cetera pars corporis tuta sit mēbrū q̄ corruptū a vitiatū est integre amputetur ne pars sincera trahat. Cōsecuta deniq̄ loci amputatione et cauterizatione: vlcus sicut cetera adusta p̄o sui digestione tractandum est. Similiter etiam in ceteris alijs intentionibus p̄o mundificatione ⁊ incarnatione ordine antedicto in cura cancrene procedatur. Reliquuz est vt si aliqua caro superflua q̄ oziri solet in isto casu oriat: tunc p̄ eiꝰ remotione vnguentū mixtū aut puluis nr̄ carnis supfluere motuus aut vnguentum apostolorum tesili accōmodate conceditur.

¶ Finit liber. ij. de ap̄atibus.

¶ Incipit liber tertius de Ulceribus in vniuersali.

¶ Ca. primū de malignoꝝ virulētoꝝ formicosoꝝ ac corrosiuorum vlcerum curatione.

CUm vtiq̄ fili mi Alui sine vlcera p̄ noiata in mā ⁊ accidētibꝰ eoꝝ adinuicē paꝝ differre Auiceꝝ videant vt Auic. c. p̄rio in eoꝝ curatiōe nobis demōstrauit dicēs. Cura malignoꝝ corrosiuoꝝ ac virulentorum vlcerū est q̄ efficit̄ administratione exsiccātium ⁊ iptican tium cū ifrigidatione. Idcirco sub eodez capitulo eoꝝ curatio tractabitur. In primis itaq̄ remota eoꝝ malignitate ⁊ virulētia administratiōe pulueris nr̄i nobilissime operatiōis aut administratiōe vnguēti mixti aut egyptiaci. (Cum vino granato rum confecti) tunc ad vlteriora auxilia trāsire ampliꝰ nō opus est: mundificatiuo deinde de sirupo rosato locus mūdificetur. Super petia quoq̄ ponatur vnguentum de minio vel vnguentum de ceruſa decoctuz aut vnguētum ſparadrap. aut vnguētum de tutia ō quibus omnibꝰ mētio facta fuit cap. de additionibꝰ. lotio insup aque plantaginis aluminate ⁊ lamina plumbi in istis vlceribus magnā habent p̄rerogatiuam vnguentū similiter de stercore cāis comedentis ossa in istis vlceribus ⁊

alijs que cū difficultate sanant̄ est medicina magna ⁊ q̄z interdum opus est mēbrū mandans rectificare ⁊ materiā anteceden tem purgare ad hoc vt particularia auxilia suam operationez perficere valeant. Ideo p̄o purgatione materie antecedentis summe inuenimus valere hanc medicinā ⁊ humoꝝ colericoꝝ ⁊ acutoꝝ digestionē epar rectificando. Cuius digestiui talis fuit nostra ordinatio. ℞. sirupi de suc. endiuie sirupi ro. ex infusione sirupi de succo acetose aā. ℥. ſ. aquarum endiuie lupulorum fumiterre aā. ℥. j. misce. Purgatio autē iam dicta ⁊ per me in isto casu expta talis est. ℞. diacatholicon mane. aā. ℥. vj. electuarij de psilio. ℥. ij. reubarbari electi. ℈. ij. misce ⁊ fiat artem cum decoctione florum ⁊ fructuum cordialium fiat potio breuis addendo sirupi vio. ℥. j. Et ista purgatio fit p̄o diuitibus et delicatis personis. P̄o pauperibus vero sic fit. ℞. diacatholicon casie. aā. ℥. semis electuarij de psilio electuarij ro. Me. aā. ℥. j. ſ. cum decoctiōe cōi fiat potio breuis addendo sirupi vio. ℥. j. Ulterius notādū est q̄ si ista vlcera fuerint i brachijs vel tibijs q̄ vltra iam dictas intētiones ligatura a cauicula vsq̄ ad genu ⁊ a manu vsq̄ ad cubitum in curandis istis vlceribus non modo vtilis verū etiam ⁊ necessaria ab omnibus practicantibus esse censeꝝ. Similiter mēbra predicta in quiete detinere summe ad propositū facit. Unde antiquo ⁊ experto prouerbio dr. La gamba al lecto ⁊ lo brachio al pecto.

¶ Capitu. de Ulcere putrido et sordido ⁊ eorum cura.

CUratio putridoꝝ vlceꝝ duplici complet regimine vez vniuersali ⁊ particulari. Ule aūt regimē perficit̄ per dietam bonorum humoꝝ generativam ⁊ prauorum rectificativam. Completur insuper q̄ ventris solutionem ⁊ per flōmiam virtute ⁊ etate ipsam patientibus. P̄o sui igitur comestione ⁊ potu vtatur patiēs bonis carnibus in mane eliratis ⁊ in sero assatis: sicut sunt carnes vituline capretine: castrati gallinarum ⁊ auium olim in collibꝰ ⁊ arboribus degentium: ⁊ in eorum brodio interdum panatellam grue farrum risum ⁊ aliqñ de oleribus borraginem lactucā bletam: spinachiā mentam ⁊ petrosillum decoquere vtilissimū est vinum ōq̄ sit cerasolum mediocris vinositatis ⁊ mediocriter limphatū. P̄o sui vero corporis purgatione cū infrascriptis digestiuo ⁊ purgatiōe procedatur. ℞. sirupi de fumoterre minoris sirupi de succo acetose sirupi de succo lupuloꝝ. ana. ℥. ſ. aquarum fumiterre lupuloꝝ borraginis. aā. ℥. j. misce. Sumpto sirupo per ebdomadam sumat patiēs potionem infrascriptam. ℞. diacatoliconis casie. aā. ℥. ſ. tamarindoꝝ electuarij de psilio. aā. ℥. ij. cum decoctiōe communi fiat potio breuis addendo sirupi vio. ℥. j. vel facias sic p̄sertim si putredo fuerit associata cum venenositate. ℞. casie diacatoliconis. ana. ℥. ij. electuarij de psilio tamarindorum trifere persice. aā. ℥. ij. cum aqua fumiterre et acetose fiat

potio breuis: cui addatur sirupi vio. ℥. ſ. Redeundo deinceps ad principale propositum curationis localibus faciende: dico q̄ in curatione putridorum vlcerum: nulla melior medicina est q̄ protinus eorum putrefactionem vnguento egyptiaco auferre ⁊ circuniacētes partes applicatione sanguisugarum euacuare easq̄ a putredine exsiccantibus ⁊ resoluentibus tueri. Ideo emplastra et lotiones que aduersus cancrenā faciunt magnifice huic curationi conueniunt. Uerum si putrefactio fuerit adeo ingens ⁊ perambulans multum ita q̄ nō solum caro ⁊ nerui sed ⁊ os etiam vitiatum esse compereris tunc membrum q̄ corruptum est amputare ⁊ serra in loco putrefactiōis (vt cetera pars corporis tuta sit) necessarium est amputatūq̄ cauterizare vsq̄ ad partem sanam. Locus deinde vt cetera adusta vulnera tractandus. Et q̄ contingit sepenumero putridum vlcus esse cum cauernositate non parua: ideo vltimo vnguēti egyptiaci administratione totam cauernositatem scindere optimum est remediū pro sanitate acquirenda. Remota putredine aliquibus diebus cū abstergentibus procedat. Successiue deinde si incarnatio loci necessaria affuerit cum incarnatiuo participāte aliquali mūdificatiōe pro eius incarnatione procedere necesse est. Cuius ordinatio habetur. c. de additionibus. Reliquum vero curationis pro sui cicatrizatione vnguento de minio ⁊ aqua alumi nosa complet. Uiso superius sermone de cura putridorum vlcerum: modo de sordidorum curatione tractandū est. Dicemus igitur q̄ ex quo ista vlcera: vel sordida in eorum curatione a putridis parum deuiare videntur. Ideo auxilia que in cura putridorum commemorata fuerūt celeberrime huic curationi conuenire videntur: cuius ei non esset inconueniens q̄ non tantum participarent mordicatione scilicet auxilia in curandis vlceribus sordidis q̄ auxilia que putrida vlcera curant. Et propterea loco vnguenti egyptiaci interdum in istis vlceribus sordidis vnguentum mirrum aut pulverem nostrum vel vnguentum apostolorum. Testi administrare sufficit. Unum preterea non est pretermittendum in curatione predictorum vlcerum. ⁊ est quod si sicut vlcera putrida maiori indiget mordicatione medicinis curantibus ea. Ita etiam sordida auxilia curantia vehementioris abstersionis cum exiccatione nō parua esse debent. Idcirco remota sordicie vna cum carne superflua medicina fortis absterſiua velut est absterſiuum de apio necessaria est. Et si forte plurimum cauernosum esse contigerit: pro sanitate acquirenda cauernositatem incidere salutiferum est remedium. In ceteris vero intentionibus videlicet pro incarnatione et cicatrizatione eius non secus procedendum est quemadmodum in cura putridorum dictū fuit. Et quia in istis vlceribus accidit sepenumero vermes generari. Ideo auxilia que interficiunt eos nunc describāt sunt duarum formarum. prima sic. ℞ vnguenti apostolorum vnguēti egyptiaci succi absinthij. aā. ʒ. ij. farine lupinorū. ʒ. ſ. ſ. misce. Secunda forma efficitur sic. ℞. vnguenti apostolorū vnguenti cecasios. aā. ℥. ſ. vnguēti egyptiaci. ʒ. ij. aloes epatici aluminis: zuccarini. ana. ʒ. ij. ſ. farine lupinorum. ʒ. iij. aq̄ vite. ʒ. ſ. terebentine. ʒ. vj. argenti viui extincti cum saliua. ʒ. iij. succi celidonie. ʒ. ſ. ſ. misce et vtere et pro intentione iam dicta.

¶ Capi. de vlcere cauernoso ⁊ eius curatione.

Cura profundorum ⁊ cauernosorum vlcerum efficit cū exiccantibus et lotionibus fortibus intus syringa p'ectis. Et propterea cum refert Arnaldus de villa noua: quod vlcera ⁊ fistula que multas habent cauernas neq̄aq̄ interficiūtur: nisi cum liquoribus acutis aut incisione exquisitissima presertim si inueniat vlcus in aliqua pte corporis vbi neq̄ situ naturali: nec artificiali poterit ita membrū situari quin orificiū vlcerationis in loco superiori ⁊ pfunditas eius in loco inferiori cadere valeat. Lotiones autem que interdum vlcera cauernosa curāt sine incisione sunt speciem trium quarum prima acuta est et sic fit. ℞. lixiuij barbitonsoris. lib. ℥. vnguenti egyptiaci. ℥. ſ. ℥. mellis ros. ℥. ſ.

¶ Secūda est que facit ad purificandas cauernas cuz limitate et hec ordinatio pluribus diebus administrari debet: et sic fit. ℞. ordei mundi lentiſ. aſi. W. ſ. radicū liçricie. ℥. ſ. zuccari rubei. ʒ. ſ. mellis ro. ℥. ſ. ℥. lixiuij barbitōsoris et aq̄ plumialis. aā. li. ij. bulliāt omnia simul vsq̄ ad consummationem medietatis deinde colentur.

¶ Tertia species est ad incarnandum locum purificatū que sic fit. Recipe plantaginis. li. ij. vini odo. li. ſ. ℥. thuris mirre aā. ʒ. ſ. ℥. sarcocolle. ℥. ſ. zuccari mellis rosati. aā. ℥. ſ. berbene agrimonie consolide maioris ⁊ minoris cētauree milefolij. ana. M. ℥. bulliāt omnia simul vsq̄ ad consummationem tertie partis et intus cum siringa proiciantur suis in tempore lotiones predicte. Et cū vltima lotione ligatura incarnatiua ⁊ materierum expulsiua cum plumatiolis administranda est. Uerum si via istarum lotionum vlceris victoria curationis obtineri non possit: tunc ad incisionem iam dictaz transire necessarium est cum ipsa incisio potissima pars huiusmodi vlceris curationis sit vt experiētia nobis sepenumero demonstrauit: et facta deinde incisione cauerne vlcus in primis cum digerentib⁹: deinde cum mundificātibus postremo cum incarnantibus vltimo loco cicatrizantibus curandū: de quibus omnibus intentionibus capitulo de additionibus vtilem sermonem fecimus.

¶ Capitulum de fistula ⁊ eius curatione.

Cum fistula ⁊ vlc⁹ cauernosum non differant ab inuicez inquit nisi in duobus in callositate carnis circūdāti orificiū fistule ⁊ ſ lōgitu-

dine tpis: qz ad hoc vt efficiaꝫ fistula necesse est vt oēs tenēt auctores q̄ mlti trāsierit dies. Sz vt sitylcus cauernosuz hoc nō est necessariū: nā cauernosū vlc⁹ breuissimo tpe ab aliq̄ extura vel ab aliq̄ vulnere a medico male tractato quā cito generari pōt. Et ppea curatio fistulaꝝ est prima curationi cauernosoꝝ vlceꝝ quare p̄tui necessitate auxilia q̄ in añcedēti ca. ꝓmemorata sunt huic curationi cōueniētissime exhiberi pñt remota callositate fistule z interfecta ei⁹ malitia. Auxilia autē q̄ faciunt ad remouendaz callositatez fistule triū sunt speciez. Prima quaꝝ sunt trocisci de minio. Scōa est vngm egy ptiacū cū arsenico z sublimato cōfectum. Tertia est puluis noster cū additiōe sublimati ordinat⁹ vt. ʒ. ℞. pulueris nr̄i carnis supflue remotiui. z. iij. arsenici sublimati añ. ℈. ʃ. ceruse antimonij. añ. z. ʃ. succi celidonie suc. plātagi. suc. agrimonie añ. z. vj. aq̄ ro. lixiuij tañ. ʒ. iij. bulliāt oia simul vsq̄ ad ꝛsumationē lixiuij aq̄ z succoꝝ deiñ ꝓpulueriz̄ent subtilissime z vtere cū tinta pri⁹ madefctā saliua. Cūq̄z cognoueris fistulā interfectā eē q̄ de facili cognoscit p remotionē callositatis z ꝓsentiā bone saniositatis ac ētnascētiā bōe carnis: tūc cū abstergētib⁹ lotionib⁹ aliq̄b⁹ diebus ꝓcedere vtilissimum est. Successiue deiñ exiccātib⁹ cū aliquali incarnatiōe appropiatis ad fistulā curandā ꝓcedaꝫ. De abstersiuis siq̄dē lotiōib⁹ iste sunt spēs: quas sepenumero exp⁹ sum: quaꝝ pria sic ordinaꝫ. ℞. ordei lētiū lupinoꝝ fabaꝝ. añ. M. ß. mellis ʒ. ij. ʒuc cari rubei. ʒ. ʃ. lixiuij barbitōsoris. lib. ij. bulliāt oia siꝫ vsq̄ ad cōsummationē medietatis: deinde colēt. Scōa spēs sic fit. ℞. vini ciatū vnū lixiuij. li. ij. aq̄ fumiterre aq̄ endimie. añ. li. ß. mellis ros. ʒ. iij. sarcocolle. ʒ. ß. bulliāt oia simul vsq̄ ad ꝛsumationē aquaꝝ et vini medietatis. Pro intētione aūt exiccatiua cū incarnatione hec semp fuit nr̄a ordiatio. ℞. mellis ros. ʒ. iij. aq̄ vite vini odorifere. añ. ʒ. ij. paucedinis sarcocolle añ. z. ij. mirre aloes añ. z. ʃ. ß. bulliant oia simul vsq̄ ad consummationē medietatis vini z aq̄ z vtere p intētiōib⁹ iā dictis: qz ei⁹ opatio crede mihi fistula existēte iterfecta est diuina: vngm quoq̄z ō minio cū hac intentiōe simul cū aqua alumino sa cū vtilitate administratur.

¶ Caꝑ. de vlceribus doloro sis et eoꝝ cura.

MUltis ō causis eāde vt plerūq̄z vidimus dolor cū vlceribꝰ cōplicari solet: ꝗrū recta curōne nisi remoueat vel ementer impedit, vt Aui. testaꝫ est dicēs. Et nō curet vl⁹ nisi sedet dolor: interdū em̄ dolor cū mā aut sine materia: z aliq̄n ꝓplicaꝫ occasione retentionis alicuius materie. Cōplicaꝫ insup aliq̄n rōne materiei corrosiue: acute: atq̄ maligne: cōplicaꝫ nōnunq̄ dolor ipse cū vlcere propter apa q̄ sepenumero ei accidere solet. Unde veniendo ad principale propositū dicemus q̄ si dolor in vlcere cāt⁹ fuerit rōne male cōplexionis calide sine materia tunc p ei⁹ sedatiōe alterati

uis auxilis tm̄ procedaꝫ: velut sunt aq̄ rosata plātaginis z solatri i quibus sepḥ albū sine opio sit dissolutū z eo loc⁹ epithimeꝫ. Si ꝙo cū materia fuerit tūc decoctio maluarū viola rū ordei seminis citonioꝝ z lactucaꝝ in forma fomēti administrata p ei⁹ sedatiōe summe ad ꝓpositum facit. Emplastra ꝺz q̄ aduersus dolorē erisipile z flegmonis faciūt p iaz dicta intentiōe accōmodate ꝓcedūt. At si ratiōe alicui⁹ materie in vlcere retente dolor causari videatur: tūc ēplastrū de farina ordei in brodio aut decoctione maluarū aut violaꝝ cōfectū cū butiro z olo rosato ei⁹ materiā ad exitū preparādā sedationē ꝓcurat. Idē facit emplastrum de medulla panis cū lacte. Uerū si cōtigerit in vlceribus dolorē euenire ꝓpter corrosionē aut malignitatē: vel acuitatez materiei: tunc p ei⁹ remotione applicatio pulueris nostri credē mihi magna est medicina: aqua ordei similiter rosarū ¦ balaustiarū lentiū sumach plātaginis lingue passerine et acetose interdū acuitatē malignitatem: corrosionēq̄z materierū caliday eas ingrossando ꝓtūdit. Idē facit aliquando vngm̄ albū cāphoratū z vnguētū refrigeratiuū cū succis herbaruz cōfectū ordine nostro in morta rio plūbi. Demū si ꝓfat⁹ dolor in vlceribꝰ ꝓpter apatis cōiunctionē cū vlcere oriri videatur tūc p eius remotione si apa colericū vel sanguineū affuerit cuz auxilijs superius habitis suis ꝓprijs capitulis i cā sedādi dolorē ꝓcedere ꝓueniētissimum est: quare p tui necessitate illuc recurrere potes: inuenies em̄ auxilia multū ibidez p hac intētiōe accōmodata.

¶ Caꝑ. de vlceribus cū osse corrupto z eius cura.

SUmma z rectavlceꝝ curatio cū osse vitiato z corrupto est remotio corruptionis eoꝝ: q̄ ꝺez curatio duplici mō efficiꝫ. Uno mō per viā medicinaꝝ acutaꝝ. et alio mō p viā cauterizatiōis. Curatio aūt q̄ efficitur beneficio medicinarū acutaꝝ ſperatur fieri tātū in exigua ossis corruptiōe presertim a materia calida et acuta necnon causa primitiua causata. Illa vero ossis corruptio q̄ multum profundauerit os et a materia frigida illata fuerit: non nisi et forti agenti rectificatur. Et propterea practicantes auctores in isto casu in curatione huiusmodi corruptionis ossis inſerunt si vlcus non est amplum: ferro: spōgia: aut aliquo acuto medicamine ipsum ampliari. In tantum q̄ tota pars vitiati ossis i pro patulo pateat vsq̄ corruptum ac vitiatum pro posse totum fricare: z deinde cauterizare candēti ferro cauterizatione vehemēti necessarium esse senserunt. Lenis enim cauterizatio maiori pro parte vanam esse facit eius operationem nō attingēdo totam ossi vitiati corruptionem. Et propterea in cauterizando os vehementer corruptum melius est peccare in multitudine cauteriorum q̄s in paucitate: nisi vt predixim⁹ os in modica quātitate tabefactum esse compereris in isto casu sufficit medicina fortis exicca-

tionis velut est oleum de vitriolo: aut vnguentum egyptiacū: aut vitriolum combustū ⁊ positum cum aqua vite: aut aqua cum qua aurum ab argento diuiditur. Et quia vt Auic. ⁊ Cornel. cel. capl'o prio testati sunt interdum reperiunt squirole: aut parua ossiū frusta aliquantulum exprimitiuarū causaruz vna illata que meli⁹ est ad exitum ꝓuocari beneficio nature et attrahentiū auxilioꝝ q̄ ea scilicet frusta ossium incisiōe: cauterizatione et medicamine acuto auferri: vnde in actu practico fili mi Aluixine obseruaui ꝯsiliū ꝑfatoꝝ: ⁊ mihi: ⁊ egrotātib⁹ bene successum fuit: ꝑsertim in ciuitate Romana i quodam nobili Pomponio nomine de familia triulsia: qui dum per plateam agonis equitādo transiret ex calce equi ferocissimi eius sinistra tibia cū vulnere ad instar vnius auellane fracta fuit: cum magna tamē partium circūiacentiuz vulneri et fracture ossium cōtusione: fuit similiter os valde cōminutuz: exierūt em̄ e vulnere in diuersis vicibus: varijsq̄ tēporib⁹ plusq̄ duodecim frusta ossium beneficio nature: vna cum puluere nostro cuz tincta ⁊ ceroto de minio administratis et dei munere ordine isto euasit ab hmōi casu: ⁊ in pristinam sanitatem redact⁹ est. Et fortasse si voluissem⁹ curare ip̄m vulnus ferro ampliando et ossa violanter ⁊ ante tēpus foras extrahēdo: sicut nōnulli forsan fecissent: ꝓfecto domin⁹ Pōponi⁹ morti succubuisset ego em̄ semper vna cum magistro Bernardino de radicibus viro nostre etatis in arte medicina autoritatis non parue qui semper ꝓ opere physico curationi huiusmodi celeberrime interfuit ꝓcuraui locū contusum ab omni apostemate doloreq̄ spasmoso perfectissime tueri: et hoc purgando ⁊ suis in temporib⁹ corpus dietādo ⁊ alia auxilia vniuersalia ⁊ particularia ꝓ opere ⁊ phisico ⁊ chirurgico administrando vt ad bonū eius curatio produceretur finem: ⁊ tādē annuente deo vt predixim⁹ curatione nostra cōualuit hic bonus vir: cōsecuta cauterizatiōe loci eo modo quo supradictum fuit vsq̄ ad dies. xl. cum abstergentibus procedēdum est: vcz cum abstersiuo de apio: illud enim est tempus solitū in quo post cauterizationez natura solet nocitiū ossis a iuuatiuo sequestrare: hoc peracto locus incarnetur incarnatiuo de mirre in cura fistule ordinato. Ulterius si contigeri forte hanc corruptionem in osse spongioso euenire velut est os calcanei: tunc remotio ossis corrupti in loco illo non debet fieri cum igne quia in osse spōgioso cauterizatio ignis raro facit separare os corruptum ab in corrupto quāuis in alijs corporis partibus egregia sit medicina: loco igitur cauterij os mundare terebello nostro nespulato vtilissimū atq̄ necessarium est. Et quia ꝑdictū terrebelluz solet in osse plateā causare turrim ossis in medio relinquēdo ideo ip̄a turris tenaculis āputāda est: quo facto loci incarnatio ordine iam dicto procuretur. Reliquum vero curationis alioꝝ vlcerū curatione finitur.

¶ Finit liber Tertius de vlceribus.

¶ Incipit liber quartus de Auxilijs vnicuiq̄ membro appropriatis ⁊ facientibus pro cura eorundem. Et in primis capite incipiendum est.

In capite varij diuersiq̄ famosi morbi oriri solent velut tinea: albaras atq̄ talpasen topinaria. Auxilia si quidem particularia que eradicāt tineam sunt formarum nouem. Quarum prima est lotio capitis infecta vt infra. Recipe foliorum maluarum violarum furfuris fumiterre lapacij acuti fabarum excorticatarum lupinorum. ana. Manipulum vnum omnia decoquātur in brodio capitis castrati sufficienti vsq̄ ad consummationem tertie partis brodij. deinde colentur et reseruetur colatura predicta. Secunda forma est butyrum simul cum lardone conquassatum ⁊ bullitum cum ciato vno lotionis supradicte vsq̄ ad consummationem decoctionis. Tertia forma sunt petie lini infuse cum pice naualis et modico terebētine. Quarta forma est vnguentum egyptiacum sine arsenico confectum. Quinta forma est vnguētum mixtum. Sexta forma est puluis noster carnis superflue remotiuus. Septima forma est vnguentum de litargirio ⁊ succis herbarum in mortario plūbi confectum. Octaua forma est vnguentum de minio. Noua et vltima forma est aqua aluminis. Ista etenim auxilia eradicant vnamquamq̄ tineam ordine infrascripto administrata videlicet capite prius abraso caput tribus aut quatuor diebus lauetur decoctione superius habita actualiter calida: deinde vngatur tota pars capitis tineosa butyro simul cum lardone: quo facto ponantur folia nigrorum caulium: quibus diebus transactis administratione istorum localium pili corrupti qui sunt causa potissima prohibitionis sanitatis tinearum auferantur desuper ponendo frusta petiarum infusa cum pice et terebentina predictis. Cuspidalem partem predictarum petiarum a iam dicta medela intactam relinquēdo: quarum petiarum forma sit ad similitudinem foliorum lingue canis: permaneantque tribus diebus aut quatuor diebus continuis antequam petie sigillatim vna post alteram violenter manibus extrahendo auferantur et si post remotionem petiarum alique partes pilorum corruptorum remanserint. tunc piticarolis appropriatis solerti ingenio pro posse foras extrahātur: quo facto caro que superflua: et vitiosa semper remanere solet in corporibus rusticis vnguento egyptiaco auferatur: in tenellis vero et delicatis personis vnguentum mixtum aut puluerem nostrum carnis superflue remotiuum administrare sufficit: et quia interdum administratione acutorum solet per totum caput incendium oriri non paruum. Ideo pro eius remotione vnguentum de litargirio in

mortario plumbi cõfectum administrare vtilissimum est: cui℞. vna cum alijs predictis vel puluere vnguento mixto vel vnguento egyptiaco habetur. c. de additionibus. Remota carne superflua vel squalida locus sigillat: ipsum lauãdo cum aqua aluminis vel desup ponendo vnguentũ de minio in forma spadrap. Et sic via ista curabis fili celeriter vnamquãq; tineã cum modica egrotantis molestia. Auxilia vero vniuersalia q̃ sanant tineam sunt velut digestio materierum vel euacuatio earum: vel ordinatio vite cũ appropriatis cibarijs generantibus sanguinem bonum vita laborãtibus tinea sit que sanguinem bonum vel depuratum generare habeat velut sunt carnes pullorum gallinarũ vel auium degẽtiũ in liberis pratis siue colinis. carnes etiã vituli castrati vel edi in isto casu conuenientissime sunt et oleribus silr borrago: lactuca petrosilium: spinachia: vel mẽta cum brodio dictarum carnium vtiliter conceduntur. Eodemq; modo panatella grue risum in eodem brodio decocta cum vtilitate administrantur: vinũ aũt sit odoriferum mediocriter lumphatum vel mediocris vinositatis: oua quoq; sm̃ oẽm modum administrationis eorum vtilia sunt. Digeratur materia digesti no infrascripto. ℞. sirupi de fumoterre minoris sirupi de succo lupinorũ. aã. ʒ. vj. aquarũ borraginis fumiterre lupulorũ. aã. ℥. j. sumpto isto sirupo per hebdomadam purgetur patiẽs purgatiõe ista. ℞. diacatholiconis cassie aã. ʒ. iij. diafiniconis electuarij ro. aã. ʒ. j. ℈. cũ decoctiõe cõi fiat potio breuis vel delectabilis gustui addendo sirupi violati ℥. j. ℈. vel facias sic. ℞. pillulas de fumoterre pillu. de reubarbaro. agarici trociscati. aã. ℈. j. misce: vel cum melle ros. formentum per duas horas.

Alsa superius sufficienti tinearũ curatione: modo de alopitia et albaras remotione sermonẽ habere tempus est. Auxilia vtiq; facientia aduersus alopitiam albaras vel morpheam sunt formarũ quinq;. Prima est in forma lotionis q̃ sic ordinat. ℞. fumiterre foliorũ caulium nigrorum radicum lapacij acuti celidonie. aã. M. ij. fabarũ excoriatarũ lupinorũ aã. M. j. bulliant ola simul cum lixmio barbitonsoris sufficienti et capite vnius castrati vsq; ad consummationem medietatis. Secũda forma est vnguentum q̃ sic fit. ℞. sirupi acetosi terebẽ. clare. aã. ℥. ij. succi fumiterre. ℥. j. radicum lapacij acuti contritarum ℥. j. ℈. vini granatorum. ℥. ij. bulliant ola simul vsq; ad consummationem vini et succi deinde colentur cui colature addantur olei ro. olei myrtini. aã. ℥. j. ℈. florũ eris. ℥. j. aluminis roche. ʒ. x. aque plantagims. ℥. ij. ℈. bulliant omnia simul vsq; ad spissitudinem mellis. Tertia forma est linimentum q̃ cõficitur isto modo. ℞. olei ro. ℥. ij. ℈. sepi vituli. ℥. j. ℈. succi plantaginis succi fumiterre succi alleluie. aã. ℥. j. ℈. radicum lapacij contritarũ. ℥. iij. aceti albi. aã. ʒ. ij. bulliant ola simul vsq; ad consummationem succi vel aceti: deinde colentur cui colature addantur litargirij auri vel argenti. aã. ʒ. x. terre sigillate aluminis roche combusti vel bene triturati calcis lote aã ʒ. vj. florũ eris. ʒ. vij. misce et in mortario plumbi ducantur per duas horas. Quarta forma est linimentum cum oleo de vitellis ouorũ vel alijs reb⁹ quod sic fit. ℞. olei de vitellis ouorum. ℥. ß. olei rosati odoriferi olei myrtini. aã. ℥. ij. succi plantaginis. ʒ. iij. ceruse litargirij auri vel argenti. aã. ʒ. vj. terre sigillate. ʒ. xv. cere alb. ℈. ʒ. vj. misce. vel in mortario plumbi fiat linimentũ. Quinta forma que proprie valet aduersus albaras vel morpheam piloso in ea producendo sic fit. ℞. capillorum veneris ambrotani matricarie anthos ana. M. ß. foliculorum sene vel epitimi. aã. ʒ. ij. radicum irios radicum enule vel ebuli. ana. ℥. ij. florum sambuci vel corticum eius. ʒ. x. sepi hircini. ℥. iij. olei de semine lini ℥. j. ℈. olei de lilio. ℥. ij. pinguedinis galline olei amigdalarũ amararum. ana. ℥. j. terebentine resine pini. aã. ℥. j. ℈. picis nauallis. ℥. vj. omnia pistentur ad inuicem et simul permaneant tribus diebus: deinde cum ciato vno vini odoriferi bulliant vsq; ad consummationem vini quo facto colentur et cum cera noua fiat cerotum satis solidũ quo vtatur super morfea vel albaras loco prius fricato canapatio rudi vsq; ad rubedinem loci. Et quia solent in alopitia interdum pilorum radices denastari. Igitur vtilissimus est eos euellere cum piticarolis aut pice nauali. Successiue deinde auxilia ante dicta aduersus alopitiam administrata vt infra dicetur eam potentissime curant quorum auxiliorum modus talis est videlicet prius abraso capite lauetur locus per hebdomadam quotidie cum decoctione antedicta calida: vel post lotionem ponatur super loco aliquantulum pitie vnguentum quod constat superius in secunda. ℞. vsq; ad perfectam cutis mundificationem quo facto aliquibus diebus cum linimento habito in tertia. ℞. procedatur vltimate sigilletur locus cum linimento in quarta forma descripto vel quotidie locum lauando cum aqua aluminosa tempore applicationis hmõi linimenti huic curationi plurimum opitulatur.

¶ Auxilia particularia que faciunt aduersus talpam seu topinariam capitis tam a morbo gallico conuenientem cum cotruptione ossis: quam ex altera quauis causa sunt ordinationũ nouem. quarum prima est cerotum de grana quod aduersus vulnera capitis cum fractura cranei vtiliter administratur: quod sic ordinatur. ℞. millefolij berbonice matrisilue rubee tinctorum anthos. ana. M. ij. grane cum qua tinguntur scarlate. ℥. j. seminis yperconis. ℥. j. ß. absinthij. M. ß. terebentine clare. lib. j. olei rosati odoriferi lib. ij. sepi castrati lib. j. ß. mastices. ʒ. iij. gommi elimi trasacanthe. ana. ℥. iij. triturandis omnia deinde simul misceantur cum ciato vno vini odoriferi et permaneant simul per diem naturalem: deinde bulliant vsq; ad consummationem vini. quo facto colentur et fortiter exprimantur canapatio

spisso cui expressioni addantur litargirū auri ꝛ argēti.añ.ʒ.iij. minū.ʒ.ij.et iterum ad ignem baculo agitando bulliāt vsq; ad colorē nigerrimū:vltimo loco addatur de cera alba quātuz sufficit ꝛ fiat cerotum molle qō maleretur cū modico aque vite cuius virtus est confortandi cerebri membranam cum attractione domestica.

¶Secūda ordinatio vocabiꝫ absterſiuuz capitale cuius hec est ordinatio.℞.tereben.clare. ʒ.vj.mellis rosati.ʒ.ij.succi plātaginis.ʒ.ß.succi absinthij.succi a pū.añ.ʒ.v.bulliāt ola simꝫ vsq; ad consummationem succorum deinde colentur:cui colature addanꝫ farine lentiū fabarum ordei.añ.ʒ.ß.sarcocolle ʒ.iij.misce.

¶Tertia ordinatio est vnguētum nostrum quod constat duabus partibus vnguenti apostolox Tesilli ꝛ vna parte vnguēti egyptiaci cōfecti cum vino granatorum loco aceti.

¶Quarta ordinatio est pulnis noster carnis male remotuus sine dolore.

¶Quinta ordinatio est liquor cōfectus cum aqua vite ꝛ alijs capitalibus simplicibꝰ qui sic ordinatur.℞.mellis rosati.ſirupi rosati.añ.ʒ.ij.succi millefolij succi betonice.ana.ʒ.vj. grane rubee tinctorum añ.ʒ.ß.mirre aloes sarcocolle ana. ʒ.ij.ß.armoni.ʒ.ſ.croci.ℨ.ſ.mastli.gumi elimi.ana.ʒ.v.bulliāt omnia simul cum ciato medio vini odoriferi vsq; ad consummationem vtili:deinde colentur ꝛ fortiter exprimantur cui expressioni addantur aque fenisſime.ʒ.ij.ß.ꝛ iterum bulliāt vnica ebullitione:et iste liquor seruetur in vase vitreo bene obturato.

¶Sexta ordinatio est vnguētū de minio quod sic fit.℞.olei rosati odoriferi.ʒ.iij.olei mastici:myrtini terebē.clare.ana. ʒ.ſ.ß.sepi castrati.ʒ.ij.minū litargirij argēti.ʒ.xv.bul.ola simul baculo agitādo donec acquirant colorem nigerrimum: quo facto cuz cera alba sufficiēti fiat cerotum molle.

¶Septima forma est aq̄ aluminosa isto modo confecta.℞. vini odoriferi lixinū confecti ex cinere ramorum vitis.añ.ciatum vnum zucchari rubei.ʒ.ij. mirabolani citrini balaustiarū añ.ʒ.ſ.ß.aluminis roche.ʒ.ij. bull.omnia simul vsq; ad consummationez tertie partis deinde colentur.

¶Octaua forma est pulnis cicatrizatius cuius hec est ordinatio.℞.terre sigillate balaustiarum mirabolani citrini litargirij argenti.añ.ʒ.iij.aluminis mirabolani citrini litargirij argenti.añ.ʒ.iij.aluminis roche combusti.ʒ.ſ.

¶Nono ordinatio est spongia infusa in decoctionez infrascripta.℞.vini nigri bochalem ediū lixinū pfecti ex cinere ramox vitis bochale.ſ.absinthij rosax myrtillox matrisilue radicū rubee tinctox.añ.M.ß.mucū cipſi ꝛritax numero.x.aluminis roche.ʒ.ſ.mellis.ʒ.x. grane finiſſime.ʒ.iij.bulliant ola simꝫ vsq; ad cōsummationē medietatis deinde colētur et fortiter exprimantur.

¶Uniuersalia aūt auxilia ſ regimine vite ꝛ in purgatiōe materiei a ſicedētis ꝑsiſtūt vt infra.

pro regimine vite vtiq; vcz pro sui comeſtione ꝛ potu. Cibaria debēt eē declinātia ad caliduz ꝛ ſiccū tam rōne materiei q̄ rōne mēbri vlcerati. Regimē ergo traditū ca.ꝓprio in copiosa nā ō cura vndimie q̄ ad comeſtionē ꝛ potū huic.c.accōmodate inferitur. Pro purgatiōe vo materiei a ſicedētis in isto morbo pillule de hiera cū agarico ſufficere videnꝫ. Sumere iterū coclearia duo mellis roſ.ieiuno ſtomacho ſumme ad ꝓpoſitū facit:poſt cibuz ſiꝛ q̄uenientiſſimū eſt ſumere bucellā vnā coriandrorum aut citoniorum paſte:ne vaporeo ad caput aſcendant.

¶Cap.de rupturis ꝛ cruſtis in capitibus puerorum naſcentibus ꝛ de ap̄atibꝰ colli euenientibus occaſione earūdem.

IN capitibꝰ puerorū vſq; ad ſeptimum fere annuz rupture et cruſtule ſanioſe oziri ſolēt forte occaſione aſſumptiōis lactis maligni et adulterati. Pro q̄rū ſanatione ſi puer aut puella fuerit ad huc lactās priꝰ corpore purgato lactātis cū caſia vl̄ mānā to caput decoctione maluarum violarū ꝛ fumiterre ac furfure optime laueꝫ:priꝰ tñ cū vitello oui totū caput fricando:ꝛ ſi opꝰ fuerit auferanꝫ capilli:q̄ facto caput butiro loto cū decoctiōe ꝑdicta ꝛ i mortario plūbi dedcto accuratiſſime liniatur:folia aut caulū nigrox aut bletarum aut hedere aut lactucarum ſup totū caput ponāt. Cūq; cognoueris mām ꝑdictax cruſtax et rupturax capitiz ſufficiēter purgatā eſſe tūc loco foliox petie lini lipide ſup caput ponāt capite priꝰ butiro ꝓnoiato illinito. Ultio loco ꝓ ſanatōe ꝛ exſiccatiōe ꝑdictax ruptuax infrascriptū linimētū adminiſtrari ſufficit.℞.butiri lotiꝛt.ℨ.vnguēti albi cāphorati.añ.ʒ.ſ.ß.miſce. ꝛ i mortario plūbi ducanꝫ ꝑ.ij. horas ꝛ vtēꝫ more linimēti ſup locis vlceratis ꝛ cruſtoſ.ſi ꝛo puer aut puella non fuerit amplius lactans tunc cū caſia aut manna purgari poteſt.

¶De apatibꝰ aut q̄ in regiōe colli oriūꝫ occaſiōe vt ꝑdiximꝰ ꝑdictax ruptuax mō aliq̄d dicēdū. Et priꝰ dicemꝰ q̄ ex q̄ maiori ꝓ ptē ſūt ō gñe flegmonis ꝛ p viā deriuatiōis ꝛ cōitatis loci cūta:ꝛ vt plꝰm ꝓ viā ſaniositatiz ſminanꝫ. Iō cura flegmōis maturatiua adminiſtrāda eſt. Maturatiuū optimum tale eſſe ꝑt.℞.foliox malluax ℥ vno dio carnis decoctox vel in aq̄ dulci.M.ij.medulle panis li.ß. priꝰ oibꝰ piſtatiz ꝛ adinuicē icorporatiz ad ignē deiū cū farta tritici ſufficiēti ꝛ ꝑdicta piſtatura in ō coctōe ꝑdictax maluax fiat ēplꝰm ſolidū addendo butiri ℥lei cōis.añ.ʒ.ij.vitellū vniꝰ oui. Uz itē ſūmopeembrochare locū ap̄atis cū pertis calidiz infusis i decoctiōe iā dicta. Et q̄ ap̄ata hmōi loci frequētiſſime apiri ſolēt bñficio ēplox abſq; ferro:iō cū emplis maturantibus vſq; ad pfectā maturationē ꝓcedēdū ē. Demū ſi ꝓſecuta maturatione ꝓfecta locꝰ ap̄atis ad eruptionē nō ꝓueneriꝛ:tunc apoſtema in loco materiori ſagittella aut falce aperire expedientiſſimum eſt plaga:deinde digerentibus tribus diebꝰ procedatur:non omittendo etiam

applicatiõe emplastri añdicti. Digõne celebrata cũ mundifi catiuo de sirupo rosato ꝓceden dũ est. ¶Unguẽtũ q̃z basilicũ magistrale aut diaq̃lon sine gũ mis descriptiõe nr̃a ad purgen das materias accõmodate ꝓce dit. Fctã mũdificatiõe loci in fi ne dũ intẽtio cicatrizandi fue rit vngẽdũ de minio cũ vtilitate admistrar. Et si maior mundifi catõe añdicta necessaria fuerit tũc puluerẽ nostrũ carnis sup flue remotiuũ admistrare ꝑsen taneũ remediũ ẽ. mũdificat em oẽz malã carnẽ. ¶Auxilia q̃ fa ciũt ad egritudines auriũ sunt vt ifra. Et prio ad dolorẽ auriũ clamosum mirũ i modũ oleũ de vitellis ouoꝝ: vz itẽ butirz deductũ in mortario plũbi cuz modico olei amigdalarum dul ciũ. Uz q̃z ad eãdẽ intẽtionẽ lac feminaꝝ aut vaccaꝝ recẽter fe taꝝ. suffumigiũ sil̃r ifrascriptũ solẽnis ẽ medicia ꝑ iã dicta in tẽtiõe. R. ordei fulfuris malua rum violaꝝ. añ. M. ij. camomil. melliloti. ana. M. ß. seminis ci toniorum. ʒ. iij. spelte. M. caput vni⁹ castrati aliquantulũ ferro ꝓtritũ. ista ola sil̃r bulliant cũ aq̃ sufficiẽtiꝫ ad ꝓsumatõez me dieratz̃ vtere more suffumigij qñ ei⁹ opatio mirabilis ẽ. Itẽ ad eãdẽ intẽtõez vz oleũ de poꝛ ciljonib⁹ q̃s sic fit. R. olei rosa. odoriferi olei violati. ana. ʒ. ß. aceti rosati. ʒ. ß. ß. croci gra. ij. aque rosate. ʒ. ij. lactis mulie ris porcilionũ q̃ sunt alalia q̃ vigent sub lapidibus z lignis exñtibus in locis humidis do mozum. ʒ. x. lumbricozum terre limaciaꝝ. añ. ʒ. ij. butyri recen tis. ʒ. vß. bulliant ola sil̃r vsq̃ ad ꝓsumationẽ aceti z aq̃: deiñ co lentur z actualiter calido vtar z si ducerẽ cũ pistello i morta rio plũbi ꝑ horã eẽt magz seda tiũ dolorz acuti et inflãmati ui. Ista valẽt materia existente calida. Ad materiã vo declinã tẽ ad frigidũ facientẽ dolorẽ in auribꝰ infrascripta auxilia cuz vtilitate ꝓñt admistrari. Et prio oleũ ỽ amigdalis amaris sil̃ cũ oleo de vitellis ouoꝝ mi rã hñt efficaciã: butirũ q̃z deco ctũ i pomo: vl̃ i rapa: vl̃ i cepe. ad eandẽ itẽtionem ꝓñtaneũ re medil̃ ẽ. Ills actualiẽ calidũ i aurẽ stillãdo. Resi duũ ỽ ocepa rũ: pomoꝝ vel rapaꝝ more em plastri eẽ aurem admistratũ vz ad sedãdũ dolorẽ. Suffumigiũ sil̃r vt infra ordinatũ ad hãc itẽ tionẽ vtilẽ dar cui⁹ talis est or diatio. R. fenugreci se. lini añ. M. ß. camomille melilot aneti ana. M. ß. ß. feniculi dulcis liq̃ ritie. ana. ʒ. vß. bulliant ola sil̃ cũ brodio sufficienti: capitis ca strati vsq̃ ad ꝓsumationem me dietatis. Et si cum isto decoq̃ rentur cimini. ʒ. vß. coriandro rum. ʒ. iij. ß. sanſuci. ʒ. ij. mellis. ʒ. ij. aduersus ventositatem au riũ carminandaz z timitum ea rum esset solennis medicina.

¶Auxilia ỽnicꝫ faciẽtia ad au riũ apata calida maturãda sũt formaꝝ triũ quarũ prĩa forma sic fit. R. olei violati olei amig dalaꝝ dulciũ medulle crurium vituli. añ. ʒ. iij. butiri recentz pi guedinis galline. ana. ʒ. ß. deco ctionis maluarũ violarũ z cito nioꝝ psilij fenugreci ciatũ vnũ. bulliant ola sil̃ vsq̃ ad ꝓsuma tionẽ decoctionis: z vtere intra aurez actualiter calida mede la' ista quia in sedãdo dolorem aurium: et earum apostema z

tionez maturando materiamq̃z ad exitum ꝑparando credo mi hi non est melioꝛ medicina.

¶Scõa forma sic ordinar. R. carnis pomoꝝ decoctoruz sub ptunis. ʒ. iiij. vel loco eius me dulle panis foliorum maluaꝝ in aqua decoctaꝝ cribellataꝝ. ʒ. iij. lactis mulieris. ʒ. ß. butiri. ʒ. ij. farine ordei. ʒ. r. olei viola ri. ʒ. vß. misce buliant paruz ad ignem baculo agitãdo: deinde addanꝫ vitella duoꝝ ouoruz in fine coctur. Ista em medicina maturat aꝑa auriũ caliduz cũ sedatione doloris. ¶Tertia et vltima forma est in forma Apo zimatis q̃s dz administrari cuz pectis calidis ꝛordine suffumi gij cui⁹ talis est ordinatio. R. foliorꝝ maluarum violarum z la ctucarum. añ. M. ß. ordei furfu ris, añ. M. ß. ß. camomille melli loti. añ. M. ß. radicuz altee. ʒ. ij. bulliãt omnia simul cum aqua pluuiali sufficienti vsq̃ ad ꝓsũ mationem medietatis: deinde colentur z exprimanꝫ z fiat ad ministratio crebra huius deco ctionis cũ pectis calidis auri bus impositis. ¶Medicamen ta autẽ equinalentia aduersus vlcera auriuz sanãda similiter sunt formarum trium. Quarum prima forma constat vna parte mellis ros. z media olei ỽ vitel lis ouoꝝ z tertia terebẽtine cla re z quarta deniq̃ pte sarcocol le ꝓstare videt medela ista que in vlcere recenti auriũ multum facit ad propositum. Secunda forma q̃ valet ad vlcera auriuz antiqua sic fit. R. vnguẽti apo stolozuz. ʒ. iij. vnguẽti egyptia ci ꝓfecti. ʒ. ij. cũ vino granatoꝝ vel aqua plantagis misce. Ter tia forma q̃ vz ꝓsecuta mundifi catiõe sic fit. R. olei ros. onfacci ni ol̃ myrti. añ. ʒ. ij. olei amig dalaruz dulciuꝫ. ʒ. ij. sepi hyrci ni z castrati. añ. ʒ. iij. antimõij litargirij aur. et arg. añ. ʒ. ij. ce ruse. ʒ. ß. ß. bulliant ola sil̃ backo agitando donec acq̃rãt colorez nigerrimũ: deiñ cũ cera sufficiẽ ti fiat cerotũ molle cui addanꝫ q̃ auferꝫ ab igne tutie prepa rate plũbi vsti añ. ʒ. ij. scorie fer ri. ʒ. ß. misce z ducãꝫ in mortario plumbi per duas horas sanat enim z desiccat vnãquãꝫ vlce rationem celebrata mundifi z tione.

¶De auxilijs particularibus q̃ faciũt aduersus oculoꝝ mor bos. Et prio ỽ ophthalmia ca lida q̃ sũt formaꝝ. r. prima for ma est aq̃ de albumine oui sic ꝓfecta. R. albumina duoꝝ ouo rũ ỽcoctoꝝ sub ptunis aq̃ rosa te muscillaginate cũ psilio z se mie citoniorꝝ. ʒ. ij. tucie ꝑpara te. ʒ. ß. lactz mulierz. ʒ. vß. misce z bulliãt vnica ebullitiõe deiñ cũ steterit si mul ꝑ duas horas colentur z fortiter exprimãtur. Scõa forma est lac capriñ vel vaccinũ vel mulierz cũ modico zucchari. Tertia forma ẽ sic al bũ sine opio dissolutũ cum prĩa recepta. Quarta forma est ỽco ctio fenugreci fctã vt infra. R. fenugreci loti cũ aq̃ pluuiali. ʒ. iij. semis citoniorꝝ. ʒ. ß. semis psilij. ʒ. ß. Aque rosate. ʒ. ij. bul liant ola ꝑter psiliuz vsq̃ ad cõ sumationẽ tertie ptis: deiñ po naꝫ psiliũ q̃ auferꝫ ab igne: et ꝑmaneat sil̃ ꝑ tres horas. deiñ colentur. Quinta forma est em plastrum de pomis vel loco eius medulla panis infusa in lacte: quod sic fit. R. carnis pomoꝛum decoctoꝛum sub ꝑm

nis.ʒ.iiij.farine ordei cribellate lactꝫ mꝫ ierꝫ aq̄ violate aq̄ rosate.aā.ʒ.ß.bulliant lento igne baculo agitando donec ispissatū fuerit:deiñ addaꝫ vitellū oui qñauferꝫ ab igne. Sexta forma est decoctio melliloti ordinata vt.ʒ.℞.melliloti camo.ro.ana. M.ʃ.fenugreci.ʒ.ʃ. absinthij. antos:añ.pañ bul.olā siꝫ cū aq̄ pluuiali ⁊ vino dulci de oibꝫ eq̄ li portiōeviſcꝫ ad ꝓſū:ꝯrte ptis. Septia forma ē aq̄ garioſilate ꝫ ſcri.nſa q̄ ſic fit.℞.aq̄ roſate. ʒ.iij.vini albi odoriferi medio crꝫ vinoſitatis.ʒ.ʃ. garioſiloꝝ numero.iiij.aloes epatici.ℨ.ij. ſarcocolle nutrite cū lacte mulierꝫ ℈.iij.ʒucchari cādi ℥ ſirupi roſato.ʒ.ʃ.mirabolani citrini.ʒ.ß.miſce ⁊ bꝛiāt vnica ebullitione deiñ colēr. Octana forꝫ est repcuſſiuum ꝙ ſic fit.℞.olꝛi roſa.onꝭicini.ʒ.ʃ.ß.ſucci plātagis vini ℈natoꝝ.aā.ʒ.ʃ.aceto ſi roſaꝫ.ʒ.ij.bulliāt ola siꝫ viſcꝫ ad ꝓſū.vini acetiꝫ ſucci deiñ colēr cui colature addāt cere albe.ʒ. ℞.ſandaloꝝ olꝫ aā.ʒ.ß.terre ſigillate boliarmenici. aā.ʒ.ʃ.ß. farie fabaꝝ.ʒ.vʃ.miſce ⁊ fiat cerotū molle. Nona forꝫ ē veſica torū cātaridaꝝ ſic ordiatū.℞. cātaridaꝝ.ʒ.iij.fermēti.ʒ.ʃ.acēti roſa.ʒ.ij.miſce ⁊ ſm artem in mortario ola piſtādo ꝓꝰ ablatꝫ alis ⁊ capitibus fiat fugatiola. Decta forꝫ ē balneū ordiatū vt infra.℞.ro.myrtiloꝝ camo.roriſmarini ſaluie abſinthij ſtica dos aā.M.ʃ.cozidoꝝ.ʒ.ij.ſq̄ nanti parum mellis.li.ß.ſalis aluminis aā.ʒ.ʃ.ſanſucci nepite.aā.M.ß.bulliant omnia ſiꝫ cum lixiuio ſufficienti ⁊ paꝫvi ni odoriferiviſcꝫ ad conſummationem quarte partis.

¶Auxilia ℈o vniuerſaliſ ſunt ſpecierū.vij.Prima eſt dieta opportuna videlicet tenuis a pricipio vſcꝫ ad ſtatum.

¶Secta ē flōmia diuerſima cephalice q̄ ꝑt fieri i pricipio vſcꝫ ad augmētū. Tertia eſt euacuatiua ex latere oppoſito eius dē vene q̄ in ſtatu ophthalmie cōueniētiſſime fieri ꝑt. Quarta expurgatio ⁊ digeſtiō materie rū peccantiū q̄ ꝺz fieri i principio cū caſſia māna ⁊ electuario. vel cū pillulis de aſſagiaret vel de iera cum agarico.

¶Quinta ē applicatio ſāguiſugarū venis emorroidal ibus earuꝫ q̄ a pricipioviſcꝫ ad augmētū a medico poſſūt adminiſtrari. Sexta ē vētoſatio ſpatulaꝝ. Septia ⁊ vltia ē enema vētris lubricatiuū qō ſic ordinatur.℞. decoctiōis magiſtralis vel brodij capitꝫ caſtrati lib.ʃ. ß.mellꝫ roſ.vel violati.ʒ.ij.ß.vi tella duoꝝ ouoꝝ ſalis paꝫ oleū violati:vel loco eiꝰ ꝑ pauperibus olei cōis.ʒ.iij.caſie.ʒ.vʃ. vel loco eius benedicte ſimplicis.ʒ.v.Et ℔ puto tibi ſufficere ꝑ curatione ophthalmie deo dante cuius nomen ſit benedictum.

¶Auxilia vticꝫ vniuerſalia debent adminiſtrari vt infrayꝫ ene mate ꝓcedenti flobothomia ꝺꝫ fieri ex pte oppoſita ꝑut ca.ꝑ ptio de flobothomia ordinatū eſt. Cōſecuta digeſtiōe materie rū bñficio infraſcpti ſirupi purgatio iſto modo faciēda eſt.℞. caſie.diacatholicōis.aā.ʒ.ſemis electaruꝫ roſ.meſue.ʒ.ij.cum decoctione cōmuni fiat potio breuis.vel facias ſic.Recipe pillularū aſſagiaret pillularū ℥ rubarbaro.aā.ʒ.ß.cuꝫ aqua endiuie formentur pillule q̄nq̄.Ueru ſi ophthalmia videaꝫ cauſari a materia ꝑ dominio frigida ⁊ groſſa:tunc pillule de iera cū agarico ſūt magis ad ꝓpoſitū Et ad hāc etiā intentionē hec purgatio fieri pōt.℞.caſie.ʒ. ß.diacatholiconis diaſinniconis aā.ʒ.iij.cū decoctione communiſiat potio breuis addēdo ſirupi violati.ʒ.ʃ.

¶Sirupus ad digerēdum materiā calidā ꝑſertim colericam ℞.ſirupi violati ſirupi roſati ex infuſiōe ſirupi de ſucco lupuloꝝ aā.aā.ʒ.ß.aquaꝝ endiuie boraginꝭ ⁊ violate.aā.ʒ.ʃ.vl facias ſic materia exiſtēte ſanguinea. ℞.ſirupi de ſucco ēdiuie de ſucco lupulozum a ā.ʒ.vʃ.aquaruꝫ lupulozum boraginis.ana.ʒ.ʃ. miſce.

¶Digeſtiuum vero ꝓ materia mixta iam dicta ſic fieri poteſt.℞.ſirupi de duabus radicibus cum aceto ſirupi de ſucco lupulozuꝫ ſirupi de fumoterre minozis.ana.ʒ.ß. aquarū fumi terre boraginis feniculi. aā.ʒ. ʃ.miſce applicatio quoꝝ ſanguiſugarum in locis ꝓnominatis debet fieri dum intentio ſit in diuertēdo materiā. Auxilia ſiꝫ particularia ſuperius narrata vt infra executioni māda ta vnāquāq̄ ophthalmiā poterūtiſſime,ſanāt niſi vitio egrotātis cauſeꝫ. Particularia ſiq̄dē auxilia i ophthalmia ordinata vt infra poſſēt ſanāt vnāquāq̄ ophthalmiā vcz admiſtrādo in primꝫ ſex auxiliay nū poſt aliū viſcꝫ ad manifeſtādeclinationē ponēdo iſup repcuſſiuū ſup frōte viſcꝫ ad ſtatū i octana forma ordinatū. Siꝫ i ꝓncipioviſcꝫ ad augmentū veſicatoziū in noua forma deſcriptum ſup collo vtiliter adminiſtratur. Balneatio quoq̄ quotidie ante cenam ⁊ prandiū per duas horas brachia ⁊ tibias lauando multum conferet huic diſpoſitioni materiam ſurſum deorſum derinando. In decliuatione ꝓo ad reſoluendas materias ꝓiunctas intra oculū aqua garioſilata vtiliter adminiſtrāda eſt. Siꝫ decoctio melliloti cum ſpongia prediꝫto tēpore ſupra oculum epitimata ꝓ iam dicta intentione vtiliſſima eſt.

¶De Auriliꝰ aduerſus pruritum⁊ ardorem angulorꝝ oculi.

¶Auxilia q̄ auferūt ardorē ⁊ pruritꝫ angulorum oculi ſunt formarū triū. Prima quarū ſic fit.℞.aq̄ ro. aque plātaginis.ana.ʒ.ij.ſucci ſemperuiue.ʒ. iij.claꝝ vniꝰ oui ſubtilis decocti tucie.ʒ.ʃ.⁊ maneāt ſimul per diē naturalem deinde colentur. Secunda forma et eſt medicina ſolennis q̄ in iſto caſu non habet parem ſic ordinaꝝ.Recipe aque roſa. ʒ.ij.vini albi.ʒ.ʃ.mirabolani citrini.ʒ.ſemis bulliāt omnia ſimul vnica ebullitione deinde addantur flozis cris.ʒ.ʃ.quando auferꝫ ab igne et cuꝫ per duos dies ſimul ſteterint: colentur et in vaſe vitreo reſeruetur medela iſta.

¶Tertia forma eſt vngūētum de tutia quod ſic ordinatur.℞. butiri recentis.ʒ.ij.lardi porcini tucie preparate.aā.ʒ.ʃ.miſce et in mortario plumbi ducātur per horam.

¶Auxilia q̄ faciūt aduerſuꝰ oculoꝝ obſcuritatē ſūt formaꝝ ſex

quarū ꝑma sic fit.℞.epatis hircini li.ß.succi feniculi succi ozini aā.z.ſ.āthos.M.ß.aloesepatici.z.ij.garioſilozuz nucis muscate ana.z.ſ.mellis.ℨ.ſ.ß.aque celidonie aque rute aque berbē roſate eufragie aā.ℨ.ſ.fellz gallinaz caponū et gallorz aā. z.ij.oia adinuicem incorporētur z postꝫ steterint sil ꝑ diē naturalē ponant in vase vitreo z secundum artē elābicet cōpositio ista et in vase vitreo bñ obturato reseruetur:ista em̄ distillatiovnāquāqz oculoz caliginē emendat.

¶Scōa forma ē hiera ꝑstātini sūpta post cenā ꝑ duas horas.

¶Tertia forma sunt pillule sine qb⁹ esse nolo iuxta illō emē dant visuz qbus est nomē sine quib⁹. Idē faciunt pillule lucis

¶Quarta forma est aqua rute celidonie eufragie berbene atqz roſate simul bullite cū modico zuchari z parū aloes epatici paululumqz croci.

¶Quinta forma est laqueū in collo confectum

¶Sexta et vltia forma est fontanella facta super coronalli cū igne aut ruptorio de capitello. regimē aūt vite dz esse prout latius ca. ꝓprio copioſe nostre cōmemoratū fuit:ℜre ad illud recurrere iuuabit summope ꝑ doctrina huiusmodi capituli.

¶Ca.ō Sanie retēta i tunicis oculoz merito opthalmie.

Auxilia q̄ faciunt ad vapozationem z exalationē materiei contente inter corneam z coniunctinam sunt formarū quatuor:quarū. Prima est decoctio mucillaginata que fic fit.℞.ordei mūdi.M.ſ.semnis citoniorū.z.ſ.fenugreci integri.ℨ.ſ.radicū bugloſſe.ℨ.ß.bulliāt oia simul cū sufficiēti quāti tate aq̄ donec acq̄rāt formā mucillaginosam. Scōa forma erit ēpl̄m de pomis qō sic fit.℞.carnis pomoz sub prunis decoctorū.z.iiij.vitellū vni⁹ oui lactis mulieris muſcillagis aā dicte aā.ℨ.ß.bulliāt oia sil lēto igne vsqz ad spissitudinē. Tertia forma est lac mulieris cū modico zuccharī cādi. Quarta forma ē collirioū qō sic ordinaī.℞.albi sine opio.z.ſ.sieph ō ture. ℨ.ſ.aā ros.ℨ.ſ.ß.misce z scōm artē ō oib⁹ fiat collirioū. Ista et p̄sidia vt infra administrata materiā in tunicis oculoz retentā euaporādo ꝓsumunt. In ꝑmis ponaī mucillago intra oculum vna cū emplastro p̄dicto in ampliozi pecia. Cunqz sanies ezpozari seu exhalari ceperit bñficio ambozum auxiliozuz tunc cum zuccharo ab abstergendū materiam accommodate aliquibus diebus administrare. Demū cū videris saniem purgatā esse tūc colliriū z i vltima forma ordinatum ad vlcerationem sanādam administrare solennis est medicina.

¶Cap̄.primū de Fistula lachrymali et eius cura.

Contigit sepenūero in lachrymali oculozum fistulaz oriri aut ꝓpter retentionem materiei catarralis euenientis a capite aut ꝓpter saniem subtilem z aquosam ibidem retentā:ex cui⁹ retentione flegmonicū ap̄a frequētissime oriri solet. Pro cuius flegmōis curōne medicia maturatiua cū

fedatiōe doloris z inflāmatiōis necessaria est:cui⁹ hec est ordinatio.℞.carnis pomoz sub cinere calido decoctorum.ℨ.iij.foliorz mal.cribratarz z in brodio carnis decoctarz.M.ij.farine ordei.ℨ.ij.vitellū vni⁹ oui lactis mulieris.ℨ.ß.misce z scōm artē ad ignē fiat empl̄m solidū q̄ se penumero maturat flegmonez cū sedatiōe doloris nō parua si natura maturationē tentare voluerit aut resoluit ip̄m. Ad eandē ēt intētionē iuuat summopere crebra embrocatio petiarum in hmōi decoctione positarum.

¶Visis auxilijs maturātibus flegmonē q̄ fistulā lachrymalē cōcomitari solet:mōde auxilijs faciētibus aduersum fistulā lachrymalē vidēdū est:q̄ breuiter qñ est sine corruptiōe ossis sunt forme quatuor. Pria quarū est puluis nr̄ carnis supflue remotiuus. Scōa est vnguētū de minio. Tertia est aqua aluminis. Quarta z vltia est colliriū q̄ sic fit.℞.aq̄ ros.aque floz myrti si inueniri pōt.aā.ℨ.ſ.aloes epati.z.ſ.gariolōz ꝓritorz. gra.ij. vini albi.ℨ.ß.tutie sieph albi sine opio mirabolani citrini.aā. ℨ.ß.misce prius trituratis tritorandis simul ymanēdo ꝑ duas horas. deinde bulliāt vsqz ad cōsummationē tertie partis postmodū colenī z in vase vitreo reseruetur medela ista:qua vti dz post sanationē fistule ad desiccādas hūiditates ad angulos oculoz decurrentes. Alia vero duo auxilia superi⁹ cōmemorata debēt administrari iterdū loco pulueris ponēdo mel.ro.sup tincta vel mūdificatiū de sirupo ro.vsqz ad mūdificationē fistule. Ultimo vero loco ad cicatrizādū aqua aluminis cum vnguēto de minio p̄dicto vtilr ad ministrabit. Si vero fistula istius loci fuerit cū corruptione ossis loco pri⁹ cū puluere nr̄o amplius vel cū spōgia vel cū radi. diptami tunc cauterizēt os corruptū per canulū argēti cauterio paruo lēticulari:deinde pfozet os cauterizatū vsqz ad vacuum naris cauterio quadrato minuti capitis ad instar canuli:aduertēdum sp q̄ cauterizatio nō sit adeo superflua q̄ valeat lachrymalē oculi deuastare:z ad hoc euitādū solēt periti practicātes vti ꝓ cautela cocleari argēti sup toto oculoz palpebra. Celebrata cauterizatione loci coctura ignis curab curatiōe adustorū vlcez. Cūqz os cauterizatuz fozas puenerit q̄ intra quadraginta dies maiori ꝑ parte euenire ꝓtingit:tūc reliquū curationis finiab regula tradita superi⁹ ō fistula sine ossis corruptione existēte:q̄ oia tibi sufficiāt ꝑ curōne istaz duaz fistulaz deo dāte cuius nomē sit benedictū.

¶Ca.ij.de Ulcere virulēto corrosiuo z formicoso euenienti in interiori z exteriori parte nasi.

Quoniam ex morbo gallico cōfirmato frequentissime nasus vlcerari solet p̄sertim vlceratiōe formicosa z corrosiua ita q̄ sepenūero pulchritudo nasi ab ipsa vlceratiōe pluri mū deualab:q̄ non sine maxia animi egrotātis iactura efficit: igit solerti ingenio z maxia cū diligētia malitie hui⁹ ꝑpetuos morbi medic⁹ subuenire debet quāobrē ꝓtinus ad actū practicum veniendo dico q̄ ꝑmus

mūdificatis vlceribꝰ cū pulue
re nſo pro posse ab oi carne im
mūda z vt ita dixerim radicona
ta nulla magis ꝓbata medicia
inueniř ꝗ curatione verā mor-
bi gallici ꝓfirmati administra-
re: de cuiꝰ doctrina sufficienter
memini capło ꝓprio libri ñri
copiose nře. z capło de additio
nibꝰ huiꝰ ꝓpēdiose de hac ma-
teria vtile sermonē fecimꝰ qua
re illuc recursum habeas in ne
cessitate. Uerū si ista vlcera ex
altera cā quā ex morbo gallico
oriri ꝓtingat: tūc eoꝝ curatio si
virulēta z corrosiua fuerit p lo
calia auxilia talis erit. Sūt ita
ꝗ auxilia virulentoꝝ z corrosi
uoꝝ vlcerꝝ formaꝝ ñtuor. Pria
est vngm̄ mirtum. Scōa forma
est puluis nř. Tertia est liquor
de vino granatoꝝ ordinatꝰ vt
infra dicet. Quarta est linimen
tū de tutia in mortario plumbi
ꝓfectū sub hac forma. ℞. olei ro
sa. onfan. olei myrti. vnguř. po
puleonis vnguēto. vel loco eiꝰ
vnguēti galeni añ. ℥. ſ. succi plā
ta. succi solatri añ. ℥. ij. succi ace
tose succi aleluie. añ. ℥. ß. alumi
nis roche. ℥. ß. mirabolani citri
ni. ℥. ſ. bullīāt oīa simul vsq; ad
ꝓsummationē succoꝝ: deide co
lenř cui colature addanř cere al
be. ℥. v. tutie ꝓparate. ℥. ij. ceruse
℥. vj. litargirī auri z arg. añ. ℥.
iij. plūbi vsti. ℥. ß. cāphore. gra.
ij. misce z ducanř fortiter p ſex
horas oīa in mortario plumbi.
Ordinatio aūt liquoris cōfecti
de vino granatoꝝ talis est. ℞.
granata duo ītegra dulcia ꝛme
diū acerbi folioꝝ plantaginis
folioꝝ solatri folioꝝ olinaꝝ sil
uestriū cimarū rub. velos eiꝰ fo
lioꝝ matrisilue lingue pasuri-
ce. añ. M. ſ. scorie ferri. ℥. ſ. alu
minis roche. ℥. ß. oīa adinuicē
subtilř ꝙquassenř z ꝓmaneāt si
mul ꝑ tres horas: deide bulliāt
cū. ℥. iij. aq̄ plātaginis z tātū dē
aq̄ ros. vsq; ad ꝓsummationē ter
tie partis aquaꝝ. deinde colenř
z fortiter exprimanř staminia
spissa quo facto iterum bulliant
vsq; ad spissitudinē mellis ros.
Iste em̄ auriliū aduersus po
lipū cācerosum etiā pīnaneū re
meditū est z vlcera ꝓnoiata ali
qualř mūdificādo desiccat z sa
nat prius facta mūdificatione
cū puluere aut vnguēto mirto
ꝓdictis. Demū p̄cicatrizatiōe
sufficit administrari linimentū
in quarta forma ordinatum.

¶ Cap̄. de Aurilijs facientibꝰ
aduersum gutturis passiones.

Auxilia sq̄ntie sunt ꝓpria
formarum. vj. Prima
quaꝝ est aqua ordea
cea cū vino granato
rū z paꝝ siru. ro. pau
lulūq; diamoronis sintq; ꝑtes
ꝓdicte aque z vna vini grana-
toꝝ. Scōa forma est lac capri
num ouiū vel vaccinū gargari-
zatum. Tertia forma est lo. ex-
tremitatū ordinata in cura oph
thalmie. Quarta forma est de-
coctio dactiloꝝ que sic fit. ℞. da
ctilorum minbaꝝ ficuum sicca
rum. añ. ℥. ſ. passulaꝝ: prunoꝝ
damascenoꝝ añ. ℥. ſ. ß. liquiri-
tie munde. ℥. ß. furfuris: ordei
mūdi. añ. M. ij. zucchari rubei:
lib. ß. bulliāt oīa simul cū aqua
sufficiēti vsq; ad ordei crepatu
rā postmodū colenř z exprimā
tur z ista decoctio actualř cali-
da gargarizeř. Quinta forma
est emplm de pomis qō sic fit.
℞. altee cocte in decoctiōe nidi
rundinis lib. ſ. carnis pomoꝝ
decoctoꝝ sub prunis. ℥. iij. olei

amigdalarū dulciū pingnedi-
nis galline ana. ℥. ſ. butiri. ℥.
iij. olibꝰ prius pistatis z cribel
latis: deinde ad ignē bulliant
parū baculo agitādo lēto tamē
igne: deinde auferanř ab igne
z addanř vitella trium ouoꝝ.
Serta ē flōis avene cephalice i
principio vsq; ad augmētū. In
statu vero flobothomia vene q̄
est sub lingua ad eūandas ma
terias ꝑiūctas accōmodate cō
cedit: z de ista flobothomia la
tius superiꝰ capitulo ꝓprio di
ctū fuit. ¶ Ista em̄ auxilia de-
bēt administrari isto mō vcz in
principio vsq; ad augmētum.
Prima scōa et tertia forma vi-
denř ꝓpetere. Quarta vero et
Quinta forma in statu z decli-
natiōe mādēti tam i viā ma-
turationis ꝗ in viā resolutiōis
multū ad ꝓpositū faciūt admi
nistrādo emplastrum actuali-
ter calidū per totā gulam z col
lum gargarizādo cuz predicta
decoctione sepissime. ¶ Auxi-
lia insuper que valēt aduersus
vlcerationes lingue atq; pala
ti gingiuaruz a morbo gallico
euenientes sunt formarū qua-
tuoꝝ. Prima est vngm̄ egyptia
cū cōfectum cum vino granato
rum. Scōa est liciū cū trīs dē vn
guenti egyptiaci ꝓdicti. Ter-
tia est liquor de pomo granato
descriptus cap̄. de cura vlcerū
nasi. Quarta forma est bcoctio
q̄ sic fit. ℞. lētium ordei folioꝝ
plātaginis acetose cimarū ru-
bi. añ. M. ij. aq̄ ferrate li. viij.
sumach. M. ſ. granatoꝝ nume
ro. ij. quorum vnū sit dulce z al
terum forte aluminis roche. ℥.
ſ. mellis ro. ℥. iiij. oīa adinuicē
cōquassenř z bulliāt vsq; ad cō
summationē medietatis deiñ
colenř z gargarizeř sepe et se-
pius cū eo. Eiꝰ nāq; opatio sua
stipticitate locū ꝓfortādo ꝓhi-
bet decursum materieꝝ ad lo-
cuz. Sua siq̄dē domestica exic
catiōe materiā cōiunctā delet z
sanat partes mūdificatas. Ista
ꝗz auxilia pīm valent aduer-
sum gingiuarū cācrenā. Et q̄
dētes solēt aliquātulū denigra
ri ex applicatiōe medicamētō-
rū. Jō ad remouendū nigredi-
nē vtilissimū est quotidie den-
tes fricare infrascripto pulue-
re. ℞. aluminꝫ roche ꝓbuste. ℥.
ß. tartari corallo. rubeoꝝ. añ.
℥. ij. lapidis pumicꝫ. ℥. ij. ß. car
bonis cōfecti ex lignis ramo-
rū rosismarini et cipressi sandalo
rū omniū sarcocolle añ. ℥. ſ. mi
sce z omnia triturenř adinuicē.
Iste em̄ puluis mūdificādo dē
tes gingiuas relaxatas firmat
et bonum reddit odoreꝫ in ore
ad vnūm relaxatā merito mate
rie z ephmatice vz puluis in-
frascriptus sursum cū ipso pul
uere ipam vnūm suprēssando
cuiꝰ hec est forma. ℞. piperis
balaustiarū añ. ℥. ſ. turis. ℈. ß.
misce. Ad materiā ꝓ calidam
reducař vnum cuz infrascripto
puluere. ℞. balaustiaꝝ sandalo
ꝝ mirab. citrini. añ. ℈. ſ. an-
toze. ℥. ij. vel loco eiꝰ rosaꝝ. ℥.
ß. ponere ꝗz sup summitatē ca
pitis stupatā aliquātulū arsam
z thure suffumigatā ad itercis
pīdū reuma catarrare relaxās
vnūm pīm inuasse ꝓcepimꝰ: q̄
aūt auxilia faciūt ad sedādum
dolorē dētium. c. de additiōibꝰ
repies: quare ad illud recurre.

¶ Cap̄. de Apatibꝰ gingiuaꝝ.
palati: z partiū circūiacētium
ad ꝓpatrē dñm Jo. Vinclez se-
dis apostolice ꝓthonotarium.

Tqz cõpater dilectissime a materia catarrali tã a morbo gallico ꝙm er altera cã ꝓnominata loca apatib⁹ calida sanioſus frequẽtissime vexari solẽt ꝑut illud ideꝫ sepenumero.d.tua in ei⁹ ꝑsona experta est: ideo visum est mihi ꝑ bñficijs:erga me tuis capitulum speciale de hac materia tibi in publicam scripturam redigere:quare vt ad actũ practicũ veniamus dicem⁹ q auxilia q̃ maturãt apata hmõi loci sunt formarũ. ij. Quarum

Prima

Prima est decoctio que sic fit. ℞.passularum dactiloꝝ ficuũ siccorum.aã.ʒ.ſ. ordei mundi furfuris aã.M.ſ.iuiubaꝝ prunorum damascenorum.aã. numero.x.seminis citoniorꝝ. ʒ. ſ.zuccari rubei.ʒ.iij. cum brodio pulli vel gallinarũ sufficiẽti bulliãt vsqz ad cõsummationẽ medietatis deinde colẽtur et vtaꝫ decoctiõe ista actualiter calida ipsum in ore detinẽdo ꝑsertim cũ bõbice in hmõi

Scõa

decoctiõe madefctõ. Scõa forma est ep̃m de pomis in exteriori parte maxillaꝝ applicatũ cuius est hec ordinatio. ℞. carnis pomoꝝ decoctorũ sub prunis:radicũ altee in aqua decoctaꝝ z cribellataꝝ.aã.ʒ.iij.pinguedinis vituli olei vio.aã.ʒ. ſ.olei amigdalaꝝ dulciꝝ pinguedinis galline butiri recentis.aã.ʒ.iij.cum cera alba sufficiẽti ad ignẽ fiat cerotũ molle. Cũqz loc⁹ ad maturationẽ beneficio ꝓdictoꝝ amboꝝ auxilioꝝ puenerit tũc apa in loco decliniori sagitella aperiatur: deiñ cũ melle ro.loc⁹ mũdificandꝰ est. Et si opus fuerit ad vlteriorẽ mũdificationẽ trãsire vngũ egyptiacũ aut pulueres nñm carnis supflue remotiuũ administrare ꝓ iam dicta intẽtiõe vtilissimũ est. Ultimo loco incarnãdꝰ est loc⁹ incarnati no ifrascripto. ℞.mellis ros.ʒ. ſ.sarcocolle.ʒ.ſ.aq̃ vite.ʒ.ß.bulliãt oia simul vsqz ad ꝙmmationẽ medietatis aque deinde colent demũ cõsecuta incarnatione vlceris ꝑ ei⁹ cicatrizatione sufficit locũ lauare sepe z ꝑpius cũ aqua aluminis que sic fit. ℞.aque plãtaginis vini albi ana.ʒ.ij.aluminis roche.ʒ. ſ.mellis ro.ʒ.vſ.bulliãt paruꝫ. Et hec puto tibi sufficere ꝑ dispositiõe añ dicta ni cõpater cui semp me plurimũ ꝓmẽdo.

¶De auxilijs egritudinũ dorsi. Et ꝓmo ad gibbositatẽ vz in

Scõa

frascriptum cerotuꝫ. ℞.olei de spica:olei de lilio.aã.ʒ.ij. olei ro.onfancini:olei camomillini anetini.aã.ʒ.ſ.florũ antos matricarie absinthij pulegij sanſuci stichados squinãti aã.ꝑrum calami aromatici laudani anixoꝝ.aã.ʒ.ſ.vermiuꝫ terrestriũ.ʒ.ſ.terebẽtine clare.ʒ.iij. buliant oia simul cũ ciato vno vini odorifc.deinde cũ cera nua sufficienti fiat cerotum solidum z vtere ꝓ intentione iã dicta. Item ad dolorẽ dorsi ista est peculiaris medela. ℞. olei de lilio:olei camomillini anetide spica agrippe z dialtee.aã. ʒ.ſ.ß.radicũ enule.ʒ.ij. camomil.sq̃nãti.aã.parum bulliant omnia simul cũ.ʒ.vſ.vini albi odorif.vsqz ad consummationẽ vini:deinde exprimant z vtere epitimando spinam cuz predicto medicamine quia ei⁹ operatio solẽnis est ac etiã aduersus spasmũ vtilr administrat.

¶De auxilijs pectoris costarum z ventris.

Tꝑimo ad strincturã pectoris valet mirũ modum istõ linimẽtũ. ℞. olei amigdalarũ dulciũ butiri recentis: pinguedinis galline. aã.ʒ.ſ.medulle crurium vituli.ʒ.vſ.cere albe.ʒ.v.misceꝛ cũ isto linimẽto totũ pect⁹ liniat & fulcula vsqz ad finez totacis. Juuat insup sumere ciatũ vnũ infrascripte ꝺcoctõis ad tussiz impetuosam vltra iam dictã pectoris strictura. ℞.ordei mũdi scabiose furfuris aã.M.ſ.prunorũ damascenorũ. ℞.sebestẽ. aã.nu.viij.passularũ iuiubarũ caricharꝫ dactilo.aã.ʒ.ſ. liquricie mũde dragmas decẽ penidioꝝ zuccari albi.aã.ʒ.iij.zuccari cãdi.de sirupo vio.mellis violati.aã.ʒ.ſ.ß. bulliant oia simul cũ li.iij.aq̃ vsqz ad consummationẽ quarte ptis. oleũ quoqz amigdalaꝝ dulciũ recẽter factũ ad eãdẽ intentionem mirabilr valet sumendo de eo coclearia tria in aurora. ¶Auxilia aũt q̃ faciũt ad dolorẽ costarũ a materia vẽtosa genituꝫ

Prima

sunt formarũ triũ. Quarũ prima est saccul⁹ vt ifra ordinat⁹. ℞. camomillini.absinthij mellilo ti:aneti.furfuris:milij:totꝛefacti.aã.M.ſ.coriãdrotũ anixoꝝ cimini.aã.ʒ.ß. oia triturent simul z fiat saccul⁹ q̃ calid⁹ applicẽt super loco dolorosso. Et modus calefactionis ei⁹ est vt calefacta tegula ãpla z deinde vino irrotata odo.ponatur saccul⁹ statim sup tegula vel ponaꝫ in aq̃ feruẽti z parum vini odorif. deiñ saccul⁹ bñ exꝑssus et calid⁹ applicẽt sup loco dolẽti. Scõa forma est cerotũ cuz oleo camomillino:z cera nouacõfectũ. Tertia forma est ſpon

Tergia

gia vel acatia filj crudi madefacta in decoctione rez resoluẽtiũ z carminãtiũ ventositatem eius. ℞.cõtinẽt in meo de auxilijs aduersus colicã ꝓferẽtib⁹.

¶Auxilia autẽ vere pleuresis premissa purgatiõe cum cassia mãna z diacatholicone ꝑmissa q̃ flõmis iuxta doctrinã tradita cap̃. ꝓprio supi⁹ sunt formarũ quatuor. Quarũ ꝑia est vt

Prima

capiant ouaꝫ quatuor z æquales sen⁹ adinuicẽ cũ suis albuminib⁹ vitellis z oleis z pinguedine z butiro infrascriptis. ℞. olei vio.olei rosati camemillo. ana.ʒ.vſ.pinguedinis galline olei amigdalarũ dulciũ.aã.ʒ. iij.et de olb⁹ ad ignẽ scõm artẽ fiat fritella:admodũ sugatile q̃ stupa sup loco doloroso applicãda ẽ actualiter calida mitigat enim dolorẽ pleuriticũ cũ aliquali maturatione. Secũda

Scõa

forma sunt folia caulis aliquãtulũ calefacta in patella cũ modico butiri. Tertia forma ad

Ter-tia.

eãdẽ itẽtionẽ:vz paritaria i patella in eisdẽ reb⁹ fixa. Quarta

Quarta.

forma est cerotũ ifrascriptũ in declinatione morbi ad materiã ꝑatis ꝑ sputũ euacuãdũ. ℞.radicũ altee in brodio carnis decocte z cribellate li.ß.carnꝫ pomoꝝ sub prunis decoctoꝝ. ʒ. iij.olei camo.ʒ.ij.ß.olei violati.anetini.aã.ʒ.ß.pinguedinis galline:butiri ana.ʒ.ſ.ol.amigdalarum dulcium.ʒ.v. pinguedinis vituli: pinguedinis cas

trati.añ.ʒ.ꝛ.cū cera alba suffi
cieti ad ignē siʒ artē fiat cerotū
molle addē.i fi.coctuꝫ croc.ʒ.ß.

De auxilijs egritudinū vē
tris ⁊ stomachi.

ST primo ad colicaʒ
passionē vʒ infrascri
pta decoctio cū spō
gia vel matatia fili
crudi calida admini
strata. ℞. camomille aneti: mel
lilot: mꝛicarie.añ. M. ſ. ß. fe
nus. ℥. ij. coriandrotū anixotuʒ
cimini añ. ʒ. ß. mellis. ℥. iij. mi
lij furfuris fabaꝫ excorticatarū.añ. M. ſ. anthos pulegij san
suci abſinthij: nepite: menta
stri.añ. M. ß. cineris lib. ß. bul
liant omnia simul cū sufficien
ti quantitate brodij capitis ca
strati ⁊ intestinorum vituli vſq
ad ꝓsummationē tertie partis
⁊ vtere moꝛe iā dicto qꝛ aduer
sus colicā ventosam nō habet
medicinā parem. Enema simi
liter cōfectū ex ista decoctione
cuʒ oleo camomillino anetino
et diafinicone de omnib⁹ sigil
latim. ℥. ſ. est ad hanc itētionē
res valde proficua: vesica ℔ʒ
bouina plena hmōi decoctiōe
calida ⁊ ventri applicata vnū
quēq; dolorē colice sedat. Itez
ad eādē intētionē vʒ infrascri
ptum emp⁹m. ℞. farine fabarū
li. ij. furfuris triturati milij tri
turati. añ. M. ſ. camo. aneti. añ.
M. ß. cū sapa sufficiēti ⁊ paruʒ
decoctionis supradicte fiat em
p⁹m solidū addēdo olei camo.
ane. añ. ℥. ij. cere albe. ℥. ſ. ß.
Enema ℔ʒ ꝓfectū cū vino puro
⁊ odo. i isto casu p⁹m inuasse vi
dimus ꝓsertim i Reuerēdi. d.
Bēdinelo Sauli. T. sancte Sa
bine cardinali q̄ cū multis die
bus laborasset dolorib⁹ intesti
noꝛ clamosis bñficio ꝓmꝛ
nati clisteris annuēte deo cō
ualuit. Cuisis auxilijs facien
tibus aduersus colā mō de au
xilijs facientib⁹ ad singultum
stōi ⁊ de debilitate digestionis
stōi aliq̄d est dicendū. Sin
gultus vtiq; vt in antiqs repe
rit scripturis est egritudo spas
mosa iterdū aduenies ozi stōi
et ei⁹ meri ⁊ nōnūq; vt Auicē. Auicē.
testat⁹ est cap. ꝓprio toti stō
cuenire ꝓtingit a mā vt pluri
mū flegmatica grossa: ⁊ viscosa
adherēti tunicis stōi vnde vir
tus expulsiua stōi sentiēs no
cumētū hmōi materiei ipsam
mām surſuʒ ꝑsus os stomachi
ad expellēdū monet i trepidū
sonū faciēdo cui⁹ due sunt spe
cies vcz de inanitione ⁊ reple
tiōe cause sic q̄dē faciētes sin
gultū de inanitiōe sunt febres
lōge desiccātes corp⁹ a sua hu
miditate substātifica: sunt isup
cāe fortiter corpora euacuātes
velut fluxꝰ sanguinis intēpera
tus: dolor fortis ⁊ longus. In
gēs cūatio itestinoꝛ orta a me
dicamine vt ellebozato scamo
niato. Cause vero q̄ faciunt sin
gultū esse de repletiōe sunt pri cētes
mitiue: piūcte: ⁊ antecedentes singul
interdū. Primitiue q̄dē sūt fri tū esse
giditas extremitatū por⁹ aḡ de re
rū frigidaꝫ ⁊ aer intēperati fri ptio
goris tpe glaciali in stomacho ne qua
causati: causa cōiūcta est exhu sint.
berātia multoꝛ flegmatū i ore
stomachi ⁊ vacuo ipsi⁹ cōtēto
rum Causa añcedēs similiter
est materia catarralis ꝓtinue a
cerebro ad os stomachi decur
rēs ⁊ ista materia maiori ꝑ pte
frigida eē solet. Interdū simi
liter ista egritudo habet fom
tum ab epate ⁊ ei⁹ materia vē

plurimum calida esse indicaꝫ.
Iste due cause faciunt singultū
esse per cōitatem. Alia vero cā
reddit singultū per essentiam
esse. Et primo ad singultum de
replctione virtute ⁊ crate ꝓsen
tientibus hiera Constātini vel
hiera simplex Gal. cū modico
reubarbari presentaneū reme
dium est: euacuat em materiaʒ
flegmaticam existentem in sto
macho ⁊ in eius oze. Dico istā
medicinā valere prius ꝓsecuta
euacuatione materierū stoma
chi beneficio infrascripti vomi
tiui. ℞. aquaꝫ feniculi aquaꝫ
acetose. añ. li. ß. succi rafani. ℥.
ß. aneti coriādroꝫ: feniculi dul
cis. añ. ʒ. ß. sirupi acetosi: ori
mellis simplicis añ. ℥. ſ. bulliāt
ola vſq ad consummationem
quarte partis: deinde colentur
⁊ vtere totū actualiter calidum
sumēdo: qꝛ materiā facientē sin
gultū potenter eradicat. Valet
etiā ꝓsecuta purgatione mate
rierum predictaꝫ ad confortā
tionē stomachi infrascriptū po
culum. ℞. aquaꝫ ʒinziberij men
tastri menthe feniculi. añ. ʒ. vj.
ligni aloes triturati trituratiōe
vltima. ʒ. ß. ʒinziberis squinati
bene triturati. añ. ℈. ß. radicum
enule aliquantulum ꝓtrite. ℥. ß.
bulliant aque cum enula ꝑ unica
ebullitione: deinde colenḋ ⁊ in
colatura addanḋ reliqua: ⁊ iteꝫ
bulliant parum ⁊ addanḋ peni
diozum ⁊ sirupi de duabus radi
cibus. añ. ℥. ß. ⁊ vtaḋ ieiuno sto
macho nihil p tres vel quatuoꝛ
horas comedendo post eius aſ
sumptionem: ⁊ istud poculum
debet assumi trib⁹ aut quatuoꝛ
diebus semel in die in aurora.
Interdum similiter sumere ti
riaci Gal. ʒ. ß. iciuno stomacho

nihil post eius assumptionem
comedendo per septem horas
multum ad propositum facit:
sēm q̄ fere oēs referunt autoꝛ
res. idem facit metridatum cū
maiori securitate. Digestio
que debet fieri cum gera sic oꝛ
dinatur. ℞. gere Gal. simplicis
reubarbari electi. añ. ℈. ij. cum
aqua feniculi ⁊ parum sirupide
mentha fiat potio bruis: ⁊ no
ta q̄ tiriaca regulariter dat cō
secuta euacuatione stomachi p
vomitum ⁊ ob hieram Gal. pre Gal.
dictam Gal. autem libro sui cō
tinentis capitulo ꝓprio lau
dat decoctionem ʒinziberis dul Aui.
cotatam cum penidijs Aui. ca
pitulo ꝓprio laudat decoctio Filo
nem squinanti ⁊ cause. Filoni⁹ nius.
dicit autoritate quorundam q̄s
sumere. ʒ. semis ligni aloes cū
aqua fisimbrij abſinthij ⁊ men
the singultum delet sumēdo ali
quibus diebus poculum predi Anto
ctum Antonius guainerius ca nius
pitulo ꝓprio pro singulari re Guai
medio mirum in modum lau nerius.
dauit assumptionem aque vite
in exigua tamen quātitate. Di
cit insuper diptamum in isto cā
su magnam habere prerogati
uam vt in eius recepta patet.
Bernardus de gordonio quide Bern.
hac materia euangelice tracta de gor
uit in exteriori stomachi lau donio.
dat tiriacam Gal. imponere aut
mitridatum cum oleis cera et
rebus aromaticis ⁊ gratia erē
pli talis potest esse ordinatio.
℞. olei masticini olei de spica:
myrtini. ana. ℥. ſ. olei de ab
sinthio dragmas decem enu
le campane: calamenti abſin
thij matricarie sansucci: squi
nanti: menthe fisimbrij ana.
M. semis anthos: parum nucis

muschate gariofilor: turis añ. ʒ.ſ.℔. vini odo. li.ſ. bulliant ola lẽto igne vſq; ad ꝓsummationẽ vini: deinde fortiter exprimant ⁊ addat cere noue ℥tũ sufficit ⁊ fiat cerotũ molle addẽdo in fine tiriace. Sal. metridati. añ. ℥ ß. gallie muscate. ʒ.iij. specierũ diaradonis abbatis. ʒ.vſ. Item ad eandẽ intẽtionẽ valet infrascriptũ cerotũ descriptione nostra ordinatũ. ℞. mixturã oleor bullitã vt supra paste citonior ℥.iij. succi ſiſimbrij. succi mẽthe succi absinthij. añ. ℥.ſ. ⁊ loco succor ſi non reperiunt pñt administrari aque dictar herbar añ. ℥.ſ.ß. cũ lib.ß. sape. bulliãt vſq; ad spissitudinẽ solidã: deinde addant qñ aufertur ab igne galiofilor mastichis pulverizati: nucis muschate. zinziberis. añ. ʒ.vſ. castorei. ʒ.ij. coralloꝝ albor ⁊ rubeor añ. ʒ.v. croci ℈.ſ. misce ⁊ vtere more ceroti i ampliori petia sup stomachor valet itẽ mirũ immodũ fométa re stomachũ cũ ſpõgia madefacta in ista decoctione. ℞. absinthij camom. melli. ane. anthos: sansuci: matricarie: nepite: rosarum. añ. M.ſ. squinanti: stichados: mẽthe: ſiſimbrij: persiccarie siue herbe sctẽ marie abrotani. añ. M.ß. mastichis. ℥.ß. radi cũ enule. ℥.iij. mellis. ℥.iij. bulliant ola cũ aqua sufficiẽti ⁊ vino albo odori. vſq; ad ꝓsummationẽ tertie partis ⁊ vtaꝝ cũ ſpõgia vt ꝓdiximus qr eius operatio in isto casu solennis est. Itẽ aqua absinthij. ſiſimbrij mẽthe cũ modico cinamomi. zinziberis. mastichis ⁊ mellis potẽter sedat singultũ saltẽ per paululũ tpis spatiũ. Idẽ faciũt aq̃ mẽthe ſiſimbrij. ⁊ absinthij interdum iuuat sumere erga. iij. mastichis vel totidem de ture. Siſr diaciminũ. diapipi. ⁊ diaradon abbatis cũ modico vini odoriferi cũ vtilitate ꝓcedunt. Que aũt faciunt ad singultũ de manitiõe nũc dicẽdũ est. lac asini nũ vel caprinũ summe ad ꝓpositũ facit Oleũ etiã amigdalar dulcium recẽter factum ad hãc intentionẽ intus ⁊ extra exhibitũ summe iuuasse ꝓperi. brodiũ quoq; parui pulli decoctũ cũ lactucis borzagine ⁊ lingua bouina in isto casu solẽnis est medicina. Et breuiter ola nutrientia cũ aliquali humectatiõe ⁊ pauca caliditate ꝓ hac intentione multũ ad ꝓpositũ faciunt. Prognosticatio a singultu de inanitione. habito raro sanat homo. De repletione aũt non sine labore euadit presertim materia existẽte imbibita in tunicis stomachi: sicut fuit in dño meo Sirro. T. S. ꝓ. ad vincula cardinali: ⁊ sedis apostolice vice cancellario vt oẽs ad eius curã vocati attestati fuerunt qui tandẽ er passione predicta vitam cum morte commutauit.

¶ Ca. de Auxilijs ad dolorem dorsi facientibus.

DIrerũt antiq̃ doctores ꝙ oleũ de spica mastichinũ ⁊ liliacinum aduersus dolorẽ spine dorsi conuenientissima sunt oleũ siſr magistrale infrascriptũ ad vnumquẽq; dolorem dorsi magna est medicina. ℞. olei de lilio aneti. camomil. añ. ℥.ij. vulpini: aggrippe: ⁊ diaaltee. añ. ʒ.vſ. olei yppericonis. ℥.ſ. succi absinthij. ℥.ß. squinãti ʒ.ß. vermiũ terrestriũ. ℥.ſ.ß. vini odoriferi ciatũ vnũ bulliãt ola simul vſq; ad ꝓsummationẽ vini deinde colent ⁊ cũ cera alba sufficienti fiat linimentum quo locus dolorosus liniatur.

¶ Ad dislocationẽ lũbor causatã ꝓpter elevationem magni põderis e terra cũ brachijs vz infrascriptũ cerotũ. ℞. olei ro. onfan. olei myrtini. añ. ℥.ſ. olei mastichini. ℥.ſ. ros. absinthij myrtil lor granor ⁊ folior. añ. M.ß. anthos parum vini odori. li.ſ. bul. ola simul ꝑter olea vſq; ad ꝓsummationẽ tertie partis vini deinde colent cui colature addant dicta olea ⁊ iterũ bulliant vſq; ad ꝓsummationẽ vini: deinde cũ cera alba fiat cerotũ molle addẽdo pulueris myrtillor folior ⁊ granor añ. ʒ.vſ. sandalor o῀m. añ. ʒ.ij. Et si adderent terebẽ. ℥.ſ.ß. mastichis. ℥.ß. esset maior ꝓfortatiõis ⁊ tenacitatis

¶ De auxilijs inguinum.

ET primo ad maturãdũ apãta inguinis calidaꝝ ẽplz infrascriptum. ℞. maluar decoctar in brodio carnis. M.ij. farine ordei ⁊ tritici añ. ℥. iij. ⁊ cũ predictis maluis pistatis ⁊ sufficiẽti decoctiõe maluarum ad ignem bulliendo fiat emplm solidũ addendo in fine coctore butiri. ℥.ij.ß. vl loco eir olei tm̃dẽ dulcis ⁊ vitelladuor ouor. ¶ Ad frigidũ vero apã ꝓ eius maturatione emplm sicut. ℞. capitũ lilior albor radi cum altee. añ. ℥.iij. decoctis oibus in aqua pistatis deinde et cribellatis ad ignẽ in decoctione cũ farina seminis lini fenugreci ⁊ tritici cũ iã dicta cribatura ad ignẽ fiat emplm solidũ cui addant in fine coctore butiri pingue. porcine. añ. ℥.ij. vitelli vnius ouj qñ auferr ab igne siquidẽ ꝓ eius resolutione medulla panis cũ brodio carnior parũ olei camomil. rosa. parũ croci in causa calida bulliendo vſq; ad spissitudinẽ solidã magna est medicina in frigido vero apãte resolutiuũ tale esse dz. ℞. medulle panis. li.ſ.ß. decoctionis scẽbe recepte ℥tũ sufficit: olei camo. ro. odori. añ. ℥.ij. butiri. ℥.ſ. camomil. melli. pistifurfuris tritu. añ. M.ß. ⁊ de oĩnibus arte ⁊ igne fiat emplm solidum. De repercussiuis aũt istor apãtũ cũ sint loca mẽbrorũ principaliũ vel euacuatoris nihil dicã: qr teste Aui. in locis emũctorijs repercussiua canonice administrari nõ pñt. Cumq; igit ad maturationẽ apã huius loci peruenerit tunc si calidum fuerit locus magis declinior et maturior falce incidatur incisione admodũ capitis lune noue. Si vero apã frigidum fuerit ⁊ bene maturũ: tũc cum ruptorio nostro de capitello vel igne canonice aperiri põt semper dico partes neruosas intactas a prefato cauterio relinquendo. Locus deinde digerar mundificetur incarnet: ⁊ sigilletur prout plenarie locuti sumus superius libro de apãtibus in generali. Et qr contingit ista loca et apãtibus iã dictis apertis ⁊ incisis seu combustis vlcerari vlceratione formicosa cum labijs dẽtatis ⁊ obstraquosis que cũ difficultate sanant. Ideo dicemus curationẽ breuẽ que infallenter curat vlcera predicta. Et primo cum ista vlcera cũ labijs duris dentatis possunt connumerari

inter vlcera melãcolica: non tñ dico cancerosa sed dura. Jdeo vt Auic. testat. c. de vlcere vniuersali: opere pretiũ est p̃dicta labia medicamine acuto auferre: dicit eñ. Ulcera quidẽ melãcolica. Jdest dura nõ sanãt nisi prius eorũ callositates ⁊ labia dura auferantur: quare ruptorium nostrũ de capitello supra bũs inuentũ (cũ cautela peciarũ vnguẽti de ceruſa decocti ne partes sanas ⁊ intus vlceratas offendere valeat) vnamquãq; labiorũ duriciẽ p burendo potẽter amputat remotis labijs cũ digestiuo de terebẽtina vel butiro vlcus pro sui mũdificatione: incarnatione: et cicatrizatiõe non secus procedendum est quãadmodum dictũ fuit supi⁹ de cura vlcerum in generali.

¶ Capitulum de auxilijs egritudinum virge.

Auic.

Et primo ad calefactionem virge ⁊ inflationez ipsi⁹ valẽt albumina et vitella ouorum conquassata cum oleo rosato ⁊ succo plantaginis vel lactuce: valet etiã vnguẽtum populion in mortario plumbi deductũ: fabe similiter decocte cum maluis et lactucis in brodio carnis vel aq̃ dulci cũ oleo rosato et vitellis ouor̃ inflationẽ virge resoluit. Puluis noster ad interficiẽdũ carolos virge vel loco ei⁹ vnguentum mirtum p̃taneũ remediũ est. Unguentũ egyptiacum cũ vino granator̃ p̃fectũ cãcrenã virge extinguit. Aqua viridis vt infra ordinata vlcerationẽ q̃ euenire solet iter pelle ⁊ caput virge potẽter dẽsiccat cuius hec est ordinatio. ℞. aq̃ plãtaginis. lib. ß. aq̃ rosate vni albi. añ. ℥. ij. alumin̄ roche. ℥. ß. sirupi rosati. ℥. j. floz̄ eris. ℥. ij. bulliãt omnia simul preter florem eris vnica ebullitione: deinde ponat flos eris qñ auferẽt ab igne. Unguentũ quoq; egyptiacũ dissolutũ cum aqua plãtaginis et cũ siringa intus proiectũ in causa cancrene magna est medicina. Et q̃ propter cancrenam hmõi loci cõtingit sepenumero caput virge extra pellem exire. Jdeo in tali casu nulla melior curatio est q̃ totã pellem virge ferro amputare et deinde candenti ferro cauterizare. locus post modum cauterizat⁹ sicut cetera adusta vlcera in sui curatione tractand⁹ est. Ulteri⁹ si intra p̃putium virge et pellem pustulam venenosam oriri contigerit: tunc statim eius mortificationi vacandum est ⁊ de melioribus auxilijs ad mortificandũ pustulã predictam ne in futurũ neruos virge corrũpere valeat: est cauterizatio ignis vel applicatio vnguẽti egyptiaci p̃dicti vel loco eius trocisc⁹ de minio accommodate administrari põt. Silr in virga calefactiones et excoriatiões oriri solẽt a materia colerica causate: p q̃rũ remotiõe sieph albũ cũ aqua rosata ⁊ plãta. optimũ p̃sidiũ est. Unguẽtũ quoq; refrigeratiuũ de tutia habitũ. c. de additionibus sanãt vnãquãq; virge excoriationem et calefactionem. Aqua plantaginis cũ modico aluminis vlcerationẽ virge potenter dẽsiccat. Et si pro mũdificatiõe vlcer̃ virge maior mũdificatio necessaria affuerit. aq̃ plãtaginis dissoluta cũ modico

puluꝛis nostri ⁊ parum sirupi ro. in mũdificatiõe etiã cũ paucõ dolore egregia est medicina. Prouocat vlcere aũt ⁊ excoriatiõe q̃ in canali vrine frequẽter euenire solẽt collirium vna cum alijs aq̃s ⁊ lotiõib⁹ p̃memoratũ l añ cedẽti p̃silio huic curatiõi quenientissime administrat ad q̃ recurre necessitate vrgẽte: vnũ superhoc notandũ ẽ q̃ si vlcerũ p̃fate vrine canalis antiq̃ ⁊ cum carne mala affuerit. nũc tribus aut q̃tuor vicib⁹ cũ puluere nostro dissoluto cũ aq̃ ordeacea et pauꝛ mellis rosati et deiñ cũ siringa l ẏga. iecto p̃cedẽdũ ẽ qz l isto casu vltima est medicina: deponit eñ carnẽ malã cũ exiguo dolore. Deinde p̃secuta mũdificatõe loci cũ alijs mitioꝛib⁹ lotiõib⁹ superi⁹ p̃scripitis p̃cedat. Auxilia aũt q̃ tradita sunt p maturatione ap̃atũ inguinum si contingerit virgam sp̃ari in cã maturandi pro hac intentione vtiliter a medico administrantur.

¶ Ad. d. Thomã regẽ romane curie causarũ in hac nostra tẽpestate p̃sertim l causis bñficialibus vnicum defensorem.

Cogitãti mihi iãdudum domine Thoma pro bñficijs absente in me collatis q̃d natura esset q̃ tibi memoria dignũ p tua regenda sanitate circa rerũ ⁊ vesice rectificationez: seu purgationem p̃stare possem certe e vestigio succurrit in mẽtez eq̃ssimũ esse speciale cap̃m edere sub breui epilogo de auxilijs seu medicamẽtis q̃ faciunt ad p̃hibẽdũ ne corpus humanũ in lapsum renũ et vesice lapidis generationis cadat in futurũ. Quam obrẽ cuz exercitiũ intẽperatum ac animi accidẽtia vt p̃hi assẽrũt stomachi epatis et renum actiones naturales p̃m in senibus deuastere soleãt. Jdeirco vtilissimum erit deinceps l hac vſa matura etate ab immoderato exercitio ac vigilijs q̃ plurimis se tpare: non enim superioꝛibus annis vnq̃ vigilijs ⁊ vẽtis: pluuie: soli: fami: sitiq̃ cõtinue nunc scribẽdo: nunc equitãdo. d. vestra sibi pepercit. Et qz vt ad immediata veniamus tria sunt vt oẽs testant autores que concurrunt ad gñationem lapidis in prenominatis locis ⁊ ad inducẽdã difficultatẽ vrine ⁊ ardorẽ ei⁹ cũ aliquali excoriatione meatus virge ⁊ colli vesice vez ingẽs caliditas renum: meat⁹ vrine: stricture: et presentia materieruz flegmaticarum que omnia sim relationem vestram in vobis p̃numerari possunt: vt igitur ad lapsum p̃fatum nõ incurratis auxilia que mũdificãt renes ⁊ extinguũt caliditatẽ earũ mitigantq̃ ardorẽ vrine ipsam a sua bauracitate seu salsedine dulcorãdo in p̃sentiarum iuxta ingẽnioli nostri facultatem vobis deseruibam. Et primo dixerunt antiqui quod casia secundum omnem modum administrationis eius potentissime virtutem habet mundificandi renes p̃hibendi generationem lapidis. Et propterea sanum consilium erit vobis sumere semel in mẽse diebus glacialibus ⁊ canicularibus exceptis. ℥. j. cassie i bolis cũ zuccharo tãtum. Alijs vero dieb⁹ vti p̃dicta casia in foliculis ante p̃randiũ vel cenaz

per octauum hore valde profi-
cuum vētrē lubricū detinēdo.ꝛ
mozdicitatē vrine remittendo.
Sik̄r in aurora aliq̄b⁹ dieb⁹ bo
nū erit sumere istud adeptiuū
humozis cū aliq̄li renū purga-
tiōe cui⁹ hec est recepta.℞.bzo
dij pulli vel pulle.li.ij.seminis
melonū aliquantulū ꝓtriti.ℨ.j.
radicū petrosilij.ℨ.vj.prunoz̄ū
damascenoz̄:sebestē.añ.nume.
vj.passulaz̄.ℨ.j.liq̄ritie munde
ℨ.ß.aq̄ bozagis aq̄ endiuie ꝛ lu
puloz̄.añ.ℨ.iij.ꝛ cum zuccharo
albo sufficienti bulliāt oia vsq̄
ad ꝓsūmationē tertie ptis:deiñ
colentur et sumat.d.vſa ex isto
bzodio ciatū vnū i aurora paz̄
sup dormiēdo:qz i isto casu pro
intētiōe iā dicta nō ħz medici-
nā sibi parē.sik̄r añ cenā p duas
horas sumere ipsum bzodiū in
quatitate p̄dicta vtilissimū eēt.
Bzodiū q̄ cicerum rubeoz̄ ad
aperiēdū vias renū cū modico
zuccharo vt Aui.cap̄.de lapide
renū testat⁹ est mirā ħz ꝛrutez.
Sik̄r dicit q̄ decoctio malue cū
pestris cum melle ꝛ butro ꝛ aq̄
ꝓfecta lapillū a renib⁹ ꝛ vesica
iter ei⁹ leniēdo potēter educit:
et q̄dā sunt q̄ h⁹i decoctiōi ad
dūt parū semis altee parūq̄ al
chachingi.Item vz ad intētio
nē sirup⁹ lōg⁹ i frascript⁹.℞.aq̄
rū endiuie:lupuloz̄:bozaginis
añ.lib.ſ.aq̄ capilloz̄ veneris.ℨ.
iij.triū seminū minoz̄:seminū
cōiū.añ.ℨ.ß. radicū liq̄ritie.ℨ.
ß.prunoz̄ damascenoz̄ sebestē.
añ.nu.viij.ſ.alchichingi.ℨ.v.ſ.
altee.ℨ.ij. passulaz̄.ℨ.ſ.ſirup.ō
duab⁹ radicib⁹ sine aceto.ℨ.ij.
ß.cum zuccharo albo sufficieti
ad ignē ħz artē fiat iuleb lōgū
dosis ei⁹ est ciat⁹ vn⁹ in aurora
ei⁹ nāq̄ opatio ē mūdificare re
nes ꝛ purgare eos ab oī mate-
ria calculosa cū vrine dulcora
tione ꝛ securitate:vz etiā p nā
dcā intētione electuariū infra-
scriptū.℞.aquarū endiuie bo-
ragi.buglo.añ.ℨ.iiij. aquarum
fenicul:sparagi:capillo z̄ vene
ris.añ.ℨ.ij.semi.cōium maioꝝ
trium semi.minoz̄.añ.ℨ.ſ.se.al
chichingi radicū liq̄ritie mun-
de.añ.ℨ.ß.prunoz̄ damasceno
rū sebestē.añ.nume.xx.passula
rū.ℨ.ij.ſe.aniroz̄.ℨ.vj.bulliant
oia sik̄r vsq̄ ad ꝓsūptionē tertie
ptis aq̄rū:deiñ colentur ꝛ refi-
duum pisterur et cribelletur ꝛ
facto cū zuccharo sufficiēti ar-
te ꝛ igne:ꝛ p̄dicta decoct.et cri
bratura fiat electuarium in bo-
na forma cui addantur in ſi.co-
cture reubar.electi.ℨ.ij.in sub-
stātia caste.ℨ.ij.ꝛ itez bul.vni-
ca ebullitiōe. Istō em electua-
rium vt ptz ꝓsiderāti ingrediē
tia est diureticū domestice ap-
tionis cum confortatione stoīz
epatis et propterea mundifi-
cat renes ab omni materia cal
culosa ꝛ pillos ꝛ furfures a reni
bus ꝛ vesica vrinam prouocan
do potenter educit. Item valet
aduersus ardorem:et difficulta
tem vrine ꝛ vlcerationem sen
exceriationem meatus ipsius
ꝛ dosis eius est coclear vnum i
aurora vel post cenam per tres
horas. Et quia ad nominatas
passiones contingit sepenume
ro virgam intus vlcerari seu ex
coriari cū ardore vrine non par
uo. Ideo solerti ingenio ꝛ cum
celeritate huic vlcerationi et
p̄fato ardori collirijs ꝛ lotio
nibus temperatis ꝛ linimen
tis medicus subuenire ħz colli
rium vtiq̄ valde peculiare ad
hāc intētionē sic fit.℞.aq̄ plan

taginis.ℨ.iiij.aq̄ ros.ℨ.ij.aq̄ or
dei.ℨ.iij.ꝛ mirabolani citrini.ℨ.
ſ.sirupi rosati ex infusione.ℨ.ſ.
bulliāt oia vsq̄ ad ꝓsūmationē
tertie ptis deiñ colenť cui cola
ture addāť sieph albi sine opio
ℨ.iij.ꝛ fiat collirium. Uz itē ad
eādē intentionē decoctio infra
scripta.℞.fol.plāta.ordei mun
di.ana.M.ſ.liquiritie.ℨ.v.zuc-
chari.ℨ.ij.bul.oia sik̄r vsq̄ ad cō
sumptionem tertie partis:deiñ
colenť ꝛ vtere cū siringa decoc
tiōe ista. Lac similiter capri-
nuz in quo ferramenta ignita
extincta sint pro iā dicta itētio
ne summe ad propositum facit.
Et qz locꝰ iste est ineptꝰ appli-
cationi medicinarum. Jō reme
dia nō solent multū eius moz-
bis cōferre. hoc nō aliā ab cau-
sam euenire contingit nisi pro
pterea qz medicina applicata
nō pōt agere suā debitam opa-
tionem super loco vlcerationis
debito et congruo tempore re-
sidentiā non faciendo. Et pro-
pterea ex inuentione nostra in
dagauimus quoddā linimētū
intus cū siringa proiectum. vt
infra dicetur. Cuiꝰ officium est
mitigare ardorem vrine:ꝛ vlce
rationem virge sanare longam
moꝝ in virga faciendo cuius
hec est ordiatio.℞.olei ros.on-
fancini.ℨ.ij.succi plantagis.ℨ.
℞.vngi albi cāphorati.ℨ.ſ.li-
targirū auri ꝛ arg.añ.ℨ.vj.tu-
cie ꝓparate.ℨ.iij.misce ꝛ i moz-
tario plūbi ħz artē p duas ho-
ras cū pistello ducēdo fiat lini-
mentum. Modus autem appli
catiōis est vt habeatur canulꝰ
argenti longitudinis octo di-
gitorum et spissitudinis vnius
calami āseris:sitq̄ in vna extre
mitate rotunditas ꝓfozata ad

modū ple rotunde:habeat isup
animā intrātē p aliā extremi-
tatem canuli que sursum com-
pinguedo linimentum in vir-
gam proȳcere valeat.

Cꝓo regimīe aūt vz i come
stione ꝛ potu dicendo q̄ cū.d.vſa i
eis sit modestissima:ideo dicā
breuioꝛi quo potero sermone
que in isto casu proficua multū
esse dicanť. Scitote igiť q̄ vina
dulcia ꝛ grossa sine sint rubea.
sine alba:in isto casu detestabi
lia sūt. Legumina oia ꝓter bzo
dium cicerum rubeoz̄um ꝛ car-
nes grossas aueq̄ aquaticas
ꝛ paludinas magna habentes
corpora et pisces ꝓterq̄ de ru-
beis tegiculis in exigua q̄nti-
tate sūptis ꝛ sup craticula de-
coctꝫ nec nō caules ꝛ pastilia pi
perata victualiaq̄ de pasta in
isto casu omnino sunt dimitten
da. Cucurbita cum feniculo et
parum croci cum bzodio carnis
decocta in comestione concedi
potest. Similiter fructus om-
nes ꝓter melones. et prunꝰ
optime matura in parua quan-
titate nec non persica odozi-
fera et semina melonum cozian
drozum sistticozum granato ꝛ
rum pini et auellanarum con-
fecta cum zuccharo in isto ca-
su debēt euitari. De oleribꝰ au
tem bozago:petrosilij lactuca
bleta:linguaq̄ bouina et parū
mente in bzodio carnis vtiliter
concedūtur panatella similiter
grue risum ꝛ fariola cum predi
cto bzodio possunt decoq̄ ꝛ mā
ducari:rafanū vero in modica
quātitate comestū ab Auicen.
laudāť rapa aūt ꝛ napones ꝓ
pterea quia ventositatem mul
tiplicant non multum ad ꝓpo
positum faciunt laboꝛantibus

hac dispositione. Quascz omnem modum comestionis presertim sorbilia sunt. de cōueniē tioribꝫ cibarijs. Tolerantur in terdū oline nō mltū salite: capparus etiā z radix cicoree bcocta z cum vino granatorum passulato z modico olei pro vestra in salatina concedunt salsa dentcz et piperata acuta acetosa mltū siue acria ꝓ posse sunt dimittēda.

¶Cap. de auxilijs que faciunt pro morbis testiculorum.

¶ Primo ad herniā ventosaz valet infrascriptū emplm. ℞. farine fabarū farine ciceriū. aā. lib. ß. camomelliloti pisti anetiaā. M. ß. cimini. ʒ. seminis olei camomilli. anetini. aā. ʒ. ij. cum sapa in lixinio barbitōsoris bulliant vscz ad spissitudinem solidam. Ad herniam vero humoralem a materia calida genitā a principio vscz ad augmētum valet infrascriptum emplastrū. ℞. fol. iusquami. M. j. ordei mūdi. M. j. bulliant oia cū aq̄ vel brodio carnis vscz ad ordei crepaturā: deinde pistetur et cribellent quo facto cuz farina farū et predicta cribratura et decoctione iā dicta sufficienti ad ignē fiat emplm solidū addendo olei rosati odoriferi. ʒ. ij. olei myrtini. ʒ. j. vitellū vni out: et iteruz bulliant parū oia simul optime incorporādo. In statu ꝺo z declinatione resolutiuū hoc canonice administrandum est. ℞. caulium nigrorum M. j. camomille melliloti. aaa. M. ß. fenugreci. ʒ. iij. bulliant omnia simul cū brodio carnis sufficienti vscz ad cōsummatio nem medietatis: deiñ cū farinis fabarum et predicta decoctiōe parūcz farine ciceris ad ignez fiat emplastrum solidū cui addantur in fine cocture olei rosati odoriferi olei camomilli. aā. ʒ. ß. croci. gra. ij. vnum est notādū: z est ꝙ auxilia q̄ faciūt pro resolutione et maturatiōe apostematuz testiculorꝫ faciūt etiā pro resolutione z maturatione apostematū māmillarū. Ideocz auxilia in causa resolvēdi superius in p̄senti sermone commemorata sunt. In cura vtiq̄ resolvēdi apāta māmillarū canonice administrari possunt. Auxilia sic̄r q̄ narrata sunt in apātibꝰ virge maturandis etiam pro maturatione māmillarū z testiculorū apostematuz possunt administrari: z ꝓpea in necessitate ista tria capitula alternatim videre non nisi vtilissimū erit. Itē iudiciū faciendū est de cura apostematū inguinū cū curatione apostematum assellarū quare alternatim dicta duo capla possunt videri. Et qz apostemata testiculorum solēt ad duritiē sepissime deuenire: ideo mollitiua cū aliq̄ resolutiōe i cura eoꝝ administrare opus est. Et de quibusdam bus resolutiuis est diaq̄lō magistrale nostrū ca. de additionibus cōmemoratū: valet itē ad eandē intentionē emplastrū infrascriptum. ℞. risi lib. ß. furfuris triturati. M. j. bulliant omnia simul lento igne cum brodio capitis castrati et parum sape vscz ad spissitudinem solidam: addendo in fine coctu re pinguedinis galline: pinguedinis anatis. ana. ʒ. vj. olei camomillini. ʒ. j. ß. misce z iteꝝ

bulliant parum.

¶Capitulum de auxilijs q̄ faciunt ad egritudines ani.

¶ Primo ad dolorez hemorroidarum vz in infrascriptum suffumigium. ℞. fo. malvaꝝ z violarū: ordei: tassi barbati camo. melliloti aneti. ana. M. j. semi. lini. fenu. aā. ʒ. iij. furfur ʒ. M. iij. caput vnius castrati aliquātulum ferro incisum: bulliant omnia simul vscz ad cocturaz carnis: z cum eo suffumigetur et balneetur locus valet item mirum in modum ꝓst suffumigium infrascriptū emplm. ℞. decoc. aā di cte lib. ß. dragāti pisti. ʒ. j. carnis pomoꝝ sub pzunis decocto ruz et cribellate. ʒ. iij. misce et oia ducāt in mortario plumbi p̄ horā vel facias fic. ℞. aq̄ vio. ʒ. iij. aq̄ rosate. ʒ. ij. se. citōioꝝ: seminꝫ ꝓsil. aā. ʒ. j. bulliāt vnica bullitiōe tm̄: deinde cuz sterit simt̄ trib⁹ horis colent: z colature addant dragāti pisti. ʒ. j. Itē butirū ad eāde ītentionē in mortario plūbi deductū cum modico olei amigdalarum dulciū z parum olei de grisomulis mirū i modū iuuat. Oleū q̄z de semie lini vt bonus. M. testat⁹ est medicina magna oib⁹ egrotantib⁹ am. stēdia q̄lō nr̄z magrale ad resolvēdū duriciē tuboro sitatum que solēt euenire huic morbo egregia est medicina.

¶Auxilia āt q̄ faciūt aduersus ani ragadias sunt formaꝝ q̄rū. Prima est fomentū superiꝰ habitū. Secūda est vngūētū de plūbo qđ sic fit. ℞. olei ro. olei myrtini. aā. ʒ. ij. sep̄ vituli. ʒ. ß. ß. luci plantagi. et solatri. ana. ʒ. j. bulliāt simt̄ vsqz ad ꝓsūmationez succorū: deinde colētur cuiꝰ colature addantur litargirij auri z argēti cerusse. aā. ʒ. vj. plūbi vsti antimonij. ana. ʒ. iij. terre sigillate. ʒ. v. tutie. ʒ. ij. misce z in mortario plūbi ducātur per duas horas. Et qz interdū iste ragadie solent malignari: z vehemēs incēdium causare: tunc ꝓ remotione talis malignitatis et incendij applicatio pulueris nostri aut vngūēti mixti necessaria est: remota malignitate linimētū ifrascriptum ministrandum est. ℞. olei de semine lini. ʒ. j. olei rosati. ʒ. ß. sep̄ vituli. ʒ. iij. aluminis roche. ʒ. ij. vini albi ciatum medij bulliant vscz ad cōsūmationē vini deinde colentur: cui colature addantur cere albe. ʒ. iij. ß. cerusse litargirij auri et argēti aā. ʒ. v. plumbi vsti tutie. ana. ʒ. j. ß. misce z in mortario plumbi ducantur per horam: verruce aūt et pori quoruz pedes sunt graciles canonice auferantur cum serra eos ligando aut cuz fortibus eos incidendo: aut cū ruptorio nostro de capitello z cū cautela peciarum alicuius vnguentiuulcoratiui imposita ad circuniacentium partium vlcerationem tuendam.

¶Visis auxilijs q̄ faciūt ad dolorē hemorroidaꝝ ragadiaꝝ: ꝝrucaꝝ et poroꝝ: modo breuis curō fistulaꝝ ani ptractāda ē: z qz dñe zeli inter nos sepissime disputatū fuit ꝙ curō fistule penetratis vscz ad margīnē ani nulla magis ꝑfectanea nullacz melioz curō esset q̄ ptin⁹ falce ab vno orificio ad aliū totā cauernositatez fistule icidere: secus autem esset faciendum quan-

do fistula penetrasset super mu
sculū intestini recti: incisio em
huiusmodi musculi facit in p-
petuum hominē remanere sine
potētia retinendi feces. Et pro
pterea ex quo aliq̄ est dubitatis
de huiusmodi penetratione. Jō
incisio nō est sine periculo inci
dēdi in lapsum p̄dictū: ꝙre con
filiū vt c. d. vſa regat se in futu
rū curatione infrascripta q̄ etiā
superiorib⁹ annis sepenumero
disposit ionē vestrā ad portū sa
lutis perducimus. Q̄n igitur vt
ad actū practicū veniamus con
tigerit locū ad duritiem. et apa
tionē deuenire: tū statim locus
emplastro infrascripto visitetur.
℞. fol. mal. et vio. ana. M. ſ. bzo
dū carnis sine sale bocale vnū
bulliāt omnia vsq̄ ad cocturam
maluarū: deinde cū farina triti
ci et bzodio p̄dicto vno cū mal
uis pistat⁹ ad ignē fiat empla-
strū solidū addendo in fine co-
cture butiri. ℥. ij. ß. vitella duoꝝ
ouoꝝ ꝛ itē bulliāt vnica ebul
litiōe simul semp baculo agitā
do. Istud emplastrum maturat
cū sedatiōe doloris: ulcera autē
ꝛ cauernositates debēt mūdifi
cari cū puluere nr̄o q̄ apud al-
chimistā precipitat⁹ dicit. Aut
loco pulueris potestis ponere
vngūctū mixtū sup tinta qō sic
fit. ℞. vnguenti apl̄oꝝ. ℥. ſ. ß. vn
guēt egyptiaci. ℥. ij. misce. Un
guctū aūt qō debet admistrari
super petia tale dz esse. ℞. olei
camomillini olei de semie lini.
aā. ℥. ij. ol̄i rosa. pinguedinis vi
tuli. ana. ℥. iij. terebentie clare.
℥. ij. ß. litargirij auri et argenti.
ana. ℥. vj. ceruse. ℥. r. bulliāt oia
simul baculo agitando donec
acq̄rant colorē nigerrimum de
inde cuz cera alba sufficiēti fiat
cerotum satis solidum.

¶ Ca. de auxilijs facientibus
ad egritudines brachiorum et
tibiarum.

IN brachijs et ti-
bijs solet generā
ri apa molle quod
vndimia nūcupa-
tur. Et ꝙz in copio
sa nr̄a de hac mā
sufficiēter dictū sit tñ ad cōple
tionem doctrinā p̄ntis opusculi
aliq̄ peculiaria remedia ꝛ cura
p̄fati morbi describā. Sūt itaq̄
auxilla vndimie formaꝝ q̄nq̄.
Prima est balneum rerū desic-
cantium descriptuz p̄ro hac ma
teria. c. de additionibus. Se-
cunda est linimentum quod sic
fit. ℞. ol̄i. ros. olei myrtini ana.
℥. ij. ol̄i camo. ℥. ſ. ß. litargirij au
ri ꝛ argēti. aā. ℥. r. terre sigillat.
℥. viij. cū cera alba sufficiēti ad
ignē fiat cerotū molle nihil aut
parū bulliedoꝛ illō p totū locū
vndimiatuz more ceroti a cau
cula vsq̄ ad genu applicet ꝛ fa
ciet: verū si vndimia fuerit cū
scabie: tunc locꝰ quotidie lauet
cū decoctiōe fumiterre: nepite
mal. furfuris: lapacij acuti: del
de vngat tibia cū vnguēto ō li
targirio i forma liq̄dā ꝛ mozta
rio plūbi ꝙfecto cuꝰ recepta hr̄
c. de additiōib⁹. Itē ad vndimiā
sine vlceratiōe. Spōgia i fusa ꝛ
decoc. rex exsiccantiuꝫ resolue
tiū. de cuꝰ recepta sit⁹ p vndi
mia. c. de additiōib⁹ facta ē mē
tio vltimū remediū est. Ad vlce
ra vero tibiaꝝ sunt q̄nq̄ p̄stātia
remedia. Primuz est puluis nr̄.
Scōm est vnguentum mixtū.
Tertium est aqua aluminosa.
Quartum est sparadrap. vel vn
guentum basilicum siue vngue
tum de minio de quibus omni

bus in prefato. c. sufficiēter me
mini. Quintum ꝛ vltimum est li
gatura gradatim fasciādo a ca
uicula vsq̄ ad genu qua inter
cetera auxilia nil p̄pitius: nilq̄
vtilius in curandis tibiaꝝ mor
bis quā ligatura predicta teste
Guidone de cauliaco: dicit em
vlcera tibiarū ab alijs vlcerib⁹
totius corporis nihil habent
proprij q̄ ligatura p̄dicta quasi
dicēdo q̄ ista vlcera curanē cu-
ratione aliꝝ vlcerum nisi q̄ li
gatura prohibet descensum ma
teriꝝ ad locū qui q̄nq̄ est cau
sa imo quasi semp impediendi
rectam vlcerū curationē. In ti-
bia sit⁹ a cā primitiua vsq̄ ab
aliqua re p̄tundēti solēt accide
re tumefactiones p quarū reso
lutione tria peculiaria auxilia
describā. Primū quorum sic fit.
℞. ouoꝝ nume. iij. olei ro. ꝛ myr
tini. aā. ℥. ſ. ß. oia conquassentur
adinuicem: deinde cū stupatis
aqua ꝛ vino madefactis totus
locus contusus emplastrek ꝛ li
niatur cū quo tribus diebꝰ pro
cedendū est. Scōm auxiliū sic
ordinat. ℞. fabarum excortica-
tarum. M. ij. furfuris triturati.
li. ß. fo. maluarum ꝛ vio. aā. M.
ſ. absinthij. M. ſ. semis ros. M.
ſemis panis furfuracei. ℥. iiij.
ad ignem oia bulliant cū aqua
sufficienti vsq̄ ad perfectam co
cturam deinde pistenk ꝛ cribel
lentur: cui cribrature addantur
sape. ℥. viij. fabarum: farine oꝛ
dei. aā. ℥. iiij. olei ros, myrtini:
camomil. aā. ℥. ij. ꝛ iterū bulliāt
vsq̄ ad spissitudinem solidam.
Si vero videris via ista cōtusio
nem resolui non posse sed velle
maturari. tūc maturatione fleg
monis maturetur: deinde facta
eius apertiōe vlcus curek cura
tione exiture noniter incise. Et
qꝛ sepenumero solet inflamma
tio cū aliquali excoriatione ori
ri in isto casu: tunc vnguentum
de litargirio cum succo plātagi
nis ꝛ vino granatoꝝ admini-
strare vtilissimū est. Papyꝝ q̄z
vilis p̄trij cū vino granatoꝝ ꝛ
parū aque rosate parūq̄ aqua
plātaginis aliquātulū infusum
ꝛ super totā tibiā extēsum prius
inlinita linimēto ante dicto pre
sentaneum remediū est semper
faciendo a cauicula vsq̄ ad ge
nu totā tibiam vt p̄dixim⁹.
Lamina q̄z plūbi fasciata cum
plumaciolis sanguinem extra-
uenatum in cōtusionibus resol
uit: ꝛ debet administrari in vlti
mo dico q̄n alia remedia nō cō
tulerint ꝛ est vnum bonū ex no
stris experimentū. Solēt inter
dum in genu a materia arteti ca
ꝛ morbo gallico inflationes vē
tose generari cū dolore nō par
uo: p̄ro quarū carminatiōe ꝛ re
solutione aliqua peculiaria au
xilia describam. Et primo ster-
cus caprinū dissolutū cū pusca
ꝛ farina ordeacea et sapa et ad
ignem decoctum vsq̄ ad spissi-
tudinem solidam tumorē in ge
nu antiquum celeriter resolait
vt pandectarius refert cap̄. pro
prio. Item ad eandem intētio-
nem valet infrascriptum empla
strum. ℞. farine fabarum lib. ſ.
furfuris tritura. M. ij. stercoris
caprini ꝛ bouini: ana. ℥. iiij. ca-
mo. mellilo. triturati: absinthij.
M. ß. olei camomille ros. aneti
ni. aā. ℥. ſ. ß. cum sapa ꝛ parum
lixiuij ad ignē bul. vsq̄ ad spis
situdinem solidā ꝛ vtere actua-
liter calido more emplastri sup
totum genu qꝛ eius operatio in
isto casu mirabilis est. Spōgia

quoꝫ madefacta in decoctione que valet aduersus vndimiã et desuper stricte fasciata ꝓsentaneum remediũ est. In genugra vero passione a materia calida eueniẽti: ista remedia non ꝙ niunt sed loco istorum opus est administrare ad sedandũ dolorem ꝛ ad resoluendum humorẽ faciẽtem genugram passionem auxilia que in causa podagre ꝛ chiragre dicemus.

¶ Cap. de auxilijs que faciunt aduersus chiragram ꝛ podagrã passionem que quidem sunt formarum quinq.

QUarũ in prima sic ordinab. ℞. ouoꝝ nume. iij. suc. lactuce lactis mulieris ãã. ℥. ß. ola ꝙ sentur adinuicem ꝛ tepidũ applicẽt super locodolẽti tribus aut quatuor diebus ꝛ valet materia existente cholerica ꝛ sanguinea. Scõa forma talis est. ℞. medulle panis albi. ʒ. ß. lactis vaccini vel caprini li. ʒ. olei rosa. odori. ℥. iij. vitellarium ouoꝝ croci. ℈. ʒ. de oibus ꝑm artẽ ad ignẽ fiat emplastrũ solidũ ꝙ cũ maxima securitate ꝓ iã dicta podagre materiei resolutione fere in quocũq; tpe administrab. Tertia forma est emplastrũ de fabis sic ordinatum. ℞. fabarũ excorticatarꝫ li. iij. decoquanb in brodio capitis castrati vsq; ad coctura fabarũ deinde pistenb ꝛ cribellenb: cui addanb cribzature farine ordeacee. ℥. iij. olei ro. ℥. iij. croci. gra. iij. ꝛ iterũ ad ignẽ bulliãt baculo agitãdo vsq; ad spissitudinẽ solidã addẽdo ł fine coctureꝝ vitella triũ ouoꝝ: istud emꝫ ẽpl'm sedat vnũquẽq; dolorẽ podagri cum. Et ꝓptereã Auic. c. ꝓrio Auli de fabis dicit ꝙ faba ꝙz aduersus dolorẽ spasmosum ꝛ podagrice passioni egregia est medicina. Et si maior resolutio aut ꝓfortatio loci cũ isto ẽplo necessaria fuerit: tũc virtutẽ camo. et melli. iterponere vtilissimũ est.

¶ In declinatione vero podagre totã iũcturam inlinire oleo statim infrascripto magistrali ꝑsentaneũ ac mirificũ remediũ est. Quarta forma sic fit. ℞. olei ro. olei camo. ãã. ℥. iij. olei amigdalarum dulciß. ʒ. iij. pinguedinis galline. ℥. ß. pinguedinis vituli. ʒ. vj. anthos siue. ãã. ℥. j. succi ebuli radicũ ꝛ fo. eius. ãã. ʒ. iij. ß. suc. radicũ enule. ʒ. ij. ß. squinanti triturati. ʒ. j. vini odori. ℥. j. ß. ola triturenb adinuicẽ ꝛ ponanb in cannulo canne bene obturato cũ pasta: deinde ponatur in furno cum vase terreo bene inuernizato ad coquendum: cũq; vinũ cũ succis consumptũ esse cognoueris: tũc auferaꝫ canulus ex furno ꝛ extrahatur ꝙ intus est ꝛ fortiter exprimaꝫ canapatio spisso: ꝛ vtatur ista medela in declinatione morbi ꝙ resoluendo ꝛ inuncturas ꝓfortando nõ ḥz medelã sibi parẽ. Quinta formaꝝ itẽ sparadrapꝫ cum pethjs cõfectũ cũ oleo infrascripto. ℞. olei ros. ℥. iiij. olei camomil. ℥. ij. ranarum viuẽtiũ nume. iij. anthos camo. melilotine. ãã. parum vini odori. ciatum vnũ bulliãt ola simul vsq; ad cõsummationẽ vini deinde colentur cui colature addatur cere albe. ℥. ij. ꝛ fiat sparadrapꝫ. Item in eodem tempore ꝓ iam dictis intentionibus lanẽ tur quotidie iuncture balneo infrascripto. ℞. recipe rosarum

myrtillorꝫ: camomille: absinthij matricarie: nepite sisimbrij. ãã. M. j. anthos timi squinanti stichados. ãã. M. ß. melilis. M. j. salis. ℥. ij. bulliant ola simul cum aqua sufficiẽti ꝛ vino albo vsq; ad consummationem tertie partis. Et nota amice ꝙ ista auxilia q̃ cõmemorata sunt valent in declinatione morbi materia existente calda ꝑ ẽt valere trãsactis quatuor diebꝰ cũ empło de medulla panis cũ lacte: aut empło de fabis regulariter operãdo in statu et declinatione materia podagre existente frigida.

¶ Finit liber quartus de Auxilijs.

¶ Incipit liber quintꝰ De additione auxiliorum multorum facientiũ aduersus multa passionuz gña q̃ huic nostro libello ꝓ antidotariolo excusabit.

REmedia aduersus dolorẽ dentiũ a materia frigida cãtũ vel catarrum merito impregnatiõis aut occasiõe morbi gallici. ℞. aque vite. ℥. ij. aceti albi. ℥. ß. floris rorismarini absinthij. ãã. paꝫ mellis. ʒ. vj. sandarace armoniaci tyriace gal. ãã. ʒ. j. croci. gra. iij. bulliãt ola sic vnica ebullitiõe: ꝛ cõlenb ꝛ cuz bõbice actualiter calida dẽtes fricenb congelati ꝙ reuma frigidũ dẽtiũ mirabiliter desiccando eos firmat ꝛ cõfortat eorumq; dolorem sedat.

¶ Cõtra arculã puerorꝫ. ℞. pomoꝝ ꝙnatoꝝ dulcium cũ suis corticib. numero. ij. cimaꝝ rubi foliorꝫ plãta. cimaruz myrti foliorꝫ silueſtriũ caude eq̃ ne: lingue passerine. ãã. M. ß. ola pistenb adinuicẽ cũ. ℥. j. aq̃ rosate ꝛ tm̃dẽ aq̃ plantaginis: deinde bulliãt vsq; ad ꝙsummationẽ medietatis aq̃: deiñ colẽtur ꝛ exprimãb fortiter cui expressioni addanb mellis rosati ʒ uccari fini. ãã. ℥. j. ß. licij. ꝛ. ꝛ. sarcocolle. ʒ. ij. Et iterum bulliant vsq; ad spissitudinẽ mellis ros. ꝛ si maior exiccatio necessaria fuerit addãb aluminis roche. ʒ. ij. ꝛ itez bulliãt parũ.

¶ Remediũ aduersus dolorez fiãchi nobilissime opatiõis qõ habui a fide digna ꝙsona sic fit. ℞. ꝓcipitati bñ triturati. ℥. ij. diacimi. ℈. j. misce ꝛ cũ siruꝑo ẽ duabꝰ radicibꝰ formẽtur tres pillule: ẽiñ deaurenb ꝛ sumanb post dimidiũ hore sũpta colatiõe duoꝝ ouoꝝ sorbiliũ ꝛ recẽtiũ cũ modicovini odorifero bucellaꝝ panis tm̃mõ. Idẽ facit ꝓdictꝰ puluis mixtꝰ cũ. ℥. ß. filonũ ꝙsici ordine ꝛaz dicto sũptꝰ. Itẽ ad eãdẽ itẽtionẽ valẽt ꝛna duo ꝓdicti pulueꝛ suo luta cũ nebia siue ostia ẽ pasta ꝙfecta ꝛ sũptaꝫ supra. Et nota ꝙ iste puluꝛ est coloris miniꝛ ꝛ est ille de q̃ fit sermo pluribꝰ ł locis in chirurgia nꝛa: culꝰ. ℞. reperitur in antidotario nꝛo capi. de medicina corosiua. ꝛ forte nõnulli mirabunb ꝙ iste puluis deb immediate post assumptionẽ superius prenominate. Dico ꝙ nõ ob aliaz causam datur post paruam cibi sumptam quantitatẽ nisi ꝓptereã qz natura ꝓtinꝰ post assumptionem dicti pulueris habeat secũ vomere ꝛ pulnerẽ ꝛ cibũ ac humores flegmaticos et viscosos ex quibus dicta passio oziri soleꝛ vel quia si dictus puluis vna

eſt cibo extra ſtōi portonarium
trāſitū habuerit p intestina mi
norē intestinis lesionē cāre va
leat eiꝰ nāq; opatio est statī se
dare p̄dictū dolorē vomitū p
nocādo aut p secessū. Idē facit
p̄dictꝰ puluis sumptus quāti
te p̄dicta cū cocleario vno mel
lis rosati vel syrupo de duabꝰ
radicibus ieiuno stomacho.

¶Itē aduersus pestē añ eius
p̄firmationē vz intra.xxiiij. ho
ras iste puluis vt infra ordinatꝰ
mirabilis z egregia est medi
cina. ℞. puluerꝭ predicti sine
p̄cipitati grana. iij. aut. iiij. in
ꝛta virtutē patiēt̄ tiriace Gal.
ʒ.ß. sirupi de succo acetose. ℥. ß.
zuccari buglossati. ʒ. ij. misce et
detur patiēti ieiuno stomacho
infra dictū tp̄s qz pestē fugat
materiā faciēt̄ eaz p secessum
educendo z per vomitū ipsam
materiā pronocādo panis in
super calidus p̄patientem cali
dum detinendo ad sudandum
sumpto puluere duabus ho
ris vtilissimus erit.

¶Unctio satis leuis z singula
ris aduersus morbū gallicū cū
qua bis in die vngant̄ tibie et
crura a genu infra simiꝛ z bra
chia a cubito infra vsq; ad ūrtū
vel septimū diē q̄ sic ordinat̄.

℞. pinguedinis porcine liq̄
facte. ℥. vj. argenti viui. ℥. iiij.
storaciꝭ liq̄de tiriace Gal. añ. ℥.
ß. misce z scōm artē fiat linimē
tū. Tēp̄ꝰ ho magis p̄gruum z
aptiꝰ p hac curatiōe faciēda p
vnctionē p̄dictā z suffumigiuꝫ
infrascriptū ac cerotaria habi
ta in copiosa nostra cap̄. ppᷣio
de cura morbi gallici p̄firmati
est i tpe veris vcz ō mēse apri
lis z maij. In aliꝭ em̄ tpib⁹ ē
satis suspecta aut pp ingens
frigꝰ: aut pp ingētē caloꝝ. fri
gus em̄ reddit humores ine
ptos purgatiōi p̄ secessuꝫ: p su
dores z sputamina. Ingēs siꝛ
caloꝝ resoluit spiritus: et ꝓpea
reddit virtutē debilē ad expel
lendas materias rebelles et
peccātes. Et licet p̄dictis tem
poꝛib⁹ euitatis a iam dicta me
dela egrotantes sanitatē p̄seq̄
soleāt: tñ satis quā primū i de
teriozē lapsum vlcerationem z
doloꝝ euenire solēt: ideo iterꝫ
tio istius medele etiā cōsecuta
sanitate interdū necessaria est.

¶Remedium contra morbum
gallicum confirmatum.

℞. cinabrij. ʒ. ij. thuris storaꝫ
cis liq̄de. añ. ʒ. ß. misce modꝰ
aūt administrationis eiꝰ talis
est vz collocato patiente nudo
priꝰ corpore purgato tribꝰ die
bus antea sub pauione stricto
z nō multū altioris stature: et
ponaꝫ quinta pars huiꝰ reme
dij sup prunis ignitis, deiñ pa
tiēs coneꝫ recipere fumū talis
medele ponendo ignē cū p̄dic
ta medela inter pedes: sicq;
erectꝰ donec sudoꝝ p̄uocet vel
stet sup cathedra pforata vt pa
tiēs maiozē habeat cōmoditā
tē recipiēdi fumū: nūc fumum
ponēdo ītra bācheta z nūc ex
tra seu extra scānū pforatū: deiñ
ponat se ad sudādū i lecto pan
nis optie coopto. z sic faciat q̄
tidie tribꝰ aut ūtuoꝝ dieb⁹ vel
q̄usq; dētes dolere inceperit. p
cū factū fuerit reliquū curōis
tracteꝫ z finiaꝫ put dictuꝫ fuit
cap̄. ppᷣio ō morbo gallico cō
firmato. Ista nāq; curō daꝫ i ca
sib⁹ desp̄atis vz vbi vnctiōes
z cerotaria in quibus ingrediē
argētū viuū effectū sanatiōis
nō p̄ducūt. Itē ad eādē ītētio

nē z vz animosis z robustis cor
poꝛib⁹ z est vltimū remedium.

℞. cinabrij integri. ʒ. v. tiriace
Gal. ʒ. ij. corticū limonū pomo
rū añ. ʒ. ß. z more iā dicto i añ
cedēti. ℞. vtaꝫ medela ista: z no
ta q̄ eiꝰ inunctū solet mani
festari i desiccādis vlceribꝰ z i
sedādo dolorē circa vndecimū
diē. Nocumētū vero vlceratio
nis oris z febricule intra septi
mū ad plus vt plurimū mani
festaꝫ. Notādū est insup q̄ to
ties quoties reiterāda est hec
curatio p̄ suffumigiū vꝫ cerotū
aut vnctionē factā dōec corpꝰ
a tali egritudine mundū peni
tus esse cognoueris. Et ꝓpea
q̄n morbꝰ est p̄firmatꝰ: hāc cu
rationē de mense martij facere
p̄sueui vcz tpe veris: succeſſiue
deiñ etiā cōsecuta sanitate vlce
rū dolorū z tuborositatū. inde
ad mēsem vnctionem reiterari
p̄curabā aut cerota aut suffumi
gia p̄dicta. Et si necesse fuerit
iterū inde ad aliū mensem cu
rationē p̄dictā fieri iubebā: ex
quo ordine z mihi: z egrotanti
bñ succeſſum est: nec mireris si
ter hāc curationē reiterari lau
dauerim: qz i morbis difficili
bus vt cap̄. ppᷣio de egritudi
nibꝰ oculoꝝ optimꝰ Mesue te
statur medicꝰ nō dz p̄tetari vni
ca purgatiōe sed in pluribꝰ p̄
pterea in isto morbo cuiꝰ mate
ria cū difficultate educiꝫ z era
dicaꝫ reiteratione iā dicte cu
ratiōis egregiā: nobilē: et ne
cessariā i isto casu esse cēsemꝰ.
Itē suffumigatio p̄delicatis z
nobilibꝰ p̄sonis aduersꝰ morꝫ
bū gallicū cōfirmatū: z p̄firma
tū sic fit. ℞. cinabrij integri. ʒ.
ß. bēgiu. ʒ. ß. vel loco eiꝰ lau
dani tiriace. ʒ. ß. dyoronici pi
ſti: termentille dictami irios.
añ. ʒ. ß. corticū citri. ℥. ij. pomoꝛ
rū acetosoꝝ nūero. iij. ista oia
preter cinabrij z poma: z coꝛ
ter citri pistenꝫ z misceanꝫ ad
inuicē deiñ ponaꝫ cinabrij sup
prunis ignitis i aliquo paruo
vase existētibꝰ. Sicꝫ ponaꝫ p̄
dicta mixtura in alio vase cum
p̄dictis prunis: deinde ponan
tur p̄dicta poma et cortices
citri vel loco eorum limonis in
alio vase vt supra more iam di
cto in antecedēti. ℞. procedaꝫ.

¶De virtute aloes.

¶Licet in copiosa nꝛa libro ō
simplici medicina scriptum re
periatur aloes esse calidum et
siccum in scō: veritas tñ est i
q̄ siccitate videtur ipsum ter
tium gradū siccitatis attinge
re et in caliditate secundum.

¶Remedia aduersus cācrum
vlceratum.

℞. tucie alexādrine. ℥. ij. pul
neris cācroꝝ plunialiū in fur
no adustoꝝ litargirij argenti.
añ. ʒ. ij. ātimonij plūbi vsti. añ.
ʒ. ß. succi plātaginis: gallitri
ci solatri pollitrici cētū nodie
alleluie. añ. ʒ. vj. aluminis ro
che. ʒ. ß. prius colatis succis:
deiñ bulliāt oia simul vsq; ad
cōsummationē succoꝝ: deinde
pulnerizenꝫ z subtiliter: z ducā
tur in mortario plūbi donec co
loꝛe nigrū acq̄rāt z vtere intra
cācrū vlceratū ponendo insup
vnguentum ponsilicos inapla
petia descriptione nostra ordi
natum libro. viij. copiose no
stre. Aliꝰ puluis mirabilis ope
rationis ad iam dictam intēn
tionem. ℞. tucie. ʒ. ij. mirabola
ni citrini litargirij: plūbi vsti
añ. ʒ. ß. calcis decies extincte cū
aq̄ ordeacea. ʒ. iij. ceruse. ʒ. vj.

terre sigillate.ʒ.ij.℈.ace.ʒ.iiij. succi plantaginis cōsolatri consolati.aā.ʒ.iij.℈.bulliāt oia simul vsq; ad consummationez succorum z aceti deinde pistentur et ducantur in mortario plūbi p tres horas et vtere more iam dicto in antecedenti.℞.

¶Ruptorium valde solēne ex inuētiōe nostra cuius operatio equiparatur operationi ignis.

¶habeas in primis capitellū cōfectū vt infra.℞.calcis vive lib.ij.salis armoniaci: vitrioli romani.ana.li.℈.cineris ramorum truncorum fabarum z nucum cū suis corticibus recentibus.aā.lib.iij.omnia pistentur et incorporentur cum sufficiēti quātitate capitelli optimi cū quo sapones albi vel rubei efficiuntur et totidē succi corticuz nucum recentiū si inueniri possint sinautem loco eius ponat̄ de predicto capitello quantum sufficit ad incorporādum prenominata simplicia:quo facto omnia sic incorporata ponantur in vase terreo cuius fundamentum sit minutissime perforatum. Cūq; predicta incorporatio in prefato vase optime collocata z suppressa fuerit: tunc ponat̄ iterum in predicto vase tanta quātitas dicti capitelli que p̄dicte incorporationi tribus digitis super natare videatur:habeatq; vas predictū subtus aliud instrumentū integrum ad recipiendum capitellum qō foras guttatim egreditur:habebis tandē capitellū cum quo efficitur ruptoriū ceteris ruptoriis maioris dignioris potentioris q; virtutis quod sic ordinat̄.℞.capitelli lib.℈. romani vitrioli.ʒ.ʃ.bulliāt i cap ciola enea donec acquirat spissitudinem satis deinde frustatim frangatur et ponatur in vase vitreo cera:et panno optime obthurato et sigillato ei⁹ nāq; operatio quasi ignis opationi equiparari videtur.Et nota q; predictum capitellum nisi seruaretur optime in vase vitreo obthurato vt supra virtus eius breui temporis spacio devasta retur et euanesceret.

¶Unguētū gratia dei ad magna vulnera sananda ex inuētiōe nostra ordinatū cū mundificatiōe z incarnatiōe cui⁹ operatio crede mihi nō hz parem.

℞.cētauree maioris z minoris matrisilue alleluie plātaginis quinq; neruie aā.M.ij.cōsolide maioris et minoris piloselle gallitrici.millefolij.aā. M.ʃ.anthos absinthij matricarie.aā.M.℈.radicum rubee tinctorum.ʒ.iiij.gra.puluerizate. ʒ.ij.florum ipericonis et foliorum eius agrimonie berbēne:et lingue passurine: caude equine.aā.M.ʃ.℈. omnia adinuicem triturentur prius omnib⁹ incisis cui trituratiōi addantur pinguedinis porcine liquefacte sine sale li.ʃ.℈.olei rosati odorifc.lib.ij.terebentine clare.sepi vaccini.aā.li.ij.℈.sepi castrati.li.ʃ.omnia iterum pistentur et incorporentur adinuicem cum lib.tribus vini odoriferi: deinde permaneant simul spacio nouem dierum ad solem: hoc cum factum fuerit bulliant ad ignem lentum baculo agitando vsq; ad p̄summationem vini:deinde colentur z exprimantur cui expressioni addantur itez terebētine clarissime.ʒ.viij.mastices resine pinis

recentis.ana.ʒ.iij.gumi elimi ʒ.ij.cere albe quantum sufficit: z fiat vnguentum satis solidum quod maleretur cum vino odorifero:deinde cum lacte vaccino vel caprino:z vltimo loco cū aqua vite:z vsui reseruet p magno secreto ad omnia vulnera sananda a capite vsq; ad pedes.

¶Cerotum ad omnia vulnera z vlcera sananda ex inuentione nostra.

℞.pinguedinis porcine li.ij. vituli li.ʃ.℈.olei ro.odori.li.iij. ℈.calcis ter lote cū aqua ordeacea.ʒ.xv.aque plantaginis li. iij.bulliāt oia simul vsq; ad consummationem aque:deinde colentur et exprimantur fortiter: cui expressioni addātur ceruse triturate li.ij.℈.z bulliant oia simul baculo agitādo lento igne per tres horas:deinde addant tereben.clarissi.ʒ.vʃ. cere albe quantum sufficit:z iterum bulliant parum z fiat cerotū satis solidum: deinde auferatur ab igne z ducatur baculo donec tepidum fuerit:z vtere in omnibus vlceribus presertim difficillime cōsolidationis:qz eius operatio crede mihi mirabilis est:z maxime facta mundificatione prius cum puluere nostro carnis male remotiuo.

¶Unguentum viride quo vtebatur loco vnguenti apostolox tota secta Tesili ad mundificādum omnia vlcera difficillime consolidationis z valet aduersus vlcera sordida:putrida virulenta z corrosiua:z curat vlcera ab humoribus frigidis genita.

℞.celidonie alleluie sive acetose cētum galli leuistici scabiose.aā.M.ʃ.succi plātaginis succi lingue passerine.aā.ʒ.x.succi absinthij succi apij succi fumiterre succi caude equine z cimarum rubi.aā.ʒ.vʃ.pinguedinis porcine sine sale.ʒ.iij.pinguedinis viruli pinguedinis vaccine aā.li.℈.terebē.clare.ʒ. iiij.masticis.ʒ.ʃ.calcis vive semel lote cum aqua pluuiali.ʒ. iij.℈.aluminis roche.ʒ.ʃ.℈. vini granatorum.ʒ.v.bulliāt oia simul vsq; ad cōsummationem succorum z vini:deinde fortiter exprimantur et addantur cere albe:olei ro.aā.ʒ.v.semis z iterum bulliant parum:quo facto auferantur ab igne z baculo ducatur donec tepidū fuerit:deinde addātur floris eris bene triturati dragmas quatuordecim aloes thuris mirre sarcocolle li targirij argenti bene triturati. aā.dragmas tres misce:z iterū omnia ducantur et misceantur adinuicem z fiat vnguentum q; vocabitur vnguentum apostolorum maius cum additione herbarum z aliorum simpliciū per me addita cum vtilitate nō modica nobilissime operationis pro intentionibus iam dictis.

¶Unguentum mixtum quod constat ex vna parte vnguenti egyptiaci descriptione nostra ordinandi inferius et duabus partibus vnguenti apostolorū Tesili valet mirabiliter ad mūdificādum vlcera putrida z sordida z ad remouēdum carnem vnctuosam in vulneribus genitam cuius egyptiaci forma talis est.

℞.floris eris aluminis roche.aā.vncias duas mellis rosati.ʒ.ʃ.aque plantaginis:vini

granatorum.añ.ʒ.ij.℈.bul. ola simul baculo agitando vsq; ad spissitudinem mellis.

℔Puluis ad vlcera cicatrizanda sic fit.

℞.mirabolani citrini.ʒ.ʃ.aluminis roche cõbusti.ʒ.ij. terre sigillate balaustiarũ.añ.ʒ.ʃ.℈. calcis decies lote.ʒ.iij.cerusse li targirij arg.añ.ʒ.ij.℈.misce fiat puluis subtilissime triturat⁹.

℔Lotio ad vulnera ⁊ vlcera ci catrizanda.

℞.aque planta.vini odo.añ. lib.℈.aluminis roche.ʒ.vʃ.mel lis ro.ʒ.ij.bul.parũ:⁊ vtere pro iam dicta intentione.

℔Digestiuũ apostematis sanguinei sic fit.

℞.terebẽ.clare.ʒ.ij.vitellum vnius oui croci.ϑ.℈.misce.

℔Digestiuũ apostematis colerici sic fit.

℞.vitellum vnius oui olei rosati omphã.ʒ.℈.misce:⁊ in mortario plumbi ducantur per horam oleum guttatim ponendo.

℔Mundificatiuum sanguinei apostematis sic fit.

℞.tereb.clare.ʒ.ij.mellis ro. ʒ.ʃ.℈.sirupi ro.ʒ.vʃ.bul.parum deinde addat vitellum vnius oui:farine ordeacee cribellate ʒ.ʃ.croci.ϑ.℈.

℔Mundificatiuum apatis cholerici sic fit.

℞.tereb.clare.ʒ.ij.sirupi ros. ʒ.ʃ.℈.succi plãtaginis.ʒ.℈.bulliant parũ:deinde addant vitellum vnius oui:farine ordeacee ʒ.r.⁊ si adderentur thuris mirrhe sarcocolle aloes.añ.ʒ.ʃ.℈. esset incarnatiuum domesticuz vulnerum ⁊ vlcerum.

℔Digestiuum apostematis flegmatici.

℞.tereben, clare.ʒ.ij. mellis rosa.ʒ.ʃ.succi caulium nigrorũ ʒ.v.bulliant parum addẽdo in fine cocture vitellum oui farine tritici.ʒ.vʃ.misce.⁊ iterum bulliant parum.

℔Mundificatiuum apostematis flegmatici.

℞.terebẽ.clare.ʒ.iiʃ. mellis rosa.ʒ.ij.succi apij:succi plantag: succi scabiose:succi caulium nigrorũ absinthij:añ.ʒ.℈. bulliãt omnia simul vsq; ad cõsummationem mediet⁹ succorũ:quo facto addantur farine tritici bene triturate.ʒ.r.farine fabarũ farine lentium.añ.ʒ.v.sarcocolle.ʒ.vʃ.misce.

℔Diaquilõ magistrale descriptione nostra sic fit.

℞.mucillaginis altee:fenugreci:seminis lini:psilij:seminis citonior:irios.lib.iij.olei camomi.olei de semine lini.añ. li.℈.olei ros.ʒ.iiij.olei anetini pinguedinis galline:pinguedinis anatis:olei de lilio.añ.ʒ. ij.pinguedinis porcine non salite.sepi vaccini ⁊ vituli.ana.ʒ. viij.olei cõis li.ʃ.℈.litargirij auri bene triturati li.ij.bulliãt ola simul.⁊ cuz cera alba scõm artẽ fiat cerotũ molle cui⁹ operatio in mollificando et resolnendo cum attractione domestica solẽnis est.

℔Cerotum contra splenis:stomachi ⁊ epatis duritiem.

℞. diaquilonis antedicti.ʒ. iij.Isopi ceroti Gal.ʒ.ʃ.℈.armoniaci dissoluti in aceto,ʒ.℈.sucirios.ʒ.iij.suc.apij suc.rute añ. ʒ.iij.radicum capparis:radicũ sparagi.añ.ʒ.vʃ.camomil.melilloti:absinthij.ana.M.℈.vini odozi.aceti albi.añ.ciatum.℈. bulliant:omnia simul vsq; ad consummationem vini et aceti deinde colentur et exprimantur:cui addatur radicum altee decocte ⁊ cribellate.ʒ.iiij.℈.cere noue odorifere quantum sufficit:⁊ fiat cerotum satis solidũ bulliendo iterum parum vltimo loco addatur croci.ϑ.ij.et vtere pro intentionibus iam dictis.

℔Balneum seu fomentatio aduersus vndimiam brachiorum ⁊ tibiarum:⁊ est mirabilis operationis:⁊ sic fit.

℞.camomil.melli.foliorum myrti.añ.M.ij.absinthij squinanti:stichados:ro.matricarie añ.M.ʃ.coriandrorum feniculi dulcis.añ.ʒ.ʃ.mellis li.℈.salis aluminis roche.añ.ʒ.ij.℈. bulliant omnia simul cum lixinio barbitonsoris sufficienti ⁊ parum vini odozi.vsq; ad consummationem tertie partis.deinde colentur ⁊ vtere.

℔Aqua ad mortificandum carbunculum et ad remouendum verrucam seu carnem additam morbi gallici.

℞.salis gẽme vitrioli romani.ana.ʒ.ij.sublimati arsenici. añ.ʒ.ʃ.floris eris.ʒ.℈. bulliant omnia simul preter florem eris cum ciato vno lixiuij barbitõsoris ⁊ ciato medio aque rosate vsq; ad consumptionem medietatis:deinde auferatur ab igne ⁊ ponatur flos eris:⁊ vtere pro intentione iam dicta ex magno secreto.

℔Mundificatiuum carbunculi ex inuentione nostra sic fit.

℞.mellis rosa.ʒ.iij.sape.ʒ.ʃ. terebentine lib.℈.succi apij:succi absinthij:succi scabiose.añ. ʒ.vʃ.farine ordei:farine tritici. añ.ʒ.ij.bulliant ola simul vsq; ad spissitudinem addendo in fine cocture croci.ϑ.ʃ.sarcocolle.ʒ.iij.

℔Unguentum ad mortificandum carbunculum ex inuentione nostra:⁊ valet aduersus cancrenam ⁊ aschachilos.

℞.mellis.ʒ.ij.aluminis roche.ʒ.ij.℈.salis gẽme.ʒ.ij.sublimati.ʒ.ʃ.℈.suc.scabiose.ʒ.vʃ.fioris.eris.ʒ.xiiij.aceti ro.ʒ.iij.℈. bulliãt ola sic baculo agitãdo vsq; ad spissitudinem solidam ⁊ vtere:ruptorum quoq; ⁊ troscis de minio superius annotata ad hanc intẽtionem summopere valent.

℔Unguentum ad vulnera incarnanda.

℞.terebẽ.clare.ʒ.iij.olei masticini olei ro.añ.ʒ.ʃ.sepi vituli ʒ.ij.resine pini:masticis añ.ʒ. ℈.thuris mirre.añ.ʒ.iij.cere noue.ʒ.ʃ.℈.anthos:millefolij centauree maioris.añ.M.ʃ.vini albi odo.ciatum vnum bulliant omnia simul:prius herbis aliquantulum contusis vsq; ad cõsummationem vini:deinde cõlentur canapatio spisso:quo facto maleretur cum lacte:et si opus fuerit addere vel minuere ceram addatur vel minuatur iuxta necessitatem conficiendi optimam formam vnguenti.

℔Sparadrap nobilissime operationis ex inuentione nostra ⁊ valet aduersus vlcera cozrosiua maligna virulenta formicosa ⁊ difficillime cure.

℞.vnguenti populeonis lib. ℈.vnguenti rosati vel loco eius vnguenti.Gal.ʒ.iij. olei rosati odozi.li.ʃ.℈.pinguedinis vituli.ʒ.viij.pinguedinis porcine. ʒ.ij.℈.succi plãtaginis:succi solatri.añ.ʒ.ij.bulliãt ola simul vsq; ad cõsummationẽ succorũ

deinde colētur cui colature ad
dātur ceruse.ʒ.vj.litargirū au
ri ⁊ argēti.añ.ʒ.ij.mini.terresi
gillate.ana.ʒ.ɾ.iterum bulliāt
baculo agitādo donec acq̄rant
colorē nigrum quo facto addaʒ
cere albe quātū sufficit cāpho
re secundū artem triturate.ʒ.j.
⁊ fiat sparadrap.

¶De suppositorijs ⁊ clisteribꝰ

Suppositorum mellis sic fit.

℞.mellis.ʒ.iij.bulliāt bacu
lo agitando vsq̄ ad spissitudinē
solidam ⁊ fiant suppositoria ad
instar parue cādele vnctis ma
nibus oleo ducendo sup vola
manꝰ.Et si vis vt sint fortiora
operationis addaʒ salis gem
me.ʒ.ij.bñdicte simplicis.ʒ.ß.
irios pisti ⁊ incorporati in fine
cocture.ʒ.v.vel facias sic:rest i
uētiōis nostre.℞.radicū irios
recentis contritaruʒ.lib.j.folio
rum camomille:melliloti:aneti
añ.M.j.sapōis albi minutissi
me incisi.ʒ.j.radicū altee lib.
ß.cartami polipodij contriti fe
niculi dulcis.ana.ʒ.ɾ.cimini.ʒ.
ij.salis gemme.ʒ.v.salis cmu
nis.ʒ.vj.bulliāt omnia sil cum
lib.v.aque pluuialis vsq̄ ad cō
sūmationē medietatꝫ:deide
colentur:quo facto cum zuccha
roz coziādris:⁊ predicta colatu
ra fiat confectio rotunda admo
dum pillularuʒ magnarum:er
quibꝰ loco suppositorij antedi
cti tres vel quinq̄ proiice ipo
nantur quia sunt mirabilis o
perationis ⁊ sine fastidio feces
educendo suam agunt opera
tionem

¶Clistere lauatiuum sic ordi
natur.

℞.Brodij pulli vl gallie vel
carnis sine sale vel aque ordea
cee li.j.ß.zucchari rubei.ʒ.ij.
olei rosati vl violati.ʒ.ij.vitella
duorū ouorum misce.

¶Clistere commune sic fit.

℞.decoctionis maluarū:ble
tarum.violarum:furfuris pari
tarie:mercurelle li.j.ß.olei cō
munis.ʒ.iij.vitella duoruʒ ouo
rum:salis parum:mellis rosati
ʒ.ij.ß.⁊ si adderētur cas ic.ʒ.vj.
esset nobilioris operationis.

¶Clistere magistrale q̄ valet
cōtra torsionem ⁊ colicā passio
nem sic fit.

℞.caput vniꝰ castrati aliquā
tulum ferro cōtritū camomille
melliloti.aneti.añ.M.j.fenicu
li dulcis coziandroz.añ.ʒ.j.ci
mini.ʒ.ß.paritarie:maluarum
campestrium.añ.M.ij.bulliāt
omnia simul cum sufficiēti quā
titate aq̄ vsq̄ ad cocturam car
nis:deinde colētur ⁊ de dicta co
latura capiātur lib.j.ß.quibus
addātur olei camomillini.ane
tini ⁊ rutacini.añ.ʒ.j.mellis ro
sati.ʒ.iij.benedicte simplicis.
ʒ.iij.vitela duorum ouorum mi
sce ⁊ fiat clistere.

¶De repcussiuis apostematuʒ
calidorum.

¶Repercussiuum apostematis
sanguinei sic fit.℞.albumina
trium ouorum cum suis vitel
lis:olei rosati odozi.ʒ.ij.succi
plantagīnis farine ordei ana.
ʒ.j.misce:vel facias sic.℞.olei
rosati.ʒ.iij.cere albe.ʒ.j.farine
fabarum.ʒ.vj.sandalozum om
nium.ana.ʒ.ij.boliarmenici.
ʒ.iij.liquefacta cera cum oleo
ponantur reliqua et incopoz
rentur:vel facias sic.℞.olei ro
sati.ʒ.iij.succi plantaginis suc
ci solatri.añ.ʒ.ß.bulliant om
nia simul vsq̄ ad ꝙsummationē
succorum.deinde colentur ⁊ ad
dantur cere albe.ʒ.ɾ.et infun
dank petia lini ⁊ ponaʒ sup mē
brū apostematum:quoniam in
principio est domestice reper
cussionis.

¶Repercussiuuʒ apostematis
colerici sic fit.

℞.succi plātaginis:succi lā
tuce.añ.ʒ.ß.lactis mulieris.ʒ.
iij.olei rosati odozif.olei violati
añ.ʒ.ij.ß.albumina ɂtuoz ouo
rum:omnia adinuicem cōquas
sentur ⁊ ponaʒ super membꝝ
erisipilato cum petijs madefa
ctis ⁊ tepidis vel facias sic.℞.
lactucarum:maluarum ⁊ viola
rum plantaginis:lingue passu
rine:rosarum.añ.M.j.ß.semis
citoniorum aliquantulum con
tritorum.ʒ.vj.bulliāt omnia si
mul cum aqua sufficienti vsq̄
ad consummationem medieta
tis ⁊ vtere dicta decoctione cū
pannis calidis super membꝝ
erisipilato sepissime fomentan
do et cataplasmando.

¶Repercussiuum apostematis
phlegmatici sic fit.

℞.olei rosati odoziferi:olei
camomilli:olei myrtini:olei de
spica.ana.ʒ.ij.squinanti absin
thij.ana.M.ß.vini odoziferi cia
tum vnum:anthos parum.bul
liāt omnia simul vsq̄ ad cōsum
nationeʒ vini:deinde colenʒ ⁊
addaʒ cere albe.ʒ.ij.ß.fiat lini
mentū cuʒ quo membꝝ linias
vel cum petijs fiat sparadrap.

¶De resolutiuis apostematū
calidozum:resolutiuum erisipi
le sic fit.

℞.ordei fabarum ex cortica
tarum.añ.lib.j.decoquantur in
brodio carnis gallinaʒ vel pul
li vl vituli nō salito vsq̄ ad pfe
tā cocturam fabarum:deinde
pistenʒ ⁊ cribellenʒ:cui colatu
re addantur carnis pomoʒ de
coctoʒ sub prunis.ʒ.ij.olei vio
lei rosodo.cere alb.añ.ʒ.j.ß.
misce:vl facias sic.℞.olei rosa.
odoziferi sepe vituli.añ.ʒ.ij.ce
re albe.ʒ.j.vini ɂnatozū.vini
albi odoziferi.añ.ʒ.ij.ß.bulliāt
omnia simul vsq̄ ad consumma
tionem vini.deinde colentur et
cum petijs fiat sparadrap.quo
vtatur super membꝝ erisipila
to pro intentione iam dicta.

¶De maturatiuʒ auxilijs apo
stematum calidozum et frigido
rum.

¶Auxilia maturantia aposte
mata calida sunt trium specie
rum:quoꝝ prima sic fit.℞.mal
uarum ⁊ violarum.ana.M.j.or
dei mūdi.M.iij.lactucaʒ.M.
ij.bulliant omnia cū aqua suffi
cienti vsq̄ ad ordei crepaturā:
deinde pistentur ⁊ cribellentur
⁊ iteʒ bulliant ad ignem dicte
cribzature paululū baculo agi
tando et addātur vitella duorū
ouorum:olei violati.ʒ.ij.quo fa
cto statim auferatur ab igne.

¶Scōa species talis ē.℞.mal
uarū ⁊ violarum.añ.M.ij.deco
quāt i brodio carnis vituli vel
pulli sine sale.deinde pistenʒ ⁊
in decoctōe cū farina,ordei suf
ficienti ⁊ ꝑdicta cribzatura fiat
emplastrū solidum addendo in
fine cocture vitelluʒ vnius ouis
olei vio.butiri recentis.añ.ʒ.j.
ß.carnis pomoruʒ decoctorum
sub prunis:vel in furno.ʒ.ij.ß.
misce:⁊ iterum bul.vnica ebul
litione.

¶Tertia species est fomentuʒ
quod applicatur super membꝝ
cū petijs calidis quod sic ordi
natur.℞.foliorum maluarum ⁊
violarum.añ.M.ij.ordei mūdi
lactucarū añ.M.j.seminis citō
niorum aliquantulum ꝓtritoꝝ

ʒ.ij. bulliant oĩa simul cum brodio carnis vituli sufficienti vel pulli vel cũ aqua pluuiali vsq; ad crepaturã ordei deinde auferaṫ ab igne. Et imediate ponaṫ psilij. ʒ.iij. ℥ dimittaṫ oĩa simul tribꝰ horis quo facto colẽtur ℥ exprimaṫ ℥ addaṫ farine ordei cribellate. ʒ.ij. olei violati butiri. aã. ʒ.iij. et iteꝝ bulliant parũ deinde auferaṫ ab igne ℥ addaṫ vitella duoꝝ ouorum. Et cum pectis calidis mẽbrorum apostematum sepe ℥ sepius epitimetur.

¶ Maturantia apostemata sanguinea sunt quatuor specierũ.

¶ Prima species talis ẽ. ℞. foliorꝝ maluarũ ℥ violaꝝ. aã. M. ij. oĩa decoquaṫ cũ brodio capitis castrati sine sale vel aqua pluuiali. deiñ pistenṫ ℥ in decoctione cũ farina tritici cribellata et predicta pistatura arte et igne fiat ẽplm solidũ addẽdo i fine cocture butyri: olei cõis aã. ʒ.ij. ℈. vitellum ouj croci. ℈. ʃ.

¶ Scõa species sitꝫ talis ẽ. ℞. foliorꝝ maluaꝝ et altee. aã. M. ʃ. capituꝫ liliorꝝ alborꝝ. ʒ.iij. oĩa decoquaṫ cũ brodio vel aq̃ vt supra dictũ fuit: deinde pistenṫ ℥ in decoctione: et iam dicta pistatura ad ignẽ fin artem fiat emplm solidũ ℥ in fine cocture addaṫ butiri recẽtis: pinguedinis porcine liq̃facte olei cõmunis. aã. ʒ.ʃ. vitellũ vnius ouj croci. ʒ.ʃ. ℥ iterũ bulliãt parum.

¶ Tertia forma quevalet in flegmone cũ admixtiõe materiei grosse difficillime maturatiõis sic fit. ℞. foliorum altee ℥ maluarum. ana. M. ʃ. capitum liliorum alborum radicum altee incise fm latitudinem. aã. ʒ. vʃ. vt omnia decoquantur ordine tradito in prima ordinatione: quo facto pistẽtur: cui pistature addantur farine tritici: farine seminis lini farine fenugreci. aã. ʒ. iij. decoctionis predicte quantum sufficit: ℥ ad ignẽ fin artez fiat emplm solidũ cui addaṫ butiri: olei cõmunis: pinguedinis porcine. aã. ʒ.ij. vitellũ vnj ouj misce. et iterum bulliãt vnjca ebullitione.

¶ Quarta ℥ vltima species erit fomẽtatio seu epithimatio que sic ordinaṫ. ℞. radicũ altee lib. ℔. semis lini. seminis fenugreci aã. ʒ.ʃ. foliorum maluarum ℥ altee aã. M.ʃ. furfuris cũ modico farine tritici. M.iij. oĩa decoquaṫ cũ brodio capitis vnius castrati vsq; ad ꝓsummationez medietatis brodij deide colẽt et exprimantur ℥ addantur olei communis ℥ butiri recentis aã. ʒ.iij. vitella trium ouorum farine tritici cribellate. ʒ.ʃ. ℈. misce ℥ iterum bulliãt parum: et cum pectis calidis sepez sepius epithimetur. Jsta eñ epithimatio in maturando ℥ dolorem sedando est valde proficua prout tibi magnifice demõstratum fuit in copiosa nostra libro de apostematibus.

¶ Auxilia autem que faciunt ad maturationem materierum frigidarum sunt ordinationum trium quarum prima sic fit. ℞. radicum altee capitum liliorum alborum ana. li. semis. decoquantur omnia cum aqua pluuiali vsq; ad perfectam cocturam predictarum rez: deiñ subtiliter incidantur et pistentur ℥ addantur farine fenugreci: seminis lini. ana. ʒ.iij. farine tritici. ʒ.ij. decoctionis ante dicte quantum sufficit ad incorporandum omnia: ℥ ad ignẽ bulliendo et baculo agitando fiat emplastrum solidũ addẽdo butiri. pinguedinis porcine. aã. ʒ.iij. vitellum vnius ouj misce. ℥ iterum bulliant parum.

¶ Scõa ordinatio talis esse potest. ℞. cepe albe ℥ capita allium alborum in furno decoctorum. aã. nume. ℔. radicum altee ℥ capitum liliorum alborꝫ decoctorum. aã. nume. ℔. radicum altee ℥ capitum liliorum alborꝫ decoctorum in aqua. aã. ʒ.iij. pistẽtur omnia: deinde cum farina seminis lini ℥ fenugreci in decoctiõe ℥ predicta pistatura ad ignem fiat emplastrum solidũ addendo fermenti recentis. ʒ.iij. pinguedinis porcine. ʒ.iij. butiri. ʒ.ʃ. ℈. vitelluꝫ vnius ouj misce ℥ omnia admutcem incorporentur. addantur etiam huic emplastro limatiarum contritarum numero. xviij. cariacarum decoctarum ℥ pistatarum numero. vʃ. ℥ erit fortiozis maturationis cutim apostematis subtiliando.

¶ Tertia ℥ vltia ordinatio est fomentatio que sic efficiṫ. ℞. radicum altee. ʒ.iij. fenugreci seminis lini. aã. ʒ.ij. ficuũ siccaꝝ nume. iiij. furfuris. M.ij. melliloti. M.ʃ. bul. oĩa simul cũ brodio capitis castrati vsq; ad ꝓsummationẽ medietatis brodij ℈ facto colenṫ. Et cuz petijs calidꝫ mẽbrũ sepe et sepius fomẽtek hora mutatiõis emplastri deiñ ponatur emplastrum calidum super membro.

¶ De purgationibꝰ nauigãtiũ clisteribus et suppositorijs.

¶ Jste sunt purgationes q̃bus vtuntur chirurgici nauigãtes in purgandis nauigantiuz corporibus laborantibus febribꝰ & ꝓlo si febris fuerit tertiana digestiuum sic dꝫ ordinari. ℞. sirupi acetosi simplicis sirupi violati et de succo endiuie. aã. ʒ.ℏ. aq̃rũ ẽdiuie volaꝝ. buglosse. aã. ʒ.ʃ. misce. Sixo febꝫ fuerit colerica cuz admixtiõe phlegmatꝫ grossi facias sic. ℞. sirupi acetosi simplicisvl ℥ duabꝰ radicibꝰ cũ aceto sirupi de succo endiuie: mellis rosati colati ana. ʒ.ℏ. aquaꝝ endiuie: buglosse. et lupulorum. ana. ʒ.ʃ.

¶ Digestiuũ autẽ aduersus febrẽ quotidianã a materia sanguinea a predominio causataꝫ sic ordinatur.

¶ ℞. sirupi de succo acetoso sirupi de succo endiuie et violati. aã. ʒ.ℏ. aquarum borraginis. endiuie ℥ violaꝝ. aã. ʒ.ʃ. misce.

¶ Digestiuũ aduersus febrem malignã q̃ apꝰ nauigantes vulgariter dicitur la febre matꝫ sic ordinatur.

¶ ℞. sirupi de succo acetose. sirupi de acetositate citri sir. de succo endiuie. aã. ʒ.ℏ. aquaruꝫ bugloſſe acetose endiuie. ana. ʒ.ʃ. misce.

¶ Purgatio minoratiua febris colerice que sumenda est ante quartã diem ꝑ rusticis sic fit.

¶ ℞. casie electe. ʒ.ℏ. diaprunis non solutiui. ʒ.vʃ. cum zucharo fiant boli vel cũ aqua endiuie fiat potio breuis addendo sirupi violati. ʒ.ʃ.

¶ Purgatio ꝓ nobilibꝰ et delicatis personis.

¶ ℞. mane electe casie. aã. ʒ.ℏ. misce et cum aqua endiuie violarũ ℥ bugloſſe fiat potio breuis addendo sirupi violati. ʒ. ʃ. transacta septima cũ digestiuo ante dicto quotidie sumpto materia apparente digesta.

¶ Purgatio eradicatiua ꝑ pau-

peribus sic sit.
℞. Casie diacatoliconis.añ. ℥.ß. electuarij rosati. Mes. ʒ.ij. ß. zvsqz ad. ʒ.iij. si opꝰ fuerit cū decoctiõe cõi fiat potio breuis addendo sirupi vio. ℥.ß.
℔urgatio pro diuitibꝰ et nobilibus sic ordinatur.
℞. casie mane electe. añ. ℥.ß. vel loco casie diacatoliconis. ʒ. vß. electuarij rosa. Mes. ʒ.ß.ß. vl loco eiꝰ diaprunis solutiui. vel electuarij ỽ psilio. ʒ.ß.ß. reubarbari electi ⁊ infusi secundum artem. ʒ.ß. misce cum decoctione cõi fiat potio addendo sirupi violati. ʒ.ß. Uerum si materia faciens tertianã fuerit cum exuberantia flegmatis grossi purgatio sic fit.
℞. casie diacatoliconʒ. añ. ℥.ß. diafinicõis. ʒ.ij.ß. electuarij rosati Mes. ʒ. misce ⁊ cuz decoctione communi fiat potio breuis. Item ad eandem intentionem valẽt pillule infrascripte.
℞. Pillularum aggregatiuaꝝ pillularũ de reubarbaro. añ. ʒ.ß. cum sirupo rosato formentur pillule quinqz ⁊ dentur in aurora vel post cenam per duas horas si intentio fuerit purgandi caput: similiter pillule mastiche in isto casu multum ad propositum faciunt.
℔urgatio cõtime febris minoratiua sic fit.
℞. casie. ʒ.ß. diaprunis nõ solutiui. ʒ.ß. cum zuccharo fiant boli: vel cum aqua endiuie ⁊ sirupo violato more ante dicto fiat potio breuis. Uel facias sic pro nobilibus.
℞. casie mane electe. añ. ʒ. vß. diaprunis nõ solutiui. ʒ.ij.ß. et cũ aqua endiuie fiat potio. Trãsacta septima facta flebothomia in secunda vel tertia die necessitate vigenti purgatio eradicatiua materia apparente digesta pertinã sic ordiat. ℞. tamarindorum. ʒ.iij. casie diacatoliconis añ. ʒ.vj. electuarij de psilio. ʒ.ß.ß. misce: ⁊ cuz decoctione communi fiat potio breuis.
℔urgatio minoratiua in febre maligna cõsecuta flebothomia i principio virture: etate ℘ cõsentientibꝰ sic ordinatur.
℞. mane electe casie. añ. ℥.ß. diacatoliconis tamarindoꝝ. añ. ʒ.ij.ß. cum aqua bugloss melisse et acetose fiat potio. vel facias sic. ℞. diacatoliconis casie. añ. ℥.ß. trifere psicce tamarindorũ. añ. ℥.ij. cũ decoctione florũ et fructuũ cordialium fiat potio breuis. Trãsacta septia cũ suo appropriato virtute toleranti ⁊ materia exãte digesta purgatio que indifferẽter oẽs humores purgare hz a medico nõ infrascripto ordiari dz: quia teste Auer. vij. colliget cap. de inflationibꝰ membrorum: laborantes morbo pestillentiali nõ debẽt purgari pharmacovnam tantum habenti euacuare materiam sed indifferẽter omnes humores euacuanti cum vt ipse refert tota massa sanguinea adulterata esse videatur: cuius pharmaci talis est ordinatio. recipe diacatoliconis. ʒ.vj. electuarij diacassie. ℥.ß. electuarij rosati. ʒ.℥. trifere persicce. diafiniconis. ana. ʒ.ij. cum decoctione florum ⁊ fructuum cordialium fiat potio breuis.
℔Clistere quo vti debent chirurgi in istis febribus quater in hebdomada sic fit.
℞. brodij carnis si reperiat

lib. ij. aut loco eius decoc. maluarum. ordei furfuris: violarum: mellis violati. ℥.ij.ß. vitella duorum ouorum: olei violati pro delicatis et nobilibus personis. ℥.ij.ß. vel loco eius olei communis pro rusticis: salis parum. Similiter interduz loco clisteris possũt vti suppositorijs descriptione nostra ordinatis cap. de additionibus.
Epithima etiam in isto casu ꝓ corde sic ordinatur. ℞. aq̃ rosa. aque melisse: aque bugloss añ. ℥.vj. vini granatorum vini odo. ana. ℥.ij. sandalorum omnium añ. ʒ.ij. croci. ℈.ß. cãphore gra. ij. bulliant omnia simul vnica ebullitione postmodum secuta vniuersali purgatione ad sedãdum dolorem frõtis vtaꝫ super fronte medela ista.
℞. Aque rosate: olei rosati: vini granatorum añ. ℥.ß. albumẽ vnius oui. misce ⁊ pecia infusa in hac medela calida sup frontem imponatur.
℔Sirupus longꝰ quo vtuntur laborãtes hac febre et valet ad extinguendã sitim cõtundẽdo calorem febris sic fit.
℞. aque ordeacee li. iij. aque bugloss: acetose: endiuie. ana. li. ß. vini granatorum. ʒ. decẽ cũ zuccaro fino fiat inleb lõgum. Et qz in istis febribꝰ appetitꝰ deuastari solet propter debilitatez virtutis digestiue stomachi. Ideo sirupꝰ de cichorea i isto casu miram habet virtutem ad dominuz Thomam regis. Itẽ ad eandem intentionem valet confectio infrascripta. Recipe. diarodonis abbatis trium santalorum. añ. ℥.ß. sirupi de cichorea: sirupi rosati ex ifusiõe. añ. ℥.ß. misce: vl facias sic. ℞. hiromatici rosa. ʒ.ij.ß. diamusci. sirupi de cichorea. ana. ℥.ß. misce ⁊ cum zuccaro secundum artem fiant rotule.
℔Unctio aduersus stomachi debilitatem ad dominum Thomam regis.
℞. olei de absinthio olei rosati olei masticini. añ. ℥.ß. absinthij mente. sansuci squinãti. roris marini. ana. parum croci. grana. ij. nucis muscate. gariofilorum cinamomi. ana. ʒ.ß. vini odoriferi ciatum vnum cere albe. ʒ.vj. bulliant omnia simꝫ preter ceram vsqz ad consummationem vini deinde colentur ⁊ cuz cera ⁊ mastice parũqz terebẽtine fiat cerotũ ⁊ vnctio.
℔Decoctio peculiaris aduersus dolores morbi gallici.
℞. radicũ enule. radicuz edere. ana. ℥.iij. suc. ãthos capillorum veneris mentastri. pulegij. gallitrici. politrici matricarie. ana. M. vnum radicum feniculi radicum apij. ana. ℥.ij. radicum cicoree. ℥.iij. foliculorũ sene. ʒ.ß.ß. seminꝫ polipodij quercini liqricie. ana. ʒ.ß. croce grana. iij. agarici trociscati. ℥.ß. semis bulliant omnia simul cum lib. ß. aque pluuialis et libra. ß. mellis optimi: lib. ß. semis zuchari vsqz ad consummationem duarum partium ex tribus ⁊ in aurora sumatur ciatus vnus et ponatur patiens ad sudanduz pannis optime coopertus.
℔Cerotum aduersus morbum gallicum nobilissime operationis quod sic fit.
℞. pinguedinis porcine. olei ro. añ. ℥.ß. pinguedinꝫ castrati. ℥.iij. seruse litar. auri. añ. ℥.ij. terebentine clare. ℥.ß. semis bulliãt lẽto igne baculo agitã

do per duas horas deide cū cera alba fiat cerotū satis solidū quo facto auferat ab igne ⁊ ducatur cuz baculo donec teptdū fuerit cui addatur argenti viui extincti scōm artē.ʒ.vj.storacis liquide.ʒ.vj.⁊ iterū ducant oia adinuicē donec argentum viuū sit bene incorporatum.

¶Purgatio q̄ mirabiliter valet ad auferendos dolores morbi gallici sumpta decoctione ſu prascripta.xij.diebus cōtinuis in aurora.

℞.diacatholiconis casie.aā.ʒ.ß.electuarij idi maioris.ʒ.ij. triferū pſice.ʒ.ſ.ß.cū dococtiōe cōi fiat potio breuis addendo ſirupi violati.ʒ.ſ.misce.Et nota q̄ prefatus morbꝰ gallicꝰ vt in copiosa nostra diximꝰ est cōtagiosus ⁊ vt pl̄m accipiſi coitu:nō ista cōtagio non extēdit nisi in principio morbi vcz duz morbus existit i forma scabiei. Quādo vero est antiquatus videlicet cum doloribus ⁊ tuboz ſitatibus chiroticis ⁊vlceribus formicosis⁊ corosiuis tūc morbus non est amplius contagiosus vt experiētia nobis sepenumero demonſtrauit.

¶Purgatio singularis contra morbū gallicū in pricipio digesta prius materia cuz sirupo de fumoterre minoꝛi ⁊ de succo endiuie ⁊ aquarū,fumittere lupulozum endiuie que sic ordinat. et est pro pauperibus.

℞.diacatholicōis casie.aā.ʒ.ß. electuarij rosati mesue.ʒ.ij. cōfectionis amech.ʒ.ſ.reubarbari electi.ʒ.ß.cum decoctione cōmuni fiat potio breuis addēdo ſirupi violati.ʒ.ſ.vel faciasſic.℞.diacatholicōis.ʒ.vj.electuarij de pſilio.trifere pſice: diaſiniconis.aā.ʒ.ij.cōfectiōis amech.ʒ.ß.cum decoctione cōi fiat potio breuis addendo ſirupi violati.ʒ.ſ.

¶Emplaſtrum aduersus vulnera nernozum apostemosa et indignata ⁊ contra vndimiam cum vulneribus prefatis complicatam quod sic fit.

℞.fabarū excorticatarū. lib. ij.decoquantur i brodio capitis castrati:vel cū liximio barbitōsoris ſi intētio fuerit magis exsiccandi q̄ dolorez sedādi vsq̄ ad perfectam cocturam: deide pistētur ⁊ cribellētur cui cribature addantur olei rosati odoriferi olei camomillini.aā.ʒ.ij. ⁊ iterum bulliātvsq̄ ad ſpiſſitudinem addendovitella duozuz onozum croci.ℑ.ſ.et vtere p̄ intentione iam dicta.

¶Pillule domini Nicolai ō furnarijs que in ciuitate Senuenſi sunt in magno vſu:et valent aduersus migraniā:opthalmiam et vertiginem capitis quarum hec est ordinatio.

℞.mirr.ʒ.iij.aloes epatici.ʒ. vj.ß.croci.ʒ.ij.mirabolanozum omnium.aā.ʒ.ſ.ß.agarici trociſcati.ʒ.iij.ß.misce ⁊ fiant pilule cum aqua feniculi.Et dosis earum sit.ʒ.ſ.vel.ſ.semis. ad plus ⁊ ſi huic.℞.adderentur trifere perſice.ʒ.v.electuarij indi.electuarij rosati:melaā.ʒ.iij.ſ.tyriace.ʒ.ſ.diptami cardi benedicti terebētile dozonici.aā.ℑ.ij. aduersus morbum gallicū et pestem sunt singularis preſidij:⁊ dosis earum.ʒ.ſ. ß.vsq̄ in.ʒ.ij.

¶Poculum aduersus vnāquanq̄ morsurā ⁊ puncturam venenosam preſertim canis rabidi ⁊ aſpidis.

℞.termentille:diptami:cardi benedicti.aā.ℑ.ſ.tyriace Gale.ʒ.ß.croci. grana. ij. seminis citri.ℑ.ſ.smiraldi granum vnū dozonici.ʒ.ſ.sirupi de succo acetoſe:aque buglosse.aā.ʒ.vj.vini granatozum:vini odoriferi.mediocris vinoſitatis.aā.ʒ.ß.misce ⁊ detur patienti:q̄ eius operatio est diuina aduersus vnam quāq̄ morſuram ⁊ ad pestē presentaneum est remedium.

¶Unguētū basilicū maius ex inuentione nr̄a q̄ vz ad oia vulnera sananda sic ordinatur.

℞.olei ro.odoriferi.li.ij.ſcpivacini.ſepi vituli.aā.li.ß.pinguedinis porcine.ʒ.iiij.olei camomil.olei de semine lini:pinguedinis galline:pinguedinis anſerine olei amigdalarum dulcium.aā.ʒ.ij.anthos millefolij cētauree maioris matriſilue ipericonis.aā.M.ſ.radicum rubee tinctozuz.ʒ.iij.grane finiſſime.ʒ.ſ.ß.foliozꝝ plātaginis q̄n q̄ nerufe.aā.M.ſ.olei cōis li.ſ.ß.triturāda triturent: deinde misceātur adinuicem ⁊ permaneāt simul per hebdomadam: postmodum bulliant cum ciato vno optimi vini ⁊.ʒ.iij. vermiū terrestrium vsq̄ ad consummationem vini:deinde colentur ⁊ fortiter exprimantur cui colature addantur reſine pini recentis.ʒ.iij.colofonie masticis.aā. ʒ.ſ.picis nauallis.ʒ.x.minij litargirij auri ⁊ arg.aā.ʒ.iij.bulliant oia simul baculo agitando donec acquirant colozem nigerrimum:quo facto addantur tereb.cla.ʒ.xiij.cere albe quātum ſufficit ⁊ iterum bulliāt parum ⁊ fiat cerotum molle cuius operatio crede mihi fili mi est diuina in omnibus vulneribus nerozum:cōſimilem autem in ſuperioꝛi.c.de vulneribus deſcripſimus.

¶Unguētum basilicum minus deſcriptione nr̄a sic ordinatur.

℞.olei rosi.ʒ.iiij.olei communis.li.ſ.butiri recentis.li.ß.pinguedinis porcine,pinguedinis vituli ⁊ vaccine.aā.ʒ.v.millefolij:plantaginis:matriſilue.ber bene.aā.M.ſ.radicum rubee tinctozum:vermium terrestrium aā.ʒ.ij.picis nauallis reſine pini.aā.ʒ.ij.ß.contundantur herbe ⁊ omnia adinuicem incorporentur cum oleis ⁊ pinguedinibus:et ſimul permaneant per hebdomadam:deinde bulliant cum ciato vno vini odoriferi vsq̄ ad consummationem vini deinde colentur cui colature addantur minij.ʒ.iiij.litarg.arg.ʒ.iij. ⁊ iterum bulliant baculo agitādo donec acquirant colozem nigrum quo facto addātur tereb. clare.ʒ.vj.cere albe q̄tum ſufficit ⁊ fiat vngm̄ molle:⁊ iterum ad ignem bulliāt parum cuius operatio est cum maioꝛi ſedatione doloꝛis q̄ prima recepta.

¶Linimētum aduersus formicam morbi gallici vlceratam q̄ potēter verrucas colli ⁊ bullas cum carne superflua ad instar mozi celſi que in facie fronte ⁊ collo frequentiſſime in principio morbi gallici oziri solēt desiccat ⁊ delet.℞. ſucci lactucē: ſucci plantaginis ana.ʒ.ij.vnguenti Sal.ʒ.ſ.albumina duoꝝ onozum ſublimati triturati vltima triturationē.ʒ.ſ. conquaſſatis adinuicem albuminibus cum oleis ⁊ ſucco herbaꝝ ponantur reliqua ⁊ in mozterio plumbi fiat linimentum.

¶Itē ad eādē intētionē vz in-

frascripta aqua.

℞. aluminis roche: salis gemme. aā. ʒ. iij. sublimati. ʒ. ſ. salis armoniaci. ʒ. ij. lixiuij barbiton sortis. li. ſ. aque rosa. ʒ. iiij. bul. omnia vsq; ad consummationē tertie partis. Et si vis eius exsiccationem vigorare et ipsam colorare in viridem colorē: adde flozis eris parum qñ auferk ab igne. Idem facit succus herbe que vocatur eliotropiū siue verrucaria seu scorpurion et de ista herba in li. vij. copiose nostre sufficienter descripsi in litera. n. q.

℣ Aui. ij. canone. c. de squinanto dicit q; bibitum ad quantitatem quarte partis auri cum modico piperis et ego addo. ʒ. v. aque camomil. lacertozum morbis opitulatur ꝛ singultum de repletione emendat: ꝛ lassitudinem membrozum delet ventosi tates; intestinoꝝ carminat dolorem sedando. Et decoctio eiꝰ vt infra ordinata aduersus passiones predictas mire valet et dolores morbi galli. ꝛ vētositates matricis potenter emēdat cuiꝰ ordinatio talis est. ℞. squinanti ʒ. ſ. anthos. ʒ. ij. feniculi dulcis: anixozum. aā. ʒ. ß. liquiritie. ʒ. v. matricarie. nepite. aā. ℥. ß. cinamomi: nucis muscate. gariofilozum cubebe. aā. ℈. ſ. mellis optimi. ʒ. iiij. sirupide duabus radicibꝰ sine aceto zucchari taberzet. aā. ʒ. v. aque camomil. aque absinthij. aā. li. ij. aque feniculi: aque endiuie. aā. li. ß. bulliant omnia simul vsq; ad cōsummationem quarte partis: deinde colentur. ꝛ de colatura detur patienti mane et sero ciātus medius actualiter calidus. Et radix eius scōm omnē modum administrationis stomachum debilitatum cōfortat similiter folia eius q; sunt apud radices venenosis morsuris opitulantur.

℣ Unctio aduersus stomachuꝫ debilitatum sic fit.

℞. squinanti. ʒ. ſ. sansuci mentbe absinthij matricarie nepite aā. partum olei masticini olei de spica. olei de citonij aā. ʒ. ſ. ß. vini odoriciatum vnum bulliant ola simul vsq; ad consummationem vini: deinde colētur cui colature addank speciorum aromatici ro. specieꝝ diarodonis abbatis. ʒ. iij. cere albe q̄tū sufficit ꝛ fiat linimentū. Potus mirabilis aduersus vnāquanq; febrem acutā ꝛ in fractura cranei vtiliter ꝓcedit sine interpositione tamarindozum. ℞. passularum. ʒ. ij. pzunozum damascenozum ordei mundi. ana. ʒ. ſ. ß. tamarindoꝝ. ʒ. ij. vini granatorum. ʒ. iiij. bulliāt ola cū li. vſ. aq̄ pluuialis ꝛ. ʒ. vj. zuccari fiat vsq; ad ꝓsummationē tertie partis. deinde colentur ꝛ vtere pro intentione iam dicta qz etiā ad gustum est valde delectabilis.

℣ Potio aduersus vnamquāq; fistulam sumpta per os.

℞ Recipe. agrimonie. Manipuli tres plantaginis. Manipuli duo foliozum oliue siluestris. Manipulum vnū gariofilate. ʒ. ß. mellis. ʒ. iij. bulliant omnia cum vino albo odozi. et parum aque scabioseq; ad cōsummationem quarte partis aque ꝛ vini. Et quantitas assumptionis pro qualibet vice sit ciatus medius in aurora.

℣ Succꝰ artificialis aduersus fistulam sic fit.

℞ Recipe succi agrimonie. vncias tres succi ansondilozum. vncias duas succi celidonie. ʒ. ij. salis cōmunis salis armoniaci. ana. ʒ. iij. sublimiati. ʒ. ij. floris eris aluminis roche. aā. ʒ. ſ. ß. aque vite. ʒ. x. bulliant ola simul vsq; ad consummationē medietatis succozum et aque ꝛ vtere: quia vnamquanq; fistulam interficit.

℣ Item ad fistulas sanandas liquoꝝ mirabilis sic ordinatur.

℞. succi agrimonie: succi plātaginis. aā. ʒ. ij. radicuꝫ pauce dinis ꝑtitarum. ʒ. ß. aloes mirre. aā. ʒ. ij. salis aluminꝫ roche. aā. ʒ. ß. mellis ro. ʒ. ij. aq̄ vite. ʒ. ſ. ß. bulliāt omnia simul vsq; ad consummationem succozuꝫ et aque et vtere: quia pro intētione iam dicta mirabilis est.

℣ Item trocisci de minio aduersus fistulam descriptōe nostra sic fit.

℞. sublimati bene triturati. ʒ. ij. medulle panis crudi ꝛ dñ fermētati. ʒ. iiij. minij. ʒ. ij. ola pistenk in mortario et incozporentur cuꝫ aqua rosata deinde formentur trocisci ad instar pūctarum clauozum et super tegula ponantur in furno ad coquēdum vt coquitur panis et vtere qz ad interficiendum fistulā solēnis et mira est medicina ꝛ insuper ad extirpandas tuborositates morbi gallici radiconatas inter ceteras medicinas pricipatū obtinet medela ista.

℣ Aqua fortissima qua efficit puluis noster carnis superflue remotiuus et valet ad fistulam et sola gutta huiꝰ aque est sufficiens carnem superfluam et verrucam liquefacere: cuiꝰ talis est forma.

℞ Recipe auripigmēti citrini

flozis eris. ana vncias duas salis nitri. libram vnā semis aluminis roche. li. ij. vitrioli romani. lib. ij. omnia triturētur adinuicem ꝛ ponank in bocia vitrea bene inlutata cuꝫ capello et suo recipienti similiter optime inlutato: ꝛ deinde ponatur bocia cum recipienti et capello ad fornellū lento tūc a principio et permitte exire aquam ignem fortificando donec recipiens inceperit rubescere quo facto iterum fortificetur ignis et dimittatur donec tota aqua elambicetur: que aqua est fortissime operationis.

℣ Modꝰ aūt conficiēdi pulueꝛem nostrum talis est.

℞. aque fortis ꝓdicte. li. ſ. ß. argēti vini. li. ſ. ꝛ ponatur aqua ꝛ argētū viuum in bocia bene inlutata que sit capacitatis. li. ij. et permaneant simul ꝑ diez naturalem bocia optime obthurata cum pecia vel bombice: deinde ponatur ad fornellū lento igne in principio cū suo capello et recipienti bene inlutatis: et elambicare dimittatur: donec recipiens paulnluꝫ ignem fortificando rubescere inceperit. Sitq; recipiens maioris amplitudinis et capacitatis quam bocia ad triplum ꝛ dimitte ignem iterum vigorando elambicare donec tota aqua in recipiente trāsferatur quod cum factum fuerit: frangatur bocia: et quod intus reperitur de argento viuo calcinato seu in calore minij cōmutato a vitreo remoueaꝫ et ab omni alia re alba ꝛ crocea mundeꝫ. Et qz ista aqua cum argento viuo solet i collo bocie ꝓducere quādam albedinez instar salis al-

bissimi: que albedo est optimū sublimatuz. Et ideo ne puluis valeat dolorē causare studeas diligenter remouere z sequestrare predictum sublimatū ab argento in colorē minum calcinato deinde ponaz dicta calcinatio in mortario metallī z cū pistello ducaz donec puluis efficiaz subtilissimus postmodū iteruz ad ignem fortem ponatur puluis in caciola enea baculo semper agitando per duas horas: qz eēs fumositates venenose aque z argenti viui per vltimā istā coctionē euaporanz z puluis efficiz nobilioz et minoris dolorationis z istud est secretū qd facit puluerē perfectissimuz dolorē non causantem. Et vt in copiosa diximus iste puluis inter cetera corrosiua nobiliorīs z securiorīs est operationis et propterea dignus est corona.

¶ Linimentum aduersus dolorem spasmosum vulnerum neruorum sic fit.

℞. semi. ipericonis. ℳ. ß. anthos. ℳ. ſ. butiri recentis li. ß. olei ro. camomil. anetini: violati z ipericonis. aā. ʒ. ij. pingue dinis vituli. ʒ. iij. medulle crurīū vaccarū. ʒ. ij. olei amigdalarum dulciū. ʒ. ſ. ß. pinguedinis anatis. galline recentis z anserine aā. ʒ. ij. ß. ℈miū terrestriū lorōz cū vino. ʒ. ij. ß. vini optimi ciatū. ſ. ß. bulliant omnia simul vsqz ad cōsumptionē vini: deinde colentur z cū cera alba sufficienti fiat linimētū molle cum quo petie lini infundanz: z deiñ sup locū dolentem more sparadrap ligentur: sedāt enim vnūquēqz dolorem spasmosuz.

¶ Oleum aduersus puncturaz nernorum.

℞. olei iperic. olī sambucini olei de euforbio aā. ʒ. ſ. sulphuris triturati. ʒ. ß. armōiaci bdel lij serapini. aā. ʒ. ſ. aceti albi ciatum medium vermiū terrestrium lotorum cuz vino. ʒ. ſ. ß. bulliant omnia simul vsqz ad consumptionem aceti: deinde fortiter exprimantur z vtere in oi punctura neruoz ceca ferrē ter calido qz ē medela magna.

¶ Unguentum ad eandem intentionem nobilissime operationis sic fit.

℞. olei superius ordinati. ʒ. ſ. tereben. clare. ʒ. ß. sepi hyrcini sepi vituli aā. ʒ. iij. diaqlonis albi cum gūmis. ʒ. ß. armoniaci bdelij dissoluti in aceto. aā. ʒ. ij. resine pini colofonie: picis nauals ana. ʒ. v. ad ignē cuz cera noua sufficienti fm artem fiat cerotū satis solidū cuius operatio sua subtili attractiōe materiā ad exteriorē partem a pfunditate mēbri mirabiliter attrahēdo purgat. Sua siquidem penetratione virtutes ingredientiū ad profunditatez puncture penetrare facit quibus duobus prerogatiuis auxilia puncture neruoz debent esse dotata.

¶ Oleū descriptione nostra ordinatum valens cōtra dolorez arteticum presertim a materia mixta vincenti frigiditatem caliditatem materiei: z aduersus etiā dolorē musculorū spasmosum vtilissima est medicina cuius talis est forma.

℞. olei cōis dulcis li. ſ. ß. olei rasati odoriferi olei camo. aā. lib. ſ. olei de spica: olī vulpini. olei ipericōis aā. ʒ. ij. olei anetini. ʒ. ſ. ß. suc. camomille absinthij anthos: matricarie calamēti aā. ℳ. ſ. squinati. ℳ. ß. seminis ipericōis. ℳ. ſ. ß. pinguedinis anatiz z anserine aā. ʒ. iij. medulle crurīū vituli et vaccaz aā. ʒ. ß. radicū enule radicū ebuli aliquātulū cōtritaz aā. ʒ. iij. ranaz vnctū numero. viij. vermiū terrestriū lotorū cū vino. ʒ. iij. ola misceanz adinuicē cū bocali optimi vini odori. et simul permaneāt per diē naturalē deinde bulliāt leto igne vsqz ad consummationē vini postmodū colenz z fortiter exprimanz: cui expressioni addantur terebentine clarissime. ʒ. ij. ß. croci. ℈. ij. iteruz bulliāt parum z vtere p magno secreto aduersus prenominatos dolores. Et si trib⁹ vnctis huiusmodi olei adderentur cere nouē. ʒ. ſ. ß. erit cerotum valde vtile cōtra p̄dictos dolores.

¶ Emplastrum aduersus podagrā. ℞. fabe excorticate ℔c. ete i brodio carnis deinde pistate et cribellate postmodum additis oleo rosato. camo. butyro z piguedine porcina. aā. ʒ. ſ. iteꝝ bulliēdo ad ignem fiat ep̄lz solidū cui addanz vitella duoz ouoz croci. ℈. ſ. qñ auferz ab igne podagricis attritionib⁹ lacertoz z torsionibus ligamētoz pfectissime medet.

¶ Unguētum de minio facies et omnia vlcera difficillime curationis sananda.

℞. olei rosati odoriferi lib. ſ. ß. olei mirtini vngūi populeonis. aā. ʒ. iiij. pinguedinis galline. ʒ. ij. sepi castrati: sepi vacini aā. li. ß. pinguedinis porcine. ʒ. vij. litargirī. auri z argēti. aā. ʒ. iij. ß. ceruse. ʒ. iiij. minij. ʒ. ij. bulliāt ola sic baculo agitādo lēto igne dōec acqrāt colorē nigrū quo facto ignē fortificādo iteꝝ bulliāt p dimidiū horē: deiñ addanz terebētine clarissime. ʒ. ß. cere albe q̄tum sufficit: et iterum parum bulliendo fiat cerotum molle.

¶ Unguentum refrigerativum de litargirio in mortario plumbi cōfectum: quod valet aduersus pruritum et calefactionem virge et incendium membrorum q̄ sic ordinatur.

℞. olī rosati odoriferi. ʒ. iij. vngūti Sal. vngūti albi: cāphorati vnguēti populeonis. aā. ʒ. ſ. ß. succi plātaginis succi solatri. aā. ʒ. vſ. litargirij auri z argē. aā. ʒ. ij. misce et in mortario plumbi fiat linimentum: vez positis mineralibus. modo ponatur gutta vna de oleis et modo altera gutta de succis herbarum: et sic procedaz semper pistello agitādo donec p̄dicta olea et succi intraueriz predictam compositionem vltimo loco ponantur vnguenta predicta parum iterum pistello simul agitando.

¶ Unguētum de tutia qđ summe valet aduersus cancrū z vlcera in caliditate diserasiata et que cum difficultate sanantur.

℞. olei rosati confancini. olei rosati. z pleti odoriferi. aā. lib. ß. sepi hircini: sepi vituli: vngl ro. vel loco ei⁹ vnguēti Sal. vnguēti populeōis. aā. ʒ. ij. ß. suci plātaginis. succi solatri: succi acetosē acetoselle. aā. ʒ. ſ. ß. vini ℊnatoz. ʒ. ij. ß. bulliāt ola lento igne vsqz ad consummationē succoz z vini: deiñ colentur: cui colature addantur cerusse litargirū auri z argenti. aā. ʒ. ij. ß. plūbi vsti: ārimonij. ana. ʒ. z. nucie alexādrine. ʒ. ſ. ʒ. cā.

phore ℈m artem triturate dragmam vnā cere albe quantum sufficit. ⁊ fiat vnguentū molle videlicet liquefacta cera cū p̄dicta colatura: ponantur reliqua mineralia ducēdo corpus vnguenti per duas horas cum pistello in mortario plumbi.

¶Unguentum album de cerusa camphoratum descriptione nostra sic fit.

℞ Recipe olei rosati odoriferi. ℥.viij. sepi vituli: sepi edi. añ. vncias quatuor semis vnguēti gal. ℥.ij. vini granatorum aque rosate: aque plantaginis. añ. ℥.iij. bulliant oia simul vsq; ad p̄summationē vini et aquarum. deinde colentur et exprimantur: cui colature addantur cere albe. ℥.ij. semis ceruse. ℥. iij. cāphore triturate. ℥.j. semis albumina duorum ouorum: liq̄facta cera cum predicta colatura omnia ponantur ad ignem et ducant baculo donec tepidum fuerit: deinde ponantur albumina et ducant simul oia donec bñ incorporent. Ultimo loco addant ceruſa et camphora et iterum ducenda cum pistello seu baculo donec ad perfectum corp⁹ peruenerit. Istud enim vnguentum album est solēnis operationis ⁊ valet aduersus vnamquāq; materiam calidā et quicquid facit vnguentū de tucia idem facit predictum vnguētū ideo pari passu in eorum posse videntur ambulare.

¶Unguētū de stercore canis valens aduersus vlcera fagedinica id est manducantia seu corrosiua ⁊ maligna ⁊ difficilli me curationis.

℞. stercoris canis comedētis ossa epiccati i furno ⁊ triturati. ℥.vj. ceruse litargirij auri ⁊ argēti. añ. ℥. duas mirabolani citrini balaustiarum subtilissime trituratarū. añ. ℥.vj. plūbi vsti: tutie preparate. añ. ℥. ℔. lactis caprini. lib. ij. farine lētis subtiliter cribellate. ℥. iiij. ℔. Modus confectionis vnguēti talis est. videlicet extingnātur i p̄dicto lacte mlta ferramēta ignita: deinde incorporetur farina lentium simul cū predicto lacte et stercore canis et bulliant simul vsq; ad spissitudinem quo facto addātur cum. ℥.ij. olei. rosati onfancini. ⁊. ℥.j. olei myrtini. ⁊. ℥.j. ℔. cere albe: ⁊ iterū bulliant oia simul lento igne baculo agitando vsq; ad liquefactionē cere: vltimo loco ponantur mineralia ⁊ statim auferātur ab igne et ducantur omnia simul donec vnguentum fiat.

¶Cerotum ⁊ balneum mirabilis operationis que valent contra duritiem neruorum et ligamentorum.

℞. Camomille melliloti. añ. M.j. radicum altee. li. j. semnis fenugreci. seminis lini. añ. ℥. iij. caput et pedes vnius castrati: bulliant omnia simul cū aqua sufficienti vsq; ad cōsumationem medietatis.

℞. olei de lilio: olei vulpini: olei amigdalarum dulcium. añ. ℥.ß. agrippe et dialte. ana. ℥.vj. medulle crurium vituli et vaccarum añ. ℥.ij. pinguedinis anatis: pinguedinis galline. ana. ℥.v. pinguedinis vrsine. tassi et anserine. añ. ℥. j. armoniaci dissoluti cum aceto. ℥. iij. semi. terebentine. ℥.j. ℔. bulliāt omnia simul cum lib. j. decoctionis suprascripte vsq; ad p̄summationē decoctiōis deinde colentur ⁊ colature addatur cere albe quantum sufficit ⁊ fiat linimētum ⁊ cerotum: ⁊ que valent contra durum motū neruorum ⁊ ligamentorum.

¶Ad lingnā excoriatā occasione materie catarallis false.

℞ Recipe vnguenti egyptiaci ℥.j. sirupi rosati: sirupi myrtini ana. ℥.ij. misce ⁊ tribus diebus lingua fricetur cum medicamine isto.

¶Item ad eandem intentionē valet ista aqua.

℞. aque plantaginis. ℥.viij. sirupi rosati: mellis rosati: vini granatorum ana. ℥.j. aluminis roche. ℥.j. semis bulliant parū: masticare similiter interdum la etucam multum ad propositum facit.

¶Lotio singularis ad vulnera et vlcera penetrantia in pectore.

℞. caricharum nume. vj. passularum. ℥.j. liquiritie. ℥.ß. ordei mundi. ℨManipulos. ij. lentium ℨManipulum vnum melisse. M. semis ℨuccari rubie. lib. ß. bulliant omnia simul cum li. viij. aque vsq; ad consummationem duarum partium ex tribus. deinde colentur: ⁊ si vis q̄s habeat maiorem absterſionē adde mel lis rosati. ℥. iij.

¶Capsia chyrurgicorum nauigantium.

N magnis ⁊ onerarijs nauib⁹ chyrurgicorum nauigātium capsia varijs ac diuersis simplicibus ⁊ compositis pharmacis plena: fulcitaq; esse debet: prout li. octauo copiose nostre manifeste patet. In mediocribus vero nauibus nauigijs seu barchis nauigantes chirurgici sufficit secum deferre pro eorum commoditate in curandis morbis hec parua simplicia infrascripta: et composita auxilia: a simplicibus itaq; incipiendo que sunt velut bolus armenus: mirrha ⁊ thus: aloes sanguis draconis. et ista valent pro fracturis ossium: vulneribus et fluxu sanguinis Alumē roche: flos eris: mel ad vnguentum egyptiacum conficiendum: aqua alumi nosa: terebentina: mel rosatum pro mundificatiuo vlcerum et vulnerum necessaria sunt. Similiter in predicta capsia pro vnguento de minio secum debet portare minium litargiriuz auri et argenti ceruſam: terebentinam: ceram albam: ⁊ oleum commune de cerotis et vnguentis sufficit portare cerotum de bethonica: vel cerotum de gummi elimi ambo descriptione nostra ordinata: vnguentum similiter album ⁊ sparadrap nostrum vna cum diaquilone et vnguento apostolorum necessaria sunt. De siruꝑis sirupus acetosus simplex: sirupus de succo endiuie: et de duabus radicibus sine aceto: melq; rosatum de parua quantitate deportare sufficit. Ex aquis similiter continet aqua endiuie: lupulorum: bozaginis: absinthij et fumiterre. De electuarijs quoq; sufficit habere secum diafiniconem: electuarium rosatum mesue: diacatholiconem: et casiam. De pillulis pillule de hyera cum agarico de fumoterre maioti ⁊ minoti: aqua rosata similiter cum sieph. sine opio p̄ ophthalmia

omnino in predicta capila debent portari. Oleum rosatum: z myrtinum et camomillinum: oleum onfancinum sunt valde necessaria. Item bonum est habere farinam fabarum: ozobi: fenugreci z linose: aqua vite fi nissima inter cetera necessaria est ad vulnera nauigantium sananda: z de omnibus istis simplicibus z compositis prenominatis auxilijs quilibet bonus z idoneus chirurgicus debet secum in predicta capsia saltē in parua quātitate deferre. Et sic Dei munere si gillauimus: et complenimus presens opusculum compendiose nostre Rome sedente Leone decimo. Anno quinto sui Pontificatus vigesima quarta mēsis Aprilis. Millesimo quingentesimo decimo septimo. Cuius nomen in secula seculorum sit benedictum.

¶ Finis secunde partis Practice sine compendiose prestantissimi viri Johannetini de Vigo Genuensis multa que in copiosa sine prima parte omissa sunt continentis: aut q̄ in ea diffuse sermone explicantur breuiter complectentis.

MARIANVS BAROLITANVS.

COMPENDIVM IN CHIRVRgia studiosis q̄busc̄ũq; ipsam exercere uolentibus longe utilissimum & ad modum necessarium per celeberrimum & undecunq; doctissimum uirum Marianum Sanctum Barolitanum eruditissimi uiri Ioānis de Vigo discipulū nō exiguis lucubrationibus cōditum magnaq; diligētia nuper castigatum.

In domino Confido.

A. Vincent.

Joā. Antrachinus Maceratē-sis artium ꝛ medicine doctor ad lectorem.

SUperioribus annis pre-stantissime lector etati nostre quā plu-rimum gratulabar: ꝙ clarissimus chi-rurgus Magister Joannes de Uigo li-gur nouum edidisset opus in chyrurgia quod co-piosam inscripsit. Quale admirari omnia secula poterunt. Nunc iterum etati nostre gratulanduz: ꝛ gaudendum senseo: ꝙ preclara quedam ingenia surgunt: ꝙ literatissimi quidem homines indies magis elucescant. Siquidem Marianus Baro-litanus superioris magistri Joannis discipulus: ꝛ alumnus: ꝛ qui nos etiam Rome per plures an-nos in theoricis audiuit: ꝛ mirifice profecit. Pre-ter alias disciplinas professioni chirurgice tan-tum incubuit vt nouum opusculum: quod elegās ꝛ apprime conspicuum omnes inspicere possunt: ipse etiam ediderit: permultaq̄ (ni fallor: vt per-spicatiores sunt Juniores omnes) egregie adinue-nerit: que nostro huic ꝛ futuro seculo maxime conductura lector elegantissime comperies. Hūc itaq̄ libellum dilucidum: breuem: ꝛ omnibus ca-nonibus: multisq̄ secretis refertum. quisq̄ sibi cō-parare studeat. Unde profecto plurimuz lucri: ho-noris: et glorie huius artis professores consequi facillime poterunt. Uale felix.

Marianus sanctus Baro-litanus ad senatū Barolitanū.

DEcreuerā Patres at-q̄ poti⁹ senatores silere q̄ hic aliq̄d attē-tare: existimās me obstrepere magis q̄ aliq̄d ornate cōcineq̄ dicere posse. Quis enim esset tam i dicendo istructus aut in eloquētia callidus: vt nō vacillet ac fri-geat: cum vestra vndiq̄ ora iam attente dicentis verba trutinantia circunspexe-rit? Que mihi tūc iam placida: tāq̄ benigna sese offerunt: vt quasi ad dicendum hominem non solum balbutientem ve-rum etiam et mutum hortari videātur. Quare ego patres a vestra humanitate: ꝛ benignitate impulsus hunc locum (li-cet indigne) ascendere ausus sum: illum imitans: qui in me-dio harene ad pugnandum euolabit. Uerum anteq̄ locum destinatum conscendat: arma: et sui defensorem (nequid ibi iniurie illatum sit) parabit: et constituet: maxime si nunq̄ a-lias inimicum ad cruentam pugnam cōpellauerit. Hoc idez mihi faciēdum censeo: cum arma. ꝛ loca: in quibus certamen erit ineundum: comparaui: que aggredi libere adhuc nō au-deo: quando sine defensore iaceam: ꝛ multum hoream: cum mihi consideranti succurret non solum esse a me certandu m cum inimicis: verum etiam et cum amicis. Unde ego ne de-sertus ab omnibus viderer vos Patres atq̄ senatores mei certaminis defensores paraui: vt autoritas vestra me vbiq̄ locorum ac gentiū tueatur: cui hec mea preludia sancte pie-q̄ dedicaui. animo quidem non extorquendi (quod pleriq̄ faciunt) sed quam erga me voluntatem habueritis conside-randi: que si (vt arbitror) meā nō fefellerit opinionē ad maio-ra animum capescenda inuitabit. Nunc vero si pro nostra etate hec munuscula nostras in quā lucubrationes suscipere nō dedignamini. Que (vt spero) si frōte hilari animoq̄ iucū-do (sicuti consuetis semper omnis facere) in vestra autoritate suscipietis aliorum animos excitabitis: meq̄ hec vobis mu-nuscula porrigentem sentietis omnia que pro vestra vestro-rumq̄ commoditate ac vtilitate erunt: sedule esse consecu-tum. Dixi.

¶ Proemium.

Omplures homines (sicuti humana conditio est) arbitror esse dicturos me honoris cā opusculū hoc meū inchoasse cum me viginti quinq; annos natū minime gereret: vt mihi hanc scribendi prouinciā vendicarem. cumin hac re experto atq; hoste exercitato opus esset vt e locis faltuosis in planum egritudines conduceret. Cum multi etate prouecti: et ip̄m ptractātes sint visi in plano cespitare. Id quidem non aliam ob causam dicent: nisi q̄ me odio persequantur measq; compilationes vituperēt. Naz ego non paruam mei studij partem in hanc artem exercendo consumpsi: et vt mei incepti cōpos efficerer: quot labores perpessus sum hsue miserias exanclaui? Idcirco si id mihi honori dabit: non inuideāt meo honori: cum labori et vigilijs non inuideāt. Fortasse dicent nihil esse dictum quod prius non sit dictū fateor eādē ex antiquoz lucubrationib⁹ excerpsisse: que ad meam commoditatem congrua apparuerint. Auicennam principem insequendo: id nempe illi vituperabāt. qui sibi predam ereptam existimabūt. Nā commodiorem modum inueniri. (ni fallor) vir posse opinabūt in quo suas (si modo habeant) cogitationes fabricent. Ad hoc si quid mutissando laudabunt credendum est id eos laudare. quod se imitari posse autumabunt (vt mos est inuidorū) cetera vipereis morsi bus: dilanarie frustra conabuntur. Hoc illis forsan eueniet: quia' me audire nollent. quod si prius meas inspexerint ratiōes: aut tacebunt aut mihi detrahere desinant. Nisi innata fuerit illis odiosa pertinacia. Cum ergo a patria studendi causa discesserim videbar quodā modo a me (quod tot annos denegauerim) meum erga se officium petere/ac honorē/quo optim⁹ quisq; filius vtitur erga parentem de se bene meritum: nō est visum a ratione dissonū meos labores/in quib⁹ tantopere in sudauerim ascribere/quod facere iure tenemur. ni ei ptumaces esse velimus. Quisnaz erit tā dure ceruicis/tanq; ferocis/indomitiq; animi vt capitis periculum nō subeat/dūmodo se patrie profuturū esse animaduertat. Hinc est illa Marci scenole cōbusta manus. Hinc desē precipitatus atq; alioz cōplures moriendi modi. Omitto ista nevidear velle historias describere. Hec fuit prima describendi causa/vt mee patrie satisfacerez. Deinde vt nostris amicis gratificaret. q̄ me maxime rogaueret: vt ordinē quo in curandis egrotis vtor describerem. Quoniam metam breui aspiciebant eo magnitudinis artis medice ascēdisse: q̄ quasi impossibile videbatur. Cumq; hec mihi tradita sit scribendi facultas debeam ne per ocium etatem agere: vt somno ac venti dedit⁹ esse videar. Ob id certum est mihi potius inculte indore insulsēq; scribere: q̄ epicureum nomen videar mea culpa subiturus. Et propterea video solertes: bñficosq; homines id honori, poti⁹ q̄ vitio daturos. Hi vo qui meā diligētiaz vituperabūt: suā meritiā: maleficiū: ac malevolentiaz a finali stoliditate nutritā detegent/et stulti inepti: luxuriosiq; habebunt. Sed de hoc hacten⁹. Cū me amici q̄dā q̄ueniissent: vt de ap̄atib⁹ vulneribⁿ: acvlceribus dissererem: rogauerūt vt id eorum causa facerē: quo ipsorum animus magis: magisq; ad hoc studiū fotior accenderet et per me sibi liceret vt artē chirurgam adipiscerent. Ego aūt (vt ille qui nullum alijs per se commodum Claudi voluit) disserui cum illis eo ordine quē modo describam: ac si cū illis iteq; res ageretur. Unde sic natū est exordium.

¶ Julius.

An quoties Mariane nobis polliciteⁿ es ō chirurgia nobiscū velle cōfabulari q̄s qui dē factum esset in tempus dilapidare timuisses. Nunc autē quoniam hunc dē genialem agimus: ac caumata ista nos ipsos seuocēt a studio et ne quid tēporis vacuum laboris demus nobis aliquantu lū cōfabulemur vt nostros animos eo quod tātopere desideramus explere valeas et te a vinculo sacramenti quod nobiscum contraxisti exoluas. Ergo incipe multuz exoptate q̄s quidē nos arecti aures longo silentio tibi fauemus.

¶ Marianus.

Ero hercle dies iste genialis est namvos hilariores estis ac duduz mihi cū dispu tabatis videbamini. Erat enim illa intervos litigio sa diceptatio nunq̄d in rebus equale ad pondus trutinaretur. Pro cuius probabilitate noster Jacob⁹ de iacomellis viriliter preliabatur suis argutijs perplexisq; ratiumculis quo eo ordine ac lege nectebātur vt vtrū sophista anverus sit disputator quis nequeat discernere. Ita cō cinne vno oculoruz nutu illius p̄cocis facilisq; ingenij mollities temperatur. Verum enimuero istud hodie capescere nolem: quoniam abiq; vlla hesitatiōe videor videt vos meas cō fabulatiōes fastidiū ire. Ex q̄s vos nullo cogente altā taciturnitatē mihi pstaturos esse, primisistis. incipiā exordiri vez hac lege vt si quid erratū erit ignorantie mee illud ascribatis: et si q̄d boni dixero deo maximo offeratis a quo bonū depēdet. Quem nunc oro atq; exoro vt me ea gratia aspgat qua vos explere valeā. Nā ego semper cupid⁹ fui velle vobis i hoc satisfacere de quo modo loq̄mur apostematis definitionem introducendo q̄ maxima cognitionis pars dicendoruz existit q̄ id fieri debeat ni toties esset repetita illa tulliana sententia que vbiq; locorum ac terrarum gentium colitur et sepe inter nos citata cum in studijs discepraremus modo in mediū duceretur. Cum omnis que a ratione suscipiatur de aliqua re institutio debeat a definitione proficisci: vt intelligatur quid sit de quo nos ratiocinaremur Et cum nostra institutio sit de apostematib⁹ iure ea diffinianus deinde quo ipsorum genera componamus verū quid sit

chirur gie dif finitio

ipsa Chirurgia vndeve dicatur prius dicere oportere credim⁹ quãdo de ipsa locuturi sum⁹ et qualis debeat esse chirurgus: z quod sint eius operationes deinde costitutũ ordinem subseqũmur. Est igit chirurgia scia docens modum z qualitatem operandi in corpore humano vinẽte. Quid ergo audito nosse sciẽtie expauescitz? An a vocabuli interpretatione? expergiscimini ne animum icuruẽtis ad credendum chirurgiam esse scientiam? Cũ dicatur a chyros grece quod latine manus sonat et agia operationẽ quasi chirurgia sit manuum operatio z nõ scientia? Ad quod facile respõdemus ipsam diuidendo cũ duplex sit pculdubio ipsa chirurgia. Cuius pars vna docet nos modũ z qualitatẽ operandi in corpore humano. Alia pars est qua vtimur circa corporis egritudines. Prima quidẽ scientia sed nõ pprie dicta. Pars vero scda practica nũcupat. Sed nõ illa quã isti empirici practicam nominãt. Nã practica diuidit qualitates vnguẽtoꝝ: z herbarũ proprietates discernit: atq; simplicium naturas aggregat. Illa qdẽ ps quã hebrei ac nri empirici practicã vocant qua ve ipsi gloriantur seruitus est vtriusq; partis chirurgie vt ita loquar. Cum non imperat sed tantum seruit ac distenta vnguenta egritudinibus componit: emplastra conficit: cerota malaxat. Hanc mirum in modum partem antiqui chirurgiã interpretati sunt a manuum operatione volẽtes ipam a theorica et practica distinguere et diuidere. Que vtreq; indigno nomine chirurgia nominãtur. Quod nemini mirum esse dz cũ nos ipi seruam appellemus et faciam⁹. Qõ certe maxie pz ex nr̃oꝝ copia chirurgicoꝝ. Nãq; ope ptiũ ẽ eoꝝ psideraz videre audaciã volunt ipi medici chirurgici nũcupari: cũ nõ mõ nesciãt theoricã z practicã sed ne lras qdẽ vnq; legere visi sint. Sũt hi eñ uero multiões ligna rij sartores piscatores barbitõsores. z fere oim feces hoim. Qui cũ ab arte q̃ ab icũabul' dicerũt nullo stipẽdio ac mercede sui laboꝝ alliciãt: pfecti ad chirurgiã tanq; miserrimorum hoiz altricẽ pfugiũt fili tũ mala uaq; cognitiõe z arũgie. cũ medicꝰ chirurgꝰ dẽat eẽ ab ineũte etate nutritus in literis z eo maxime in principijs medicine educatus: aut saltem gramaticam non ignoret vt cum opus fuerit possit libros lectitaz cognitelligeꝛ. Qñ legeret nõ itelligeꝛ ẽ authoꝝ p̃cepta et remedia negligere. Idcirco mi ppater Euãgelista stude totꝛ viribus operãq; lris ipẽde: ne i horum numero ascribaris. Debet esse chirurgꝰ adolescens manu strenuus ingenio potẽs animo intrepidus visu linceus placidus verbis z aliquando immisericors: sed nõ ita vt ylulatus et infirmorũ gemitꝰ et suspiria floccipẽdat aut se nimis q̃ opꝰ esset ipsorum vocum et lachrymarũ miscereat: debeatq; mixto rũ practicantiũ fetã ispicere corũq; intentiones annotare vt q̃ sint explodẽda fugiat z q̃ colligẽda extiterint memorie mãdet atq; intime recondat. sic igit debet eẽ medicꝰ vt vere dicaz chirurgꝰ cuiꝰ vna est operatio scz idonea instra nature administrare vt Galeno viro optimo placet dicẽti natura est operatrix: medicus vero eius minister: vez hac idonea instrorũ exhibitõe tripliciter natura operatur: aut enim ptinuum separat: aut separatũ vnit: aut superfluũ remouet: z ideo sit diligẽs nec corporis segnitia aut animi secordia teneaz si medici nomẽ boni cupit indui vt ea quib⁹ idonee natura possit opari administret nec vnũ p alterũ p̃beat nature operãti vt operature: qõ si accideret ambo q̃dem octosi essent sicq; nomen mali medici subiret. Quod si q̃s effugere velit nature operatiões diligentius attendat ac mẽbroꝝ ꝓplexiones ꝓseruet q̃ b⁹ seruatis cõmodius natura operabitur honoꝛẽ et utilitatẽ ministro diligenti accumulando. His igit p̃libatis ad apatis definitionẽ accedamus ipm deinceps l duo gña diuidendo. Est eniz apa mob⁹ ex triplici motꝝ genere cõpositus ad vnã magnitudinem aggregat⁹: scz ex mala complexiõe cõpositionez ex continuitatis solutione. Mutatur qdẽ ꝓplexio calidita te aut frigiditate aut siccitate aut humiditate. Membroꝝ autem compositio discomponitur quoties a sua vera plasmatiõe deformaz verũ continuitatiz solutio fit aut icisione aut corrosione aut fractura aut tẽsiõe vt recitat Galenus secundo regni. Sed in apostemate fit tensiõe qua partes disgregantur. Dicamus igitur nũc quãdo a desinitione soluti sumus apostematũ genera que bicipitidiscrimine secta comperimus.

Omnia esñ apata q̃ in humano corpe oriunt: aut calida aut frida esse opz Quoꝝ aũt calida sunt ꝓpriis significationib⁹ dignoicunt. Ea vero q̃ frigori associantur: frigoris signa sequunt. Et q̃ tuo indicio extuare visa sunt a colerico vel sanguineo humore eoriuntur. Eodemq; modo q̃ frigore tabescũ a melancolico vt flegmatico humore manare existimatore. Sed hec omnia cura nomine signis adinuicez differũt. Qñ a sanguine dedu ctum apa cuz hmõi accidẽtib⁹ manifestat. Scz Tumore eleuato. Caliditate torũ corp⁹ ampleraq; raro est corpus sine febre colore aliqliter obscuro z non claro Tensione ac impulsione quia materia conculcata tactui repugnat. Pulsatione qz materia pstrata arterijs compri mit quã natura eleuare nitẽdo maiorẽ pulsationez germinat. Ergo quãto magis arterioso loco apa erit eo magis pulsatiõe grãdiorẽ percipietis. Dolore q̃ fit partiũ distractiõe z rõne male cõpl'onis calide a cetiã cõculcatiõs materiei in loco. Detentione venarũ qz ad illũ locũ sãguinis ꝓcursuvene ẽ huis capillares itumescunt. Eadẽq; fere signa l colerico apostemate apparent. Sed aliquãtulo mitiora ad sui extensionem. At indolẽdo seuiora propter humoris mordicationem z acuitatẽ. Verũ sanguinis apa erit extẽsiõe maius ipo colerico pp sãguis humiditatẽ q̃ ad extẽsionẽ faẽ et ipsius caliditas ad subtilitationem vt ait Arist. in libris de

generatiõe qñ loquiť de qualitatib⁹. Et ppea sunt in ipso doloꝛes mitiores quam sint in colerico. Qñ caliditas ab humido cõprimitur: ceterũ in ap̃ate colerico quãtitas diminuiť propter humoris siccitatem q̃ extẽsionẽ ꝓprimit. Sz accidẽtia doloris auget qñ hmõi hũoris ℚlitates dolorem causam intensiozẽ cũ sint oino ŏstructiue ℚlitates qñ simul ad certum gradum combinanť. Que ꝯo apãta a frigidis humoribus causantur sua signa prenotatis accidentibus apponũt cuius apŏ saniei generationem pulsationem quãdã plerũq; detegãt colerice sanguineeve pulsatione non est ꝓferẽda. Uerũ apãta q̃ a sanguine z colera scaturiunt talismodi nota sibi vendicant Flegmon herisipilla Formica Ignis ꝑsicꝰ vesicca Inflationes Essera Carbũculꝰ Bubones et similia. At Flegma z Atrabilis has egritudines maxime fouere solent. Undumiam Scilicet Nodos Scrophulas Glandulas Sephiros Cãcros Flegmones Cancrenã. Aschachilos Estiomenos z cetera ta genus. Quequidẽ omnia ꝑdcã in principio sue gñationis et augmẽtationis apãtũ vel exituraꝝ in fine vero vlcerũ (si ad cõtimi eruptionem venerint) nomia sortiuntur. Et qñ ꝯposita corpora ap̃ata esse dicuntur non vno constare humore videtur. Quãuis a quolibet humore ea quasi simpliciter diximus generari. Tamen vt placet aristotelli i phisicis a supabundãti humore denominationẽ concipiunt. Veluti a sanguine Uincenti veri flegmones dicuntur a colerico ꝑdominio Flegmon herisipillades vel herisipilla Flegmonides z hoc secundum quod prius fuerit. Naz ista duo ꝺ̃se subsequuntur a flegmate autem dominante flegmon vndimide vel vndimia flegmonides a melancolie principatu flegmon Sephirodes nuncupantur. habetis ergo signa et eorum appellationes nũc tãtũ ipsorum apãtũ curatiões z exiturarum prelibabimus quãdo quidem hoc vobis debere non possum. Nam vestra me familiaritas eo in loco trusit vt nulle me inde excusationes rediimere valeant. Sed anteq̃ eoꝝ curationes ordiar pauca etiam de apãtib⁹ disseꝛeť indico oportere que curatiõe maxime vsui esse solent. Cum quelibet egritudo habeat causas z curari nõ possit nisi cause illius egritudinis sciantur. Idcirco dicamus apãtũ causas vt inde facilius ipsoꝝ curationes pertractem⁹.

Apostematum cãe solẽt eẽ tres. quaꝝ vna est primitiua altera añs z alia cõiũcta. Primitiua ẽ qñ corpi extrinsece euenit vt incisio fractura ꝓcussio casus z vlceratio pedũ vel manꝰ aut alteriꝰ mẽbri qñ ꝓpter doloꝛẽ a natura desiderata subsidia expetit cui natura sagax membro existẽte depauperato suppetias deneꝝ gare nõ posset: sit vt sua transmittat nutrimẽta q̃ si in trãsitu vacua loca tuenerit flegmonẽ cãndo residẽt sicq; apa intumescit. Añcedẽs ꝯo nõ vno mõ dicit: est enim repletionalis humoralis ꝓplexionalis z ꝓpositionalis: q̃ licet omnia ad vnuꝝ scz humoꝝ adequationẽ ꝓsiderent. Quoties tñ equaliter vltra debitum humores excrescerẽt repletionalis diceretˀ. humoralis aũt si vnus tñ humor apparet: vt in herisipilla colera z veri flegmones a sanguine puro z laudabili geniti ferunť. Complexionalis vero si ijdẽ humores a primis qualitatibus distẽ perarentur. Dico eñ a primis qualitatibus si forma ipsoꝝ in cõpositõ sub bipedali quantitate terminata tripedalẽ sibi vendicaret vnde egritudines a ꝑdominio nomina sortite oriuntur. Cõpositionalis aũt diceretˀ si vnus alter alteꝝ in gradu sue qualitatis a natura in ꝓpositione pro mẽbri exigentia tributo superaret: vnde tota compositi moles destrueret febrib⁹ alijsq; egritudinum generibus. Quare nemini dubiũ erit cõplexionem: licet alij dolorẽ etiã cõmerent causam antecedentem existere. Illud idem erit mẽbri debilitas additur et aquositas atq; vẽtositas. Ceterũ causa cõiuncta est ipsa antecedẽs in loco vlcerato vel vlcerationi proximo. Hoc idem silentio preteriendum esse nõ indico cuiuslibet apãtis qõ ad verã purificationem vel vt apertius eloquar maturationẽ euenerit: quatuor esse tpa vez principium augmẽtum statũ z declinationẽ. Principium eteñ presentia coniunctaꝝ causaꝝ cũ incipiunt apparere declarat. Augmentũ vero indicať per magnitudinis incrementum. Statum hercle nobis indicat materia aggregata que in eorpe ſolet aggregari. Inclinationem profecto lenitas quedam ac debilitas ꝓsiderãti aperiť. Que quidẽ tpa non minus ẽ egritudines notãda esse arbitroꝛ: cum me illud Aui. admonuerit impossibile esse te sanare egritudinem cum ipsam ignoraueris videť quasi sequelam inferre q̃ tpibus ignoratis cura etiam ignoreť. Nam cum sint visa apãtis tpa diuersis ꝓ illius cura indigemus medicaminibus. Sed ante oia scire debemus queq; apata posse quatuoꝛ modis determinari primo resoluẽdo scẽdo saniando postremo putrefiẽdo vltimo vero putrificando. Qui quidẽ modi circunscribuntur in fine capituli de flegmone ab Aui. medicoꝝ principe. Quẽ nõ solũ amandi ac reuerẽdũ verum etiam suspiciendũ z colẽdum esse autumo: ꝓ illoꝝ cura duo sunt omnino ratione voluenda: quoꝝ vnum est fieri alteꝝ factum esse. Qõ fieri diximus materiã finẽtem intelleximus. Qõ autem factũ esse ꝓtulimus eandẽ materiã ad locuz fluxã significauimus: ad que curanda nõ sio tabescẽti nõ coꝛpoꝛe languẽti sed hilari vultu facie iocũda nos ipsos offerre debemus; in principio repercussiua formando cũ membri confortatione eo qꝛ quarta primi nos Auic. docuit mẽbrũ forte suas superfluitates ad debile membrum transmittere ex quo illoꝝ humorum ingurgitatione suffocaťˀ ac etiam debilitatur: ergo ne ipsoꝝ sorbitiõe suffocetur z debilitetur materiam repercutiẽdo mẽbrũ ipsum confortemus. z cõtra illas coꝛroboremus. Tũc eo ipso potiremur cũ frigidis z stipticis vtemur si cuti Gal. tertio tegni refert. Re

pellemus aũt a patiẽti parte si infrigidemus ꝛ stiptica apponamus. Sz postq̃ tps ꝛ opportunitas nos vt de repercussiuis ageret admonuit. honestũ esse duximus vt de casibus q̃ a repercussiuis abhorreant differamus. Quos tñ q̃ scopulos i medio mari in aliq̃bus locis euitare debem⁹: vt leti portũ intrare valeamus. Qm̃ nõ minorem voluptatẽ medicis esse arbitror cũ recte beneq̃ egritudines curauerint quam nautis cũ ab alto mari questũ vrbem inspexerint: ergo vt naufragia periculaq̃ declinemus in hoc parum per euagemur.

Memini sepenũero magistrũ meũ Joannẽ de vigo Januẽsem cuius verba diligenter obseruo ꝛ quo ad possim nũq̃ ab ei⁹ latere discedo solitũ enarrare flegmonẽ q̃ corpori immũdo obuiauerit repercussiua olno auersari nisi prius mũdificet. Nam materia multa repcussionẽ non admitteret ꝛ ũ nos repcussioni instare pseuerabimus corpore pri⁹ nõ euacuato maxime q̃dẽ erraremus. Qm̃ repercussiõis cupidi materiã ad locũ ipsi cõstiparemus. Qõ si efficeret aut nobis mẽbri corruptionẽ ꝓtenderet: aut putrificationẽ minitaret: ꝙ si alterum istoꝝ ꝓtingeret: nra culpa siue dubio mali medici nomẽ subirem⁹. Scdo loca emũctoria nullo pacto repercussiua desiderãt. Tertio materia existẽte multa pingui ꝛ tenaci hẽ stabitis in pcticdo ne qõ nobis ꝓto dictũ est eueniat. Naz (vtiq̃ tertio teg. Galen⁹ cipit) plenũ exis corp⁹ repcussionez nõ recipit. Quarto materia existẽte venenosa ꝛ furibũda i pcticdo nullũ ineatis ꝓsiliũ. Sz toti i ꝓuocãdo eẽ occupati. Qõ si repcutieretis maxie mea q̃dẽ fnia: a recto itinere exorbitaretis. Qm̃ materiã euaporãdã ꝛ i circũferẽtias ꝓuocãdã in ipso nẽpe cẽtro icluderetis. Ex quo venenositas illa vsa opa vniret ꝛ fortior dispersa ℨ naturalẽ virtutẽ aliq̃d mali meditaret. Qui to illud idẽ faciendũ erit si materia extiterit deꝓssa atq̃ in loco ꝓtusa ne illic repercutiendo corrũpat ꝛ mẽbrũ a sua positione deformet. Sexto ꝛ vltimo si natura p vã creationis exituã procreuerit: tũc p illius repercussione ingeniũ deesse opinabimini ne materia interim cõuersa iterũ pullulare machinaret: ꝙ esset priori detestabili⁹. Et iõ nos crisi opitulãdo materiã ipsam euacuemus: vt Galenus asserit in cõmẽto amphoris prime particule scz. Ea quorũ crisis fit ꝛc. Pro quoꝝ olim curatione casuũ mollitiuis vti debemus. Sed si q̃s vestrũ mõme percũctaret quare repcussiuis nos. vtamur. Cui q̃dẽ merito rñderet: nõ aliam ob cãm applicari: nisi vt materia fluens reꝛsciat atq̃ retardet ꝛ nõvt fluxa nobis tergiuerset. Et ꝓpter ea canonice operãdo in principio ꝛ augmẽto repcussiua ordinabimus. Qm̃ materie his tpibus maxie sinũt ꝛ refluũt. Jõq̃ (vt membrũ a ꝓpris qualitate formave ꝙquassatũ eisdẽ remedijs ꝓfortet: vt Galen⁹ testat in tertio tegni. Vasa stiptica ꝓhar macijs cõfortata plurimũ a se repellũt) successiue dicere tenemur propter materiei defluxũ repercutere: defluxa vero resoluere oportere. Sed ne longi⁹ ab incepto distrahar faciẽdum duxi: vt ex q̃ nra oratio egressa sit illuc iterũ egrederemur.

Extractem⁹ ergo curam aꝑatũ calidorum. Nam in de facili⁹ ad alio rum curationẽ ꝓuenit. Sicut ille philosophorum princeps asserit contrariorum eandem esse disciplinaz. Quoniã ipse aꝑatum curationes in alio non differunt: nisi ſm magis ꝛ min⁹. Et ꝓpter hoc maxie collectari debem⁹ ne nos si plicisi cognitio naturaq̃ effugiat. Nam quanto magis in hoc excelletis in eo facilius remedia illis egrotis oportuna adhibebitis quos ipsi curaturi eritis. Et vt facili⁹ istud cõsequamini diligenti⁹ inspicere oportebit nunquid illud apostema pleno an vacuo corpori occurrerit. Nã si vacuo obuiauerit illũ esse a cã primitiua iudicabitis cui⁹ cura alia nõ erit preter materiei extractionem resoluendo aut mollificãdo. Resoluemus quidem si stipticis frigidis cũ calidis hũectãti⁹ vtemur. Qm̃ frigidis repcutimus si q̃ portio cholere ꝓpter dolorẽ esset fluenda. Stipticis vero membrum ꝓfortamus sicut diximꝰ ex intentione Galeni. Resoluimus calidis. humectam⁹ autẽ ne pori cõgelescãt hoc dicim⁹ in ꝓcipio rei esse administrãdũ. Cui⁹ exẽpli gratia tale erit medicamẽ. Rẽ. succi sempuine succi lactuce ana. ℨ. ſ. olei ro. camo. añ. ℨ. ſ. ß. olei mur. ℨ. x. quoꝝ numero duo q̃ ola adinuicẽ cõquassenk cũ vitellis ꝛ albuminib⁹ ouoꝝ donec bene incorporẽk postea aꝑati cũ petijs superponank vel. Rẽ. boliarmeni acatie añ. ℨ. ſ. olei rosati mirtini camo. añ. ℨ. ſ. ß. fari. fab. ℨ. ſ. pulueris mirtillorũ nucũ cypressi añ. ℨ. ß. cere parũ que ad ignem incorporenk ꝛ loco doleti seruẽtur. Uel ꝓ resolutione apostematis calidi ab omni cã causati istũ qõ mirũ in modũ magister me⁹ laudabat et in rei veritate esse sicut ꝓdicabat semp inueni vos deinceps applicabitis cui⁹ ordinatio est hmõi. Rẽ. capitũ liliorũ alboꝝ. ℨ. v. radicũ altee recentium lib. ſ. camo. melliloti añ. M. ß. furfuris. M. ſ. decoquãtur ola in aqua vsq̃ ad perfectam cocturam deinde colenk et exprimãtur. Facta expressione colligantur radices et liliorũ capita q̃ frustim incidantur pistentur et cribellentur vltima cribellatione cui postea addantur olei rosati camo. ane. de lilio añ. ℨ. ũ. medulle cruriũ vituli et vacaꝝ pinguedinisq̃ gallinacee añ. ℨ. ſ. Tere albe. ℨ. ſ. ß. Carnis pomorum sub prunis decoctorũ si inueniri possint. ℨ. iij. ß. liquefacta ola ad ignẽ lentũ cũ ꝓdicta cribratura bulliant semper baculo agitata p dimidiũ horẽ et fiat cerotum ex cuius vsu dona reportabitis. Si vero resolutione quoniam id plerumq̃ pmẽtank nõ morigerabunk ad mollitiua animũ conuertite vestrum. Que duplici via componunk aut. ſ. embrocãdo aut empkando. Fit eñ ꝙ mõ ẽbrocatio. Rẽ. decoctiõis maluaꝝ vio larũ ordei semis citoniorũ se-

Alind

Reso lutiuũ

Mollificatiuum.

In principio ꝛ augmẽto ẽ repcussiuis vtẽdum.

Reper

minis lini folioꝝ lactucaꝝ lib. v. farine ordei. ℥.ij. olei violati rosa. aā. ℥. ß. ℔. butiri. ℥. ß. bulliāt oia simꝫ donec fiat similis gallinaꝝ vri vꝫ brodio addēdo in fine cocture vitella ouorū numero ⁊tmor. Et modꝰ applicationis est vt cū petijs madefactis in dicta decoctiōe actualiter calida fiat crebra mutatio vnius post aliam per tertiam partē vniꝰ hore. Sedat em̄ dolorem ⁊ resolutioni opitulatur materiam ad cutem attrahendo. Possant etiā ex decoctione capitis arietis ⁊ aliaꝝ carniuꝝ tales embrocationes fieri dūmodo iura pinguia sint: ⁊ hoc scōm quā habebitis intentionem maturandi vel resoluēdi.

Aliter Quā immediate tale sequatur emplastrū. ℞. folioꝝ maluaruꝝ violarū ⁊ lactucaꝝ. aā. M. ß. q̄ decocta pistata ⁊ cribel. cū far. ordei et eadem decoctiōe addendo olei viola. ℥. ij. ß. butiri. ℥. ß. ad ignē solide emplastrētur. Et quādo ab igne aufertur incorporentur vitella triū ouorum ⁊ superponatur egritudini. Si vero tanto labore fastidiremini ⁊ solū emplastrorū adminiculo alliciamini hoc astātibus vtenduꝝ ordinabitis. ℞. mice panis lib. ß. ℔. que imbibatur decoctione maluarū violarum ⁊ lactucarū vel brodio carnꝫ arietine aut vituline aut lacte ouino vel caprino calido. Post deniq; exprimatur ⁊ pistetur que in mortario ingirū pistillo ducatur incorporando et malaxando olei violati rosati. aā. ℥. ß. ℔. butiri. ℥. ß. croci. ℈. ß.

Aliter et iterꝫ ad ignē paꝫ inspisset. Hoc facto ab igne dematur addēdo vitella duorū ouoꝝ sicq; erit factum emplastruꝫ: vel. ℞. folioꝝ maluaruꝫ ⁊ violaꝝ. aā. M. ß. decocta simul pistenť cuꝫ pinguedine porcine et vtimini. Nā vno istorū credite mihi maturationi colericum apa subijcietur. Quā lenitaꝫ tactꝰ et doloris sedatio ostendet: vt Auicēna docet: cum de significatione maturationis loquitur dicens. Cum videris lenitatē quendā ⁊ sedationem doloris tunc scias q̄ est in via maturationis. Cū aūt locꝰ fuerit incisioni dispositus voscꝫ ad opus perficiendum inuitauerit. Aī omnia cōtēplamino: vt perforatio seu incisio villoꝝ positionem consequať. Naꝫ illo nihil erit aptius et commodiꝰ ad cicatricem citius inducēdā. Posnaturaq; semp in loco declinationi vt faciliꝰ inde defluat sanies et eo maxime si materia illuc serperet. Nāvndecunq; natura maxime repit ide ducere oportet per conueniētes regiones: vt diuinus hypocrates asserit. Estq; incisio similis huic ☽ Caracteri faciēda vt placuit magistro meo. Si locꝰ nō fuerit neruosus. Nam eo existēte neruoso scōm nerui lōgitudinē est faciēda. Quoniā si aliquātulum trāsuersus neruꝰ sulcaret: timeremus ne fieret ipsius incisio. Facta deniq; incisione locum vulneratum statim stupa hoc albumine oui madefactā coperiēdum est. Prius tamē os vulneris specillo eadē stupa madefacta fabricato repleatis ne materia vna vice extrahatur. Qō si euenerit virtus (existēte aāte magno) mltū debilitare tur. Quā diligētiꝰ obseruare debeꝰ vt bonū ꝓbeat nutrimētum rectēq; operet. Nā vt inqt Mesue ⁊ sua Galeni in tertio tegni. Natura est opatrix: medicꝰ vo ipsiꝰ minister. Verum illud idē ꝓsideratiōe maxime regēdū est vt cū locꝰ aposteme tur bñ ꝓsideret nunq̄d carnosꝰ an neruosus denaster. Nā si in hoc oriret aliquātulū immaturus secaretur ne nerui vel villi immūda sanie corumpanť. Si vero in altero ghareť qm̄ carnosus erit integrā maturationē expectarem⁹ cū a nocumēto nullo excitaremur: vt illō aī maturationē referem⁹ qō i altero nobis nullo adhibito cōsilio interdiceretur. Cum ergo incisionē bene obstipaueritis locū ipsum amplius non reuisatis nisi priꝰ itegerrimꝰ dies vobis illuxerit. Qō cū factum fuerit illud aāa visitabitis medicamine ex vitello ouoꝝ tere bētina cōposito biduo aut triduo aut eo plꝰ: vt vos ipa dige rēdi necessitas edocebit. Quo vo elapso termino curā finietis cū absterssiuo q̄ ex farina ordei ⁊ terebētina ac melle rosato ꝓficiť. Et si fuerit cauernosū aut barbosū (vt plerūq; accidit) istud absterssiuū vobis vtēduꝝ dam⁹. ℞. mellis ros. colati. ℥. ß. terebē. clare. ℥. ij. succi apū. ℥. ß. bulliāt vsq; ad succi ꝓsūptionē: deiñ cū tepidū erit addantur farine ordei. q. ß. bene oia misceanť tantisper dum vobis vsui esse videbunť. Et qm̄ multoties solet accidere q̄ ibi mala caro oriať: dicendū est quo modo illa remouēať. Ego aūt semper in remouēda carne sup flua aut semiputrida vsus sum vngūēto mixto Cuiꝰ vna pars est egyptiaci: altera vo aposto

loꝝ. Si vero locꝰ fuisset multe sensibilitatis vtebar puluere sine doloze carnis putride remotiuo mei magri Joānis de vigo ianuēsis Julij scōi marimi pōrificis medici. Quē colo venerōr dicerē ⁊ adozo: ni me religio detineret. Nā solū ipm hac nra tēpestate indico amādū venerādū ⁊ colēdū esse. Cū Rome ipse oibꝰ de vita desperātibꝰ maximo ꝓsidio subsidio q̄ fiet. Cuiꝰ opꝰ quod de Chyrurgia cōposuit Rome impzimitur: appellaturq; Copiosa ⁊ Chyzurgia nomen quidem rei cōsimile. Quod vt omnes hāc artē exercere cupiētes habeāt hortoz atq; animo. Qm̄ opꝰ illud perfectum est: ⁊ fere nihil in chyzurgia dicť quin ipe nō tetigerit. Ad qō sepe me trāsfero cum consilio ⁊ auxilio egeā in egrotis curandis vbi ꝓsentanea et salutifera chyzurgie subsidia inuenio quibꝰ ⁊ honorem ⁊ vtilitatē mihi paro. Desuper aūt vnguētū quo meꝰ magister frequenter vtebatur applicabitis. Cuius talis est descriptio. ℞. olei rosati camo. aā. ℥. iij. pinguedinis castrati. ℥. iij. pinguedinis vituli. ℥. iij. medulle crurium vacce. ℥. ij. litargirū aurei ⁊ argēti aā. ℥. ß. ceruse. ℥. ß. minij. ℥. ij. terebē tine clare. ℥. iiij. cere none. ℥. ij. oia sil̄ misceanť scōm artem et bulliāt lēto igne i ꝓncipio dein ignē fortificādo sp cū spatumi ne pertractēť donec colorē acq̄rat nigerrimū. Sicq; habebitis vngm̄ plage superponēdū ceroti simile. Nunc aūt quod pene trāsilierā pusillanimitas Micropsici qui apud nos habitat me ipso tempore admo-

Laus Joannis de Vigo.

Aliter

Nota.

de incisione a posteriori

Abstersiuū.

vnguētum.

Aliud cōmune.

Nota.

Superfluitatis carnis remouendum.

muit. Qui cū ab apostemate ve
hementer cruciaretur mortem
prius sese passurū predicabāt
q̄ flebothomo apostema illud
aperiretur ego aūt importuni-
tatē hominis perpēdens hoc
potentiali cauterio flegmonē
supposui quod hoc ordine cō
posueram. Accepi vnī ciati li
riniū saponis qō prī a colato
rio emanat appellaturq̄ mat-
er qō nēpe feruēdū i cacciola
enea posui cū dragmante vno
vitrioli romani q̄ simul iuncta
ad ignē cōposui vt ebulirēt do
nec q̄quid ibi liriniū esset fer-
uendo desiccaret z spumā que
ibidē remāserat collegi z colle
ctam vtēdam seruo. Que tante
operationis est q̄ quasi subito
operari videatur. Signū autē
perfecte operationis est qñ lo
cus remanet denigratus quo
equidē vsus sum i Micropsici
pertinaciā. Sed ante q̄ appli-
caret peciolam vnā cōfeci qua
tegerē apostema ne cauterium
alterā partē quā vellē pforasset
Quā hercle peciam illiniui vn
guēto tenaci z in medio illius
tñi foraminis reliqui quāto me
p illius apertiōe indigere co-
gnoui. In quo cauteriū ꝓposui
ac delīa altera peciola eodē vn
guēto tenaci (ne cauteriū deci
deret) ipm coopui z sic cooptū
p dimidiū hore aut plº minus
ve eo stetit. Deinde reuersus
ad Micropsicū Cauteriū amo
ui: et escaraz q̄ nullo pacto fer
ro extirpādam arbitramur: bu-
tiro vel hoc empto cooperien
dā amicui. ℞. foliozū maluaz
et violarū aā. M. ſ. coquant et
pistent cui addant pinguedi-
nis porcine. ℥. ij. butiri. ℥. ſ. ſ.
fermēti. ℥. iij. croci. ℈. ſ. q̄ bene
ola in mortario misceant z fiat
emplm qō tepidū loco appli-
cet. Istud em̄ est escare remo-
tiū z doloris mitigatiū. Cū
ergo escara fuerit remota cure
vlcus cura z ordine quē modo
vobis supra descripsimus. Huc
vsq̄ de apostemate quo vacuo
corpori obuiauerit locuti sum⁹.
Nunc autem qm̄ hac trāsit cui
mandata mei magistri referaz
me aliquātulum morabimini.
Nā cū ab illo dissolut⁹ ero ad
vos quā primum me cōferam.
Ut de aptē q̄ plenum corpus
aggressuz sit sermonē per vos
inceptū nostrū persequamur?
Cosmus. i. felix z quā breui po
teris illū expedias ad nos re
uersur⁹ ne ea iucūditate carea
mus qua mō nr̄os animos re-
focillari sentim⁹. Mar. z si hoc
adulandi gratia dictū sit p̄sto
tñ hic ad vos ero. Nam vobis
mors oīno hodie gerend⁹ est.

¶ Marianus.

Nimuero ille hō no
bis hodie frugi fuit
cū me vno solo ꝓbo
expediuit. Clemēs.
Uerū est mediusfi-
dius nam te longi⁹ abūsse exi
stimam⁹: z neq̄ tam cito reuer-
suruz cēsebam⁹. Mar. Sed ne
tps frustra cōteram⁹ dissutam
oratione resarciemus Cosm⁹.
Id quoq̄ nos volum⁹. Mari.
Si ꝓ corp⁹ repletū inuenerit
apostema multo longius insu
dabitis q̄ mō fecistis qñ illud
erit a materia antecedēti. Pro
cuius curatione vos q̄tuor in-
tētiones añ oculos habere de-
cebit. Quarū pria erit regimi-
nis vite ordinatio cum humo-
rum ad equatione. Scūa mate
riei peccātiz minoratio. Tertia

remotio p̄iūcte. Quarta accidē
tiū correptio z certa emēdatio.
Que quidē prima intētio sex re
rū nō naturaliū administratiōe
tenetur. Scz aeris cibi z potus
somni z vigiliaz z q̄etis inani
tionis z repletiōis z ale accidē
tiū. Que oīa temone maxima q̄
diligentia pro materiei fluctua
tiōe tenēda z gubernāda sunt.
Ut cū opus fuerit velificatione
mutata portu q̄ tuto opere desi
deramus facillime potiamur.
Scūa opposite minnendo ven
trēq̄ soluēdovt p illius oportu
nitate habebit. Tertiā pentiē
do vel mollificādo adipiscemur
ſm egritudinis exigentiā. hic
vero maxime aladuertēdū est
ne (añq̄ minuaṫ solunturq̄ cor
pus repletū existēs) localia ap
plicent. Ne forte id q̄ cū de ca
sibus repercussionē respōndib⁹
agebamus: dixim⁹ mar. cū
dedecore operātis eueniat quo
merito criminaremur. Si vero
delatores a tanto facinore abe
rūt ne credite excelsum z glo-
riosum. Deū q̄ indicat celos q̄
arguūt z elemēta q̄ seniūt oīno
abesse. Et si non aliud, superest
tñ in posterū cruciatus gehēne
vt Dnus Mes. inquit. Jdcirco
arecto non declinemus ne vbi
eternā requiē inuenire concupi
scimus perpetuo penā luamus
Precedēti igit vētris solutiōe
domestice repellemus repercus
sino ex oleo rosa. bolo armeno
z sandalis oībus ꝑfecte cū albu
mine z vitello ouī vel isto. ℞. fo
liozū maluarum z viola. aā. M.
ſ. absinthū rosa. rub. aā. M. ſ. fa
rine ordei. ℥. ſ. olei camo. ℥. iij.
farine lentium. ℥. ſ. ſ. coquenda
coquāt̄ z colate pistent: deinde
oīa simul misceantur et ad
ignem scōm artem fiat empla-
strum molle. Illud autez meus
Auic. composuit in quo apatis
resolutionem inuenī cum mem
bri confortatione. Qō facillime
ab ingredientibus percipitur.
Si quis attente ipsa considera
uerit. Que si parum sufficere vi
sa sunt nullo teneamini impedi
mento quin ad mollitiua supra
dicta vos ipsos conferatis. Uel
si materia ad viscositatē aptior
magis erit subsequentis eligi
te. Si cū antedictis nihil ꝓfue
ritis. ℞. foliozū maluarum z vio
larum aā. M. ſ. radicum lilioz
albozum. ℥. iij. radicum altee. ℥.
iij. bulliant oīa simul deinde pi
stentur z cribellentur cui cribra
ture addant butiri. ℥. iij. pingue
dinis porcine. ℥. ſ. ℞. z fiat em-
plastrum in mortario lapideo
vel. ℞. radicum lilioz albozū. ℥.
radicum altee. ℥. ij. foliozū mal-
narum z viola. aā. M. ſ. bulliāt
z oīa pistata simul cribellentur
cui cribrature addatur pingue
dinis ꝑgalline. ℥. ij. butiri. ℥. ſ.
arūgie porcine. ℥. ij. fermēti. ℥.
ſ. ſ. farine ordei. ℥. iij. croci. ℈.
ſ. cum eadem decoctiōe fiat em
plastrū in bona forma quo post
ea vtamini. Cum ergo ad id fa
stigij peruentum erit vt vos ar
ma capescere abhoret. Jlico
vos flobothomo accingatis vt
cum ad conflictū volaueritis in
trepidi cōsistatis vestraq̄ ope
rationes audacter agatis. Naz
ego complures aladuerti Frā-
cisce voseq̄ dilecti fratres cū sa
lutem infirmis prestare voluis
sent timiditate quadam sllice-
scere nulloq̄ modo apostema-
ta percutere potuisse. Ex quo
dedecus sibi maximum para-
uere. Ut ergo illud idem ef-

Vstu
ratiū.

Aliud.

Deper
fluiū

fugiatis vos accincti manicas flobothomo aiose apa pforabitis. Quoꝝ apertione celebrata ordinē superius narratū indigerendo ⁊ abstergēdo obseruabitis. Uersū i loco cicatrizādo vtimini isto medicamine q̄ eximi nij. ℥. j. ⁊ olei ro. mirti. aā. ℥. j. ß. conficiē. Istud nāq̄ multū in figillādo vz semꝝ th̄ loco prius irrorato decoctiōe ex aqua plātaginis rosata ac alumine roche parūq̄ mellis roscolati cōposita. Qua vsus sum ⁊ assidue vtiē meus magister in vlceribꝰ cicatrizandis. Quarta vero intētio erit accidētiū que plerūq̄ apatibꝰ incūbūt certa emendatio. Nā si illis diutiꝰ patiēs vexareē virtus eius pternereē. Qō vobis maxīo ipedimēto essetne qō incepistis feliciter perficiatis. Sunt ista duo quippe accidētia in apate valdē verēda doloris scz extensio ⁊ loci denigratio. Quam enimueroꝝ plurimū curatoris defectu euenire cōperi cupietis materiam flurā exhalandā repcutere que nēpe fortibus repercussiuis in loco cōculcaē vt supra dictū est cū de illis q̄ repercussionē abominanē tractabaē Idcirco vos qui hāc artē exercitaturi eritis fraterno amore ac deoꝝ numine adhortor ne th̄ sceleris patrare possitis vt repcussiua quibus vsuri eritis in loco dolenti ad fermētationē potiꝰ q̄ materiei inacerbationē seu incrudationē declinēt. Nā pro materia beflura poroꝝ dilatatione indigenus. Qō facile quis habere poterit si nfa repcussiua superꝰ formata frequētauerit. Si vero istud accidēs siue p incuriā curatoris siue p materiā cōtusam exilierit hec infrascripta implastrabitis quibus in hmōi casibus vtebar. R. fabaꝝ excoziata Exharum li. ij. folioꝝ maluaꝝ. M. ij. latiusbulliāt simul in lixiuio vsq̄ ad ⁊ mem perfectā decoctionē deinde pistbi cōsenē ⁊ incorporenē farine semi fenugreci lini. ℥. iij. farine lupinoꝝ. ℥. unum. ij. ⁊ cū sapa fiat emplm. Istud eē pozos aperiēs materiā exhalādo mēbrū pfortat. Si autē emplastro applicato prīaꝝ seōa die magis magisq̄ obfuscabit erit necessariū ad vlteriora trāsire locū clarificādo ⁊ incidēdo scōm morbi postulatū ⁊ loci tolerantiā. Nam ista sunt accidētia que nō ita facile tractanē sicut docenē: sed maxima medici diligētia reprimuntur ⁊ curanē. Et ideo qui ad hanc erūt facultatē euolaturi debeāt prius cuz optimo exercitatoq̄ magistro nidificare ⁊ illiꝰ facta bene inspicere ⁊ dicta memoriter ⁊ subtiliter pensiculari. Ut cū e nido exilierint valeāt firmato alarū remigio secure aera percutere ⁊ natigare ⁊ nō modo huc modo illuc circūuolitare ⁊ iter scopulos illidere veluti pyratarū fuga parati solent indocti pelagi nante facere. Facta denicq̄ scarificatione subito locus irroretur lotione ex lixiuio et sale confecta. Irrorato igit loco superadditis istud ex mente quidonis. R. farine fabarum farine orobi. aā. ℥. vj. farine lupinorum. ℥. iij. q̄ cū orimelle decoquanē donec emplastri formaz acquirant ⁊ loco postea tepide applicantur. Uel decoquatis fabis cozio exntis in lixiuio barbitonsoris cum lupinis quibus simul in mortario tritis locus amiciatur. At si cum ista administraueritis et carnem malam vel corruptam videritis ne consulatis amicuz quin egyptiaco locum visitetis facta th̄ descriptione Auicē. que est hmōi. R. florīs eris alumnis roche mellis aceti boni aā. partes equales que omnia simul tantisper coquantur dum rubeum acquirāt colorem. Quo postea locum sena egritudine exacerbatum vestro iudicio defedabitis biduo aut triduo semper tamē iterando donec escharam pduxerit ⁊ separationem facere inceperit. Que omnino ferro extirpanda nō est. Sed vno illorum mollitiuorum eradicanda atq̄ dissoluenda butiro aut pingue dine porcinayt supra dcm fuit. Que cum ceciderit vlcus qō remanserit sicut alia vlcera curandum erit. Quoꝝ annuente deo plenā vobis dabimus notitiā. Tenetis ergo curam putrefactionis quā venire maxime prohibere debetis. Nā semel perenti nulla deinde suffragia prosunt. Ceterum deinceps deueniendum esse machinamur ad apostematis indurationem si prius de sedantibus dolorem pauca dixerimus cum vnum sit de maxime naturam prosternentibus vt aristoteles oim doctissimus ⁊ acutissimus protulit scz doloē ⁊ pudoē humanam dissoluere naturā. Consequenter huic etiam opitulari necessariū vt cū tota nostra intentio sit humanitatem pserua re. Sed vos latere non dz doloris sedationem esse male cōplexionis alterationem: dūmodo non sit ex materierum incarceratiōe (de qua loquimur) vel cōtinuitatis solutione aut comestione. Ista nāq̄ alia atq̄ alia exposcerent subsidia. Dolores eīm scōm quem incumbunt locū aut continuitatis solutionē aut subitas alterationes ostendunt vt supra dictū est ex galeni opiniōe tertio tegni recitata. Cūq̄ hoc sit ex vestro ingenio alterantia vos adinuenerunt. Pro materierum incarnatione non multa prelibabimus ne forte pre nimia inebriatiōe ingeniū sopiret. Sed th̄ que magr meꝰ Joannes ⁊ cōpater in calu colerico administrabat vobis referam: ne q̄ prius dicere instituerā me deseruisse videar. Quare si quis vestrū dolorem mitigare inhiauerit. Istud in principio vtendū ordinare pfesim apponat tebit. R. succi lactuce olei rosa. aā. ℥. ij. albumina ⁊ vitella duorum ouorum que simul oia conquassentur deinde loco dolorōso applicentur. Postero vero die istud erit loco superaddendum vnde primum fuerit deiectum. R. medulle panis decocte in lacte caprino aut ouino vel i brodio pulli aut capitis castrati q̄ satius esset. ℥. vj. deinde exprimatur aliquantulum cui addantur olei rosa. olei camomil. aā. ℥. j. vitella trium ouorū. Que oia adinuicem conquassata malaxantur ⁊ iterum decoquantur lento igne donec aliquātulum stipentur. Quod cum fuerit decoctum vos ipsum tepidum ad ministrabitis. Si vero his annotatis dolor ipse non refrenabitur: istud vos successiue tenebitis. Nam aliquando vehemētia doloris faciet nos indigere medicinis mollificantibus absque attractione et fortasse eris cum eis infrigidatio non

phibēs mollificationem vt ait Aui. loquens de flegmone. Et ꝓterea si ista saperent maturationē ne admiramini cuz ab ipso ꝓncipe doceamur. ℞. maluarū violarū aā. M. j. q̄ decocte pistenť cui addite farine ordei. ℥. ij. olei rosati. q. ſ. ꝛ iterū bul. parūꝙ donec emplastrum fiat supꝙ locū ponēdū q̄b⁹ si nō ꝓtenti eritis istud aliud annotabitis. ℞. farine fenugreci seminis lini flor camomille pinguedinis galline liq̄facte olei rosati aā. ℥. ij. misceāt simul ꝛ bulliant cum decoctione maluarū ꝛ violarꝝ ꝓter oleum et pinguedinē donec impastenť deinde oleū ꝛ pinguedo calefacta bene incorporenť addendo parum olei camomillini et anetini et fiat emplm. Nā istō aperiet pozos et materiei ꝑcute dolorē carminabit. In augmēto ℞o egritudinis istud cō formabitis. ℞. olei rosati camomillini. aā. ℥. ſ. ß. vitella duoruz ouoꝝ farine ordei. ℥. ſi. aut parū plus q̄ bene spatula agitata cū vobis neceſſe fuerit in loco dolorozo collocabitis. hec ꝓ dolore sedādo satꝭ arbitroꝛ sufficere nā ex istis vꝛo marte ad ifirmi vtilitatē ꝛ vestrā volūtatē explēdam ꝙsimilia formare excogitabitis. Ab eis q̄dē absolutꝰ redeo nūc ad aꝑtis indurationē quā hercle intactaz ob facilitatē reliq̄ssent. Uerꝝ ne sermo noster mācus appareat q̄b⁹ i hmōi casib⁹ vsus sum recitabo. Licet ista intētio varia aꝑtis ingenia lintescenti habeat q̄ ꝙsumunť scōm illi⁹ exigētiā. Qm̄ (vt inq̄t Wesue caꝓ⁹ ō lassitudine et debilitate corꝑis ꝓst purgationē) intē

Aliud

Aliud

tionē nostrā ꝓtimus ad cām et abscindim⁹ eā q̄m hec est recti mollitudo cure ꝛ thesaur⁹ opatiōis. catiuū Iccirco si q̄n apparuerit vt locus idurescereť aq̄ firmeť vt facili⁹ lētescereť isto medicamine curať. ℞. caricaꝝ piguū. nu. x. radicū althee minutatim incise. ℥. vj. decoquanť sic vsq̄ quo radices bñ fuerit decocte postea ablate pistenť i mortario marmoreo cū arungie porcine. ℥. ij. ß. ꝛ croci. ℈. ß. q̄ facto locus lintescēd⁹ cooperiať et habebitis q̄ aucupamini intētionē. Si ꝙo a vꝛis retib⁹ ꝓdas euolauerit vestrasq̄ man⁹ ludificata fuerit ne alias idē ꝓpetrare valeat isto scōo eā irretabitis. ℞. terebēt̄inam butiro admixtā ꝛ incorꝑatā que me diusādi⁹ resoluit ꝛ mollificat: sed aq̄ applicet loc⁹ sepius aq̄ tepida irrorādus est q̄ q̄dē est ꝑuia ad maturādū dispositio. Cū aūt ad suppurationē iā deuenerit cauterio aperiať ꝓtentiali aut falcastro aut q̄uis alio mō ꝛ ingenio dūmō recte bñq̄ tracteť. Fcā deniq̄ aptiōe cureť vt supꝛa vobis recitauimus. hec sūt q̄ a me vobis hodie dicēda esse credidi. Que si nō ita ornate deā sūt sicuti vos forsitā expectabitz mee simplicitati idulgeatis. Nā ego vtvo bis esse ꝓpertū arbitroꝛ oratorie loquacitati nūq̄ operā ꝑdi. Cūq̄ ꝙ simplex sim simplici ūmōe q̄ a me tractata sūt ꝓtractaui. Que si vobis cordi exciterit cras eodē mō ac ordie q̄ ō vl'neribꝰa nobꝭ ōlibāda erūt recitabim⁹. Uerꝝ si q̄d i ꝙ sermōe ōliq̄ retmēdo dignū fuerit emēdatote. ꝛ si q̄d th honorꝭ assurrexerit illō velun i ꝓnci-

pio nře sermocinatiōis dirim⁹ deo maximo ac virgini Marie ō sseratis vt illud virgilianū nobis vendicem⁹. Ab ione ꝓncipium nam sunt ionis oīa plena cuius nomē sit benedictuz. Innocēs. Statꝭ ornate splēdideq̄ hodie. Mariane te gessistiꝛ pocula digna maiore siti q̄ nostra porrexiſti Qō nemini mirū eē debet cū sis vndiq̄ humanitate charitateve circūfusus. Quē deus ꝓ tāto a te in nos munere conjecto secūdet tuaq̄ opera erga egrotos semꝑ exercēda. feliciter ꝛ patrie tuisq̄ parentib⁹ cōseruet qm̄ nřam de te estimationē cōdignis medicaminib⁹ extinxiſti. Uerum te modo admonemus vt cras huc ad nos euoles quāto grādius grādire gradus possis cū egrotos iam curaueris. Ut q̄ ꝓmisiſti nobis sine vsura ac dispēdio persoluas. Nūc vero qm̄ hoza ipsa vt infirmos visites te admonet memoꝛ nostrum felici bonoꝛ sidere habeas quādoquidem et nos crastini huc reuersuri bene discedamus. Mar. ite felices meq̄ vestrū esse non dubitate.

Finit tractat⁹ de aꝑtibus.

¶ Incipit trac. de vulneribus. ¶ Benardinus.

Lerumq̄ accidere solet suauissime Mariane vt si q̄d boni vel mali immineat mortalib⁹ diuinus illud her ele animus presagiat. Quod quidem nobis ꝓtingit dum verebamur ne quid temporis frustra conteretur diem expectando miseri perdidimus. Quod tua nobis causa factum est ex quo vt ingenue fatemur tibi multum debachabamur. Quoniam quod nos antecapere oportebat illud nempe postpoſuimus. Quod ni summa cum diligentia restituas tibi dicam ascribemus. Mar. agite vt iubet quando quidem totus ego videtur sum omnes vos saluere iubeꝭ. Cosmus coꝛe salue atq̄ iterum salue quādo sine antagib⁹ exordiere. Mar. eq̄ lubēs vt dicitis faciā definitionē omittēs. Quāuz multi q̄dē authoꝛes q̄ cū ō aliq̄ re dicturi eſſet ab illi⁹ diffinitiōe icipiēdu nō ab re fore iudicauere. hi q̄dē hac vt opiōꝛ sūia tenebanť. Qō si q̄d difficile cognitu eēt de q̄ meminiſſent nūq̄ ꝓcipere tur nisi a diffinitiōe exordiū habuiſſent. Qō merito fieri opoꝛtebat si q̄ mō dictū ē iterfuiſſe Nā id sp facere dūt vt cū aliq̄d nodi iterloquēdū accideret ab ipsa definitiōe extricaretur. Qō i meis dictis reoꝛ nō posse cognire. Nā de vulneribus dicturꝰ sum q̄ omnibus manifesta sūt. Cum humano generi a natura insitum vt ea q̄ nocitura essent sedule cauteq̄ declinaret. Cūq̄ res hoc mō se habeat dixi omnibus esse cōpertā. Qō si aliter forte animaduerteꝛē cōmodius ab ipsa diffinitiōe nostrū inirē sermonē. Nam quid facili⁹ eēt dicendum quam q̄ vulnus sit continui solutio ex tempoze facta ꝛ in mollib⁹ aut duris partib⁹ sine putrefactiōe cōsistēs. Idcirco q̄m nullam inde posse oriri vtilitatem curatiuam videbatur silentio petrāseūdum esse autumaui. Sed si q̄s vestrū definitiōis ꝓcupidus existeret

Aliud Nota.

lla que mō dicta est in loco vti poterit. Nec sibi psuadeat a me aliam describēdā esse. Nam eo magnitudinis artis medice p cessurus sum que nobis practicantibus vtilitatē z amicitiam parare debeat. Et q̄ opportune fabricare valeam a prima dni sione me disserere iudicio opor tere. Clemēs: bene iudicas sz nos ide te exordiri cupim⁹ ex quo nobis continua oratio pze xereť. Mar. hoc idez precordia mea circūuolebat. Julius: eia ergo te ad ppositū conuertas nulla interiecta sermonis interruptiōe. Nisi quando forte fuerit animum sumendi necessitas.

¶ Marianus.

Duplicia q̄dē vulnera esse cū in luerarū ludis versaremur mi Juli vosq̄ ceteri frēs accipim⁹. Que in ser se nomine ita differūt sicut vnius cura ab alterius curatione differt. Quorum alterum est simplex alterum vero cōpositum. Simplex enim uero vulnus est illud in quo non est substātie deperditio z vna tantum intentiōe curandi curatur z cōsolidatur. De qua nullā ob facilitatem faciemus mentionem cum a muliere ab hac nr̄a tempestate hmōi vulnera medicentur. Illud autem q̄ cōpōsitum nūcupatur est in quo fit deperditio substātie ac plures intentiones curatiuas sibi maxime vendicat. Sicut est diuisum cōtinui psolidare z q̄s ab eo de p ditū est instaurare z q̄d apostematis intumuit curare. Quorū quedā necessario mortalia esse dicimus: quedaz sanabilia. Dicemus ergo q̄ letalia esse nominaim⁹ z a corde tanq̄ ab arce toti⁹ corporis nos incipere nō absonū a rōne existit. Dicimus igit̄ oia vulnera substantiā cordis offendentia esse mortifera. Nāvt Auicēna refert cor nō patit̄ (vita durāte) ptinui solutionē. Et pterea vt vno ore oia intercludā q̄ ad vitam necessarie virtuti ipedimētū obijciūt hominē ad acherōta sine vatico emigrare hinc cogunt. Sicuti vulnera substātie cerebri adherētia trachee arterie meri pulmonis epatis chistifellis diaphragmatis stomachi splenis intestinoz graciliū renū z vesice. Et fere oia itrinseca piculosa sunt qm̄ ab extrinseco aere ipsa alteranť z spirit⁹ offendunť ac etiā vt⁹ q̄ humanaz naturā solet fulcire destruer. Et rō ātisto rū mortē foueriū ē q̄ cū sanciā tur difficillime ob ptinuū, motū cicatrizāť. Cūq̄ h illis denegeť sua offica vite necessaria p ficere nequeūt. Restat de nicq̄ vt de illis q̄ musculis accidūt aliq̄d ōlibem⁹. Cū nō sint mlōris extimāda quā p̄dcā in q̄b⁹ manifestā claraq̄ psistit mortis significatio in his vo digna prophetis z homib⁹ deoz numie limphatz pnosticatio. Nā sepe id solēt cōmētari q̄ rabid⁹ anguis in herbis latitans vt plm erranti hoi facit. Aut em̄ transeuntes momordit. Aut eosdez palloze concussit. Jdcirco mi facundissime. Bernadine vosq̄ mei dilectissimi de illis paululum ratiocinemur. Ne nos sic non opinantes ducāt falso gaudio et inde inter oscitantes oppriman.

Excogitemus

Excogitem⁹ ergo vulnera que a tribus digitis supra vel infra secunduz iuncturas musculorū capiti ac lacertoz occurrunt esse valde periculosa. Neruorū quoq̄ punctura propter eoz sensum z cōmunitatē q̄z cū cerebro habent spasmū solere eē gnatiuam. Un illud diuini hyppocratis certificať. In vulnere spasm⁹ supueniens vt plurimum mortale. Que quidē vulnera in istis locis nō oino ptēnēda sunt. Nā z medico dedec⁹ parare solēt nisi caute astāt⁹ de hmōi ipse p nosticeť. Qō mihi iā contigisset cū vitā pmitterē vni vulnerato per tres digitos a genu sursum. Nisi me admouisset magister me⁹ Joānes de Vigo Januēsis cui quātū debeā non valeo extimare Nā si p illi⁹ commodo vitā meā (qua mortalib⁹ nihil cari⁹) ē dilapidarē nullā suoz erga me meritoz partem attigerē. Qm̄ si singula q̄ i me ab ipso pfecta sunt cōmemorare vellē pl⁹. Titā suos anhelātes equos a curru disiūgeret q̄z ego finē illi⁹ imponerē. Redeo vñ q̄si erā delapsus. Cū vitā illi spōderē his me vbz secrete clāq̄ domesticis interpellauit virtute psentiēte nullove i vulnere apate emergēte egrotoq̄ dē scēte ac si nihil perpessus esset. Perpēde rōneq̄ discurre vticq̄ semp facis mi Mariane hec signa q̄ i hmōi vulneribus spasmum inducunt. Cum hic mihi tumoris emineat malū hercle nuncium affero quod ex lōga experientia nactus sum. Nam materia que ad doloris locum fluere deberet i neruis ibidē: vñ spasmuz affore video. Qō si nō mlta mā (nā idē mlta facit) destruisset ad locū mihi bone spei de ifirmo nunciū afferret Jd q̄dē significaret māz nervos relinquere z foras aduēnare. Et qm̄ illō vsq̄ int⁹ sopiť malū de ipo fere pcipio. qō q̄dē (mirabile dictū) fuit. Nā spasmo añ q̄n tuz diē exiliēte egrot⁹ e medio ad superos sine pēnis aduolauit. Un q̄si ego stupid⁹ memorie illa signa tradidi et adhuc tradita luo. qō z vtyos faciatis moneo: z si q̄ nota sūt renotavt cū illis eēt op⁹ tāq̄ e prōptuario eadē expromere videamini. Et q̄vos ipos appello ne nimz p̄cipites in pnosticādo sz cauti ac maturi eē debeatis. Cetera vo cū ab his discesseritz vulneri⁹ q̄ lethea p̄diximus sanabilia esse nō dubitatis. pro q̄z cu rōne adipiscēda duo capitales modi reperiūť. Quoz alter fit via prime intētionis. Alter vo scde intētiōis via. Mod⁹ h tūc fit q̄n dissolutū cum modico etherogeneo piungiť vt ossa q̄ cum poro sarcoidevniunť. Ille vero q̄n partes separate suo homogeneo vniunť. Quos semp añ oculos habere debem⁹ ne ea in vulneri⁹ administrem⁹ quoz postea sit penitēdū. Qō (vt effugiam⁹) iudicio esse incipiēdum pro eoz cura ab his quibus in vnoquoq̄ vulnere vtamur.

Cum pmū aim ad curāda vlnera appuleritz: hec vobz stati subijciank i vulneris curōne vtenda. Scz regiminis vite ordinatio: vulneris localiū administratio eiusdem q̄ accidentiū emendatio. Quo

rum primum obtinebitis sex rerum non naturaliū exhibitiōe se vergentiū secundum infirmi cōplexionem aut accidentiū re q̄sitionē. Q̄ō si quis ignorauerit physici illud ei regulabunt. Cum tantū illorum sit viuendi modum precipere z hūores excrescentes adequare intimasq̄ fluctuationum causas indagare z veras proprias q̄ illarū coreptōes exhibere. Que pleraq̄ omnia pauci attingunt. Nō q̄ō abdita et obstrusa sit in silicib⁹ omnino medicaminuz natura. Sed quia parū cū philosophie adepti fuerint absq̄ vlla medicine exercitatione z experiētia (que quidem artem facit veluti Aristoteles recitat expoli in tentione proemio methaphisicali) inhiāt infirmos ptractare illiotūq̄ coria auidis dētib⁹ dilacerare. nulla aīe adhibita cōsciētia. Taceo illā tirūculoz cohortem qui modo militū insignia susceperūt tanq̄ rude donati vbē ambiunt z peragrant ac si tota illorum cōsumpta sit etas in experimentis z in naturis simpliciū cognoscēdis. Ah quanto preſtantius mi Bernardine sanctisq̄ illis existeret sīte tanq̄ preceptorē oīmq̄ discipline darorez imitarent. Cū hac nostra tempestate qui tecū literis moribus z oib⁹ disciplinarū generibus sit cōferēd⁹ habeam neminē et adhuc ferule manū submittere (quod maximū ē signū virtutis z sciētie) nō dedignaris. Pertrāseo alia q̄ in te sunt ne mea tuarū virtutum commemoratio alīs qui te nō nouerint plena adulationis videatur. Et ideo me ipsuz colligā atq̄ eo vnde oratio defluxerit reuoluā. In secūdo vero localium regimine andabatarum more nō esse procedēdū. Sed argum vobis sociū adhibendum vehementer psuadere debeatis. Nā si aliquid in vulnere curando allucinati fuerit vel a nobis negligentia preter missum maxime ac plures nascerent errores quēadmodum philosophantibus Aristoteles in primo physi eorum demōstrauit. z eyno inconuenienti data plura sequuntur. Iccirco ne id accidat acri oculoz intuitu perspicacisq̄ ingenij consilio videndum ac consulendum arbitror. Ex quo ergo cum coram vulnerato homine astabitis q̄dam modo vulnus collocatum quale z quantum sit prius a vobis examinandum est. Nam si fuerit paruum z carnosum absq̄ substantie deperditione solo nectendi vinculo curaretur. At si magnum et profundum fuerit in hoc primo coluctamine vt sanguis emoxolagiam (si ibi affuerit) aliquo medicamine vel ingenio coerceatis. Que describam annuente deo in. c de fluxu sanguinis cū vlceribus meminero. Ad q̄ō poteritis aduolare cū ipso indigneritis Nā ibi remedia dicemus q̄ huic congrue accōmodabunt. Quo facto vniende sunt partes disgregate: et hoc futura cum filo subtili et bñ pollicibus prexto ac eriaz per ceram deducto facile pficitur. Sed ante q̄ quo modo suenda sint vulnera dicamus casus qui ipsam futuram formident breuius quo poterimus recitabimus. Deinde ad inceptum propositum reuertemur.

profunda vulnera ap̄ta tenē da.

Deminentis aīi oia mi Bernardine vosq̄ dilectissimi vulnera ex tereti telo vl̄ aliqua sagitta pfunde facta in primis dieb⁹ nō esse via pme intentiōis curāda lz via pme curent intētiōis. Prio nō curāt via prime intētiōis qn ipa apta tenem⁹ ne mā ibi incarcerēt. Que si ibidez inspissaret p cōtatē quā cum cozdis vel neruis possent hre dolore maximū incurrerent. Et iō in p mis dieb⁹ nō esse clauēda p ferim⁹. Istud vidi eē ipsemet oculis accidere cuidaz pugillo in collo vulnerato. Cū q̄dā medicus bononiēsis vulneris aperiēdi cōsolidationē voluisset ac celerare vuln⁹ aptiōe regēduz q̄glutinant ex q̄ i extēsissimū dolorē z ḡsi spasmū egrot⁹ ille incidit cui nisi magr me⁹ citi⁹ subuenisset ob nimiuz dolorez ad acherōta nūciū tulisset. Eo dē nūc reuoluor. Lz curent via pme itētiōis sic ē illō intelligēdū q̄nihil deperditū i eis gnāt. q̄ si gnaret eēt sēe itēti. curasecūdo vuln⁹ cui aliq̄ sui pticla deerit a futura oino sit alienū. Nā alr bñ curari nō posset nisi via sēe itētiōis. Que ñ sec⁹ suuz deperditū ac si mr̄ynicū amissū gnātū anxiose q̄ritat. Q̄ō si īstaurare volum⁹ vl̄n⁹ pri⁹ sue re nō ōbem⁹. Tertio si vl̄n⁹ fuerit p̄fūdūz ab aere satz alteratū fuere ne cogitetis. Nā er aerea alteratiōe occulte sanies ē gnāta q̄ digōnē cū abstersiōe marime pclamat. Q̄ō si ab illo vobz noto hebreo fuisset factū vir ille bon⁹ mortu⁹ nō fuisset. Qui cū vl̄n⁹ satz āplū i fura accepisset multūq̄ aeri exposuisset vt ipe recte curaret hebreū accersi tū misit. Qui cū egrotū pūcisset nulla interiecta pideratōe vuln⁹ suit ppere. Quo deniq̄ fctō dolores illico insurrexerūt: tertio ño die abstiomenat⁹ ē i septio q̄dē pteritū vixit sibi de uote vēdicauit. Q̄ō si hebre⁹ ille pri⁹ digessisset cū absterſiōe deiñ in sūcdo occupat⁹ esset fortasse illō minime excreuisset. Quarto si vuln⁹ ex cōtusiōe fuerit futurā facere ne atrētetis. Nā frustra vos laborasse iāiū ipi psentietis. Cuz galen⁹ nos ipsos admoneat dicēs necesse ē ptusū putrefieriz i sanie puerti z addes vltia ptusiōe naz in p ua locū nō tz ḡ futura ipa corrūpet. Q̄ō q̄dez vidimus ptigere cuidam iuueni romano nole paulo blūdo q̄ cū ad tanū iterficiēdū spectaz cucurrisset nescio q̄ nā facto ductus affi taurū cecidit a cui⁹ cornub⁹ cora illius nobilis lacerata fuit. Ad quā curādā cū q̄dā ēpic⁹ chirurg⁹ pperauisset statim cōtusuz vuln⁹ pfuit quod mox putruit. Et ni magister meus supplet as tulisset forsan q̄ mōtuā degit nature cōcessisset. Quito vuln⁹ dicim⁹ vulneri ab alicuius alia ex morsus morsu edito sntura minime suadiuenire. Q̄m loc⁹ ille morsus fallis nō ct⁹ ēpecau⁹ vel canernosus vl̄ sa ē suepit semi ptusi vulneris natura. dum. Sz iste casus suēdus operātis iudicio relinquit cū ptes separate ex morsu possint etiā filopiū gi. Sexto cū vuln⁹ osdetexerit ipmq̄ fractū vel ab almocatidi scoopertū manifestauerit nūq̄ cū sutura paciscit ni pri⁹ os detectū amictaz fractū integret. Septimo vuln⁹ quod loco musculoso ex trāsuerso acciderit sua oino respuit. vt Auicenna

refert in capitulo de qualitate ligandi vulnera vbi ait de musculis et lacertis dicēs. aut fuerit lacert⁹ q̄ sit disrupt⁹ i latitudine q̄m tūc nō aggregar. Imo ponar in medio licinīū timēdo ne incarneř cutis ꝛ remaneat lacert⁹ nō icarnat⁹ ꝛc. Quare ipz solutum tantisper vagari cupit dū sibi cura scē ītētiōis tribuatur. Et hoc idē vulnera nervosa affectare videnř. Nā si fuerenř labia eox cōsolidarenř ꝛ nervi subtus reumatizarēt. Qō nēpe reuma ibi inclusum apa gnaret vñ seq̄reř vel dissuere vel nouā incisionē facere. Ergo ne hoc patremus vulnera huiusmodi solnta aliquātulū spaciari sinam⁹ vt ea facili⁹ postea ptractem⁹. Licet hinc insurgat illa tediosa disceptatio. Nūq̄d nerv⁹ multilatus sūedus sit cum hmc inde; varie sint autoritates atq̄ opiniones. Qua de re quidē pro; vtraq̄ parte si disputatur⁹ eēz hāc tuēdi facultatē vtraq̄ opiniōes substentarēt. ſz nunc magistro meo Joāni de Vigo iamdēſi assentiar. Nō q̄ in illi⁹ ꝟba iurauerim ſz q̄ipsius sermo magis rōni cōgruere videbař sequendo opinionem dini sup illud Auicēne. Si aūt disrūpař in latitudine tūc necessariū ē suere ipz vuln⁹ ꝛ si nō suiř nō cōglutinař vulnus. Tñ a me dimitteř cū nō sit p̄sentis speculatiōis. ſz q̄so animaduertite ꝟba Auicēne cū p̄cipiat sui ipz vulnus necessario. Ego aūt dissolutū eē patiar. Intellexit ō vulnere amplo a quo maxima mēbri deplasmatio seq̄reř si solutū relinq̄reř ꝛ si suiř magnū si a pūcto ad pūctū iteruallū. Ego ꝟo de non amplo vulnere ītelligo q̄ q̄dē ptaris etiā vos docebit. Plura etiam dolorosa ꝛ aposte mosa futurā ipam nō admittūt q̄ facilitatis cā et manifeste apparentie nunc a me non pertractabunř ac etiā eorū rōnes cōsiderāti aperiunř. Hec omnino videbantur memorie esse tradenda in quibus futura nō vtimur eo nūc fratres reuertat vnde hinc ego diuerterim.

Dekē-tinuz-Mūdi-ficari-um.

Vulnz male curarnus eorū cus.

Vm ergo illa q̄ ſſutura renuūt p nſo posse recitauim⁹ curam ipaz pseruerem⁹. Cōrorto itaq̄ filo ꝛ p ceras deductovt supra diximꝰ suite vulnꝰ. Semp tñ aduertēdo vt i sūedipte decliniori exitura sanies relinquatis. quod cum feceritis hoc medicamen ei super imponendum est quod constat ex albumine oui parumq̄ olei rosati. Et hoc fit ne multum patiēs affligantur cuz volueris medelam a vulnere remouere que dicitur lachiara. Nā plerunq̄ tantum dolotis eo maxime i locis villosis generare solet vt patiens quasi spasmari videatur. Et hoc tantum in vulnere consistat donec vigesima quarta hora defluxerit si sanguinis fluxuz timueritis. Quo elapso termino infirmum reniserit is ridibundi ac inter fabulandum locum ipsum detegatis ab omni derectione quam post ea digestino filectis ipositio illiniatis quod conficitur ex ouorum vitellis et terebentina clara. Uel loco ipsius cum vulnus fuerit in capite vel multe sensibiliatis oleo rosato cum quo tā diu erit in cura procedendum quousq̄ sanies generata fuerit. Cunq̄ sanies generata erit

hunc olno digestiua phibeank. Esset em si vlteri⁹ eo transieritis addere putrefationē putrefactioni. Uerūtñ vulneris circuit⁹ humectādus erit oleo rosato omphancino tepido. Facta vulnerz visitatiōe istud defensiuū a plaga p vni⁹ palmi spactū semotū distēdatis. ℞. olei rosati. ʒ. ij. ſ. sandalozū omniuz añ. ʒ. ij. boliarmeni. ʒ. ij. ſ. albumē vnius oui aceti pa⁹ ſ vuln⁹ fuerit a locz nervosis remotū ſ naūt nervosuz fuerit loco aceti ponař vinum granatorum. Que oia siř i mortario ducank dū vobis vtēdavidebunř. Cū sic p q̄tuor vl quinq̄dies curaueritis ab ipo q̄dē digestino q̄ eicēdū erit ꝛ ad mūdificatiuū conferēdū qō sic ꝓponř. ℞. mellis ros. ʒ. ij. terebētine clare. ʒ. iij. bul. parū addēdo farie ordq. ſ. croci. ℈. ſ. q̄ oia ad ignem incorporētur quo fcō vtiminoz p octo dies vel circa vt meli⁹ videbiř vobz expedire. Pro cui⁹ cōsolidatiōe habeatis vngm i curatiōe apatū descriptū cuz q̄ fere ola dissolutiōis gnaſolido de quo pōt Bernardinus nr̄ testificari q̄ sp (vt se cartificaret) voluit itereſſe cū curarem⁹ vni hyſpane q̄ dā apa sub ascellis qō Albenzoar albumerō i cura bile ponebat. Et ſi loco cicatrizando caro vnctuosa imineret pro eius remotiōe vtiminozvnguento mixto qō ex vna ptevn gueřti egy ptiaciz altera vngi apřoz cōstat vel isto puluere q̄ vti freq̄ntissime soleo fcō ex mirabolanoz citrinoz. ʒ. j. ſ. terre ſigillate. ʒ. j. alumis rocheꝛbusti. ʒ. ij. pistenř ꝛ teranř. sicut al cocol cū quo certe de vulneris victoria triūphabitis. Hec erit cura vulneris simplicis ꝛ carnosi ac ēt pfundi q̄ vero sequētur de ꝓpositovulnere disputabūt.

Vlnera cōposita ea esse diximus in q̄b⁹ cum medio eteroge neo sit ſsauratio. Et hoc sicut in neruis ꝛ ossibus. Licet autozes dicant i pueris cum homogeneo medico ossium dislocationem gglutinari. Nā ista spermatica membra dñr que cum discontinuantur nūq̄z consolidanř nisi assuerit pozus sarcoidis q̄ est ab ossibus lōge dissimilis. Quē vt in ra macura obtinere ꝛ gnare ꝓsitis n⁹ sūmō dicendū est. Sed prius eli gamus vulnus cubiti vel manus q̄m ista q̄n accidit ceteris sunt periculosiora. Sed horuz man⁹ piculosi⁹ est rōne nervorum et chordarum ac paucitatis humoruz nutrīciū. Iccirco istud nobis sortiamur tā ipz curarem⁹. Pro cuius curatione multa cōsiderāda sunt quorum omnium sermonem faciemus.

Ulneris cōpositi

Ebetis ante oia mi Innocens voſq̄ mei socij cuz ad hmōi casum accersimini vulnus ſedule; scrutari ne quid frusti ossis intus reseret quod punctura aut dolore veluti stimulo virtutē irritaret. Que siquidē sint homata emerserint futurū apademōstrabūt. Cui⁹aducētū oibus modis vijs ingenijs intercapere enitemur ne ad locū vulneratuz irrepat. Et hoc q̄dē obtinebitis si ordinēq̄ sequiř obseruabiř. Expurgato itaq̄ vulnere ab ossis frusto si ossa itegre ap̄utata fuerit vt cōmodi⁹ potestis ipsa collocare debeatis. Cū ab hoc labo

re eritis expediti tabellã i qua manus erit collocãda aptatam bñcz stuppis suffultãt(vt aptꝰ ibi manus acqescãt)hẽatis statiz ad suturã vulnꝰ aptabitis si amplũ fuerit. Nã paruũ(vt dixim⁹)aptũ erit curãdũ vt neruorum reumata libez facilẽcz habeãt exitũ. Quo acto suite caute tñ ne nerui pũgant. Sup hoc intelligẽdo vt in parte decliuiori erit⁹ generande saniei remaneat. Facta deniqz sutura manuqz collocata vulneratũ locuz amiciẽdũ est albumine ꝙ stupa ibiderit. Et sic mediocri ligatura inuolutum(donec vigesima quarta hora trãsierit)mẽbrũ relinquat cũ idoneo vite regemine. Quo elapso termino statim ad infirmũ reuertamini a barbi tõsore comitati. Ut de latere op posito diuersiuã flõiã faciatis. Ne materia apanda ad locũ de pauperatũ labereꝝ. Nã si pria die extraheret bonũ sanguinẽ hauriretis. Facta igit flõiavos vulnus curãdũ ꝙertatis ꝙ cũ deteraeritis hec in vulnere medicamina locabitis. ℞. terebẽ. clarif. z subtilissime. ℥.ij. olei hypericonis. ℥.iij. z ad ignẽ simul ista misceatis z tepidum in vulnere ipsum administrate. Nam si frigidũ applicaret forsan aliquid nocumẽti excitaret. Qñ illud extat diuini hypocamphorismoꝝ. Frigidũ inimicum neruis ossibꝰ dẽtibꝰ cerebro spinali z medulle: calidũ vero vtile z amicũ. Sequit ergo ꝙ in ol ve stra vulnez ꝓpositoꝝ operatione a frigore actu medicamina quibꝰ vsuri estis caueatis z mẽbrũ vulneratũ sicuti puerperã a frigore custodite. In circuitu vero vulneris applicet peciola ibibita oleo ro. in quo fricti sint lũbrici idest vermes terrestres. Qũ nẽpe lesam particulã ꝓtabit z si qd hũoris illuc cucurrerit exhalabit. Circa vero cubitũ ꝙ materiez fluxu istud defensiuũ illinietis. ℞. olei ro. mirtini añ. ℥.j. ß. boliar. terre sigil. sanguinis draconis añ. ℥.ß. sandaloꝝ oim añ. ℥.j. ß. cere albe. q. ß. z fiat defensiuum molle ad formã vnguẽti. Cũ ergo vestra cura sic trãsierit ꝙ sex vel octo dies vel plus donec nerui reumatisma inceperit euomere ad alia migrare vos decebit ad abstersiuũ scz z vngñ. Quoꝝ primitalis est descriptio. ℞. terebẽn. clare. ℥.j. ß. siru. ros. ℥.j. bulliat parũ simul addẽdo farine ordei. q. ß. sarcocolle turis añ. ℥.ß. croci. ℈. ß. oia simul spatula agitate donec bñ incorporẽtur. Istud eñ erit absterssiuũ sine mordificatiõe quo in hmõi vulneribus indigemus. Sup quo istud vngñ administrabitis ꝙme⁹ magister ordinauerat pinguedinis vituli z vacce añ. li. ß. olei ro. li. j. tereb. clare. ℥.iij. picis naualis z grece rasine pini añ. ℥.ß. litargirij arg. ℥.iij. ß. vini odoriciatum vnũ lũbrico rum. ℥.ij. melli hypericonis rubee tintoꝝ anthos añ. ℥.ß. bulliat ois simul vsqz ad ꝙsumptionẽ vini ꝓter mineralia z terebẽtinã deinde colatis olꝰ iterũ ad ignẽ cũ litargirio iã dicto bulliat z baculo ptractant quousqz colorẽ acquirãt nigerrimũ vltimo vero loco addat terebẽtina predicta z cere al. q. ß. z fiat vngñ molle ꝙ in neruoꝝ vulneribus maxime iuuamẽti esse inuenietis. His ergo omnibus administratis vsqz ad ipsi⁹ si-

Flobothomi adiuersiua posit. 24. horas

Defensiuum. ℞.

Alitud

Nũdificati ũ sine mordificatio ne.

℞. pro vulneribus nerorum.

gillationẽ tũc ꝓ cicatrizatione ista decoctiõe vel q̃ in ãpatibꝰ sigillandis scripta fuerint vtimini. Sed illa hãc meliozẽ inuenietis qñ est cum mẽbri cõfortatiõe qua vti recte i isto loco poteritis. ℞. rosarũ mirtillorum absinthꝫ balaustiarũ añ. M. ℥. nucũ cupressi nu. x. bulliãt cum vino stiptico vsqz ad consummationẽ tertie partis qua ꝓ membri instauratione cuz spongia bene expressa vtimini. Hoc equidem fratres carissime ordine huiusmodi vulnere curani q̃ medius fidius mihi z honorẽ et vtilitatem pepcrit. Nec satis esse puto quãtum ad vulnerum compositorũ curaz. Nunc autẽ tẽpus nobis adesse videẽt de accidentibus sicuti prediximus pauca enarrem⁹. Quod iam reliquissem ni vos illud inhiare animaduerterẽ. Cum maxima pars curãdi vulneris z vlcerũ de quibꝰ annuẽte deo cras rõcinabimur vobis cũ existat in remotiõe accidentiũ. Ergo ne vos tãto desiderio defraudare videar istõ oneris ꝙ viribus subire accingor.

Non possum eqdẽ multũ nõ admirari Fratres charissimi naturam humanã tot casibus tantisqz periculis esse subiectam. Cũ accidẽtia q̃ vulnꝰ solẽt cõsequ mecũ ipe cogitẽ. Que cũ acciderit solertes ac ingeniosos homines maxime fatigãt nedum ingenij et doctrine pauperculos. Quid tũc illã chirurgicoꝝ plebeculã opinari creditis cũ doctũ fluctuari ꝓsperserit. Nõne arbitramini amabo cum mederi nesciat sinere humanã naturam dolore crucisri. A postemate lacerari. Mala ꝓplexiõe vexari. Febre comburi. Spasma detorqueri. Paralesi detorpescere. Sincopi debilitari ac alienatiõe insaꝝ epilepsia nire? Ergo ne in eorũ numero scribamur et hmõi criminibꝰ accusemur quo ad nobis licuerit studeamus vt q̃ cum venerint proprijs medicaminibus gubernemus. Nã nisi bene curẽ nobis honorẽ z vtilitatez infirmus ꝙ vitã qua nil dulcius homini recte viuenti est diripiunt. Quare omni indagine exq̃sitaqz diligẽtia cõtẽplari debemus qñ dolor naturam multum infestauerit. Nunquid tñ ex ꝓnnui solutiõe z vulneris exiccatiõe an materierũ cumulatione insurrexerit. Si ꝙ ex partiũ disgregatiõe z arefactiõe vulneris oriaꝝ tũc ꝓ illius rectificatiõe mollitiuo indigemus medicamine. Sinaũt ex materiez aggregatiõe factus erit in ipsum quidẽ dolorẽ auxilia desiccãtia q̃ oleis farinis aliisve rebus desiccantibꝰ componunt sine vlla tẽpoꝝ consideratione ministrabuntur. His igit bñ libratis principio si dolore ex indigestiõe facto distraheretur his auxilijs infirmum tueamini. ℞. medulle panis in lacte caprino decocte. ℥.vj. olei rosati camomilli. añ. ℥.ij. vitella trium ouoruz que omnia simul in olla misceantur z tãtisp bulliãt sine vitellis dũ bñ oleũ imbibatur deinde auferaꝝ ab ris igne immiscendo vitella bacu motilo agitentur et fiat solidũ emplastrũ quo tepido i loco dolore agitato vtamini. Ut isto alio si illꝰ minime vestre opinioni

Cicatrizatum.

Nota

Dolo- uum.

respõderit. ℞. decoctiõis malua rũ ⁊ violaꝝ vel brodũ carnis arietine aut cuiuslibet comede ab hoie. q. ſ. vt medulla panis ipo ibibaꝫ deiñ ſicut dicti eſt i poti decoquaꝫ. Uel i iſto erit parũ croci addãdũ q ⁊ in altero addi põt ſi operãu bene viſum fuerit. Uerũ ſi ex materiem inũdatiõe exilierit iſta infraſcripta applicenꝫ. ℞. furfuris bñ triturati. M. iij. farine ordei ⁊ fabarum. añ. ℥. iij. camomo. melli. abſinthij minutatim inciſozũ añ. M. ß. vini odorifer. ciatos tres bulliãt ad ignẽ oſa cũ ſapa ſufficienti ⁊ in fine cocture addãtur olei camo. roſa. añ. ℥. ij. ß. ane. ℥. ſ. ß. croci. ℈. ſ. ⁊ fiat ẽplaſtrũ ad formam ceroti mollis. his quidẽ doloꝛẽ q vt plimũ ſolet materiã ad locum attahere ſedabitis maxime ſi a frigore fuerit cãtus. Si ño a calido calida ingrediẽtia p ve ℞ ſtra neceſſitate corrigeꝛ. Quo me hercle ſedato facile curam perficietis. Apa vero refrenabitis ſi defenſiuũ ſuperi⁹ deſcriptũ applicabitis facta defenſiua flobothomia enemate tñ precedẽti. At ſi in vulneris circuitu rubedinem cognoueritis malã complexionez adeſſe ℞ iudicabitis. pro cui⁹ remotiõe hec adminiſtrabitis. ℞. olei roſa. ℥. iij. miſceantur cum albumine ⁊ vitellis duoꝝ ouozũ q̃ cũ fuerint bene cõquaſſata adminiſtrate cũ pecia vulneri applicãda vel ſic. ℞. vnguenti roſati. ℥. ij. olei roſati. ℥. ſ. q̃ ſimul ponanꝫ in mortario plumbeo in quo bñ piſtillo ducantur cui inſtillabitis ſucci lactuce. ℥. ſ. ß. litargirij. ℥. iij. terre ſigillate. ℥. ſ. etiã cũ añdictis inolabitis quouſq; fiat linimẽtũ: ſicq; malam cõplexionẽ olino remouebitis. Uez ſi febris ſpaſm⁹ paralesis ſincopis et alienatio ꝓpter materierũ commotionẽ patiẽtẽ moleſtauerit vobis ſtati phyſicũ adhibebitis qui illa medicabiꝫ accñtia. Qm̃ ſi vellẽ ſyrupos ⁊ pharmaca ordinare (ꝯtus iſtud ego poſſem qm̃ cũ pl⁹ ocũ nacti erim⁹ ꝑ ſebribꝫ diſputabim⁹) viderer tñ aliena meſſez igredi q; nos de chyrurgia loq̃mur q̃ vngnẽtis foməratiõib⁹ ⁊ ẽplis alũſq; linimentis aliquãtulũ cõtentatur. hec ſunt q̃ a me hodie cudẽda erãt vt eſſem ſoluendo ne vos me nolentez in ius duceretis. Qm̃ vincko ſacramẽti me obligaſtis ad qõ ſeruandũ q̃ boni ſinceriq; haberi cupiunt vltro obligant. Uincẽti⁹. O quã bñ iudicas. Uerũ quia vſurã iſti⁹ diei nobis Mariane pſoluiſti ideo diſcedamus. At cras huc gueniam⁹ q; ſi q̃d pſoluẽdum ſit perſoluas vt qõ nobis arra boni datum eſt abs te reſtituamus. Mar. ſic fiat quando eodem propoſito diſcedimus.

¶ Finit tractat⁹ de vulneribꝫ.

¶ Incipit tractat⁹ de vlceribꝫ.

¶ Franciſcus.

SOlitos eſſe memini qui alta velis maria paruolant ꝯnis bene inſtructa ſit nauim vnico tãtũ foramine ſubmergi. Qõ q̃dẽ nõ parũ cõſiderationis affert de humana conditione. Que licet varijs caſib⁹ fluctibuſq; obnoxia ſit: tamen vnico turbine ventoꝝ ſepenumero conquatiꝫ vt quomodo ſ de poſſit emergere diu anceps illa colluctetur preſertim ſi a quo ſeruanda eſſet deſeratur. Ego autẽ rome (ne longi⁹ exẽpla petam⁹) vidi ipſemet oculis q̃ vlc⁹ ſanabile añ genu patiabaꝫ animaꝫ egiſſe. Illud hercle nõ culpa medicorũ factũ eſt ad qõ plerũq; ignari ꝓfugiunt: ſed patiẽtes inertia deſidia ac etiã dicere auaricia ſi verbũ iſtud ſcirem apud quoſdã pruritu aurũ vacaturũ qõ ſepe illoꝝ aures vnguibus ſcalpellat. Que ſi nõ tam arcto atq; inextricabili nodo illi⁹ crumenã implicuiſſet forſan mõ q̃ caret vitalem auram nobiſcum abſorbiret: ſicq; tartara petiturus tanto expoſo nole vacaret. Igiſ mi Mar. cariſſime vt a tãto piculo tãtoq; facinore abhoream⁹ de vlceribꝫ ꝓſultem⁹ vt ſi qñ (qõ de⁹ auertat nã hoies ꝙppe ſumus) a tã moleſto tedioſoq; ſtimulo veꝛaremur ſciamus oportuna calcitrare idonea auxilia formãdo. Qñ q̃dẽ huic quoq; facultati operã impendem⁹ ac facilius per te nobis iter prebeatur ſicuti in ſuperioribus feciſti. Nam qũo te geſſeris ipſa res modo ſi op⁹ eſſet eloqueretur. Cum ipe omnia memoriter enarrem nõ mei ingenij/bonitate ſed tua facili explanatione ac ꝓcinna diuiſione. Que quantum animos aſcenderint ſupra quam cuiq; credibile eſt exiſtere videnꝫ.

¶ Marianus.

REcte quidẽ diiudicaſti: nam quod volebã dicere eripuiſti. Sz tu cum me tãtum landes veri amici limina tranſcendis. Nam ſi res cõ

trouerſiam ſubſtineret neſcio quomodo tua dicta tuereris q̃ ita ſoluta et adulatione plane vagantur vt neſciant vñ fluxerint redire. Sed de hoc alias. Nunc vero qõ mihi eripuiſti minime tacebo. Cum illud abre foze non iudico quod nobis maxime vſui eſſe poſſet cũ ego huc aduẽtare cõſtitueram et rectam viam egreſſus eſſem que me ad vos qui plus oculis mihi eſtis cariores conducebat ſtatim a nuncio quodam reuocatus eo deceſſi vbi illuz q̃ me plurimum deſiderabat ꝓueni: patiebaturq; vlc⁹ cauernoſum in coxa et doloroſum cui⁹ maxima pars fuit medicoꝝ inſcitia et eo maxime illi⁹ qui nunc eſt mihi infeſtiſſim⁹ atq; irat⁹ dico autẽ q̃ nuper baptiſmate ſeſe immerſit cui⁹ ſententiam reuocauim⁹ ⁊ egroto ſatꝫ opportuna remedia compoſuim⁹ ac etiã mẽbra illi⁹ fatigatiõe vexata ſitu placida: ⁊ delectabili quieuimus ex quo dolor quo miſer vehemẽter cruciabaꝫ (cuius me valde miſerebat) acqeuit: ſicq; ſopore aſperſus leuez quietẽ itercipit ab hoc ergo reſoluit itez quo venire deſtinauerã aduolaui mecũ ipſe reputans quãto igenio quãtaue indagine ſit op⁹ q̃ medici officio vteꝛ ꝑſertim in vlceribꝫ. Nam raro danꝫ ipſa ſimplicia circa q̃ ſi paululũ aliquis fuerit alluci nat⁹ ad acheronta egrotus cogetur obolũ afferre ſine viatico. Iccirco ne nobis eueniat vt inſcij dicamur huic negocio aliqñtulũ opere tribuamus q̃ vos me eſſe exoratũ volebatis. Uerũ cũ incepero ne q̃s veſtrum me audeat iterpellare niſi vbi

forte fuerit ad vestram intelligẽtiã necesse ꝓcunctari. ¶Joannes. Eloquere cum nos hac te sententia fauemus. Uerũ diffinitionem que maxime nobis cordi existit non omittas.

¶Marianus.

Plerisq; oẽs q̃ de hac re cõsultanerũt magis q̃ op⁹ esset practicãtib⁹ promulgauerũt. Ac etiã q̃ philosophantibus aliqñ obscura fuerunt maxima cũ diligentia inseruerũt obscure ꝓmulgatiõi. Illud excogitasse magis visi sunt vt viuacis ingenijs vires ostẽderent q̃ hoim ignauie cõsulerẽt. ffortasan ea tẽpestate q̃s diceret diligentiores extitisse hoies q̃ sint in hoc seculo p̃lijs cedib⁹ obscenisq; delectationibus turbulentissimo hac eq̃dẽ rõne duct⁹ ea tm̃ hauriãque hui⁹ discipline sitibũdoꝝ sitim extingnãt eorũq; desideriũ reprimãt nec futili inanisq; aure hominũ sentẽtias: sz vtilitati egrotãtiũ et practicantium cupiditatibus accommodabo. Ut inde venari possint ꝓmoditatẽ q̃ mẽdicꝰ egenis pauperibusq; auriliẽt z auaros diuites expilẽt. ex q̃ nos ulcer; diffõnẽ quã mõ me rogastis nõ omittẽdo feliciter auspicabimur.

Est em̃ vlc⁹ ꝓtinus sõlo saniosa cum putrefactione tpe facta. Sñant ab exituris vt pluriũ auicẽne exulceratis pustulis agitatis z vulner⁹ male tractatis. Uñ vulnera cũ pmũ sicuti nr̃ ꝓceps asserit i ꝓio vlcꝝ i vlti debitũ digõnis abstersionisq; temp⁹ trãsierint z ad hnc sanioſa fabidaq; extabunt nõ vulnera sed vlcera erũt appellãda. Ex quo sequit̃ ois em̃ ꝓtinuitatis sõlo q̃ pus siue virulentiam expuet vlc⁹ certe nosabit̃. Quorũ q̃dã a caliditate. Quedã hoꝝ frigiditate nutriũtur. Ea q̃dẽ q̃ cuz rubedine in circuitu et pruritu reperiunt̃ a calido hũore manabũt. Que autẽ latas habebunt radices et sine pruritu et eoꝝ color non erit in rubedine eleuatus frigide erũt cõplexionio. Et vlceꝝ q̃dẽ q̃dã sunt sine timore z q̃dã piculosa. Sũt aũt piculosa oia q̃ sanie cũ deberẽt gñare nõ gñabũt: ac etiã cũ aꝑosa erũt z illoꝝ aꝑa sine rõne occultabit̃. Nã si cũ rõne euanescerẽt illõ erit beneficio alicui⁹ medicaminis hac operatiõe vtẽtis. Nã si absq; rõne eliq̃scerẽt illud boni nihil ꝓtenderet: sed mali non parum sicut spasmũ z rõnis ꝓmixtionẽ. Quãuis etiã sint vlcera que hmõi habeant ꝓducere effectũ veluti sunt dorsalia neruosa geniculosa z coxalia z q̃ maxime cũ nucha seruãt affinitatẽ vt ibidẽ Aui. refert. Et eorũ q̃dã nobis mozigerent q̃dã vero nos ipsos auersant̃ z i curazdo se odiosa prebẽt ac difficillima. Sũt aũt curationis difficilis oia q̃ succedũt alicui egritudini per viam terminatiõis. Qñ inde natura exoneratur a superfluitatũ malozũ hũmozũ reliquijs. Nec nõ corpora accidẽtialiter humida vel sicca tarde cũ sanitate paciscunt̃. Sicuti accidit grauidis mulierib⁹ z hydropicis hominib⁹. Quod alteri propter humiditatez accidentalẽ alteri vero ꝓpter superfluitatũ rerentionẽ euenire vr̃. Preterea z sicca z ethica nẽpe nõ facile consolidantur ꝓpter sanguinis boni paucitatẽ. Sicr̃ misellima senum corpora tum propter ciboꝝ indigestionem ac chimi indecoctionẽ qm̃ in illis calor naturalis extigui tur tum ꝓpter boni sanguinis paupertatẽ assidue ulcerib⁹ dilaniant̃. Et multories membrũ male ꝓplexionatũ est cã ne cito vlcus consolidẽt̃: quare oportebit te nõ parũ elaborare vt illi⁹ complexio rectificẽt̃. Qm̃ nutrimentũ qõ illuc reperit ꝙuertit̃ in saniem cum non reguletur a natura. Quid em̃ est sanies nisi nutrimentum corruptum qõ natura non potuit digerere nec in sẽas humiditates conuertere. Hoc aũt vt facere possitis aliq; tulum nature simpliciũ cognoscende incumbatis ac etiam a libris tegni omnium fina complexionum eligatis nec tẽpus in nugis vẽtosi sq; verbis ac dissortis rationibus conteratis. Quid em̃ vtilitatũ egrotantib⁹ vestrã opẽ implorantib⁹ afferetis: cũ tot caullatiões totq; iacula cũ torserit̃is de illa tediosa ac famosa corporis neutralitate. Cũ em̃ nos videamus eorum qui de hac re meminerint nullum nulli astipulari ac suffragari ad quid ista tpis perditionem amplectimur? Iccirco sequimini fratres Carissimi oi studio omni diligentia omnive charitate magistrum Joannem anthracinum maceratensem libros tegni tunc interpretantẽ. Qui quantum valeat in explanandis libris. in recitãdis opinionibus excitãdisq; discipulis non possum mente nec animo concipere adeo totus illius sermo hubertate latinitate z sentẽtijs huberrimis est z ornatus z fulcitus vt fere alter Tullius esse videatur. Que omnia non magis exoptare debemus quã ipsum colere amare z venerari cum homo sit tanta dignus veneratione z amicitia literatoꝝ z principum cardinaliumq; frequentatione et fauore decoratus. Et que sunt facilis curationis sunt que ingruunt corpora bene cõplexionata z bono sanguine nutrita cum pauca hũmorum superfluitate. Istorum vero quedam permanent in cicatrizatione z quedam dissuũtur. Et que iterum relaxantur sunt in quibus generatur caro ante completam mundificationem: vt idem Auic. docet. Quoniam non munda ibi superfluitas occultatur: quare oportet iterum corrumpatur continuitas proueniens secundo et propterea fistule existimantur. Quorum vlcerum genera quinq; sunt capitalia scilicet. Virulentũ. Sordidum. Cauernosum. Putridum et Corrosiuum. Sed antequam istorum curatiões pertractemus aliquantulum consentaneum esse videtur vt accidentia que nobis curam impediunt computemus. Quo facto ad vniuscuiusq; generis curam reuertemur. Quoniam nisi accidentia corrigeremus que maximam partem conferunt ad cognoscendum quod quid est vt recitat Aristoteles. in primo de anima nunquam victoriam pugnando obtineremus cum ipsa cura se teneat ex parte materie z accidentium.

Diffinitio saniei.

Nota contra theozicos.

Quotq; sũt species vlcerum.

Accidentia vlcer.

Sunt autem vlcerum accidētia sanguinis emorroegia. Caro superflua. Labia obstraquosa. Dolor. Apostema. Duricies putrefactio. Os corruptū varices et rotunditas. Quorum vnūquodq; sibi suam vēdicat curationem. Que si forte petenti denegaretur: vel nos inius duceret daturos vnicuiq; suum vel nūq; sedera nisi debite soluto nobiscum cōtraheret. Igit ne tanq; rei ad ius trudamur vel tyrānide criemur dicamus quō istis satisfaciemus et a sanguinis fluxu exordiamur.

Excogitaueram nēpe inter loquēdum nunquid curriculo esset pertranseundum qō modo de sanguine loquemur an esset i eo passim insistendum. Cū multi autores qui de hoc ipso scripserint humane vite sanguinē thesaur appellauerint. Ego aūt ni ab eor fontibus poculū q ita sitibundus sorpsi tā cupide hausissem quo ve noie notand esset nō facile inuenissem. Cū illud nō venis lateat vt tm natura sicuti suari defossa auro gaudeat sz cū sitibūda mēbra sitierint q vnicui q satis esset impartiret p illor conseruatione et alimēto. Qō cum tā auide natura custodiat: afferamus igit laboranti subsidia vt recte cum opus fuerit officio fungat suo. Nā qd crudeli qd ve inhumanius esset illo q cū aliquē ope auxilio psilio tueri debeat desertū esse patiat. Iccir co ne aliq eueniat q ipa de nobis iure queratur sub vno genere duplicē speciē stituam. Ut facili cognoscat q nā medicamine indigeamus: cū sanguis preter naturam emanauerit.

Omnis em fluxus sanguinis mi iucundissi me frāgisce solet enenire aut a cā antecedēti aut a primitiua. Quarum antecedēs in presenti negotio a nobis dimittatur: ne forte cū nostra limina trāscēderimus in aliena temere irruamus vñ merito postea tanq; fures detrudamur. Ut ergo dedecus istud oi conamine declinemus tm fiet nobis sermo de eo q cā primitiua venas relinquit. Est aūt sanguinis emorroegia aut ex recenti primitatis discissione aut ex illius putrefactione. Ex discissione inuenim sanguinē a venis resudare aut idefluere aut saltem deserpere. Sudat em vena sanguinē cum a ppio tegmine deregat vnde ipiam amicire statim iudicam oportere q immiti ferro fuerat deuastatum facili medicamine recuperet. Illud aūt pdecēti sutura cōpagemus. Si vero sanguis ille refractis obstaculis effrenitabit aut leni mitiq; icessu grādietur aut tollutario passu suos grādire gradus nitet. Si aūt leniter placideq; incedet a venis hercle ipsum subzubeum ac grossuz exire videbim. Sin vero tollutim pficisce et rube spumosus clarusq; foras prodiret arterialis e iudicabit. Pro quor curatiōe hec primo psidere debemus. Nunqd vena tota trāsuersal aut fim partē incisa fuerit. Cū vero total interfecta fuerit p illi cura hūc ordinē tenebitis. Uerū aduertere queso fratres scō debetis qō prime psiderationi hāc etiam

subnectatis: vt bene pēsiculami ni. Plaga pfunda ne an superficialis facta fuerit. Si fo plenū: idest superficiē tenebit. Incarnātia applicabitis q talia erūt R. sarcocolle mirre: aloes epatici: sanguinis draconis masticis quantum vobis videbit oportere. Que ola ad placitū valebitis dosare put egrotātis cōplexio desiderabit. Sicq; huic sanguinis morroegie q multoties nobis solet esse molesta obuiabitis. Quo medicamine in vulnere piecto stupeos glomerabitis plumaceolos. Quos albumine ouī cū puluere boliarmeni pquassato imbibitos sup plagā ordine cōponetis. Qui qdē erūt tegendi pāno linteo in eo dē albumine madefacto seruata deniq; pdecēti ligatura nedolorē inferre valeat. At si pfunda fuerit accurata animaduersione censebitis. Nunqd si profunda futura facta fuerit potēs erit meatū illū oppillare. Qō si ratione cōprobabitis futurā nullo mō dimittetis. Quā postea sequetur linteus pānus infusus in albumine cū puluere mō dictis nullo post habita mō idonea ligatura. Que ōnū operet solū istud natura psiderat. Uerū si futura ipsa nō pfuerit hūi psequimini ordinē quo semp vsus sum et mihi et egrotā tibus bene successit. In primis itaq; vulnus vino stiptico lauabitis et hoc duplici de cā vna q dē cā est loci cōfottandi altera no vt visui nihil sanguinis obstaculo fiet ne valeat eq bñ speculari vbinā medicamina erūt applicanda: deinde totā a vulnere matrem sanguinis studio se verretis ne ibi diu cōsedeat.

Incarnatiua est ritiua.

Lauatiua vini stiptici.

Nam quantus sit illius tetet putridus odor mox naribus pcipietis: cū vero ab hoc negotio eritis soluti alteri statim laboris curavos suscipiet ne segnes esse patiat illutabitis orificiuz vene sanguinē vomētis isto remedio. R. albuminis vni oui. q. s. cōti combusti. ʒ. s. pulueris gallar farine fabarū farine vo latilis. ana. ℈. ij. pulueris mei magistri (cuius receptā in fine describā appellaturq; precipitatus). ʒ. s. misce ola et sicuti dixi mus orificio imponatis. Uerū si ex putrefactione inūdauerit ola incarnantia dimittite et ad putridi separationē incūbatis q facietis vnguēto egyptiaco si putredo parua fuerit: sez superficialis vel inter duas cārnes: q fiat descriptione Aui. cō stat enim mellis flotis eris aluminis roche partibus equalibus. At si vero magis fuerit pfunda administrate trocisci in fine descriptū qui mortuū putridumq; a sincero separauit absq; magno dolore: hoc aūt nemo bene pōt psiderare nisi prius viderit quō administret. Adcir co si ad hoc adipiscēdū animū incurualtis eligite sodes aliquē practicum bonū qui possit actu practico ista vobis ola distinguere qō sane libenter facerem ni me studium ab ipsa practica distraheret. Cū vero scōm partes mutillata fuerit hec duo statim vobis subiciant quoruz vnū incisio: aliorum vero colligatio nominabitur. Fit em incisio cum ea que superius dicta sunt non cōtulerint: et hoc ideo faciendum est vt vene incise capita sub carne contrahantur: ex quo sequitur illorum oppillā-

Nota hoc restrictum.

tio. Et tūc erit hoc perpetrādū
cū pene parue vise fuerint. Nā
si magne grosseq esse cernerē
tur: tūc alteq igeniū nō multū
ab isto dissimile ppagabitis.
Cōtēplamini igit anteq incidatis si parua carnis ptractio
facta fuerit possibile esset ipaz
colligare in parte superiori: q
nihil esset optabilius commo-
diusq ad incidēdū. Si vo nō
posset fieri vos ipam rescindi-
te venā ferro ignito ac idoneo
ad illud qō facere cōcupiscitis
verū nō multū pfundabitis ne
arteria qua vena incidenda co
mitatur aduretur. Cum pauce
dantur vene quibus arterie nō
sociantur. Ego vero cū ad quē-
dam qui fluxū sanguinis tri-
duo ppetiebaf: in quo restrin-
gendo multi et quidē nō igna
ri colluctarenf esset accersit⁹
z interrogādo eos qui aderant
cognouissem q huic casui eēnt
administranda cōsummasse ne
videret inter apes fucus atq
eos qui de me plurimū predi-
cabāt i tali negocio fefellissez
tali vsus sum igenio quo mihi
vtilitatē: egroto vero sanitatez
cōparaui de qua iam erant de-
sperati. Cū meminissem dicto-
rū Auī. dicētis ad hāc sanguis
mozosagiam insurgere accidē
tia mala: veluti spasmū ex ina
nitione singultum ex stomachi
villoq arefactione cū ipsa hu-
miditas desiccef a venis misе-
raicis q irritanf a membrozuz
consumptione: z rationis cōfu
sionē aliaq sinthomata mor-
tē frigidā arguētia. Nam ista
sunt accidentia que hanc cōse
quuntur egritudinē que cū ap
parnerint mortem certam pro-
nosticanf. Trāsfixi labrū vul-
neris acu in parte supiori vsq
ad venā incisam eamq intactā
acu reliqui ex vna parte: deiñ
eandem acū deduxi sub ipam
venam ad partem alterā z ite-
rum labrū ex infera ad superā
partē transfixi. Ita q laqueum
incise vene cōposuim⁹ cui⁹ ca
pita bñ nectādo venā cū labro
colligam⁹. Sicq honorē ab in
feris vita egricitata reportaui
mus. Uerū attendite hoc qso
fratres vt in omni vra sangui-
nis constringendi operatione
super imponatis (cum vulnus
plumaceolis supradictis iple
ueritis) petias aqua z aceto ro
sato madefactas ita q totū mē
brum ex quo sanguis emanat
ambiant. His igitur ingenijs
contra hanc sanguinis effreni
tationē mario cū honore victo
riaq nō tropheis regalibusq
spolijs nudata triūphabitis.
Satis iaz satis hucusq de san
guineo fluxu dictum esse credi
mus. Quare ne tps qō tam pci
piti rota a suprēmo mobili vo-
luit nos deserat aggrediamur
vlcerū curatiōes vbi alia vlce-
rū accidentia pprijs medica-
minibus refrenabimus. Nā si
de vno qz specialem sermonez
texeremus esset nō iucūda nu-
gatio. Cum ipsa eandem in cu
rando necessario citarentur.

Verum enimuero
Mi Abstemi ni-
hil modo super-
fluī nostre sermo
cinatiōis esset vt
anteq vlcerū cu
rationes aggrederemur breui
enarrem⁹ vnde ipsa vlcera spe
cierum nomina sortiantur. Cū
tantum legenda inuenerim a
causis scilicet tanq a materia

antecedēti tab ipsis accidenti
bus pprijs nominum appella
tiones sibi vēdicare solere. Dñr
em a causis vlcera colerica san
guinea flegmatica et melācoli
ca qz q humoz aliqd odiose vl
cerā fouebit. Ab accidētib⁹ vo
appellantur dura cauernosa: fi-
stulosa: putrida: cācrosa: formi
cosa: corrosiua: dolorosa: apa:
obstraquosa ꝛc. Jd gen⁹ fim qō
istorū aliqō vlceri crūnose imi
nebit. Cetez vere cause a qb⁹
vlcera suā eē pcipiūt due sūt sez
affectes z pūcta: affectes cor
ruptio cū nimia ēritate malo
hūoz ex ordinato regimīe ge
nitoz cū potētia corrodere ac
corpis pticulas vitiare z corrū
pere. Cā qdē pūcta ē malitia
pplexiōis itroducta ylyneratis
pticulis z exituris z pustulis
apertz male a medicis tractatis
sicuti hac nra tēpestate medici
faciunt. Possem adhuc equidē
ipa vlcera diuidere. Cū sint vl
cez qdā plana qdā pfunda: z
hoz qdā mollia et qdam dura.
Adhuc illoz qdā stātia qdā
abulantia. Jstorū vo qdā cor-
rodētia z qdā putrefactia: sz cū
iste diuisiones magis ad igenij
ptusionē qz ad illi⁹ acuitatem
faciant: decreui nrlo modo de
eis mētionē facere specificam.
Cū iā i curādo et ptractabunf.
Māq etiam nominanf a saniei
qlitate q a doctoribus ichorosa
vt. Est em sanies pus virulētia
z sordicies. A sanie saniosum a
pure purulētū: a virulētia viru-
lentū: a sordicie sordidū vlcus
nuncupabit. De quoz numero
primū erit agendum de vlcere
saniosо deinceps adyniscuius
qz speciei emēdatione fim ordi
nem enarratum deueniemus.

Diuer
sa sa-
niei no
mina

Um ergo de vlce-
re saniosо dictu
sumus non vt a
rōne dissonum qd
sit sanies dicere:
vndeve oriatur: z
que sint illius cause qñ ex isto⁹
notitia facile cōsequemur vlce
rum curōnem: quā qdē existere
censemus in cognitiōe causarū
cōplexionis rectificatione z cō
fortatione mēbrozū. Est igitur
sanies nutrimentum corruptuz
quod natura non potuit digere
re nec in secundas humiditā-
tes conuertere. Que appellan-
tur nomen nō habens ros glu-
ten et cambium. Tunc enim fit
sanies qñ materia nutritiua de
fluens ad membrū vel q in mē
bro existit nō potest cōuerti ad
mēbri naturā ex illius debilita-
te cum attractione membrozuz
circūstātiū supfluitatis. Qñ vt
Auicenne placet ad membrum
debile transmittuntur supflui-
tates mēbrozū circūiacentium
que in pus vel in virulentiā cō
uertuntur. Quare cum egritu-
dinem curare voluerimus omni
conamine eniti debemus vt
membri debilitatem corrobore
mus medicamine aliquo vel ca
taplasmate membrum debile
consolante. Consolabuntur em
membrum debile farmaca sti-
ptica cuz caliditate naturalem
membri caliditatem non exce-
dēti vt Gal. ij. tegni refert. Jl-
lud idem facient defensiua eaſ
dem qualitates retinentia qūo
ista fieri debeant natura simpli
cius vos docebit. Ideo aliquan
tū in naturis simpliciuz cogno
scendis operam date: vt cum
opus erit tanquam⁹ promptua
rio illa videamini exercere. Et

Diffi-
nitio
saniei

nō ꝙſſ exuſto ſtipite amiſſā acū
l tenebris q̄rere ſi cuti nr̄e etaꝫ
ignari medici faciunt. Adhuc
hmōi ſceleris cā ē admīſtratio
vnguētoꝝ q̄ humidā calidāve
cōplexionē hñt q̄ vtreꝝ faciūt
ad maximā putrefactionē. Naꝫ
hūiditas ꝛ caliditas ñ regulās
humiditatē ſunt cauſe aduentu
pīo putrefactiōis. vt phoꝝ pn
ceps Ariſtoteles in Metheoro
rū q̄rto aſſerit. Quare q̄ hāc ar-
tē exercere voluerit oī idūſtria
colluctet ne eū effugiat vnguē
toꝝ cognitio. Non dico nota ſi
cuti faciunt hebrei ac ēt ꝛ nr̄i q̄
artē medicā p̄fitent cū ſciuerit
nominare vngm̄ baſilicū nigrū
raſinū aureum apoꝝ ſiue apo
ſtolicū atq; egyptiacum cāpho
ratū albū litargiriacum minia
cum ceraſeū ꝛ cetera q̄bus glo
rianť. Sꝫ dico q̄litatē quam vn
guēta debeāt hr̄e in hac vel illa
egritudine ſiꝫ intētionē curati
uarū exigētiā. Nā aliqñ ꝑforta
mus. Aliqñ vo hūectam⁹ deſic
camus calefactm⁹ ꝛ infrigida-
mus. Idcirco non eſt admiran
dū cū tā frequēter ceſpitēt. ſunt
em̄ iſti medici in bibliotecis i
preſſi. Qm̄ operātur ſm libros
ex q̄b⁹ plurimi oīnť errores
qſt non recte p̄cipiunť. Qō ille
Damaſcen⁹ aduertens in ſuis
amphoriſmis nō tacita voce ex
clamat. Operari aūt ſm libros
abſq; p̄fecta doctrina et ſolerti
ingenio moleſtum eſt. Quare)
hortor vos fratres chariſſimi)
vt in omni veſtra actione quā)
circa corp⁹ humanū exercita)
turi eſtis medicamina ſm mē)
bri cplexionem ꝛ egritudinis)
intētiones ordinate. Et ſi poſſi
bile eſſet ipſimet ea componite
nec tm̄ pharmacopolis credite
vt aliqñ ab eiſdē ꝺcipiamini il
lo Benedicto nolo dicere male
dicto tractatu quid p̄o quo.
Cum qui ipſum compoſuit ſit
iam vita defunctus. Nam ſicut
homines non vna viſus ſpecie
variantur: nec vna humorum
qualitate ꝛ quantitate ac corpo
ris complexione que aſtrorum
motu in corpora influunt. Sic
ꝛ ipſa ſimplicia cum ſint diuer
ſarum ſpecierum figurarum at
q; locorum: vnde propriam ſi-
bi contrahunt qualitatē. Quod
Auicenna exclamat in canone
vlcerum curationis dicēs ꝛ me
dicamen quidem vnum ſecun-
duz quedam corpora facit naſci
carnem ꝛ ſm quedam eoruz eſt
corroſiuum vehementis abſter
ſionis cū corpora ſint lenia val
de ꝛc. Ex quo infertur q̄ ſm vl
cerum exigentiam et corporuz
ac membrorum complexionem
vnguenta ipſa malaxent. Quā
quidem ſententiam ille facun-
diſſimus ornatiſſimuſq; Corne
lius celſus quem vos tanti fa-
citis tetigit i tertio ſue medi-
cine loquens. Ignorare nō opz
q̄ non omnibus egris eadem
auxilia conferant. Et ideirco
eſtote prudentes in componen
dis medicaminibus ne aliquā
do vobis accidat dicere nō pu
taram. Sanies autez bona erit
illa que alba lenis et equalis
erit vt dicit Auicēna quam ſen
tentiam ab illo diuino hyppo
crate deprędatus fuit in libro
pronoſticorum dicente. Putre-
do ea laudatur que alba eſt et
equalis per totum: neq; in ſu-
perfice ineąlis neq; mali odo-
ris: que vero contraria peſſi-
ma. Quare debeat iſtas quali-
tates habere ſanies legite Di

ſtum in capło de iudiciſ ſanieī
ſut in ſermonem vlcerum in vni
uerſali in paragrapho illo. Et
meliores ſignificatiōes ſignifi
cantes ſalutem vlcerum ꝛ vul-
nerū ſunt cū i ſucceſſiōibus eo
rū eſt ſanies que eſt cū medici
na faciēte pus ꝛc. Ubi ad plenū
rationes colligetis quas mō ſi
vellem narrare longius ab in-
cepto diſtraheret. Nā immen-
ſum pelagus aggrediemur: ſci
licet elemētoꝝ mixtiōes: colo
rū fractiōes: vbi dicere oporte-
ret a q̄b⁹ qualitatibus proueni
rent: ſicq; alchymiſte poti⁹ quā
medici apparerem⁹. Pote ſtis
etiā Sale. nō negligere: ſed fre
quenter lectitare in primo pro
noſticoꝝ vbi ꝛ diuina quedam
relegetis p̄o illius rei comple
mento. Habetis ergo quid vn-
de ꝛ qualis ſit ipa ſanies. Nūc
vero conteramus curam vlce-
ris ſanioſi.

Idcoꝛ videť vos vel
le me quaſi pcuncta
ri q̄d nā ſentiam p̄o
vlcere ſanioſo cū de
ipſo ſermonez abſol
uere deſtinauerā. Nam modo
frōtem cōtrariſtis: cum vlceris
ſanioſi curam velle contexere
dixerim. p̄o cuius intellectiōe
ignorare nō debetis vlcera eſſe
duplicia. Quorum quedā ſunt
ſimplicia et quedam cōpoſita.
Nō dico ſimplicitate abſoluta
ſed ſimplicitate quadam. Con
ſtant enim ex mala cplexio
ne ꝛ continui ſolutione ſiquā
do compoſitione ad que cōcur
runt male qualitates. Sed di-
co inquantum opponunť vlce-
ribus cum accidentibus veraz
conſolidationē impediētibus
ꝛepertis que compoſita eſſe di-
cuntur. Quare cuz vlcus ſanio
ſum nominauero ex noſtra ſup
poſitione ſimpler itelligetis q̄
omnino erit ab illis accidenti-
bus remotum. Uerū cū quadā
aliquando alteritate inuolutū
Idcirco de ſimplici planum te
nenti deinceps de ſimplici con
cauo dicamus. Poſtēa vero de
compoſito eodēq; modo acꝛdi-
nem ſermonem proſequemur
a quo deus optimus maxim⁹
nos conſeruet.

Upponatur igitur
nobis humanam
vitam ſeruare cu-
pientibus vlcera
oia inčtū vlcera
ſunt exſiccatione
indigere. Que quidem biparti
ta eſt cuius vna pars eſt frigida
altera vero calida. Et hec ad-
huc cum mordicatione et ſine
mordicatione. Sunt enim cum
mordicatione omnia que ſub
certo gradu caliditatis ſiccam
habent complexionem. Cum
ipſa caliditas vna cum ſiccita-
te conſtare videatur: vt Ariſto.
primus omnium docentium do
ctiſſime nobis demonſtrat in
primo generationis. vbi pri-
ma elementa decet commiſce-
re: aut q; ſi terre frigiditas cum
caliditate commutaretur iam
non aride ſed ignis nomle; po
tiretur: cōnectenſq; ſi eiuſdem
ſiccitas cum humiditate mu-
taret amitteret terre nomen et
aque appellationem ſortiretur.
Que quidem exiccata ſi cū hu
iuſmodi qualitatibus reperiť
tur nō modo mordicaret veruz
etiā et adureret. Hoc nobis au
tem eſtipulantur ignis ꝛ ſubli
mati qualitates. Uez vnū alte
ro erit tāto minoris mordicatōis

quãto min⁹ submergeꝛ i hmõi qualitates. Et ideo in eligẽdis talismodi exiccantibus estote aliquãtulo prudẽtiores ne vno pro altero vteremini. Et hocꝛ cunctis exiccantium distinctionem accipite quib⁹ vtimur ad vlceꝛ curationẽ. Quoꝛ notitia facile puenietis ad metã vlcerum curationis. Sũt em frigida exiccantia sandali omnes mirabolani terra sigillata sanguis draconis bol⁹ armen⁹ tucia cãphora ceruſa lirargirium miniũ zinabrium coralli rubei gumma arabica ꝛc. Calida sine mordicatiõe sunt aloes epaticus mirra sarcocola galle non pforate ꝛc. Cũ mordicatiõe sũt ros eris alumẽ cõbustũ ꝛc. Ex quibus cõponetis optimũ medicamen pro vlceris curõne si illi⁹ ẽlitatẽ diligẽti⁹ prius cognoueritz. Potestis vlceris caliditatem cognoscere si ipsius circũferẽtia inspexeritis q̃ sirubicunda erit caliditatẽ attesta bit. adhuc erit caro ipsi⁹ subrubea ꝛ ad tactũ calida. Que rectificabit hercle cũ vngõ albo cui⁹ hec tẽ descriptio. ℞. olei rosati. ℥. vj. pinguedis castrati. ℥. iiij. medulle crurũ vacce. ℥. ij. cere albe. ℥. j. ß. cãphore. ℥. iij. ꝛ fiat vngñ ℈ z artem qõ desuper applicabitis in spargendo vlceri hũc puluerẽ.

Pul mus. ℞. mirabo. olim terre sigillate coralloꝝ rubeo. ana. ℥. j. ceruse. ℥. ij. aluminis roche combusti. ℥. j. corticum cõpatrum siue cãcroꝛ. ℥. j. pistentur oia simul pistello bñ molanꝫ donec fiat puluis sicut alcocol quã postea tegaris vngõ supra dicto. At si caro superioꝛetur intantum q̃ labia vlceris emineãt erit vtendum pro illi⁹ obstaculo vngtẽ to aplꝛoꝛ cum cautela tñ ne iterum inflãmetur. Nam sunt cõplexiones interdũ ita delicate nutrite q̃ solũ illi⁹ nole alterãtur. Quod vidim⁹ i ciue Romano cuius nomẽ taceo cuz fuerit nostro artificio ingratus. Quo cognito cautelaz ipsam; ordinaui habẽte intẽtiões membri cõfortãdi rectificandi ac ẽt corroborãdi q̃ talis fuit. ℞. olei ros. ℥. iiij. olei mirtini. ℥. j. ß. farine fabaꝛ. ℥. iij. puluerz rosarũ mirtilloꝛ nucũ cupressi. añ. ℥. ij. boliarmeni sigillate ana. ℥. j. acatie. ℥. ij. ß. cere noue. q. ß. et fiat defẽsiuũ inter mollez durũ. Qũ bina applicatiõe mẽbrũ rectificando cũ vngtẽto aplꝛoꝛ vlcus ad cicatricẽ deducit. qs dũ medici quos noscitis curabant nonies in plenum orbem cornua lune coire viderũt: qs nos luna nondũ frontẽ ructa ꝓsolidauimus. Cum vero caro illa ꝓcessa fuerit ꝛ itẽtionẽ cicatrizãdi tenebitis ista lotiõe vos vti maxime expedit. ℞. vini boni subrubei ciatũ vnũ rosaꝛ rubeaꝛ. ℳ. ß. mellis rosati colati. ℥. ß. alumnis roche. ℥. iij. croci quãtum possit vinum colorare que omnia simul bulliant dum alumen eliquescat. quo tepido vlcus irrozabitis: deinde rotem ipsum panno lineo subtili citius suggetis ne multum ibi superdeat. quoniam saniem generat sicuti accidit illi q̃ mihi infestissimus est. Nam dum volebar cicatrizare vtiq̃ ego faciebam eodem vino vlcus concauabat. quo facto parum filete adhuc vlceri imponite vt si quid humiditatis inde resudaret possit desiccari super q̃ loca

ditis istud vnguentum q̃ multum ad introducendam cicatricem operatur. ℞. olei rosa. olei mirtini añ. ℥. j. ß. minij. ℥. ij. bulliant simul vsq̃ acquirant nigerrimum colorem sicq̃ curam ipsaz finietis. Ecce modo curã intellexistis vlceris sanios plañ tenentis. Nunc vero curam vlceris calidi sanios q̃ cauat per sequemurde qua premia reportabitis si ad humores qui illuc delabuntur intentiones curandi conuertetis

Solent em fratres humorum acuitates carnez generaz desiccarez corrodere ac etiaz generandã phibere ne fiat cõcaui instauratio. Pro cuius emẽdatione tres constituantur intentiones. Quarum prima sit vite ordinatio cũ bono regimine. Secunda humorum prohibitio. Tertia carnis generatio cuz consolidandi operatione. Perficietur prima cum sex rebus non naturalib⁹ eo maxime in dictando cuius cibatio i oppositaz qualitatez humous qui ad vlcus defluit sese tota conuertat. Fit autem dupliciter humorum prohibitio aut eos catarro competenti educendo aut pharmaco vel cataplasmate membrum ipsuz liniendo. Cuius officium sit particulas confortando humores depellere. Quale est defensiuum superius ordinatuz aut ei consimile. Generabitur caro dupliciter tum propter abnegationem contrarij tum etiam propter pulueris aut vnguenti eandem qualitatem determinatis administrationem. Fiet quidem puluis ex simpliciuz exiccantium superius narratorum admixtione iurta qualitatem et quantitatem qua indigebitis potestis ipsa simplicia dosare. Uerum si vnguento magis quaz pulnere delectabimini ipsum ordinabo. ℞. terebentine clarissime. ℥. ij. mellis rosati colati. ℥. j. ß. aque plantaginis. ℥. iij. bulliant vsq̃ ad aque consumptionem deinde addantur farine ordei fabarum. ana. ℥. ij. croci parum turis. ℥. j. et fiat incarnatiuum cum absterſione ponendo desuper vnguentum album superius ordinatum in cuius periferia seu circunferentia defensiuum ibidem dictum illiniatur ne possit vlcus iterum inflammari. At si multum caro excresceret vnguento apostolorum comprimetur vnica tantum vel bina applicatione aut quantum eo videbitur vobis esse. Que cum ad equata erit labijs finiatur cura sicuti dictum est supra de vlcere planum tenenti. Suntq̃ multa alia ingenia que scribi non possunt sed tantum operantis ingenio ac recte ipsius estimatine relinquuntur. Nam modo vna qualitas modo altera aut fuerit aut blanditur. Que non minus tenenda est ac si fluctuantem cymbam in medio fluctu modo huc modo illuc temone dirigi oporteret secundum aurige estimationem. De quo etiam Auicenna questus est principio sui operis dicens. Minus namq̃ quod medico necessarium est comprehendit: quod

vero superadditū ē incōprehē sibile est scz qō medici extima tiuā nō potuit dicere: nec loquendo aut scribēdo. Quare vt illaz habeatis aliquando operari videre nō dedignabimini ex quo iudicum ipsum colligetis vt in omni vestri animi agitatione tuti esse certe possitis. Hisitaqz de vlcere sanioso calido preliba tis in hoc fausto bonoqz sideř auspicemur curam vlceris frigidi sanioſi eodemqz modo ac ordine q̄bus in calido vſi sumus.

Cum igitur vlcus frigidum sanioſum se nobis curandum obtulerit (qō facile ex i tuitu oculoꝝ cognoscet. Erit em caro illi⁹ i colore demissa alba aut linida. Quamuis in vlcus iterū liuore ſa guine cūbilis cōcursu ꝓcolora tur. Nec ēt manuū tactū latebit ipſtus frigiditas) nihi ab ordine discedēdum erit quem in vlcere calido sanioso scripsimus. Verum remedia asserimus (cū ipsa vlcerum genera differant a caliditate ad frigiditatez) ab illis longo differentiā esse oportere. Que cum varia sint ab iſo defensiuo qsoniam se in cura primū offert inchoabim⁹. Cui⁹ talis est compoſitio nostra. R. olei camomile olei murtini. aā. ℥.ij. aneti. ℥.ſ. pulverum camomille melilotoꝝ ana. ʒ.ij. roſarū rubearum mirtillorū nucū cupreſſi ana. ʒ.ſ. ℈. farine fabaruz farine ordei ana. ʒ.ij. cere noue. q.ℨ. et fiat inter mole et durum quo tibiam seu aliquem alium locū circa vlcus inficietis. Quo facto ad vlcus statum curanduz animum intendatis in quo primum in istum pulverem proij cietz. R. aloes mirre sarcocolle ana. ʒ.ℨ. sanguinis draconis balaustiarum. ana. ʒ.iij. turis. ʒ.ij. cruci. ℈. ℨ. de omnibus fiat pulvis quem in vlcere ponetis deinde ipsum cooperite vnguēto isto. R. olei roſa. ℥.ij. olei camomille olei mirtini ana. ℥.iij. pinguedinis castrati. ℥.iiij. pingue dinis galline. ℥.ſ. medulle cruriū vacce medulle cerui. ana ℥.ſ. ℈. litargi. ℥.ij. ceruſe. ℥.ſ. bulliatyſcz ad colorem nigrum: deinde addatur terebēt̄ine clare. ℥.ſ. ℈. ꝓcis nauālis. ℥.ſ. cere none. ℥.ij. z item pauꝝ ferueāt: postea ab igne remoueāt et spatula agitent donec ꝓgeleſcāt ne fiat numeraliū hypoſteſis. R habebitis vnguentum appellatum basilicum noſtre intentionis. Si ño caro viſa fuerit humida vel pinguis vt ōsiccet macrescatqz applicatiōe vngnēti apoſtoloꝝ indigemus quod ſine heſitatione reducet ad equalitatem conſolidandi: deinde finiatur cura cicatrizando cum illa lotiōe superius ordinata ordine ac modo ibidez recitato. Sicqz veſtra domū man⁹ ere ḡuata redibit.

Cum ergo simus ab his abſoluti iure tenemur iactare mō fūdamēta vlceris cōpoſiti vt facile edificem⁹ i corpore humano qō istauratiō vt qō ab eo ꝓquaſſatū ac delapſuz fuerit fulcrīdo itegre cōſerue⁹. Quare iterū meminiſſe oportet accidētiū q̄ superius ſcripta ſunt vt vnumquod qz emendare valeamus. Quod cū euenire non poſſit a vera nō cōſolidatio ignominioſe arcere que ſecūdum ordinem ibi enarrata perſequemur. Oblato igitur nobis curando vlcere compoſito prius inſpiciamus quenam ibi erunt accidentia vt de mum ipſam impediat cōſolidationem. Nam ſi plures cōbinabuntur egritudines ab illa erit initiādū que illi rei magis fuerit moleſta: vt Auic. recitat invltimo primi libri capite aſſerēs. Cū multe cōiungunt egritudines ab ea incipere debem⁹ in qua vna harū eriū ꝓprietas exiſtit. Una earū est q̄ alia ſanari non pōt ante q̄ ipſa ſaneť sicut ap̄a z vlcus cum coniungūtur. Medicamur em apoſtema donec cōplexionis malitia que eū eo venit remoueatur abſqz cui⁹ ſanatione vlcus ſanari non poteſt. Poſtea medicamur vlc⁹ ꝛc. Quare vt illud canonica obſervatione pertractemus ſcōm qō egrum aliqō accidētiū moleſta uerit principales intētiones ordinabimus. Quarū prima erit vitā egri ordinare. Scda humorem peccantem vel iuxta infirmi complexionē purgare. Tertia vlceris qualitatem ac malitiam emendare. Adhuc etiam iſta diuidetur ſcōm vlceris diſpoſitionem que partiales vendicat inf̄etiones. Quomodo vita egri ordinari iā voſmetipſi poteſtis iſtud ꝓſiderate ex illius vite regimine qō ante vel cū ipſa egritudine inglutinerit illud mutādo in qualitates pri⁹ aſſumptis qualitatibus contrarias. Dico ſi vſus fuerit frigido z humido ante egritudinez vel i ipſa egritudine regimine vos in oppoſitum ipſum cōuertetis gradatim paulatiqz. Cūm natura nō tolerat repētinas seu inſtātaneas mutationes lz iſtō in humoribus non detur ab ſqz longa ciborum chimoruqz trāſmutatione. Purgabitis humorem ſm vrine ſignificationem que quidē bipartita eſt. ſ. in ſubſtantiam z colorē additur z his nēpe hypoſtaſis seu qō nos ſedimem vocamus z paucitas et quātitas ex quibus oibus cōſideratis totā egri complexionē ſcrutabimini. Nam ſi vrina erit ſubſtantia ſpiſſa z in colore rubea ſanguinē dominari ſignificabit. Si vero tenuis in ſubſtātia z in colore rubea colerā ceteris humoribus ꝓeeſſe non dubitabitis. Si autem in ſubſtātia ſpiſſa z in colore alba fuerit flegma imperabit. At ſi tenuis in ſubſtantia z color albus extiterit heſitabitis ne melancoliā humores ceteros ſuffocare. Ex ſedimine vero tempus pharmacandi ſumetis. Nam cum illud inceperit apparere humoris purgādi digeſtionem oſtendet. Verum ſunt z poſtea colorꝝ refractiōes z ſediminum elenationes depreſſioneſqz. Que vel dominium vel ſeruitutem caloris naturalis vel humidi ſubſtantifici ꝓſumptionem protendunt. Que omnia nunc computare minime decet cū iſtud negotium ad phiſicuz pertineat. De quo ſi deus clementiſſimus vite terminum cōſeruabit ne a noſtrorum ſcelerum grauamine intercipiatur phyſicali quoqz ſermocinatione inter nos ſicut in chirurgia facimus confabulabimur. Nunc tantum iſta que de vrina dicta ſunt accipite pro vlceris ſanandi commoditate. Quomodo humor ipſe euacuabitur plegite diuinum. Meſue qui illa pharmaca iuxta humoris peccatum componi. Vel ha

Pulvis in carnās

Sedie minis appariti o digeſtionem et laxatiui neceſſitatē oſtēdit.

beatis apud vos copiosam a meo magistro cōpositā vbi purgandi modū ad plenū inuenietis. Nam si pharmaca vellē disteperare aut dolos pficere vel pillulas aggregare fortasse vobis molestus ero aut animi cōtpore audiēdi fastidio afficiem vel mihi ptinget q vbiq; locoz puerbiū tritū est noctuas athenas: qñ esset insipida mea sermocinatio si cibis expleto ppinaretur vtiq; cōuiuis solet plerūq; accidere ne in fine me pse quant pfecta pgustare iz ipa sapore quodā dulci fastidio habeant. Et ideo vobis ista tanq; nota relinquimus ad vlteriora quidem accincti z vlceris qualitatem ac malitiam emendandam. Emēdabimus em vlceris qualitatem cum frigida fuerit si calida applicabimus. Cū calida extiterit si frigida illis inuoluemus. Sicq; humectādo z desiccādo faciemus. Ipsius vero malitiam refrenabimus digerendo mundificando cotroden do incidēdo z adurēdo z aliqñ mollificando scdm q operanti visum fuerit. Quo z qñ oportebit istos modos exercere sigillatim modo recitabimus cū singula vlceris accidentia propellere inquiramus. Que omnia ordine quem diximus compagemus dimittendo que iam dicta sunt z ab alijs remedijs nostra sint primordia.

Superius iam abū de determinauimus de sanguinis fluxu a cā primitiua exorso quouos permeare oportebit vt inde huc illud quo vobis opus erit transportemur. Nam si iterum illius meminissem fortasse vobis superfluus extimarer. Hac equidē cā interceptus ad alia accidentia extirpandis euolo ac si de ipso modo sermocinati fuissemus. Illud idemde carne addita diceremus si causam illius posuissem cū vlceris sanios curam describebamus. Causa em carnis addite est nimia humectatio necnō incōpleta mundificatio vt Auic. placet in vniuersali vlcerum sermone dicenti. Et de vlceribus in quibus nascitur caro quedam sunt in quibus nascitur caro addita z quedām in quibus non nascitur illud. Et illa in quibus generatur caro addita sunt illa in quibus fit festinatio nascentie carnis ante mundificationem. Et illa in quibus nō nascitur illud sunt illa in quib9 nō nascit caro nisi post mūdificationem. Quare aduertite ne multū in humectando pcedatis. Ex quo patēt ipsius remedia cū causaz egritudinis habuerimus q tm maiorē vel minorem ipsius elationē: z pinguedinē in siccitate aut corrosione corroborantur. Cum aliqñ vidimus ipsam pinguedinez ceteris remedijs abhominatam cauteriū actuale poposcisse. Qō si vnq; vobis acciderit z remedia leuia non contulerint qualia sunt vnguentum apostoloz egyptiacum puluis mei magistri z alumen combustum ne terreamini candenti ferro eandem desiccare qō si hanc operationem feceritis et escara superinducta fuerit remoueatur sicut dictum est cum de apostemate dicebamus. deinde ad curam vlceris reuertemini.

Causa addite carnis

Nota de pinguedine.

At si in vlcere obstracosa labia afsuerint q pfolidationē impediant: tota vos cura suscipiat vt illa idemoliamini nulla interposita diecula. Qñ si aliter facere tētaremus irritus qdē labor nos celeris curōnis auidos frustraret sicq; pcipiēdū tps post ponerem9. Igit ne tps frustra dimittat ad ipsa amputāda accedam9. Amputabit eq̄dē labia obstracosa pedetēti nullog doloris pconio excitato si pluerē hūc immediate ordinarū apposueritis. Qm in vlcere nūq; debem9 vt ait Aui. dolorē pmouere nisi coacti sicuti in hmōi cura cui cū leuia medicamina non cōtulerint ad fortiora erit trāsigēdū qm bñ cognouerat sicut prudens sagaxq; artifex quoddam gen9 hoim fore ad humane vite excidiū vēturuz. Qō eodē magisterio gloriaret nullā habiturū canonicā regularēq; rōnem qua infirmos doloreż ppessuros leuigaret atq; animaret ad id fortiter virili terq; tolerādū. Sed tm illā pestiferā letalēq; vocē seruaturuz quā nra hac tēpestate sophismatici medici in puerbiū redegerūt scz miti facilīq; medico vuln9 vermiculascere. At si ignara medicoruz immanitas esset curōnis cā. Loquor de immanitate quā ignari medici in vnoquoq; puulo furūculo vt doceti practicive habeant oi industria phucataq; diligētia exercent. Et nō de illa sermocinatur ad quā coacti nō solū regulis z autenticis medicoz canonib9: sed etiā z nectareis melli tisq; poetaz pstasiōib9 inducimur. Utq; pcipimur ab illo facūdo delectabiliq; Ouidio dicēti imedicabile vuln9 ense recidēdū est ne pars sincera trahat. Ad qō hercle ppetrādum adhuc trudimur ab aq̄nati. Iuuenali satyrica sua pstasiōe ne forte a marcido putridoue mēbro cetera pspiciant sincera vitiet. Uuaq; pspecta liuoze ducit ab vua. Necnō adest ille amenissimus omniūq; poetaz doctissim9 Uirgili9 q̄ ferro etiaz cām cōpescēdā asserens dicit. Cōtinuo culpā ferro compesce priusq; dira p incautū serpant cōtagia vulgus. Quare cuz in hmōi opationē inciderit: forti immittiq; alo pro infirmi salute oia q̄ ad illā cōsequuntur opamini. Qō si feceritis nō immitis indomitiq; animi sz misericordis (qñ vite hois inuasidi suffragia auriliaq; attuleritis) appellatiōes nullo luidorū liuore maculatas sortiremini. Satz hercle a ppositonr9 ignauia medicoz sum9 duiati z fere merito. Quisnam istoruz ignauiā inscitiāq; tā fortiter ferret vt aliqñ nō excādescat? Cū q̄tidie ab eisdē maleficijs irriteť eo q boni nō possunt bñ vinere adeo doctis omni conamine olve animi pacitate isidiātur. Dimissa hec mō faciant ne videar velle maledicere cū iaz ab isto dicendi genere lōge nostra abhoreat institutio. Sed magis aueat pulucrem componere quem labijs obstracosis imponetis. Cuius quidem talis est nostra descriptio. Rō. mirabolani citrini. ʒ. ß. coralloruz rubeorum. ʒ. ß. gallarum nō pforatarum. ʒ. ſ. sanguinis dra-

Puluis coralloruz rosinus

cōis terre sigillate ceruse.añ. ʒ.ij.flo.eris.ʒ.ij.aluminis ꝓbusti.ʒ.ſ.sarcocolle mirrhe turis mastices añ.ʒ.ſ.ſ.misce.et fiat pulus subtilissim⁹ sup quē vn guētū q ordinauim⁹ i cura vlceris sanios frigidi ponetʒ appellatū basilicū nr̄e itētionis. Sic erit ꝓcedēdū donec remoueat illa obstracositas.qua ꝯo remota curaī vlc⁹ sicut supradictū ē. Sinaūt puluis paꝛ pp sui debilitatē videaī ꝓficere: ita q cum illo speres nō posse imputari ad fortiora remedia erit ꝓmeandū. Quoꝛ istō ē primū.℞.olei rosati.ʒ.iij. pigueding crastrati.ʒ.ij. medulle crutiū vacc.ʒ.ſ.aq i aq fuerit sublimatū liquefactū.ʒ.ſ.bulliāt ola sīt paulati vsq ad aq ꝓsūptionē deiq addaī ceruse.ʒ.ſ.r uteꝛ bulliāt paꝛ r postea auferaī ab igne r spatula tādiu agitet donec ꝓgelescāt q i petiola sup vlc⁹ collocāda distēdet r fortasse cuz isto ꝓficietis. Si ꝯo adhuc istare remotiōi ꝓseuerabūt istō alio sine vlla tpis iter capedie i man⁹ vras victoriā reportabit. Ueꝛ erit pri⁹ ad monēdū ne in locis neruosis supponaī. Ne forte cū victoriā spaueritis i seruitute icidatis Sicut accidit mihi cū primum bellū inire volui cū q̄dā mulie re q vlc⁹ obstracosū i pede patiebaī qō nūq potui ipm ide urcere ꝛ alīq nūcq ꝓfuisset nisi ductore ha nimiū audacē i pugnādo ꝓfle voluissent. Qui nō victoriā ſʒ lata nr̄i bōi nois cō militōib⁹ strāgē attulit. Uerū si necessitate aliq ad id trudemini ꝓmittite pri⁹ vr̄ez corꝓis eūationē ac ēt vtimini nuche ꝓfortatione. Ut si forte siccarīq fumi ad ipaꝛ eleuarentur q vl spasmū vl appoplexiā facere meditarenī valeat(hac prima coroboratione fcā) eos fugaī ac sparger nīlo illato nocumēto. Quo fcō ad locale deueniaī qō tale ē.℞.ceruse minū sublimati.añ.ʒ.iij.misce.et fiat puluʒ subtilissim⁹ de q tm vlceri isparger ēptū ptē remouēdā valeat salire q statim copiat istō ēp'm qō maxime faciet ad dolorē mitigādū r escarā remouēdā.℞.fol.mal.viol. r lactucaꝛ.añ.M.j.bul.sīt in brodio carnis castrati deiq pistenī:cui pistature addaī sarcocolle li.ß.olei rosa.ꝓpleti.ʒ.ij. butiri.ʒ.iij.vitella duoꝛ vl triū ouoꝛ r fiat ēp'm cū q ꝓcedaī donec escara q ibi fuerit removeaī. Qua abscissa curā ipsam pseq̄mini digerēdo r abstergēdo r finaī r carnādo sicuti dictū fuit cū de vulnere dicebaī. Hoc deniq mō faciendo hisq̄ auxiliīs victoriā acq̄retis:sicq̄ famā r gloriā cū pecunia augmētabitis. Qñ igīt habetʒ labioꝛ curōnē i obstracosoꝛ accedam⁹ ad dolorē euitandum. Qui q̄dē tm hz ferocitatis atq immanitatis vt nō solū vlceribus curationē verū etiā r virtutib⁹ alalib⁹ r spūalib⁹ opationē interdicat q̄re merito de ipso nunc loquamur.

Quoniā dolor est veluti vēnosa attrahēs materiam ad locum Authores sp i eo sedādo maximā adhibuere diligētiā aladuertentes sint homara q ide possent scaturire sicut ꝓtutis ꝓsternatio r spirituū ōfectio necnō neruoꝛ contractio. Que ola in vna q corporis humani egritudine humani egritudine verēda sūt et periculosa. Quare vt ista (si euenerint) canonice euitarent duplicē dolorīs cām edidere. Quaruz vnā esse dixere ꝓtinui solonē. Alterā q̄litatiz corpis partū alteratiōez sicuī Gal. re tulit dicens. Dolores fim quez incūbūt locū aut solutiōe cōtinui aut subitas alteratōes ostēdūt. Soluiī igiī cōtinuitas q tripliciter scz incisiōe corrosione fractura r tēsiōe. i. apanōe. Alteraī ꝯo substātia caliditate r friditate siccitate r hūiditate. Cōsiderate ffes q sint vsl diligentia i doloris causis inueniēdis p corporis humani cōseruatione cui vt positis ad miniculari hec mente a vobis teneātur vt reminiscamini causas doloris ex solutione instigati si vultis illius fieri correctores et vr̄i animi ac curōnis cōpotes. Nā si ex incisione vt fit in vulneribꝰ emerserit dolor erit sedād⁹ facta pri⁹ sutura et curata oleo calido omphācino in vulneris circuitu illinito. et hoc nō semel nō bis sed p doloris exigentia faciēdū donec magna ex parte sedeī. Si ꝯo ex corrosione insurrexerit q p priū est vlceris accidēs dz ipe remoueri si volum⁹ ipm finez ꝓsecq. Ueꝛ isti⁹ rei cā pōt eē duplex ꝓpria. s. r depēdēs. Prꝛopria est ipsi⁹ carnis malignitas q̄ nr̄i appellāt ꝓprietatez occultā. Depēdens vero cā sūt hūores q cū ad ꝓiectam venerint corrosionē faciūt. Uelut ē humor colericꝰ falso flegmati admixt⁹. Et ista q̄dem indiget cuōne cū cassia māna aut diacatholicone. Illa ꝯo temone alio regēda est ꝓfortādo vlceris circūferētiā defensiuo ꝓplexionē. carnis fouente r in vlcere spargendo puluerē carnis male remotiuū mei magr̄i qui r precipitatus dicīt:cui⁹ recepta r cōficiēdi mod⁹ in fine ponet. At si ex fractura exierit istauratione cōprimeī cū recta illi⁹ mēbri positiōe. Nā ꝛ bñ fractura adequareī tñ inepta locatione facta disglutinareī. Quo fiet ossis instauratio potestis tot libros lectitare cū sint tali munere cumulate referti. Preſertim quē magr̄ me⁹ nuperrime edidit totius artis medice repletū. Sinaūt extēsiōe alterei quā apa ipi dixim⁹ mollitiua medicamina maxime ad illi⁹ materiei ꝓparationez vt exeat faciēt q ia dicta sunt cū de apatibus meminerim⁹. Quo si eis indigeritis recurratʒ ad quod etiā nos ab Aui. impellimur dicenti et vehementia doloris facit nos indigere medicamine mollitiuo. Ueꝛ em ꝯo fratres si ex substātie alteratiōe increuerit illi⁹ rei ꝓtrario decrescet. Uerbi gratia. Si nimiū in caliditate vlcus distēperareī qō rubedo in vlceris circuitu atte stanī vnguento frigido tēperabitur. Si ad frigiditatem ipsa substātia sese subripuerit vnguentum rasinū aut ei si mile a vobis cū rectificandi intētiones seruaueritis compositum ad suā qualitatē abiget. Si vero siccitate quadā irascereī hūmiditate vobis amicabit. Que quidem humiditas includatur in vnguentis que vlceri applicanda sunt. At si humiditate plecteretur siccitate a noxijs liberabitur que in vnguentis

aut pulueris seu in emplis reperiet. Hoc denicz mõ operãdo totũ dolorẽ q̃ cretus sit ab vna qualitate alterã excrescente demoliemur. Sicz pprijs medicaminib⁹ humane vite suffragabimur. Q̃ñ pprias egritudines z causas attingemus. Nec ibimus p mendicata suffragia vticz faciunt isti emperici q̃ se practicos p̃fitent z q̃d sit ipa practica penitus ignorãt. Naz e q̃ ipsi faciunt z pueri faciũt. Qui cũ velit ludere sibi scopũ figũt a q̃ pax distãt clausi oculos binda ter quaterqz se in pedes circumuoluunt. Quo facto ire statuunt ad finem qõ cũ credãt attingere lõge aberrant licet in principio paruz distent. Qõ idẽ accidit istis practicis qui tempora egritudinũ z substantie qualitates causasqz nesciãt distinguere ac etiã vnguẽ totũ p̃prietates. Velut ille qui pre se ferebat practicũ maiestate quadã verborũ cũ interrogaretur a meo compatre Quãgelista qualis esset qualitatis vnguentũ miniacũ? inconsiderate respõdit calefactiuũ quidem digna homine practico. Quare hortor vos oẽs ne corpore quodam ignauie aut desidie afficiamini vt nõ studeatz z simplicium at compositorum naturis cognoscendis. Qõ si forte vobis acciderit nõ mẽdici sed artis medice medici nomen induemini. Intellexistis modo doloris causas z illi⁹ ẽuationes. Pergamus igit ad ꝓ postematis emendationẽ sz aut accidẽtiũ vlceris narratoꝛ

Deries expostulat.

De apate nihil esset dicendũ cũ iã abũde dictũ sit q̃ñ de apostematib⁹ loq̃bamur. Verum ne videar deserere q̃ hac valitudine ꝓdire tur paululum adhuc commentabimur vt illis que ibi dicta sunt aliquid addam⁹. Cũ ergo aliq̃ vlcus ab ista egritudine detineret ne ad saniem quiret peruenire ab ea ipm eximere debetis auxilijs q̃ apostematibus appropriatum⁹. At si illis minime cõtẽtaremini isto vtamini in quo tñ vtilitatis inuenietis q̃ nõ parũ certe admirabimini. Verũ hoc maxime cõsiderabitis nũq̃d frigido an calido apate vlcus ipm fatigabitur. Naz si calido vexaret alio cõficiẽdi modo mdigetis q̃ si a frigido coriperetur. Calido existẽte apate istud applicabitis. ℞. foliorum maluarũ et violarum añ. M. ij. fabarum decorticatarum lib. ij. bulliant in aqua simul omnia donec bene fabe decoquẽdo macerent quo facto pistent z si quid olei esset addendũ parum addetur olei rosati omphancini deinde distendatur apostemati super ponendũ quod erit doloris sedatiuum et materierũ resolutiuũ. At si frigido vlcus apostemate distraheret idẽ emplastrum componetis verum alia decoctione quam ea que modo dicta est. ℞. foliorum maluarum. M. ij. fabarum decorticatarum lib. ij. lixiuij barbitõsorũ. q. s. vt bñ decoquantur que decocte pistentur et loco applicentur. Nam que operabitur satis cõgrua vestre intentiõi erit. Sz attẽdite queso fratres mei Abstemi quod istũ emplastrũ in operando rectificabit ẽm q̃ lixiuij erit maioris vt minoris acuitatis. Hoc denicz mõ faciẽdo sine imponetis egritudini de qua satis dictũ est si ista inseretis illis que de apatibus dicta sunt quare nunc sermonẽ de duritie exigamus.

Optimus q̃sq̃ medic⁹ mi Abstemi dũ bñ rectecz curare voluerit bipartitã sibi intentionẽ statuit. Quarũ vnã preseruatiuã Alterã curatiuã notare lz. Istaz prima aucupat cãs egritudinis. Scõa q̃dẽ effectũ illius cause interci pere seu destruere machinatur. Ut ergo cãs remouere z effectũ impedire nra indagine valeamus dicamus quot sint duritie causeyt ipsa si aliq̃n ocupuerit emergere nris medicaminib⁹ oppimet. Cũ ergo attica eloquẽtia lectitarẽ sensim in q̃ntũ galeni ỏ simplici medicina lapsy sum vbi tres duritiei cãs eũdẽ ponere cõnotaui. Aut eñ accidere ait a nimia siccitate. Aut a ogelatione. Aut a repletiõe. Si vero a nimia siccitate cõponet humectando ipsam destruetis. Et hoc faciẽdũ est cum emplis vnguẽtis aut embrocationibus sicut ipse Auic. facit. Sunt herele embrocationes aqua calida aut brodiũ carnis arietine ẽpta sunt oia q̃ ad maturationẽ apata ducũt que dicta sunt in cura apatũ. Unguenta vero sunt vnguẽtũ de mucillaginibus z aliq̃n triafarmacũ lz dinus istỏ in hmõi egritudine opet tñ nũq̃ ipsum humectare vidi ego vero credo dinũ posuisse vnguẽtũ triafarmacũ in duritie ex ogelatiõe facta. Q̃ñ virtutẽ hz incidẽdi q̃ñ cũ aceto cõficit q̃ maxime ad humoris viscosi incisionẽ facit. Si a repletiõe resultaret (vticz accidit aliq̃n apatibus) euacuatio ipsam sanabit vt diuinus hypo. ait. Quecũcz egritudines fiunt ex repletiõe inanitio sanat eas. Et si forte velletis ipsam resoluere aliquo prius p vos remolleſcat medicamine mollitiuo deinde resolutiuo exalescat. Si iterũ videret siliceſcere iterum mollitiuo matureſcat vt ait Aui. in li. j. c. de medicationib⁹ apatũ quã remollitã sequit resolutio. Mollitiua habetis in tractatu de apatibus. Ibidẽcz inuenietis maxime emplm de melliloto cũ sapa z lixiuio ꝓfectũ aut q̃ de fabis z maluaz foliys cũ lixiuio decoximus cũ de apate vlceris loquebamur. Ceterum hoc vos ignorare nõ opz. s. tertiam durici speciẽ vlceri nõ accidere sz due ptime dicte vlcera molestãt Que si nõ rectificanẽ vt dictũ ẽ collaqueenẽ z curent vt labia vlceris obstracosa curauimus.

De corrosiõe ni dictum esset cum dolorẽ tẽperabam⁹ plenũ ipsius sermonem cõtexere proculdubio aggrediremur. Cum sit accidens longe aliys molestiuis. Verum quia ibi remedis nõ posuimus hic paululũ etiam illius rationes computabimus. Cum corrodens illum esse arbitremur quod acuitate quam in se retinet humidum membri resolvit consumit z desiccat. Quo certe resoluto substantia carnis minuitur et vlceratur. Cuius rei causam duplicẽ statuimus. scz propriã z dependẽtẽ: propriam

dixim⁹ esse carnis malignitatē quā medici ꝓprietatē occultam noiauere. Pro cuius remotione mēbri ꝓpone cōsiderare opz vt illa defensiuis z linimētis z vngūctis tēperetis z cozrigatis. Que talia potest is sm vestrā intētionē curatiuā cōponere quale est illud q̄ ad infirmi pplexionē z egritudinis intentionem cōposui. ℞. olei mirtini olei ros. olei viol. añ. ℥. ſ. ß. boliarmeni terresigillate sanguinis draconis añ. ʒ. ij. acacie ʒ. iij. pulueris rosar⁹ mirtillor⁹ nucū cupressi añ. ʒ. ſ. ß. cere albe. ℥. ß. misce. z fiat linimētum quo vtimini in vlceris circuitu z in ipso vlcere. vez si caro mala cura impediret iste puluis superspargat quo vlcer⁹ malignitas ꝓtinus rectificabit. ℞. mirabolani citrini terresigillate ceruse añ. ʒ. ij. tucie ꝓparate. ʒ. ſ. ß. sanguinis draconis. ℥. ij. aluminis ꝓbusti. ʒ. ß. misce. z fiat puluis subtilis quē postea in vlcere insparsum tegetis eodē linimēto in petiola distēso aut vngūcto albo vel vngūcto de minio. Cām ꝙ dependētē intelligimus cām antecedētē humorē. ſ. colericū salso flegmati admixtū q̄ cū ad ꝓximū cta defluxerit corrosionē facit. Et ꝓ eius curatione bifidā intentionē ordinauimus. Pars cui⁹ altera humorē fluētē reprimet. Altera vero defluxū emēdabit Reprimet hercle humorē labentē casse exhibitio cū diacaptolicone aut māna. Emēdabit hūor⁹ fluxū linimēti administratio z pulueris quē mō ordinabim⁹ Uez sup pulueri⁹ hoc vngūctū Ungm̄ applicabitis. ℞. olei mirti. olei rosa. olei vio. añ. ℥. ij. pinguedinis castrati. ℥. iij. sepi hircini. ℥. ſ. ß. succi cauliū. ℥. iij. bulliāt sm̄ul vsq; ad succi desiccationez cui addent postea minū. ʒ. iij. ceruse. ʒ. iij. litargirij. ʒ. ij. z bulliāt donec acquirāt colorē nigrum z semp spatumine agitabitis ne fiat mineraliū adustio in fundo aheni. Quo facto addent tereb. ℥. ſ. cere noue. ℥. vſ. z fiat vngm̄ inter durū z molle ad formā ceroti q̄ etiā cicatricē producet: sic ergo faciēdo tāti certaminis eritis victores.

Subsequit hūc sermonē mi Francisce q̄ de corrosiōe dictus est putrefactiōis sermocinatio. Cui⁹ ꝺscriptionē tibi mō tuiscz socijs recitare mus. Quā cause q̄ illi⁹ sceleris ꝓpagatrix erit accōmodabitis vt valeatis egritudinē certificare. Est em̄ putrefactiēs qō corrūpit vel impedit aut prohibet spiritū in mēbro existentē complexionemcz ꝺfendens. Quo quidē corrupto aut ꝓhibito humiditas illius particule minime regulatur quare putrefit vt ait Ari. quarto metheorozū humiditas z caliditas humiditatē nō regēs sunt cause aduentu ꝓtio putrefactiōis q̄ me hercule triplicē cām habere visa est. Quarū vna corrūpit vitalē spm̄ debitā ipsius euentationē detinendo veluti sunt narcotica stupefaciētia vt opium z recussiua nimiū frigida z sūlia. Illa vero q̄ impedit sunt humores grossi viscosi frigidi q̄ sua viscositate z multitudine spūi meat⁹ impedit. At illa que prohibet sunt cause primitiue vt plurimum sicut contusio percussio et nimia ligature constrictio que mēbrū mortificat transitū spiritui ꝓhibendo. Qō ego vidi cuidam optimo viro accidere in hospitali sctē Marie ꝓsolatiōis. Erat ille sacrista patiebaturcz pustulā in pede dextro inter medium z Casus annularem digitū. Quā cum ille quē scitis perforauisset tm̄ inde sanguinis fluebat q̄ syncopim timebat futurā. Ob idcz ad maximā ligādi mēbri ꝓstrictionez venit qn̄ illi alia igenia sanguinis cōpescēdi deerāt q̄ mēbrū mortificauit. Ex quo mortuus est infirmus triduo post incisionem. Quare vobis cauere nūc expedit ne in hmōi facin⁹ incidatis vſa negligētia aut carnificū noia induamini q̄bus ille nō spoliabat ab olb⁹ tāti scelerīs accusatus. Et iccirco b̄nos pēsiculaminor qn̄ putrefaciēs dupliciter cōsiderari pōt. Pro vero mō vt disponit ad putrefactionē. Alio quidē mō vt iā putredo inducta est. Si viro ꝓbo mō ipsam ꝓplabimini ad cōtrariū causaz q̄dicte sunt reuertimini. Iurta illud hipocratis q̄cunq; egritudines fiunt ex repletiōe inanitio erit illaz sanatio. Quo facto statim effect⁹ ipe dicet vt inquit Ari. remota cā remouebit effectus illius cause. Uerū si scīo mō putredinē circūspexeritis duo quidem oculi quos galen⁹ medico retribuit accurate teneant. Quoz dexter cām putredinis. Sinister autē putredinē inspiciat. Cetez dexter oculus ꝓpt̄ illi⁹ causse vtetur. Sinister vero vngūtaz emplastra putridum rectificantia administrabit q̄ talia erunt. ℞. florīs eris aluminis roche mellis añ. partes equales accti parū z ad ignē tādiu detineat donec cōmutet quo postea vtiminor sup q̄ istud empt̄m distēdetis. ℞. farine ordei fabarū lupinoz añ. li. ß. lixiuij barbitonsoris. q. ß. z bulliāt ad ignē donec admodū paste misceāt q̄ i petiola adquabitis. At si in tm̄ ipsa putredo creuerit q̄ ab egyptiaco parū equalibus facto nō remouet istud sciabitis q̄ ꝓfecto putridum demolie. ℞. mellis. ℥. ij. aluminis roche florīs eris añ. ℥. ß. sublima. ʒ. ij. z ad ignē ola simul incorporent donec bene decoquant z putrido suppurat cū eodē empl̄o. Uez si escara inducta fuerit remoueat digestiuo ex tereb. z vitellis ouorū cōpositō aut butiro z emplastris sicut diximus in cura apātū q̄ cauterio potētiali ꝓtinus. Qua ꝙ remota sicut vulnera ipsum vlcus cureꝝ sicz habebitis putridi vel putredinis rectificationē. Pergamus igit quando ita subsequitur ad os corruptum emendandum.

Assinuamus deinceps mi iucūdissime Juli vosz ceteri fratres emendationē ossis corrupti q̄ quidē cognoscēdū ꝓpria hz signa. ſ. exteriora interioraq;. Exteriora erunt habes caro z flaccida vt Auī. in. c. de vētositate spine recitat. Interiora dico que oculis nō cernunt sed specillo indigātur. Nā si quis specillo hoc intime scrutaret nō occultam ossis corrosionē sed verū ipsi⁹ diminutionem specularet. Quare si ipsam inuētā emēdare curare cz voluerimus duo añ oia ꝓsiderabimus que ad ipsius curationē

et infamiã fugiẽdã attinebũt. Effugiem⁹ nostrũ q̃dẽ dedec⁹ si capita magnoꝝ ossium corrupta ꝛ iũcturaꝝ deuiabim⁹. Nã si i hmõi particulis opare mur ꝓpter magnoꝝ neruoꝝ colligãtiã aut chordaꝝ siue capita musculoꝝ olo a spasmo aut ali quo alio accidente quo fortasse dedecorabimur tuti securiq̃ nõ erim⁹. Qõ ibidẽ Aui. describit que lectitare poteritis si idipz vobis cõplacuerit. Curabim⁹ equidẽ (cũ piculosa loca declinabim⁹) ossis corruptionez aut alterationẽ q̃ i focilib⁹ vel i medio adiutoriꝝ fuerit administrãdo q̃ magis ꝯgrua videbũtur. Erũt medi⁹ fidi⁹ ꝯgrua ad ossis corruptionẽ et alterationẽ ferramẽtoꝝ genera que raspatoria et trapena dicunt. Aut alia ferramẽta ad hanc operationẽ exercendam accõmodata. Et vnguentũ etiã egiptiacum descriptione Aui. factũ satis erit opportunũ ad hoc ipm obtinẽdũ. Uerũ aliquãtulo remissius operabit q̃ si cauterio actuali cremaretur. Ego vero semper vsus sum cum in talismodi operationem inciderim cauteriꝭ acutalibus quoniam membrum confortant ꝛ rectiũ cãt. Quo rũ vnum hãc figu ram habebat. Alteꝝ vo ad hãc formã erat ꝓstatũ At primũ vulgo or buctõe qm̃ caput hz ad buctonis siꝭitudinẽ. Uerꝝ ps eꝭlis erit q̃ ossi adurẽdo iherebit sz hac eq̃dẽ diligẽtia fungi soleo añ q̃ os aduram habeo vnũ ferꝝ digitali simile ad hãc siꝭitudinez formatũ i medio sui hns forazmen ꝓ quod cauteriũ os cauterizaturum iniscitur ne caro ab igne aduratur ꝛ illo vtor i osse plano. Secũdũ q̃ppe oz cauteriũ pũctuale q̃ hercle opoz in osse corrupto ꝛ pforato. Sũtq̃ alia ferramẽtoꝝ gña q̃ secũdũ quã eritis operã facturi ꝓfabũtur q̃bus vti poteritis ad ossis corruptionẽ arcẽdã. Que nẽpe duplicẽ cãm retinet afectẽdẽ. scz et primitiuã. Quarũ afectẽs erit deterior qm̃ os ipsum corrũpetur anq̃ carnis fieret putrefactio. Eruntq̃ humores corrupti ad os defluẽtes et id corrodentes q̃ certe corruptio ab Auicẽna vẽtositas spine nominat. Quo ipa curanda erit atq̃ cognoscenda ab eodẽ qui specialẽ sermonẽ de ea ꝓposuit docebimini qñ ipam curare nõ intendim⁹ eo qꝛ lõgi⁹ distrahe remur cũ in ipa curãda nõ vna intentio implicet. Est q̃dez cã primitiua q̃nq̃ ab extrinseco euenisset siue incisio siue ꝓfusio aeris alteratio nõ q̃ aer alteretur sz q̃ ex aere os inficiat vel vngnẽtoꝝ administratio extiterint. Et iccirco cõsiderate nã quid vlc⁹ a vulnere an ab apate ortum habuerit ob idq̃ ad ossis corrupti cãm supputando deuenirem⁹ qm̃ si ab apate fuerit erũt cã hũores q̃ os corruperũt. Nã a vulnere cã fuit aut aerꝭ alteratio vl vngnẽtoꝝ administratio. Et si a vulnere an os incisus fuerit totũ an diminutũ aut aliq̃d frustũ ossis inde vt extractũ sit. Nã mltũ ꝛtereſſet vi ne an ex nã ipa expellerẽt. Nã si vi ẽmeret fistulã timeremus vt ait Aui. in eodẽ. c. ẽ vẽ tositate spine. Qõ si suapte natura vomeret a vulnere illũ nõ timeremus. Quare si oẽs istas particularitates scire ꝯpicitis plegite Aui. vbi ota ista q̃ dicta sunt colligetis ꝓ vri animi satisfactiõe. Hec em dicta sint ꝓ osse corrupto. Quare cũ tẽpus ita breue sit nobis determinatũ ad subsequentia pergamus.

De varicib⁹.

Est at vt de varicib⁹ dicamus que sunt vene in tibijs replete sanguine melancolico generato aut ex splenis opillatione: aut ex epati debilitate: aut ex nimia regiminis comestiõe ad humorem melancolicũ gñandũ ꝓclini: aut ex nimia añ reges astatiõe sicuti astant palatini vel pedum fatigatione: aut erunosa ponderuz gestione vt bauli faciũt. Que curande lz factu asperum difficileq̃ sit tres statuunt sibi intentiones. Quarum ꝓma est. Regiminis ordinatio. Scõa humoris purgatio. Tertia localiũ administratio. Erit itaq̃ regimẽ illud q̃s abhorreat omnib⁹ melancoliã generantib⁹ vt carnes sunt bouine bubaline vaccine salite etiã ꝓhibende sunt nec nõ legumina quãtum possibile sit caules ꝛ caseus salitus vinũ etiã rubeũ grossum in isto casu aspernẽdum est ꝛ cetera id gen⁹ purgabim⁹ humores si q̃ melãcolie ꝓferunt exhibebim⁹ q̃s fiet flõnia digestiuis et poticnibus. Fit flobothomia ex basilica q̃ fit cum foramine largo vt sanguis grossus possit exire. Uerum vt facilius hoc fieri possit opere ꝓcium erat infirmũ Flõia. Syrupus di aliquantulum elaborare vt fiat festiu⁹ humorum cõmixtio. Quam flobothomiaz sequantur sirupi de laratinum. timo de optimo de fumoterre

euacuando postea cum pillulis de fumoterre ꝛ pillulis idis q̃ omnia vos dosabitis melius ꝓ infirmi exigentia quam ego corundem reminiscar. Hec quantum ad materiam antecedentẽ dicta sint quam si recte curare volueritis ad curã istius egritudinis principalem intentionez accommodabitis. Hic vero de localibus ꝛ materiei coniuncte curatione agamus. Cumq̃ igit varices curare volueritis premissa vniuersali purgatione ad particularem intentionem descendite que tres i se retinet cõsiderationes. Quarũ prima de fluentem prohibet materiam. Secunda fluxuz remouet. Tertia membrum confortat venas stringendo ꝛ coagulatũ sanguinem resoluendo ꝛ corminãdo. Defectus. Prohibebitis materiã fluere si defensiuis applicabitis sub genu quod est tale. Rx. boliarmeni argille. aã. ʒ. iiij. sanguinis dracõis. ℥. ß. terre sigillate. ʒ. iij. pulueriz entur omnia subtiliter et incorporentur cum duobus albuminibus ouorum ꝛ olei mirtini. ℥. ß. et ponatur sub genu et cum petia ligetur ligatura nec nimis fortis ne membrum mortificetur quod esset prius priori aut nec nimis larga quoniam non constringeret nec sanguinem prohiberet quin descenderet. Sed sit ligatura intertrãsq̃ que possit et vitare sanguinem et membrum non mortificare. Quo facto sequenti die venam que super cauiculam aperabit flobothomabitis faciẽdo foramen latum vt sanguis grossus possit facilius exire. Facto igitur foramine manibus tibiam demulgeatis a defen-

sſuo deorsum descēdēdo vt totꝰ sanguis q̄ invalecibꝰ detineba tur exeat aut saltē p maiori pte a tibia q̄ erit aqua calida prius hūectāda ꝛex primar. Exausto itaq; sanguine ꝛ vena obturata tibiā totā ēplastrabitis ꝫ sequē ti emplo. ℞. camomille mellilo ti ab sūtꝫ ij añ. M. vj. mirtillorꝫ rosarū rubeaꝝ. añ. M. iij. nucū cupſſi. nu. xx. acatie. ℥. iij. furfu ris. M. iiij. farine fabarū farie lupinorꝫ. añ. li. j. ſ. pistāda pistē tur ſubtiliter ꝛ bul. ſiꝫ cū sapa ꝛ lixiuio barbitonſoris in q̄ fue rint decocte tamarices taꝝ barbassus apiū ꝛ radices cappar ꝛ tādiu ferueāt donec acq̄rāt for mā paste miscēdo parum aceti bōi vt ꝫtutē habeat icidēdi cū q̄ totā tibiā iuolueritis: ꝫ ꝫ q̄ dē epl (vt pz ꝑsiderāti i gredi ētia) ꝫtutē desiccādi ꝑfortādi re soluēdi ꝛ incidēdi: q̄bꝰ oibꝰ idi gemꝰ p cura istiꝰ molestē egri tudis ꝫ deniq; mō faciēdo curā finieris. Uel ſi dēſtiuū icepit desiccari ꝛ dolorē instigare ipz ꝓmutabitis ꝓcipiēdo spyr infir mus teneat tibiā in lecto situa tā ꝛ eminētē ne sāguis dēcēdat si cupit sanari. Nā vulgo dici solet gāba al lecto ꝛ brazo al pe cto ꝛ cū sanꝰ aliquātulū fuerit itez iubebitz purgari. Nā picu lū cēt ne hydropicꝰ aut physicꝰ vl maniacꝰ euaderet. Qm̄ mā q̄ solita erat descedere detinere q̄ talia hz añta ꝓmouere ꝛ ꝓdu cere ueta illud diuini hypocra tis. Emorroides sanari ātiq; si nō vna fuerit relicta priculū eēt fieri hydropē aut prisicum aut maniā ꝛ albi. Maniacis emoz roidibꝰ aut varicibꝰ inatis ma nie solutio fit. Quare si ex illaꝝ ꝓuocatiōe mania soluꝫ ꝫ illa-

Nota hoc emplz

Ad ſgium.

rum cōstitutio est cā manie. vū hr̄ apud Ari. in locis. Cuiꝰ ad esse bonum est illiꝰ ab eē malū est. Esse ideo vt oia ista euite mus purgabit̄ paries ſi ngulis mēſibus cū humorem melanco licū educētibus. Suntq; alia i genia q̄ venam ligant ꝛ icidūt q̄ non tango tum ꝓp ſeuitiam ꝛ credulitatem ꝛ periculū infir mi tum etiam q̄ ea nunq; alias opatus sum nec operabor quan do modus ille tutus mihi non videtur.

De rotū ditate aūt ulceris nihil dici mꝰ qñ mathema tice disciplineſa tis incubuistis in q̄ q̄dē vt mihi vi detur non parum ꝑfecistis qm̄ facile scitis triungulos erigere lineam secare: circulos diurde re ꝛ ſi oporteret eosdem q̄drare licet adhuc circuli quadraptura non fuerit innenta. Uerum ſi ipsaz diametraliter diuideritis cādenti ferro aut nouacula dū incidenti circuitionem villoruz destruetis. Que maxima est cō solidationis prohibitio. Sicq; obuiabitis circuitioni quo fa cto potestis vel curam inciſiōis aut combustiōis cum cauterio facte prosequi vel ꝫ q̄ fueritis operati. Quare accedamus ad capita ulcerū curanda quando ab accidentibus que nobis cu ram impediunt ſumus abſolu ti: et primo agamꝰ de ulcere ve rulento.

Solent enim uero qui humani corpis curā ſuſceperūt cām egri tudinis ſedule inda gare: indagatam q̄ abſcindere vt facilꝰ esset curā-

di onus

dionꝰ. Quare nos ne ab illoz inſtituto aberremus: cās ulcerz virulēti priꝰ dicamꝰ: deinde in tentiones ordinemus. Sunt q̄ dem cauſe ulceris virulēti hu mores colerici feti cū flegmatz ſalſi admixtione acuti. Qui ꝓp adustionē quādā virulentiā ac quirunt. Cum virus nō genere tur vt dicit Aui. niſi ex ſubtili tate humorū aquoſorū et ipſo ruz calido. Generant aūt a ma lo vite regimine. Idcirco añ̄ ad ꝓſūctā cām deſcēdamus in tentiones cōſtituamꝰ vt in illis regimen quoq; rectificetur que me hercle numero quinq; erūt. Quarū pria est vitā ordinare. Secūda corpus purgare. Ter tia humorum fluxuz ꝓhibere Quarta defluxos humores de ſiccare. Quinta ulcus cōſolida re et membrū cōfortare. Cōple bit ordine q̄dem prima ſi acria pōtica ſalita ꝛ calida oia ſicut cinamomū piper zinziber que ſanguinē possūt alterare in cali ditē et adustionē ꝓhibebitis. Ceteraq; ſanguinē regētia pro pinabitz vt borazines lactucas in brodio pulli decoctas. Nam brodiū pulli humores adequat virtutem rectificat cōplexionē cōſeruat. hec igitur dicta ſunt exempli gratia vt inde vos ad alia ꝓhibenda atq; eligenda deueniatis. Purgabitis enim vero egroti corꝓ ſi que colerā cum flegmate educentia exhi bebitis ſicuti ſunt electuariam de ſucco roſaꝝ aut electuarium ſolutiuū vel cū diaſinicone aut ali q̄ alio pharmaco cādē virtu tē habenti. Prohibebitis fluxū humorū ſi facta vniuerſali pur gatione defenſiuum applicabi tis in ulceris circuitu per quatuor digitos aut plusminusve eo ſm̄ q̄ magis cōgruere ꝓ il lorū obūce viſum fuerit. Qō cō ficietur boliarmeni et ſangui nis draconis. añ. ℥. ß. farine fa barum. ℥. ſ. pulueris mirtillorū roſarum. añ. ℥. iij. olei mirtini. ℥. iij. ſucci ſempyne. ℥. ſ. pingue dinis caſtrati. ℥. ſ. ß. cere paꝝ ꝛ bulliant oleum ꝛ pinguedo cuz ſucco donec deſiccetur ſuccus deinde addāt cetera ꝛ fiat de fenſiuum ad modū vnguēti q̄ ſicut dictū ē operabimini. Ue rū humores deſiccabitz ſi exic canti adminiſtrabitis. Cum vi rus (vt inq̄t Aui.) indigeat exic catiōe q̄ poſſunt varijs mꝛtiſq; modis effici. Quoꝝ vnū ē tale. ℞. cineris aneti plūbi vſti terre ſigillate. añ. ℥. ſ. litargirij argē ti balauſtiaꝝ gallaꝝ non perfo ratarū. añ. ℥. ſ. ß. corticum ꝓpa trum ſiue limacaꝝ combuſtaꝝ ceruſe. añ. ℥. ij. aluminis roche combuſti. ℑ. miſceatur oia ſi mul ꝛ fiat puluis ſubtiliſſimꝰ ꝛ vtimini. Si iſto minime ꝑficere videremini adminiſtrare pul uerem rubeū qui ꝛ ꝓcipitatꝰ dr̄ ab alchimiſtis: quē ſibi ma giſter meꝰ vendicauit: cuiꝰ rece pta ꝛ modus ꝑficiēdi i vltio di ceſ: q̄ ſine dubio ulceris virulē tiam rectificabit cū maxima di geſtione. Nec credatis amabo q̄ ulceris digeſtio ſit ſaniem: generare (vt quidam indocti ſentiunt.) Sed humores calidi tati digeſtiue ꝓportionare q̄ bene poſſit decoquere ꝛ dige rere ad expulſionem eoſdem ꝓparando. Est enim digō hu moris ſubtilis ingroſſatio et groſſorum ſubtiliatio cum ꝓ paratōe expulſionis. Et ideo in calidis frigida ꝛ in frigidis

Defen ſiuum.

Deſic catiū

calida cōponimus. Consolidabitis inquam si vnguentum de minio aut triapharmacam aut vnguentum camphoratum siue de ceruſa adminiſtrabitis. Aut ſi loco iſtoꝝ defenſiuum ordinatū in hac eadē cura i vlcere diſtēdetis: vel iſtud q̄ vobis mō deſcribo. ℞. olei murtini. ℥. ij. olei roſati. omphacini. ℥. j. pinguedinis caſtati. ℥. ij. minij ℥. j. ß. ceruſe. ℥. j. bulliāt ſimł donec coloꝝ nigrū acq̄rāt adendo i fine cere noue. ℥. ß. q̄ ſi auferꝝ ab igne icorporent cāphore. ℥. iij. tucie p̄parate. ℥. ij. ꝛ fiat vngīn ad formā ceroti. Qō mēbrū pſortabit: pplexionem emēdabit ꝛ vlcus ad cicatricem deducet. Qō cū eo peruenerit lauabitis aqua aluminoſa q̄ procicatrice in cura vlceruꝝ deſcripta eſt: ſicq̄ vlceris virulēti curam pficietis. Verum hoc vnū maxime mentī tenēdū cenſemꝰ q̄ ſi in huiuſmodi vlcere deſiccantia poſueritis et virulentiā augmentari vel vlcus ꝓcauari viſum erit oportebit vos ad leuiora medicamina aſcendere. Nam illud quod extimabitis eſſe pro illius curatiōe erit corroſiuum ꝛ carnem adfluentem humiditatem reſoluet quam virus indicabitis. Signum autē erit ſi a medicaminum deſiccatione vel nimia abſterſione vnguentoꝝ emergeret. Quod vlcus erit ſimile apoſtemoſo: et ſentiet infirmꝰ manifeſtā mordicationem cum dolore pūgitiuo vel mordicatiuo (vt inquit Auicen.) Quare hortor vos ne talis ſigni obliniſcamini ex cuius vſu premia veſtris operationibus digna reportabitis.

℞.

Nūc vero dicamus de ſordido vlcere quando virulenti curam preſcripſimus.

QUāta ſit noſtri vicēdi medi inglu uies perſpicuum eſt id ipm conſiderare ex ſanguinis alteratione. Qui non modo ad caliditatem ꝛ aduſtionem: ſed ad ſorditiem ꝛ putredinem alteratur ex inordinato viuendi regimine. Idcirco maxime precauere debemus ne in talem inglunuem incedamus vnde poſtea non ſolum acuti: ſed ſordidi et corrupti humores generentur qui cum ad comunctam venerint vlcus ſordidum fouebunt. Eſt quidem ſordicies res alba ſpiſſa et coagulata aut ad nigredinem procliuis aut ſicut fex. Que pro ſui ſanatiōe indiget abſterſione ſicut virtus epiccatione. Quod quidem vlcus aut erit planum aut concauum pro quorum emendatione quatuor indigemus intētionibus. Quarum prima eſt vitam ordinare. Secunda humores purgare. Tertia ſordiciem abſtergere. Quarta vlcus conſolidare. Ordinabitis igitur vitam ſicuti in vlceris virulenti emendatione diximus quando iſte cure non differant inter ſe niſi ſecunduꝝ magis et minus. Et propterea dicta reſpiciat qualitatem quā ibi ordinauimus. humores etiam purgabitis iuxta illud quod dictum eſt. Sordiciem abſtergetis ſi ſubſequentia ordinabitis. ℞. mellis roſati colati. ℥. ij. terebentine clare. ℥. iij. bulliant omnia donec miſceantur. quo facto addantur farine ordei. q. ſemi

Mundificatiuum

eroci parum et fiat mundificatiuum quo recteꝝ poteſtis. At ſi nō profecerit iſtud ſubſequatur. ℞. terebentine clare. ℥. iij. mellis ro. colati. ℥. ij. ſucci apſ. ℥. ß. bulliant vſq̄ ad ſucci conſumptionem deinde addantur farie ordei. q. ß. turis ℥. ß. ſarcocolle. ℥. j. croci parum ꝛ fiat abſterſiuum molle quod poni poſſit in vlcere concauo cum tentis. Sin veſtram fruſtaretur intentionem hoc facitote. ℞. terebentine clare mellis roſati colati ana. ℥. iij. ſucci cinogloſſe. ℥. lingue canis. ℥. j. ß. ſarcocolle turis mirre aloes epatici. ana. ℥. j. bulliant omnia ſimul vſq̄ ad dimidiam partem ſucci ſemper agitando ſpatumine. Quo facto colentur et colaturam adminiſtrate in vlcere taz plano q̄ concauo. Et ſi adhuc deciperemini iſtud facitote. quo honorem et vtilitatem reportabitis. ℞. lixiuij barbitonſoris. ℥. iij. puluꝛis rubei q̄ ꝓcipitat dicitur. ℥. j. ß. k. mellis roſati colati. ℥. ij. miſceantur omnia bene ꝛ iſto abſtergēdo proculdubio deſiccabitis ꝛ abſtergetis. Cum in vlcere vt placet galen. generātur due humiditates. Quarum altera abſterſionem. Altera deſiccationem expetit. Que vtreq̄ ſunt i iſto medicamine ſi recte igredientia recenſeritis. Cōſolidabitq̄ ſi vnguenta qualitati vlceris extranee aduerſa collocabitis vt puta ſi qualitas vlceris fuerit caliditas vtimini ſiccq̄ cōſolidabitis. Quid enim eſt carnez generare aut diſcontinuum conſolidare niſi qualitatem que virtuti nutritiue aduerſat rectificare ꝛ ad membri complexionez adequare. Quo facto natura q̄ dem fortificata carnez generabit quod patet non ſolum i hominibus ſed etiaz i brutis animalibus. Et ideo vnguenta nō cōpono niſi illa que dicta ſunt in vlceris calidi ꝛ frigidi curatione: ad que ire poteſtis cum i digueritis quare modode cauernoſo vlcere dicamus.

Aliud.

Aliud.

Aliud.

MIramur ſi ātiqui cognitione rez cauſarum egritudinumq̄ deuenerunt cum ſint edocti ab ipa natura quam diligentius priſci obſeruabant. Et ideo ad id ſcientiarum faſtigiū venerunt quod nos modo vix cogitatione attingimus ipſi pre oculis habebant. Voc autem maxime conſidero ex talpe ſubterraneis cuniculis qui me ad vlceris cauernoſi conſiderationem iniecere. Nam cuz hortulanus quidam talparie cauerne os obtineret (talpe cauſa terre hiatus nō remota) ſeptem ex vno ora ebullierunt. Quod quidem non negligendum circa vlceris cauernoſi curam pernotani ipſuz curaturus. Quod cum recte pertractare cupimus illius cauſas iueſtigamus q̄s aucupabimur aut ab humoribus aut ab aſtitibus vel a ſaniei qualitatibus. Et idcirco cū taliſmodi vlcus voluerit cutare bñ priꝰ ipſum ſcrutamini recteq̄ conſiderate nunquid aliq̄s accidentiū ſupervius narratoruz cauſa ſit quod conſolidationez impediat. Qō ſi affuerit manifeſteq̄ ipſum accidens eſſe comprobaueritis ad curam illius accidentis

quo vestrum magisteriū impediret recurratis. Quo quidem emendatio fine optato fruemini. Uerum si istorum nullā esse causam cognoueritis qualitatem saniei cōtēplamini. Que si saniem virus aut sordicie ostēdet a curaz vlceris saniosi vel virulenti aut sordidi properate: et secunduz quod ibi dictum est facite. Quoniaz absqz dubio tāti certaminis eritis victores. Si vero humano erunt quod carnis colores ostendunt ipsos purgabitis. Nā si color erit rubeus et cum pruritu coleram significabit. Si rubeus demissus sanguinez iudicabit. Si albus flegma arguet. Si fuscus melā coliam accusabit. Sicqz operādo terminum vestro desiderio contemplabitis.

DE putrido autē et corrosiuo esset dicēduz: nisi de his sermonez habuissemus: cum accidentia emēdabamus vbi causas z curas posuimus ad que ire potestz cū ipsorum curatione vobis opus fuerit. hec sunt que pro vestri animi satisfactione diu mecum detinueram. Que si erūt oibus cō placitura ignoro. Naz ille i dicēdo factus sum q̄ in medio foro domū edificat circa quam de altitudine z depressione contrauersiam spectantes excitant et cōmouea cū z patrono equalitatem z portionēqz hñe domus ipsa videat. Qō quidem vereor ne forte alijs nimis abiectus z depressus noster sermo videaf. Alijs ño nimis ornat⁹ z alt⁹ cū oibus cōplacere nō possim existimans mediocrem dicendi modum retinere. Maxime cuz mihi nunqz placuerit per arborum cacumina euolare. Sz leto gradu plumbeoqz pede incidere vt me quicunqz consequi cuperent facilius attingerent. Diximus.

¶ Modus conficiendi pulueris sic fit.

℞ Ecipe aque cuz q̄ argētarij separāt aurum ab argento. ʒ. vj. argenti vi ui. ʒ. iiij. misceātur simul in elambico vitreo qō bene illutabitis. habet enim elambicum bocciam que illutanda est in qua ponuntur elambicanda: et capellum recipientem. Cuius forma talē

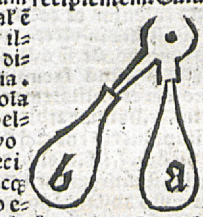

Sed Illutanda cīt hoc pctus tur ca lum .B. dicitur piens ordinatabico

ē ilq̄ dicia. nota pelño reci sicqz to e

et in fornace posito ondilabitis igne temperato. Aqua ño q̄ separat aurum ab argento fit hoc modo. ℞. salis nitri aluminis roche vitrioli romani ana libr. ij. misceantur in mortario molendo cum pistello tandiu donec bñ misceantur. Quo facto puluis grosso mō factus ponaf in boccia q̄ sit illi⁹ pulueriz capax et vt dictum est illutata. Uerum etiam ozificia omnia illutabitis ne aqua exaleſcat sicqz distillādo aquā extrahetis q̄ recte vti poteritis. Signū autē sue bonitatis est qō qñ de ipsa parū hꝰmū ceciderit statim ipsam ebullire videbitis. habetis ergo modū pulueris z aque cōficiende que est tante virtutis quantam nemo existimabit.

¶ Ruptorium fit hoc modo.

℞ Ecipe lixinij quod primuz manat a colatorio que dicif mater ciatum vnuz aut quantum vos voluerit is iuxta ḡtitatem quam facere concupiscitis quod ponatur in caciola enea feruendum cui associabitur. z. ʃ. vitrioli romani que simul tandiu bulliant donec quicquid lixinij esset seruēdo desiccetur z spumam que remanserit eum sedimine colligite qua cum operari volueritis vtimini. Nam tante operationis est q̄ subito operari videf nullumqz dolorem ad aliozūqz comparationēm excitat. Si vero quomodo lixiuium fiat scire non negligitis hunc queso attēdite ordinē quo ipsuz ego semper solitus sum facere. habui tinam parnam in cuius fundo erat fotamē vnum vnde lixiuiū distillare potuisset quam cinere ex fermentis facto aut quouis alio cinere dummodo fortis sit implebam deinde: circulariter ipsum separabam in quo calcē viuam ponebā cui tantū aquā inspargebam quantam calx imbibere potuisset. Quo facto anteqz fumaret in ipsum cinerem calcem obruebam ne fumi qui inde leuabuntur exaleſcerent. Sicqz biduo permanebat fotamine tine clauso. Tertio vero die cinerem cum calcem commiscebam quā bñ cōmixtā manibus cōprimebam ne aqua super imponenda citius penetraret ad fundum. Quo facto tinā aqua implebā apto existēte foramine vñ lixiuium emanaret. Quod primū ad ruptorium cōficiendum colligebam in quo vnū ouū proijciebā. quod si supernatabat in lixiuio cauteriū ex ipso faciebam. Nā illud est signum proprīū ad cognoscendū ipsi⁹ bonitatē. habetis igitur modum ruptorij lixinij cōficiendi.

¶ Trocisci fiunt hoc modo.

℞ Ecipe aque plantaginis. ʒ. vj. sublimati puluerizati. ʒ. ß. bulliant simul vsqz ad ḡrte ptis aque cōsumptionē deinde resideat pervnū die cū qua aqua postea impastabitis tm farine quantum indigebis pro faciendorum quā titate z numero trocisorum cui farine etiam admiscebis tantū minuj quantum possit farinam colorare de qua formabis trocis cos quos factos decoquas in furno debili vel in sole eos desiccabitis z sic habebitis trocis cos longe dissimiles ab alijs et in materia z operatiōe differmes. ¶ Unguētū nobile aduersus scabiem.

℞ Ecipe vini boni z odoriferi lib. j. semi. fulfuris. ʒ. iij. turis. ʒ. ij. salis. ʒ. iij. ß. structi. ʒ. iij. cere albe. ʒ. ʃ. semi et si vis adde in fine ebullitionis storacis liquide. ʒ. ʃ. semis. bulliāt oia simul vsqz ad cōsumptionē tertie ptis vel dimidij vini deinde pmittas resldere z cōgelari quo possis vti i palma man⁹ liniture pticulā corpis in

¶ Jo. Al. vopisci disticon.

Hic ossa hic caput hic repetant̃ vulnera : Credas Obuersum Marti munus Apollineum.

¶ Abstemi⁹ firman⁹ ad librũ.

Ire quid expectas in lucem docte libelle.
Ad tua quot clamãt limina nõ ne vides?
Dicere q̃ solidũ dubitas ignobile vulgus?
Et clericis cursus crimina ferre times?
Dum placeas doctis: multosq; vocabis ab orco.
At doceas multos. Nil tibi vulgus obest.
Non celer est cursus: quando mors damna minatur.
Non iter est subitum quum nocitura quies.
Aspicias quoties primum curabile vulnus.
Dilatum subitam contribuisse necem.
Quare frãge morã: sanis: egrisq; salutem.
Affer: ⁊ ad multos tardius ire caue.

¶ Finis.

Tractat⁹ de capite.

¶ Franciscus palmerius sabinus ad librum.

Quid dubitas culte in vulgus prodire libelle.
Tutaq; iam tumido credere vela freto?
Auspitijs Marij totum decurre per orbem.
Tam celebri cũctis vindice tutus eris.
Hic est cui dederãt (reliquis q̃d fata negarunt)
Omnia nosse animo: cunctaq; posse manu.
Author Materies: vindex te coget amari.
En propera in vulgus tendere culte liber.

¶ Abstemius Firmanus.

I liber in populũ: si quis te lumine cernat.
Liuidus aduerso: dic meliora leges.

¶ Idem.

Cum liber in populo fueris: dictisq; malignus.
Non parcat: dicas non meliora facis.

¶ Idem.

Cum libere populo abscedes: laribusq; receptus.
Deficiet subito quicquid obesse potest.
Carus eris cunctis: alijs multumq; salubris.
Blandiciasq; ferant qui maledicta dabant.
Nam mala dum corpus morbi contagia ledent.
Protinus obstabis: auxiliumq; feres.

Incipit Tractatus de capite.

Marian⁹ sanct⁹

Barolitan⁹ Dño Mario de scapucijs artiũ ⁊ medicine doctori excellentissimo suoq; benefactori. S. P. D.

Cum me oĩno dñe Mari ab incepto cõpẽdio q̃ de chirurgia ꝯposui absolutũ circũspexerint nr̃i amici maxime rogauerũt vt capitis egritudines que a causa primitiua scaturiũt omni indagine exquisitaq; diligẽtia ꝓut opis est nr̃e commentaremur. Quibus cum ab eorum honestate egrorumq; vtilitate ac dignis precibus caperemur honeste denegare nõ potuimus pollicẽtes ꝑ ingenij nostri viribus illoruz precibus satisfactũ iri. Ob idq; tractatũ vnũ ꝯpilauimus quẽ tibi dedicatũ ad te trãsmittendũ esse duximus. Ut si q̃d mẽda dignum existere: aut aliq̃d obelisco notãdũ vel asterico feriẽdũ esset: id emẽdetur notetur ac etiã feriat̃. Cũ hac nostra tẽpestate q̃ magis capitis lesiones faciat pẽsiculetur cauteq; agat quam tu qui infirmoꝝ vtilitati ac p̃sidio subsidioq; sies neminẽ habeamus. Quare rogo oro obsecroq; te domine Mari vt tute secure libereq; romanam vrbem vndiq; inuidoꝝ linguis refertam peragretur q̃n sine tãto numine periret illi tuã extremam manum imponas. Ut sicut maledicenti q̃d vitiũ cõe est occurrerit tua autoritate dignitateq; munitus se ab inuidorum dẽtibus obscenisq; faucibus tueri valeat. Q̃d cũ tu nostris munusculis non dedignatus feceris. Nos nostriq; amici de quibus iam bene meritus es nestoreos annos tibi a deis ĩprecabimur. Et quibus nostre lucubratiões grate fuerint cordive extiterint immortales in posterũ gratias agent. Bene vale: meq; vt soles dilige.

¶ Joannes maria.

Mos est oĩm Mariane dilectissime q̃ alijs gratificari cupiunt petita amicoꝝ non negligere: imo oĩ animi caritate amplecti. Eo maxime si que petunt̃ iusta honestaq; fuerint nullũq; incõmodũ illi a quo petunt̃ afferentia. Q̃d si alicui ingrueret iniusta inhonestaq; viderent̃. Cũ iustũ atq; honestum nõ magis placeat illi qui petit q̃ a quo petit̃. Longe quidẽ errarẽt hoĩes si iustũ ⁊ honestuz alterius incõmodo parari arbitrarentur. Cur ergo nos animaduertimus nõ min⁹ sibi complacere q̃ nobis gratum fore q̃ te modo exoratũ volumus cum tibi dicendi nobis audiendi maxime vacet vt capitis egritudines que a cã fiũt primitiua vna cum illaꝝ curis commemores. Q̃n ad id anime ꝯscientia ac egroꝝ pietate excitemur ⁊ animamur: vt audacter petamus. Q̃d si timide petere mus forsan nobis q̃ omnibus gratum existet iure negaretur. Cum ipsa timiditas duo ꝓtẽdere videat̃: vel q̃ petitur iniustum inhonestũq; siet vel ille a quo petitur inanis ferox immitisq; sit. Quare cum iustũ tuq; Mariane suauissime mitis amicisve munificentissimus sis velis de ipso negotio nobiscũ ratiocinari: vt tua cõcinna animi aduersione valeamus tot capitis pericula declinare ad q̃ isti nostri emperici veloci gressu irruunt aut si qua euenerint emẽdare. Cum tu solus sis qui ⁊ curare et emendare possis capitis lesiones. Quod tunc nobis cognitum fuit cum graues capitis casus in hospitali sancte Marie consolationis peregisti: quo tempore de Chyrurgia compendium absoluisti. Perge igitur Mariane

amicis tui amātissimis obtemperari z posteꝝ icōmoditatibꝰ puidere. Nā si tāti laboris premia digna nō feres a nobis q̄ pax possumꝰ. Deꝰ ipe optimꝰ maximus tua facta felicitabit.

¶ Marianus.

Am p̄dē mihi cogniū vri ēmōis initiū pene taciturnitate nimia a nra excidebat memoria. Quaz debilez collapsamq; habeo tot laboribꝰ z angustijs quas mō ex re nra familiari capio: qñ natura ita volvit vt patere medio discedēs animam egisset. Quā deꝰ clemētissimus nō nrōrū beneficiorum meritis: sed sua pietate misericordiaq; qua nunq; expoliat excitatꝰ salute reddeq; sanctoꝝ cōdonet. Ex qua q̄dē sententia q̄d pro amicoꝝ ꝓsuetudine faciēdū sit excerpimꝰ. Sed nūc medi⁹ fidi⁹ nō ignoramus q̄ difficile atq; factu asperū sit amicorū petitionibꝰ satisfacere. Cū animꝰ nō modo suspiret gematq; sed lacrimarū p fluuio: quas ex p̄ma fraternaq; morte oculos misere tenēdo ex pīo eliq̄scat. Possuz ne ea cōmoditate qua vtebar cū de aꝑatibꝰ vulneribꝰ ac vlceribꝰ loq̄bamur vros animos quibus gratificari cupio ita cōcinne explere vt vlterius non sueſt. Ah quidē animo crucior corporeq; torqueor cū sentiam vobis nō ita me fore satisfactū. Verū ne videar vobis q̄ mihi lōge alo ac oculis estis cariores tergiuersari hunc laborē subito fretus th prudētia: solertia: diligētiaq; magistri Marij scappuſij artiū z medicine doctoꝝ p̄stātissimi quē nō minꝰ amare debetis ac si ex illiꝰ renibus cecidissetis. Cum sit nri amātissimꝰ omniūq; studētiuꝝ necessitatibus subsidio et p̄sidio. Qui poterit nr̄am sermocinationē librare: vt si q̄d nostro meroze relictū fuerit aut nimia animi vobis satisfaciendi voluntate pullulauerit abscicet et propaget. Ceterū hoc vos oēs exoratos volo vt cum exordiri incepero ne quis vestrū me audeat interpellare nisi forte cū contextam habuerimꝰ ofonē. Nā tēpꝰ breue est ad qō instamus absoluēdum. Quod si aliqr fore tps cēserē nullā maiorem haberem volūtatē q̄ in vnoq; verbo interrogari.

¶ Franciscus.

Studiē l corde oēs ruminabamꝰ nā qō animo ꝓsti tueramus p̄cario gratioseq; ipetrā dū ac multo añq; huc ꝓueneramꝰ inglutiremus tu vno ꝙbo solo eructasti. Igit qñ oēs de dicendi modo internos ꝓgruimꝰ incipe feliciterq; auspicare. Qm̄ nr̄la erit maior nobis voluptas q̄ stylū ac vrz dicendi modū intelligere post habita illa preciosa: q̄ ex tuo sermone expectamꝰ vtilitate.

¶ Marianus.

Nimaduerti mi frācise voscq; ceteri fratres magr̄m Joānē anthracinū maceratensem cuz in studio frequenter lectitaret sub cuius disciplina semper militaui: q̄cquid deniq; habeo: vel totū ab ipso vel non sine magno ipsiꝰ fauore ab alijs accepi paterna charitate omnes qui suis ad

fuissent lectiōibꝰ admonere vt eās egritudinū quoad sibi liceret intime indagaret: scrutariq; vellēt ne vnā p altera medicaminibꝰ ptractarēt. Q̄ multum q̄dē obstaret sanitati vchiculū mortis afferēs ob idq; mihi statuo: qñ vos ita vultis: vt capitis egritudines ac iꝑax curōnes q̄bus vtor pertractē gña egritudinum q̄ capiti occurrūt memorare. Ne forte ad q̄ dcm̄ est imprudenter incidam⁹. Que q̄dē numero q̄nq; sunt capitalia: videlicet. Aꝑa: vlcꝰ: vulnꝰ: ꝓtusio et fractio. De aꝑate extrinseco z vlcere nihil dicemꝰ qñ in ꝓxo tractatu satis dixim⁹: ad quem potestis cū eo tdigueritis redire. De contusione ꝙvknere ac fractione ꝓout nr̄e vires sufficient calculabimur. Quare modo ipsorum causas z curatiōes insinuemus.

Abito nr̄e sermocinatiōis initio a contusione: cuius cause sunt casus z percussiones ad quā sequitur numerꝰ solutionis continuitatis. Appellamus equidem contusionem largo nomine omnem carnis humane attritionem. Que duplex esse pōt s. cum vulnere et sine vulnere. Que ꝙvo est si ne vulnere facilioris erit curatōis nisi fuerit sub ipsa os scissum. Nam mltoties accidit vt craneū scindat absq; q̄ cutis laceretur. Quā quidem lesionem ipsemet infirmus medico demōstrabit vngubꝰ scalpēdo frequēter locū aut tangēdo: vel aliquo alio mō z signo. Verū si infirmi significatiōibꝰ nō capemini aut in ancipiti rōne p̄sisteretꝫ qua plerūq; distrahimur: iōq; dū animꝰ huc atq; illuc impellit ꝓsiderare nēpe oportebit percutiētē quāte impulsiōis eē posset z rē qua fctā sit percussio nec nō locū si ab alto. q̄d ceciderit. Nā quāto erit fortior ꝓcutiēs altiorq; loc⁹ eo maior grauiorq; ꝓtusio extimāda erit. Grauia nāq; motu nāli fortiꝰ deorsuz i fine rūpūt q̄ cū ex refractis obstaculis descēdere iceperint. Hisq; cōsideratis ad cranei tractionez incidetis quā gubernabitis sicut inferiꝰ ō scissura cū craneis cōpssiōe dicet. Si ꝙvo ex illorū q̄ dicta sūt cōiectura os nō esse fractū augurati eritis ad ꝓtusionis curā. Vas quertite intētiōes q̄ ꝓcul dubio p̄sistēt in medicamie resolutiuo se cū stipticitatē adiūgēte cū putrefactionē timeamꝰ qñ omne q̄ ꝓtūdit necesse sit putrefieri z in saniē querti: vt Galeno plz. Verū videor vos mevelle mō pcunctari. Cū i ol materierū principio fluentiū repcussinis indigeamꝰ quō in ꝓtusiōe i qua sit maxime materierū inūdatio resolutia applicemus. Non immerito q̄dē dubitastis nā id faciet multū ad curam contusionis. Dto cuius solutione aduertere satis debetis contusionem subsequi sanguinis effusionem a venarū orificijs ꝓpter contusionem abscisis. Qui edepol egressus iterū venas ingredi non potest quare putrefit z membrum corrumpit. Idcirco resoluentia domestica i principio applicetur stipticitati associata vt sanguinez extrauenatū resoluāt. Et ne iterū refluat admistram⁹ stiptica q̄ fluxui ꝑuia sūt. Ex q̄ ptz empiricoꝝ ac hebreoꝝ medicoꝝ in

scitia q̄ ad vnāquāq; capit; ꝑtu
sionē i ꝓncipio repcussiua sine
resolutiōe admistrant. Ui ꝓnr
sequīt illi⁹ incisio si cupiūt car
nis putrefactionez deuiare. Et
ꝓpterea ne in tāti sceleris reꝑ
hēsionez incidam⁹ medicamē
quo semp i tali egritudine vi⁹
℞. sum receptabim⁹. ℞. camomil-
le melliloti: furfur ʒ. añ. M. j. fa
rine fabarū lupinorū ordei. añ.
ʒ. ij. myrtillor. M. ij. nucum cu
ꝓssi nu. xv. pistāda pistenī sub
tiliter z bulliāt simul oia cū sa
pa z lixiuio barbitōsortis q̄ us-
q; acquirāt formā ceroti adden
do i fine ol. camomillini aneti
Nota hic. ni myrtini. añ. ʒ. j. si putrefactio
abeēt. Nā si adesse olea olnoꝑ
hiberem⁹ z iterū bulliāt donec
olea bñ incorporenī z tepidū fa
cite cerotū istud applicet q̄ cer
te finē obtinebitis. Nā si vellē
quot holes isto medicamie; sal
ui facti sint dicere eos quippe
numerando diem ꝑsumerem⁹.
At si ꝑtusio cū vulnere extiterit
anteq; aliq̄d opamini pēsicula
ri bene debetis: nūq̄d pericra-
neū incisum sit an non. Si ꝑo
sectū non fuerit curet vulnus si
cuti dixim⁹ in cura vulnez. Ue
rū digestiuū cōficiat cū oleo ro
sato omphācino z vitellis ouo
rū cui semper medicamini sup
ponite emplastrū modo dictuz
q̄ est putrefactiōis ꝓhibitiuū
z sanguinis ꝑtusi carminatiuū
Mūdi- Loc; modo ꝓcedatur donec sa
ficati- nies gñeturicūq; gñata fuerit:
uum. digestiua ꝓhibeantur z abster
siuū administret q̄ tale est. ℞.
terebēt̄le clarissime. ʒ. ij. sirupi
rosati. ʒ. j. ℈. aq̄ plātaginis. ʒ. ℈.
bulliāt sīl vsq; ad aq̄ ꝑsumptio
nē: deinde addant farine ordei
q. ℈. croci parum: q̄ tm̄ valeat
ipm mundificatiuum colorare
et ab igne auferat anteq; fari-
na ꝓiciat z spatumine agitet
donec bñ incorporenī oia ad-
inuicē: q̄ facto vti minor super
q̄ basilicū nr̄e descriptionis
ordine cōponite cui⁹ talis est
recepa. ℞. olei rosa. camomilli-
ni añ. ʒ. iij. mirtini. ʒ. j. ℈. pigue
dinis castrati. ʒ. iiij. litargirij ce
ruse ana. ʒ. minij. ʒ. ℈. bul. oia
sīl ad ignem donec acq̄rat co-
lorem nigruz quo acquisito ad
dantur tereb. clare. ʒ. ij. piscis
nauatis. ʒ. j. cere noue. ʒ. ij. ℈. et
parū bul. deinde ab igne au-
ferat z spatula semper agitetur
donec bene congelescat. Et
quia aliquando solēt ista vulne
ra ꝓpter membri sensibilita-
tez erisipillari. iō dicam⁹ q̄uo Erisi-
isti egritudini occurremus. Et pila.
hoc vt facere possitis hec de eri
sipila annotate alioq; recōdite
posse illaz ex humoris ebul: ac
materierū puttridarū retentiōe
accidēt vtiq; fieri vidim⁹ cui-
dā apa parietī quod ꝓpter re
tentionem materiei erisipila
correptus est. Cuius cura ē ma
terie relaxatio: vt inqt diuinus
Ypocrates. Quecūq; ex reple
tiōe fiūt egritudines euacuatio
sanat eas. Si ꝑo ex hūoz ebul
lutione irritaret medicaminib⁹
eam coercebitis quib⁹ vtebar
magister z compater me⁹ Joā-
nes de vigo Januensis: ꝓ
cui⁹ cōmodo si vitā nedū bona
mea periculis oblectarem: nul
lam viderer partem suorum er
ga me meritorum attingere: a-
deo de me bene meritus est
quem modo nescio quis mi-
hi iratum facere nititur: aut
contra me instigat z simulat.
Sed o tu qui pestiferā vocē ore

mellito retines frustra labores
harenecq; semina mandas non
ꝓfecturis littora bob⁹ aras.
Noui em̄ ingenīū ei⁹: noui z ani
mi affectiōes illi⁹: cū sit benig-
n⁹ affabilis z pacific⁹: nec so
lū amicis: ſz z inimicis libera
lis z munificētissim⁹: q̄d ergo
tētas q̄d conare q̄d audes per
fida lingua loqui. Tu ne ani-
mū ab illo meū diuides? Ān il
lum a me abstrahes? Nescis
nescis pestifera perfida impia
iniq̄ dolosa putrida virulēta fe
tida cruenta ve lingua q̄d tibi
ꝑ tāto scelere opponet? Nōne
sagitte potentis cuz carbonib⁹
desolatorijs? Nolo equidē in il
lā inuehi ne dū maledicta lin-
gue dolose recitabo ego q̄z vi-
derer velle maledicere aut eam
dē imitari quapropter deo opti
mo maximo relinquo ipsamq;
condono q̄ vere z recte dīiudi
cabit. Cū ergo apparuerit eri-
Erisi- sipila statim ipsam vnguēto ro
pile vn sato illinite et vuln⁹ q̄z eodem
guētū illutate vt si qua ex vnguēto⁹
rosatū. mordicatione aut caliditate se
nitia effrenitauit sua limitione
z frigiditate refrenet z cōpri-
mat: deinde vuln⁹ hoc tegmi
ne amictatur q̄ tale est. ℞. olei
ro. omphācini mirtini. añ. ʒ. ij.
vnguēti rosa. ʒ. j. vnguēti popu
leonis. ʒ. ℈. cere albe. ʒ. iij. z ad
ignē oia simul liquefīāt. Quo
facto pecia linea qua caput ca
pillos abrasum tegendū sit in
fundat eoq; tota madeat post-
ea inde eā eximitote ac in aquā
frigidā ꝓiciat vt iterū cōgele
scat quamdigitis penetrabitis
q; capiti ponēda: linteū scat sicq;
ipsam capiti applicabitis qua
certe egritudo illa curabit. Ue
rū vnā arterā eodē vnguēto fa-
bricabitis vt illā qua mane ca-
piti adhesit cū altera nocturna
pmutetis. At si incisum fuerit
os discooptū maiori diligētia
opus erit maxime in scrutādo
os detectū scissum ne sit an cō-
minutū. Quod si vtrūq; istoꝝ
abesset nihil aliud esset innouā pul-
dum ꝓter curam vulneruz ni uis in
si q; in osse detecto hunc pulue carna
rem inspargetis. ℞. aloes epa tinus.
tici sarcocolle mirre ana. ʒ. iij.
thuris. ʒ. j. ℈. ireos. ʒ. ℈. et fiat
pulis subtilissim⁹ quo facto
vtimini z curā ꝓsequimini si-
cut cura vulnerū perficit. Cete
rum cū scissum sit alia vos cura
suscipiat ab antecedētibus lon
ge dissimilis. Uerum vt vos-
ipsos certificare de scissione os
sis valeatis signa os fractum
arguentia pernotabitis.

Cut itaq; ossis fra
cti signa hecq̄ mo
do dicim⁹ sc̄z vo-
mitus scothomia
vertigo: occecitas
casus. Que oia in-
telligunt in actu percussiōis: z
aliqn apoplexia stupor: z febr⁹
exoriī cū rigoribus: nā si sine ri
goribus febr⁹ citaret nō multū es
set periculosuz cū illud causet
a causa ꝓmitiua q̄ plerūq; mo-
net antecedentē. Cū impossibi
le sit ꝑcussionē hāc nō inuenire
corpus repletū aut vacuū. Naz
si vacuo corpori hmōi fractio
occurrerit: erit patiēs absq; fe-
bre. Si autem repletū: cacho
chimū occuparet corp⁹ nō sine
piculo dz a medicis iudicari ꝓ
cussio z difficilis curatiōis. Cū
nos doceamur ab Auicenna di
centi. Et vulnera quidē et vlce
ra omnia periculosa sunt q̄ ob-
uiant superfluitatib⁹ corporis

maligni. Quãuis ẽt piculosum sit in ꝓncipio infirmũ febricitare. Attñ esset magis sulpectũ si a triduo aut quatriduo post acceptã lesionẽ caloribꝰ estuaret febribusq; cõbureret. Qñ illud a sanguine putrefacto z sub craneo sup pãniculis retẽto saturiret ꝙ cognoscit ex sinthomatũ incremẽto: lz ꝙz esse possit circa gnationẽ saniei. Cũ hypo. ille in suis amphorismis asserat. Circa gnationẽ saniei dolores z febres magis accidere ꝙ facta saniei. Verũ in hoc accñtia remittunt q̃ in altero augmẽtãtur. Cũq; igit i die quo pcussio facta fuerit talismodi accidẽtia subsecuta fuerit credere marie ope ꝓtiũ erit fractura cranei eẽ cõpletã ꝙ si recte curare voluerit hec vobis ilico subijciant

Incisio.

In primis itaq; cũ eo peruẽtũ fuerit vbi opari vos oportebit vulnus ipsum amputare figura triãgulari vel orthodonaliter: aut cruciatr non dubitate z almocatim ab osse remouete: quo facto i pleaꝝ vulnꝰ plumaceolis albumie oui ibibitis. Uex illi q̃ ossi adherebũt vino calo madẽt ne oui frigiditatẽ ꝓmaculeꝝ z altereꝝ. Cũ habeamꝰ ab illo scrissimo hypo. Frigidũ inimicũ neruis oiꝰ dentibꝰ cerebro spinali medulle: calidũ ꝛo vtile z amicũ: z iõ ab osse frigida prohibeant ne in tali errore cespitemꝰ. hac deniq; opatiõe celebrata ꝓcipietis infirmũ sic quiescere donec alter dies illuxerit: cui ordinabitis añq; ab ipso discedatis regimẽ quo suã possit vitã digere. Qõ sit panatella aut farrũ ordei cum lacte amigdalino. Potꝰ ꝛo sit aqua cocta. Et ista dieta seruet p. iij. dies. A. iiij. vero diebꝰ det loco panatelle panis brodio pulli i bibitꝰ. aut carnis arietie: ne infirmus ea dieta multuꝫ debilitet. Sequẽti aũt die ad eũdẽ reuertimini z vulnꝰ detegite: quo facto bñ cauteq; os ipm scrutamini specillo argenteo nec adeo grosso ꝙ rimulã ꝓtrã seat: aut ita tenui vt ꝓmissurã igrediat ipm sup os ducẽdo ꝙ si libere labere a nullaq; scissura moraretur erit signũ illese calvarie manifestum. Qõ si aliquid obstaret ipamq; ꝓpediret rimulã adesse arbitrabimini. Sz qñ de rimulis meminerimꝰ priꝰ ipsas distinguere oportere credimꝰ q̃ ipsaꝝ curatiões ꝓstringamus.

Solẽt em̃ rimule capiti hũano accidere a re ꝓtũdẽti z icidẽti. Que ꝛo a cõtusione manifestanꝝ scissure nolande sunt: q̃ aũt ab incisiõe fiũt vere rimule dñr: z quilibet ipsaꝝ aut erit pua aut magna z oblõga. Sz q̃ a re ꝓtũdẽti ꝓueniũt aut fiũt scissure aut fracture cũ ossis depssiõe eodẽq; modo fiũt a re incidẽti marie ab illa cuiꝰ acies obtusa fuerit. Verũ i hoc differũt alie ab alijs ꝙ ille q̃ ptigũt a ptusiõe sp existiant cũ penetratiõe. Et hoc dico in hoibꝰ qñ in pueris q̃ nõdũ se primũ agũt ãnũ falleremur qñ istõ nos experiẽtia docuit. Est nãq; ipoz calvaria nõ bñ adhuc corroborata qñ hũiditas i pueris supabũdat siccitatẽ ꝙ nõ sit illis q̃ etate adulti sunt q̃z priꝰ craneũ frãgit scidit q̃z q̃ cõprimat z plicet. Quare ꝙ puerꝝ accidit frequẽtꝰ eodẽ etate pueri hoies priuant. Qũo vnaq; istaꝝ curãda sit ordine dicemꝰ

eũ intentiões (que seruãda erũt volẽti bñ recteq; capitꝫ picula custodire) subordinabimꝰ. A q̃ bus cũ primũ erimus absoluti specialẽ z rimulez scissure cũ ossis depssiõe ꝛmonẽ ꝓpiebimꝰ.

Resupposito igit vite regimine intentio neserunt he prime. z ꝓncipales circa mẽbrum curandũ. s. seruare membri complexionem z apata ꝓhibere localiaq; opportuna administrare. Conseruabimus equidẽ membri cõplexionem ipsamq; si collapsa fuerit rectificabimꝰ cũ emplastris veluti Aui. refert i. iij. libro fen. ꝓmo tractatu. iij. c. ō plaga z icisiõe cutꝫ capitꝫ: vbi ait. Et ꝓncipiũ q̃dẽ cõsistit in emplastris z erit eius rectificatio velociter. Prohibebimꝰ apata si q̃ suffert egri dispositio opabimur vt ꝓcipimur ab Aui. ibidẽ dicenti. In cura cõsistit ꝓncipiũ ad ꝓhibẽdũ apa cũ eo qõ tolerat dispositio. Tolerabit hercle dispositio si apatũ cãs itercipiemꝰ. Sunt nẽpe cause apatꝫ calidi siphac. Res pungẽs. i. frustũ ossis durã matrẽ pungentis. Stauedo tenarum frigus velamini aduenies: multitudo cibiz potus: et res occulta quam ego itelligo malignitatẽ masse sanguinee z spũsuitates corporis maligni quas purgãdo et flobothoman dodecidemꝰ. Purgabiꝫ paties iuxta vrine significationẽ cum illaꝫ humoris predominiũ signi ficet vt diximus in cura vlcerũ qñ intentiones ponebamꝰ. Flobothomandi vero dicit est intẽtio cucuandi. s. et prohibendi. Sed qñ de flebothomia agimꝰ hoc quꝛso attendite qõ ad maximam infirmi salutem facit.

Animaduertite in dñ fratres charissimi infirmum posse vꝛas subire manus eodẽ die quo vulneratus fuit vel post quartum. Nam a primo die vsq; ad quartum exclusiue potestis flobothomiam diuersiuaz facere: cum istud sit tps quo potest materia apostemanda fluere. Et hoc efficietis a vena cõmuni brachij oppositi. Sed maxime vobis cauẽdũ erit ne a vocabulo oppositi decipiamini sicut alij paꝛadeptꝫ grãmatices decepti sunt: cũ opponere sit ꝓtra z ex aduerso ponere. Contra ponunt em̃ nõ q̃ in eodẽ latere dextro ponũtur. sed q̃ in sinistro collocanꝫ. Naꝫ q̃dẽ corpus hũanũ erigit se tragonali figura que est quarti latera: sed nõ quadrata habẽs angulos rectos: q̃ sic figuratur.

cuius diameter est ab angulo. z ad angulũ. b. z ab angulo .c. ad angulum . d. Ex quo patet duabus commensurari diametris. cuius latera sũt a. d. z. c. b. que quidem opponuntur. Ista ꝛo collocata figura facile est videre q̃ ex parte facienda sit flobothomia que vt diximꝰ duas habent intẽtiones: scilicet euacuandi z diuertendi: si aũt fuerit diuertẽdi intẽtio fiat ex pte aduersa. Uerbi gratia existente vulnere in parte dextra flobothometur a parte sinistra. Et si in parte sinistra vulneratur a dextra fiat flobothomia et hoc sit a vena cõmuni. Si vero intẽ

Nota de cephalica manus.

tio extabit euacuādi istud opabimur a vena q̄ magis illi mēbro fuerit appropata sicut sunt vene cephalice vtriusq; manꝰ q̄ a capite vacuāt. Ob idq; male agūt illiz ppera subdolecz operant q̄ siue vnā siue alterā i pncipio cū diuertēdi sit trēcio manū flobothomabunt. Euacuant q̄dē ipi z nō diuertūt: z p ons ō bilitatū mēbrum magis debilitant ad qō trāsmittunt supfluitates alioꝝ mēbroꝝ: vt Aui. placet: certū ē em cū pmū vulnerat mēbrū debilitari: ḡre sic faciēdo aditū apati phibēdo aperiūt z cause fūt mortis infirmi. Qōnēpe hebrei dolose agūt cū nedū caueāt z pcipiant iterficere fz sāguinē ipsoꝝ potaī z si possibile esset nomē xpianoꝝ delerēt. Quibꝰ nō solū medēdi mūere iterdicere ōberemꝰ: fz pedibꝰ eos nris supplātare atq; i seruitutē redigere velut mauri z turci faciūt. Si ṽo corpꝰ sit plectori cū flobothomiā reiterabitis ex eodē loco q̄ priꝰ sāguinē hausistis. At si in emunctoriis fieret apa. sub ascellis guribus z inguibꝰ: vt inq̄t Dinꝰ l.c. de apatibus exīstētibꝰ i gladulis nullo mō flobothomarez. Qm̄ nullā inuenio cām qua illō deberez facere. Nā apata in emūctoriis non pnt euenire nisi ex malignitate membri mādātis. aut ex mēbroꝝ vicinātiū supfluitate. Si a mēbro mādāti locus apareī flobothomia nō cōpeteret. Intromitteremus eādem q̄ natura exoneret sin ex supfluitatibꝰ mēbroꝝ ītumescere: nec satis adhuc esset ad propositū. Quoniam ab ignobilibus z principale membrū materiam aduocaremus: sicz

De flobothomia in apate emunctoriorum.

nocumenta maiora sequerent. Necnō prohibemur ne in emūctoriis materiā repercutiam⁹. Ueruz si mihi cōtingeret quādo cū deliciosis viuimꝰ hominibus: in quibus aliquādo cōtra omnes canones operamur vt illis gratificemur z pplaceamus flobothomare venā epatis. Nihil em̄ referret si dextrā vel sinistrā flobothō percutere mus dūmō apata sint in parte superiori. At si in parte inferā fuerit z ab epate z a pede ptis opposite posset fieri flobothomia sim q̄ vobis magis visuz fuerit. Uerū tuti⁹ esset ab epate eiusdem lateris q̄z si a pede sanguinez extraherem⁹. Esset enim periculū ne in gladiosis carnibus humiditas aliqua retineretur qua apa irritaret: sicut dixim⁹ de apatibus. Satis nunc dictū est de flobothomia restat dicere de localibus q̄ in cura dicentur. Quare accedamus ad cranei curationē et primo agamus de scissura.

Riusq; scipiā cranei curationez nra satis interesse arbitror quē vellem seq̄ medendi modū dicere. Cū apud Aui. dupliciter esse inuenerim. Quorū vnꝰ est pure humectatiuꝰ. Alter vero desiccatiuꝰ. At mihi istorū neuter dissuciz cōplacet. Nā si in contuso vlcere humectādi via fungeret putrefactionē quidē extimesceret. Cū maxime modꝰ ille humectatiuꝰ faciat ad putredinē. sit et oīsz vitelꝰ ouoꝝ q̄ putrefactioēz i loco ptuso augeat: ille ṽo ōsiccādi modꝰ q̄ fit aq̄ vite z puluerib⁹ ab Aui. ppositis i cap. de scissiōe cutis supi⁹ allegato nō totꝰ plz. hz q̄dez duas ptes. Quaꝝ vna putredinē prohibet. Altera certe cōtusuz nō sepat. Quapropter ne in alterutrā ptē iciderē aut penitꝰ ōsiccarē aut oino humectarē excerpsi ex illis q̄dā modūz ordinē medēdi: q̄ inter vtrunq; versat. Retinet pfecto humectationēz desiccationē simul z semel. Cū medicine capitz debeāt eē actu humectatiue z potētia desiccatiue. Nā desiccatione cōplexionē ossis z pānicli seruamꝰ z custodimꝰ. Cū galeno maxle placeat ossis pplexionē z pānículi siccā esse. Cū pua q̄dē humectatiōe si q̄d cōtusum aut laceratū fuerit digōnē pcuramꝰ. Et hoc obtinebimꝰ cū mellis ro. colati exhibitiōe z aquevite simul cū puluerib⁹ q̄ ola i cura ordinabimus. Necvos admirami socū sicutz q̄dā admiratus est cū ex me audierat mel tactu hūectaī et virtualr desiccare. Materia q̄dē seu vt ita dicā sui corpulentia humectat qualitates ṽo seu ei⁹ virtutes desiccāt. Nōdū ipse voluerat aristotelica volumina (nec phica pncipia orfecerat) q̄ admirat⁹ est. Qm̄ ignorātia admirationē facit ex q̄ priophi cepeīt philosophicari: vt ait aristi. Cui⁹ libri si lecti fuissēt eo maxime; vbi elemēta docet pmiscere ex quoꝝ mixtiōe mel eē h⁹i cōplexiōis ac mixtiōis cōperiret si q̄s attēte ipi⁹ essentiā pēsiculabit z authoris ṽba trutinabit quēadmodum facit tyruncu lis phantib⁹ noster Damianꝰ siculus cum in vnoquoq; verbo aristotelico insistat multūz colluctet obstrusum authoris sensum expiscari atq; omnibus cōcinne enucelare ac diuidere vt audiētes vlteriꝰ nō aneāt. Qui q̄dē q̄tū hz phie ac bonaꝝ literaꝝ cumuli. Tm̄z bonoꝝ moꝝ z suetudinis z vsus. Quē oēs admirari imitariq; debem⁹. Quū credā a nā eē genitū vt oim humanaꝝ actionū maximū sit hominiꝰ exēplum. Sic q̄sq; facere dz q̄ in aristotelis ṽbis z sentētijs studare voluerit. Nam si tanq̄ trāsfuga aristotelica ṽba plectrabit illud quod mirum in modum inuenire concupiscet allucinabitur. Quare vos scire debetis me nullam aliam medendi viam scriptum esse nisi illam qua ego frequenter vtoz z honorem z vtilitatē comparo. Quam modo ordine describam.

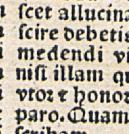

Nuenta igit̄ scissura ex contusione facta hūc ordinez seruabitis cum rem curare voluerit is ante ola cōsiderate nunq̄d ē cū cranei depssione an nō. Nā si cū cranei depressiōe esset tota extraheretur q̄ cōminutum esset. Qm̄ si ibi maneret apa irritaret. Cuz esse non possit q̄n sub craneo sit aliq̄ ossis frustū q̄ dura matrem pūgat. Nec intelligank illi qui partē inḃt pfotari. Nō em̄ cāz apatis remouēt cū i q̄libet pte pminuti possit esse respūgēs q̄ est maxima ps apatis. Et iō vt cām apatis effugiam⁹ totū os ptusum z depssum euellamus. Uerū si scissura erit absq; ossis depssione nō ipsam totā abscindetis fz partē illā q̄ sanies facili exire poterit pforabitis. Adq̄ q̄dē patrādum tria habem⁹ instra. Quorum vnū ē raspatorium siue carratoriū. Alterū

vero dictū est terebella ⁊ aliud trapanū. Istoꝝ q̄ppe magis dilectū ē mihi terebella. Eo quia plures in eo iuenio vtilitates. Scilicet facilitatē pforādi nullū ifirmo dolorē excitādo q̄ cū raspatoriis nō possum⁹ effugere. Ad h̄ et idonea faciendo saniei euctationē. Uex hocynuz maxime hz nocumētūq̄ nisi ab idoneo practicoue hoie teneaꝝ facile cerebrum pforabis. Et h̄ erit si q̄s ipsudēs motu circulari sp pforabit q̄ esset motu tremulo faciēdū. Qm̄ si terebella prāsiret motu circulari ⁊ matrē durā tangeret ipaz q̄dē scinderet atq̄ laceraret q̄ nō accidet tremulo motui lz tāgat durā matrē pūget tm̄ ipam⁊ nō pforabit ḡre illesaz destituet. Et idcirco q̄ hac operā exercitatus erit manu sit leuis consilio potēs ⁊ extimatiōe. Nec assuetus q̄uia ptractare vt vineas fodere aut arbozes icidere vel eq̄s strilige curare. h̄nt hi q̄dē manū hūozib⁹ q̄uatā nec facile sentiūt ossis pforationē si rebelle paz incumberēt. Ob idq̄ maxima cū diligētia ⁊ solertia faciēda est hec operatiōe dum velimus infirmos saluare eosdē interficiam⁹. E iō aliquātulū operā dabitis vt bñ operari inspiciatis q̄ postea tuti⁹ securius ve operamini. Fcā igitur pforatōe citius ne ab aere sipac cerebri alterēt instillabitis tm̄ mellis rosati colati quātū valeat membranam cerebri cooperire. Deiñ supinfundite squaz vite q̄ possit totū foramē ipleri ad q̄s pōite tm̄ isti⁹ pl'uerīs ḡrū possit a mēbranula eleuari ad altitudinem vnius cultelli vel spagi. ℞. aloes epatici sarcocolle mirre añ. ʒ. turis. ʒ. ſ. sāguinis draconis. ʒ. ß. croci. ℈. ß. misce et fiat pulvis q̄ vtamini sicut diximus⁊ hoc iō facimus vt paniculi et ossis complexionem seruemus ex intentione Aui.⁊ galeni loco superius allegato q̄bus petractis habeatis spongiam marinam de qua tantum capias quantum valeat foramen obturare. Qō ego facio duplici cā motus. Una scilicet ne fiat grauedo tentarum cerebro quoniam cedit spōgia ipsa diastole cerebri quod tentarum glomeratio non facit q̄ est causa aliquando apostematis. Alia vero causa vt saniem attrahat ne multum in membranula consedeat quod possit cerebrū alterare ac etiā ne fiat materiei icarceratio quod vulgus nominat materno vocabulo cucumare. Quod frequenter euenit istis ēpericz ac hebreis. Deinde vulnus impleatur aq̄ vitez pulueribus cum parum filectis. Super quas ponite vnam petiam vnguento basilico superius ordinato illinitam que possit medicamina in vulnere retinere. Cū hec itaq̄ ordine vt dictū est feceritis capiti capillos abraso hoc ēplm supponite. ℞. camomille melliloti ana. M. iij. murtilozum. M. ij. nucum cupressi. nu. xv. rosarum rubearum absinthij. ana. M. ß. farine fabarum farine lupinozum. ana. ℥. iiij. pistāda pistentur subtiliter ⁊ bulliant omnia simul cum sape ⁊ vini ac lixiuij barbitonsozis partibus equalibus donec acquirāt foramam ceroti siue paste. Deinde tepidum in petia qua caput tegetur distendite et capiti ipsum

applicate. Quod fit multis de causis. primo vt caput ꝓfortet cōplexionē ipsius roborādo. Secō frigus a capite abarceat aerēq̄ incapite incluſuz rectificet. Et hoc est q̄ Aui. dicit opz vt vehemens caueaꝝ frigus etiā in estate qm̄ in eo est timoꝝ magn⁹. Intelligit vt rectificeꝝ aer ſcz q̄ caput ingredīꝝ hoza mutatiōis qm̄ nō datur vacuū in natura vt physolosophi dicūt. Et nō aer rectificeꝝ q̄ est tota domo sicuti male sentiūt isti q̄ volunt practici nominari atq̄ istarū curationū nimis satagere videri. Melius esset tutiusq̄ operareꝝ si totius ciuitatis aerē rectificarēt ⁊ nō camere aut dom⁹ cui rectificationi adeo incūbūt ac si pauperies peste aut causonide laboraret intētū pricipale deserēdo. Tertio digestionē procuret. Quarto vt attrahat saniem cū primū fuerit gñata ⁊ i spongia retēta. Quinto vt resoluat q̄ possit apari. Naz multoties (vt inq̄t paulus ab Aui. citat⁹) post omniū generū ferramētorū operationē subsequitur apa cui obuiabitis si emplm capiti supponeꝝ vt ptz cōsideranti ingredientia. Sicq̄ curā ipsaz persequimini donec ad cicatrē fuerit perductū semp reiterādo medicamina cū pfecerint. Uerū qr caro solet vltra debitū excrescere ipsam cōprimetis ⁊ retinebitis alumine roche cōbusto semper ipsum in circuitu carnis addite ponēdo. Et parū sit ne possit sua mordicatione dolorē excitare. Quo hercle medēdi modo nōnūl nō duos sed cētenos homines curaui. Inter q̄s fuit non sine mortis periculo famulus dñi Joānis baptiste de fabijs in quo romanorum magnanimitas ⁊ animi iocunditas resideꝝ. Affuit etiā et in famul⁹ dñi Stephani de fabijs in quo soliuz relucet vigetq̄ romana eloquētia ac studiū bonarū literarū necnō consilij excelsitudo atq̄ pectoris fortitudo. Inter quos ducerēt si mihi colonos dedisset dñus Antonium de frigepanibus cū fortitudo ⁊ liberalitas non recte se habent absq̄. Justitia et temperantia est inter iustos iustissimus interq̄ tēperatos tēperatissimus. Qui quidē quantum iustitia ⁊ temperantia tāt̄dem ⁊ cōsilio ac literaꝝ studijs potēs existit. Sūtq̄ alij innumerati ⁊ maxime quos in hospitali sancte Marie consolationis anno a partu virgineo. M. ccccc xvj. medicatus sum. Nobiles etiā istud testificarentur: verū ne videre velle me inaniter iactare potis⁹ silendū esse duri ℈ eorū nomina citare: qō plerīq̄ faciūt cupiētes suis verbis fidē adhiberi ℈litates hominum citātes vt cardinaliū principū regū imperatorū pontificuz omnino humanitatē deserētes. Nos ℣o pauperes citamus humanitate cū hominū qualitatibus cōpēsantes. In qua si qualitates ille reducunt et principes reges imperatores pōtifices curauim⁹. At q̄ iā pterierā diligentiā attendite recteq̄ ꝑsiderate ℈ volueritz rimulā pforare ne commissurā aliquaz terigerit. Que numero quinq̄ sunt due. l. meatose. Cetere vere commissure dicunt. Quarum hec sunt nomina videlz Coronalis ab vsu

corone et est in syncipite. Lauda que in occipite et sagittalis sine discriminalis eo quia est sub capillorum discrimine cuius extrema tangunt vtrāq; cōmissuram scilicet coronalem et laudaz. Due vero mēdose sunt laterales in temporum regionibus collocate: quarū si vtrāuis scissura tangeret maiorem adhiberemus diligētiā. Quādo rimule possunt accidere cōmissure aut per longitudinem ita q; mediam secet commissuram quatuor rectos angulos constituendo aut per latitudinem. Nam si per longitudinē fieret rimula hincinde erit pforandum os ne discrimen dure matris tangatur. Cum sit possibile sanguinem qui a venis defluxerit posse in vtraq; parte discriminis coagulari. Nam si commissuraz in qua dura mater alligatur limarem⁹ vel ferreis instrumentis lacerarem⁹: sicuti isti qui a chirurgiam venerunt faciunt timeremus cerebri suffocationem cum a siphac relaxato cō primeretur. Et ne fiat in huiusmodi loco extendendi operatio docemur a Cornelio celso in capitulo de caluarie curatione confessione tamen di. Hypocratis precipuecz in eo ministerio quod vtilitatis causa posteris traditur. Qui memorie prodidit more magnorum virorum et fiduciam magnarum rerum habentium se a futuris esse deceptum. Quare in commissura non operemur: ne eadē ratione decipiamur qua antea diuus hypocrates deceptus fuit. At si per latitudinem rimula inciderit commissuram perforabitis ex vtraq; parte discriminis rimulā semper tamen presupposito ne cō missura vel discrimen a perforatione tangatur. Quibus iam peractis foraminibus curam perficietis modo et ordine vt supra dictum est. Hoc idem servabitis in rimula si certi eritis de ipsius penetratione. Si vero non pertransierit vitreaz tabulam: sed tantū ad os spongiosum venerit: solum cū aqua vite et pulueribus in ipsius curam procedite. Quam rimulaz potestatis si vobis placuerit raspatorijs adequare ex quo fiet facilior modus et via incarnandi. Hec sunt quidem regule cure et ordines q⁹ vtor et vsus sum in capitis lesionibus que a causa primitiua oriūtur. habetis igitur quod me tanto pere efflagitastis munus mea quidem sententia prout nostre vires suffecerunt in tātis meroribus ac paternis fraternisq; lucibus recitatum. Quod perinde erit vt vos ipsum accipietis. valete.

¶ Finit secunda pars practice que Compendiosa nuncupatur eruditissimi viri magistri Joan. de Vigo Genuen. S.D.N. Domini Julij pontifi. maximi chirurgi diligenter emendata cum adnotamentis marginalibus: cui nuperrime adiunctum est Compendium Chyrurgie Mariani scti Barolitani cum Indice omnium Tractatuum et capitum. Que duo opuscula Ludō. excusa per Jacobum Berionum. Impensis vero honesti viri Anthoni Vincentij.

¶ Rubrica seu

tabula librorum et capitulorum presentis opusculi.

Carta.z. tractat de cura fracture cranei per nouū corpus instrumētor. fo.j. incipiunt notabilia. xv. que cō sideranda videdaq; sunt circa curationem fracture et finiuntur in. fo.viij.

Ca.j. de corpore istor ad pforandum os capitis. fo.viij.

Ca.ij. de cura vulnerū nauigantium et militum. fo.viij.

Ca.iij. qualiter dz fieri flōia a capite vsq; ad pedes. fo.ix.

¶ Liber primus de vulneribꝰ in vniuersali. fo.xj.

Ca.j. in quo continetur breuissima curatio fere oim vulnerū simplicium necnon de solutione continuitatis neruorum. fo.xj.

Ca.ij. de pūctura neruor et eius cura. fo.xiij.

Cap. iij. de torsionibus iunctarum. fo.xiij.

De auxilijs fracturarū et dislocationum ossium. fo.xiij.

Ca.iiij. de ptusione sine vulnere cū depressione ossis et eiꝰ cura. fo.xv.

Ca.v. de vulnere ꝓposito. f.xvj.

Cap. vj. de magna lacertorum attritione et contusione sine vulnere. fo.xvij.

Ca.vij. de accidentibus vulnerum et neruorum. fo.xvij.

Ca.viij. de vulnere venenoso et de punctura venenosorum et de vulnere causato ab instro nominato la bombarda et de remotione sexti digiti et de cura pedis et manus amputate. fo.xviij.

Cap. ix. de vulnere causato a sagitta telo vel cōsimili instrumento et de extractione sagittarum et de cura istius vulneris. fo.xviij.

¶ Liber secūdus de apostematibus. fo.xx.

Cap. j. de cura apatū calidor et frigidorum. fo.xx.

Ca.ij. de pustulis malignis veluti sunt carbunculi: ignis ꝑ sicus et forūculus et de eorum curatione. fo.xxj.

Ca.iij. de cura forunculi. fo.xxj.

Cap. iiij. de cura scrophularum nascētiarum frigidarum. folio. xxj.

Ca.v. de cura cancrene ascachilos et estiomeni. fo.xxiij.

¶ Liber tertius de vlceribꝰ in vniuersali. fo.xxiij.

Ca.j. de malignor virulentor formicosor ac corrosiuor vlcerū curatione. fo.xxiij.

Ca. de vlcere putrido et sordido et eorum cura. fo.xxiij.

Capi. iij. de vlcere cauernoso et eius curatione. fo.xxv.

Capitu. iiij. de fistula et eius cura. fo.xxv.

Ca.v. de vlceribus dolorosis et cura eorum. fo.xxv.

Ca.vj. de vlceribus cū osse corrupto et de eiꝰ cura. fo.xxvj.

¶ Liber quartꝰ de auxilijs vnicuiq; mēbro appropriatis et facientibus pro cura morborum eorundem. fo.xxvij.

De tinea albaros si talpa seu topinaris tractat. fo.xxvij.

De rupturis et crustis in capitibus puerorum nascentibus et de apatibus colli euenientibus occasione earundē tractatur. fo.xxix.

Tabula

Auxilia que faciunt ad egritudines auriū tractanr. fo. xxx.
De auxilijs particularibus et vniuersalibus que faciūt ad uersus oculorū morbos tractatur. fo. xxx.
De auxilijs que faciunt aduersus pruritū et ardorez angulorum oculi tractar. fo. xxxj.
Cap. de sanie retēta in tunicis oculorum merito optalmie. folio. xxxj.
Cap. j. de fistula lachrymali et de eius cura. fo. eo.
Cap. ij. de vlcere virulento corrosiuo z formicoso euenēti in interiori et exteriori parte nasi. fo. xxxij.
Cap. iij. de auxilijs facientibus aduers⁹ gutturis multa passionum genera. fo. eo.
Ca. iiij. de apatib⁹ ginginarū ozis et palati. fo. xxxiij.
De auxilijs egritudinum dorsi tractatur. fo. eodem.
De auxilijs pectoris costarū z ventris tractatur. fo. xxxiij.
De auxilijs que faciunt aduersus singultuz z debilitatem stomachi tractar. fo. eodem.
Cap. v. de auxilijs ad dolorem dorsi facientibus. fo. xxxv.
De medela que facit aduersus dislocationē lumborum. folio. xxxvj.
De auxilijs inguinum tractatur. fo. eodem.
Capitulū. vj. de auxilijs egritudinum virge. fo. eo.
De auxilijs que faciū ad purgandum renes et vesicam z prohibendum generationē lapidis ⁊ eis: necnō ad excoriationem causatā in canali vrine z ardorem eius remouendum. fo. xxxvij.
Cap. vij. de auxilijs que faciūt pro morbis testiculorum. folio. xxxviij.
Cap. viij. de auxilijs que faciunt ad egritudines ani. fo. xxxix.
Capitulū. ix. de auxilijs facientib⁹ ad egritudines brachiorum et tibiarum. fo. eo.
Capi. x. de auxilijs que faciunt aduersus chiragram et podagram passionem. fo. xl.
Liber quintus de additionibus. fo. xlj.
Medicina singularis aduers⁹ dolorem dentium. fo. xlj.
Remediū contra arculam pnerorum. fo. eo.
Remedium aduersus dolorem fianchi. fo. xlj.
Remedium aduersus pestē q̄ constat precipitato et alijs. folio. eodem.
Unctio satis leuis pro morbo gallico. fo. eo.
Auxilia in forma suffumigij cōtra morbum gallicum cōfirmatum. fo. eo.
De virtute aloes. fo. xlij.
Remedia aduersus cancrū vlceratum. fo. xlij.
Ruptorium bonum ex inuētione nostra. fo. eo.
Unguentum gratia dei descriptione nostra. fo. eo.
Cerotum ad omnia vulnera et vlcera sananda descriptiōe nostra. fo. xliij.
Unguētū viride thesili. fo. eo.
Unguentum mixtum. fo. eo.
Puluis ad vlcera cicatrizanda. fo. xliij.
Lotio ad vulnera et vlcera cicatrizanda. fo. eo.
Digestiuum apostematis sanguinei. fo. eo.
Digestiuum apostematis cholerici. fo. eo.

Tabula

Mundificatiuū sanguinei apostematis. fo. xliij.
Mundificatiuum aposte. cholerici. fo. eod.
Digestiuum aposte. phlegmatici. fo. xliij.
Mūdificatiua phlegmatici fo. e.
Diaqlon magistrale ⁊scriptione nostra. fo. eodem.
Cerotum cōtra splenis stomachi z epatis duritiem. fo. eo.
Balneum seu fomētatio aduersus syndriniam brachiorum z tibiarum. fo. xliij.
Aqua ad mortificandū carbunculum. fo. xliij.
Mundificatiuum carbunculi. fo. eo.
Unguentum ad mortificandū carbunculum. fo. eo.
Unguentum ad vulnera incarnanda. fo. eo.
Sparadrap nobilissime operationis. fo. eo.
De suppositorijs et clisteribus folio eodem.
Clisterium lauatiuum. fo. eod.
Clisterium commune. fo. eodē.
Clisterium magistrale quodvalet contra torsionem et colli cam passionem. fo. eodem.
De repercussiuis apostematuz calidorum. fo. eodem.
Repercussiuū apostematis cholerici. fo. xlv.
Repercussiuum apatis phlegmatici. fo. xlv.
De resolutiuis apostematū calidorum resolutiuum erisipelarum. fo. xlv.
De maturatiuis auxilijs apostematum calidorum z frigidorum. fo. eodem.
Maturantia apostemata sanguinea. fo. eo.
Auxilia que faciūt ad maturationem materierum frigidarum. fo. xlv.
De purgationibus nauigantium clisteribus z suppositorijs. fo. eodem.
Digestiuū febris quotidiane. fo. xlvj.
Digestiuum febris maligne fo. xlvj.
Purga. minoratiua colere. f. e.
Purgatio p nobilibus z delicatis personis. fo. xlvj.
Purgatio eradicatiua pauperibus. fo. xlvj.
Purgatio pro diuitibus z nobilibus. fo. xlvj.
Purgatio minoratiua febris cōtinue. fo. xlvj.
Purgatio minoratiua in febre maligna. fo. xlvj.
Clistere quo debēt vti chirurgici in istis febribus. fo. xlvj.
Strupus longus fo. xlvij.
Unctio aduersus stomachi debilitatem ad dñm Thomaz regis. fo. xlvij.
Decoctio peculiaris aduersus dolores morbi gallici. f. 47.
Cerorū aduersus morbum gallicum. fo. xlvij.
Purgatio que mirabiliter valet ad auferendos dolores morbi gallici. fo. xlvij.
Purgatio singularis ꝺ morbū gallicū in pncipio. fo. xlvij.
Empl'm aduersus vulnera neruorum apostemosa. fo. xlvij.
Pillule domini Nicolai de furnarijs. fo. xlvij.
Poculū aduersus vnamquāq; morsuram z punctura venenosam. fo. xlvij.
Ungm basilicū maius. f. xlvij.
Ungm basilicū minus. f. xlvij.
Linimētum aduersus formicas morbi gallici. fo. xlvij.
Potio aduersus vnamquamq; fistulam sumpta p os. fo. eo.

Succus artificialis aduersus fistulam sic fit. fo.xlviij.
Ad fistulas sanandas liquor mirabilis. fo.xlix.
Trociscus de minio aduersus fistulam. fo.xlix.
Aqua fortissima qua efficit puluis noster carnis superfluas remotiuus et valet ad fistulam. fo.xlix.
Modus conficiendi pulueres nostrum. fo.xlix.
Linimentum aduersus dolorē spasmosum vulnerum nernorum. fo.xlix.
Oleum aduersus punctura nernorum. fo.xlix.
Unguentum ad eandem intentionem nobilissime operationis. fo.xlix.
Oleum descriptione nostra ordinatum valens contra dolorem arteticum. fo.xlix.
Emplastrum aduersus podagram. fo.l.
Unguentum de minio. fo.l.
Unguētum refrigeratiuum de litargirio. fo.l.
Unguentum de tutia quod valet aduersus cancrum. fo.l.
Unguentum album de cerusa. folio. fo.l.
Ungñ de stercore canis. fo.l.
Cerotum z balneuz mirabilis operationis que valent cōtra duritiem nernorum z ligamentorum. fo.l.
Ad linguā excoriatā occasione materie catarralis salse. f.lj.
Aqua valens ad eandem intētionem. fo.lj.
Lotio singularj ad vlnera z vlcera penetrātia i pectore. f.lj.
Capsia chirurgicorum nauigū tium. fo.lj.

Finis tabule.

Index singulorum tractatuū z capitum que in Compendio Chirurgie prestātissimi viri Mariani scti Barolitani Chirurgice artis professoris eximij continentur.

Procmiuz Mariani sancti Barolitani in compendiū chirurgie. fo.liij.
Chirurgie diffinitio z vnde dicat Chirurgia in proemio. fo.liij.
Chirurgie in duas partes sectio in proemio. fo.eodē.

Tractatꝰ de apatibꝰ. fo.liij.

Apostematis diffinitio. fo.lv.
Et primū agit de apatū generibus et ipsorum discriminibus. fo.lv.
Caput scōm in quo apatū cause commonstrantur. fo.lv.
Caput tertiū de repercussiuis. folio. lvij.
Caput quartū agit ō cura apatum calidorum. fo.lvij.
Caput quintū de apate i repleto corpore existēte. fo.lviij.

Tractatꝰ de vulneribꝰ. fo.lxj.

Caput primū qō est de vulneris diffinitione. fo.lxj.
Caput scōm de vulneris i simpler z ypositū ptitiōe.f.co.
Caput tertiū de vulneribus q musculis accidūt. fo.lxij.
Caput quartū qō est de ijs q̄bus i vnoquoq vulnere vti debemus. fo.eodē.
Caput quintū de vulneribꝰ in quoz cura sutura vti nō debemus. fo.lxiij.
Caput sextū ō de mō suēdi vulnera z de eorū cura. fo.lxiij.
Caput septimū de vulneribus ypositis z eoz cura.f.lxiiij.
Caput octauū de curatiōe vulnerū manꝰ et cubiti.f.lxiij.
Caput nonū de accidētibꝰ que vulnera cōsequi solēt fo.lxv.
Tractatus de vlceribꝰ. fo.lxv.
Caput primū est de vlceris diffinitione. fo.lxvj.
Caput secundum de accidentibus vlcerum. fo.lxvj.
Caput tertiū sāgnis ō fluxꝰ.f.e.
Caput q̄rtū determinat a q̄ sanguis fluxꝰ eueniat. fo.lxvij.
Caput q̄ntū q̄rit vñ ipa vlcera speciez noīa sortiāt.f.lxvij.
Caput sextū ō vlcere sanioso z q̄d sit sanies: z vñ oriat.f.e.
Caput septimū de cura vlceris sanioſi. fo.lxviij.
Caput octauū de cura vlceris sanioſi planū tenētis.f.lxix.
Caput nonū de cura vlceris calidi sanioſi cōcaui. fo.lxx.
Caput decimū de cura vlceris fridi sanioſi. fo.lxx.
Caput.xj.de cura vlceris compositi ac eius accidentibus. fo.lxxj.
Caput.xij.vlceris accidētia cauſamq carnis in vlceribꝰ addite cōtinens. fo.eo.
Caput.xiij.de cura vlcerz i q̄ labia obstraquosa fuerit.f.eo.
Caput.xiiij.doloris vlcerū cause eiusq sedatiōes z curationes cōplectens.fo.lxxij.
Caput.xv.curā vlceris q̄ calido frigidove apate fatigat continens. fo.lxxiij.
Ca.xvj.ō duricie z eiꝰ cāis.f.e.
Caput.xvij.de corrosione z eiꝰ cura. fo.lxxiiij.
Caput.xviij.de putrefactione z curatione eius. fo.lxxv.
Caput.xix.de emēdatiōe ossis cōrupti. fo.lxxv.
Caput.xx.de varicibꝰ. fo.eo.
Caput.xxj.in quo rotūditatis vlceris aliarumve figurarū vlceriūq; breuisse meminit. fo.lxxvj.
Caput.xxij.de causi vlceris virulenti. fo.lxxvij.
Cap.xxiij.ō vlceré sordido.f.e.
Caput.xxiij.de vlcere cauerno so. fo.lxxvij.
Caput.xxv.de modo cōficiendi pulueris rubei. fo.lxxviij.
Caput.xxvj.ō modo ruptorū z lixiuij conficiendi.fo.lxxix.
Caput.xxvij.de trociscorum cōfectione. fo.lxxix.
Caput.xxviij.ō vngnēto nobili aduersus scabiē. fo.lxxix.
Tractatus de capite. fo.lxxx.
Cuput primū de generibꝰ egritudinum que capiti occurre re solent. fo.lxxxj.
Caput scōm de ptusiōe.f.lxxxj.
Caput tertium de signis ossis fracti. fo.lxxxj.
Caput quartum de rimularum distinctionibus. fo.lxxxij.
Caput q̄ntū cōplectit ītētiones primas et principales circa mēbrū curadū. fo.lxxxiij.
Caput.vj.de flōmia. fo.eo.
Caput.vij.de modo siue ordine medēdi quē autor secuturus est i cura cranei.fo.lxxxiij.
Caput octauū z vltimū de scisura z cura cranei.fo.lxxxiij.

Finis Indicis Tractatuū z quoruūcūq; capitum i Compendio Chyrurgie Mariani sancti Barolitani contentorum.

Regestum huius operis.
aa,bb.cc.dd.ee.ff.gg.hh.ii.kk.ll.omnes sunt ēterni preter.ll. qui est quinternus.

Amaracus Meyeran
Camepithers Vorgismeyn nicht
Centaurea Tausentschon
Enula campana Olandwurtzel
Narcissus Braunlilge
Scolopendria Hirschzunge
Serpillum Quendel
Solatrum nachtschatte
Virga pastoris Rodelstam

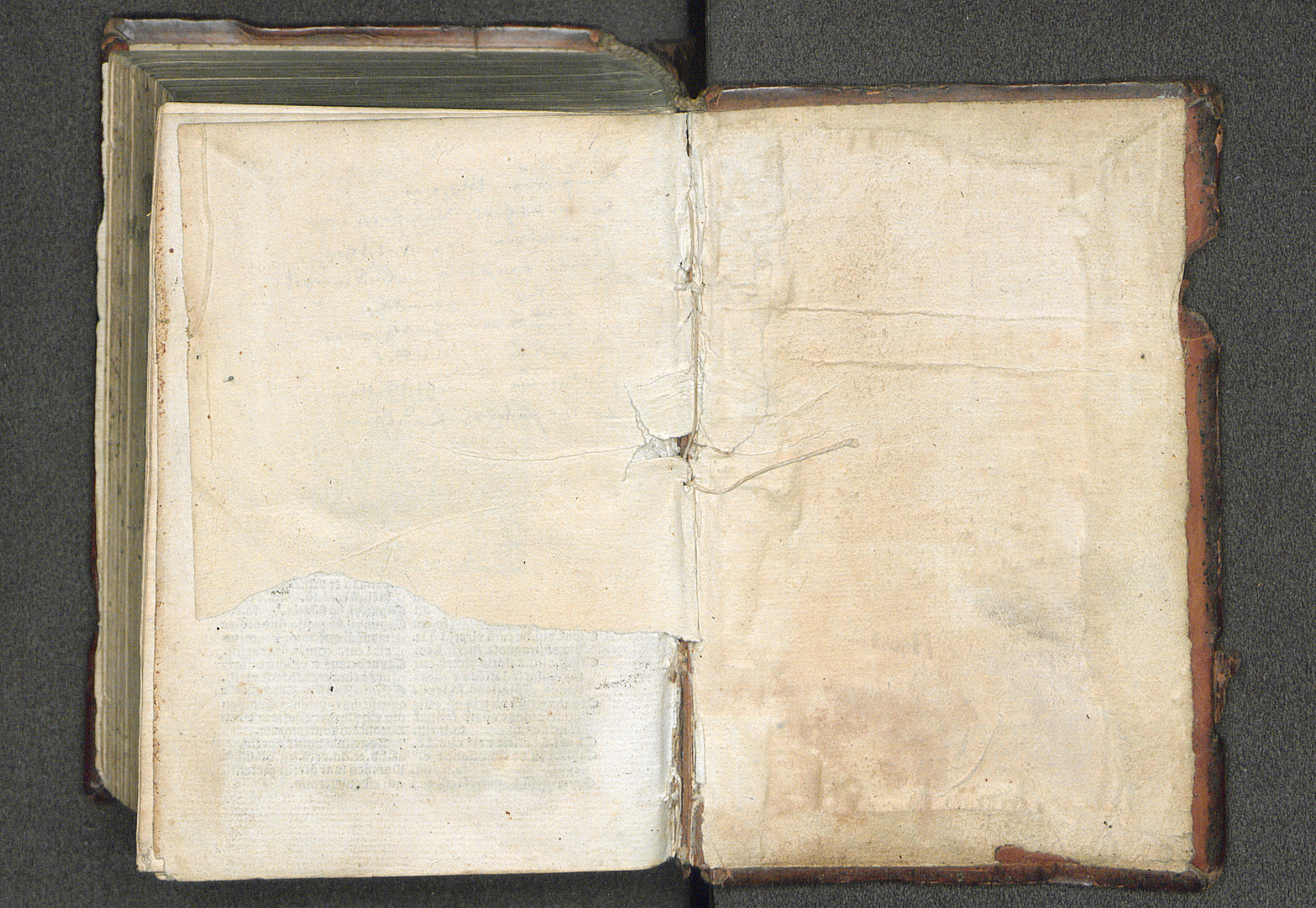

RV
085